Duke University Libraries
D04710445P

[redacted]

DATE DUE

FEB 1 4 1994

DEMCO 38-297

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

ספר הזהר

על התורה מהתנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי ז״ל :

עם סתרי תורה ומדרש הנעלם ועם פקודי אורייתא מרעיא מהימנא ותוספתא על קצת פרשיות • וגם מראה מקום בצדו מכל פסוקי תנ״ך • וכן מורה מקום מהזוהר עצמו מהרב מהרח״ו ז״ל • וממהר״ם קורדווירא ז״ל • ואמרי בינה • ובאיזה מקומות פירושי׳ ממהר״י לוריא זלה״ה, ע״פ דרך אמת • הכל על נכון כפי אשר נדפס בקושטאנדינא דף על דף ממש •

ועתה הוספנו הגהות מכת״י קדשו של מהרח״ו זללה״ה • אשר נמצא על הגליון בזוהר שלו. והוגה בעיון נמרץ ובהגהות מדויקות מספר אספקלריא המאירה כמבואר מעבר לדף :

ספר שמות

בלובלין

בדפוס של השותפים

הרבני הנגיד מהור״ר **יעקב** נ״י ב״ר שלמה ז״ל הערשענהארן

והרבני הנגיד מהו׳ **משה** נ״י שניידמעסער

בשנת תרמ״ב לפ״ק

ЗОГАРЪ т. е. Сіяніе 2-я часть

Въ Тип Я. Гершенгорна и М. Шнайдермессера

ЛЮБЛИНЪ 1882 г.

ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד : גל עיני ואביטה

נפלאות מתורתך : סוד ה׳ ליראיו

ובריתו להודיעם : יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן :

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ
С-тъ Петербургъ 9 Декабря 1881 г.

הודעה

תדעו נאמנה כי ספרי הזוהר שלנו המה מוגהים היטב מספרי הזוהר המדויקים ולא חסרנו שום הגה"ה מספר אספקלריא המאירה' ושמנו ציונים על זה בשני חצאי לבנה ( ) בשם נ"א' וכל הטעותים והחסרונים שנפלו בדפוסים הקודמים נתקנו בשלנו וציינו אותם בשם ס"א' והוגה הכל ע"י איש נאמן רוח ויודע דעת כאשר עיניכם תחזינה מישרים :

Div. S.
181.3
Z85H
v. 2

ואלה שמות

זהר בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו [ה]והמשכילים יזהירו כזהר דניאל יב
הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד · והמשכילים אלין אינון דמסתכלי
ברזא דחכמתא (נ"א יזהירו דנצצין ברזא דחכמתא) · יזהירו נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא
עלאה · כזהר [א] נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן · ודא איהו רזא סתימא דאקרי* [א] רקיע בראשית ח ב
[ב] ביה קיימין כוכביא [ג] ומזלי [ד] שמשא וסיהרא וכל אינון בוצינין דנהורא : לד א יחזקאל א

זהר דהאי רקיע נהיר בנהירו על גנתא ואילנא דחיי קיים במציעות גנתא דענפוי א פי' יסוד :
[ה] חפיין (ד"א עליה) (נ"א על) כל אינון דיוקנין ואילנין ובוסמין דבגנתא
במאנין [ו] דכשרן · (ס"א ומטללין) ותטללין תחותיה כל חיות ברא וכל צפרי שמיא
ידורון תחות אינון ענפין :

זהר [ז] איבא [ב] דאילנא יהיב חיין לכלא · קיומא [ח] לעלם ולעלמי עלמין · ס"א ב סוי'
לא שריא ביה אלא סטרא דקדושה · זכאה חולקיהון אינון דטעמין
מניה אינון קיימין לעלם ולעלמי עלמין · אלין אקרון משכילים וזכאן חיין בהאי
עלמא וחיים בעלמא דאתי :

זהר [י] אילנא דא [כ] זקפא לעילא לעילא [ל] חמש מאה פרסי הלוכיה שתין [מ] [ג] רבוא ו' קצוות
איהו · בפשיטותיה בהאי אילנא קיימא חד [נ] זהרא [ד] [ס] (זהר) · כל גוונין ד עיין ייש פר'
קיימין ביה אינון גוונין סלקין ונחתין לא מתישבי בדוכתא אחרא בר בהאי אילנא · לך לך מזה :
כד נפקו מניה לאתחזאה בגו זהר דלא נהרא מתישבן ולא מתישבן קיימין ולא קיימן בגין ה לקמן ס' א
דלא מתישבן באתר אחרא · מאילנא דא נפקי [ע] תריסר שבטין דמתחמן ביה ואינון [פ] נחתו פב א לך לך
בהאי זהר דלא נהרא לגו גלותא דמצרים בכמה משיריין עלאין הה"ד ואלה שמות בני פט ע"א ויצא קמה ע"א
ישראל וגו' : רבי שמעון פתח [ט] היה היה דבר ה' · [ה] היה היה תרי יחזקאל א

זמני

הגהות מהרח"ו (א) הייט סארת יסוד הבינה בחו"ג שבו : (ב) החסדים : (ג) הגבורות : (ד) זו"ן : (ה) בסוד הצמל : (ו) קאי אדיוקנין הם המ"ן של כל אחד : (ז) ת"ת : (ח) עיבור ויניקה וגדלות : (ט) יסוד : (י) פי' יסוד הנזכר : (כ) פי' היסוד עולה לת"ת לעילא וא"כ עולה לדעת וזהו לעילא השנית : (ל) הם ה' חסדים : (מ) בסוד ו"ק : (נ) מלכות : (ס) יסוד : (ע) י"ב גבולי אלכסון : (פ) מלכות :

שמות פב ג זמני אמאי · ותו אית לשאלא אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה *אמאי גלי כל מה דחמא
מאן דמלכא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי · אלא ודאי יחזקאל נביאה
מהימנא הוה וכל מה דחמא במהימנותא איהו וברשותא דקב"ה גלי כל מה דגלי וכלא
(ס"א וארז"ל) אצטריך · *ותא חזי מאן דרגיל למסבל צערא אע"ג דאתי לפום שעתא צערא סביל מטלנוי
ולא חייש אבל מאן דלא רגיל בצערא והוה כל יומוי בתפנוקין ועדונין ואתי ליה צערא דא
איהו צערא שלים ועל דא אצטריך למבכי · כך ישראל כד נחתו למצרים רגילין בצערא הוו
דהא כל יומוי דההוא זכאה אבוהון בצערא הוה ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות · אבל
גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה ·
ישעיה לג עלאין דכתיב [ט]הן אראלם צעקו חוצה וגו' · תתאין דכתיב [ט]על נהרות בבל שם
תהלים קלז איכה ד ישבנו וגו' · כלהון בכו על גלותא דבבל מ"ט בגין דהוו בתפנוקי מלכין דכתיב [ט]בני
ירמיה ט ציון היקרים וגו' · (אד"ג דתנן אמר רבי יצחק מאי דכתיב [ט]על ההרים אשא בכי ונהי ·
אלא אלין אינון טוריא רמיא דעלמין · ומאן אינון טוריא רמיא אינון בני ציון היקרים
א קשרים המסולאים בפז) · והשתא הוו נחתין בגלותא בריחיא על קדליהון וידיהון [א] מהדקן
לאחורא וכד (הוו עאלו) בגלותא בבבל חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין דהא קב"ה
שביק לון ולא ישגח בהון לעלמין · ותניא אמר רבי שמעון בההוא שעתא קרא קב"ה
לכל פמליא דיליה וכל רתיכין קדישין וכל חיליה ומשרייתיה ורברבנוי וכל
חילא דשמיא ואמר לון מה אתון עבדין הכא ומה בני רחימאי בגלותא דבבל
ישעיה מג ואתון הכא קומו חותו כלכון לבבל ואנא עמכון הה"ד [ט]כה אמר ה' למענכם שלחתי
בבלה וגו' · למענכם שלחתי בבלה דא קב"ה · והורדתי בריחים כולם אלין כל רתיכין
ומשריין עלאין · כד נחתו לבבל אתפתחו שמיא ושראת רוח נבואה קדישא על יחזקאל
וחמא כל מה דחמא ואמר לון לישראל הא מאריכון הכא וכל חילי שמיא ורתיכוי דאתו
למידר ביניכון · לא הימנוהו עד דאצטריך לגלאה כל מה דחמא · וארז"א כך וארז"א
כך · ואי גלי יתיר מה דגלי כלא אצטריך · כיון דחמו ישראל כך חדו וכד שמעו
מלין מפומיה דיחזקאל לא חיישו על גלותהון
כלל דהא ידעו דקב"ה לא שביק לון וכל מה דגלי
ברשותא גלי · *ותניא בכל אתר דישראל גלו תמן
שכינתא גלתה עמהון והכא בגלותא דמצרים מה
כתיב ואלה שמות בני ישראל וגו' · כיון דכתיב בני
ישראל מהו את יעקב · הבאים אתו אצטריך
למימר · אלא אלה שמות בני ישראל אינון רתיכין
ומשריין עלאין דנחתו [א] עם יעקב בהדי שכינתא
בגלותא דמצרים :

לישנא אחרינא

ואמר רבי שמעון בה שעתא חדו ישראל חדוותא שלימתא בסיעתא דמאריהון דהוה עמהון וכל חד מנייהו עאל רעותא דלביה ברחימותא סגיא למימסר נפשיה על קדושתא דמאריהון ובגין כך גלי יחזקאל כל מה דגלי :

הגהות מהרח"ו
(א) שהשכינה נקראת יעקב כי אשם כנשל':
(ב) תכמס :
(ג) זעיר :
(ד) חו"ג :

ש"ר ד ה א **ואלה** שמות בני ישראל וגו' · רבי חייא פתח [ט]*אתי מלבנון כלה אתי מלבנון
תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות מהררי
נמרים · האי קרא על כנסת ישראל אתמר בשעתא דנפקו ישראל ממצרים וקריבו
לטורא דסיני לקבלא אורייתא · אמר לה קב"ה אתי מלבנון [ב] מן ההוא עדונא עלאה
קא אתאת כלה שלימתא כהאי סיהרא דאשתלימת [ג] מן שמשא בכל [ד] נהורא וזיוו
אתי

אתי מלבנון תבואי בגין לקבלא בניך אורייתא · תשורי מראש אמנה · תשורי כד"א
ותשורה אין להביא · תקביל (נ"א תקבלי) תקרובתא על בניך · מראש אמנה מראשיתא   שמואל א ט
דאלו במהימנותא עלאה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע · והוו [א] במתקלא   שמות כד
חדא כמלאכין עלאין דהכי כתיב בהו ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע   תהלים קג
בקול דברו · כדין קבילת כנסת ישראל תשורה · *מראש שניר וחרמון דא טורא   ויקרא קכב א
דסיני דקריבו לגביה ואתעתדו תחותיה דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר · ממעונות   שמות יט
אריות אלין בני שעיר דקב"ה זמין לון באורייתא ולא בעו לקבלה · מהררי נמרים אלין
בני ישמעאל דכתיב [ב] ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא   דברים לג
מרבבות קודש · מאי ואתא מרבבות קודש דתנינן כד בעא קב"ה למיהב אורייתא
לישראל אתו משריין דמלאכין עלאין פתחו ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ   תהלים ח
אשר תנה הודך על השמים · בעאן דיתיהיב לון אורייתא · אמר לון קב"ה וכי אית
בכון מותא דכתיב אדם כי ימות באהל · וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ·   במדבר יט / דברים כא
חטא אית בינייכו וכי אתון בעאן לדינין · אית ביניכו גזל או גנבה דכתיב לא תגנב ·   שמות כ
אית בינייכו נשין דכתיב לא תנאף · אית ביניכו שקרא דכתיב לא תענה ברעך עד שקר ·   שם
אית בינייכו חמדה דכתיב לא תחמד · מה אתון בעאן אורייתא · מיד פתחו ואמרו   שם / שם
ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב · וע"ד
ואתא מרבבות קדש כדין מימינו אש דת למו · ר' יוסי אוקים להאי קרא כד *נחתא   ס ב
שכינתא בגלותא דמצרים · ור"ש אמר האי קרא על רזא דיחודא דמהימנותא אתמר ·
אתי מלבנון כלה [א] קול אמר [ב] לדבור אתי בגין דהא *קול אתי לדבור ומדבר לה בהדיה   בראשית לו א
למהוי כחדא בלא פרודא כלל בגין דקול איהו *כלל · דבור איהו פרט · וע"ד כלל   בראשית רמז ב כה א
אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל · דהא לית קול בלא דבור ולית דבור בלא קול · וע"ד
אתי מלבנון כלה וגו' דעקרא [ג] דתרוייהו מלבנון קא אתיין · תשורי מראש אמנה   א והיו במשקל
[ד] דא איהו גרון דמתמן נפקא רוחא לאשלמא כלא (נ"א כלה) [ה] מראשא דלבנון סתים   אחד במדרגה אחת :
וגניז · מראש שניר וחרמון [ו] דא איהו ליבנא רישא ואמצעית' דמתתק' לדבור · ממעונו' אריות   ב בלק קצב ע"א
אלין איתון שיניים · מהררי [ז] נמרים אלין איתון שפוון פלימו [ח] דאשתלים בהו דבור :

ואלה שמות בני ישראל · רבי חייא פתח אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו   משלי כג
למטעמתיו · אל תלחם את לחם רע עין בגין דנהמא או הנאה דהנאה בר
נש דהוי רע עין לאו איהו כדאי למיכל ולאתהני מניה · דהא כד נחתו ישראל למצרים
לא יטעמון נהמא דמצראי לא אשתבקו בגלותא ולא יעיקון לון מצראי · אמר ליה רבי
יצחק והא גזרה אתגזר א"ל כלא איהו כדקא יאות דהא לא אתגזר במצרים דווקא
דהא לא כתיב כי גר יהיה זרעך בארץ מצרים אלא בארץ לא להם ואפילו בארעא   בראשית טו
אחרא · אמר ר' יצחק מאן דאיהו בעל נפש (ספרים אחרים לא ייכול עם בר נש)
דמיכליה יתיר משאר בני נשא · או מאן דהוא אזיל בתר מעוי אי אערע בההוא רע
עין [ג] יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה דלית נהמא בישא בעלמא בר מההוא לחם   ג ישחוט :
רע עין מה כתיב כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה היא למצרים   שם מג
הא לך לחם רע עין :

תלתא איכון דדחיין שכינתא מעלמא וגרמין דדיוריה דקודשא בריך הוא
לא הוי בעלמא ובני נשא צווחין ולא אשתמע קליהון · ואלין איכון · מאן
דשכיב

הגהות מהרח"ו (א) זעי' : (ב) מ' : (ג) מטיפת אבא : (ד) בינה : (ה) מסוד כמיך יסוד אבא : (ו) סוד מולא :
(ז) מהררי נמרים גי' שפת"י עם ד' אותיות והכולל ונמר גי' פ"ר עם י' אותיות דמנצפך כפול ושם סוד
נחי' פ"ר דינים הנרמזים בשפתים : (ח) נמר בא"ת ב"ש עי"ג גימ' כ"ב אתוון והיינו דאשתלים בהו דיבור :

דשכיב בנדה בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה · מסאבו דנדה קשיא
מכל מסאבו דעלמא · אסתאב איהו וכל דמתקרבין בהדיה יסתאבון עמיה · בכל אתר
דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו · ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גרמיה
ועל ההוא זרעא דיוליד דכיון דיקרב ב"נ לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי ויתשאר בכל
שייפין דיליה · זרעא דיוליד בההוא שעתא (ס"א מסאבו) משכין עלוי רוח (א) מסאבו
וכל יומוי יהא במסאבו · דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבו
ויקרא טו דעלמא דמיד דקרב ב"נ לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי דכתיב °ותהי נדתה עליו ·
מלאכי ב מאן דשכיב בבת אל נכר דאעיל ברית קודש ואת קיימא ברשו אחרא דכתיב °ובעל
בת אל נכר · ותנינן לית קנאה קמי קב"ה בר קנאה (ב) דברית קדישא דאיהו קיימא
במדבר כה דשמא קדישא ורזא דמהימנותא · מה כתיב °ויחל העם לזנות אל בנות מואב מיד ויחר
שם אף ה' בישראל · רישי עמא דידעו ולא מחו בידייהו אתענשו בקדמיתא דכתיב °קח
את כל ראשי העם (ג) והוקע אותם לה' נגד השמש · רבי אבא אמר מאי נגד השמש
תהלים פד נגד הברית דאקרי שמש · ועליה אתמר °כי שמש ומגן ה' אלהים · א שמש ומגן *דא
ברית קדישא · מה שמש זרח ואנהיר על עלמא · אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר
גופא דב"נ · מגן מה מגן איהו לאגנא עליה דב"נ · אוף הכי ברית קדישא מגן עליה
דב"נ · ומאן דנטיר ליה לית מקא בעלמא דיכיל למקרב בהדיה ודא הוא נגד השמש ·
רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובה דא אי ידעין ולא מקנאין ליה בגין דחובה
דא עלייהו לקנאה ליה לקב"ה בהאי ברית · מאן דאעיל קודשא דא ברשותא אחרא
עליה כתיב °לא יהיה לך (ד) אלהים אחרים על פני · לא (ה) תשתחוה להם ולא תעבדם
כי אנכי ה' אלהיך אל קנא וכלא קנאה חדא · וע"ד אתדחייא שכינתא מקמיה · מאן
דמשקר בברית קדישא דאתרשים בבשריה דב"נ כאילו משקר בשמא (ו) דקב"ה מאן דמשקר
חותמא דמלכא משקר ביה במלכא לית ליה חולקא באלהא דישראל אי לא בחילא
ש"א יב דתיובתא תדיר (ס"א יתיר) · ר' יוסי פתח ואמר °וישכחו את ה' אלהיהם וגו' ויעזבו
את ה' · מאי וישכחו ויעזבו דדחו מנייהו ברית קיימא קדישא הוו גזרין ולא פרעין
שופטים ה עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל כמה דכתיב °בפרוע פרעות בישראל בהתנדב
עם ברכו ה' · מאן דקטיל בנוי ההוא עוברא דמתעברא אתתיה וגרים לקטלא ליה
בראשית לח במעהא דסתיר בניינא דקב"ה ואומנותא דיליה · אית מאן דקטיל ב"נ והאי *קטיל בנוי ·
תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא
ידיע וקב"ה אסתלק מעלמא וחרבא וכפנא ומותנא אתיין על עלמא · ואלין אינון
קטיל בנוי סתיר בניינא דמלכא · דחי שכינתא דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחת
נייחא ועל (דא) אלין רוחא (ס"א רוחין) דקודשא (עביד) בכיה · ועלמא אתדן בכל
הני דינין · ווי לההוא ב"נ ווי ליה טב ליה דלא יתברי בעלמא · זכאין אינון ישראל
דאע"ג דהוו בגלותא דמצרים ב אסתמרו מכל הני תלתא מנדה ומבת אל נכר ומקטול
זרעא ואשתדלו בפרכסיא בפריה ורביה . דאף על גב דגזרה אתגזרת כל
הבן הילוד היאורה תשליכוהו לא אשתכח ביניהון מאן דקטיל עוברא במעהא דאתתא
כ"ש לבתר · ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא · מנדה דתני רבי חייא מאי
דכתיב

(margin notes:) רכד ב · א נ"ע פקודי רכד ב' ומגן דא רזא דשמא קדישא דאיקרי אלהים · ובס"א מלאנו ה"ל וכ"ל פנ"ל שמא קדישא : · שמות כ · ב היו שומרים עצמם במצרים בכל אלו שלשה :

הגהות מהרח"ו (א) נרעת : (ב) קנאה גימ' יוסף ולו נוגע סדבר : (ג) דריש כמשמעו והוקע לראשי העם : (ד) וכס דברי הקב"ה שלא יהיו לו אלהים אחרים זולת פניו שהם הספירות : (ה) כי תכף שפתח פירש גבירתה ובעת הביאה משתחוה לגלילת אל אחר וממליך אותם במקום השכינה ח"ו : (ו) שכינה נקרא שם :

דכתיב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות· מפני מה זכו נשין שמות לח
לכאי בגין דאסתמרו גרמייהו בגלותא דמצרים דלבתר דאתדכיין הוו אתיין מתקשטן
ומסתכלן במראה בבעליהן ומעוררן לון בפריה ורביה· מבת אל נכר דכתיב יצאו כל שם יב
צבאות ה' וגו'· וכתיב שבטי יה עדות לישראל· עדות לישראל ודאי· ואלה שמות בני תהלים קכב
ישראל· שבטי בני ישראל· דבר אל בני ישראל· ואי תימא והא כתיב והוא בן איש מצרי
הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא דכתיב והוא בן איש מצרי וגו' ושם אמו שלומית בת ויקרא כד
דברי למטה דן· פריה ורביה דכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו'· ומכל הני
אסתמרו ישראל· בני ישראל *עאלו· בני ישראל נפקו הה"ד ואלה שמות בני ישראל וגו': ז א

ואלה שמות בני ישראל· רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא· עד דהוו אזלי
אמר רבי אלעזר לרבי יוסי אפתח פומך ויתנהרון מילך· אמר ליה ניחא
קמיה דמר דאשאל מלה חדא דקשיא לי הא *שמעתא [א] מבוצינא קדישא דהוה אמר הזורי' דף זס
ואלה שמות בני ישראל ישראל סבא כל אינון חילין ומשריין דהוו נחתין לגלותא בהדי א מרשב"י
יעקב דכתיב את יעקב· מהו דכתיב איש [א] וביתו באו· אמר ליה ודאי הכי הוא· שנקרא כן ור"ל
אלא הא תנינן כל דמקבל מאחרא איהו ביתא מההוא דיהיב ועל דא איש וביתו באו· ניצוץ קדוש :
פתח [ב] רבי אלעזר ואמר ויהי ככלות שלמה לבנות את בית ה' ואת בית המלך וגו'· מלכים א ו
וכי כיון דאמר את בית ה' מהו ואת בית המלך אי [ג] בגין שלמה אתמר לאו הכי אלא
את בית ה' דא [ד] בית המקדש ואת בית המלך דא [ה] קודש הקדשים· בית ה'
דאיהו בית המקדש כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר דא בית המקדש ודא אקרי
בית ה'· בית המלך דא קודש הקדשים דאיהו פנימאה דכלא· המלך סתם מלך דא
אע"ג דאיהו [ו] מלך עלאה איהו נוקבא לגבי נקודה [ז] עלאה סתימא דכלא· ואע"ג
דאיהו נוקבא איהו דכורא לגבי מלך דלתתא· ובגין כך כלא כגוונא דא ועל דא תתאי
ברזא דא [ח] כתיב בהו איש וביתו באו:

ואלה שמות רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום· שיר ד
גן נעול דא כנסת ישראל שהיא גן נעול· דאמר רבי אלעזר מה הגן הזה צריך
לשמור לעדור ולהשקות ולזמור כך כנסת ישראל צריכה לעדור ולשמור ולהשקות ולזמור
ונקראת גן ונקראת כרם· מה הכרם הזה צריך לעדור ולהשקות ולזמור ולחפור כך
ישראל הדא הוא דכתיב כי כרם ה' צבאות בית ישראל וכתיב ויעזקהו ויסקלהו וגו': ישעיה ה
שם

תוספתא

מתניתין אמר רבי שמעון אנן פתחין עיינא חמאן גלגלי רתיכתא קדישתא [ב] נטלין ב טעטים
במטלנוי וקל שירתא בסימא לאודנין יאה לגבא סלקא ונחתא אזלא ולא במסעיהם :
נטלא מזדעזעין אלף אלפין ורבוא רבוון ופתחין שירתא מלרע לעילא לקל נעימותא ההוא הגהות מהרח"ו
קיימין מאן דקיימין ומתכנפין בכנופיא לסטרא דימינא ארבע מאה וחמשין אלפין מארי (א) ת"ת ומלכות :
דעיינין המאן ולא המאן· קיימין בקיומיהון תרין סטרין אחרנין אתחוורו (ס"א אתהזרו) (ב) מביא ראי'
בגיניהון· ולסטרא דשמאלא מאתן וחמשין אלפין· אינון מאריהון דיבבא מיבבין ומיללין בהמלכו' נקרא
מאתר בית מותביהון פתחין בדינא ומקיימין בדינא מיבבין תקיעות ודינא יתיב וספרין בית ה' :
פתיחו· ביה שעתא סליק מאריה דדינא דקאים עליהון ויתיב בכורסייא דדינא (ג) דמה מצוס
ושירתא אשתכך עד לא אסתיים דינא סהרן מארי דעיינין דלסטרא ימינא ועמהון שמיענו שבת
תמני עלמא בכנות
ע בית :
(ד) מלכות :

(ה) בינה : (ו) בינה : (ז) חכמה : (ח) שמלכות נקראת בית ה' :

תמני סרי אלפין אחרנין תקעין ולא מיבבין ולא מיללין (ס"א לא מיללין ולא מיבבין
פתחין שירתא מזדעזען מאתן וחמשין אלפין מארי דיבבא תקע תניינות ולא מיבב
(ס"א ולא מיבבין ולא מיללין) [א] נטיל פטרונא מההוא כורסייא ויתיב בכורסייא דוותרנות
ביה זמנא הוה (נ"א הוא) מדכר שמא קדישא עלאה רבא דבההוא שמא חיים לכלא
פתח ואמר זמנא חדא יו"ד ה"א וי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א) כד"א ויקר
בשם ידוד · פתחין כקדמיתא מארי גלגלי קדישין ואלף אלפין ורבוא רבבן ואמרי שירת
משבחין ואמרין בריך יקרא דה' מאתר בית שכינתיה אתיא היא גנתא דהו
(נ"א דאיהי) טמירא במאתן וחמשין עלמין הוא שכינתא יקרא בזיוה דנפיק מזיו
לזיוא וזיוה נגיד מניה לד' סטרין רישין לקדמאי (ס"א לקיימא) מההוא זיוא נפק (ס"
ואתמשך) לכלהו דאינון לתתא ובהיא אקרי גנתא דעדן · פתח תניינות ההוא סבא פטרונ
דכלא ומדכר שמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכלהו פתחי בתליסר מכילן דרחמי · מאן המי
אלין [ב] תקיפין ראמין דראמין תקיפין דתקיפין רתיכין קדישין ושמיא וכל חיליה
מזדעזען ומתחלחלן באימתא סגיא משבחן שמא קדישא ואמרין שירתא · זכאין אינ
נשמתהון דצדיקיא דאינון בההוא עדונא וידעין דא · על האי אתמר [ג] מי לא ייראך מל
הגוים כי לך יאתה וגו': ע"כ

אמר רבי שמעון כד נחתת שכינתא למצרים נחתת חיה חדא דשמה ישראל בדיוקנ
דההוא סבא [א] וארבעין ותרין שמשין קדישין עמיה וכל חד וחד את [ב] קדיש
עמיה משמא קדישא וכלהו נחתו עם יעקב למצרים הדא הוא דכתיב [ג] ואלה שמות ב
ישראל הבאים מצרימה את יעקב · א"ר יצחק ממשמע דקאמר בני ישראל ואח"כ א
יעקב ולא נאמר אתו · שאל רבי יהודה לרבי אלעזר בר"ש (אמר ליה) כיון דשמעת מאבו
פרשת ואלה שמות ברזא עלאה מאי קאמר איש וביתו באו · אמר ליה ההוא מלה דהו
אמר אבא אינון הוו [ג] מלאכין עלאין דאינון לעילא על תתאי מנהון · היינו דכתיב אי
וביתו באו והכי אמר אבא כל אינון מלאכין דבדרגא עלאה אקרון גוברין דוכרין
ואינון דבדרגא תתאה מנהון אתקרון (נוקבתא) בית דאתתא נוקבא דמקבלא מ
דכורא · רבי יצחק הוה קאים קמיה דרבי אלעזר בר רבי שמעון אמר ליה שכינת
נחתת למצרים עם יעקב א"ל ולא והא כתיב אנכי ארד עמך · אמר ליה תא ח
שכינתא נחתת למצרים את יעקב ושית מאה אלפין רתיכין קדישין (אחרנין) עמה והיי
דכתיב כשש מאות אלף רגלי דתנינן שית מאה אלפין רתיכין קדישין נחתו ע
יעקב למצרים וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממצרים הדא הוא דכתיב ויסע
בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי וגו' · שש מאות לא נאמר אל
כשש מאות כגוונא דנפקו אלין כך נפקו אלין · ותא חזי רזא דמלה בעדנא דנפקו אלי
רתיכין קדישין משירייתא קדישתא חמו ישראל וידעו דהוו מתעכבין בגיניהון וכלה
בכילו דעבדו ישראל בגיניהון הוה והיינו דכתיב ולא יכלו להתמהמה הוה ליה למימ
ולא רצו להתמהמה · אבל לא כתיב אלא ולא יכלו · ואתיידעו (ס"י ואי תנדע) ממ
דכלהו בני ישראל הוו בני ישראל דרקיעא והיינו דכתיב בני ישראל הבאים מצרימה א
יעקב ועל דא לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו · אלא ואלה שמו
בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב · הבאים מצרימה בקדמיתא ועם מי את יעקב · א"
יהודה (נ"א רבי יצחק · נ"א ר' יוסי) ק"ו ומה כד אשתזיב יעקב מלבן כתיב ויעקב הלך לדרכ
ויפגעו בו מלאכי אלהים · כד נחת (למיפק) בגלותא וקוב"ה אמר אנכי ארד עמך מצרימ
לא

שמות לד

א נודע האב שהוא הקב"ה מכסה דין לכסא רחמים שכן תרגום של אב פטרונא :

ב תוקפים של כל תוקפים וחוזק של כל חוזקים :

ירמיה י

ג טעם לשם מ"ב מכאן שיש בפסוק זה מ"ב אותיות וגם שכינתא ויעקב ומ"ב שמשין ושמא דא סליק ולא נחית עיין קלב ב גם ואלם עולה מ"ב

בראשית מו

שמות יב

הגהות
מהרח"ו
(א) ואלה גי' מ"ב : (ב) פי' משם מ"ב אבגית"ץ וכו' : (ג) מלאכי ת"ה:

בראשית לב

לאו דינא הוא ופטרונא נטלא דייחון משפוי עמיה א היינו דכתיב הבאים מצרימה
את יעקב · רבי יעקב דכפר חנן אמר משמיה דר' אבא מאן אינון בני ישראל דהכא
אינון דאתקרון בני ישראל ממש · רבי אבא פתח ואמר *לכו חזו מפעלות ה' אשר
שם שמות בארץ · אל תקרי שמות אלא שמות · ואזלא הא כהא דא"ר חייא כגוונא
דרקיעא עבד קב"ה בארעא · ברקיעא אית שמהן קדישין בארעא אית שמהן קדישין ·
א"ר יהודה (נ"א ר' יוסי) בההוא יומא דנחת יעקב למצרים נחתו עמיה שתין רבוא
דמלאכי עלאי · ר' יהודה פתח ב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב וגו'
ג קומטין דגליפין בקדיטא (ס"א בקלדיטא) סחרן בדוכתיהון קומטין בשביעאה
גליפין בשתיתאה הה"ד ששים גבורים סביב לה · הנה מטתו דא איהי *שכינתא ·
שלשלמה מלכא דשלמא דיליה · ששים גבורים סביב לה אלין אינון שתין רבוא דמלאכי
עלאי דאינון מחילא דשכינתא דנחתת עם יעקב למצרים · מגבורי ישראל ישראל
דלעילא הה"ד ואלה שמות בני ישראל וגו' איש וביתו באו אינון ונימוסיהון · רבי חייא
הוה אזיל מאושא ללוד והוה רכיב על חמרא והוה רבי יוסי עמיה נחית רבי חייא
ושקליה בידוי לר' יוסי א"ל אי בני עלמא ידעין יקרא סגיאה דיעקב בשעתא דא"ל
קב"ה אנכי ארד עמך מצרימה הוה מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקבריה דהכי
מפרשי מרנא רברבי עלמא מאריהון דמתניתא כתיב ויצא משה לקראת חותנו אהרן
חמא למשה דנפק ונפק עמיה ואלעזר ונשיאי וסבי נפקו עמיה ראשי אבהן ומערעי
כנשתא וכל ישראל נפקו עמהון אשתכחו דכל ישראל כלהו נפקו לקבליה דיתרו מאן
חמא למשה דנפיק ולא יפוק · לאהרן ולרברבי דנפקי ולא יפוק אשתכח דבגין משה
נפקו כולהון · ומה אי בגין משה כך בגין קב"ה כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה
עאכ"ו · עד דהוו אזלי פגע בהו ר' אבא א"ר יוסי הא שכינתא הכא דחד ממאריהון
דמתני' עמנא · א"ר אבא במאי עסקיתו · א"ר יוסי בהאי קרא דכתיב אנכי ארד
עמך מצרימה וגו' כד נחת יעקב למצרים דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים
מצרימה את הוליף דכלהו נחתו עם יעקב למצרים · א"ל רבי אבא ודא לחוד הות ·
פתח ואמר היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר ·
תלת פלוגתן הכא · חדא דתנינן אין שכינה שורה בחוצה לארץ · וחדא דלא הוה
מהימן כמשה דכתיב ביה בכל ביתי נאמן הוא והוא גלי ופרסם כל גנזייא דמלכא ·
וחדא דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתיה · אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן ח"ו דהא
יחזקאל נביאה שלימה הוה וברשותא דקודשא ב"ה גלי כל מה דגלי וכלהו אצטריך
דיגלי ד ויפרסם על חד תרין ממה דגלי דהכי תנן מאן דרגיל למסבל צערא וכו' ·
(עיין לעיל דף ב ב שורה ד עד מה דגלי) וכלא אצטריך · ומעלמין לא שביק קוב"ה לישראל
בגלותא עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון כל שכן ביעקב דהוה נחית בגלותא
וקודשא בריך הוא ושכינתיה וקדישין עלאין (ותתאין) ורתיכין דנחתו כלהו עם יעקב
הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה את יעקב · ר' אבא פתח ואמר ה אתי מלבנון
כלה אתי מלבנון תבואי · ת"ח ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין בפולחנא
דמאריהון דתניא אמר רבי יצחק בכל יומא ויומא בת קול נפקת מטורא
דחורב ואמר ווי לון לבני נשא מפולחנא דמאריהון ווי לון לבני נשא מעלבונה
דאורייתא

א שמו' טו ע"א
בראשית נח ב
תהלים מו
ב ויחי רכט כ:
שיר ג
בראשית רכה
ג שריה שלטי'
שכן בכ"ר רדף
אחר ד' מלכים
קומיטורין
ואמר כאן
ששרים
החקוקים
בקלדיטא שהוא
העיגול והם
סובבי' במקומ'
סביב סביב
וחקוקים
בשתיתאה
והיינו ששה
אורות החקוקים
בעיגול אחד
סביב השבעה
קומטין ומלט
ששה מתגברין
ששים גבורים:
שמות יח
יחזקאל א
במדבר יב
ד ויגלה כפליי'
ממה שהיה לו
בגלות להם:
ה לעיל ג' ע"ב:
שיר ד

דאורייתא דא"ר יהודה כל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא ומסגל עובדין טבין
ירית עלמא שלימא וכל מאן דלא אשתדל באורייתא בהאי עלמא ולא עביד עובדין
טבין לא ירית לא האי ולא האי · והא תנן אית מאן דירית עלמיה כפום אתריה וכפום
מה דחזי ליה · א"ר יצחק לא תנן אלא מאן דלית ליה עובדין טבין כלל · א"ר יהודה
אלמלא הוו ידעין בני נשא רחימותא דרחים קב"ה לישראל הוו שאגין ככפיריא למרדף
אבתריה דתניא בשעתא דנחת יעקב למצרים קרא קודשא בריך הוא לפמליא דיליה
אמר להון כלכון חותו למצרים ואנא איחות עמכון · אמרה שכינתא רבונא דעלמא
אית לבאות בלא מלכא אמר לה אתי מלבנון כלה · מלבנון מאתרא דעדן דמלובן בכל
עובדוי · כלה דא שכינתא דהיא כלה בחופה · ואזלא הא כמה דתניא א"ר יהודה
מאי דכתיב ויהי ביום כלת משה כלת כתיב ביומא דעאלת כלה לחופה ושכינתא דא
היא כלה · אתי מלבנון תבואי מאתר בי מקדשא דלעילא · תשורי מראש אמנה מרישא
דמאן מראשיהון דבני מהימנותא ומאן נינהו יעקב ובנוי · מראש שניר וחרמון
דאינון עתידין לקבלא אורייתא דילי מטורא דחרמון ולאגנא עלייהו בגלותהון ·
ממעונות אריות אלין אינון עמין עעכו"ם (נ"א בני נשא דמהימנותא) דדמיין לאריוותא
(במדבר ז) ונמרין דמענין להון בכל פולחנא דקשיו · רבי אבא אמר אתי מלבנון כלה וגו' וכי
מלבנון אתת והלא ללבנון עולה · אלא א"ר אבא בשעתא דנחתת שכינתא למצרים נחתו
(מיכה ב) בהדה שתין רבוא של מלאכי השרת וקודשא ב"ה בקדמיתא הה"ד ויעבור מלכם לפניהם
וה' בראשם · ר' יצחק אמר אתי מלבנון כלה דא איהי שכינתא · אתי מלבנון תבואי
מאתר בי מקדשא דלעילא · תשורי מראש אמנה מאתר בי מקדשא דלעילא ומאתר בי
מקדשא דלתתא · דא"ר יהודה מעולם לא זזה שכינתא מכותלי דמערבא דבי מקדשא ·
(שיר ב) דכתיב הנה זה עומד אחר כתלנו והוא ראש אמנה לכל עלמא · מראש שניר וחרמון
מאתרא דאורייתא נפקת לעלמא ולמה לאגנא על ישראל · ממעונות אריות אלין עמין
עעכו"ם · ר' יודן אומר ממעונות אריות אלין אינון ת"ח דעסקי באורייתא במעונות
המדרשות ובבתי כנסיות דאינון אריוון ונמרים באורייתא · ר' חייא הוה יתיב קמיה
דר"ש אמר ליה מה חמת אורייתא למימני בנוי דיעקב דאינון תריסר בקדמיתא ולבתר
(בראשית מו) כן שבעים דכתיב כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים ומ"ט שבעים ולא
יתיר · אמר ליה לקביל ע' אומין דאינון בעלמא ואינון הוו אומה יחידאה לקבל כלהון
ותו א"ל ת"ח [א] קלדיטין דנהרין (גוברין) ענפין יתבין במטליהון (נ"א במטוליהון) ממנן על
שבעין עממין נפקין מתריסר גליפין קטורין דאסתחרן במטליהון למתקנן לארבע
(דברים לב) רוחי עלמא הה"ד יצב גבולות עמים למספר בני ישראל והיינו דכתיב כי כארבע
(זכריה ב) רוחות השמים פרשתי אתכם לאחזאה דאינון קיימין בגין ישראל · בארבע לא נאמר
אלא כארבע כמה דאי אפשר לעלמא בלא ארבע רוחות כך אי אפשר לעלמא
בלא ישראל :

(ישעיה לב) **ויקם** מלך חדש · ר' אבא פתח אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור
זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקריב לון לגביה
(דברים יד) דכתיב ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה וגו' וכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל
(שם לב, שם ד) נחלתו · ישראל מתדבקין ביה בקב"ה דכתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם

היום

ומראה מקום

א העגולים המאירים מהלה קוזמיטים וגלופים הנבים יושבי' במוצבם ממונים כל שבעים אומות יוצאים מי"ב מקוקי אורות קשורים שבהם י"ב צרופי השם יהו"ה לכל צד ג' כאומרו דאסתחרן שמסובבים ומסעיבם למשקל ארבע רוחות שכן היה נסיעות הדגלי' כנודע :

היום · וע"ד זכאין אינון קמיה בגין דאינון זרעין על כל מים · מאי על כל מים
דזרעין לצדקה · ומאן דזרע לצדקה כתיב ביה °כי גדול מעל שמים חסדך מעל שמים תהלים קח
על כל מים איהו הוי ומאן איהו מעל שמים · *דא עלמא דאתי וישראל זרעי זרעא ויקרא טז ע"א סד ב ג
על כל מים :

בספרא דרב ייבא סבא הכי אמר כתיב °בגזרת עירין פתגמא ומאמר קדישין דניאל ד
שאלתא כל דינין דהאי עלמא וכל גזרין וכל שאלתין כלהו קיימא בחד
היכלא דתמן ע"ב סנהדרין מעיינין בדינין דעלמא וההוא היכלא אקרי היכל *זכותא פקודי רנ"ה ע"ב
בגין דכד דיינין דינא מהפכין בזכותא דבר גם בקדמיתא מה דלאו הכי בדרגא דההוא
סטרא אחרא דתמן איהו אתר דאקרי *חוב"ה בגין דכל עובדוי דההוא אתר דנחש רסה א
אשת זנונים לא איהו אלא למהפכא בחובה דב"נ ולמלשן עבדא למאריה · אינון דהיכלא
דזכותא אקרון מים מתוקים מים לצלין · אינון דהיכלא דחובה אקרון מיין מרירין
°מי המרים המאררים · בההוא היכלא דזכותא לא קיימי אלין תלת *בני חיי ומזוני · במדבר ה
ולאו בההוא אתר *דחובה לא במים מתיקן וצלילן ולאו במים מרירין מלטטין · ועל דא בראשי' קפא א
ישראל זרעי על כל מים זרעא קדישא דאולידו על כל מים איהו דהא לאו *הכון זרעא רסו א (נ"א תקין)
דילהון אלא לעילא · וע"ד אוקמוה מ"מ בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא
במזלא קדישא תליא מלתא ואתר דא על כל מיא איהו · משלחי רגל השור והחמור דלא
אית לון בההוא סטרא בישא כלום · ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין ומתדבקין
בההוא סטרא טבא דכל קדושין *עלאין · שור וחמור כד מזדווגן כחדא תרין פגעין בראשית קסו ב
בישין אינון לעלמא · שור סטרא דדינא קשיא איהו ואתדבקותא דסטר קדישא איהו ·
חמור כד אזדווג בהדיה דאיהו מסטרא אחרא תרין פגעין בישין אינון לעלמא ·
ועל דא שמעון תוקפא דדינא קשיא הוה ביה וכד מזדווג בלוי כחדא לא יכיל עלמא
למסבל ובגין כך °לא תחרוש בשור ובחמור יחדו ועל דא שדר יעקב לעשו מלה דברים כב
דא דכתיב °ויהי לי שור וחמור · ואי לאו דמאיך יעקב גרמיה דחילו סגיא נפל ביה בראשית לב
בעשו: ויקם מלך חדש על מצרים · בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר מאי
דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים · ת"ח כל עמין דעלמא וכל מלכין דעלמא לא
אתתקפו בשולטניהון אלא בגינייהו דישראל · מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא עד
דאתו ישראל ועאלו תמן בגלותא כדין אתתקפו על שאר *עמין דעלמא · בבל לא בשלח סט ע"א
אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגין דישראל דלהוין בגלותהון · אדום לא אתתקפו
על כל עמין דעלמא אלא בגיניהון דישראל דלהויין בגלותהון דהא עמין אלין בשפלותא
הוו בשאר עמין ומאיכין הוו מכלהו ובגין ישראל אתתקפו · מצרים דכתיב °מבית עבדים שמות כ
עבדים אקרון ממש דהא *מצרים בשפלותא דשאר עמין הוו · בבל דכתיב °הן ארץ שמות יז ע"א ישעיה כג
כשדים זה העם לא היה · אדום דכתיב °הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד · עובדיה א
וכלהו לא נטלו תוקפא אלא בגיניהון דישראל · דכד ישראל בגלותהון מיד מתתקפי על כל
שאר עמין דעלמא · מ"ט בגין דישראל אינון בלחודייהו לקבל כל *עמין דעלמא · כד טז א
עאלו ישראל בגלותא דמצרים מיד הוה קימה למצרים ואתתקף שולטנותא דלהון
לעילא על כל שאר עמין דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים · ויקם קימה הוה לון
דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים ואתייהיב ליה תוקפא ושלטנותא על כל ממנן
דשאר עמין דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא · ובתר לעמא דיליה

דאתתא · ובגין כך ויקם מלך חדש על מצרים דא הוא ממנא דלהון חדש היה דע
יומא הדין לא הוה ליה שולטנו על שאר עמין והשתא אתקם לשלטאה על כל שא
משלי ל עמין דעלמא וכדין אתקיים [ו]תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך · ר' חיי
אמר תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא או עד לא ייתי תבירו לעמ
בארעא מכריזי בעלמא ההוא מלה ולזמנין דאתמסר ההוא מלה בפומא דרביי · ולזמני
א ויחי ריז ע"ב לאינון בני נשא דלית בהו דעתא · ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא[א] דעופ
ומכריזי בעלמא ולית מאן דישגח בהו · כד עמא זכאין אתמסר ההוא מלה לאינון רישי
ב עמדתי לאור סיוס : זכאין דעלמא בגין דיודיעו לון ויתובון למאריהון וכד לאו אינון זכאין הוי כדקאמרן
ר' אלעזר הוה יתיב יומא חד אתרעא דלוד והוה יתיב עמיה רבי אבא ורבי יהוד
ג עליונים שמשופפי' תחת הרקיע : ורבי יוסי · א"ר יוסי אימא לכו מה דחמית יומא דא בצפרא[ב] קמית בנהורא חמית
חד עופא דהוה טאיס זקף לעילא תלת זמני ומאיך חד והוה אמר עלאי עלאי ביומ
ס"א דקיקים דא[ג] טסי *רקיעין (לימינא) תלת ממנן זקפין שלטנין על ארעא[ד] חד יתיב דלא יתי
ד אחד ישב ופהם איתו יושב ושבירותו אותו מעבירים עמם בהם אוכלה וביינו בר הומם אחת כמו שברוב בסמוך שהורד מגדולהו למעל' ובמקומו מקימים בלבם עמודי' שלטוני' בעולם : אעברו ליה בנורא דדליק מעברין קיימיה מעברין שלטניה תלת סמכין שליטין עלאי
קיימין על עלמא[ה] רמינא להוא עופא קלא אמינא ליה עופא עופא אימא לי תלת
דקיימין ממנן וחד דמעברין שלטניה מאן אינון רמא לי תלת גירין אלין מגדפא ימינ
ודין חד משמאלא (ס"א ומגדפא שמאלא חד) ולא ידענא מאי רמיזא · נסיב לון רב
אלעזר נחית לבו לנהירו נפק דמא מנהירוי · אמר ודאי תלת שלטני עממין קיימי
ברומי בארעא וזמינין למעבד גזרין בישין לישראל מסטרא דרומאי · נסיב ההו
גירא דמגדפא שמאלא ארח ונפק אשתא אוכמא מניה אמר שלטנא דמצראי אעדי
וזמין חד מלכא דרומאי לאעברא בכל ארעא *ולמנאה במצרים רברבי תריסין וסתי
בנין ובני סתירין (ס"א וזמין חד מלכא מאינון תלת דקאמרן למשלט בה וסתיר ב
ס"א דמצרים בנינא ובני בה בנינא) רמא לון ר' אלעזר לארעא נפלו אלין תלת על חד דמסטר
ישעיה יט שמאלא · עד דהוו יתבי אעבר חד ינוקא והוה קארי[ז] משא מצרים הנה ה' רוכב ע
ה נמרחי בעיף בסיה ואמרתי עופא עופא כו' עב קל ובא מצרים · אעבר תניינא חבריה ואמר וארץ מצרים תהיה לשממה · אעב
תליתאה חבריה ואמר ואבדה חכמת מצרים · חמו ההוא גירא דגדפא שמאל
דאתוקד ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדן · א"ר אלעזר האי דעופא והאי דדרד
כלא הוא חד וכלא נבואה עלאה הוא (ס"א כלא איהו ברזא דחכמתא) ובעא קב"
עמוס ג לאחזאה לן סתרי עלאי דהוא עביד הה"ד[ט] כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גל
ו בשלח מט ע"א וכב ע"ב ופקודי רלט ע"ב ורמז ע"ב ורכב ע"ב : סודו אל עבדיו הנביאים · וחכימי עדיפי מנביאי בכל זמן דהא לנביאי לזמנין שר
עלייהו רוח קודשא ולזמנין לא וחכימין לא אעדי מנהון רוח קודשא אפילו רגעא חד
(זעיר) דידעין מה די לעילא ותתא ולא בעו לגלאה · א"ר יוסי (יהודה) כלא חכמת
וחכמתא דר' אלעזר יתיר מכלהו · רבי אבא אמר אלמלא לא הוו חכימין לא ה
ידעין בני נשא מהו אורייתא ומה פקודוי דמארי עלמא ולא אתפרשא רוחא דב
נשא מרוחא דבעירא · א"ר יצחק כד אייתי קודשא בריך הוא דינא על עמ
ישעיה כד בקדמיתא עביד דינא בההוא ממנא דממנא עלייהו לעילא דכתיב[י] יפקוד ה' ע
צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה · במאי דינא אתדן ההוא ממנ
דלעילא · אעברו ליה בההוא נהר[י] דינור דנגיד ונפיק וכדין אעדיו ההוא שולטנות
דיליה ומיד מכריזי עליה ברקיעא שולטנותא דממנא פלניא אעדיו מני

עד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמטי באינון דשלטין בהאי עלמא ונפיק
קלא ואכריז בכל עלמא עד דמטי לעופי ולינוקי ולאינון טפשין דבני נשא דלא ידעין :

ויקם מלך חדש · רבי חייא אמר מלך חדש חדש ממש הוה · רבי יוסי אמר דהוה
מחדש גזירין דלא חדש מלכא אחרא מקדמת דנא · אשר לא ידע את יוסף
כל ההוא טיבו דעבד יוסף בארעא דמצרים דכתיב ויבא יוסף את הכסף ביתה בראשית מז
פרעה · וקיים לון בשני כפנא כל האי לא דכיר ועבד גרמיה דלא ידע ביה ·
רבי יוסי ורבי יהודה הוו יתבי ולעאן באורייתא קמיה דר"ש אמר רבי יהודה האי
דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים ותנינן דאיהו קם מגרמיה מה דהוה שפל קם ולא
אתחזי למלכא ובעותרא קם · אמר רבי שמעון כלא הכי הוא כגוונא דאחשורוש דלא
אתחזי למלכא וקם מגרמיה וקם בעותרא ובעא לאובדא לישראל מעלמא אוף הכא
האי לא אתחזי למלכא וקם מגרמיה ובעא לאובדא לישראל מעלמא דכתיב ויאמר אל
עמו וגו' הבה נתחכמה לו וגו' וכד הוה קם מלכא לעילא קם מלכא לתתא · ר' אלעזר
ורבי אבא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריא לצפורי עד דהוו אזלי פגע בהו חד יודאי פתח
ואמר משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו · ת"ח ישעיה יט
כל מלכין דעלמא וכל עמין דעלמא לא חשיבי כלום קמי קב"ה דכתיב וכל דיירי דניאל ד
ארעא כלא חשיבין וכמצביה עביד בחיל שמיא · והכא במצרים אע"ג דכל גבוראן
ודרעא מרממא גלי קב"ה במצרים מה כתיב הנה ה' רוכב עב קל ובא מצרים · מאי
שנא בכל עמין דעלמא דלא הוה הכי דהא קב"ה גזר גזרה ואתעביד והכא איהו
אתא דכתיב ובא מצרים וכתיב ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ה' · אלא בגין דמלכא שמות יב
הוה אתי לאפקא למטרוניתא דהוות תמן · ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי · ועל דא
הוה קב"ה בעי ביקרה ואתי לגבה לאקמא לה ולמיהב לה ידא ולזקפא לה כמה
דזמין קב"ה למעבד בסוף גלותא דאדום · אמר רבי ייסא אי הכי דבגין דמטרוניתא
הוה הא בגלותא דבבל מטרוניתא תמן הות אמאי לא הוה כך · אמר ליה הא תנינן
דחטאה גרם דנטלו נשים נכריות ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא · ובגין כך
אתאבידו מנהון נסין ואתוון דאתחזי למעבד להו מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים דכלהו
הוו שבטי יה · בני ישראל *עאלו בני ישראל נפקו · בגלותא דאדום בעי קב"ה ד א
לאתיקרא בעלמא ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא ולנערא לה מעפרא ווי למאן דיערע
תמן קמיה בשעתא דיימא התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארך · ישעיה נב
מאן הוא מלכא ועמא דייקום קמיה · ונעו אלילי מצרים מפניו לאו על שם יט
אבנין ואעין אתמר אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין ועל אינון פולחנין תתאין דלהון ·
ובכל אתר דגלו ישראל קב"ה בעי עלייהו ואתקביל מאינון עמין · ת"ח מה כתיב
כה אמר ה' מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם ואשור באפס עשקו · תורעמא שם נב
דאתרעם קודשא בריך הוא על אשור ואמר חמו מה עבד לי אשור דהא מצרים
דאנא עבדית בהו כל אינון דינין ועמי (איתו) נחתו תמן לדיירא ביניהון וקבלום
מצראי בינייהו ויהבו לון שפר ארעא ארץ גושן ואף על גב דאעיקו לון בגלותא לא אעדו
ארעא מנהון דכתיב רק בארץ גושן אשר שם בני ישראל וגו' · ומיטב ארעא שמות ט
דמצרים הוה דכתיב במיטב הארץ בארץ רעמסס · ותו דלא אעדו מדלהון כלום דכתיב בראשית מז
וממקנה בני ישראל וגו' ועכ"ד אתדנו בכמה דינין · אבל אשור באפס עשקו · אטיל שמות ט
לון

לון בארעא דסייפי עלמא וכטל לון ארעא דלהון · ומה מצראי דעבדו כל הני טבא
לישראל אתדנו בכל אינון דינין · אבור ואדום ושאר עמין דמעיקין לון וקטלין לון וכטלין
יחזקאל לח לון ממוניהון עאכ"ו דקב"ה בעי ליקרא שמיה עלייהו דכתיב והתגדלתי והתקדשתי
ונודעתי · כתם במצרים במלכא חד · והכא בכל מלכין דעלמא · רבי שמעון זקף
ידוי ובכה ואמר ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא וזכאה חולקיה מאן דיזדמן וישתכח בההוא
זמנא · ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא בגין דכד ייתי קב"ה לפקדא לאיילתא יסתכל מאן
אינון דקיימין בהדה בכל אינון דמשתכחי עמה בכל עובדוי דכל חד וחד ולא ישתכח
ישעיה סג זכאי · דכתיב ואביט ואין עוזר · וכמה עקתין על עקתין לישראל · זכאה מאן
דיזדמן וישתכח בההוא זמנא בגין דההוא דיתקיים בההוא זמנא במהימנותא יזכה לההוא
זכריה יג נהירו דחדוה דמלכא · על ההוא זמנא כתיב וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים
כבחון את הזהב וגו' · לבתר דאינון עקתין מתערי על ישראל וכל עמין ומלכיהו
יתייעטון כחדא עלייהו ומתערי כמה גזירין בישין כלהו סלקי בעיטא חדא עלייה
וייתון עקתא על עקתא בתרייתא משכחן קמייתא · כדין יתחזי חד עמודא דאש
קאים מעילא לתתא ארבעין יומין וכל עמין דעלמא חמאן ליה · בההוא זמנא יתער
בלק קל ע"ב מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן מההוא אתר *דאתקרי ק"ן לפו"ר ויתער בארעא
ויקרא ריב ב *דגליל וההוא יומא דיפוק לתמן יתרגז כל עלמא וכל בני עלמא מתטמרין גו מערה
ישעיה ב וטנרי דלא יחשבון לאשתזבא · ועל ההוא זמנא כתיב ובאו במערות צורים ובמחלות
עפר מפני פחד ה' ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ · מפני פחד ה' דא ההוא
רגיזו דכל עלמא · ומהדר גאונו דא משיח · בקומו לערוץ הארץ כד יקום ויתגלי
רכ א בארעא *דגליל בגין דאיהו הוא אתר קדמאה דאתחרבא בארעא קדישא ובג"כ יתגלי
זירא קיט ע"א תמן קדמאה לכל אתר ומתמן יתער קרבין לכל עלמא · לבתר ארבעין יומין דעמודא
ויקרא ריב ב יקום מארעא לשמיא לעיניהון דכל עלמא ומשיח יתגלי יקום מסטר מזרח חד *כוכבא
בראשית קיט א מלהטא בכל גוונין ושבעה ככבין אחרנין דסחרן לההו' כוכבא ויגיחון ביה קרבא בכל סטרין
תלת זמנין ביומא עד שבעין יומין וכל בני עלמא חמאן · וההוא כוכבא יגיח בהו
א בנוצי הש ולפידי'בוערי': קרבא א בטיסין דנורא מלהטין מנצצין לכל עבר ובטש בהו עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא
וביומא אפיק לון ויגיחון קרבא לעיניהון דכל עלמא וכן בכל יומא עד שבעין יומין · לבתר
שבעין יומין יתגניז ההוא כוכבא ויתגניז משיח עד תריסר ירחין ויתהדר ההוא עמודא
דאשא כמלקדמין וביה יתגניז משיח וההוא עמודא לא יתחזי · לבתר תריסר ירחין יסלקון
ליה למשיח בההוא עמודא לגו רקיעא ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא · וכד נחית
יתחזי ההוא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא ויתגלי לבתר משיח ויתכנשון לגביה
עמין סגיאין ויתער קרבין בכל עלמא · ובההוא זמנא יתער קב"ה גבורתיה לכל עמי
דעלמא ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא וכל מלכין דעלמא יתערון לאתחברא לאגחא קרבא
ביה וכמה (עיין) מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא לגבייהו ויתון עמהון לאגחא קרבא
ישעיה ס על מלכא משיחא· כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין וסגיאין מעמא דישראל יהון מתי
דברים כב בההוא חשוכא ועל"ד כתיב כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים · פתח ואמר כי
יקרא

קרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רבצת וגו'
לא תשלח את האם וגו' האי קרא אוקימנא ליה והיא חד מפקודי אורייתא גניזין
אנן אית לן ביה רזי דאורייתא גניזין שבילין ואורחין ידיען לחברייא באינון תלתין ותרין
בילין דאורייתא · א"ר שמעון לרבי אלעזר בריה בזמנא דיתער מלכא משיחא
מה אתין ונסין אחרנין יתערון בעלמא · ת"ח בגנתא דעדן דלתתא אית אתר חד גניז
ומיר דלא אתידע · והיא מרקמא בכמה גוונין · וביה גניזין אלף היכלין דכסופין ·
ית מאן דעייל בהו בר משיח דאיהו קאים תדיר בגנתא דעדן · וכל גנתא מסחרא ברתיכין
גיאין דצדיקיא · ומשיח קאים עלייהו ועל כמה חילין ומשריין דנשמתין דצדיקיא תמן
ראשי ירחי ובזמני ובשבתי משיח עאל בההוא אתר לאשתעשעא בכל אינון היכלין לגו ·
גו מכל אינון היכלין אית אתר אחרא טמיר וגניז דלא אתידע כלל ואקרי עדן ולית מאן
יכיל למנדע ביה · ומשיח אגניז (ס"א אתגלי) לבר סחרניה דההוא אתר עד דאתגלי
ה חד אתר דאקרי קן צפור ואיהו אתר דכריז עליה ההוא צפור דאתער בגנתא דעדן
כל יומא · ובההוא אתר מרקמן דיוקנין דכל שאר עמין דאתכנשו עלייהו דישראל
אבאשא לון · עאל בההוא אתר זקיף עינוי וחזי אבהן דעאלין בחרבן בית אלהא עד
חמי לרחל *דדמעהא באנפהא וקב"ה מנחם לה ולא צביאת לקבלא תנחומין כמה שמות יב ע"ב
את אמר [ד]מאנה להנחם על בניה · כדין משיח ארים קליה ובכי ואזדעזע כל גנתא ירמיה לא
עדן וכל אינון צדיקים דתמן געו ובכו עמיה · געי ובכי זמנא תניינא ואזדעזע ההוא
קיע דעל גבי גנתא אלף וחמש מאה רבוא משריין עלאין עד דמטי לגו כרסייא עלאה ·
דין קב"ה רמיז לההוא צפרא ועאל לההוא קן דילה ויתבא לגבי משיח וקרי מה דקרי
אתער מה דאתער · עד דמגו כרסייא קדישא אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור ומשיח
לא סלקין לעילא · ואומי לון קב"ה לאעברא מלכו חייבא מן עלמא על ידא דמשיח
נקמא נקמין דישראל · וכל אינון טבוון דזמין קב"ה למעבד לעמיה · ותב ההוא קן צפור
משיח לדוכתיה · ותב משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין · ובזמנא דיתער קב"ה
אתקנא עלמין ואתגבירו אתוון דשמיה בשלימו יו"ד בה"א (לאתקנא) וא"ו בה"א למהוי
לא בשלימו הא כדין יתער חד ככבא דהילא באמצע רקיעא כגוון ארגוונא להיט ונציץ
יממא לעיניהון דכל עלמא ויקום חד שלהובא דאשא מסטר דצפון גו רקיעא ויקום דא
קבל דא ארבעין *יומין ויתבהלון כל בני עלמא · לסוף ארבעין יומין יגחון קרבא קעב ב
ככבא ושלהובא לעיניהון דכלא ויתפשט ההוא שלהובא ביקידו דאשא מסטר דצפון גו
קיעא ויתשוב למבלע ההוא ככבא · וכמה שליטין ומלכין ואומיא ועממיא יתבהלון
מהאי · כדין יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום ויבלוט על ההוא שלהובא וההוא שלהובא
תבלע זעיר זעיר ברקיעא מקמי ההוא ככבא עד דלא יתחזי כלל כדין ההוא ככבא
עביד אורחין ברקיע בתריסר תחומין וקיימין אינון נהורין ברקיעא תריסר יומין אחרנין
בתר תריסר יומין אחרנין יזדעזעון כל בני עלמא ויתחשך שמשא בפלגות יומא כמה
אתחשך יומא דאתחרב בי מקדשא עד דלא יתחזון שמיא וארעא · ויתער חד קלא ברעם
זיקין ואתחלחלא ארעא מההוא קלא וכמה חילין ומשריין ימותון מניה וההוא יומא
(ממש) יתער בקרתא דרומי רבתא חד שלהובא דאשא בההוא קלא דיתער בכל
עלמא

א שנים עלמא · ויוקיד כמה מגדלין וכמה היכלין וכמה מגדלין יפלון · וכמה [א] פרדשכי ורברבי
יפלון בההוא יומא וכלהו יתכנשון עלה לבים · וכל בני עלמא לא יכלין (ס"א יחשבון)
לאשתזבא · מההוא יומא עד תריסר ירחין יתיעטון כל מלכיא ויגזרון כמה גזרות וכמה
שמדות על ישראל ויצלחון ביה כמה דאתמר זכאה איהו מאן דיערע תמן וזכאה איהו
מאן דלא יערע תמן · וכל עלמא יהא בערבוביא סגיא · לסוף תריסר ירחי יקום שבט
מישראל דא מלכא משיחא דיתער גו גנתא דעדן · וכל אינון צדיקיא יעטרון ליה תמן
ויחגרון ליה מאני זיינא באתוון רשימין דמאני דשמא קדישא · וקלא יתפוצץ בענפי אילני
(ס"א איתתא) דגנתא · קרי בחיל ואמר אתערו קדישין עליונין קומו מקמי משיחא הא עדנא לאתחברא
*אילתא בבעלה ובעלה בעי לנקמא לה נוקמין דעלמא ולאקמא לה ולאנערה לה מעפרא ·
כדין יקומון כלהו ויחגרון ליה כמלקדמין מאני זייניה · אברהם מימיניה · יצחק
משמאליה · יעקב קמיה · משה רעיא מהימנא על כל אלין צדיקיא אזיל ורקיד גו
גנתא דעדן כיון דאתתקן משיח על ידא דצדיקיא בגנתא דעדן יעול בההוא דוכתא
דאקרי ק"ן צפו"ר כמלקדמין וחמי תמן ההוא דיוקנא דחרבן בית מקדשא וכלהו צדיקיא
דאתקטלו ביה · כדין נטיל תמן (ס"א עשר) לבושין ואינון עשר לבושי קנאה · ויתגניז
תמן ארבעין יומין דלא אתגליא כלל · לסוף ארבעין יומין קלא חד יתער ויתקרי מגו
כורסייא עלאה ההוא ק"ן צפו"ר במלכא משיחא דאתגניז ביה · וכדין סלקין ליה לעילא
וקב"ה חמי ליה למלכא משיחא מתלבש בלבושא נוקמא וחגיר מאני זייני נטיל ליה
ונשיק ליה על רישיה · כדין מזדעזען ג' מאה ותשעין רקיעין וארמיז קב"ה לחד רקיעא
תרומה קל"ב ע"א מאינון דהוה גניז מששת ימי בראשית ואפיק מחד היכלא דבההוא רקיעא *חד כתרא
גליפא מחקקא בשמהן קדישין · בההוא עטרא אתעטר קב"ה כד עברו ישראל ית ימא
למיטל נוקמין מכל רתיכי פרעה ופרשוי ואעטר ליה למלכא משיחא · כיון דאתעטר
ואתתקן בכל הני תקונין נטיל ליה קב"ה ונשיק ליה כמלקדמין · מאן חמי רתיכין
קדישין ומשריין עלאין דסחרין ליה ויהבין ליה מתן ונבזבזן סגיאין ויתעטר מכלהו עאל
תמן בחד היכלא וחמי כל אינון מלאכי עלאי דאקרון אבלי ציון אינון דבכו על חרבן בי
מקדשא ובכאן תדיר ואינון יהבין ליה חד פורפירא סומקא למעבד נוקמין כדין קב"ה
גניז ליה בההוא קן צפור ואתכסי תמן תלתין יומין · לבתר תלתין יומין בההוא קן צפור
יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא כמה משריין קדישין סחרניה ויחמון כל
עלמא חד נהירו תלי מרקיעא לארעא ויקום שבעה יומין וכל בני עלמא יתמהון ויתבהלון
ולא ינדעון כלל בר אינון חכימין דידעין ברזין אלין זכאה חולקהון וכל אינון שבעה
יומין יתעתד (ס"א יתעטר) בארעא בההוא ק"ן צפו"ר באן אתר בדרך דא קבורת
רחל דאיהי קיימא בפרשת אורחין ויבשר לה וינחם לה וכדין תקבל תנחומין ותקום
ב יהיה שורה אור ההוא בירחו עיר התמרים : ותנשיק ליה לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר [ב] ושרי בירחו קרתא דאילני ·
בכל עץ דא יריחו או על הארץ דא ירושלים ויהא גניז בההוא נהירו דק"ן צפו"ר
תריסר ירחי · בתר תריסר ירחי יזדקף ההוא נהירו בין שמיא וארעא וישרי *בארעא
שמות ז ע"ב דגליל דתמן הוה שרותא דגלותא דישראל · ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור
ויתוב לאתריה והוא יומא יזדעזע כל ארעא כמלקדמין מסייפי שמיא עד

סייפי

יפי שמייא וכדין יחזון (ינדעון) כל עלמא דהא אתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל
תכנשון ליה כל אינון דלעאן באורייתא ואינון זעירין בעלמא ובזכות ינוקי דבי רב
תקף חיליה לאתגברא ורזא דא אפרוחים ואי לא ישתכחון אלין כא ינוקי דיתבין
תוקפא דאמהון וינקי כד"א גמולי מחלב עתיקי משדים · והיינו או ביצים דבגין אלין
ריא שכינתא עמהון דישראל בגלותא דהא חכימין זעירין אינון דישתכחון בההוא זמנא
יימו והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים · (דהא
ה לא קיימא מלה לאפקא לה מן גלותא אלא במלכא עלאה דכיון דאינון רביין וינוקין
בין תוקפא למלכא משיחא כדין אימא עלאה דהיא רביעא עלייהו יתערת לגבי בעלה)
תעכב (סי') עד תריסר ירחין אחרנין · לבתר ייתי בעלה ויוקים לה מעפרא כד"א
קים את סוכת דוד הנופלת · בההוא יומא מלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא משייפי
מא עד סייפי עלמא כד"א אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' · מההוא יומא כל
תין ונסין וגבורן דעבד קב"ה במצרים יעביד לון לישראל כד"א כימי צאתך מארץ
ריים אראנו נפלאות · אר"ש אלעזר ברי כל אלין מלין תשכח ברזא [א] דתלתין ותרין
בילין [ב] דבשמא קדישא ועד דנפקין אלין לא יתערון בעלמא לא ישתלים רזא דשמא
דישא ולא תתער לאהבה כד"א השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות · בצבאות דא
לכא (נ"א משיחא) דאקרי צבאות · או באילות השדה שאר חילין ומשריין דלתתא · אם
עירו ואם תעוררו את האהבה דא ימינא דקב"ה דאקרי [ג] אהבה · עד שתחפץ
ביא דשכיבת לעפרא ויהא רעותא דמלכא בה · זכאה איהו מאן דיזכי להוא דרא
אה איהו בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי · ר' שמעון ארים ידוי בצלו לקב"ה
י צלותיה לבתר דצלי צלותיה אתו ר' אלעזר בריה ור' אבא ויתבו קמיה · עד דהוו יתבי
מיה חמו חד נהירו דיממא דאתחשך ואשתקע חד נורא (ס"א נהורא) דשלהובא דאשא
ימא דטבריה ואזדעזע כל ההוא אתר · אר"ש ודאי השתא הוא עדנא דקב"ה אדכר
נוי ואחית תרין [ד] דמעין לגו ימא רבא · וכד נחתין פגעין בהאי נורא דשלהובא
אשא ויתשקעו דא בדא בימא · בכה ר"ש ובכו חברייא · אר"ש הא אתערנא ברזי דאתוון
שמא קדישא בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי אבל השתא אית לי לגלאה מה
לא אתיהיב רשו לב"נ אחרא לגלאה · אלא זכו דדרא דא יקיים עלמא עד דייתי מלכא
שיחא · אר"ש לר' אלעזר בריה ולרבי אבא קומו בקיומייכו · קמו ר' אלעזר ור'
בא · בכה ר"ש זמנא אחרא אמר ווי מאן יקום במה דאמינא (נ"א דחמינא) גלותא
תמשך מאן יכיל למסבל · אוף איהו קם ואמר ה' אלהינו בעלונו אדונים זולתך לבד
ך נזכיר שמך האי קרא אוקמוה · אבל בהאי קרא אית רזא עלאה גו מהימנותא ·
' אלהינו דא הוא [ה] שירותא דרזין עלאין אתר דמתמן נפקין כל נהירו דשרגין כלהו
אדלקא' ותמן תליא כל רזא דמהימנותא ושמא דא שליט על כלא · בעלונו אדונים זולתך
הא עמא דישראל לית מאן דשליט עליה בר שמא עלאה דא · והשתא בגלותא שליט עליה
טרא אחרא · לבד בך נזכיר שמך · רזא דשמא קדישא כללא דעשרין ותרין אתוון וכו"י
א מתברכא אלא מגו שמא דא דאקרי בך כד"א אשר נשבעת להם בך בך יברך ישראל
י בך ארוץ גדוד · ובזמנא דשלימו אשתכח לא הוה מתפרש דא מן דא · ואסיר
לאפרשא

ישעיה כח
דברים כב
עמוס ט
דברים ל
מיכה ז
א תרומה קעד ע"א :
שיר ב
ב נ"א ל"ב מדו' שהתור' נדרשת בהם דהא לעיל ח ע"א דאלין הנתיין ותרין שבילין דאורייתא וקרי להו ל"ב שבילין דשמא קדישא משום דאורייתא היא כמו של הקב"ה :
ג שם קמו ע"ב
ד ומוריד שתי דמעות לים הגדול (ועיין שמות יח ע"א יט ע"ב פלא לך קעב ע"א) :
ישעיה כו
ה פירוש אע"פ שהשם הוי"ה תלוי בת"ת הנה פרשו בחכמה כמו שבא בספ' האזינו רפט א:
שמות לב.
בראשית מח
תהלים יח

(משפטים לא ע"א יתרו סח ב ויצא קנד ע"ב ובהאזינו רצ ע"א נראה משם שמדליק בחכמה ומאיר לשבעה נרות כדאיתא בפרשת נח ולך לך סה ע"א ויקרא ז ע"ב לד ע"א) :

לאפרשא דא מן דא אתתא מבעלה לאו ברעיוני ולאו בדכירו בגין דלא לאחזאה פרוד
והשתא בגלותא פרודא אשתכח דמגו עאקו דכל זמנא וזמנא אן עבדין פרודא לאדכר
ההוא שם בר מבעלה בגין דאיהי שכיבת לעפרא · והיינו לבד בך מכיר שמך · ב
מבעלה אן דכרין לכאי שם בפרודא בגין דאן רחיקין מינך ושלטין אחרנין עלן ושמ
איהו בפרודא מן שמא דאקרי בך · והאי ביומי דגלותא בגין דגלותא קדמאה הוה מבי
ראשון ובית ראשון הוא רזא דה' קדמאה ולקבל ע' שנין דילה גלותא דבית ראשון הוה
שנין ואינון ע' בגין לא אשתכחת אימא רביעא עלייהו והוה פרודא מן שמא עלא
רזא דה' עלאה · וכדין יו"ד רזא עלאה אסתלק לעילא לעילא לאין סוף ובית ראשון עלא
בראשית רמח א קדישא לא נביע נביעו דמיין חיין דהא מקורא דילה אסתלק ואיהי ע' *שנין בגלותא בג
מלכים א ו דאיהי ז' שנין אקרי כד"א וויבנהו שבע שנים · ואי תימא דשלטא מלכות בבל לעיל
ברזא דע' שנין ח"ו · אלא בזמנא דהוה בי מקדשא קיים נהורא ונביעו דאמא עלא
הוה נהיר ונחית לתתא · כיון דחטו ישראל ואתחרב מקדשא ושלטא מלכות בבל הו
חפי ואחשיך ההוא נהירו ותתאי קדישין לא הוו נהירין כיון דתתאי לא הוו נהירין בג
(מגו) שלטנו דמלכותא דבבל אסתלק ההוא נהורא וההוא מבועא עלאה דהוה נביע רז
די' אסתלק לעילא לעילא באין סוף כדין אינון ע' שנין לא הוו נהירין בגין ההוא נהי
דאתמנע ודא הוא ודאי גלותא דע' שנין כיון דאעדיאו שלטנו דבבל ושריאת ה"א תתא
לאנהרא ישראל כלהו לא אהדרו לאדכאה (נ"א לשלטאה) למהוי סגולה שלימתא כמלקדמ
אלא זעיר זעיר (בערבוביא) וכיון דשלימו לא אשתכח (ושריאת ה"א תתאה לשלטאה) כדין
נביעו עלאה לא נחית כ"כ לאנהרא כמה דהוה כמלקדמין אלא זעיר זעיר בערבוביא דל
הוו דכיין כמלקדמין כמה דאתחזי · ועל כך נביעו עלאה לא נביע ולא נהיר אל
דאהדר לאנהרא זעיר זעיר מגו דחקא (דשמאלא) דשמא (נ"א דגלותא ודינא) · וע"
אתגרו בהו בישראל קרבין סגיאין עד דהחשך יכסה ארץ · וה' התאה אתחשך ונפל
לארעא ונביעו עלאה אסתלק כמלקדמין בגין דמלכות אדום אתתקף וישראל אהדר
לסרחנייהו · וע"ד ה' בית שני אתחרב וכל אינון י"ב שבטין דילה כחושבן משריין דלהון אינו
ישעיה נז בגלותא דמלכות אדום · ונביעו עלאה אסתלק מההוא נביעו דקיימא עלה כד"א הצדיק
אבד אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך מלעילא (נ"א קרבין סגיאין ומלכו
יון שלטא עלייהו לבתר דאהדרו בתיובתא אתקפו עלייהו ואתכפיאו לון ובגין דישרא
אהדרו לסרחנייהו מלכות אדום אתתקף ובית שני אתחרב וה"א תתאה אתחשכ
ונפלת לארעא ונביעו עלאה אסתלק מההוא מבועא דקיימא עלה כד"א הצדיק אב
אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך עליה מלעילא מ"ט בגין דהחש
יכסה ארץ) וכדין הוה פרודא בה"א בית שני ואיהי בגלותא דאדום בכל אינון תריס
בראשית רמז א שבטין (נ"א דילה) ומשריין דילהון תריסר שבטין סלקין *לחושבן סגי ועל דרזא (נ"
וע"ד רזא) דה' הוה בהו בכל ההוא (נ"א וע"ד רזא דה' בכל ההוא) חושבנא (נ"א חשוכא
גלותא אתמשך · רזא דרזין לחכימי לבא אתמסר · י' שבטין אלף שנין · תרין שבטי
איכה א מאתן שנין · שארו דמעין למנפל פתח ואמר בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה
לסוף תריסר שבטין דגלותא ליליא יתמשך לישראל עד דיתער וא"ו לזמן שתין ושית שני
לבתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא ולבתר (עד) שתין ושית שנין דחשוכ
ויקרא כו דליליא כדין וזכרתי את בריתי יעקב דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב
בראשית מו ורזא דא כל הנפש הבאה ליעקב וגו' ואיהו ו' נפש דבית שני רזא דה' תתאה ודא ו' רזא
במדבר רנב ב / בראשית קיז א דששים ושם *ששים לאתערותא דיעקב ושם לאתערותא דיוסף וע"ד איהו ו"
קיט א דאינון תרין בהבורא חדא ורזא חדא · מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון נסין ואתי
דקאמרן

קאמרן · ויתערון על ישראל אינון עקתין דקאמרן וכדין (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי
הק ולבתר כד יגיה מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקב"ה כד"א ימינך ה' — שמות טו
אדרי בכח · כדין ואף את בריתי אברהם אזכור ולבתר והארץ אזכור דא ה' בתראה
ההוא זמנא כתיב והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד · — זכריה יד
סוף שתין ושית שנין אחרנין דאינון מאה ותלתין ותרין שנין יתחזון אתוון דשמא קדישא
יפן בשלימו עילא ותתא כדקא יאות · ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה וכל אינון שבילין — א (פי' יו"ד
אינון תלתין ותרין שנין דכלילן ברזא דאת ו' הו"ה (נ"א יו"ד וה"ה) א רזא דשלימו דמאה — עשרי"ם ה"א ה"א
תלתין ותרין · לסוף מאה ותלתין ותרין שנין אחרנין יתקיים לאחוז בכנפות הארץ וינערו — י"ב הרי ל"ב הוא רזא
עים ממנה · ויתדכי ארעא קדישא · וקב"ה יתער מתייא דארעא קדישא ויקומון — דשלימו דקל"ב שבס כלולים
יילין חיילין בארעא דגליל · וכדין יתער סתימו דנביעו עלאה את י' ויתקיימון תלתין — באותיות יס"ם מבהוי"ם
ותרין שבילין בשלימו לנגדא לתתא ויתקיימו אתוון דשמא קדישא כלהו בקיומייהו ידו"ד · — והמנס הוא"ו
נד כען לא יהון בשלימו · עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא נביעו עלאה בחבורא דאתוון — כבר נדרש למעלה בסוד
ה' (נ"א וה') בתראה ודא איהו לסוף תשלום מאה וארבעין וארבעה שנין אחרנין — שבים ושם) :
שתלמון ויתערון בתר מתי ישראל דבשאר ארעאן דישתכח כל דא *בחשבן חי"ת דאתיישיב — תולדות קלט
למא ויתבסם ויתעבר סטרא אחרא (נ"א חויא בישא) מעלמא וה"א תתאה תתמלי מגו — ע"ב במדרש הנעלם :
יעו עלאה ותתעטר ותתנהיר בשלימו וכדין כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור — ישעיה ל
חמה יהיה שבעתים · עד דיהא שבת לה' לאלקטא נפשין בתענוגי קודשא (דא ה'
תראה) כל ההוא אלף שביעאה ודא איהו אתערותא דרוחין קדישין דעמא דישראל
אתלבשא לבתר שבת בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין דכתיב והיה הנשאר בציון — שם ד
והנותר בירושלם קדוש יאמר לו · עד כאן מלין דרזין סתימין :

קם מלך חדש · ר' יוסי אמר בכל יומא קודשא בריך הוא עביד מלאכין שליחן על
עלמא דכתיב עושה מלאכיו רוחות · עשה לא כתיב אלא עושה בגין דכל יומא — תהלים קד
מא עושה ובההוא זמנא אתמנא ממנא חד על מצרים ודא איהו דכתיב ויקם מלך חדש
ש ודאי · אשר לא ידע את יוסף · דהא מאתר דפרודא הוו כד"א ומשם יפרד וקדמאה — בראשית ב
ההוא פרודא נכרא דמצרים איהו · ובג"כ אשר לא ידע את יוסף · אתר דכל יהודא
יא ביה דאקרי צדיק · ר' אלעזר ור' יוסי הוו אזלי באורחא וקדימו בנהורא למיזל חמו
' כוכבא דהוה רהיט מסטרא דא וכוכבא אחרא מסטרא דא · א"ר אלעזר השתא מטא
נא דכוכבי בקר לשבחא למאריהון ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון לשבחא ולזמרא ליה
כ"ד ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים · בגין דכלהו ביחודא חדא קא משבחן — איוב לח
ה · פתח ואמר למנצח על אילת השחר מזמור לדוד · אילת השחר דכד נהירו אנפוי
מזרח ואתפרשא חשוכא דליליא חד ממנא אית לסטר מזרח ומשיך חד חוטא
הירו דסטר דרום עד דאתי ונפיק שמשא ובקע באינון כוי רקיעא ואנהיר
למא וההוא חוטא אפרים חשוכא דליליא כדין איילתא דשחרא אתי ואתי
הירו אוכמא בקדרו לאתחברא ביממא ונהיר יממא ונהירו דיממא כליל
ליה בגויה לההוא אילתא · ועל ההיא אילתא כד אתפרש מיומא לבתר
ליל לה אמר דוד שירתא דכתיב למנצח על אילת השחר · ומאי קא אמר

אלי אלי למה עזבתני · דהא אתפרש אילתא דשחרא מנהירו דיממא · עד דהוו אזלי
נהיר יממא ומטא עידן צלותא · א"ר אלעזר נצלי צלותא וניזיל · יתבו וצלו · לבתר קמו ואזלו ·
פתח ר' אלעזר ואמר [ח]יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם קהלת ח
כמעשה הרשעים וגו' אמרתי שגם זה הבל · האי קרא *אוקמוה ואתמר · אבל יש הבל בראשית טז ב
שלמה מלכא עבד ספרא דא ואוקים ליה על שבעה הבלים דעלמא קיימא עלייהו ואינון
שבעה עמודין סמכין דעלמא לקבל שבעה רקיעים ואלין אינון · וילו"ן רקי"ע · שחקי"ם ·
זבו"ל · מעו"ן · מכו"ן · ערבו"ת · ולקבלייהו הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל
הבל · כמה דאינון שבעה רקיעין ואית אחרנין דדבקי בהו ומתפשטי ונפקי מנייהו הכי
נמי אית הבלים אחרנין דמתפשטי ונפקי מאלין וכלהו אמר שלמה והכא רזא דחכמתא
אית ביה · יש הבל דנפקא מאינון הבלים עלאין דעלמא קיימא עלייהו ודא נעשה על
הארץ ואתקיים בקיומיה ואתתקף בתוקפיה בעובדי ארעא ובסליקו דסלקא מארעא ודא
אתמנא על ארעא וכל תוקפא וקיומא דיליה באינון נשמתין דצדיקיא דאתלקיטו מארעא
כד אינון זכאין [א] עד לא סרחו בעוד דיהבי ריחא טב כגון חנוך דכתיב ביה [ט]ואיננו כי בראשית ה / א קודם שחטאו
לקח אותו אלהים · ונטל ליה עד לא מטא זמניה ואשתעשע ביה וכן שאר זכאין דעלמא ·
דתניא על תרין מלין צדיקיא מסתלקי מעלמא עד לא ימטי זמנייהו חד על חובי דרא
דכד אסגיאו חייביא בעלמא אינון זכאין דמשתכחי בינייהו אתפסון בחוביהון · וחד כד
אתגלי קמי קב"ה דיסרחון לבתר · סליק לון מעלמא עד לא מטא זמנייהו הה"ד
אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים מטי עלייהו דינא דלעילא כאילו
עבדו חובין ועובדין דרשיעייא · דהא זמנא חדא שאיל רבי יוסי ב"ר יעקב איש כפר
אונו בזמנא דרבי עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא ומיתו בההיא גוונא · לרבי מאיר · אמר
ליה וכי כתיב דא בכל אורייתא כלה אמר ליה ולא והא אמר שלמה אשר יש צדיקים אשר
מגיע אליהם כמעשה הרשעים · מטי עלייהו דינא מלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין
דרשיעייא ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים יתבי בשקט ושלם בהאי עלמא
דינא לא מטא עלייהו כאילו עבדו עובדין דצדיקיא · אמאי אי בגין דאתגלי קמי קודשא
בריך הוא דיתובון בתיובתא · או דיפוק מנייהו זרעא דיהא קשוט בעלמא כגון תרח דנפק
מניה זרעא דקשוט אברהם · אחז דנפק מניה חזקיהו · ושאר חייבין דעלמא · ובג"כ
בסטרא דא ובסטרא דא הבל דקאמרן נעשה ואתתקף על הארץ כדאמרן · ד"א יש
הבל אשר נעשה על הארץ כדקאמרן דאתתקף על עלמא במאי בגין דיש צדיקים אשר
מגיע אליהם כמעשה הרשעים מטאן לידייהו כאינון עובדין דחייביא כגון בת ע"ז
או חד מאינון עובדין דאינון מעשה הרשעים ואינון קיימי בקיומייהו מדחילו דמאריהון
ולא בעאן לאסתאבא כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידייהו כעובדין אלין ואינון גבורי
כח דעבדי רעותא דמאריהון ולא חטאו · ועל דא הבל נעשה על הארץ ואתתקף
בתוקפיה · ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים מטי לידייהו
חד מלה דאיהי עובדא דצדיקייא וחכאן בה ועבדין יתה · כגון לסטים
מקפחא הוה משתכח בטורייא בהדי אינון לסטים ע"ז וכד הוה יודאי
אעבר תמן הוה משזיב ליה ונטר ליה מנייהו והוה קרי עליה רבי עקיבא
יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים · וכגון ההוא חייבא דהוה

בשבבותיה דרבי חייא דליליא חד פגע בה בההיא אתתא דהות אזלת לבי ברתה · בעא
מתקף בה אמרה ליה במטו מינך אוקיר למרך ולא תחטי גבאי · שבקה ולא חב בה
הוי אומר ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים · אמרתי שגם זה הבל
כמה דאתתקף ההוא הבל בהדי אינון צדיקיא דמטו לידייהו עובדי דחייביא ולא חטאן ·
אוף הכי אתתקף בהדי אינון חייביא דמטי לידייהו עובדי דאינון צדיקיא ועבדי להו
תנינן עבד קודשא בריך הוא צדיקים ורשעים בעלמא · וכמה דאתייקר איהו בעלמא
בעובדי דצדיקיא · הכי נמי אתיקר איהו ברשיעייא כד עבדי עובדא טבא בעלמא ·
כמה דאת אמר את הכל עשה יפה בעתו · ווי לחייבא כד עביד גרמיה רע ואתתקף קהלת ג
בחוביה כמה דאת אמר אוי לרשע רע וגו' · תו פתח ואמר את הכל ראיתי בימי ישעיה ג
הבלי וגו' · האי קרא אוף הכי אוקמוה חברייא · אבל כד אתיהיב חכמה לשלמה חמא
כולא בזמנא דשלטא סיהרא · יש צדיק דא עמודא דעלמא · אובד כד"א הצדיק אבד שם נז
בזמנא דגלותא · בצדקו בגין דהיא שכיבה לעפרא צדק דא כל זמנא דישראל בגלותא
איהי עמהון בגלותא ובג"כ צדיק אובד בצדקו · דהא לא מטאן לגביה אינון ברכאן קהלת ז
וצלאין · ויש רשע מאריך ברעתו דא סמאל דאוריך שקט ושלוה לאדום · במאי ברעתו ·
בההוא רעה אתתיה נחש תקיפא דהא לא מטא עלייהו שקט ושלוה אלא בגין דאתדבק
בההיא נוקבא · כגוונא דא לשאר מלכוון עד דקב"ה יקים מעפרא להאי סוכת דוד
הנופלת דכתיב אקים את סוכת דוד הנופלת : עמוס ט

וילך איש מבית לוי · רבי יוסי פתח דודי ירד לגנו לערוגת הבושם וגו' · לגנו דא שיר ו
כנסת ישראל בגין דהיא ערוגת הבושם דאיהי כלילא מכל סטרי (נ"א זיני)
בוסמין וריחין דעלמא דאתי · בשעתא דקודשא בריך הוא נחית לגנתא דא (נ"א דעדן)
כל אינון נשמתהון דצדיקיא דמתעטרן תמן כלהו יהבי ריחא כמה דאת אמר וריח
שמניך מכל בשמים · אלין אינון נשמתהון דצדיקיא דאמר רבי יצחק כל אינון נשמתין
דצדיקיא דהוו בהאי עלמא וכל אינון נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא כלהו בגנתא
דא (נ"א קיימא בגנתא) די בארעא (כלהו) קיימין בדיוקנא וציורא דהוו קיימין בהאי עלמא
וסתרא ורזא דא אתמסר לחכימי · רוחא דנחית לבני נשא דאיהו *מסטרא דנוקבא תזריע מט ע"ב
אתגלפא תדיר בגלופא כהאי חותם · ציורא דגופא דבר נש בהאי עלמא *בליט לבר עג ע"ב
ורוחא אתגליף לגו · כד אתפשט רוחא מן גופא ההוא רוח בליט בגנתא דארעא בציורא
דיוקנא דגופיה ממש דבהאי עלמא בגין דהוה תדיר כחותם · ועל דא אמרה שימני שם ח
כחותם מה חותם גליף בגלופא לגו ואתצייר בציורא בליטא לבר · אוף הכי איהי ורוחא
דהוה מסטרא דילה כהאי גוונא ממש בהאי עלמא גליף בגלופא לגו וכד אתפשט מן
גופא ועאל בגנתא [א] דארעא אוירא דתמן בליט ההוא גלופא לאצטיירא לבר ואצטייר א ויקרא קטו
ציורא בליטא לבר כגוונא דציורא דגופא בהאי עלמא · (לעילא) נשמתא דאיהי מאילנא ב אוירא דגן עדן :
דחייא אצטייר תמן לעילא בההוא צרורא דחיי לאתענגא בנועם ה' כמה דאת אמר
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו : וילך איש מבית לוי *דא גבריאל כמה דאת תהלים כז שמות יט ע"א
אמר והאיש גבריאל וגו' · מבית לוי דא כנ"י דאתיא מסטרא דשמאלא · בראשית קעד א
ויקח את בת לוי דא נשמתא · דתנינן בשעתא דאתייליד גופא דצדיק בהאי עלמא דניאל ט
קודשא

קודשא בריך הוא קרי ליה לגבריאל ונטיל ההיא נשמתא דצדיק די בגנתא ונחתא ליה
להאי גופא דצדיקא דאתיליד בהאי עלמא ואיהו אתפקד עלה ונטיר לה · ואי תימא
ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקיא לילה שמיה ואת אמרת דאיהו גבריאל ·
הכי הוא ודאי בגין דאתי מסטרא דשמאלא · וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי
אקרי · וילך איש דא עמרם · ויקח את בת לוי דא יוכבד · ובת קול נחתת ואמרה
ליה לאזדווגא בה · דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל על ידא דברא דיתיליד מנייהו ·
וקב"ה סייע ביה דתנינן שכינתא שריא על ערסייהו ורעותא דלהון בדבקותא חדא
הוה בה בשכינתא וע"ד לא אתעדי שכינתא מההוא ברא דאולידו לקיימא דכתיב
ויקרא יא °והתקדשתם והייתם קדושים · ב"נ דמקדש גרמיה מלרע קב"ה מקדש ליה לעילא
כמה דרעותא דלהון הוה בדבקותא דשכינתא הכי אתדבקא שכינתא בההוא עובדא
ממש דעבדו · א"ר יצחק זכאין אינון צדיקיא דרעותא דלהון בדבקותא דקב"ה תדיר
וכמה דאינון מתדבקן ביה תדיר הכי נמי איהו אתדבק בהו ולא שביק לון לעלמין ·
ווי לרשיעייא דרעותא דלהון ודבקותא דלהון מתרחקא מניה · ולא די להו דמתרחקן
מניה אלא דמתדבקן בסטרא אחרא · תא חזי עמרם דאתדבק ביה בקב"ה נפק מניה
בראשית כא ב משה דקודשא בריך הוא לא אעדי מניה לעלמין ושכינתא אתדבקת בהדיה *תדיר
זכאה חולקיה :

ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא · מאי כי טוב הוא אמר רבי חייא
ישעיה ג דאתייליד מהול · בגין דרזא דברית טוב אקרי דכתיב °אמרו צדיק כי טוב ·
רבי יוסי אמר נהירו דשכינתא דנהיר ביה חמאת דבשעתא דאתיליד אתמליא כל
בראשית א ביתא נהורא דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא וכתיב °וירא אלהים את האור כי טוב ·
ועל דא כי טוב הוא כתיב וכלא הוה · ותצפנהו שלשה ירחים · ג' ירחים מאי קא מיירי
אמר רבי יהודה רמז הוא דקא רמז עד דלא אשתמודע משה בזהרא עלאה עד
יט ג' ירחים · דכתיב °בחדש השלישי דהא כדין אתיהיבת תורה על ידוי ושכינתא אתגליא
ושריא עלוי לעיניהון דכלא דכתיב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' :

ולא יכלה עוד הצפינו · דעד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקודשא ב"ה ·
וכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול · ותקח לו תיבת גומא רמז על הארון
דלוחות קיימא עאלין בגויה · תיבת גומא ארון הברית איהו · ותחמרה בחמר ובזפת
(דההוא תיבה דאיהו) דהא הארון הוה מחופה מלגו ומלבר · רבי יהודה אמר דא
היא אורייתא דהחמירה קב"ה במצות עשה ובמצות לא תעשה · ותשם בה את הילד
הושע יא אלו ישראל כד"א °כי נער ישראל ואוהבהו · ותשם בסוף דלא הוו פקודי אורייתא
ויקרא רפז א חומרא למעבד *עד דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין · על שפת היאור · על
מימרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל : (נ"א ר' חזקיה אמר הכי אוליפנא) · ד"א

א נדפס בלא א לך קעד ע"א וילך איש דא קודשא בריך הוא דכתיב ה' איש מלחמה · מבית לוי דא קב"ה
אתר דחכמה עלאה והוא נהר מתחברן כחדא ולא מתפרשין לעלמין ·
תהלים קד מבית לוי דאשרי לויתן לחידו בעלמא הה"ד °לויתן זה יצרת לשחק בו · ויקח את בת
לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר :

ותהר האשה ותלד בן · האשה ודאי כמה דאת אמר לזאת יקרא אשה ·
בקדמיתא בת לוי והכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא

והשתא

ושמתא אשה אלא הכי הוא ודאי והכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת
פלוני בתר דאזדווגת אתקריאת אשה והכא בת ואשה וכלא חד דרגא איהו :
ותצפנהו *שלשה ירחים · אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי בראשית לא כ
אינהו תמוז אב טבת (נ"א שבט) מאי משמע דעד לא נחת משה
לעלמא שכינה הוה איהו לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מיומא דאתיליד ·
מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא · *שכיחין איהון לעילא עד לא יחתון לעלמא : ויחי רכו ב
ולא *יכלה עוד הצפינו וגו' · מאי ותקח לו תבת גומא דחפת ליה בסימנהא למהוי שלח לך קעד ע"א
נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא דכתיב שם רמש ואין מספר והיא תהלים קד
חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו (דסטרא דיובלא) (נ"א דטיסת רוכלא ונ"א דטיס
רובילא) יקירא דתרין גוונין חוור ואוכם ואנח ליה למשה (בינייהו) דישתמודע עמהון
בגין דזמין לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא :
ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור · דא איהי דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא
קשיא כמה דאת אמר לרחוץ על היאור על היאור דייקא ולא על הים ·
ואי תימא והא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא מחא אלא ימא שמות יז
וקרייה יאור · אלא יאור הוה דמחא אהרן ע"י דמשה ושוייה קרא דאיהו עביד ·
כה"ג וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור ואהרן הכהו · אלא על דאתא שם ז
מסטרא דקודשא בריך הוא קרייה קרא אחרי הכות ה' לבתר קרייה בשמא דמשה ·
ונערותיה הולכות על יד היאור אלין שאר משריין דאתיין מסטרא דא :
ותפתח ותראהו את הילד · ותראהו ותרא מבעי ליה · מאי ותראהו · אמר
רבי שמעון לית לך מלה באורייתא דלית בה רזין עלאין ויקירין אלא
הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואיהו רשימא דוא"ו ה"א · ומיד
ותחמול עליו וגו' · עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר מהאי קרא :
ותתצב אחותו מרחוק וגו' · ותתצב אחותו · אחותו דמאן · אחותיה דההוא
דקרא לכנסת ישראל אחותי כמה דאת אמר פתחי לי אחותי רעיתי · שיר ה
מרחוק כמה דאת אמר מרחוק ה' נראה לי · (מאי) משמע דאינון זכאין עד לא ירמיה לא
נחתו לעלמא אשתמודען איהון לעילא לגבי כלא וכל שכן משה · ומשמע נמי
דנשמתהון דצדיקיא אתמשכו מאתר עלאה כמה דאוקימנא ורזא דמלה אוליפנא
דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל
סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיין כלא ומשתכחי · והא אוקמוה רזא
דכתיב תוצא הארץ נפש חיה · הארץ דא כנסת ישראל · נפש חיה *נפשא דאדם ויקרא לט ב
קדמאה עלאה כמה דאתמר · אתא רבי אבא ונשקיה · אמר ודאי שפיר קאמרת
והכי הוא ודאי זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא * : (ע"כ)
סתרי תורה ד"א ותתצב אחותו דא היא חכמה כמה דאת אמר אמור לחכמה משלי ז
אחותי את · אמר רבי יצחק מעולם לא אתעדיאת (נ"א אתעבר) גזרת דינא מעלמא
דהא בכל שעתא דהוו ישראל חטאן הוה דינא מקטרגא עמהון וכדין ותתצב אחותו
מרחוק (ד"א מרחוק) כמה דאת אמר מרחוק ה' נראה לי (ע"כ) :
ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור · בשעתא דהוו פסקי ישראל מאורייתא
מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור · הוא נחתת מדת הדין
לאסתחאה

לאסתחאה מדמא דישראל על עלבונא דאורייתא · ונערותיה הולכות על יד היא
אלין אומין דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו על יד היאור על סבת עלבונא דאורייה
ואינון דמורי' (נ"א דמיכין) בה דרפו ידייהו מינה · א"ר יהודה כל מלין דעלמא תל
בתשובה ובצלותא דצלי ב"נ לקב"ה וכל שכן מאן דאוריד דמעין בצלותיה דלית
תרעא דלא עאלין אינון דמעי מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד · ותפתח ד
שכינתא דקיימא עלייהו דישראל כאימא על בנין והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישר
ירמיה לא כיון שפתחה ותראהו את הילד ילד שעשועים דאינון ישראל דמתחטאן קמי מלכיה
(נ"א מאריהון) בכלא ומיד דמתחנן קמי קב"ה הדרי בתשובה ובכאן קמיה כבנ
דבכי קמי אבוי מה כתיב והנה נער בוכה · כיון דבכי אתעדו (ס"א מתתברי)
גזרין בישין דעלמא מה כתיב ותחמול עליו · אתער עלוי ברחמים ומרחם ליה · ותא
מילדי העברים זה דאינון רכי לבא ולא מילדי העכו"ם דאינון קשי קדל וקשי לבא
מילדי העברים רכי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמי מאריהון · ותקרא את א
פס ח ע"א הילד · שהיתה בוכה הה"ד קול ברמה נשמע נהי *בכי תמרורים רחל מבכה ע
בניה וגו' הוא בוכה ואם הילד היא בוכה · א"ר יהודה לזמנא דאתי מה כתיב בב
יבואו ובתחנונים וגו' · מהו בבכי יבואו · בזכות בכי דאם הילד שהיא רחל · יבו
ויתכנשון מן גלותא · ואמר רבי יצחק פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי כד ישתצ
בראשית כז ויכלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אבוי דכתיב וישא עשו קולו ויבך · אמר רבי יו
אותו בכי דבכה עשו ואינון דמעין אחיתו לישראל בגלותיה כיון דיכלון אינון דמט
ירמיה לא בבכיה דישראל יפקון מגלותיה הה"ד בבכי יבואו ובתחנונים אובילם ·

ויפן כה וכה · חמא באלין ו' אתוון דמיחדין ליה ישראל בכל יומא שמע ישרא
פעמים דאית בהון כ"ה כ"ה תרי זמני ולא חמא ביה : **ויפן** כה וכה וגו'
כה וכה אמר רבי אבא כה חמא אי הוו ביה עובדין דכשרין · וכה אי זמין לנפק
מניה ברא מעליא מיד וירא כי אין איש · חמא ברוח קודשא דלא זמין לנפקא מני
ברא מעליא דאמר רבי אבא כמה חייבין אינון בעלמא דמפקי בני מעליא יתי
מאינון זכאין · והוא ברא מעליא דנפק מן חייבא איהו מעליא יתיר למהוי טה
מטמא · נהורא מגו חשוכא · חכמתא מגו טפשותא · ודא איהו מעליא מכלא · וירא
וירא דהכא כלא ברוח קודשא אסתכל וחמא ובגין כך אסתכל ביה וקטל ליה וקב"
סבב כלא למהך להוא בירא כמה דאזל יעקב לגבי ההוא בירא דכתיב וישב ע
הבאר · ביעקב כתיב וירא והנה באר במשה כתיב וישב בארץ מדין וישב על הבא
בגין דמשה ויעקב אף ע"ג דבדרגא חדא הוו אסתלק משה בהאי יתיר מניה

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי באורחא אמר רבי יוסי ההוא באר דחמא יעק
וחמא משה אי דא הוה ההוא בירא דחפר אברהם ויצחק א"ל לאו · אל
בשעתא דאתברי עלמא אתברי האי בירא · ובערב שבת בין השמשות אתברי פומ
דיליה והאי איהו באר דחמו יעקב ומשה :

מתניתין אינון דרדפי קשוט אינון דתבעו רזא דמהימנותא אינון דאתדבקו בקשו
מהימנא אינון דידעין אורחוי דמלכא עלאה קריבו שמעו כד סליקו תר
ונפקו לקדמות חד מקבלין ליה בין תרין דרועין · תרין נחתי לתלתא (נ"א לתתא) תרין אינו
חד מנייהו חקלא דתפוחין קדישין איהו מהאי בירא יתבי · (תרין יתבי) מותבא דנביי
(ס"א בנוי) ינקין בהו · חד בינייהו · חבורא איהו דכלא איהו נטיל לכלא

ההוא

הוה בירא קדישא קאים תחותייהו הקלא דתפוחין (קדישין) איהו מהאי בירא
אתשקיין עדרייא דרעי משה במדברא · מהאי בירא אתשקיין עדרייא דבריר יעקב
כד בריר לון לגו חולקיה כל אינון רתיכין כל אינון מארי דגדפין · תלת קיימין רביעין
על האי בירא · האי בירא מנייהו אתמלי אדנ"י אתקרי על דא כתיב °אדני ה׳ דברים
אתה החלות וגו׳ · וכתיב °והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני אדון כל הארץ דניאל ט
הה"ד °הנה ארון הברית אדון כל הארץ · ביה גניז חד מקורא קדישא דנביע ביה יהושע ג
תדיר ואמלי ליה ה׳ צבאות אקרי בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין *: (ע"ב)

ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה וגו׳: א"ר יהודה אי בירא דא איהו
בירא דיעקב הא כתיב ביה °ונאספו שמה כל העדרים וגללו וגו׳ · בראשית כט
והכא בנות יתרו לא אצטריכו להאי אלא ותבאנה ותדלנה בלא טורח אחרא · א"ר
חייא יעקב אעדי לה מן בירא דהא כתיב כד מתכנשי תמן כל עדרייא והשיבו את
האבן · וביעקב לא כתיב וישב את האבן דהא לא אצטריך לבתר כן דהא בקדמיתא
מיא לא הוו סלקין · כיון דאתא יעקב סליקו מיא לגביה (ומשה אוף הכי סליקו מיא לגביה)
וההוא אבנא לא הות על פום בירא · ובגין כך ותבאנה ותדלנה · ר׳ אלעזר ור׳ אבא
הוו אזלי מטבריא לצפורי · עד דהוו אזלי פגע בהו חד יודאי אתחבר בהדייהו א"ר
אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא · פתח איהו ואמר °ויאמר אלי הנבא בן אדם יחזקאל לז
הנבא אל הרוח ואמרת אל הרוח וגו׳ · מהאי קרא ידענא אתר דהרוח נפקא מניה
וכי יכיל הוה יחזקאל לנבאה על הרוח והא כתיב °אין אדם שליט ברוח לכלוא את קהלת ח
הרוח · אלא בר נש לא יכיל לשלטאה ברוח אבל קוב"ה איהו שליט בכלא ועל מימריה
הוה מתנבי יחזקאל · ותו דהא ההוא רוח הוה בגופא בהאי עלמא ובגין כך אתנבי
עליה *מארבע רוחות בואי הרוח מההוא אתר דאתאחד בסמכוי בארבע סטרין בראשית קלט
דעלמא · דליג ההוא יודאי קמיה אמר ליה רבי אלעזר מאי חמית · אמר מלה חמינא · ע"א במדרש הנעלם
אמר ליה מאי היא · אמר ליה רוח בני אדם אי אתלבש בג"ע בלבושא דדיוקנא
בגופא דהאי עלמא הוה ליה למכתב כה אמר ה׳ מג"ע בואי הרוח מהו מארבע
רוחות · א"ל רוחא לא נחתא להאי עלמא עד דסלקא מגנתא דארעא לגו כורסייא
דקיימא *על ארבע סמכין · כיון דסלקא תמן אשתאבא מגו ההוא כורסייא דמלכא טו ע"ב
ונחתא להאי עלמא גופא אתנטיל מארבע סטרי עלמא רוח אוף הכי אתנטיל
מארבע סטרי דכורסייא דמתתקנא עלייהו · אמר ליה ההוא בר נש דליגא דקא
דליגנא קמייכו מלה חמינא מהאי סטרא · בגין דיומא חדא הוינא אזיל במדברא
וחמינא אילנא חד דמרגג למחזי וחד מערתא תחותיה קריבנא גביה וחמינא ההיא
מערתא דסלקא ריחין מכל זיני ריחין דעלמא אתתקפנא בגרמאי ועאלנא בההיא
מערתא ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא דהוו ביה אילנין סגיאין וריחין
ובוסמין דלא יכילנא למסבל · ותמן חמינא חד בר נש ושרביטא חד בידיה · והוה
קאים בחד פתחא כיון דחמא לי תוה וקם לגבאי · אמר לי מה את הכא ומאן
את · אנא דחילנא סגיא · אמינא ליה מארי מן חברייא אנא · כך וכך חמינא
במדברא ועאלנא בהאי מערתא ונחיתנא הכא · אמר לי הואיל ומן חברייא אנת טול
האי קיטרא דכתבא והב ליה לחברייא אינון דידעין רזין דרוחיהון דצדיקי

בשם

בטש בי בהוא שרביטא ודמיכנא · אדהכי חמינא כמה אילין ומפיריין גו שינת
דהוו אתיין באורחא להוא דוכתא · והוא גברא בטש בההוא שרביטא ואמ
באורחא דאילני זילו · אדהכי דהוו אזלי פרחי באוירא וסלקי ולא ידענא לאן את
ושמענא קלין דמשירין שגיאין ולא ידענא מאן (ס"א לאן אתר) איהו · אתערנ
ולא חמינא מידי ודחילנא בההוא אתר אדהכי חמינא להוא בר נש אמר לי חמית
מידי אמינא ליה חמינא גו שינתא כך וכך · אמר בההוא אורחא אזלי רוחיהו
דצדיקיא גו גנתא דעדן לאעלא תמן · ומה דשמעת מנייהו הוא דקיימי בגנת
בדיוקנא דהאי עלמא ודאן ברוחיהון דצדיקיא דעאלין תמן · וכמה דגופא אתב
בהאי עלמא מקטורא דארבע יסודי ואתצייר בהאי עלמא · אוף הכי רוחא אתציי
בגינתא מקטורא דארבע רוחין דקיימא בגנתא והוא רוחא אתלבשת תמן ומתציירת
מנייהו בציורא דדיוקנא דגופא דאתצייר בהאי עלמא ואלמלא אינון ארבע רוחי
דאינון אוירין דגנתא רוחא לא מתציירא בציורא כלל ולא אתלבשא בהו · אינון ד
רוחין קטירין אלין באלין כחדא · והוא רוח אתצייר ואתלבש בהו כגוונא דגופ
אתצייר בקטורי דד' יסודי עלמא · ובגין כך מארבע רוחות בואי הרוח מאינו
ארבע רוחין דג"ע דאתלבשת ואתציירת בהו · והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזי
לאורחך והב ליה לחברייא · אתא רבי אלעזר ואינון חברייא ונשקוהו ברישיה · א"ר
אלעזר בריך רחמנא דשדרך הכא דודאי דא הוא בירא דמלה וקב"ה אזמין לפום
האי קרא · יהב לון ההוא קטרא דכתבא כיון דנטל ליה רבי אלעזר ופתח לי
נפק אפותא דאשא ואסחר ליה חמא ביה מה דחמא ופרח מן ידוי · בכה ר' אלעז
תהלים טו אמר מאן יכול לקיימא בגנזייא דמלכא ה' מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך
זכאה האי אורחא והאי שעתא דאערענא בך ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעז
ולא אמר כלום לחברייא · עד דהוו אזלי פגעו בחד בירא דמיא קיימו עליה ושתו מ
מיא · א"ר אלעזר זכאה חולקהון דצדיקיא יעקב ערק מקמי אחוי ואזדמן ליה בירו
כיון דבירא חמא ליה מיא אשתמודעו למאריהון וסלקין לגביה וחדו בהדיה ותמ
אזדווגת ליה בת זוגיה · משה ערק מקמי פרעה ואזדמן ליה ההוא בירא ומיין חמ
ליה ואשתמודעו למאריהון וסלקו לגביה ותמן אזדווגת ליה בת זוגיה · מה בי
בראשית כט משה ליעקב יעקב כתיב ביה ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו' ויגש יעק
ויגל את האבן וגו' · משה מה כתיב ביה ויבאו הרועים ויגרשום ויקם מש
ויושען וגו' · בודאי ידע הוה משה כיון דחמא מיא דסלקין לגביה דתמ
תזדמן ליה בת זוגיה · ותו דהא רוח קודשא לא אתעדי מניה לעלמין וביה הו
ידע דצפורה תהוי בת זוגיה · אמר משה ודאי יעקב אתא להכא ומיא סליק
לגביה אזדמן ליה בר נש דאכניס ליה לביתיה ויהב ליה כל מה דאצטריך
אנא אוף הכי · אמר ההוא בר נש הכי אוליפנא דיתרו כומר לכו"ם הוה · כיו
דחמא דכו"ם לית בה ממשו אתפרש מפולחנא דילה · קמו עמא ונדוהו
כיון דחמו בנתיה הוו מתרכן לון דהא בקדמיתא אינון הוו רעאן עאניה · כי
דחמא משה ברוח קודשא דעל מלה דכו"ם הוו עבדי · מיד ויקם משה ויושען וישק א
צאנם ואתעביד קנאה לקודשא בריך הוא בכלא · אמר ליה רבי אלעזר אנת לגבן ולא ידענ

שמך

וכראה מקום

שמך · אמר אנא יועזר בן יעקב אתו חברייא ונשקוהו · אמרו ומה אנת לגבן ו' א הויגן
ידעין כך · אזלו כחדא כל ההוא יומא ליומא אחרא ᵃ אוספו לו תלת מילין ואזיל לאורייתא : ᵃ עיין לעיל לויס עד מכלן ג'

ותאמרן איש מצרי הצילנו · רבי חייא אמר הא אוקמוה חברייא · דנגלא בהו רוח
קודשא ואמרו ולא ידעו מה אמרו · גבר גם דהוה יתיב במדברא וה' ו
יומין דלא אכל בשרא · יומא חד אתא דובא לנטלא חד אימרא ערק אימרא ודובא
אבתריה עד דמטו לגבי ההוא בר נש למדברא חמא אמרא ואתקיף ביה ושחטיה
ואכל בשרא : ד"א

ואלה שמות בני ישראל · רבי יהודה פתח ואמר ᵖשחורה אני ונאוה וגו' · שחורה שיר א
אני ונאוה דא כנסת ישראל דאיהי שחורה מן גלותא ונאוה דאיהי נאוה באורייתא
ובפקודין ובעובדין דכשרן · בנות ירושלים דעל דא זכאין לירתאה ירושלים דלעילא ·
כאהלי קדר אף על גב דאיהי קודרת בגלותא בעובדין היא כיריעות שלמה כיריעות
דמלכא דשלמא כלא דיליה : **רבי** חייא רבה הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא למילף
מנייהו אזיל לגבי רבי שמעון בן יוחאי וחמא פרגוד חד דהוה פסיק בביתא · תוה רבי
חייא אמר אשמע מלה מפומיה מהכא · שמע דהוה אמר ᵖברח דודי ודמה לך לצבי שם ח
או לעופר האילים · כל כסופא דכסיפו ישראל (מקמיה) מקב"ה הוא דאר"ש תאותם
של ישראל שיהיה הקב"ה לא הולך ולא מתרחק אלא בורח כצבי או כעופר האילים · מ"ט
אר"ש אין חיה בעולם עושה כמו הצבי או כעופר האילים בזמן שהוא בורח הולך מעט
מעט ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו ·
כך אמרו ישראל רבש"ע אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו יהיה רצון שתברח כמו הצבי
או כמו עופר האילים שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח הה"ד ᵖואף גם ויקרא טו
זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם · ד"א הצבי כשהוא
ישן הוא ישן בעין אחת והאחרת הוא נעור כך אמרו ישראל להקב"ה עשה כמו הצבי
הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל · שמע רבי חייא ואמר אי עלאין (פסקין) עסקין ב אני הוא קל
בביתא והכא יתיב אבראי בכה · שמע ר"ש ואמר ודאי שכינתא לברא מאן יפוק · אבל לא כתול
אמר רבי אלעזר בריה אי אנא ᵇ קלינא (כחולא) לא קלינא דהא שכינתא ᶜ ברא שהוא נוף אחד
מגנא ליעול שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא · שמע קלא דאמר עד לא סמכין אסתמכו כעודע :
ותרעין לא אתתקנו ᵈ ומטוטורי דבוסמיא דעדן דכען הוא לא נפיק ר' אלעזר· יתיב רבי ג יון ממש : ד הנות ולוכל
חייא בכה ואתנגה פתח ואמר ᵖסוב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים · אתפתח תרעא כל בוסמי עדן :
דפרגודא לא עייל רבי חייא זקיף רבי שמעון עינוי ואמר ש"מ אתיהיב רשותא למאן שיר ב
דאיהו אבראי ואנן לגו · קם ר' שמעון אזל אשא מדוכתיה עד דוכתא דרבי חייא אמר
ר' שמעון ᵉ קוטיפא דנהורא דקליטרא (ספרים אחרים דקלדיטא) לבר ואנא הכא ᶠ לגו ה ניצן אור המהפס' ומאיר
אתאלם פומיה דרבי חייא כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקיף רישיה · אמר אבל הוא קטע
רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום אעבר ידך אפומיה דלא ידע בהאי ולא רגיל לחוץ מבית המדרש :
ביה · קם רבי אלעזר אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא · פתח פומיה רבי חייא ו לפנים :
ואמר חמא עינא מה דלא חמינא אזדקף דלא חשיבנא טב למימת באשא דדהבא ז במקו' שנוטלי
טבא דליק ᵍ באתר דשביבין זרקין לכל עיבר · וכל שביבא ושביבא סליק לתלת מאה שלשבת זורקין ומתפשטין לכל צד :

ושבעין רתיכין וכל רתיכא אתפרש לאלף אלפין ורבוא רבוון עד דמטו לעתיק יו
דיתיב על כרסייא וכרסייא מזדעזעא מניה למאתן ושתין עלמין עד דמטא לא
עדונא דצדיקיא עד דאשתמע בכל רקיעין וכל עלאין ותתאין וכלהו בזמנא חדא תוו
ואמרין הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דהוה מרעיש כלא מאן יכיל למיקם קמיי
דין הוא רשב"י דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא צייתין לקליה
כרסוון וכל רקיעין וכל רתיכין וכל אינון דמשבחי למריהון לית דפתחין ולית דמסיי
[א] כלהו משתככין עד לא אשתמע (נ"א דלשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא פטרו
כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא מאן חמי שירין מאן חמי חדוותא דמשבח
למריהון מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין אתיין כלהו בגיניה דר"ש וכרעין וסג
קמי דמריהון סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין וכל האי בגיניה דר"ש

פתח רבי שמעון פומיה ואמר שית דרגין נחתו עמיה דיעקב למצרים וכל חד וח
עשרה אלף רבוא ולקבלהון שית דרגין לישראל ולקבליהון *שית דרגין לכרסי
דלעילא ולקבליהון שית דרגין לכרסייא דלתתא דכתיב °שש מעלות לכסא הה"ד °רבב
כצמח השדה נתתיך וגו' הרי שית ולקבליהון כתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצ
וגו' · ת"ח כל חד וחד סליק לעשרה והוו שתין ואינון שתין גברין דבסחרני שכינ
ואינון שתין רבבן דנפקו עם ישראל מגלותא ודעאלו עם יעקב בגלותא · א"ל ר' חי
והא הוו (ס"א חמינן) שבעה וסלקין לשבעין · א"ל ר' שמעון שבעין לאו מהכא ואי ס
שבעה הא כתיב °וששה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה וגו' וקנה האחד האמצ
לאו בחשבנא דכתיב °אל מול פני המנורה יאירו וגו' · עד דהוו יתבי אר"א לר
שמעון אבוי מה חמא קב"ה לנחתא ישראל למצרים בגלותא . א"ל חדא שאלתא
שאיל או תרין · א"ל תרין · גלותא למה · ולמצרים למה · א"ל תרין אינון ואתה
לחד · א"ל קום בקיומך בגינך יתקיים לעילא משמך האי מלה אימא ברי אימא
פתח ואמר °ששים המה מלכות ושמונים פילגשים · ששים המה מלכות אינון גבר
דלעילא [ב] מחילא דגבורה דאתאחדן בקליפין (נ"א בגליפין) דחיותא קדישא דישראל
ושמונים פילגשים ממנן בגליפוי דתהוהי בחזרא (ס"א בחד חדא ממאה · ועלמות א
מספר כד"א °היש מספר לגדודיו · ועם כל דא כתיב °אחת היא יונתי תמתי אחת ה
לאמה · דא היא שכינתא קדישא [ג] דנפקא מתריסין (נ"א מתריסר) זיהרא דזהרא דנה
לכלא ואיהי אתקרי אמה · כגוונא דא עביד קב"ה בארעא זריק לכל עמין לכל עי
ומני עליהן רברבי הה"ד °אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמים והוא נסיב לחולק
כנישתא דישראל הה"ד °כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו · וקרא לה אחת ה
יונתי תמתי אחת היא לאמה דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהון אחת היא ומיוחד
ליה · ראוה בנות ויאשרוה כד"א °רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה · מלכו
ופילגשים ויהללוה אלין רברבי עמין דאתפקדן עלייהו · ועוד רזא דמלה היא דה
בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא אינון ועלמא בהו אתב
°בחכמה ובתבונה ובדעת ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל כד בעא לקיימ
עלמא עבד לאברהם ברזא דחכמתא · ליצחק ברזא דתבונה · ליעקב ברזא דדעת
ובהאי אתקרי °ובדעת חדרים ימלאו · ובההיא שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאתיל

ליעקב

א כלם יה׳ נפקעים מלומר שירה עד שלא נשמע בכל הרקיעים שום פתחון פה כלל:
ב הששי׳ גבורי׳ הם מלך הקד״ש׳ שבגבורה תוקף בדין שהו ושמוני׳ פלגשי׳ הם נדרגות חיצוני׳ קליפות הממונים על העולם ולהם אחיזה תחת אלו ששים גבורים:
ג כעטר׳ שכיה שלהם מבעלי הריסין כמזהירים ומאירים:

רו ע"א · מלכים א י · יחזקאל טז · שמות כה · במדבר ח · שיר · איוב כה · שיר ו · דברים ד · שם לב · משלי לא · שמות לא · משלי כד

ליעקב תריסר שבטין אשתכלל כלא כגוונא דלעילא · כד חמא קב"ה חדוותא סגיאה
דהאי עלמא תתאה דאשתכלל כגוונא דלעילא אמר דילמא ח"ו יתערבון בשאר עממין
וישתאר פגימותא בכלהו עלמין · מה עבד קב"ה טלטל לכלהו מהכא להכא עד דנחתו
למצרים למידר דוריהון בעם קשי קדל דמבזין נמוסיהון ומבזין להו לאתחתנא בהו
ולאתערבא בהדייהו ואשיבו להון עבדין · גוברין [א] געלן בהון נוקבתא געלן בהון עד
דאשתכלל כלא בזרעא קדישא ובין כך ובין כך שלים חובא דשאר עממין דכתיב כי
לא שלם עון האמורי וגו' · וכד נפקו נפקו זכאין קדישין דכתיב שבטי יה עדות
לישראל · אתא ר' שמעון ונשקיה ברישיה א"ל קאים ברי בקיומך דשעתא קיימא לך :
יתיב ר' שמעון ור' אלעזר בריה קאים ומפרש מלי דרזי דחכמתא והוו
אנפוי נהירין כשמשא ומלין מתבדרין וטאסין ברקיעא · יתבו תרין יומין דלא אכלו ולא
שתו ולא הוו ידעין אי הוה יממא או ליליא כד נפקו ידעו דהוו תרין יומין דלא טעמו
מידי · קרא על דא רבי שמעון ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם
לא אכל וגו' · ומה אי אנן בשעתא חדא כך משה דקרא אסהיד ביה ויהי שם עם
ה' ארבעים יום וגו' עאכ"ו · כד אתא רבי חייא קמיה דרבי וסח ליה עובדא תוה
ר' ואמר ליה ר' שמעון בן גמליאל אבוי ברי ר' שמעון בן יוחאי אריא ורבי אלעזר
בריה אריא ולאו ר' שמעון כשאר אריוותא עליה כתיב אריה שאג מי לא יירא וגו' ·
ומה עלמין דלעילא מזדעזעין מיניה אנן עאכ"ו גברא דלא גזר תעניתא לעלמין על מה
דשאיל ובעי אלא הוא גוזר וקב"ה מקיים קב"ה גוזר ואיהו מבטל והיינו דתנן מאי
דכתיב מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים · הקב"ה מושל באדם ומי מושל בהקב"ה
צדיק דאיהו גוזר גזרה והצדיק מבטלה · תנן אמר ר' יהודה אין לך דבר בחביבותא
קמי קב"ה כמו תפלתן של צדיקים ואע"ג דניחא ליה זמנין דעביד בעותהון זמנין דלא
עביד · [ב] ת"ר זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא אתא רבי אליעזר וגזר ארבעין
תעניתא ולא אתא מטרא צלי צלותא ולא אתא מטרא אתא רבי עקיבא וקם וצלי
אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר ומוריד הגשם ואתא מטרא · חלש דעתיה דרבי
אליעזר אסתכל רבי עקיבא באנפוי · קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר אמשול לכם
משל למה הדבר דומה רבי אליעזר דמי לרחימא דמלכא דרחים ליה יתיר וכד עאל
קמי מלכא ניחא ליה ולא בעי למתן ליה בעותיה בבהילו כי היכי דלא ליתפרש מניה
דניחא ליה דלישתעי בהדיה ואנא דמי לעבדא דמלכא דבעא בעותיה קמיה ולא בעי
מלכא דליעול לתרעי פלטרין וכ"ש דלישתעי בהדיה · אמר מלכא הבו ליה בעותיה
בבהילו ולא ליעול הכא · כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלכא ואנא עבדא ובעי מלכא
לאשתעי בהדיה כל יומא ולא יתפרש מניה ואנא לא בעי מלכא דאעול תרעי דפלטרין · נח
דעתיה דרבי אליעזר · א"ל עקיבא תא ואימא לך מלתא דאתחזיא לי בחלמא בהאי פסוקא
דכתיב ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי ·
ת"ח [ג] תריסר טורי [ד] אפרסמונא (דכיא) עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא ובעא מן
קב"ה למיחס על עלמא ועד האידנא תלי איהו · אי הכי אמאי חלש דעתיה דרבי
אליעזר · משום בני נשא דלא ידעין בהאי · אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי
אפרסמונא (דכיא) עאלין עאלין נשמתהון דצדיקיא וארבעין ותשעה ריחין סלקין
בכל

א מחזיקים אותם מיאוס ומאוס מכלי להתחתן עמהן וע"י זה נשאר ישראל זרע כשר שלא נתערבו :

בראשית טו

תהלים קכב

ב מלאתי כתוב מכאן עד סוף הפרשה הוא ממדר' הנעלם :

שמות לד

עמוס ג

שמואל ב כג

ג י"ב גבולי אלכסון מי"ב צרופי הש' יהוה ונכנס החסד זכוה כהן גדול העליון בי"ב צרי' אלו וביקש מהקב"ה שיהי' מרחם וחס על העולם :

ד הפרסמון טהור והוא כנוי אל שפע הטהר ע"י החכמה ובינה וע' ין לקמן בריש פר' תרומה :

ירמיה ז

בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן די לקבל דא אתיהבת אורייתא במ״ט פני
טמא ובמ״ט פנים טהור . מ״ט אתוון בשמהן דשבטין מ״ט יומין לקבלא אורייתא מ״
יומין קדישין עלאין (יהבין) קיימין למיטל רשותא בכל יומא מאבנין זהירין דגליפו
יג ע״א בההוא חושנא · וההוא דלבים חושנא יתיב בכרסייא קדישא יקירא *דארבע סמכ
קיימין מסתכלין בהושנא על מימריה עאלין ועל מימריה נפקין זקפן עינין ומסתכל
לעילא המאן גילא דלביש בשית מאה ועשרין עיבר ושמא קדישא עלאה גליף על
מזדעזען ומתחלחלן קטירי בסטרוי דימינא קדישא דשמאלא נטיל בידוי סמכי שמי
ישעיה לד עליל לון וגלי לון הה״ד ונגולו כספר השמים · א״ל ר׳ עקיבא מהו דכתיב אל גנ
שה״ש י אגוז ירדתי · א״ל תא חזי ההוא גנתא נפקא מעדן ודא היא שכינתא · אגוז דא הי
רתיכא עלאה קדישא דאינון ארבע רישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא כהאי אגוזא דאיה
ארבע רישין קרישין לגו · ומאי דאמר ירדתי כמה דתנן ירד פלוני למרכבה · א״ל ר
עקיבא אי הכי הוה ליה למימר לאגוז ירדתי מהו אל גנת אגוז ירדתי · א״ל משו
דהיא שבחא דאגוזא מה אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי כך רתיכא דנפקא מגנתא
סתימא מכל סטרוי · מה אינון ארבע קרישין די באגוזא מתחברן בהאי גיסא ומתפרש
מהאי גיסא כך רתיכא מתחברן באחדותא בחדוותא בשלימותא (בשלימו) ומתפרש כ
בראשית ב חד בעברוי על מה דאתמני הה״ד הוא הסובב את כל ארץ החוילה הוא ההולך קדמ
אשור וכן כולם · א״ר עקיבא האי לבלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא · א״
אע״ג דאורייתא לא גלי ליה בהאי גלי · ת״ח (ס״א שקדים) מנהון מרירן ומנהון מתיקן
ורמיזא אית לון אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דשירותא אבל כל רמיזא דגלי באורייתא
ירמיה א חזיון דדינא הוי והכי הוא לירמיהו אחזו ליה בדינא דכתיב מקל שקד אני רואה · מא
במדבר יז שקד שקדים ממש · וכן במטה אהרן ויגמול שקדים · ומן תיובתא ממש אשתמע דהו
דניאל ט דינא קשיא דכתיב ויעקוד ה׳ על הרעה · וכן שוקד אני על דברי וכן כולם · א״
ירמיה א ר׳ עקיבא משמע כל מה דעבד קודשא בריך הוא למילף מניה חכמתא סגיאה דכתי
משלי טז כל פעל ה׳ למענהו · ר׳ אלעזר אמר מהכא דכתיב וירא אלהים את כל אשר עש
בראשית א והנה טוב מאד · מהו מאד למילף מניה חכמתא עלאה · א״ר יהודה מאי דכתיב גם א
קהלת ז זה לעמת זה עשה האלהים · כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא וכלהו רמיזא למה דלעילא
דכד הוה חמי ר׳ אבא חד אילנא דאביה אתעביד עופא דפרח מניה הוה בכי ואמר א
הוו בני נשא ידעי למאי רמיזאן הוו מבזען מלבושיהון עד טבוריהון למאי דאתנשי חכמ
מנהון כ״ש בשאר מה דעבד קב״ה בארעא כדאמר ר׳ יוסי אלנין אינון דאתחזי מנהו
חכמתא כגון חרובא דקל פסתוקא וכדומה לון כלהו בחד רכיבא (נ״א רתיכא) אתרכבו
כל אינון דעבדין פירין בר מתפוחין רזא חדא אינון בר שבילין דאתפרשן כל אינון דלא
עבדין פירין ואינון רברבין בר מערבין דנחלא דאית להו רזא בלחודוי כגוונא דלעילא מחז
יניקא יניקו וכל חד מאינון דאינהו זוטרי בר מאזובא מאימא חדא אתילידו כ
עשבין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא כל חד וחד רזא בלחודו
ויקרא יט כגוונא דלעילא ובגין כך כתיב שדך לא תזרע כלאים · דכל חד וחד עאל בלחודו
איוב לח ונפיק בלחודוי הה״ד הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ · וכתיב

לכלם

א אילן שבו מגדל עופות כי יש אילן מגדל עופות:

ב גרעיני פרי שקירין גלנדש:

דרך אמת ומראה מקום.

לכלם בשם יקרא ומה די בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קב"ה לגלאה לון ישעיה מ
ערבנא לון וקראן בשמהן · בני יעקב דאינון שבטין קדישין דאינון קיומא דעלמא על
את כמה וכמה הה"ד ואלה שמות בני ישראל · ר' יוסי בר' יהודה אמר אילו נאמר
אלה שמות משמע דהכי הוא · השתא דכתיב ואלה שמות משמע דעל הראשונים מוסיף
ה הראשונים בני יעקב אף כאן בני יעקב · א"ר יהודה ח"ו בשעתא דאמר קב"ה
אנכי ארד עמך מצרימה ש"ד דשכינתא תיאות עמיה בההיא שעתא (א"ל והא כתיב בראשית מו
אנכי ארד עמך מצרימה עמך ממש) אלא בשעתא דהוה ירידה לבנוי נחתת שכינתא
ה"ד אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה · כל זמנא דיהוי לך עלייה כביכול
עלייה אית לי ובשעתא דיהוי לך ירידה כביכול אנכי ארד עמך · ועד דמית יוסף
כל אחוי והות לון ירידה קמת שכינתא ונחתת עמהון כמה דנחתו אלין כך נחתו אלין ·
אמר *רבי יוסי בר' יהודה מה כתיב לעיל מניה [ט]וימת יוסף בן מאה ועשר שנים (ס"א ר' יהודה) שם נ
וגו' בההיא שעתא דמית יוסף וכלהו שבטין והוה לון ירידה נחתו בני ישראל בגלותא
שכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון · הה"ד ואלה שמות בני ישראל דאינון אתוספו על
קדמאי למיחת בגלותא · א"ל אי הכי יעקב הוה מית או לא · א"ל מית · א"ל ומהו
דכתיב הבאים מצרימה את יעקב אי בחיי אימא את יעקב ואי בתר דמית אפיק מתמן
את יעקב · אלא תא חזי לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב דעד כען לא
הוה ירידה ליעקב אלא הבאים אוליפנא דאתו עמיה דיעקב ואזלו להון ·
עד דנחתו אלין בגלותא נחתו אלין עמהון הה"ד ואלה שמות וגו' · ר' דוסתאי א והיו לנים
אמר בכל יומא ויומא הוו אתיין ואזלין לון הה"ד הבאים מצרימה ולא כתיב אשר באו שם:
היינו דכתיב הבאים מצרימה בקדמיתא את יעקב · ולבתר כד הות לון ירידה איש ב השכינו ראשם על הר
וביתו באו · ות"ח בני יעקב כלהו הוו מתין בההוא זמנא ונחתו אלין ואלין · רבי יוסי קטן שהיה שם: קבר אחד :
ורבי אלעזר אמרו האי פרשתא מלין עלאין אית בה דתנן בשעתא דנחתו אלין רתיכין ג קודם
משריין קדישין דיוקניהון דשבטין דגליפין לעילא כלהו עאלו למידר עמהון הה"ד איש שהתחילו ליפן כרעים הקבר
וביתו באו וכתיב ראובן שמעון לוי : ד"א ושמעו קול

אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את וגו' אתחזר פרשתא דא למה דא"ר אחד מן הקבר:
יוסי ברבי יהודה וכלא הוה · ות"ח רבי אלעזר בן ערך כד הוה מטי להאי פסוקא ד הורע הלך לאהרן ורמז על
הוה בכי דתניא א"ר אלעזר בן ערך בשעתא דאזלו ישראל בגלותא אתכנשו כלהו נשמתהון עצמו שהוא לא
דשבטין למערתא דכפלתא צווחו ואמרו סבא סבא כאבא דבנין לאו בלאות' (נ"א בגלותא) עפר ישוב ונקבר באהרן
ועלמא דין בניך כלהו משתעבדין בקשיו עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא · בההיא והנה זה שנים
שעתא אתער רוחיה דההוא סבא רשותא שאיל ונחית קרא קב"ה לכל רתיכוי עשר שנה שלא נתעורר בקברו
משירייתיה ומלכיהון בראשיהון ונחתו כלהו עם יעקב ועם שבטוי שבטין נחתו חיין רק עתה ברא
עם אבוהון ושבטין נחתו מתים עם אבוהון הה"ד ואלה שמות בני ישראל וגו' וכתיב פרצוף בנו כמגוא' בשמון:
ראובן שמעון לוי וגו' · ותא חזי מתים הוו ונחתו וכתיב ויוסף היה במצרים ·
אמר רבי אבא בהאי אתקרי [י]כרחם אב על בנים · רבי יהודה בר שלום הוה תהלים קג
אזיל באורחא ורבי אבא הוה עמיה עאלו לחד אתרא [א] ובתו תמן אכלו כד בעו
למשכב שוו רישיהון [ב] בההוא תלא דארעא דהוה חד קברא תמן [ג] עד לא דמיכו
קרא חד קלא מן קברא אמר [ד] זרעא לארעא אזלא תריסר שנין הוה
דלא

דלא אתערית בר האידנא דפרצופא דברי אמינא הכא · א"ר יהודה מאן את א
יודאי אנא [א] ואנא יתיב מזיפא דהכא לא יכילנא למיעל בגין ההוא צערא דברי דגנבי
ההוא עכו"ם כד איהו הוה זעירא ואלקי ליה כל יומא וצערא דיליה דחי לי למיעל
בדוכתאי ובהאי אתרא לא אתערית בר האידנא · אמר ליה ואתון ידעין בצערא דחיי
א"ל [ב] שרי קברי אי לאו בעותא דילן על חיי לא יתקיימון פלגות יומא (נ"א בעלמא
והאידנא אתערית הכא דהוו אמרין לי כל יומא [ג] דלעגלא ייתי ברי הכא ולא ידענ
אי בחיי אי במותא · א"ל רבי יהודה מאי עבידתייכו בההוא עלמא · אתרגיש קבר
ואמר אזילו קומו דהאידנא יצלון לברי תווהו וערקו מתמן כפלגות מיל · יתבו ע
דנהיר צפרא · קמו למיזל חמו חד בר נש דהוה רהיט וערק והוה שתית דמא אכתפ
אחדו ביה וסח להו עובדא אמרו ליה מה שמך · אמר להו לחמא בר ליואי · אמ
ומה (בר) ליואי בר לחמא הוה ההוא מיתא ומסתפינא לאשתעויי יתיר בהדיה ל
אהדרו · אמר ר' אבא האי דאמרו דצלותהון דמתייא מגינן על חיי מנלן · דכתי
ויעלו בנגב ויבא עד חברון · א"ר יהודה ת"ח תרין נדרין נדר קב"ה ליעקב · ה
דייתות עמיה למידר עמיה בגלותא וחד [ד] דיסקיניה מקבריה למחמי חדוותא דסייעת
קדישא דדיירי עם בנוהי הה"ד אנכי ארד עמך מצרימה · אנכי ארד עמך בגלותא
ואנכי אעלך גם עלה כד"א והעליתי אתכם מקברותיכם עמי וכתיב שמה עלו שבטי
וגו' · ד"א **ויקם** מלך חדש על מצרים וגו' · אר"ש בההוא יומא אתיהיב ליה רשות
לשרו של מצרים על כל שאר עמין · דתנא עד דלא מית יוסף לא אתיהיב שלט
לשלטנא דמצרים על ישראל כיון דמית יוסף כדין ויקם מלך חדש על מצרים ויק
כמאן דהוה מאיך וקם · (ויקם מלך חדש וגו') רבי יצחק פתח עד שהמלך במס
נרדי נתן ריחו · עד שהמלך דא קב"ה הה"ד כה אמר ה' מלך ישראל וכתיב ויהי בישור
מלך · במסבו בין כנפי הכרובים · נרדי נתן ריחו דגרמו לאסתלקא מביניהון · ד"
עד שהמלך במסבו בעוד דקב"ה הוה יהיב אורייתא לישראל דכתיב ויהי שם עם ה
ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו' · בעוד דהוה כתיב אורייתא לישרא
שבקו ריחיהון טב ואמרו אלה אלהיך ישראל · ד"א עד שהמלך במסבו בעוד דהו
קב"ה נחית על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל נרדי נתן ריחו דכתיב נעש
ונשמע · רבי תנחום אמר כל אומה ואומה אית ליה שר לעילא וכד קב"ה יהי
שלטנותא לדין אנחית לדין וכד יהיב שלטנותא לההוא שר לית ליה שלטנותא אלא בנ
ישראל הה"ד היו צריה לראש · רבי יצחק אמר ישראל איתון *לקביל כל שאר אומין דעל
מה שאר עמין איתון שבעים אוף ישראל איתון שבעים הה"ד כל הנפש לבית יעק
הבאה מצרימה שבעים · ומאן דשליט על ישראל כאילו שליט על כל עלמא · רבי אב
אמר מהכא ובני ישראל פרו וישרצו וגו' הא *שבעה וכל דרגא (נ"א סלקא) לעשר
הא שבעים מה כתיב בתריה ויקם מלך חדש על מצרים · אמר רב הונא אמא
אשתעבידו ישראל בכל האומין בגין דישתאר בהון עלמא דאיתון לקביל כל עלמ
וכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד · ומה הוא חד אוף ישראל ח
דכתיב וגוי אחד בארץ · מה שמיה חד ונתפרש בע' אוף ישראל חד ונתפר
בשבעין · רבי יהודה פתח תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך דתני
לים

מראה מקום
א אני יושב בנזיפה ואיני יכול ליכנס לפרגוד מפני צער בני שגנבו עכו"ם אחד כשהיה קטן והי' מכה אותו כל יום ויום:
ב פי' שר הקבר אם לא היה בקשתינו על החיים לא היו להם קיום חצי יום בעוה"ז:
ג במהרה יבא:
במדבר יג
ד שיעלוהו מקברו:
בראשית מו
יחזקאל לז
תהלים קכב
שיר א
ישעיה מד
דברים לג
שמות לד
שם כד
איכה א
י ה
בראשית מו
יד ב
זכריה יד
שמואל ב ז
משלי ל

ת נך אומה מכיכה וקלילה ונבזית קמי קוב"ה כוותיהו דמצראי ויהיב לון קוב"ה שלטנותא
ייהו דישראל · ושפחה כי תירש גבירתה דא הגר דאולידת לישמעאל שעשה כמה
ות לישראל ושלט בהם ועינה אותם בכל מיני ענויין וגזר עליהם כמה שמדות ועד
ום הם שולטים עליהם ואינם מניחים להם לעמוד בדתם ואין לך גלות קשה לישראל
ו גלות ישמעאל · ר' יהושע הוה סליק לירושלם והוה אזיל באורחא חמא חד ערבאה
וה אזיל באורחא ובריה עמיה · פגעו ביודאי חד אמר לבריה האי יודאי געלא
נאים ביה מריה נוול ליה ורקיק ליה בדיקניה ז' זמנין דאיהו מזרעא דראמין דאנא א גבורי' גבורי'
ענא דמשעבדן בהו שבעין עממין אזל בריה ואחיד בדיקניה · אמר רבי יהושע תדעו גוזרני על עליונים פירוש
ראמין ראמין גוזרנא על עלאין דיחתון לתתא · עד לא סיים אתבלעו באתריהון · למטה :
י יצחק פתח °עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו' עד שיפוח היום האי קרא על גלותא שיר ב
שראל אתמר דאינון ישתעבדון בגלותא עד דיסתיים ההוא יומא דשלטנותא דאומין
תן א"ר יצחק אלף שנין הוא · שלטנותא דכל אומין כחדא עלייהו דישראל ולית לך אומה
א ישתעבד בהון ויומא חדא הוא לקבליה דכתיב °והיה יום אחד הוא יודע לה' זכריה יד
' · ד"א עד שיפוח היום קדם דיפוח ההוא יומא דאומין · ונסו הצללים אינון שולטנין
לטי עלייהו · אלך לי אל הר המור אמר קב"ה אלך לי לנערא האומות מירושלם
וא הר המור כמה דכתיב °בהר המוריה אשר בירושלם · ואל גבעת הלבונה דא בי ד"ה ב ג
קדשא די בציון דכתיב ביה °יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו' (א"ר יהודה) תהלים מח
ד"א °לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה · כהאי דאחיד בטלית לנערא איוב לח
טפא מנה · א"ר יוסי עתיד קב"ה לאתגלייא בירושלם דלתתא ולדכאה יתה מטנופי
ממיא עד דלא תשתלים ההוא יומא דאומין · דא"ר חייא לית שולטנו לאומין עלייהו
שראל אלא יומא חדא לחוד דהוא יומו של הקב"ה והוא אלף שנים הה"ד °נתנני איכה א
וממה כל היום דוה · יומא חד לחוד ולא יתיר · א"ר יוסי אי יתיר ישתעבדון לא על
ום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין למהדר לקבליה וכתיב °והיה כי יבואו דברים ל
ליך כל הדברים האלה וגו' וכתיב °אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' : שם

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל · א"ר שמעון ת"ח דהא על כל פנים מלאכא
שלטונא דממנא על מצראי הוה והכי הוא דרוכא דפרשתא לא אתמר
אלא מלך מצרים *סתם והיינו ממנא רברבא על מצראי · פרעה מלך מצרים פרעה נ"א
ממש · א"ר שמעון לפיכך כתיב ויאמר *כלומר אמרים בלבהון מלתא דא כד"א °כי ה' בראשית לג ב
מר לו קלל את דוד · מחשבת הלב בלבד · וכן °ויאמר המן בלבו וכן °ויאמר בלבו שמואל ב טז אסתר ו
לבן מאה שנה אוף הכא נמי אמרים מחשבתא בלבהון דאמרו רב ועצום ממנו · מאי בראשית יז
ממנו ר"ל ממנא דילהון אינון אמרו בלבייהו דחילא ותוקפא דילהון רברבא ותקיפא
ממנו משולטנא דילהון · ר' יצחק אמר כל אומין דעלמא (בר ישראל) משכין תוקפא
מריהון וישראל נגדין חיליהון מקב"ה ואינון אתקרון עמא דה' ולא עמא דשולטניה ·
' יהודה אמר הכא אתקרון עמו דכתיב ויאמר אל עמו והתם כתיב °ראה ראיתי שמות ג
ת עני עמי · עמי ממש ישראל אקרון עם ה' ושאר אומין אקרון עמו דשולטנא
ילהון דכתיב °כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו מיכה ד
עולם ועד · אמר רבי אבא האי פסוקא הוה ליה למימר (הנה עם ישראל או) בני
שראל רב ועצום ממנו (אלא) מהו עם בני אלא עם בני ישראל ממש מההוא ישראל דלעילא
אתייהו דעם בני ישראל הוו ולא עם ה' וכתיב ויקוצו מפני בני ישראל ולא כתיב מפני

עם בני ישראל אלא מפני בני ישראל ממש · רבי יוחנן הוה קאים קמיה דרי' יצח
במדבר כב אמר מה חמא בלק למימר הנה עם יצא ממצרים ולא אמר הנה עם בני ישר
(אלא) א"ל ר' יצחק בלק מכשף גדול הוה וכן דרך המכשפים לקחת הדבר שאין
חשדא וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם אלא שם אמו דבר שאין בו חשד
דכן דרך השדים דמעיינים בההוא מלה דקאמרי להו אי איהו כדיבא מודיעין לי
מלין כדיבין ואי הוא קבוע כל מה דאמרין לזמנא זעירא קושטא הוא כל שכן למעב
עבידתא · רבי אחא אמר בלק אורחא דקלנא נקט הנה עם יצא ממצרים כלומ
דלית אנן ידעין ממאן איגון · אמר רבי יוחנן מפני מה עמא דרברבין נטירין ועמ
דקודשא בריך הוא לא נטירין · אמר רבי יצחק לא דמי מסכנא לעתירא מסכנא בע
לנטרא דיליה עתירא לא נטיר דיליה וכל שכן דישראל איגון ממלכא דרחים קשו
ודינא · ודינא קדמאה עביד בגוברין דביתיה דבעי דאינון להוון נטירין מחטאה יתי
עמוס ג מכלהו הדא הוא דכתיב רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו' · רבי יוח
נפק לאורחא והוה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה · עד דהוו אזלי שתיק רבי יוח
והרהר במלי דעלמא ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא · (עד דהוו אזלי) חמא רב
יוסי חד חויא דהוה רהיט אבתריה · אמר רבי יוסי לרבי אחא חזית האי חויא דרהי
אבתראי · אמר ליה רבי אחא הנה לא חמינא ליה · רהט רבי יוסי והויא אבתרוי נפ
רבי יוסי ודמא שתת ונחת מחוטמוי שמע דהוו אמרין רק אתכם ידעתי מכל משפחו
האדמה וגו' · אמר רבי יוסי ומה על שעתא חדא כך מאן דמתייאש מנה על אחו
דברים ב כמה וכמה · פתח ואמר כי ה' אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך וגו
המוליכך וגו' נחש שרף ועקרב וגו' · נחש שרף למה הכא · אלא לקחת עונשן מישרא
שם ל כל זמן שמתפרשין מן עץ החיים דכתיב כי היא חייך ואורך ימיך · תא חזי אמ
משלי יג רבי חייא כתיב חושך שבטו שונא בנו וגו' וכתיב אהבתי אתכם אמר ה' וכתי
מלאכי א ואת עשו שנאתי · מהו שנאתי דכתיב חושך שבטו שונא בנו כלומר שנאתי אותו ועל כ
השכתי שבט מהם כל שכן וכל שכן תלמידי חכמים דלא בעי קב"ה דיתפרשון מע
החיים אפילו רגעא חדא :

ויאמר אל עמו יהב להון עיטא למעבד עמהון בישא · אמר רבי תנחום ידעי
הוו מצראי באצטגנינות דלהון שסופן למלקי בגין ישראל ולכך אקדימ
שולטנא דלהון למעבד עמהון בישא · רבי יצחק פגע בההוא טורא וחמא חד בר נ
א פירן סיהה רועפת ונחבר האילן ורחו' ויות בקיעות יכן וסר' ס עולה ויור ה :
דהוה נאים תחות חד אילן · יתיב תמן אדהוה יתיב חמא א ארעא דמתחלחל
ואתבר ההוא אילנא ונפל וחמא בקיעין גומין בארעא וארעא סלקא ונחתא אתענ
ההוא גברא נווה לקבליה דר' יצחק ואמר ליה יודאי יודאי בכי ונהים דהאידנ
מקימין ברקיעא חד רברבא ממנא שלטנא עלאה והוא זמין למעבד עמהון בי
סגי והאי רגשא דארעא בגיניכון הוה · דכל זמנא רגשא ארעא כד קם ממנ
משלי ל דיעביד עמכון בישא תווה רבי יצחק ואמר ודאי כתיב תחת שלש רגז
ארץ וכתיב תחת עבד כי ימלוך · ממנא דהוה (ממנא) תחות שלטנ
אחרא ומליך ויהבין ליה שלטנא וכ"ש כד שליט בישראל · א"ר חמא בר גוריו
כד אנח לישראל תחות שלטנותא דאומין יתיב וגעי ובכי הדא הוא דכתי
ירמיה יג במסתרים תבכה נפשי · אמר רבי יוסי במסתרים דווקא · רבי יהודה עא
לגביה דרבי אלעזר אשכחיה דהוה יתיב וידיה בפומיה והוה עציב · אמר ליה במא

קא

לא עסיק מר · אמר ליה דכתיב ·באור פני מלך חיים אי א טרנא עציב וכ"ש
געי ובכי ב שמשוי מאי עבדי כדא הוא דכתיב ·הן אראלם צעקו חוצה · מאי
חוצה מריהון בגו ואינון לבר מריהון בבתי גואי ואינון בבתי בראי · בתי גואי מאן
אינון · אמר רבי יצחק אינון מעשרה כתרי מלכא · מלאכי שלום מר יבכיון וכי יש
מלאכים שאינם של שלום · אמר ליה אין · תא חזי אית מארי דדינא קשיא ואית
מארי דדינא דלא קשיא ואית מארי דדינא (רפיא) ורחמנותא ואית מארי דרחמנותא
דלית בהו דינא כלל ואלין אתקרון מלאכי שלום · ועל אינון דלתתא כתיב ·אלביש שמים
קדרות ושק אשים כסותם · וכתיב ·ונמקו כל צבא השמים · אי הכי כל אינון שלטנין
דממנן על שאר עמין כד חמאן למריהון עציב למאי עבדין פרוכא לבנוהי · א"ר
אלעזר לא עבדי אלא מאי דאתפקדו ורעותא דמריהון עבדין · ר' דוסתאי אמר
בעדנא דאתמסרן בנוי דקודשא ב"ה לשלטני עממין מתכנפין תריסר בתי דינין
ומשתקען גו תהומא רבא געי טרנא געין ג ורהיטן ד (נ"א תריסין) ונחתין תרין דמעין
לשקיעא דימא רבא הה"ד ·משפטיך תהום רבה · ומתגלגלן עלאין לתתא אתבקען
תתאין ונחתן מאתן וארבעין דרגין הה"ד ·אריה שאג מי לא יירא · תנא בשעתא
דמסר קב"ה לישראל לשרא דמצראי גזר עלייהו ז' גזרות שישעבדו בהון מצראי הה"ד
וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים וגו' · ולקבליהון שבעה לטב ובני
ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם :

הבה נתחכמה לו · רבי יוסי אמר אין הבה אלא לשון הזמנה למעבד דינא כמה
דאת אמר ·הבה נרדה · ·הבה תמים · אמר רבי יוחנן הבה כולם לשון
הסכמה והזמנה כמו ·הבה נבנה לנו עיר · ·הבו לכם עצה · ·הבו לה' בני אלים ·
רבי יצחק אמר הבה נתחכמה לו נהוי בהסכמת דינא לגביה פן ירבה ורוח הקדש
אמרת כן ירבה וכן יפרוץ · ומלאכי השרת הוו להו לשכים ולצנינים הה"ד ויקוצו מפני
בני ישראל דהוו מתעקלי ממלאכי השרת כהני קוצי דמתעקלי בהו אינשי · א"ר יודאי
א"ר יצחק מה הוה מחשבתהון דמצראי לממנע מישראל פריה ורביה ושלטנא דממנא
דליהון דאעיל בלבהון כך אלא אמר להון הוו ידעין דזמין ברא חדא למיפק מישראל
דיתעביד דינא באלהיהון על ידיה · דאמר רבי יוחנן בשעה שאמר משה ·ובכל אלהי
מצרים אעשה שפטים הלך דומה שרו של מצרים ד' מאות פרסה אמר ליה קב"ה
גזרה נגזרה לפני דכתיב ·יפקד ה' על צבא המרום במרום וגו' · באותה שעה נטלה
השררה ממנו ונתמנה דומה שר של גיהנם לידון שם נפשות הרשעים ורבי יהודה
אמר על המתים נתמנה · אמר רבי חנינא כתיב ·ובאלהיהם עשה ה' שפטים וכי
אלוה של כסף ושל זהב ושל עץ ושל אבן יש שפטים · אלא אמר רבי יוסי של כסף ושל
זהב היו נתכים מאליהם ושל עץ מתרקבין · אמר רבי אלעזר אלוה של מצרים שה היה
וצוה הקב"ה לעשות בו שפטים לשרוף אותו באש כמה דאת אמר ·פסילי אלהיהם תשרפון
באש כדי שיהא ריחו נודף ועוד ·ראשו על כרעיו ועל קרבו · ועוד שעצמותיו מושלכים
בשוק וזאת היתה למצרים קשה מכולן כדא הוא דכתיב שפטים · אמר רבי יהודה
אלהיהם ממש וזהו שר שלהם לקיים יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל
מלכי האדמה על האדמה · וכל זה היו יודעים החכמים שבהם וכ"ש שר שלהם ·
על כן כתיב הבה נתחכמה לו · רבי יוחנן אמר הרבה אומות היו במצרים ונילוס אלוה

שלהם

(ח"ב) הא

משלי טז
ישעיה לג
א פי' השר שלנו כענין סרני פלשתים שתרגומו טורני פלשתאי :
ב פי' שמשוי' שלנו
שם נ
שם לד
ג שמעין סרנא"
ד שמות יט ע"א :
תהלים לו
עמוס ג
בראשית יא
שמואל א יד
בראשית יא
שופטים כ
תהלים כט
שמות יב
ישעיה כד
במדבר לג
דברים ז
שמות יב

שלהם היה ובכלל אלהיהם היה הוא ובכולם עשה ה' שפטים · אמר רבי אבא הא
דרבי יוחנן דייקא ופשיטא משום דאלהיהם נלקים בתחלה ואח"כ האומה · וכן
שמות ז נילוס נלקה בתחלה והעצים והאבנים הה"ד °ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים
ובאבנים שהיו להם אלהות ממש · ואמר רבי יצחק על צבא המרום במרום כתיב
ונילוס לא היה במרום · אמר רבי יוחנן רוב מימיו כדוגמתן במרום · אמר רבי
יצחק שר שלהם נלקה בתחלה ואחר כך שאר אלהיהם · רבי שמעון ברבי יוסי אומר
שם יד לקות אומה של מצרים ממש לא היה אלא בים דכתיב °לא נשאר בהם עד אחד ·
וקודם זה נעשה שפטים באלהיהם וע"ד כתיב הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי
תקראנה ונתנבאו על העתיד כפי מה שאירע להם · ונוסף גם הוא על שונאינו
נבאו על מחנות עליונים (שהיו) שהיו שרויים בתוכם · ונלחם בנו נבאו על מה
דכתיב ה' ילחם לכם וגו' · ועלה מן הארץ כמה דאת אמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה
וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי · רבי אלעזר פתח שיר השירים אשר לשלמה ·
תנא כשברא הקב"ה את עולמו עלה בחפץ לפניו וברא את השמים בימינו והאר
בשמאלו ועלה בחפץ לפניו לנהוג היום והלילה וברא המלאכים הממונים בחסדו ביום
(נ"א לומר שירה ביום זמן החסד) וברא המלאכים הממונים לומר שירה בלילה הה"ד
תהלים מב °יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי · אלו מימין ואלו משמאל אלו מקשיבים שירה
ביום ואלו מקשיבים שירת הלילה שירתם של ישראל קדוש · רבי יצחק אמר אותם שאומרים
שיר ח שירה בלילה מקשיבים שירתם של ישראל ביום הה"ד °חברים מקשיבים לקולך · אמר רבי
משלי לא שמעון כת אחת כלולה משלש כתות אומרת שירה בלילה הה"ד °ותקם בעוד לילה ותת
טרף לביתה · אמר רבי אלעזר עשרה דברים נבראו ביום ראשון מהם מדת לילה
איוב טו ומהם מדת יום ועל מדת לילה כתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כד"א °אפ
מיכה ה טרף וכתיב °וטרף ואין מציל · וחק לנערותיה כד"א °חק ומשפט · °חקיו ומשפטיו
שמות טו תהלים קמז °כי חק לישראל הוא משפט וגו' · מכאן שמ"הד שולטת בלילה · ותנא אלו האומרים
שם פא שירה בלילה הם הם שרים על כל בעלי שיר · וכשפותחין החיים שירה מוסיפין העליונים
כח לדעת ולהכיר ולהשיג מה שלא השיגו שמים וארץ מוסיפין כח בהאי שירה · אמ
רבי נחמיה אשרי הזוכה לדעת באותו שיר דתניא הזוכה באותו שיר ידע בעניי
התורה והחכמה ויאזין ויחקור ויוסיף כח וגבורה במה שהיה ובמה שעתיד להיות
ובזה זכה שלמה לדעת · דתני רבי שמעון דוד ע"ה ידע בזה ותקן שירים ותושבחו
הרבה ורמז בהם העתידות לבוא והוסיף כח וגבורה ברוח הקודש ידע בעניי
התורה והחכמה ואזן וחקר והוסיף כח וגבורה בלשון הקודש ושלמה זכה יות
באותו השיר וידע החכמה ואזן וחקר ותקן משלים הרבה ועשה ספר מאותו השי
קהלת ב ממש והיינו דכתיב °עשיתי לי שרים ושרות · כלומר קניתי לי לדעת שיר מאו
השירים העליונים ואמר תחתם והיינו דכתיב שיר השירים כלומר שיר של אות
שירים של מעלה שיר שכולל כל ענייני התורה והחכמה וכח וגבורה במה שהי
ועתיד להיות שיר שהשרים של מעלה משוררים · אמר רבי אלעזר אט השרי
עמדו עד שנולד לוי אבל משנולד לוי ואילך אמרו שיר · כיון שנולד משה ונמש
אהרן ונתקדשו הלוים נשלם השיר ועמדו על משמרותם · ואמר רבי אלעזר באות
שיר ח שעה שנולד לוי פתחו למעלה ואמרו °מי יתנך כאח לי יונק שדי א

אמצאך

אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי · כיון שיצאו משבט לוי המשוררים של מטה ונתקדשו
בהם ועמדו על משמרותם ונתקדשו אלה לנוכח אלה חברים כאחד והעולמות אחד ומלך
אחד שוכן עליהם · בא שלמה ועשה ספר מאותו שיר של אותם שרים ונסתם בחכמה
בו · א"ר יהודה למה נקראו השרים של מטה לוים על שלוים ונחברים למעלה כאחד
השומע נלוה ונדבק נפשו למעלה · וע"כ אמרה לאה הפעם ילוה אישי אלי · רבי תנחום אמר בראשית כט
ובכל נלוה זרע לוי עם השכינה במשה ואהרן ומרים ובכל זרעו אחריו והם הלוים אל
ה' לשרתו · ת"ח בשעה שעמדו המשוררים למעלה לא עמדו על משמרתם עד
שנולדו שלשה האחים משה אהרן ומרים · תינח משה ואהרן · מרים למה · אמר רבי
יוסי הה"ד ושרות כד"א ותען להם מרים · תאנא באותה שעה שנולד לוי נטלו הקב"ה קהלת ב
ובחרו מכל אחיו והושיבו בארץ והוליד לקהת וקהת הוליד לעמרם והוא הוליד לאהרן שמות טו
ומרים · פירש מאשתו והחזירה באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשוררים
ועד בהם הקב"ה ונשתכך השיר עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם · מ"ט נקרא
עמרם שיצא ממנו עם רם על כל רמים ולא נזכר שמו · מ"ט לא נזכר שמו · ר' יהודה
אמר בשם רבי אבהו מפני שבצנעא הלך ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו הה"ד
וילך איש ולא נאמר וילך עמרם בפרהסיא · ויקח את בת לוי אף היא בצנעא חזרה
ולא נזכרה שמה :

וילך איש · רבי אבהו אמר וילך איש זה *גבריאל דכתיב והאיש גבריאל · שהלך יא א דניאל ט
הוא והחזירה לעמרם · רבי יהודה אמר עמרם ממש היה ולא נזכר שמו מפני
שהליכה זו לא היתה ממנו להזדווג לאשתו אלא מלמעלה · רבי יצחק אמר באהרן ומרים
לא נאמר זווג אבותם בתורה ובמשה כתיב ויקח את בת לוי להורות שהשכינה נקראת
בשם לוי ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה עד שנטל חלק בשכינה והוליד למשה
הה"ד ויקח את בת לוי ולפיכך כתיב ותרא אותו כי טוב הוא · רבי אלעזר אמר זכה
עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול דכתיב והאלהים יעננו בקול · ועמרם זכה שמות יט
לבת קול דכתיב ויקח את בת לוי כלומר בת קול ולפיכך כתיב וילך כלומר שהלך למדרגה
זו · תאנא כשנולד משה ייחד הקב"ה שמו עליו דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא · וכתיב
טוב ה' לכל · וכתיב טעמו וראו כי טוב ה' : תהלים קמה שם לד

ויהי בימים הרבים ההם · רבי יהושע דסכנין אמר ויהי בימים הרבים ההם סוף
גלותם היה שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה · בימים הרבים ההם שהיו
רבים לישראל במצרים וכיון שנשתלם קץ גלותם מה כתיב וימת מלך מצרים מ"ט
שהוריד שר מצרים ממעלתו ונפל מגאותו · וכיון שנפל מלך מצרים שהוא שר שלהן
זכר הקדוש ברוך הוא לישראל ושמע תפלתם · אמר רבי יהודה בא וראה שכך הוא
שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל לא נשמע צעקתם של ישראל כיון
שנפל השר שלהם כתיב וימת מלך מצרים ומיד ויאנחו בני ישראל מן העבודה
ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים · שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם · אמר
רבי אלעזר בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא כשהוא מרחם על
ישראל כופה למה"ד ומורידה ומרחם עליהם והיינו דתנן שהקדוש ברוך הוא
מוריד שתי דמעות לים הגדול · מאן אינון שתי דמעות · אמר רבי יוסי לאו
מלה

א אוב וידעוני: מלה ברירה היא דהא א"ל א לאובא טמיא דהוא כדיב ומליה כדיבן · א"ל אלעזר לא
ח ע"א בתר אובא טמיא אזלינן דברירה דמלה הוא דתנן ב בעשרה כתרי מלכא אית *תרי
ישעיה נא דמעין לקב"ה וכן שתי מדות דין שהדין בא משתיהן כד"א 9שתים הנה קוראותיך
ויקרא קלו ע"ב וכשהקב"ה זוכר את בניו הוא מוריד אותם לים הגדול שהוא *ים החכמה להמתיק
והופך מדת הדין למדת רחמים ומרחם עלייהו א"ר יהודה שתי דמעות שמהם באים
שמות יד כדמעות מהם בא הדין· א"ר יהודה כתיב 9והנה מצרים נוסע אחריהם וא"ר יוסי זה שר
בנעמ"ר ספירו' של מצרים הוא ואת אמרת וימת מלך מצרים זה שר של מצרים · א"ר יצחק האי מלך
אי' עח כמלך יה' : קא מסייע להאי דלעילא · כתיב הכא והנה מצרים · וכתיב התם וימת מלך מצרים מלמד
דעכשיו לא היה מלך דהורידוהו מגדולתו ולפיכך כתיב והנה מצרים ולא כתיב מלך מצרים
שם ד ומה דאמר וימת כד"א 9כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך · א"ר יצחק א"ר יהושע
בא וראה כל מלכי מצרים פרעה שמם ובכאן לא נאמר אלא מלך מצרים סתם · ובמקום
פרעה והוא פרעה ממש · ת"ח בעוד דאית שולטנותא דלעילא אית שלטנותא בעמא
זכריה יד דלתתא אתעדי שולטנותא דלעילא אתעדי שולטנותא דלתתא · א"ר יוסי כתיב 9הנה יום
בא לה' וגו' והיה יום אחד הוא יודע לה' וגו' · וכי שאר יומין לאו אינון דיליה · אלא
אמר רבי אבא מלמד ששאר הימים נתנים לשרים ואותו יום אינו של השרים אלא ש
הקב"ה כדי לעשות דין בעכו"ם מפני שבאותו יום יפלו כל השרים ממעלתם · וע"ד כתיב
ישעיה ב 9ונשגב ה' לבדו ביום ההוא שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים · א"ר אבא כשהקב"ה
שם לד עושה דין בשרים של מעלה מה כתיב 9כי רותה בשמים חרבי · וכי חרב אית לה'
שם סו אלא אמר רבי יצחק חרב אית ליה דכתיב חרב לה' מלאה דם וכתיב 9ובחרבו את כ
ד"ה א כא בשר· א"ר אבא החרב הזה הוא הדין שעושה דכתיב 9וירא דוד את מלאך ה' עומד בין הארץ
ובין השמים וחרבו שלופה בידו · וכי חרב שלופה היתה ביד המלאך · אלא שהיתה הרשות
נתונה בידו לעשות דין · והא אמר ריב"ל אמר לי מלאך המות אי לאו דחייסנא ליקרא
דברייתא פרענא להו בית השחיטה כבהמה · א"ר אבא כלא משום דאתייהיב רשותא
יהושע ה בידיה למעבד גמר דינא הה"ד 9וחרבו שלופה בידו הרשות נתונה בידו לעשות דין · אי הכי
ד"ה א כא מאי *וישב חרבו אל נדנה · אמר רבי אבא שנחזר הדין לבעל הדין והרשות למי שהרשות
שלו · ויאנחו בני ישראל ויתאנחו לא כתיב אלא ויאנחו כלומר נתאנחו (ס"א האניחו) ל
למעלה (ס"א כלומר נאנחו למטה) שהאנחה היתה בשבילם למעלה · ר' ברכיה אמר בנ
ישראל דלעילא הוו ומאן אינון בני ישראל איכון דאתקרון בני פולחנא כלומר אותם שהב
מן העבודה של מעלה · ותעל שועתם אל האלהים שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו
א"ר יצחק כד עביד קב"ה דינא בפמלייא של מעלה ההוא דינא מאי הוי · א"ר אלעזר
מעבר להו בההוא נהר דינור ואעבר לון משלטניהון ומני שולטנין אחרנין דשאר עמין
תהלים קד א"ל והא כתיב 9משרתיו אש לוהט א"ל אית אשא קשיא מאשא ואית אשא דדחיא אשא·אמר
ר' יצחק תלת ענייני הכא אנחה · שועה · צעקה · וכל חד מתפרשא מאחרא · אנחה
כתיב ויאנחו בני ישראל · צעקה דכתיב ויצעקו · שועה דכתיב ותעל שועתם וכל חד
בלחודוי מתפרשא וכלהו עבדו ישראל · אמר רבי יהודה צעקה ושועה עבדו · אנחה
לא עבדו משמע מדכתיב ויאנחו ולמעלה היתה האנחה בשבילם · צעקה ושועה במה
תהלים לט אתפרשן אמר רבי יצחק אין לך שועה אלא בתפלה שנאמר 9שמעה תפלתי ה' ושועת
שם פח האזינה · 9אליך ה' שועתי 9שועתי אליך ותרפאני· צעקה שצועק ואינו אומר כלום· אמר ר
שם ל

יהודה הילך גדולה צעקה מכוון שצעקה היא בלב הה"ד צעק לבם אל ה' · צעקה איכה ב
צעקה דבר אחד הוא וזה קרובה להקב"ה יותר מתפלה ואנחה דכתיב כי אם שמות כב
צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו · אמר רבי ברכיה בשעה שאמר הקב"ה לשמואל
נחמתי כי המלכתי את שאול למלך מה כתיב ויחר לשמואל ויצעק אל ה' כל הלילה · שמואל א טו
הניח הכל ולקח צעקה משום דהיא קרובה לקב"ה יתיר מכלהו הה"ד ועתה הנה
צעקת בני ישראל באה אלי · ת"ר האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש
בשפוותיה האי צלותא שלימתא דהיא בלבא ולעולם לא הדרא ריקניא · אמר רבי יהודה
גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו · רבי יצחק אמר גדולה צעקה שמועלת
על מדת הדין של מעלה · רבי יוסי אמר גדולה צעקה שמועלת בעה"ז ובעה"ב · בשביל
צעקה נוחל האדם העה"ז והעה"ב דכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם : תהלים קז

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין · רבי שמעון פתח דודי לי ואני ש"ה ב
לו הרועה בשושנים · אר"ש אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים
בשעה שעלה במחשבה לפני הקב"ה לברא עולמו כל העולמות עלו במחשבה אחת
ובמחשבה זו נבראו כולם הה"ד כלם בחכמה עשית · ובמחשבה זו שהיא החכמה תהלים קד
נברא העולם הזה והעולם של מעלה · נטה ימינו וברא העולם של מעלה · נטה שמאלו
ברא העולם הזה הה"ד אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם ישעיה מח
עמדו יחדו · וכולם ברגע אחת (ובשעה אחת נבראו) ועשה העולם הזה כנגד העולם
של מעלה וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה · וכל מה שיש למטה כדוגמתו בים
והכל אחד · ברא בעליונים המלאכים · ברא בעה"ז בני אדם · ברא בים לויתן כד"א
לחבר את האהל להיות אחד · כתיב באדם כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתיב שמות לו / בראשית ט
ותחסרהו מעט מאלהים · אי בני נשא יקירין *בעובדייהו כל האי ואינון א מתאבדין תהלים ח
(תספה) מעפר דבירא במה אתיין לשאבא מניה ובחר בעליונים ובחר בישראל לעליונים נ"א בעובדוי
לא קרא בנים לתחתונים קרא בנים הה"ד בנים אתם לה' אלהיכם · הוא קרא להם דברים יד
בנים והם קראו לו אב דכתיב כי אתה אבינו וכתיב דודי לי ואני לו · הוא בחר בי ישעיה סג
ואני בחרתי בו · הרועה בשושנים הוא רועה בשושנים אע"פ שהקוצים סביב להם ואין
אחר יכול לרעות בשושנים כמותו · ד"א הרועה בשושנים מה שושן זה הוא אדום
ומימיו לבנים כך הקב"ה מנהיג עולמו ממה"ד למה"ר · וכתיב אם יהיו חטאיכם שם א
כשנים כשלג ילבינו · רבי אבא הוה אזיל באורחא והוה עמיה רבי יצחק · אדהוו
אזלי פגע באילון ורדים נטל חד ר' אבא בידוי והוה אזיל · פגע בהו רבי יוסי אמר
ודאי שכינתא הכא ואנא חמינא בידוי דרבי אבא למילף חכמתא סגיאה דהא ידענא
דרבי אבא לא נטל האי אלא לאחזאה חכמתא · א"ר אבא תיב ברי תיב · יתבו אמר
רבי אבא בההוא ורדא אמר ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריח דהא חזינא
דלית נפשא מתקיימא אלא על ריחא וע"ד הדס במו"ש · פתח ואמר דודי לי ואני לו
הרועה בשושנים מי · גרם לי שאני לדודי ודודי לי מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים ·
מה שושן יש בו ריח והוא אדום מולקין אותו והוא מתהפך ללבן ולעולם ריחו לא
זז כך הקב"ה מנהיג עולמו בדרך זה שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל
האדם החוטא · והחטא נקרא אדום כמה דאת אמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג
ילבינו

א (פירוש על דרך מן גוים כמר מדלי מן אבודין יותר מאותה טיפה כשואבין מים מן הבור) :

צלביו · מקריב קרבנו לאש שהוא אדום · זורק הדם סביב למזבח שהוא אדום וה
הדין אדום מולקין אותו (סריח) ועולה העשן כלו לבן ואז האדום נהפך ללבן נהפך
מדת הדין למדת רחמים · ות"ח כל מד"ה אין צריך הריח שלו אלא מצד אודם וכו
מלכים א יח דאמר רבי יהודה מה דכתיב ויתגודדו כמשפטם וגו' עד שפך דם עליהם · אלא י
יודעים שלא ישיגו ממדת הדין כרצונם זולתי באודם · אמר רבי יצחק ועוד אם
ולבן נקרב לעולה והריח עולה משתיהן · מה השושן אדום ולבן כך ריח הקר
והקרבן מאדום ולבן · בא וראה מריח הקטורת שהסמנים מהם אדומים ומהם לב
כגון הלבונה שהוא לבן מר דרור אדום והריח עולה מאדום ולבן וע"כ מנהיג עולמו בשוש
יחזקאל מד שהוא אדום ולבן · וכתיב להקריב לי חלב ודם · כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמ
ומתכפר לו זה אדום וזה לבן מה השושן שהוא אדום והוא לבן אין מולקין אותו לחזור
לבן אלא באש · כך הקרבן אין מולקין אותו לחזור כלו לבן אלא באש · עכשיו מי שיו
בתעניתו ומקריב חלבו ודמו אינו נלמק לחזור כלו לבן אלא באש דאר"י מתוך תענ
של אדם מחלישין אבריו וגובר עליו האש ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו בא
באש והוא הנקרא מזבח כפרה · והיינו דרבי אלעזר כד הוה יתיב בתעניתא צ
מצלי ואמר גלוי וידוע לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שהקרבתי לפניך חלבי ודמי והרתי
אותם בחמימות חולשת גופי יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כ
העולה מהקרבן באש המזבח ותרצני · נמצא שאדם הוא מקריב בתעניתו החלב וה
(והאש) והריח שעולה מפיו הוא מזבח כפרה ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן ובו
במדבר ל שיתכוין למה דאמרן · אמר רבי יצחק מכאן ולהלאה כתיב כל דבר אשר יבוא ב
תעבירו באש וטהר · אמר רבי יוסי כשהיה בית המקדש קיים אדם מקריב קר
בענין זה ומתכפר לו עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן כי האי גוו
דבר אחר דודי לי ואני לו הרועה בשושנים · מה השושנים קוצין מצויין בתוכם
הקב"ה מנהיג עולמו בצדיקים ורשעים · מה השושנים אלמלא הקוצים אין השוש
מתקיימין כך אלמלא הרשעים אין הצדיקים ניכרים · דאמר רבי יהודה במה הצדיק
ניכרים מתוך שיש רשעים דאלמלא רשעים אין הצדיקים ניכרים · ד"א הרועה בשוש
המנהיג עולמו בשש שנים והשביעית שבת לה' · ד"א בשושנים באותם ששונים בתור:

ומשה היה רועה את צאן יתרו חתנו כהן מדין · רבי חייא פתח וא
תהלים כג מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר · כלומר ה' רועי ה' הרועה
מה הרועה מנהיג את הצאן ומוליכם למרעה טוב למרעה שמן במקום נחלי מ
מישר הליכתן בצדק ובמשפט אף הקדוש ברוך הוא כתיב בגאות דשא ירביצני
מי מנוחות ינהלני נפשי ישובב · אמר רבי יוסי דרך הרועה לנהוג בצדק
צאנו להרחיקם מן הגזל להנהיגם במישור והשבט בידו שלא יטו ימין ושמא
כך הקדוש ברוך הוא הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור ובכל עת הש
בידו שלא יטו ימין ושמאל · דבר אחר ומשה היה רועה אמר רבי יוסי תדע
שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו הוא מוכן לקבל עול מלכות שמים אם הרו
משלי כו שוטה עליו נקרא תקוה לכסיל ממנו · אמר רבי יהודה משה חכם היה וא
שמואל א יז לנהוג את צאנו · בא וראה מדוד שנאמר והנה רועה בצאן · ללמדך ש

חכם גדול היה והיה רועה צאנו כדין וכשורה לפיכך עשהו הקב"ה מלך על כל ישראל
ולמה צאן ולא בקר א"ר יהודה ישראל נקראים צאן שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי (יחזקאל לד)
אדם אתם · וכתיב כצאן קדשים כצאן ירושלים · מה הצאן כשמקריבו על המזבח (שם לו)
בשבילם זוכה לחיי העולם הבא כך המנהיג לישראל כדין וכשורה בשבילם זוכה לחיי
העולם הבא · ועוד הרועה את הצאן כשהצאן יולדת הרועה נוטל אותם טלאים
בחיקו כדי שלא יצאו ויגעו ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם כך המנהיג לישראל
צריך להנהילם ברחמים ולא באכזריות · וכן אמר משה כי תאמר אלי שאהו בחיקך (במדבר יא)
וגו' מה הרועה את הצאן כשהוא רועה טוב מציל את הצאן מן הזאבי' ומן האריו' כך המנהיג
לישראל אם הוא טוב מצילן מן העכו"ם ומדין של מטה ומדין של מעלה ומדריכן לחיי העול'
הבא · כך משה רועה נאמן היה היה וראה הקב"ה שכדאי הוא לרעות את ישראל
באותו הדין ממש שהיה רועה את הצאן לכשבים כפי הראוי להם והנקבות כפי הראוי
להן · ולפיכך כתיב ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו ולא שלו · דאמר ר' יוסי
וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה לא נתן לו צאן ובקר והלא יתרו עשיר היה אלא
משה לא היה רועה את צאנו כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה אותן
בטוב ולכן כתיב את צאן יתרו חותנו ולא את שלו · כהן מדין · רבי תנחום אמר אע"ג
שהיה עובד כו"ם בשביל שעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה במרעה
טוב שמן ודשן : **וינהג** את הצאן אחר המדבר · ר' יוסי אמר משה מיום שנולד לא
זזה ממנו רוח הקודש · ראה ברוח הקודש שאותו מדבר היה קדוש ומוכן לקבל עול
מלכות שמים עליו מה עשה הנהיג את הצאן אחר המדבר · רבי יצחק אמר אחר
המדבר עכ"פ ולא במדבר שלא רצה שיכנסו בתוכו אלא הרחיקם אחר המדבר :

ויבא אל הר האלהים חורבה הוא לבדו בלא צאן · אר"י האי [א] אבנא דמקבלא
פרזלא כד חמי ליה (מחטא) מדלגא עלוי · כך משה והר סיני כשנראו זה
עם זה דלג עליו הה"ד ויבא אל הר האלהים חורבה · א"ר אבא מוכנים היו מששת
ימי בראשי' זה עם זה ואותו היום נתרגש ההר למול משה · וכיון שראהו שנכנס לתוכו ודלג
בו עמד ההר מלמד ששמחים היו זה עם זה · א"ר ינאי (נ"א רבי יוסי) יודע היה משה
שאותו הר הר האלהים הוא דכתיב ויבא אל הר האלהים · דתנן מה ראה משה באותו
הר ראה עופות שהיו פורחים ופורשים כנפיהם ולא היו נכנסים בו · רבי יצחק אומר
(נ"א א"ר יצחק) ראה העופות פורחים וטסים משם ונופלים לרגליו של משה מיד הרגיש
בענין והעמיד את הצאן אחר המדבר והוא נכנס לבדו :

[א] הוא אבן השואב' ודמיונו הוא כמשה והר סיני כמבואר :

וירא *מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה · רבי תנחום אומר שעת המנחה היתה (קנט ב קסו ב)
שמדת הדין שולטת בו · רבי יוחנן אמר והא כתיב יומם יצוה ה' חסדו מדת חסד (תהלים מב)
קאמר ולא מה"ד · א"ר יצחק משיוצא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום והוא מדת חסד
משנוטה לרדת נקרא ערב והוא מה"ד והיינו דכתיב ויקרא אלהים לאור יום · (בראשית א)
א"ר יוחנן שעת המנחה הוא מו' שעות ולמטה דתניא רבי יצחק אומר מ"ד בין (שמות טז)
הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם · בין הערבים דהוא שעתא

ומראה מקום

במדבר יא דדינא · תאכלו בשר וכתיב °הבשר עודנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם · משום דבין
הערבים דינא דמלכותא שליט · ובבקר תשבעו לחם משום דאקרי חסד הוא שעת
תהלים נב וכתיב °חסד אל כל היום · וכתיב °ויקרא אלהים לאור יום דאיהו מצפרא · ר'
בראשית א תנחום אומר לא סומק ולא חוור · סומק בין הערבים דכתיב °בין הערבים תאכלו
שמות טז שם יב בשר · וחוור בצפרא דכתיב ובבקר תשבעו לחם · רבי יצחק אמר כתיב °ושחטו אותו
כל קהל עדת ישראל בין הערבים וגו' · דהוא שעתא למעבד דינא · ר' יהודה אמר
ילפינן משני כבשים שבכל יום האחד מתקרב כנגד מדת החסד והב' כנגד מה"ד
במדבר כח וא"ר יהודה מ"ד °את הכבש האחד תעשה בבקר ולא כתיב את הכבש הראשון לא
את הכבש האחד מיוחד כנגד מדת החסד דבכל מקום שני לא נאמר בו כי טוב · ר'
תנחום אמר לפיכך יצחק תקן תפלת המנחה שהוא כנגד מה"ד · א"ר יצחק מאי
ירמיה ו °אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב · כי פנה היום זה מדת החסד · כי ינטו צללי
ערב שכבר גבר מה"ד · אברהם תקן תפלת שחרית כנגד מדת החסד · ת"ר בהו
שעתא דעאל משה לטורא דסיני מ"ט אתגלי ליה בשלהובי אשתא דהוא דינא · ...
נ"א כוין יעקב *כען שעתא הוה (שעתא) גריס · ר' יוסי אמר כלא לחד גזעא אשתרשא
דברים ט כתיב ויבא אל הר האלהים חרבה וכתיב °ובחרב הקצפתם את ה' וכתיב וירא מלאך
ישעיה לג ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה שהם עתידים להיות כסנה כהאי דכתיב °קוצים
כסוחים באש יצתו · א"ר יהודה מכאן למדנו רחמנותו של מקום על הרשעים דכתיב
והנה הסנה בוער באש לעשות בהם דין ברשעים והסנה איננו אוכל (לעשות) ...
בהם כליה · בוער באש עכ"פ רמז לאש של גיהנם אבל הסנה איננו אוכל להיות בהם
כליה · ד"א **וירא** מלאך ה' אליו בלבת אש · מ"ט למשה בלבת אש ולשאר נביאים לא
א"ר יהודה לאו משה כשאר נביאים דתנן מאן דקריב לאשא ביה אתוקד ומשה קריב
י שמות כ לאשא ולא אתוקד דכתיב °ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים · וכתיב וירא
מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה · רבי אבא אמר האי דמשה אית לאסתכלא
ביה בחכמתא עלאה על מה כתיב כי מן המים משיתהו מאן דאתמשך מן מיא (דינא עלאה)
לא דחיל מנורא · דתניא א"ר יהודה מאתר דאתגזר משה לא אתגזר בר נש אחרא
ויקרא רפב ע"ב א"ר יוחנן בעשרה דרגין *אשתכלל דכתיב °בכל ביתי נאמן הוא ולא נאמן ביתי · זכה
במדבר יב חולקיה דב"נ דמריה אסהיד כדין עלוי · אמר רב דימי והא כתיב °ולא קם נביא
דברים לד בישראל כמשה ואמר ריב"ל בישראל לא קם אבל באה"ע קם ומנו בלעם א"ל ודאי שפיר
קאמרת אשתיק · כד אתא רשב"י אתו שאילו קמיה האי מלה פתח ואמר [א] קוטיפא
דקרנטי אתערבא באפרסמונא טבא ח"ו · אלא ודאי כך הוא באה"ע קם ומנו
בלעם · משה עובדוי לעילא ובלעם לתתא משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה
לעילא ובלעם אשתמש בכתרין תתאין דלא קדישין לתתא ובההוא גוונא ממש כתיב
במדבר לא °ואת בלעם בן בעור (הקוסם) הרגו (בני ישראל) בחרב· ואי סלקא דעתך יתיר [ב] זיל שאיל
לאתניה · אתא רבי יוסי ונשק ידוי · אמר הא חמידא (נוסחא אחרינא חמרא) דלגוי
נפק לבר · דהכא משמע דאית עלאין ותתאין ימינא ושמאלא רחמי ודינא ישראל
ועכו"ם · ישראל משתמשין בכתרין עלאין קדישין · עכו"ם בכתרין תתאין דלא
קדישין אלין דימינא ואלין דשמאלא ועכ"פ מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי
נביאי דקודשא מנביאי דלאו דקודשא. אמר רבי יהודה כגוונא דק...

משה

א זפת הניטף מכריתת עצי ארזים וריחו רע נתערב באפרסמונא טבא ח"ו אף באונקיאן נדמה ענין משה שנרמז באפרסמונא ובלעם שנרמז בקוטיפא דקרנטי : ב לאתון שלו והוא דרך הלצה ושחוק :

משה לו יש מכל נביאי בנבואה קדישא עלאה כך הוה בלעם פריש מאלר נביאי ואחרפי
בנבואה דלאו קדישא לתתא · ועכ"פ משה הוה לעילא ובלעם לתתא וכמה דרגין ודרגין
מתפרשין בינייהו · א"ר יוחנן א"ר יצחק משה הוה מהרהר ואומר שמא ח"ו ישראל
יכלו בהאי עבודה קשה הה"ד וירא בסבלותם לפיכך וירא מלאך ה' אליו בלבת אש
וגו' וירא והנה הסנה בוער באש וגו' כלומר משועבדים הם בעבודה קשה אבל
והסנה איננו אוכל · זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא פריש לון מכל עמין
וקרא לון בנין דכתיב בנים אתם לה' אלהיכם : דברים יד

פרשת וארא

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' · וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב
באל שדי וגו' · רבי אבא פתח בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים · ישעיה כו
בטחו ביי' כל בני עלמא בעיין א לאתתקפא ביה בקב"ה ולמהוי רחצנו דלהון ביה · א להתחזק
אי הכי מהו עדי עד · אלא בגין דיהא תקפא דבר נש באתר דאיהו קיומא וקשורא
דכלא · ואקרי עד והא אוקמוה כמה דאת אמר בבקר יאכל עד · והאי עד אתר בראשית מט
דאחיד לכל סטרין לסטרא דא ולסטרא דא לאתקיימא ולאתקשרא קשרא די לא תעדי
והאי עד תיאובתא דכלא ביה כמה דאת אמר *עד תאות גבעות עולם · מאן אינון בראשית ג ה רמז ע"ב ·
גבעות עולם אלין אינון תרין אמהן נוקבי יובל ושמטה דאקרון גבעות עולם · עולם שם
כמה דאת אמר מן העולם ועד העולם (יובל ושמטה כל חד מנהון אקרי עולם ואלין תהלים קו
אקרון גבעות עולם) · ותיאובתא דילהון בהאי עד דאיהו קיומא דכל סטרין (מ"ט)
תיאובתא דיובלא לגבי דעד לאעטרא ליה ולנגדא עליה ברכאן ולארקא עליה מבועין
מתיקין הדא הוא דכתיב צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו שיר ג
אמו · תיאובתא דשמטה לאתברכא מניה ולאתנהרא מניה ודאי האי עד תאות גבעות
עולם איהו · בגין כך בטחו בה' עדי עד דהא מתמן ולעילא אתר טמיר (הוא) וגניז
איהו דלא יכיל לאתדבקא אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין הדא הוא דכתיב
כי ביה ה' צור עולמים · והוא אתר גניז וסתים וע"ד בטחו בה' עדי עד · עד הכא
אית רשו לכל ב"נ לאסתכלא ביה · מכאן ולהלאה לית ליה רשו לב"נ לאסתכלא ביה
דהא איהו גניז מכלא ומאן איהו יה יקוד דמתמן אצטיירו עלמין כלהו ולית מאן
דקאים על ההוא אתר · אמר רבי יהודה קרא אוכח עליה דכתיב כי שאל נא דברים ד
לימים ראשונים וגו' · עד הכא אית רשו לבר נש לאסתכלא מכאן ולהלאה
לית מאן דיכיל למיקם עליה · ד"א בטחו בה' עדי עד כל יומוי דבר נש בעי
לאתתקפא ביה בקב"ה (דהכי אמר דוד אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי) ומאן תהלים כה
דשוי ביה בטחוניה ותוקפיה כדקא יאות לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא דהכי אמר
דוד אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי · דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא
אתקיים בעלמא מאי טעמא בגין דעלמא בשמיה קדישא אתקיים הה"ד כי ביה ה'

צור עולמים צייר עלמין דהא בתרין אתוון אתברון עלמין עלמא דין ועלמא דאת
עלמא דא בדינא אתברי ועל דינא קיימא הה"ד בראשית ברא אלהים מ"ט בג
שמות ו דיתנהגון בני נשא בדינא ולא יפקון מאורחא לבר׳ תא חזי כתיב וידבר אלהים א
משה גזירת דינא דקיימא עליה מה כתיב לעילא וישב משה אל ה׳ ויאמר׳ אדנ"י באל"
דל"ת נו"ן יו"ד אמי תוקפא דמשה בשירותא דנביאותיה לא נח רוחיה בהאי אתר אמ
[שם ה אדני למה הרעתה לעם וגו׳ ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה וה
לא הצלת את עמך׳ מאן הוא דיימא כדין אלא משה דידע דהא דרגא אחרא עלאה זמ
ליה׳ אמר רבי יצחק בשירותא דאתיהיב ליה ביתא פקיד ליה כבר נש דפקיד לביתי
ואמר כל מאי דבעי בלא דחילו׳ אוף הכי משה לביתיה קאמר ולא דחיל׳ דבר אח
וידבר אלהים גזרת דינא׳ (בגין כך) ויאמר אליו אני ה׳ דרגא אחרא דרחמי והכ
אתקשר כלא כחדא דינא ורחמי הה"ד ויאמר אליו אני ה׳׳ אמר רבי שמעון (נ"
רבי יוסי) אי כתיב וידבר אלהים אל משה אני ה׳ הוינא אמר הכי׳ אלא לא כתי
אלא וידבר אלהים אל משה בקדמיתא ולבתר ויאמר אליו אני ה׳ דמשמע דרגא בת
דרגא׳ ואמר רבי יוסי משה אלמלא דהוה מאריה דביתא איש האלהים אתענש ע
מה דאמר אבל בגיני האי לא אתענש׳ לבר נש דנפל ליה קטטה בדביתהו ואמר ל
א שמתחלת מלין שראת היא לאתרעמא כיון א דשארית מלה הוה תמן מלכא׳ נטל מלכא מל
לדבר : והיא שתקת ב ופסקת למללא׳ אמר ליה מלכא וכי לא ידעת דאנא הוא מלכא ומקמא
ב כה ע"ב : מלילת מלין אלין כביכול אוף הכי משה וישב משה אל ה׳ ויאמר אדני למה הרעתה וגו
מיד וידבר אלהים אל משה שארי לאתרעמא מיד נטל מלכא מלה ויאמר אליו אני ה
ולא ידעת דאנא הוא מלכא ומקמאי מלילת מלין אלין :

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי׳ אמאי שני שמא הכא מאלי
דלעילא׳ אלא למלכא דהוה ליה ברתא דלא אתנסיבת והוה ליה רחימא
כד בעי מלכא למללא בההוא רחימא משדר לברתיה למללא עמיה והוה מליכא ע
ידא דברתיה ממליל עמיה׳ אתא זמנא דברתיה לאתנסבא ההוא יומא דאתנסיב
אמר מלכא קרון לה לברתא קרוספוניא מטרוניתא׳ ואמר לה עד הכא מללנא ע
ידך למאן דמלילנא מכאן ולהלאה אנא אימא לבעליך והוא יימא למאן דאצטריך
ליומין אמר לה בעלה מלין קמי מלכא עד דהיא שראת למללא נטל מלכא מלה אמ
ליה ולאו אנא מלכא דעד יומא דא לא מליל איניש עמי אלא על ידא דברת
(עד לא אתנסיבת) ואנא יהיבנא לך ברתי ומלילנא עמך באתגליא מה דלא עבידנ
לאחרא׳ כך וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי כד איהי בביתי ול
אתנסיבת ולא מלילו עמי אנפין באנפין כמה דעבידנא לך׳ ואת בשירותא דמלוך
מלילת לברתי קמאי מלין אלין בגיני כך וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שד
ושמי ה׳ לא נודעתי להם למללא עמהון בדרגא דא דעמך מלילנא׳ רבי יוסי (נ"א ר׳ ייסא)
תהלים כד א פתח לדוד מזמור לה׳ הארץ ומלואה תבל ויושבי בה׳ הארץ דא ארעא
קדישא דישראל דאיהי קיימא לאתשקייא מניה ולאתברכא מניה בקדמיתא ולבתר מנה
אתשקייא עלמא כלא׳ תבל ויושבי בה דא שאר ארעאן דשתאן מינה מנ
שם ט לן דכתיב והוא ישפוט תבל בצדק ; כי הוא על ימים יסדה אלי

שבעה עמודים דארעא סמיכא עלייהו ואינון שבעה ימים וים כנרת שלטא עלייהו · א"ר יהודה לא תימא דשלטא עלייהו אלא דאתמליא מנייהו · ועל נהרות יכוננה מאן אינון נהרות אלא כד"א נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים · אינון נהרות כד"א (תהלים צג) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ובגין כך ועל נהרות יכוננה · תא חזי האי (בראשית ב) ארץ אקרי ארץ ישראל יעקב דאיהו ישראל אמאי לא שליט על דא כמשה דהא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ולא יתיר · אלא יעקב הא אוקימנא נטל ביתא דלתתא ואשתביק מניה ביתא דלעילא · ועם ביתא דלתתא אתקין ביתא דלעילא בתריסר שבטין בשבעין ענפין והא אוקמוה · משה נטל ביתא דלעילא ושביק ביתא דלתתא · וע"ד כתיב ביעקב באל שדי · באל שדי מליל עמיה קב"ה ולא יתיר · ושמי ה' לא נודעתי להם למללא עמהון בדרגא דא דאיהו עלאה:

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב · א"ר חייא תושבחן דאבהן יעקב הוה דהוה שלימו דכלא · בכלהו כתיב אל אברהם אל יצחק · וביה אתוסף את חד דכתיב ואל יעקב · אתוסף ביה ו' לאחזאה דאיהו שלימו יתיר מכלהו · ועם כל דא לא זכה לאשתמשא ביה כמשה · וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען בגין דאתגזרו · דכל מאן דאתגזר ירית ארעא דהא לא ירית ארעא אלא צדיק וכל מאן דאתגזר אקרי צדיק דכתיב ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ · כל מאן (ישעיה ס) דאתגזר ונטיר האי את קיימא אקרי צדיק · ת"ח מן יוסף דכל יומוי לא אקרי צדיק עד דנטיר ההוא ברית את קיימא קדישא · כיון דנטר ליה אקרי צדיק יוסף הצדיק · רבי שמעון הוה יתיב יומא חד ורבי אלעזר בריה (עמיה) ורבי אבא עמיה א"ר אלעזר האי קרא דכתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו' · מהו וארא והדבר מבעי ליה · אמר ליה אלעזר ברי רזא עלאה איהו · ת"ח אית גוונין דמתחזיין ואית גוונין דלא מתחזיין ואלין ואלין אינון רזא עלאה דמהימנותא ובני נשא לא ידעין ליה ולא מסתכלין ביה · ואלין דמתחזיין לא זכה בהו בר נש עד דאתו אבהן וקיימו עלייהו ועל דא כתיב וארא דחמו אינון גוונין דאתגליין ומאן גוונין דאתגליין אינון דאל שדי דאינון גוונין בחיזו עלאה (נ"א חיזו דגוונין עלאין) ואלין אתחזיין · וגוונין דלעילא סתימין דלא אתחזיין לא קאים אינש עלייהו בר משה · ועל דא כתיב ושמי ה' לא נודעתי להם לא אתגליתי לון בגוונין עלאין · ואי תימא דאבהן לא הוו ידעי בהו · אלא הוו ידעי מגו אינון דאתגליין · כתיב והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי (דניאל יב) הרבים ככוכבים לעולם ועד · והמשכילים יזהירו · מאן אינון משכילים אלא דא הוא ההוא חכם דיסתכל מגרמיה מלין דלא יכלין בני נשא למללא בפומא ואלין אקרון משכילים · יזהירו כזהר הרקיע מאן (זהר) הוא הרקיע דא הוא רקיע דמשה דקיימא באמצעיתא והאי זהר דיליה איהו סתים ולא אתגלייא מגוון דיליה קיימא על ההוא רקיעא דלא נהיר דאתחזיין ביה גוונין ואינון גוונין אע"ג דאתחזיין ביה לא זהרי בזהרא בגין דאינון גוונין סתימין · תא חזי ארבע נהורין אינון · תלת מנייהו סתימין וחד דאתגלייא · נהורא דנהיר · נהורא דזהרא · (ואיהו) ואיהו נהיר כזהירו דשמיא בדכיו · נהורא דארגוונא דנטיל כל נהורין · נהורא דלא נהיר אסתכל לגבי אלין ונטיל לון ואתחזיין אינון נהורין ביה כעששיתא לקבל שמשא ואלין תלת דקאמרן סתימין וקיימין על האי

דאתגלייא

ויחי רכו א דאתגלייא ורזא דא *עינא · ת"ח בעינא אית תלת גוונין דאתגליין רשימין ביה וכלה
לא מזהרי בגין דקיימי בנהורא דלא נהיר · ואלין אינון כגוונא דאינון סתימין דקיימ
עלייהו · ואלין אינון דאתחזיין לאבהן למנדע אינון סתימין דמזהרין מגו אלין דלא
מזהרי ואינון דמזהרי ואינון סתימין אתגליין ליה למשה בנהורא רקיעא דיליה · ואלי
קיימי על אינון גוונין דאתחזיין ביה בעינא · ורזא דא סתים עינך ואסחר גלגלך ויתגלי
אינון גוונין דמנהרן דמזהרי ולא אתייהיב רשו למיחמי אלא בעיינין סתימין בגי
דאינון סתימין עלאין קיימי על אינון גוונין דאתחזיין דלא מזהרי ועל דא קרי
משה זכה באספקלריא דנהרא דקיימא על ההוא דלא נהרא · שאר בני עלמא
בההוא אספקלריא דלא נהרא · ואבהן הוו חמאן מגו אלין גוונין דאתגליין אינון סתימי
דקיימי עלייהו דאינון דלא נהרין ועל דא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעק
באל שדי באינון גוונין דאתחזיין · ושמי ה' לא נודעתי להם אלין גוונין עלאין סתימי
דזהרין דזכה בהו משה לאסתכלא בהון · ורזא דא דעינא סתים וגליא · סתים חמ
אספקלריא דנהרא · אתגלייא חמי אספקלריא דלא נהרא · ועל דא וארא באספקלרי
דלא נהרא דאיהו באתגלייא ביה כתיב ראיה · באספקלריא דנהרא דאיהו בסתים
א וישלח קעה ע"ב כתיב ביה ידיעה דכתיב לא נודעתי · אתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי · בכו
ר' אבא ואמר ווי כד תסתלק מעלמא וישתאר עלמא יתום מינך מאן יכיל לאנהרא
שמואל א כה מלין דאורייתא · א פתח רבי אבא ואמר ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלו
וכל אשר לך שלום · ואמרתם כה לחי וכי דוד לא הוה ידע ביה בנבל דאיהו אמ
בניניה ואמרתם כה לחי · אלא ההוא יומא יומא טבא דר"ה הוה וקב"ה יתיב בדינ
על עלמא · ובגין קוב"ה קאמר ואמרתם כה לחי לקשרא כה לחי דכל חיין ביה תליין
ואתה שלום · מאי ואתה · אתה מבעי ליה · אלא ואתה כלא לקב"ה קאמר בגי
בראשית קעה ב לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות · מכאן אוליפנא דהא לבר נש *חייבא אסי
לאקדמא ליה שלם · ואי אצטריך יקדים ליה כדוד דבריך ליה לקב"ה ואתחזי דבגיני
קאמר · ואי תימא דרמאות הוה · לאו · דהא כל מאן דסליק ליה לקב"ה ואתח
דבגיניה קאמר לאו רמאות הוא · ומאן דאקדים שלם לזכאה כאילו אקדים לי
לקב"ה כ"ש מר דאיהו שלמא לעילא ותתא :

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם · רבי חזקי
תהלים לב פתח אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון וגו' · כמה אינון בני נשא אטימין דל
ידעין ולא מסתכלן על מה קיימין בעלמא דהא קוב"ה כד ברא עלמא עבד לי
לבר נש בדיוקנא דיליה ואתקין ליה בתקונוי בגין דישתדל באורייתא ויהך באורחוי
דהא כד אתברי אדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתתקן וארבע סטרי דעלמ
אתחברו בההוא אתר דאקרי בי מקדשא · ואינון ארבע סטרין דעלמא אתחבר
בארבע סטרין דאינון יסודין דעלמא תתאה א"ש ורו"ח ומי"ם ועפ"ר · ואתחברו ארב
סטרין אלין בד' סטרי (נ"א יסודין) דעלמא ואתקין מנייהו קב"ה חד גופא בתקונ
עלאה · והאי גופא אתחבר מתרין עלמין מעלמא דא תתאה ומעלמא דלעילא · אר
ת"ח ד' קדמאי אינון רזא דמהימנותא · ואינון אבהן דכלהו עלמין · ורזא דרתיכא עלא
קדישא ואינון ד' יסודין א"ש רו"ח ומי"ם ועפ"ר אלין אינון רזא עלאה (ואלין אי
אבהן דכלהו עלמין אבהן דכלא) ומאינון נפקין זה"ב וכס"ף ונחש"ת וברז"ל ותח
אלין

לין מתכאן אחרנין דדמיין לון (כגוונא דאלין) · תא חזי א"ש רו"ח ומי"ס ועפ"ר
לין אינון קדמאי ושרשין דלעילא ותתא ותתאין ועלאין עלייהו קיימין ואלין
ינון ארבע לארבע סטרי עלמא וקיימין בארבע אלין צפו"ן ודרו"ם ומזר"ח ומער"ב
לין אינון ארבע סטרין דעלמא וקיימין בארבע אלין · א"ש לסטר צפו"ן · רו"ח
סטר מזר"ח · מי"ם לסטר דרו"ם · בגין דדרום איהו חם ויבש מים קרים ולחים ·
פ"ר לסטר מער"ב · וארבע אלין בארבע אלין קטירין וכלהו חד ואלין עבדי
רבע מתכאן דאינון זה"ב וכס"ף ונחש"ת וברז"ל הא אינון תריסר וכלהו חד ·
א חזי אש הוא בשמאלא לסטר צפון דהא אש תוקפא דחמימותא בי' ויבישו
ילי' *תקיף · וצפון בהפוכא דילי' הוא ואתמזיג חד בחד ואיהו חד · מים לימינא עיין בתקונים סא ע"א
הוא לסטר דרום · וקודשא בריך הוא לחברא (נ"א לאחזרא) לון כחדא עביד מזגא
א כמזגא דא · צפון איהו קר ולח אשא חם ויבש אחלף לון לסטר דרום · דרום
יהו חם ויבש · מים קרים ולחים וקודשא בריך הוא מזיג לון כחד דנפקי מיא
מדרום ועאלין בגו צפון · ומצפון נגדי מיא · נפיק אשא מצפון ועאל בתוקפא דדרום
מדרום נפיק תוקפא דחמימותא לעלמא · בגין דקודשא בריך הוא אוזיף דא בדא
כל חד וחד אוזיף לחבריה מדילי' כדקא חזי לי' · כגוונא דא רוח ומזרח בגין דיוזיף
ל חד לחבריה ואתכליל דא בדא לאתחברא כחד · תא חזי אשא מסטרא דא · מים
מסטרא דא · ואינון מחלוקת · עאל רוח בינייהו ואחיד לתרין סטרין הדא הוא דכתיב
ורוח אלהים מרחפת על פני המים · דהא אשא קאים לעילא בסטרא דא · ומים בראשית א
קיימי על אפי ארעא · רוחא אעיל בינייהו ואחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת ·
עפר מיא קיימיעליה ורוחא ואשא ומקבלא מכלהו בחילא דתלתא אלין דקיימי עלה ·
תא חזי רוח ומזרח · מזרח חם ולח · רוח (קר ויבש · סטרא דאיהו יבישא אחיד באשא) חם
לא איהו ובגיני כך אחיד לתרין סטרין דהא אש חם ויבש ומים קרים ולחים רוח
איהו חם ולח סטרא דאיהו חם אחיד באשא · סטרא דאיהו לח אחיד במיא · ועל
דא אסכים בינייהו ואפריש מחלוקת דאשא ומיא · עפר איהו קר ויבש ועל דא מקבל
עליה כלהו וכלהו עבדי ביה עבידתייהו ומקבלא מכלהו לאפקא בחיליהון מזונא
עלמא בגין דבמערב אתאחיד עפרא דאיהו קר ויבש וסטרא דאיהו קר אחיד בצפון
דאיהו קר ולח דהא קרירא אתאחיד בקרירא · בג"כ צפון אתאחיד
במערב בסטרא דא · דרום דאיהו חם ויבש בהאי יבישותא
דילי' אחיד ליבשותא דמערב בסט"א ואתאחיד מערב בתרין
סטרין וכן אתאחיד דרום במזרח דהא חמימותא דדרום
אתאחיד ביה בחמימות' דמזרח · ומזרח אתאחיד בצפון דהא לחותא
דילי' אתאחיד בלחותא דצפון · השתא אשתכח דרומי"ת מזרחי"ת ·
מזרחי"ת צפוני"ת · צפוני"ת מערבי"ת · מערבי"ת דרומית · וכלהו
כלילן דא בדא לאשתלשלא חד בחד · כגוונא דא צפון עביד דהבא
מסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא והיינו דכתיב מצפון איוב לז
זהב יאתה · דהא אתאחיד בעפר ואתעביד דהבא והיינו דכתיב
ועפרות זהב לו · ורזא דא שנים כרובים זהב · מים אתאחיד בעפר שם כח
וקרירותא בלחותא עביד כסף השתא הא עפר אתאחיד בתרין
סטרין בזהב ובכסף ואתייהיב בינייהו · רוחא אחיד למים ואחיד
לאש

*תמיהא במה דאמר רוח קר ויבש שאם כן עפר ורוח שוים בטבעם · אבל י"א כי רוח חם ולח (כמ"ש התקונים לה ב) ואם כן נוכל לומר דאחיד רוח לתרין סטרין אש חם ויבש ורוח חם ולח סטרא דאיהו חם אחיד באש וסטרא דאיהו לח אחיד במיא ואפריש מחלוקת דאשא ומיא · עפר איהו קר ויבש גם כן ומים קרים ולחים וסטרא דקר אחיד בעפר בסטרא דקר

דקר אשתכח דעפר מקבל עליה כלהו בגין כך אחיד לתרין סטרין דהא אש חם ויבש מים קר ולח ע"כ ·

יחזקאל א לאש ואפיק תרין כחד דאיהו עין נחשת קלל · ועפר דקאמ
קהלת י כד איהו באמודוי ביבישו וקרירו דילי' נפיק ברזל וסימניך א
קהה הברזל וגו' · והאי עפר אתאחיד בכלהו וכלהו עבדין ב
כגוונא דלהון · תא חזי בלא עפר לית זהב וכסף ונחשת דהא כ
חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה לאתקשרא דא בדא ואתאחי
עפר בכלהו בגין דתרין סטרין אחידן ליה · אשא ומיא ורוחא אתקריב ביה בגין אל
תרין ועביד ביה עבידתא · אשתכח דכד אתחבר עפרא בהדייהו עביד ואוליד עפר
א' זוהם: רלו ב אחרנין כגוונא דלהון · כגוונא דזהב אוליד עפרא א * סוספיתא ירוקא דאיהו כגוונ
ב סיג: דדהבא ממש · כגוונא דכסף אוליד עופרת · כגוונא דנחשת עילאה אוליד ב קסיטר
משלי כז דאיהו נחשת זוטא · כגוונא דברזל אוליד ברזל וסימניך ברזל בברזל יחד · תא חזי א
רוח מים ועפר כלהו אחידן דא בדא ואתקשרן דא בדא ולא הוי בהו פרודא · ועפ
בראשית ב דא כד איהו אוליד לבתר לא מתקשרן דא בדא באינון עלאי כמה דאת אמר ומש
יפרד והיה לארבעה ראשים באלין הוי פרודא · בגין דהא עפר כד איהו אוליד בחיל
דתלת עלאי אפיק ארבעה נהרין דתמן משתכחי אבני יקר ובאתר חד איהו דכתי
שם הבדלח ואבן השהם · ואלין אבני יקר אינון תריסר ואינון לארבע סטרי עלמ
שמות כח לקביל תריסר שבטין דכתיב והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתים עשרה ע
שמותם · ואלין תריסר בקר דאינון תחות ימא · תא חזי כל ארבעה סטר
עלאין דקאמרן אף על גב דמתקשרן דא בדא ואינון קיומא דלעילא ותתא קיומ
דעלמא יתיר רוח · בגין דכלא קיימא בגיניה ונפשא לא קיימא אלא ברוחא דכ
משלי יט גרע רוחא אפילו רגעא חדא נפשא לא יכילת לאתקיימא ורזא דא כתיב גם בל
דעת נפש לא טוב · נפשא בלא רוחא לאו איהו טוב ולא יכלא לאתקיימא · ות"ו
אינון תריסר דקאמרן דאינון תריסר אבנין אינון תריסר בקר דתחות ימא · בגי
במדבר ז כך נטלו אינון תריסר נשיאים כל הבקר לעלה שנים עשר פרים וגו' · וכלא רז
עלאה הוא ומאן דישגח במלין אלין ישגח ברזא דחכמתא עלאה דעקרא דכל
בי' · אמר ר' שמעון הא דאמר רבי חזקיה דכד ברא קודשא בריך הוא לאד
מעפרא דמקדשא דלתתא אתברי · מעפרא דמקדשא דלעילא אתייהיב בי' נשמתא
כמה דכד אתברי מעפרא דלתתא אתחברו בי' תלת סטרי יסודי עלמא · הכי נמ
כד אתברי מעפרא דלעילא אתחברו בי' תלת סטרי יסודי עלמא ואשתלים אדם
תהלים לב והיינו דכתיב אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה · אימתי לא
יחשוב ה' לו עון בזמן דאין ברוחו רמיה · תא חזי משה אשתלים יתיר מאבה
בגין דמליל עמיה קודשא בריך הוא מדרגא עלאה יתיר מכלהו ומשה פנימאה
דבי מלכא עלאה הוה ועל דא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו
והא אוקימנא מלי :

לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם · רבי יהודה אמר האי קרא אפכ
הוא דכתיב והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים בקדמיתא · ולבתר והצלת
אתכם מעבודתם · ולבתר וגאלתי אתכם · הוה ליה למימר מעיקרא וגאלתי אתכם
ולבתר והוצאתי אתכם · אלא עקרא דכלא בקדמיתא דבעא קב"ה לבשרא לון בשבח
דכלא בקדמיתא · אמר רבי יוסי והא שבחא דכלא ולקחתי אתכם לי לעם והייתי
לכם

ם לאלהים ואמר ליה לבתר · א"ל בההוא זמנא לית להו שבחא אלא יליאה · דחשיבי
א יפקון מעבדותהון לעלמין בגין דהוו חמאן תמן דכל אסירי דהוו בינייהון מקשרו
בקשרא דחרשי ולא יכלין לנפקא מבינייהו לעלמין · ובגין כך מה דהביב עלייהו
גלא אתבשרו ביה · ואי תימא אע"ג דנפקו הא דילמא יזלון חיליהון בתרייהו לאבאשא
כתיב והצלתי אתכם מעבודתם · ואי תימא הא יפקון וישתזבון ולא יהא לון פריקא
ל וגאלתי אתכם בזרוע נטויה · ואי תימא לא יקבלם הא כתיב ולקחתי · ואי תימא
כשיקבלם לא יביאם לארץ הא כתיב והבאתי אתכם וגו' :

רעיא מהימנא

לקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם וגו' ·
[א] פקודא דא קדמאה דכל פקודין · ראשיתא קדמאה דכל פקודין למנדע א בסקדמת הלק ראשון יד
ה לקב"ה בכללא מאי בכללא למנדע דאית שליטא עלאה דאיהו רבון עלמא וברא עלמין ע"ב :
הו שמיא וארעא וכל חיליהון · ודא איהו בכללא · וסופא דכלא *בפרט למנדע ליה ג א
פרט וכלל ופרט איהו רישא וסופא רזא [ב] דכר ונוקבא כחדא ואשתכח בר נש בהאי ב ויחי רטו ע"ב :
למא דאתעסק בכלל ופרט בר נש בהאי עלמא איהו כלל ופרט · תקונא דהאי עלמא
הו כלל ופרט · בג"כ ראשיתא דכלא למנדע דאית שליט ודיין על עלמא ואיהו רבון כל
למין · וברא ליה לבר נש מעפרא ונפח באפוי נשמתא דחיי ודא איהו באורח כלל · כד
קו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ליה לקב"ה כיון דאתא משה לגבייהו פקודא קדמאה
א אוליף לון דכתיב וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם וגו' · ואלמלא פקודא דא
הוו ישראל מהימנין בכל אינון ניסין וגבורן דעבד לון במצרים · כיון דידעו פקודא דא
אורח כלל אתעבידו להו נסין וגבורן · ולסוף מ' שנין דקא אשתדלו בכל אינון פקודין
אורייתא דאוליף לון משה בין אינון דמתנהגי בארעא בין אינון דמתנהגי לבר מארעא
דין אוליף לון באורח פרט הה"ד [ד]וידעת היום והשבות אל לבבך · היום דייקא מה דלא דברים ד
יה רשו מקדמת דנא · כי ה' הוא האלהים דא באורח פרט במלה דא כמה רזין וסתרין
ית בר · ודא והוא דקדמיתא כלא מלה חדא · דא בכלל ודא בפרט · ואי תימא הא
תיב [ה]יראת ה' ראשית דעת · תרוויהו דא באורח פרט למנדע מאן איהו יראת ה' ואע"ג משלי א
אית ליה לב"נ לדחלא מניה עד לא ינדע אבל הכא כתיב ראשית דעת למנדע ליה דהא איהו
אשיתא למנדע ליה באורח פרט · בגין כך פקודא קדמאה למנדע ליה לקב"ה בכלל ופרט
רישא וסופא ורזא דא [ו]אני ראשון ואני אחרון · אני ראשון בכלל ואני אחרון בפרט וכלא ישעיה מד
בכללא חדא ורזא חדא כיון דינדע דא בכלל ישלים כל שייפוי · ומאן אינון רמ"ח פקודין
אינון רמ"ח שייפין דבר נש · כיון דאשתלים בהו על האי בכלל · כדין ינדע באורח פרט
דא איהו אסוותא לכלהו וינדע כל יומי שתא דמתחברן למיהב אסוותא לכל שייפין ·
אי תימא כל יומי שתא היך יהבין אסוותא לכל שייפין ודאי הכי הוא עילא ותתא שתא
ומי דיליה יהבין אסוותא לכל שייפין עילא ותתא (בזמנא) דשייפין אריקו ברכאן ליומי
תא כדין אסוותא וחיין תליין *עלן מלעילא ואתמליין מכלא · מאן גרים לון · יומי (נ"א עליה)
תא · אוף הכי נמי לתתא כד בר נש ישלים גופיה באינון פקודין דאורייתא לית לך
ל יומא דלא אתייא לאתברכא מניה וכד אינון אתברכאן מניה כדין חיין ואסוותא תליין
גליה מלעילא · מאן גרים ליה אינון יומי שתא · יומי שתא· כמה דאתברכאן מלעילא מרזא

דאדם · הכי נמי אתברכאן מתתא מרזא דאדם · זכאין אינון ישראל בכאי עלמ
יחזקאל לד באלין פקודין דאורייתא דאקרון אדם דכתיב אדם אתם · אתם קרויים אדם ועכו"ם
לא אקרון אדם · ובגין דישראל אקרי אדם אית לון לאשתדלא באינון פקודין דאוריית
למהוי כלא חד ברזא דאדם · כד יהב קב"ה אורייתא לישראל על טורא דסיני מל
א יתרו פה ע"א : קדמאה איהו אנכי · [א] אנכי סלקא לרזין (עלאין) סגיאין · והכא איהו רזא דפקוד
קדמאה למנדע ליה בכללא בגין דכתיב אנכי הא קא רמיז דאית אלהא שליטא עלא
דברים ד (דאיהו) על עלמא כד"א כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא פקודא קדמאה בכלל · בפרו
ב בראשית נה א בגין דכתיב ה' [ב] אלהיך דא פרט · ודא כלל ופרט · פקודא קדמאה דאצטרי
ג בהר סיני קא ע"ב למנדע רישא וסופא [ג] כמה דאוקימנא · ע"כ :

מתחיל כי לי בני ישראל עבדים: **וידבר** משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח · מאי מקוצר רו
א"ר יהודה דלא הוו נפישי ולא הוו לקיטו רוחא · א"ר שמעון מקוצר רו
דעד לא נפק יובלא למיהב לון נפישו · ורוח בתראה עד לא שלטא למעבד נימוסוי וכד
הוה עאקו דרוחא · ומאן איהו רוח בתראה דקאמרן · (נ"א דעד לא יהב ליה יובלא
ברכה על האי רוחא לאתקיימא נפש תתאה ולא שלטא האי רוח על נפש אלא כ
אתברכא מיובלא כדין יהא רוחא ומאן איהו רוח דא יעקב דכתיב ותחי רוח וגו')
ת"ח כתיב הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים · מא
ואני ערל שפתים והא בקדמיתא כתיב לא איש דברים אנכי וגו' כי כבד פה וכב
לשון אנכי · וקב"ה הוה אותיב ליה מי שם פה לאדם וגו' · והוא אמר ואנכי אהי
עם פיך · ס"ד דלא הוה כן והשתא אמר ואני ערל שפתים אי הכי אן הוא מלו
דאבטח ליה קב"ה בקדמיתא · אלא רזא איהו · משה קלא · ודבור דאיהו מלו
דיליה הוה בגלותא והוה איהו אטים לפרשא מלין ובגין דא אמר ואיך ישמעני פרעו
בעוד דמלה דילי איהי בגלותא דיליה דהא לית לי מלה · הא אנא קלא מלה גרו
דאיהי בגלותא ועל דא שתף קב"ה לאהרן בהדיה · ת"ח כל זמנא דדבור הוה בגלות
קלא אסתלק מניה ומלה הוה אטים בלא קול כד אתא משה אתא קול · ומשה הו
קול בלא מלה בגין דהוה בגלותא וכל זמנא דדבור הוה בגלותא משה אזיל קלא בלו
דבור והכי אזיל עד דקריבו לטורא דסיני ואתיהיבת אורייתא · ובההוא זמנא אתחב
שמות כ קלא בדבור וכדין מלה מליל הה"ד וידבר אלהים את כל הדברים האלה · וכדין מש
אשתכח שלים במלה כדקא יאות קול ודבור כחדא בשלימו · ועל דא משה אתרעים דמלו
גרע מניה בר ההוא זמנא דמליל לאתרעמא עלוי בזמנא דכתיב ומאז באתי אל פרעו
לדבר בשמך מיד וידבר אלהים אל משה · תא חזי דהכי הוא דשרא מלה למללא ופס
לה בגין דעד לא מטא זמנא דכתיב וידבר אלהים וגו' ופסק ואשלים קלא הה"ד ויאמ
אליו אני ה' · בגין דדבור הוה בגלותא ולא מטא זמנא למללא (ותא חזי) בגיני כ
משה לא הוה שלים מלה בקדמיתא (דהכי אתחזי) דאיהו קול ואתי בגין דבור לאפק
ליה מן גלותא · כיון דנפק מן גלותא ואתחברו קול ודבור כחדא בטורא דסיני · אשתלי
משה ואתסי ואשתכח כדין קול ודבור כחדא בשלימו · תא חזי כל יומין דהוה מש
במצרים דבעא לאפקא מלה מן גלותא לא מליל מלה דאיהו דבור · כיון דנפיק מ
ד ויקרא יז : נשא קלב ע"ב : גלותא ואתחבר קול בדבור ההוא מלה דאיהו דבור אנהיג ודבר לון לישראל אבל לא מלי
שם יג עד דקריבו לטורא דסיני ופתח באורייתא דהכי אתחזי · ואי תימא כי אמר אלהים כ
ויחי רלד ב ינחם העם לא כתיב כי דבר אלא כי אמר דאיהו רעותא דלבא בחשאי והא [ד] *אוקימנא

וידבר

דבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה'. ר' יהודה פתח °קמתי אני לפתוח לדודי שיר ה
ודודי חמק עבר וגו'. קמתי אני לפתוח לדודי דא קלא. ת"ח כנסת ישראל
איהי בגלותא קלא אסתלק מינה ומלה אשתכך מינה. כמד"א °נאלמתי דומיה ואי תהלים לט
תער מלתא מה כתיב ודודי חמק עבר דהא קלא אסתלק מינה ופסקא מלה
ד"א) וע"ד וידבר אלהים אל משה. שריאת למללא ופסק ושתיק. לבתר אשלים קלא
מר ויאמר אליו אני ה'. וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב ביעקב תוספות וא"ו.
איהו שלימו דאבהן כד"א אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ביעקב תוספות וא"ו.
מר רבי יוסי אי הכי הא כתיב °אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הא ביצחק בראשית כח
ספות וא"ו. אמר ליה שפיר הוה בגין דיעקב הוה קיים ואכליל לי' ליעקב ביצחק
הוה מית) דאתחשכו עינוי והוה א כמת דהא בעוד דב"נ איהו קיים בהאי עלמא לא א ועי' ר"ש פר' נח בתוספתא כתר דאתעקד חשיב כמת:
יכר עלוי שמא קדישא וע"ד אכליל לי' ביצחק. השתא דמית יעקב אתא מלה
אתריה. הה"ד וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בתוספות ו'. באל שדי *אתחזינא בראשית קפג ב
ו מגו אספקלריא דלא נהרא. ולא אתחזינא מגו אספקלריא דנהרא. ואי תימא
א אשתמשו בנוקבא בלחוד ולא יתיר. ת"ח דלא אתפרשן לעלמין הה"ד וגם
קימותי את בריתי אתם דהא ברית אתחבר עמה. מקב"ה אית לי' לבר נש למילף
א איהו קאמר דלא פריש לון דכתיב באל שדי וכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם בגין
יימא קיומא ביחודא חד. וגם הקימותי את בריתי אתם וגו'. הא אתמר מאן דזכי
רית ירית לארעא. רבי חייא ורבי יוסי הוו שכיחי יומא חד קמיה דרבי שמעון.
תח רבי שמעון ואמר °גורו *לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. איוב יט
שדין כתיב. גורו לכם מפני חרב מאן חרב. דא חרב °נוקמת נקם ברית. ויקרא נב ב / ויקרא כו
א האי חרב קאים לאשתלמא מאן דמשקר בברית דכל מאן דמשקר בברית נוקמא
נקמין מניה האי חרב הוא הה"ד °כי חמה עונות חרב. מאי טעמא בגין דמאן דמשקר ויחי רמ ב / איוב יט
ברית פרים תיאובתא ולא נטיל מאן דנטיל ולא יהיב לאתריה דהא לא אתער לגבי
תריה. וכל מאן דנטיר ליה להאי ברית איהו גרים לאתערא להאי ברית לאתריה.
אברכאן עלאין ותתאין. מאן אתער האי ברית לאתריה. כד אשתכחו זכאין בעלמא.
א לן משכא דכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ
גוריהם. מאי מגוריהם כד"א גורו לכם מפני חרב. בגין דאיהו אתר דאשדי מגור בעלמא
ד גורו לכם מפני חרב. אשר גרו בה מיומא דאתקריבו לגבי קוב"ה דחילו בה דחילו
חילו (נ"א ודחילו דחילו) עלאה בה למיטר פקודוי. דאי בהאי לא ישדי (נ"א דהא אי
ישרי) דחילו על רישיה דב"נ לא דחיל ליה לקוב"ה לעלמין בשאר פקודוי. ת"ח
אתערותא דלתתא כד אתערו ישראל לגבי קוב"ה וגווחו לקבליה מה כתיב ואזכור
ת בריתי דהא בברית הוי זכור. וכדין אתער תיאובתא לאתקשרא כלא בקשורא
: כיון דהאי ברית אתער הא קשורא דכלא אתער. ואזכור את בריתי לאזדווגא
ליה באתריה. וע"ד לכן אמור לבני ישראל אני ה':

דבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים.
רבי יוסי אמר אל בני ישראל לדברא לון בנחת כדקא חזי

ואל פרעה לאנהגא בי' יקר ואוקמוה · אמר רבי ייסא אנאי סמיך הכא אלה ראש
בית אבותם · אלא אמר ליה קב"ה דברו לון לבני ישראל בנחת · דאע"ג דאינון יתב
בפולחנא קשיא מלכין בני מלכין אינון · ובג"כ כתיב **אלה** ראשי בית אבותם
אלין דאת חמי רישי בית אבהן אינון · אמר רבי חייא דכלהו לא שקרו נימוסיהון ול
אתערבו בעמא אחרא אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא ולא שקרו לאתערבא בה
במצראי · אמר רבי אחא בגין לאייתאה למשה ולאהרן דאינון אתחזון לאפקא לה
לישראל ולמללא לפרעה ולרדאה לי' בחוטרא בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכ
כוותייהו · ת"ח ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינח
אלה ראשי אבות הלוים · וכי אלה ראשי והא הוא בלחודוי הוה · אלא בגין דפינח
[א] קיים כמה אלפין ורבוון מישראל והוא קיים לראשי אבהן (ליואי) כתיב ביה אלה
תו ותלד לו את פינחס אלה ראשי · הודאה דרישי דליואי אשתכח ביה ומה דאיב
*גרעו ואתוקדו הוא אשלים ורווח כהונתא דילהון ושריא בי' [ב] טסטוקא דתרוויה
הודאה דרישי דליואי אשתכח בי' · ומאן נינהו נדב ואביהוא · אינון פרישו את קיימ
מאתריה והוא אתא ותבר לון · בג"כ אתייהיב ליה ירותא ורוחא דתרווייהו · ואדכר הכ
על מה דלהוי לבתר · ואי תימא אמאי אדכר הכא פינחס אלא חמא קוב"ה לאהרן בשעת
דאמר ואזכור את בריתי דזמינין תרין בנוי דאהרן לאפגמא לי' להאי ברית ושתא דק
משדר לי' למצרים בעא לאעברא לי' לאהרן דלא למיהך בשליחותא דא · כיון דחמא קוב"
דקאים פינחס וקיים ליה להאי ברית באתריה ואתקין עקימא דילהון מיד הוא אהר
ומשה · אמר קב"ה השתא הוא אהרן איהו אהרן דקדמיתא · הוא אהרן ומשה אש
אמר ה' להם הוציאו את בנ"י מארץ מצרים וגו' · הוא אהרן ומשה · הם אהרן ומשה מבע
ליה · אלא לאכללא דא בדא רוחא במיא · הוא משה ואהרן לאכללא מיא ברוחא וע"ד כתי
הוא ולא הם · רבי אלעזר ורבי אבא הוו שכיחי ליליא חד בבי אושפיזייהו בלוד קמו לאשתדל
באורייתא · פתח רבי אלעזר ואמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים
האי קרא הכי מיבעי ליה · וידעת היום כי ה' הוא האלהים והשבות אל לבבך · (אל
זכאה הוא מאן דישתדל באורייתא) · תו (תא חזי) והשבות אל לבבך מבעי ליה · אל
אמר משה אי את בעי למיקם ע"ד ולמנדע כי ה' הוא האלהים והשבות אל לבבך וכד
תנדע לי' · לבבך יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד · כדין תשכח כי ה' הו
האלהים דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד · וע"ד והשבות אל לבבך למנדע מלה · ה
אמר רבי אלעזר חייבין עבדין פגימותא לעילא · מאי פגימותא דשמאלא לא אתכלי
בימינא · דיצר רע לא אתכליל ביצר טוב בגין חובייהו דבני נשא · ופגימו לא עבדי אל
לון ממש הה"ד [ד] שחת לו לא בניו מומם · כביכול עבדי ולא עבדי · עבדי דלא יתמש
עלייהו ברכאן דלעילא כמה דאת אמר [ו] ועצר את השמים ולא יהיה מטר · ול
עבדי דהא שמיא נטלי לון לגרמייהו ברכאן מה דאצטריך · ולא נטלי לאמשכא לתת
ודאי מומם דאינון חייבין איהו [ג] תו לו בו' דלא אתכליל ימינא בשמאלא בגין דל
יתמשכון ברכאן לתתא · לא בהאל"ף דהא לא נטלי לאתמשכא לתתא · מאן גרי
דא · בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב · ומתדבקין ביצר רע · ת"ח יהודה אה
מסטרא

א שבמעשה זמרי היה פינחס מעמיד המגפה :

ויקרא ט ב

ב כלי של פניכס ר"ל של נדב ואביהוא ונשמתם שהיו נאבדים חזרו בפינחס והוא היה כלול והחזיק שני נשמתם בתוכו:

דברים לב

שם יא

ג (ע"כ זהו סג"ס) :

סטרא דשמאלא ואתדבק בימינא בגין לנטלא עמין *ולאתברא חיליהון · דאי לא ויחי רמג ע"א
תדבק בימינא לא יתבר חיליהון · ואי תימא אמאי בימינא · והא שמאלא
תער דינין בעלמא · אלא רזא דא בשעתא דקודשא בריך הוא דן להו לישראל
דן להו אלא מסטרא דשמאלא בגין דיהא דחי לון בשמאלא ומקרב בימינא ·
ל לשאר עמין דחי לון בימינא ומקרב לון בשמאלא וסימניך *גר צדק · דחי שלח לך קסה
בימינא כמה דכתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב · מקרב לון ע"א שמות טו
שמאלא כמה דאמרן · בגיני כך יהודה דאיהו מסטר שמאלא אתדבק בימינא
טלנוי לימינא · ואינון דעמיה אתחברו כלהו לימינא · יששכר דלעי באורייתא
איהי ימינא דכתיב מימינו אש דת למו · זבולן דאיהו תמיך אורייתא *ימינא דברים לג
"א שוק הימין · ועל דא יהודה אתקשר מסטרא דא ודא · לפון במים שמאלא קעד ב ויצלא קעו
ימינא · ראובן דחטא לגבי אבוי *שרא בימינא ואתקשר בשמאלא ואתדבק בי' פקודי רכג א
דא אינון דאשתכחו עמיה אינון שמאלא · שמעון דאיהו שמאלא מסטרא דשור
תיב ופני שור מהשמאל · גד שוקא שמאלא דכתיב גד גדוד יגודנו והוא יגוד בראשית מט
ב · הכא אתדבק דרום באשא ימינא בשמאלא · ועל דא הא דאמרן והשבות אל
ך *לאכללא לון כחדא שמאלא בימינא · כדין תדע כי ה' הוא האלהים · תרומה קסב ע"ב
אבא ודאי הכי הוא והשתא ידיעא הוא אהרן ומשה · הוא משה ואהרן רוחא דברים ד
א ומיא ברוחא למהוי חד : ועל דא כתיב הוא · ר' אבא פתח ואמר ואהבת שם ו
ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך · כהאי גונא הכא אתרמיז
דא קדישא ואזהרה הוא לבר נש ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ברחימו
ה · בכל לבבך דא ימינא ושמאלא (נ"א קדישא) דאקרי יצר טוב ויצר רע · ובכל
ך דא נפש דוד דאתיהיבת בינייהו · ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית בי'
רא · הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקב"ה כדקא יאות · תו ובכל מאדך דא
ב דאיהו אחיד לכל סטרין וכלא הוא יחודא שלים כדקא יאות בג"כ הוא אהרן
ומשה · הוא משה ואהרן · כלא הוא חד בלא פרודא :
ידבר אליכם פרעה לאמר · רבי יהודה פתח ואמר מה אהבתי תורתך כל תהלים קיט
היום היא שיחתי · וכתיב חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך ·
חזי דוד איהו מלכא דישראל ואצטריך למידן עמא לדברא לון לישראל א כרעיא ברועה שמנהיג צאנו
בר עאניה · דלא יסטון מאורחא דקשוט · הא בלילה כתיב חצות לילה אקום שם
דות לך על משפטי צדקך · ואיהו אתעסק באורייתא ובתושבחן דקודשא בריך הוא
דאתי צפרא ואיהו אתער צפרא כמה דכתיב עורה כבודי עורה הנבל וכנור שם נז
רה שחר · כד אתי יממא אמר האי קרא מה אהבתי תורתך כל היום היא
תי · מאי כל היום היא שיחתי : אלא מכאן אוליפנא דכל מאן דישתדל
ריתא לאשלמא דינא על בורייה כאילו קיים אורייתא כלא · בג"כ כל
ם היא שיחתי · תא חזי ביומא אשתדל באורייתא לאשלמא דינין · בליליא אשתדל
רין ותושבחן עד דאתי יממא · מ"ט כל יומא אתעסק לאשלמא דינין בגין
לא שמאלא בימינא · בליליא בגין לאכללא דרגא דליליא ביממא · ותא חזי
ימי דדוד מלכא הוה מקרב כל אינון חיתו שדי לגבי ימא : כיון דאתא תרומה קמט ע"א
ה נפק ימא ואתמלי ואשקי לון · כי מנייהו אתפקיין בקדמיתא הא אוקמוה : שם קד
תנינייא רברבין עלאין דכתיב בהו ומלאו את המים בימים · א"ר בראשית א
אלעזר

אלעזר בסטרא ימינא עלאה נפקין תליסר א מבועין עלאין נהרין עמיקין אלין סלקין ואלין נחתין עייל כל חד בחבריה · חד אפיק רישי' ואעיל לי' בתרין גופין חד גופא דנהרא · נטיל מימין לעילא אפרים לתתא אלף יאורין נפקין לארבע סטרין מאינון נהרין מבועין תליסר מתפרשן תליסר יאורין עאלין ונטלי מיא ארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטרא דא וארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטרא דא בשמאלא · אשתאר פלגא מכאן ופלגא מכאן ואתעביד חד · דא אעיל בין אינון יאורין ואתעביד חויא · רישא סומקא כורדא · קשקשוי תקיפין כפרזלא · גדפוי גדפין שטאן ואתפרשן לכל אינון יאורין · כד סליק זנביה (נ"א לגביה) מחי ובטש לשאר נונין לית מאן דיקום קמיה · פומיה מלהטא אשא · ב כד נטיל בכל אינון יאורין מזדעזען שאר תנינייא וערקין ועאלין בימא · חד לשבעין שנין רביץ לסטרא דא · וחד לשבעין שנין רביץ לסטרא דא · אלף יאורין חסר חד אתמליין מניה · דא תנינא רביץ בין אינון יאורין · כד נטיל נפק חד ג פסיתא דאשא בקליפין כלהו קיימין ושפין בזעפוי (נ"א וחקפין בטנפוי) מתערבין אינון יאורין לעין (נ"א לעין) תכלא אוכמא · וגלגלין נטלין לארבע סטרי דעלמא · זקיף זנביה מחי לעילא מחי לתתא כלא ערקין קמיה עד דלסטר צפון קם חד שלהובא דאשא וכרוזא קרי ד אזדקפו שבתי אתבדרו לד' זווין הא אתער מאן דשוי קדלא על אגפוי דתנינא כמה דאתמר ה ונתתי חחים בלחייך וגו' · כדין כלהו אתבדרון ונקטין לי' לתנינא ונקבי אגפוי בסטר עלעוי ועאלין לי' לנוקבא דתהומא רבא עד דאתבר חיליה · כדין אהדרו לי' לנהרוי (נ"א לנהרוי) חד לשבעין שנין עבדין לי' כדין בגין ו דלא יטשטש אתרין דרקיעין וסמכייהו · ועלייהו כלא אודן ומברכן ואמרין ז בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו · תניינא עאלין (ס"א עלאין) לעילא קיימין אינון דמתברכאן כמד"א ח ויברך אותם אלהים · אלין שלטין על כל שאר נוני דכתיב ומלאו את המים בימים · וע"ד כתיב ט מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית

תוספתא

אשכול הכופר דודי לי · אשכול דא אימא עלאה · מה אשכול י מתקשט בכמה עלין בכמה זמורות לישראל דאכלין לי' · הכי שכינתא עלאה מתקשטת בכמה קשוטין דשמנה כלים מכמה קרבנין מכמה מיני תכשיטין דכפרה לבנהא ואיהי קמת בהו קמי מלכא ומיד ט וראיתיה לזכור ברית עולם · ויהיבת *לן שאלתין דילה באלין ברכאן דתקינו רבנן בצלותא למשאל קמי מלכא בההוא זמנא כל דינין דשכינתא תתאה דאיהו דוד"י אדנ"י מתהפכן לרחמי · כגוונ' דא ידו"ד לקיים י אם יהיו חטאיכם כשני' (דודי) כשלג ילבינו ידו"ד · אם יאדימו כתולע דוד"י · כצמר יהיו ידו"ד · בכל דינין דא (נ"א כ... דינין דדא) מתלבנין משכינתא עלאה · ואיהי שכינתא דוד"י כ להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים · ואוקמוה רבנן דמהפכא זמנין רחמי זמנין דינא ל פעמי[ם] אנשים פעמים נשים זמנין דינא כגוונא דא דוד"י זמנין רחמי כגוונא דא ידו"ד דכ[ד] איהו מסטרא דאילנא דחיי כל דינין מתהפכין לרחמי ומסטרא דעץ הדעת טוב ור[ע] כל רחמי מתהפכן לדינא למידן בהו לאינון דעברי על פתגמי אורייתא ועץ ה[חיים] בעלמא דאתי דאיהו בינה כל שכן דדינא מתהפכין בה (לדינא) רחמי ובגין [דא] אוקמוה רבנן לא כהעולם הזה העולם הבא ובגין דא בינה איהי להט החר[ב] המתהפכת דמתהפכת מדינא לרחמי לצדיקים למיהב לון אגרא בעלמא דאתי מלכות להט החרב המתהפכת מרחמי לדינא למידן בה לרשיעי[א] בעלמא

דרך אמת ומראה מקום

א מעיינות : ב כשמטע לצאת פעולה בעולם : ג שלהבת אש וכוח פיסת יד שלהבת זו כוח כמין פיסת יד של אש מתפש' בקליפו' ומכס מתשררים כולם לפעול דין בעולם : ד הזקיפו עצמכם שבתין שהוא לילית וכחותיה כי יש שתי לילית וזקנה לילית הראשונה כלהו של סמאל נקרא שבתא ר"ל זקנה כנג' לילי' הקטנה זעירתא שגם מתחמש אשמדאי ויונא סכרוז שיסין

יחזקאל כט · תהלים צה · בראשית א · תהלים קד · בראשית ט · ס"א לן שאלתין דלהון · ישעיה א · בראשית ג

שהשבעים מכעולם לד' רוחות ושלא השתלגה לילית שבתא עם כחותיה שום פעולה בעולם שברי נתעורר שמשי' קולר על צוואר נחש הכוח ומורידו לתהום רבה שלא ישלטו בעולם : ה שלא יהרוס ויחריב : ו תקונים ד' ל : ו בראשית נג ע"ב :

בעלמא דין אכל מעץ הדעת טוב ורע דאיהו כגוונא דמטה זמנין דמתהפכין הנסים
שדות אנשים לשדים ובגין דא [ט]ויגד יעקב לרחל· ובגין דא אוקמוה רבנן דלית ליה (בראשית כט)
בר נש לשמשא עם אתתיה עד דמספר עמה שמא נתחלפה לו בשידה· בגין דלהט
העץ הדעת טוב ורע מתהפכת מטוב לרע· [א] ואי תימא דמכשפי פרעה דכתיב ויעשו
גם הם חרטומים בלטיהם· הוו מהפכין אינון מטות דלהון לנחשין ומסטרא דאלין הפוכין
יכלין לאתהפכא· עד כאן:

אמרת אל אהרן קח את מטך· מאי טעמא מטה אהרן ולא מטה משה· אלא
ההוא דמשה איהו קדישא יתיר דאתגליף בגנתא עלאה בשמא קדישא·
ולא בעי קב"ה לסאבא ליה באינון [ב] חוטרין דחרשיא· ולא עוד אלא לאכפייא לון
לכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא· בגין דאהרן אתא מימינא· ושמאלא אתכפייא
לימינא· רבי חייא שאיל לרבי יוסי הא גלי קמי קב"ה דאינון חרשין יעבדון תנינייא·
מאי גבורתא איהו למעבד קמי פרעה תנינייא· א"ל בגין דמתמן הוה שירותא
אלקאה ושירותא דתנינא שארי שולטניה· (נ"א לשולטניה ושירותא דשולטניה שארי
אלקאה) כדין חדו כלהו חרשי דהא ריש חכמתא דנחש דילהון הכי הוה· מיד אתהדר
ההוא תנינא דאהרן לאעא יבישא ובלע לון· וע"ד תווהו וידעו דשולטנא עלאה אית
בארעא דאינון חשיבו דהא לתתא (נ"א לעילא) בר מנייהו לא אית שלטנא למעבד
בידי כדין ויבלע מטה אהרן· מטה אהרן דייקא· דאתהדר לאעא ובלע לון· וע"ד עבד
אהרן תרין אתין· חד לעילא וחד לתתא· חד לעילא תנינא עלאה דשלטא על אינון
דילהון· חד לתתא דשליט אעא על תנינא דילהון· ופרעה חכים הוה מכל חרשוי
אסתכל דשלטנא עלאה שליט על ארעא שליט לעילא לתתא· אמר רבי יוסי
אי תימא חרשיא כל מה דעבדין לאו איהו אלא בחיזו דעינא דהכי אתחזי ולא יתיר·
קמ"ל ויהיו דייקא דכתיב ויהיו לתנינים· ואמר רבי יוסי אפילו אינון תניניא דילהון
אהדרו למהוי אעין ואעא דאהרן בלע לון· כתיב [ט]הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים (יחזקאל כט)
הגדול הרובץ בתוך יאוריו· מתמן שירותא לתתא בשולטנא דילהון· אבל חכמתא דילהון
לתתא מכלהו דרגין איהו (אינון)· ת"ח חכמתא דילהון בדרגין תתאין לאכפיין לון
אלין דרגין בדרגין עלאין רישי שולטנותהון ועקרא דילהון לתתא מההוא תנינא
ומשתלשלן בתנינא דהא מתמן נטיל חילא דרגא עלאה דילהון· משמע דכתיב [ט]אשר (שמות יא)
אחר הרחים· רבי חייא הוה יתיב יומא חדא אבבא דתרעא דאושא· חמא ליה לרבי
אלעזר [ג] חד קטפירא טאסא גביה אמר ליה לרבי אלעזר משמע דאפילו באורחך כלא
תאיבין למהך אבתרך· אהדר רישא וחמא ליה· אמר ודאי שליחותא אית גביה· דהא
קב"ה בכלא עביד שליחותיה וכמה שליחין אית ליה לקב"ה דלא תימא מלין דאית
בהו רוחא בלחודייהו אלא אפילו אינון מלין דלית בהו רוחא· פתח ואמר [ט]כי אבן (חבקוק ב)
מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה· כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי דלא יחטא
קמי קודשא בריך הוא· ואי יימא מאן יסהיד ביה· הא אבני ביתיה ואעי ביתיה
יסהידו ביה· ולזמנין דקודשא בריך הוא עביד בהו שליחותא· תא חזי חוטרא
דאהרן דאיהו אעא יבישא קודשא בריך הוא שירותא דנסין עביד ביה ותרי שליחותי
ביה אתעבידו· חד דאיהו אעא יבישא ובלע לאינון תנינייא דילהון· וחד דהא
לשעתא אתהד׳ ברוחא ואתעביד בריה· אמר רבי אלעזר תפח

כוהיכון

א ואי תימא הוא כמו ואיבעית אימא ויש כיוצא בזה הרבה בזוהר:

ב במטות המכשפים שהם החרטומים:

ג עוף אחד היה משוטט ומצפצף אחריו והחזיר ראשו לאחוריו וראהו אמר ודאי שליחותא אית גביה רצה לומ׳ שהוא בשליחו׳:

רוחיהון דאינון דאמרין דלא זמין קב"ה לאחייא מתייא והיך יתעביד מנייהו ב
חדתא · ייתון ויחמון אינון טפשאין חייביא רחיקין מאורייתא רחיקין מניה בידיה דא
הוה הוטרא אעא יבישא וקב"ה לפום שעתא אהדר ליה בריה משניא ברוחא וגופא
אינון גופין דהוו בהו רוחין ונשמתין קדישין ונטרו פקודי אורייתא ואשתדלו באוריי
יממא ולילי וקב"ה טמיר לון בעפרא · לבתר בזמנא דיחדי עלמא על אחת כמה וכ
דיעבד להו בריה חדתא · א"ר חייא ולא עוד אלא דההוא גופא דהוה יקום מב
ישעיה כו / בראשית קלו ב — דכתיב °יחיו מתיך · ולא כתיב יברא · משמע דבריין אינון אבל יחיו · דהא *גרמא ד
ישתאר מן גופא תחות ארעא וההוא לא אתרקב ולא אתבלי בעפרא לעלמין · ובה
א כשאור: — זמנא קב"ה ירכך ליה ויעביד ליה [א] כחמירא בעיסה ויסתלק ויתפשט לארבע זווין ומ
ישתכלל גופא וכל שייפוי · וקב"ה יהיב בי' רוחא לבתר · א"ל ר' אלעזר הכי הו
שם — ותא חזי ההוא גרמא במה אתרכך · בטל דכתיב °כי טל אורות טלך וגו' :

ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן קח (את) מטך ונטה ידך על מימי מצרים ע
נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם וג
אמר רבי יהודה האי קרא אית לאסתכלא ביה והיך יכיל למהך לכל הני אתרי (ולא ד
אלא) ותו דהא כתיב וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור · את היאור הו
ואת אמרת על מימי מצרים על נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם · אלא מימי מנ
נילוס הוה · ומתמן אתמליין כל אינון שאר אגמין ויאורין ומבועין וכל מימין דיי
וע"ד אהרן לא נטה למחאה אלא לנילוס בלחודוי · ותא חזי דהכי הוא דכתיב ו
יכלו מצרים לשתות מים מן היאור · א"ר אבא ת"ח מיין תתאין מתפרשאן לכ
סטרין (נ"א ומיין עלאין עאכ"ו) (עלאין · דהא) ומיין עלאין מתכנשי בבי כנישו וא
בראשית א — דכתיב °ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד · וכתיב ולמקוה המ
קרא ימים · האי קרא אוקמוה · ותא חזי ההוא רקיעא דאית ביה שמשא וסיהרא וכוכ
ומזלי דא איהו בי כנישות מיא רבה דהוא נטיל כל מיין ואשקי לארעא דהיא על
תתאה · כיון דנטלי מיא בדר לון ופליג לון לכל עיבר ומתמן אתשקיין כלא · ובזמ
דדינא שריא · ענפא תתאה לא ינקא מן ההוא רקיעא וינקא מסטר שמאלא וכ
ישעיה לד — אקרי °חרב לה' מלאה דם · ווי לאינון דינקין כדין מינה ואתשקיין מינה דבזמ
זמנא ימא ינקא מתרין סטרין הוה אתפלג לתרין חולקין חוור וסומק וכדין שדי ליאו
חולקא דמצרים ואלקי לעילא ואלקי לתתא · ועל דא שתאן ישראל מיא · ומצר
דמא · אי תימא בגין גיעולא הוה ולא יתיר · ת"ח שתאן דמא ועאל למעי
ב (ס"א אינו שייך כ"ז הכא): — ואסתלק ובקע עד דהוו מזבנין לון ישראל מיא בממונא וכדין שתאן מיא · בגיני
תהלים קמה — שירותא לאלקאה לון הוה דמא · [ב] רבי יצחק פתח האי קרא °ארוממך אלהי המ
ואברכה שמך לעולם ועד · תא חזי דוד לקביל דרגא דיליה קאמר דכתיב אלהי די
בגין דבעא לסלקא שבחיה ולאעלא ליה לנהורא עלאה לאתערבא דא בדא למ
כלא חד · בגיני כך ארוממך אלהי המלך וגו' · דתניק כל יומוי דדוד אשת
לאתקנא כורסיה ולאנהרא אנפהא בגין דיגין עליה ויתנהיר תדיר נהורא תת

בנהורא

בגבורא עלאה למהוי כלא חד: וכד אתא שלמה אשכח עלמא שלים וסיהרא דאתמליא
ולא אצטריך לאטרחא עלה לאנהרא *ת"ח בשעתא דבעי קב"ה למיסב נוקמין מעמין ע"כ
עובדי ע"ז אתער שמאלא ואתמליא סיהרא מההוא סטרא דמא · וכדין נבעין מבועין
ונחלין דלתתא כל אינון דלסטר שמאלא דמא · וע"ד דינא דילהון דמא · ת"ח כד האי דמא
אתער (נ"א כד דינא אתער על עלמא בגין ההוא דמא דקטולין קב"ה יתער) על עמא ההוא
דמא דקטולין איהו דיתער עלייהו עמא אחרא וקטיל לון · אבל (השתא) במצרים לא בעא
קב"ה לאייתאה עלייהו עמא אחרא לאתערא עלייהו דמא · בגין דישראל הוו בינייהו ולא
יצטערון בגין דדיירין בארעא דלהון אבל קב"ה מחא לון בדמא בנהרין דלהון דלא הוו יכלין
למשתי ובגין דשולטנות' דלהון שלטא בההוא נהרא פקיד קב"ה לשולטנותא דלהון בקדמיתא
בגין דילקי דחלא דלהון בקדמיתא · בגין דנילוס חד דחלא דלהון הוה · וכן שאר
דחלין דלהון נבעין דמא · הה"ד ויהי דם בכל ארץ מצרים ובעצי' ובאבנים · ר' חייא קם
ליליא חד למלעי באורייתא והוה עמיה ר' יוסי זוטא דהוה [א] רביא פתח ר' חייא ואמר א נער:
לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך · מאי קהלת ט
קא חמא שלמה דאמר האי קרא · אלא שלמה כל מלוי בחכמה הוו · והאי דאמר
לך אכול בשמחה לחמך · בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקב"ה קב"ה מקריב ליה
לגביה ויהיב ליה שלוה וניחא כדין נהמא וחמרא דאכיל ושתי בחדוה דלבא בגין
דקב"ה אתרעי בעובדוי · א"ל ההוא רביא אי הכי הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא
הוו · אן הוא חכמתא הכא א"ל ברי [ב] תבשל בשולך ותחמי האי קרא א"ל [ג] עד לא
בשילנא ידענא · א"ל מנ"ל · א"ל קלא חד שמענא מאבא דהוה אמר בהאי
קרא דשלמה קא אזהר ליה לב"נ לאעטרא לה לכנ"י [ד] בשמחה דאיהו סטרא דימינא
ואיהו נהמא דיתעטר בחדוה · ולבתר דיתעטר בחמרא דאיהו שמאלא בגין דתשתכח
במהימנותא דכלא חדוותא שלימתא בימינא ושמאלא · וכד תהוי בין תרווייהו כדין
כל ברכאן שראן בעלמא · וכל דא כד אתרעי קב"ה בעובדיהון דבני נשא הה"ד כי
כבר רצה האלהים את מעשיך · אתא ר' חייא ונשקיה · אמר חייך ברי [ה] האי מלה
שבקנא בגינך · והשתא ידענא דקב"ה בעי לאעטרא לך באורייתא · תו פתח רבי
חייא ואמר אמור אל אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים · מ"ט אהרן ולא
משה · אלא אמר קב"ה אהרן מיין קיימין בדוכתיה ושמאלא בעי לנגדא מיין מתמן ·
אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה · וכד שמאלא נקיט לון אינון יתהדרון דמא ·
ת"ח תתאה דכל דרגין מחא בקדמיתא · א"ר שמעון מתתאה שרא קב"ה · וידא
דיליה מחא בכל אצבעא ואצבעא · וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין עבד איהו דיליה
ועבר בארעא דמצרים וקטל כלא · ובגיני כך קטל כל בוכרין בארעא דמצרים בגין
דאיהו דרגא עלאה ובוכרא דכלא · ות"ח פרעה הוה שולטניה במיא (נ"א בקדמיתא
ומתתאה שרא קב"ה וכד מטא לדרגא עלאה דלהון דאיהו בוכרא דכל דרגין דלהון
קטל כל בוכרא בארעא דמצרים בגין ההוא דרגא עלאה ובוכרא דכולא · ות"ח פרעה
הוה בוכרא ושולטניה במיא) דכתיב [ו] התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו · בגין כך יחזקאל כט
אתהפך נהריה בדמא בקדמיתא · לבתר לצפרדעים דמשמטי לון בקלין [ז] טסירין ו בקולם חזקים:
מקרקרין בגו מעייהו (נ"א מקרקרין בגו יאורא) ונפקי מגו יאורא וסלקי ביבשתא
[ז] וראמין קלין בכל סטרין עד דאינון נפלין כמתין בגו ביתא · ורזא דמלה כל אינון ז וסגבירו קולם בכל נד:
עשר אתין דעביד קב"ה כלהו הוו מגו ידא תקיפא · וההוא ידא אתתקף על אינון דרגין

כלהו

Margin notes: ב להבין בדבריו ולעיין בהם היטב ויגלה חכמתו של שלמה בהם: ג עדיין לא עיינתי ואעפ"כ יודע אני: ד ויחי רכט ע"ב: ה בקשתי להגי' דבר על זה הענין ולפי שדבריך נכונים הנחתי דברי בהבלן:

כלהו שלטנותא דלהון בגין לבלבלא דעתייהו ולא הוו ידעי למעבד מידי · ת"ח כל אינו
דרגין דלהון כיון דנפקי למעבד מידי דאתחזי לכלא לא יכלין (לבתר) למעבד מידי
ס"א בריה אימתי כד (נ"א בגין ההוא) ידא תקיפא *דשריא עלייהו (דכתיב) ושרץ היאור צפרדעים
ירמיה לא ועלו ובאו בביתך · ר' שמעון פתח ואמר קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רח
מבכה על בניה וגו' · תא חזי האי קרא אוקמוה בכמה אתרי · והאי קרא קשיא
רחל מבכה על בניה · בנהא דרחל יוסף ובנימין הוו ולא יתיר · ולאה (כלהו) שית שבט
בראשית כט הוו דילה · אמאי בכת רחל ולא לאה · אלא הכי אמרו כתיב ועיני לאה רכות · אמ
רכות · בגין דכל יומא נפקת לפרשת ארחין ושאלת על עשו · והוו אמרין לה עובדוי דההו
רשע · ודחילת למנפל בגו עדביה והות בכת כל יומא עד דאתרככו עיינהא · וקב"ה אמ
אנת בכת בגין ההוא לדיקא דלא תהוי בעדביה דההוא רשע · חייך אחתך תקום בפרש
ארחין ותבכי על גלותהון דישראל · ואת תקום לגו ולא תבכי עלייהו ורחל איהי בכ
גלותהון דישראל אבל האי קרא איהו על מה דאמרן · אבל רזא דמלה דרי
ולאה תרי עלמין אינהו · חד עלמא דאתכסיא וחד עלמא דאתגליא · וע"ד דא אתקבר
ואתחפיאת לגו במערתא ואתכסיאת ודא קיימא בפרשת ארחין באתגליא · וכלא כגוו
בראשית מח עלאה · ובג"כ לא אעיל לה יעקב במערתא ולא באתר אחרא דהא כתיב בעוד כבר
ארץ לבוא אפרתה ולא אעיל לה למתא · בגין דהוה ידע דאתרה הוה באת
ישעיה נג דאתגליא · ת"ח כנסת ישראל הכי אקרי רחל · כמה דאת אמר וכרחל לפני גוז
נאלמה · אמאי נאלמה דכד שלטין שאר עמין קלא אתפסק מינה והיא אתאלמת · וז
הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים · קול ברמה נשמע · דא ירושלם לעילא
רחל מבכה על בניה · כל זמנא דישראל אינון בגלותא איהי מבכה עלייהו דאיהי אי
דלהון · מאנה להנחם על בניה · מ"ט · כי איננו · כי אינם מבעי ליה · א
בגין דבעלה דאיהו קול אסתלק מינה · ולא אתחבר בהדה · ות"ח לאו שעתא חז
איהי דבכת עלייהו דישראל · אלא בכל זמנא וזמנא דאינון בגלותא · ובגיני כך קב"
גרם לון קלא למצראי דכתיב והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו
שמות יא נהיתה וגו' · וזמין לון קלין אחרנין באינון [א] עורדענין דרמאן קלין במעיי
א גליון צפרדעים : והוו נפלי בשוקי כמתים · ותעל הצפרדע חדא הות ואולידת ואתמליית ארעא מינייה
והוו כלהו מסרין גרמייהו לאשא דכתיב ובתנוריך ובמשארותיך ומאי הוו אמרו בא
תהלים סו באש ובמים ותוציאנו לרויה · ואי תימא אי הכי מאי איכפת להו למצראי דעא
לאשא כל אינון עורדענין · אלא כלהו עאלין לאשא ואזלין בתנורא ולא מתים
ואינון דמתים מאי קא עבדי · נהמא הוה בתנורא ועאלין בגו נהמא ומתדבקין ונפקי מניי
אחרנין ואשתאבין בנהמא · אתו למיכל מניה ההוא פתא אתהדר עורדעניא במעיי
ורקדן ורמאן קלין עד דהוו מתים · ודא קשיא לון מכלא · תא חזי כתיב ושרץ היא
צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך · פרעה איהו אלקי קדמא
מכלהו ויתיר מכלהו · להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא דה
פקיד עובדין דבני נשא בכל מה דעבדי · כתיב ויראו אותה שרי פרעה ויהו
בראשית יב אותה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה · האי קרא לדרשא הוא דאתא · תלת פרש
הכא

בלא · חד בכהוא זמנא · וחד ביומוי דיוסף · וחד ביומוי דמשה דאלקי א בקולפוי
*(האי קרא כלא אתקיי׳ ב)פרעה קדמאה׳(אבל)בשעת׳ דאתנסיבת שרה לגבי׳ רמז לאומנין
ציירו ההוא ב דיוקנא באדריה על ערסיה בכותלא · לא נח דעתיה עד דעבדו דיוקנא
דשרה בנסירו · וכד סליק לערסיה סליק לה עמיה · כל מלכא דאתא אבתריה הוה
חמי ההוא דיוקנא מציירא ליורא והוו עאלין קמיה בדיחין · כד סליק לערסיה הוה
אסתכי בההוא ליור · בג"כ מלכא אלקי הכא יתיר מכלא · (ת"ח) היינו דכתיב ובחדר
משכבך ועל מטתך · ולבתר ובבית עבדיך ובעמך · ובכלהו לא כתיב על מטתס אלא
ליה בלחודיה · רבי אבא פתח *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום
שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת · האי קרא אתמר ואמרי ליה חברייא · אבל
ת"ח ג כד אינון נחלין עאלין לגו ימא וימא נקיט לון ושאיב לון בגויה בגין דקפאן
מיא בגו ימא והסוא גלידו שאיב כל מיא דעאלין ביה ולבתר נפקין מיא ד בתוקפא
דדרום ואשקי ית כל חיות ברא כמד"א *ישקו כל חיתו שדי*ותא חזי ימא דקפא שאיב
כל מיא ואשתרי בתוקפא דדרום כמה דאתמר ובגין כך איננו מלא ואתמר · והא אתערו
ביה חברייא · אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת · מאי טעמא הם שבים
בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין והוא אפיק תדיר מיא לימא
ועל דא מיין שבים ללכת ותבין ואזלין ותבין ולא פסקין לעלמין · וכד איהו תב ללכת
בגין למהך לאשקאה לכלא ואתי רוח *צפון וקפי מיא · ורוחא דדרום דאיהו חמימא
(ס"א שרי) שדי לון למהך לכל סטר · ועכ"ד האי ימא יתיב בין תרי סטרי אלין ובגינייהו
קיימא · ואזלין ונטלין לכל סטר · תא חזי כד מלכא אתי לערסיה בשעתא דאתפלג
ליליא · רוחא דצפון אתער דאיהו אתער חביבותא לגבי מטרוניתא דהא מלא אתערותא
דצפון לא אתחבר מלכא בהדה בגין דצפון שארי חביבותא כמה דאתמר *שמאלו תחת
לראשי · ודרום חביק ברחימו דכתיב וימינו תחבקני כדין כמה בדיחין מתערין
שירתא עד דאתי צפרא דכתיב *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים · וכד אתי
צפרא כלהו עלאי ותתאי אמרי שירתא · וישראל כגוונא דא לתתא דכתיב *המזכירים
את ה׳ אל דמי לכם · אל דמי לכם לתתא דייקא (בלילה) כד אתפליג ליליא אינון
דתיאובתא דילהון לאדכרא תדיר לקודשא ב"ה לא יהבי שכיבו ללבא וקיימין לאדכרא ליה
לקודשא בריך הוא · כד סליק צפרא מקדימין לבי כנישתא ומשבחאן ליה לקב"ה · וכן
בתר פלגות יומא · וכן בליליא כד אתחשך ואתדבק ליליא בחשוכא ובת שמשא · על אלין
כתיב המזכירים את ה׳ אל דמי לכם · ודא עמא קדישא דישראל · ועכ"ד אדכר לון
קב"ה במצרים וסליק על פרעה אלין דלא משתככי יממא וליליא· ומאן אינון עורדעניא
דקלהון לא משתכך תדיר בגין דאתקיף בעמא קדישא דלא משתככי יממא וליליא לשבחא
ליה לקודשא בריך הוא · ולא הוה ב"כ במצרים דיכיל למשתעי בהדי הדדי · ומנייהו
אתחבלת ארעא · ומקלהון הוו ינוקין ורביין מתין · ואי תימא היך לא יכלין לקטלא
לון · אלא אי אריס בר נש חוטרא או אבנא לקטלא חדא אתבקעת ונפקין שית מינה
מגו מעהא ואזלי וטרטשי בארעא עד דהוו מתמנע למקרב בהו · תא חזי כמה
נהרין כמה יאורין נפקי מגו ימא עלאה כד מתמשכן ומשתרן מיא *ומתפלגין

כמה

א בת"ל יהוא כענין שנאמר בי הכן קץ את תוכן וגו׳:
ב גורת שרה
ג ז"ר סת"כב
על הכותל גלא יס נח דעתו עד שסיו ש"ין ציירה על לוח של עץ והעמידו אצל מטתו וכיס נהנה מציור ההוא · בעת עלייתו למטה בחדר המשכב
קהלת א
תהלים קד
זכו הנ"א
ג בראשית כט ע"א:
ד שם לד ע"ב:
ויקרא כד ע"א
ס"א שרי
שיר ב
איוב לח
ישעיה סב
ויחי רנג

כמה נחלין לכמה סטרין וכמה יאורין לכמה נהרין · וחולקא דממנא דסטרא דמצר
בראשית קכט אינון מיין *מרחשן אלין דלית לך מיין דנפקין מגו ימא דלא מפקי נונין לזינין · ו
אינון נונין אינון שליטן בעלמא ממנן למעבד רעותא דמאריהון ממנן ברוחא דחכמת
וע"ד תנינן אית מיין מגדלין חכימין · ואית מיין מגדלין טפשין · לפום אינון נה
דמתחלקין לכל סטרין · והכא נהרי דמצראי מגדלין מארין דחרשין נונין בסי
דברים יח קפיטין בעשר דרגין דחרשין דכתיב קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר ח
ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים · הא עשר זינין דחכמתא דחרשיא · ובהה
זמנא אושיט קב"ה אצבעא דידיה ובלבל אינון נחלין נהרין דמצראי ואתמנעו אינון נ
דחכמתא דילהון · חד אתהפך לדמא וחד דסליקו נוני קלין · (ס"א דכלהו נונין תלי
בלא תועלתא ולא אתי עלייהו רוחא דאינון חכמתן · ערוב · כי האי גוונא דערבב
זיני דחכמתא דילהון ולא יכלין לאדבקא · ולא עוד אלא אפילו דהני דאשתכחו בארע
ויקרא יט מחבלא לון בארעא ומחבלן אורחייהו · ערוב · מאי ערוב ערבוביא כמד"א וב
שם כלאים · ערובין · שדך לא תזרע כלאים זינין סגיאין בארמות ידא · ת"ח כמה חי
אתערבו לעילא כחד ובלבל לון קב"ה כחדא בגין לבלבלא חילייהו תקיפא לעילא · ו
אינון גבורן דעבד קב"ה במצרים בידא חדא הוה דארים ידיה עלייהו לעילא ותתא
ישעיה כט ומתמן אתאבידת חכמתא דמצרים דכתיב ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסת
שם יט ות"ח כתיב וסכסכתי מצרים במצרים · מצרים לעילא במצרים לתתא · בגין דאי
חילין לעילא ממנן על חילין דלתתא ואתערבו כלהו · אתערבו לעילא דלא הוו מצראי
לאתקשרא בחרשייהו באינון דוכתי דהוו מתקשרי בקדמיתא דהא אתבלבלו · ועל
אייתי עלייהו ערוב חיון דהוו מתערבי דא בדא · כנים דסלקא עפרא דארעא · ות
כל איבא דאתילידת בארעא מחילא דלעילא ממנן דאזדרע עלה איהו · וכלא הוה כגוו
דלעילא · ות"ח שבעה רקיעין עבד קב"ה כגוונא דא שבעה ארעאן · ואינון תחו
דמתפרשן בדוכתייהו · ז' רקיעין לעילא · שבעה תחומי ארעא לעילא כהאי גוונא לתת
מתפרשן בדרגין ז' רקיעין וז' תחומי ארעא והא אוקמוה חברייא בז' ארעין [א] כסופ
בלק רע ב דא על דא · ואינון ז' תחומי ארעא לעילא כל חד וחד *מתפרשן לעשר ואינון מתפלג
שיר ג לע' ממנן דממנן על שבעין עמין · *וההוא ארעא תחומא דכל עמא ועמא סח
[ב] לארעא קדישא דישראל כד"א הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים וכו' · [ג] ועמ
בגווייהו טמירין ואינן ע' דסחרן ארעא קדישא · ודא הוה לעילא · כגוונא דא לתת
ות"ח ההוא ארעא תחומא דחולקא דמצראי בההוא זמנא אושיט קב"ה אצבעא די
[ד] ואתילידו טפסירין בההוא תחומא ואתיבשו כל אינון תחומין דרכיכו מיא · ו
ירוקא דמיין דנבעין כדין לתתא אתחזיאו קלמין מעפרא דארעא והא אתמר דאה
הוה מחי · אבל בגין דא אהרן הוה מחי לאחזאה דימינא דקודשא ב"ה תבר לש
שמות טו כד"א ימינך ה' תרעץ אויב · כגוונא דא זמין קב"ה לאייתאה על קרתא דרומי רבת' דכה
ישעיה לד ונהפכו נחליה לזפת ועפרה לגפרית · ועל דא כל עפר הארץ היה כנים בכל ארץ מצרי
רבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי באורחא · אמר רבי חייא הברייא כד אינן באורח

בעיין

א כמין מדרגת הסולם זה למעלה מזה ועיין ויקרא ס ע"ב :
ב אחרי מות ס ע"א :
נ"א מתפרשן לשבעין ממנן
ג ששים הם בעיגול אחד ונקודה אחת באמצע עולם לעשרה תחומין ושם שבעים בכלל :
ד ונ"ל דשלהובי אש ונראה יבישות בכל מקום ששים אגם מים .

בעיין למהך בלבא חד· ואי איערעו או אזלי בגווייהו חייבי עלמא או בני נשא דלאו
אינון מהיכלא דמלכ' בעו לאתפרשא מנייהו· מנא לן מכלב דכתיב ועבדי כלב עקב היתה במדבר יד
רוח אחרת עמו וימלא אחרי· מאי רוח אחרת דאתפרש מאינון מאללין דכתיב ויעלו שם יג
בנגב ויבא עד חברון· דאתפרש מאינון מאללין ואתא איהו בלחודוי לחברון לאשתטחא
על קברי אבהן· וחברון אתיהיב ליה חולק אחסנא לאתתקפא בה כמד"א ולו אתן את דברים א
הארץ אשר דרך בה· אמאי יהיבו ליה חברון: אי בגין דאשתטח בקברי אבהן לאשתזבא
מההוא עיטא דילהון דאשתזיב· לא· אלא רזא דמלה שמענא· כגוונא דא כתיב
וישאל דוד בה' לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר ה' אליו עלה ויאמר דוד שמואל ב ב
אנה אעלה ויאמר חברונה· הכא אית לאסתכלא כיון דהא מית שאול ודוד ביומוי דשאול
אתמשח לקבלא מלכו· כיון דמית שאול אמאי לא אמליכו ליה לדוד ולא קביל מלכו
על כל ישראל ואתא לחברון ומלכו קביל על יהודה בלחודוי שבע שנים ואתעכב תמן כל
הני שבע שנים· ולבתר דמית איש בושת קביל מלכו על כל ישראל בירושלים· אלא כלא
הוא רזא קמי קב"ה· ת"ח מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר *באבהן· בראשית עט ב
וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימו מעלמא עלאה ועלמא *עלאה אקרי שבע שנים שם רמז א
בגין דכלהו ביה· וסימניך ויבנהו שבע שנים דא עלמא עלאה· ולא כתיב ויבנהו בשבע מלכים א ו
שנים כמד"א כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ· מאן ששת ימים דא שמות לא
אברהם דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באברהם· ואברהם ששת ימים בראשית ב
אקרי ובגין (נ"א וביה) דאיהו ששת ימים אתבני עלמא· בההוא (נ"א בהאי) גוונא
ויבנהו שבע שנים· ות"ח דוד בעא לאתבנאה במלכו שלימתא לתתא כגוונא דלעילא
ולא אתבני עד דאתא ואתחבר באבהן· וקאים שבע שנים לאתבנאה בגווייהו· לבתר
שבע שנים אתבני בכלא ואתמשכא מלכותיה די לא תעדי לעלמין· ואי לאו דאתעתד
בחברון לאתחברא בדוכתיה לא אתבני מלכותיה לאתמשכא כדקא יאות· כהאי
גוונא כלב אתכביר ביה רוחא דחכמתא ואתא לחברון לאתחברא באבהן ולדוכתיה
אזל ולבתר דוכתי' הוה וירית ליה· רבי ייסא *ורבי חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד והוה נדפס מקז קנו ב
טעון חד יודאי [א] במטול דקטפירא דחמרא· עד דהוו אזלי א"ר ייסא לרבי חזקיה
אפתח פומך ואימא חד מלה מאינון מלי מעלייתא דאורייתא דאת אמרת בכל יומא קמי
בוצינא קדישא· פתח ואמר דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום· דרכיה דרכי נעם משלי ג
אלין אורחין דאורייתא דמאן דאזיל באורחי דאורייתא קודשא בריך הוא אשרי
עליה נעימותא דשכינתא דלא תעדי מניה לעלמין· וכל נתיבותיה שלום· דכל שבילין
דאורייתא כולהון שלם· שלם ליה לעילא· שלם ליה לתתא· שלם ליה בעלמא
דין· שלם ליה בעלמא דאתי· אמר ההוא יודאי [ב] איסורא בקיסטרא בהאי
קרא אשתכח: א"ל מנין לך· אמר ליה מאבא שמענא ואוליפנא הכא בהאי קרא
מלה טבא· פתח ואמר האי קרא [ג] בתרין גוונין איהו ובתרין סטרין· קרי ביה·
דרכים וקרי ביה נתיבות· קרי ביה נעם וקרי ביה שלום· מאן דרכים ומאן
נתיבות מאן נעם ומאן שלום· אלא דרכיה דרכי נעם היינו דכתיב הנותן בים ישעיה מג
דרך· דהא כל אתר דאקרי באורייתא דרך הוא אורחא פתיחא לכלא· כהאי
אורחא דהוא פתיח לכל ב"נ· כך דרכיה אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהן דכראן בימא

א במשוי הקש' בחמור מאיזה ענייני סחורה:

ב איסורא בלגינא ר"ל יש בפסוק זה דבר שמשמע כמטב' המונחת בלגינ' ומתקשקש וכבר ביארתיו לעיל בר' ויחי:

ג יש לפרשו בשני פנים ושני עניינים חלוקים:

רבא

רבא ועאלין בגויה · ואינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא · והאי נע
הוה נעימו דנפיק מעלמא דאתי (נ"א ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין) ונהיר לכל בוציני
ומתפשטין נהורין לכל עיבר והוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אבהן אקר
נעם · דבר אחר עלמא דאתי אקרי נעם · וכד אתער עלמא דאתי כל טיבו וכל חיד
וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער · ובג"כ אקרי נעם · וע"ד תנינן חייבין דגיהנ
ס"א חירו — בשעתא דעאל שבתא כלהו נייחין ואית להו *חידו ונייחא בשבתא · כיון דנפיק שבתא
אית לן לאתערא חידו עלאה עלנא דנשתזיב מההוא עונשא דחייביא דאתדנו מהכי
תהלים צ — שעתא ולהלאה · ואית לן לאתערא ולימא [י]ויהי נעם ה' אלהינו עלינו · דא הוא נעו
ס"א חירו — עלאה *חידו דכלא · וע"ד דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום · מאן נתיבותיה
אלין אינון נתיבות ושבילין דנפקי מלעילא וכלהו נקיט לון ברית יחידאי דאיהו אקר
שלום שלמא דביתא ועאיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה · וכדין יהיב ליה שלם
ע"כ — בה"ד וכל נתיבותיה שלום * · אתו רבי ייסא ור' חזקיה ונשקו לי' אמרו ומה כל הא
מלין עלאין טמירין גבך ולא ידענא · אזלו · כד מטו חד בי חקל חמו בעירי דבי חק
מתין אמרו ודאי דבר דבעירי אית באתר דא · אמר ההוא יודאי · הא דאמרי
דקב"ה קטל במצרים כל אינון עאני כל אינון בעירי · תלת מותני הוו בבעירי · ח
דבר · וחד אינון דקטיל ברד · וחד אינון בוכרי דבעירי · ומה הוה מותנא דילהון
אלא הא כתיב בקדמיתא הנה יד ה' הויה במקנך אשר בשדה · אמאי בכלהו ל
ס"א הלא יד ה' — כתיב יד ה' אלא הכא (נ"א לא כתיב יד אלהים אלא יד ה') *איהו ידא בחמשה אצבען
דהא בקדמיתא כתיב אצבע אלהים היא · והכא כלהו חמש אצבען · וכל אצבע
ואצבעא קטיל זינא חדא · וחמשה זינין הוו דכתיב בסוסים בחמורים בגמלים בבק
ובצאן · הא חמשה זינין לחמשה אצבעאן דאקרון יד בג"כ הנה יד ה' הויה וגו' · ד
כבד מאד · דהוו מתים מגרמייהו ואשתכחו מתים · בתר דלא אהדרו מצראי אי
אתוון ממש אהדרו וקטלו כל אינון דאשתארו · ודבר אהדר ברד · מה בין האי להאי
אלא דא בניחותא · ודא בתקיפו דרוגזא · ותרין אלין הוו באתר חד בחמש אצבען
ת"ח דבר אתוון דהוו בניחותא מותנא בנייחא דהוו מתין מגרמייהו · ברד דאתהד
אתוון בתקוף רוגזא וקטל כלא · יתבו בההוא חקל חמו עאני דאתיין לאתר ח
ומתין תמן קם ההוא יודאי לגבי ההוא אתר וחמא [א] תרין קטפירי דמליין אקוסטר
בראשית יב — פתח ואמר כתיב [ב] [י]ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה · האי מק
א שני גופים — דרבי אלעזר דאמר ואעשך לגוי גדול לקבל לך לך · ואברכך לקבל מארצך · ואגד
מנהמות מלאי' — שמך לקבל וממולדתך · והיה ברכה לקבל ומבית אביך · ודא לקבל דא · רבי שמע
תולעים ולכן מיד שבאים — אמר רזא דחכמתא הכא · ואעשך לגוי גדול לקבל סטר ימינא · ואברכך לקבל ס
כבהמות לשם — שמאלא · ואגדלה שמך לקבל סטר אמצעיתא · והיה ברכה לקבל סטר ארע
נפלו ומתו: ב לך לך ע"ה ע"א: — דישראל · וכלא רזא דרתיכא קדישא · ת"ח באתערותא דלתתא אתער לעילא · ו
בראשית יא — לא יתער לתתא לא יתער לעילא לאשראה עליה · מה כתיב באברהם ויצאו [י]את
מאור כשדים · ויצאו אתם ויצאו אתו מבעי לי': דהא כתיב ויקח תרח את אברם ב
ואת לוט בן הרן וגו' · מהו ויצאו אתם · אלא תרח ולוט נפקו עם אברה
ושרה דכיון דאשתזיב אברהם מן נורא אתהדר תרח למעבד רעותיה · ובג

כך

ואזלו אתם · כיון דאינון אתערו בקדמיתא א"ל קב"ה לך לך · רבי שמעון אמר לך
לאתקנא גרמך · מארעך מההוא סטרא דיבושה דאת יתיב דאתילידת בי' · וממולדתך
מההוא תולדא דילך · ומבית אביך דאת אשגח בשרשא דלהון · אל הארץ אשר אראך
עד אתגלי לך מה דאת בעי ההוא חילא דממנא עלה דאיהו עמיק וסתים · מיד וילך
אברם כאשר דבר אליו ה' · ואנן קא בעינן למהך מהכא למנדע רזא דחכמתא (חסר) ·
פתח רבי אבא ואמר כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו צפניה ג
שכם אחד · וכתיב והיה ה' למלך וגו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד) זכריה יד
רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא · א"ר יוסי לרבי חייא אמאי את שתיק הא א אמור לג ע"ב
ארחא לא אתתקן אלא במלי דאורייתא · אתנגיד רבי חייא ובכה פתח ואמר ותהי בראשית יא
שרי עקרה אין לה ולד · ווי על דא ווי על ההוא זמנא דאולידת הגר לישמעאל · א"ל
רבי יוסי אמאי והא אולידת לבתר והוה לה ברא גזעא קדישא · א"ל את חמי ואנא ס"א א"ל מאי
חמינא והכי שמענא מפומוי דר"ש מלה ובכינא *ווי על ההוא זמנא · דבגין דשרה חייא א"ל ווי וכו' :
אתעכבת כתיב ותאמר שרי אל אברם וגו' בא נא אל שפחתי וגו' · וע"ד קיימא שם טז
שעתא להגר למירת לשרה גבירתה והוה לה ברא מאברהם · ואברהם אמר לו
ישמעאל יחיה לפניך · ואע"ג דקב"ה הוה מבשר לי' על יצחק אתדבק אברהם בישמעאל
עד דקב"ה אתיב לי' ולישמעאל שמעתיך וגו' · לבתר אתגזר ועאל בקיימא קדישא עד
לא יפוק יצחק לעלמא · ות"ח ארבע מאה שנין קיימא ההוא ממנא דבני ישמעאל
ובעא קמי קב"ה א"ל מאן דאתגזר אית לי' חולקא בשמך · א"ל אין · א"ל והא ישמעאל
דאתגזר (ולא עוד אלא דאתגזר בר תליסר שנין) אמאי לית לי' חולקא בך כמו יצחק ·
א"ל דא אתגזר כדקא יאות וכתיקונוי ודא לאו הכי · ולא עוד אלא דאלין מתדבקין בי
כדקא יאות לתמניא יומין ב ואלין רחיקין מני עד כמה יומים · א"ל ועם כל דא כיון ב בני ישמעאל
דאתגזר לא יהא לי' אגר טב בגיניה · ווי על ההוא זמנא דאתיליד ישמעאל בעלמא שהם נימולים
ואתגזר · מה עבד קב"ה ארחיק להו לבני ישמעאל מדבקותא דלעילא ויהב להו לי"ג שנה וה"כ הם רחוקים מהתקרבות
חולקא לתתא בארעא קדישא בגין ההוא גזירו דבהון · חמינין בני ישמעאל למשלט הקדושה כמה
בארעא קדישא כד איהי ריקניא מכלא זמנא סגי כמה דגזירו דלהון בריקניא בלא ימים ושנים :
שלימו · ואינון יעכבון להון לבנ"י לאתבא לדוכתייהו עד דישתלים ההוא זכותא דבני
ישמעאל · *וזמינין בני ישמעאל לאתערא קרבין תקיפין בעלמא ולאתכנשא בני אדום ויקרא סט א
עלייהו ויתערון קרבא בהו חד על ימא וחד על יבשתא וחד סמוך לירושלם וישלטון
אלין באלין וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום · בההוא זמנא יתער עמא חד מסייפי
עלמא על רומי חייבא ויגח בה קרבא תלת ירחין ויתכנשון תמן עממיא ויפלון בידייהו
עד דיתכנשון כל בני אדום עלה מכל סייפי עלמא · וכדין יתער קב"ה עלייהו הה"ד
כי זבח לה' בבצרה וגו' · ולבתר דא מה כתיב לאחוז בכנפות הארץ וגו' ויפילו לבני ישעיה לד
ישמעאל מינה ויתבר כל חילין דלעילא ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלמא אלא
חילא דישראל בלחודוי · הה"ד ה' צלך על יד ימינך · בגין דשמא קדישא בימינא תהלים קכא
אורייתא בימינא וע"ד בימינא תליא כלא ותנינן דבעי לזקפא ימינא על שמאלא כמה
דאוקמוה דכתיב מימינו אש דת למו · ובזמנא דאתי הושיעה ימינך וענני · ובההוא דברים לג
זמנא כתיב כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' לעבדו שכם תהלים ס
אחד · וכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד · ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

פרשת בא אל פרעה

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו'· רבי יהודה פת
תהלים פט ואמר אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון· כמה אצטרי
בני נשא למהך באורחי דקב"ה ולמיטר פקודי אורייתא בגין דיזכון בה לעלמא דאת
ולשזבא לון מכל קטרוגין דעילא ותתא· בגין דהא כמה דאשתכחו מקטרגין בעלמ
לתתא הכי נמי אשתכחו מקטרגין לעילא דקיימי עלייהו דבני נשא· אינון דעבד
פקודי אורייתא ואזלי באורח מישר בדחלא דמאריהון כמה אינון סניגורין דקיימ
איוב לג עלייהו לעילא כמד"א אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו'· וכתיב ויחננו ויאמ
פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר· בג"כ זכאה איהו מאן דנטיר פקודי אורייתא
אמר ליה רבי חייא אי הכי אמאי אצטריך הכא מלאך דליהוי סניגורא עליה דב
משלי ג / תהלים קכא נש והא כתיב כי ה' יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד וכתיב ה' ישמרך מכל רע
ירמיה כג דהא חמי קב"ה כל מה דבר נש עביד בעלמא הן טב הן ביש וכן הוא אומר אם
יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'· אמר ליה רבי יהודה כלא הכי הו
איוב ב ודאי· אבל הא כתיב נוגע אל עצמו ואל בשרו· וכתיב ותסיתני בו לבלעו חנם
לאחזאה דהא רשו אתמסר לסטרא אחרא לקטרגא (ורשו אתמסר) על מלין דעלמ
(למאן דלא אצטריך) ואתמסרא בידוי ובכל אלין אורחין טמירין קמי קב"ה ולית אנ
כדאי למהך אבתרייהו בגין דאינון א נמוסין דקב"ה· ובני נשא לאו אינון כדאי
לדקדקא אבתרייהו בר אינון זכאי קשוט דידעין רזי אורייתא ואזלין באורחא דחכמת
למנדע אינון מלין סתימין דאורייתא:

א חקו' שבתור' אין אדם רשאי להרהר אחריה' כגון פר' אדומ' וכיוצא בו:

שם א רבי אלעזר פתח· ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבא גם השט
בתוכם· ויהי היום דא *ראש השנה דקב"ה קאים למידן עלמא· כגוונ
מלכים ב ד דא ויהי היום ויבא שמה· ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה· ויבאו בנ
האלהים אלין רברבין ממנן שליחין בעלמא לאשגחא בעובדין דבני נשא· להתיצב על ה
מלכים א כב כמד"א וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו· אבל להתיצב על ה' בהא
קרא אשכחנא רחימותא דקב"ה עלייהו דישראל בגין דהני שליחן דאינון ממנן לאשגח
על עובדין דבני נשא אזלין ושטאן ונטלין אינון עובדין כלהו וביומא דקאי דינ
למיקם למידן עלמא אתעבידו קטיגורין למיקם עלייהו דבני נשא· ות"ח מכ
עמין דעלמא לא קיימין לאשגחא בעובדיהון בר בישראל בלחודייהו בגין דאלי
בנין לקב"ה· וכד לא אשתכחו עובדין דישראל כדקא יאות· כביכו"ל אינון ממנ
שליחן כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל על ה' ודאי קיימין דהא כד ישרא
עבדין עובדין דלא כשרן כביכו"ל מתישין חילא דקודשא בריך הוא· וכד עבדי
תהלים סח עובדין דכשרן יהבין תוקפא וחילא לקודשא בריך הוא· ועל דא כתיב תנ
עז לאלהים במה בעובדין דכשרן· ועל דא בההוא יומא כלהו רברבן ממנן אתכנש
על ה' על ה' ודאי דהא כיון דעל ישראל אתכנשו עליה אתכנשו· ויבא גם
השטן בתוכם גם לאשגחא עלייהו דכלהו אתיין למהוי קטיגורין עלייהו דישרא

ולא אתוסף עלייהו בגין דאיהו דילטורא רברבא מכלהו קטיגורא מכלהו כיון דחמא
קב"ה דכלהו אתיין לקטרגא מיד ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא · וכי לא הוה ידע קב"ה
מאן הוה אתי · אלא לאייתאה עובדא לרעותיה · ויאמר ה' אל השטן וגו' ויען השטן
את ה' ויאמר משוט בארץ · מכאן אוליפנא דישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין ·
בר ארעא דישראל בלחודהא · כיון דאמר משוט בארץ אשגח קב"ה דבעי למהוי
דלטורא עלייהו דישראל · מיד ויאמר ה' אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין
כמוהו בארץ · חמא שעתא למיהב ליה חולקא במה *דיתעסק ויתפרש מנייהו דישראל נח סד א
הא אוקמוה · לרעיא דבעא למעבר עאניה בחד נהרא וכו' מיד אעסק ביה ההוא
שטן ולא קטרג עלייהו דישראל · ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים ·
לאו רבותא לעבדא דמאריה עביד ליה כל רעותיה דיהא דחיל ליה אעדי אשגחותך מניה
ותחמי אי דחיל לך ואם לאו · ת"ח בשעתא דעאקו כד אתייהב חולקא חדא להאי סטר
אתעסקא ביה אתפרים לבתר מכלא · כגוונא דא שעיר בר"ח · שעיר ביומא דכפורי
בגין דאתעסק ביה ושביק להו לישראל במלכיהון והכא מטא זמנא למיטל חולקא דא מכל
סטרא דאברהם בסט"א כמד"א והנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו וגו' · בראשית כב
ת"ח בשעתא דאמר משוט בארץ בעא מניה למעבד דינא בישראל דהא דינא הוה ליה
על אברהם למתבע מקב"ה בגין דלא אתעביד דינא ביצחק כד אתקריב ע"ג מדבחא
דהא לא הוה ליה לאחלפא קרבנא דאזמין על מדבחא באחרא (וכן בכל סטרא דיליה)
כמד"א לא יחליפנו והכא קאים יצחק על גבי מדבחא ולא אשתלים מניה קרבנא ולא ויקרא כז
אתעביד ביה דינא ובעא דא מעם קב"ה כמה דבעא דיני' דיוסף לכמה דרין וכל מה
דבעא באורח דינא בעא · ומההוא זמנא דאשתזיב יצחק ואתחלף קרבניה זמין ליה
קב"ה להוא מקטרגא האי לחולקיה כמד"א הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ
בכורו והכא מטא למיטל חולקיה עליה מכל זרעיה דאברהם ולא יקרב בסט"א וכלא
דינא אתא · *כמה דאיהו דן הכי אתדן בגין דאיוב מקריבי עיטא דפרעה הוה וכד קם ס"א לגנים
פרעה עלייהו דישראל בעא לקטלא לון · אמר ליה לא אלא טול ממונהון ושלוט על גופיהון
בפולחנא קשיא ולא תקטול לון · אמר ליה קב"ה חייך בההוא דינא ממש תהא דאין מה כתיב
אולם שלח נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו וגו' · כמה דאיהו דן ביה אתדן · ואע"ג דבכל שאר איוב ב
הוה דחיל לקב"ה · ת"ח מה כתיב אך את נפשו שמור · ואתיהיב ליה רשו למשלט על בשרא
בגין רז' דכתיב קץ כל בשר בא לפני ואוקמו' בא לפני ודאי' ודא איהו *קדל בש' ולא רוח' בראשית ו
אתמר דאיהו קץ דאתי מסטרא דחשך כמד"א קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר · תלים קמ א איוב כח
לכל בשרא בגין דאית קץ אחרא ואקרי קץ הימין ודא איהו קץ אחרא מסטרא דשמאלא
דאיהו חשך ועי"ד אתייהיב ליה רשו בעצמו ובשרו · ותסיתני בו לבלעו · אי הכי לאו
דינא הוה אלא במימר ההוא מקטרגא דאסית ליה ואסטי ליה · אלא כלא בדינא הוה
דהכי אמר לו אליהוא כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו והכי הוה כמה שם לד
דאתמר · כמה דאיהו גזר הכי אתגזר עליה והאי דאמר ותסיתני בו לבלעו חנם ·
ותסיתני לבלעו לא כתיב אלא ותסיתני בו ביה קיימא בדעתיה דאיהו חשיב דהא
אסיתני כמה דאמר ועל עלת רשעים הופעת (אמר איוב התפתית על מימר שם י
ההוא מקטרגא) כגוונא דא ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו · ויפתוהו תהלים עח
יכזבו לו לא כתיב אלא ויפתוהו בפיהם · בפיהם קיימא מלה דא דהא אתפתה ·

אמר רבי אבא כלא הוא שפיר אבל הכי אוליפנא דתנן סליק ואסטין · וכי איס
א דיש וישב: תיקון קמא יכיל לאסטנא אין · דהא איהו א מלך זקן וכסיל דכתיב *ᵖטוב ילד מסכן וחכם ממלך
קהלת ד זקן וכסיל· ועל דא יכיל לאסטנא לבר נש· מאי טעמא בגין דאיהו מהימן על עובדו
בראשית יח דבני נשא: תא חזי האי בדינא דיחיד אבל בדינא דעלמא כתיב ᵖוירד ה' לראות
שם יח ᵖארדה נא ואראה דלא אתייהיב מהימנותא אלא בידיה בלחודוי דהא לא בעא לאובדא
איוב כח עלמא על מימר דההוא מקטרגא דתיאובתיה איהו תדיר לשיצאה· מנלן דכתיב ᵖק
שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר· לשיצאה כלא הוא חוקר ודא איהו קץ כל בשר בא
לפני ודאי בגין לשיצאה· ותא חזי ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב על ה' כמה
דאתמר וההוא יומא קיימין תרין סטרין נקבלא בני עלמא כל אינון דאתיין קמ
קב"ה בתיובתא ובעובדין טבין אינון זכיין למהוי כתיבין לגביה דההוא סטרא דאיק
חיים ואפיק תולאות חיים ומאן דאיהו מסטריה אכתיב לחיים · וכל אינון דאתיי
רסס א בעובדין בישין אינון כתיבין לההוא סטרא אחרא דאיהו מותא ואקרי *מות ובי
שריא מותא ובההוא יומא קיימין אלין תרין סטרין חיים ומות· אית מאן דאכתי
לסטרא דחיים · ואית מאן דאכתיב לסטרא דמות· ולזמנין דעלמא שריא באמצעית
אי קיימא חד זכאה בעלמא דאכרע עלייהו כלהו קיימין ואכתיבו לחיים· אי חז
חייבא אכרע עלמא כלהו אכתיבו למיתה· וההוא זמנא עלמא הוה קיים באמצעית
וההוא מקטרגא בעא לאסטאה· מיד מה כתיב השמת לבך על עבדי איוב כי אי
כמוהו בארץ וגו' · כיון דאשתמודע איהו בלחודוי מיד אתקיף בי' מקטרגא · וע"ד
תנינן דלא אצטריך לי' לבר נש לאתפרשא מכללא דסגיאין בגין דלא יתרשים איה
מלכים ב ד בלחודוי ולא יקטרגון עליה לעילא דכתיב בשונמית ᵖותאמר בתוך עמי אנכי יושבת
לא בעינא לאפקא גרמי מכללא דסגיאין בתוך עמי יתיבנא עד יומא דא ובתוך עמי
בכללא חדא אשתמודע לעילא· והכא איוב כיון דאשתמודע לעילא ואתרשים מיד
אתקיף בי' מקטרגא ואמר החנם ירא איוב אלהים כל מה דדחיל לך ואתתקף לא
למגנא עביד הלא אתה שכת בעדו ובעד וגו' · אבל טול כל האי טבא דאנת עבד
לי' ומיד אם לא על פניך יברכך· ישבוק לך ויתדבק בסטרא אחרא דהא השתא
בפתורך איהו אכיל סליק פתורך מניה ונחזי ממאן איהו ובאן סטרא יתדבק
מיד ויאמר ה' אל השטן הנה כל אשר לו בידך· לאחזאה דדחילו דאיוב לגביה
דקודשא בריך הוא הוה לנטרא עותריה· ומהכא אוליפנא דכל אינון דדחלין ליה
לקודשא בריך הוא על עותרייהו או על בנייהו לאו איהו דחילו כדקא יאות ועל דא
קטרג ההוא מקטרגא ואמר החנם ירא איוב אלהים הלא אתה שכת בעדו
וגו' מעשה ידיו ברכת · ועל דא איהו דחיל לך ואתייהיב ליה רשו לקטרגא
בי' ולאחזאה דלא פלח איוב לקב"ה ברחימו דכיון דאתנסי נפק מאורחא ולא
קאים בקיומיה מה כתיב בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו · לא חטא בשפתי
אבל ברעותיה חטא ולבתר חטא בכלא · ואי תימא דלא אתנסי בר נש הא כתיב
תהלים יא ᵖה' צדיק יבחן וגו' · ובגין כך אתנסי איוב · ואע"ג דלא קאים בקיומיה כדקא
יאות לא נפק מתחות רשותא דמריה לאתדבקא בסטרא אחרא וכמה הוה ההוא
נסותא דיליה תריסר ירחי שולטנותא דההוא סטרא אחרא כמה דתנינן דינא
איוב מב דחייביא בגיהנם י"ב ירחי ובגין דלא אתדבק בסטרא אחרא כתיב ᵖוה' ברך את

אחרית

אחרית איוב מראשיתו · *רבי שמעון אמר האי דאיוב לאו נסותא איהו דקב"ה כנסותא נדפס קפ״ ב
שאר צדיקיא דהא לא כתיב והאלהים נסה את איוב כמה דכתיב והאלהים נסה את בראשית כב
אברהם · דאברהם איהו בידיה אקריב לבריה יחידאי דיליה לגבי קב"ה ואיוב לא יהיב
כלום ולא מסר ליה לקב"ה כלום ולא אתמר ליה דהא גלי קמיה דלא יכיל לקיימא ביה א בראשית נד ע"א ונח סב ע"ב:
אבל אתמסר בידא דמקטרגא ובדינא דקב"ה אתעביד וקב"ה אתער דינא (בדינא)
לא להוא מקטרגא לגביה הה"ד השמת לבך על עבדי איוב וגו' · פתח ואמר א ויהי נס ד
מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה · מקץ ימים ולא מקץ ימין · איהו דהא לקץ ימין
אתקריב לקץ ימים והא אוקימנא ואתה לך לקץ · ואמר דניאל לאן קץ לקץ הימין או דניאל יב
לקץ הימים עד דא"ל לקץ הימין · וע"ד דוד דחיל ואמר הודיעני ה' קצי ומדת ימי תהלים לט
מה היא או לקץ הימים או לקץ הימין והכא מה כתיב ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין
בג"כ לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה (כלא) · ת"ח מה כתיב והבל הביא
גם הוא · מאי גם הוא לאסגאה דא בדא קרבניה לקב"ה הוה כלא ועקרא דקרבנא לקב"ה
יהב חולקא לסטרא אחרא כד"א ומחלביהן · וקין עקרא עבד מקץ ימים רזא דסט"א
יהיב חולקא לקב"ה וע"ד לא אתקבל · באיוב מה כתיב והלכו בניו ועשו משתה וגו'
שלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם ויהי כי הקיפו ימי המשתה וגו' ·
במשתיה בכל יומא מקטרגא הוה ולא יכיל ליה · מנא לן · דכתיב הלא אתה שכת
בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב · ולעולם לא יהיב חולקא כלל לגביה דהא
(נ"א מה) כתיב והעלה עולות מספר כלם · עולה סלקא לעילא לעילא ולא יהיב חולקא
לסט"א דאלמלא יהב ליה חולקא לא יכיל ליה לבתר וכל מה דנטל מדיליה נטל · ואי
תימא אמאי אבאיש ליה קב"ה · אלא דאלמלא יהב ליה חולקא יפני אורחא ויסתלק מעל
מקדשא וסטרא דקדושה אסתליק לעילא לעילא ואיהו לא עבד כן וע"ד קב"ה תבע בדינא ·
ת"ח כמה דאיהו אתפרש ולא אכליל טוב ורע איהו דן ליה בההוא גוונא יהיב ליה טוב
ולבתר רע ולבתר אהדריה לטוב דהכי אתחזי לב"נ למנדע טוב ולמנדע רע ולאהדרא
גרמיה לטוב ודא איהו רזא דמהימנותא · ת"ח איוב מעבדי פרעה הוה ודא הוא דכתיב
ני' הירא את דבר ה' מעבדי פרעה · ת"ח דלא בעא קב"ה לאעקרא איוב מאתריה שמות ט
דאיהו הוה מכשי (נ"א כולא בעא קב"ה לאעקרא מאתרייהו איוב הוה מכשה · (נ"א איוב
חכים הוה) על פרעה כיון דאתחלש עבד נוקמין לפרעה · אמר ר' שמעון השתא
אית לגלאה רזין דאינון מתדבקין לעילא ותתא · מה כתיב בא אל פרעה · לך אל
פרעה מבעי ליה · מאי בא · אלא דעייל ליה קב"ה ב אדרין בתר אדרין לגבי תנינא ב אדרי' לפנים
רבא עלאה תקיפא דכמה דרגין משתלשלין מניה ומאן איהו רזא דתנין הגדול מחדרים במדרגות
משה דחיל מניה ולא קריב אלא לגבי אינון יאורין ואינון דרגין דיליה אבל לגביה העליונות:
דחיל ולא קריב בגין דחמא ליה משתרש בשרשין עלאין · כיון דחמא קב"ה
דדחיל משה ושליחן ממנן אחרנין לעילא לא יכלין לקרבא לגביה · אמר קב"ה
הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאריו · וקב"ה אצטריך יחזקאל כט
לאגחא ביה קרבא ולא אחרא כמד"א אני ה' ואוקמוה רזא דחכמתא דהתנים הגדול
הרובץ בתוך יאוריו לאינון מארי מדין דידעין ברזין דמאריהון · פתח ר"ש ואמר
ויברא אלהים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים בראשית א
למיניהם · האי קרא אוקמוה ליה · אבל ויברא אלהים את התנינים הוא רזא · דא

קטו ב נויתן ובת זוגו · *תנינס חסר כתיב בגין דקטל לנוקבא וסלקא קב"ה לצדיקיא ואוקמוה
א שמימיו נשקטים מגל סחסד ורחמי' התנים הגדול תשע יאורין אינון דאיהו רבין בינייהו וחד יאורא איהו א דמימוי שכיך
וברכאן דמימין דגנתא נפלין בי' תלת זמנין בשתא וכד תרין זמנין מתברך ההוא יאור
ולא כ"כ וכד חד לאו הכי · והאי תנינא עאל בההוא יאורא אתתקיף ואזיל ושאט עאל
ימא ובלע נונין לכמה זינין ושליט ותב להאי יאורא אלין תשע יאורין אזלין וסלקין וסחרן
כמה אילנין ועשבין לזנייהו · יאורא קדמאה נפקא מסטרא שמאלא בחד נורא דנג
ונפיק תלת טפין · וכל טפה וטפה אתפרש לתלת טפין וכל טפה וטפה אתעביד מנ
יאורא חד ואילין אינון תשעה יאורין דמתתקפין ואזלין ושטאן וסחרן בכל אינון רקיעי
ממה דאשתאר מאינון טפין כד סיימין למיפק אשתאר טפה חדא דנפקא בשכיכו בי
בינייהו ואתעביד מני' יאורא חדא · האי יאורא איהו ההוא דאמרן דאזלא בשכיכו ה
יאורא כד ההוא נהר דנגיד ונפיק אפיק טפין אחרנין רברבן (ס"א דברכאן) מסטרא דימי
מה דאשתאר מאינון טפין אשתאר טפה חדא בשכיכו מאינון ברכאן ונפל בההוא יאור
דאיהו שכיך · והאי איהו יאורא דעדיף מכלהו כד נפקין ומתפרשן אינון ארבע נהר
דנפקין מגנתא דעדן ההוא דאקרי פישון נפיל בההוא יאורא ואתכליל בי' וע"ד מלכות ב
ב תקונים נא: אתכליל בהאי · ופישון איהו מלכות בבל · מיאורא דא אתזנו ב ואתמליין כל אינון יאור
אחרנין · בכל יאורא ויאורא אזלא ושאט חד תנינא ואינון תשע וכל חד וחד נקיב נוק
תהלים עד בריש כד"א גשברת ראשי תנינים וגו' · ואפילו האי התנין הגדול הכי הוא בגין דכל
נפחין רוחין לגבי עילא ולא לתתא · כתיב בראשית ברא אלקים · וכתיב ויברא אלה
את התנינים הגדולים בכל עובדא דאינון עשר אמירן קיימין לקבלייהו אינון עשר יאורי
ס"א מתרפרפא וחד תנינא מתפרפרא * (ס"א מתפרשא) ברוחא לקבל כל חד וחד וע"ד חד לשבעין ש
מזדעזע עלמא בגין דהאי התנין הגדול כד איהו סליק סנפירוי ואזדעזע כדין כלהו מזדעז
באינון יאורין וכל עלמא מזדעזעא וארעא מתחלחלת וכלהו כלילן בהאי תנין הגדול · והא
היתה תהו וגו' אמר רבי שמעון עובדא דבראשית חבריא לעאן בי' וידעין בי' אבל זעי
אינון דידעין לרמזא עובדא דבראשית ברזא דתנין הגדול וע"ד תנינן דכל עלמא
משתלשלא אלא על סנפירוי דדא · ת"ח והארץ היתה תהו ובהו וגו' תנינן הי
ואוקימנא בגין דבהאי יאורא קדמאה דקאמרן כד האי התנין הגדול עאל ביה כ
לעיל כז אתמליא ושאטי ודעיך מלוין דאתלקטו באינון עלמין דאתחרבו בקדמיתא *אי
ג יכרסו כעולי תנינן אחרנין דקאמרן הוו ולא הוו · אמאי · בגין דאתהלם חילייהו דלא ג יטשט
עלמא בר לשבעין שנין חד זמנא ואינון אתתקפו בחילא דההוא התנין הגדול וכ
איהו בלחודוי לאתתקפא · ואלמלא נוקביה קיימת לגביה לא יכיל עלמא למס
לון (וכג"כ) עד לא קטל קב"ה לנוקבא הארץ היתה תהו (ובהו) תהו היתה · ולב
בראשית ע א דקטל לה הות *בהו שרלת לאתקיימא · וחשך על · עד לא הות נהירא עוב
דעבד · מה עבד קב"ה מחן ריפיה דדכורא לעילא ואתכפיא בגין דלא תהו
לתתא לא הוה נהיר · מ"ט לא הוה נהיר בגין דהאי התנין הגדול הוה נשיב רו
על תהומא ואחשיך לי' ולא מרפרפא לתתא ועבר (נ"א ועכ"ד) רוחא אח
דלעילא ונשב (נ"א דנשב) ובטש בההוא רוחא ושכיך ליה הדא הוא דכת
ורוח אלהים מרחפת על פני המים · והיינו דתנינן דקודשא בריך הוא בטש רו
ברוחא וברא עלמא · ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור נהיר נהירו דלעילא וב

על

על גבי רוחא דנשיב ואסתלק מעל תהומא ולא חפא ליה · כיון דתהומא אתגליא ואיהו
אסתלק כדין הוה נהירו דא נהיר על רישיה ומיא הוו נפקי מגו אפותיה ורוחא נשיב לעילא
נהיר מנהירו דא עד דהוה נחית נהוריה מגלגלא לשבעין ותרין נהורין דשמשא כיון דאינון
נהורין אתרשימו בגו שמשא לתתא הוו *חייביא דעלמא ידעין בהו והוו פלחין לשמשא · קפח א
כיון דאסתכל קב"ה באינון חייביא סליק נהוריה וגניז ליה · אמאי גניז ליה בגין דהוא תנין
הוה סליק ונחית ובטש באינון יאורין עד דגניז ליה ולא אתגליא וזרע ליה זרועא בחד צדיק
דאיהו גננא דגנתא · וזרועא דזרע בגנתא בגניזו בטמירו *דהאי אור איהו · כד האי ס"א כאי
התנין הגדול חמי דצמח בגנתא זרועא דאור דא כדין אתער לסטרא אחרא להוא
נהר דאקרי גיחון · ואתפלגו מימוי דהאי גיחון חד שבילא דיליה איהו אזיל גו ההוא זרועא
דאצמחא גו גנתא ואנהיר ביה ברבו דזרועא דא ואקרי גיחון · ומגו ההוא רבו
דזרועא דא אסתלק לרבו (ד) שלמה מלכא כד אסתלק למלכו דכתיב [ד]והורדתם אותו מלכים א א
אל גיחון · וכתיב ומשחו אותו שם · שם ולא באתר אחרא בגין דהוה ידע דוד מלכא
דא · ומימוי אחרנין אסתלקו למלכו אחרא ודא איהו מלכו דאיהו תקיפא · והאי
התנין הגדול אתער ליה ואסתלק סנפירו דהאי תנין בההוא נהר לאתתקפא ביה ·
כל אינון שאר יאורין כלהו סלקין ונחתין בתקפא דהאי התנין הגדול ותב ועאל להוא
יאורא שכיכא ואשתכך ביה · וכדין כד ההוא אור אתגניז *לעיולא ליה ההוא גננא ס"א לנטלא
דקאמרן כדין נפק חשך קדמאה ובטש על רישא בההוא נוקבא דאתמתחא ביה
ואתפרש חד חוטא בין ההוא נהירו דאור דא דאתגניז ובין ההוא חשוכא דחשך דא דכתיב
[ה]ויבדל אלהים בין האור ובין החשך · האי תנין תב בההוא פרישו דהאי חוטא דאפריש ואפריש בראשית א
לאינון (נ"א בין אינון) יאורין גו חשוכא ואתפרשו נונין לזנייהו אלין מאלין בההוא פרישו ·
כד אתפרשו מיין עלאין קדישין כל אינון יאורין אתפרשו ועאלו לגו ההוא יאורא שכיכא
ואתחבר מכלהו ונפקין ועאלין ביה תלת *זמנין ביומא · וכל אינון נונין דמגדלן גו אינון בלק קט
יאורין פרישן אלין מאלין ואקרון לילות ואלין אינון רחפין לכל אינון נונין דנפקין לבר · ואלין
שלטין על כלהו ואלין אקרון בכרי מצרים ומכה אתבדר לבר בוכרין וכלהו אתזנו משקיו
דאינון יאורין · והאי התנין הגדול שלטא על כלהו · וכלא בפרישו דמיין עלאין דכתיב
ויהי מבדיל בין מים למי' ואתרשימו מיין קדישין עלאין ואתפרשו לעילא ומיין תתאין אתפרשו
כלהו אלין מאלין קדישין ודלא קדישין וע"ד אקרון מלאכין עלאין פרישין בגין דאתפרשו אלין
מאלין לזנייהו · ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע רזא דא כד האי התנין
הגדול הוה נשיב רוחא בההוא נוקבא ומרפרפא לגבי עילא כל אינון עשבין הוה מהפך
לון ליבישו עד דרוחא אחרא נשיב בההוא רוחא ושכיך ליה לתתא ועשבין צמחו
במלקדמין ושלטין ומשבחן ואודן קמי קב"ה · מסטר שמאלא ולגו יאורא שכיכא
נפקין בעירין לזנייהו ואזלין למקרב לגבי דאינון עשבין ולא יכלין ותבין לאתרייהו כל
אלין יאורין אזלין ושאטין עם ההוא תנינא דשליט בהו וסחרין לאינון עשבין ולא
יכלין · בר לזמנין דרוחא עלאה לא נשיב ואיהו מרפרפא רוחא בההוא נוקבא דלעילא
כמה דאוקימנא · כדין שליט ההוא רוחא על אינון עשבין ויאורא שכיכא תב לאתריה
סלקא ונחתא · ובגין דמימוי שכיכין אזיל בשכיכו והאי התנים הגדול סלקא לגבי
אינון יאורין ועשבין כלהו מגדלן סחרניה דההוא יאורא שכיכא ואלין (נ"א ואינון)
מגדלין בכל עיבר כדין סלקא ההוא תנינא ואתרבי בינייהו ותב לכל אינון יאורין ·
ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים דא איהו נחש בריח אמאי בריח בגין
דסגיר לתרין סטרין ולא נפיק לעלמין אלא חד זמנא ליובלא · ובספרא קדמאי דא
נחש עקלתון דאיהו בעקימו תדיר ואייתי לווטין על עלמא כד האי קם אתבר הוקפיה
דהוא

דהכוא תנינא ולא יכיל למיקם עד דאביד גשמיה בגין דקב"ה כפיף ליה גו ימא
איוב ט עאל לגביה ואיהו דרך על תקפיה דימא ותקפיה דימא דא איהו תנינא כד"א ודו
ישעיה כז על במתי ים · וכד האי נחש קם כדין מה כתיב והרג את התנין אשר בים דא אי
יחזקאל כט התנין הגדול · ועל"ד כתיב הנני עליך · ודא נחש איהו מארת בלווטין לכלא ב
דאיהו תקיפא עליה בתקפיה דהכוא נהר רברבא דאקרי חדקל והא אוקימנא הכ
נחש איהו ביבשתא כד נפקין דא בדא דא דיבשתא אתתקף תדיר בגין דכל אורח
בראשית ג ותקפוי ביבשתא איהו ואכיל ארעא ועפרא תדיר כד"א ועפר תאכל כל ימי חייך ·
גדיל בעפרא ודא גדיל במיא נחש דאתגדיל במיא לאו תקיפא כהאי דאתגדל ביבש
וע"ד כתיב מארת חסר ודא אזדמן לגבי הכוא דמיא ואע"ג (ודא לא) דאזדמן לגב
לא אגח לגביה · אלא קב"ה בלחודוי דקטיל ליה מגו ימא כמה דאוקימנא בגין גם
יחזקאל כט רוחא דביה כד"א אשר אמר לי יאורי וגו' :

ועבר ה' לנגף את מצרים וגו' · תנא א"ר יוסי האי קרא קשיא וכי וראה את הד
ואח"כ ופסח דמשמע דסימנא הוא דעביד · ואי תימא בגין דמא דאיהו מל
דניאל ב אמאי לבר ואמאי בתלת דוכתי דפתחא והא כתיב הוא גלי עמיקתא וגו' · ומ"ט ב
דברים לב דאתגליא דמא על המשקוף ועל שתי המזוזות · אלא תנא כתיב וירא ה' וינאץ וכה
בראשית ו וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ · ותנינן לא אתחזי אשגחותא דלעילא אלא כד אתו
לתתא עובדא דאתעבידו עובדא מניה וע"ד (נ"א ועד דעבדין עובדא לתתא)
דברים יא משגיחין לאשגחא בר הרהורא דע"ז דכתיב השמרו לכם פן יפתה לבבכם · ומדאתעב
עובדא אשגחותא דלעילא אתער ובג"כ כלא בין לטב בין לביש בעובדא תליא מלתא
א"ר יוסי כל שוקי מצרים מליין טעוון הוו ועוד [א] דבכל ביתא וביתא הוו שכיחי ז
דמתקטרי בחרשייהו באינון כתרין תתאין דלתתא ומתערין רוח מסאבא בגווייהו
ורזא דמלה תנא כתיב ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם
המשקוף ואל שתי המזוזות · אגדת אזוב למה · בגין לבערא רוח מסאבא מביני
(נ"א האי קרא קשיא וכי ראה את הדם ואח"כ ופסח דמשמע דסימנא הוא דעביד אמ
והא כלא גליא קמי קב"ה וכתיב הוא גלי עמיקתא ומסתרתא אלא תנא כתיב ויו
ה' וינאץ וגו' וכתיב וירא ה' כי רבה רעת וגו' ותנינן לא אתחזי אשגחותא לעי
אלא כד אתחזי לתתא עובדא ומדאתעביד עובדא אשגחותא לעילא אתער ובג"כ כ
בין לטב בין לביש בעובדא תליא מלתא · ולקחתם אגדת אזוב וגו' אגדת אזוב לנ
ומ"ט בעא דאתגלייא דמא על המשקוף ועל שתי המזוזות · א"ר יוסי כל שוקי מצר
מליין טעוון הוו ובכל ביתא וביתא הוו שכיחי זינין דמתקטרין בחרשייהו באינון כת
תתאין דלתתא ומתערין רוח מסאבא בגווייהו ועל"ד אגדת אזוב בגין לבערא רו
מבינייהו) ולאחזאה בפתחייהו בהני תלת דוכתי מהימנותא שלימתא · חד הכא ו
הכא וחד בגווייהו · בג"כ ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית וגו' משום דח
שמא קדישא רשים על פתחא · א"ר יהודה אי הכי אמאי דמא דהא תנינן חוור וסו
וחד דכליל ביני גווני · א"ל תרי דמי הוו חד דמילה וחד דפסחא · דמילה רחמי · דפס
דינא · א"ר יהודה לאו הכי אלא כמה דאוליפנא דאהדר הכוא דמא קב"ה לרחמי כאילו
יחזקאל טז חוור בגו גווני הה"ד ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך בדמיך חיי וגו
ואע"ג דהוה סומקא אתהדר לרחמי דכתיב בדמיך חיי ובג"כ רשים פתחא בתלת סטרין
הכא וחד הכא וחד בינייהו · תאני ר' חזקיה תרין דמין אתחזו לקבל תרי כתרין דאת
(נ"א דאתערו) לעילא בההיא שעתא · א"ר יוסי חד כתרא דכלילא בתרין סטרין טמי

[א] בכל בית היו מזלים מיני כישוף סביב מקושר כישופים במדריגות החיצונות של הקליפות :

ברחמי

ברחמי ודינא · אמר רבי אבא בכמה אתרין חס קב"ה על בנוי · עבד בר נש ביתא
קב"ה אמר לי' כתוב שמי ושוי לפתחך ואת שרי לגו ביתא ואנא איתיב לבר בפתחך
נטרא לך והכא אמר רשים על פתחא רזא דמהימנותא דילי ואת שרי לגו ביתך
ואנא נטיר לך לבר דכתיב ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר וכתיב וראה
את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל
בתיכם לנגוף · תו אמר רבי אבא כגוונא דשמא קדישא ה עבדו בההוא שעתא · מה
שמא קדישא אתחזר בהאי שעתא דינא אוף הכי אתחזר האי דמא בהאי שעתא דינא
דכתיב וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות רשימא דכלהו סומקא לאתחזאה
הכא אתחזר בדינא למעבד נוקמין ורזא דמלה כגוונא דהוי לעילא בההוא שעתא הכי בעי
לאתחזאה לתתא אי רחמי רחמי ואי דינא דינא · הה"ד וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם
על המשקוף וגו' · ולזמנא דאתי כתיב [a]מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה · דזמין ישעי' סג
לאחזאה (נ"א לאתחזרא) כלהו דינא למעבד נוקמין · ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו
עד בקר · מאי טעמא · משום דתנינן אמר רבי יצחק (אמר רבי ירמיה) לא ליבעי
לי' לאיניש למיזל בשוקא ולאשתכחא בשוקא בזמנא דדינא תליא במתא דכיון דרשותא
אתייהיב למחבלא מאן דפגע בי' אתנזק והכא משום דדינא אשתכח לא בעיא לנפקא לבר ·
תניא אמר רבי יוסי בההוא ממש דאשתכח דינא למצראי בההוא ממש אשתכח רחמי
לישראל הה"ד וראיתי את הדם ופסחתי עליכם · וכן תנא בכל אינון כתרין קדישין
דלעילא כמה דאשתכח דינא אשתכח רחמי וכלא בשעתא חדא · תנא רבי חזקיה כתיב
[b]ונגף ה' את מצרים נגוף ורפא · נגוף למצרים ורפא לישראל · מאי ורפא ממאי שימולו שם יב
צריכים רפואה · ותנא בההיא שעה שנגפו מצראי בההיא שעה נתרפאו ישראל דתניא
אמר רבי יוסי (אמר רבי חזקיה) מ"ד ופסח ה' על הפתח · מאי על הפתח · ופסח
ה' עליכם מבעי לי' · אבל על הפתח על הפתח ממש זהו פתח הגוף · ואי זהו פתח הגוף
הוי אומר זו מילה · רבי שמעון אמר בשעתא דאתפלג ליליא וכתרא קדישא אתער לגבה* (נ"א אתערב בה)
דכורא · ומאן דכורא חסד עלאה דמשמע דדא בלא דא לא סלקא ובג"ד דא מהי ודא
מחי וכלא בשעתא חדא וכתיב ופסח ה' על הפתח על הפתח ידוע · מאי הפתח משום
דאיהו פתחא ומעיקא דרוחא וגופא · ות"ח עד לא אתגזר אברהם הוה אטים וסתים
מכל סטרוי · מדאתגזר אתפתח מכלא ולא הוי אטים וסתים כקדמיתא והיינו רזא דתנינן
[c]והוא יושב פתח האהל · משום דאתגלייא יו"ד · מאי קא מיירי אלא אמר רבי יצחק בראשית יח
דהוא אשרי בגלויא דא חסד בצדק ודא הוא פתחא דמשכנא עלאה קדישא משמע
דכתיב האהל האהל הידוע · אמר רבי אלעזר כד אתגליא האי יו"ד אתבשר (נ"א אתבסם)
ואתברך בפתח האהל דהיא צדק לאתבסמא בחסד הה"ד כחום היום דהוא שעתא
דשלטא חסד חולקא דאברהם · ומ"ל דהאי פתח האהל אתבסם לקבליה דאברהם
דכתיב [d]וה' ברך את אברהם בכל · דאתבסם בחס"ד מדאתגלייא יו"ד · אמר רבי אבא שם כד
והוא יושב פתח האהל כמה דכתיב וה' ברך את אברהם בכל · דדא הוא פתחא
קדישא כתרא עשיראה · כחום היום כמה דאתייהיב לי' כתרא דחסד בדא הוא דכתיב
כחום היום כמה דיתיב בהאי כך יתיב בהאי דלא סליק האי בלא האי · ד"א

ועבר ה' לנגוף את מצרים · מאי ועבר דעבר על שורי דינא דכתרין (נ"א דקטרין
דהוו מתקשרי בכתרין אחרנין דלעילא ושרא להו מקיומיהון ועבר על אורחו
בגין למעבד בהו דינא ולנטרא להו לישראל וכדין הוא כל ועבר ועברתי ויעבר דקב"ה אעב
על כל אורחוי או לדינא או לרחמי · הכא ועבר בגין למעבד דינא · התם ויעבר בגין לרחמא
תהלים סט **ויהי** בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו' · (כתיב ואני תפלתי לך ה' עת רצון וגו') ר' חייו
ור' יוסי הוו אזלי מאושא ללוד והוה רבי חייא רכיב בחמרא · א"ר יוסי ניתיב הכ
ונצלי דהא מטא זמנא דצלותא דמנחה ותנינן לעולם יהא אדם זהיר בצלותא דמנחה · אמר
זהיר משום דהיא שעתא דתליא דינא ובעי ב"נ לכוונא דעתיה · נחת ר' חייא וצלי · ע
דהוו אזלי נטה שמשא למיעל · א"ר חייא לר' יוסי אמאי את שתיק · א"ר יוסי מסתכ
הוינא בדעתאי דלית עלמא מתקיימא אלא על רישיהון דעמא · אי רישי עמא זכאין ט
לעלמא טב לעמא ואי לא זכאין ווי לעלמא ווי לעמא · א"ר חייא ודאי כך היא מנלן דכתי
ד"ה ב יח ראיתי את כל ישראל וגו' ישובו איש לביתו בשלום · ישובו ישבו מבעי ליה · לביתו בבית
מבעי ליה דהא באתרייהו קיימי אלא הכי תנינן אי רישא דעמא לא זכי עמא מתפסן בחובי
שמואל ב כד ס"א וכתיב ד"ה הנה אנכי הוא אשר חטאתי וגו' מנלן דכתיב ויאמר דוד וגו' הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו *דוד הו
וישראל סבלו · ואי רישא דעמא מתפס בחוביה עמא משתזבן · דהא דינא לא שריא
ס"א הם הצו עלייהו דכתיב ויאמר ה' לא אדונים לאלה כלומר *אלו לא הוו רישין לעמא מהאי אורחא
ישובו איש לביתו בשלום · כלהו משתזבן אי רישיהון מתפסן · ואפילו יהושפט אתגז
מלכים א כב עליה לאתענשא משום דאתחבר באחאב אי לאו ההוא צווחא דכתיב ויזעק יהושפט · עד
דהוו אזלי רמש ליליא אמרו מה נעביד אי ניזיל חשך ליליא · אי ניתיב דהכא הוא · סט
מאורחא יתבו תחות אילנא חד ויתבו והוו אמרי מלי דאורייתא ולא דמיכו · בפלגות ליליא
חמו חד אילתא דעבר קמייהו והות נוחת ורמיאת קלין שמעו קמו ר' חייא ור' יוסי ואזדעזע
תהלים כט שמעו חד קלא דמכרזא ואמר מתערין קומו · ניימין אתערו · עלמין אזדמנו לקדמות מריכו
א פנחס רעט (דהא קלא נפק דכתיב אילתא דלעילא ותתא · דכתיב א קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות)
ע"ב : דהא מריכון נפיק לג"ע דאיהו היכליה לאשתעשעא עם צדיקיא דכתיב ובהיכלו כלו אומר
ב תרומה קעג ע"ב ואחרי כבוד · א"ר חייא השתא פלגו דליליא ממש · וקלא דא הוא קלא דנפק וכתיב אילתא דלעילא
מות סו ע"ב : ותתא דכתיב קול ה' יחולל אילות · זכאה חולקנא דזכינא למשמע דא · ות"ח רזא דמלך
ויצא קטו ב בשעתא דקב"ה אתחזי על *גנתא כל גנתא אתכנש ולא מתפרש מעדן · ומהאי עדן מבוע
קנג נפקין לכמה אורחין ושבילין והאי גנתא אתקרי צרורא *דחיי דתמן מתעדנין צדיקיא מנהיר
דעלמא דאתי · ובהאי שעתא קב"ה אתגלי עלייהו · (ס"א בשעתא דקב"ה אתער בגנתא
דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא כרוזא נפיק וקרי עורי צפון וגו' ויאכל פרי מגדיו · מה
ויאכל פרי מגדיו אלין קרבנין דאתקרבו קמיה מנשמתיהון דצדיקיא האי בפלגות ליליא
בשעתא אחרא שאר קרבנין ממש) · יתבו ר"ח ורבי יוסי אמר רבי יוסי בכמה זמני
שאילנא האי דכתיב ויהי בחצי הלילה וה' הכה וגו' · אמאי לא הוה ביממא דיתגלי לכלא
פרסומי ניסא ואמאי מיתו כל אינון חלשי דבתר רחייא ואינון טלייא דבני עאנא ולא
מלכים ב יט מיתו מלכי ופרדשכי וגוברי מגיחי קרבא כמה דהוה בסנחריב דכתיב ויצא מלאך
ג דוכסים ושרים ה' ויך במחנה אשור וגו' · ותנינן כלהו מלכין בני מלכין ג רופינוס ופרדשכי הת
אתחזי

אתחזי גבורתא דחד שליטא דיליה יתיר מהאי דהוה יאות למהוי דיליה יתיר · אמר
ליה יאות שאלת ואנא לא שמענא מידי בהאי ולא אימא · אבל הא זכינא לכל האי
ואורחא אתתקן קמן · אנא שמענא דרשב״י מדכי שוקין דטבריה ניזיל גביה · יתבו עד
דהוה נהיר יממא · כד סליק נהורא קמו ואזלו · כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב
וספרא דאגדתא בידיה · פתח ואמר [a]כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו · ישעיה מ
כיון דאמר כל הגוים כאין נגדו למה כתיב מאפס ותהו נחשבו לו · אלא אוליפנא
דעתייהו דכל עמין דעלמא דמהימנותא דלהון הוא כאין דלא אדבקו עלאין ותתאין
(בתתאין) ושויין לקבלייהו מהימנותא דשטותא אבל מאפס ותוהו נחשבו לו כהאי
עלעולא דסחרא (ס״א דפרחא) ברוחא ומתגלגלא בקיטא בריקניא הה״ד [b]וכל דיירי דניאל ד
ארעא כלא חשיבין · עוד פתח ואמר בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ
את דא ימינא דקב״ה ואת דא שמאלא · אוליפנא דסטא קב״ה ימיניה וברא ית שמיא
וסטא שמאלא וברא ית ארעא הה״ד [c]אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני ישעיה מח
אליהם יעמדו יחדו · מהו יעמדו יחדו ס״ד שמיא וארעא לאו הכי (נ״א מהשמים קורא
אני אליהם והארץ לאו הכי) אלא ימינא ושמאלא דאינון א״ת וא״ת · והיאך יעמדו יחדו
בזאת הכיא דשלטא בפלגות ליליא דכלילא א״ת בזאת ותנינן כתיב [d]את הכל עשה קהלת ג
יפה בעתו · א״ת הא דאמרן · הכל כד״א [e]וה׳ ברך את אברהם בכל · ותאנא בראשית כד
דהיא כתרא דאתקרי זא״ת דכלילא מא״ת וא״ת · ושלטא בפלגות ליליא בתרין סטרוי
ברחמי ודינא רחמי לישראל ודינא לעמין עכו״ם · פתח ר׳ חייא ואמר אי ניהא
קמיה דמר דנימא חד מלה על מה דאתינא · כתיב

ויהי בחצי הלילה וה׳ הכה כל בכור בארץ מצרים · ומהאי דאמר מר אשתמע דהאי
פסוקא בהאות מלה אתא · ואנן אורחא אתתקנא קמן למיתי למשאל קמך ·
פתח ר״ש ואמר [f]מי כה׳ אלהינו המגביהי לשבת וגו׳ · מי כה׳ אלהינו דסליק תהלים קיג
ואתעטר לאתיישבא בכתרא עלאה קדישא נהירו על כל בוציני דנהירו כתרין ועטרין ·
המשפילי לראות דנחית בכתרוי מכתרא לכתרא · מנזרא לנזרא · מנהירו לנהירו · מבוצינא
לבוצינא · לאשגחא בעלאין ותתאין הה״ד [g]ה׳ משמים השקיף על בני אדם וגו׳ · ת״ח שם יד
כתיב ויהי בחצי הלילה · בהאי מבעי ליה · או כחצות כגוונא דאמר משה ואי כמה דאמרי
חברנא דלא יימרון אצטגניני פרעה משה בדאי הוא · הא קושיא באתריה קיימא בג׳ גווני
דאפי׳ ישראל יימרון הכי · חד דהי הכי הוה ליה למימר ויאמר משה כחצות הלילה ·
אמאי קאמר · כה אמר ה׳ וגו׳ · כמה דלא אתכוון שעתא דהא לא יתפסון במשה אלא
[א] בפטרונא בגין דאמר כה אמר ה׳ וגו׳ · תרי דהא משה אמר עד בכור השפחה אשר א באב ואדון שהוא הקב״ה:
אחר הרחים ולא הוה הכי אלא עד בכור השבי אשר בבית הבור · עכ״פ אפילו ישראל ב פירושו
נמי יימרון הכי דהא לא אתבררון מלי · תלת דאיהו אמר משמא דפטרונא לעיל בכמה
כחצות וכתיב ויהי בחצי הלילה · ועוד שאלתא דילכון יתיר על מטול דלא מקומות:
יכיל בעירא למסבל · אמאי הוה בפלגות ליליא ולא ביממא ואמאי
מיתו כל אינון אלשין דבתר רחיא · אלא כלא רזא עלאה הוא בין [ב] מהאדי מקלא
וכלא אתכשר (נוסחא אחרינא אתבשר) בנביאה מהימנא · זכאה חולקיה
דמשה דעליה כתיב [h]יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך על כן שם מה
ברכך אלהים לעולם · אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן

ששון מחבריך · יפיפית מבני אדם משת וחנוך · הוצק חן בשפתותיך מנח ובניו · על כן
משחך אלהים אלהיך מאברהם ויצחק · שמן ששון מיעקב · מחבריך משאר נביאי · וכי
גבר דסליק בדרגין עלאין דלא סליק ב"נ אחרא לא ידע מה דאמר · אלא הכי תנינן
האי כתרא דאקרי זא"ת אתקרי אש"ה · כד"א °לזאת יקרא אשה · אמאי משום כי
מאיש לקחה זאת · מאן הוא איש ההוא דאקרי זה · ודא הוא איש דכר כד"א °כי זה
משה האיש · האיש הזה ואקרי איש זה · וזה איש וזאת אתנסיבת מזה דאקרי זכר ·
ובגין דא איהו תמר דכר ונוקבא דלא סליק דא בלא דא · תמר כד"א °כתמרות עשן
מה עשן סליק חוור ואוכם אוף הכא כלא כליל בה בפלגות ליליא למעבד נימוסוי בחד
שעתא חוור לישראל ואוכם לעעכו"ם ובעוד דהאי ליליא לא אתפלג לא עביד נימוסוי ·
מ"ל מאברהם דכתיב °ויחלק עליהם לילה דאתפלג למעבד נמוסוי · אוף הכא משה
אמר כחצות (מהו כחצות כד"א °כעלות המנחה· כעלות גדיש אוף הכא כחצות) כמפלג ·
דמשה ידע דלא יעביד נימוסוי עד דאתפלג · והכי הוה דלא עביד ליליא נימוסוי עד
דאתפלג בפלגות בתראה עבד נימוסוי הקב"ה ויהי בחצי הלילה · מאי בחצי בפלגות
בתראה בזמנא דאיהי שלטא ואשתכח האי זאת למעבד נימוסין תדירא וכל נימוסא
דאתעביד בליליא בפלגותא בתראה אתעביד · וה' הכה כל בכור [א] (בשעתא דקב"ה
אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא וכרוזא נפיק וקרי °עורי צפון ובואי תימן
הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו · מאי ויאכל פרי מגדיו אלין
קרבנין דאתקריבו קמיה מנשמתהון דצדיקיא האי בפלגות ליליא בשעתא אחרא שאר
קרבנין ממש) · וה' הוא ובית דינו · וה' הוא ונימוסוי · הכה כל בכור · הכה · משה
לא אמר אלא ומת וגו' · מהו הכה אלא דאתער כה כמה דאגזים משה דכתיב
והנה לא שמעת עד כה · ותאנא פרעה חכים הוה מכל חרשוי ואסתכל בהאי זאת
דיעביד ביה דינא וזמין לחרבא ארעיה כמה דאמר משה בזאת תדע כי אני ה'
ובאיהו מה כתיב ויפן פרעה · מהו ויפן · דאפני לביה מהרהורא דא כד"א °ויפן אהרן
ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת · גם לרבות האי דזמינא לחרבא ארעיה ולא שוי
לביה לקבליה דזא"ת · כל בכור אפילו דרגין עלאין ותתאין אתברו משולטניהון (ס"א
משלטוליהון) כל אינון דשלטין בחכמתא דלהון דכתיב בארץ מצרים וכלהו דרגין עלאי
ותתאין דאתברו משולטניהון (ס"א משלטוליהון) כלהו בפסוקא אתחזון (נ"א אתרמיזו)
דכתיב מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור
בהמה · הא כלהו אתחזון בפסוקא שמתא דמלה מבכור פרעה היושב על כסאו [ב] כתרא
תתאה דקוזמיטא דמלכותא (נ"א ממלכותא) דלעילא · עד בכור השפחה [ג] כתרא
שמאלא תתאה מינה דקוזמיטא מבתר ארבע (נ"א מבתרי אחר) רחיין ארבע משיריי
(משמע) משום דכתיב אחר הרחים (ולא מן הרחים) וכל בכור בהמה תתאין מתתאי
נוקבא מנוקבתא דאשתכחו באתני בבעירי והמרי ברברבי בזוטרי ומקבלין מנהו
גוברין ונוקבין · עד בכור השבי אשר בבית הבור אינון דנפקין משפחה די בהון עבדי
לאסירי דישתעבדון בהון לעלמין ולא יפקון לחירו [ד] וברוחלנותא דאלין דרגין סריב
אל מצראי די בהון עבדו קשרא לישראל דלא יפקון מן עבדותהון לעלמין · ובהא
אתחזי גבורתא ושלטנותא דקודשא בריך הוא ודרגא דא לא ישתני מישראל לדר

דרין

בראשית ב · שמות לב · שיר ג · בראשית יד · מלכים א יח · איוב ה · שיר ד · במדבר יב

א זה שייך לעיל דף ט ע"ב שורש וסמנו אתו שם :

ב מדרגה התחתונה של מדרגות הספירו' במלכות של מעלה :

ג מדרגה התחתונה שבשמאל במדריגות הספירים שבס והוא לאחר הרבע מהטת ה טעיות שנקראי' ארבע ריחיים ומשם תוקף הכישופי' וכולם הוריד הקב"ה ממשלת' בעת יציאת ישראל ממצרים להיות נכנעים אל גבול הקדושה כאמור :

ד וע"י בטהו' במדרגות אילונים מכדו המצריים :

רין דהא לא הוה חילא וגבורתא דקב"ה כל מלכי עמין וכל חרשי עלמין וחכימי עלמין
לא יפקון לישראל מן עבודתא [א] דשרא קטרין דלהון ותבר כל אינון כתרין בגין לאפקא
לון. ע"ד כתיב [ב]מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכות' מאין
כמוך. הכא ר"ש אריס קליה ואתנח אמר [ג] קטורא דקיטפא אשתכח אשבחון דשבח
קב"ה כמה זמנין [ד]אשר הוצאתיך מארץ מצרים [ה]הוציאך ה' אלהיך ממצרים. [ו]ויוציאך
ה' אלהיך משם. [ז]הוצאתי את צבאותיכם. [ח]זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים. [ט]ויוציאך
בפניו בכחו הגדול ממצרים. [י]הוציא ה' אתכם מזה. אלא תאנא [י] כתרין אינון לתתא
כגוונא דלעילא וכלהו סתימין בתלתא אלין דאמרן. ותלת קשרין קשירו בהו על ג'
דרגין אלין דבהו עבדו דישראל לא יפקון משעבודהון לעלמין. זכאין אינון אברהם
יצחק ויעקב דבזכותהון [ג] שריאו קטרין וקב"ה דכר תלת קטרי מהימנותא דלהון הה"ד
[ט]ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. את אברהם הא קשרא
חדא דאברהם. את יצחק הא קשרא תניינא דיצחק. ואת יעקב הא קשרא תליתאה
שלימתא דיעקב. תנא כל זמנין והגין ושבחין כלהו דוכרנא להאי ועל האי אתקיימו
כלהו דאלמלא האי לא הוה נטורא דזמנין והגין ושבחין. ובג"כ לא אשתלי דכרנא
דמצרים מכל זמנין והגין ושבחין. ת"ח דינא (ס"א דא) הוא יסודא ושרשא דאורייתא
וכל פקודוי וכל מהימנותא שלימתא דישראל. ועוד אמאי לא הוה ביממא דשאילתו:
תנינן כתיב היום אתם יוצאים. וכתיב הוציאך ה' אלהיך ממצרים לילה. אלא תאנא
עקרא דפורקנא דישראל לא הוה אלא בלילה דליליא שרא קטרין ועבד נוקמין ויומא אפיק
לון ברים גלי הה"ד [ס]יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים. *(ועוד לילה שרי
קטרין ועבד נוקמין ודינין ויומא גלי ופרסם ניסא ונוקמא דאתעביד הה"ד יצאו בני
ישראל ביד רמה וגו') . וכתיב ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור דא
הוא פרסומא ניסא. אתו ר' חייא ור' יוסי אשתטחו קמיה ונשקו ידוי. ובכו ואמרו
[ד] גליפין עלאין ותתאין זקפן רישא בגינך עבד קב"ה ירושלים לתתא כגוונא דלעילא.
עבד (רשב"י) [ה] שורי קרתא קדישא ותרעוי. מאן דעייל לא עייל עד דיפתחון תרעין
מאן דסליק לא סליק עד דיתתקנון דרגין דשורי מאן יכיל למפתח תרעין דקרתא
קדישא ומאן יכיל לאתקנא דרגין דשוריי דא רשב"י דאיהו פתח תרעין דרזי דחכמתא
ואיהו אתקין דרגין עלאין. וכתיב [ט]יראה כל זכורך אל פני האדון ה'. מאן פני האדון ה' דא
רשב"י דמאן דאיהו דכורא מן דכרניא בעי לאתחזאה קמיה. אמר לון עד השתא לא סיימנא
מלה דשאלתא דילכון דהא הכין וה' הכה כל בכור כל בכור סתם כדקאמרן. וכלא הוה
כמה דאינון דמיתו אינון קטורי קטרין דהוו משתמשי בחרשייהו באינון כתרין. מנהון
משתמשי בעלאי ומנהון בתתאי ואף על גב דכלהו תתאין אינון. וכל ארעא דמצרים
מליא חרשין הוה. וכתיב כי אין בית אשר אין שם מת. ואתעביד דינא בכלא
בשעתא דאתכנשו כלהו בבתיהון ולא הוו מתפזרי במדברא ובחקלא אלא כלהו
אשתכחו בבתיהון (ואור הנר יפה לבדיקה מבחוץ) ועבד ליליא דינוי בכלא בההוא שעתא.
ותנא הוה נהיר ליליא כיומא דתקופה דתמוז וחמא כל עמא דינוי דקב"ה הה"ד [ס]ולילה
כיום יאיר כחשכה כאורה. ובשעתא דנפקו אשתכחו כלהו מתין בשוקין לעיניהון
דכלא בעיין לאקברא להו ולא אשכחו ודא אקשי להו מכלא. חמו לישראל נפקין

לעיניהון

א שהתיר קשר שלהם של כישופים : | ירמיה י | דברים ה | שם טז | שם ה | שמות יב | שם יג | דברים ד | שמות יג | שם ב | ב קישור ומחלוק' בדיבו' נמצא בכלן וכמבואר : | ג הותרו הקשרי' שקשרו בכישופם : | במדבר לג | (נ"א שרי) | ד צורת קדושים שחקוקי' למעל' גם התחתונים זוקפים ראשם בשבילך | ה והקדוש' מושלת על החיצונים : | ה חומו' העיר : | שמות כג | תהלים קלט

לעיניהון בחד גישא וחמו [י]מיתיהון באידך גישא · ובכלא הוה פרסומי נסא דלא הוה
כהאי מיומא דאתברי עלמא · ות"ח כתיב ליל שמורים הוא לה' להוציאם וגו' הוא הלילה
הזה לה' שמורים לכל בני ישראל וגו' · האי פסוקא קשיא כיון דאמר ליל מהו שמורים
ולא שמור · שמור מבעי ליה וכתיב הוא הלילה הזה ליל קאמר בקדמיתא ובתר
(דברים כב / א בראשית נא) לילה · אלא הכי תנינן כתיב כי יהיה נערה [א]בתולה · נער כתיב מ"ט משום דכל
(פ"א ובפרדס) זמן דלא קבילת דכר אתקרי נער · מדקבילת דכר אתקרי נערה · אוף הכא ליל עד
(בשער האצילות) לא קבילת דכר · והע"ג דכתיב ביה שמורים דכר הוה זמין לאתחברא עמה · ובשעתא
(פ"ב :) דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה לה' שמורים · שמורים דכר ונוקבא · ובג"כ
כתיב הלילה הזה · ובאתר דאשתכחו דכר ונוקבא לית שבחא אלא לדכורא · והכי
(שמות טו) שבחו ישראל בתושבחתיהו לדכורא ולא לנוקבא הה"ד זה אלי ואנוהו · דלית שבחא באתר
(ישעיה כה) דדכורא ונוקבא אשתכחו אלא לדכורא · וע"ד (נ"א ולדא) מהכאן ישראל דכתיב זה ה'
(מיכה ז) קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו · משום דהכי זמין למעבד להו דכתיב כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות · ורזא דא הכי הוא כגוונא דהכא ליל ולילה כך זמין קב"ה
(ישעיה כא) למעבד להו דכתיב שומר מה מלילה שומר מה מליל · מה להלן שמירה וליל · אוף כאן
שמירה וליל · מה להלן שמירה ולילה · אוף כאן שמירה ולילה · ולילה אתקרי אגב דכורא
(שם / בראשית יט) הה"ד אתא בקר וגם לילה · בקר כד"א וישכם אברהם בבקר · דהוא מדתו ממש
(תהלים ה) וכתיב ה' בקר תשמע קולי · בקר ממש · יתבו ר' חייא ור' יוסי ואוליף להו רזא
דתורת כהנים והוו מהדרי בכל יומא ויתבי קמיה · חד יומא נפק ר"ש לבר אזלו בהדיה
(קהלת ז) מטו לחד חקלא יתבו · פתח ר"ש ואמר ת"ח כתיב את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק
אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו · שלמה דהות חכמתיה יתירא (נ"א יקירא) על כלא
מאי קאמר בהאי קרא · אלא שלמה רמז דחכמתא קא רמז · דהא חזינן אורחוי דקב"ה
דלאו הכי דהא כתיב ולתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו · אלא תרי ענייני נינהו דקא
רמז הכא דתניק כד עינוי דקב"ה בעאן לאשגחא בעלמא ולעיינא ביה כמה דכתיב
(ד"ה ב טז / ס"א עיני יי') *כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ ואשכחן חייבין בעלמא ההוא צדיקא דאשתכח בדרא
(המה משוטטים) אתפס בחובייהו · וחייביא מאריך קב"ה רוגזיה עמהון עד דיתובון · ואי לאו לא ישתכח
(בכל הארץ / זכריה יד) מאן דיתבע רחמי עליהון הה"ד יש צדיק אובד בצדקו משום דהוא זכאה אסתלק
(וכתיב כי וגו') מעלמא · בגיני כך תניק לעולם אל ידור אדם אלא במקום שאנשי מעשה דרים בתוכו ·
מאי טעמא משום דווי להוא דמדוריה בין חייביא דהוא אתפס בחובייהו · ואי דיוריה
(ב מן דהא רב חסדא עד) בין זכאין אוטיבין ליה בגיניהון · [ב]דהא רב חסדא הוה דיוריה בקדמיתא ביני
(לאוטבא לנו) קפוטקאי והוה דחיקא ליה שעתא ומרעין רדפין אבתרוי · נטל ושוי מדוריה בין מארי
(אד"ג :) תריסין דצפורי וסליק חכה לכמה טבין לכמה עותרא לכמה אורייתא ואמר כל האי
זכינא על דעאלית בין אינון דקב"ה אשגח לאוטבא להו · ד"א את הכל ראיתי בימי
(מלכים א ה) הבלי · וכי שלמה דדרגין עלאין דחכמתא הוו ביה על כל בני דרא דכתיב ויחכם מכל
(ד"ה א כט) האדם (ואשתדלותיה באורייתא למעבד טיבו וקשוט) דכתיב וישב שלמה על כסא ה'
(קהלת א) למלך אמר בימי הבלי · וכתיב הבל הבלים אמר קהלת · ותאנא ז' שמות נקרא שלמה
ידידי"ה · אגור בן יקא · איתיא"ל · למואל · קהלת · קהלת כנגד כלם · וכלם נקרא
כשין

כעין של מעלה · קהלת בגופיה קדישא דבי עשרה בג"כ קהל אין פחות מעשרה וקהל אפילו מאה וקהלת כללא דכלא כד"א קהלת יעקב · ותאנא שמותיו על שם החכמה אתקרון ובג"כ ג' ספרין עבד · שיר השירים קהלת משלי · וכלהו לאשלמא חכמתא · שיר השירים לקבל דחסד · קהלת לקבל דדינא · משלי לקבל דרחמי · בגין לאשלמא חכמתא והוא עבד כל מה דעבד בגין לאחזאה חכמתא ולקבל דרגא (נ"א ולקבלי דרזא) עלאה והוא אמר בימי הבלי הבל הבלים · אלא רזא דהבל יקירא הוא · והוא הבל דנפיק מפומא ורזא דהבל דנפיק מפומא קלא אתעביד מניה · ותאנא אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית רבן שלא חטאו · שלא חטאו ממש · (וקלא) והבל אתעביד ברוחא ומיא · וכל מה דאתעביד בעלמא בהבל אתעביד ורזא (דמלה) דהאי הבל של תינוקות אתעביד קלא ואתפשט בעלמא ואינון נטורי עלמא ונטורי קרתא הה"ד [ט]אם ה' לא ישמר עיר וגו' · ות"ח הוא הבל הוא קלא · מה בין האי להאי · הבל (הוא קלא) קאים בחילא למיפק קלא · קלא ממש קאים בקיומיה (דלא) לאפקא (אחרא) מלה · וההוא הבל דהוה אחסנתיה דאבוי קרייה הבל ומניה חזא כל מה דחזא · ואע"ג דשוטין סגיאין מעילא אחרנין הוה ליה ולאשתמודעא מלה אמר בימי הבלי · דמלה דא מתמן אתא · ורזא דמלה את הכל ראיתי בימי הבלי · יש צדיק אובד בצדקו דא הוא רזא דמלה דגלי ופרסם · דכלא תליא בימי הבלי כלומר בזמנא דהאי הבל ינקא מן דינא בגין למעבד דינא לצדיק אובד בצדקו · ובזמנא דהאי הבל ינקא מרחמי · רשע מאריך ברעתו · ותרווייהו תליין בהאי הבל ובג"כ כתיב בימי ולא כתיב ביום · וכלא תליין בימי הבל דא · מאן דאערע בדינא בדינא · מאן דאערע ברחמי ברחמי · ואי תימא יש צדיק אובד ולא קאמר אבוד · הכי הוא אובד ממש · דההוא דינא אובד לצדיק מעלמא ומדרא · ויש רשע מאריך ברעתו · מאריך ממש דההוא דינא (ס"א הבל) כד ינקא מרחמי עביד רחמי לההוא רשע ומאריך ליה · עד דהוו יתבי [א] חמו קטורא דהוו סליק לעילא ונחית לתתא · אמר אתעטרותא אתעטר [ב] בטינתא (נ"א בעניותא) דארעא [ג] מגו לעילא אדהכי סליק ההוא הקלא ריחא מכל בוסמין אמר ניתיב הכא דשכינתא גבן אתקיים בגין כך כריח שדה אשר ברכו ה' · פתח ואמר [ט]וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני וגו' · וירח את ריח בגדיו משמע דאינון לבושין הוו סלקין ריחא טבא *ולבתר אתעדי מנהון ההוא ריחא · השתא אית לאסתכלא כתיב ריח בגדיו וכתיב ריח בני ולא אמר ריח הבגדים אלא ריח בני · אלא תאנא כיון שנכנס יעקב נכנס עמו ג"ע · ותאנא אותן הבגדים היו של אדם הראשון דכתיב [ט]ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם · והוציאם מג"ע · ואי תימא דכתיב ויתפרו עלה תאנה דאינון הוו · אי הכי אמאי כתיב ויעש יי' אלהים וכתיב כתנות עור הא לא הוו אלא עלה תאנה אלא כתרגומו לבושין דיקר · והוו סלקין ריחין מבוסמא דעדן ותניא בשם מלא אתעבידו דכתיב ויעש ה' אלהים מה דלא אתעבידו ביה שמיא וארעא · ולא והא כתיב [ט]ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים · לא קשיא · האי כד אתעבידו לא אתעבידו בשם מלא · בר כד אתקיימו בשם מלא אתקיימו · ומה דאמרו דאינון לבושין אתו לההוא רשע דעשו דנסיב לון מן נמרוד הכי אוקימנא וקשיא מלה דאי הכי הא כתיב לאדם ולאשתו לבושין לאדם ולבושין לחוה · לבושין דחוה מה אתעבידו ותו דאי הכי

במאי

תהלים קכז

א ראו עשן עולה למעלה ויורד למטה :

ב בטיט שיש בארץ :

ג ע"י התלהבות אור שלמעלה בשדה זו גרם בשדה זו מריח מכל מיני בשמים :

בראשית כז

ס"א דלא אתעדי

שם ג

שם ב

במאי אתקברו ס"ד דאינון שבקו ורמו מנהון זהרא עלאה דיהיב לון קב"ה · אלא
אינון לבושין דאתלבשו בהו אדם ואתתיה לא אתלבש בהו ב"נ אחרא דבאינון לבושי
דמו כגוונא דלעילא ואי ס"ד דאינון אתלבשו מגרמיהון גהו · תא חזי כתיב וילבישם
תהלים קד דקב"ה אלבים לון זכאה חולקהון · כתיב ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת וכתיב
שם נו שם קד הוד והדר לפניו · וכתיב עוטה אור כשלמה וגו' · כיון דאתלבש (מה דאתלבש) עבד
מה דעבד · מלמד שנתעטף קב"ה באור וברא ית שמיא · אלא במאי אוקימנא
יח עג החמודות אשר אתה בבית· החמודות בגדי מלשות *במשי וזהב· ואורחא דעלמא דגניז
לון בבוסמין וריחין ליקרא דלבושיהון · ת"ח וירח את ריח בגדיו בתחלה · וכד הרגיש
אמר ראה ריח בני דידע דביה הוה תלייא מלתא דבגיניה סליק ריחא · כריח שדה אשר
ברכו ה' · וכי מניין הוה ידע יצחק ריח שדה אשר ברכו ה' · אלא תרין מלין אינון וכלא
ברא שית כד הוא חד דכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב . וכי לא הוה ליה ביתא או מקום
אחר להתפלל · אלא אותה השדה היה אשר קנה אברהם סמוך למערה דכתיב השדה
אשר קנה אברהם מאת בני חת · ובשעתא דהוה יצחק עאל גביה חמא שכינתא עליה
וסליק ריחין עלאין קדישין · ובגיני כך הוה מצלי תמן וקבעיה לצלותיה · ואברהם אמאי
לא הוה מצלי תמן משום דקביעותא דאתרא אחרא הוה ליה בקדמיתא · ומלה אחרי
ריחא דחמא בהר המוריה · ולמה נקרא מוריה ע"ש המור הטוב דהוה תמן וכלא הוה
וג"ע דעאל עמיה וברכיה · ובג"כ לא תלה מלה בלבושין אלא ביעקב ממש דחמא
פ"א ויאות הוה לאתברכא דביה הוה תליא מלה *ואתחזי חכותיה סליק לאתברכא ועאל עמיה ג"ע ובגין כך כד
אתרעם עשו אמר גם ברוך יהיה (מלה) · א"ר יצחק לא אצטריך אורייתא למכתב אלא
מהחדש הזה לכם ראש חדשים · מאי טעמא משום דשירותא דסיהרא הוי · ועל דא
אורייתא הוה אצטריך למכתב מהכא דהא בקב"ה אתקשר מלה · ולא קשיא דלו
כתיב זאת החדש הזאת דהא זה וזאת כחד מתקשרין ובאתר דאית ביה דכר ונוקבא
כהדא לית שבחא אלא לדכורא וע"ד ראשון הוא לכם לחדשי השנה · לחדשי השנה ודל
דברים לב א"ר יהודה לכם תרי זמני למה · א"ר יצחק מנייהו אשתמע יתיר כמה דכתיב כי חלק ה'
עמו · אתקשרותא דא לכם ולא לשאר עמין :

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה וגו'
בעשור אמאי בעשור · א"ר אבא בזמנא דאנהיר יובלא לסיהרא דכתיב ביובל
בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא · ויקחו להם איש שה לבית אבות· אמאי
בגין דבזמנא דא אצטריך למיגד ליה דהא תיקון במלתא דא אתבר כתרא (חדא) תתאה
עג *דמתאחדין ביה כל שאר כתרין תתאין וע"ד פריש משה ואמר משכו וקחו לכם צאן
כמה דכתיב צאן ועבד ושפחה · אמר קב"ה עבידו אתון עובדא לתתא ואנא אתבר
תקפיהון לעילא וכמה דתעבדון בנורא אתון דכתיב כי אם צלי אש אנא אוף הכי אעביר אורו
באש בנהר דינור · אמאי אתנגיד בעשרה ואתנכים בארבעה עשר · א"ר אבא בדא אתקשרו
ישראל ארבע מאה שנין · ואף על גב דארבע מאה שנין לא אשתעבידו בהו מכל מקום
הואיל והוה זמין לאתקשרא בהו אתחשיב עליה כאילו אשתעבידו בהו כל ת' שנין
בג"כ מעכבין ליה ארבע יומין קטירא ברשותייהו דישראל ולבתר שחטו אותו כל קהל עדת
ישראל בין הערבים · אמאי בין הערבים · בשעתא דדינא תליא ובשעתא דאתמסר
מלה

לה דא לי' על ידוי דאברהם דכתיב *ויהי השמש באה ותרדמה נפלה על אברם (בראשית טו)
נה אימה חשכה גדולה נופלת עליו · אימה כתרא חדא · חשיכה כתרא אחרא ·
דולה האי דהיא רברבא מכלא ואע"ג דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודייהו דישראל
כלא הוה · כגוונא דא ^כי מחה אמחה אתון מתתא ואנא מלעילא · תנא לא נפקו (שמות יז)
ראל ממצרים עד דאתברו כלהו שלטונין דלעילא (משלטוניהון) משולטניהון ונפקו
ראל מרשותהון ועאלו לרשותא קדישא עלאה בקב"ה ואתקטירו בי' הה"ד ^כי לי (ויקרא כה)
ני ישראל עבדים עבדי הם · מאי טעמא עבדי הם · אשר הוצאתי אותם מארץ
צרים דאפקית לון מרשותא אחרא ועאלית לון ברשותי · והיינו דאמר רבי שמעון
אי דכתיב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם כי כל אוכל מחמצת אלא הכי
וקימנא האי שאור והאי מחמצת דרגא חד אינון וכלהו חד · רשו אוחרי אינון שלטנין
ממנן על שאר עמין וקרינן להו יצר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים אחרים ·
וף הכי שאור ומחמצת וחמץ וכלא חד · אמר קב"ה כל הני שני קיימתו ברשותא
חרא עבדין לעם אחרא מכאן ולהלאה דאתון בני חורין אך ביום הראשון תשביתו
אור מבתיכם · כל מחמצת לא תאכלו · ולא יראה לך חמץ · אמר רבי יהודה אי הכי
ל ימי שתא נמי · אמאי שבעת יומין דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם
בעת ימים ולא יתיר · א"ל כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין
כי אצטריך · כל זמנא דלא אתחייב לא אצטריך · למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס
ל אינון יומא דסליק להאי דרגא חדי ולביש לבושי יקר לבתר לא אצטריך · לשתא
חרא נטיר אינון יומין דסליק ליקרו דא ולבש אינון לבושין וכן בכל שתא ושתא ·
כהאי גוונא ישראל כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא דאינון יומי חדוותא יומין דסליקו
יקרא דא ונפקו משעבודא אחרא · ובג"כ נטרין בכל שתא ושתא יומין דסליקו
להאי יקר ונפקו מרשותא אחרא ועאלו ברשותא קדישא וע"ד כתיב שבעת ימים
מצות תאכלו · אמר רבי שמעון מצת כתיב כמד"א ^מראת אלהים · ולמה אתקרי (יחזקאל א)
מצת דינא *דינא קדישא · דינא דאתאחדא בשמא קדישא · דינא דלא הוה תקיפא (רכג ב)
כל ההוא זמנא בגווייהו דישראל דהא קיימא סיהרא בפגימותא · ועל דקיימא
סיהרא בפגימותא לחם עני כתיב · מ"ט קיימא בפגימותא · בגין דלא אתפרעו
ולא אתגליא האי את קדישא · גזירין הוו ולא אתפרעו אימתי אתפרעו בשעתא
דכתיב ^שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו · ואע"ג דאוקימנא האי קרא במלה (שמות טו)
אחרא כלא הוה ויאות · ואי תימא דבימי יהושע אתפרעו · לאו הכי אלא אינון
דכתיב ^וכל העם הילודים במדבר בדרך וגו' · בתר דאתפרעו אמר קודשא בריך (יהושע ה)
הוא בקדמיתא אכלתון מצות דקיימא סיהרא בפגימותא ואקרי לחם עני מכאן
ולהלאה האי לחם מאתר אחרא להוי · מאי הוא דכתיב ^הנני ממטיר לכם לחם (שמות טז)
מן השמים לא מן סיהרא כההוא זמנא אלא מן השמים ממש כמה דכתיב ויתן
לך האלהים מטל השמים · וישראל קדישין נטרין אינון יומין דעאלו תחות גדפוי
דשכינתא ונטרין ההוא נהמא דאתיא מסטרהא ועל דא כתיב את חג המצות
תשמר וגו' וכתיב ושמרתם את המצות · מהו ושמרתם את המצות כמה דאת
אמר ^ושמרתם את בריתי · וכלא בחד דרגא סלקא ואתאחד · ואי תימא (שם יט)
משה איך לא פרע להו · אלא בגין דלא יתעכבו ישראל תמן עד דיתסיאו
ועל דא כתיב שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני · מאי טעמא לחם

עני משום כי בחפזון יצאת וגו׳ · כתיב ולא יכלו להתמהמה · ת״ח כד עאלו ישראל לארע
דברים ח עאלו גזירין ואתפרעו ומה כתיב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם · מ
במסכנות לחם עני · אמאי אקרי לחם עני · משום דקיימא סיהרא בפגימותא ו
ד״ה א כט מתברכא משמשא · ולא מתנהרא מן שמשא · כמד״א כי כל בשמים ובארץ · ו
אתנהרא (מכל) מיובלא · מאי טעמא משום דלא אתפרעו · אבל הכא דאתגזרו ישר
ואתפרעו לא תחסר כל בה כתיב וע״ד לא במסכנות תאכל בה לחם · מאי טע
משום דלא תחסר כ״ל בה כמה דחסרו לי׳ במצרים · ובכל שתא ושתא דוכר
דמצרים קא עבדי ישראל והכי ולא אשתאי מדרי דרין · ובגין דלא אתפרעו ה
במצרים חסרו לי׳ להאי כל וקיימא סיהרא בפגימותא ואקרי לחם עני · עני כתרגו
מסכנות ומאי דאכלו לי׳ תמן בארעא בגין דוכרנא דמצרים הוה והא לדרי דרין
ישעיה ס ולזמנא דאתי כתיב לא יבוא עוד שמשך וירחך וגו׳ · תנא א״ר שמעון כתיב בעשור לח
ויקרא כו הזה וגו׳ וכתיב אך בעשר לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא אשתמע כמד״א דכת
בעשור לחדש הזה מאי קא מיירי · אלא בעשור מאי דא בעשור אליא · לחדש ה
בחדש הזה מבעי לי׳ · אלא כד אתא נימוסא להאי דרגא כתיב לחדש הזה דייקא
ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית · תנא תלת קשרין אינון בכור בהמ
בכור השבי בכור השפחה (דתלת קשרין) דכל שאר מתקשרי בהו בא
תלת גווני דלעילא ובהאי דאתקרי לאן אתקשר כלא וכלא כליל בלאן אתקשר ל
בלאן ולא יכיל לאתפרשא מקטרוי ובהאי כלהו אתקשרו וע״ד כתיב והיה לכ
למשמרת קטירו לי׳ בקטירותא ויהא אתמסר בידיכון ברשותכון עד דתכסון ל
שם סג
שם לד ותעבדון בי׳ דינא ולזמנא דאתי כתיב מי זה בא מאדום וכתיב כי זבח לה׳ בבצרה
זכריה יד וכתיב והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד :

רעיא מהימנא

כ״ה וישא העם את בצקו טרם יחמץ וגו׳ · *פקודא דא לבער חמץ דהא פקודא ז
א וכרי אתמסר להו לישראל · וישא העם את בצקו טרם יחמץ · וכתיב שאור ו
ביארוהו ימצא בבתיכם א והא אוקמוה חבריא ורזא אוקימנא · בין חמץ ומצה בכמה דוכתי ז
סחכמים :
כ״ו יצר רע ודא יצר טוב . *פקודא בתר דא לספר בשבחא דיציאת מצרים דאי
חיובא על בר נש לאשתעי בהאי שבחא לעלמין · הכי אוקימנא כל בר נש דאשת
ביציאת מצרים ובההוא ספור חדי בחדוה זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דא
דהוא חדו מכלא דהאי איהו בר נש דחדי במריה · וקודשא בריך הוא חדי בהה
ספור · בי׳ שעתא כניש קודשא בריך הוא לכל פמליא דיליה ואמר לון זילו ושמ
ספורא דשבחא דילי דקא משתעו בני וחדאן בפורקני · כדין כלהו מתכנשין ואת
ומתחברין בהדייהו דישראל ושמעו ספורא דשבחא דקא חדאן בחדוה דפורק
דמריהון כדין אתיין ואודן ליה לקודשא ב״ה על כל אינון נסין וגבורן ואודאן ל
על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה דפורקנא דמאריהון · כ
אתוסף ליה חילא וגבורתא לעילא · וישראל בההוא ספורא יהבי חילא למארי
כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד משבחין גבורתיה ואודן ליה וכלהו דח
מקמיה ואסתלק יקריה על כלהו · ובגין כך אית לשבחא ולאשתעי בספור
כמה

כמה דאתמר · כגוונא דא הובה איהו על ב"נ לאשתעי תדיר קמי קב"ה ולפרסומי ניסא
בכל אינון ניסין דעבד · ואי תימא אמאי איהו חובתא והא קב"ה ידע כלא כל מה
דהוה ויהוי לבתר דנא אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע ·
אלא ודאי אצטריך בר נש לפרסומי ניסא ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד · בגין
דאינון מלין סלקין וכל פמליא דלעילא מתכנשין וחמאן לון ואודאן כלהו לקב"ה · ואסתלק
יקריה עלייהו עילא ותתא · כגוונא דא מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד ·
אי תימא למאי אצטריך אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קב"ה בגין לאשתעי
ולמתבע חובי בני נשא ולמתבע עליהון דינא · כיון דאקדים בר נש ומפריט חטאוי
כל חד וחד לא אשאיר פטרא דפומא לההוא מקטרגא ולא יכיל למתבע עליה דינא
דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך · ועל דא
אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי · כיון דמקטרגא חמי דא לית ליה
פטרא דפומא עליה וכדין אתפרש מניה מכל וכל · אי תב בתיובתא יאות ואי לאו
הא מקטרגא אשתכח עליה ואמר פלוני דאתא לקמך בתוקפא דאפין בעיט במאריה ·
חובוי כך כך · על דא יאות לאזדהרא בר נש בכל הני בגין דישתכח עבדא
מהימנא קמי קב"ה · * פקודא בתר דא לאכול מצה בפסח בגין דאיהו דוכרנא לדרי כ"ז
דרין על רזא דמהימנותא · והא אוקמוה דישראל נפקו בההוא זמנא מרזא דטעון
אחרן ועאלו ברזא דמהימנותא · והא אוקמוה רזא דנא בכמה דוכתי :

ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו' · * פקודא דא לשחט פסח בין כ"ח
הערבים בי"ד בניסן דוכרנא דההוא פסח דמצרים ודא איהו חובתא על כלא
כד"א ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים · פסח דא אצטריך למהוי
נטיר מעשרה יומין ולהלאה דכתיב בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו' · מאי טעמא
בגין דהא כדין שריאת סיהרא לאנהרא מעשרה יומין והלאה עד דאשתלים בחמיסר
וארביסר דליהוי נטים בשעתא דדינא תליא על עלמא · רזא דא לאעברא זוהמא מקמי
ברית קדישא ולאתנהגא בההוא ריחא [א] דנדיף טוי נור · וע"ד לא תהיה אלא על שבעה · א שבועות לט
ועל דא וכל ערל לא יאכל בו · מאן דאית ביה ברית קדישא ייכול ביה · מאן דלא א:
אית ביה ברית קדישא לא ייכול ביה דהאי מבני ברית איהו לתברא תוקפא דחילא אחרא
לאעברא ערלה מקמי ברית · בג"כ האי בבני ברית איהו למעבד ולא בבני ערלה · כד
אתא קודשא בריך הוא למצרים חמא דמא דההוא פסח דהוה רשים על פתחא ודמא
דברית היך הוו קיימין על פתחא · דכתיב ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף
והגעתם וגו' · אזובא הא אוקימנא דאיהו מעבר רוחין *בישין וכל סטר רוח בישא מעבר פו ב
באתערותא דיליה בפורקנא עלאה דישראל · לזמנא דאתי ייתי קודשא בריך הוא ליצר
הרע ויכוס ליה והשתא בפורקנא דא כתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו' ·
דוכרנא דזמנא דאתי בההוא פורקנא עלאה על שתי המזוזות ועל המשקוף בהאי
רשימו דאת יוד ובהאי רשימו דאת יוד לאחזאה רשימו דברית קדישא ואתבר ערלה
מקמי דמא דברית רשים על כלא ואתא דמא על דמא · כד עבר ההוא משחית
הוה חמי דמא ואזדקיף מביתא כמה דאת אמר ולא יתן המשחית וגו' · אי קודשא
בריך הוא בלחודוי קטיל אמאי כתיב ולא יתן המשחית דמשמע דמשחית הוה אזיל
ולא קודשא בריך הוא · אלא ודאי קודשא בריך הוא הוה קטיל ומשחית הוה אזיל
לאשכחא

לאשכחא עילה לישראל כיון דהוה חמי ההוא תבירו דערלה בתרין סטרין הוה ערק ואתפר
מנייהו · ועל דקטל קב"ה כל אינון בוכרין דההוא סטר' יהיב בוכרין דישראל לפורקנא דל
ישכח עלייהו סטרא אחרא עילה כלל ובכלא נטיר לון לישראל קב"ה כאבא על בנין :

עיין לקמן סוף פ' פנחס ר"מ

בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית וגו' · *פקודא *דא למיכל האי פסח על מצו
ומרורין מצות מצת כתיב · מאי האי לקבל האי אלא לאחזאה גלות
דשכינתא עמהון דישראל בההוא מרירו דילהון. דכתיב וימררו את חייהם בעבודה קש
וגו'· וכד אכלין להאי פסח · לאחזאה כל האי דעבדו לון במצרים בההוא גלותא ובההו
שעבודא מה כתיב ועצם לא תשברו בו לאחזאה ביה קלנא ובכל אינון טעוון דמצרי
דהא גרמין הוו רמאן בשוקא ואתו כלבי והוו גררי לון מאתר לאתר ודא קשיא לון מכל
דהא גרמי אינון תקונא דגופא ודמי לגוונא אחרא וישראל רמאן לון בשוקא אורח קלנ
וע"ד כתיב ועצם לא תשברו בו · אתון לא תשברו · אבל כלבי הוו אתיין ומתברין ליה · ו
מצראי הוו אתיין לבתר והוו חמאן אינון גרמי דהוו נטלי כלבי מאתר לאתר ומדקן ל
והוו מצראי טמרי לון גו עפרא בגין כלבי דלא ישכחון לון ודא איהו בטולה דעכו"ם יתי
מסטרא דלהון · ובדא קב"ה אסתלק ביקריה ואתכפיין כל אילין אחרנין דהא כד
אתכפיין יתיר כד בטילו אשתכח מסטרא דלהון · ועל דא ישראל לא מבטלי לון דכתי
ועצם לא תשברו בו :

קדש לי כל בכור פטר כל רחם וגו' · פקודא דא לקדש בכור בהמה ועם הא
צריך תרין מילין חד דיהא פדוי מתחות שלטנותא דיצר הרע דאיהו אח
בראשית לג דיליה כגוונא דאמר יעקב לעשו °יעבר נא אדני לפני עבדו · בהאי עלמא אדון מ
חובין דנפישין על גופא כמה דאוקמוה חייבא יצר הרע שופטו · זכאה יצר הטוב שופטו
בינוני זה וזה שופטו · בינוני היינו אח דיצר הרע ואח דיצר הטוב אחי יהי לך אשר לך
וכד זכוון נפישין רוחא תבר תרין משמרות דחמור נוער כלבים צועקים וסליק למשמר
שם לב דשחר דביה אדם ואתהדר בר נש אדון הה"ד °ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפח
שם א וסליק לדרגא דאדם דאתמר ביה °ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו' °ומוראכ
שם ט
שם לב וחתכם וגו'· וכד זכוון בינונים °ויאבק איש עמו זכוון וחובין מתאבקן לאגחא קרב
שם מסטרא דזכוון · °וירא כי לא יכול לו מסטרא דחובין · ויגע בכף ירכו בגיד הנ
שם מא נשה לשון °כי נשני אלהים את כל עמלי ואיהו לשון נשיה · חד מדורא מאינון שבע
ארעאן מאן דנחית תמן אתנשי מניה אורייתא · וקדם דייתי בר נש בהאי עלמ
שם ב ויפוק מרחם אמיה · ויאבק איש עמו דא גבריאל בההוא אבק דעפר דאתמר °וייצ
ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ואוליף ליה שבעים לשון · ובגין דא וייצ
חד יצר הטוב דאוליף ליה שבעים לשון וחד יצר הרע דאביק עמיה דאתמר
נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה ואשכח מניה שבעין לשון דאוליף ליה יצר הטוב
תהלים צא וקדם כל דא נחתין עמיה ארבעה מלאכין דאתמר בהון °כי מלאכיו יצוה לך
אי אית ליה זכות אבות חד מיכאל בזכות אברהם · ותניינא גבריאל בזכות יצחק
ותליתאה דנחית עמיה נוריאל בזכותא דיעקב · ורביעאה רפאל בזכותא דאדם קדמאה
ויצר הטוב לעילא מניה · ואי לית ליה זכות אזלי עמיה ד' עון משחית אף וחימה ויצר
לעילא מנייהו למידן ליה לעלמא דאתי · ובג"ד אוקמוה רשע יצר הרע שופטו צדיק י
הטוב שופטו בינוני זה וזה שופטו ; ובג"ד דא אי איהו בינוני גבריאל דאיהו יצר הט

ושמאל

מא"ל דאיהו יצר הרע זה וזה שופטו · דלכל בר נש דאית ביה ארבע יסודין ארבע
אכים נחתין עמיה מימינא וארבע משמאלא · ארבע מימינא מיכא"ל גבריא"ל
א"ל נוריא"ל וארבע משמאלא עו"ן משחי"ת א"ף וחמ"ה · מסטרא דגופא מטטרו"ן
ית עליה מימינא וסמא"ל משמאלא ולית בר נש דלית ביה ארבע יסודין אבל כפום
ודא דאקדים ביה הכי מתחילין אלין ארבע אי מזל דיליה ארי"ה אקדים מיכא"ל
בתריה גבריא"ל ואבתריה נוריא"ל ואבתריה רפא"ל · ואי מזליה שור אקדים
ריא"ל ואבתריה מיכא"ל ואבתריה נוריא"ל ואבתריה רפא"ל · ואי מזליה נשר
קדים נוריא"ל ואבתריה מיכאל ואבתריה גבריא"ל ואבתריה רפא"ל · ואי מזליה
"ם אקדים רפא"ל ואבתריה מיכא"ל ואבתריה גבריא"ל ואבתריה נוריא"ל ·
ון מסטרא דימינא · מסטרא דמיכאל כלהו אנפין דיליה איגון רחמי בעל גמילות
דים אנפוי חוורין והאי בר נש גמיל חסד · חסיד וחכם אי אשתדל באורייתא ·
לאו בהפך · מסטרא דיצר הרע · גזלן טפש · לית ביה חסד · דלא עם הארץ
יד · מסטרא דגבריאל ארבע אנפין דיליה דינא מדת הדין על רשיעיא ומתגרה
כמה דאוקמוה מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה · גבור ביצריה ירא חטא
ן יהא אי יתעסק באורייתא וגבור בתלמודיה · בהפוכא מסטרא דיצר הרע מתגרה
דיקיא דינא קשה לון גבור בעבירה למעבד ליה לאו דחיל חטאה הוא וגוונין
נפוי סומקין עשו שופך דמים · מאן דמזליה נש"ר לאו רחמן סגי ולאו מדת
ין סגי אלא בינוני ביצר טוב במדת טבין דיליה ובינוני ביצר רע במדות בישין
ה אנפין חוורין וסומקין · מאן דמזליה אד"ם מסטרא דטוב כליל מכל מדות טובות
יד וחכם וגבור בתורה ירא חטא ממולא בכל מדות טבין וגוון אנפוי אוכמין ·
סטרא דיצר הרע ממולא מכל מדות בישין · ואי הובוי דבר נש נפישין שלטין עליה
מסריין דיצר הרע עד דיסתלקו מניה כלהו משריין דיצר טוב ואמליך על אברין
ליה סמאל וכל משרייתיה · ואי נפישין זכווי שלטין משריין דיצר הטוב עד דיסתלקו
ליה כל משריין דיצר הרע ואמליך על כל אברין דיליה משריין דיצר הטוב
זכות זמנא שליט עליה שם ידו"ד ואם הוא בינוני צבא השמים עומדים עליו מימינו
שמאלו אלין מיימינים לזכות ואלין משמאילים לחובה ומאן דאליס גבר · ובגין דא
קמוה מארי מתניתין לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם כולו תלוי בו ·
סטרא דמיכא"ל אתקרי בכור דדרגיה כסף חוורו ובגין דא פדיון הבכור כסף
סלעים כחושבן ה' דאברהם דאי יתכים בתורה יתוסף עליה י' דאיהו קדש דבי'
יך לקדש בכור בהמה דהייתו [a]קדש ישראל לה' וביה צריך לעשר ולדות דכל ולד איהו ירמיה ב
סטרא דבן י"ה ואיהו ו' · דכל חיון דאינון חיות הקודש באתוון דשמא קדישא
תקריאו הה"ד [b]כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו · אפילו כל ברין דאתבריאו ישעיה מג
בון · ולית בריאה דלא אתרשים בהאי שמא בגין לאשתמודעא למאן דברא ליה והאי
"ד איהי דיוקנא דרישא דכל ברין ה' ה' דיוקנא דה' אצבעאן דימינא וה' דשמאלא ·
דיוקנא דגופא ובגין דא אמר [c]ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש · לית בכל שם מ
ריה דאשוה כוותי ואף על גב דבראתי לה כדמות אתוון דילי דאנא יכיל
מחאה הוית נורה ולמעבד לה כמה זמנין ולית אלוד אחרא עלי דיכיל לממחי

דברים לג דיוקני ובג"ד כי לא כלורתו לורם ואויבינו פלילים · ואי יקשה ב"נ דהא כתיב כי לא ראיה
שם ד כל תמונה · איהו יתרץ לי' האי תמונה חזינא דהא כתיב ותמונת ה' יביט · ולא בכל תמו
במדבר יב אחרא * דבר נש דילר באתווי ובג"ד אמר ואל מי תדמיוני ואשוה ואל מי תדמיון אל ומ
ס"א דברא דמות תערכו לו · ואפילו האי תמונה לית לי' באתריה אלא כד נחית לאמלכא על בר
וילר באתווי
הושע יב ויתפשט עלייהו יתחזי לון לכל חד כפום מראה וחזיון ודמיון דלהון והאי איהו וביד הנביאי
אדמה · ובג"ד יימא איהו אע"ג דהנא אדמה לכו בדיוקנייכו אל מי תדמיוני ואשוה דהא קד
דברא קב"ה דיוקנא בעלמא ולייר לורה הוה הוא יחידאי בלא לורה ודמיון ומאן (נ"א ואיר
דאשתמודע לי' קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא אסור למעבד לי' לורה דיוקנא בעלמ
לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו
לא ראיתם כל תמונה מכל דבר דאית בי' תמונה ודמיון לא ראיתם · אבל בתר דעבד הו
דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא ידו"ד בגין דישתמודע
לי' במדות דילי' בכל מדה ומדה וקרא אל אלהים שדי לבאות אהי"ד בגין דישתמודעון לי
בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחס"ד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא דאי לא יתפש
ישעיה ד נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון לי' ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו · ווי לי' מא
איוב ד דישוה לי' לשום מדה ואפי' מאלין מדות דילי' כל שכן לבני האדם אשר בעפר יסודם דכלי
ונפסדים · אלא דמיונא דילי' כפום שלטנותיה על ההוא מדה ואפי' על כל בריין ולעילא
מההיא מדה וכד אסתליק מינה לית לי' מדה ולא דמיון ולא לורה כגוונא דימא דלי
במיא דימא דנפקי מיניה תפיסו כלל ולא לורה אלא באתפשטותא דמיא דימא ע
מאנא דאיהו ארעא אתעביד דמיון ויכילנא למעבד חושבן תמן כגון המקור דימא הא ח
נפיק מיניה מעין כפום אתפשטותא דילי' בההוא מאנא כעגולא דאיהי י' · הא מקור חד
ומעין דנפיק מניה הא תרין · לבתר עבד מאנא רברבא כגון מאן דעבד (נ"א דחפר) חפירו
רברבא ואתמלי מן מיא דנפיק מן מעיין · ההיא מאנא אתקרי ים · והוא מאנא תניתאה
ההוא מאנא רברבא ואתפליג לז' נחלין (נ"א מאנין) כפום מאנין אריכין · הכי אתפשט מיו
מן ימא לשבעה נחלין והא מקור ומעיין וימא וז' נחלין איהון י' ואי יתבר אומנא אלין מאני
דתקין יהדרון מיא למקור וישתארו מאנין תבירין יבשין בלא מיא · הכי עלת העלות עבי
עשר ספירות וקרא לכתר מקור ובי' לית סוף לנביעו דנהוריה ובג"ד קרא לגרמיה אי
סוף · ולית לי' דמות ולורה ותמן לית מאנא למתפס לי' למנדע בי' ידיעא כלל · ובגין ד
אמרו בי' במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור · לבתר עבד מאנא זעירא
ודא י' ואתמליא מני' וקרא לי' מעין נובע חכמה · וקרא גרמיה בה חכם ולההוא מאנא
קרא לי' חכמ"ה · ולבתר עבד מאנא רברבא וקרא לי' ים וקרא לי' בינה והוא קרא לגרמי
מבין בה חכם מעלמו ומבין מעלמו כי החכמה איהי לא אתקריאת חכמה מגרמה אלא
(נ"א בגין) בגין ההוא חכם דאמלי לה מנביעו דילי' ואיהי לא אתקריאת בינה מגרמה אלא ע"
שם יד *ההוא מבין דאמלי לה מניה דאי הוה מסתלק מנה אשתארת יבשה הה"ד אזלו מים
א נו' כלים נכבדים והם ז' ספירו' הנין : מני ים ונהר יחרב ויבש · לבתר והכהו לשבעה נחלים ועבד לי' לז' מאנין יקירין · וקרא לו
גדול"ה · גבור"ה · ת"ת · נל"ח · הו"ד · יסו"ד · מלכו"ת · וקרא גרמיה גדול בגדו"לה
(נ"א בחסידות) וחסי"ד · גבור בגבור"ה · מפואר בתפאר"ת · מארי נלחן קרבין בנל"ח נלחים · ובהו"ד קרא
שמיה הוד יולרנו · וביסו"ד קרא שמיה לדיק · ויסו"ד כלא סמיך בי' כל מאנין וכל עלמין

ובמלכות

מלכות קרא שמיה מלך ולו הגדול"ה והגבור"ה והתפאר"ת והנצ"ח וההו"ד כי כ"ל
בשמים דאיהו צדיק · ולו הממלכה דאיהו מלכו"ת כלא ברשותיה למחסר במאן
לאוספא בהון נביעו ולמחסר כפום רעותיה * ביה א ולית עליה אלהא דיוסיף בי'
או יגרע בי' · לבתר עבד משמשין לאלין מאינון כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין
לכרסייא הא עשר וכלא איהו כרסייא כגון כוס דברכה דתקינו בו עשרה דברים
בגין תורה דאתייהיבת בעשרה דברן · בגין עלמא דאיהו מעשה בראשית דאתברי
בעשרה מאמרות ותקין לכרסייא כתות לשמשא לי' דאינון מלאכים · אראלים ·
שרפים · חיות · אופנים · חשמלים · אלים · אלהים · בני אלהים · אישי"ם · ולאלין
עביד משמשין סמא"ל וכל כתות דיליה דאינון כעננים למרכב בהון לנחתא בארעא
דאינון כסוסין לון · ומנלן דעננים אקרון מרכב הה"ד הנה ה' רכב על עב קל ובא
מצרים · ודא ממנא דמצרים · ומיד דחזו (ממנא) דאלהא די הוא (אלהא) ממנא
דלהון חזו לי' כסוסיא תחות מרכבתיה דקב"ה מיד ונעו אלילי מצרים מפניו ולבב
מצרים ימס · נעו מאמונה דלהון ולב דלהון נמס כדונג מהאי אמונה ואמרי וכי
עד כען אמונה ממנא דילן כסוסיא הוה נע לבהון מאמונה דלהון ונמס כדונג ·
ומנלן דימס לבון נמס כדונג איהו כד"א היה לבי כדונג נמס בתוך מעי :

ובכל פטר חמור תפדה בשה וגו' · פקודא דא לפדות פטר חמור ולערוף פטר חמור
אם לא יפדה לי' הה"ד ואם לא תפדה וערפתו ורזא דא יצה"ר יכול לאחזרא
בתיובתא *ולבתר לאתחזרא יצר הטוב כמה דאוקמוה אם זכה עזר אם לא זכה כנגדו
בגין דאינון דיוקנא חד דשה · וחד דחמור · ואי זכה לאחזרא בתיובתא אע"ג דאיהו
חמור עם הארץ תפדה מן גלותא בשה דאיהו שה פזורה ישראל · ואי לא הדר
בתיובתא וערפתו שוי לי' עם קשה קדל דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים דעלייהו
אתמר מי אשר חטא לי אמחנו מספרי : **והיה** (ח) ב לאות על ידכה ולטוטפות
בין עיניך וגו' *פקודא דא פקודא דאקרי בגוונא אחרא דלא אקרי מצוה אלא קדושה
ואלין אינון תפלין · תפלה של יד ותפלה של ראש · תקונא פארא שפירו דגוונין
דאלין · ועל"ד אקרון טוטפות כד"א ישראל אשר בך אתפאר · וכתיב כי נער ישראל
ואוהבהו · ישראל זוטא שמע ישראל ישראל סבא שפירו דגוונין · עילא ותתא · יוסף
צדיק ואתעטר בתרין גוונין (נ"א דרגין) בקדמיתא נע"ר ובסופא צדי"ק · כמה יאה
ליה גוונין למחזי ורזא דא ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה · שפירא בתרין סטרין
בתרין דרגין בתרין גוונין עילא ותתא · כתיב ועשית הישר והטוב · הישר דא תפלה
של יד *לאמשכא ליה בתפלין של ראש לאתיחדא כחדא ותפלה של יד אקדים לשל ראש
אצטריך דלא הוי פרודא בינייהו כלל · מאן דמתעטרא בתפלין קאים ברזא דגוונא
עלאה וקאים באינון תרין רזין דקאמרן כיוסף דאקרי נער ואקרי צדיק ברזא דעבד
אמן וברזא דבן יהודאי · ואלין אינון תפלה של יד ותפלה של ראש · ואינון כללא
חדא בלא פרודא ארבע פרשיין דתפלין בד' בתים באינון תפלין של ראש · וכמה
דאינון ד' פרשיין באינון תפלין של ראש אוף הכי כלהו בתפלין של יד בבית א'
דהא בתפלה של יד לית לה מגרמה כלום אלא מה דנקטא מלעילא ורזא דא כל הנחלים
הולכים אל הים · ומגו דנקטא לון מלעילא אקרי תפלה ואתקדשת בקדושתהון (וכלא)
אקרי קדושה · ואקרי תפלה וכדין אקרי מלכות · מלכות שמים שלימה · ד' פרשיין ·
דא אוקימנא רזא דלהון בכמה דוכתי · אבל פרשה קדמאה קדש לי כל בכור דא איהו רזא

עלאה

ס"א בהון
א עיין בפרדס רמונים שער טז פרק ג דף ח :
ישעיה יט
בס"א ליתא
תהלים כב
ויקרא כ א
פקודא להביא קרבן וכו'
ס"א לבתר יצר הטוב כו'
ירמיה נ
שמות לב
בכור קח ב
ובפנה הז' :
ב עיין לפ' שלח לך קעה ע"א :
ישעיה מט
הושע יא
בראשית לט
דברים ו
ס"א לאסמכא
קהלת א

עלאה דכליל כל ד' בתים ברזא דנהירו עלאה דנפקא מאין · וכל אינון ד' אתרמי
הכא · קדש דא קודשא עלאה · רזא דחכמתא עלאה דמתמן כלא אתקדש בר
דגניזו עלאה דאתקרי קדש · לי דא בינה רזא דעלמא עלאה היכלא פנימאה
ויקרא כה (ורזא דא °כי לי בני ישראל עבדים °כי לי כל בכור °והייתם לי סגולה) ה"ל רזא דחסד בי
במדבר ג
שמות יט דוכתא בין לעילא בין לתתא · בכו"ר דא בן בכור דכתיב °בני בכורי ישראל והאי
שם ד בכור כליל כל סטרין וכל גוונין · ובג"כ קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלא
אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי · אבל באורח פרט כל חד בלחודוי ד
איהי פרשתא קדמאה דכליל כל שאר פרשיין · פרשה תניינא והיה כי יביאך וגו' ד
בינה דהא בפרשתא דא איהי יציאת מצרים דהוה מסטרא דיובלא · וע"ד שירות
דילה והי"ה דהא מלה דא איהי ביובלא ובג"כ שמא דילה והי"ה דלית והיה אלא בהא
דא דאיהו זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוצינין ולאשתכחא בדרגא תתאה (נ"א והי
כמאן דאמר על מלכא דאי הוי (נ"א דיהוי) זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוציני
וכלא ברזא חדא ובגין דאיהו באורח טמיר לא אקרי באתגלייא בשמא דא אלא אתמה
לחכימין למנדע · וע"ד אתרשים בשמא קדישא במלה · דא פרשה תליתאה שמע י
איהו רזא דימינא דאקרי חסד עלאה דאיהו קא מייחד יחודא דכלא לד' סטרין וקב'
מסדר בי' סדורא דכל עלמא ודא איהו דקא מתפשט בכל סטרין אפילו גו תהומי תתא
בדא קב"ה ברא עלמא כד אתעטף קב"ה בעטופא דזהרא · ודא דקא מייחד יחודא
ובג"כ שמע סמיך לוהי"ה יחודא דכל יומא איהו יחודא למנדע ולשואה רעותא
יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא · שמע ישר
ה' אלהינו ה' הא כלהו חד · וע"ד אקרי אחד · הא תלת שמהן איהון · היך איהון נ
ואע"ג דקרינן אחד היך איהון חד · אלא בחזיונא דרוח קדשא אתיידע ואינון בח
דעינא סתימא למנדע דתלתא אלין אחד · ודא איהו רזא דקול דאשתמע · קול אי
חד ואיהו תלתא גוונין אשא ורוחא ומיא וכלהו חד ברזא דקול (ולאו איהון אלא חד)
אוף הכא ה' אלהינו ה' איהון חד · תלתא גוונין ואינון חד · ודא איהו קול דעב
בר נש ביחודא ולשואה רעותיה ביחודא דכלא מאין סוף עד סופא דכלא בהאי ה
דקא עביד בהני תלתא דאינון חד · ודא איהו יחודא דכל יומא דאתגלי ברזא דר
קדשא · והמה גוונין דיחודא אתערו וכלהו קשוט · מאן דעביד האי עביד · ומ
דעביד האי עביד · אבל האי יחודא דקא אנן מתערי מתתא ברזא דקול דאיהו נ
דא הוא ברירא דמלה האי בכללא · לבתר פרט כדקאמרן · פרשה רביעאה הוא ר
דדינא קשיא · השמרו לכם · אלין אינון תפלין דרישא ותפלין דדרועא כגוונא דא בו
ביתא · והא אתערנא בהו וכלהו רזא חדא · קשרא דתפלין דרישא איהו דל"ת וע
שמות לג כתיב °וראית את אחורי · וע"ד איהו לאחורא ותמן אתקשר כלא בקשרא חדא ואיהי
מנחת אלין תפלין דדרועא לאתקשרא (ס"א אית קשרא) אחרא רזא דברית קדישא ר
דא כמה דאתער בכמה דוכתי וכלא רזא חדא · זכאין אינון ישראל דידעין רזא
דברים כח ואצטריך בר נש לאנחא לון כל יומא למהוי בדיוקנא עלאה ועליה כתיב °וראו כל ע
הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ע"כ · ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת ויהי בשלח

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו'. רבי שמעון
פתח תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות. האי קרא קשיא ואית לאסתכלא חבקוק ג
ביה מאי שנא תפלה לחבקוק הנביא יתיר מכל שאר נביאי עלמא דלא כתיב בהו
תפלה לישעיה הנביא או לירמיה או ליחזקאל או להושע או לשאר נביאי עלמא. אלא
הכי תנינן אלישע זכה בהאי עלמא מה דלא זכה נביאה אחרא בר ממשה. (ועם
כל דא לא בעא לאטרחא למריה). ת"ח מאי כתיב ויהי היום ויעבור אלישע אל שונם מלכים ב ד
ושם אשה גדולה. מאי אשה גדולה אלא גדולה בעובדהא דכל בני *ביתא משתבחין בה ס"א דרת
והיא עקרא דביתא. ובגין דבעלה לא הוה שכיח בביתא למהוי עקרא לא הוה
אדכר הוא אלא היא. ותו ושם אשה גדולה. גדולה על כל שאר נשי עלמא.
דהא שאר נשי עלמא כד ממאן אושפיזא בביתא מלטטרן ביה ודחקן ביה כל שכן
לאפקא עליה ממונא והיא חדת ביה באושפיזא ואפקא עליה ממונא כל שכן כיון
דחמת ליה לאלישע חדת ביה לחדא. וע"ד שבחא דכלא דאתתא היא דהא אושפיזא
דביתא דאתתא היא. ובג"כ ושם אשה גדולה. גדולה על שאר נשין. ותאמר אל אישה
הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא במה ידעה. אלא הא אוקמוה חבריא [א] דשושיפא א סדין לבן
חוורא זריקת ליה בערסיה ולא חמת ביה קרי מעולם ולא אעבר זבובא בפתוריה. הני
מילי קשיין. אי תימא דלא חמת ביה קרי הא סגיאין אינון בני נשא הכי בעלמא מה
שניא הכא. ואי תימא דלא עבר זבובא בפתוריה. אמאי כתיב הנה נא ידעתי והכי
היא ידעת ולא אחרא והא כל אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הוו ידעי. אלא שפיר
קאמרת אבל הנה נא ידעתי היא ידעת ולא אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא
דשכיב בליליא ובשעתא דקאים בצפרא. והאי דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה
בערסיה הכי הוה ובה ידעת דאורחא דעלמא כיון דקאים ב"נ מערסיה סליק שושיפא
דנאים בה ריחא מנוולא. והאי בשעתא דסלקת הוות שושיפא מערסיה הוה סליק
ריחין *כריחין דגנתא דעדן. אמרה אי לאו דקדישא הוא וקדושא דמריה עליה לא קכי
סליק ריחא קדישא הכי. בגיני כך בעי לאתפרשא מן ביתא דלא אזדהר בר נש
כל כך בביתא. אבל אמרת נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושולחן שם
וכסא ומנורה ארבע אלין למה. אלא בגין דאינון תקונא דכנסת ישראל דאתקריאת
עליית קיר והכי אתקריאת כמה דכתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. [ב] מטה ושולחן ב תרומה קלג ע"א:
וכסא ומנורה לאו אינון כתיקון דמשה. דהא כסא קא בעי בקדמיתא ולבתר
שולחן לבתר מנורה לבתר מטה. אמאי אקדימת מטה בגין דהיא חביבא עליה
יתיר מכלא. ואקדים בר נש מה דחביב עליה. ויהי היום ויבא שמה. ויהי
היום מאן הוא יומא דא. אלא כמה דאוקמוה. ותא חזי ההוא יומא יומא
טבא דראש השנה הוה דאתפקדו ביה עקרות דעלמא ואתפקדן ביה בני עלמא
[ג] קרא לשונמית ואמר הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת. בגיני כך ג בא לג ע"ב:
אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני דעלמא דקודשא בריך הוא דאין ביומא דא שם

לעלמא

לעלמא · ובגין דאתפרשא בלחוד באתר דלא אצטריכא לאסתכלא ברגיזו דעלמא·
לעשות לך היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא · וכי מלה דא למה אצטריכא
אתתא דלא נפקת ולא עאלת בהיכלא דמלכא · אלא יומא דא הוה גריס דכל בני ע
יתבין (נ"א קיימין) בדינא · ובההוא יומא אקרי קב"ה מלך · המלך המשפט · אמר
אי את אצטריך לך לגבי מלכא עלאה על עובדין די בידך · ותאמר בתוך עמי אנכי יושב
מאי קאמרת · אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תליא בעלמא לא יתפרש בר נש בלח
ולא יתרשים לעילא ולא ישתמודען ביה בלחודוי דהא בזמנא (אחרא) דדינא תליא בע
אינון דאשתמודען ורשימין בלחודייהו אע"ג דזכאין אינון · אינון אתפסן בקדמיתא ·
דא לא נבעי ליה לאינים לאתפרשא מבין עמא לעלם דבכל זמנא רחמי דקב"ה על כ
כלהו כחד (ולא ליבעי ליה לאיניש לאתפרשא מן עמא לעלם) · ובג"כ אמרה בתוך ע
אנכי יושבת ולא בעינא לאתפרשא מנייהו כמה דעבדנא עד יומא דין · ויאמר גחזי א
בן אין לה וגו' · אמר לה אלישע הא ודאי שעתא קיימא דהא יומא גריס · ויאמר למ
הזה כעת חיה את חובקת בן · ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר ד
אליה אלישע · למועד ודאי · לבתר מית · מ"ט מית · אלא בגין דאתייהיב לה ו
לבעלה · ומאתר דנוקבא אתקשר · ומאן דאתקשר בנוקבא מיתא אזדמנת קמיה · נ
בראשית יח לן דלה אתייהיב דכתיב את חובקת בן · ת"ח באברהם כתיב שוב אשוב אליך ·
אליה אליך ודאי בך אתקשר ולא בנוקבא · מאן דאתי מסטרא דנוקבא מותא אק
לרגלוי · ותעל ותשכיבהו על מטת איש האלהים בגין דתמן חמת קדושה עלאה מכלא · ו
לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד · מכאן דהיא עקרא דביתא ולא עוד אלא דה
אזלת אבתריה ולא בעלה · ויגש גחזי להדפה הא אוקמוה · ויאמר איש האלהים הר
לה · מאי שנא הכא דאמר איש האלהים וכד הוה במתא אלישע · אלא הכא ודאי
ס"א הוא האלהים דהכא *הזא דוכתיה ולא במתא ולא בשעתא דהוו בני נביאי קמיה · וה' הע
שם יט ממני וגו' · כד"א וה' המטיר על סדום ועל עמורה דא בי דינא דלתתא · ולא הגיד לי
טעמא לא ידע אלישע · אלא אמר קב"ה ומה אנא קטיל להאי אימא ליה לא ימ
דהא נבזבזא דיליה הוא · ודאי אית ליה למימת · דהא אתמר דכתיב את חובקת בן ומא
דנוקבא גרם מותא · ובגיני כך לא אמר ליה · ויאמר לגחזי חגור מתניך וקח משענ
בידך ולך · והא אוקמוה ואסתלק ניסא מניה · חי ה' וחי נפשך אם אעזבך · אמאי ה
דגיחזי הוה אזיל · אלא היא ידעת אורחוי דההוא רשע דגיחזי דלאו איהו כד
דישתכח ניסא על ידוי · וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וגו' · אמאי אלא דאשגח אלי
וידע דאתרא (נ"א דאתתא הוא) · דא הוה דגרים דאתקשר ביה מותא · וישם פ
על פיו ועיניו על עיניו לקשרא ליה באתרא אחרא עלאה אחר · דהיין אשתכחו ביה ו
יכיל לאתעקרא ליה מאתר דאתקשר ביה בקדמיתא אלא אתער רוחא חדא מעילא ואתקי
בהאי אתר ואתיב ליה נפשיה · דאי לאו הכי לא הוה קאים לעלמין · ויזורר הנער עד ש
תהלים צ פעמים ולא סליק יתיר · כמה דאת אמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה. ודא הוה חבקו
נביאה · כמה דאת אמר את חובקת בן · אי הכי חבוק מבעי ליה · אמאי חבקוק תרי אלא ה

דאמיה

דאמיה וחד דאלישע דאתחבק עמיה · ד"א א תרי חבוקין הוו בי' בין להאי סטרא א סקדמת בראשית ז ע"ב:
בין להאי סטרא · חבוקא חדא ההוא אתר דהוה תלי בי' בקדמיתא · חבוקא אחרינא
דסליק לי' לדרגין עלאין יתיר ובג"כ חבקוק תרי · תפלה לחבקוק הנביא מאי תפלה · חבקוק ג
אלא דא הוא אתר דהוה קשיר בי' בקדמיתא ודא הוא תפלה של יד · על שגיונות ·
דההוא יומא דאתקשר בי' שגיונות דעלמא הוו תליין קמי קב"ה וגבורה הוה שליט ·
וע"ד אתקשר בי' האי תפלה (נ"א בהאי תפלה) · ד"א תפלה לחבקוק הנביא · תפלה
לחבקוק בגין חבקוק דאיהו עביד בגיניה · ה' שמעתי שמעך יראתי וגו' · ת"ח כד הוה
אתער עליה רוחא דנבואה על אתר דא דהוא תפלה הוה אתי והוה דחיל ומזדעזע ·
מתלא אמרי מאן דנשיך מכלבא מקליה אזדעזע · ה' פעלך בקרב שנים חייהו · מאן
פעלך אלא עליה קאמר דאיהו פעל דיליה · בקרב שנים חייהו · הב לי' חיין להאי פעלך
בקרב שנין עלאין · ד"א חייהו דלא ימות כד בקדמיתא · על שגיונות · מאי על שגיונות
על שגיאות מבעי לי' · כד"א שגיאות מי יבין · אלא (כלא הוא אבל) שגיונות כד"א תהלים יט
שגיון לדוד · זיני תושבחן הוו קמייהו דנביאי למישרי עלייהו רוח נבואה כד"א *ופגעת שם ז
חבל נביאים יורדים מהבמה ולפניהם נבל ותוף וגו' וכתיב ועתה קחו לי מנגן וגו' · שמואל א י / מלכים ב ג
וכל שכן חבקוק דאצטריך לי' יתיר מכלהון לנייחא דרוחא ולבסמא לההוא אתר
לאמשכא עליה רוח נבואה · וכן כלהו נביאי כהאי גוונא בר ממשה דסליק על כל
שאר נביאי דעלמא זכאה חולקיה · ת"ח כד נפקו ישראל ממצרים רוחיהון הוה תביר
בגווייהו והוו שמעין אינון תושבחן ולא יכלין למחדי ובשעתא דכלהו אוכלסין ורתיכין
נפקו בשכינתא כלהו ארימו תושבחן ושירין קמי קב"ה ואתער קב"ה רוחיהון דישראל
והוו שמעין אינון תושבחן וקאים רוחיהון בגווייהו דלא פרחן · בר נש כד איהו שביק
פולחנא כדין ידע תבירו דגרמוי תבירו דרוחיה · כך ישראל כד נפקו ממצרים כדין
טעימו טעמא דמותא וקב"ה אסי לון דכתיב וה' הולך לפניהם יומם וגו' · וכל אורחין שמות
הוו סלקין ריחין דאסותא ועאלין לגופייהו ואתסיין וקל תושבחתן דהוו שמעין הוו
חדאן וניייחין ברוחיהון · ופרעה וכל אינון אוכלוסין דילי' הוו אזלי בתרייהו לאוזפא
לון עד דנפקו מארעא דמצרים · וכן כל אינון רברבן דממנן עליהון ועל שאר עמין
אוזיפו לה לשכינתא ולישראל כלהו עד דשארו באיתם בקצה המדבר הה"ד · ויהי בשלח
פרעה את העם וגו' · כי קרוב הוא · ההוא אומאה דאומי אבימלך
לאבהן על ההוא טיבו דעבדו פלשתים לאבהן דכתיב כחסד אשר עשיתי עמך תעשה בראשית כא
עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה:

ויהי בשלח פרעה את העם · מה כתיב לעילא ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו ·
ת"ח מוקמא עלאה דעבד קוב"ה במצרים · תלת מותני הוו · חד דעבדו בוכרין
במצרים דקטילו כל אינון דאשכחו · וחד דקטל קוב"ה בפלגות ליליא · וחד כד חמא
פרעה מותנא בביתיה בבנוי ובעבדוי קם חריז גרמיה וקטיל אפרכין וסרכין וכל
דאמליכו ליה לסרבא בעמא עד דאורייתא אסהידת עליה דאיהו קם בליליא ממש ·
כמה (דקודשא בריך הוא בפלגות) דליליא קטל בוכרין ועבד נוקמין הכי קם פרעה
בארעא דמצרים וקטל ועבד נוקמין בסרכוי ב ואפרכוי ואמרכלוי וכל אינון רברבין ב כל' שם מיני שרים ופקודים:

שמות יב הה"ד ויקם פרעה לילה (לילה ממש) דקם לקטלא ולשיצאה · אורחוי דלבא ו
מחיין ליה בהבנא איהו אתי ונשיך לחבריה כך פרעה לבתר איהו הוה אזיל בשו
והוה מכריז ואמר קומו צאו מתוך עמי אתון קטלתון לכל בני מתא אתון קטל
סרכי ואפרכי וכל בני ביתי הה"ד ויקרא למשה ולאהרן לילה · כיון דבידכון ה
כלא וברכתם גם אותי דלא תקטלון לי · ולבתר איהו בגרמיה אוזיף לון ואפיק
מארעא הה"ד ויהי בשלח פרעה את העם וגו':

ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף · לתקנא אורחא לאתריה · רבי יהו
שם ה אמר מאי שנא כד הוו ישראל במצרים דכתיב שלח את עמי כי אם מ
שם ט שם ד אתה לשלח את עמי בני בכורי ישראל · ובההוא זמנא לא הוו גזירין ולא אתקשרו ב
כדקא יאות · והכא דהוו גזירין ועבדו פסחא ואתקשרו ביה קרי לון את העם · א
בגין ההוא ערב רב דאתדבקו בהו ואתערבו בהדייהו קרי לון את העם סתם · כד
שם לב ויגוף ה' את העם על אשר עשו את העגל · ויקהל העם על אהרן · וירא העם
א בקיצור בשם משה וכן כלהו · רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד והוה עמהון יו
גמלים יחד: ב ומשא על טייעא א בקטירא דגמלי ב טעופירא בכתפייהו · עד דהוו אזלי אשכח ההוא יו
כתפיהם: טייעא אכתי חדא דשאר עמין ג דקטירא בירוקי חקלא אשתמיט מנייהו ואתקיף ג
ג שבית'מלקט' עשב השדה ואתא עלה · תווהו רבי יצחק ורבי יהודה אמר ניתוב מאורחא דא דהא קוב"ה בע
ונשמע מהם לאחזאה לן דלא נתחבר בהדיה תבו מאורחא בדקו בתריה ואשכחו דבריה דבת
ואנס הגויים וכא עליהם: נכר הוה ואבוה פסיל זרעא הוה אמרו בריך רחמנא דשזיב לן · פתח רבי יצחק וא
תהלים לז אל תתחר במרעים · מאן איטון מרעים דלא כתיב חטאים או רשעים אלא מרעי
דאבאישין לגרמייהו ולאני דמתחברן בהדייהו · רבי יהודה אמר מרעים ארחיק גרמ
ממרעים דלא תהוון רעים וחברים בהדא דלא יבאישו לך עובדוי ותתפס בחטאוי
ת"ח אי לא הוו איטון ערב רב דאתחברו בהון בישראל לא אתעביד ההוא עובדא ו
מיתו מישראל כל איטון דמיתו ולא גרים לון לישראל כל מה דגרים · ות"ח ההוא עוב
וההוא חובה ממש גרים גלותהון דישראל דתניא בעא קב"ה דישתכחון ישראל בהה
שעתא כמלאכי עלאי ולמעבד להון חירין מכלא · חירין ממותא ולמהוי חירין מן שעבו
שמות לב דשאר עמין כד"א חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות · כיון דאתעב
ההוא עובדא גרימו כלא · גרימו מותא · גרימו שעבוד מלכוון · גרימו דאתברו אי
לוחי קדמאי · גרימו דמיתו מישראל כמה אלפין מנייהו · וכל דא בגין אתחברו
דאינון ערב רב דאתחברו בהו · אוף הכא בגיניהון לא אתקרון בני ישראל ו
ישראל וגא עמי אלא העם סתם · ואי תימא וחמושים עלו בני ישראל · כד ה
סלקין ממצרים ולא אתחברו בהדייהו איטון ערב רב קרי לון בני ישראל כיון דאתחב
בהדייהו דכתיב וגם ערב רב עלה אתם קרי לון העם · רבי יוסי אקשי וא
כתיב כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם ·
הכי כל יומא הוו חמאן להאוא ערב רב · אמר רבי יהודה ערב רב כת
וגא מצרים דהא כמה שאר עמין הוו דיירי במצרים · ולא עוד אלא דכל
אתגזרו וכיון דאתגזרו לא אקרון מצראי · ועל פומא דמשה קבילו לון והיינו ה
דאמר

דאמר הכתוב °לך רד כי שחת עמך' סרו מהר מן הדרך אשר צויתם · צויתם כתיב · שמות לב
וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים· חד מחמשה הוו · ור' יוסי אומר חמשה מישראל
וחד מנייהו ר' יהודה אומר וחמשים אחד מחמשים · אר"ש בגין *דהוה יובלא בראשית נ ב
סליק נון ממצרים בג"כ וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים ואי לאו לא סליקו וע"ד
אתעכבו חמשין יומין לקבלא אורייתא · ומההוא אתר נפקת אורייתא ואתייהיבת ועל
דא וחמשים חסר · דבגין דא עלו בני ישראל מארץ מצרים :

ויקח משה את עצמות יוסף וגו' · אמאי סליק גרמוי · אלא בגין דהוה רישא לנחתא
לגלותא · ולא עוד אלא דאיהו סימנא דגאולה הוה ליה ואומי להו לישראל על
דא הה"ד כי השבע השביע את בני ישראל והא אתמר · זכאה חולקא דמשה דישראל
הוו עסקי לשאלא ממונא ממצראי ומשה הוה עסיק באומאה דיוסף · ואית דאמרי
ארונא בנילוס הוה ובשמא קדישא סליק ליה · ועוד אמר משה· יוסף הגיע זמן פורקנא
דישראל ואמר עלה שור וסליק · ואית דאמרי בין מלכי מצראי הוה ומתמן סליק* · ואית ס"א ל"ס
דאמרי בגין דלא יעבדון ליה ע"ז שוו בנילוס וסרח בת אשר הוואת ליה למשה :

וה' הולך לפניהם יומם · ר' יוסי פתח °למנצח על אילת השחר מזמור לדוד · כמה תהלים כב
חביבא אורייתא קמיה דקב"ה דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא
רחים הוא לתתא קב"ה אצית ליה למלולוי · לא שביק ליה בהאי עלמא ולא שביק ליה
בעלמא דאתי· ואורייתי' בעי למלעי בה בימאמא ובליליא דכתיב °והגית בו יומם ולילה· וכתיב יהושע א
°אם לא בריתי יומם ולילה וגו' · תינח בימאמא בליליא אמאי · בגין דיהא שמיה ירמיה לג
לגביה שמא קדישא שלים: כמה דלית יומם בלא ליליא ולאו איהו שלים אלא דא עם
דא · כך בעי אורייתא לאשתכחא עמיה דב"נ יומא וליליא למהוי שלימותא לגבי דב"נ
יומם ולילה והא אתמר דעקרא דליליא מפלגותא ואילך · ואע"ג דפלגו קדמיתא בכללא
דליליא הוא · אבל בפלגות ליליא קב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא
וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא · והא אתמר דקב"ה וכל צדיקיא
דבגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה הה"ד °היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך ש"ה ח
השמיעני והא אוקמוה · היושבת בגנים דא כנסת ישראל דאיהי משבחת ליה לקב"ה
בשבחא דאורייתא בליליא · זכאה חולקיה מאן דאשתתף בהדה לשבחא ליה לקב"ה
בשבחא דאורייתא וכד אתי צפרא כ"י אתיא ומשתעשעא ביה בקב"ה ואושיט לה
לגבה שרביטא דחסד ולא עלה בלחודהא אלא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדה והא
אתמר דכתיב °יומם יצוה ה' חסדו ובלילה וגו' · וע"ד אילת השחר אקרי · ואר"ש תהלים מב
בשעתא דבעי לאתנהרא צפרא אתחשך ואתקדר נהורא וקדרותא אשתכח · כדין אתחברת
אתתא בבעלה (דתנינן אשה מספרת עם בעלה) למשתעי בהדיה ועאלת להיכליה· לבתר
כד בעי שמשא למיעל אתנהיר ואתת ליליא ונטיל ליה · כדין כל תרעין סתימין ·
וחמרין נערין וכלבין נבחין · כד אתפלג ליליא שארי מלכא (למקרי) למיקם ומטרוניתא
לזמרא ואתי מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא ואמר °פתחי לי אחותי רעיתי וגו' · וכדין ש"ה ה
משתעשע בנשמתהון דצדיקיא · זכאה חולקיה דההוא דאתער בההוא זמנא במלי
דאורייתא בגין דא כל אינון דבני היכלא דמטרוניתא כלהו בעיין למיקם בההוא זמנא
לשבחא למלכא וכלהו משבחן קמיה ושבחא דסליק מהאי עלמא דא דאיהו רחיק (יתיר)
דא ניחא ליה לקב"ה מכלא · כד אסתליק ליליא ואתי צפרא (נ"א ואתחשך) ואתקדר
כדין מלכא ומטרוניתא ברזא בחדוה ויהיב לה מתנן ולכל בני היכלה· זכאה חולקיה
מאן דאיהו במנייהא · וה' הולך לפניהם יומם · קודשא בריך הוא ובית דיניה
אמר

א״ר יצחק הייגו דתנינן שכינתא באבהתא נטלא · הולך לפניהם יומם דא אברהם
בראשית לג בעמוד ענן דא יצחק · לנחותם הדרך דא יעקב · דכתיב ביה °ויעקב הלך לדרכו
ולילה בעמוד אש להאיר להם דא דוד מלכא · וכלהו רתיכא עלאה קדישא למהך ישר
ס״א דבנייהו בשלימותא דכלא בגין דיחזון אבהן פורקנא *דילהון דכתיב ואנכי אעלך גם עלה
המרכבה וכתיב וה׳ הולך וגו׳ ללכת יומם ולילה · וכי אמאי הוו אזלי יומם ולילה
יהכון בימנא ולא יהכון בליליא כבני אנשא דערקין כיון דקב״ה נטיר לון אמאי אז
בימנא ובליליא · אלא לאשתכחא בהו שלימותא דכלא דלית שלימו אלא יומם ולילה
א מלכות עם ע״ב סנהדרין א״ר אבא הכי אוקימנא א וה׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן דא אברהם · ולי
בעמוד אש דא יצחק · ואי הכי יעקב אן הוא · אלא במלה קדמאה אתמר ות
שארי כמה דכתיב וה׳ · ולילה בעמוד אש הוה נהיר בסטרא דא ובדא · בגין דירד
מצראי בתריהון לאתייקרא שמא דקב״ה ברתיכוי ופרשוי בגין למיזל יממא ולילי
אספקלריא דנהרא ודלא נהרא · ותו בגין לאטעאה למצראי דימרון מקרה הוא דכת
ישעיה יט שם מד °נואלו שרי צוען וכתיב °משיב חכמים אחור וע״ד אזלי בימנא ובליליא · רבי אבא אמ
זכאה חולקיהון דישראל דקב״ה אפיק לון ממצרים למהוי חולקיה ואחסנתיה · ות׳
שם כז בסטרא דיובלא אשתכח חירו לישראל · וכן לזמנא דאתי דכתיב °והיה ביום ההו
יתקע בשופר גדול וגו׳ · ובגין דהוא יובלא עלאה אתעכבו חמשין יומין לקבלא אוריית
ולמקרב לטורא דסיני · וכיון דאזלי בימנא אזלי בליליא למהוי כלא חד יומא בין יממ
ולילא ולא אשתכח פרישו · ולא עוד אלא דכלהו בנייהו אזלין לרעותא דנפשייהו ביום
דקבילו אורייתא הוו חמשין יומין שלמין יומי ולילי כדקא יאות דלית יום בלא לילה ולי
לילה בלא יום ולילה ויום אקרי יום אחד · וכיון דאזלו חמשין יומין שלימין כד
(לקבל נ׳ דיובלא וכמו) שארו עלייהו אינון נ׳ יומין דיובלא ומסטרא דיובלא אתייהיב לה
אורייתא · ובג״כ אזלין יומא וליליא · וא״ר אבא כתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהין עינ
אמאי הא אוקימנא מאן דרחים לחייבא הכי הוא · ות״ח ביצחק אתכליל ליליא ולילי
לא בהיר וע״ד ותכהין עיניו וכלא חד · ר׳ יצחק פתח ואמר · **ויגד** למלך מצרים
כי ברח העם · ויגד מאן קאמר ליה · אלא הא אוקמוה אבל חכמוי וחרשוי אתכנש
לגביה ואודעוהו כי ברח העם · ואמאי קאמרו דא · אלא חמו בחכמתא דלהון דהו
אזלי יממא וליליא אמרו ודאי ערקין אינון · ולא עוד אלא דחמו דלא הוו אזלי באר
מישר כמה דכתיב וישובו ויחנו לפני פי החירות :

ויקח שש מאות וגו׳ · שש מאות אמאי · א״ר יוסי לקבל מניינא דישראל · דכתיב כשש
מאות אלף רגלי · בחור לקבל הגברים דאינון עקרא דכל ישראל · וכל רכב מצרים
שאר רתיכין דאינון טפלין לאחורי (נ״א לאחרנין) לקבל הטף דכתיב לבד מטף · וכלא עביד
בעיטא דחרשוי וחכמוי · ושלישים על כלו · כלא בחכמתא לקבל דרגין עלאין תרין וחד
ר׳ יצחק אמר כתרגומו · ומזרזין זריזין הוו בכלא· ויקח שש מאות רכב בחור . רבי חייא
שם כד אמר כתיב °יפקוד ה׳ על צבא מרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה · בזמנא דקב״ה
יהיב שלטנותא לרברבין עמין לעילא יהיב להו לעמא דילהון לתתא · ובשעתא דנחית לון
מדרגיהון דלעילא נחית לון לעמא לתתא · ויקח שש מאות רכב בחור · הא ממנא דלהון
(נ״א ולבתר) ואוקמוה דבתר רתיכין דשאר עמין וכלהו נפלו במפריחתא דסיסרא לבתר והיינו בחור *וכל
שיר א רכב מצרים · כתיב °לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי · ת״ח כדוגמת סוסיא
נוקבא אתחזי להון לסוסיהון דפרעה ואוקמוה · אלא לסוסתי ברכבי פרעה

ת"ח פרעה בשעתא דהוה רדיף אבתרייהו דישראל מה עבד נטל סוסוון נוקבן וכפת לון ברתיכוי בקדמיתא וסוסוון דוכראי כפת לון לאחוריהון והוו מזיינין דוכרי לקבל נוקבי ונוקבי לא בעאן ואזלן למיזל · כיון דקריב (נ"א וכד אדביק) נגבייהו דישראל נטל נוקבי ושוי לון לאחורי וסוסוון דוכרין לקדמין לאבאשא לישראל ולאגחא בהו קרבא · כגוונא דא וה' הולך לפניהם יומם לבתר חזרה שכינתא לאחוריהון דישראל דכתיב ויסע מלאך האלהים וגו'. בגיני כך דמיתיך רעיתי והאי קרא הא אוקמוה · דאקריב לכל חילוי ורתיכוי לאגחא קרבא · ותו **ופרעה** הקריב · רבי יוסי אמר הא אתמר דקריב לון לתשובה · ופרעה הקריב כתיב ה' בצר פקדוך לחשו לחש ישעיה כו
וגו' · בצר פקדוך לא פקדין ישראל לקב"ה בשעתא דנייחא אלא בשעתא דעקין להו וכדין כלהו פקדין ליה · לחשו לחש וכלהו צלאן בצלותין ובבעותין ואריקו קמיה צלותין · אימתי · מוסרך למו בשעתא דפקיד לון קב"ה ברצועוי כדין קב"ה קאים עלייהו ברחמי וניחא קמיה ההוא קלא דלהון בגין לאתפרעא מן שנאיהון ואתמלי עלייהו ברחמי כמה דאוקימנא · מתל ליונה עם הנץ וכו' כך ישראל הוו קריבין לימא והוו חמאן לימא קמייהו אזיל וסעיר וגלגלוהי זקפין לעילא הוו דחילין זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולמשירייתיה ואבני גירין ובלסטראין כדין וייראו מאד · מה עבדו ויצעקו בני ישראל מאן גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא · פרעה · הה"ד ופרעה הקריב והא אתמר :

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' · א"ר שמעון זכאה חולקיהון דישראל דהא רעיא כמשה אזיל בגווייהו · כתיב ויזכור ימי ישעיה סג
עולם משה עמו · ויזכור ימי עולם דא קב"ה · משה עמו (מכאן אוליפנא) שקול הוה משה ככל ישראל · ואוליפנא מהא כי רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו · אי איהו זכי עמא כלהי זכאן · ואי איהו לא זכי עמא כלהו לא זכאן ואתענשו בגיניה והא אוקמוה · התיצבו וראו לית לכו לאגחא קרבא דהא קב"ה יגיח קרבא בגיניכון כד"א ה' ילחם לכם ואתם תחרישון · ת"ח ההוא ליליא כנש קב"ה לפמליא דיליה ודאין דינייהו דישראל ואלמלא דאקדימו אבהן עלייהו דישראל לא אשתזיבו מן דינא · רבי יהודה אמר זכותא דיעקב אגין עלייהו דישראל הה"ד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא תהלים קכד
ישראל · ישראל סבא : **ה'** ילחם לכם ואתם תחרישון · רבי אבא פתח אם ישעיה נח
תשיב משבת רגליך עשות חפציך ביום קדשי · זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהון לאתדבקא בהו מכל שאר עמין דעלמא · ומגו רחימותא דלהון קריב לון לגביה ויהב לון אורייתא ויהב לון שבת דאיהו קדישא מכל שאר יומין ונייחא מכלא וחדוה דכלא ושקיל שבת לקבל אורייתא כלה · ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה · וקראת לשבת ענג ענוגא דכלא ענוגא דנפשא וגופא ענוגא דעלאין ותתאין · וקראת לשבת מאי וקראת דיזמין ליה כמה דאת אמר מקראי קדש ויקרא כג
כלומר זמינין כמה דמזמין אושפיזא לביתיה · ועל דא וקראת לשבת ענג דיזמין ליה כמה דמזמנין אושפיזא בפתורא מתקנא בביתא מתקנא כדקא יאות במיכלא ובמשתיא כדקא יאות יתיר על שאר יומין · וקראת לשבת · מבעוד יום · *לקדוש ה' מכובד דא יום כפורים תרי דאינון חד · וכבדתו מעשות אמור קנ א'
דרכיך

דרכיך כמה דאוקימנא · ממצוא חפצך ודבר דבר וכא אמר בגין דהכיא מלה סלק
ואתער מלה דחול לעילא · מאן דמזמין אושפיזא ביה בעי לאשתדלא ולא באחרא
ת״ח הכיא מלה דנפיק מפומיה דבר נש סלקא ואתער אתערותא לעילא אי לטב ג
מג ג לביש · ומאן דיתיב בענוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה *דחול דהא פגים פגים
ביומא קדישא · מאן דיתיב בהלולא דמלכא לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק באחרא
ובכל יומא בעי לאחזאה עובדא ולאתערא אתערותא ממה דאצטריך · ובשבת במ
דשמיא ובקדושא דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא · תא חזי הכא כד אתקרי
פרעה לאגחא קרבא בהו בישראל בההוא זמנא לא בעי קב״ה דיתערון ישראל אתערות
לתתא כלל דהא אתערותא לעילא הוא · דהא אבהן אקדימו ואתערו אתערותא ד
לעילא וזכותא דלהון קאים קמיה (ואתערו אתערותא דא) ולא בעא קוב״ה דישרא
יתערון לתתא כלל (דהא באתרה לעילא הוה ·) הה״ד ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון
תחרישון ודאי · ולא תתערון מלה דלא אצטריך לכו והכא אתכליל שמא קדישא באתו
רשימן · והא אתערו ביה חברייא · רבי יוסי ורבי יהודה הוו אזלי באורחא · אמ
רבי יוסי לרבי יהודה ודאי תנינא ה׳ בכל אתר רחמי ואע״ג דאגח קרבא ועביד דינ
ההוא דינא ברחימותא הוא · והכא חמינא דכתיב ה׳ ילחם לכם ולא אתחזי בההוא דינ
רחמי כלל דהא כתיב לא נשאר בהם עד אחד · אמר ליה מלה דא שמענא מרבי שמע
דאמר דאפילו הכא דינא ברחמי הוה דחפא עליהון ימא ומיתו ולבתר אפיק לון ימא
וקב״ה בעא ביקריהון ואתקברו בארעא ולא בעאת ארעא לקבלא לון עד דאושיט לו
קב״ה ימיניה וקבילת לון · הה״ד נטית ימינך תבלעמו ארץ · ובגין דא (הוה) הא
דינא ברחמי הוה וע״ד לא בעא קב״ה דיתערון ישראל מלה בעלמא · דאי יתערון ישרא
מלה לא יתערון שמא דרחמי ולא יתעביד דינא ברחמי הה״ד ה׳ ילחם לכם ואתנ
תחרישון דלא תתערון מידי · דהא שמא דרחמי בעא לאתערא עלייהו למעבד דינ
זכריה יד ברחמי · וע״ד בעי דלא תעבדון פגימו ותתערון מלה אחרא · א״ל והא כתיב ויצא ה
ונלחם בגוים ההם · אי הכי דא דינא ברחמי הוה · א״ל הכי הוה ודאי דינא הוו
ברחמי דמותא דלהון לא אשתכח כמותנא דשאר בני עלמא אלא חס עלייהו קב״ה דלא
יהון כמותנא דשאר בני עלמא דקטילו לון אלא בנחת בלא צערא הא דינא ברחמי איהו
ישעיה מב ובכל אתר שמא דא דינא ברחמי איהו בר אתר חד דכתיב ה׳ כגבור יצא וגו׳
וכי כגבור ולא גבור · אלא ישני לבושוי וילבש לבושין אחרנין · כאיש מלחמות ישני זיני
ועם כל דא דינא הוא יתיר אבל רחמי ביה כמה דכתיב כגבור ולא גבור · כאיש
מלחמות ולא איש מלחמות דודאי אע״ג דעביד דינא חס על עובדוי ועל דא ה׳ ילחם
לכם ודאי ואתם תחרישון · זכאה חולקהון דישראל דקב״ה בריר לון לחולקיה ואחסנתיה
דברים לב דכתיב כי חלק ה׳ עמו יעקב חבל נחלתו :

קפח ב **ויאמר** *ה׳ אל משה מה תצעק אלי · מלה דא הא אוקמוה בספרא דצניעותא
יונה ב ותמן הוא רזא דיליה · ויאמר ה׳ אל משה · ר׳ יהודה פתח ואמר ויתפלל
יונה אל ה׳ אלהיו ממעי הדגה מה כתיב לעילא וימן ה׳ דג גדול · וימן כמה דאת
דניאל א אמר וימן להם המלך דבר יום ביומו · אבר מנה את מאכלכם · אבל האי קרא הכי

בעי ליה · וימן ה' את יונה · לדג · דהוא מנה הוא דמשדר לי' · אלא ודאי ההוא
דג הוא הוה מנה ליונה לנטרא ליה מן שאר נוני ימא ויהוי גניז בגויה · וכיון דאעליה
בגויה חמא יונה במעוי פותיא דאתר ימא (נ"א פותיא דאתר דמעוי) כמו היכלא
רברבא ותרין עינוי דההוא נונא דנהרין כשמשא ואבן טבא הוה במעוי דנהיר לי' והוה
חמי כל מה די בימא ובתהומוי · ואי תימא אי הכי מאי דכתיב קראתי מצרה לי ·
הא לא אתחזי · דכל האי רווחא הוה לי' · אלא ודאי כיון דאחמי לי' ההוא נונא כל
מה די בימא ובתהומוי מית דלא יכיל תלת יומין למסבל · כדין עקת לי' ליונה דאמר
רבי אלעזר כיון דחמא יונה כל ההוא רווחא הוה חדי אמר קב"ה ומה תבעי יתיר
הא אעילנא לך הכא · מה עבד קטל להאי נונא ומית וכל שאר נוני ימא הוו סחרי
אחרניה דההוא נונא דא נשיך ליה מהאי גיסא ודא נשיך ליה מהאי גיסא · כדין חמא יונה
גרמוי בעקו מיד ויתפלל יונה אל ה' · בקדמיתא דג והשתא דגה כד"א "והדגה אשר שמות ז'
ביאור מתה · וכדין כתיב קראתי מצרה לי · ולא כתיב הייתי בצרה או ישבתי בצרה
אלא קראתי מההוא עאקו דעאקין לי נוני ימא · מבטן שאול שועתי דהא מית · ולא
כתיב מבטן חי או מבטן דג אלא דודאי הוה מית · כיון דצלי צלותיה קביל ליה קב"ה
ואחייה ליה להאי נונא ואפיק ליה ליבשתא לעיניהון דכלא · דכתיב ויאמר ה' לדג
ויקא את יונה · וחמו כלהו עבידתא דקוב"ה · מה כתיב ויתפלל יונה אל ה' אלהיו
ממעי הדגה · לאתר דהוה קשיר ביה משמע דכתיב ה' אלהיו ולא כתיב ויתפלל
אל ה' ולא יתיר אלא ה' אלהיו · אוף הכא ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי ·
באלי דייקא · דבר אל בני ישראל ויסעו · ויסעו מלאסגאה מלין לאו עדנא
צלותא השתא · ויסעו וכי לאן אתר פקד לון דינטלון דהא על ימא הוו שראן · אלא
לסדר לעילא דכתיב מה תצעק אלי דהא כלהו באתר דא קיימי וע"ד ויסעו יטלון
מן דא דלאו עדנא הוא* ס"א הלא

ואתה הרם את מטך וגו': הרם את מטך די ביה רשים שמא קדישא ארכין בעתיקא תליא מלתא:
ידך בסטרא דשמא קדישא וכיון דיחמון מיא שמא קדישא יערקון מניה
מקמיה (נ"א קמיה) ועל דא ונטה את ידך לסטרא חדא דסטרין אחרנין דההוא
מטה אצטריך לך למיין (נ"א למילין) אחרנין · אמר רבי אלעזר חמינא דזמנין אתקרי
האי מטה מטה האלהים ולזמנין אתקרי מטה דמשה · אמר ר' שמעון (תרי
הוו והכי אוקימנא) בספרא דרב המנונא סבא שפיר קאמר דכלא חד בין תימא
דקב"ה ובין תימא דמשה והאי מטה לאתערא סטרא דגבורה · ועל דא ונטה את
ידך ידא דשמאלא דאיהו בסטרא דגבורה · אמר רבי שמעון ווי לאינון דלא חמאן
ולא מסתכלין באורייתא ואורייתא קארי קמייהו בכל יומא *ולא משגיחין · תא חזי ס"א ולא ידעין
בסטרא דגבורה מתערי מיא בעלמא ונפקי מיא והשתא בעי קב"ה לנגבא מיא ·
אמאי ונטה את ידך דאיהו שמאלא · אלא הרם את מטך לנגבא מיא ונטה את
ידך לאתבא מיא לאתערא סטרא דגבורה ולאתבא מיא על מצרים ובגין כך
תרין מלין הכא דכתיב הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ·
והא תהומי הוו · אלא קב"ה עבד ניסא גו ניסא כד"א "קפאו תהומות בלב ים · והוו שמות טו
אזלין ביבשתא בגו ימא הה"ד ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה:

ויסב

יחזקאל א ויסר את אופן מרכבותיו. ר"ש פתח וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצ[ל]
החיות. האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל ת"ח קב"ה בכלא אחזי שלטנותי[ה]
דיליה ושלטניה די לא תעדי לעלם ולעלמי עלמין. ועביד שולטנותא באבהן נט[ל]
בראשית ב לאברהם וקיים ביה עלמא דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואוקמוה
שם יז נטל יצחק ושתיל ביה עלמא דאיהו קיים לעלמין הה"ד ואת בריתי אקים את יצחק
ישעיה מט נטל יעקב ואותביה קמיה ואשתעשע בהדיה ואתפאר ביה הה"ד ישראל אשר ב[ך]
אתפאר. ות"ח יעקב אחיד באילנא דחיי דלית ביה מותא לעלמין דכל חיין בההו[א]
אילנא אשתכללו ויהב חיין לכל אינון דאחידן בי'. ובג"כ יעקב לא מית ואימתי מית בשעת[א]
בראשית מט דכתיב ויאסוף רגליו אל המטה. המטה כד"א הנה מטתו שלשלמה בגין דבהאי מטה
שיר ג משלי ה כתיב רגליה יורדות מות ובג"כ ויאסוף רגליו אל המטה כתיב. כדין ויגוע ויאסף א[ל]
ישעיה מה עמיו. ועבד קב"ה ליעקב שלימו דאבהן הה"ד יעקב אשר בחרתיך. [א] ת"ח כל משריי[ן]
דלעילא וכל אינון רתיכין כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין אלין עלאין ואלין תתאין
והיוותא קדישא עלייהו וכלהו אוכלוסין ומשריין כולהו נטלין תחות ידהא על מימרהא
ס"א עלאה קדישא נטלין ועל מימרהא שראן. ודא הוא חיותא *דכל שאר חיותא אחידן בה ואשתלשל[ו]
נ"א אלין סלקין ואלין נחתין (ס"א ואשתכללו) בגינה כמה חיון לחיון. *ואתאחדן דרגין בדרגין וכלהו עלאין ותתאי[ן]
תהלים קד אזלין ושאטין בימא הה"ד זה הים גדול ורחב ידים וגו'. וכד סליק ימא גלגלוי כלה[ו]
ארבין סלקין נחתין וזעפא אשתכח ורוחא תקיפא אזלא עליה בתקיפו ונוני ימא מתבדרי[ן]
א זהו דרשת ר"ש על פסוק וארא החיות וגו' וכל מה שיש בנתים אינו מפסיק כלל: לכל סטר אלין למזרח ואלין למערב אלין לצפון ואלין לדרום. וכל אינון בני עלמ[א]
דחמאן רשימא עלייהו נטלין לון ובלעין לון [ב] בקפטירי עפרא. וכל ארבין לא נטלי[ן]
מאתרייהו ולא סלקין ונחתין בר מההוא שעתא דאתי חד דברא בימא וידע לאשלמ[א]
רוחא דזעפא דימא כיון דסליק דא עליה דימא שכיך מרוגזא ונייחא אשתכח וכדין כלה[ו]
ארבין אזלין באורח מישר ולא סטאן לימינא ושמאלא הה"ד שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת
לשחק בו. זה דייקא. וכל נוני ימא מתכנשין לאתרייהו. וכל אינון חיוון הדאן על[א]
איוב מ וחיוון הקלא עלאה הדאן. הה"ד וכל חית השדה ישחקו שם. ת"ח כגוונא דלעילא אי[ת]
ב במקו' מדרון בעומק הארץ ושם מלאין קטפרס: לתתא. כגוונא דלתתא אית בימא. כגוונא דלעילא אית לעילא בימא עלאה. כגוונ[א]
דלעילא אית לתתא. כגוונא דלתתא אית בימא תתאה. גופא דההוא ימא הא אתערכ[א]
לתברנא אורכא ופותיא רישא ודרעין ושערי וגופא כלא כמה דאצטריך וכלא בשמי[ה]
ויחי רמה *אתקרי וכגוונא דא לתתא לימא דתתא. הכי נמי רישא דימא ודרועין דימא וגופא
בראשית מט דימא. כתיב זבולון לחוף ימים ישכון. והא ימא חד הוה בעדביה אלא מאי לחוף
שמות א ימים. ודאי אוקמוה חברייא ברזא עלאה. וירכתו על צידון כד"א ויוצאי ירך יעקב.
זבולון שוקא דימינא דגופא הוה. וים כנרת הוה בעדביה ומהכא אשתכח חלזון לתכלתא.
ת"ח כמה רתיכין על רתיכין אשתכחו וגלגלוי דרתיכא רהטין בבהילו ולא מתעכבי[ן]
א' והכא ינהגהו בכבדו' בבהילו אינון סמכי רתיכא לנטלא עליהון. וכן כלהו. *ת"ח רתיכא די ממנא על מצראי
(אי תימא) אוקמוה רתיכא שלימתא לא אשתכח דהא כתיב ויסר את אופן מרכבותיו.
כמה רתיכין הוו דהוו נטלין על חד סמיך גלגלא דאתפקדו עלייהו כיון דאתעבר
האי משולטנותא דיליה כלהו רתיכין אתעברו משולטניהון ולא נטלו. כדין
ירמיה מו כלהו דלתתא אתעברו משולטנותא דכתיב על מצרים ועל פרעה ועל הבוטחים

בו. ובההוא זמנא שלטנותא דמצרים *שליט על כל שאר עמין כיון דאתבר חילא דמצרים ו א
אתבר חילא דשאר עמין. מנלן דכתיב אז נבהלו אלופי אדום וגו'. וכתיב שמעו עמים
ירגזון וגו'. בגין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמצרים ואחידן במצרים לסיועא דלהון.
ובההוא זמנא כלהו בעאן לסיועא דמצרים לאתתקפא. וע"ד כיון דשמעו גבורן דעבד
קב"ה במצרים רפו ידיהון ולא יכילו למיקם ואזדעזעו כלהו ואתברו (משלטניהון)
משולטנותהון. ודאי כד אתבר חילא דלהון לעילא אתבר חילא דכל אינון דאחידן ביה
כיון דאתבר חילא דכלהו לעילא כל הני דלתתא אתברו בגין (ההוא) כהאי חילא דאתבר
בקדמיתא. ובג"כ ויסר את אופן מרכבתיו כתיב. וינהגהו בכבדת. דהא כד דא אתבר
לא הוו אזלין. ת"ח דהכי הוא דלא כתיב ויסר את אופני מרכבותיו או אופן מרכבתו
אלא ויסר את אופן מרכבותיו. בגין האי חילא דכלהו הוו מתדבקן ביה (הכי אקרון).
ותו ויסר את אופן מרכבותיו ת"ח (ויסר את אופן מרכבותיו). זכאה חולקהון דישראל
דקב"ה אתרעי בהו לאתדבקא בהו ולמהוי להו חולק ולמהוי (אינון) חולקיה הה"ד ובו דברים יג
תדבקון. וכתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם. בה' ממש. וכתיב כי יעקב בחר לו שם ד
יה. וכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. דאפיק לון מזרעא קדישא למהוי חולקיה תהלים קלה דברים לב
וע"ד יהב לון אורייתא קדישא עלאה גניזא תרי אלפין שנין עד לא יתברי עלמא והא
אתמר. ובגין רחימותא דיליה יהבה לישראל למהך אבתרה ולאתדבקא בה. ת"ח
כל משריין דלעילא וכל אינון רתיכין כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין אלין עלאין
ואלין תתאין והא אוקמוה דכתיב זה הים גדול. וחיותא קדישא עליה וכלהו אוכלוסין תהלים קד
ומשריין כלהו נטלין תחות ידה על מימרהא שראן. בעדנא דהיא
נטלא כלהו נטלין בגין דכלהו אחידן בה. (אמר רבי יצחק) ות"ח בשעתא דבעי קב"ה
לאעברא לאוכלוסין דפרעה לתתא אעבר בקדמיתא לההוא חילא דלהון כמה דאוקימנא.
מה עבד אעבר וסליק ההוא אתר קדישא עלאה דהוה מדבר לכל אינון רתיכין כיון דהאי
אסתליק הנהו כלהו משריין לא יכילו לדברא. כיון דאינון לא יכילו ההוא ממנא דמצראי
אעברו לי' משולטניה ואעבר בנורא דדליק. וכדין שלטנותא דמצראי אתעדי. וע"ד
אנוסה מפני ישראל מ"ט בגין דחמו ממנא דמצרים אתוקד בנורא. ר' יצחק אמר בשעתא
דקריבו ישראל לימא קרא קב"ה לממנא רברבא דעל ימא. אמר לי' בשעתא דעבדית
אנא עלמא מניתי לך על ימא ותנאי אית לי על ימא די יבזע מימוי מקמי בני. השתא
מטא עדנא דיעברון בני בגו ימא לבתר מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו.
מאי לאיתנו לתנאו דהוה לי' בקוב"ה כד ברא עלמא. והוו ישראל שראן על ימא
והוו ישראל חמאן גלגלי ימא סלקין ונחתין זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולאוכלוסין
דיליה דחילו וצעקו והא אתמר. הים ראה מה חמא ימא. ארונא דיוסף קא חמא
וערק מקמיה. מ"ט (בגין) דכתיב וינס ויצא החוצה ועל דא הים ראה וינס. וכתיב בראשית לט
ויסר את אופן מרכבותיו וגו' אנוסה מפני ישראל. מאי טעמא בגין דחמו ארעא דמצרים
כלא אתוקד בנורא כדין אמרו אנוסה מפני ישראל. רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי
במדברא. אמר רבי חייא לרבי יוסי תא ואימא לך דכד קב"ה בעי לאעברא
שולטנותא דארעא לא עביד עד דאעבר שלטנותא דלהון ברקיעא ולא אעבר
שלטנא דלהון עד דמני אחרא באתריה. בגין דלא יגרע (שלטנותא) שמושא דלהון
ברקיעא

ברקיעא בגין לקיימא מה דכתיב °ולמן די יצבא יתנינה. א"ר יוסי ודאי הכי הוא. דניאל ד
פתח ר' יוסי ואמר °ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ה' אדונינו כד בעי קב"ה תהלים ח
לתברא חילא דעמין עעכו"ם אתקיף דיניה עלייהו ותבר לון ואעבר מקמיה שולטנותא
דילהון. אשר תנה הודך על השמים. אשר נתת מבעי ליה או תנה הודך. מהו אשר
תנה הודך. אלא דא הוא רזא דנהרא עמיקא דכלא ודוד בעא בעותיה למנגד מניה על
השמים ודא הוא *אשר כד"א °אהיה אשר אהיה. בשעתא דהאי נהרא *עמיקתא דכלא ויקרא סס ג שמות ג
נגיד ונפיק על השמים כדין כלא בחידו ומטרוניתא אתעטרת במלכא וכל עלמין כלהו סו ג
בחידו ושלטנותא דעמין עעכו"ם אתעבר מקמי מטרוניתא וכדין זקפין רישא כל מאן בראשי' רכא א
דאחידו בה. אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי וחד מטולא קמיה. א"ר חייא ניזיל דילמא
האי ב"נ עעכו"ם הוא או עם הארץ הוא ואסיר לאשתתפא בהדיה באורחא. א"ר יוסי
ניתיב הכא ונחמי דלמא גברא רבא הוא. אדהכי אעבר קמייהו א"ל [א] בדוקפא דמעברא
דקוטיפא דהאי חברותא אבעי ואנא ידענא אורחא אחרא ונסטי מהאי ואנא בעינא דאימא
לכו ולא אתחייבנא בכו ולא אעבר על מה דכתיב °ולפני עור לא תתן מכשול. ואתון ויקרא יט
כשומין באורחא דא ולא תסתכנו בנפשייכו. א"ר יוסי בריך רחמנא דאוריכנא הכא.
אתחברו בהדי' אמר לון לא תשתעו מידי הכא עד דנעבר בהאי. סטו באורחא אחרא.
בתר דנפקו מההוא אתר אמר לון בההוא אורחא אחרא הוו אזלי זמנא חדא חד כהן הכא
וחד כהן עם הארץ בהדיה קם ההוא ע"ה בההוא אתר עליה וקטליה. מההוא יומא כל
מאן דאעבר בההוא אתר מסתכן בנפשיה. והא מתחברין תמן משדדי טוריא וקטלין
וקפחין לבני נשא ואינון דידעי לא עברי תמן. ובעי קב"ה דמא דההוא כהנא כל יומא.
פתח ואמר. °עוד היום בנוב לעמוד וגו' הא אוקמוה אינון מארי מתיבתא. ישעיה י
אבל אנא לא אמינא הכי אלא דרזא דמלה אוליפנא. עוד היום. מאן יומא
דין. אלא הכי כתיב °ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב. ורזא הוא על כנסת שמות ו
ישראל דאהרן הוא שושבינא דילה לתקנא ביתה ולשמשא לה ולמיעל לה למלכא
לאזדווגא כחדא מכאן ולהלאה כל כהן דמשמש במקדשא כגוונא דאהרן. אחימלך
כהנא רבא עלאה הוה וכל אינון כהני בהדיה כלהו הוו שושבינין דמטרוניתא כיון
דאתקטילו אשתארת מטרוניתא בלחודהא ואתאביד שושבינא דילה ולא אשכח מאן
דמשמש קמה ויתקן ביתה ויחדי לה לאזדווגא עם מלכא. כדין מההוא יומא
אתעברא לשמאלא וקיימא על עלמא כמין על כלא קטיל לשאול ולבנוי אתאביד
מינייהו מלכו מיתו מישראל כמה אלפין וכמה רבוון. ועד כען ההוא חובא
הוה תלי עד דאתא סנחריב וארגיז כלא ודא הוא עוד היום בנוב דא הוא
יומא עלאה ומאן איהו דא כנסת ישראל דאבדת שושבינין דילה הכי
דאשתארת בלא ימינא (דסוס לס) לאתדבקא בשמאלא. דכהנא ימינא הוא
(ובגין כך ה"ל לאתדבקא בשמאלא) ובגין כך עוד היום בנוב לעמוד. תא חזי
כתיב גבעת שאול נסה. שאול אמאי הכא. אלא בגין דהוא קטיל לכהני וגרים
דרועא ימינא לאתעקרא מעלמא. אוף הכא מההוא יומא לא אעבר בר נש
בההוא דוכתא בגין דלא אסתכן בנפשיה. אמר ליה ר' יוסי לר' חייא ולא אמרית לך
דלמא גברא רבא הוא. פתח ואמר (משלי ג) אשרי אדם מצא חכמה. אשרי אדם
כגון

[א] זה פי' שעבר לפניהם אמר להם בדוקפא דמעברא ר"ל נסיכו' שמעבר' שאנו צריכין לסבב זה הדרך מפני סכנה כמ"ש בסמוך דקוטיפא דהאי חברותא אבע' ר"ל שהדביקה בחברותא זו אני רוצה מלת בדוקפא כמו כתוקפא ולשון ותקופתו על קצותם וגו' והוא מענין סבוב וקוטיפא שהוא לשון דיבוק וקישור והענינים מבוארים:

גון אנן דאשכחנא לך וידענא מינך מלה דחכמתא · ואדם יפיק תבונה · כגון אנן
דאוריכנא לך לאתחברא בהדך · ודא הוא ב"נ דזמין ליה קב"ה נבזבזא באורחא א שכיו ממתינים לך :
נפוי דשכינתא וע"ד כתיב °וארח צדיקים כאור נגה · אזלו פתח ההוא גברא משלי ד
אמר °לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה וגו' · לדוד מזמור באתר חד · ובאתר אחרא תהלים כד
מזמור לדוד · מה בין האי * להאי · אלא לדוד מזמור שירתא דקאמר דוד על קט א
כנסת ישראל · מזמור לדוד שירתא דקאמר דוד על גרמיה · לה' * הארץ ומלואה · כג ב
ה' דא קודשא בריך הוא · הארץ ומלואה דא כנסת ישראל וכל אוכלוסין דילה
מתחברן בהדה ואקרון מלואה ודאי הוא כמה דאת אמר °מלא כל הארץ כבודו · ישעיה ו
בל ויושבי בה דא הוא ארעא דלתתא דאקרי תבל ואחידת בדינא (דעלמא) דלעילא
וכ"ד °והוא ישפוט תבל בצדק · בין לחד בין לעמא חד בין לכל עלמא מהאי דינא תהלים ט
וא אתדן · ת"ח פרעה מהאי דינא יניק עד דאתאבידו הוא וכל עמיה · כיון דהאי
ינא אתער עליה ההוא ממנא דאתמנא עלייהו בשלטנותא אתעדי ואתעבר כדין
להו דלתתא אתאבידו דכתיב ויסר את אופן מרכבותיו · מאי אופן מרכבותיו · מרכבותיו
פרעה · ומאן איהו ההוא אופן דלהון · ההוא ממנא דשליט עלייהו וע"ד מיתו כלהו
ימא · אמאי בימא · אלא ימא עלאה אתער עלייהו ואתמחו (נ"א ואתמסרו)
ידהא · ובג"כ טבעו בים סוף כתיב · אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא וע"ד כתיב טבעו
ים סוף · סופא דדרגין · רבי חייא אמר וינהגהו בכבדות · בכבדות מהו · אלא
כאן אוליפנא דבההוא דברותא דאתדבר ביה בר נש מדברין ליה · בפרעה כתיב
כבד לב פרעה · בההוא מלה דבר ליה קב"ה בכבדות ממש · אמר ליה קב"ה
שע את אוקיר לבך · הנא אדבר לך בהאי · ע"ד וינהגהו בכבדות · ויאמר מצרים
נוסה מפני ישראל וגו' · ויאמר מצרים דא ממנא דאתמני על מצראי · אמר רבי
סי האי מלה קשיא כיון דאעברו ליה משולטנותיה היך יכיל הוא למרדף אבתרייהו
שראל · אלא ודאי הכי הוא · אבל דא ויאמר מצרים מצרים דלתתא כי ה' נלחם
הם במצרים מצרים דלעילא דכיון דאתבר חיליהון מלעילא כדין אתבר חילא ותוקפא
להון לתתא הה"ד כי ה' נלחם להם במצרים · במצרים דיקא · דא הוא תוקפא
להון דלעילא · ודא הוא דאוקמוה מלך מצרים סתם · הכא ויאמר מצרים אנוסה
פני ישראל דחמו דהא אתבר חיליהון ותוקפא דלהון דלעילא · ת"ח כד אתערת
אי כנסת ישראל אתערו כל אינון דאחידן בה וכלהו אחרנין דלתתא וישראל לעילא
כלהו דהא אינון נטלי לה בגופא דאילנא והא אוקמוה ובגיני כך ישראל אחידן בה
יר מכל עובדי כו"ם · וכד אינון מתערין (כל עמין עכו"ם) אתבר תוקפיהון מאינון
לטי עלייהו · ת"ח האי ממנא שלטנא דמצראי דהיק לון לישראל בכמה שעבודין
הא דאוקמוה · לבתר דאתבר הוא בקדמיתא אתברו אינון * מלכוותא הה"ד כי ה' ס"א מלכותא
נלחם להם במצרים · נלחם להם ודאי :

ס"א תוספתא

מע מלאך האלהים וגו' · (מתניתין) עד לא * אשתכח אוירא דכיא ולא נ"א אשתקף
נהירין אבנין נקיבן הוו סתימאן · תלת רוחין דכלילן בתלת הוו
קיען · ומיין סתימן תחות נוקבי בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו ·

איגון אבנין (ס"א דרין) בתר שבעין ותרין דרגין וכן תלת זמנין אתבקעו ואתנקיו
אבני תהום לגורא דהוה חקיק ואתכנשו דרגין ואתעבידו כגופא חדא (ס"א אתפל
ואתעבידו כגופא חד) לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין פלגותא מיא אגליד
ופלגותא אשתקעו· אלין סליקו ואלין נחתו· מהכא שרא עלמא לאתפלגא· לגור
אחרא (נ"א חדא) אית לעילא (לעילא) והוא גליפא בע"ב אתוון דגושפנקא תקיפ
ובהו שקיען גלגלוי דימא כד נטלין אתפלגו לארבע זויין· פלגו חדא סליק ופלגו חד
נחית· פלגו חדא לסטר צפון ופלגו חדא לסטר דרום· כד מתחברן כחדא גומר
דלהטין קיימין בלהט שננא דחרבא דמתהפכא הד קיימא נעין בגו ימא דרגא שליח
נ"א אסתכל דאפרכא עלאה סליק בההוא קיימא לעילא לעילא אשתכלל* אסתליק למרחיק קטור
דארבין דשאטין בימא· מאן חמי גלגלין דסלקין ונחתין ורוחא דנשיב בהו ונוני ימ
נגדין כל איגון ארבין לכל סטרי עלמא· ההוא דרגא כד נחית מההוא קיימי א
מימיניה ואגח משמאליה הוה תב ויתיב באתריה כמלכא בכורסיה ההוא דרגא די
שאטי ימא לארבע סטרי עלמא עמיה נפקת ביה תבת הוא תב בקיומא דמלכא כד
כרוזין נפקין מאן מארי דעיינין יזדקפאן לון לעילא לעילא מאריהון דגדפין יקומון בקיומיי
מארי דאנפין חפיין לון עד דנטיל במטלנוי· כדין ויסע מלאך האלהים· (ע"כ)

משלי לא **רבי** חייא פתח היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה· היתה כאניות סוחר ד
ישעיה ל כנ"י· ממרחק תביא לחמה כמד"א הנה שם ה' בא ממרחק· תביא לחמ
בחד דרגא דשארי עלה וביה אתמשכו כל אלין נהלין ומבועין דאזלין בימא כמד"
קהלת א כל* הנחלים הולכים אל הים וגו'· אל מקום שהנחלים הולכים אע"ג דכלהו נח
ויקרא נח א אתמשכן בההוא דרגא וההוא דרגא נחית (נ"א נגיד) לון לההוא ימא לא תימא דכ
אריק לון והא לא שריין ביה אהרנין ולא נגדין ביה כמלקדמין· אהדר ואמר אל מקו
שהנחלים הולכים שם הם שבים· אל מקום דההוא דרגא דנחלין אזלין זמנא חד
שם הם שבים ללכת תמן איגון תייבין מההוא אתר עלאה ולא פסקין לעלמין ומתכנ
כלהו בההוא אתר· ולמה ללכת למהך לההוא אתר דימא כמד"א· מה שמיה דההו
תהלים קד דרגא צדיק אקרי· רבי יהודה אמר כתיב שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק ב
שם אניות יהלכון בההוא ימא דאזלין ושאטין עד דאתיין לאתחברא בההוא דרגא
כדין כתיב לויתן זה יצרת לשחק בו· רבי יצחק אמר לעילא לעילא יתיר אית זווגא אחר
ויקרא סא ב דשארי בחביבותא ולא *מתפרש לעלמין· אמר רבי יהודה מאן זכי לההוא זווגא· אמר ר
עז ב נה א מאן דאית ליה חולקא בעלמא דאתי· בעלמא דאתי דיקא אמר ליה והא מהכא אוליפ
כו א שם דכתיב לויתן זה יצרת לשחק בו משמע דקאמר זה· זה וזאת ידיען איגון· אמר רבי א
תרווייהו שפיר קאמריתו והא דרבי יהודה שפיר דיקא וכלא זמין קב"ה לאתענג
ישעיה נח בהו לצדיקיא הה"ד אז תתענג על ה'· אמר רבי אבא כמה אלפין כמה רבבן דמארי
קדישין אית ליה לקב"ה מארי דאנפין עלאין מארי דעיינין מארי דזיינין מא
דיללה מארי דיבבא מארי דרחמי מארי דדינא ועילא מנייהו אפקד למטרוניה
לשמשא בהיכלא קמיה· לקביל אלין אית לה למטרוניתא משריין מזיינין בשי
(נ"א בשתא) אנפין משתכחו משריין מזויינין וכלהו חגירן חרבא· קיימאן בסחרנה
כמה נפקין כמה עיילין· בשית גדפין טאסין כל עלמא· קמי כל חד וחד גומר
דנור דליק· לבושוי מתלהטא אשא· בגבוי שננא דחרבא מתלהטא בכל עלמא לנטר

קמה · הה"ד ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים · מאן דרך עץ בראשית ג
החיים דא היא מטרוניתא רבתא דהיא אורחא לההוא אילנא רברבא תקיף אילנא דחיי
דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל · ישראל דלעילא : שיר ג
כלם אחזי חרב כד נטלא מטרוניתא כלהו נטלין בהדה הה"ד ויסע מלאך האלהים ·
וכי מלאך האלהים אתקרי · א"ר אבא אין · ת"ח הכי א"ר שמעון אתקין קב"ה קמיה
היכלא קדישא · היכלא עלאה (קדישא) · קרתא קדישא קרתא עלאה · ירושלים עיר
הקדש אקרי · מאן דעאל למלכא לא עאל אלא מהאי קרתא קדישא נטיל אורחא
למלכא · דאורחא מהכא אתתקן · הה"ד זה השער לה' צדיקים יבואו בו · כל שליחותא תהלים קיח
דבעי מלכא מבי מטרוניתא נפקא וכל שליחותא מתתא למלכא (נ"א דבעי מלכא) לבי
מטרוניתא עייל בקדמיתא ומתמן למלכא · אשתכח דמטרוניתא איהי שליחא דכלא
מעילא לתתא ומתתא לעילא · וע"ד איהי שליחא דכלא הה"ד ויסע מלאך האלהים
ההולך לפני מחנה ישראל · ישראל דלעילא · מלאך האלהים הה"ד ביה וה' הולך לפניהם
וגו' והאי ללכת יומם ולילה כמה דאוקמוה · וכי יקרא הוא דמלכא דמטרוניתא תזיל
ביה תגא קרבא והיא אזלא שליחא · אלא למלכא דאזדווג במטרוניתא עלאה חמא
מלכא יקירו דילה על כל שאר מטרוניתא דעלמא אמר כלהו משתכחין לגבה (נ"א
חופתא) לקבל האי מטרוניתא דילי · היא סלקא על כלא מה אעביד לה · אלא כל
ביתא דילי יהא בידהא · אפיק מלכא כרוזא מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא
יתמסרון · מה עביד אפקיד מלכא בידהא כל זיינין דיליה כל אינון מארי מגיחין קרבא
כל אינון אבנין יקירין דמלכא כל גנזייא דמלכא · אמר מהכא כל מאן דאצטריך למללא עמי
לא יכיל למללא עמי עד דאודע לה למטרוניתא · כך קב"ה מסגיאות חביבותא ורחימותא
דיליה בכ"י אפקיד כלא ברשותה אמר הא כל שאר עמין לא משתכחי כלום לגבהא · אמר
ששים המה מלכות וגו' אחת היא יונתי תמתי מה אעביד לה · אלא הא כל ביתא דילי שיר ו
בידהא · אפיק מלכא כרוזא מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא יתמסרון אפקיד
בידהא כל זיינין דיליה רומחין וסייפין קשתין גירין וחרבין [א] בלסטרין קסטיראין הען א מיני כלי
אבנין כל אינון מארי (מאני) מגיחי קרבא הה"ד הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים וגו' כלם זיינין כענין
אחוזי חרב מלומדי וגו' · אמר מלכא מכאן ולהלאה קרבא דילי אתמסר בידך זיינין אבני בלסטראו'
דילי מארי מגיחין קרבא בידך · מכאן ולהלאה את הוי נטרא לון הה"ד שומר ישראל · וקשתות לירות בו : תהלים קכא
מכאן ולהלאה מאן דאצטריך לי לא יכיל למללא עמי עד דאודע למטרוניתא · הה"ד
בזאת יבא אהרן אל הקדש · שליחא דמלכא בכלא כמה דאוקימנא · אשתכח דכלא ויקרא טז
בידהא ודא הוא יקרא דמטרוניתא · הה"ד ויסע מלאך האלהים וגו' כמה דאתמר ·
וילך מאחריהם מ"ט מאחריהם בגין דישתכחו לקמהא (נ"א לגבהא) מארי מגיחי קרבא
מארי בלסטראות מארי רומחין וסייפין ואתגלון קמהא דהא הוו אתיין משריין אחרנין
לאגחא קרבא בישראל מלעילא וע"ד וילך מאחריהם · ותאנא בההיא שעתא אתא
רברבא שלטנא דממנא על מצראי וכנש שית מאה (רבוון) רתיכין מקטרגין ועל כל רתיכא
ורתיכא שית מאה שלטנין ממנן קטיגורין הה"ד ויקח שש מאות רכב בחור וגו' · וכי
שש מאות רכב בחור לא הוו רכבי מצרים מ"ט וכל רכב מצרים · אלא הכי תאנא הוה
וסמא"ל אוזיף ליה שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה · הה"ד ויקח שש מאות רכב

בחור

בחור · אימתי אשלים ליה קב"ה לשמאל בקרבא דסיסרא דעקר קב"ה לכל אינון רתי
שופטים ה יאתמסרו בידהא דמטרוניתא הה"ד ⁰נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו׳ · ולזמנא דל
ישעיה סג יתמסרו כלהו הה"ד ⁰מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו׳ · ועל"ד וילך מאחרי
דזמינא שכינתא בסוף יומיא לאעקרא לון מן עלמא · ויסע עמוד הענן מפניהם
עמוד הענן דא · רבי יוסי אמר דא הוא ענגא דאתחזי תדיר עם שכינתא ודא
ענגא דעאל משה בגויה · רבי אבא אמר כתיב וה׳ הולך לפניהם יומם אלא
תהלים מב דלדיק הוא ופרישו דרשימו דיליה ועל"ד אזיל האי ענן יומם וכתיב ⁰יומם יצוה ה׳ חסד
ומסטרא דחס"ד אתא ענגא דא ודא חסד אתקרי וענגא אחרא אזיל בליליא ואת
עמוד אש · רבי שמעון אמר עמוד הענן יומם דא אברהם · ועמוד האש לילה
יצחק · ותרוייהו אשתכחו בשכינתא ומה דאמר רבי אבא הכי הוא ודאי דעל ידא ד
(נ"א דבהאי) דרגא אשתכחו והאי ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל ו
מאחריהם · ויסע דנטיל מסטרא דחס"ד ואתדבק בסטרא דגבורה · בגין דהא מ
שעתא לאתלבשא בדינא · ת"ח בההיא שעתא אשתלים סיהרא מכלא וירתא שבעין ות
שמהן קדישין בתלת סטרין · סטרא חדא אתלבשא בעטרוי דחסד עלאה בשבעין גלי
דנהירו דאבא עלאה דאנהיר לה · סטרא תניינא אתלבשת ברומחי דגבורה בשתין פו
דנורא ועפרה דילה דנחתו מסטרא דאמא עלאה בנימוסי גליפין · סטרא תלי
אתלבשת בלבושי ארגונא דלבים מגנא עלאה קדישא דאקרון תפאר"ת דירית ב
קדישא בשבעין עטרין עלאין מסטרא דאבא ואמא והוא כליל להאי סטרא ול
סטרא (ס"א ותרין עטרין מסטרא דאבא ואימא ואינון שבעין ותרין שמהן) · ות
מסטרא דחסד שבעין ותרין סהדין · מסטרא דגבורה שבעין ותרין סופרין · מסט
דת"ת שבעין ותרין גוונין לאתפארא · ובהאי אתר אתגליף חד בחד ואסתלק ש
קדישא רזא דרתיכא והכא אתגליפו אבהתא לאתחברא בחד והוא שמא קדישא גלי
באתווי · גרופא דאתוון אלין · אתוון קדמאי רשימין כסדרן באורח מישר · בגין ד
אתוון קדמאי אשתכחו בחס"ד למהך באורח מישר בסדורא מתתקן · אתוון תני
רשימין בגלגולא למפרע · בגין דכלהו אתוון תנייני משתכחו בגבורה (ס"א מגבו
לגלאה דינין וזיינין דאתיין מסטרא דשמאלא · אתוון תליתאי אינון אתוון רשימין לאח
גוונין לאתעטרא במלכא קדישא · וכלא ביה מתחברן ומתקשרן והוא אתעטר בעט
באורח מישר ורשים להאי סטרא ולהאי סטרא כמלכא דאתעטר בכלא · הכא אתר
שמא קדישא גליפא בע"ב תיבין דמתעטרי באבהתא רתיכא קדישא עלאה · ואי ת
כהי אתוון תליתאי מ"ט לאו אינון כתיבין מנהון באורח מישר כסדורן ומנהון למפרע לי
פס צט להאי סטרא ולהאי סטרא דהא תנינן ⁰אתה כוננת מישרים קב"ה עביד מישרים ל
שמות כו סטרי וכתיב ⁰והבריח התיכון בתוך הקרשים וגו׳ · דא קודשא בריך הוא · ר׳ י
אמר דא יעקב וכלא חד · אלא גמלכא דאיהו שלים מכלא דעתיה שלים מכלא מה אור
דההוא מלכא · אנפוי נהירין כשמשא תדיר בגין דאיהו שלי׳ · וכד דאין · דאין לטב ו
לביש · ועל דא בעי לאסתמרא מניה · מאן דאיהו טפשא חמי אנפוי דמלכא נהרין ו
ולא אסתמר מניה · ומאן דאיהו חכימא אף על גב דחמי אנפוי דמלכא נהירין
מלכא ודאי שלים הוא מכלא דעתיה שלים אנא חמי דבההוא נהירו דינא
ואתכסיא

אתכסיא אע"ג דלא אתחזייא דאי לאו הכי לא יהא מלכא שלים וע"ד בעי לאסתמרא
ך קב"ה שלים תדיר בהאי גוונא ובהאי גוונא אבל לא אתחזיא אלא בנהירו דאפין ·
בגין כך איגון טפשין חייבין לא אסתמרן מניה · איגון חכימין זכאין אמרין מלכא
שלים הוא אע"ג דאנפוי אתחזיין נהירין דינא אתכסיא בגויה בגין כך בעי לאסתמרא
מניה · אמר רבי יהודה מהכא ⁰אני ה' לא שניתי · לא דליגנא לאתר אחרא · בי מלאכי ג
אתכליל כלא · הני תרי גווני בי אתכלילן בגין כך כלא בחורה מישר אתחזיא ואע"ג
דאתוון אחידן להאי סטרא ולהאי סטרא כסדרן כתיבן :

יסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן
מפניהם ויעמוד מאחריהם · עד כאן סטרא חד חסד לאברהם · אמר רבי
שמעון אלעזר ברי תא חזי רזא דא כד עתיקא קדישא אנהיר למלכא אנהיר ליה ·
ועטרין ליה בכתרין קדישין עלאין כד מטאן לגביה מתעטרי אבהתא · בשעתא ס"א ועטר ליה ואחסין ליה בכתרין וכו' :
מתעטרי אבהתא כדין הוא שלימו דכלא · כדין מטרוניתא נטלא במטלנהא בההוא
נ"א בשולטנותא בהאי) שלימו דאבהתא · וכד מתעטרא מכלהון כדין אתברכא ורשותא
כלא בידהא · ואשתים ביה כגוונא דא שמא קדישא גליפא באתוון רשימין ברתיכא
עלאה קדישא עטורא דאבהן :

ומרן המגיסים כאן מלאנו כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון
עד כאן אתתקנו טורין כסדרן ברזא דחסד לא סטאן לימינא ושמאלא ·
ור כך מלאנו פסוק ויבא למפרע כמו כן כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון
ד כאן אתתקנו טורין למפרע ברזא דגבורה כלהו שמאלא כלילן בימינא ·
ור כך מלאנו פסוק ויט כסדר כמו כן כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון
ע"כ כלילן טורין דשמא קדישא בתפארת לבתר מתחברן אבהן ואתעבידו שמא קדישא ·
חר כך מלאנו הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג'
אותיות היוצאים מג' פסוקים אלו ישר הפוך ישר והסימן יה"י אור עם זה הלשון
א כגוונא דא שמא קדישא גליפא באהווי רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא דאבהן ·
ולא הדפסנו אותו כאן מפני יקר תפארת גדולתו והודפס בסוף הספר :

אמר רבי ייסא אסכמנא ברזא דא בתקיעותא *דרב המנונא סבא תלת ובכן ובכן ס"א דרב בבבל
ובכן לקבלי הני תלת · והכי הוא סדורא · א"ר יוסי כלא אתכליל בהאי
שמא (נ"א שליחא) קדישא ואסתיים ביה אשתכח דשלימו דרתיכא קדישא אית ביה) ·
אמר רבי שמעון האי הוא שמא קדישא עטורא דאבהן דמתעטרא בגלופייהו בחבורא
חדא שלימו דרתיכא קדישא ואתכליל בארבעין ותמניא תיבותא דאיהו שלימו דכלא ועקרא
שרשין · תא חזי גופא דאילנא אנ"י אנ"ף *נו"ן יו"ד · רישא דכל ענפי אילנא וה"ו ויקרא קמא
(ווס) · והא אתערו חבריא כללא דענפין וגופא ושרשא בארבעין ותמניא תיבין והא
אתרשים בתלת עלמין עלאין ובג' עלמין תתאין · לקבליה קדוש קדוש קדוש ה' צבאות ·
קדוש לעילא · קדוש באמצעיתא · קדוש לתתא · קדוש חסד · קדוש גבורה · קדוש
תפארת · וכלהו בשבעין ותרין אתגליפו כמה דאתמר · בריך הוא בריך שמיה לעלם
לעלמי עלמין אמן · א אמר רבי יצחק בשעתא דשרו ישראל על ימא אמו לכמה א כאן שייך אמר רבי יוסי
אוכלוסין

אוכלוסין לכמה חיילין לכמה משריין מעילא ותתא וכלהו בכנופיא עלייהו דישראל שר
בלצו מגו עאקו דלהון · ביה שעתא חמו ישראל עאקו מכל סטרין · ימא בגלוהי דזק
קמייהו · בתרייהו כל אינון אוכלוסין כל אינון משריין דמצרים לעילא עלייהו כו
קטיגורין · שריאו צווחין לקב"ה כדין כתיב ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי · ותא
כא א בספרא דצניעותא אלי *דייקא בעתיקא תליא כלא · ביה שעתא אתגלי עתיקא קדי
ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין כדין נהירו דכלא אתנהיר · אמר רבי יצחק כדין
אתנהיר כלא כחדא ועבד ימא נימוסין עלאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין · ובג
קשיא קמי קוב"ה כלא כקריעת ים סוף וכלא הכי אוקמוה · מאי טעמא בגין דקרי
בראשית רס א ים *סוף בעתיקא תלייא · א"ר שמעון חד איילתא אית בארעא וקב"ה עביד סג
בגינה בשעתא דסיא צווחת קב"ה שמע עאקו דילה וקביל קלה · וכד אצטריך על
תהלים מב לרחמי למייא היא יהבת קלין וקב"ה שמע קלה וכדין חייס על עלמא הה"ד יכ
תערוג על אפיקי מים · וכד בעיה לאולדא היא סתימא מכל סטרין כדין אתייאת ושוי
ויע ב רישא בין ברכהא וצווחת ורמת קלין וקב"ה חייס עלה *וזמין לקבלה חד נחש וכ
בעריתא דילה ופתח לה וקרע לה ההוא אתר ואולידת מיד · אר"ש בהאי מלה לא תש
ולא תנסה את ה' והכי דייקא :

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל וגו' וירא ישראל את מצרים מת ההוא שלט
יה רכב ב ממנא דמצראי אחמי לון קב"ה דאעבר ליה בנהר *דינור דהוה בשפ
דימא רבא · מת מאי טעמא מת כמה דאוקמוה דאעברו ליה מההוא שלטנותא דיליה
וירא ישראל את היד הגדולה וגו' · רבי חייא אמר הכא אשתלים ידא וכל
אצבען ואשתלים ידא דאתכליל ביה בימינא דהכי תנינן כלא בימינא אתכ
ובימינא תליא הה"ד ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב · ואמר ר' יצחק
אשכחנא מאן דאתקיף לביה לגבי קודשא בריך הוא כפרעה · א"ר יוסי סיחון וע
הכי נמי · אמר ליה לאו הכי · אינון לגבי דישראל אתתקפו אבל לגביה דקוד
בריך הוא לא כמה דאתקף פרעה רוחיה לקבליה והוה חמי כל יומא גבוראן דיל
ולא הוה תב · אמר רבי יהודה אמר רבי יצחק פרעה חכים מכל חרשוי הוה וב
אינון כתרין ובכל אינון ידיען אסתכל ובכל סטרא דלהון לא חמא פורקנא דלכ
דישראל ולא הוה תלי בחד מנייהו · ועוד דהא בכלהו קשירו קשרא עלייהו דישר
ופרעה לא סבר דאית קשרא אחרא דמהימנותא דאיהו שליט על כלא · ועל ד
הוה אתקיף לביה · רבי אבא אמר לא אתקיף לבא דפרעה אלא שמא דא · דכד ה
אמר משה כה אמר יי' דא מלה ממש אתקיף לביה הדא הוא דכתיב ויחזק ה' את
פרעה · דהא בכל חכמתא דיליה לא אשתכח דשמא דא שליט בארעא · ועל דא א
שמות י מי יי' ולבתר אמר ה' הצדיק · אמר רבי יוסי לבתר אמר חטאתי לה' · ההוא פום
איוב ט דאמר דא אמר דא · רבי חזקיה פתח ואמר אחת היא על כן אמרת
תם ורשע הוא מכלה · האי קרא אוקמוה ברזא דחכמתא · אחת היא · מ
שה"ש ו אחת היא · הדא הוא דכתיב אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה
ובהאי קודשא בריך הוא דאין דינוי לתתא ודאין דינוי לעילא בכלא · ו
קודשא בריך הוא אתער דינוי דאין דינוי בהאי כתרא כדין כתיב תם ורשע הוא מכלה

בגין

בגין דאינון לדיקיא מתפסאן בחוביהון דרשיעייא דכתיב ויאמר למלאך המשחית שמואל ב כד
בעם רב וגו׳ ׃ ועכ״ד אמר (רבי יוסי) איוב מלה דא (אמר) ולא אגמר מלה ׃ ואוקי׳וה
טול הרב ׃ ר׳ ייסא אמר אחת היא דא כנסת ישראל בגלותא דמלרים דבגינה קטל קב״ה
במלראי ועבד בהו נוקמין הה״ד תם ורשע הוא מכלה ׃ ר׳ חייא אמר איוב לא אלקי אלא
בזמנא דנפקו ישראל ממלרים ׃ אמר איוב אי הכי כל אפייא שוין תם ורשע הוא מכלה ׃
פרעה אתקיף בהו בישראל ואמר מי ה׳ אשר אשמע בקולו ואנא לא אתקיפנא בהו ולא שמות ה
עבידנא מידי תם ורשע הוא מכלה ׃ הה״ד הירא את דבר ה׳ מעבדי פרעה זה איוב ׃ שם ט
ר׳ יהודה אמר אינון אבני ברדא דהוו נחתין אתעכבו על ידוי דמשה ׃ לבתר עבדו
נוקמין ביומי דיהושע ׃ ולזמנא דאתי זמינין לאחתא אינון דאשתארו על אדום ובנותיה ׃
א״ר יוסי הה״ד כימי לאתך מארץ מלרים אראנו נפלאות ׃ ד״א וירא ישראל את היד מיכה ז
הגדולה וגו׳ האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה ׃ בקדמיתא וירא ישראל
ובתר וייראו העם את ה׳ ׃ אלא א״ר יהודה ההוא סבא דנחת עם בנוי בגלותא וסביל
עליה גלותא ואעיל לבנוי בגלותא הוא ממש חמא כל אינון נוקמין וכל גבורן דעביד קב״ה
במלרים הה״ד וירא ישראל ׃ ישראל ממש ׃ ואמר רבי יהודה סליק קב״ה להאי סבא
וא״ל קום חמי בניך דנפקין מגו עמא תקיפא ׃ קום חמי גבורן דעבדית בגין בניך
במלרים ׃ והיינו דאמר ר׳ ייסא בשעתא דנטלי ישראל לנחתא בגלותא דמלרים דחילו
ואימתא תקיפא נפל עלוי ׃ אמר ליה קב״ה ליעקב אמאי את דחיל אל תירא מרדה בראשית מו
מלרימה ׃ ממה דכתיב אל תירא משמע דחילו הוה דחל ׃ א״ל כי לגוי גדול אשימך
שם ׃ א״ל דחילנא די ישילון בני ׃ א״ל אנכי ארד עמך מלרימה ׃ א״ל תו דחילנא
דלא אזכי לאתקברא ביני אבהתי ולא אחמי פורקנא דבני וגבורן דתעביד להו ׃ א״ל
ואנכי אעלך גם עלה ׃ אעלך לאתקברא בקברי אבהתך ׃ גם עלה למחמי פורקנא
דבנך וגבורן דאעביד להו ׃ וההוא יומא דנפקו ישראל ממלרים סליק ליה קב״ה ליעקב
ואמר ליה קום חמי בפורקנא דבנך דכמה חילין וגבורן עבדית להו ויעקב הוה תמן
וחמא כלא הה״ד וירא ישראל את היד הגדולה ׃ רבי ילחק אמר מהכא ויולאך בפניו דברים ד
בכחו הגדול ממלרים ׃ מאי בפניו ׃ בפניו דא יעקב דעאיל לכלהו תמן ׃ רבי חזקיה אמר
ויולאך בפניו בפניו דא אברהם דכתיב ויפל אברהם על פניו ׃ ת״ח אברהם אמר בראשית יז
הלבן מאה שנה יולד וגו׳ א״ל קב״ה חייך תחמי כמה אכלוסין וכמה חיילין דיפקון ממך ׃
בשעתא דנפקו ישראל ממלרים כל אינון שבטין כל אינון רבוון סליק קודשא בריך
הוא לאברהם וחמא לון ׃ הדא הוא דכתיב ויולאך בפניו ׃ רבי אבא אמר כלהו
אבהתא אזדמנו תמן בכל ההוא פורקנא ׃ הה״ד ויולאך בפניו ׃ מאי בפניו אלין
אבהתא ׃ רבי אלעזר אמר ויולאך בפניו דא יעקב ׃ בכחו דא ילחק ׃ הגדול דא אברהם ׃
א״ר שמעון וכן בגיניהון דאבהתא אזדמן פורקנא תדיר לישראל דכתיב וזכרתי את בריתי ויקרא כו
יעקב ואף את בריתי ילחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור ׃ אבהתא
תינח ׃ מהו והארץ אזכור ׃ אלא לאכללא עמהון דוד מלכא דאיהו רתיכא באבהתא

ואינון

ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל · וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה
במצרים · והי השתא עשה והא מקדמת דנא אתעביד · מאי את היד הגדולה אשר
עשה ה' · אלא יד לא אקרי פחות מחמש אצבען · הגדולה דכלילן בה חמש אצבעא
אחרנין ואתקרון כדין גדולה וכל אצבעא ואצבעא סליק לחושבנא רבא וקב"ה עביד
(ס"א השתא ניסין) בהו *ניסין וגבורן ובהאי אתעקרו כלהו דרגין משלטוניהון · מכאן אוליפנא דא דבחמש
אצבעאן קמאי כתיב ויחזק לב פרעה כיון דאשתלמו אינן חמש תו לא הוה מלה
ברשותיה דפרעה כדין כתיב ויחזק ה' את לב פרעה · ועל"ד וירא ישראל את היד
(שמות ד) הגדולה וגו' ויאמינו בה' · וכי עד השתא לא האמינו בה' והא כתיב [ד]ויאמן העם וישמע
וגו' · והא חמו כל אינון גבוראן דעבד לכו קוב"ה במצרים · אלא מאי ויאמינו ההוא
מלה דאמר ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו וגו' · ר' ייסא שאיל ואמר
כתיב וירא ישראל את מצרים מת וכתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם · א"ל
יוסי מתין חמו לכו · א"ל אי כתיב לא תוסיפו לראותם חיים הוה אמינא הכי · א"ל
(ד"ס א ע"ב) ר' אבא יאות שאילתא · אלא ת"ח כתיב *מן העולם ועד העולם ותנינן עולם לעילא
ועולם לתתא · עולם דלעילא מתמן הוא שירותא לאדלקא בוצינין · עולם דלתתא תמן הוא
סיומא ואתכליל מכלא ומהאי עולם דלתתא מתערן גבורן לתתאי · ובהאי עולם עביד
קוב"ה אתין לישראל ורחים לון ניסא · וכד אתער האי עולם למעבד ניסין כלהו מצרא
אשתקעו בימא על ידא דהאי עולם ואתרחים לון לישראל ניסא בהאי עולם · ועל"ד כתיב
לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם עד דיתער ההוא עולם ויתמסרון בדינוי וכיון דאתמסר
ביה למתדן כדין כתיב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים הה"ד מן העולם ועד
העולם · עד העולם דייקא כדין כתיב ויאמינו בה' ובמשה עבדו :

(ירמיה א) **אז** ישיר משה · ר' יהודה פתח [ט]בטרם אצרך בבטן ידעתיך וגו' · זכאה חולקהון דישראל
דקב"ה אתרעי בהו יתיר מכל שאר עמין · ומסגיאות רחימותא דרחים לכו אוקים
עלייהו נביאה דקשוט ורעיא מהימנא · ואתער עליה רוחא קדישא יתיר מכל שאר נביא
מהימני ואפיק ליה מחולקיה ממש · ממה דאפרים יעקב מבנוי לקוב"ה שבטא דלוי
וכיון דהוה לוי דיליה נטל ליה קב"ה ואעטר ליה בכמה עטרין ומשח ליה במשח רבו
קדישא דלעילא וכדין אפיק מבנוי רוחא קדישא לעלמא ורזיז ליה בהימנויי קדיש
מהימנותא רבא · תנא בההיא שעתא דמטא זמניה דמשה נביאה מהימנא לאתת' לעלמ
אפיק קב"ה רוחא קדישא מגזרא דספירו דאבן טבא דהוה גניז במאתן וארבעין ותמני
נהורין ואתנהיר עליה ואעטריה בשס"ה עטרין וקיימי קמיה ואפקיד ליה בכל דילי
(נ"א ביתיה) ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחין (נ"א גניז תמן ואעטריה בתל
מאה ושתין וחמש עטרי ואנהיר עליה מאתן וארבעין ותמניא נהורין וקאים קמי
ואפקיד ליה בכל ביתא דיליה ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחן נ"א מאה
ושבעין וחמש) ואעטר ליה בחמש עטרין וכל עטרא ועטרא סליק ואנהיר באלף עלמ
דנהרין ובוצינין דגניזין בגנזייא דמלכא קדישא עלאה כדין אעבריה בכל בוצינין (נ"
בוסמין) דבגנתא דעדן ואעליה בהיכליה ואעבריה בכל חיילין וגייסין דיליה כד
אזדעזעו כלהו פתחו ואמרו אסתלקו מסחרניה (סטרא דסטרין) דהא קוב"ה אתע
רוחא לשלטאה למרגז עלמין : קלא נפק ואמר מאן הוא דין דכל מפתחן אל

בידוי

בידוי · פתח קלא אחרא ואמר קבילו ליה בגווייכו · דא הוא זמין לנחתא בין בני נשא
ומינה אורייתא גניזא דגנזייא לאתמסרא בידוי ולארעשא עלמין דלעילא ותתא על ידא
דדין · ביה שעתא אתרגישו כלהו ונטלין אבתריה · פתחו ואמרו הרכבת אנוש לראשנו תהלים סו
באנו באש ובמים · כדין סלקא ההוא רוחא וקיימא קמי מלכא · מן פתיחא סליק
ואתעטר בעטרוי ואעטריה בתלת מאה ועשרין וחמש עטרין ואפקיד מפתחוי בידוי ·
ש דהכהנא אעטרו ליה בתלת עטרין קדישין ואפקידו כל מפתחן דמלכא בידיה
ואפקידו ליה בהימנותא מהימנא דביתא · ה סלקא ואתעטרת בעטרוי וקבילת ליה
מן מלכא כדין נחת ההוא רוחא [א] באדרין דשאטן בההוא ימא רבא וקבילת ליה א נספינת סתבוטעי׳ ניס
וגדלא ליה למלכא והיא יהבת ליה מתנן זוינין לאלקאה לפרעה ולכל ארעיה · ובשבתא
ובריש ירחי סלקת ליה למלכא כדין אקרי שמיה באלין אתוון רשימין · ובההיא שעתא
דנפק לנחתא לארעא בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין למלכא
וארבע מאה ועשרין וחמש גליפין ממנן אחפוה לההוא רוחא לאתריה כד נפק לעלמא
אתנהרא ה באנפוי וביתא אתמליא מזיוותיה · ביה שעתא קרא עליה קוב״ה בטרם
אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך · ר׳ יצחק אמר
ביה שעתא קטל (נ״א אפיל) קוב״ה לרברבא ממנא דמצראי וחמו ליה משה ובני ישראל
כדין אמרו שירה הה״ד וירא ישראל את מצרים מת וגו׳ אז ישיר משה ובני ישראל :

אז ישיר משה ובני ישראל וגו׳ · ר׳ אבא פתח ואמר אסתכלנא בכל תושבחן דשבחו
לקוב״ה וכלם פתחו בהאי אז אמר שלמה אז ידבר יהושע אז ישיר ישראל · מ״ט מלכים א ח
אלא הכי תאנא כל נסין וכל גבורן דאתעבידו להו לישראל כד אתנהיר נהירו דעתיקא יהושע י במדבר כא
קדישא בעטרוי גליפין רשימין בהאי בא׳ וא׳ בז׳ אנקיב בחשוכי ונהיר לכל עיבר · וכד
אתחבר נהירו דאל״ף ומטי לזיי״ן מאן זיין דא חרב לה׳ מלאה דם · כדין עביד נסין ישעיה לד
וגבורן בגין דאתחבר א׳ עם ז׳ ודא הוא שירתא · שירתא היא דכל סטרין ודא הוא
אז ישיר · ישיר שר מבעי ליה · אלא מלה דא תליא ואשלים לההוא זמנא ואשלים לזמנא
דאתי דזמינין ישראל לשבחא שירתא דא · משה ובני ישראל מכאן אוליפנא דצדיקיא
קדמאי אע״ג דאסתלקו בדרגין עלאין דלעילא ואתקשרו בקשורא דצרורא דחיי זמינין
כלהו לאחייא בגופא ולמחמי אתין וגבורן דקא עביד קוב״ה לישראל · ולמימר שירתא
דא הה״ד אז ישיר משה ובני ישראל · ר״ש אמר מהכא יוסיף ה׳ שנית ידו לקנות שם יא
את שאר עמו · לקנות כמה דאת אמר ה׳ קנני ראשית דרכו · את שאר עמו אלין משלי ח
אינון צדיקיא דבהון דאקרון שאר כמד״א וישארו שני אנשים במחנה · ותנינן לית במדבר יא
עלמא מתקיימא אלא על אינון דעבדי גרמייהו שיריים · ואי תימא הואיל ואתקשרו
בצרורא דחיי ומתענגי בענוגא עלאה אמאי יחית לון קב״ה לארעא · פוק ואוליף
מזמנא קדמאה דכל אינון רוחין ונשמתין דהוו בדרגא עלאה דלעילא וקב״ה אחית
להו לארעא לתתא כ״ש השתא דבעי קב״ה לישרא לעקימא כמה דאת אמר כי קהלת ז
אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא · ואי תימא אינון דמיתו בעטיו
דנחש · אפילו אינון יקומון ויהון מארי דעיטא למלכא משיחא ועל דא תנינן משה זמין
למימר שירתא לזמנא דאתי · מ״ט · בגין דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו מיכה ז
נפלאות · אראנו · אראך מבעי ליה · אלא אראנו ממש · למאן דחמא בקדמיתא יחמי
ליה תניינות ודא הוא אראנו וכתיב אראנו בישע אלהים ואראהו בישועתי תהלים נ שם צא

וכדין אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ · שירתא דמטרוניתא לקב״ה
תנינן כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוון בה זכי למימרא לזמנא דאתי דהו
אית בה עלמא דעבר · ואית בה עלמא דאתי · ואית בה קשרי מהימנותא · ואית בה
(נ״א את ל׳ עלה כל אינון וכו׳) יומי דמלכא משיחא · *ותלי עלה כל אינון תושבחן אחרינן דקאמרי עלאי ותתאי
השירה שיר זה מבעי ליה · אלא שירתא דקא משבחת מטרוניתא למלכא · ומשה מתתא
לעילא קאמר והא אוקמוה · לה׳ בגין דאנהיר לה מלכא אנפהא (נ״א דנהיר אנפוי מלכא
לקבלה) · רבי יוסי אמר דכל אינון משחין דהוו נגדין משיך מלכא קדישא לקבלה בגיני
כך משבחא ליה מטרוניתא · א״ר יהודה אי הכי אמאי כתיב משה ובני ישראל והא
מטרוניתא בעיא לשבחא · אלא זכאה חולקהון דמשה וישראל דאינון הוו ידעין לשבחא
למלכא בגין מטרוניתא כדקא יאות בגין דכל ההוא חילא וגבורה דילה ירתא מן מלכא ·
(איכה ב) רבי חייא פתח ואמר [ס]קומי רני בלילה לראש אשמורות · קומי רני דא כנסת ישראל ·
בלילה בגלותא · ר׳ יוסי אמר בלילה בזמנא דהיא שלטא ומתערא · לראש אשמורות
(בראשית מז) בראש מבעי ליה · אלא לראש כמה דכתיב [ע]על ראש המטה · ואוקימנא ראש המטה
דא יסוד · אוף הכא לראש דא יסוד דמטרוניתא מתברכא ביה · ראש אשמורות דא
הוא רישא דנצח והוד · ר׳ יוסי אמר דא הוא רישא דכתרי מלכא וסיומא · ר׳ אבא
אמר לראש אשמורות כתיב חסר ודא הוא רישא ראש המטה וכלא במלכא קדישא
עלאה אתמר ודא הוא לה׳ · רבי ייסא אמר השירה הזאת לה׳ דא הוא נהרא דנפיק
מעדן דכל משחא ורבו נפיק מניה לאדלקא בוצינין · ומשמע לבתר דכתיב אשירה לה׳
דא הוא מלכא קדישא עלאה וע״ד לא כתיב אשירה לו · ויאמרו לאמר (דא הוא) לדרי
דרין בגין דלא יתנשי מנייהו לעלמין דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא זכי לה
בעלמא דאתי וזכי לשבחא בה ביומוי דמלכא משיחא בחדוותא דכנסת ישראל בקב״ה ·
דכתיב לאמר · לאמר בההוא זמנא: לאמר בארעא קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא ·
לאמר בגלותא · לאמר בפורקנא דלהון דישראל · לאמר לעלמא דאתי · אשירה
לה׳ נשיר מבעי ליה · מאי אשירה · אלא בגין דהוו משבחן תושבחתא דמטרוניתא
(במטרוניתא בעו לשבחא) לה׳ דא מלכא קדישא · כי גאה גאה (כמה) דסליק ואתעטר בעטרוי
לאפקא ברכאן וחילין וגבורן לאסקא בכלא · כי גאה גאה בהאי עלמא גאה
בעלמא דאתי · כי גאה בההוא זמנא · גאה בגין דיתעטר בעטרוי בחדוותא שלימתא ·
סוס ורוכבו רמה בים שלטנותא דלתתא ושולטנותא דלעילא דאחידן בהו אתמסרו
בההוא ימא רבא ושלטנותא רבא למעבד בהו נוקמין · ותנינן לא עביד קוב״ה דינא
(ישעיה כד) לתתא עד דיעביד בשולטניהון לעילא · הה״ד [י]יפקד ה׳ על צבא המרום במרום ועל
מלכי האדמה על האדמה · רמה בים א״ר יהודה בים בליליא אתער גבורא תקיפא
(נ״א דאתער בה גבורה תקיפא) דכתיב ביה ויולך ה׳ את הים ברוח קדים עזה כל הלילה *בההוא זמנא בעאת מטרוניתא
מן מלכא כל אינון אכלוסין דלתתא וכל אינון שולטנין דלעילא דיתמסרון בידהא
וכלהו אתמסרו בידהא למעבד בהו נוקמין הה״ד סוס ורוכבו רמה בים · בים
סתם לעילא ותתא :

(תהלים קלט) **עזי** וזמרת יה · רבי חייא פתח ואמר [י]אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה · כמה
אצטריכו בני נשא ליקרא לקוב״ה בגין דקודשא בריך הוא כד ברא עלמא
אסתכל

אסתכל ביה באדם למהוי שליט על כלא (נ"א למהוי שליט בכולא ואתברי דו פרצופין)
הוה דאמי לעלאין ותתאין · נהת ליה בדמו יקירא וחמו ליה בריין כדין אתכנשו לגביה
סגידו לקבליה ואימתא ודחלא נפלת עלייהו מדחלתיה הה"ד ומוראכם וחתכם יהיה על בראשית ט
כל חית הארץ ועל כל עוף השמים · עייליה לגנתיה דנטע לנטריה למהוי ליה חדו על
חדו ולאשתעשעא ביה · עבד ליה [א] טרוצטבולין מחפיין באבני יקר ומלאכין עלאין חדאן
קמיה · לבתר פקיד ליה על אילנא חד ולא קאים בפקודא דמאריה :

אשכחנא בספרא דחנוך דלבתר דסליק ליה קב"ה ואחמי ליה כל גנזייא דמלכא
עלאי ותתאי · אחמי ליה אילנא דחיי ואילנא דאתפקד עליה אדם
ואחמי ליה דוכתיה דאדם בגנתא דעדן וחמא דאלמלא נטיר אדם פקודא דא יכיל
לקיימא תדירא ולמהוי תדירא תמן · הוא לא נטר פקודא דמאריה נפק בדימוס ואתענש ·
רבי יצחק אמר אדם דו פרצופין אתברי והא אוקימנא · ויקח אחת מצלעותיו נסרו שם ב
קב"ה ואתעבידו תרין ממזרח וממערב הה"ד אחור וקדם צרתני · אחור דא מערב תהלים קלט
וקדם דא מזרח · רבי חייא אמר מה עבד קב"ה תקין לההוא נוקבא [ב] ושכליל
שפירותה על כלא ועיילה לאדם הה"ד ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם
לאשה · ת"ח מה כתיב לעילא ויקח אחת מצלעותיו · מאי אחת · כמד"א אחת היא שיר ו
יונתי תמתי אחת היא לאמה · מצלעותיו מסטרוי · כמה דאת אמר ולצלע המשכן · שמות כו
ר' יהודה אמר קב"ה נשמתא עלאה יהב ביה באדם וכליל ביה חכמתא ושכלתנו למנדע
כלא : מאן אתר יהיב ביה נשמתא · רבי יצחק אמר מאתר דשאר נשמתין קדישין
נפקא אתיין · רבי יהודה אמר מהכא דכתיב תוצא הארץ נפש חיה · מאן הארץ · בראשית
ההוא אתר דמקדשא אשתכח ביה · נפש חיה נפש היה סתם · דא נפשא דאדם
קדמאה דכלא · רבי חייא אמר אדם הוה ידע חכמתא עלאה יתיר ממלאכי עלאי והוה
אסתכל בכלא וידע ואשתמודע למאריה יתיר מכל שאר בני עלמא · בתר דחב אסתימו
מניה מבועי דחכמתא מה כתיב (נ"א ממה דכתיב) וישלחהו ה' אלהים מגן עדן שם ג
לעבוד את האדמה · רבי אבא אמר אדם הראשון מדכר ונוקבא אשתכח הה"ד
ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ועל דא דכר ונוקבא אתעבידו כחדא שם א
ואתפרשו לבתר · ואי תימא הא דאמר האדמה אשר לקח משם · הכי הוא ודאי
דא היא נוקבא וקודשא בריך הוא אשתתף עמה ודא הוא דכר ונוקבא וכלא
הוא מלה חדא · רבי יוסי אמר עזי וזמרת יה איגון דכלילן דא בדא ולא *אתפרשאן נ כ
דא מן דא ולעלמין איגון בחביבותא ברעותא חדא דמתמן אשתכחו (נ"א אתמשכו)
משיכן דנחלין ומבועין לאשתפקא כלא ולברכא כלא לא כדיבו מימי מבועין כמה
דאת אמר וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו · וע"ד ויהי לי לישועה דבגיני כך ישעיה נח
מלכא קדישא משיך ואושיט לתתא ואתער ימינא למעבד נסין · זה אלי ואנוהו · דא
צדיק דמניה נפקין ברכאן בזווג · ואנוהו · בההוא אתר דחביבותא אשתכח ביה ודא הוא
מקדשא · אלהי אבי וארוממנהו · מהו קאמר דא לגבי אתר דליואי אתיין מההוא
סטרא וע"ד (הוה) שלימותא דכלא הוא בההוא אתר (נ"א בהאי קרא) · רבי יצחק
אמר ויהי לי לישועה דא מלכא קדישא והכי הוא · ומנלן מקרא אחרינא אשכחנא ליה
דכתיב כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה · ממשמע דקאמר ה' ויהי לי לישועה
דא

א עשה לו לאד"ר הראשון מורכב אחד משועים למלכים משביאים שם לפניהם אריות ונמרים ונחשים ובאר חיות ומשסין זה על זה ונלחם יחד וכלם עם אדם ואדם עם כולם : ב יסד יפים על כלם והכניסה לאדם הראשון :

דא מלכא קדישא:

(משלי יז) **עזי** וזמרת יה וגו'. רבי חזקיה פתח ואמר בהאי קרא דכתיב בכל עת אוהב הרע
(שם כז) ואח לצרה יולד. בכל עת אוהב הרע דא קב"ה דכתיב ביה רעך ורע אביך אל
(תהלים קכ"ב) תעזוב. ואח לצרה יולד בשעתא דיעיקון לך שנאך קב"ה מה אמר למען אחי ורעי אדברה
נא שלום בך. דישראל אקרון אחים ורעים לקב"ה. יולד מהו וכי השתא יולד. אלא
בשעתא דעקתא יולד בעלמא אח יהא לקבלך לשזבא לך מכל אינון דעקין לך. רבי יהודה
אמר יולד דמלכא קדישא יתער בהאי עז לנקמא לך מאומין ולינקא לך מאימא
בההוא סטרא כמה דאת אמר עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה לאתערא גבוראן לקבל
אומין עכו"ם. רבי ייסא פתח ואמר כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקב"ה דהא לית
ליה פולחנא לקב"ה (אלא) (כמה) רחימותא. וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא
ברחימותא קארי ליה (נ) קב"ה רחימא. אי הכי במאי אוקימנא הני קראי רעך ורע
(משלי כה) אביך אל תעזוב וכתיב הוקר רגלך מבית רעך. אלא הא אוקמוה חברייא האי קרא
(ס"א בעולות ובלמים וכאי במשאות) בעולות כתיב השתא רעך ורע אביך אל תעזוב למפלח ליה ולאתדבקא ביה ולמעבד
פקודוי. אל תעזוב ודאי. והא דאתמר הוקר רגלך מבית רעך. כלומר הוקר ילרך דלא
(ולאמות וכתיב וכו') ירתח לקבלך ולא ישלוט בך ולא תעביד הרהורא אחרא. מבית רעך. מאן בית רעך
דא נשמתא קדישא דאעיל בך רעך ויהבה בגווך. וע"ד פולחנא דקב"ה לרחמא ליה בכלא
(דברים ו) כמה דכתיב ואהבת את ה' אלהיך. זה אלי ואנוהו. דכל ישראל חמו על ימא מה דלא
חמא יחזקאל נביאה ואפילו אינון עוברי דבמעי אמהון הוו חמאן ומשבחן לקב"ה וכלהו
הוו אמרין זה אלי ואנוהו. אלהי אבי וארוממנהו כד"א אלהי אברהם. א"ר יוסי אי
הכי אמאי וארוממנהו דהא אלהי אברהם לעילא הוא. א"ל אפילו הכי אצטריך וכלא
חד מלה. וארוממנהו בכלא לאכללא מאן דידע ליחדא שמא קדישא רבא דהא הוא
פולחנא עלאה דקב"ה. רבי יהודה הוה יתיב קמיה דר' שמעון והוה קארי כתיב
(ישעיה נב) קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו. קול צופיך מאן אינון צופיך. אלא אלין אינון
דמצפאן אימתי ירחם קב"ה למבני ביתיה. נשאו קול. ישאו קול מבעי ליה. מאי נשאו
קול. אלא כל בר נש דבכי וארים קליה על חרבן ביתיה דקב"ה זכי למה דכתיב
לבתר יחדו ירננו. וזכי למחמי ליה בישובא בחדוותא. בשוב ה' ציון. (אמר ליה) בשוב
ה' אל ציון מבעי ליה מאי בשוב ה' ציון. אלא בשוב ה' ציון ודאי. תא חזי בשעתא
דאתחריב ירושלים לתתא וכנסת ישראל אתתרכת סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד ליה
(ויקרא עט ויצא קסב ע"ב ע"ש) לקבליה בגין דכנסת ישראל *אתתרכת. (בשעתא דאתגליא כ"י סליק ליה לגביה). *וכד
אתהדר כנסת ישראל לאתרה כדין יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה לאזדווגא חד בחד
ודא הוא בשוב ה' ציון. וכדין זמינין ישראל למימר זה אלי ואנוהו. וכתיב זה ה'
קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. בישועתו ודאי: **ה'** איש מלחמה ה' שמו. ר' אבא
(במדבר כא) פתח על כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארנון. כמה
אית לן לאסתכלא בפתגמי אורייתא כמה אית לן לעיינא בכל מלה
דלית לך מלה באורייתא דלא אתרמיזא בשמא קדישא עלאה ולית
לך מלה באורייתא דלית בה כמה רזין כמה טעמין כמה שרשין כמה ענפין

הכא

הכא אית לאסתכלא ע"כ יאמר בספר מלחמות ה'. וכי ספר מלחמות ה' אן הוא. אלא
הכי אתערו חברייא כל מאן דאגח קרבא באורייתא זכי לאסגאה שלמא בסוף מלוי.
דכל קרבין דעלמא קטטה וחרבנא וכל קרבין דאורייתא שלמא ורחימותא הה"ד על כן
יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה. כלומר אהבה בסופה. דלית לך אהבה
ושלמא בר מהאי. תו קשיא באתריה. ע"כ יאמר בספר מלחמות ה' בתורת מלחמות
ה' מבעי ליה מאי בספר. אלא רזא עלאה הוא. אתר אית ליה לקב"ה דאקרי ספר
כד"א ודרשו מעל ספר ה' וקראו. דכל חילין וגבורן דעביד קב"ה בהאי ספר תליין ישעיה לד
ומתמן נפקין. את והב בסופה. מאן והב. אלא כל אינון חילין וכל אינון גבוראן דעביד
קב"ה בההוא ספר תליין. (נ"א ומתמן נפקן את והב בסופה. והיא) וכד אגח קב"ה
קרבוי בחד אתר דאיהו בסופא דדרגין ואקרי והב כד"א לעלוקה שתי בנות הב הב. משלי ל
בסופה בסוף דרגין אשתכח. בסופה ים סוף. אתקרי ים דאיהו סוף לכל דרגין.
ואת הנחלים ארנון ועם נחלייא דאשתכחו ואתנגידו לגביה מההוא אתר עלאה דאקרי
ארנון. מאי ארנון זווגא עלאה דחביבותא דלא *מתפרשאן לעלמין כד"א ונהר יוצא בראשית ב
מעדן. ובדא משתרשן שרשוי ואתרביאו ענפיה לאושטא קרבוי בכל אתר לאושטא
חילין וגבוראן ולאתחזאה שולטנא רבא ויקירא דכלא. ת"ח כד מתערין גבוראן וקרבין
דקב"ה כמה א גרדיני טהירין מתערין לכל עיבר כדין שנן רומחין וסייפין ומתערין ביארתיו א לעיל בכמה מקומות:
גבוראן וימא אתרגישת וגלגלוי סלקין ונחתין וארבין דאזלין ושטאן בימא לכל עיבר
מסתלקין. שננא קרבא (נ"א חרבא) באבני בלסטראות מארי דרומחין וסייפין כדין
חליך שטוים. (נ"א מתערין לאושטא קרבין בכל אתר ולאושטא חילין וגבוראן לכל תהלים מב
עיבר כדין ימא אתרגישת וגלגלוי סלקין וארבין דאזלין ושטאין נחתין וסלקין ושפא
אשתכח כדין מתערין מגיחי קרבא באבני בלסטראין מארי דרומחין וסייפין גירין
קשתין כד"א חליך שטוים) וקב"ה אתתקף בחילוי ולאתערא קרבא ווי לאינון דמלכא
קדישא יתער עלייהו קרבא. כדין כתיב ה' איש מלחמה. ומהכא ומאינון אתוון
מהאי קרא נפקין טורי קרבא לאינון חייביא לאילין מארי דבבו דחבו לקב"ה ואתוון
אתגליין לאינון מארי קשוט והא אתפרשן מלין והא אתמר. ה' איש מלחמה ה' שמו. כיון
דכתיב ה' איש מלחמה לא ידענא דה' שמו. אלא כמה דכתיב וה' המטיר על סדום וגו' בראשית יט
וכלא בהאי ספר תליין כד"א יגלו שמים עונו וגו'. (וע"ד) ת"ח בשעתא דקב"ה אתער איוב כ
קרבא בעלמא עלאי ותתאי אתעקרו מאתרייהו כמה דאוקימנא. הה"ד מרכבת פרעה
וגו'. ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאגחא קרבא עלאה ותקיפא בעממיא בגין לאוקרא שמיה
הה"ד ויצא ה' ונלחם בגוים ההם וגו'. וכתיב *והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו': זכריה יד יחזקאל לח

(**מרכבות** פרעה וחילו ירה בים. כד אתער קב"ה קרבא כדין *אתערו דרגין ס"א אתכרו
עלאין ודרגין תתאין דלתתא וכדין מרכבות פרעה וחילו ירה בים).

ר' יהודה פתח ואמר ראוך מים אלהים ראוך וגו' בשעתא דעברו ישראל ית ימא תהלים עז
אמר קב"ה למלאכא די ממנא על ימא פליג מימך. א"ל למה. א"ל בגין דבני יעברון
בגווך. א"ל ב פורקנא טסקא דקינטא קשוט מ"ש אלין מאלין. א"ל על תנאי דא ב גאולי זו אשר אתם גואל
עבדית לימא כד בראתי עלמא. מה עביד קב"ה אתער גבורתא דיליה ואתקמטו אותם פי'
מיא. הה"ד ראוך מים אלהים ראוך וגו'. א"ל קב"ה קטול כל אינון אכלוסין לבתר הקנטה ורוגז היה אתה ויצר
ארמי לון לבר. לבתר חפי ימא עלייהו הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים. א"ר אלעזר מ"ש אלו מאלו
פוק חמי כמה רתיכין עבד קודשא ב"ה לעילא כמה אכלוסין כמה חיילין וכלהו כי הללו עע"ז והללו עע"ז
קטירין וסביב בקב"ם

על דא וכו' בשביל זה בראתי הים והתניתי עמו לכך כמ"ש וישב' הים לאיתנו ודרשו חז"ל לתנאו שהתנה עמו מששת ימי בראשית
ועיין פר' ויקהל קנה ע"ב :

קשירין אלין באלין · (והא אוליפנא) כלהו רתיכין אלין לאלין · דרגין על דרגין ומסטר
דשמאלא מתערין רתיכין (נ"א דלא) קדישין שליטין · וכלהו דרגין ידיען לעילא
וחא אתערנא בככר פרעה דהוא דרגא חד דקטל קב"ה (דרגא דיליה נ"א חיליה
ותבר ליה משולשוליה תקיפא (ודרגא דיליה) תחות שלטניה כמה רתיכין וכמ
[א] חיילין דקוזמיטין מסטר שמאלא מנהון אחידן באתר עלאה דשולטנותא דלהון ומנה
אחידן במלכותא דלעילא · מנהון אחידן בתר ארבע כרסוון (ס"א חיון) (נ"א רחיין
כמה דאתמר · וכלהו אתמסרו בידיה בדינא דמלכותא דאקרי ימא רבא לתבר
לון מדרגיהון וכד איגון אתברו לעילא כל אינון דלתתא אתברו ואתאבידו בימ
תתאה · הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים · בים סתם · ומבחר שלישיו טבע
בים סוף · ומבחר שלישיו הא אתמר · ושלישים על כלו כלהו דרגין תרין וחד · אל
על אלין · כגוונא עלאה הכי אתעבידו וכלהו אתמסרו בידהא לאתברא משולטניה
אלין ואלין · ת"ח הא אתמר דכלהו עשר מחאן דעבד קב"ה במצרים כלא הוה יד
הדא דשמאלא אכליל בימינא דעשר אצבען כלילן דא בדא לקבל עשר אמירן דקב"
אתקרי בהו לבתר לקבליה דכלא האי דימא תקיף ורב ושליטא כד"א והאחרון הכביד
הה"ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו' · ולזמנא דאתי זמין קב"ה לקטל
[ב] אכלוסין וקוזתורכטין וקונטירסין וקלטרולסין דאדום הה"ד [ג]מי זה בא מאדו
חמוץ בגדים מבצרה :

מרכבת פרעה וחילו ירה בים · רבי יצחק פתח [ד]לקול תתו המון מים בשמי
ויעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה ויוצא רוח מאוצרותיו
הא תנינן שבעה רקיעין עבד קב"ה ובכל רקיעא ורקיעא כוכבין קביעין ורהטי
בכל רקיעא ורקיעא ולעילא מכלהו ערבות וכל רקיעא ורקיעא בהלוכו מאתן שני
ורומיה חמש מאה שנין · ובין רקיעא ורקיעא · חמש מאה שנין · והאי ערבות הלוכ
באורכיה אלף וחמש מאה שנין · ופותייה אלף וחמש מאה שנין · ומזיוא דילי
נהרין כל אינון רקיעין · והא תנינן לעילא מערבות רקיע דחיות · פרסות דחיות קדיש
ורומהון ככלהו · לעילא מנהון קרסולין דחיות ככלהו · שוקי החיות ככלהו · ארכוב
דחיות ככלהו · ירכין דחיות ככלהו · עגבי דחיות ככלהו · וגופא דחיות ככלהו
גדפייהו ככלהו וצואריהו ככלהו · ראשי החיות ככלהו מאי · ככלהו · כקבלי כלהו וכ
שייפא ושייפא דבחיות לקבל שבעה תהומין ולקבל שבעה היכלין ולקבל מארעא
לרקיעא · ולקבל מרקיעא לרקיעא ושיעורא דכלהו ורומהון עשרין וחמשה אלפין חולקי
משיעורא דקב"ה כמה דאוקימנא · ועוד רקיעא חד לעילא מן קרני החיות דכתיב
[ה]ודמות על ראשי החיה רקיע · מלרע כמה רתיכין בימינא ושמאלא מתחות ימא
שראן כלהו נוני ימא ושטאן אתכנפו בזוויהון ארבע נחתין בדרגייהו וכלהו רתיכי
אקרון בשמהן · מתחות אלין אזלין ושאטין אינון זעירין דרגין על דרגין דכתיב [ו]זה
הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות · והא אוקימנא מ
מסטר שמאלא תתאה קוזמיטא סט"א ואחידן מאינון דלעילא ונחתו לאתברא מחילא
תקיפא קדישא כמה דאוקימנא מרכבות פרעה וחילו וגו' :

ובמבחר שלישיו · אמר ר"ש בשעתא דשפרא נהיר ואילתא קיימא בקיומה
אתעברת בסטרהא ועאלת במאתן היכלין דמלכא · בר נש דאשתדל
בפלגות

[א] חיילות של פרים מסטרא דשמאלא ועיין לעיל פר' בא יח ע"א:
[ב] חיילו' וראשי גייסות מאדו':
[ג] ישעיה סג
[ד] ירמיה י
[ה] יחזקאל א
[ו] תהלים קד

גות ליליא באורייתא בשעתא דאתער רוחא דצפון *וכאיבת אילתא דא לאתערא ס"א ותיאובתא דאילתא
למא אתי עמה לקיימא קדם מלכא · בשעתא דנהיר צפרא (ס"א והוא בר נש
צלותיה ומייחד שמא קדישא כדקא יאות) משכין עליה חד חוטא דחסד *מסתכל קל ג
קיעא פריש עליה נהירו דסכלתנו דדעתא קדישא ומתעטר ביה בר נש ודחלין מניה
א כדין האי בר נש אקרי ברא לקב"ה בר היכלא דמלכא · עאל בכל תרעוי לית
מחי בידיה בשעתא דקרי להיכלא דמלכא עליה כתיב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר תהלים קמה
יקראוהו באמת · מאי באמת · כמה דאוקימנא תתן אמת ליעקב · דידע ליחדא שמא מיכה ז
יישא בצלותיה *כדקא יאות · ודא פולחנא דמלכא *קדישא ומאן דידע ליחדא שמא (נ"א בעלמא) (נ"א דשמא)
יישא כדקא יאות אוקים אומה יחידא בעלמא דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד שמואל ב ז
ארץ · וע"ד אוקימנא כל כהן דלא ידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות לאו פולחניה
לחנא · דהא כלא ביה תליא פולחנא עלאה ופולחנא תתאה · ובעי לכוונא לבא
עותא בגין דיתברכון עלאי ותתאי · כתיב כי תבאו לראות פני · כל בר נש דאתי ישעיה א
חדא שמא קדישא ולא אתכוון ביה בלבא ורעותא ודחילו בגין דיתברכון ביה עלאי
תאי רמאן ליה צלותיה לבר וכלא מכריזי עליה לביש · וקב"ה קרי עליה כי תבאו
אות פני · כי תבאו לראות מבעי ליה · מאי ליראות אלא כל אינון אנפין דמלכא
מירין בעמקא *לבתר חשוכא *וכל אינון דידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות נ"א בתר
תבקעין כל אינון כותלי חשוכא ואנפין דמלכא אתחזיין ונהרין לכלא · וכד אינון ס"א דכתיב
תחזיין ונהרין מתברכין כלא עלאין ותתאין · כדין ברכאן אשתכחו בכלהו עלמין ישעיה א וכל וכו'
דין כתיב לראות פני · מי בקש זאת מידכם · מאי קא מיירי · אלא מאן דאתי
חדא שמא קדישא עלאה בעי ליחדא מסטרא דזאת · כמה דכתיב בזאת יבא אהרן ויקרא טז
ל הקדש · בגין דיזדווגן כחדא אינון תרין צדיק וצדק בזווגא חדא · בגין דיתברכון
לא מנייהו ואלין אקרון חצריך כמה דכתיב אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך · ואי תהלים סה
יכו אתי ליחדא שמא קדישא ולא יתכוון ביה ברעותא דלבא בדחילו ורחימו · קב"ה
מר מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי זאת ודאי דהא לא אשתכח בהו ברכאן · ולא
י דלא אשתכחו בהו ברכאן אלא דשריא בהו דינא ואשתכח דינא בכלא · ת"ח
מינא דקב"ה מניה מתערין כל נהירו כל ברכאן וכל חדו ביה כליל שמאלא · כמה
אית בבר נש ימינא ושמאלא ושמאלא אתכליל בימינא וימינא הוא כליל כלא · וכד
תער ימינא שמאלא אתער עמיה דהא ביה אחיד ואתכליל · ות"ח בשעתא דארים
"נ ידיה בצלותא מכוון באצבען דיליה לעילא כמה דכתיב והיה כאשר ירים משה שמות יז
דו וגבר ישראל · דהא *בימינא תליא כלא · וכתיב וישא אהרן את ידו כתיב ס' א
זסר · וכדין אתכוון לברכא לעילא · וקב"ה להו הכי · בשעתא דארים ימינא לעילא ווי לכו ויקרא ט
תתאי · דהא כל סייעתא וכל ברכאן אסתליקו מנייהו · מנלן דכתיב נטית ימינך תבלעמו
ארץ · מאי נטית ימינך כתרגומו ארימת ימינך · מיד תבלעמו ארץ · וכד ימינא אשתכח
שמאלא אשתכח עמיה וכדין לא שלטין דינין בעלמא · מ"ט בגין דימינא אשתכחת
עמיה · ואי ימינא אסתלקת הא שמאלא אזדמנת וכדין דינין מתערין בעלמא ודינא שריא
בכלא · רבי שמעון כד הוה מטי להאי קרא הוה בכי דכתב השיב אחור ימינו · וכי איכה ב
אפשר דהשיב אחור ימינו · אלא בגין דאקדים שמאלא לנחתא בעלמא וימינא אשתארת
אתר אחרא · אמר רבי שמעון כתיב הצדיק אבד : והא אוקימנא מלי · הצדיק נאבד לא ישעיה
כתיב

כתיב אלא הצדיק אבד · מכל אינון אנפי מלכא לא אשתכח דאבד אלא צדיק · אב
בתרי סטרי · חד דלא שריאן ביה ברכאן כד בקדמיתא · וחד דאתרחיקת מניה ב
זכריה ט זוגיה דהיא כ"י · אשתכח דצדיק אבד יתיר מכלא · ולזמנא דאתי כתיב גילי מא
בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא · צדיק ומושיע לא כתי
אלא צדיק ונושע הוא · הוא נושע ודאי · והא אתמר:

ימינך ה' נאדרי בכח · מאי נאדרי · נאדר מבעי ליה · אלא בשעתא דשמאל
ס"א בכח ידי וכו' אתיא לאזדווגא בימינא כדין כתיב נאדרי *תרעץ ולעולם הכי הוא בג
דשמאלא אשתכח בימינא ואתכליל ביה · אר"ש כמה דאוקימנא הכי הוא דבר נ
אשתכח דאתפלג · מ"ט בגין לקבלא עמיה בת זוגיה דיתעבידו חד גופא ממש · כ
ימינך אשתכח דאתפלג · מ"ט בגין לקבלא עמיה שמאלא · והכי הוא כלא חד בחד
וע"ד בחד מחי ומסי הס"ד ימינך ה' תרעץ אויב · ת"ח שירתא דא אתמר על ההו
זמנא ועל זמנא דאתי ביומי דיתער מלכא משיחא דכתיב ימינך ה' תרעץ אויב · רעצ
איכה ב לא כתיב אלא תרעץ מה כתיב בקדמיתא השיב אחור ימינו מפני אויב בההוא זמנ
היא תרעץ אויב לזמנא דאתי וכלא הכי הוא · תהרוס קמיך · הרסת לא כתיב אל
תהרוס · תשלח חרנך יאכלמו כקש כלא לזמנא דאתי · ימינך ה' נאדרי בכח בזמנא ד
בעלמא דין · ימינך ה' תרעץ אויב בזמנא דמלכא משיחא · וברב גאונך תהרוס קמיך
דניאל יב לביאת גוג ומגוג · תשלח חרנך יאכלמו כקש לתחיית המתים דכתיב ורבים מיש
אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם · בההוא זמנא אמ
רבי שמעון זכאין אינון דישתארון בעלמא ומאן אינון · ת"ח לא ישתאר מבני עלמ
בר אינון גזירין דקבילו את קיימא קדישא ועאלו בקיימא קדישא באינון תרין חולקי
כמה דאוקימנא והוא נטיר ליה להוא קיים ולא עייליה באתר דלא אצטריך אלין אינ
ישעיה ד דישתארון ויכתבון לחיי עלמא מנלן דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדו
יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים · משמע הנשאר בציון והנותר בירושלים דכ
מאן דאתגזר · באלין תרין דרגין עאל ואי נטיר להוא קיים כדקא חזי ויזדהר בי
עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלים · אלין ישתארון בההוא זמנא ובהו זמ
תהלים קד קב"ה לחדתא עלמא ולמחדי בהו · על ההוא זמנא כתיב יהי כבוד ה' לעולם ישמ
ה' במעשיו · רבי חייא הוה אזיל לגבי רבי אלעזר אשכחיה דהוה יתיב לגבי דרבי יוס
ישעיה יט ברבי שמעון בן לקונייא חמוי · עד דזקיף רישיה חמא לרבי חייא אמר ביום ההוא יהי
ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ אשר ברכו ה' צבאות לאמר ברוך עמ
מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל · *כמה טפשין בני עלמא דלא ידעין ולא משגיחי
משלי ג במלוי דאורייתא דהא מלין דאורייתא אינון אורחא למזכי בההוא נעם ה' דכתיב דרכי
תהלים כז דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום · דרכי נעם ודאי · מאי נעם כמ"ד לחזות בנעם ה' והו
ויקרא ריש ח *אוקמוה בגין דאורייתא' ואורחוי מההוא נעם אתיין ואינון אורחין פרישן ביה · וע"ד דרכי
דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום · א"ר חייא תנינן בשעתא דקוב"ה יהב אורייתא לישרא
נפק נהורא מההוא נעם ואתעטר בי' קוב"ה ומההוא נעם אבהיקו זיוון דכלהו עלמי
דכלהו

*ס"א וכי אשור ומצרים קריבין אינון לקב"ה אלא על גלותא דיסקון ממצרים ומאשור אתמר ואי אתמר על מצרים ועל אשור ע
אינון השידין דלהון דאהדרו בתיובתא ואשתארון למפלח לישראל ולמלכא משיחא דכתיב וישתחוו לו כל מלכים וכתיב והיו מלכי
אומניך וגו' א"ל מאי דכתיב דרכיה דרכי נעם א"ל כמה טפשין כו':

כלהו רקיעין דכלהו כתרין על ההיא שעתא כתיב צאינה וראינה בנות ציון במלך שיר ג
שלמה וגו'. ההיא שעתא דאתבני מקדשא אתעטר קב"ה בההוא עטרא ויתיב בכרסייא
דיליה ואתעטר בעטרוי ומההוא זמנא דאתחרב בי מקדשא לא אתעטר קב"ה בעטרוי
ההוא נעם אתטמר ואתגניז. א"ר אבא בשעתא דעאל משה בגו ענגא כמה דכתיב ויבא שמות כד
משה בתוך הענן. כבר נש דהוה אזיל באתר דרוחא. אערע ביה חד *מלאכא רברבא ויקרא עח ב
ותנא קמוא"ל שמיה. והוא ממנא על תריסר אלפין ממנן שליחן. בעא לאזדווגא
ביה במשה. פתח משה פומיה *בתריסר אתוון גליפן דשמא קדישא דאוליף ליה קב"ה בראשית עז א
בסנה ואתרחק מניה תריסר אלפין פרסין והוה אזיל משה בענגא ועינוי מלהטן כגומרין
דאשא עד דאערע ביה חד מלאכא רברבא ויקירא מן קדמאה ותאנא הדרני"אל שמיה
והוא עלאה על שאר מלאכין אלף ושתין רבוא פרסין וקליה אזיל במאתן אלף רקיעין
דמסתחרן באשא חוורא כיון דחמא ליה משה לא יכיל למללא. בעא למשדי גרמיה
בגו ענגא. א"ל קב"ה משה וכי אנת הוא דאסגית מלין עמי בסנה דבעית למנדע
רזא דשמא קדישא ולא דחלת. והשתא את דחיל מחד משמשי. כיון דשמע משה קליה
דקב"ה אתתקף. פתח פומיה בע"ב אתוון דשמא עלאה כיון דשמע הדרני"אל אתוון
דשמא קדישא מפומיה דמשה אזדעזע. קריב לגביה. א"ל זכאה הוא חולקך משה דאתגלי
לך מה דלא אתגלי למלאכי עלאי והוה אזיל עמיה עד דמטו לאשא תקיפא דחד
מלאכא די שמיה סנדלפון. ותאנא סנדלפון עלאה הוא על שאר חברוי ה' מאה שנין
והוא קאים בתר פרגודא דמאריה וקשר ליה כתרין מבעותהון (בראשית קסז ב) דצלותא
דישראל ובשעתא דמטי האי כתר לרישיה דמלכא קדישא הוא מקבל צלותהון דישראל
וכלהו חיילין ואכלוסין מזדעזעין ונהמין ואמרין בריך יקרא דיי' מאתר בית שכינתיה.
א"ל הדרניאל למשה משה לית אנא יכיל למהך עמך דלא יוקיד לי אשא תקיפא
דסנדלפון. ביה שעתא אזדעזע משה עד דאתקיף ביה קב"ה במשה ואותביה קמיה
ואוליף ליה אורייתא *וחפא ליה למשה בההוא נהורא וזיוא דההוא נועם והוו אנפוי שם ס
דמשה נהירין בכל אינון רקיעין וכל חילא דשמייא הוו מזדעזעין קמיה בשעתא דהוה
נחית באורייתא. כיון דחבו ישראל לתתא נטל קב"ה ממשה אל"ף חולקין מההוא זיוא.
ביה שעתא בעו מלאכין עלאין וכל אינון אכלוסין לאוקדא למשה בשעתא דא"ל קב"ה לך שם לב
רד כי שחת עמך. אזדעזע משה ולא יכיל למללא עד דאסגי בצלותין ובעותין קמי קב"ה.
א"ל קב"ה משה אתקיף בכורסייא דילי עד דגער קב"ה בכל אינון אכלוסין בכל אינון
חיילין ואתקיף משה בתרין לוחין דאבנין ואתיב לון לתתא. ודא הוא דכתיב עיר משלי כא
גבורים עלה חכם וירד עוז מבטחה. ומההוא זיוא דאשתאר ביה הוו מבהיקין
אנפוי דמשה. ומה בהאי דאשתאר ביה לא הוו יכלין לאסתכלא באנפוי בההוא
דאסתלק מניה עאכ"ו. רבי חייא אמר ימינך ה' נאדרי בכח דא אורייתא. ועל
דא ימינך יי' תרעץ אויב דלית מלה בעלמא דיתבר חיליהון דעמין עעכו"ם בר
בשעתא דישראל מתעסקין באורייתא. דכל זמן דישראל מתעסקין באורייתא
ימינא אתתקף ואתבר חילא ותוקפא דעעכו"ם. ובגיני כך אורייתא אקרית עז
כמה דאת אמר יי' עז לעמו יתן. ובשעתא דישראל לא מתעסקין באורייתא תהלים כט
שמאלא אתתקף ואתתקף חיליהון דעעכו"ם ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו גזרין
דלא יכלין למיקם בהו ועל דא אתגליאו בני ישראל ואתבדרו ביני עממיא הדא הוא דכתיב

על מה אבדה הארץ וגו' ויאמר יי' על עזבם את תורתי · דהא כל זמנא דישרא
ישתדלון באורייתא אתבר חילא ותוקפא דכל עע"ז הה"ד ימינך יי' תרעץ אויב · א"
אלעזר ודאי הכי הוא דכל זמנא דקליהון דישראל אשתמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשו
בראשית כז וכו' · כמה דתנינא [ט]הקול קול יעקב ואי לאו הידים ידי עשו והא אוקימנא :
תהלים י **וברב** גאונך תהרוס קמיך · ר' חזקיה פתח ואמר [ט]למה יי' תעמוד ברחוק תעלי
לעתות בצרה בשעתא דחובי עלמא גרמו קב"ה סליק לעילא לעילא ובני נשי
צווחין ונחתין דמעין ולית מאן דישגח עלייהו מ"ט בגין דאיהו סליק לעילא לעילא
ותשובה אתמנע מנייהו כדין כתיב וברב גאונך תהרוס קמיך · ר' יצחק אמר האי קרי
שם ב בשעתא דאתלבש קב"ה גאותא על עממיא דיתכנשון עליה כמה דכתיב [ט]ורוזנים נוסד
א שבעים שרים מע' אומות : יחד על יי' ועל משיחו · ותאנא זמינין אינון שבעין [א] קסטורין מכל עיבר (נ"א עמין
ב נעמוד תהלה ללחום על האב ואדון שהוא לאתכנשא בההוא זמנא באוכלוסין דכל עלמא ולמעבד קרבא על ירושלם קרתא קדישא
ולאחדא עיטין עליה דקב"ה ומאי אמרי [ב] נוקים על פטרונא בקדמיתא · ולבתר ע
הע"י : עמיה ועל היכליה · כדין זמין קב"ה לחייכא עלייהו דכתיב יושב בשמים ישחק יי' ילע
זכריה יד למו · בההוא זמנא ילבש קב"ה גאוותא עלייהו וישיצינון מן עלמא כמה דכתיב [ט]וזאת
תהיה המגפה אשר יגף יי' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים המק בשרו והוא עומ
על רגליו · ר' אבא אמר משמיה דרב ייסא סבא והכי אר"ש זמין קב"ה לאחייא לכ
אינון מלכין דעקו לישראל ולירושלם לאנדריאנוס ללופינוס ונבוכדנצר ולסנחריב ולכל שא
מלכי עמין דחריבו ביתיה ולשלטאה לון כקדמיתא ויתכנשון עמהון שאר עמי
וזמין קב"ה לאתפרעא מנייהו באתגלייא סחרני ירושלם · הה"ד וזאת תהיה המגפה אש
יגף יי' את כל העמים אשר צבאו על ירושלם · אשר יצבאו לא כתיב אלא אשר צבאו
כדין כתיב וברב גאונך תהרוס קמיך ודא לזמנא דאתי משיחא כתיב ושירתא דא שירתא
(נ"י ביה) דעלמין היא : **וברוח** אפיך נערמו מים בההוא זמנא · ובגין כך אית *(ג) ההוא זמנ
ולזמנא דמלכא משיחא ולזמנא דגוג ומגוג · נצבו כמו נד לזמנא דעלמא דאתי דאיה
חדוותא דכל עלמין :

אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל · אמר אויב דא הוא ממנא רברבא על מצרא
בשעתא דאתיהיב ליה שלטנותא על ישראל חשיב דישיצינון תחות שלטניה
אלא דדכר קב"ה טורי עלמא דהוו מגינין עלייהו · ולא תימא דא בלחודוי אלא כל אינו
רברבין דממנן על כל עעכו"ם וכד אתייהיב להו רשותא ושלטנותא על ישראל כלהו בעא
דישיצון ישראל תחותייהו · ועל"ד אינון עמין דתחות שולטניהון דאינון ממנן כלהו גזרי
גזרין לשיצאה לון אלא דקב"ה דכר טורי עלמא ואגין עלייהו · וכד חמא משה דא שרי
לשבחא לקודשא בריך הוא אמר מי כמוכה באלים יי' · אמר ר"ש אילנא חד רברבו
עלאה תקיפא ביה אתזנו עלאין ותתאין · והוא אתחם בתריסר תחומין אתתקן
בארבע סטרי עלמא דאסתחרא (נ"א אתחברן) בדוכתייהו · שבעין ענפין סלק
בגויה ואתזנו מניה בעקר שרשוי ינקין אינון סחרניה ואינון ענפין דמשתכחין באילנא
כד מטי עדן שלטניה דכל ענפא וענפא כלהו בעאן לשיצאה כלא גופא דאילנא דאיהו עקרא
דכלהו ענפין ההוא דשליט עלייהו וישראל אחידן ביה · כד מטא עלייהו שלטנותא דההו

ופא דאילנא חולקא דישראל בעי לנטרא לון ולמיהב שלמא בכלהו ועל דא שבעים פרי
חג למיהב שלמא לשבעין ענפין דבגו אילנא · ועל דא מי כמוכה באלים יי' · (מאי באלים
אילנא כד"א כי יבושו מאילים אשר חמדתם דהוא אילנא [א] דהוו פלחין לחד דופשא ישעיה א
ומתקנין בגויה · ואקרי' אלים אילנא) · מי כמוכה דיעביד כעובדך וירחם על כלא · מי
כמוכה בכל ההוא סטריה דאילנא דאע"ג דאיהו שלטא נטיר לכלא נטיר לכל שאר ולא בעיא
מעבד עמהון גמירא · מי כמכה נאדר בקדש · בההוא חילא עלאה דאקרי קדש · נאדר
בקדש ממש ואקרי כה יי' נעם יי' · והא אוקימנא מלי :

מי כמוכה באלים יי' · ר' יוסי פתח ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש קהלת א
והנה הכל הבל ורעות רוח · שלמה מלכא דאסתלק בחכמתא יתיר על כל בני
עלמא היך אמר דכל עובדין הבל ורעות רוח יכול אף מעשה הצדקה · והא כתיב והיה ישעיה לב
מעשה הצדקה שלום אלא הא אוקמוה כל המעשים אשר נעשו תחת השמש כתיב · שאני
מעשה הצדקה דאיהו לעילא מן שמשא · והנה הכל הבל ורעות רוח מאי קא מיירי · אי
נימא הכל הבל כמה דאוקימנא דאיהו ברזא דחכמתא כד"א הבל הבלים אמר קהלת
אינון הבלים קיומא דעלמא דלעילא ותתא · מאי תימא בהאי דכתיב הכא הכל הבל
ורעות רוח (והא מלתא דא תחת השמש כתיב) · אלא הכי אוקמוה והכי הוא · ת"ח
בשעת' דעובדין מתכשרן לתתא ובר נש אשתדל בפולחנ' דמלכ' קדישא ההוא מלה דעביד ·
הבל אתעביד מניה לעילא · ולית לך הבל דלית ליה קלא דסליק ואתעטר לעילא ואתעביד
מנורא קמי קב"ה וכל אינון עובדין דאשתדל בהו בר נש דלאו אינון פולחנא דקב"ה
ההוא מלה דעביד · הבל יתעביד מניה ואזלא ושאטת בעלמא · וכד נפקת נשמתיה דבר
נש ההוא הבל מגלגלי' ליה בעלמא [ב] כאבנא בקוספיתא כמה דכתיב ואת נפש אויביך שמואל א כה
יקלענה בתוך כף הקלע · מאי יקלענה ההוא הבל דמגלגל ליה סחרניה בעלמא ·
אלין כל מלין דמתעבדין (ואינון תחות שמשא) דלאו אינון פולחנא דקב"ה הבל יתעביד
ואיהו תבירא דרוחא דמתבר לרוחא דסליק ונחית ומתגלגל בעלמא הה"ד הבל
ורעות רוח · אבל הביא מלה דאיהי פולחנא דמריה דא סליק (אקרי) לעילא מן שמשא
ואתעביד מניה הבל קדישא ודא הוא זרעא דזרע בר נש בההוא עלמא ומה שמיה
צדקה דכתיב זרעו לכם לצדקה · האי מדבר ליה לבר נש כד תפוק נשמתיה מניה הושע י
וסלקא לה באתרא דכבוד דלעילא אשתכח לאתצררא בצרורא דחיי הה"ד והלך לפניך צדקך ישעיה נח
בגין לדברא לך לסלקא לך (מן אתר) לאתר דאקרי כבוד יי' דכתיב כבוד יי'
יאספך · כל אינון נשמתין דההוא הבל קדישא מדבר להו ההוא דאקרי כבוד יי'
כניש לון בגויה ואתצררן ביה · (הדא הוא דכתיב כבוד ה' יאספך) ודא אקרי נייחא
דרוחא אבל אחרא ורעות רוח אקרי · זכאין אינון צדיקייא דכל עובדיהון לעילא
מן שמשא וזרעין זרעא דצדקה למזכי לון לעלמא דאתי ועל דא כתיב וזרחה לכם מלאכי ג
יראי שמי שמש צדקה · אמר רבי שמעון · תא חזי בקדמיתא כד אתבני בי מקדשא
תתא לא אתבני אלא בדינא ורוגזא כמה דכתיב כי על אפי ועל חמתי וגו' בגין ירמיה לב
באתר דדינא שריא · לזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא למבני ליה ולאתקנא ליה
בדרגא אחרא עלאה דאקרי צדקה דכתיב בצדקה תכונני בגין כך אתקיים (ביה) ושמיה ישעיה נד

ממש

[א] שהיו עובדי' לפסל אחד שהיה נדפס ומצויר באילן האלה :

[ב] כאבן בכף הקלע :

(ירמיה כג) ממש צדק יתקרי · מנלן · דכתיב וזה שמו אשר יקראו יי' צדקנו :

נטית ימינך תבלעמו ארץ · הא אתמר ארימת ימינך · א"ר יצחק הא אתערו בי[ה]
חברייא דכד אפיק קב"ה למצראי מתין מתהום מיא אמר לארעא כניש ל[ון]
בגווך ולא בעאת עד דאושיט קב"ה ימינא לקבלה ואומי לה כדין בלעתינון ארעא הה"[ד]
תבלעמו ארץ · א"ר אלעזר נטית ימינך לאפרשא לה משמאלא וכדין אתעביד בהו דינא

(תהלים מד) **נחית** בחסדך עם זו גאלת כמה דכתיב כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם ·
ימינך דא גדולה · נהלת בעזך דא דכתיב וזרועך · דא גבורה · אל נוה קדש[ך]
דא דכתיב ואור פניך כי רציתם דא צדיק · וכלהו משתכחי בקרא :

תפול עליהם אימתה ופחד · אימתה אימה מבעי ליה מאי אימתה · דהא לית ל[ך]
את או מלה חדא באורייתא דלא אית בה רזין עלאין · מאי אימת[ה]
אמר רבי שמעון כלומר דחילו דשכינתא · כהאי גוונא :

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו'
תביאמו ותטעמו · תביאם
ותטעם מבעי ליה מאי תביאמו · אלא רוחא
יט דקדשא אמר על אינון דרא בתראה א דגזר
(א שמל יהושע בכניסתו לארץ ישראל:) יהושע ואתגלי' בהו גליא דרשימא קדישא
דשמיה דקב"ה דאילין אחידן ביה בו'
ואלין אתחזיאו למירת ארעא · כמה דכתיב
(ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ ·
דכל מאן דאתגזר ואתגליא ביה רשימא
קדישא ונטיר ליה אקרי צדיק · בגין כך
לעולם ירשו ארץ · וע"ד תביאמו ו' יתירה
תביאמו לאינון דאחידן בו' · ותטעמו כד"א
נצר מטעי מעשה ידי להתפאר · לאינון
דאחידן בו' ולאינון בתראי אתער מלה ·
ולית לך מלה באורייתא או את זעירא
באורייתא דלית בה רזין עלאין וטעמין
קדישין זכאה חולקיהון דידעין בהו :

רעיא מהימנא

פקודא *למבני מקדשא לתתא כגוונ[א]
דבי מקדשא דלעילא כד"א מכו[ן]
לשבתך פעלת יי' · דאצטריך למבני ב[י]
מקדשא לתתא ולצלאה בגויה צלותא בכ[ל]
יומא למפלח ליה לקב"ה דהא צלות[א]
אקרי עבודה · וההוא בי כנשתא אצטריך
למבני ליה בשפירו סגיא ולאתקנא לי[ה]
בכל תקונין דהא בי כנשתא דלתת[א]
קיימא לקבל בי כנשתא דלעילא · בי[ת]
המקדש לתתא איהו קאים כגוונא דבי[ת]
המקדש דלעילא דקאים דא לקבל דא
וההוא בי מקדשא כל תקונוי וכל פולחנ[א]
וכל אינון מאנין ושמשין כלהו אינון כגוונ[א]
דלעילא · משכנא דקא עבד משה במדבר[א]
כלא הוה כגוונא דלעילא · בי מקדש[א]
דבנה שלמה מלכא הוא בי ניחא כגוונא עלאה בכל אינון תקונין למהוי בתקונ[י]
דלעילא בי ניחא ואחסנתא · הכי בי כנשתא אצטריך בכל תקוני שפירו למהוי כגוונא עלא[ה]
למהוי בית צלותא לאתקנא תקונין בצלותא כמה דאוקמוה · וההוא בי מקדשא דליהוי בי[ה]
(דניאל ו) *חלונות דכתיב וכוין פתיחן כגוונא דלעילא וע"ד משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים
(שיר ב) ואי תימא אפי' בחקלא בגין דרוחא להוי סליק · לאו הכי דהא אנן צריכין בית וליהא
לאשתכחא בית לתתא כגוונא דבית עלאה לנחתא דיורא עלאה לדיורא תתאה · ותו דבעי
צלותא וההוא רוחא אצטריך לסלקא ולנפקא מגו עאקו בארח מישר לקבל ירושלי[ם]

ועל

נ"ד כתיב ימן המצר קראתי יה · דאצטריך אתר דחיק בעאקו לשדרא בגויה ההוא תהלים קיח
וחא דלא יסטי לימינא ולשמאלא · ובתקלא לא יכיל קלא לשדרא ליה הכי דהא כגוונא
א קלא דשופר · אתדהייא לבר בהורה מיסר מגו אתר דחיק ואזיל ובקע רקיעין
סליק בסליקו לאתערא רוחא לעילא · ואי תימא הא כתיב ויצא יצחק לשוח בשדה · בראשית כד
אני יצחק דמלה אחרא הוה ביה מה דלא הוה בכל עלמא · ותו דהאי קרא לאו
בכי אתא דודאי בשדה אתר הוה מצלי והא אוקימנא א ע"כ: **תניא** אמר רבי א פקודא ה' למדהל מסהוא מקדש וכו' פקודא כ"א לשדרא כהנא וכו' פתח ואמר כח ב:
בא זכאה חולקהון דאינון דזכאן למימר שירתא דא בהאי עלמא דזכאן למימר לה
עלמא דאתי · ושירתא דא אתבני בעשרין ותרין אתוון קדישין גליפן ובעשר אמירן
כלא אתרשים בשמא קדישא וכלא שלימותא דשמא קדישא · והא אתערנא מלי · א"ר
מעון בההוא שעתא דהוו קיימין ישראל על ימא והוו אמרי שירתא אתגלי קוב"ה
לייהו וכל רתיכוי וחילוי בגין דינדעון למלכיהון דעבד לון כל אינון נסין וגבוראן וכל
ד וחד ידע ואסתכל מה דלא ידעו ואסתכלו שאר נביאי עלמא · דאי תימא דלא
ועין ולא אדבקו חכמתא עלאה · מן שירתא דא תחמי דכלהו בחכמתא אסתכלו
דעו מלין ואמרו · דאי לאו הכי היך אמרו כלהו מלין אחדין דלא סטו אלין מאלין ומה
אמר דא אמר דא ולא אקדים מלה דא למלה דא · אלא כלהו בשקולא חדא ורוחא
קדשא בפומא בכל חד וחד ומלין אתמרו כלהו כאלו נפקין מפומא חד · אלא ודאי
להו בחכמתא עלאה אסתכלו וידעו מלין עלאין ורוחא דקודשא בפום כל חד וחד ·
אפילו אינון דבמעי אמהון הוו אמרי שירתא כלהו כחדא והוו חמאן כלהו מה דלא
מא יהזקאל נביאה · ועל כך הוו כלהו מסתכלי כאלו חמאן עינא בעינא · וכד סיימו
לין כלהו מתכסמאן בנפשייהו ותאבין למחמי ולאסתכלא ולא הוו בעאן לנטלא
תמן מסגיאות תיאובתא · בההיא שעתא אמר משה לקב"ה בניך מסגיאות תיאובתא
אסתכלא בך לא בעאן לנטלא מן ימא · מה עבד קב"ה אסתים יקריה לבר למדברא
תמן אתגלי ולא אתגלי · אמר לון משה לישראל כמה *זמנין אמינא לנטלא מתמן ולא ס"א זמנין לנטלא מתמן ולא בעו -
ביתון עד די אחזי לון זיוא יקרא דקב"ה במדברא ומיד הוו תאבין · ולא נטלו עד
אחיד בהו משה ואחמי לון זיוא יקרא דקב"ה במדברא כדין מסגיאות תיאובתא
עותא לאסתכלא אנטיל לון משה הה"ד ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל
דבר שור · מאי מדבר שור · מדברא דהוו בעאן לאסתכלא ביה זיוא יקרא דמלכא
קדישא וע"ד אקרי מדבר שור · אסתכלותא שם:

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים · ואין מים אלא תורה שנאמר הוי כל ישעיה נה
למא לכו למים · אמר רבי ייסא וכי מאן יהב להו אורייתא הכא והא עד
ען לא אתיהיבת לון אורייתא · אמר רבי אלעזר אינון נפקו למדברא לאסתכלא
ב"ה נטיל זיוא יקרא דיליה מתמן ואינון אזלו לאסתכלא (לקב"ה) בי' ולא אשכחוהו ·
אליפנא דקודשא בריך הוא תורה אקרי · ואין מים אלא תורה · ואין תורה אלא קודשא
ריך הוא · אמר רבי שמעון עד דהוו אזלו במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא
שאר עמין ההוא דשליט במדברא ואערעו בהו תמן · חמו ישראל דלא
וה ההוא זיוא יקרא דמלכיהון הדא הוא דכתיב ויבאו מרתה ולא יכלו
שתות מים ממרה · מאי טעמא כי מרים הם · לא אתבסם נפשייהו כקדמיתא ·
א עוד אלא דאתי לקטרגא עלייהו · מה כתיב ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ

ואין

משלי ג ואין עץ אלא תורה דכתיב °עץ חיים היא למחזיקים בה · ואין תורה אלא קב"ה · ר
דברים כ אבא אמר אין עץ אלא קב"ה דכתיב °כי האדם עץ השדה ודאי · דא י
שדה דתפוחין קדישין · וכד אתגלי זיו יקרא דמלכהון עלייהו כדין וישלך אל המ
וימתקו המים · מאי וימתקו המים דקטיגורא אתעביד סניגורא · א"ר אבא תא ח
בקדמיתא כד עאלו ישראל בקיימא דקב"ה לא עאלו כדקא יאות · מאי טעמא בו
דאתגזרו ולא אתפרעו ולא אתגליא רשימא קדישא · כיון דמטו הכא מה כתיב · ש
שם לו חק ומשפט · תמן עאלו ישראל בתרין חולקין קדישין בההוא גליא דאתגל
משלי לא רשימא דלהון ואקרון חק ומשפט · חק כד"א °ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה
תהלים פא ומשפט כד"א · °משפט לאלהי יעקב · ושם נסהו בההוא את קדישא כד"א כי חק לישרא
הוא · בספרא דרב ייבא סבא אמר מלה על ההוא הוטרא קדישא :

ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך · ויאמר מאי ויאמר · לא כתיב מי
קאמר דא · אלא קב"ה אמר · רבי חזקיה אמר שמעינן (נ"א משמע
שמות כד אמירה סתם · (מאי) מאמירה סתם · דכתיב °ואל משה אמר עלה אל ה' · אמר ל
כתיב מאן קאמר אוף הכא ויאמר סתם ולא כתיב מאן קאמר · אמר רבי יוסי משמ
דכתיב ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ מהכא משמע ויאמר ומשמע מאן אמר מלה · לק
ה' אלהיך · לקולי מבעי ליה אלא לההוא קול דעאלו ביה · אמר רבי אבא בה
דאתגליא בהו רשימא קדישא עאלו בתרין חולקין קדישין כמה דאתמר וכיון דעא
באלין תרין עאלו באלין תרין חולקין אחרנין · דכד יסתלקון באלין תרין אחרנ
יתחברון באלין ולא ממנעי ברכאן ובג"כ באלין מטו ברכאן (ובגיני כך באלין מטי
(לא נמצא בשום דפוס רק בדפו' קושט' אנדינא) *עד מלכא קדישא · ומאתריה דקרא אשתמע מלה דכתיב ויאמר אם שמוע תשמע
ויאמר דא מלכא קדישא · ומאי קאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך כמה דא
דברים ד אמר °כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא דא כנסת ישראל · והישר בעיניו תעשה ד
צדיק · והאזנת למצותיו דא נצח · ושמרת כל חקיו דא הוד כיון דעאלו באלין הא מ
למלכא קדישא · לבתר מה כתיב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כ
אני ה' רופאך · כי אני ה' דא מלכא קדישא · אשתמע דכל מאן דנטיר לה
רשימא קדישא מניה סליק עד מלכא קדישא עלאה · מאי משמע · משמע איגון תר
דאתכניש בהו זרעא ומשח רבות קדשא דסדיין ליה בפום אמה (ועל דא) אתקשר
כחדא ומלכא עלאה עלייהו ואתקשרו ביה · ועל כך מאן דעאל באלין תרין ונטי
לון · אתקשר בתרין אחרנין ועאל בהו וכדין מטי למלכא קדישא · אמר רבי יצח
ודאי מאן דזכי בצדיק זכי בנצח והוד ואלין איגון תלתא דאתברכא בהו כנסת ישראל
ומאן דזכי בהו זכי במלכא קדישא ועאל בכלהו ארבעה ולקבלי ארבעה אלין נטי
להאי רשימא קדישא מארבע מלין · נטירו דכנסת ישראל אסתמרותא דנדה
נטירו דצדיק אסתמרותא דשפחה · נטירו דנצח אסתמרותא דבת עכו"ם · נטי
דהוד אסתמרותא דזונה · ועל דא לקול יי' אלהיך דא כנסת ישראל · במ
ויקרא יח זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא באסתמרותא מן נדה · וע"ד כתיב °ואל אשה בנד
טמאתה לא תקרב לגלות ערותה · מאי לגלות ערותה · דא כנסת ישראל ובכל
אחידן ומתקשרן מלין אחרנין דכנסת ישראל אתקשרת בהו · והא אוקמוה מלי
תהלים לד והישר בעיניו תעשה דא צדיק כמה דכתיב °עיני יי' אל צדיקים לאסתמרא מפתח

והא

וכא אוקימנא מלי · [י]דכתיב ושפחה כי תירש גבירתה דגרים לצדיק דאתדבק בשפחה · משלי ל
ואזנת למצותיו דא נגח לאסתמרא (דלא יסקר ביה) דלא יעול רשימא דא בבת
אל נכר ולא יסקר ביה בנצח דכתיב [י]וגם נצח ישראל לא ישקר · ומאן דנטיר האי שמואל א טו
קיים מצותיו דכתיב [י]כי לא תשתחוה לאל אחר · ושמרת כל חקיו דא הוד לאסתמרא שמות לד
מן זונה · והא הא כמה דתנינן · אמר רבי יהודה מאי דכתיב [י]חגור חרבך על תהלים מה
ירך גבור הודך והדרך · אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא שננא תקיפא
לקבליה · על ירך · מאי על ירך · דא רשימא קדישא כד"א [י]שים נא ידך תחת ירכי · בראשית כד
ד"א חגור חרבך כלומר זרז ואתקיף יצרך בישא דאיהו חרבך · על ירך על ההוא
רשימא קדישא לנטרא ליה · ואי נטר ליה כדין אקרי גבור וקב"ה אלביש ליה בלבושוי
ומאן לבושוי דקב"ה הוד והדר (נ"א והדר) דכתיב [י]הוד והדר לבשת · אוף הכא הודך תהלים קד
והדרך · וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות · מכאן ולהלאה כל המחלה
אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יי' רפאך · דא מלכא קדישא וע"ד אזהר
לון על ההוא מלה ממש דיהב ורשים בהו ולא יתיר ועד כען לא אתייהיבת לון אורייתא
אלא כיון דכתיב שם שם לו חוק ומשפט מיד ויאמר אם שמוע תשמע וגו' · ת"ח
כד בעא קב"ה לאזהרא לישראל על אורייתא בכמה מלין משיך להו בכמה משיכן
דחביבותא כבר נש דמשיך בריה לבי רב · ות"ח לא בעא קב"ה למיהב להו אורייתא עד
דקריבו בהדיה · ובמה קריבו בהדיה בגלוי' דרשימא דא כמה דאתמר · אמר רבי
יהודה לא קריבו ישראל לטורא דסיני עד דעאלו בחולקא דצדיק וזכו ביה מנלן דכתיב
[י]ביום הזה באו מדבר סיני ביום הזה ממש דייקא · וכתיב [י]ואמר ביום ההוא הנה שמות יט / ישעיה כה
אלהינו זה קוינו לו וגו':

ויאמר יי' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · רבי יהודה פתח ואמר
[י]אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי' · האי קרא אוקימנא ליה תהלים מא
בשעתא דבר נש שכיב בבי מרעיה הא אתפס בקטרוגיא דמלכא רישיה בקולרא
[א] רגלוי בכופסירין (ס"א בטפסרא) כמה חילין נטרין ליה מהאי גיסא ומהאי גיסא ·
שייפוי כלהו בדוחקא מגיחין אלין באלין · [ב] מיכלא אתעדי מניה בההוא זמנא פקדין
עליה אפוטרופא למילף עליה זכות קמי מלכא דכתיב אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלף · בההיא שעתא זכאה חולקיה דב"נ דעאל עליה ואוליף ליה ארחא לשיזבותיה
מן דינא · הה"ד אשרי משכיל אל דל · והיך יכיל לשזבא ליה · למילף ליה אורחוי
דחיי לאתבא ליה לקמי מאריה כדין אתעביד אפטרופוסא עליה לעילא · מאי אגריה ·
ביום רעה ימלטהו יי' · ד"א אשרי משכיל אל דל · כמה תקיפא אגרא דמסכנא קמי
קב"ה · א"ר חייא תווהנא על האי קרא דכתיב [י]כי שומע אל אביונים יי' וכי אל שם סט
אביונים שומע ולא לאחרא · א"ר שמעון בגין דאינון קריבין יתיר למלכא דכתיב [י]לב שם נא
נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · ולית לך בעלמא דאיהו תביר לבא כמסכנא · תו אמר
ר' שמעון ת"ח כל אינון בני עלמא אתחזיין קמי קב"ה בגופא ונפשא ומסכנא לא
אתחזי אלא בנפשא בלחודוי וקב"ה קריב לנפשא יתיר מגופא · [ג] מסכנא חד הוה
בשיבבותיה דר' ייסא ולא הוה מאן דאשגח ביה והוא הוה אכסיף ולא תקיף בבני נשא
יומא

[א] רגליו הסורי' בכבלי':
[ב] ז"ל הוסר ממנו ואינו יכול לאכול:
[ג] עני אחד היה בשכונתו של ר' ייסא ולא היו משגיחים עליו בני אדם והוא היה מתבייש לתבוע ובתוך כך נחלש:

ומראה מקום

יומא חד חלש עאל עליה רבי ייסא שמע חד קלא דאמר [א] טילקא טילקא הא נפשא
פרחא גבאי ולא מטו יומוי ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה לגביה · ק
רבי ייסא שדי בפומיה [ב] מיא דגרגרין [ג] אפותא דקונטא (ס"א דקופתא) אתבז
זיעא באנפוי ותב רוחיה לגביה · לבתר אתא ושאיל ליה אמר הייך רבי נפשא נפק
מנאי ומטו לה קמי כורסייא דמלכא ובעת לאשתארא תמן אלא דבעא קב"ה לזכאה ל
ויקרא עט א וקמד א ואכריזו עלך זמין הוא רבי *ייסא לסלקא רוחיה ולאתקשרא בחד [ד] אדרא קדיש
דזמינין חברייא לאתערא בארעא והא אתקינו תלת כרסאן דקיימן לך ולחברך
מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מתיה · תו מסכנא אחרא אעבר קמיה דרבי יצח
והוה בידיה פלג מעה דכסף · אמר ליה לרבי יצחק אשלים לי ולבני ולבנתי נפשאן
אמר ליה והיך אשלים נפשייכו דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה · אמר ליה בד
אשלימנא בפלג אחרא דאית גבאי · אפקיה ויהביה ליה · אחזיאו ליה בחלמיה דהו
ויחי ריח א אעבר בשפתא דימא רבא ובעאן למשדייה בגוויה · *חמא לרבי שמעון דהוה אושי
ידוי לקבליה ואתי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידוי דרבי שמעון ואשתזיב · כ
תהלים מא אתער נפל בפומיה האי קרא [ו] אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי' · ות"ח כ
יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אפין ומתברכאן כל חקל תפוח
קדישין ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד ות
שם עח כפום מיכליה · כד"א [ס] לחם אבירים אכל איש ומההוא מזונא אכלו ישראל במדבר
א"ר שמעון כמה בני נשא מתזנין בהאי זמנא מניה ומאן אינון אלין חברייא דמשתד
באורייתא יומי ולילי · וכי סלקא דעתך מההוא מזונא ממש · לא · אלא כעין ההו
מזונא ממש דשקיל על חד תרין · ת"ח ישראל כד עאלו ואתדבקו במלכא קדישא בג
גלויא דרשימא קדישא כדין זכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר ממה דהוה בקדמיתא
בקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים עאלו בנהמא דאקרי מצה והשתא זכו ועאלו למיכ
נהמא אחרא עלאה יתיר מאתר עלאה דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · מ
השמים ממש · ובההוא זמנא אשתכח להו לישראל מאתר דא · חברייא דמשתד
באורייתא מאתר אחרא עלאה יתיר אתזנו · מאי הוא · כמה דכתיב (קהלת
ז) החכמה תחיה בעליה · אתר עלאה יתיר · א"ל רבי אלעזר אי הכי [ה] אמאי חלש
נפשייהו יתיר משאר בני עלמא · דהא שאר בני נשא בחילא ותוקפא יתיר אתח
לאשתכחא* · אמר ליה יאות שאילתא · ת"ח כל מזוני דבני עלמא מלעילא קא אתיין
ההוא מזונא דאתי מן שמיא וארעא דא מזונא דכל עלמא והוא מזונא דכולא והו
מזונא גס ועב · וההוא מזונא דאתי יתיר מעילא הוא מזונא יתיר דקיק קאתי
מאתר דדינא אשתכח ודא הוא מזונא דאכלו ישראל כד נפקו ממצרים (יתיר דקיקא) מזו
דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא במדברא מאתר עלאה דאקרי שמים הוא מזו
יתיר דקיקא דעייל יתיר לנפשא מכלא ומתפרש יתיר מגופא ואקרי לחם אביריכ
מזונא עלאה יתיר מכלא הוא מזונא דחברייא אינון דמשתדלי באורייתא דאכ
מזונא דרוחא ונשמתא ולא אכלי מזונא דגופא כלל והיינו מאתר עלאה יקי
על כלא ואקרי חכמה בגיני כך חלש גופא דחברייא יתיר מבני עלמא דל
לא אכלי מזונא דגופא כלל · ואכלי מזונא דרוחא ונשמתא מאתר רחיקא עלא
קירא

ס"א אינון יתיר

א כמו טיקלא וסוח גלגל סיולר שמגלגל ברגלו ורמז על גלגול הנפש בעת פטירת האדם מן העולם ואמר הבת קול טיקלא הוא הא נפשא וכו': ב מי גרגרים כ"ל מים של גרוגרות: ג פרשי העשבי' או חריות של דקל ע"י זה אתבקע זיעא באנפוי ויצא זיעתו לחוץ על פניו וחזר רוחו אליו ונתרפא: ד בחדר אחד: ה לגנות ישראל הם יותר חלושים בטבע משאר האומות וראוי להיות בהפך:

יקירא מכלא · ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא יתיר מכלא · זכאה חולקהון
דה"ד החכמה תחיה בעליה · זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא ·
אמר ליה רבי אלעזר ודאי הכי הוא · אבל בהאי זמנא איך משתכחי מזוני אלין ·
אמר ליה ודאי יאות שאילתא · ת"ח ודא הוא ברירו דמלה מזונא קדמאה הוא מזונא
דכל עלמא ההוא דאתיא מן שמיא וארעא והוא מזונא דגופא* מזונא דהוא עלאה ס"א דטלא
מניה ההוא דאיהו דקיקא יתיר ואתא מאתר דדינא שריא דאקרי צדק ודא הוא מזונא
דמסכני · ורזא דמלה מאן דאשלים למסכנא אשלים ליה את חד ואתעביד צדקה ·
ורזא דא גומל נפשו איש חסד · גמילות חסדים משמע דהא בדינא שריא · ואשלים משלי יא
ליה חסד כדין הוא רחמי · מזונא עלאה יתיר מאלין הוא מזונא עלאה ויקירא
מאתר דאקרי שמי' והוא דקיק מכלהו והוא מזונא דבני מרעי הה"ד יי' יסעדנו על תהלים מא
ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו · יי' דייקא · מ"ט · בגין דהני בני מרעי לא אתזנו
אלא בההוא דקב"ה ממש · (ומאי איהו חלב ודם הה"ד להקריב לי חלב ודם ודא יחזקאל מד
הוא מזונא מאתר דאקרי שמים והוא יקירא ועלאה דקיק מכלא) · מזונא עלאה
קדישא ויקירא דא הוא מזונא דרוחין ונשמתין והוא מזונא דאתר רחיקא עלאה
(ס"א מההוא אתר דאקרי נועם יי') · ויקירא מכלא הוא מזונא דחברייא דמשתדלי
באורייתא והוא מזונא דאתי מחכמה עלאה · מ"ט מאתר דא בגין דאורייתא נפקא
*מחכמה עלאה ואינון דמשתדלי באורייתא עיילי בעקרא דשרשהא וע"ד מזונא דלהון בראשית מז ב
מההוא אתר עלאה קדישא קא אתיא · אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי אמר זכאה חולקי ויקרא קפב ב
דקאימנא במלין אלין · זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא יממא ולילי דזכי קלב ב
לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי דכתיב כי הוא חייך וארך ימיך : דברים ל

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · רבי יוסי פתח פותח את ידך ומשביע לכל תהלים קמה
חי רצון · מה כתיב לעילא עיני כל אליך ישברו · כל אינון בני עלמא מלפאן
תקפאן עיינין לקב"ה בגין כך (ס"א אבל) כל אינון בני מהימנותא בעאן (ס"א אצטריכן
למבעי) בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקב"ה ולצלאה צלותהון עליה · מ"ט ·
בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קב"ה על מזוניה גרים דיתברך כל יומא על
ידוי ההוא אילנא דמזון דכלא ביה · (וטעמא דמלה ברוך יי' יום יום) ואע"ג דאשתכח שם סח
עמיה בעי למשאל קמי קב"ה ולצלאה צלותא על מזונא כל יומא בגין דישתכחו על
ידוי ברכאן כל יומא ויומא לעילא ודא הוא ברוך יי' יום יום · ועל דא לא לבעי
ליה לאינים לבשלא מזונא מן יומא ליומא אחרינא דלא לעכב יומא ליומא אחרא
כדא הוא דכתיב וילא העם ולקטו דבר יום ביומו · יום ביומו דייקא · בר מערב
שבת לשבת כמה דאוקימנא · וכדין אשתכח קב"ה מלא ברכאן בכל יומא · וכדין
כתיב פותח את ידך וגו' מאי רצון ההוא רצון דאשתכח מעתיקא קדישא ונפיק
מניה רצון לאשתכחא מזוני לכלא · ומאן דשאיל מזוני בכל יומא ויומא · ההוא
אקרי ברא מהימנא · ברא דבגיניה משתכחן ברכאן לעילא · ר' אבא פתח ואמר
רוצה יי' את יראיו את המיחלים לחסדו · כמה אית להו לבני נשא למהך בארחוי שם קמז
דמלכא קדישא ולמהך בארחוי דאורייתא בגין דישתכחון ברכאן לכלא לעלאי ולתתאי ·
דתניא מאי דכתיב ישראל אשר בך אתפאר · אתפאר ודאי · מאי משמע · דבגין ישעיה מט

ישראל לתתא קב"ה מתפאר לעילא · ומאי פארא דיליה דאתחזי בתפילין דמתחב
גווני לאתפארא · הה"ד רוצה יי' את יראיו · רוצה יי' ביראיו מבעי ליה · מאי רו
יי' את יראיו · אלא רוצה יי' את יראיו כלומר אפיק האי רצון ומתרעי (נ"א ואתיד
בהו קב"ה ליראיו דדחלין ליה · ומאן אינון יראיו דאפיק לון האי רצון · הדר ואמ
את המיחלים לחסדו · אינון דמצפאן ומחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו
קב"ה · משמע דכתיב את המיחלים לחסדו · רבי ייסא סבא לא אתקין סעודת
בכל יומא עד דבעא בעותיה קמיה קב"ה על מזוני אמר לא נתקין סעודתא ע
דתתיהיב מבי מלכא · לבתר דבעי בעותיה קמי קב"ה הוה מחכה שעתא חדא אמ
הא עידן דתתיהיב מבי מלכא מכאן ולהלאה אתקינו סעודתא ודא הוא ארח
דאינון דחלי קב"ה דחלי חטאה · אינון חייביא דאזלין עקימין בארחי אורייתא מ
ישעיה ה כתיב בהו הוי משכימי בבקר שכר ירדפו ועל דא רוצה יי' את יראיו את המיחלי
ס"א ובהא לחסדו · לחסדו דייקא · *אשתמודען אינון בני מהימנותא בכל יומא ויומא הד
הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו · יום ביומו קאמר ולא דבר יום ליו
אחר · וכל כך למה · למען אנסנו הילך בתורתי אם לא · בהאי אשתמודען אי
בני מהימנותא דכל יומא ויומא אינון אזלי בארח מישר באורייתא · רבי יצחק אמ
משלי יג מהכא צדיק אוכל לשובע נפשו בתר דשבע נפשיה מצלי ולמקרי באורייתא · ר
שמעון אמר ת"ח עד לא יהב קב"ה אורייתא לישראל אבחין בין אינון בני מהימנות
ובין אינון חייביא דלאו אינון בני מהימנותא ולא קיימין באורייתא · ובמה אבח
לון · במן · כמה דאתמר אנסנו וכל אינון דאשתכחו דאינון בני מהימנותא רשי
להו קב"ה ברשימו דכתרא דחס"ד כד"א המיחלים לחסדו ועל דא למען אנסנו
וכל אינון דלא משתכחי בני מהימנותא אעדי מנייהו כתרא עלאה דא
ומנא אכריז ואמר בטן רשעים תחסר · ועם כל דא לא העדיף המרב
והממעיט לא החסיר · תאנא בההוא שעתא אשתלימו ישראל לתתא כגוונ
דלעילא כמה דאוקימנא · דכתיב

ויבואו אילמה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו' · ואתתק
אילנא קדישא בתריסר תחומין בארבע סטרי עלמא ואתתקף בשבעי
ענפין וכלא כגוונא דלעילא · בהכיא שעתא נטיף טלא קדישא מעתיקא סתימא
ימלא לרישיה דזעיר אנפין אתר דאקרי שמים · ומההוא טלא דנהורא עלאה קדיש
הוה נגיד ונחית מנא לתתא · וכד הוה נחית הוה מתפרש גלידין גלידין ואקרי
לתתא הדא הוא דכתיב דק ככפור על הארץ · כל אינון בני מהימנותא נפקי ולקט
ומברכאן שמא קדישא עליה · וההוא מנא הוה סליק ריחין דכל בוסמין דגנתא דעד
דהא ביה אתמשך ונחית לתתא · שויה לקמיה בכל טעמא דאיהו בעי הכי טעי
ליה ומברך למלכא קדישא עלאה וכדין מתברך במעוי והוה מסתכל וידע לעילא
ואסתכי בחכמה עלאה ועל דא אקרון דור דעה · ואלין הוו בני מהימנותא ולהון
אתיהיבת אורייתא לאסתכלא בה ולמנדע ארחהא · ואינון דלא אשתכחו בני מהימנותא
במדבר יא מה כתיב בהו שטו העם ולקטו · מאי שטו · שטותא הוו נסבי לגרמייהו בגין דלא
הוו בני מהימנותא · מה כתיב בהו וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו' · מאן אטרח
לון

לון כל האי אלא דאינון לא הוו בני מהימנותא · כגוונא דא אינון דלא מהימני ביה
בקב"ה לא בעאן לאסתכלא באורחוי ואינון בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר מזונא
יממא ולילי דילמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא · מאן גרים לון האי · בגין דלאו
אינון בני מהימנותא· אוף הכא שטו העם ולקטו שטו בשטותא דגרמייהו ובעאן לאטרחא
עליה הה"ד וטחנו ברחים · בתר כל טרחא דא לא סליק בידייהו אלא דכתיב והיה
טעמו כטעם לשד השמן · ולא יתיר · מאן גרים לון האי בגין דלא הוו בני מהימנותא ·
א"ר יוסי מאי לשד השמן · איכא דאמרי דליש במשחא כתרגומו ואיכא דאמרי נוה השד
אתהדר לכמה גוונין · אוף מנא אתהדר לכמה גוונין : ר' יהודה אמר לשד השמן
ינוקא דמשחא · רבי יצחק אמר איש לפי אכלו לקטו · וכי מאן דאכיל קמעא לקיט
קמעא ומאן דאכיל יתיר לקיט יתיר · והא כתיב לא העדיף המרבה והממעיט לא
החסיר · אלא לפום אינון דאכלין לקטין · משמע אכלו מאן דהוה אכיל ליה ובג"כ לא
כתיב אכילתו · מאי קא איירי אחיד בר נש בעבדא או באמתא ואמר דהוא דיליה ·
אתא חבריה ואמר האי עבדא דילי הוא · קריבו לקמיה דמשה לדינא · אמר לון כמה
נפשאן בביתך וכמה נפשאן בביתיה דדין אמר כך וכך · ובההוא שעתא אמר לון משה
לקטו מחר וכל חד מנייהו ייתי לגבאי · למחר נפקו ולקטו ואתיין קמי משה שויין קמיה
מנא הוה מדיד ליה · אי ההוא עבדא דדין אשכח ההוא עומרא דעבדא בההוא מנא
דהא חד עומרא לכל נפש ונפש מביתיה · מדיר לדין ואשתכח חסרא ההוא מיכלא
דעבדא בההוא מנא דיליה וחד עומרא לכל נפש ונפש מביתיה · אמר עבדא דדין הוא ·
הה"ד איש לפי אכלו לקטו · וכתיב עמר לגלגלת מספר נפשתיכם · אמר רבי *חייא כתיב · נ"א ייסא:

ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים · ובקר וראיתם את כבוד יי' · ערב
וידעתם במאי ינדעון · אלא הכי תאנא בכל יומא ויומא אשתכחו נימוסי קב"ה
בצפרא אתער חסד בעלמא · בההוא זמנא דאקרי ערב תליא דינא בעלמא והא אוקמוה
דבגיני כך יצחק תקן תפלת המנחה · (מאי קא איירי) וע"ד ערב וידעתם כד אתער דינא
בעלמא תנדעון דבההוא דינא אפיק יי' יתכון ממצרים · ובקר וראיתם את כבוד יי'
דהא בההוא זמנא אתער חסד בעלמא ויהב לכו למיכל · ר' חייא אמר איפכא מה כתיב
לעילא בשבתנו על סיר הבשר וגו' · ביה שעתא אתער ערב דההוא זמנא דאתער דינא
אתער נמי חסד בעלמא · הה"ד וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים · תנדעון
ההוא חסד דעבד עמכון בזמנא דדינא ואפיק יתכון מארעא דמצרים · ובקר וראיתם
את כבוד יי' הא ידיע · וכ"כ למה · בשמוע יי' את תלונתיכם וגו' א"ר ייסא
לא שני קב"ה נימוסוי בר דאינון חייבי עלמא שניין לון ומהפכי רחמי לדינא כמה
דאתמר · תאני רבי אלעזר מהאי מנא זמינין צדיקייא למיכל לעלמא דאתי ואי תימא בהאי
גוונא · לאו אלא יתיר דלא הוה כן לעלמין · מאי איהו · כמה דאוקימנא דכתיב °לחזות תהלים כז'
בנעם יי' ולבקר בהיכלו · וכתיב °עין לא ראתה אלהים זולתך וגו' : ישעיה סד'

ראו כי יי' נתן לכם השבת · ר' חזקיה פתח °שיר המעלות ממעמקים קראתיך תהלים קל'
יי' · שיר המעלות סתם ולא פריש מאן אמרו · אלא שיר המעלות דזמינין

כל

כל בני עלמא למימר דזמין האי שיר למימריה לדרי עלמא ומאי הוא ממעמקים קראתיך
הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותיה וצלותי
ויקרא ט ה *מעמקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקב"ה ויכוין לבא ורעותא · ומי אמר דוד הכי
תהלים קיט והא כתיב בכל לבי דרשתיך · ודא קרא סגי מאי בעי ממעמקים · אלא הכי תאנא כ
בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא מעיקרא דכ
עקרין (נ"א מעומקא דכל עמקין) לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא (נ"א דכלא) בגי
דינגיד ברכאן ממבועא דכלא · ומאי הוא· ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההו
בראשית ב נהר דכתיב ונהר יוצא מעדן וכתיב נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים· ודא אקרי ממעמקים
תהלים מו *עמקא דכלא עמקא דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרותו
מט א לאמשכא ברכאן מעילא לתתא· א"ר חזקיה *כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בע
בראשית רלד א / ויקר' רפס א ב לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כלא ואכליל כלא בהאי עמיקא עלאה ומהכא שאיב ואתנגי
רנז ב בירא (נ"א נהרא) דנחלין ומבועין אתנגידו מניה ומתשקין מניה כלהו · ומאן דמצל
צלותיה בעי לכוונא לבא ורעותא לאמשכא ברכאן מההוא עמיקא דכלא בגין דיתקבל צלותי
ויתעביד רעותיה · ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר · א"ר יהודה בכ
יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עלאה דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומ
שביעאה · וכל יומא יהיב מההוא ברכה דקביל בההוא יומא דיליה וע"ד משה אמ
איש אל יותר ממנו עד בקר · מ"ט בגין דלא יהיב ולא יוזיף יומא דא לחבריה אל
כל חד וחד שליט בלחודוי בההוא יומא דיליה · דהא לא שליט יומא ביומא דחבריה
בגיני כך כל אינון (נ"א א"ר יהודה כל יומא ויומא מתברך מההוא יומא עילאה יומ
שביעאה ומתברכאן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי וכל יומא יהיב ביומא דילי
מההוא ברכה דקביל מההוא יומא עילאה וע"ד משה אמר איש אל יותר ממנו ע
בקר דהא לא שליט יומא ביומא דלא דיליה וכל אנון) חמשא יומין שליטין ביומייה
ואשתכח ביה מה דקבילו ויומא שתיתאה אשתכח ביה יתיר · ואזלא הא כמה דאמ
ר' אלעזר מאי דכתיב יום הששי ולא אמר הכי בכל שאר יומין · אלא הכי אוקמוה
הששי דאזדווגא (נ"א דאזדמנא) ביה מטרוניתא לאתקנא פתורא למלכא ובג"כ אשתכח
ביה תרין חולקין חד ליומיה וחד לתקונא בחדוותא דמלכא במטרוניתא וההוא ליליי
חדוותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון ומתברכאן כל שיתא יומין כל חד וחד
בלחודוי · בגין כך בעי בר נש לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בגין דשארי עליה ברכא
מלעילא וברכתא לא אשתכח על פתורא ריקניא (וההוא ליליא חדוותא דמטרוניתא
במלכא וזווגא דלהון) · בג"כ ת"ח דידעין רזא דא זווגא דלהון מע"ש לע"ש · ראו כי יי
נתן לכם השבת · מאי שבת יומא דביה נייחין שאר יומין והוא כללא דכל אינון שיתא
אחרנין ומניה מתברכין · רבי ייסא אמר וכן נמי כנסת ישראל אקרי שבת בגין דאיהי
שמות לא בת זוגו ודא היא כלה דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם · לכם ולא לשאר
שם עמין הה"ד ביני ובין בני ישראל ודא היא אחסנת ירותת עלמין לישראל · וע"ד כתיב
ישעיה נח אם תשיב משבת רגלך וגו' ובאתריה אוקימנא מלי: כתיב
רו *אל יצא איש ממקומו ביום השביעי · ממקומו תנינן מההוא מקום דאתחזי למהך
יחזקאל ג ורזא דמלה דכתיב ברוך כבוד יי' ממקומו ודא איהו מקום ודא איהו רזא
דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא אתר ידיעא קרינן ליה מקום
דאשתמודעא יקרא עלאה · ובגין כך אזהרותא לבר נש דקא מתעטרא בעטורא
ע"א ב קדישא דלעילא דלא יפוק מניה בפומיה מלולא *דחול דאי יפוק מניה קא
מחלל

מחלל יומא דשבתא. בידוי בעובדתא. ברגלוי למהך לבר מתרין אלפין אמין כל אלין א
חלולא דשבתא אינון. אל יצא איש ממקומו דא איהו אתר יקירא דקודשא דהא לבר
מניה אלהים אחרים נינהו. ברוך כבוד יי' דא כבוד דלעילא. ממקומו דא כבוד דלתתא
דא איהו רזא דעטרא דשבת בגין כך אל יצא איש ממקומו. זכאה חולקיה מאן דזכי
ליקרא דשבתא זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי:

א כאן חסר ועיין בזוהר חדש דף נח וז"ל תניא א"ר יוסי וכו' עד דף נט רשימא ביה ושמנו אותו בסוף הספר

ויאמר יי' אל משה עבור לפני העם וגו'. רבי חייא פתח חונה מלאך יי' סביב תהלים לד
ליראיו ויחלצם. זכאין אינון לצדיקייא דקב"ה אתרעי ביקריהון יתיר על
דיליה. ת"ח כמה אינון בני עלמא דמחרפי ומגדפי לעילא כגון סנחריב חרף וגדף
ואמר מי בכל אלהי הארצות וגו'. וקב"ה מחיל ולא תבע מניה. כיון דאושיט ידיה מלכים ב יח
על חזקיה מה כתיב ויצא מלאך יי' ויך במחנה אשור וגו'. ירבעם בן נבט הוה פלח שם יט
לעכו"ם ומקטר לה ומדבח לה וקב"ה לא תבע מניה. וכד אתא עדו נביאה ואתנבי שם א יג
עליה ואושיט ירבעם ידא לקבליה מה כתיב ותיבש ידו ולא יכול להשיבה אליו. (ועל
דפלח לע"ז לא תבע ליה קב"ה). פרעה חרף וגדף ואמר מי יי' וגו'. וקב"ה לא תבע מניה שמות ה
עד דסריב בהו בישראל דכתיב עודך מסתולל בעמי. הנה יד יי' הויה במקנך וגו' וכן שם ט
בכל אתר קב"ה תבע עלבונא דצדיקייא יתיר על דיליה. הכא משה אמר עוד מעט שם שם יז
וסקלוני אמר ליה קב"ה משה לאו עידן הוא למתבע עלבונך אלא עבור לפני העם ואחמי
מאן יושיט ידוי לקבלך. וכי ברשותייהו את קאים או ברשותי. ומטך אשר הכית בו
את היאור קח בידך והלכת. מ"ט משום דמחקק בנסין הוה ושמא קדישא עלאה
רשימא ביה. בקדמיתא נחש כמה דאתמר דרך נחש עלי צור. נחש הא אתידע. משלי ל
אתער צור (נ"א ואתמר צור) בהן אתר אתגלי הכא אתגלי דכתיב הנני עומד לפניך
שם על הצור. ומאן צור כד"א הצור תמים פעלו ותמן ידע משה היך קאים נחש עלי דברים לב
צור והא אוקימנא מלי. א"ר יהודה אי לשתיק קרא יאות שאילתא. אלא
הא כתיב והכית בצור ויצאו ממנו מים. אמר ליה ודאי הכי הוא דלית לך כל שמא ושמא
מאינון שמהן קדישין דקב"ה דלא עבד נסין וגבורן ואפיק כלא דאצטריך לעלמא כ"ש
אפקא הכא מיא. א"ל אי הכי הא כתיב הן הכה צור ויזובו מים. מאן מחי לשמיה. תהלים עח
א"ל פטישא חריפא בקטרוי ידיע ואת שאיל דא. אלא ת"ח בכל אתר צור גבורה וכד
בעי קב"ה למחאה או לאלקאה אתער גבורה דא והסוא גבורה מחי ולקי ודא
הוא דכתיב הן הכה צור ויזובו מים. ואי לאו דאתער האי צור ולקי באתר דאצטריך
לא נביעין מיא. א"ל אי הכי הא כתיב צור ילדך תשי. ותנינן מאי תשי כלומר אנשת דברים לב
ליה. א"ל ודאי הכי הוא דאלמלא ידעון חייביא דהאי צור זמינא לאתערא לקבלייהו
לאלקאה לון ימנעון מלמיחב קמיה. אלא אנשא איהי בעינייהו הואיל ולא מסתכלי
ביה ולא מסתכלי בארחייהו (ס"א בכרסייהו) ועל דא צור ילדך תשי. רבי אבא
אמר אית צור ואית צור. מסטרא דצור עלאה נפק צור אחרא. ומאי צור
עלאה צור דכל צורים. ומאי איהו ההוא דאולידת לישראל דכתיב צור ילדך
תשי. דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא נפקא צור אחרא מסטרא דאימא נפקא
גבורה. ואזלא הא כהא דא"ר אלעזר כתיב מי *ימלל גבורות יי'. מאי גבורות יי' תהלים קו
אתכללא אימא עלאה דכלא דאע"ג דלאו איהי דינא מסטרהא אשתכח דהא מסטרהא פג א

דברים לג גבורה אשתכח ובגיני כך נור עלאה אקרי · ואשתכח אל מחולך דא נהירו דאבא
מאי ניהו חסד עלאה דאיהו נהירו דאבא · תו אמר רבי אבא מים בכל מקום
ידיעא וקב"ה בהאי נור אתער לארקא מיא דהא לא אתחזי (אלא מגדולה) ודא
תהלים קיד את וניסא דקב"ה · וע"ד שבח דוד ואמר ההפכי הצור אגם מים וגו' · ומשמע הכ
דהא לאו ארחוי דצור בכך וע"ד בצור עלאה אפיק מיא מאתר דלתתא · ומה שמ
במדבר כ דההוא דלתתא סלע · דכתיב והוצאת להם מים מן הסלע · ובמה אפיק · האי
מיא · בחילא דצור דלעילא · ר"ש אמר הצור תמים פעלו מאי משמע הצור תמים פ
בראשית יז דאתהפך צור למעבד פעלו דתמים · ומאי איהו אברהם דכתיב ביה התהלך ל
והיה תמים · ודא הוא ההפכי הצור אגם מים ומשמע תמים פעלו ודא אברהם
בשעתא דא אתהדר הצור תמים בשעתא אחרא תניינא כד (אתענש) בעא משה לאפ
מיא בהאי צור · בחובייהו דישראל לא אתהדר תמים כקדמיתא · ביה זמנא אתר
ננסה ואמר צור ילדך תשי · כלומר חלשת ליה ממה דהוה בקדמיתא דבגינך לא אשת
תמים השתא ואתעביד (ס"א) דינא מה דלא הוה ביומי ילדך כלומר עולימך · א"ר א
מאי דכתיב היש יי' בקרבנו אם אין · וכי טפשין הוו ישראל דלא ידעי מלה דא · ו
חמו שכינתא קמייהו וענני כבוד עלייהו דסחרן לון ואינון אמרו היש יי' בקרבנו א
אין · גוברין דחמו זיו יקרא דמלכיהון על ימא · ותנינן ראתה שפחה על הים מה ש
בנשא קכט א ראה יחזקאל · אינון אשתכחו טפשין ואמרו היש יי' בקרבנו אם אין · אלא * הכי קא
ר"ש בעו למנדע בין עתיקא סתימאה דכל סתימין דאקרי אין · ובין זעיר אפין דאק
יי' · וע"ד לא כתיב היש יי' בקרבנו אם לא כמה דכתיב הילך בתורתי אם לא · א
היש יי' בקרבנו אם אין · אי הכי אמאי אתענשו · אלא על דעבידו פרודא ועב
בנסיונא דכתיב ועל נסותם את יי' · אמרו ישראל אי האי נשאל בגוונא חד · ו
האי נשאל בגוונא אחרא · וע"ד מיד ויבא עמלק :

ישעיה לב **ויבא** עמלק וילחם עם ישראל ברפידים · רבי יוסי פתח *אשריכם זורעי על
מים משלחי רגל השור והחמור · אשריכם זורעי על כל מים תמן תנינן כ
מים וכמה מים משתכחין · זכאין אינון ישראל דלית זרעא להו אלא על המים דכ
ויחנו שם על המים · אינון דהוו תחות ענפי אילנא דקב"ה · דתניא אילנא אית לקב
והוא אילנא רברבא ותקיפא וביה אשתכח מזונא לכלא · והוא אתחם בתריסר תחו
במתקלא ואתתקף בארבע רוחי עלמא · וע' אנפין אחידן ביה וישראל משתכחי בגו
דההוא אילנא · ואינון שבעין ענפין סחרנא דילהון · והיינו דכתיב ויבאו אילימה ו
שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים · והא אוקמוה · ואתמר בכמה אתר · מ
ויחנו שם על המים · אלא בההוא זמנא שליטו ישראל על אינון מיא דאינון תחות ענ
תהלים קכד דאילנא דאקרון המים הזדונים · וע"ד אשריכם זורעי על כל מים · משלחי רגל הש
והחמור אינון תרין כתרי שמאלא דאחידן בהו עמין עכו"ם דאקרון שור וחמור
והיינו דכתיב ויהי לי שור וחמור · בגין דלבן חכים הוה בחרשין ובאינון כת
דברים כו תתאין · ובאינון בעא לאובדא ליעקב כמה דכתיב ארמי אובד אבי והא אתמר
וכישראל זכאין משלחי להו ולא יכלי לשלטאה עלייהו הה"ד משלחי רגל השור והחמ
דלא שלטי בהו · א"ר אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלין בני עלמא למיקם בהו · ועל

כתיב

כתיב °לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו · יחדיו דייקא · ותנינן לא יהיב איניש דוכתא לזינין דברים כב
בישין דהא בעובדא דב"נ (לתתא) אתער מה דלא אצטריך · וכד מזדווגי כחדא (לא
יכלין למיקם בהו · מבין סטרא דלהון נפיק) מתקיפותא דילהון דאקרי כלב ודא חציפא
מכלהו הה"ד °ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו · (נ"א מתקיפותא דלהון נפיק ההוא שמות יא
דאקרי כלב ודא חציפא מכלהו) אמר קב"ה אתון אמרתון היש יי' בקרבנו אם אין הרי
אני מוסר אתכם לכלב · מיד ויבא עמלק · ר' יהודה אמר °ראשית גוים עמלק במדבר כד
ואחריתו עדי אובד · וכי ראשית גוים עמלק והלא כמה לישנין ועמין ואומין הוו בעלמא
עד לא אתא עמלק · אלא כד נפקו ישראל ממצרים דחילו ואימתא נפל' על כל עמין
דעלמא מישראל הה"ד °שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת · ולא הוה עמא דלא הוה שמות טו
דחיל מגבוראן עלאין דקב"ה · ועמלק לא הוה דחיל · הה"ד ולא ירא אלהים · לא דחיל
למקרב לגבך · וע"ד ראשית גוים (עמלק הוה · קדמאה) דאתו לאגחא קרבא בישראל עמלק
הוה · ובגיני כך ואחריתו עדי אובד דכתיב כי מחה אמחה את זכר עמלק וכתיב
°תמחה את זכר עמלק · הה"ד ואחריתו עדי אובד · עדי אבדו מבעי ליה אלא עד דייתי דברים כה
קב"ה ויאבד ליה (כלומר עד דקב"ה יהא אובד ליה) דכתיב כי מחה אמחה וגו' · אמר
ר' אלעזר ת"ח אע"ג דהאור תמים פעלו ועבד עמהון חסד לאפקא לון מיא לא שבק
דיליה דהא כתיב ויבא עמלק · ר' אבא פתח ואמר °יש רעה חולה ראיתי תחת קהלת ה
השמש · כמה בני נשא אטימין לבא בגין דלא מסתכלי באורייתא · יש רעה חולה וכי
יש רעה דהיא חולה ויש רעה דלאו היא חולה · אלא ודאי יש רעה חולה דתניק
מסטרא דשמאלא נפקי כמה גרדיני נימוסין דבקטן באוירא · וכד בעיין למיפק אזלין
ואשתאבין בנוקבא דתהומא רבה לבתר נפקין ומתחברן כחדא ובקעין אוירין ושאטין בעלמא
ומתקרבין לגבייהו דבני נשא וכל חד אק' רעה כד"א °לא תאונה אליך רעה מאי לא תאונה תהלים נא
בגין דאתיא בתסקופא על בני נשא · חולה אמאי היא חולה · כד שריא האי על בני נשא
עביד לון קמצין מממוניהון · אתיין גבאי לדקה גביה היא מחאת בידיה · א"ל לא
תפוק מדידך · אתיין מסכני היא מחאת בידיה · אתי הוא למיכל ממוניה מחאת
בידיה בגין לנטרא ליה לאחרא · ומן יומא דשריא עליה דב"נ היא חולה כהאי שכיב
מרע דלא אכיל ולא שתי · וע"ד היא רעה חולה · ושלמה מלכא נווח בחכמתא ואמר
°איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו' · האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה קהלת ו
רישיה כתיב איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו' מאי ולא ישליטנו האלהים
לאכול ממנו · אי הכי לאו ברשותיה הוא דב"נ · אלא אי כתיב ולא יעזבנו האלהים לאכול
ממנו הוינא אמר הכי אלא ולא ישליטנו דבגין דהוא הימניה להאי רעה ואחיד בה ·
קב"ה לא שליט עלה לאתפרעא תחותיה על דהוא אתרעי בה ואחיד בה · וכל ארחוי
כשכיב מרע דלא אכיל ולא שתי ולא קריב לממוניה ולא אפיק מיניה ונטיר ליה עד דהוא
יפוק מעלמא וייתי אחרא ויטול לי' דהוא בעליו · ושלמה מלכא נווח ואמר °עשר שמור שם ה
לבעליו לרעתו · מאן בעליו · דא אחרא דירית ליה · ולמה זכה האי אחרא למהוי בעליו
דהוא עתרא · בגין דהאי הימין להאי רעה ואתרעי בה (הה"ד לרעתו בשביל ההוא רעה)
ואתדבק בה · בג"כ האי אחרא דלא אתדבק בההיא רעה זכה (האי) למהוי בעליו
דהוא עתרא הה"ד לרעתו כלומר בגין רעתו דהוה מתדבק בה רווח ליה האי · ד"א
יש רעה חולה האי מאן דיתיב בחולקא טבא בבית אבוי והוא אזיל לקבל אבוי

בתסקופי

א בעל'ות א בתסקופי מלין כא אתדבק בההוא רעה הולה כבר נש שכיב מרע דכל ארו
בתסקופא דא בעינא ודא לא בעינא ובגין האי עותרא אתדבק בר נש ברעה הו
ואתענש בהאי עלמא ובעלמא דאתי ודא הוא עושר שמור לבעליו לרעתו · כך ישר
קב"ה נטיל לון על גדפי נשרין אסחר לון בענני יקרא · שכינתיה נטיל קמייהו
נחת לון מנא למיכל · אפיק לון מייא מתוקין ואינון הוו אזלין עמיה בתסקופין
מיד ויבא עמלק :

ויבא עמלק א"ר שמעון רזא דחכמתא הכא מגזרת דינא קשיא קא אתיא קרו
דא וקרבא דא אשתכח לעילא ותתא ולית לך מלה באורייתא דלא אית ב
רזין עלאין דחכמתא דמתקשרין בשמא קדישא · כביכול אמר קב"ה · כד ישר
אינון זכאין לתתא אתגבר חילא דילי על כלא · וכד לא אשתכחו זכאין כביכול מתי
חילא דלעילא ואתגבר חילא דדינא קשיא · ת"ח בשעתא דחבו ישראל לתתא מ
כתיב ויבא עמלק וילחם עם ישראל אתא לקטרגא דינא ברחמי · דכלא אשתכח לעי
ותתא · ברפידים · ברפוי ידים דרפו ידיהון מאורייתא דקב"ה כמה דאוקימנא · א
במדבר יד ר' יהודה תרי זמני אגח קרבא עמלק בישראל חד הכא · וחד דכתיב [ט]וירד העמל
והכנעני וגו' · אמר ר' שמעון לעילא ותתא · קטרוגא דקב"ה הוה לעילא כמ
דאתמר · לתתא בקב"ה הוה דהוו נסבי לגברי וגזרי לון ערלתא (ס"א אתא) דרשימ
קדישא ונטלי להו וארמו לון לעילא ואמרי טול לך מה דאתרעית ועכ"פ דקב"ה הו
ס"א כל קבלא *כלא (ס"א קבלא) :

כ ריש ויקהל **ויאמר** משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא [ב] הלחם בעמלק · וכי מה חמ
משה דסליק גרמיה מהאי קרבא קדמאה דקב"ה פקיד אלא משה זכ
תולקיה דאסתכל וידע עקרא דמלה · אמר משה אנא אזמין גרמי להווא קרב
דלעילא ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא והיינו דכתיב והיה כאשר ירים משה י
וגבר ישראל · ישראל דלעילא · ובג"כ סליק משה גרמיה מקרבא דלתתא בגין לאזדר
בקרבא דלעילא ויתגלא על ידוי · אמר ר' שמעון וכי קלה היא בעיניך קרבא ז
דעמלק · ת"ח מן יומא דאתברי עלמא עד ההוא זמנא ומההוא זמנא עד די
מלכא משיחא ואפילו ביומוי דגוג ומגוג לא ישתכח כוותיה · לאו בגין חיילין תקי
וסגיאין אלא בגין דבכל סטרין דקב"ה הוה · ויאמר משה אל יהושע אמאי ליהו
שמות לג ולא לאחרא והא בההוא זמנא רביא הוה דכתיב [ס]ויהושע בן נון נער וכמה ג
בישראל תקיפין מניה · אלא משה בחכמתא אסתכל וידע · מאי חמא · חמ
לסמאל דהוה נחית מסטרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא · אמר משה והאי קר
הכא תקיפא אתחזי · יהושע בההוא זמנא בדרגא עלאה יתיר אשתכח · אי תימ
דבשכינתא אשתכח בההוא זמנא · לאו הכי דהא במשה אתכסיאת ואתאחדת אשת
יהושע דאתאחד לתתא מיניה · ובמה · אמר ר' שמעון בההוא אתר דאתקרי נע"
ישעיה לג והיינו דא"ר יהודה מאי דכתיב [פ]עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען
יסע יתדותיו לנצח · ירושלם · ירושלם דלעילא דאקרי אהל בל יצען דלא יסת
יתיר למהך בגלותא ודא הוא רזא דכתיב ויהושע בן נון נער · נער ודאי · לא ימ
מתוך האהל · ההוא דאקרי אהל בל יצען · מלמד דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינת
כמה דההוא נער דלעילא לא ימיש מתוך האהל ויניק מיניה תדירא כך האי נ
דלעילא

לתתא לא ימיש מתוך האהל ויניק מנה תדירא בגין כך כד חמא משה לשמאל נחית
בסייעא לעמלק אמר משה ודאי האי נער יקום לקבליה וישלוט עליה לנצחא ליה ·
מיד ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק דילך היא האי קרבא דלתתא
ואנא אזדרז לקרבא דלעילא · בחר לנו אנשים זכאין בני זכאין דיתחזון למהך עמך ·
א"ר ש בשעתא דנפיק יהושע נער · אתער נער דלעילא ואתתקן בכמה תיקונין בכמה
זיינין דאתקינת ליה אמיה לקרבא דא לנקמא נוקמא דברית · והיינו דכתיב חרב ויקרא כו
נוקמת נקם ברית ודא הוא רזא דכתיב ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב ·
לפי חרב ודאי · ולא בפום רומחין וזיינין אלא בחרב ודאי האי היא דאקרי חרב נוקמת
נקם ברית · ומשה אתתקן לקרבא דלעילא · וידי משה כבדים · כבדים ממש יקירין
קדישין לא אסתאבן לעלמין · יקירין דאתחזון לאגחא בהו קרבא דלעילא · ויקחו אבן
וישימו תחתיו וישב עליה · בגין דישראל שריין בצערא והוא עמהון בצעריהון · ואהרן
וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה וגו' מאי תמכו בידיו אמונה
(אמונה מהימנותא ודאי) וכי על דאהרן וחור תמיכו לידוי הוו ידוי אמונה · אלא משה
בלא בחכמתא עביד מה דעביד · אהרן וחור דא מסטרא דיליה ודא מסטרא דיליה
וידוי באמצעיתא ועל"ד ויהי ידיו אמונה מהימנותא · אהרן בגין דיתער סטרא
דיליה · *וחור בגין דיתער סטרא דיליה והוו אחידן בידוי מכאן ומכאן לאשתכחא ס"ת קצא ב
סיועא דלעילא :

ויהי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל · כאשר ירים דזקיף ימינא על שמאלא
ואתכוון בפריסו דידוי וגבר ישראל · ישראל דלעילא · וכאשר יניח ידו וגבר
עמלק בשעתא דישראל לתתא משתככין מצלותא לא יכלין ידי משה למיקם בזקיפו
וגבר עמלק · מכאן אוליפנא אע"ג דכהנא פריס ידוי בקרבנא לתקנא גרמיה בכלא ·
ישראל בעיין לאשתכחא בצלותהון עמיה · תאנא בקרבא דא דעמלק אשתכחו עלאין
ותתאין ועל"ד ויהי ידיו אמונה בהימנותא כדקא חזי · ויהיו ידיו
מבעי ליה · אלא בגין דתליא כלא בימינא כתיב ויהי · וכתיב ידיו בגין דהוא עקרא
דכלא · וכתיב ימינך יי' נאדרי בכח ימינך יי' תרעץ אויב : שמות טו

ויאמר יי' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו' · ת"ח מה כתיב לעילא ויחלש
יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב · ויחלש ויהרוג מבעי ליה · אלא
ויחלש כמה דאתמר חולש על גוים · יהושע הוה חולש עלייהו והוא חרב נוקמת ישעיה יד
נקם ברית קטיל לון דכתיב לפי חרב כמה דאתמר · כתב זאת זכרון · זאת דיקא ·
ושים באזני יהושע דהא הוא זמין לקטלא מלכין אחרנין · כי מחה אמחה · מחה לעילא ·
אמחה לתתא · זכר דוכרנא דלעילא ותתא · אמר רבי יצחק כתיב כי מחה אמחה וכתיב
תמחה את זכר עמלק · אלא אמר קב"ה אתון מחון דוכרניה לתתא ואנא אמחה דברים כה
דוכרניה לעילא · אמר רבי יוסי עמלק עמין אחרנין אייתי עמיה וכלהו דחילו לקרבא
בהו בישראל בר איהו ובג"כ יהושע הוה חולש עלייהו · רבי ייסא אמר ויחלש יהושע
דתבר חילא דלהון מלעילא :

ויבן משה מזבח ויקרא שמו יי' נסי · ויבן משה מזבח לקבל ההוא דלעילא · ויקרא
א שמו *ההוא משה יי' נסי · מאי יי' נסי · בגין דאנקים נוקמא דההוא רשימא
קדישא

א עיין בפי' מאמרי הזוהר פרשת בשלח נ"א דההוא מזבח

קדישא דישראל ומהוא זמנא אתקרי חרב נוקמת נקם ברית · רבי יוסי אמר ויב
משה מזבח · מזבח לכפרא עלייהו · ויקרא שמו · שמו דמאן · אמר רבי חייא שמיה
דמדבחא ההוא · יי' נסי כד"א ושם נכהו · וכלא מלה חד על דאתפרעו ישרא
ואתגלייא ההוא את קיימא רשימא קדישא · מכאן אוליפנא דכיון דאתגזר בריה דב
נש ואתגלייא ביה את רשימא קדישא קיימא · ההוא אקרי מזבח לכפרא עליה
ומה שמיה יי' נסי · כגוונא דא יעקב בנה מדבחא דכתיב ויצב שם מזבח ויקרא ל
אל אלהי ישראל · למאן להוא אתר דאקרי מזבח ומאן שמיה אל אלהי ישראל
אמר רבי יוסי מאי דכתיב ויראו את אלהי ישראל וגו' · וכי מאן יכיל למחמי ליה
לקב"ה הא כתיב כי לא יראני האדם וחי · והכא אמר ויראו · אלא דאתגליא קשת
עלייהו בגוונין נהירין והכי תנינן כל מאן דאסתכל בקשת כמאן דמסתכל בשכינה ולאסתכלא
בשכינתא אסיר · וע"ד אסיר ליה לאינש לאסתכלא באצבעייהו דכהני בשעתא דפרס
ידייהו · אסור לאסתכלא בקשת · מאן קשת אמר רבי אבא בקשת סתם · אמר ליה מא
בקשת סתם · א"ל בקשת דלעילא · ובקשת דלתתא · בקשת דלעילא בגווני דכל מא
דיסתכל בגווני כאילו אסתכל באתר דלעילא ואסיר לאסתכלא ביה דלא יעביד קלנא
בשכינתא · קשת דלתתא מאי היא · ההוא את קיימא דאתרשים ביה בבר נש דכל מא
דאסתכל ביה עביד קלנא לעילא · אמר רבי יצחק אי הכי והכתיב שים נא ידך תחת
ירכי דהוה אומי ליה בהאי את · א"ל אנא להו לאבהן דעלמא דלית אינון כשאר בנ
עלמא · ועוד שים נא ידך תחת ירכי כתיב ולא כתיב ראה תחת ירכי בג"כ אסיר
לאסתכלא בקשת סתם כמה דתנינן · תאנא ויראו את אלהי ישראל דאתגליא קשת
עלייהו בגוונין שפירין נהירין מלהטן לכל עיבר · משמע דכתיב את אלהי ישראל ולא
כתיב ויראו אלהי ישראל · אמר רבי יוסי נהורא דבוצינא דשכינתא · ומאי ניהו · ההוא
דאקרי נער דמשמש לשכינתא במקדשא ובג"כ את דייקא · ותחת רגליו כמעשה לבנת
הספיר · דאתרשים ביה תחות דוכתיה חד לבינתא [א] מאינון לבנין דהוו בנין במצרים
דתנינן אתתא חדא אולידת במצרים והוו אתיין סרכי פרעה ועאלת ליה בחד לבינתא
ואתא פס ידא ואחיד ליה ואתרשים תחות רגלוי דשכינתא וקיימא קמיה עד דאתוקד ב
מקדשא דלתתא דכתיב ולא זכר הדום רגליו · ר' חייא אמר לבנת הספיר נהירותא
דספיר קלדיטי [ב] בקדיטי גליפין עלאין דלעילא דמתלהטא לשבעין ותרין עברי הכ"ד
ויסדתיך בספירים · וכעצם השמים · מאי עצם השמים · א"ר אבא מה עצם השמי
גליפא בשבעין ותרין ענפין פרחין מלהטן בכל עיבר · אוף הכא חיזו דההוא עצם השמי
כחיזו שמיא ממש · רבי יהודה אמר כלא אתרשים בההוא נהירו דחיזו דמתגלפא
מסטרא דשכינתא · אמר רבי חזקיה אי הכי והא שתין אינון בסחרניה דשכינתא דכתי
ששים גבורים סביב לה · א"ל הכי הוא ודאי · אלא אינון שתין אתנהירו בתריסר תחומי
ולא אעדיאו מסחרנותהא לעלמין · דתנינן [ג] תריסר תחומין גליפין עלאין במתקלא
סליקו באילנא קדישא רבא ותקיף · וכלהו נהירין במטרוניתא כד אתחברת במלכא
ודא הוא עצם השמים עצם השמים ממש · וכל אינון נהירין שבילין מנהרין בי
בנהירו דמטרוניתא · ותאנא נהירו דאלין שתין דסחרנהא רשימין ביה בההוא נע"
וקרינן להו [ד] שתין פולסי דנורא דאתלבש בהו מסטר דשכינתא מתלהטן בדינא הכ"ד
שמים

בראשית לג · שמות כד · שם לג

א מאותן שנא' בהם ויעבידו וגו' בחומר ובלבנים מאותן לבנים נרשם אחת כסא הכבוד ממעשה שהיה באשה אחת שילדה במצרי' כמבואר

בראשית כד

ב באורות הקוקי' בלוכטי' בע"ב גדדים מסיד ע"ב שמותיו יתברך ויתעלה:

ג י"ב גבולי אלכסון מי"ב צרופי השם יהו"ה כמ"ש

איכה ב · ישעיה נד · שמות כד · שיר ג

ד ששים ענפים המתפשטים מהגבור"ס כשנכנס סוד שמתפשט לכל נ"ד ושם של אש מדין סחוק שבגבורה

פים גבורים סביב לה · אלא ויבן משה מזבח כמה דאמינא · ויקרא שמו (ט) יי׳
קי · יי׳ נסי ממש · אמאי בגין דעמלק נטל כל אינון דהוו גזירין ולא אתפרעו וגזר לון
די להו לעילא ואמר טול מה דאתרעית ביה · ביה שעתא מה כתיב · ויאמר כי
על כס יה מלחמה ליי׳ בעמלק מדר דר · מדר דר חסרין מדורין דלעילא
דיורין דלתתא · א״ר יהודה בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא לית לך דר דלית
בו מההוא זרעא בישא וקב״ה אגח בהו קרבא · ר׳ יצחק אמר (מדיורא דלתתא
יורא דלעילא) ועלייהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ וגו׳ · מן הארץ בעלמא דין תהלים קד
ובעלמא דאתי ביה זמנא כתיב ברכי נפשי את יי׳ הללויה :

פרשת וישמע יתרו

ישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו׳ · ר׳ חזקיה (נ״א רבי
אלעזר) פתח ואמר וישא אהרן את ידו · כתיב ידו חד בגין דבעי לארמא ויקרא ט
ינא על שמאלא והא אוקימנא רזא · אשכחנא בספרא דשלמה מלכא דכל מאן דארים
וי לעילא ולאו אינון בצלותין ובעותין האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולטנין
מנן · ואינון עשרה שליטין אשר היו בעיר · אלין אינון עשרה די ממנן על פרישו דידין קהלת ז
עילא לנטלא ההוא צלותא או ההיא ברכתא ויהבי ביה חילא לאתיקרא שמא קדישא
אתברך מתתא · כיון דמתתא אתברך מההוא פרישו דידין לעילא כדין אתברכא
עילא ואתיקר מכל סטרין · ואלין עשרה ממנן זמינין לנטלא מאינון ברכאן דלעילא
ארקא לתתא ולברכא לההוא דמברך ליה דכתיב ואני אברכם · בג״כ ישתמר ב״נ במדבר ו
שעתא דירים ידוי לעילא למהוי בצלו או בברכן או בבעותא ולא ירים ידוי למגנא
ין דהלין עשרה אינון זמינין ומתערין לגבי ההוא פרישו דידין ואי הוא למגנא אינון
שרה לטיין ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין · והאי איהו דכתיב ביה ויאהב קללה תהלים קט
בואהו וכדין רוח מסאבא שריא על אינון ידין דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא
רכתא לא שריא באתר ריקניא וע״ד (נ״א דמברך ליה ואי אינון מתערין לגבי ההוא
ישו דידין ואיהו למגנא אינון לטיין ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין וכדין רוח
סאבא שריא על אינון ידין דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא בג״כ ישתמר
׳ נש בשעתא דארים ידוי לעילא למהוי בצלו או בברכאן ובצלותא ולא ירים ידוי
מגנא וע״ד) כתיב הרימותי ידי אל יי׳ אל עליון דמתרגמינן בצלו · ובהאי פרישו בראשית יד
דין אית רזין עלאין · בשעתא דאתפרישו ואזדקפו לעילא אוקיר בר נש לקב״ה בכמה
ין עלאין · אחזי ליחדא רזא דעשר אמירן בגין ליחדא כלא ולאתברכא שמא קדישא
קא חזי *ואחזי ליחדא רזא דרתיכין פנימאין ורתיכין דלבר בגין דיתברך שמא קדישא כח א ב
ל סטרין ויתיחד כלא כחדא עילא ותתא · פתח ואמר ולא יראו פני ריקם דא איהו שמות כג
א דזקיפו דאצבען כד זקיף לון ב״נ לעילא דבעי דלא לאזדקפא בריקניא אלא בצלו ובבעותין
ברכאן (או בחד מנייהו) · וע״ד ולא יראו פני ריקם · ולא יראו לפני לא כתיב אלא פני
א דזקיפו דאצבען דלא אצטריכו לזקפא למגנא כמה דאתמר · עשרה שליטין דקאמרן
ון עשר אמירן לתתא ברזא (נ״א עשרה שליטין ממנן דקאמרן אינון ממנן לתתא ברזא)
זאון רשימין כגוונא דלעילא ואלין קיימין בקדמיתא על ההוא זקיפן דאצבען
ובהא

ובהא כל סטרא דקדושה אתאחד לעילא לארמא כדין כל סטרין אחרנין אתכפיין כלהו
(נ"א דשמא קדישא) ואודן למלכא קדישא · ת"ח ברזא *דקדושה איהו מלך וכהן ומשמש תחותיה (ברזא דקדושה)
בין לעילא בין לתתא · אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים ואיהו מלך עלאה
ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה ודא איהו כהן דאקרי גדול סטרא
דימינא · אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה והיהו מלך על כלא דלתתא
ותחותיה אית כהן דמשמש ליה רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא · (ודאי בסטרא
דקדושה אית מלך וכהן) ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא סטרא דקדושה · בסט"א
קהלת ד דלאו איהו סטרא דקדושה אית רזא דאיהו מלך והא אוקימנא דאקרי מלך זקן וכסיל
מ"א יב ותחותיה אית כהן און ודא הוא רזא דכתיב ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי
בגין דהילא דא שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם ואנמלא דאשכח חילא דא לא יכיל
לאגלאה בההוא עובדא · רזא דמלה בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו כדין
כל סטרין אחרנין אתכפיין ואודן ליה לקב"ה כדין קב"ה שליט בלחודוי עילא ותתא כד"א
ישעיה ב ונשגב יי' לבדו ביום ההוא · כגוונא דא ורזא דא ממש עבד קב"ה בארעא דתבר מלך
שמות ה זקן וכסיל ודא הוא פרעה בשעתא דאתא משה לפרעה ואמר אלהי העברים נקרא
עלינו פתח ואמר לא ידעתי את יי' ובעא קב"ה דיתיקר שמיה בארעא כמה דאיהו
יקירא לעילא · כיון דאלקי ליה ולעמיה אתא ואודי לקב"ה · ולבתר אתבר ואתכפיין
ההוא כהן און יתרו דמשמש תחותיה עד דאתא ואודי ליה לקב"ה ואמר ברוך ה' אשר
הציל אתכם וגו' עתה ידעתי כי גדול יי' וגו' ודא הוא כהן און סט"א דאיהו סטרא
בראשית לה שמאלא · ודא איהו רזא דאמרה רחל כד אמאת דמיתת כמה דכתיב בן אוני
ובג"ד אוחי יעקב ואמר בן ימין ולא בן אוני כטר ימינא ולא שמאלא · וכיון דההוא
מלך וכהן אודו לקב"ה ואתברו קמיה כדין אסתלק קב"ה ביקריה על כלא עילא ותתא
ועד דאסתלק קב"ה ביקריה כד אודן אלין קמיה לא אתייהיבת אורייתא · עד לבתר
דאתא יתרו ואודי ואמר עתה ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים · ברוך יי' אשר הציל
אתכם וגו' · כדין אסתלק קב"ה ביקריה עילא ותתא ולבתר יהב אורייתא בשלימו
תהלים סז דשלטנו על כלא · ר"א פתח ואמר יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם ת"ח דוד
מלכא קם ושבח ואודי למלכא קדישא · והוה אשתדל באורייתא בההוא שעתא כד
רוח צפון אתער והוה בטש באינון נימין דכנורא וכנורא הוה מנגן ואמר שירה וכו'
ומה שירה הוה קאמר · ת"ח בשעתא דקב"ה אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב
משלי לא לון טרפא כמה דאוקימנא דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה
תהלים סז כדין כלהו בחדו · פתחי ואמרי אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה · כד רוח
צפון אתער ונחית לעלמא נשיב ואמר לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך · כנור
בשעתא דאיהו מנגנא ביה בההוא רוחא פתח ואמר יודוך עמים כלם (ססר) · דוד כד הוה
קם ואתער עליה רוח קדשא פתח ואמר ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו יברכנו
אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ · בגין לאמשכא טיבו דקב"ה מעילא לתתא · לבתר אתא
דוד ברוח קדשא וסדר לון כחדא אסתכל בכלא האי קרא דכנורא (בגין) דשלימו דיקרא
דקב"ה עילא ותתא · בשעתא דשאר עמין אתכפיין אתיין ואודאן ליה לקב"ה כיון
דאינון אתכפיין ואודן ליה כדין אשתלים יקרא דקב"ה עילא ותתא · בשעתא דאתא משה
לפרעה

לפרעה ואמר ליה יי' אלהי העברים נקרא עלינו וגו' · פתח איהו ואמר לא ידעתי את
יי' · ובעא קב"ה דיתייקר שמיה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא · כיון דאלקי ליה
ולעמיה אתא ואודי ליה לקב"ה דכתיב יי' הצדיק איהו דהוה מלכא קרופינוס דכל עלמא שמות ט
כיון דאיהו אודי כל שאר מלכין אודון דכתיב אז נבהלו אלופי אדום · אתא יתרו כומרא שם טו
עלאה ורברבא רב ממנא (דכל ממנא) דכל טעוון אחרנין ואודי ליה לקב"ה ואמר עתה
ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים כדין אסתלק ואתייקר קב"ה ביקריה עילא ותתא ולבתר
יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא · א"ר שמעון לר' אלעזר בריה ע"ד כתיב יודוך עמים תהלים סז
אלהים יודוך עמים כלם · אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי · בכה ר' אבא ואמר כרחם אב שם קג
על בנים · מאן ירחם על ר' אלעזר ולאשלמא מלוי בר רחימו דמר זכאה חולקנא דזכינא
למשמע מלין אלין קמיה דלא נכסיף בהו לעלמא דאתי · אמר רבי אבא הא כהן און
לא כתיב ביתרו · כהן מדין כתיב · א"ל כלא איהו חד בקדמיתא חמוי דיוסף כהן און
אק' · ולבתר חמוי דמשה כהן מדין · וכלא רזא חדא · דהא אלין תרין משה ויוסף
בדרגא דרזא חדא קיימין ברזא דאת ו"ו תרין ווין כחדא · ומה דאתמר כהן מדין רזא
דא אשת מדינים (משה ויוסף ברזא חדא קיימי רזא דא וו' תרין כחדא) · אריס ידוי
על רישיה ר' אבא ובכה אמר נהירו דאורייתא סלקא השתא עד רום רקיע דכרסייא
עלאה לבתר דיסתלק מר מעלמא מאן ינהיר נהירו דאורייתא · ווי לעלמא דישתאר
יתום מינך אבל מלין דמר יתנהירו בעלמא עד דייתי מלכא משיחא וכדין כתיב ומלאה ישעיה יא
הארץ דעה את יי' וגו':

וישמע יתרו כהן וגו' רבי חייא אמר האי קרא אית לאסתכלא ביה בקדמיתא
כתיב את כל אשר עשה אלהים למשה ולבתר כתיב כי הוציא ה' · אלא
רזא דא את כל אשר עשה אלהים דא שמא דאגין על משה ועל ישראל ולא אתעדי מנייהו
בגלותא · ולבתר שמא עלאה אפיק לון ממצרים · דהא שמא קדישא דאפיק לון ברזא דיובלא
הוה · ד"א את כל אשר עשה אלהים למשה כד אתרמי לנהרא וכד שזיב ליה מחרבא
דפרעה · ולישראל עמו דכתיב וישמע אלהים את נאקתם · וכתיב וכאשר יענו אותו שמות ב
כן ירבה וכן יפרוץ: שם א

וישמע יתרו כהן מדין · רבי יוסי פתח פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש תהלים קיא
ונורא שמו · מאי שנא בכל שאר קראי דבכלהו תרין תיבין מאלפא ביתא
ובהאי קרא ובקרא דאבתריה תלת תלת · אלא בגין לאשלמא שית סטרין בהאי
אלפא ביתא · האי לקבל תלת פורקנא דישראל בר פורקנא קדמאה · קרא אחרא
לקבל תורה נביאים וכתובים וכלא תליא בהאי חכמה · פדות שלח לעמו כד פריק קב"ה
לישראל מגלותא דמצרים ועבד לון נסין וגבורן · צוה לעולם בריתו · כד אתא יתרו
וקביל ליה קודשא בריך הוא וקריב ליה לפולחניה · ומתמן אתקריבו כל אינון גיורין
תחות גדפוי דשכינתא · מתמן ולהלאה קדוש ונורא שמו דהא כדין אתקדש שמיה
דקב"ה דהא (מסטרא אחרא) יתקדש שמא קדישא כד אתבר ואתכפיא סטרא אחרא
כמה דהוה ביתרו:

וישמע יתרו וגו' וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו והא כתיב שמעו שמות טו
עמים ירגזון · אלא כל עלמא שמעו ולא אתברו והאי שמע ואתבר
ואתכפיא

ואתכפיא מקמיה דקב"ה ואתקרב לדחלתיה · רבי אבא אמר בכמה אתר תנינן דקב"ה
כל מה דעבד לעילא ותתא כלא איהו קשוט ועובדא דקשוט · ולית לך מלה בעלמא
דבעי בר נש לדחיא ליה מניה ולאנהגא ביה קלנא דהא כלהו עובדא דקשוט אינון
וכלא אצטריך בעלמא · דהא זמנא חדא הוה ר' אלעזר אזיל בארחא והוה אזיל עמיה
ר' חזקיה חמו חד חויא קם ר' חזקיה למקטליה · א"ל ר' אלעזר שביק ליה לא תקטליניה
קהלת י · א"ל והא מלה בישא איהו דקטיל בני נשא · א"ל לר' חזקיה והא כתיב אם ישך
הנחש בלא לחש · לא נשיך חויא לבר נש עד דלחשין ליה מלעילא ואמרי ליה זיל קטיל
ליה לפלניא · ולזמנין כמה דעביד האי הכי נמי שזיב לבר נש ממלין אחרנין ועל ידוי
ארחיש קב"ה ניסא לבני נשא וכלא בידא דקב"ה תליא · וכלא איהו עובדוי ידוי
ואצטריך עלמא לכו ואי לאו דאצטריך לון עלמא לא עבד לון קב"ה · וע"ד לא בעי ב"נ
בראשית א לאנהגא בהו קלנא במלי דעלמא · במלוי ובעובדוי דקב"ה עאכ"ו · פתח ואמר וירא
אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד · וירא אלהים דא אלהים חיים · וירא
דאסתכל לאנהרא לון ולאשגחא לון · את כל אשר עשה כלא בכללא חדא עילא ותתא ·
והנה טוב דא סטרא דימינא · מאד דא סטרא דשמאלא והא אוקמוה · טוב דא
מלאך חיים · מאד דא מלאך המות וכלא רזא חדא · רזא הוא לאינון דמסתכלי ברזא
דחכמתא · וירא אלהים את כל אשר עשה · בכל עובדא דבראשית כתיב וירא אלהים
כי טוב והכא וירא אלהים את כל אשר עשה · אלהים לתתא שליט על תתאי · אלהים
לעילא שליט על עילאי · דא איהו רזא דאלהים חיים דאנהיר ואדליק כל אינון בוצינין
עלאין ותתאין ומתמן נפקין כל אינון נהורין לאנהרא :

תוספתא

בטמירו דטמירין אתרשים רשימו חד דלא אתחזי ולא אתגליא · ההוא רשימו רשים ולא
רשים · מארי דסכלתנו ופקחין דעיינין לא יכלין למיקם ביה · איהו קיומא דכלא · ההוא
רשימו איהו זעיר דלא אתחזיא ולא אתגלייא · קיימא ברעותא · לקיימא כלא לנטלא
מה דנטלא ממה דלית ביה רשימו ולא רעותא דלא אתחזי · ההוא רשימו בעא לאחפיא
רמיה ועבד ליה לגרמיה לאתטמרא ביה חד היכלא · ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה
ומתח ליה במתיחו רב וסגיא לכל סטרין אוקיר ליה בלבושי יקר פתח ליה חמשין תרעין ·
לגו בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו · כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא ·
מההוא נהיר נבעין נהורין · ונילוצין נפקין מאינון תרעין ונהרין כלא · ההוא היכלא
אתחפייא בשית ירועין · אינון שית ירועין אינון חמש · לגו בגו אינון ירועין קיימא חד יריעא
מרקמא · בההוא יריעה אתחפייא ההוא היכלא · מניה אשגח וחמא לכלא · האי היכלא
איהו פקיחא דעיינין דלא נייס · איהו אשגח תדיר לאנהרא לתתא מגו נהירו דההוא
ס"א בעו רשימו · ההוא סכלתנו חכמתא טמירתא רעו דרעותין הוי* · גניז וטמיר ולא אתגלייא
דכשהן סוי פ"כ קיימא ולא קיימא · בריך הוא מטמיר דטמירו בריך הוא לעלם ולעלמי עד אמן * :
תא חזי יתרו הוא דיהב עיטא למשה על תקונא דדינין הכי אצטריך · ורזא דא
דברים א דאודי ליה לקב"ה וסדר קמיה תקונא דדינוי לאחזאה מה דכתיב כי המשפט
לאלהים הוא ולא לסטרא אחרא · ודינין לישראל אתייהיבו ולא לאחרא דכתיב חקיו
ומשפטיו לישראל · ות"ח לא ינהיג בר נש קלנא באחרא ומלה דהדיוטא מלה

איהו

איהו · דהא במשה כתיב וישמע משה לקול חותנו וגו׳ וישמע יתרו וגו׳ · פתח ואמר
על כן אודך בגוים יי׳ ולשמך אזמרה · דוד מלכא אמר דא ברוח קדשא בשעתא דחמא תהלים יח
דהא יקרא דקב״ה לא אסתליק בסליקו ולא אתיקרא בעלמא אלא מסטרא דשאר
עמין · ואי תימא הא קב״ה לא אתייקר בעלמא אלא בגיניהון דישראל · הכי הוא ודאי
דהא ישראל איהון הוי יסודא דשרגא לאנהרא · אבל כד שאר עמין אתאן ואודן ליה
בשעבודא דיקרא דקב״ה · כדין אתוסף יסודא דשרגא ואתתקף על כל עובדוי בחבורא
חדא ושליט קב״ה בלחודוי עילא ותתא · כגוונא דא כל עלמא דחילו ואימתא נפל
עלייהו מקמי קב״ה · וכיון דאתא יתרו דאיהו כומרא עלאה דכל טעוון אחרנין כדין
אתתקף ושליט יקרא דקב״ה על כלא · בגין דכל עלמא כד שמעו שמע גבורתיה דקב״ה
זעו וכלהו הוו מסתכלן ביתרו דאיהו חכים ורב ממנא דכל טעוון דעלמא · כיון דחמו
דאיהו אתא ופלח ליה לקב״ה ואמר עתה ידעתי כי גדול יי׳ מכל האלהים כדין כלהו
אתרחקו מפולחניהון וידעו דלית בהון ממשו · כדין אתייקר יקרא דשמא קדישא דקב״ה בכל
סטרין ועל דא אתרשים פרשתא דא באורייתא ושירותא דפרשתא הוה ביה ביתרו ·
יתרו חד מחכימין דפרעה הוה · תלת חכימין הוו ליה לפרעה חד יתרו וחד איוב וחד
בלעם · חד יתרו דלא הוה פולחנא וממנא ושמשא וכהנא דשליט על שולטניה דלא הוה
ידע פולחנא דאתחזי ליה וההוא שמשא דיליה · בלעם הוה חרשא בכל מיני חרשין
בין בעובדא בין במלה · איוב הוה דחיל בדחילו ובההוא דחילו הוה עקרא דיליה בגין
דמלה דלעילא בין דקדושא בין דסט״א לא יכיל ב״נ לאמשכא רוחא דלעילא לתתא
ולמקרב גביה אלא בדחילו ויכוין לביה ורעותיה בדחילו ותבירו דלבא וכדין ימשיך לתתא
רוחא דלעילא ורעותא דאצטריך · ואי לא ישוי לביה ורעותיה בדחילו לההוא סטרא
לא יכיל לאתדבקא ביה רעותיה א) בר לאינון טופסי דקיקין ולא בכלהו בגין דאית
בהו שלטנין דאצטריך לגבייהו רעותא דלבא ודחילו · כ״ש אינון מלין עלאין דאצטריך
דחילו ואימתא ורעותא יתיר · יתרו אצטריך פולחניה דההוא סטרא תדיר בין בזמנא
דאצטריך ליה לבר נש בין בזמנא דלא אצטריך ליה בגין דההוא סטרא יהא דביק
לגביה בשעתא דאצטריך ליה · בלעם אתדבק באינון חרשין כמה דאתמר · איוב בסגיאו
דההוא דחילו דיליה אהדר במצרים למדחל מקמיה דקב״ה כד חמא אינון גבורן ונסין
דעבד קוב״ה במצרים · יתרו לא אהדר בכל דא עד דנפקו ישראל ממצרים וכל
אינון · קשרין וטפסין דקשירו מצראי לא הוו כלום ונפקו · ולבתר דטבע לון בימא
כדין תב ואהדר לפולחנא דקב״ה · בלעם לא תב ולא אהדר דטנופא (ס״א דטפסא)
דסטרא אחרא הוה מתדבק ביה ועם כל דא אסתכלותא דמרחיק הוה מסתכל
בגו ההוא טנופא (ס״א טפסא) ואתדבקותא דסטרא אחרא · דהא בסטרא
אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה כד״א ונגה לו סביב ובדא יחזקאל א
אסתכלותא זעיר (וע״ד) הוה מסתכל מרחיק · ולא בכלהו מלין וכד הוה מסתכל
מלה זעיר מההוא נהירו כבתר כותלא הוה אמר ולא ידע מאי קאמר · והוה מסתכל
בההוא נהירו בסתימו דעינא ואתגלגל עינא וחזי בר נש נהורא סתימא ולא חזי ·
רזא דא שתום העין ואוקמוה שתום סתום וכלא חד · דהא לית סטרא אחרא דלית ביה במדבר כד
נהירו

א) שאין לסט״א רק ניצוצי׳ דקים ולא בכלם רק בקצתם וכל אחד יש לו ממשלה מה בעולם :

ב) כל אותן קשרים וציורים שקשרו המצרים במדרגות סט״א שלהם לא הועילו לעכב כלום ויצאו ממצרים :

נהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושה כגוונא דרוב אלמין דבסגיאות הבנא אית חד גרעינא דחטין · בר אלין [א] טפסי דקיקין אליפין דכלהו מסאבי יתיר · ובהו הוה בלעם יודע · זכאה חולקיה דמשה דאיהו לעילא בכל קדושין עלאין ואסתכל במה דלא אתייהב רשו לבר נש אחרא בעלמא לאסתכלא · וכמה דבלעם הוה חמי נהירו זעיר דקיק כמבתר כותלא מגו ההוא סט"א · אוף הכי משה מגו נהירו עלאה רב וסגי הוה חמי לתתא כמבתר כותלא חד חשוכא דקיק דאתחזי ליה ולאו בכל זמנא כמה דבלעם לא הוה מסתכל ההוא נהירו בכל זמנא · זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא מה כתיב ביה °וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה · הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה דכלא אתדבק דא בדא טהור וטמא לית טהור אלא מגו טמא · ורזא דא °מי יתן טהור מטמא · קליפה ומוחא דא בדא סלקא · ודא קליפה לא תעדי ולא יתבר עד זמנא דיקומון מתין מעפרא כדין יתבר קליפה ונהירו יתניר בעלמא בלא סתימו מגו מוחא · זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי :

ואת שני בניה אמר רבי חייא וכי בניה ולא בניו של משה · אלא בגין דאיהי אשתדלת אבתרייהו בלא בעלה קרא לון אורייתא בניה ולא בניו · א"ר יוסי אע"ג דבנוי דמשה הוו מלה דקשוט בניה ודאי · ר' אלעזר אמר הא משה הוה מזדווג באתר אחרא קדישא עלאה ולאו יקרא דיליה למקרי לון בניו · השתא אף על גב דבנוי הוה בגין יקרא דההוא אתר דאזדווג ביה קרא לון בניה הכא · לבתר קרא לון בניו · מ"ט בגין דההוא שעתא דמטו הוה משה ממלל בשכינתא · לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי כדין כתיב

ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו' אמר ר' שמעון אלעזר אלעזר הא חמינא בפרשתא דא דאת שארי מלה כדקא יאות וסיומא לאו הכי · ודאי בגין יקרא דשכינתא אזדווגותא עלאה דאזדווג ביה במשה כתיב בניה ואי תימא והא כתיב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה כלא איהו כללא חדא · ובניו בניו דיתרו דהא לבתר דאתא משה לגביה הוו ליה בנין · והכי הוה ביעקב דכיון דאתא לגביה דלבן ושוי דיוריה ביה הוו ליה בנין · אוף הכא משה כיון דשוי דיוריה ביתרו הוו ליה ליתרו בנין וכל ביתיה אייתי עמיה למיעל לון תחות גדפי דשכינתא ויתרו אמר למשה אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה ושני בניה כתיב ולא כתיב ושני בניך · *בנין הוו ליה ליתרו דכתיב °ובני קני חתן משה עלו מעיר התמרים ובנוי שבק עם משה · ויבא יתרו חתן משה · פתח ואמר °והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי' וגו' · האי קרא אוקמוה בכמה אתר · אבל זמינין שאר עמין למהך ולכתתא רגלייהו · למיעל תחות גדפי דשכינתא · לכו ונעלה כל טעוון דעלמא אית לון ירידה וקב"ה מאן דאתדבק ביה אית ביה עליה · אל הר יי' דא אברהם דכתיב °אשר יאמר היום בהר יי' יראה · דהא אברהם קרא ליה הר · מה הר הפקירא לכל מאן דבעי בעלמא אוף אתר דא קדישא הפקירא לקבלא לכל מאן דבעי בעלמא · אל בית דא יעקב דקרא להאי אתר בית דכתיב °אין זה כי אם בית אלהים · ד"א הר ובית אע"ג דכלא חד דרגא סליקו

א נזכרים בסמוך ושם הגופים ועזים בתוקף מוהרות אדין אלהם לטעות ולעקור בעולם וכמ"ש בעל מזה ספרדם בשערי בתמורות ע"ש:

שמות ג

איוב יד

ס"א ויבא יתרו חותן משה ובניו

שופטים א

ישעיה ב

בראשית כב

שם כח

סליקו לדא מן דא כר לשאר עמין כד אתאן לאעלא תחות גדפוי · בית לישראל למהוי שמהון כאתתא בבעלה בדיורא חד בחדווא ורביעא עלייהו כאימא על בנין · ת"ח מה כתיב הכא ביתרו ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה וגו' כיון דכתיב אל משה אמאי כתיב אל המדבר · אלא עקרא דכלא למה דהוה אתי אל המדבר · ומאן איהו הר האלהים דדא איהו אתר לגיורי לאתגיירא וע"ד כתיב אל משה אל המדבר למשה לגיירא לון ולאעלא לון תחות גדפי שכינתא · אל המדבר הוו אתיין דאיהו הר האלהים למעבד נפשייהו *ובג"כ קיימא ההוא אתר ברזא דהר דכל מאן דאתי זכי (נ"א גיורין) ביה · ואקרי *גר צדק וכא אוקימנא גר אע"ג דאתדבק באתר דא עלאה קדישא · כיון ויקרא קסח א דשבק עמיה ואבהתוי (ואתדבק בבריאתו) גר (צדק) אקרי כמאן דשוי מדוריה באתר דלא ידע מקדמת דנא :

רבי יצחק ורבי יוסי הוו יתבי יומא חד ולעאן באורייתא בטבריא אעבר רבי שמעון אמר לון במאי עסקיתו אמרו ליה בהאי קרא דאוליפנא מניה דמר אמר לון מאי איהו · אמרו ליה האי דכתיב °זה ספר תולדות אדם ביום ברוא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו · והא אתמר דאחמי קב"ה לאדם הראשון כל אינון דרין דהוו זמינין למיתי לעלמא וכל אינון פרנסין וכל אינון חכימין דהוו זמינין בכל דרא ודרא ורזא אוליפנא זה ספר · אית ספר ואית ספר · ספר לעילא ספר לתתא · ספר לתתא אקרי ספר הזכרון *ספר דהוא זכרון ודא חד צדיק ואק' זה · ובגין דלא לאפרשא לון דאינון הדיר כחדא ביחודא חדא כתיב זה ספר תרין דרגין דאינון חד כללא דכר ונוקבא ודא איהו כללא חדא דכל אינון נשמתין ורוחין דפרחין בבני נשא כללא דכל תולדות אינון ברזא תולדות אדם ודאי · דהא מההוא צדיק דקאמר פרחן אינון נשמתין בהיאובתא חדא · ודא איהו שקיו דגנתא דאשקי ההוא נהר דנפיק מעדן דכתיב °ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן · ודא איהו רזא דאדם דכתיב תולדות אדם · לבתר ביום ברוא אלהים אדם דא אדם דלתתא דהא תרין אדם כתיבי בהאי קרא

רזין דרזין

ואתה תחזה מכל העם · זה ספר תולדות אדם דא ספר מאינון ספרין סתימין ועמיקין (נ"א דא ספרא מאינון סתימין ועמיקין) · אמר בראשית ה ר' שמעון ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא דאע"ג דבהאי קרא גלו קדמאי סתימין עלאין אית לאסתכלא ולעיינא ברזין דספרא דאדם קדמאה דמתמן אתמסרא ספרא גניזא דשלמה מלכא · זה דתלייא ביה כלא · זה אילנא דחיי זה ולא אחרא דגלי (מאי) זה כמה דאת אמר °החדש הזה לכם ראש חדשים זה שמות יב ניסן ולא אחרא · זה ספר לאשגחא ולגלאה ט א ר א רמז תולדת אדם אילנא דגלי תולדות אדם ועביד איבין לאפקא לעלמא · זה ספר למנדע חכמתא סתימא ועמיקא דאתמסר לאדם קדמאה בדיוקנא דבני נשא חכמתא דא אתמסר לשלמה מלכא וירית לה וכתב בספריה · אוליפנא דמשה אתקשי בדא עד דאתת שכינתא ואוליפת ליה וכיא חמאת ובירירת לכל אינון גוברין דאתחזון בפרצופא ותמן אוליף משה חכמתא בראשית ב דא ועייל בגויה כה"ד ואתה תחזה מכל העם ההוא דכתיב ביה °ואתה הוא ושנותיך לא תהלים קב יתמו · °ואתה מחיה את כלם °ואתה יי' מגן נחמיה ט בעדי · ואתה תחזה ותסתכל בהא אנת ולא תהלים ג אחרא למנדע ולאסתכלא בשתין רבוא · בשית סטרין אית לאסתכלא בדיוקנין דבני נשא ולמנדע חכמתא על בורייה · ואלין אינון בשערא · בעיינין בחוטמא בשפוון באפין

קרא חד רזא דלעילא וחד רזא דלתתא אדם
דאיהו רזא דלעילא איהו בגניזו דגניז קרא
בדכר ונוקבא ברזא חדא דכתיב זה ספר דא
כללא דכר ונוקבא כחדא · כיון דעבדו
תולדות כחדא קרא לון אדם דכתיב תולדות
אדם · לבתר דאתגלייא מלתא מגו סתימו
עלאה קדמאה דקרא · ברא אדם לתתא
דכתיב ביום ברוא אלהים אדם בדמות
ב"א דא איהו אלהים עשה אותו · בדמות *דאדם איהו
כהאי חיזו דאתחזי דיוקנין ביה · ואינון
דיוקנין לא קיימין בההוא חיזו בדיוקנא
בקיומא אלא מתעברן מיניה · אוף הכי
איוב י' בדמות אלהים · ד"א בדמות אלהים דיוקנא
שם א' דשייפין דכר ונוקבא ברזא דאחור וקדם ·
אחור ברזא דשמור · וקדם ברזא דזכור
ובאלין תליין כל פקודי אורייתא שית מאה
ותליסר פקודי אורייתא כללא דכלא · ותמין
אחור לעובדא דבראשית וקדם לעובדא
ויק"א קצ א' דמרכבה וכלא הא בדא תליא · בדמות
אלהים בההוא דיוקנא ממש וכה אוקים ליה
מר · תו זה ספר תולדת אדם לדיוקנין ברזי
דדיוקנין דב"נ לאשתמודעא באינון תולדות
דב"נ · דיוקנא דרזין דב"נ בשערא במצחא
בעיינין · באנפין בשפוון ובשרטוטי ידין ·
מג א' ובאודנין · באלין *שבע בני נשא אשתמודען:

בשערא האי מאן דשערי' קמיט וסליק לעילא על רישיה
[א] לבושא אדם מאריה דרגיזו [א] לביה קמיט כטופסא
כוח כוח לאו כשרן עובדוי · בשותפוי אתרחק
וקמט קמטים מניה · שערא שעיע יתיר ותלי לתתא ·
קמטים כטופס טב איהי לשותפו · ורווחא אשתכח ביה ·
ר"ל כדפוס ואיהו בלחודוי לאו הכי · מארי דרזין איהו
מכלי' בולט באינון רזין עלאין · ברזין זעירין לא
לאין וביניהם קמטים מכח בניום שבינ"ס קיימא

באפין · בידין · באינון שרטוטין דידין
ובשית סטרין אלין כתיב ואתה תחזה
ואתה תחזה בשערא בקמיטין דמצחא באילי
קרנין דעל עיינין · מכל העם בעיינ
בדוקין ובעינא ובקמיטין דתחות עינא
אנשי חיל דבהו חילא למיק' בהיכלין דמלכו
בגליבו דאפין · באפין בקמיטו דאפין
ברשימו דבהו בדיקנא · שנאי בצע בידי
בשרטוטי ידין · רשימין דבהו וכלהו שית
סטרין רמיזין ככא דאתמסרו למש
לאסתכל' ולמינדע חכמתא סתימאה וחכמת
דא ירתן זכאי קשוט כדקא יאות זכאה
חולקהון · כתיב [ע] עור ובשר תלבישני וגו
*כגוונא דא עבד קב"ה לעילא דרגין ע
דרגין אלין על אלין סתימין גו סתימי
וחיילין ורתיכין אלין על אלין הכי עביד
בכל אינון ערקין וגידין ואלין אינון גרמין
וקיימין בקיומא דדרגין עילאין ואלין אקרון
*בשר דרגין ושלטנותא דקץ כל בשר וכו
אינון דאתהנון מתננא דבשר דריחין דקרבנין
ואחרנין דשלטין בבשר ועילא מכלהו עור
משכא (דאתפשטותא דרקיעא ואיהו עור
דמשכא) דחפי על כלא כגוונא דעבד קב"ה
ככבים ומזלות במשכא דרקיעא לאסתכלא
בהו ואינון אותות השמים ולמנדע בהו
חכמתא הכי עבד קב"ה בבני נשא רשימין
וקמיטין בההוא פרצופא דאדם כאינון
ככביא ומזלות למנדע ולאסתכלא בהו
חכמתא סגיא ולאתנהגא בהו גופא ·
כמה דמתחלפי במשכא דרקיעא חיזו
דככביא ומזלי לפום עובדין דעלמא הכי
מתחלפין חיזו דרשימין וקמיטין במשכא
דב"נ לפום עובדוי מזמן לזמן · ומלין
אלין לא אתמסרו אלא לזכאי קשוט למנדע
ולאלפא חכמתא סגיא · זה ספר תולדות אדם מזמן לזמן לפום עובדוי דאדם
הכי אתילידו ואתרשימו ואתחלפו ביה רשימין מזמן לזמן · דהא בזמנא דרוחא
קודשא שריא בגויה הכי עביד תולדות ואחזי רשימין ההוא רוח לבר ובזמנא
דמתעברא ואזל מניה רוח קדשא ואתיא רוח מסאבא (ו) ההוא רוח מסאבא הוא מכשכשא
בגויה ואחזי לבר חיזו ורשימין ידיעא דאשתמודען ביה בקמיטין במשכא לבר · (ואע"ג
דשערא

קיימא בכו · עובדוי כשראן ולא כשראן
ואי תלי לתתא ולא א שטיע לביה לא דחיל
מאריה דזוונא איהו · כסיף בעובדין דכשרן
ויאן קמיה ולא עביד · וכד איהו סיב
אהדר למהוי דחיל ויאן עובדוי · וכי מילי
במילי דעלמא אבל במילי דשמיא יללא מאן
דיקרב ביה · לא יתגלון ליה רזין עילאין
אבל רזין זעירין טב איהו לנטרא לון ·
ממלה זעירא עביד רב ב ומלוי אשתמעו
ורזא דא ז"ן באינון אתוון דפיעורא דמר ·
שערא אוכמא יתיר לכיב אלא בכל עובדוי
במלי דעלמא ובסחורא ג ובדדמי לון ·
ותרן איכו דא אלא לחודוי · מאן דמתחבר
בהדיה לא אלא ליומין סגיאין אלא אללא
מיד והכיא אלהותא פרחא מניה ורזא דא
דאיהו בכללא דאת ז' · שערא אוכמא דלא
לכיב לזמנין הללא לזמנין לא אללא דא
איהו לשותפו ולאשתדלא בהדיה טב לזמן
קריב ולא לזמן רחיק דהא לזמן רחיק
יתשוב מחשבין ובגין דלא יתפרשון מניה
כוו טב לזמן קריב · דא יללא באורייתא
אי ישתדל אבתרהא · ויללאון ביה אחרנין ·
לית ליה רזא לזמן רחוק · דחיק לבא
איהו · יחמי בסנאוי · לא יכלין ליה
סנאוי ואיהו דחיק לבא ואיהו ברזא דאת
י' דלא קיימא בכללא דאת ז' אלא י'
בלחודוי ברזא דאתוון דקיקין · ד שערא
דמריט יללא בעובדוי ורמאה איהו
ה כפין בביתיה אתחזי דחיל חטאה
לבר · לאו הכי לגו · דא י עד לא סיב
אי שעריה מריט · לבתר דסיב · אתהפך
מכמה דהוה בקדמיתא הן לטב הן
לביש · והני מילי שערא דמריט בין עינוי
ע"ג מוחא באתר דאנח תפלין · ואי באתר
אחרא דרישא לאו הכי · ולאו איהו
רמאה

דשערא ומלחא וחוטפא ועיינין וכל אינון
סימנין קיימין על קיומייהו) · זר"ס פס"ך א
את דא דמתחלפא תדיר בהא הכמתא
באת ז"ן מלה דקיימא בשערא הוה
וסימניך ז"ן ומאי קרבא דשמשון בשערא
ודא הוא נזרא דאלדים עליה · שערא דקיימא
לאשתמודעא ותליא · דא קיימא באת ז'
ואתחבר ביה את ל' · דא עאל ואפיק
ס' אי שערא דא תלייא ואוכם ובמלחא ב
תלתא שרטוטין מסטרא דימינא ותרין
משמאלא ולא מתחברן אלין באלין · בסטר
ימינא אית תלתא רשימין דקיקין דעברין ג
עלייהו · ואינון שבילין למעבר על אינון
שרטוטין אחרנין ובסטר שמאלא חמש וחד
מניה זעיר באתריה · דא קיימא בגו את
ז' ואת ך' · כדין תשכח קרילין תקיפין דעל
חורי עינוי דמתחברן דא בדא דא איהו בר
נש מאריה דרוגזא ולא בבהילו ונייחא דיליה
בעכובא חשיב בגרמיה דאיהו חכים ולאו
הכי זקיף רישא לאסתכלא תדיר · מארי
מלותא לבר · בביתיה לאו הכי · אורייתא לא
חשיב לאסתכלא בה מלין דבני נשא חשיבין
עליה כמטול ואתיב מלין תקיפין עלייהו · ואי
מתפרשן קרילי' דא מן דא מטו ולא מטו
כדין תשכח במלחא לסטרא דימינא תרין
שרטוטין רברבין וחד זעירא · ותרין
רשימין זעירין דעאלין בינייהו לפותי' · ד
ולסטר שמאלא תרין חד רברבא וחד
זעירא וחד רשימו זעיר דעאל בחד ולא ה
מטי לתניינא · דא איהו מאריה דרוגזא ו
לפום שעתא אתמלי רוגזא ולפום שעתא
שכיך רוגזיה ומארי קטטא בביתיה ולאו
ברות מיחא · זמנא חדא בעלמא (נ"א ביומוי)
אתיב תוקפין לבני נשא אסתכל לתתא ·
מלחיה קמיט ברוגזיה וד:י ככלבא ומיד
שכיך ואתיב רכיכין · דא איהו בר נש

דרוחא דיליה ורעותא דיליה לאשתדלא בסחורתא ומנדה בלו והלך ובאשתדלותיה סליק עז. ד
לממונא דהא אתחלף את ך' באת ס' · ואי מתפרשן קרילין דא מן דא ושערין אחרנין
עיילין בין דא לדא זעירין · דא נטיר דבבו סגי תדיר · טב איהו בביתיה ומדי
ופליג

א חלק ורך
ב ודבריו נשמעים
ג וכדומם לם ז:
ד מי שמערותיו מרוגות :
ה הוא רעב בביתו :
ו קודם שיזקין

רמאה אלא מאריה דלישנא בישא בלחישו
בלא ארמות קלא · לזמנין דחיל חטאה
איהו לזמנין לא · ודא איהו ברזא דאת ז׳
כד כליל את י׳ · עד הכא רזין דשערא
למרי מדין דידעי ארחי ורזי דאורייתא
לאשתמודעא טמירו דבני נשא דאינון בצלם
אלהים סתים שמא דאתפרש לכמה ארחין:

ברזא דמצחא באת כ׳ דאיהו
שלימו דאת ז״ן
לזמנין אתכליל׳ ברזא דאת ז׳ ולזמנין איהי
בלחודהא · מצחא דאיהו [א] דקיק וחד בלא
עגולא דא הוא בר נש דלא מתיישבא
בדעתיה · חשיב דאיהו חכים ולא ידע ·
אתבהיל ברוחיה · חייך (ס״א נשיך) בלישניה
כחויא · קמיטין דמצחיה רברבן ולאו אינון
בזווגא · בשעתא דמליל אתעבידו אינון
קמיטין במצחיה ולאו בזווגא · רשימין אחרנין
די במצחיה כלהו בזווגא · דא בעי דלא
לאזדווגא ליה אלא זמנא זעירא ולא זמנא
סגי · כל מה דעבד וחשב איהו לתועלתיה
ולא חייש לתועלתא דאחרנין · לאו איהו
מארי דרזין כלל · דא איהו [ט] הולך רכיל
מגלה סוד ולא חשיב מלוי כלל · דא איהו
ברזא דאת כ׳ דכלילא באת ז׳ ולא איקרי
נאמן רוח בקיומא · מצחא דקיק בעגולא
דא איהו בר נש חכימא במה דאסתכל
לזמנין אתבהיל ברוחיה · רחימו דיליה
בחדוה · רחמן איהו על כלא אסתכל במלין
סגיאין · אי ישתדל באורייתא להוי חכים
יתיר · תלת קמיטין עילאין רברבין במצחיה
בשעתא דאיהו מליל · תלת קמיטין קריב
לעינא חד · ותלת קמיטין על עינא אחרא ·
בכי בשעתא דארגיז דא איהו טב יתיר
מכמה דאתחזי · [ג] ארמי בתר כתפוי כל מלין
דעלמא בין בעובדוי בין במלין אחרנין
ולא חייש · אלא באורייתא · כל בר נש
דישתדל

א דק וקטן אבל זה בלא עיגול

ב שערות אינם נסתלסלי׳ וכו׳ כיס וחלקים יתולים למטה

משלי יא

ג משליך אחורי כתיפו כל ענייני עולמים בדבריו בין במעשיו ואינו חושש:

ועליה בבני נשא · דא קיימא בין ד׳ ובי
ס׳ · טמיר ממוניה · לא בעי לאגלויי ולאתג
בעובדוי · קמצן איהו · ושעריה גביל דא ע
דא ותלייא לא חשיב גרמיה למלבש כדק
יאות · מה דלבים לא אתתקן ביה · מצחי
רברבא תלת שרטוטין בינינא וארב
בשמאלא תרין רשימין עיילין בינייהו · ד
כד מליל פשיט משכא דמצחא ואינון שרטוטי
לא אתחזון כל כך · כפיף רישיה אזיל
ימינא מניה שמאלא שמאלא מניה ימינא
עליה תדיר · אינא איהו מאריה דלישנ
בישא · חשיב גרמיה חכים בכל עובדוי מאר
דבבו בכל אינון דמשתדלן באורייתא
בדרועא שמאלא אית ליה רשימא אוכמ
וד׳ שערין זעירין בה ותרין רברבין דתליי
ביה סומקין · שערא [ב] שעיע ותלי ואיה
לאו סומק ולאו אוכם מלהא דיליה לא רב
ולא זעיר · דא קיימא בין את ס׳ ובין את
ד׳ כלילא באת ז׳ · חד שרטוטא רב במצחיה
דאזלא בפותיה מסטרא דא לסטרא דא ·
תרין שרטוטין אחרנין אבל לא רשימין
כ״כ דהא לא קיימין מסטרא דא לסטרא
דא כהאי · ארבע קמיטין זעירין קיימין בין
תרין קרילין על רישא דחוטמא לעילא דא
איהו מאריה דחדוה חכים פקיח ותרן
בממוניה בכל מה דאשתדל למנדע איהו
חכים · לפום שעתא רגז ולפום שעתא נח
רוגזיה לא נטר דבבו לעלמין · לזמנא טב
ולזמנא לאו הכי כ״כ קאים במתקלא · כד
תב למאריה מאריה אחיד בידיה וסליק ליקר
סגיא · כלא צריכין ליה · את ס׳ אזלא
לדידי׳ תדיר יתיר מאת ד׳ · כל אינון דיעטין
עליה עיטא בישא לא מצליחין · ולא אתקייה
ההוא עיטא ולא יכלין לאבאשא ליה · אתחזי
רמאה ולאו הכי הוא · את ס׳ ואת ד׳ מגיחין
עליה ובג״כ סליק ונחית · כד תב למאריה
את ס׳ נגח ואתעביד רעותי׳ בכלא · רחמן

איהו ובכי כד אתמלי רחמין · חד רשומא אית ליה בדרועא ימינא וקיימא פרצופא ולית עלי׳
שערין כלל · ואי שערא קמיטא ולא תלי תחות אודנין ואיהו קמיט לעילא מאודנין

שתדל בהדיה יתיר ממלין אחרנין דעלמא
זמנין אתדבק רעותיה בקב"ה ולזמנין לא ·
ינא לא אלא אתרחק איהו מן דינא
זא דא את כ' בלהודוי דלא אתכלילת
את ז' · ובגין דלא אתכלילת בהאת ז'
תרחק מן דינא ולא קאים ביה ורהימותא
יהו כטרא דיליה · מלחא דאיהו בלא עגולא
יהי רברבא · האי איהו ב"נ דכל זמנין
' קאים וכד אזיל כפיף רישיה · האי
תפליג לתרין סטרין ואינון כטרי שגעונא ·
טרא הדא איהו שגעונא דאתחזי ובני
שא אחרנין ידעין שגעונא דאשתמודע קמי
לא · ואיהו טפשא · במלחיה אית ד' קמיטין
ברבין לזמנין בשעתא דמליל קמיט לון
מלחיה ולזמנין דאתפשט מלחיה במשכיה
לא אתחזון · אינון קמיטין אתחזון קמיטין
אחרנין רברבין בכטרא דעינוי · חייך למגנא
ומיה רברבא · לאו איהו ב"נ להועלתא
ט"א איהו שגעונא דאתכסי ביה ובני
שא לא מסתכלן ביה · ואיהו אתחכם
מה דאשתדל ואפילו באורייתא אבל לא
במה אלא בגין לאתגאה בפני עמא וכלא
לחישו ובגאות לבא לאחזאה דאיהו זכאה
לאו הכי · כל מלוי לאו אינון לשמא דקב"ה
אלא בגין בני נשא וחשיב מחשבין ואנהיג
גרמיה כמנהגא דלבר דיסתכלון ביה · האי
איהו ברזא דאת כ' די בכללא דאת ז' · מלחא
איהי בעגולא רברבא פקיחא איהו [א] דברנו
ס"א דכרנו) דכלא ביה · ידע בכל מה
אשתדל אפילו בלא אומנא דיוליף ליה
אלא בכל מה דאשתדל · ובממונא לזמנין
אלא לזמנין לא · ממלה זעירא אסתכל
במלין סגיאין · נבון אקרי · לא חיים
מלין דעלמא ואפילו דינדע דיתכסיף
בכו

דא קיימא במלוליה · מלחיה רב ולאו כ"כ ·
שרטוטין דיליה חמש · תלת עברין מסטרא
דא לסטרא דא ותרין לא עברין · מארי
קטט' איהו ובביתיה יתירי כל עובדוי בבהילו
אתחזי טב ולאו הכי שבח גרמיה במה דלא
אית ביה · דא קאים באת ז' לחוד וסליק
למרחיק באת נ' לחוד מטי ולא מטי את ס'
לית ביה כלל · ווחרן במלוליה ולא יתיר
אעיל גרמיה במה דלא אתחזי ליה מאן
דאשתתף בהדיה אצטריך לאסתמרא מחמידו
דיליה אבל אלא איהו בהדיה · שערא דתלי
ולא שעיע ושעריה רב · חמש שרטוטין ביה
דמטו ולא מטו דא לדא עיינין דיליה נהירין
פקחין דא כפיף רישיה אתחזי טב וחכאה
ולאו הכי · שבח גרמיה אי אשתדל באורייתא
כבר נש רב · תקיף בילדיה · כד מליל
אקמיט חוטמיה ופשיט משכא דמלחיה :
כל עובדוי לחיזו דבני נשא אלא בממונא
רמאה איהו בכל עובדוי · מארי דלישנא
בישא · ידע לאסתמרא מבני נשא בכלא ·
שגעונא ביה ואתכסי במה דאיהו עביד ·
אעיל קטטין בלחישו · אודנוי רברבן
קיימין בקיומייהו תחות שערא דא קיימא
באת ך' ואת ז' ובגין כך עובדוי לחיזו
בני נשא · בין כתפוי תליין תלת שערין
בלא רשימא כלל · מאן דאשתתף בהדיה
לא אלא ואיהו אלא ברמאותא דיליה
ואתחזי זכאה לאחרא וחשיב דעבד לקבליה
עובדי קשוט · שערא קמיטא ותלי תחות
אודנין אי איהו רווק חד שרטוטא במלחי'
ותלת קמיטין על רישא דחוטמיה בין
קרילין דיליה מאריה דחדוא איהו פקיחא
בכלא רמאה ווחרן איהו עביד ווחרנותא
לאינון דמקרבין בהדיה · דא קיימא
באת ס' ואת ז' וכד כוי סיב מתחלפן

*אתוון את ז' ברישא ואת ס' בהדיה לאו איהו ווחרן אלא בביתיה ·
אלא בממוניה · רמאה לא כוי · אעדי גרמיה מכוות ארחא · על קרילא
במאלא אית חד רשומא זעיר דמחי' ליה בר נש ביומי עולימוי אטיס עינא ימינא ·
חמש קמיטין על רישא דחוטמי' בפותייה בין קרילי עינוי · שערא קמיטא זעיר על
רישיה

א הביבות של: כלס יט ט

ס"א ניורא דאכוון

בכו לא חיים לון ולא שוי על ליביה · רכיך
לבא איהו · תרין קמיטין עלאין רברבין
במצחיה חד קמיטא על עינא חד וחד
קמיטא על עינא אחרא · ואשתכחו תלת
קמיטין רברבין במצחיה באלין דעיינין בר
קמיטא תתאה דאיהו אתפלג על עיינין ·
דא חשיב מחשבין לגו ולא לבר · בגין דלא
חשיב לבני נשא בעובדוי ודחיל איהו לפום
שעתא ולא יתיר · לפיוסא אתפיים ·
בעובדוי דלבר מקמי ב"נ לאו איהון אלא
לזמנין כרביא ולזמנין בחכמ' . דא איהו
ברזא דאת נ' דאיהו בלחודוי דלא אתכליל
באת ז' · ואלפא איהו דלא אתכליל באלין
אתוון קדמאי אלא אסתמיך לאת ס'
לאתכללא בי' ולא באתוון קדמאי · עד הכא
רזין דחכמתא דמצחא :

ברזא דעיינין ברזא דאת ס' בההוא גוונא
דסחרא לבר *וכמה דיתבא עינא דיתבא על (וכמה) *נ"א
שלימו דלא שקיע האי לאו רמאה איהו
ורחיק מרמאות' דלא אית ביה כלל · גווני
דעיינין איהון ד' · חוורו לבר דסחרא עינא
כגוונא דכל בר נש · לגו מניה אוכמא
דסחרא ואתכליל חוורו ואוכמו כחדא · לגו
מניה ירוקא ואתכליל באוכמא · לגו מניה
ההוא בת עינא נקודא אוכמא · דא איהו
בר נש דחייך תדיר וחדי בחדו · וחשיב
מחשבין לטב ולא אשתלימו איהון מחשבין
בגין דסליק לון מיד מרעותיה · אשתדל
במילי דעלמא וכד אשתדל במילי דשמיא
אצלח · האי אצטריך לאתתקפא ביה
לאשתדלא באורייתא דהא יצלח בה · גביני
עינוי רברבין וכסיין לתתא · באינון גוונין
דעינא אית רשימין סומקין דקיקין באורכא ·
אינון רשימין אקרון אתוון זעירין
דעינא · בגין דאינון גוונין דעינא אי
נכרין

ריסיה קמיט דעיינין דא איהו באת
בלחודוי בלא שכלתנו : שגעונא בלבי
בכיל בעובדוי · חד שרטוטא על מצחיה
וארבע אחרנין זעירין לית ביה מהימנות
לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח · חייב
איהו למאריה בכל עובדוי · חד תולדת
זעירא אית ליה על ירכא שמאלא · לזמני
אתמחי ולזמנין אתייליד · ואי ארבע
שרטוטין על מצחיה כל הני אית ביה אב
לית ביה תולדתא · ואי תלת רברבי
ותלת זעירין שפירו דשערא איהו ואיה
באמצעיתא · ע"כ רזא דשערא : מצח
מתפרשא בשערא ומצחא מתפרשא בעייני
עינא מתפרשא בשערא לד' סטרין · בגו
עינא בגוונין דעינא בחוורו דעינא באוכמ
דעינא כל אסתכלותא לאסתכלא בכל איהו
סימנין דפית דקאמרן לית להו אלא מי"נ
שנין ולעילא דאתפרשא רוח קדשא מרוכ
מסאבא · בר בשרטוטי בלחודוי דשרטוטי
בין זעירא ובין רב מתחלפי תדיר וכ
בכלהו · כתיב :

ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל וגו'
דאילו על אינון סימנין אחרנין
בעא ולא אשכח · וכן הבו לכם אנשים חכמי'
וידועים לשבטיכם · מאי ידועי' דאשתמודען
באינון סימנין ואשכח בר נבונים דלא אשכח ·
עינא ברזא דאת ר' ואת פ' דגבינין חוורין
ושערא סומקא · אי גבינין דעינוי חוורין דא
הוא בר נש דאצטריכו בני נשא לאסתמרא
מניה · כל מלוי ברמאותא : פקיחא איהו
נטיר דבבו · דא איהו באת ר' בלחודוי ולא
אתחבר בהדיה את פ' · את דא אזלא ושאט
עליה ולא אתיישבא ביה · עינוי דדא שקיעין
בכיל בעובדוי וכן כל מאן דעינוי שקיעין
אצטריך לאסתמרא מניה בכל עובדין ·
רמאה איהו וברמאותי' יהיב טעמא למלוי ·
מצחא דיליה רב ולא עגולא · תרין רשימין
רברבין אזלין בפותיא דמצחיה מסטר לסטר וארבע זעירין · שערא דיליה תליא קריב
מוחא איהו וע"ד פקיחא הוי · אודנוי זעירין · בדרועוי שערארב · נקיד איהו בנקודין

נהרין בנהירו סגולא נהירו סליק אתוון
לאתחזאה לאינון מארי דמדין · באינון
רשימין אחרנין דקיקין והאי איהו בא"ת ס'
וכלילא בא"ת ה' · עיינין ירוקין דסחרין (נ"א
דמסחרא) בחוורו ומתערבין אינון ירוקין
בגוונא חוורו · רחמנא איהו ואיהו חשיב
תדיר לתועלתיה ולא חשיב לנזקא דאחרנין
כלום · גוונא אוכמא לא אתחזי ביה ·
חמיד איהי ולא מסטרא בישא · ואי
סלקא בידיה מסטר' בישא לא יתוב מניה ·
מהימנא איהו במה דאשתמודעא · ובמה
דלא אשתמודעא לאו מהימנא איהו ·
מאריה דרזין איהו במלה דאיהו רזא עד
דישמע להוא רזא באתר אחרא · כיון
דשמע ליה גלי כלא · ולאו טמיר רזא
כלל דכל מלוי לאו אינון בשלימו · *גווני
עינוי *סחרן בחוורי ובירוקא · דא איהו
ברזא דא"ת ה' ואתכליל בא"ת ז' ובא"ת ס' ·
עיינין להיבין ירוקין שגעונא אית ביה ·
ובגין שגעוניה איהו פום ממלל רברבן ועביד
גרמיה כבר נש רב ברברבנו · ומאן
דאתתקף ביה נלא ליה · לא אתחזי לרזין
דאורייתא דהא לא שכיך בלביה באינון
רזין · דעביד גרמיה רב בהו · דא איהו
ברזא דא"ת ה' ואתכליל בא"ת ז' בלחודוי
ואתרחק מא"ת ס' · ובגין דאיהו עבד
גרמיה ברברבנו אתרחק מניה מא"ת ס'
ולא אתקריב בהדיה · דא כד איהו מליל
עביד קמיטין סגיאין במצחיה · עיינין
חוורן דסחרן זעיר בירוקא מאריה דרוגזא
ורחמנא איהו לרוב זמנין · וכד אתמלי
רוגזא לית ביה רחימו כלל ואתהפך
לאכזריות · לאו איהו מאריה דרזין דא איהו
ברז' דא"ת ה' דאתכליל בא"ת ס' · עיינין ירוקין
וחוורן כחדא וזעיר מגוון אוכם בהו דא איהו
מאריה דרזין ואצלחא בהו · ואי שארי
באצלחותא

עינוי · גוון דיליה זהב סגור בשערא
בלוחא דעל לביה · גוון דיליה זהב תרשיש
דרשימין אוכמין · ואי רשימין סומקין תב
לזמנין למעבד טיבו ואתקיים ביה זמנא
זעירא ולזמנין תב לקלקוליה · חמדן איהו ·
זרעא דדוד בהפוכא · דוד מלכא ירית דא
סומקא שפירא למעבד דינא ולמעבד
שפירו דעובדוי · עינוי עינין דרחמי יתבין
על שלימו סלקין חנא וחסדא · חד חוטא
ירוקא אזיל בגווייהו · בשעתא דאגח קרבא
ההוא חוטא אתהפך ואתהוי סומקא
כוורדא · נח רוגזיה בקרבא תב ההוא
חוטא כמלקדמין נסין (ס"א כסין) רברבין
הוו בעינוי · הוו הדאן · תאיבין למחמי ·
נקודין בתלת גוונין חדו דלבא הוו בלב
כלא · חייביא דמסתכלין בהו הוו זעין
ודחלין סלקין בלבייהו אימתא ודחילו מלחא
דיליה רב עגולא בשפירו וכל אתוון אתחזון (ס"א גביני)
וסלקין ביה אלין סלקין ואלין נחתין · אינון (ס"א נא
דנחתין סלקין יהבין דוכתא אלין לאלין בגין
כך רשימין דיליה סלקין בארכא לעילא ·
גבינין דעינוי רחמין לרחמנותא · לא אוכמין
ולא סומקין אלא בין תרין גוונין · בת עינא
דלגו אחזי כל דיוקנין דעלמא חוטא סומקא
סחרא ליה וחדוותא סחור סחור כלא
שירותא דחייבין מקרבין למחמי אינון
חייביא חמאן לון חייכאן רחמי חנא וחסדא
לבתר תוקפא ודחילו ואמתנו ורוגזא ·
ועינוי יונים לגבייהו מאי יונים · דעבדין
לון אונאה לחייביא כד"א ולא תונו איש ויקרא כה
את עמיתו וכתיב עיניך יונים מקרבן שיר א
ומרחקן · כל דיוקנין דעלמא כלהו כלילן
באנפוי · שערא דרישיה הוה רשים
בגווני שבעה זיני דהבא · חמינא בספרא
דאדם קדמאה דאמר הכי דיוקנין דמשיכא
קדמאה לסיהרא · גוון דיליה זהב
ירקרק באנפוי · גוון דיליה זהב אופיר
בדיקניה · גוון דיליה זהב שבא בגבינוי ·
גוון דיליה זהב פרוים בקרילין דשער ד"ה ב ג
דרישיה · גוון דיליה זהב מופז על חדוי
על תרין דרועין · כל שבעה גוונין אלין הוו
רשימין

באלחותא אלא וסליק · שנאוי לא יכלין ליה ואיהו שליט עלייהו בשולטנו ואתכפיין קמיה · דא איהו ברזא דאת כ' דאתכליל
פ"ד ד ברזא דאת ס' · וע"ד איהו שליט אי שארי ביה · עד הכא רזין דעיינין לאינון מארי דחכמתא :

רזא דאנפין לאינון מארי דחכמתא

פנימאה · דיוקנין דאנפין לאו אינון ברשימין דלבר אלא בגו
משלי יח רשימא דרזין פנימאן · דדיוקנין דאנפין מתהפכן מגו דיוקנין דרשימו דאנפין סתימין ברוחא דשריא לגו · ומגו ההוא רוחא אתחזי לבר דיוקנין דאנפין דאשתמודען לגבי אינון חכימין · דיוקנין דאנפין אשתמודען מגו רוחא · רוחא אית בבר נש דרזין דאתוון חקיקן ביה · וכלהו אתוון סתימין גו ההוא רוחא ולפום שעתא סלקין רשימין דאינון אתוון לגו אנפין · וכמה דאינון אתוון סלקין הכי אתחזון אנפין בדיוקנין רשימין לפום שעתא בחיזו דלא קיימא · בר אינון מארי דחכמתא דאתקיימן בהו ולא אתנשי מנייהו · ההוא אתר דאקרי עלמא דאתי (איהו רזא דאורייתא) · ומתמן נפקא רזא דאורייתא בכלהו אתוון דאינון כ"ב אתוון כללא דכלא · וההוא נהרא דנפיק מעדן נטיל כלא · וכד פרחן מניה אינון רוחין ונשמתין כלהו מצטיירן בציורא דאינון אתוון והכי נפקי כלהו · ובג"כ רוחא דבר נש דמצטיירא בציורא דאתוון עביד ציורא באנפין · א"ל ר"ש אי הכי ציורא דאימא לא מצטיירא גו ההוא רוחא · אמרו הכי שמענא מניה דמר דציורא דאתוון מסטר' דלעילא וציורא דאימא מצטיירא בההוא רוחא · לתתא ציורא דאתוון אתגניז לגו
ס"א בחיובא וציורא דאימא בליט לבר · ציורא דאימא פני אד"ם פני ארי"ה פני שו"ר פני נש"ר ורוחא עביד ציורא דכלהו לבר לפום שעתא בגין דכל מה דאיהו מסטרא דרוחא

רשימין ע"ל כל אינון דוכתי דשערוי בדרועא ימינא הוה חקיק ורשים רשומא חדא כתים מבני נשא מגדל חקיק באריה ואלף זעירא רשים בגויה וסימנא דא *אלף המגן תלוי עליו · כל זמנא דאגח קרבא ההוא רשימא סלקא ובלטא ועל מגדל מכשכשא כהאי אלף וכדין אתתקף לאגחא קרבא כד עאל בקרבא מכשכשא ההוא אריה וכדין אתגבר כאריה ולא קרבין וההוא מגדל אתרשים וסימניה *בו ירוץ צדיק ונשגב · ונשגב דוד משנאוי דלא יכלין לגביה ומן סמנין אלין ורשימין אלין הוו רשימין בדרעיה שמאלא · רשומא דב"נ אהרא לאו כהאי · עיינין להיבין פקיעין שגעונא בלביה · מלהא רב · שערוי סגיאין תליין רחיקין ממשכא דרישא פקיחא איהו · פום ממלל רברבן · שפוון דיליה עתיקין מאריה דלישנא בישא · במצחיה תלת שרטוטין אי בעיניה תרין שורייקי סומקי דא הוה באת ר' בלחודוי ושורייקא זעיר לגבייהו . עבירה אזדמנת לגביה ואשתזיב מינה · ואי שורייקא חדא סומקא לגו בעינא קיימא בארכא ותרין זעירין תחותיה וחד דאעבר בעינוי דדין אית ליה עיטא בישא באתתא אסורה ועדין עיטא קיימא כדין אסתכל במצחיה חד שרטוטא לארכא . מקרילא ימינא חד שערא וארבע זעירין תחותיה וחד דאעבר ביניהו לפותייה · ואי יתפרש מההוא חטאה אסתכל בעיניה תרין שורייקי דקיקין אזלין בפותייה דעינא ולא אעבר הד ביניהו וכן במצחא ומזמן דאתפרש מההוא חובה הוא מזמן ט' יום דהא מתמן ולהלאה יתמחון רשימין אלין ויתיילדו אחרנין · עיינין דקיקין ומתהפכן זעיר בסומקא דא איהו פקיחא · כל מלוי *בחיובא · במצחוי אסתכל רשימין תלת חד רב דאעבר מסטרא דא לסטרא דא · ותרין אחרנין דלא עברין · קרילין דעינוי רברבין מריה דקביו איהו כד מליל קמיט בחוטמין ברוגזיה *אי בקשיו דלביה זקיף בוס ביה
ס"א או

עליה · בים בעיני דכלא · כלא שנאין ליה · אלא לזמנין ולזמנין לא · תלת שערין דרבנן

בההוא

דרוחא בלטא לבר ואתחזי ואתגניז · וכל הני
דיוקנין אתחזיין מהלייהן בליורא דאהוון
אע"ג דאינון גניזין · אלין ארבע דיוקנין
אתחזיין לפום שעתא לאינון מארי דעיינין
דידעין ברזא דחכמתא לאסתכלא בהו ·
ליו"רא קד"מאה כד אזיל ב"נ באורח קשוט
אינון דידעין ברזין דמריהון מסתכלן ביה ·
בגין דההוא רוחא דלגו מתתקנא ביה ובליט
לבר ליורא דכלא · וההוא ליורא איהו ליורא
דאדם ודא איהו ליורא שליט יתיר מכל
ליורין · ודא איהו ליורא דאעבר לפום
שעתא קמי עייניהו דחכימי לבא · כאי כד
מסתכלן באנפוי לבר אינון אנפין דקיימן
קמיה עיינין דלבא רחים לון · ארבע סימנין
דאתוון אית בהו [א] שורייקא חד בליט
בשכיו מסטרא דימינא ושורייקא חד
דכליל תרין אחרנין דאחידן ביה בסטרא
דשמאלא · ואלין ד' סימנים אינון ד'
אתוון דאקרון עדות וסימנא דא ע' ההוא
שורייקא דסטר ימינא דבליט בשכיו · ד'
ואינון תרין אתוון דמתחברן ביה *ו"ת
אינון · ההוא שורייקא דכליל תרין אחרנין
ודא איהו רזא דכתיב עדות ביהוסף שמו
דכל מאן דחמא ליה הוה רחים ליה בלבוי
וברחימו אשתלים · זרעא דדוד מתהפכן
ביה חיזו דגוונין ובג"כ טעה שמואל דכתיב
אל תבט אל מראהו בגין דסטרא אחרא
הוה ביה באליאב דלא הוה הכי בדוד ·
דיוקנין דדוד טמירין אינון דהא דיוקנין
דסטרא אחרא אתכליל גו דיוקנין וההוא
דיוקנא דסטר אחרא אתחזי ביה בקדמיתא
דאעבר על עיינין לפום שעתא ובהיל לבא
ודחיל ולבתר וטוב רואי ויי' עמו ודא
איהו עדות לגביה · דיוקנא דא דאדם
כליל כל דיוקנין וכלהו כלילן ביה כאי לא
בהיל ברוחיה בשעתא דרוגזיה איהו
בנייחא ומלוי בנייחא ומיד אתפיים ·
זרעא

בפומא דחד נהר רברבא רב נדפין מאריה
נטל גוון עפרא כליל מד' סטרי עלמא

בחדוי על נביה שפוון דיליה עתיקין מאריה
גאותא בשגעונא לישנא בישא · שערוי שעיעין
רברבין וסגיאין · אנפוי אנפין אריכין זעיר
ועגולין זעיר לזמנין אתהרע מכל מה דעבד
ותב לקלקוליה · בעיניה תשכח שורייקי תרין
בעינא דימינא וחד בעינא דשמאלא · אודנו
זעירין קיימין בקיומא · זרעא דדוד בהפוכא
זרעא דדוד כל סימנין אלין לטב ולמעבד
טיבו · בר שפוון רברבין דכל מאן דשפוותיה
רברבין מאריה דלישנא בישא איהו בין זכאה
בין חייבא · בר אי צדיק גמור הוא ובזכיו
דיליה נלא ונטיר גרמיה · עיינין ירוקין ·
זעיר מגוון סומק אזיל בינייהו במלחיה
תרין רשומין מסטרא דא לסטרא דא
וחד לעילא זעירא וחד לתתא איהו באת א גידים
פ' ואת ר' דא מלהיה רב בעגולא איהו ·
טב לכלא · יהיב מכל מה דאית ליה
לכל בר נש · ותרן איהו שערוי שעיע
ותלי · בסטר ימינא אית ליה חוורו דשערי
מיומא דאתברי :

מתניתין בני עלמא מאריהון דסכלתנו ס"א ו"ת אינון עדות
פקיחין עיינין מאריהון
דמהימנותא די הוה גניזא בהו · מאן תהלים פא
מנכון דסליק ונחית מאן די רוח אלדין
קדישין ביה ליקום ולינדע בשעתא דסליק
ברעותא דריפא חוורא למברי אדם בטש
בגו בוצינא חדא ובטש בוצינא בפטיטו שמואל א יז
דנהיר וההוא פטיט' דבוצינא אפיק נשמתין ·
אוף הכי בטש גו טנרא חדא תקיפא
ואפיק ההוא טנרא שלהובא חדא מלהטא
מרקמא בכמה גוונין וההוא שלהובא סלקא
ונחתא עד דההוא פטיטו (נ"א פטישו)
בטש ביה ותב ואתישב בדוכתיה ואתעביד שם שם
רוחא דחייא · וההוא רוחא אתתקם ונטיל
גוון חד משמשא · נחית לתתא נטיל גוון
חד מסיהרא · סטא לימינא נטל גוון מייא
כליל בפומא דאריה חדא סטא לשמאלא
נטל גוון אשא כליל בפומא דחד שור סומקא
כוורדא · סטא לקמיה נטל גוון רוחא כליל
דכולה כל גוונין ביה מתחמאן · סטא לאחורא
בפומא דאדם וכל דיוקנין מסתכלין לגביה ·

זרעא דדוד דאתחזי ביה. ההוא דיוקנא
בקדמיתא דאעבר לפום שעתא על עיינין
ברוגזיה · בנייחא מיד אתפייס · אבל נטיר
דבגו כנחש לסופא · בגין דההוא סטרא
גרמא ליה דשרא בכל סטרין · אבל מוחא
דבגו קליפה ולבא מתישרא ויליבא דא לאיהון
זכאין · אבל חייבין לא מתעברן מההוא
דיוקנא קדמאה בישא ואתחברן (ס"א
ואסתאבן) ביה בכלא · לי"ורא תיי"נה אי
ההוא בר נש לא אזיל כל כך בארחא בישא
ואסטי מההוא ארחא ותב למאריה לא דהוא
רגילא בארחוי דמתקן אלא איהו דהוה
ישעיה ג בהיון אורחי מתעדי וסטי מנייהו ותב
למאריה · האי איהו רוחא טבא שארי
למשרי עלוי ולאתתקפא על זוהמא קדמאה
דהוה ביה ובליט לבר באסתכלותא דעיינין
לפום שעתא כחד דיוקנא דאריה דאתגבר
האי בשעתא דחמי ליה ההוא חיזו גרים
ליה לאעבר בלביה אריה דמתגברא לפום
שעתא האי מסתכלן באנפוי לבתר איהון
אנפוי דלבא לא רחים לון לפום שעתא
ומיד תב לגביה ורחים ליה · כד מסתכלן
תהלים קלט ביה אכסיף וחשיב דכלא ידעין ביה ·
אנפוי חפיין דמא לפום שעתא מתהפכן
לחוורא או לירוקא · תלת שורייקן אית
באנפוי · חד לימינא דדא אתפשט באנפוי
ואתאחיד ביה · חד דסלקא לחוטמא לעילא
ותרין לשמאלא · וחד דאתפשט לתתא
מאיהון תרין ואחיד בהאי ובהאי · ואלין
איהון אתוון דמתחקקן באנפוי ואלין
בלטין בבהילו דלא שכיבין · וכד מתיישבא
ואגיל בארח קשוט שכבין · ורזא דאיהון
אתוון איהו קריב · דא הוה רחיק
והשתא איהון אתוון בלטין באנפוי וסהדין
ביה בבהילו · וסימנא דא ק' (ד"א
ה') מסטר ימינא אתוון אחרנין מסטר
שמאלא

אתיישב ההוא רוחא בההוא עפרא ואתלב
ביה כדין ההוא עפרא מכשכשא ונחו
לתתא ובטש סטרא מד' סטרין דעלמו
ואתעביד דיוקנא חדא ופרצופא והוא רוח
אתטמר מגו לגו · וההוא עפרא דאתכני
מד' סטרין בטש לגביה נפש כלילא בעפרי
(ס"א ברוחא)וההי' נפש איהו יסודא לעובד
גופא · כפום עובדין דההוא נפש בגופ
הכי אתחזי במשכא לבר רוחא דא אתטמ
לגו · וההוא אחזי לבר סליק ונחית ובט
באנפוי ואחזי דיוקנין ורשימין בטש במלחי
אחזי דיוקנין ורשימין · בטש בעינוי ואח
דיוקנין ורשימין הה"ד [9]הכרת פניהו
ענתה בם : בולינא דאתמשך מניה מדי
דחד חוטא ירוקא שלהובתא דתהו בט
בידוי בשעתא דב"נ נאים ורשים רשימי
ושרטוטין בידיה וכפום עובדין דב"נ הכ
אתרשים · ואלין אתוון מתהפכן מתת
לעילא וידעי לון חברי קשוט ברשימ
דאתוון דבולינא וכל אלין חילין דלגו בב
עבדין רשומין ושרטוטין אתוון מתהפכ
מאן דרקים דא רקים בשפולי משכנ
כד"א [9]רקמתי בתחתיות ארץ : בריך הו
בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין · עייני
חוורא ואברין סומקין באתריה דנפיק מני
דא איהו באת פ' ואת ר' כלילא כחדא
מלחיה רב תלת שרטוטין סלקין במלחי
שית זעירין אחרנין סומק הוא ולא סומ
קיימא בין תרין גוונין שעריה אוף הכי
אנפוי רברבין שעריה קמיט ולא כ"
תלי זעיר תחות אודנוי · טב איהו מאו
דמהימנותא מארי דרוגזא תקיף בשעת
דאתרגיז ההוא סומקא דתחות עינו
אתפשט בעיניה · רוגזיה ביש · בשעת
דמליל ברוגזיה סתים פומיה ונפיק תנ
מנהירוי ולזמן זעיר נח רוגזיה ולא כ
רוגזיה עד יומא אחרא או תרין יומין
דא אלא לזמנין ולזמנין לא · אב

קאים תדיר באלהותא בין זעיר ובין רב · ואי סומקא · דפום עינא זעיר כחוטא ול
אתפשט בשעתא דרוגזיה בעינא ואית ביה כל הני סימנין אלפא בלבא ואיהו דחיל מכל

שמאלא ולפ"ג דשורייקי אחרנין אתחזון
באנפוי לא בלטין לבר כהני · בר בזמנא
דהוה אזיל בעקימו · האי איהו זרעא דדוד
אתהפך מהיזו דא · בקדמית' אתחזי בדיוקנ'
דאדם ולבתר קיימא בדיוקנא דאריה
ואתפרש בדיוקנא דסטרא אחרא ובכלא
מתהפכא מבאר בני נשא · ליור"א תליתאה
אי הוה ב"נ אזיל בארחא דלא מתתקנא
וסטי אורחוי מארחי דאורייתא הוה
רוחא קדישא אסתלק מניה · ורוחא אחרא
אתחזי ביה ודיוקנא אחרא · ובליט לבר
באסתכלותא דעיינין דחכימי לבא לפום
שעתא דיוקנא דשור · בשעתא דחמאן ליה
מעברן בלבייהו הוה דיוקנא ואסתכלן
ביה ג' [א] קורטמי סומקי באנפוי בסטרא
דימינא ואינון שורייקי סומקין דקיקין ·
ותלת בשמאלא ואלין אינון אתוון דבלטין
ביה · חד איהו שורייקא דקיק בעגולא
ותרין דקיקין אחרנין עליה וכלהו בעגולא ·
וכדין שקיעין עינוי · ורזא דאינון אתוון ·
חד איהו כ' תרין אחרנין ר"ת אינון ·

סינתיה לא אתיישב ביה חשיב תדיר מחשבין
ודחיל מכלהו ואלא נכלא · מאריה דגריע
(ס"א דגייפי) לא חס לגיופא · לזמנין תב
בתיובתא ודחיל ומגו דחילו כדין תשכח
בעיניה ימינא הוה סומקא דפום עינא
בסופא בשפולי עינא וחד שורייקא דקיק
סומק בעיניה שמאלא ואי מתחלפי מה
דימינא לשמאלא ומה דשמאלא לימינא כדין
איהו בקלקוליה · ותב ותבר גיזא דברדא ·
בגין לאעברא עבירה · תרין קמיטין על
רישא דעינא ותלת לתתא · וברגליה
שמאלא באצבעא דאמצעיתא שית שערין
ובזמנא אחרא חמש · והשתא שית חד
זעירא בינייהו · עיינין אוכמין וקרילין דעל
עינוי רברבין סגיאין שערין אלין על אלין — א כמין ג' גרעינים
ואינון עיינין אוכמין וירוקא אזיל בגווייהו — אדומים יש
והוה ירוקא אטבע יתיר · האי אית ליה — בפניו לגד
חמש שרטוטין במצחא תרין דעברין מסטר — סימן :
לסטר · ותלת דלא עברין וכו' · עיין
סוף הספר *עכ"מ : — דף רעג

כן לסטר שמאלא וסימנא דא הוה דכתיב הכרת פניהם ענתה בם ואלין אתוון אינון — ישעיה ג
בלטין באנפין על כל שאר שורייקין · ואי תב משמאלא לימינא אתכפיא הוה רוחא
ואתתקף רוחא דקדשא ואלין שורייקין שכיבו ואחרנין בלטין לבר כמה דאתמר · זרעא
דדוד איהו בהפוכא · אתחזיא בדיוקנא דאריה בקדמיתא ולבתר אתהדר בדיוקנא
דשור · תרין שורייקין אוכמין באנפוי חד מימינא וחד משמאלא ואלין אינון אתוון חד
אקרי ד' וחד אקרי ע' וכלא מתהפכא מבאר בני נשא · ליור"א רביע"אה דא איהו
ליורא דבר נש דקיימא תדיר לאתתקנא על רזא דמלקדמין · האי איהו חיזו לחכימי
לבא בדיוקנא דנשר · הוה רוחא דיליה איהו רוחא חלשא · האי לא אחזי באנפין
אתוון דבלטין לבר דהא אתאבידו מניה ואשתקעו בזמנא אחרא דמלקדמין דאסתלקו
מניה ועל דא לא בלטין ביה ורזא דיליה עינוי לא נהרין בגלילו כד איהו בחדוה ·
ובזמנא דספר שער רישיה ודיקניה · בגין דרוחיה לא נהיר ליה באתוון ואשתקע גלילו
דיליה דהוה בקדמיתא · לא קיימא באסתכלותא דאנפין לאסתכלא · ורזא דהאי
ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה · זרעא דדוד סוד — קהלת ד / תהלים כה
יי' ליראיו ובריתו להודיעם ברוחא דבר נש אלטיירו אתוון כמה דאתמר ואיהו בליט
לון לבר ואתמסר חכמתא דא לחכימי לבא למנדע ולאשתמודעא רוחא קיימא ברזא דזה
ספר וכלא ברזא דא קיימא בר חיזו דאנפין דאתדן בגוונא אחרא כפום שולטנו

דרוחא

דרועא או מאריה דרועא · זכאין אינון חכימין דכלא אתמסר לון למנדע · עד כ
רזא דאנפין · מכאן ולהלאה · **ברזא דשפוון** באת פ׳ דכליל ברזא דאת ס
שפוון רברבן דא איהו בר נש מליל בלישנא בישא ולא אכסיף ולא דחיל · מאר
משלי ו דמחלוקת רכילא איהו בין האי להאי ומשלח מדנים בין אחים · לאו איהו מאר
דרזין וכד אשתדל באורייתא מכסה רזין אבל מאריה דלישנא בישא ולא שוי דחילו בלב
וסימנא דא את פ׳ דכליל באת ר׳ ולא אתכליל באת ס׳ · האי איהו דאתחזי דאי
זכאה ולאו דחיל חטאה איהו ולא בעי לאשתדלא באתריה בגין דכל מלוי אינון בפו
ולא בגופא · שפוון עתיקין בעתיקו ולאו דקיקין האי איהו בר נש מאריה דרו
יתיר מאריה דזדונא · לא יכיל למסבל מלה · מארי דלישנא בישא בפרהסיא ב
כסופא כלל · נזמנין אשתדל בליצנותא · האי איהו בר נש דבעי לאתרחקא מנ
אתמלי דיקניה בשערא הכוא לישנא בישא אורי עליה בפרהסיא לית ליה כסופ
אשתדל במחלוקת · אזלא במלי דעלמא · חמי בשגאוי דא איהו קורץ בעיניו על
שם כא אתמר העז איש רשע בפניו דא איהו ברזא דאת פ׳ בלהודוי דלא אתכליל באת ס׳ כל
ולזמנין אתחבר באת ר׳ · בהאי את ר׳ אתכליל · ברזא דאודנין מאן דאודנוי רבר
טפשא בלביה ושגעונא ברוחיה · מאן דאודנוי זעירין וקיימין על קיומא · פקיחא דלו
באתערותא איהו · לבי נאשתדלא בכלא ורזא דא את י׳ דאתכליל בכל שאר אתוו
עד הכא רזין דדיוקנין דבר נש · מכאן ולהלאה רזין אחרנין באתוון דמר דלא קיימין
פרצופא אלא למנדע רזין דהאי פסוקא גו דרגין עלאין בזמנין ותקופין דהאי עלמא ו
זכיין בהו · אמר רבי שמעון בני זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי וזכאין עיני די
תהלים כג למיחמי דא כד איעול להכוא עלמא דאתי · בגין נשמתי קרי לעתיק יומין האי קרא תער
ישעיה כו לפני שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה וקודשא בריך הוא קרי עלן פת
שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים :

יחזקאל א **אוף** אינון פתחו ואמרו כתיב וידי אדם מתחת כנפיהם האי קרא אוקמוה חברי
דאינון ידין לקבלא מאריהון דתיובתא דתבאן לגבי (נ״א לקבל) קב״ה · אבל י
אדם · אלין אינון דיוקנין ורזין עלאין דשוי קב״ה בבר נש וסדר לון באלבשן לבר ולגו
ובהכוא כ״ף · וקב״ה כד ברא ליה לבר נש סדר ביה כל דיוקנין דרזין עיל
דעלמא דלעילא וכל דיוקנין דרזין תתאין דעלמא דלתתא וכלא מתחקקא בב״נ דאי
קאים בצלם אלהים בגין דאקרי יציר כ״ף ורזא דכ״ף דאת דא דאקרי כ״ף דכת
בראשית א ויברא אלהים את האדם בצלמו דא איהו רזא דאת כ״ף · את דא אית ביה ר
עלאין ודיוקנין עלאין בהאי כ״ף תליין עשר אמירן מימינא ומשמאלא חמש מימי
יחזקאל כא וחמש משמאלא ואינון חד ברזא חדא (תנינן כתיב וגם אני אכה כפי אל כפי דלא
דא עם דא בפלוגתא ויסתלקו ברכאן מעלמא הואיל וגאותא דישראל אתיהי
במדבר ז לעמין · כד מתחברן כחדא כתיב כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת רמז לחבו
חדא) · וכד הוו בחבורא חדא כתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו׳ · ויבר
אלהים (את האדם) דא סליקו דמחשבה ברזא פנימאה · את האדם רזא דכר ונוקב
איוב י בראשית כ ב כחדא בצלם אלהים רזא דכף (אחרא) · כד אתברי אדם מה כתיב ביה עור ובשר תלבש

ונומר

ני׳ · אי הכי האדם מהו · אי תימא דאיהו אלא עור ובשר ועצמות וגידים לאו הכי
כא ודאי האדם לאו איהו אלא נשמתא · ואלין דקאמר עור ובשר עצמות וגידים כלהו
א הוו אלא מלבושא בלחודוי · מאנין אינון דבר נש ולאו אינון אדם · וכד האי אדם
סתלק אתפשט מאינון מאנין דקא לביש · עור דאתלבש ביה בר נש · וכל אינון עצמות
ידים כלהו ברזא דחכמתא עלאה כגוונא דלעילא · עור כגוונא דלעילא כמה דאוליף מר
אינון יריעות [ט]דכתיב נוטה שמים כיריעה · [ט]עורות אילים מאדמים ועורות תחשים · תהלים קד שמות כה
ינון מלבושין דלעילא דמסככי למלבושא אתפשטותא דשמים דאיהו מלבושא דלבר ·
יריעות אינון מלבושא דלגו ואיהו קרומא דסכיך על בשרא · עצמות וגידים אינון רתיכין
כל אינון חיילין דקיימין לגו · וכלהו מלבושין לפנימאה רזא דאדם עילאה דאיהו פנימאה ·
וף הכי רזא לתתא · אדם איהו פנימאה לגו · מלבושין דיליה כגוונא דלעילא · עצמות
ידין כגוונא דקאמרן באינון רתיכין ומשריין · בשר איהו סכיך על אינון משריין
רתיכין וקיימא לבר ודא *רזא דאתמשכא בסטרא (לסטרא) אחרא עור דסכיך על ויקרא קע א
לא דא איהו כגוונא דאינון רקיעין דסכיכו על כלא וכלהו מלבושין לאתלבשא בהו ·
פנימאה דלגו רזא דאדם · וכלא רזא לתתא כגוונא דלעילא · ועל דא ויברא אלהים
ת האדם בצלמו בצלם אלהים (תרי אלהים הכא חד כלפי דכר וחד כלפי נוקבא)
רזא דאדם לתתא כלא איהו ברזא דלעילא · בהאי רקיעא דלעילא דמסכך על כלא
אתרשימו ביה רשימין לאתחזאה ולמנדע באינון רשימין דאתקביעו ביה מלין ורזין סתימין ·
אינון רשימין דככביא ומזלי דאתרשימו ואתקביעו בהאי רקיעא [א] דסכיך לבר · אוף
כי עור דאיהו סכותא לבר בבר נש דאיהו רקיעא דסכיך על כלא אית ביה רשימין
שרטוטין ואינון ככביא ומזלי דהאי עור · לאתחזאה בהו ולמנדע בהו מלין ורזין סתימין
ככביא ומזליא לעיינא בהו חכימי לבא ולאסתכלא בהו למנדע אסתכלותא באנפין ברזין
קאמרן ורזא דא [ט]הוברי שמים החוזים בככבים · והא איהו כד אינון נהירין וקיימין ישעיה מז
לא רוגזא · בזמנא דרוגזא שלטא עליה דבר נש דינא אחרא אתמסר למנדע ביה ·
מה דלא אתייהיב לשלטאה למנדע בזמנא *דעינא (נ"א דדינא) שלטא ברקיעא · אבל (ס"א דעינא)
אסתכלותא דאנפין על ארח קשוט בשעתא דאנפין נהירין וקיימא בר נש על קיומא
אינון רשימין אתחזון בארח קשוט דכדין בההוא אסתכלותא יכיל לאתדנא על
בורייה יתיר ואף על גב דבכלא כל אינון חכימין יכלין לאסתכלא · **שרטוטי**
דין ושרטוטי אצ־בען לגו כלהו קיימין ברזין אחרנין למנדע במלין סתימין
אלין אינון ככביא דנהירין לאסתכלא גו מזלי בטמירין עלאין : אצבען קיימי ברזין
עלאין · [ב] טופרי אצבען דקיימן דהפין לבר · הא אוקמוה באינון רזין דהוו
[ט]פנים דלבר ובהו אית רזין לאינון חרשין דמסתכלי בטופרי בנהירו דמלה אחרא בראשית כח א
דשלטא בהו ואינון חרשין קא מסאבי לההוא אתר · בטופרין אית זמנין דנהרין
בהו ככבין חוורין דקיקין ואלין אינון [ג] כתולדה דטלופחין ואינון שקיעין כהאי
מסמרא על לוחא · ולאו אינון כאינון חוורן אחרנין דלא שקיעין אלא דקיימין
לעילא · בהני דלא שקיעין לית בהו ממשא · אבל הני דשקיעין חוורין כתולדא
דטלופחין אית בהו ממשא · ואית סימנא טבא ליה לבר נש בחדו (נ"א בהו) וילא
בההוא זמנא · או גזרה אתגזר עליה ואשתזיב מיניה : שרטוטי ידין ברזין עלאין

באצבען

א המכס' לזון כמו סכך על הכל והוא העור באדם :

ב לפוזנים :

ג כורע עדשים והם שקועים בעור האדם כמסמר הזה התקוע על הכותל :

(שרטוטין) באצבען לגו · בידין שרטוטין רברבין שרטוטין זעירין דקיקין עלאין בימינ
באינון אצבען דבהו שרטוטין זעירין · באצבעא זעירא דימינא אית רשימין דקיקין
אצבעא דא קיימא תדיר על עובדין דבסטר אחרא · בהאי אצבעא קיימין שרטוט
אינון דאצבעא אתכפיל בהו · כד לאו אינון לאסתכלא אלא אי אתוספן ביה · ו
אתוספין תרין אוחרנין על ההוא שרטוטא דאתכפל בהו ארחא לא אזדמן ליה ו
יעבד לא יצלח · בר אי קיימן באורכא בין רשימא לרשימא בזמנא דיתמשך משכ
לאחורא ואשתארו אינון רשימין דאשתמודען · האי יצלח בארחא · וסימן דא תלת תו
בפותיא · וארבע באורכא · ורזא דא ז' מאתוון זעירין · רשימא חד באורכא ותרין תר
בפותיא · מארחא ישמע מלין בזמן קריב ולית ליה בהו תועלתא · ארבע רשימין באור
וד' רשימין בפותיא ארחא אזדמן ליה בטרח באורח סגי ולבסופא לתועלתיה · ורזא ד
ז' מאתוון אמצעיין דבין זעירין ורברבין חמש זעירין רשימין בפותיא לתתא וארב
בפותיא לעילא וארבע באורכא נייחא ליה בביתיה ועאלא איהו · וארחא הוא מתתקנ
קמיה ולא בעי למעבד ואי יעבד יצלח בההוא ארחא אבל לא עביד ליה ועאלא ה
ורזא דא ז' דאיהי [א] פשוטא · באצבעא דאמצעיתא האי אצבעא קיימא למעבד עובד
ההוא דחשיב · אי שרטוטא חדא קיימא באורכא בין שרטוטי דפותיא האי חשב מחשב
ואסתלקן מניה ודחיל ולא עביד והויא מחשבה לא אתעביד כלל · אי תרין שרטוט
באורכא דקיימין כד אתפשט משכא לאחורא · האי לאו בי' מחשבין וחשיב מחשבין לפום שעו
ואתעביד ולא מחשבה דהרהר ביה כלל אלא מחשבה דאיהו בבהילו וזעירא אבל הרהור
ומחשבה לא · ואי תלת רשימין באורכא · ובפותיא תרין או תלת כד אתפשט משכ
לאחורא · האי איהו ב"נ דאיהו פקיחא וחשיב מחשבין וכל אינון מחשבין דאינון לסט
קב"ה אתקיימן בידיה ומחשבין אחרנין לאו הכי · אי ארבע או חמשה באורכ
באתפשטו דמשכא כדקאמרן (דא איהו) כד שראן על פותיא בתלת או בארבע ו
מתרין ולהלאה · דא בר נש דמחשבוי לאבאשא ואשתבח בהו · ודיוקנא וגביני עינ
סומקין · מחשב לביש ואשתבח בהו · קצרת דיומין איהו · פקיחא איהו ואכנע תדי
למכילן דביש · אלא ולבסופא דיומין זעירין אסתלק מעלמא · אשוותא לבאי תיובתא · כד
אשתכח תלת רשימין או ארבע ושריין על תרין · תלת רשימין או ד' באורכא ושריין ע
תרין בפותיא · דהא כפום מנהג' דב"נ הכי מתחלפי שרטוטין מזמן לזמן ורזא דא המוצי
במספר צבאם וגו' מרב אונים ואמיץ כח וגו' כמה דקב"ה אחלף חיילין חמנין בככב
שמיא יומא דא כך וליומא אחרא כך · (ודא איהו דאמרינן בצלותא דערבית ומחלי
את הזמנים ומסדר את הכוכבים כפום דחלופא דזמנים כן איהו מסדר כוכבים)
כפום דאדם דלגו כל עובדוי · הכי אתחזון בהאי רקיעא · והכי אתחזי בהאי משכ
דהאי אדם תתאה דאיהו רקיעא עור דחפיא על כלא · וכלא כפום גוונא דאדם
דלגו · דהאי לזימנין קאים בדינא לזמנין ברחמי כההוא גוונא ממש אתחזי לבר · לזמני
כהאי גוונא ולזמנין כהאי גוונא · כגוונא דא לתתא בהאי אדם כמה דאמרן לזמנין כהא
גוונא ולזמנין כהאי גוונא ורזא דא את ז' ואתכליל ביה את י' · ורזין אלין באצבע

דימינא

א ונ"א פשוטה ר"ל קטנה כענין שאחז"ל כפשוטו' מקחן מקח כפ' הנזקין :

ישעיה מ

דימינא בזעירא וברברבא · וסימן כקטון כגדול תשמעון · אלין תרין אלבעין ברזין אלין דברים א
וככי אינון ברזין דאוליפנא מניה דמר (ולא אינון) ברזי דרב ייסא סבא · מכאן ולהלאה
שרטוטין אחרנין דאקרון כלהו תולדות ואינון תולדות אדם כמה דכתיב תולדות השמים בראשית ב
וכא אתמר דכלא רזא דא כגוונא דא תולדות אדם בכל אינון דיוקנין דאנפין ובכל אינון
דקאמרן · ובאלין תולדות דשרטוטי ידין דאתחזיין ברזין פנימאין כמה דאתחזי :

זה ספר תולדות אדם לשרטוטין סימן **זרה פסץ** רזין לחכימי לבא רזהס"ף

חמש אתוון בחמש תרעין למנדע חכמה בסכלתנו · **תרעא קדמאה**
ר' · בידא אית שרטוטין דקיקין ושרטוטין רברבין וכלהו מתערבי דא עם דא ·
שרטוטין רברבין דאית בידא · כד אינון תרין בארכא ותרין בפותיא ואחידו דא בדא
דא איהו ברזא דאת ה' וברזא דאת ר' ודמי לאות ז' ונטיל אלין תרין אתוון · בפותיא
נטיל ה' בארכא נטיל ר' וסימן דיליה ה"ר · דא אית ליה בידא שמאלא כהאי גוונא
באלין שרטוטין רברבין · אבל אינון שרטוטין זעירין דנטלא ימינא לא נטלא שמאלא ·
דימינא נטלא חד שרטוטא דקיק לעילא בארכא וחד שרטוטא דקיק לתתא דאחיד
בין אינון תרין שרטוטין רברבן · בפותיא אית חד שרטוטא דקיק דאחיד לתתא באינון
תרין דשריא עליה · ובשמאלא לאו הכי ורזא דיליה איהו בימינא ולאו בשמאלא · האי
איהו בר נש דלזמנין תאיב בביתא ולזמנין בארחא דא לא שכיך לגביה בהאי ובהאי ·
כד איהו בביתא תאיב בארחא וכד איהו בארחא תאיב בביתא · אלא תדיר בארחא
ולזמנין בביתא · דא אלא באורייתא וברזי דאורייתא אי אשתדל בהו · האי חמי
בשנאוי · תועלתא לסגיאין ביה · עלא איהו במלי דעלמא · אי אתער אתערון
לאוטבא ליה מלעילא · זכי במלוי · דא איהו חמידא ומפזר ממונא · טב עינא איהו ·
ללותיה אשתמע · נחית וסליק בממונא · דא איהו דלזמנין מתבר לביה לגבי מאריה ·
וכדין אשתכחו תלת שרטוטין זעירין דמעברן בההוא שרטוטא דקיק דאתוסף על אינון
תרין דפותיא ורזא דא ה' דמתחברא עם ר' · דא ארחא דא ביתא · דא חדוה דא
עליבו דא תועלתא דא עלא דא טב עינא דא חמידא ומפזר ממונא · דא מתבר
לבי' ותב למאריה :

תרעא תניינא ז' בימינא בקסטירו דקולטא רשימין שכיחי כד אשתכחו תלת
שרטוטין רברבין בפותיא ותרין רברבין בארכא וחד מאינון
דארכא אחיד באינון תרין דפותיא וחד אחרא לא אחיד בהו · האי אית פסלו בזרעיה
מסטרא דאבוי או מסטרא דאמיה · *וכדין משתכחי לתתא מאינון תלת שרטוטין דפותיא (נ"א וכו')
תרין שרטוטין דקיקין דאחידן בהו לתתא · האי איהו ב"נ מתקן עובדוי קמי בני נשא
ולביה לא קשוט · ולזמנא דסיב אהדר לאתתקנא · כדין אשתכחו אינון תרין שרטוטין בארכ'
אחידן באינון דפותיא דא עם דא · ותרין אחרנין עמהון באמצעיתא דקיקין ודא בארכא
ותלת דקיקין בפותיא ורזא דא ז' דמתחברא באת ר' · וכד איהו סיב ותב כדקאמרן אתתקן
איהו ברזא דאת ר' ואתחבר באת ז' · לבתר כד האי אתתקן איהו תדיר בלחישו וכל עובדוי
בלחישו · אבל לאו איהו בקיומא כדקא חזי בגין דההוא פסלו עד לא אתייאשא
ביה · (מכאן אוליפנא מאן דפסיל זרעיה עד תלת דרין לא אתייאש ההוא פסילו

מלכשכשא · בג"כ תנינן ווי ליה לההוא בר נש דפסל זרעיה ולא חייש ליקרא דמאריה · פסיל זרעיה ודאי) · ולבתר דאתייאשא ההוא פסילו כדין אשתכחו שרטוטין בידא ימינא ארבע וחמש · ארבע באורכא חמש בפותיא · ורזא דא ז' ואתחבר באת ה' · האי לזמנין אזלא לזמנין לא אזלא · אזלא באורייתא ולסוף יומוי אזלא אפילו בממונא:

תרעא תליתאה ה' בימינא · כד אשתכחו חמש שרטוטין בפותיא ותלת באורכא ואשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא מאינון תלת דא איהו ברזא דאת ה' ואסתמיך באות ס' · בזמנא דאשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא דעאל ואחיד גו אינון חמש שרטוטין דפותיא דא איהו בר נש עליב ורגיז גו ביתיה ובגו בני נשא לאו הכי · קמצן איהו בביתיה ורגיז וכפין ולזמנין לא · לבר מביתיה לאו הכי · אזלא בעובדי עלמא · כד אשתדל באורייתא אסתכל זעיר ואתהדר בה · מהימנא איהו אבל לאו כל זמנא · וההוא זמנא דלאו מהימנא אחזי גוון קשוט ולא קשוט בשלימו · בדינא יזלא · מהימנא איהו ברזין דאורייתא דא איהו ברזא דאת ה' ואתחבר באת ס' · ואי ארבע שרטוטין בפותיא וחמש באורכא תרין מאינון דאורכא עאלין גו אינון ארבע דא איהו ב"נ חדי בביתיה ואתחזי עליב לבא לבר ולאו הכי דכיון דמליל עם בני נשא אחזי חדו ואתכוון במלוי · תלת שרטוטין זעירין עאלין גו אינון דאורכא · דא אית ליה חד רשימו אוכם בגופיה ותלת שערין תליין בההוא רשימו וההוא רשימו איהו כעגולא וחד תבירא (נ"א תבורא) ברישיה · ובהאי רשימא קראן ליה חכימי לבא דידעין רזין אלין ריש נשרא · רשימו דא אתחזי לזמנין בין כתפוי ולזמנין בדרועא ימינא ולזמנין על ידא ימינא באצבעוי · אי רשימא דא ריש נשרא איהו באתר מישר בתקוני יסתלק לעותרא וליקרא ואי ההוא ריש נשרא אתהפך לאחורא יזכה לבתר לזמנין · אבל כד איהו טיב יזכה לעותרא יתיר וליקר סגיא יתיר מעולמוי ויזלא באורייתא אי אשתדל בה · ריש נשרא דא אתחזי לזמנין אוכמא ולזמנין גוון דלא סומק זעיר דלא אנטבע כל כך · לזמנין בשערין לזמנין שעיע וכלא חד סימנא איהו וכחד דינא אתדן · ואי ההוא גוון סומק אנטבע יתיר וקאים בגווניה זמן זעיר הוא דאנטבע בגין דאלין גוונין לזמנין קיימין נהירין ולזמנין חשוכין · ואי אנטבע ההוא סומק ונהיר כדין אית בידא שמאלא תלת שרטוטין באורכא ותלת בפותיא וחד דקיק על אינון דפותיא וחד דקיק על אינון דאורכא ובידא ימינא אתוסף חד בפותיא בלחודוי · האי ב"נ שכיב בנדה ולא תב מניה למאריה · וכד תב בתיובתא אשתארו אינון שרטוטין בידא שמאלא וההוא דאתוסף בימינא אתעדי מניה ואתעדי ההוא סומקא דלא אתחזי נהיר כל כך מניה · ולזמנין דאע"ג דתב לא אתעדיו מניה ההוא סומקא עד זמן · האי איהו ברזא דאת ה' ואתעדי את ס' ועאל תחותוי את ך' ואתחבר את ה' באת ך' · האי בעי תקונא לנפשיה בבכיו · חכימא דלבא דחמי ליה הוכחא אית עליה למימר ליה זיל אסי לנפשך · ואי תלת שרטוטין באורכא וחד בפותיא דא איהו ברזא דאת ה' בלחודי' ולזמנין אתחבר ברזא דאת ז' · האי איהו ב"נ תאיב בתר בלטין דעלמא · ואי לאו רדיף בתר נשין ותיאובתיה לנאופים ואע"ג דתאיב לבלטין דעלמא האי לא אתעדיו מניה ולא אכסיף · עיטוי שקיעין ומליל בהו אי תב למאריה מתהלפי שרטוטין · תלת בפותיא וחד לאורכא ואינון תרין דקיקין

קיימין

קיימין בקיומא כדין רעו דיליה יתיר באתתיה ואתדבק בה· חד דקיק יתיר עאל בין אינון תרין דקיקין· כדין אתחבר את ה' באת ז'· ואי שרטוטא חד בארכא וארבע בפותיא ותלת דקיקין קיימין על ההוא חד וחד על אינון ארבע· על דרועא שמאלא אית ליה תלת [א] קשרין דקיקין דאתילידו ביה מיומין זעירין וחד שערא תליא בההוא חד דרישא· האי איהו רדיף בתר גופא דאשת חבריה· מאריה דזדונא איהו אגזים בעינא שמאלא בלא מלולא כלל ואשלים· ובגין דאיהו מאריה זדונא לא חייש ליקרא דמאריה לאתבא קמיה· לבתר קטיל הויא ליה או ב"נ סומקא· ואי ארבע בארכא ותלת בפותיה ואינון דסלקין לעילא אעדיו מניה· האי תבר לביה לגבי מאריה ותב בתיובתא· כדין איהו ברזא דאת פ' ואתחבר באת ה'· על אלין ועל אינון דכוותיה כתיב [ט]שלום שלום לרחוק ולקרוב· עד הכא כל אינון רזין דתולדות אדם דאינון תולדות דאתילידו ביה מזמן לזמן כפום ארחוי דב"נ· זכאה חולקיהון דאינון דיתבין קמיה דמר וזכו למשמע מפומיה רזין דאורייתא· זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון לעלמא דאתי*· אמר ר' שמעון זכאין אתון חבריא דכל רזין לא אניס לכו כמה דוכתין עלאין אזדמנן לכו לעלמא דאתי· [ב] פתח ואמר:

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע האי קרא אוקמוה· אבל ואתה תחזה תבחר לא כתיב אלא תחזה לפום חיזו דעיינין במאי· בדיוקנא דב"נ באלין [ג] שית סטרין דקאמרתון וכלא בהאי קרא· ואתה תחזה חד בשערא· מכל העם תרין במצחא· אנשי חיל תלת באנפין· יראי אלהים ארבע בעיינין· אנשי אמת חמש בשפוון· שונאי בצע שית בידין בשרטוטיהון· דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא לאינון דרוח חכמתא שריא עלייהו· ועכ"ד משה לא אצטריך דא אלא מה כתיב ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל בגין דרוחא קדשא הוה אתי לגביה ואודע ליה וביה הוה חמי כלא· מנא לן דכתיב כי יהיה להם דבר בא אלי· באים אלי לא כתיב אלא בא אלי דא רוח קדשא דהוה אתי לגביה וביה הוה ידע ולא אצטריך לכל דא לאסתכלא ולעיינא אלא לפום שעתא הוה ידע משה· כה"ג ידע שלמה מלכא בכורסייה דרוח קדשא שרייא עליה· דכל מאן דקריב לכורסייה דחילו ואימתא נפיל עליה וביה הוה דאין דינא בלא סהדין· בגין דדיוקנין הוו בכורסייה וכל מאן דמקרב בשקרא מקשקשא ההוא דיוקנא והוה ידע שלמה מלכא דבשקרא קאתי· בג"כ אימתא דכורסיה הוה נפל על כלא וכלהו אשתכחו זכאין קמיה· מלכא משיחא בריחא כד"א [ס]והריחו ביראת יי' לא למראה עיניו ישפוט וגו'· ותלת אלין דנו עלמא בלא סהדין והתראה· שאר בני עלמא על פום סהדין על מימר אורייתא· חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין עלייהו לאזהרא לבני עלמא ולמיהב אסוותא לבני נשא ולאסי נפשייהו זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי:

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו' דשליט ביה אוריא"ל רב ממנא ותלת מאה ושתין וחמש רבוא משריין עמיה כחושבן יומי שתא· וכלהו אית לון תלת מאה ושתין וחמש מפתחן נהורין מההוא נהורא דנפקא מגו חשמל עלאה פנימאה גניז וסתים די רזין דאתוון קדישין עלאין דשמא קדישא

א גידים דקים שנולדו בו ימים מועטים

ישעיה נ

ב חית דאמרי' זהו סתרי תורה

ג תימא דלעיל ע"ב ז' מני לנו ולאסבר משום דאודנין לית בהון סימנא דשורדין שבין ככל שאר סימנין לכן לא מני ליה הכא:

*מן ווידי אדם מאמר אמך בתקונים ז"ת דף פג בסוף ובדפו' וויניציא בדף כס ע"א גם זה ספר וכו' ומאמרים הנמצאים

שם יא

תליין ביה · ואיהו רזא דאיש תם מאריה דביתא איש האלהים · תם דתמן סיומא וקשרא דתפילין ויעקב איש תם הוה · ובדיוקניה קיימא רזא דחשמל פנימאה עלאה טמיר וגניז וכל נהורין סתימין עלאין נקיט איהו ונפקי מניה · וכלהו משריין נקטי אינון מפתחן דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל וההוא נהורא כליל בתרין נהורין ואינון חד · נהורא קדמאה איהו נהורא חוורא דלא שלטא ביה עינא ודא איהו נהורא
תהלים צז דגניז לצדיקייא כד"א אור זרוע לצדיק וגו' · נהורא תניינא איהו נהורא מנצצא מלהטא כגוון סומק · ואתכלילו תרין נהורין כחד והוו חד · והאי אוריאל רב ממנא וכל אינון משריין נטלי ההוא נהורא ובגין דכליל בתרין אקרי תאומי"ם · וע"ד שלטא ביה ההוא מזלא דאקרי ברזא דיליה תאומים וביה אתיהיבת אורייתא · ומכאן
ס"א לאנהרא אתמשכאן דרגין לתתא עד דסלקין בשמהן *לאנהרא עלמא · כל שאר מזלי לית לון
יהושע א פה ולשון והאי אית ליה פה ולשון כלילן כחדא · וע"ד באורייתא והגית בו יומם ולילה כתיב יומם לקבל לשון · לילה לקבל פה וכלא כליל כחדא ובכלא סליק תאומים
בראשית כה תאומים כתיב ועל רזא דא כתיב תאומים והנה תומים בבטנה · אי תימא דבגין תרווייהו קאמר · לאו הכי דהא עשו לא סליק ברזא דא · אלא בגין יעקב קאמר ושבחא דא דהוה במעהא דהכיא צדקת קא משבח קרא · ובגין דהוה תמן ההוא רבע אסתלק מתמן אלף וכלא רזא חדא · יעקב נטיל ברזא דיליה תרין ירחין ניס"ן ואיי"ר ואתכליל איהו ברזא דסיון דאיהו תאומים · עשו נטיל ברזא דיליה תרין ירחין תמו"ז א"ב ואיהו לא אשתכח ואתאביד דהא אט"ל לאו דיליה הוא ואפילו א"ב ט' יום אינון דיליה ולא יתיר ואתאביד ולא אשתכח ולאו איהו ברזא
תהלים ט דתאומים אלא אתפרש לחודיה וסטא לסט"א באפיסה ושממו כד"א והאויב תמו חרבות לנצח · ובגין דיעקב איהו תאומים אתיהיבת אורייתא לבנוי בחדש תאומים ואורייתא ברזא דתאומים תורה שבכתב ותורה שבעל פה · בחדש תליתאי לעם תליתאי בדרגין תליתאין תורה תליתאי תורה נביאים וכתובים וכלא חד:

בחדש השלישי וגו' · פרשתא דא בהאי קרא אוקמוה ליה לעילא תאני רבי חייא בההוא זמנא דמטו ישראל לטורא דסיני כניש לון קב"ה לזרעין דישראל ואשגח ליה בכלהו ולא אשכח בכלהו זרעא דישראל פסלו אלא כלהו זרעא קדישא כלהו בני קשוט · בההוא זמנא אמר קב"ה למשה השתא אנא בעי למיהב אורייתא לישראל משיך לון ברחימותא דאבהן ברחימותא דרחימנא לון ובאתוון דעבדית לון ואת הוי לי שליחא ואתיב מלין אלין · אמר רבי יוסי אמר רבי יהודה הך אמר קב"ה למשה במלה דא הוי לי שליחא מהימנא לאמשכא ישראל אבתראי:

ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יי' מן ההר וגו' · ומשה עלה אל האלהים לאתרא
שם יח דפריסן גדפוי דשכינתא כד"א ויט שמים וירד וגו' תאנא אמר רבי יהודה כל זמנא דגלופי מלכא עלאה מתישבן באתרייהו עלמין כלהו בחידו וכל עובדין מתישבן
שמות לד בקיומייהו (מאן כל עובדין מתישבן בקיומייהו) · כד"א את מעשה יי' כי נורא הוא · מאי
דברים י כי נורא הוא · אמר רבי אלעזר שלימו דכלא כד"א האל הגדול הגבור והנורא · מאי

ונורא דא יעקב וכתיב ויעקב איש תם כתרגומו גבר שלים · שלים בכלא · כך כל עובדין דקב"ה שלימין בשלימו בקיומא שלים · תניא רבי יוסי אומר יומא חד הוה קאימנא קמיה דר' יהודה סבא שאילנא ליה מאי דכתיב ויירא ויאמר מה נורא וגו' · מאי קא חמא דקאמר דאיהו נורא · אמר לי חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיח בההוא אתר כגוונא דלעילא · ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אקרי נורא · אמינא ליה אי הכי אמאי תרגומו דחילו ולא שלים · אמר לי לית דחילו אלא באתר דהוי שלימותא שכיח ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אתקרי נורא דכתיב יראו את יי' קדושיו כי אין מחסור ליראיו ממשמע דקאמר כי אין מחסור באתר דלית מחסור שלימותא שכיח · תאנא מי עלה שמים וירד אמר ר' יוסי דא הוא משה דכתיב ומשה עלה אל האלהים · א מי אסף רוח בחפניו דא הוא אהרן דכתיב ומלא חפניו קטרת סמים דקה · מי צרר מים בשמלה דא אליהו דכתיב אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי · מי הקים כל אפסי ארץ דא הוא אברהם דכתיב ביה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם · הוא תני הכי והוא אמר מי עלה שמים דא קב"ה דכתיב ביה עלה אלהים בתרועה (מי עלה תקון בסוד את האור אמנם בתרועה וירד בסוד ויבדל הבדילו לו אלהים בתרועה) · מי אסף רוח בחפניו דא קב"ה דכתיב אשר בידו נפש כל חי וגו' · מי צרר מים בשמלה · דא קב"ה דכתיב ביה צורר מים בעביו · מי הקים כל אפסי ארץ · דא קב"ה דכתיב ביה ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים · תו אמר מי עלה שמים וירד וגו' אלין אינון ארבע ב קטירי עלמא אש רוח מים ועפר · אמר ר' ייסא אתחזון מלה דר' יוסי דלא מתקיימאן · כד מטו מלין אלין לגביה דר' שמעון אתא ידוי ברישיה דרבי יוסי ובריכיה ואמר שפיר קא אמרת והכי הוא · אמר ליה מנא לך · א"ל הכי אוליפנא מאבא דהוה אמר משמיה דרב המנונא סבא · יומא חד הוה יתיב ר' שמעון בתרעא דצפורי אמר ליה ר' ייסא האי דאמר ר' יוסי מי עלה שמים וירד וגו' זמנא חדא אמר דא משה · לבתר אמר דא קב"ה · לבתר אמר אלין ד' קטירין אש רוח מים ועפר וחמינא ליה למר דבריכיה · אמר ליה ודאי שפיר קא אמר והכי הוא וכלא חד מלה וכלהו מלי אתקיימו בקב"ה וכלא בחד מתקלא סלקא · אתרגים ר' ייסא במלוי דר' שמעון ואמר ודאי האי הכי הוא והכי אוליפנא מקמיה דמר זמנא אחרא · (אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם דכתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה · הב"ל) וכלא שפיר · אבל סופא דקרא מאי קא איירי דכתיב מה שמו ומה שם בנו כי תדע מה שמו תינח · מה שם בנו מהו · אמר ליה רזא דמלה הא אוליפנא לר' אלעזר ברי · אמר ליה לימא לי מר דהא בחלמי שאילנא קמיה דמר האי מלה ואמר לי ואנשינא לה · אמר ליה אי אימא תדכר · אמר ליה ודאי דהא מה דאוליפנא קמיה דמר יומא דא אדכרנא · א"ל רזא דמלה היינו דכתיב בני בכורי ישראל וכתיב ישראל אשר בך אתפאר וברזא עלאה והאי אקרי בנו · אמר ינוח דעתיה דמר דהא רזא דא ידענא · אדהכי לא אדכר ר' ייסא אלם דעתיה אזל לביתיה אדמוך אחזיאו ליה בחלמיה חד ספרא דאגדתא דהוה כתיב ביה חכמה ותפארת במקדשו · אתער אזל לגביה דר"ש נשק ידוי אמר הכי חמינא בחלמא זמנא אחרא חמינא בחלמא חד

ספרא

בראשית כה · שם כח · תהלים לד · א ויקהל קנז ע"ב : · ויקרא טז · מלכים א יז · בראשית ב · תהלים מז · איוב יב · שם כו · בראשית ב · ב השרים סטעול' מקושר בכב וכט ד' אודות העולם · תהלים פט · שמות ד · ישעיה מט

שפירא דאגדתא דאחזיו קמאי והוה כתיב ביה חכמה ותפארת במקדשו חכמה לעילא
תפארת לתתא · במקדשו לגבייהו והכי תמינא בחלמא זמנא חדא · והכי אשכחנא
בפומאי · א"ל ר' שמעון עד כען רביא אנת למיעל בין מחצדי חקלא · והא כלא אחזיאו
לך ודא הוא דכתיב מה שמו ומה שם בנו כי תדע · חכמה שמו תפארת בנו :

(הגה) **ומשה** עלה אל האלהים זכאה חולקיה דמשה דזכי ליקרא דא דאורייתא אסהיד בגיניה כך (תאני ר' יהודה) ת"ח מה בין משה לשאר
בני עלמא · שאר בני עלמא כד סלקין סלקין לעותרא סלקין לרבו סלקין למלכו אבל
משה כד סליק מה כתיב ביה ומשה עלה אל האלהים זכאה חולקיה · ר' יוסי אמר
מכאן אמרו חברייא הבא ליטהר מסייעין אותו דכתיב ומשה עלה אל האלהים מה
כתיב בתריה ויקרא אליו יי' · דמאן דבעי לאתקרבא מקרבין ליה · ויקרא אליו ה' מן
תהלים סה ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב וגו' · ר' יצחק פתח °אשרי תבחר ותקרב ישכון
חצריך זכאה חולקיה דההוא ב"נ דקב"ה אתרעי ביה וקריב ליה למשרי בגו היכלא
קדישא דכל מאן דאיהו אתרעי ביה לפולחניה רשים הוא מרשימין דלעילא למנדע
דהא הוא אתבחר מקמיה דמלכא קדישא עלאה למשרי במדורוי · וכל מאן דאשתכח
ביה ההוא רשימא אעבר בכל תרעין דלעילא ולית דימחי בידוי · ר' יהודה אמר זכאה
שמות כ חולקיה דמשה דעליה כתיב אשרי תבחר ותקרב וכתיב ביה °ומשה נגש אל הערפל
שם כד °ונגש משה לבדו אל יי' והם לא יגשו · כה תאמר לבית יעקב אלין נוקבי ותגיד
במדבר ו לבני ישראל אלין דוכרין · ר' שמעון אמר כה תאמר כד"א °כה תברכו וכתיב °וחסידיך
תהלים קמה יברכוכה כלומר יברכו כה · כה תאמר לבית יעקב באמירה והיינו מסטרא דדינא ·
דברים ד ותגיד לבני ישראל כד"א °ויגד לכם את בריתו וכתיב °הגדתי היום ליי' אלהיך ·
שם כו ס"א יצחק לבני ישראל דוכרין דאתו מסטרא דרחמי · א"ר *יוסי הואיל ואתינא להאי מה הוא
הגדתי היום ליי' אלהיך · ליי' אלהינו מבעי ליה · אמר ליה ר' שמעון והי כאי
שם ח בלחודוי הוא · והא כתיב °כי יי' אלהיך מביאך אל ארץ טובה וגו' · °אשר יי'
שם ז שם ד אלהיך נותן לך · °כי יי' אלהיך אש אוכלה הוא וכלהו הכי · אלא הכי תנינן כל
הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה · וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי
שאין לו אלוה מאי טעמא משום דזרעא קדישא לארעא קדישא סלקא · ושכינתא
באתרה יתבא · והאי בהאי תליא · ומשה לא קאמר אלהיך אלא לאינון דהוו
זמינין למיעאל לארעא קדישא ולקבלא אפי שכינתא · ומה דלא אמר אלהינו
משום דהא משה לא זכה למיעאל לארעא ובגיני כך אלהיך ודאי בכל אתר משום
שם כו דאינון הוו זמינין למיעאל תמן א"ל ודאי הכי הוא · אבל הכא כתיב °ובאת אל
הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליי' אלהיך והא אינון
בארעא שריין מאי טעמא אלהיך ולא אלהינו · אלא אינון בעיין לאחזאה ולאודאה
דבגיני דחסד עלאה זכאן לכל האי ושריין בארעא ומאן לההיא ארעא ועבד
עמהון כל אינון טבאן ובגיני כך הוו אמרי מלין אלין לכהן (ולא לגבר גם אהרא) דכתיב
הגדתי היום ליי' אלהיך (והכי הוא ודאי) משום דאתי מסטרא דחסד · כה תאמר לבית
יעקב להוא אתר דאתחזי להו · ותגיד לבני ישראל בההוא אתר שלים דאתחזי להו דהא
יעקב וישראל תרין דרגין אסתלקו ובדרגא חד סלקין · אלא ישראל שלימותא דכלא

אקרי

אקרי · ותגיד לבני ישראל לאחזאה חכמתא ולאשתעי ברוח חכמתא טיבו וקשוט
דעבד לון קב"ה דכתיב ויגד לכם את בריתו · תניא אמר רבי יוסי זמנא חדא הוינא
אזיל בארחא והוה ר' חייא ברי עמי · עד דהוינא אזלין אשכחנא חד גבר דהוה לקיט
בחקלא עשבין לאסוותא קריבנא לגביה אמינא ליה ב"נ [א] קוטרא דקוטרי דעשבין למה ·
לא זקיף רישיה ולא אמר מידי · אהדרנא זמנא אחרא ואמינא הכי ולא אמר מידי ·
אמינא ליה לרבי חייא ברי או הכי ב"נ אטים אודנין או שטיא או חכימא · יתיבנא
גבוי · לבתר לקיט אינון עשבין ואחיד לון וחפא עליהון טרפי גופנין · אמר לן הכא
חמינא דיודאין אתון ויודאין אמרי עלייכו דאינון חכימין אי לא דחייסנא עלייכו השתא
תהוון רחיקן מבני נשא [ב] כסגירא דא דמרחקין ליה מכלא דהא הכא חמינא דריחא
דחד עשבא דהוה קריב גביכון עאל בגופייכו ותהוון רחיקן תלתא יומין · אלא אכילו
אלין תומי ברא ותתסון · אכלנא מנייהו דהוו שכיחין קמן ואדמכנא [ג] ואתקטרנא
בזיעא עד עידן סגי · לבתר אתערנא · אמר לן ההוא גברא השתא אלדכון עמכון
דאשכחתון לי דהא אסוותא דגופיכון על ידי אשתליס · עד דהוינא אזלין אמר לן כל
ב"נ בעי לאשתעי בב"נ אחרא כפום ארחוי דהא לנוקבא כפום ארחהא לגברא כפום
ארחוי לגבר' דגברי כפוס ארחוי אמינא לר' חייא ברי היינו דכתיב כה תאמר לבית יעקב
ותגיד לבני ישראל · (ס"א כה תאמר לבית יעקב בההוא אתר דאתחזי להו · ותגיד
לבני ישראל בההוא אתר שליט דאתחזי להו · דהא יעקב וישראל תרין דרגין אינון
ובדרגא חד סלקין אלא ישראל שלימותא דכלא אקרי) אמר לן חמיתון דלא זקיפנא
רישאי ולא אשתעינא בהדייכו משום דאבא חכימא בעשבין מכל בני דרא הוה ואוליפנא
מאבא ארחוי דכל עשבין דבהון קשוט ואנא בכל שתא מדוראי בינייכו והאי עשבא
דחמיתון דחפינא ליה [ד] בטרפי דגופנין אלין · בביתאי אית אתר חד והוא לסטר צפון
ובההוא אתר נעיץ חד ריחיא ומעינא דההוא ריחיא נפיק חד גבר בתרין רישין וחרבא
ביה בידיה ובכל יומא קא מצער לן ואנא לקיטנא האי עשבא וזילו אבתראי ותחמון
חיליה דהאי עשבא ומה די אלהא עלאה גלי בעלמא ולית מאן דידע ארחוי בכלא ·
אזילנא אבתריה עד דהוינא אזלי בארחא [ה] מאיך לחד נוקבא בעפרא ושוי מההוא
עשבא בנוקבא נפק חד חויא ורישא דיליה סגי · נטל חד [ו] סנטירא (נ"א סודרא)
וקטיר ליה כחד גדיא · דחילנא אמר לן זילו אבתראי עד דמטינא לביתיה · חמינא
ההוא אתר בחשוכא בתר חד כותלא · נטל חד שרגא ודליק דליקא סחרניה דההוא אתר
דריחיא · אמר לן ממה דתחמון לא תדחלון ולא תשתעון מידי · [ז] אדהכי שרי חויא מקטרוי
וכתש בקיסטא מההוא עשבא ושוי ברישיה דחויא · עאל חויא בההוא עינא דרחייא
ושמענא קלא דכל אתר מזדעזע · בעינן למיפק אחיד בידנא ההוא גברא אמר לא
תדחלון קריבו גבאי · אדהכי נפק חויא שתית דמא נקיט ההוא גברא מההוא עשבא
ושוי ברישיה כבקדמיתא · עאל בההוא עינא דרחיא · לשעתא זעירא חמינא דנפיק
מההוא עינא חד גברא בתרין רישין וחויא שרייא סחרניה דקדלוי · עאל בההוא
עינא דרחיא ונפק תלת זמני · הוה אמר [ח] זקיטא זקיטא ווי לאימיה דלההוא אתר
אוביל ליה · אדהכי אתעקר ריחיא מאתריה ונפקו גברא וחויא ונפלו ומיתו תרווייהו
ואנן דחילנא סגי · אמר לן ההוא גברא דא הוא חילא דעשבא דהא לקיטנא קמייכו ובגיני
כך לא אשתעינא בהדייכו ולא זקיפנא רישאי בשעתא דקריבתון גבאי · אמר לן אילו

ידעין

אקיטור קטיר' עשבים למה הוא צריך :

ב כמצורע הזה שמסגר מבני אדם :

ג ונתקשרתי לשהחיל ליגא ממני זיעה :

ד בעלי הגפן :

ה היה יורד לתוך נקב אחד בארץ ושם העשב נקבר בעפר :

ו הכל אחד :

ז בתוך קנסתיו הנחש מקשריו וכתש במכתשת מאותן העשבי' שלקט ושם העשבים בראש הנחש :

ח נריב אחת שניזונת מן התולעים בפ' ח"ק הביא זיקטא לא הוה יד"ע אבא מאי אכלת יומא חד הוה יתיב וקא אכיל רוזנא נפלה תולעת מנ' ואכלתה יבית בריב פחותם והרא אמר בשם לרוע מזיו שסניחה אביו שם :

ידעין בני נשא חכמתא דכל מה דנטע קב"ה בארעא והילא דכל מה דאשתכח בעלמ
ישתמודעון חילא דמאריהון בחכמתיה סגיאה · אבל לא טמיר קב"ה חכמתא ד
א ישעיהו מבני נשא אלא בגין דלא יסטון מארחוי ולא [א] יתרחיצו בההיא חכמתא ויתנשון ליה
כד אתינא ואמינא הני מלי קמיה דר"ש אמר ודאי חכימא הוה · ות"ח לית עשב
ועשבא דאתיליד בארעא דלא הוה ביה חכמתא סגיאה וחיליה בשמיא סגיא · ת"
ויחי רך א מן אזובא דבכל אתר דבעי קב"ה לדכאה לב"נ *באזובא מתדכי · מ"ט משום דיתע
חיליה דלעילא דאתפקדא עלוי דהא ההוא חילא דאתפקדא עלוי כד אתערא מבער
רוח מסאבא ואתדכי ב"נ ועלך אמינא בריך רחמנא דשזבך :

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים · מאי כנפ
דברים לב נשרים א"ר יהודה ברחמי דכתיב [ב] כנשר יעיר קנו וגו' · והיינו רזא דאמ
רבי שמעון דרך הנשר בשמים · מאי בשמים · ברחמי · מה נשר אשתכח ברחמי ע
בנוי ודינא לגבי אחרנין כך קב"ה אשתכח ברחמי לגבי ישראל ודינא לגבי עמין עעכו"ם
רבי אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד והוה אזיל ר' יוסי ור' חייא עמיה קמו בנהורי
יחזקאל א כד נהיר יממא והוו אזלי · אמר רבי חייא אמינא האי קרא דכתיב [ג] ופני אריה א
הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן · הא אריה בימינ
קכ א שור משמאלא *נשר באן אתר דוכתיה · אמר ליה רבי אלעזר באתרא *דיניקא שרי (נ"א דיעקב)
מ"ט משום דנשר בכלא אשתכח רחמי לבנוי דינא לגבי אחרנין · כך קב"ה אוקי
לון לישראל ברחמי · ובדינא לגבי אחרנין דכתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים
משלי ל וכתיב כנשר יעיר קנו · מנלן דנשר רחמי אקרי · דכתיב [ד] דרך הנשר בשמים · בשמים
ממש · ובגיני כך אריה לימינא · שור לשמאלא · נשר בינייהו ואחיד לון · אדם כליל
כלהו וכלא אתכלילן ביה דכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה :

שיר ח **ויהי** ביום השלישי וגו' · ר' אבא פתח [ה] אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה
לאחותנו ביום שידובר בה · אחות לנו קטנה דא כנסת ישראל דאקרי אחות
לקב"ה · ושדים אין לה היינו דתנינן בשעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני לא הוה
בהון זכוון ועובדין טבין לאגנא עלייהו דכתיב ושדים אין לה דהא אינון תקונא
ושפירו דאתתא · ולית שפירו דאתתא אלא אינון · מה נעשה לאחותנו · מה יתעביד
מינה בשעתא דקב"ה יתגלי בטורא דסיני למללא בפתגמי אורייתא ויפרח נשמתהון
מנייהו · אמר רבי יוסי בההוא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני בההוא ליליא
ונגהי תלתא יומין דלא אזדווגו לאנתתייהו אתו מלאכין עלאין וקבילו לישראל
באחוותא · אינון מלאכין לעילא וישראל מלאכין לתתא · אינון מקדשין שמא עילאה
לעילא וישראל מקדשין שמא עילאה לתתא · ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין בההוא
ליליא ומלאכי עלאי הוו אמרי אחות לנו קטנה ושדים אין לה דלית בהו זכוון
ועובדין טבין · מה נעשה לאחותנו כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא דא
ביומא דקודשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למיהב לון אורייתא :

(**ויהי** ביום השלישי ·) כתיב היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה והיינ
ביום השלישי · רבי שמעון אמר בשעתא דקודשא ב"ה בעא לאתגלאה

בטורא

בטורא דסיני קרא קב"ה לכל פמלייא דיליה אמר לון השתא ישראל רביין דלא ידעין
נימוסי והכא בעי לאתגלי עלייהו אי אתגלי עלייהו בחילא דגבורה לא יכלין למסבל ·
אבל אתגלי עלייהו ברחמי ויקבלון נימוסי הה"ד ויהי ביום השלישי · ביום השלישי ודאי
דאיהו רחמי · מנלן דכתיב [9]ויט שמים וירד · ובהאי אתגלי קב"ה לישראל · אקדים להו שמואל ב כב
רחמי בקדמיתא ולבתר אתייהיב להו אורייתא מסטרא דגבורה · ביום השלישי דהכי
אתחזי להו דבגיני כך ישראל אקרון · בהיות הבקר דכתיב [9]בקר לא עבות הא אי ש"ב כ כג
הוה עבות קדרותא אשתכח ולא אתגלייא חס"ד · ואימתי אתגלייא חס"ד בבקר
כד"א [9]הבקר אור דכד נהיר צפרא חס"ד אשתכח בעלמא ודינין מתעברן · ובזמנא בראשית מד
דלא נהיר בקר דינין עד כען לא מתעברן דכתיב [9]ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני איוב לח
אלהים · כיון דאתעברן אינון כוכביא ונהיר שמשא ביה שעתא כתיב בקר לא עבות ·
וחס"ד אתער בעלמא תתאה · בההיא שעתא כתיב בהיות הבקר וכיון דמתעברן
כוכביא בקר אשתכח · (נ"א דאתער בקר דינין לא אשתכחו) אמר רבי יוסי בהיות
הבקר שארי קב"ה לאתגלאה בטורא דסיני · תאנא בהיות הבוקר כד אתער זכותיה
דאברהם דכתיב ביה [9]וישכם אברהם בבקר · ויהי קלת וברקים אמר רבי אבא קלת בראשית יט
כתיב חסר תרין קלין דאהדרו לחד דא נפקא מן דא ,וחא ממיא · ומיא מרוחא תרין
דאינון חד וחד דאיהו תרי · אמר רבי יוסי קלת חד ואיהו קלא רברבא תקיפא דלא
פסקת לעלמין ההוא דכתיב ביה קול גדול ולא יסף דהא שאר קלין אתפסקן דתניא
בארבעה תקופין בשתא קלא אתפסקת וכדין דינין מתערין בעלמא והאי קלא דכליל
שאר קלין ביה לא אתפסק לעלמין ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה · תאנא
האי קלא קלא דקלין קלא דכליל כל שאר קלין · אמר ר' יהודה לית קלא אלא מסטרא
דרוחא ומיא ואשא ובקלא (ד"א וכלא) עביד קלא ואתכליל דא בדא וע"ד כתיב קלת ·
וברקים · א"ר יוסי היינו דכתיב [9]ברקים למטר עשה [א] שלהובא בעוטרי קטירא תהלים קלה
דרחמי בחיבתא דלא (שקיע) שכיהו · תנא ר' יהודה אומר בסטר גבורה אורייתא
אתייהיבת · אמר רבי יוסי אי הכי בסטר שמאלא הוי · אמר ליה אתהדר לימינא
דכתיב [9]מימינו אש דת למו וכתיב [9]ימינך יי' נאדרי בכח וגו' · אשכחן שמאלא דאתחזר דברים לג
לימינא וימינא לשמאלא הא גבורה לשמאלא · (ד"א לימינא) · וענן כבד על ההר וגו' שמות טו
עננא תקיף דשקיע באתריה דלא נטיל· וקל שפר חזק מאד מגו דעננא תקיף הוה נפיק
ההוא קלא כד"א [9]ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך · אמר רבי יהודה תלת חשוכי דברים ה
הוו דכתיב חשך ענן וערפל וההוא קלא הוה נפיק פנימאה מכלהו · אמר רבי יוסי
פנימאה דכלא הוה דביה כתיב קול גדול ולא יסף · אמר ר' אבא כתיב · **וכל** העם
ראים את הקלות · ראים · שמעים מבעי ליה · אלא הכי תנינן אינון קלין הוו מתגלפי
בההוא חשוכא ועננא [ב] וקבלא ומתחזין בהו כמה דאתחזי גופא וחמאן מה דחמאן
ושמעין מה דשמעין מגו ההוא חשוכא וקבלא ועננא ומגו ההוא חיזו דהוו חמאן הוו נהירין
בנהירו עלאה וידעין מה דלא ידעו דרין אחרנין דאתו בתרייהו וכלהו הוו חמאן אפין
באפין הה"ד (שם) פנים בפנים דבר יי' עמכם · ומאן הוו חמאן · תאני רבי יוסי מנהירו
דאינון קלין דלא הוה קול דלא הוה נהיר בנהירו דמסתכלי ביה כל גניזין וכל טמירין וכל
דרין דייתון עד מלכא משיחא · ובגיני כך כתיב וכל העם ראים את הקולות · ראים

ריאם

[א] נסבת בהתקשרותו קשר שאהבה כאיבם שאינו שוקע ופוסק וי"ל אפ"ש שהוא א"ש מ"מ ומי"ס קשורים יחד באהבה שאינו פוסק ונעבה ממנו ברק והוא ענין ברקים למטר עשה וגו': [ב] וערפל:

ראיה ממש · אמר רבי אלעזר וכל העם רואים · רואים כמה דאמינא דחמו מנהי
ישעי' ו דאינון קלן מה דלא חמו דרין בתראין אחרנין · את הקולת כד"א ואראה את יי'
ואראה יי' לא כתיב אלא את יי' · אוף הכא וכל העם רואים הקולת לא נאמר אלא א
הקולת · כגוונא דא את השמים ואת הארץ דהא אתין דאורייתא לאסתכלא באוריית
משלי ג (נ"א בחכמתא) אתייהבו · כבד את אביך ואת אמך · כבד את יי' מהונך · וכלו
לאתכללא בהו מלה אחרא · אוף הכא את הקולת לאסגאה ההוא קלא אחרא לתת
דהכים לון לגביה מה דנפיק מנייהו דביה חמאן ומסתכלן בחכמתא עילאה כל גו
עילאין וכל רזין טמירין וסתימין מה דלא אתגלייא לדרין בתראין דאתו בתריהון ול
לדרין דייתון לעלמין עד זמנא דייתי מלכא משיחא דכתיב כי עין בעין יראו בשוב ה
ציון · ואת הלפידים בקדמיתא ברקים והשתא לפידים · כלא חד אבל מדאתתקנו בתקו
תהלים ס"ב לאתחזאה אתקרון הכי · ואת קול השופר · תאני רבי יצחק כתיב אחת דבר אלהים שתי
זו שמעתי כד"א אנכי ולא יהיה לך · א"ר יהודה קל בשפר מבעי ליה · השפר למה אל
ויקרא כה ההוא קול דאקרי שופר דכתיב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביו
הכפורים בדא אתברי שופר · א"ר יוסי מה שופר אפיק קלא אשא ורוחא ומיא אוף הכ
כלא אתכליל בהאי ומדא נפקין קלין אחרנין · א"ר אלעזר קול דנפיק משופר דמשמע דשופ
חד וקול נפיק מניה ושופר בקיומיה שכיח ובג"כ כתיב קול השפר · ר' יהודה אמר הכ
דניאל ו שם ד קול השפר השפר כתיב חסר כד"א שפר קדם דריוש · מלכי ישפר עלך · שפר קדמ
שם ג להחויא · רבי שמעון אמר קול השפר אתרא דקלא נפיק מניה איקרי שופר · תו א"
דברים ח שמעון · ת"ח קול השופר אתרא דקלא היינו דכתיב כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם
מאי מוצא פי יי' דא קול (ס"א דנפיק משופר והאי קול) השופר הוא רב מכל שאר קלי תתו
ותקיפא מכלהו דכתיב וקול שפר חזק מאד ועל כל שאר קלין לא אתמר חזק מאד
ס"א אמר ר"ש *בהאי קול השופר תליא כלא ודא הוא דאקרי קול גדול דכתיב קול גדול ולא יסף · ואקו
מלכים א יט קול דממה דקה נהירו דבוציני דהוא זך ודקיק חכיך ונהיר לכלא · דממה · מאי דממ
תהלים לט אמר ר"ש דבעי ב"נ למשתוקא מניה ולמחסם פומיה כד"א אמרתי אשמרה דרכ
מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום · דממה איהו שתוקא דלא אשתמע לבר · וירא הע
ישעי' ו וינעו ויעמדו מרחק דחמו מה דחמו · וינעו כד"א וינועו אמות הספים מקול הקורא
יחזקאל א תאנא מה כתיב ביה ביחזקאל כד חמא גבורן נימוסי קב"ה דכתיב וארא והנה רו
סערה באה וגו' רוח סערה · אמאי א"ר יוסי לתברא ארבע מלכוון · א"ר יהודה תני
רוחא רבא דאתער בנימוסי גבורה דלעילא באה מן הצפון מצפון לא כתיב אלא מ
הצפון ההוא דאשתמודע לעילא ההוא דטמיר וגניז לעילא · ענן גדול ואש מתלקח
ס"א ולא אחיד אחיד בסטרוי דהוה אחיד ביה *ולא הוה אחיד בסטרוי לאתערא דינא דתמינן תלת זמנין ביומ
וגו' ינקא ההוא דינא קשיא א בקרדיטי גליפין מסטרא דגבורה הה"ד ואש מתלקחת בג
א ממונים לאתערא בעלמא · ומה מבסם ליה ההוא דכתיב ביה ונגה לו סביב דההוא זיהרא דאסח
מחזיקים מגד בגנרס כידוע ליה מכל סטרוי מבסם ליה ומתקין ליה בגין דלא להוי דינא קשיא ויכלון ב
שם נשא למסבליה · ומתוכה כעין החשמל תאנא ומתוכה ומגווה כעין החשמל מאי חשמ
קס ב רנ ב רמז א א"ר יהודה *חיות אשא ממללא · תאנא א"ר יוסי חשמל מה דהוה לבא לאש
דכתיב מתוך האש כעין החשמל · ולא החשמל מתוך האש · מגו אשא דאיהו לגו באש
כעין החשמל דאיהו בתר ארבע דרגין דכתיב רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה

סביב · ומתוכה כעין החשמל מתוך האש · ההוא דכתיב ביה ואש מתלקחת · תניא רבי
יוסי בר רבי יהודה אמר חמו ישראל הכא מה דלא חמא יחזקאל בן בוזי ועלהו אתדבקו
בחכמתא עלאה יקירא · חמשה דרגין דקלין חמו ישראל בטורא דסיני · ובחמשה דרגין
אלין אתייהיבת אורייתא דרגא חמשאה הוא דכתיב קול השפר · יחזקאל לקבליהון חמא
חמשה דרגין דאינון לבר מאלין דאינון רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב
כעין החשמל · אמר רבי אלעזר בישראל כתיב פנים בפנים דבר יי' וגו' · ביחזקאל כתיב (דברים ה)
כעין ודמות כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין כמאן דחמי ב"כ בתר כותלא · אמר רבי
יהודה מה דחמו ישראל לא חמא נביאה אחרא כ"ש מה דחמא משה דלא חמא נביאה
אחרא* · זכאה חולקיה דכתיב ביה ויהי שם עם יי' ולא בחיזו אחרא כמה דכתיב ומראה (ס"א כ"ש בר נש אחרא)
ולא בחידות · אמר רבי יוסי ת"ח כתיב *היה היה דבר יי' נבואה לשעתא הוה · ר' יהודה (שמות לד)
אומר לקיומא הוא דאתא דאצטריך למהוי בגיניהון דישראל לאשתמודעא דהא לא שביק לון (במדבר יב) (כ א)
קב"ה ובכל אתר דמתפזרין ישראל בגלותא עמהון הוא שריא · אמר רבי אלעזר היה היה
דחמא ולא חמא דקאים באינון מלין ולא קאים הה"ד וארא כעין חשמל ולא חשמל · אבל
ישראל מה כתיב בהו וכל העם ראים את הקולות כל חד וחד חמא כדקא חזי ליה · דתניא
כל חד וחד הוו קיימין שורין שורין תחומין תחומין וכדקא אתחזי להו חמו כל חד וחד ·
אמר ר"ש רישי דעמא בלחודייהו רישי דשבטין בלחודייהו נוקבי בלחודייהו ה' דרגין לימינא
ה' דרגין לשמאלא הה"ד אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם (דברים כט)
זקניכם ושוטריכם כל איש וגו' הא ה' דרגין לימינא · וה' דרגין לשמאלא מאן אינון ·
אינון דכתיב טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימיך הא ה'
דרגין לשמאלא כלהו דרגין אתתקנו כגוונא דלעילא · לקבליהון ירתו ישראל אחסנת עלמין
עשר אמירן דבהו תליין כל פקודין וכל זכוון וכל ירותת אחסנא דאינון חולקא טבא דישראל ·
תאנא בההיא שעתא דקב"ה אתגלי בטורא דסיני הוו חמאן כל ישראל כמאן דחמי
נהורא בעששיתא ומההוא נהורא הוה חמי כל חד וחד מה דלא חמא יחזקאל נביאה ·
מ"ט משום דאינון קלין עלאין אתגליאו (נ"א אתגליפו) בחד כמה דאמינא דכתיב וכל
העם רואים את הקולות · אבל ביחזקאל שכינתא אתגלי ברתיכוי ולא יתיר והוה חמי
כמאן דחמי בתר כתלין סגיאין · אמר רבי יהודה זכאה חולקא דמשה דכתיב ביה
וירד יי' על הר סיני ויקרא ה' למשה זכאה דרא דכתיב ביה וירד יי' לעיני כל העם על
הר סיני · ת"ח כתיב מימינו אש דת למו דהא מימינא אתגלי מה דאתגלי · מה בין
האי להאי : אמר ר' יוסי הכא בסיני רישא וגופא דמלכא דכתיב ויט שמים וירד ובאתר (שמואל ב כב)
דאית רישא אית גופא · אבל ביחזקאל כתיב ותהי עליו שם יד יי' דאתגלי ידא ולא (יחזקאל א)
גופא · ותנינן אפי' בידא יד יי' עלאה יד יי' תתאה · ת"ח כתיב נפתחו השמים ואראה
מראות אלהים · מראות כתיב חסר לאחזאה דבגין שכינתא קאמר דהא ואראה מראות
חסר מראה חד · אמר רבי ייסא וכי שכינתא לאו כלא · אמר רבי יוסי לא דמי רישא
דמלכא לרגלוי דמלכא אע"ג דכלא הוי בגופא דמלכא · ת"ח בישעיהו כתיב ואראה (ישעיה ו)
את יי' ביחזקאל כתיב ואראה מראות אלהים הכא את התם מראות · מה דחמא
דא חמא דא · זכאה חולקיה דמשה דלא הוה נביאה מהימנא שלימא כוותיה ·
ואראה את יי' את דייקא · ואראה מראות אלהים מראות דייקא : ובדרגא חד הוו · אי

הכי אמאי לא פריש ישעיה כולי האי · אמר רבי יוסי דא כליל דא פריש מאי טעמא
פריש כולי האי יחזקאל · אלא כלא אצטריך בגיניהון דישראל דינדעון חביבותא דחביב
להו קב"ה דשכינתיה ורתיכוי אתיין לדיירא בינייהו בגלותא · א"ר חייא בארץ כשדים
ישעיה כג והא כתיב הן ארץ כשדים זה העם לא היה אמאי אתגלי שכינתא תמן · אי תימא
בגיניהון דישראל הוה טב דתשרי שכינתא בגווייהו ולא יתגלייא · אלא הכי תאנא אי
לאו דאתגלייא לא הוו ידעין · והא דאתגלייא מה כתיב על נהר כבר על מיא באתר
ויחי רכב ג דלא יסתאב ולא *שריא מסאבותא וההוא נהרא הוה חד מארבע נהרין דנפקין מגנתא
דעדן דכתיב על נהר כבר · מאי כבר דכבר הוה מאתר דשכינתא שריא עלוי ·
וכתיב ותהי עליו שם יד יי' · שם ולא באתר אחרא · אמר רבי חייא כתיב ומתוכה
דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה · תאנא ברזא עלאה ארבע חיוון
אית דאינהו לגו בגו היכלא קדישא ואינון קדמאי עתיקין דעתיקא קדישא כללא
דשמא עלאה · ויחזקאל חמא דמות דרתיכין עלאין דהא הוא חמא מאתר דלא הוה
נהיר כל כך · תאנא כגוונא דלעילא אית לתתא מינייהו וכן בכלהו עלמין כלהו אחידן
דא בדא ודא בדא · ואי תימא לעילא יתיר דחמא · תנינן משה חמא מאספקלריא
דנהרא וכלהו נביאי לא חמו אלא מגו אספקלריא דלא נהרא דכתיב ואראה מראות
במדבר יב אלהים וכתיב אם יהיה נביאכם יי' במראה אליו אתודע וגו' לא כן עבדי משה
וגו' וכתיב פה אל פה אדבר בו · א"ר יוסי ת"ח דנביאין כלהו לגביה כנוקבא לגבי
דכורא דכתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ושאר נביאים (כתיב במראות ולמשה ה')
במראה אליו אתודע · במראה ולא מראות · כ"ש יחזקאל דאפילו מראה לא כתיב
ביה אלא מראות חסר וכ"ש דכתיב במשה ולא בחידות אלא כל מלה על בורייה ·
זכאה איהו דרא דנביאה דא שרי בגווייהו · א"ר יוסי ברבי יהודה אפין באפין חמו
ישראל זיו יקרא דמלכיהון (נ"א דמאריהון) ולא הוה בהון סומין וחגרין וקטיעין
וחרשין · סומין משמע דכתיב וכל העם רואים · חגרין דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר ·
ישעיה לה קטיעין וחרשין נעשה ונשמע · ולזמנא דאתי כתיב אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם:
תהלים קו **וידבר** אלהים את כל הדברים האלה לאמר · רבי יהודה פתח מי ימלל גבורות
יי' ישמיע כל תהלתו · בכמה ארחין אורייתא אסהידת בבר נש דלא
יחוב קמי מאריה · בכמה ארחין יהיב ליה עיטא דלא יסטי מארחוי לימינא ולשמאלא ·
בכמה ארחין יהיב ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה וימחול ליה דתנן שית מאה
ותלת עשר זיני עיטא יהיב אורייתא לב"נ למהוי שלים במאריה בגין דמאריה בעא
לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי ויתיר בעלמא דאתי דהא תנינן כל מה
דקב"ה אשלים ליה לבר נש מאינון טבאן דזכי בהו לעלמא דאתי אשתלים בהו · מ"ט
משום דעלמא דאתי דקב"ה הוי · (ואי תימא דהאי עלמא לאו דידיה הוא אלא)
והכי תנינן האי עלמא לקבליה דעלמא דאתי לא הוי אלא כפרוזדור לגבי טרקלין
(בגין כך עלמא דאתי דקב"ה הוי) וכד זכי ההוא זכאה בדידיה זכי · דתניא כתיב
דברים יח ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו · מאי טעמא משום דיי' הוא נחלתו · זכאה חולקיה
דמאן דזכי לאהבה אחסנתא עלאה דא · זכי בה בעלמא דא ובביתא דהאי עלמא כך
ישעיה נו בעלמא דאתי ובביתא עלאה קדישא דכתיב ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם :

זכאה

זכאה חולקיה דהוא זכאה דמדוריה עם מלכא בביתיה · רבי שמעון אמר זכאה חולקיה
דהוא זכאה דזכי להאי דכתיב אז תתענג על יי׳ · עם יי׳ לא כתיב אלא על יי׳ · מאי ישעיה נח
על יי׳ אתר דעלאין ותתאין אתמשכן מיניה ותאבין לההוא אתר דכתיב מאין יבא תהלים קכא
עזרי · וכתיב ועד עתיק יומיא מטא וקדמוהי הקריבוהי ותיאובתא ועינוגא דצדיקיא דניאל ז
לאסתכלא לההוא זיוא דכל זיוא מיניה נפקא ואתמשכן מיניה כל אינון כתרין · תו
אר״ש תנינן בהאי קרא אז תתענג על יי׳ סופיה דקרא מה כתיב והרכבתיך על
במותי ארץ על ההוא אתר דאקרי במותי ארץ איהו לעילא מהאי ארץ וההוא אתר
דאקרי *במותי ארץ היינו שמים והיינו דכתיב על במתי ארץ · על יי׳ · א״ר אבא אז
תבא לא כתיב אלא אז תתענג על יי׳ היינו שמים דכתיב רומה על השמים אלהים · תהלים נז
והרכבתיך על במתי ארץ היינו ארץ החיים ממשמע דכתיב על במותי לאכללא ציון
וירושלם דאקרון במתי ארץ והיינו שמים דלעילא וארץ דלעילא · ומלה דאמר ר׳ שמעון
הכי הוא וכלא חד דכתיב ועד עתיק יומיא מטא וגו׳ וכל הני מילי לאתר חד סלקין ·
אמר ר׳ אבא לר״ש לימא לי מר האי קרא כוליה במאי אוקימנא ליה דכתיב אז תתענג
על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך · אמר ליה הא כלא
אתמר דתפנוקא ועדונא על יי׳ כתיב אתר דאיהו לעילא · וכתיב ועד עתיק יומיא
מטא וגו׳ · על במתי ארץ כמה דאתמר · והאכלתיך נחלת יעקב אביך כמה דכתיב
ויתן לך האלהים מטל השמים וגו׳ · והיינו נחלת יעקב · וברכתא דבריך יצחק ליעקב בראשית כז
על האי שמים קאמר · וברכיה בברכתא דזמינין בנוי דיעקב לאחיא בההוא טלא
לזמנא דאתי דכתיב ויתן לך האלהים · לך ולא לאחרא · מטל השמים דביה זמינין
מתיא לאחיא לזמנא דאתי דנפיק מעתיקא לזעירא דאפין ושריא בהאי שמים · אסתכל
ר׳ אבא ואמר השתא אשתמע כלא והשתא דברכתא דיצחק עלאה ממאי דאשכינא ·
* תאנא מי ימלל *גבורת יי׳ · מי ידבר מבעי ליה · אמר ר׳ חייא כד״א סד א
וקטפת מלילות בידך · גבורת יי׳ · דסגיאין אינון ונפקין מגבורה חד · ותאנא חד דברים כג
גבורה עלאה עטרא דעטרין מתעטרא ונפקין מיניה חמשין תרעין · מנהון ימינא · ומנהון
שמאלא · וכל חד וחד גבורה אתקרי וכל חד וחד מתעטרא [ב] בקרדיטי גליפין נהורין
וכלהו אקרון גבורת יי׳ · אמר רבי חייא גבורת יי׳ חסר כתיב · דהא כלהו כלילן בדא ·
ישמיע כל תהלתו · דא הוא שכינת זיו יקריה דקב״ה דכתיב ותהלתו מלאה הארץ ·
אמר ר״ש כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו׳ · שם האחד פישון וגו׳ · הא בראשית ב
אלין בשמהן אקרון · והני ארבע מההוא נהר דנפיק אתמשכן · מה שמיה דההוא נהרא
דנפיק אמר ר׳ שמעון *יובל שמיה דכתיב ועל יובל ישלח שרשיו וכתיב ולא ימיש ויקרא כה א ירמיה יז
מעשות פרי · מאי טעמא לא ימיש משום דעל יובל ישלח שרשיו · ועל דא כתיב
וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו · ובגין כך כתיב יוצא · *יוצא ואינו פוסק · ישעיה נח ויקרא שם ב
תאנא א״ר שמעון כתיב

וידבר אלהים את כל הדברים וגו׳ וידבר בגין לאכרזא מילין · דתאנא
בשעתא דקב״ה אתגלי ושארי למללא עלאין ותתאין אתחלחלו ונפקו
נשמתהון דישראל · ותאנא ההוא מלה הוה טאס מלעילא לתתא ומתגלפא
בארבע רוחי עלמא וסלקא ונחתא · כד סלקא אשתאבא מטורי דאפרסמונא

א כל זה עד כתיב שם לקוטים ואינם שייכים כלל : (נ״א על ארץ)

ב בקרדיטי הו׳ כמ״ש בסמוך והוא כמו גרדיני ושרש המלה נגזר ממל׳ קרדונית׳ שהוא רמז על החזק והתקף הדין שבשם :

דכיא ואשתאבא בבוצינא טלא דלעילא ואשאר בשארניכון דישראל ותבא בהון נשמתהו
ואשאר ומתגלפא באתריה בלוחי אבנא · וכן כל מלה ומלה · א"ר שמעון כל מלה
ומלה הוה מליא בכל אינון טעמין בכל אינון מלין גזרין אגרין ועונשין רזין וסתרי
א כאילו הוה שמלה מכל דבר — כאסקופא דא דאיהי מליא מכלא · ובשעתא דהוה נפיק הוה מלה אתחזי חד · וכד
הוה מתגלפא באתרוי אתחזון בהוא מלה שבעין ענפין דסלקין בגוה וחמשין כתרי
(נ"א רתיכין) חסר חד מהאי גיסא וחמשין חסר חד מגיסא אחרא כפטישא דנ
ירמיה כג — בזמנא דאיהו בטש בטנרא · כד"א וכפטיש יפוצץ סלע והוו חמאן כל ישראל
עינא בעינא והוו חדאן וכלהו דרין בתראין כלהו אזדמנו לתמן וכלהו קבילו אורייתא
דברים כט — בטורא דסיני דכתיב כי את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה עמנו היום
וכלהו כל חד וחד כדקא חזי ליה · וכלהו חמאן ומקבלין מלין · אלהים דא גבורה ·
את · דאתכליל בימינא כמה דתנינן את השמים דאיהו ימינא ואת הארץ דאיהו
ישעיה מח — שמאלא דכתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים · וימיני דא הוא את · כל ·
לאכללא כל שאר כתרין · הדברים · מתקשרן דא בדא · האלה · כל אינון טעמין כל
דברים לג — אינון רזין כל אינון סתרין גזרין ועונשין · לאמר · למהוי ירותא לכלא דכתיב תורה
(ס"א ואי) — צוה לנו משה מורשה · *דאי תימא לגלאה מה דלא אצטריך לגלאה לכל ב"נ · כתיב אנכי
יי' אלהיך · כמה דהכא טמירא וסתים כך יהיו מלין אלין טמירין וסתימין בלבך · ד"א
וידבר אלהים חד · את כל הדברים האלה לאמר · הא חמש דרגין אחרנין · ר' יהודה
אמר וידבר אלהים · גבורה · את · ימינא · כל · דא ודא · (האלה · אינון דאתגליין
דכתיב וכל העם רואים את הקולות · ד"א כל) א"ר יצחק לאכללא אברהם דכתיב ויי'
ברך את אברהם בכל · הדברים לאכללא שאר כתרין דאתכסיין · האלה אינון דאתגליין ·
משלי יב — וכתיב וכל העם רואים את הקולת · לאמר דא הוא דכתיב אשת חיל עטרת בעלה ·
ירמיה ג — וכתיב לאמר הן ישלח איש את אשתו · אמר רבי יצחק אמאי אתיהיבת אורייתא באשא
ב בשני קשרים ר"ל שיהיו — וחשוכא דכתיב וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל · דכל מאן דישתדל
יש"אל קשורים — באורייתא אשתזיב מאשא אחרא דגיהנם ומחשוכא דמחשכין כל שאר עמין לישראל
בשני ענויים דהיינו גיהנם — דבזכותיה דאברהם אשתזיבו ישראל מאשא דגיהנם דתניא אמר ליה קב"ה לאברהם כל
וגלות א"א אלא — זמנא דבניך ישתדלון באורייתא ישתזבון מאלין ואי לא הא נורא דגיהנם דשלטא בהו
טוב שיהיו — וישתעבדון ביני עממיא · א"ל ב בתרי קטורי לא מזדקפן מלין · אלא אי ניחא קמך
בגלות ויהיו — ישתזבון מנורא דגיהנם וישתעבדון ביני עממיא עד דיתובון גבך · א"ל יאות הוא
ניצולין מגיהנ': דברים לב — ודאי הה"ד אם לא כי צורם מכרם · מאן הוא צורם דא הוא אברהם דכתיב הביטו אל
ישעיה נא — צור חצבתם · ויי' הסגירם · דא קב"ה דאסתכם על ידוי · אמר רבי יהודה מיומא
ג עיין בפרדס רמונים — דנפקו ישראל ממצרים עד יומא דאתיהיבת אורייתא חמשין יומין הוו · מאי טעמא א"ר
מהרמ"ק שער יג פ"ג: — יהודה משום אינון שני דיובלא דכתיב וקדשתם את שנת החמשים שנה · תאנא אר"ש
ויקרא כה / פו ב פב ב — ההוא יובלא אפיק לון לישראל ממצרים · ואי תימא דיובלא ממש · אלא *מסטרא דיובלא
הוה ומסטרא דיובלא אתער דינא על מצראי · ובג"כ חמשין אלין דיובלא הוו · תאנא
לקבל דא חמשין זמנין אתמר ואדכר באורייתא נמוסין דמצרים ושבחי אינון כלהו · אשר
הוצאתיך

הוֹלאתיך · וואוליאך · כי ביד חזקה הוליאך · וכלהו זמני חמשין איכון ולא יתיר דברים ד
משום דכלא ביובלא אתעטר ומסטרא דיובלא אתא כלא · ובגיני כך אורייתא דאתי שמות יג
מגבורה אתעטרת בימינא דכתיב מימינו אש דת למו · ותניא חמשה קלין הוו · דברים לג
וכלהו אתחזיאו בהו ואתכלילו בהו ואתעטרו בדא · אמר רבי שמעון בההוא זמנא
דקבילו ישראל אורייתא יובלא דא אעטר בעטרוי לקב״ה כמלכא דאתעטר בגו חיליה
דכתיב נאינה וראינה בנות ליון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו · מאן אמו דא שיר ג
יובלא · ויובלא התעטר בהדוה ברחימו בשלימו דכתיב אם הבנים שמחה · מאן אם תהלים קיג
הבנים · אר״ש דא יובלא · א״ר יהודה ע״ד כתיב ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך משלי כג
מאן אביך ואמך · א״ר יהודה כמה דאוקמוה בספרא דצניעותא דכתיב ערות אביך ויקרא יח
וערות אמך לא תגלה · ווי למאן דגלי ערייתהון · תאנא א״ר יצחק בשעתא דקב״ה
אתגלי בטורא דסיני אזדעזע טורא · ובשעתא דסיני אזדעזע כל שאר טורי עלמא
אזדעזעו והוו סלקין ונחתין עד דאושיט קב״ה ידוי עלייהו ואתישבו וקלא נפקא ומכרזא
מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור ההרים תרקדו כאילים וגו׳ ואינון תבאן תהלים קיד
ואמרין מלפני אדון חולי ארץ · אמר רבי יצחק מלפני אדון דא אימא דכתיב אם
הבנים שמחה · חולי ארץ דא אימא תתאה · מלפני אלוה יעקב דא הוא אבא דכתיב
בני בכורי ישראל · ועל האי כתיב בעטרה שעטרה לו אמו · מהו בעטרה א״ר שמות ד
יצחק כמה דכתיב ושאול ואנשיו עוטרים את דוד · משום דמתעטר בחוורא בסומקא שמואל א כג
ובירוקא בכל גוונין דכלהו כלילן ביה ואסתחרן ביה · אמר רבי יהודה בעטרה שעטרה
לו אמו · מאן עטרה דכתיב ישראל אשר בך אתפאר · וכתיב ובית תפארתי אפאר · ישעיה מט
אמר ר׳ יצחק אורייתא אתיהיבת באשא אוכמא על גבי אשא חוורא לאכללא ימינא שם ס
בשמאלא ושמאלא דאתהדר ימינא דכתיב מימינו אש דת למו · א״ר אבא בשעתא
דתננא דסיני הוה נפיק סליק אשא ומתעטר בההוא תננא באתגלייא כאתכלא דא
וסליק ונחית וכל ריחין ובוסמין דגנתא דעדן הוה סליק ההוא תננא בחיזו דחוור
וסומק ואוכם הה״ד מקטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל · ההוא תננא מאן הוה · שיר ג
אמר ר׳ יצחק *שכינתא דאתגלי לתמן כד״א מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן · שם ג
אמר רבי יהודה למה לך כולי האי הא קרא פליג הוא דכתיב והר סיני עשן כלו
מפני אשר ירד עליו יי׳ באש ויעל עשנו כעשן הכבשן · זכאה עמא דחמאן דא וידעין
דא · א״ר חייא כד אתגליפו אתוון בלוחי אבנא הוו מתחזיין בתרין סטרין מסטרא דא א משפיר סיו
ומסטרא דא ולוחין מאבן א ספירינון הוו ואתגליפו ואתחפיין באשא חוורא ואתוון ב לב קסו ב
הוו מאשא אוכמא ומתגלפן תרין סטרין מסטרא דא ומסטרא דא · אמר ר׳ אבא רכג א רז ב
לוחין הוו בעינייהו ואתוון הוו טאסין ומתחזיין בתרין אשין אשא חוורא ואשא אוכמא ויקרא קטו א
לאתחזאה כחדא ימינא ושמאלא דכתיב ארך ימים בימינה בשמאלה וגו׳ · והא כתיב ג קכב א לו
מימינו אש דת למו · אלא מסטרא ב דגבורה הוה ואתכלילת ג בימינא ובג״כ אשא חוורא לב א פ ב :
ואשא אוכמא · תאנא כתיב והלחת מעשה אלהים המה וגו׳ (מעשה אלהים ודאי) · משלי ג
א״ר יהודה והלחת כתיב חד · תרי הוו ומתחזיין חד · ועשר אמירן מתגלפי בהו · חמש שמות לב
כלילן בחמש למהוי כלא ימינא · מעשה אלהים המה ודאי · ר׳ יצחק אמר של ספירינון הוו

והרין

ותרין אבנין הוו · ואבנין הוו סתימאן · נשיב קב"ה ברוחא ואתפשטו ואתגליפו תרי
לוחין · רבי יהודה אמר כעין ספירינון הוו · (דהוה אבן טבא) משמע דכתיב מעשי
אלהים המה · אמר ליה אי הכי כספירינון דא דהוא אבנא טבא יקירא משאר אבני
להו עובדא דקב"ה אינון · א"ל במאי אוקימנא מעשה אלהים המה · המה דייקא
אלא ת"ח כתיב והלחת מעשה אלהים · הלחת כתיב · ולא כתיב והאבנים מעשי
אלהים המה · אמר ר' שמעון כלא חד הוא אבל אלין תרין לוחין עד לא אתבר
עלמא הוו ואסתלקו מערב שבת ועבד לון קב"ה ועובדוי הוו · ממה אתעבידו · תאנא
מההוא טלא עלאה דנגיד מעתיקא קדישא · וכד נגיד ואתמשך לחקל דתפוחין קדישי
נטל קב"ה תרין כפורי מנייהו ואתגלידו ואתעבידו תרין אבנין יקירין · נשב בהו ואתפשט
לתרין לוחין הה"ד מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא · כמה דכתיב
דברים ט כתובים באצבע אלהים · תאנא אצבע אלהים · ההוא אצבע סליק לעשרה · כמה
דאתמר האצבע אלהים היא · וכל אצבע ואצבע סליק לעשרה עד דאתעביד ידא
שמות יד שלימתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה · אמר ר' יהודה חרות על הלחת
נקיבן הוו אבנין ואתחזיאו לתרין סטרין חרות גלופא דגליפין · אמר רבי אבא מהאי
סטרא אתחזי סטרא אחרא ואתקרי מהכא מה דכתיב בסטרא אחרא · רבי
אלעזר אמר נסא הוו כתיבין דכל בני נשא הוו אמרין וסהדין דהא מכתב אלהים
הוא ודאי דהא כל בני עלמא לא יכלין למנדע לון כמה דהוו לדעתייהו דאינון
דאמרין נקיבן הוו מי כתיב חרות בלחת על הלחת כתיב · אלא הכי תאנא
חמשא קלין אינון לימינא · וחמשא לשמאלא · ואינון דשמאלא כליל בימינא · ומן
ימינא אתחזון אינון דשמאלא והכא כלא איהו ימינא ואתכלילן אלין באלין מאן דהוה
בסטרא דא חמי לסטרא אחרא וקרי לון לאינון אתוון · דהא תנינן שמאלא אתהדר
ימינא דכתיב מימינו אש דת למו · ובגין כך מכתב אלהים הוא ודאי · הא כיצד
מאן דהוה מסטרא דא הוה קרי בדא אנכי יי' אלהיך · ומאלין אתוון הוה חמי
וקרי לא תרצח · הוה קרי לא יהיה לך · והוה חמי וקרי לא תנאף · והוה קרי לא
תשא את שם יי' אלהיך לשוא · והוה חמי וקרי לא תגנב · וכלא מסטרא דא וכך
שם לב לכלהו וכדין מסט"א וכלהו כלילן דא בדא הה"ד והמכתב מכתב אלהים הוא · מכתב
אלהים הוא ודאי · וירד משה אל העם ויאמר אליהם · רבי יוסי אמר מאי אמירה
דא דכתיב ויאמר אליהם · ולא כתיב מאי קאמר · א"ר יצחק ת"ח ארחא דעלמא
הוא כד אתי חדוותא לב"נ או כד אתי צערא עד לא ידע מניה לא יכיל למסבל דהא
לבא אתפרח לשעתא · וכד ידע מניה קאים בקיומיה ויכיל למסבל · כל שכן הכא
(נ"א והכא לאו הכי) דהא משה אמר לון כל מה דהוה לבתר ואתקיף לבייהו במלין
ולא יכילו למסבל · כ"ש אי לא אמר לון מידי ובג"כ ויאמר אליהם בקדמיתא ואתקיף לבייהו ·
ולבתר וידבר אלהים ועם כל דא לא יכילו למסבל דהא תנינן אמר רבי יהודה אמר
ר' חייא אמר ר' יוסי כד שמעו מלה דקב"ה פרחת נשמתייהו וסלקא נשמתייהו
דישראל עד כורסי יקרא דיליה לאתדבקא תמן · אמרה אורייתא קמיה דקב"ה
ויקרא יז וכי למגנא הוינא מתרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא · למגנא כתיב בה ואיש
איש

איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם · ואל בני ישראל תדבר לאמר · כי לי בני ישראל ויקרא כד
עבדים · אן אינון בני ישראל · בה שעתא אהדרת אורייתא נשמתייהו דישראל כל חד שם כה
וחד לאתריה · אורייתא אתקיפת ואחידת בהו בנשמתייהו לאהדרא להו לישראל · הה"ד
תורת יי' תמימה משיבת נפש · משיבת נפש ממש · תאנא כתיב וישב שלמה על כסא תהלים יט ד"ה א כט
יי' למלך כמה דכתיב שש מעלות לכסא · רבי אבא אמר דקיימא סיהרא באשלמותא · מלכים א י
דתנינן ביומוי דשלמה קיימא סיהרא באשלמותא· אימתי באשלמותא (נ"א תנא כתיב ותרב
חכמת שלמה וגו' מאי ותרב א"ר אבא דקיימא סיהרא באשלמותא מאי באשלמותא)
דקיימא בחמשה עשר כמה דתנינן אברהם · יצחק · יעקב · יהודה · פרץ · חצרון · רם ·
עמינדב · נחשון · שלמון · בועז · עובד · ישי · דוד · שלמה · כד אתא שלמה קיימא
סיהרא באשלמותא · הה"ד וישב שלמה על כסא יי' למלך וכתיב שש מעלות לכסא כלא
כגוונא דלעילא · ביומוי דצדקיה קיימא סיהרא בפגימותא ואתפגים כד"א וירח לא יגיה ישעיה יג
אורו · דתנינן ביומוי *דצדקיה אתפגים סיהרא ואתחשכו אנפייהו דישראל · פוק וחשיב · ויקרא מ ב
רחבעם · אביה · אסא · יהושפט · יהורם · אחזיהו · יואש · אמציהו · עוזיה · יותם ·
אחז · יחזקיהו · מנשה · אמון · יאשיהו · צדקיהו · וכד אתא צדקיהו אתפגים
סיהרא וקיימא על פגימותא · דכתיב ואת עיני צדקיהו עור · ביה זמנא השליך ירמיה נב איכה ב
*משמים ארץ · האי ארץ אתעברא מקמי שמים ואתרחקת מניה ואתחשכא האי ויקרא קיד א
ארץ · (כלומר דקיימא סיהרא בפגימותא) · תאנא בשעתא דקיימו ישראל על טורא
דסיני שרי סיהרא לאנהרא דכתיב ויט שמים וירד מהו וירד דקריב שמשא לגבי שמואל ב כב
סיהרא ושרי לאנהרא סיהרא דכתיב דגל מחנה יהודה מזרחה · בטורא דסיני אתמנא במדבר ב
יהודה רופינס במלכותא דכתיב ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן · (נ"א רבי הושע יב
יצחק אמר מהכא ויהודה עוד רד עם אל הוה שולטניה בשעתא דהאי אל שליט
מלכותיה על טורא דסיני בהאי שעתא שליט מלכותיה דיהודה) · מהו ועם קדושים
נאמן כד אמר קב"ה לישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש נאמן הוה
יהודה לקבלא מלכותא ושארי סיהרא לאנהרא :

אנכי יי' אלהיך אשר הוצאתיך וגו' · רבי אלעזר פתח שמע בני מוסר אביך ואל תטוש משלי א
תורת אמך · שמע בני מוסר אביך דא קב"ה · ואל תטוש תורת אמך דא
כנ"י · מאן כנ"י דא בינה כמה דכתיב להבין אמרי בינה · רבי יהודה אמר מוסר שם
אביך דא היא חכמה · ואל תטוש תורת אמך דא היא בינה · ר' יצחק אמר הא והא
חד מלה אתפרשו · דתנינן *אורייתא מחכמה דלעילא נפקת · ר' יוסי אמר מבינה נפקת בראשית מז ב
דכתיב להבין אמרי בינה וכתיב ואל תטוש תורת אמך · א"ר יהודה אורייתא מחכמה
ובינה אתכלילת דכתיב שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך : ר' אבא אמר
בכלא אתכלילת דכיון דבאלין תרין אתכלילת אתכלילת בכלא · בחסד · בדינא · ברחמי ·
בכלהו שלימותא דאצטריך מלה · אי מלכא ומטרוניתא מסתכמין כלא מסתכמין · באתר
דאלין משתכחין כלא משתכחין · ר' יוסי אמר אנכי דא שכינתא כמה דכתיב אנכי ארד בראשית מו
עמך מצרימה · יי' אלהיך (נ"א כלא סליק לעילא למהוי כלא חד) (דא כנסת ישראל דכתיב
ואל תטוש תורת אמך) · ר' יצחק אמר אנכי דא שכינתא ופסקא טעמא כד"א אנכי עשו שם כז
בכורך · יי' אלהיך דא קב"ה כמה דכתיב מן השמים השמיעך את קולו · וכתיב אתם דברים ד
ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם · מן השמים · (מן השמים ממש דא קודשא
בריך הוא) · אשר הוצאתיך מארץ מצרים · אשר אתר דכלא מאשרין ליה
הוצאתיך

(ט ב פג י) הוצאתיך מארץ מצרים דא *יובלא כמה דתנינן מסטרא דיובלא נפקו ישראל ממצרים
ובגין כך חמשין זמנין אדכר יציאת מצרים באורייתא · חמשין יומין לקבלא אורייתא
(שמות יג) חמשין שנין לחירו דעבדין · מבית עבדים כמה דכתיב °וכל בכור בארץ מצרים ·
ותמן אלין כתרין תתאין דאתרחיצו בהו מצראי · כמה דאית ביתא לעילא אית
(משלי כד) ביתא לתתא · ביתא קדישא לעילא דכתיב °בחכמה יבנה בית · ביתא תתאה לתתא
(נ"א דאתאמר) דלא קדישא כמה דכתיב מבית עבדים · תאנא בשעתא *דאתמר אנכי כל אינון פקודי
(ס"א דא) אורייתא דמתאחדן במלכא קדישא עלאה בסטרא *כלהו הוו כלילן בהאי מלה כמה
דתנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא (ד"א במלכא קדישא עילאה) מנהון
ברישא דמלכא ומנהון בגופא ומנהון בידי מלכא ומנהון ברגלוי ולית מאן דנפיק מן
גופא דמלכא לבר ובג"כ מאן דפשע בחד פקודי (ד) אורייתא כמאן דפשע בגופא דמלכא
(ישעיה סו) כמה דכתיב °ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי · בי ממש ווי לחייביא דעברין
על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קא עבדין · דאמר ר' שמעון ההוא אתר דאיהו
חב לגביה ההוא אתר ממש גלי חוביה · (ואמר ר' שמעון קב"ה ממש גלי חוביה) חב בקב"ה
(איוב כ) קב"ה גלי חוביה דכתיב °יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו · יגלו שמים עונו דא
קב"ה · וארץ מתקוממה לו דא קב"ה (נ"א דא כ"י) · תניא שמים גליין חוביה דבר
נש · ובשעתא דאיהו גליא חוביה · ארץ עביד דינא בבר נש דכתיב וארץ מתקוממה
לו למעבד דינא ביה · אמר ר' יוסי תנינן משמיה דר' שמעון בשעתא דאתיהיבת
(תהלים קיג) אורייתא אימא ובנין בשלימותא אשתכחו דכתיב °אם הבנים שמחה:
אנכי יי' אלהיך · אנכי כמה דתנינן בת היתה לו לאברהם אבינו היא שכינתא ודא
(שמות ד) (משלי ג) בת · יי' אלהיך דכתיב °בני בכורי ישראל · וכתיב °עץ חיים היא למחזיקים
(ויקרא כה) בה הא בן · אשר הוצאתיך מארץ מצרים דכתיב °יובל היא קדש תהיה לכם · וכתיב
אם הבנים שמחה · וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור הא אימא ובנין ·
יתבא אימא יתבין בנין · (ועלמין) כלהו בחדוה בשלימותא · וע"ד כתיב אם הבנים
(דברים כב) שמחה מתעברא אימא כלהו מתעברן מדוכתייהו · וכתיב °לא תקח האם על הבנים ·
ותנינן לא יעביד בר נש חובי לתתא בגין דאתעבר אימא מעל בנין · אמר רבי
יצחק כלא קב"ה · כלא הוא · כלא חד ומלין אלין למחצדי חקלא אתגליין ·
זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי · תאני אמר רבי אלעזר כתיב בראשית
(בראשית ב) ברא אלהים את השמים ואת הארץ · וכתיב °ביום עשות יי' אלהים ארץ
ושמים · במאי אוקימנא הני קראי הא תנינן דתרווייהו כחדא אתבריאו · מלמד שנטה
הקב"ה קו ימינו וברא השמים ונטה קו שמאלו וברא את הארץ · בקדמיתא את
(הושע ב) השמים ואת הארץ · ולבתר ארץ ושמים · תנן כתיב °ביום ההוא אענה נאם יי'
אענה את השמים והם יענו את הארץ · אענה את השמים שמים ממש · דכתיב
(ישעיה סו) °השמים כסאי · והם יענו את הארץ · הארץ ממש דכתיב והארץ הדום רגלי · שמים
שמים עלאין · וארץ ארץ עלאה · דתניא כד אתקן שמים דא בתקונוי (אתקן) לקבליה
(משלי י) דהאי ארץ ותיאובתיה לקבלה בחד דרגא דאקרי צדיק כמה דכתיב °וצדיק יסוד
עולם ואתדבק בהאי ארץ ומרישא דמלכא עד ההוא אתר דשארי האי צדיק · אתי חד נהרא

קדישא

קדישא משהא דרבות ואטיל בסגולות תיאובתא בהאי ארץ קדישא ונטל כלא כהאי ארץ · ולבתר מהאי ארץ אתזן כלא עילאי ותתאי כדכורא דא כד תיאובתיה לאתדבקא בנוקבא דאפיק זרעא דרבות מריטא דמוחא בהוא אמה ואטיל בנוקבא ומניה מתעברא נוקבא אשתכח דכלהו שייפין דגופא כלהו מתדבקן בנוקבא ונוקבא אחידא כלא · כדוגמא דא תנינן כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא נוטל אגר כלהו · ר' יוסי אמר לקבלי דכלהו · ר' יצחק אמר כתיב ויט שמים וירד וכתיב וירד יי' לעיני כל העם על הר סיני · (ד"א ל"ג הכא) ויט שמים וירד לאן נחת · אי תימא דנחת לסיני על הר סיני כתיב · ולא כתיב בהר סיני · אלא ויט שמים וירד לאן נחת · אמר רבי יוסי (אמר ר' יהודה אמר ר' חייא) נחית בדרגוי מדרגא לדרגא ומכתרא לכתרא עד דאתדבק בהאי ארץ וכדין אתנהר סיהרא וקיימא באשלמותא · הה"ד ויט שמים וירד להאי ארץ וכדין כתיב על הר סיני · מה קיימא על הר סיני הוי אימא דא שכינתא · ר' אבא אמר מהכא מפני אשר ירד עליו יי' באש וכתיב כי יי' אלהיך אש אוכלה הוא · וכתיב ויי' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יי' מן השמים · ויי' המטיר דא הוא ארץ · מאן אתר נטיל האי · סופיה דקרא מוכח דכתיב מאת יי' מן השמים · מן השמים ממש · ר' חייא אמר מהכא וידבר אלהים את כל · כל כללא דכלא דהא בהאי תליא כלא :

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני · ר' יצחק אמר אלהים אחרים לאפקא שכינתא · על פני לאפקא אפי מלכא · דבהו אתחזי מלכא קדישא ואיהו שמיה ואיהו איהו · הוא שמיה דכתיב אני יי' הוא שמי · הוא ושמיה חד הוא · בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא · תאני רבי שמעון זכאין איהון ישראל דקב"ה קרא לון אדם דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם · אדם כי יקריב מכם · מאי טעמא קרא לון אדם משום דכתיב ואתם הדבקים ביי' אלהיכם · אתם ולא שאר עמין ובג"כ אדם אתם · אתם קרויין אדם ואין עכו"ם קרויין אדם · דתניא א"ר שמעון כיון דב"נ ישראל אתגזר עאל בברית דגזר קב"ה באברהם דכתיב ויי' ברך את אברהם בכל · וכתיב חסד לאברהם ושארי למיעל בהאי אתר (נ"א אדם) · כיון דזכה לקיימא פקודי אורייתא עאל ביה בהאי אדם (נ"א אתר) ואתדבק *בגופא דמלכא וכדין אקרי אדם · וזרעא דישראל אקרון אדם · ת"ח כתיב ביה בישמעאל והוא יהיה פרא אדם · פרא אדם ולא אדם · פרא אדם משום דאתגזר ושירותא דאדם הוה ביה דכתיב וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמולו את בשר ערלתו כיון דאתגזר עאל בהאי שירותא דאקרי כל · הה"ד והוא יהיה פרא אדם ולא אדם · ידו בכל · ודאי ולא יתיר משום דלא קביל פקודי אורייתא · שירותא הוה ביה בגין דאתגזר ולא אשתלים בפקודי אורייתא · אבל זרעא דישראל דאשתלימו בכלא אקרון אדם ממש וכתיב (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו · א"ר יוסי בג"ד כל פרצופין שרו בר מפרצופא דאדם · ר' יצחק אמר כד [א] אתעבד אתחזי דגליפא גו גליפין דאשלמותא · אמר רבי יהודה הייגו דאמרי אינשי [ב] קיטרוי בזיקא בטפסא שכיחי · רבי יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד למחמי לרבי שמעון דהוה תמן והוה רבי חזקיה אזיל עמיה · אמר רבי יהודה לרבי חזקיה הא דתנינן קמי רבי שמעון והוא יהיה

א כשנעשה ציור אדם אז נר"נ בחקוק הון חקיקום בשלימו' דכיינו שנר"נ כמו שהוא בשלימות נרוח ונפש :

שמואל ב כב

שמות יט

דברים ד

בראשית יט

ישעיה מב

יחזקאל לד

ויקרא א

דברים ד

בראשית כד

מיכה ז

ויחי ריז א

בראשית טז

שם יז

שם טז

ב מה שקשור ברוח מלוי בציור וקנכאדם קשור ברוח חיי' מלוי בציור יהוא כמזוג הטופס שמצייר בגין בכסיפתא רוהו כרצוס והוא מצוייר :

פרא אדם ודאי כך הוא · ולא הוה ברירא דמלה · סופיה דקרא דכתיב ועל פני
אחיו ישכון · מהו ועל פני כל אחיו ישכון · אמר ליה לא שמענא ולא אימא · ד
דברים ד אוליפנא כתיב °וזאת התורה אשר שם משה · אשר שם משה אתה יכול נומר · ד
שם ל שם משה אי אתה יכול לומר · פתח רבי יהודה ואמר °כי הוא חייך וארך ימיך
מאן דזכי באורייתא ולא אתפרש מינה זכי לתרין חיין חד בעלמא דין וחד בעלמ
דאתי · דכתיב חייך תרי · וכל מאן דיתפרש מינה כמאן דמתפרש מן חיי ומאן דמתפ
מרבי שמעון כאילו מתפרש מכלא · ומה בהאי קרא דאיהו פתח פתחא לא יכיל
למיעאל בה · פתגמי אורייתא דסתימין על אחת כמה וכמה · ווי לדרא דרבי שמע
בן יוחאי יסתליק מניה · דכד אנן קיימין קמי דר' שמעון מבועין דלבא פתיחין ל
עיבר וכלא מתגליא · וכד אתפרשנא מניה לא ידענא מידי וכל מבועין סתימין · א
במדבר יא רבי חזקיה הייט דכתיב °ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקני
כבוצינא דא דנהרין מניה כמה בוצינין והוא בקיומיה שכיח · כך רבי שמעון בן יוח
מארי דבוצינין הוא נהיר לכלא ונהורא לא אעדי מניה ואשתכח בקיומיה · אזלו ע
תהלים קב דמטו לגביה · כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב ולעי באורייתא והוה אמר °תפ
לעני כי יעטף ולפני יי' ישפוך שיחו · כל צלותא דישראל צלותא וצלותא דעני על
מכלהו · מאי טעמא משום דהאי סלקא עד כורסי יקרא דמלכא ואתעטר בריש
וקב"ה משתבח (נ"א מתעטף) בההיא צלותא ודאי · תפלה דעני תפלה אקרי · כי יעט
עטופא דא לאו עטופא דכסו הוא דהא לית ליה · אלא כתיב הכא כי יעטף · וכת
איכה ב התם °העטופים ברעב · ולפני יי' ישפוך שיחו דיקבל קמי מאריה ודא ניחא ליה ק
קב"ה משום דעלמא מתקיימא ביה כד לא אשתכחו שאר קיימי עלמא בעלמא ·
למאן דהוא מסכנא יקבל עלוי למאריה משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכל
שמות כב דכתיב °והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני · ולשאר בני עלמא זמנין דשמע זמ
דלא שמע · מ"ט משום דדיוריה דמלכא בהני א מאני תבירי דכתיב °ואת דכא ושפ
ישעיה נז רוח · וכתיב °קרוב יי' לנשברי לב · °לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · מכאן תני
תהלים לד שם נא מאן דנזיף במסכנא נזיף בשכינתא דכתיב ואת דכא ושפל רוח · וכתיב °כי יי' יריב ריב
משלי כב וגו' · בגין דאפטרופא דילהון תקיפא ושליטא על כלא דלא אצטריך סהדי ולא אצטר
לדיינא אחרא ולא נטיל משכונא כשאר דיינא · ומה משכונא נטיל נשמתין דבר נ
א כלים שבורי' והם העניים ופנויים : דכתיב וקבע את קובעיהם נפש · תו אמר תפלה לעני כל אתר דאקרי תפלה מלה עלא
היא דהיא סלקא לאתר (דקב"ה אחיד) עילאה · תפלה דרישא אינון תפלי דמלכא דא
להו · רבי שמעון אסהר רישיה וחמא לר' יהודה ולר' חזקיה דמטו גביה · בתר דסיי
אסתכל בהו · אמר להו סימא הוה לכו ואתאביד מנייכו · אמרו ליה ודאי דפתח
בראשית טז עלאה פתח מר ולא יכילנא למיעאל בה · אמר מאי היא · אמרו ליה °והוא יהי
פרא אדם וסופיה דקרא בעינא למנדע דכתיב ועל פני כל אחיו ישכון · מהו ע
פני כל אחיו דהא ברירא דכוליה קרא ידענא והאי לא ידענא · דסיפיה דקרא לא אתר
כרישיה אמר לון הייכון כלא חד מלה היא ובחד דרגא סלקא · תאנא כמה פני
לפנים אית ליה לקב"ה · פנים דנהרין · פנים דלא נהרין · פנים תתאין פני
רחיקין

דרך אמת ומראה מקום

רחיקין · פנים קריבין · פנים דלגו · פנים דלבר · פנים דימינא · פנים דשמאלא · ת״ח זכאין אינון ישראל קמיה דקב״ה דאחידן באנפין עלאין דמלכא · באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו ואינון ושמיה חד הוא · ושאר עמין אחידן באינון פנים רחיקין באינון פנים תתאין · ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא דהא חמינא כל אינון דמצרים קריבוי דישמעאל כמה אחין וקריבין הוו ליה וכלהו הוו באנפין תתאין באינון פנים רחיקין ובגיניה דאברהם כד אתגזר ישמעאל זכה דשוי מדוריה וחולקיה באתר דשליטא על כל אינון פנים רחיקין ותתאין על כל אינון פנים דשאר עמין · הה״ד ידו בכל ובגיני כך על פני כל אחיו ישכון · כלומר ישוי מדוריה וחולקיה לעילא מכלהו דכתיב ידו בכל · דשלטא על כל שאר פנים דלתתא · ובג״כ על פני כל אחיו ודאי דלא זכו כוותיה · אתו רבי יהודה ור׳ חזקיה ונשקו ידוי · א״ר יהודה היינו דאמרי אינשי [א] חמרא בדרדיה ונביעא דבירא בקטירא דקיזרא אתעטר · ווי לעלמא כד יסתלק מר מניה · ווי לדרא דיתערע בההוא זמנא · זכאה דרא דאשתמודען ליה למר · זכאה דרא דאיהו שרי בגויה · אמר רבי חזקיה הא תנינן גיורא [ב] כד אתגזר אקרי *גר צדק ולא יתיר · והכא אמר מר ידו בכל · אמר ר״ש כלא אתקשר בחד אבל גיורא תנינן · שאני ישמעאל דלאו גיורא הוא בריה דאברהם הוה בריה דקודשא הוה וכתיב ביה בישמעאל [ס]הנה ברכתי אותו · כתיב הכא ברכתי אותו · וכתיב התם [ס]ויי׳ ברך את אברהם בכל · ועל כך כתיב ידו בכל · ובגיני כך כתיב על פני כל אחיו ישכון · דאי שאר קריבוי אתגזרו (ס״א אתגיירו) אקרון גירי צדק ולא יתיר והוא יתיר ועלאה מכלהו · כ״ש אינון דלא אתגזרו דקיימין באינון אפין רחיקין באינון אפין תתאין · ואיהו מדוריה לעילא מכל פנים דידהו ומכל פנים דעמין עעכו״ם הה״ד על פני כל אחיו ישכון · א״ר יהודה קב״ה בג״כ אכריז ואמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני דדא הוא מהימנותא דיליה :

לא תעשה לך פסל וכל תמונה · הא אתמר · ואמר רבי יוסי כל פרצופין שרי בר מפרצופא דאדם דהא האי פרצופא שליט בכלא · דבר אחר לא תעשה לך פסל וכל תמונה · רבי יצחק פתח [ס]אל תתן את פיך להטיא את בשרך · כמה אית ליה לב״נ לאזדהרא על פתגמי אורייתא כמה אית ליה לאזדהרא דלא יטעי בהו ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה דכל מאן דאמר במלי דאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה עליה כתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה וקב״ה זמין לאתפרעא מניה בעלמא דאתי בזמנא דנשמתיה בעיא למיעאל לדוכתה דחיין לה לבר ותשתצי מההוא אתר דצרירא בצרורא דחיי דשאר נשמתין · (רבי יהודה אומר מהכא) כמה דתנינן למה יקצוף האלהים על קולך · קולך דא היא נשמתיה דבר נש אמר רבי חייא על דא כתיב כי יי׳ אלהיך אל קנא · מאי טעמא משום דקני לשמיה בכלא · אי בגין פרצופין מקני לשמיה משום דמשקר בשמיה · אי משום אורייתא תנינן אורייתא כלא שמא קדישא היא · דלית לך מלה באורייתא דלא כליל בשמא קדישא · ובגיני כך בעי לאזדהרא בגין דלא יטעי בשמיה קדישא ולא ישקר ביה ומאן דמשקר במלכא עלאה לא עאלין ליה [ג] לפלטרוי דמלכא וישתצי מעלמא דאתי · אמר רבי אבא כתיב הכא לא תעשה לך פסל וכל תמונה · וכתיב התם

פסל

א יין בשמריו ונביעת הבאר בקשירת קיורא פסי׳ קשר של קיימא מתעטר ורמז על רשב״י שהוא בכלל ואינן ושקט כיין השקט על שמריו ושהוא כמעיין נובע מוסיף והולך באין שתי סוא מפטת קשור ומעוטר:

ב כשמואל ויקרא קפ״ח:

בראשית יז

שם כד

קהלת ה

ג להיכלו של מלך:

שמות לד *פסל לך שני לוחות אבנים· כלומר לא תעשה לך פסל לא תעביד לך אורייתא אחרא דלא
ידעת ולא אמר לך רבך· מ"ט כי אנכי יי' אלהיך אל קנא אנא הוא דזמין לאתפרעא
מינך בעלמא דאתי בשעתא דנשמתא בעיא למיעאל קמאי· כמה זמינין לשקרא בה
ולטיילא לה גו גיהנם· תניא אמר ר' יצחק לא תעשה לך וגו' דבעי ב"נ דלא לשקרא
בשמא דקב"ה (ס"א דבר אחר לא תעשה לך פסל וגו' דבעי ב"נ דלא לשקרא בשמא
דקב"ה ומאי איהו דא ברית את קיימא קדישא דמאן דמשקר בהאי ברית משקר בשמא
דקב"ה) דקשרא קדמאה דאתקשרו ישראל בקב"ה כד אתגזרו ודא הוא קיומא קדמאה
דכלא למיעאל בברית דאברהם דהוא קשרא דשכינתא ובעי ב"נ דלא לשקרא בהא
ברית דמאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב"ה: מאי שקרא הוא דלא ייעול הא
מלאכי ב ברית ברשותא אחרא· כמד"א *ובעל בת אל נכר· ר' יהודה אמר מהכא *ביי' בגד
הושע ה כי בנים זרים ילדו· מאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב"ה· משום דהאי ברית
בקב"ה אחידא וכתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל וגו'
לא תשתחוה להם ולא תעבדם· רבי אלעזר הוה אזיל בארחא והוה רבי חייא עמיה
דברים כא אמר רבי חייא כתיב *וראית בשביה אשת יפת תואר וגו' מ"ט והא כתיב לא
תתחתן בם· אמר ליה בעוד דברשותייהו קיימי· ות"ח לית לך אנתו בעמין עעכו"ם
כשרה כדקא חזי· דתנינן אמאי אסמיך פרשתא דא לבן סורר ומורה· אלא בודאי מאן
דנסיב האי אתתא בן סורר ומורה ירית מינה· מ"ט משום דקשה למעבר זוהמא
מינה וכ"ש הניא דאנסיבת בקדמיתא דדינא בדינא אתדבק ואשתאבת בה וקשיא
במדבר לא זוהמא למעבר מינה· והיינו דאמר משה בנשי מדין *וכל אשה יודעת איש למשכב זכר
הרוגו· זכאה חולקיה דההוא ב"נ דירית אחסנתא דא ונטיר לה· דבההוא אחסנתא
קדישא אתדבק ב"נ בקב"ה כל שכן אי זכי בפקודי אורייתא דהא פשיט מלכא
דברים ד ימיניה לקבליה ואתדבק בגופא קדישא· וע"ד כתיב בהו בישראל *ואתם הדבקים
שם יד ביי' אלהיכם· וכתיב *בנים אתם ליי'· בנים אתם ממש· דכתיב *בני בכורי ישראל:
שמות ד וכתיב *ישראל אשר בך אתפאר:
ישעיה מט
מלכים ב ד **לא** תשא את שם וגו': ר' שמעון פתח *ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי
מה יש לך בבית· אמר לה אלישע כלום אית לך על מה דתשרי ברכתא דקב"ה
דתנינן אסור ליה לב"נ לברכא על פתורא ריקניא· מ"ט משום דברכתא דלעילא לא שריא
באתר ריקניא· ובגיני כך בעי ב"נ לסדרא על פתוריה חד נהמא או יתיר לברכא עלוי
ואי לא יכיל בעי לשיירא מההיא מזונא דאכל על מה דיברך· ולא ישתכח דיברך בריקניא·
כיון דאמרה אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן· אמר ודאי הא ברכתא שלימתא
קהלת ז בהאי דכתיב *טוב שם משמן טוב· דשמא קדישא משמן נפקא לאתברכא לאדלקא
ש"א בוצינין קדישין· מאי *שמן דא· (כמד"א *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן)·
בראשית ב
תהלים קלג רבי יצחק אמר כמה דאת אמר *כשמן הטוב על הראש וגו'· רבי אלעזר אומר
אלין טורי דאפרסמונא דכיא· אמר רבי שמעון טוב שם כמה טבא שמא עלאה
דבוצינין עלאין קדישין כד כלהו נהרין משמן טוב כמה דאמינא· ואסיר ליה לבר נש
לאדכרא שמיה דקב"ה בריקניא דכל מאן דאדכר שמא דקודשא ב"ה בריקניא טב ליה דלא
אתברי רבי אלעזר אמר לא אצטריך למדכר שמא קדישא אלא בתר מלה· (כלומר על מלה)·
דהא

כא שמא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בתר תרין מלין דכתיב בראשית ברא
אלהים · רבי שמעון אמר לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם שלם · דכתיב ביום בראשית ב
עשות יי' אלהים ארץ ושמים · מכאן דלא לאדכרא שמיה קדישא בריקניא · וכתיב לא
תשא את שם יי' אלהיך לשוא (ס"א כתיב לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא דלא לאדכרא
שמא קדישא בריקניא אלא בברכתא או בצלותא ומאן דאדכר שמא קדישא בריקניא דלא
בברכתא או בצלותא כד נשמתיה נפקת מיניה זמינין לאתפרעא מניה ולנקמא מיניה נוקמין
דכתיב כי לא ינקה יי' את אשר ישא את שמו לשוא) · ותנינן אמר רבי יוסי מהו
דהכא שמא קדישא בגין דמיניה משתכח ברכתא לכל עלמא · וברכתא לא אשתכח על
אתר ריקניא ולא שריא עלוי הה"ד לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא:

זכור את יום השבת לקדשו · רבי יצחק אמר כתיב ויברך אלהים את יום השביעי שם
וכתיב במן ששת ימים תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו · כיון דלא משתכח שמות טז
ביה מזוני מה ברכתא אשתכח ביה · אלא הכי תאנא כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא
שביעאה תליין · ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה משום דההוא יומא
מתברכאן מניה כל שיתא יומין עלאין וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומוי מההיא
ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה · ובגיני כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי
לסדרא פתורא ולאתקנא סעודתא בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון שיתא
יומין דהא בההוא זמנא אזדמן ברכה לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא וברכתא לא
אשתכח בפתורא ריקניא · ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמי ובמזוני ·
רבי יצחק אמר אפילו ביומא דשבתא נמי · רבי יהודה אמר בעי לאתענגא בהאי יומא
ומיכל תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שבעא ועינוגא בהאי יומא בעלמא · רבי אבא
אמר לאזדמנא ברכתא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא · והאי יומא מליה
גביה דזעיר אנפין מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא ואטיל לחקלא דתפוחין
קדישין תלת זמני מכד עייל שבתא בגין דיתברכון כלהו כחדא · וע"ד בעי ב"נ לאתענגא
תלת זמנין אלין דהא בהא תליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא ובזעיר אנפין
ובחקלא דתפוחין ובעי ב"נ לאתענגא בהו ולמחדי בהו · ומאן דגרע סעודתא מנייהו
אחזי פגימותא לעילא ועונשיה דההוא ב"נ סגי · בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת
זמני מכד עייל שבתא ולא ישתכח פתוריה ריקניא ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי
דשבתא ובהאי מלה אחזי ותלי מהימנותא לעילא · רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים
תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק ומכרזא עליה אז תתענג על יי' דא סעודתא חדא ישעיה נח
לקביל *עתיקא קדישא דכל קדישין · והרכבתיך על במתי ארץ דא סעודתא תניינא לקבל ויקרא רפח
חקלא דתפוחין קדישין · והאכלתיך נחלת יעקב אביך · דא הוא שלימו דאשלים
לזעיר אנפין ולקבלייהו בעי לאשלמא סעודתיה ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי
בכל חד וחד מנייהו משום דאיהו מהימנותא שלימתא ובג"כ שבתא אתיקר מכל שאר
זמנין וחגין משום דכלא ביה אשתכח ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחגי · אמר רבי
חייא בג"כ משום דאשתכח כלא ביה אידכר תלת זמנין דכתיב ויכל אלהים ביום בראשית ב
השביעי · וישבות ביום השביעי · ויברך אלהים את יום השביעי · רבי אבא (נ"א רב
המנונא סבא) כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוה חדי בכל חד וחד והוה אמר דא
היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא · בסעודתא אחרא הוה
אמר דא היא סעודתא דקב"ה וכן בכלהו סעודתי והוה חדי בכל חד וחד · כד הוה

אשלים סעודתי אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא · רבי שמעון כד הוה א
לסעודתא הוה אמר הכי אתקינו סעודתא דמהימנותא עילאה אתקינו סעודת
דמלכא · והוה יתיב וחדי · כד אשלים סעודתא תליתאה הוו מכרזי עליה אז תתע
על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך · אמר רבי אלע
לאבוי אלין סעודתי היך מתתקנין אמר ליה ליליא דשבתא כתיב והרכבתיך ע
במתי ארץ ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתור
דבר נש ונשמתא אתוספת והוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי · ובעי בר נש למה
בחדוותא ולמיכל סעודתא דמטרוניתא : ביומא דשבתא · בסעודתא תניינא כה
ישעיה נח אז תתענג על יי׳ · על יי׳ ודאי דהכיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא וכל
עלמין בחדוותא ושלימו וחדוותא דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה הוא ודאי
בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב והאכלתיך נחלת יעקב אביך · דא היא סעוד
דזעיר אפין דהוי בשלימותא וכלהו שיתא יומין מהוא שלימו מתברכן · ובעי ב
למחדי בסעודתיה ולאשלמא אלין סעודתי דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרע
קדישא דישראל די מהימנותא עלאה דהא דילהון היא ולא דעמין עעכו״ם ובג
שמות לא כך אמר ביני ובין בני ישראל · תא חזי בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל דאי
בני מלכא דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מהימנותא ומאן דפגים חד סעוד
מנייהו אחזי פגימותא לעילא ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא דל
מבני היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ויהבין עליה חומר
דתלת מלין דינא דגיהנם וגו׳ · ותא חזי בכלהו שאר זמנין וחגין בעי בר נ
לחדי ולמחדי למסכני · ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונשיה סגי דה
מלאכי ב בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאחרא · עליה כתיב וזריתי פרש על פניכם פר
חגיכם · ואי איהו בשבתא חדי אף על גב דלא יהיב לאחרא לא יהבין עלי
עונשא כשאר זמנין וחגין דכתיב פרש חגיכם · פרש חגיכם קאמר ולא פר
ישעיה א שבתכם · וכתיב חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי · ואלו שבת לא קאמר
ובגיני כך כתיב ביני ובין בני ישראל · ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבת
יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא נשמתא עילאה נשמתא דכל שלימו ב
כדוגמא דעלמא דאתי ובגיני כך אקרי שבת · מהו שבת · שמא דקודשא ב״
שמא דאיהו שלים מכל סטרוי · אמר רבי יוסי ודאי כך הוא · ווי ליה לב״נ דל
אשלים חדוותא דמלכא קדישא · ומאן חדוותא דיליה · אלין תלת סעודתי מהימנותא
סעודתי דאברהם יצחק ויעקב כלילן בהו וכלהו חדו על חדו מהימנותא שלימות
מכל סטרוי : תאנא בהדין יומא מתעטרן אבהן וכל בנין ינקין מה דלאו הכי ב
שאר חגין וזמנין · בהדין יומא חייביא דגיהנם נייחין : בהדין יומא כל דינין אתכפי
ולא מתערין בעלמא · בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין שלימין · בהדין יומ
חדוותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין · ת״ח בכל שיתא יומי דשבתא כ
קנו א מטא שעתא דצלותא דמנחה דינא *תקיפא שלטא וכל דינין מתערין · אבל ביומ
דשבתא כד מטא עדן דצלותא דמנחה רעוא דרעוין אשתכח ועתיקא קדישא גליא רע
א נפטר משה מהעולם בשעה זו : דיליה וכל דינין מתכפיין ומשתכח רעותא וחדו בכלא · ובהאי רצון א אסתל
משה נביאה מהימנא קדישא מעלמא בגין למנדע דלא בדינא אסתלק והיא שעת

ברצון

רלון דעתיקא קדישא נפק נשמתיה ואתטמר ביה · בג"כ ולא ידע איש את קבורתו
תיב · מה עתיקא קדישא טמירא מכל טמירין ולא ידעין עלאין ותתאין · אוף הכי
אי נשמתא דאתטמר בהאי רלון דאתגליא בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא כתיב
לא ידע איש את קבורתו והוא טמיר מכל טמירין דעלמא ודינא לא שלטא ביה ·
כאה חולקיה דמשה · תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא ביה מתעטרא בכלא
כל אינון פקודין בכל אינון גזרין ועונשין בשבעין ענפין דנהורא דזהרין מכל סטרא
סטרא · מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא חמשה קיימין בגו אילנא כלהו
נפין בהו אחידן · מאן חמי אנון תרעין דמתפתחן בכל סטר וסטר כלהו מזדהרין
הרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסק · קל כרוזא נפיק אתערו קדישי עליונין
אתערו עמא קדישא דאתבחר לעילא ותתא · אתערו חדוותא לקדמות מאריכון ·
אתערו בחדוותא שלימתא · אזדמנו בתלת חדוון דתלת אבהן · אזדמנו לקדמות
מהימנותא דחדוה דכל חדוותא · זכאה חולקכון ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא
אתי · דא הוא ירותא לכון מכל עמין עעכו"ם · וע"ד כתיב ביני ובין בני ישראל ·
אמר ר' יהודה הכי הוא ודאי · וע"ד כתיב זכור את יום השבת לקדשו · וכתיב
קדושים תהיו כי קדוש אני יי' · וכתיב °וקראת לשבת ענג ולקדוש יי' מכובד · ויקרא יט
תאנא בהאי יומא כל נשמתיהון דלדיקייא מתעדנין בתפנוקי עתיקא קדישא סתימאה ישעיה נח
דכל סתימין · ורוחא חדא מענוגא דההוא עתיקא קדישא מתפשטא (נ"א ההוא
מתפשט) בכלהו עלמין וסלקא ונחתא ומתפשטא לכלהו בני קדישין לכלהו נטורי
אורייתא וניייחין בנייחא שלים ומתנשי מכלהו כל רוגזין כל דינין וכל פולחנין קשין ·
הה"ד °ביום הניח יי' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה · בגיני כך שקיל שבתא שם יד
קבל אורייתא וכל דנטיר שבתא כאילו נטיר אורייתא כלה · וכתיב °אשרי אנוש יעשה שם נו
זאת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע · אשתמע דמאן
דנטיר שבת כמאן דנטיר אורייתא כלה · ר' יודאי שאיל ליה לר' שמעון יומא חד דאערע
עמיה בארחא אמר ליה ר' הא כתיב *בפרשתא דא שבת דאמר ישעיה דכתיב °כה ס"א בפרשתא דשבת
אמר יי' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו' ונתתי להם בביתי ובחומותי וגו' · מה שם
קא מיירי · א"ל א קפוטקאה חמרך ב קטרי בטיפסא ונחית דמלה דאורייתא בעי א על שם שהיה מקפיטקיה ולא
צחותא הו ג אפכי לאחורך וזיל אבתראי ותכוון לבך · א"ל בגיניה דמר עבידנא ארחא קראו בשמו דרך
ובתריה דמר אסתכל בשכינתא · א"ל ת"ח מלה דא הא אוקמוה חברייא ולא פרישו נערם אתה בחמרך ר"ע
מלה · כה אמר יי' לסריסים · מאן סריסים אלין אינון חברייא דמשתדלי באורייתא רוכב שהרכב בחמור ולשהולך:
ומסרסי גרמייהו כל שיתא יומין דשבתא ולעאן באורייתא ובליליא דשבתא מזדווגי ב קשור חמורך
גרמייהו בזווגא דילהון משום דידעי רזא עלאה בשעתא דמטרוניתא אזדווגת באילן ורד
במלכא · ואינון חברייא דידעין רזא דא מכוונין לבייהו למהימנותא דמאריהון שיבדרי תורה נריכין ייסוב
ומתברכאן באיבא דמעיהון בההוא ליליא ודא הוא דכתיב אשר ישמרו כמה דאת וזכות השכל:
אמר °ואביו שמר את הדבר · ואקרון סריסים ודאי בגין לחכאה לשבתא ג חזור לאחורך ולך אחרי
לאשכחא רעוא דמאריהון דכתיב ובחרו באשר חפצתי · מאי באשר חפצתי · דא ותכוין לבך
זווגא דמטרוניתא · ומחזיקים בבריתי כלא חד בבריתי סתם · זכאה חולקיה דמאן לשמוע דברי: בראשית לג
דאתקדש בקדושה דא וידע רזא דא · תא חזי כתיב ששת ימים תעבד ועשית כל

מלאכתך

מלאכתך ויום השביעי שבת ליי' אלהיך וגו' כל מלאכתך באינון שתא יומי עבידתייהו
דבני נשא · ובגין כך מאי מלה לא מזדווגי חברייא בר בזמנא דלא ישתכח מעבידתייהו
דבני נשא אלא עבידתיה דקב"ה · ומאי עבידתיה זווגא דמטרוניתא לאפקא נשמתין
קדישין לעלמא · ובג"כ בהאי ליליא חברייא מתקדשי בקדושה דמאריהון ומכווני
לבייהו ונפקי בני מעלי בנין קדישין דלא סטאן לימינא ושמאלא בנין דמלכא
דברים יד ומטרוניתא · ועל אלין כתיב °בנים אתם ליי' אלהיכם · ליי' אלהיכם ודאי · בגין
דאלין אקרון בנין דיליה · בנין למלכא ולמטרוניתא · וכא דעתייהו דחברייא דידעין
רזא דא בדא מתדבקן · ובגין כך אקרון בנין לקב"ה · והני אינון דעלמא מתקיימא
בגינייהו · וכד סליק עלמא בדינא אסתכל קב"ה באינון בני ומרחם על עלמא ·
ירמיה ב ועל דא כתיב °כלה זרע אמת · זרע אמת ודאי · מהו אמת עזקא קדישא שלימתא ·
מיכה ז כד"א °תתן אמת ליעקב · (אמת דא קב"ה) · וכלא חד · ובגיני כך זרע אמת
ודאי · אמר ליה ר' יודאי בריך רחמנא דשדרני הכא בריך רחמנא דהא מלה דא
שמענא מפומך · בכה רבי יודאי · אמר ליה ר' שמעון אמאי קא בכית · אמר ליה
בכינא דאמינא ווי לאינון בני עלמא דארחיהון כבעירי ולא ידעי ולא מסתכלי דטב
לון דלא אתבריאו · ווי לעלמא כד יפוק מר מניה דמאן יכיל לגלאה רזין ומאן
ינדע לון ומאן יסתכל בארחי אורייתא · אמר ליה חייך לית עלמא אלא לאינון
חברייא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימי אורייתא · ודאי בקשוט גזרו חברייא
על עמא דארעא דמתכלין ארחייהו ולא ידעין בין ימינא לשמאלא דהא אינון
הושע ב כבעירי דיאות למעבד בהו דינא אפילו ביום הכפורים · ועל בנייהו כתיב °כי
בני זנונים המה · בני זנונים ממש · אמר ליה ר' האי קרא בעי לאתיישבא
בארחוי · כתיב ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם
אתן לו · אתן להם מבעי ליה · מהו אתן לו · אמר ליה · ת"ח ונתתי להם
במדבר יב בביתי · מהו ביתי · כמה דאת אמר °בכל ביתי נאמן הוא (שמא דקב"ה אקרי
ישעיה סב בית) · ובחומותי כד"א °על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים · יד ושם כלומר
ישעיה נו [א] דישלפון נשמתין קדישין מדוכתא דא והכוא יד חולק באשלמותא טב מליא מבנין
ומבנן · שם עולם אתן לו · להכוא חולק שלים · אשר לא יכרת לדרי דרין · דבר
אחר אתן לו להכוא דידע רזא דמלה ויתכוון במה דבעי לכוונא · תו אמר ר'
שמות לה שמעון כתיב °לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת · מאי טעמא · בגין דלא
אתחזי דינא בהאי יומא · ואי תימא הא לגבוה סלקא · בכל מושבותיכם קאמר ולא
ב נכניע לגבוה והכוא דסלקא לגבוה [ב] לאכפיא לדינא אחרא סלקא · דתנינן אית אשא
אכלא אשא · ואשא דמדבחא אכלא אשא אחרא · ובגיני כך אתגליא עתיקא
קדישא בהאי יומא מכל שאר יומין · ובזמנא דאתגליא עתיקא לא אתחזי
דינא כלל · וכל עלאין ותתאין משתכחין בחדוותא שלימתא ודינא לא שלטא · תאנא
שם לא כתיב °כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ · ששת ימים ודאי ולא בששת ·
והני יומין קדישין עלאין אקרון יומי דשמא קדישא אתכליל בהו ואינון אתכלילן ביה ·
דברים ד זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עעכו"ם עלייהו כתיב °ואתם הדבקים ביי'
אלהיכם חיים כולכם היום :

כבד את אביך ואת אמך. רבי חייא פתח ונהר יוצא מעדן וגו'. ונהר דא בראשית ב
נביעו דמבועא דנפיק תדיר ולא פסק. ומנהרא דמבועא דא אשקיא כל
גנתא דעדן. וההוא נהרא דמבועא קדישא אקרי א"ב. מאי טעמא משום דאיהו
נביעא לאתזנא לגנתא. רבי אבא אמר עדן ממש אקרי א"ב. משום דהאי עדן עי' סוף הספר
אשתכח מההוא אתר דאקרי אין. ובגיני כך אקרי אב והא אוקימנא מאתר דשארי גי' מספר לבני הספיר
לאתמשכא כלא אקרי אתה. ואקרי אב כמה *דאת אמר כי אתה אבינו. ר' ישעיה סג
אלעזר אמר כבד את אביך דא קב"ה. ואת אמך דא כנסת ישראל. את אביך את
דייקא לאכללא שכינתא (ד"א עילאה). רבי יהודה אמר כבד את אביך סתם ואת
אמך סתם דהא כלא הוה במניינא. את לרבות כל מה דלעילא ותתא. רבי יוסי
אמר האי דאמר רבי אבא מאתר דשארי לאתמשכא כלא אקרי אתה שפיר. דהא
אוליפנא ההוא דטמירא ולא אית ביה שירותא קרינן הוא. מאתר *דשירותא אשתכח ויקרא כ א רך א
קרינן אתה. ואקרי אב. וכלא חד. בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא אמן. ר'
חזקיה אמר ודאי כלא חד. כבד את אביך דא קב"ה. ואת אמך דא כנסת ישראל.
הכא תנן אר"ש כתיב בנים אתם ליי' אלהיכם ההוא אתר דאקרי בנים. ובגיני כך
סתימא דמלה כבד את אביך ואת אמך לאכללא כלא דלעילא ותתא. ר' יצחק אמר
לאכללא ביה רביה דהוא אעיל ליה לעלמא דאתי. אמר ר' יהודה בכללא דקב"ה
הוי. תאנא בהני חמש אמירן כליל כלא. בהני חמש אמירן אתגליפו חמש אחרנין
דאי חמש גו חמש הא כיצד אנכי יי' אלהיך *לקבל לא תרצח. דתנינן (אמר רבי פד ב
יצחק אמר ר' יהודה) תרין אלין בכללא חדא אתכלילן דמאן דקטיל אזעיר דמותא
וצלמא דמאריה דכתיב כי בצלם אלהים עשה את האדם. וכתיב ועל דמות הכסא בראשית ט יחזקאל א
דמות כמראה אדם. אמר ר' חייא כתיב שפך דם האדם באדם דמו ישפך וגו' בראשית ט
(שפך דם האדם). מאן דשפיך דמא כאלו אזעיר דמותא וצלמא דלעילא כלומר לא
אזער דמותא דא אלא דמותא אחרא משמע דכתיב שפך דם האדם באדם דמו
ישפך. באדם עילאה מטי האי פגימותא מההוא דמא דאושיד. מ"ט משום כי בצלם
אלהים עשה את האדם. ובג"כ הא בהא תליא. לא יהיה לך לקבל לא תנאף. דא משקר
בשמא דקב"ה דאתרשים ביה בב"נ. ובדא כמה וכמה חובין וגזרין ועונשין תליין.
מאן דמשקר בהאי משקר ביה במלכא דכתיב ביי' בגדו כי בנים זרים ילדו. וכתיב לא הושע ה
תשתחוה להם ולא תעבדם והא בהא תליא. לא תשא לקבל לא תגנב. וכתיב חולק עם משלי כט
גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד. ודאי הא בהא תליא. דהא גנבא לדא אזדמן לאומאה
בשקרא מאן דעביד דא עביד דא. זכור את יום השבת לקבל לא תענה ברעך עד שקר.
דאמר ר' יוסי שבת סהדותא אקרי. ובעי ב"נ לסהדא על הא דכתיב כי ששת ימים
עשה יי' וגו'. ושבת כלא (נ"א סהדותא) דכלא. ואמר ר' יוסי מאי דכתיב תתן מיכה ז
אמת ליעקב כמה דאת אמר ושמרו בני ישראל את השבת. ומאן דאסהיד שקרא שמות לא
משקר בשבת דהיא סהדותא דקשוט ומאן דמשקר בשבת משקר באורייתא כלה. ובגיני
כך הא בהא תליא. כבד את אביך לקבל לא תחמד אשת רעך. ואמר ר' יצחק כבד את
אביך. אביך ממש. דהא מאן דחמיד אתתא ואוליד בר ההוא בר אוקיר לאחרא דלא

אבוי· וכתיב כבד את אביך וגו' לא תחמד בית רעך שדהו· וכתיב הכא על האדמה
אשר יי' אלהיך נותן לך· ההוא דיהב לך יהא דילך ולא תחמוד אחרא· ודאי ה
דברים לג בהאי תליא· ואלין חמש קדמאי כלילן חמש אחרנין· ובגיני כך מימינו אש דת למו
דכלא אתעביד ימינא· וע"ד בחמשה קלין אורייתא אתייהיבת· אמר ר' יהודה כלה
הוו חמש גו חמש· לקבליהון חמשה חומשי תורה· תאני רבי אלעזר באלין עשר אמירן
אתגליפו כל פקודי אורייתא גזירין ועונשין· דכיא ומסאבא· ענפין ושרשין· אילנ
ונטיעין· שמיא וארעא ימא ותהומי· דהא אורייתא שמא דקב"ה הוי· מה שמא דקב"
אתגליף בעשר אמירן· אוף אורייתא אתגליפא בעשר אמירן· אלין עשר אמירן איה
שמא דקב"ה ואורייתא כלא שמא חד הוי שמא קדישא דקב"ה ממש· זכאה חולקיה דמא
דזכי בה· מאן דזכי באורייתא זכי בשמא קדישא (דקב"ה ממש)· ר' יוסי אמר בקב"ה
ממש זכי (ס"א וכ"י) דהא הוא ושמיה חד הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב· אמר ר' יוסי (ד"א ל"ג מ"ט משום דכתיב
חגי ב לי הכסף ולי הזהב· אע"ג דלי הכסף ולי הזהב לא תעשון אתי· אתי כלומר אותי
ירמיה י אמר רבי יצחק כתיב מאין כמוך יי' גדול אתה וגדול שמך בגבורה וגו'· (גדול אתה
וגדול שמך)· גדול אתה היינו לי הכסף· וגדול שמך בגבורה· היינו ולי הזהב· אלי
תרין גוונין לא מתחזיין ולא מתפארן בר כד איהון גליפין באתר חד· באן אתר אתגליפו
ישעיה מט בישראל כאן אתחזון גוונין לאתפארא כד"א ישראל אשר בך אתפאר· רבי יהודה פתח
שם סא שוש אשיש ביי' תגל נפשי באלהי וגו' זכאה חולקהון דישראל מעמין עעכו"ם דחדוות
ותפנוקא דלהון בקב"ה דכתיב שוש אשיש ביי'· כיון דאמר ביי' אמאי כתיב באלהי
אלא הכי אמרו ישראל אי ברחמי אתי עלנא שוש אשיש ביי'· אי בדינא תגל נפשי
באלהי· מ"ט משום דאלין ביה אתגליפו דכתיב כי הלבישני בגדי ישע· מהו
שמואל ב כב בגדי ישע· גוונין דאתגליפו לאסתכלא ביה כד"א ישעו אל יי'· ישע אסתכלותא
הוא· מאן דבעי לאסתכלא בי בגוונין דילי יסתכל· מאי טעמא משום דכתיב
מעיל צדקה יעטני צדקה ממש דגוונין ביה אתגליפו· כחתן יכהן פאר· הא
גוונא חד· וככלה תעדה כליה הא גוונא אחרא· וכד גוונין מתחברן ביה שעתא
אתחזיין וכלהו תאיבין לאחזאה ולאסתכלא ביה· רבי יוסי אמר שוש אשיש ביי' תרין
חדוון· ביי' ברחמי· תגל נפשי הא (נ"א חד חדוה) בדינא· אמר רבי יהודה בכלא חדוה
על חדוה· וחדוה דזמין קב"ה לאחדאה לישראל בחדוותא יתיר מכלא דכתיב
ישעיה לה ופדויי יי' ישובון ובאו ציון ברנה וגו' ופדויי יי' ישובון הא חד· ובאו ציון ברנה הא
תרי· ושמחת עולם על ראשם הא תלת· ששון ושמחה ישיגו הא ארבע לקבלהון
שם יב דארבע זמנין דאתפזרו ישראל בגו עממיא· וכדין כתיב ואמרתם ביום ההוא הודו
ליי' קראו בשמו וגו':

א מכאן עד א סוף סב' סתרי תורה הוא: **וידבר** אלהים את כל הדברים האלה· כל הדברים כללא דא· הוא
כללא דכלא כללא דלעילא ותתא· אנכי רזא דעלמא עלאה ברזא
דשמא קדישא יה"ו· אנכי אתגליא ואתכסיא· אתגליא ברזא קדישא דכרסייא דסיהרא
קיימא בשלימו כחדא כד שמשא שלטא וסיהרא אתנהירא ולית לה שבחא בר שבחא
דנהורא

נכורא דנהיר עלה · הכי באשלמות רזין דשלימו דכורסייא לתתא ואסתלקו חיון קדישין
איהי אתתקנת בתקונהא · וכד איהי ספירא בחיזו ובעלה אתי לגבהא כדין אקרי
הכי · הכי רזא דכלא כהדא בכללא דכל אתוון בשבילי אורייתא דנפקו מגו רזא
עלאה בהאי הכי תליין רזין עלאין ותתאין · הכי רזא למיהב אגר טב לצדיקייא
קא מחכן ליה ונטרי פקודי אורייתא בהאי אית לון בטחונא כדקא חזי לעלמא דאתי
שימניך אני פרעה · הכי ולא יהיה לך אתמר ברזא דאורייתא ודא איהו זכור ושמור · בראשית מא
הכי רזא סתימא וגניז בכל אינון דרגין דעלמא עלאה בכללא חדא וכיון דאתמר הכי
אתחבר כלא כהדא ברזא חדא · הכי רזא דתרין כרסוון · אני י' דכורסייא אחרא
כ"א אני כורסייא חדא כ' כורסייא אחרא עילאה) הכי דקא אתדכי מקדשא ונוכראה
א אתקרב בהדיה ומקדשא נהיר בלחודוי דקא אתבטל בההיא שעתא יצר הרע
עלמא וקב"ה אסתלק ביקריה בלחודוי וכדין אתמר הכי יי' אלהיך רזא שליט בשמא
קדישא · א' ליחדא רזא דשמא קדישא בדרגוי למהוי חד בגין דרזא דיליה איהו ו' · כ'
רזא למדחל מקב"ה ולמנדע דאית דין ואית דיין ואית אגר טב לצדיקייא ופורענות
רשיעיא בגין דרזא דיליה ה' תתאה · כ' לקדשא שמא קדישא בכל יומא לאתקדשא
דרגין קדישין ולצלאה צלותא לגביה בכל זמנא לאסתלקא כתרא עלאה רזא דכורסייא
עלאה על גבי חיוון עלאין כדקא יאות · ורזא דיליה כ' עלאה · י' לאשתדלא באורייתא
יממא וליליא ולמגזר גזירו ברזא לתמניא יומין ולקדשא בוכרא · ולאנחא תפילין ולמית
מזוזה · ולממסר נפשא לגבי קב"ה ולאתדבקא ביה · אלין אינון תריסר פקודין עלאין
כלילן רל"ו פקודין אחרנין דאינון ברזא דהכי כללא דזכור · ואת דא לא אתחלף באתר
אחרא דא בגין דאיהי י' רזא עלאה כללא דאורייתא ובאלין תריסר אית תריסר מכילין
דרחמי דתליין מנייהו וחד דשלטא למהוי תליסר · לא יהיה לך רזא דשמור בתלת מאה
שתין וחמש פקודי אורייתא · ל' רזא דלא למיהב יקר ורבו לאלהא אחרא · ל' מגדלא
ספרא וסליק באוירא דלא יסטי נבא למבני לה לאלהא אחרא כמה דאית רזא דבונה
מגדלא (לאלהא אחרא) · ל' דלא למפני בדיוקנא דע"ז דלא להרהרא אבתרהא דלא
לסגדא ולא לאכפיא גרמיה לאלהא אחרא · א' דלא לחלפא יחודא דמריה בגין
שיוון אחרנין · א' דלא להרהרא דאית אלהא אחרא בר מניה · א' דלא למסטי בתר
י בידין ודכורו ברזא דדיוקנא דאדם ולא בדיוקנא אחרא · א' דלא למטלל מן א הוב וידשפי
מתייא ולא למעבד חרשין · א' דלא יומי בפומוי בשמא דאלהא אחרא · עד הכא
תריסר אחרנין דאינון פקודי שמור · ובאלין תריסר תליין תלת מאה וחמשין ותלת
פקודי דשמור אחרנין דכלילן באלין תריסר ורזא דא הכי : אר"ש תו תנינן הכי
כללא דעילא ותתא כללא דעלאין ותתאין כללא דחיון קדישין דכלילן ביה כלא הוא
ברזא דהכי : לא יהיה לך לתתא רזא דתריסר חיון תתאין · לא תעשה לך פסל ·
פסלו מההוא אתר עלאה מההוא אתר קדישא . פסל · פסולת דקודשא דאיהו רזא
סטוא אחרא ורזא דא כד"א והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו' · וכל תמונה יחזקאל א
בכ"ד ואש מתלקחת · כי אנכי יי' אלהיך בגין לאתערא לבא לגבי עילא ולא לנחתא שמות ט
תתא ולא למקרב לתרע ביתא · אל קנא דקנאה איהו בההוא אתר ורזא דא תחת משלי ל
שלש רגזה ארץ · ואיכו לא תעשה לך חד · פסל תרין · וכל תמונה תלת · וארץ דא על דא
אהרינא

אתרגיזת: **פקד** עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים · אלנא חדא דאילנא
הדא ותרין זמנין ותלת זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובי קדמאי אב ובן שלישי
ורביעי חד הוא · כד לא אתתקן ולא קיים לאתתקנא · וכן בהפוכא דדא לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה (כדין) ועושה חסד וגו׳:

לא תשא וגו׳ דא הא אוקמוה חברייא · בגין דקב״ה כד שתיל עלמא אטבע גו תהומי צרורא חדא חקיקא בשמא קדישא ואטבע ליה לגו תהומא · וכד מיא בען לסלקא תמן רזא דשמא קדישא חקיק על ההוא צרורא ותייבין ומשתקעין והדרין לאחורא · ושמא דא קיימא עד יומא דא גו תהומא ובשעתא דאומן בני נשא על קשוט בקיומא דקשוט ההוא צרורא סלקא ומקבלא ההוא אומאה ואהדר ואתקיים על תהומא ועלמא אתקיים · וההוא אומאה דקשוט קיים עלמא · ובשעתא דאומו בני נשא אומאה לשקרא ההוא צרורא סלקא לקבלא לה להאי אומאה כיון דחזי דאיהו דשקרא · כדין ההוא צרורא דהוה סליק תב לאחורא ומיין אזלין ושטין ואתוון דההוא צרורא פרחן גו תהומי ואתבדרן ובען מיא לסלקא לחפייא עלמא ולאהדרא ליה כמלקדמין · עד דזמין (נ״א דרמיז) קב״ה לחד ממנא יעזריא״ל די ממנא על שבעין מפתחן ברזא דשמא קדישא ועאל לגביה דההוא צרורא וחקיק ביה אתוון כמלקדמין וכדין אתקיים עלמא ואהדרו מיין לדוכתייהו (נ״א דההוא צרורא ורשים לון לאתוון דשמא קדישא וחקיק לון כמלקדמין ואהדרו מיין לדוכתייהו וכדין אתקיים עלמא) ועל דא כתיב לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא:

דברים ו

רות ג

(ס״א קסיסין)

רעיא מהימנא

פקודא י״ב לאומאה בשמיה באורח קשוט · ומאן דאומי שבועה הוא כליל גרמי׳ באינון ז׳ דרגין עלאין דשמא דקב״ה אתכליל בהו והא שמא איתון · ההוא ב״נ דאומי אומאה דקשוט ע״פ ב״ד כליל גרמיה בהו והוא שביעאה לקיימא שמא קדישא בדוכתיה · וע״ד כתיב ובשמו תשבע · ומאן דאומי אומאה למגנא ולשקרא גרים לההוא אתר דלא יתקיים בדוכתיה · אומאה לקיימא פקודא דמאריה דא איהו שבועה דקשוט כד ההוא יצר הרע מקטרג לבר נש ומפתי ליה למעבר על פקודא דמאריה דא איהו אומאה דמאריה אשתבח ביה ואצטריך ליה לבר נש לאומאה במאריה על דא ואיהו שבחא דיליה · וקב״ה משתבח ביה כגון בועז דכתיב חי יי׳ שכבי עד הבקר דהא יצר הרע הוה מקטרג ביה ואומי על דא · נדר איהו לעילא ואינון חיי מלכא רזא דרמ״ח שייפין ותריסר *קטירין כחושבן טו״ר · ועל דא חמיר משבועה חיי דמלכא אלין דיהיב חיין לכל אלין שייפין ואקרון הכי בגין אינון חיין ואינון חיין נחתין מעילא לתתא לההוא מקורא דחיין ומההוא מקורא נחתין לתתא לכל אינון שייפין · שבועה לקיימא דרגא דלתתא רזא דשמא קדישא · ודא אקרי מלך עלמו דרוחא עלאה וגופא דיליה למשרי בגויה ולדיירא ביה כרוחא דשארי בגו גופא וע״ד אקרי מלך עלמו דרוחא עילאה *ותיבה דיליה למשרי בגויה עלמו *דההוא דשריא לעילא ובג״כ מאן דאומי בקשוט הוא מקיים לההוא אתר וכד קאי האי אתר מקויים מקיים כל עלמא · נדר שריא על כלא על מלוה ועל רשותא · דלאו הכי בשבועה והכי אוקמוה חברייא ע״כ: *

ס״א האי נא למשרי וכו׳ (נ״א בגוא דפסים) (ספרא יא לאתפשטא נסיים וגו׳

זכור

בי׳ סד בכל כמרין · ומשה הלך ויקרא מג ג וכוס בשמיי)

זכור את יום השבת לקדשו דא איהו רזא דברית קדישא ובגין דהאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי גופא ואיהו כלל כלא כגוונא דא שבת איהו כללא דאורייתא וכל רזין דאורייתא ביה תליין וקיומא דשבת כקיומא דכל אורייתא מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלא:

זכור

רעיא מהימנא

פקודא כ"ד למהוי דכיר יום השבת כד"א זכור את יום השבת לקדשו רזא דשבת הא אוקימנא בכל אינון דוכתי יומא דוכרנא דנייחא דעלמא ואיהו כללא דאורייתא ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה. והא אתמר דוכרנא דשבת לקדשא ליה בכל זיני קדושין מאן דאדכר למלכא אצטריך לברכא ליה מאן דאדכר שבת צריך לקדשא ליה והא אתמר. זכור לדכורא איהו. שמור איהו לנוקבא. (ודא ודא כלא חדא) יום שבת רזא דכל מהימנותא דתליא מרישא עלאה עד סופא דכל דרגין שבת איהו כלא. תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת. שבת עלאה. שבת דליליא. שבת דיומא. וכלהו חד ואקרי כלא שבת. וכל חד כד איהו שלטא נטל לחברוי וזמין לון בהדיה בההוא שלטנו דיליה. וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין וזמינין בהדיה. כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא וזמין ליה בהיכליה ואתעטר בהדיה. כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתכסף עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא. ובגין דא סעודתא דליליא תמור *מכיממא. כד אתי יממא זמין ס"א כדנימתא
בהדיה לתרין אלין אחרנין דרגא עלאה ודרגא תתאה דא דאנהיר ליה ודא דאתנהיר מניה. וכלא כחדא אקרי שבת ושלטין ביומא דשבת. ואלין תלת דרגין אינון כללא ורזא דכל אורייתא תורה שבכתב נביאים וכתובים. מאן דנטיר שבת נטיר אורייתא כלה. תרין מרגלן אינון וחד סיכתא בהדייהו בגווייהו דקאים בין האי ובין האי. מרגלא עלאה לית ביה גוון לית ביה חיזו באתגלייא. האי מרגלא כד שארי לאתגלייא נהרין ז' אתוון גליפן בלטין ונצצין ובקטין בקיעין וקסטורין ונהרין כל חד וחד ואינון ז' אתוון אינון תרין שמהן מחקקן בההוא מרגלא ביומא דשבת נצצין ונהרין ופתחין פתחין ונפקי ושלטי ואינון אד"יד ידו"ד מתגלגלי אתוון בגלגולא דלהון עאלין דא בדא. ונהרין דא בדא. וכד עאלין דא בדא נהרין דא מגו דא בתרין גוונין. חד גוון חוור וחד גוון סומק. ומאינון תרין גוונין אתעבידו תרין שמהן אחרנין
עד דסלקין אתוון לשבע שמהן. א' נפיק ונצץ ועאל באת *ו' ונהרין תרווייהו בתרין (נ"א באת י')
גוונין ואינון תרין שמהן חד אקרי ידו"ד וחד אקרי א"ל ונהרין כחדא. ה' נפיק ונצץ ועאל באת ה' ונהרין תרווייהו בתרין גוונין ואינון תרין שמהן חד אקרי ידוד
רזא דאלהים. וחד אקרי אלהים ונהרין כחדא י' עאל *בי' ונהרין ונציצין כחדא (נ"א ט')
ועאלו דא בדא ונהרין תרווייהו גליפין מחקקן כחדא ואינון זקפן רישא נהירין מנצצין. ענפין סלקין מהאי סטרא ומהאי סטרא ואינון חד סרי ענפין. ואלין תרין אתוון דנהרין מתחבקן דא בדא אינון ידוד ידוד מלפן מלפן ברזא דתליסר מכילן דרחמי. ואלין תרין אתוון כד עאלין דא בדא וכד מתחבקן דא בדא (וכד מתדבקן דא בדא) זקפין רישא ונהרן ומנצצן על כלא באינון חד סרי ענפין דנפקין בכל

סטר

סטר · כי דאתמר איהי סלקא בשמא חד לאתחברא בהדייהו ואיהי אדני וכל א
שמהן בלטין ונגלין ונפקי ושלטי בהאי יומא · כיון דאלין שלטי נפק ההוא מרגלא עלא
בלטא מגללא · ומגו גלילו דילה לא אתחזי בה גוון · כד נפקא בטש באלין שמהן חד שמ
מנייהו אדני דאיהו שביעאה מתעטרא ועאל במרגלא תתאה ואתיישב שמא אחרא תחותי
ואיהו י"ה · ואסתחר ההוא מרגלא עלאה ביה ומתעטרא ההוא גלילו דגלין בהאי שמא
לבתר דבטש בהני שמהן נפקין מינייהו שבעים ענפין לכל סטר ומתהפכן כלהו כחד
ואתעביד היכלא וכרסייא חדא לההוא מרגלא עלאה ושלטא בעטרוי מלכא בכרסיי
ביומא דא וחדי כלא · כיון דחדי כלא יתיב מלכא על כרסייא וסליק בשבעין ענפ
ס"א בכ"ב אתוון כרסייא כדקאמרן · ואינון תרין אתוון סלקין ונחתין ונהרין ומתעטרן *אתוון כ"
קלב א כללא דאורייתא בטשי בתרי *אתוון קדמאי וסלקי לחד בשית שבטין ולחד בשית שבט
ס"א קדמאי סלקין אחרנין · ואלין אינון י"ב שבטין דישראל עלאה · תו אלין תרין אתוון *סלקין ונחתי
ס"א לשכללא ובטשי בתרין אתוון דסופא דכ"ב אתוון וסלקי חד בחמש דרגין וחד בחמש דרגין
ס"א קדמאי ואלין עשר אמירן *לאכללא לכ"ב אתוון י"ב שבטין בתרין אתוון *כללא דאורייתא ועש
אמירן דתרין אתוון דסופא הא כ"ב אתוון דסופא דאורייתא · ורזא דא ירית מרגלא
עלאה בההוא כרסייא דע"ב ונהרין כ"ב אתוון מרגלא תתאה בשעתא דיתיב מרגלא
עלאה בההוא כורסייא דע"ב ונהרין כ"ב אתוון · כדין ההוא מרגלא תתאה דהוא
בחשוכא מסתכל בההוא נהירו בחילא דתוקפא דאינון אתוון דאתרשים בהון דאקרון אדני
וכדין אתנהיר וסליק ההוא נהורא ונטיל כל אינון כ"ב אתוון עלאין ושאיב לון ההוא
מרגלא בגויה ונהיר נהירו דגלין לע"ב עיבר · כיון דהאי מרגלא נגלין ושאיב לאינון אתוון
בהדה כדין מרגלא עלאה אתמשך בהדייהו ואתדבק מרגלא במרגלא והוי כלא חד וד"
איהו רזא חדא דתושבחתא והא אוקימנא אתוון כד נגלין מהאי סטרא ומהאי סטרא
דא איהו סיכתא די בגווייהו בין מרגלא למרגלא כדין אתעבידו רזא דשמא קדישא
א פקודא כה לגבר חמן פ' דמ"ב אתוון בכלא רזא דשמא קדישא דע"ב אתוון דרתיכא עלאה וכלא כהאי וכהאי
אתקרי שבת ודא איהו רזא דשבת · ע"כ : א
בא מ ע"ב **זכור** רזא דדכורא איהו · רזא דדכורא דנקיט כל שייפי דעלמא עלאה · את יום
השבת לאסגאה מעלי שבתא דאיהו ליליא ודא איהו את לקדשו דאצטריך קדושא
מגו עמא קדישא ולאתעטרא בהו כדקא חזי · זכור אתר דלית ליה שכחה ולא קיימא
בראשית קלג ב ביה שכחה דהא לית שכחה *באתר דברית עלאה וכ"ש לעילא · ולתתא אית שכחה
תהלים קט אתר דאצטריך לאדכרא ועל"ד כתיב יזכר עון אבותיו וגו' · ואית תמן ממנן דאדכרן
זכיין דב"נ וחובוי ולית שכחה קמי כרסייא קדישא מה דאיהו קמיה · ומאן איהו
קמיה · זכור · וכ"ש לעילא · בגין דכלא רזא דדכורא איהו ותמן אתגליף רזא דשמא
קדישא ידו"ד · ולתתא אצטריך לאתקדשא ובמה אתקדש בזכור דהא מניה נטיל כל
קדושין וכל ברכאן · ודא כד מתעטרי מעלי שבתא על עמא קדישא כדקא יאות
בצלותין ובעותין וכסדורא דתקונא · ואי תימא זכור לא אצטריך לאתקדשא דהא
מניה נפקין כל קדושין דעלמא · לאו הכי דהא דא אצטריך לאתקדשא ביממא ודא אצטריך
לאתקדשא בליליא וכל קדושין נטלין לון ישראל לבתר ואתקדשן בקדושי דקב"ה :

כבד את אביך ואת אמך בכל זיני
יקר למחדי לון בעובדי דכשראן
כד"א [ט]גיל יגיל אבי צדיק ודא איהו [י]יקרא
דאבוי ואמיה:

רעיא מהימנא

כבד את אביך ואת אמך · כבדהו משלי כג
בכסות נקייה דהיינו כנפי מצוה ·
[ט]כבד את יי' מהונך דא תורה ומצות הה"ד שם ג
[י]אורך ימים בימינה בשמאלה וגו' · דעני לאו איהו ב"כ אלא מן התורה ומן המצות · שם
אשתמודע דבתר דאוקמוה מארי מתני' אין עני אלא מן התורה ומן המצות דעתרא
דב"כ אורייתא ומצות · ובג"ד כבד את יי' מהונך ולא תשתדל באורייתא כדי להתגדל
בה כמה דאוקמוה חברייא ואל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא תאמר אקרא בעבור
שיקראוני רבי אלא [ט]גדלו ליי' אתי · כבד את יי' מהונך · כגון דאיהו חייב ביקרא תהלים לד
דאבוי ואמיה בגין דאיהו משותף מתרין טפין דמנהון נולד ב"כ מטפה דאבוה חוורו
דעיינין וגרמין ואברין ומטפה דאמיה שחור די בעיינין ושערא ומשכא ובשרא ורביאו
ליה באורייתא ועובדין טבין · דב"כ חייב ללמד בנו תורה דכתיב [ט]ושננתם לבניך ואי דברים ו
לא אוליף ליה אורייתא ופקודין כאילו עביד ליה פסל ובג"ד לא תעשה לך פסל ·
ועתיד להיות בן סורר ומורה ומבזה אבוי ואמיה וגזל מניה כמה ברכאן דהואיל
ואיהו עם הארץ חסיד איהו על כלא ואפילו על שפיכות דמים וגלוי עריות וע"ז ·
דמאן דאיהו עם הארץ ואזיל לאתר דלא אשתמודעון ליה ולא ידע לברכא אסדינן
ליה דאיהו עע"ז · ע"כ: * קדושים פא ג
כבד את אביך כד"א כבד את יי' מהונך· מה:ך מממונך· מהונך *מהונך בחדוה דנגונא איש אמו ואביו תיראו
למחדי לבא דהא דא חדוה דלבא כגוונא דא נגונא דכל עלמא · עובדין דכשראן (נ"א מחננך)
דהוא ברא חדי לבא דאבוה ודאמיה · מהונך מממונך לכל מה דאצטריכו · כגוונא
דב"כ אוקיר לקב"ה הכי אצטריך לאבא ולאמא · בגין דשותפותא חדא אית לון בקב"ה
עליה · וכמה דאצטריך למדחל לקב"ה הכי אצטריך למדחל לאבוה ולאמיה ולאוקיר לון
כחדא בכל זיני יקר · למען יאריכון ימיך בגין דאית יומין לעילא דתליין בהו חיי ב"כ
בהאי עלמא ואוקימנא על אינון יומין דב"כ בההוא עלמא לעילא וכלהו קיימין קמי
קב"ה ובהו אשתמודען חיי דב"נ · על האדמה אשר יי' אלהיך נותן לך · אבטחותא
לאתהניא באספקלריא דנהרא ורזא דא על האדמה דא אספקלריא דנהרא באינון יומין
עלאין דנהרין מגו מבועא דכלא · מאי שנא באלין תרין פקודין דאורייתא דכתיב בהו למען
יאריכון ימיך בדא ובשלוח הקן · אלא תרין פקודין אלין כלהו תליין לעילא · אבא ואמא רזא
דזכור ושמור כחדא ובג"כ כתיב למען יאריכון ימיך · ובשלוח הקן דכתיב [ט]שלח תשלח את שם כב
האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו' רזא דעלמא עלאה דלא אתייהיב ביה רשו
לאסתכלא ואצטריך לשלח מגו שאלתא ואסתכלותא ביה · ואת הבנים תקח לך דכתיב
[ט]כי שאל נא לימים ראשונים וגו' מקצה השמים ועד קצה השמים · אבל לעילא מקצה שם ד
השמים שלח תשלח מרעיונך למשאל ובדא כתיב למען ייטב לך והארכת ימים למען
איטב לך לא כתיב אלא למען ייטב לך · ויאריכון ימיך לא כתיב אלא והארכת ימים ·
למען ייטב לך ההוא אתר דאוטיב לכלא · ואיהו עלמא דאתיא וגניז והארכת
ימים

ימים כמה דכתיב הקם לך ברשותא דב"נ איהו · ואי אזדמן ליה עובדא ויכוון ביה זכאה איהו ואע"ג דלא מכוין ביה זכאה איהו דעביד פקודא דמריה · אבל לא אתחשיב כמאן דעביד רעותא לשמה ויכוין ביה ברעותא דאסתכלותא ביקרא דמריה כמאן דלא ידע למסבר סברא דהא ברעותא תליא מלה לשמה · ובעובדא דלתתא לשמה אסתלק עובדא לעילא ואתתקן כדקא יאות · כגוונא דא בעובדא דגופא אתתקן עובדא דנפשא בההוא רעותא · דהא קב"ה בעי לבא ורעותא דב"נ · ואפילו הכי אי לאו חמן רעותא דלבא דאיהו עקרא דכלא ע"ד צלי דוד ואמר ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו' דהא לית כל ב"נ חכים לשואה רעותא ולבא לתקנא כלא ויעביד עובדא דמצוה ע"ד צלי צלותא דא · ומעשה ידינו כוננה עלינו · מאי כוננה עלינו · כוננה ואתקין תקונך לעילא כדקא יאות · עלינו אע"ג דלית אנן ידעי לשואה רעותא אלא עובדא בלחודוי · מעשה ידינו כוננהו למאן להוא דרגא דאצטריך לאתתקנא · כוננהו בחבורא חדא באבן למהוי מתתקנא בהן בהאי עובדא כדקא יאות :

תהלים צ

עיין סוף הספר דף רעו מה שחסר כאן

*לא תרצח · לא תנאף · לא תגנב · לא · פסקא טעמא בכל הני תלת · ואי לא דפסקא טעמא לא הוי תקנה לעלמין ויהא אסיר לן לקטלא נפשא בעלמא אע"ג דיעבור על אורייתא · אבל במה דפסקא טעמא אסיר ושרי :

לא תנאף · אי לאו דפסקא טעמא אסיר אפילו לאולדא או למחדי באתתיה חדוה דמצוה · ובמה דפסקא טעמא אסיר ושרי :

לא תגנב אי לאו דפסקא טעמא הוה אסיר אפילו למגנב דעתא דרביה באורייתא או דעתא דחכם לאסתכלא ביה או דיינא דדאין דינא לפום טענה דאצטריך ליה למגנב דעתא דרמאה ולמגנב דעתא דתרוייהו לאפקא דינא לנהורא · [א] ובמה דפסקא טעמא אסיר ושרי :

א ונוה ג"ש כעס פסיק ביניהם אסר והתיר :

לא תענה ברעך עד שקר · הכא לא פסקא טעמא בגין דאסיר הוא כלל כלל · ובכל מילי דאורייתא קב"ה שוי רזין עלאין ואוליף לבני נשא ארחא לאתתקנא בה ולמהך בה · כמה דאת אמר אני יי' אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך · אוף הכי :

ישעיה מח

לא תחמד לא פסיק טעמא כלל · ואי תימא אפילו חמודא דאורייתא אסיר כיון דלא פסקא · ת"ח בכלהו עבדת אורייתא כלל ובהאי עבדת פרט · בית רעך שדהו ועבדו וגו' בכל מילי דעלמא · אבל אורייתא איהי חמידת תדיר שעשועים גנזי דחיי ארכא דיומין בעלמא דין ובעלמא דאתי · הני עשר אמירן דאורייתא אינון כללא דכל פקודי אורייתא כללא דלעילא ותתא כללא דכל עשר אמירן דבראשית אלין אתחקקו על לוחי אבנין וכל גנזין דהוו בהו אתחזון לעיניהון דכלא למנדע ולאסתכלא ברזא דתרי"ג פקודין דאורייתא דכלילן בהו כלא אתחזי לעיינין כלא איהו בסכלתנו לאסתכלא בלבא דישראל כלהו וכלא הוה נהיר לעינייהו · בההוא שעתא כל רזין דאורייתא וכל רזין עלאין ותתאין לא אעדי מינייהו בגין דהוו

חמאן

חמאן עינא בעינא זיו יקרא דמריהון מה דלא הוה כההוא יומא מיומא דאתברי עלמא דקב"ה אתגלי ביקריה על טורא דסיני · ואי תימא הא תנינן דחמאה שפחה על הים מה דלא חמא יחזקאל נביאה יכול כההוא יומא דקאימו ישראל על טורא דסיני · לאו הכי · בגין דההוא יומא דקיימו ישראל על טורא דסיני אעבר זוהמא מנייהו וכל גופין הוו מצחצחן כצהצהא דמלאכין עילאין כד מתלבשן בלבושי מצחצחן למעבד שליחותא דמריהון ובההוא מלבושא מצחצחא עאלין לאשא ולא דחלין כגוונא דההוא מלאכא דמנוח כד אתחזי ליה ועאל בשלהובא וסליק לשמיא דכתיב ויעל (שופטים יג) מלאך יי' בלהב המזבח · וכד אעבר מינייהו ההוא זוהמא אשתארו ישראל גופין מצוחצחין בלא טנופא כלל ונשמתין לגו כזוהרא דרקיעא לקבלא נהורא · הכי הוו ישראל דהוו חמאן ומסתכלן גו יקרא דמריהון מה דלא הוי הכי על ימא דלא אתעבר זוהמא מנייהו בההוא זמנא · והכא בסיני דפסקא זוהמא מגופא אפילו עוברין דבמעי אימן הוו חמאן ומסתכלן ביקרא דמריהון וכלהו קבילו כל חד וחד כדקא חזי ליה וההוא יומא הוה חדוה קמי קב"ה יתיר מיומא דאתברי עלמא בגין דיומא דאתברי עלמא לא הוה בקיומא עד דקבילו ישראל אורייתא דכתיב אם לא (ירמיה לג) בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי · כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני כדין אתבסס עלמא ואתקיימו שמיא וארעא ואשתמודע קב"ה עילא ותתא ואסתלק ביקריה על כלא ועל ההוא יומא כתיב יי' מלך גאות לבש לבש יי' (תהלים צג) עז התאזר · ואין עז אלא תורה שנאמר יי' עז לעמו יתן יי' יברך את עמו בשלום : (שם כט,)

פרשת ואלה המשפטים

אמרו המגיהים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר בדף קי"ד א' הוא מן הסבא ויגענו ומצאנו הנוסחא מדויקת תל"ת ·

פתח ר' שמעון ואמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון · אלין אינון סדורין דגלגולא דינין דנשמתין דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה :

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם · חבריא עידן הכא לגלאה כמה רזין טמירין דגלגולא · כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד · כד נשמתא אתחייבת בגלגולא אם היא מסטרא דההוא עבד מטטרון דאיהו *כליל שית סטרין כתיב ביה שש שנים יעבד גלגולין דילה לא מתחייבא אלא שית (קט ב פו ב ני א) שנין עד דאשלימת שש דרגין מההוא אתר דאתנטילת · אבל אם נשמתא היא מסטרא דשכינתא דאיהי שביעית ודאי מה כתיב ובשביעית יצא לחפשי חנם דלדיק ודאי לית ביה מלאכה כיון דלית ביה מלאכה לית ביה שעבוד · ונשמתא דאיהי מתמן אתמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם לית בה שעבודא · אדהכי הא

(שמות כ) סבא נחת לגביה א"ל אי הכי רבי מה תוספת לנשמתא דאיהי מינה דאתמר בה לא
תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך וגו' · א"ל סבא סבא ולאו שאיל דא דודי
האי על נשמתא דצדיק אתמר דאע"ג דאתחייב לאתאה בגלגולא בכל אלין אפילו בעב
ואמה ובעירן דאינון אופנים או בכל חיון דמנהון נשמתין דבני נשא כתיב בה ל
(ויקרא כט) תעשה כל מלאכה והאי איהו לא תעבד בו עבודת עבד · בצדיק דאיהו יום השבת ל
תעבד בו עבודת עבד דאיהו יום דחול · אבל סבא סבא שבת (ד"א נשמתא) דאיה
בת יחידה ואיהי בת זוגיה דצדיק דאיהו שבת · מאי אם אחרת יקח לו · א"ל הו
ודאי הבדלה חולו של שבת דאית אחרא דלא אתקריאת חולו של שבת אלא חולו ש
טומאה שפחה · א"ל והא חולו של שבת מאי היא · א"ל דא אמתא דאיהי גופא דבו
(א עיין בזוהר הדפ בתקונ"ס דף לו ע"א :) יחידה דעלה אתמר אם אחרת יקח לו · תא [א] חזי נשמתא אית דאתקריאת אמ
ואית שכינתא דאתקריאת שפחה · ושכינתא אית דאתקריאת ברתא דמלכא הכי אי
(שמות טו / דניאל ט) איש דאתמר ביה יי' איש מלחמה · ואית איש דאתמר ביה והאיש גבריאל ובגין דא
נשמתא דאיהי מחייבא בגלגול אם היא ברתא דקב"ה אי תימא דאזדבן בגופא נוכראה
(ישעיה מב) דתמן שלטנות' דיצר הרע דאיהו מסטר' דסמא"ל ח"ו דהא כתיב אני יי' הוא שמי וכבודי
לאחר לא אתן דאיהו יצר הרע · והוא גופא דשריא ברתא דמלכא אי תימא דאזדב
(ויקרא כה) בההרין תתאין דמסאבו אלילה וחס · עלה אתמר והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי
הארץ · מאן גופא דברתא דמלכא · דא מטטרון · והאי גופא איהו אמה דשכינתא
אע"ג דאיהי נשמתא דאיהי ברתא דמלכא שבויה תמן בגלגולא אתיא דאתיין גלגולין
בגין דאתית תמן · מה כתיב בה ·

וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים · ועוד וכי ימכור איש דא
קודשא בריך הוא · את בתו אלו ישראל דאינון מסטרא דבת יחידה אתקריאו
בתו · ואי תימא דיפקון כגוונא דאלין מסטרא דעבד דאיהו מטטר"ון דנפקו במנוסה
(ישעיה נב) ממצרים לא תצא כצאת העבדים הה"ד כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון · תא
(ויקרא כד) חזי ב"נ כד אתיליד יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירא מסטרא דדכיו מסטרא דאלין
דאתקרון אופני הקדש · זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיות הקודש זכה יתיר
יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא · ותלת אלין אינון אמה עבד ושפחה דברתא
דמלכא · זכה יתיר יהבין ליה נפשא בארח אצילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי
בת מלך · זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא דעמודא דאמצעיתא ואקרי בן
(דברים יד) לקב"ה הה"ד בנים אתם ליי' אלהיכם · זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא
(בראשית ב / תהלים קנ) ואימא הה"ד ויפח באפיו נשמת חיים · מאי חיים אלא אינון י"ה דעלייהו אתמר כל
הנשמה תהלל יה ואשתלים ביה ידו"ד · זכה יתיר יהבין ליה ידו"ד בשלימו דאתוון
יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו אדם בארח אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא דמאריה ועליה
(בראשית א) אתמר ורדו בדגת הים וגו' והאי איהו שולטנותיה בכל רקיעין ובכל אופנים ושרפים
וחיון ובכל חיילין ותוקפין דלעילא ותתא · ובג"ד כד ב"נ זכי בנפשא מסטרא דבת
יחידה אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים :

רבי חייא ורבי יוסי אערעו חד ליליא במגדל דצור · אתארחו תמן
וחדו דא בדא · אמר רבי יוסי כמה חדינא דחמינא אנפי שכינתא
דהשתא בכל ארחא דא אלטערנא בחדא סבא טייעא דהוה שאיל לי
כל

כל ארחא · מאן הוא נחשא דפרח באוירא ואזיל בפרודא · ובין כך ובין כך אית נייחא
לחד נמלה דשכיב בין שנוי · שרי בחבורא וסיים בפרודא · ומאי איהו נשרא דקא
מקננא באילן דלא הוה · בנוי *דאתגזלו ולאו מן בריין דאתבריאו באתר דלא אתבריאו · (ס"א דאתגזו)
כד סלקין נחתין כד נחתין סלקין · תרין דאינון חד · וחד דאינון תלתא · מהו
עולימתא שפירתא ולית לה עיינין וגופא טמירתא ואתגליא איהי נפקת בצפרא
ואתכסיאת ביממא · אתקשטת בקשוטין דלא הוו · כל דא שאיל בארחא ואצטערנא · והשתא
אית לי נייחא דאילו הוינא כחדא אתעסקנא במלי דאורייתא מה דהוינן במלין אחרנין
דתהו · אמר רבי חייא והוא סבא טייעא ידעת ביה כלום אמר ליה ידענא דלית ממשו
במלוי · דאילו הוה ידע יפתח באורייתא ולא הוה ארחא בריקנייא · אמר רבי חייא והוא
טייעא אית הכא דהא לזמנין באינון ריקנין ישכח גבר זגין דדהבא אמר ליה הא הכא איהו
ואתקין חמריה במיכלא · קרו ליה ואתא לקמייהו · אמר לון השתא תרין אינון תלת ותלת
אינון כחד · אמר רבי יוסי לא אמינא לך דכל מלוי ריקנין ואינון בריקנייא · יתיב קמייהו
אמר לון רבנן אנא טייעא אתעבידנא ומיומין זעירין דהא בקדמיתא לא הוינא טייעא
אבל ברא חד זעירא אית לי ויהבית ליה בבי ספרא ובעינא דישתדל באורייתא · וכד
אנא אשכחנא חד מרבנן דאזיל בארחא אנא טעין אבתריה והאי יומא חשיבנא דאשמע
מלין חדתין באורייתא ולא שמענא מדי · אמר ר' יוסי בכל מלין דשמענא דקאמרת
לא תווהנא אלא מחד · או אנת בשטותא אמרת או מלין ריקנין אינון · אמר ההוא
סבא ומאן איהי · אמר עולימתא שפירתא וכו'* :

*(פי' רחל נק אספקלריא דלא נהרא וגריכה לאו' ז"א שיאיר לה מק"ש ואהב"ת ג' ב' פעמים אור לגאי' עיני רחל כמ"ש בסס"כ ובסוד הגיזיר וכוס הקידוש וה"א שצריך ליין עיניו בו עיין ס' מק"מ)

פתח ההוא סבא ואמר · [ט]ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם · ה' לי בעוזרי וגו' טוב (תהלים קיח)
לחסות בה' וגו' · כמה טבין ונעימין ויקרין ועלאין מלין דאורייתא ואנא היכי
אימא קמי רבנן דלא שמענא מפומייהו עד השתא אפילו מלה חדא · אבל אית לי
למימר דהא לית כסופא כלל למימר מלי דאורייתא קמי כלא · אתעטף ההוא סבא פתח
ואמר [ט]ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל · האי קרא אקרא (ויקרא כב)
אחרא סמיך · [ט]ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה (שם)
כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו · הני קראי כמשמען אבל מלין דאורייתא
מלין סתימין אינון · וכמה אינון מלין דחכמתא דסתימין בכל מלה ומלה דאורייתא · ואשתמודען
אינון לגבי חכימין דידעין ארחין דאורייתא דהא אורייתא לאו מלין דחלמא אינון דקא
אתמסרן למאן דפשר לון ואתמשכן בתר פומא ועכ"ד אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי ·
ומה אי מלין דחלמא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי · מלין דאורייתא דאינון שעשועין
דמלכא קדישא על אחת כמה וכמה · דאצטריכו למהך בארח קשוט בהו דכתיב [ט]כי (הושע יד)
ישרים דרכי ה' וגו' · השתא אית למימר · ובת כהן דא נשמתא עלאה ברתיה דאברהם
אבינו קדמאה לגיורין ואיהו משיך לה להאי נשמתא מאתר עלאה · מה בין קרא דאמר
ובת איש כהן ובין קרא דאמר ובת כהן ולא כתיב איש · אלא אית כהן דאקרי איש
כהן ולא [א] כהן ממש · ועל ארחא דא הוה (איש) כהן · והוא סגן · והוא כה"ג
והוא כהן דלאו איהו גדול · כהן סתם רב ועלאה יתיר מאיש כהן · וע"ד אית נשמתא כהן

[א] פי' כגון עבד כהן או יליד בית ולפי' שאוכל בתרומה נקרא איש כה ר"ל איש ש כהן

ולית

א גלח לך קה"ח ב"א וקדמת זהשי"ג ע"א
ב יש גלגל רמז אל גלגול בנשמו' כמבו' ר"י ויקרא טיק"א על שם גלגל שיולד שמתגלגל לפניו בעשייתו פקדונו' וגזלה כו':
ג פקודי רנב ע"א:
ד שם רסח ע"א
ה קהלת ח
ס"א חסין
ו ירמיה י
ז דברים לב
ח שם:
ט ירמיה י

ולית רוחא ולית נפש. ובת כהן כי תהיה לאיש זר דא נשמתא קדישא דאתמשכת מאתר עלאה ועאלת לגו סתימו דאילנא דחיי. וכד רוחא דכהנא עלאה נשבא ויהיב נשמתין באילנא דא פרחין מתמן איהון נשמתין ועאלין באוצר חד. ווי לעלמא דלא ידעין בני נשא לאסתמרא דקא משכין מאיהו בהדי יצר הרע דאיהו איש זר והאי בת כהן פרחת לתתא ואשכחת בניינא באיש זר ובגין דאיהו רעותא דמארה עאלת תמן ואתכפיאת ולא יכילת לשלטאה ולא אשתלימת בהאי עלמא. כד נפקת מניה היא בתרומת הקדשים לא תאכל כשאר כל נשמתין דאשתלימו בהאי עלמא. תו אית בהאי קרא ובת כהן כי תהיה לאיש זר עלובתא איהי נשמתא קדישא כי תהיה לאיש זר דקא אתמשכת על [א] גיורא דאתגייר ופרחת עליה מג"ע באורח סתים על בניינא דאתבני מערלה מסאבא דא הוא לאיש זר. (הו) ודא הוא רזא עלאה יתירא מכלא. בעמודא דקיימא נטלין גו אוירא דגנתא אית [ב] טיקלא חדא בהאי סטרא ואית [ג] טיקלא אחרא בהאי סטרא. בהאי סטרא מאזני צדק. ובהאי סטרא מאזני מרמה. והאי [ד] טיקלא לא שכיך לעלמין ונשמתין סלקין ונחתין עאלין ותבין. ואית נשמתין עשיקין כד שלטא אדם באדם דכתיב [ה] עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. לרע לו ודאי. אבל האי נשמתא דהות לסטרא אחרא איש זר ואתעשקת מניה. דא איהי לרע לו. לו לההוא איש זר ואיהי בתרומת הקדשים לא תאכל עד דעביד בה קב"ה מה דעביד. אתא קרא ואמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר הכי הוא. הכא אית רזא היך מתעשקן נשמתין. אלא האי עלמא אתנהג כלא באילנא דדעת טוב ורע. וכד אתנהגן בני עלמא בסטרא דטוב טיקלא קיימא ואכרע לסטרא דטוב וכד אתנהגן בסטרא דרע אכרע להאי סטרא. וכל נשמתין דהוו בההיא שעתא בטיקלא הוה עשיק לון ונטיל לון אבל לרע לו דאינון נשמתין *כפיין לכל מה דאשכחן מסטרא בישא. ושילאן ליה. וסימנא לדא ארונא קדישא דאתעשק גו פלשתים ושליטו ביה לרע לון. אוף הכי הני נשמתין אתעשקן מסטרא אחרא לרע לון. מה אתעבידו מאינון נשמתין. חמינן בספרי קדמאי דמנייהו הוו אינון חסידי אומות העולם. ואינון ממזרי תלמידי חכמים דקדמן לכהנא רבא עמא דארעא והבוב בעלמא אף על גב דעאל לפני ולפנים. בכה האי סבא רגעא חדא. תווהו חברייא ולא אמרו מדי. פתח ההוא סבא ואמר:

אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי וגו'. האי פרשתא על רזא דא אתמר וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם רעה וגו'. מאריה דעלמא מאן לא ידחל מינך דאנת שליט על כל מלכין דעלמא כד"א [ו] מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'. כמה אינון בני נשא בעלמא דקא משתבשן בהאי קרא וכלהו אמרין אבל קרא דא לא אתיישר בפומייהו. וכי קודשא בריך הוא מלך הגוים איהו ולאו מלך ישראל. איהו והכי אקרי דהא כתיב [ז] בהנחל עליון גוים וגומר. וכתיב [ח] כי חלק יי' עמו. ועכ"ד אקרי מלך ישראל. ואי תימא דאיהו מלך הגוים אקרי הא שבחא דילהון דקוב"ה מלך עלייהו ולא כמה דאמרין דאתמסרין לשמשין ולממנן דיליה. ותו סיפא דקרא דכתיב [ט] כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. כל האי שבחא איהו לשאר עמין. ותווהא איהו היך לא מסתלקי בהאי קרא לרום

קיעא · אלא דקב"ה סמא עייניהו ולא ידעי ביה כלל דהא מה דאנן אמרי דכלהו
ן · ואפס · ותהו · דכתיב כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו · הא עקרא ישעיה מ
לאה רבא ויקירא שוי לון קרא דא · אמר ליה ר' חייא והא כתיב ימלך אלהים על תהלים מז
ים וגו' · אמר ליה · אנא חמינא דבתר כתלייהו הוית ונפקת בהאי קרא לסייעא
ן הוה לי לאתבא בקדמיתא על מה דאמינא · אבל כיון דאשכחנא לך בארחא אעבר
מתמן ומתמן איהך לאעברי כלא · ת"ח כל שמהן וכל כנויין דשמהן דאית ליה
קב"ה כלהו מתפשטן לארחייהו וכלהו מתלבשין אלין באלין וכלהו מתפלגין לארחין
שבילין ידיען בר שמא יחידאה בריר דכל שאר שמהן דאחסין לעמא יחידאה בריר
כל שאר עמין ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דכתיב כי חלק יי' עמו · וכתיב ואתם דברים לב
דבקים ביי' בשמא דא ממש יתיר מכל שאר שמהן · ושמא חד מכל שאר שמהן דיליה שם ד
הוא דאתפשט ואתפלג לכמה ארחין ושבילין ואקרי אלהים · ואחסין שמא דא
אתפלג לתתאי דהאי עלמא ואתפלג שמא דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין
ד"א ויבא אלהים אל בלעם לילה · ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה · וכן כל במדבר כב
מנא וממנא דאחסין לון קב"ה לשאר עמין בשמא דא כלילן · ואפילו ע"ז בשמא דא בראשית כ
קרי ושמא דא מלך על גוים ולא ההוא שמא דא ההוא דמלך על ישראל דאיהו יחידאה
עמא יחידאה לעמא דישראל עמא קדישא · ואי תימא על ארחא דא נוקים קרא ירמיה י
כתיב מי לא יראך מלך הגוים דלא איהו שמא דקא מלך על גוים אלדי' · דהא דאילו
יה שריא ודינא ביה שריא · לאו הכי ולאו על דא אתמר דהי הכי אפילו ע"ז בכללא דא
איהו אבל כיון דכתלא דהוית סמיך אבתריה אתנסח קרא קאים על קיומא באסתכלותא
עיר · מי לא יראך מלך הגוים · ואי תימא דמלך הגוים על קודשא ב"ה אתמר · לאו
הכי · אלא מאן הוא מלך הגוים דלא יראך דלא דחיל מינך ולא יזדעזע מינך מי מלך
הגוים דלא יראך כגוונא דא הללויה הללו עבדי יי' הללו את שם יי' · מאן דשמע ליה תהלים קיג
לא ידע מאי קאמר כיון דאמר הללויה אוף הכי הללו עבדי יי' דהוה ליה למכתב
עבדי יי' הללו את שם יי' · אוף הכא הוה ליה למכתב מי ממלך הגוים דלא יראך ·
אלא כלא על תקוניה אתמ' כי בכל חכמי הגוי' ובכל מלכותם מאין כמוך מהו מלה דאתפשט
ביניהו בחכמתא דלהון מאין כמוך · וכלהו אודאן על דא · כד חמאן בחכמתא
דלהון עובדך וגבורתך אתפשט מלה דא בינייהו ואמרו מאין כמוך בכל חכמי הגוים
ובכל מלכותם מאין כמוך אמרי ואתפשט בינייהו · חדו חברייא ובכו ולא אמרו מדי ·
אוף הכי הכא איהו כמלקדמין · פתח ואמר ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת בראשית כא
ואת בנה וגו' חברייא אתערו דבעאת שרה לפנא' ע"ז מביתה וע"ד כתיב כל אשר
תאמר אליך שרה שמע בקולה · הכא כתיב וכי ימכר איש את בתו · דא נשמתא
בגלגולי על עובדין בישין דעלמא · לאמה · ההוא סטרא אחרא בגלגולי בישא דטיקלא
דאהדר והא אתעסקת לאפקא לה מתמן · ודאי לא תצא כצאת העבדים · כל
איטן נשמתין דמתעסקן מאן איטן · הכא איהו רזא אלין איטן נשמתין דינוקין א קטנים
זעירין כד איטן * ינקי מגו תוקפא דאמהון · וקודשא בריך הוא חמי דאי יתקיימון הגדולים עדיין לאמותיהם
בעלמא יבאשון ריחיהון ויתמנון כחומץ דא · לקיט לון *זעירין בעוד דיהבי רמח ב נמע ב
ריחא · מה עביד שביק לון לאתעסקא בידא דהכיא אמה ודא איהו לילית דכיון
דאתייהבו

דאתייהיבו ברשותה חדאת (נ"א אהדא) בההוא ינוקא ועביקת ליה ואפיקת ליה מעלמ
כד איהו יניק בתוקפי' דאמיה · ואי תימא אנון נשמתין דיעבדון טב לעלמא · לאו ה
דכתיב אם רעה בעיני אדניה דיחמין ההוא גברא בה לבתר יומין אי אתקיים בה
קהלת ד דא אתעסקת ואחרא לא אתעסקת · ועל אלין כתיב ואראה את כל העשוקים וגו
והיינו אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה · לא באלף כתיב · אי תימא דהא בהה
סטרא אחרא אזמין לה קב"ה מיומא דהות · לא · והשתא בגלגולי טיקלא לו יעד
בוא"ו מה דלא הות מקדמת דנא · והפדה · מאי והפדה · פריק לה קב"ה מהה
קיג ב דסלקא ריחא עד לא תחמין וסליק לה לרומי מרומים *במתיבתא דיליה ואי תימ
כה ב כיון דאתעסקת מההוא סטרא אחרא יהיב לה כמה דאמרו לחסידי *שאר ענ
ואנון ממזרי ת"ח · אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי בבגדו ב
דעסיק לה בעסיקו דגלגולא דטיקלא אלא לישראל ודאי ולא לאחרא · וכד נפקת
טיקלא לא תלא כלאת העבדים אלא מתעטרא בעטרהא באראמא על רישיה · ו
היינו דהאי סטרא אטילת לה בההוא ינוקא · לאו הכי · אלא נטלת לה וחדאת בהד
ופרחת מן ידהא ועאלת בההוא אתר ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה ואייל
נח סס א ביה ותאיבת *להוות בשר עד דלבתר נטיל קב"ה נשמתיה ויהא לגופא ולבתר כלא איה
ברשותא דקודשא בריך הוא · תא חזי :

לא תצא כצאת העבדים · מאי הוא אלא בשעתא דנפקת מן טיקלא והוות סטר
בחדו רשים לה קב"ה וחתים לה בחד גושפנקא ופרים עלה לבוש יקר דיליה
ומאן איהו שמא קדישא דאקרי אלוה · ודא הוא בבגדו בה לבושא יקירא דמלכ
פרים עלה וכדין איהי נטירא דלא אתמסרת לעם נכרי אלא לישראל לחוד · ודא איה
איוב כט דכתיב בימי אלוה ישמרני ועל רזא דא כתיב הכא לעם נכרי לא ימשול למכר
תהלים לד א בבגדו בה בעוד דלבוש יקר דמלכא בה כיון *דבגדו בה כתיב לעם נכרי לא ימש
שמות קעב ב למכרה · מה רשו אית להוות סטרא בה · ת"ח כל בני עלמא כלהו ברשותיה דמלכ
ויקרא עב ב קדישא וכלהו אית לון זמנא בהאי עלמא · עד דאיהו בעי לסלקא לון מן עלמא ודל
לית ליה זמנא וע"ד איהי הייכת בהו וחדאת בהו · תו אזהרותא לבר נש (בהאי עלמא
אית בהני קראי וכמה עיטין טבין עלאין איתון בכל מלי דאורייתא וכלהו קשוט בארח
קשוט ואשתמודען לגבי חכימין דידעי ואזלי בארח קשוט · בזמנא דבעא קב"ה למבר
עלמא סליק ברעותא קמיה ואייר כל נשמתין דאינון זמינין למיהב בבני נשא לבתר
וכלהו אתציירו קמיה בההוא ציורא ממש דזמינין למהוי בבני נשא לבתר וחמא כ
חד וחד ואית מנהון דזמינין לאבאשא ארחייהו בעלמא ובשעתא דמטא זמנייהו קר
קב"ה לההיא נשמתא · אמר לה זילי עולי בדוך פלן בגוף פלן · אתיבת קמיה מארי
דעלמא די לי בעלמי דא דלא יתבא ביה ולא איהך לעלמא אחרא דישתעבדון בי ואהא
מלוכלכא בינייהו · אמר לה קב"ה מן יומא דאתבריאת ע"ד אתבריאת למהוי בההוא עלמ
כיון דחמאת נשמתא כך בעל כרחה נחתת ועאלת תמן · אורייתא דיהבת עיטא לכ
עלמא חמאת הכי אזהירת לבני עלמא ואמרת חמו כמה חס קב"ה עלייכו מרגליתא טבא
דהות ליה זבין לכו למגנא דתשתעבדון בה בהאי עלמא · וכי ימכר איש ד
קב"ה · את בתו · דא נשמתא קדישא · לאמה למהוי אמה משתעבדא בינייכ

בהאי עלמא · במטו מנייכו בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא לא תהא כאמת
העבדים לא תפוק מתטנפא בחובין · תפוק בת חורין ברירה נקיה בגין דיחדי בה
מארה וישתבח בה ויהיב לה אגר טב בלבושי דגנתא דעדן כד"א והשביע בצחצחות ישעיה נח
נפשך ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדקא יאות · אבל אם רעה בעיני אדניה כד נפקת
מלוכלכא בטנופי חובין ולא אתחזיאת קמיה כדקא יאות ווי להאי גופא דאתאביד מההיא
נשמתא לעלמין · בגין דכד נשמתין סלקין ברירן ונפקין נקיין מהאי עלמא כל נשמתא
ונשמתא עאלת בספרא *דאחמתא דמלכא וכלהו בשמהן ואמר דא היא נשמתא דפלניא שלח קט ב
ומינה הוה להוות גופא דשבקת וכדין כתיב לו יעדה בו · וכד נפקת רעה בעיני
אדניה דקא אסתאבא בחובין ובטנופא דחטאין כדין לא יעדה בה · ואתאביד ההוא
גופא מינה · ואיהי לא אזדמנת לגביה בר ההיא דמארה אתרעי ותב בתיובתא דגופא
בה כדין כתיב והפדה כד"א פדה נפשו מעבור בשחת · והפדה האי הוא בר נש איוב לג
דעיטא דיליה דיפרוק לה ויתוב בתיובתא ולתרין סטרין קאמר קודשא בריך הוא והפדה
בתיובתא · לבתר דתב בתיובתא פדה לה מארחא דגיהנם · לעם נכרי לא ימשל למכרה ·
מאן עם נכרי עלובתא איהי נשמתא דכד נפקת מעלמא ובר נש אסטי ארחיה בהדה
היא בעאת לסלקא לעילא גו מבריין קדישין בגין דמשריין קדישין קיימין בההוא
ארחא דג"ע ומשריין נוכראין קיימין בההוא ארחא דגיהנם · זכתה נשמתא וההוא
נטירו ופריסו דלבושא יקירא עלה · כמה משריין קדישין קא מתעתדן לה לאתחברא
בהדה ולמיעאל לה לג"ע · לא זכתה כמה משריין נוכראין מתעתדן למיעל לה בארחא
דגיהנם · ואינון משריין דמלאכי חבלה זמינין למעבד בה נוקמין · אתא קרא ואוכח
לעם נכרי לא ימשל למכרה אלין מלאכי חבלה · בבגדו בה איהו נטירא דקודשא בריך
הוא עביד לה נטירא דלא ישלוט בה עם נכרי בההוא פריסו דנטירו עלה :

ואם לבנו ייעדנה · ת"ח כמה אית ליה לב"נ לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא
דאי זכה ב"נ בהאי עלמא ונטיר לה לנשמתא כדקא יאות האי איהו ב"נ דקב"ה
אתרעי ביה ואשתבח ביה בכל יומא בפמלייא דיליה ואמר חמו ברא קדישא דאית לי
בההוא עלמא כך וכך עביד כך וכך עובדוי מתתקנן · וכד האי נשמתא נפקת מהאי
עלמא זכייה נקייה ברירא · קוב"ה אנהיר לה בכמה נהורין בכל יומא קארי עלה דא
היא נשמתא דפלניא ברי · נטירא ליהוי ליה לההוא גופא דשבק · ודא הוא דכתיב
ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה · מאי כמשפט הבנות · הכא אית רזא לחכימין
בגו טנרא תקיפא רקיעא טמירא אית היכלא חדא דאקרי היכל *אהבה ותמן אינון קמו א
גנזין טמירין וכל נשיקין דרחימו דמלכא אינון תמן ואינון נשמתין רחימאן דמלכא
עאלין תמן · כיון דמלכא עאל בההוא היכלא דמלכא תמן כתיב וישק יעקב לרחל בראשית כט
וקב"ה אשכח תמן לההיא נשמתא קדישא קדים מיד ונשיק לה וגפיף לה וסליק לה בהדיה
ואשתעשע בה ודא הוא כמשפט הבנות יעשה לה כדינא דאבא עביד לברתיה דאיהי
חביבה לגביה דנשיק לה וגפיף לה ויהיב לה מתנן · כך קב"ה עביד לנשמתא זכאה
בכל יומא כמה דכתיב כמשפט הבנות יעשה לה · היינו דכתיב יעשה למחכה לו ישעיה סד
כמה דהאי ברתא אשלימת עבידה בהאי עלמא · אוף הכי קב"ה אשלים לה עבידה
אחרא בעלמא דאתי דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · והכא כתיב
יעשה

יעשה לה ע"כ · ההוא סבא אשתטח ואלי לגוחא · בכה כמלקדמין ואמר :
אם אחרת יקח לו וגו' · מאי אם אחרת וכי נשמתא אחרא זמין קודשא בריך הוא
לאתבא לצדיקייא בהאי עלמא ולאו האי נשמתא דאשלימת בהאי עלמא רעותא
דמאריה · אי הכי לית אבטחותא לצדיקייא כלל · מאי אם אחרת יקח לו · פתח ההוא
סבא ואמר וישוב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה · האי קהלת יב
קרא אוקמוה חברייא בחרבן בי מקדשא · (ותמן תנינן) וישוב העפר על הארץ
כשהיה · הכא איהו מאי דכתיב והכנעני אז בארץ · כשהיה ודאי · והרוח תשוב אל
האלהים אשר נתנה : מאי והרוח תשוב דא שכינתא דאיהי רוח קדישא · כד חמאת
שכינתא באינון עשר מסעות דקא נטלא ולא בעון ישראל לאתבא בתיובתא קמי קודשא
בריך הוא ושלטא סטרא אחרא על ארעא קדישא ואוקמוה חברייא · תא חזי רוחא
דבר נש זכאה אתעטר בדיוקנא בג"ע דלתתא ובכל שבתי ומועדי וריש ירחי מתעטרן
רוחי ומתפשטן וסלקין לעילא כמה דעביד קוב"ה בההיא נשמתא עילאה קדישא לעילא
ה"נ עביד בהאי רוחא לתתא בג"ע לתתא דקא סלקת קמיה ואמר דא איהי רוחא
דפלניא גופא מיד מעטרא לה קודשא בריך הוא להאי רוחא בכמה עטרין ואשתעשע
בה · ואי תימא הא בגין רוחא דא שביק קודשא בריך הוא מה דעביד לנשמתא ·
לאו הכי אלא שארה כסותה ועונתה לא יגרע אלין אנון תלת שמהן עלאין דעין לא
ראתה אלהים זולתך · וכלהו בעלמא דאתי ואתמשכו מתמן · חד מנייהו שארה משיכו
דנגילו וגהירו דנהיר באורח סתים מזונא (לן) דזן כלא ואקרי ידו"ד בנקודת אלהים ·
שארה בהפוך אתוון אשר ה' ודא מאשר שמנה לחמו · ודא הוא שארה · כסותה בראשית מט
פרישו דמלכא דא משיכו אחרא דנהיר ונטיר לה תדיר פרישו דגבורא דמלכא דפרש
עלה אלוה · דא בבגדו בה תדיר דלא אתעדי מינה והאי איהו כסותה · ועונתה מאן
איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כלא · יי' צבאות איהו ודא איהו דנהיר בכל נהורין
סתימין עלאין דאילנא דחיי דביה עונה טמירא דמתמן נפקת · וכל דא בעדונא וכסופא
דעלמא דאתי · תלתא הני לא יגרע לה כד איהי זכאה כדקא יאות · ואי לאו איהי
כדקא יאות הני תלתא גרען מנה דלא יתעביד לה עטרה אפילו מחד מנייהו · תא חזי
מה כתיב ואם שלש אלה לא יעשה לה דלא זכאת בהו · ויצאה חנם אין כסף
הפוק מקמיה ודהיין לה לגבר אין כסף לית לה כסופא ולית לה עדונא כלל · עד כאן
אוכיחת אורייתא דכל עיטין בה תליין ויהיבת עיטא טבא לבני נשא · מכאן ולהלאה
נהדר למלין קדמאין · בההוא נטירו עלאה דקא פריש עלה קודשא בריך הוא בגין
דלא תהא לעם נכרי דהא בגדו בה ונטירו איהו לה תדיר :
ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה · אמר ההוא סבא חברייא כד תסכון
לגבי ההוא טינרא דעלמא סמיך עליה אמרו ליה דידכר יומא [א] דתלגא א ר"ל שנמנין
[ב] דאזדרעו פולין לחמשין ותרין גוונין והדר אקרינן האי קרא והוא יימא לכון אמרו בזקנים ופל' לו
במטו מינך מאן דשארי מלה הוא יימא · אמר לון ודאי ידענא דזכאין אתון · ואיה על שם כ"ו
לרמזא נכון רמזא דהכימין ועל מה דאנא אימא כד תדכרון ליה סימנא דא הוא ותי' סיטב :
ישלים על דא · השתא אית לומר מאן הוא דאקרי בן לקדשא בריך הוא · ת"ח כל ב שנזרעו קטניות בנ"ב גוונין ורמז לשם כ"ן :
ההוא

בהוא דזכי *לתליסר שנין ולהלאה אקרי בן לכ"י · וכל מאן דאיהו מבן עשרין שנין קא א קיג א
ולעילא אקרי בהו אקרי בן לקב"ה ודאי ״בנים אתם ליי׳ אלהיכם · כד מטא דוד לתליסר דברים יד
שנין וזכה בההוא יומא דעאל לארביסר כדין כתיב ״יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום תהלים ב
ילדתיך · מ"ט דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא ולא שראת עליה נשמתא עלאה
דהא בשני ערלה הוה ובג"כ *אני היום ילדתיך ודאי ילדתיך · אני ולא סטרא קכח ב
אחרא כמה דהוה עד השתא · אני בלחודאי · בר עשרין שנין מה כתיב בשלמה ״כי בן משלי ד
הייתי לאבי · לאבי ממש ודאי · ואם לבנו ייעדנה · בר תליסר שנין ולהלאה · דהא
נפקא מרשו דסטרא אחרא דאזדמנת ליה מה כתיב כמשפט הבנות יעשה לה · מהו
כמשפט הבנות · תנינן בכל יומא ויומא חמי קב"ה לההוא ינוקא דקאי ברשו דערלה
ואיהו נפיק מיניה ואתמשך לבי ספרא ותבר לה ואזיל לבי כנישתא ותבר לה · מה עביד
קב"ה להאי נשמתא אעיל לה לאדרא דיליה ויהיב לה מתנן ונבזבזן סגיאין וקשיט
לה בקשוטין עלאין עד זמנא דאעיל *לה לחופה בההוא (ד"א גו ההוא) בר מתליסר בראשית קמו ב
שנין ולעילא · אם אחרת יקח לו · הכא אית רזא דרזין לחכימין אתמסרי ואית לאודעא
בקדמיתא מלה חדא · ת"ח ביומא דשבתא בשעתא דאתקדש יומא נפקי נשמתין
מגו אילני דחיי ומנשבן אנון נשמתין קדישין לתתאי ונייחין בהו כל יומא דשבתא ולבתר
דנפיק שבתא סלקין כלהו נשמתין ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא (וכד מתעטרן
בההוא טבא אלין איהון בעליו דההוא טיבו ודאי) אוף הכי קב"ה אזמין לההוא בר נש
דלא הוה נשמתא אחרת ואע"ג דלא זמינא ליה · נשמתא דהות ליה בקדמיתא שארה
דקדמיתא כסותה וענתה לא יגרע כמה דאתמר · בכה ההוא סבא כמלקדמין ואמר
איהו לנפשיה סבא סבא כמה יגעת לאדבקא מלין קדישין אלין והשתא תימא לון
ברגעא חדא · אי תימא דתיחס עלייהו על איהון מלין ולא תימא לון הא כתיב ״אל שם ג
תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות מאי אל תמנע טוב מבעליו · אלא קודשא
בריך הוא וכנסת ישראל איהון הכא דהא בכל אתר דמלין דאורייתא אמרין קודשא
בריך הוא וכ"י איהון תמן וצייתי לון וכדין ההוא אילנא דטוב ורע בשעתא דאזלין מתמן
וצייתו איהון מלין ההוא סטרא דטוב אתגבר ואסתלק לעילא וקב"ה וכ"י מתעטרן בההוא
טוב ואלין איהון בעליו דההוא טוב · סבא סבא את אמרת מלין אלין ולא ידעת אי
קב"ה הכא ואי אלין דקיימי הכא זכאין למלין אלין · לא תדחל סבא · דהא הוית בכמה
קרבין דגברין תקיפין ולא דחילת והשתא אנת דחיל אימא מילך דהא ודאי הכא איהו
קב"ה וכ"י וזכאין איהון אלין דהכא · ואי לאו הכי · לא אערענא בהו ולא שריגא באלין
מלין · אימא מלך סבא אימא בלא דחילו · פתח ואמר ״יי׳ אלהי גדלת מאד הוד תהלים קד
והדר לבשת · יי׳ אלהי *דא שירותא דמהימנותא סליקו דמחשבה ועלמא דאתי רזא חדא ע"א ריז ב
בלא פרודא · גדלת דא שירותא · יומא קדמאה ואיהון יומין עתיקין סטרא דימינא ·
מאד דא *הוא סטרא דשמאלא · הוד והדר לבשת · אלין תרין בדי *ערבות עד פח ב
הכא כיון דמטא לגו אילנא דחיי אתטמר ולא אסתלק (ס"א ולא בעא) למהוי ויחי רכג
במניינא בגין ההוא מאד · מאי מאד שמאלא דכל ענפין דלתתא ובכללא
ענפא מרירא חדא · ועל דא אתטמר ההוא אילנא דחיי ולא בעא למהוי במניינא
דא עד דאהדר כמלקדמין ושבא בגוונא אחרא ואמר עטה אור כשלמה דא שירותא (דאור
דיומא

דיומא קדמאה · נוטה שמים · הכא אתכליל שמאלא ולא אמר מאד אתכליל שמאלא
בימינא למהוי נהיר בכללא דשמים · המקרה במים עליותיו · הכא נפיק בחדוה ההוא
אילנא דחיי נהר דנפיק מעדן ואשתרשו ביה במימוי איינון תרי בדי ערבות דאיינון
גדלין במימוי הה"ד (נ"א ההוא אילנא דחיי ואשתרשו ביה איינון תרי בדי ערבות דאיינון
תהלים קד גדילין במימוי דההוא נהר דנפיק מעדן ודא הוא) המקרה במים עליותיו · מאן
ירמיה יז עליותיו · אלין בדי ערבות . ודא הוא דכתיב ועל יובל ישלח שרשיו · ודא הוא רזא
תהלים מו דכתיב נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים · מאן פלגיו אלין איינון שרשיו והכי אקרון · עליותיו
שם קד שרשיו פלגיו כלהו אשתרשו באיינון מיין דההוא נהר · השם עבים רכובו דא מיכאל
וגבריאל אלין הם עבים · המהלך על כנפי רוח למיהב אסוותא לעלמא ודא איהו רפאל·
מכאן ולהלאה עושה מלאכיו רוחות וגו' · סבא סבא אי כל הני ידעת אימא ולא
תדחל אימא מילך ויתנהרון מלין דפומך · חדו חברייא והוו לייתין בחדוה למלוי קדישין ·
אמר אי סבא אי סבא במה עיילת גרמך עאלת בימא רבא אית לך לשטטא ולנפקא מתמן :
אם אחרת יקח לו כמה גלגולין עתיקין הכא דלא אתגלון עד האידנא וכלהו קשוט
כדקא יאות דלית לאסטאה מארח קשוט אפילו כמלא נימא · בקדמיתא (נ"א
שם ב השתא) אית לאתערא *נשמתין דגיורין כלהו פרחן מגו גנתא דעדן בארח סתים
כד מסתלקן מהאי עלמא נשמתהון דקא רווחא מגו גנתא דעדן לאן אתר תייבין ·
אלא תנינן מאן דנטיל ואחיד בנכסי גיורין בקדמיתא זכי בהו · אוף הכי כל איינון
נשמתין קדישין עלאין דקא זמין לון קב"ה לתתא כדקאמרן כלהו נפקין לזמנין ידיען
בראשית לח ב (וסלקין) *בגין לאשתעשעא בג"ע (דלעילא) ופגען באיינון נשמתין דגיורין מאן דאחיד בהו
מאלין נשמתין (דסלקין) אחיד בהו וזכי בהו ומתלבשן בהו וסלקין וכלהו קיימי בהאי
לבושא ונחתא גו גנתא בלבושא דא בגין דבגנתא דעדן לא קיימאן תמן אלא בלבושא
כל איינון דקיימי תמן . אי תימא דבגין האי לבושא גרען איינון נשמתין מכל עונגא
דהוה לון בקדמיתא · הא כתיב אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע ·
בגנתא קיימי בלבושי דא דקדמן לאחדא בהו וזכי בהו וכד סלקין לעילא מתפשטן
קפו ב רי ב / כט ג נח סו מניה דהאי תמן לא קיימן *בלבושא · בכה ההוא סבא כמלקדמין ואמר לנפשיה סבא
סבא בודאי אית לך למבכי בודאי אית לך לאוספא דמעין על כל מלה ומלה אבל
גלי קמי קב"ה ושכינתיה קדישא דאנא ברעו דלבא ובפולחנא דלהון קאמינא בגין
דאיינון בעליו דכל מלה ומתעטרן בהו כל איינון נשמתין קדישין כד נחתי להאי עלמא
בגין למשרי כל חד על דוכתייהו דאתחזון בהו לבני נשא כלהו נחתי מתלבשן באיינון
נשמתין דקא אמרן והכי עאלין בזרעא קדישא ובמלבושא דא קיימי לאשתעבדא
מנייהו בהאי עלמא · וכד אשתאבן איינון מלבושין ממלין דהאי עלמא איינון נשמתין
קדישין אתזן מריחא דקא אריחא מגו לבושיהון אלין · קב"ה כל מלין סתימין דאיהו
עביד עאל לון באורייתא קדישא וכלא אשתכח באורייתא וההיא מלה סתימא גלי לה
אורייתא ומיד אתלבשא בלבושא אחרא ואתטמר תמן ולא אתגלי וחכימין דאיינון
מליין עיינין אע"ג דההיא מלה אסתים בלבושה (תמן) חמאן לה מגו לבושה
ובשעתא דאתגלי ההיא מלה עד לא תיעול בלבושה חמאן בה פקיחו דעינא ואע"ג
דמיד אסתים לא אתאביד מעינייהו (נ"א מינייהו) · בכמה דוכתין אזהר קב"ה
על גיורא (בגין) דזרעא קדישא יזדהרון ביה ולבתר נפיק מלה סתימא מנרתקה ·

וכיון

כיון דאתגלי אהדר לנרתקה מיד ואתלבש תמן · כיון דאזהר על גיורא בכל אינון
וכדין נפק מלה מנרתקה ואתגלי ואמר [ט]ואתם ידעתם את נפש הגר · מיד עאלת שמות כג
נרתקה ואהדרת בלבושה ואתטמרת דכתיב כי גרים הייתם בארץ מצרים דחשיב
קרא דבגין דאתלבש מיד לא הוה מאן דאשגח בה · בהאי נפש הגר · ידעת נשמתא
קדישא במלין דהאי עלמא ואתהניאת (נ"א ואשתאבת) מנייהו · פתח ההוא סבא
אמר [ט]ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר וגו' ענן דא מאי היא · אלא דא הוא שם כד
דכתיב [ט]את קשתי נתתי בענן · תנינן דההוא קשת אשלחת לבושוי ויהיב לון למשה בראשית ט
ובההוא לבושא סליק משה לטורא ומניה חמא מה דחמא ואתהני מכלא · עד ההוא ויקרא א
אתר · אתו אינון חברייא ואשתטחו קמיה דההוא סבא ובכו ואמרו אלמלא לא אתינא
לעלמא אלא למשמע מלין אלין מפומך די לן · אמר ההוא סבא (אם אחרת יקח לו)
חברייא לאו בגין דא בלחודוי פריגא מלה דהא סבא כגיני לאו במלה חדא עביד קיש
קיש ולא קרי · כמה בני עלמא בערבוביא בסכלתנו דלהון ולא חמאן בארח קשוט
באורייתא ואורייתא קרי בכל יומא בנהימו (נ"א ברחימו) לגבייהו (דבני נשא) ולא
בעאן לאתבא רישא · ואע"ג דאמינא דהא אורייתא מלה נפקא מנרתקה ואתחזיאת
זעיר ומיד אתטמרת · הכי הוא ודאי ובזמנא דאתגליאת מגו נרתקה ואתטמרת מיד
לא עבדת דא אלא לאינון דידעין בה ואשתמודעאן בה · משל למה"ד לרחימתא
דאיהי *שפירתא בחיזו ושפירתא בריוא ואיהי טמירתא בטמירו גו היכלא דילה שם ה
ואית לה רחימא יחידאה דלא ידעין ביה בני נשא אלא איהו בטמירו · ההוא רחימא
מגו רחימו דרחים לה עבר לתרע ביתה תדיר זקיף עינוי לכל סטר איהי ידעת דהא
רחימא אסחר תרע ביתה תדיר מה עבדת פתחת פתחא זעירא בההוא היכלא
טמירא דאיהי תמן וגליאת אנפהא לגבי רחימאה ומיד אתהדרת ואתכסיאת . כל אינון
דהוו לגבי רחימא לא חמו ולא אסתכלו בר רחימא בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזלו
אבתרה · וידע דמגו רחימו דרחימת ליה אתגליאת לגביה רגעא חדא לאתערא *ליה · נ"א לגביה רחימו
הכי הוא מלה דאורייתא לא *אתגליאת אלא לגבי רחימאה · ידעת אורייתא דההוא רל ב
חכימא דלבא אסחר לתרע ביתה כל יומא מה עבדת גליאת אנפהא לגביה מגו
היכלא וארמיזת ליה רמיזא ומיד אתהדרת לאתרה ואתטמרת · כל אינון דתמן לא
ידעי ולא מסתכלי אלא איהו בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזיל אבתרה · ועל"ד
אורייתא אתגליאת ואתכסיאת ואזלת ברחימו לגבי רחימהא לאתערא בהדיה רחימו ·
ת"ח ארחא דאורייתא כך הוא · בקדמיתא כד שריא לאתגלאה לגבי בר נש (ברגעא)
ארמיזת ליה ברמיזו אי ידע טב · ואי לא ידע שדרת לגביה וקראת ליה פתי · ואמרת
אורייתא לההוא דשדרת לגביה אמרו לההוא פתי דיקריב הכא ואשתעי בהדיה ·
הה"ד [ט]מי פתי יסור הנה חסר לב · קריב לגביה שריאת למללא עמיה מבתר משלי ט
פרוכתא דפרסא ליה מלין לפום ארחוי עד דיסתכל זעיר זעיר ודא הוא
דרשא · לבתר תשתעי בהדיה מבתר שושיפא דקיק מלין דחידה ודא איהו
הגדה · לבתר דאיהו רגיל לגבה אתגליאת לגביה אנפין באנפין ומלילת בהדיה כל
רזין סתימיז דילה וכל ארחין סתימין דהוו בלבאה טמירין מיומין קדמאין · כדין
איהו

איהו בר נש שליט בעל תורה ודאי מארי דביתא דהא כל רזין דילה גליאת ליה ולא
רחיקת ולא כסיאת מיניה כלום · אמרה ליה חמית מלה דרמזא דקא רמיזנא לך
ס"א דעילאין: בקדמיתא כך וכך רזין הוו כך וכך הוא · כדין חמי *דעל איינון מלין לאו לאוספא ולאו
למגרע מנייהו · וכדין פשטיה דקרא כמה דאיהו דלאו לאוספא ולא למגרע אפילו את
חד · וע"ד בני נשא אצטריכו לאזדהרא ולמרדף אבתרא דאורייתא למהוי רחימין דילה
כמה דאתמר · ת"ח **אם** אחרת יקח לו גלגולין דמתגלגלן בהאי קרא כמה רברבין
ועלאין איינון דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא ולא ידעין בני נשא ארחוי דקב"ה והאיך
קיימא טיקלא והיך אתדנו בני נשא בכל יומא ובכל עידן והיך נשמתין עאלין בדינא עד
לא ייתון להאי עלמא והיך עאלין בדינא לבתר דנפקי מהאי עלמא כמה גלגולין וכמה
א ערומות: עובדין סתימין עביד קב"ה בהדי כמה נשמתין [א] ערטילאין וכמה רוחין ערטילאין
אזלין בההוא עלמא דלא עאלין לפרגודא דמלכא · וכמה עלמין אתהפך בהו ועלמא
דאתהפך בכמה פליאן סתימין ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין והיך מתגלגלן נשמתין
ב בכף הקלע שמואל א כה: כאבנא [ב] בקוספתא כד"א [ט]ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע · (והואיל ושריך
ויקרא קט א: לגלאה) השתא אית לגלאה דהא כל *נשמתין מאילנא רברבא ותקיפא מההוא נהר דנפיק
מעדן נפקי וכל רוחין מאילנא אחרא זעירא נפקין · נשמה מלעילא רוח מלתתא ומתחברן
כחדא כגוונא דדכר ונוקבא וכד מתחברן כחדא כדין נהרין נהירו עלאה · ובחבורא
דתרווייהו אקרי נר · נר יי' נשמת אדם : מהו נ"ר נשמה רוח · ועל חבורא דתרווייהו כחדא
משלי כ: אקרי נר · דכתיב [ט]נר יי' נשמת אדם · נשמה ורוח דכר ונוקבא לאנהרא כחדא ודא
בלא דא לא נהרין ולא אקרי נר וכד מתחברן כחדא אקרי כלא נר · וכדין אתעטף
ישעיה נז: נשמה ברוח לקיימא תמן לעילא בהיכלא טמירא דכתיב [ט]כי רוח מלפני יעטוף · יתעטף
לא כתיב אלא יעטוף מ"ט בגין דנשמות אני עשיתי · תמן לעילא בגנתא בהיכלא
טמירא אתעטף ואתלבש נשמה ברוח כמה דאתחזי · וכיון דבההוא היכלא לא הוי
ולא אשתמש אלא ברוח ונשמה נפש לא אתי לתמן (נ"א מתמן) אלא מתלבש בההוא רוח
תמן וכד נחתא לגו ג"ע דלתתא (בהאי עלמא) אתלבש בההוא רוחא אחרא דאמינא
ההוא דנפיק מתמן והוה מתמן ובכלהו שריא בהאי עלמא ואתלבש בהו ההוא רוח
דנפיק בהאי עלמא דלא אתרבי (ס"א דלא אתדכי) ולא אתפשט בהאי עלמא · אזלא
בגלגולא ולא אשכח נייחא אפי' בגלגולא בעלמא כאבנא בקוספיתא עד דישכח ההוא
פרוקא דיפרוק ליה ואייתי ליה בההוא מאנא ממש דהוה איהו אשתמש ביה ודביק
ביה תדיר רוחיה ונפשיה והות בת זוגיה רוחא ברוחא וההוא פרוקא בני ליה
כמלקדמין · וההוא רוחא דשבק ואתדבק בההוא מאנא לא אתאביד דהא לית
מלה אפילו זעירא בעלמא דלא הוי ליה אתר ודוכתא לאתטמרא ולאתכנשא תמן
ולא אתאביד לעלמין · ובג"כ ההוא רוחא דשבק בההוא מנא תמן הוא ודאי
רדיף בתר עקרא ויסודא דיליה דקא נפיק מניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה
עי' לן פס ב: באתר דההוא רוח בת זוגיה *דנפקת בהדיה ואתבני תמן כמלקדמין ודא איהו בריה
חדתא השתא בעלמא רוחא חדתא וגופא חדתא · ואי תימא רוח דא הוא מה דהוה
הכי הוא אבל לא אתבני אלא בגין ההוא רוחא אחרא דקא שבק בההוא מאנא
הכא

הכא אית רזא דרזין · (ס"א רזא דרזין בההוא מאנא) : **בספרא** דחנוך בניינא דא
דאתבני לא אתבני אלא בההוא רוחא אחרא דשביק תמן בההוא מאנא וכד שארי
לאתבנאה דא משיך אבתריה דההוא רוח דאזיל ערטילאה ומשיך ליה לגביה ותמן תרי
רוחות דאינון חד · לבתר דא איהו רוח ודא איהו נשמה ותרוייהו חד אי זכה לאתדכאה
בדקא יאות תרווייהו אינון חד לאתלבשא בהו נשמתא אחרא עלאה · כמה דאית לשאר
בני עלמא · רוח דזכאין בהו נשמתין אינון דקדמן ואחידן בהו ורוחא אחרא מלעילא ·
ונשמתא קדישא אתלבשא בהו · אוף הכי נמי מדיליה ממש אית תרין רוחין בגין
לאתלבשא בהו נשמה עלאה (ד) יהא לדין גופא אחרא דקא אתבני בשתא חדתא · ההוא
גופא קדמאה דשבק מה אתעביד מניה · או האי בריקייא או האי בריקנייא · לפום
שכלתנו דב"כ אשתמע דהאי קדמאה דלא אשתלים בקדמיתא אתאביד הואיל ולא
זכה · אי הכי למגנא אשתדל בפקודי אורייתא או אפילו בחד מנייהו · והא אנן ידעינן
דאפילו ריקנין שבישראל כלהו מליין מצות כרמון · וגופא דא אע"ג דלא אשתלים
לאתרבאה ולמסגי בעלמא פקודין אחרנין דאורייתא נטר דלא אתאבידו מניה
זכי למגנא הוו · חברייא חברייא פקיחו עינייכו דהא אנא ידענא דהכי אתון סברין
וידעין (נ"א סלקן אדעתין) דכל אינון גופין ליונין אינון בריקנייא דלא אית לון קיומא
לעלמין · לאו הכי וחס לן לאסתכלא באלין מלין · פתח סבא ואמר °מי ימלל גבורות תהלים קו
יי' ישמיע כל תהלתו · מאן הוא בעלמא דיכיל למללא גבורן דעביד קב"ה בעלמא תדיר ·
ההוא גופא קדמאה דשבק לא אתאביד וקיומא להוי ליה לזמנא דאתי דהא עונשיה
סבל בכמה זינין וקב"ה לא מקפח אגרא דשום בריין דברא בר אינון דנפקו מגו
מהימנותא דיליה ולא הוה בהו טב לעלמין ובר מאינון דלא כרעו במודים דהני קב"ה
עביד מנייהו בריין אחרנין בגין דלא יתבני ההוא גופא דיוקנא דבר נש ולא יקום
לעלמין · אבל הני לאו הכי · מה עבד קב"ה אי ההוא רוח זכי לאתתקנא בהאי עלמא
בההוא גופא אחרא מה עביד קב"ה · ההוא פרוקא דקא פריק ליה ההוא רוח דילי' דקא
אעיל תמן ושאף וערב בההוא רוח דהוה בההוא מאנא ודאי לא אתאביד ומה אתעביד
דהא תלת רוחין תמן (ס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום ומה עביד קב"ה · ת"ח
ההוא פרוקא דקא פריק ליה · רוח דיליה הא אעיל תמן ושביק ושאף וערב בההוא
מאנא · וההוא רוחא קדמאה דהוה בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן
לא אתאביד ובג"כ ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן הוא רדיף בתר
עקרא דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה באתר
דהוות בת זוגיה · הא תלת רוחין תמן) חד דהוה בההוא מאנא ואשתאר תמן וחד ההוא
דאתמשך תמן דהוה ערטילאה · וחד ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא ואתערב בהו :
למהוי בתלת רוחין אי אפשר · ומה אתעביד · אלא כך אינון גבורן עלאין דעביד
קב"ה · ההוא רוחא דאעיל תמן ההוא פרוקא ביה אתלבש' ההיא נשמתא באתר
דלבושא דגיורי (והוא) וההוא רוחא ערטילאה דהב תמן לאתבנא' להוי לבושא לנשמתא
עלאה · וההוא רוח דהוה בקדמיתא דאשתאר בההוא מאנא פרח מתמן · וקב"ה
אזמין ליה אתר בגו רזין [א] כוין דטנרא דבתר כתפוי דג"ע ואתטמר תמן ואסתלק לההוא א חלון כסלא שאחורי הג"ע
גופא קדמאה דהוה בקדמיתא · ובההוא רוח יקום ההוא גופא · ודא איהו חד דאינון
תרין דקא אמינא (לעילא) · אבל ההוא גופא עד דלא יקום עונשיה סגיא דהא בגין
דלא זכה לאתרבאה נחתי ליה לגו *אדמה דסמיך לארקא ואתדן תמן ולבתר תקונין עט א
סלקין ליה להאי תבל · השתא נחית והשתא סליק הא סליק והא נחית לית
ליה [ב] שכיכו בר בשבתי וביומין טבין ובריש ירחי ואלין דמיכין באדמת עפר · ב פסוק

אדמת

דניאל יב אדמת מאדמה · עפר מתבל · ועל אלין כתיב ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה
לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם · כל אלין דלא זכו לאתתקנא · אבל אי זכה
ההוא רוחא ערטילאה דתב כמלקדמין לאתתקנא זכאה איהו דהא ההוא רוחא דאתמר
ביה דאתטמר בטנרא יתתקן בההוא גופא קדמאה · ועל אלין כתיב אלה לחיי עולם ואלה
לחרפות וגו' · כל איגון דלא זכו לאתתקנא · ואלין איגון גבורן עלאין דמלכא עלאה
קדישא ולא אתאביד כלום · אפילו הבל דפומא · אתר ודוכתא אית ליה וקב"ה עביד
מיניה מה דעביד · ואפילו מלה דבר נש ואפילו קלא לא הוי בריקנייא ואתר
ודוכתא אית להו לכלא · האי דאתבני השתא ונפק לעלמא בריה חדתא לית ליה
בת זוג · וע"ד לא מכריזי · דהא בת זוגיה אתאבידת מניה בת זוגיה דהות ליה
אתעבידת אמיה ואחוה אבוה · סבא סבא מה עבדת טב הוה לך שתיקא · סבא
סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא מה תעביד · אי תימא
דתסלק לעילא לא תיכול · אי תימא דתיחות לתתא הא עמקא דתהומא רבא
מה תעביד · אי סבא אי סבא לא אית לך לאהדרא לאחורא · בעדנין אלין לא
הוית ולא אתרגילת לאתלבשא בתוקפך דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא
לא עאל בארבא בעמיקא דא דאנת תמן · בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי
ואי עאל בימא עמיקא אשגח בקדמיתא היך יעבר בזמנא חדא וישוטט בימא עד
לא ייעול ואנת סבא לא אשגח בקדמיתא · השתא סבא הואיל ואנת תמן לא
תחלש בתוקפך לא תשבוק כל ארחך לשטטא לימינא ולשמאלא לארכא ולפותייא
לעמקא ולרומא לא תדחל · סבא סבא אתתקף בתקפך כמה גברין תקיפין
שיר ג תברת בתקפיהון וכמה קרבין נצחת · בכה · פתח ואמר צאנה וראינה בנות ציון
במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו · האי קרא
אוקמוה והכי הוא · אבל צאנה וראינה וכי מאן יכיל למחמי במלך שלמה דהוא
מלכא דשלמא דיליה והא סתים הוא מכל חילי מרומין דלעילא בההוא אתר
ישעיה סד דעין לא ראתה אלהים זולתך · ואת אמרת צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה ·
ותו דהא (על) כבוד דיליה כלהו מלאכי עילאי שאלי ואמרי איה מקום כבודו · אלא
מה דאמר צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה כתיב ולא כתיב ובעטרה
דכל מאן דחמי ההוא עטרה חמי נעם מלכא דשלמא דיליה · שעטרה לו
אמו הא תמן קרי לה בת וקרי לה אחות קרי לה אם וכלא איהו וכלא
הוי מאן דיסתכל וינדע בהאי ינדע חכמתא יקירא · השתא מה אעביד אי
אימא רזא סתימא דא לא אצטריך לגלאה · אי לא אימא ישתארון זכאין
תהלים לא אלין יתמין מהאי רזא · נפל ההוא סבא על אנפוי ואמר בידך אפקיד רוחי
פדית אותי יי' אל אמת · מאנא דהות לתתא היך יתעביד לעילא בעלה
דהוה לעילא היך יתהפך והוה לתתא · בת זוגיה אתעבידת אמיה · תווהא
על תווהא · אחוה אבוה · אי אבוה דקדמיתא יפרוק ליה יאות אבל אחוה
דליהוי אבוה וכי לא תווהא איהו דא · עלמא בהפוכא איהו · ודאי עלאין לתתא
דניאל ב ותתאין לעילא · אלא להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא
וגבורתא דיליה היא · והיא מהשנא עדניא וזמניא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה
שרא · ת"ח מאן דשרי בנהורא לא יכיל לאסתכלא ולמחמי בחשוכא : אבל קב"ה לאו הכי

ידע מה בחשוכא אע"ג דנהורא עמה שרא · מגו נהורא אסתכל בחשוכא וידע כל
מה דתמן · הכא אית לאקדמא בקדמיתא מלה הדא דאמרו קדמאי באינון חזוי ליליא
דתנן מאן דאתי על אימיה בחלמא יצפה לבינה דכתיב "כי אם לבינה תקרא · הכא משלי ב
אית לאסתכלא אי בגין דאיהי אם יאות והוה ליה למכתב הכי דמאן דחמא אמיה
בחלמא יזכי לבינה · אבל מאן דאתי על אמיה אמאי · אלא רזא עלאה איהו בגין
דאתהפך וסליק מתתא לעילא · ברא הוה בקדמיתא · כיון דסליק לעילא אתהפך
אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה ושליט עלה וזכי לבינה · בקדמיתא כד סליק
אימא לי"ג *שנין מה כתיב "יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך כדין איהו נח א
לתתא מינה · כיון דסליק עלה האי איהו מעלמא עלאה דהא אסתלק בדרגא דיוסף תהלים ב
דא (ס"א ודאי) · זכי לבינה · אוף הכי האי מאנא · בקדמיתא איהו הוה בדרגא
דיוסף בעל אילנא תתאה קיימא ברעותיה ושליט עליה דהא כל נוקבא בדיוקנא
דנוקבא אילנא תתאה קיימא · כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף ולא
אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא ולמעבד תולדין כדין נחית לתתא ואתעבידת
איהי אמיה · וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא ואיהו נחית
לתתא · כיון דנחית לתתא כדין אתקיים ביה יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך ·
אתהפך אילנא מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה אתהדר ושליט ההוא אילנא עליה
ואיהו נחית לתתא · כיון דאיהו נחית לתתא ההוא דירית ירותא אתר דיוסף אבוי
אקרי ואבוי הוי ודאי כלא איהו על תקוניה ודאי כדקא יאות בקדמיתא הוה מעלמא
דדכורא והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוקבא · ומה דהוה איהו שליט
עלה שלטא איהי עליה ואתהדר למהוי בעלמא דנוקבא · ועל דא לית ליה בת זוג כלל ·
ולא מכריזי עליה על נוקבא · דהא מעלמא דנוקבא אתהדר איהו · וההוא גופא קדמאה
דשבק אלמלא ינדעון ויסתכלון בני עלמא לצערא דאית ליה כד יתעקר מעלמא דדכורא
ואתהדר לעלמא דנוקבא ינדעון דהא לית לצערא בעלמא כההוא לצערא · בת זוג לית
ליה דהא לא קיימא באתר דדכורא · לא מכריזי עליה על נוקבא דהא מעלמא דנוקבא
איהו · ואי אית ליה בת זוג הוי ברחמי אערעת בהדי נוקבא דעד כען לא אית לה
בת זוג · ועל דא תנינן דילמא יקדמנו אחר ברחמים · אחר תנן · וכלא איהו על
תקוניה · ועל דא כתיב "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית ויקרא כב
אביה כנעוריה · ובת כהן הא אוקימנא מלה דא · אלמנה מההוא גופא קדמאה ·
וגרושה דלא עאלת לפרגודא דמלכא דכל אינון דלא קיימי בעלמא דדכורא לא אית
להו ביה חולקא · הוא אשתמיט ואעקר גרמיה מעלמא דדכורא לא אית ליה חולקא
ביה ועל דא איהי גרושה · וזרע אין לה דאי הוה לה זרע לא אתעקר מניה ולא הוה
נחית לעלמא דנוקבא · ושבה אל בית אביה · מאן בית אביה · דא עלמא דנוקבא
דההוא עלמא בית אביה אקרי וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמשא ביה אתהפך
ואיהו נחית לתתא וההוא מאנא סליק לעילא · כנעוריה כההוא זמנא דכתיב אני
היום ילדתיך ודאי "ישוב לימי עלומיו כמה דהוה (בקדמיתא) מתליסר שנין איוב לג
ולעילא · אי זכאת לאתתקנא הואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל

תתענג מההוא ענוגא דעלמא דנוקבא דאכלי מנהמא דאבירים דנחית מלעילא ·
אבל לאסתכלא ולאתהני במה דאתהנון שאר צדיקייא לא יכלא בגין דהוה זר לתמן ·
ועל דא לא אכיל קדש אבל אכיל תרומה דאיהו יתיב בעלמא דנוקבא · ומגו דאיהו
ויקרא כב מעלמא דנוקבא לא אכיל ליה אלא בלילה דכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן
הקדשים כי לחמו הוא · דהא קדש דאיהו מעלמא דדכורא לא אתאכיל אלא ביום ·
ירמיה ב נראשיה לא ב בגיני כך קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה *פירותא עלאה דכל עלמא דדכורא *קדש
נע א איהו ומה דסליק ביה בקדש ישראל הוה ובגיני כך קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה ·
כד רוחין פקידאן באינון זמנין דפקדין לבי קברי אינון לא פקדין דהא לא זכאן לעלמא
ויקרא כב דקדש דכתיב וכל זר לא יאכל קדש · ואי לא זכה ההוא רוחא לאתתקנא כדקא יאות
כיון דאהדר בגלגולא אפילו בכהונא אתר בתרומה לא אכיל וחד אקרי אפילו לעלמא
תתאה ולא אכיל בה · עד הכא ברזא דא · סבא סבא כיון דשריאת לשטטא בימא
הבא זיל ברעותך לכל סטרין דימא. השתא אית לגלאה דהא אמינא דהאי פרוקא כד
אתי עאל גבי ההוא מאנא דקא אמינא עאיל תמן ודביק תמן רוחא (דעלמא) דיליה
בההוא מאנא ולא אתאביד כלום אפילו הבל דפומא יאות הוא וכך הוא · סבא סבא אי
תימא ותגלי אימא בלא דחילו . שאר בני נשא דעלמא דקא מסתלקי מניה וקא ידענא
דרוח דיליה שביק בההיא אתתא דהות ליה ורוחא אעיל תמן מה אתעביד מההוא
רוח ואי נסבא האי אתתא אוף הכי מה אתעביד מההוא רוח דשבק בה בעלה קדמאה
דהא גבר אחרא אתי עלה · לאתקיימא רוח ברוח לא אפשר דהא האי דאתי עלה
השתא רוח אעיל בה· וכן ההוא קדמאה דאסתליק רוח אעיל בה· ההוא קדמאה דאסתלק
בנין הוו ליה ודא דהשתא לאו פרוקא איהו · רוח דשבק ההוא קדמאה בההוא מאנא
ואתא האי אחרא ואעיל בה רוח ודאי לא יכלי תרוייהו לאתקיימא בההוא גופא דאתתא
כחדא · אי נימא דאתאביד אי אפשר · מה אתעביד מניה אוף הכי אי איהי לא אתנסיב'
ההוא רוחא דשבק בה בעלה מאי אתעביד מניה · אי נימא דאתאביד לאו הכי כל דא
צריך לגלאה השתא · סבא סבא חמי מה עבדת ובמה אעילת גרמך · קום סבא ארים
תהלים קלא דגלך · קום סבא ואשפיל גרמך קמי מארך · פתח ההוא סבא ואמר יי' לא גבה לבי
ולא רמו עיני וגו' · דוד מלכא אמר דא בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין
עלאין ושליטין דאית ממזרח ועד מערב ולא סליק על לביה לאסטאה מארחא ותדיר
שפיל לביה קמי מאריה וכד הוה לעי באורייתא הוה מתגבר כאריה ועינוי תדיר
מאיכין בארעא מדחילו דמאריה וכד הוה אזיל בין עמא לא הוה ביה גסות רוחא
כלל ועל דא כתיב יי' לא גבה לבי וגו' לא גבה לבי אע"ג דאנא מלכא שליטא על כל
שאר מלכין דעלמא · ולא רמו עיני בזמנא דאנא קיימא קמך לעי באורייתא · ולא
הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני בשעתא דאנא אזיל בין עמא · ואי דוד מלכא אמר
הכי שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה . ואנא כמה אנא שפיל לבא ומאיך עינא
קמי מלכא קדישא · וחס לי דבמלין קדישין דאורייתא ירום לבאי · בכה ודמעוי
נפלין על דיקניה · אמר סבא לאי בחילא כמה שפירא דמעין על דיקנך כמה דהוה
שפיר משחא טבא כד הוה נחית על דיקנא דסבא טבא דאהרן · אימא מילך סבא

דהא

דהא מלכא קדישא הכא · בתר בני נשא דעלמא דקא אסתלקו מניה ושבקו רוחא בההוא מאנא דהוו משתמשי ביה ואתנסיבת ואתא אחרא ואעיל בגויה מאנא רוחא אחרא מה אתעביד מההוא קדמאה כמה דאתמר . תא חזי כמה עלאין גבוראן דמלכ׳ קדישא דקא עביד ומאן יכיל למללא לון׳ כד האי בעלה תניינא אתי ועאיל רוחא בההוא מאנא רוחא קדמאה מקטרגא בהאי רוח דעאל ולא אתיישבן כחדא · ובגיני כך אתתא לא אתיישבת כדקא יאות בהדי בעלה תניינא · בגין דרוחא קדמאה מכשכשא בה וכדין איהי דכירת ליה תדיר ובכאת עליה או אתאנחת עליה דהא רוחא דיליה מכשכשא במעהא כחויא ומקטרגא בהדי רוח אחרא דעאל בה מבעלה תניינא ׃ עד זמן סגי מקטרגין דא בדא · ואי אעבר דא דעאל לההוא (אתערו׳ דהוה קדמאה (לבתר) דא קדמאה נפיק ואזיל ליה · ולזמנין דדחי דא קדמאה לההוא תניינא ואתעביד ליה מקטרגא עד דאפיק ליה מעלמא · ועל דא תנינן דמתרי ולהלאה לא יסב בר נש להאי אתת׳ דהא מלאך המות אתתקף בה ובני עלמא לא ידעין דהא רוחא כיון דאתתקף וקא נצח לההוא רוחא אחרא תניינא מכאן ולהלאה לא יתערב בר נש אחרא בהדה · חברייא הא ידענא דבאתר דא אית לכו למקשי ולימא אי הכי לא מית בדינא האי תניינא ולא דיינין ליה מלעילא · תא חזי כלא איהו בדינא דינא פלוני לפלוני או דלא יקטרג עליה פלוני לפלוני · ומאן דנסיב ארמלתא כמאן דעאל בימא ברוחין תקיפין בלא חבלין ולא ידע אי יעבר בשלם אי יטבע גו תהומי · ואי דא דעאל ההוא רוחא תניינא אתתקיף ונצח לההו׳ קדמאה ההוא קדמאה נפק מתמן ואזיל ליה · לאן אתר אזיל ליה ומה אתעביד · סבא סבא מה עבדת · חשבת דתמלל זעיר ונפקת להאי · הא עאלת באתר דלא עאל בר נש אחרא מן יומא דדואג ואחיתופל עבדו בעיין אלין באינון ארבע מאה בעיי דהוו בעאן על מגדלא דפרח באוירא ולא אתיב עלייהו בר נש עד דאתא שלמה מלכא וברר לון כל חד וחד על תקוניה · סבא סבא רזא עלאה דהוה טמירא אתית לגלאה מה עבדית · סבא סבא בקדמיתא הוה לך לנטרא ארחך ותסתכל בריבך · אבל השתא לאו שעתא לאתטמרא · סבא אהדר בתקפך · ההוא רוח דנפק לאן אזל · בכה ואמר חברייא כל הני בכיי דקא בכינא לאו בגינייכו הוא אלא דחילנא למארי עלמא דגלינא ארחין סתימין בלא רשו · אבל גלי קמי קודשא בריך הוא דלא ליקרא דילי עבידנא ולא ליקרי דאבא אלא רעותי לפולחנא דיליה ואנא חמינא יקרא דחד מנייכו בההוא עלמא ואחרא ידענא דהכי הוא · אבל לא גלי קמאי והשתא חמינא תמן דהיין גברא מקמי גברא בכמה ארחין סתימין *אתדחיין · ההוא רוחא קדמאה דאתדחי מקמי ההוא תניינא לאן אזיל׳ וילך רפג א
ההוא רוחא נפיק ואזיל ומשטטא בעלמא ולא ידיע ואזיל לגו קברא דההוא בר נש ומתמן משטטא בעלמא ואתחזי בחלמא לבני נשא וחמאן בחלמא דיוקנא דההוא בר נש ואודע לון מלין לפום ארחיה · דההוא רוח קדמאה דקא אתמשך מניה כמה דאיהו בההוא עלמא הכי משטטא האי ואודע בהאי עלמא והכי אזיל ומשטטא בעלמא ופקדת תדיר לההוא קברא עד *זמנא דרוחות פקדן לגבי אמור פג
קברייהו דגופין · כדין האי רוחא אתחבר בההוא רוח דיליה ואתלבש ביה ואזיל ליה · כד עאל לדוכתיה אתפשט מניה ודוכתא אית ליה (באינון רזי בגן עדן) באינון

(הגהה כתב הרב ז"ל שזה שבוש ולכן לא שמטם) באינון היכלין דגן עדן לו לבר לפום ארחוי דכל חד וחד ותמן אתטמר · וכד רוחין פקדין להאי עלמא דמתין מזקקין לגבי חיין לא מזקקין אלא בההוא משיכו דרוחא וביה אתלבש רוחא אחרא · ואי תימא אי הכי תועלתא איהו לרוחא והאי אתתא תועלתא עבדת לכלא · לאו הכי דאלמלא לא אתנסיבת לגבי אחרא · והאי רוחא קדמאה לא אתדחייא מקמי האי גברא אחרא · תועלתא אחרא הוה ליה בגוונא אחרא ולא יהא לאי בעלמא כמה דהוי ולא יזדקק לגבי חיין דהאי עלמא כמה דהוי משטטא הכא והכא · אי הכי זווגא תניינא דהאי אתתא לא הוי מלעילא · ולא אמרת דאתדחייא גבר מקמי גבר ואמינא דהאי בעלה תניינא דנסיב לאתתא דא איהו בת זוגיה ממש · וההוא קדמאה לאו בר זוגיה ממש הוה · והאי תניינא דיליה הוה · וכד מטא זמניה אתדחייא דא מקמיה ודאי הכי הוא דהא לא אתדחייא ההוא רוח קדמאה דהוה בהאי אתתא אלא בגין דהאי תניינא דאיהו בר זוגה (ד"א איהי בת זוגיה) · (האי תניינא) וכל אינון תניינין דאתדחיין מקמי קדמאין · קדמאין הוו בני זווגייהו ולא הני ובגין כך לא אית לון קיומא בהדייהו · ואתדחייא רוח תניינא מקמי רוחא קדמאה ובגין כך

משלי ז' פס א' מאן דנסיב ארמלתא קרינן עליה ולא ידע כי בנפשו הוא · כי חנם מזורה הרשת וגומר ולא ידיע אי היא בת זוגיה ממש אי לאו · *ארמלתא דלא נסיבת אף על גב דאתי בר זוגה ואיהי לא בעאת לאתנסבא קודשא בריך הוא לא כייף לה מן דינא וקודשא בריך הוא אזמין להוא בר נש אתתא אחרא ולא עאלת בדינא בהאי (ס"א ולית עלה בי דינא בהאי) בההוא עלמא ואף על גב דלית לה בר דהא אתתא לא אתפקדת אפריה ורביה כמה דאוקמוה · אתתא דא דלא אתנסיבת זמנא תניינא ההוא רוח דשבק בה בעלה מה אתעביד מניה · יתיב תמן תריסר ירחי ובכל ליליא וליליא נפיק ופקדא לנפשא ואתהדר לאתריה · לבתר תריסר ירחי דקא אסתלק דינא דההוא גברא דהא כל אינון תריסר ירחי הא רוחא אתכפייא בעציבו כל יומא · לבתר תריסר ירחי ·

תקוני דף נפיק מתמן ואזיל וקיימא לתרע גן עדן *ופקדא להאי עלמא לגבי ההוא מאנא דנפיק מניה וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא ההוא רוח נפיק ואתלבש בההוא רוח דילה וזכאת ביה לגבי בעלה ונהרין תרווייהו כדקא יאות בחבורא חדא · כיון דאתינא להאי אתר משתא אית לגלאה ארחין סתימין דמארי עלמא · לא ידעין בהו בני נשא וכלהו

הושע יד אזלין בארח קשוט כד"א כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם · בני נשא לא ידעין ולא משגיחין כמה אינון עלאין עובדין דקודשא בריך הוא וכמה משניין אינון ובני עלמא לא ידעין וכלהו בארח קשוט דלא סטאן לימינא ולשמאלא · הני דמתגלגלין דקא אתתרכו בתרוכין מההוא עלמא ולית לון בת זוג · בת זוג דקא מזדווגן בהאי עלמא מאן אינון · אינון נשין דקא מזדווגן בהדייהו בהאי עלמא דהא (תריך לה ולית ליה בת זוג כאינון גברין דלא תריכו וקא מזדווגן בהדי נשייהו) דכלהו בני נשא אית לון בת זוג בר מהאי · תמן משתא כמה אינון דברבין ועלאין גבורן דילי' · תנינן מאן דמתרך אתתיה קדמאה מדבח' אחית עלוי דמעין : מדבח' אמאי · אלא הא אמינ' דכל נשין דעלמ' בדיוקנא דהאי מזבח

ב"ק קכד א קיימי ועל דא *ירתאן אינון שבע ברכאן דכלהו מכנסת ישראל אינון ואי איהו

מתרך

מתרך לה אהדר אבנא (נ"א למדבחא עילאה) לגרעונא מ"ט בגין דמתחברן תרוכין
בהדי הדדי ורזא דא דכתיב וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ויצאה מביתו והלכה דברים כד
והיתה לאיש אחר׃ ממשמע דאמר והלכה והיתה לאיש לא ידענא דאיהי לא אזלא לגבי
בעלה דתריך לה (נ"א דליתיה ההוא דתריך לה)׃ מאי אחר׃ אלא כמה דאתמר אחר
תנן ואחר כתיב ואחר קרינן ליה דכתיב ומעפר אחר יצמחו ותרוכין מתחברן כחדא איוב ח
תרוכין דההוא עלמא ותרוכין דהאי עלמא׃ ומה דהות האי אתתא בדיוקנא עלאה
לא אשתעבדא לדיוקנא תתאה קרינא ליה אחר וקרינן ליה אחרון׃ אחרון מנלן׃
דכתיב ואחרון *על עפר יקום והכא כתיב ושנאה האיש האחרון׃ או כי ימות האיש איוב יט
האחרון׃ אחרון שני מבעי ליה׃ ואי תימא דלא תזדווג אפי' לעשרה דא בתר דא׃ דברים כד
לאו הכי׃ וכי לבעלה דא תזדווג ולא לאחרא מאי אחרון׃ אלא דא איהו האי אחר
דקאמרן ואיהו אחר ואיהו אחרון׃ השתא אבנא מתגלגלא בקוספתא׃ אחר אמאי
אקרי הכי דהא כל בניינא נפל ואתהדר לעפרא איהו הוה מה דהוה ולא אחרא׃ אמאי
קרינן ליה אחר׃ אוף הכי אמאי אקרי אחרון וכי אחרון איהו והא אי יתיסר יאות
ואי לא׃ יהדר ויתגלגל ויתנטע כמלקדמין׃ אמאי אקרי אחרון׃ אבל תא חזי כתיב
וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד מאי טוב תנינן דא מלאך דטוב מאד בראשית א
דא מלאך המות׃ ולכלא קב"ה אזמין תקונוי׃ ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות בראשית ב
את הגן נהר דא לא שכיך לעלמין מלאפשא ולמסגי ולמעבד פירין׃ ואל אחר אסתרס
ולית ליה תיאובתא לעלמין ולא אפיק ולא עביד פירין דאלמלי עביד פירין יטשטש לכל
עלמא׃ ובג"כ בר נש דגרים להוא סטר דיפוק בעלמא אקרי רע ולא חמי אפי
שכינתא לעלמין דכתיב לא יגורך רע׃ האי בר נש דמתגלגלא בגלגולא אי איהו תהלים ה
עבר ואתדבק בההוא אל אחר דלא עביד פירין ולא אפיק בעלמא בגין כך אקרי אחר ושמא
גרים ליה איהו הוא ואחד אקרי אחר ודאי׃ אחרון׃ מקדמאה ואילך אחרון קרינן
ליה ואחרון אקרי׃ תניינא איהו ומיד אקרי אחרון והכי קרי ליה קב"ה אחרון בגין
דיתתקן למהוי אחרון ולא יתוב כמלקדמין׃ תליתאה אוף הכי׃ וכן בכל זמנין מקדמאה
ואילך הכי אקרי אחרון והכי אצטריך למקרי אחרון דאלמלא אתקרי מיד תניינא הא
פתיחו דפומא לאהדרא כמלקדמין וההוא בניינא אשתאר׃ מנלן׃ מבית שני דאקרי
אחרון דכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון׃ דהא מקדמאה חגי ב
ואילך אחרון אקרי דהא לא יהא פתיחו דפומא דההוא בניינא יתפול ויתהדר כמלקדמין׃
אוף הכי דא אחרון קרינן ליה ובגין כך כתיב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב
לקחתה׃ לא יוכל לא יקחנה מבעי ליה׃ מאי לא יוכל אלא כיון דהאי אתתא אתדבקת
באחר והתת לאשתעבדא בדרגא תתאה לא בעי קב"ה דאיהו יתוב מדרגא דיליה
למיהב איבא ולאתדבקא בההוא דרגא דלאו דיליה׃ ות"ח אי האי אתתא לא
אתנסיבת אפילו תזנה בכל גוברין דעלמא אי בעי בעלה יתוב לגבה אבל אי
אתדבקא בנשואין לאחר (נ"א ואחר) דא (האי) לא יוכל לשוב לדרגא קדמאה
דהוה בקדמיתא לגבה׃ לא יוכל ודאי לאתבא לההוא דרגא לעלמין׃ אחרי
אשר הטמאה תנינן דהטמאה בלביה׃ אי הכי אפילו אי תתרחק ותזנה בלא
נשואין׃ אלא כיון דאתדבקת לאחר הא קבילת עלה חולקא דההוא סטרא ובעלה
קדמאה

קדמאה דאיהו מסטרא אחרא טבא דטוב לא יהא ליה בר חולקא לעלמין ולא יפיש כלל
להוות אתר · הא אם שנאה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון לקדמאה אסורה
אבל לאחר בני נשא תשתרי דילמא תשכח אתרא כמלקדמין ואחרון יקום דיזדווג בהדה ·
מאן דאית ליה בנין מאתתיה קדמיתא ואעיל האי לגו ביתיה ההוא יומא אתדבק
בהרבא קשיא דמתהפכא בגין תרין סטרין · חד דהא תרין דחת לון לבר והשתא איהו
תליתאה · והו מאנא דאשתעבד (נ"א דאשתתף) ביה אחר כיך ייתי איהו למיהב ביה
רוחא דיליה וישתתף בהדה ויהדבק בה · לאו דאיהי אסורה אבל ודאי שתופא בישא
איהי לגרמיה (כדאמרן) · רבי נויטס איש כפר אונו הוה חייך ומתלוץ על אתתא דא כד
משלי לא חמי מאן דאזדווג בהדה והוה אמר ותשחק ליום אחרון כתיב מאן דאתדבקת ביה
באיש אחרון חוכא איהי לבתר · השתא אית לאהדרא ולעיינא על אתר (נ"א אילנא) חד
רב ועלאה דהוה בעלמא וגזעא ושרשא דקשוט · ואיהו עובד אבי ישי אבי דוד דהא
אתמר דאחרון הוה היך נפק שרשא דקשוט מגו אתר דא · אלא עובד אתתקן בתקונא
עלאה ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך על תקוניה ואסתליק ביה ואתתקן כדקא
יאות וע"ד אקרי עובד מה דלא זכו הכי שאר בני עלמא · אתא איהו פלח ואעדר
עקרא ושרשא דאילנא ונפק מענפין מרירן ואהדר (נ"א ואעדר) ואתקן בגופא דאילנא ·
קיגס ג אתא ישי בריה ואחסין ליה ותקין ליה ואתאחד בענפוי *דאילנא אחרא עלאה וחבר
קס א אילנא באילנא ואסתבכו דא בדא · כיון דאתא *דוד אשכח אילנין מסתבכן ומתאחדן
דא בדא כדין ירית שלטנו בארעא ועובד גרים דא · בכה ההוא סבא ואמר אי סבא
סבא ולא אמינא לך דעאלת בימא רבא השתא אנת הוא גו תהומי רברבין אתתקן
לסלקא · סבא סבא אנת גרמת דא דאלמלא הוית שתיק בקדמיתא הוה יאות לך אבל
השתא לא יכילת ולית מאן דאחיד בידך אלא אנת בלחודך · קום סבא ואסתלק בסליקו ·
א הפירות ונתנות רעים : עובד דא אתתקן ונפק מנו חקל בישא [א] דגובין בישין אתא ישי בריה ואתקין ואעדר
אילנא · ועכ"ד (ועובד) דא רזא דרזין ולא ידענא אי אימא אי לא אימא · אימא מילך
(נ"א עובד עכ"ד אילנא אתקין) סבא ודאי אימא בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא · *עובד עכ"ד אילנא אתקין · כד
אתא דוד מלכא באילנא תהא דנוקבא אשתאר ואצטריך לקבלא *חיין מאחרא · ומה
אי האי דאתתקן ואתקין כלא הכי · שאר בני עלמא דאתיין בגלגולא דלא יכלין לאתתקנא
בראשי' קסח א הכי עאכ"ו בכל סטרין אתהפך בגלגולא · פרץ הכי הוה · בעז הכי הוה · עובד הכי
הוה · (נ"א ועכ"ד אילנא אתתקן) ובכלא נפיק אילנא מסטרא דרע ואתדבק לבתר בסטרי
בראשית לח דטוב בקדמיתא ויהי ער בכור יהודה רע (נ"א אונן אוף הכי) מחלון אוף הכי ולאו כ"כ ·
שמואל א טז אבל בכולי אתעכל רע ונפיק טוב לבתר (נפק) ההוא דכתיב ביה וטוב ראי ויי' עמו ·
שם הכא קיימא אילנא תתאה על תקוניה ומלך אלהים על גוים בשירותא דכלא מעקרא
בראשית כט ויסודא עלאה אשתרשו דרגין ראובן שמעון לוי יהודה מה כתיב ביה הפעם אודה את
ישעיה נד יי' וכתיב ותעמוד מלדת · היינו רני עקרה לא ילדה בגין דכד אוליד יהודה נפקת
נוקבא מתדבק' בדכורא ולא הות על תקונהא אנפין באנפין ולא אתכשרת לאולדא · כיון
דנסר לה קב"ה ואתקין לה (ס"א אנפין באנפין) כדין אתכשרת לאתעברא ולאולדא ·
ובספרא דחנוך ותעמוד מלדת לאו על לאה אתמר אלא על רחל אתמר הכיא דמככה
על

על בניה ההיא דאשתרשת ביהודה · יה״ו ד״ה ותעמוד מלדת דהא לא אתתקנא
בקדמיתא דיוקנא דלעילא הוה כלא ראובן או״ר בן ויאמר אלהים יהי אור ימינא אור בראשית א
(בן) · שמעון שמאלא אור בההוא סיגא דדהבא בהדיה בס עון · לוי״ הבורא דכלא
לאתחברא מתרין סטרין · יהודה נוקבא בהדי דכורא מתדבקא יה״ו דא דכורא ד״ה דא
נוקבא דהות בהדיה · ד״ה אמאי ד״ה אלא ד׳ באתדבקותא דרע בהדה איהו דל״ת
מסכנא איהי ואצטריך לאתבא בגלגולא לאתעכלא ההוא רע ולמתבלי בעפרא ולבתר
לנמחא בסטרא דטוב ולנפקא ממסכנו לעתירו וכדין ה׳ · ועל דא יה״ו ד״ה · פוק סבא
מגו תהומי לא תדחל כמה ארבין זמינין לך בשעתא דתשוטט ימא בגין לנייחא בהו · בכה
כמלקדמין ואמר מארי דעלמא דילמא יימרון משריין עלאין דהאי סבא ובכי כינוקא
גלי קמך דעל יקרך אנא עביד ולא עבידנא על יקרא דילי דהא בקדמיתא הוה לי
לאסתמרא דלא איעול בימא רבא והשתא כיון דאנא ביה אית לי לשטטא בכל סטרין
ולנפקא מניה · יהודה אתה יודוך אחיך *היינו דאנן אמרין ברוך אתה · איהו בס מט ס״א כולהו
ברוך · ואיהי אתה · נכלהו בנוי לא אמר יעקב אתה אלא לאתר דאצטריך · דא אודן על שמא
איהו אתה · שמא דא · יודוך אחיך כלהו אודן לך על שמא דא · ודאי אתה יודוך דא וכיינו וכו׳
אחיך על שמא דא אסתלק ואתכפיא סטר אחרא בגין דכד אתקרי ואדכר הא נפקת
סטרא אחרא בהדה · כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו אית לה וסטרא אחרא
אתכפייא ולא אתחזיא׳ תמן · ודאי בשמא דא אתרפיס ואתבריר מסטרא אחרא ודא
אסתלקו ושלטנו דילה ותבירו וכיס לסטרא אחרא כיון דיודוך אחיך על שמא דא אתה
כדין ידך בערף אויביך מיד אתכפיין לגבך ושמא דא גרים · ידענא חברייא ידענא דהא
אתה שמא דא אתון אמרין לאתר אחרא עלאה דכתיב אתה כהן לעולם בימינא תהלים קי
עלאה שפיר איהו דהא כיון דרבי שמעון אודן ליה עלאין ותתאין וזכה לכלא כל מה
דאיהו אמר הכי איהו ושפיר · אבל כד תכוון מתאן לגביה אמרו ליה ואדכרו ליה
יומא דתלגא כד *זרענא פולין לחמשין ותרין גוונין דהא אתה כהן הכא אתקשר כום גי ב
דברכה בימינא בלא פרודא כלל ובגין כך אתה כהן לעולם הכא אתקשר כום בימינא
כדקא יאות · ועל דא אמר קרא יהודה אתה לגבי אתה יודוך אחיך ולא כתיב יהודה
יודוך אחיך ולא יתיר אלא על שמא דאת״ה · אתה אתר דא אצטריך לשמא דא ולא
אחרא · יהודה אבא קדמאה ואבא תניינא ולא הוה ביה חלופא לעלמין · ובג״כ פרץ
אתתקף ביה בתוקפוי מה דלא הוה הכי לכל בני עלמא וע״ד בניינא דדוד שארי
מבנא מפרץ ולא מבעז דהוה ביה שנויא · חברייא אי תשגחון לאו מלין בסתימו קא
אמינא ואע״ג דסתימין אינון וע״ד יהודה רווח שמא דא דאקרי אתה · קם על בורייה
זמנא קדמאה חמנא תניינא ולא אשתני לעלם · ובנוי דיהודה זרעא דיליה אודן ואמרין
כי אתה אבינו מה דלית הכי לשאר בני גלגולא לעלמין · שאר בני גלגולא תרין אבהן
תרין אמהן אית לון גוון לבניינא ורזין אלין בעמקי ימא בלבא דתהומי אינון מאן
יכיל לאפקא לון · קום סבא אתגבר ואתקף בתוקפך אפיק מרגלן מגו תהומי · בעז
אתחזי דהוה ביה שנויא כד אוליד לעובד דהא עובד (ס״א עובדא) בשנויא הוא · לאו
הכי אבנן הוא בעז הוא אבא קדמאה דלא עבד שנויא · ואי תימא איהו הוה ודאי
כד אתער לעובדא דא ביה הוה מאן דהוא תקיף כאריא וכליתא ביה הוה · בגין דלא
לאוי

לבוי שניא ביה בדוד ואתכדר מלה לעקרא קדמאה · בגין דיהא כלא מאבא חדא ושלשלא חדא וכלא חד ולא הוה שני בגלגולא דזרעא דדוד ועל דא אתה מרישא ועד סופא בלא שנויא כלל · השתא נפקת שבא מעמקי לבא דימא · יהודה אתה ודאי מרישא ועד סופא ולא אתחזי נכל שאר בנין לאתקרי אתה אלא ליה בלהודוי זכאה חולקיה דדוד דהכי אתבריר ואסתלק משאר עקרא דבני נשא בארעא · יודוך אחיך יודוך כל בני עלמא מבעי ליה · מ"ט אחיך · אלא ארה כל בני עלמא לא מתיבמין לגלגולא אלא מסטר' דאחין ואחא אזדמן ליבומא (ואתה בגרמך אזדמנת ליבומא) · והכא כלהו אחיך יודוך דלא ישתלשל מנייהו ולא מחד מנייהו שלשולא דמלכו אלא אתה בלחודך: אתה מרישא ועד סופא · אתה עבדת ומינך נפק כל שלשולא וגזעא (ס"א דיוקנא וגופא) דאריה בניך בני אריה דלא אתעברו לשנוי דאחיך לא אתחלפו לטלה ולא לשור ולא לגדי ולא לשום דיוקנא אחרא אלא אריה שארי למבני ואריה סיים בניינא · כנ שלשולך בני אריה נינהו · דאלמלא אתא גלגולא מסטרא דאחא יתחלפון כל דיוקני ויתערבון אלין באלין ועל דא יודוך אחיך דלא הוה חד מנהון בגלגולא דשלשלאה דבנך · ידך זקיף דלא הוה בך ערבוביא אחרא מנייהו והיינו מטרף בני עלית דלא הוה טרפא לאחרא על פתורך · כרע במיתת ער · רבץ במיתת אונן ·
בראשית לח לבתר אתגבר כארי לאקמא נפרץ וכלביא לאקמא לזרח · מי יקימנו דכתיב ולא יסף עוד לדעתה · ותרגום לא פסק · מי יקימנו מאן הוא דיימא אסורה אתתא דא · מאן הוא דיימא הואיל ואשלימת ארחהא לא אצטריכא לך יתיר · יבמה דא כיון דאשלימית ארחהא לא אצטריכת לך יתיר ואתחזיאת לאתפרשא מינה · אבל מי יקימנו ודאי מתמן ולהלאה איהי דילי' דהא אפיק מאן דמכשכש במעהא · רזא סתימא הכא אהוה דבר נש אמאי תו יהודה דהוה אבוי אמאי אלא ההוא דמכשכשא במעהא חמי דמאן דהוה נטיר ליה מקטרג לי' קטרוגין בכל סטרין בעי לאפקא · כיון דנפיק זמין לאחרא ההוא רוח אחרא ואתיין לאעלא כמלקדמין עד דאתבני כמלקדמין בחילא דקטרוגא תקיף דקא מקטרג באחוה מתמן ולהלאה שריאת אתתא דא לי' · זכאה חולקא דיהודה · בקדמיתא הוה גור · לבתר אריה דקא אתגבר ואתפשט בחיליה · (ולבתר) אריה וסיים בלביא · כל שאר בני עלמא לאו הכי ועל דא יהודה כדקאמרן · ראובן שמעון לוי הא תלתא כדקאמרן · יהודה אתחבר בהדייהו וכלא
כו כדקא יאות · יששכר *זבולון תרין ירכין · אתר דינקי נביאי קשוט · יששכר ירכא ימינא
ד"ה א יב כתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים (ס"א זבולון ירכא שמאלא) וכתי' שמח זבולון
דברים לג בצאתך ובשעורא דברכא כתיב זבולון לחוף ימים ישכן והוא לחוף אניות · מ"ט · בגין
בראשית מט דוירכתו על צידון · שיעורא *דידה עד צידון · בנימן אשתאר לעילא בין ירכין · דהא *יוסף
ס"א דידך דידיה הוה דיוקני' בארעא ולאשתמשא בעלמא דא ועמיה אשתמש משה דכתי' ויקח משה את
בראשית קנג ב
שמות יג עצמות יוסף עמו · בנימן אסתלק לעילא בנימין לדיקו דעלמ' · מברכין לתתא · דן ונפתלי גד ואשר · בירכא שמאלא · דן עד פרקא דרגלא · פרקא דרגלא נפתלי · ובג"כ נפתלי אילה שלוחה קל ברגלוי · בירכא ימינא גד והוא יגוד עקב עד פרקא דעקב · אשר
דברים לג פרקא דעקב ימינא · וטובל בשמן רגלו וכתיב ברזל ונחשת מנעליך · כל אלין איהון דיוקנין עלאין דיוקנא דלעילא : ובגין דהוו בריין ממש בהאי עלמא אתקנת בהו שכינתא

באלין

באלין תריסר פרקין תריסר [א] מתיחין דאתמתחו מישראל ממש דכתיב כל אלה שבטי א תהלים ב
ישראל שנים עשר מתיחין דישראל אלה אקרון · דאתמתחא שמא דמ"י למהוי בניינא
בדקא יאות · למהוי ישראל בכללא דשמא דאלהים · אלה איהו ישראל בכלל · מ"י חבר
אלה בהדיה והוה בניינא שלים על תקוניה שמא חדא ממש הדא הוא דאמר ליה
ליעקב ההוא ממנא דעשו דכתיב °כי שרית עם אלהים (ועם אנשים ותוכל) לעילא בראשית לב
בתקונא קדמאה בבניינא קדמאה כל אלה ודאי בניינא קדמאה איהו · ועל דא לית
שליטו לישראל לעלם ולעלמי עלמין · וחס ושלום אלמלא ישתליאו שמא דא לא הוי
הכ"ד °והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול · שמא גדול · דא יהושע
בניינא קדמאה שמא קדמאה אלהים · והשתא דישראל אנון בגלותא כביכול כל
בניינא נפל · לזמנא דאתי כד יפרוק קב"ה לבנוי מגלותא מ"י ואל"ה דהוה בפרודא
בגלותא יתחברון כחדא ושמא דאלהים יהא שלים על תקוניה ועלמא יתבסם הדא
הוא דכתיב °מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארבותיהם · ובגין דאיהו שמא חדא ישעיה ס
לא כתיב מי ואלה אלא מי אלה שמא חדא בלא פרודא והוא אלהים · דהשתא בגלותא
אסתלק מי לעילא כביכול אימא מעל בנין ובנין נפלו · ושמא דהוה שלים דהוא שמא
עלאה רברבא קדמאה נפיל · ועל דא אנן מצלן ומקדשן בבתי כנסיות על שמא דא
דיתבני כמה דהוה ואמרי יתגדל ויתקדש שמיה רבא · אמן *יהא שמיה רבא מברך · קסה ב
מאן שמיה רבא · ההוא קדמאה דכלא בגין דלית ליה בניינא אלא בהדן · מ"י לא
יתבני לעולם אלא באלה · ועל דא בההוא זמנא מי אלה כעב תעופינה ויהמון כל
עלמא דהא שמא עלאה אתתקן על תקוניה · ואי שמיה רבא דא אתקן ואתבני על
תקוניה הא ישראל שליטין על כלא וכל שאר שמהן יתהדרון על תקונייהו וישראל שלטין
על כלא דהא כלהו תליין בשמיה רבא קדמאה לכל בניינין · רזא דא כד ברא קב"ה
עלמין · קדמאה לכל בניינין שמא דא אתבני דכתיב °שאו מרום עיניכם וראו מי ברא ישעיה מ
אלה ברא שמיה על תקוניה וכד ברא אלה ברא (שמיה) ליה בכל חילין דיתחזון ליה
למהוי שמיה על תקוניה כדקא יאות דכתיב °המוציא במספר צבאם · מאי במספר · שם
אלא ברא חד דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא אית ליה לקב"ה והוא אילנא רבא
ותקיף רישיה מטי לגית שמיא וסופיה מתחן ברסוי ואשתרשן בעפר קדישא ומספר
שמיה ותליא בשמים עלאין וחמש רקיעין תליין מניה עד האי מספר וכלהו נטלין שמא
דא בגיניה דכתיב °השמים מספרים בגין האי מספר כלהו (ד"א בגין האי שמא מספר) תהלים יט
שמים דווקין שמא דא בגיניה ועל דא המוציא במספר צבאם דאלמלא מספר דא לא
ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין · ועל דא כתיב °מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע במדבר כג
ישראל תרין איטן דמנו עפרא ועאלו בחושבנא על ידייהו בגין דלא שלטא בהו עינא
בישא · מי מנה עפר יעקב הא חד דעביד חושבנא · ומספר את רבע ישראל הא
מונה אחרא ועל תרין אלין לא שלטא בהו עינא בישא דהא מי מנה לעפר יעקב
אלין איטן אבנין (ד"א דרגין) קדישין אבנין [ב] מפולמין דמנהון נפקי מיין לעלמא ועל ב בריו"ש וחזקים
דא כתיב °והיה זרעך כעפר הארץ · מה ההוא *עפר עלמא מתברך בגיניה · בראשית כח
אוף הכי ונתברכו בזרעך כל גויי הארץ · כעפר הארץ ממש · ומספר דאיהו מונה ויצלח קמ
תניינא מנה לרבע כל איטן נוקבין מרגלן עלאין דמטה דשכיב עליה ישראל ומתמן

ולהלאה

ולהלאה איהו מונה לכלא בגין דאיהו טוב עין הדא הוא דכתיב מונה מספר לכוכבים
מאן הוא מונה לכוכבים · מספר · מונה מספר לכוכבים על ידוי עברין כלהו בחושבנא
ירמי' לג ולזמנא דאתי עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה ולא ידעין מאן הוא · אלא בגין
דבההוא זמנא יהא כלא ביחודא בלא פרודא כלא ליהוי (וכלא ליהוי) מונה חד · קום
במדבר כג סבא אתער ואתגבר בחילך ושוט ימא · פתח ואמר מי מנה עפר יעקב ומספר
את רובע ישראל בשעתא דיתער קב"ה לאחייא מתיא כמה דאתהדרו בגלגולא תרין
גופין ברוחא חדא תרין אבהן תרין אמהן כמה גלגולין מתגלגלן על (ידא) דא אע"ג
דאתמר והכי הוא · אבל מי מנה עפר יעקב ואיהו יתקין כלא ולא יתאביד כלום
דניאל יב וכלא יקום והא אתמר ורבים מישני אדמת עפר יקיצו · אדמת עפר הכי כמה
ק דאתמר *בספרא דחנוך · כד חברייא אסתכלו באינון אתוון (דפסין) באוריתא ביה ואינון
קהלת ד אע"ד פמת"ר היינו אדמת עפר היינו ושבח אני את המתים שכבר מתו · אדמה
קג : עפר אינון אתוון וקלא אתער ואודע והכי אמר בניינא *תניינא · עפר · עפר קדמאה
אדמת תניינא דאתתקן עקר קדמא' פסולת לגבי' · אדמת עפר כלהו יקיצו · אלה
דאתתקנו לחיי עולם · (ס"א יקיצו כמה דאתמר בספרא דחנוך הברייא אסתכלו באינון
אתוון אדמ"ת עפר (ואינון אע"ד פמת"ר) אינון אתוון טסאן באוירא וקלא אתער ואודע
(ס"א ואכריז) הקיצו ורננו שוכני עפר ודא איהו בניינא תניינא דאתתקן והכי אמר
בספרא דחנוך · בניינא תניינא עפר דאתתקן · קדמא' אדמת · וההוא קדמא' פסולת
לגבי תניינא דאתתקן · והכי ישני אדמת עפר כלהו יקיצו אלה דאתתקנו לחיי עולם)
מאן עולם · דא עולם דלתתא דהא לא זכו למהוי בעולם דלעילא · ואלה דלא זכו לחרפות
ולדראון עולם · מאי לחרפות אלא בגין דסטרא אחרא יתעבר מעלמא . וקוב"ה אלין
דהוו מנביעו דההוא סטרי' יפאר לון לתווהא בהון כל בני עלמא · כל דא מאן גרים
ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא ולא בעי לקיימא (ס"א בדרגא דההוא נהר דאיהו)
ברית קדישא על דא גרים כל מה דגרים וכל הני גלגולין דקא אמינא עלה עד הכא:
בה"א כוא *עד כאן סבא · שתיק רגעא חדא וחברייא הוו תווהין ולא הוו ידעין אי הוי יממא
אי הוה ליליא אי קיימי תמן אי לא קיימי · פתח ההוא סבא ואמר · כי תקנה עבד
עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו' · קרא דא אוכח על כל מה דאתמר · ת"ח כל
דכורא קאים בדיוקנא בעלמא דדכורא וכל נוקבא קאים בדיוקנא בעלמא דנוקבא ·
בעוד דאיהו עבדא דקב"ה אתדבק ביה · באינון שש שנים קדמוניות ואי אעקר גרמיה
נד א מפולחניה יעקר ליה קוב"ה מאינון שש שנים דעלמ' דדכורא ואתמסר *לב"נ דאיהו משית
סטרין יפלח ליה שית שנין ויתעקר משית שנין (קדמוניות) דלעילא · לבתר נחית מתמן
ואתמסר בעלמא דנוקבא · הוא לא בעא לקיימא (בעלמא) בדכורא נחית וקיימא
בנוקב' · אתאת נוקב' דאיהי שביעית ונטלה לי' הא מכאן ולהלא' מעלמ' דנוקב' איהו · לא
בעא לקיימ' בה ובפירוקא דילה נחית לתת' ואתדבק לתת' ואתאחיד בסטר' אחר' מכאן
ולהלא' אתעקר מעלמ' דדכורא ומעלמא דנוקבא · הא אתאחד באינון עבדים דאינון
מסטר' אחר' · השת' כיון דהכי הוא אצטריך פגם ולמעבד בי' רשימו דפגם דהא כל
פגם דס"א איהו ומיובל ולהלא' אתהדר לגלגול' ותב לעלמי' כמלקדמין · (ס"א אי זכה ואתתקן
גרמי' אתדבק) ואתדבק בההוא עלמ' דנוקב' ולא יתיר · זכה עביד תולדין בעלמ' דנוקב'
תהלים מה כלהו ורזא דכתי' בתולות אחרי' רעותי' מובאות לך · וזכא' איהו כד אתתקן וזכי לכך ·
ואי לא זכה אפי' בגלגול' דיובל' הא איהו כלא הו'. אתהדר ולא אשלימו יומוי לאתכשרא
בעלמ' ולמעבד תולדין מה כתי' אם בגפו יבא בגפו יצא · אי יחידאי יעול בההוא עלמ' בלא
תולדין

תולדין ולא בעא לאשתדלא בהאי ונפק מהאי עלמא יחידאה בלא זרעא אזיל כאבנא
בקוספיתא עד ההוא אתר דטנרא *תקיפא ועאל תמן ומיד נשב רוחא דההוא ק א
יחידאי דקא אשתביק מנוקביה ואזיל יחידאי *כחויא דלא אתחבר באחרא בארחא זה א
ונביב ביה ומיד נפק מגו ההוא אתר דטנרא תקיפא הוא בלחודוי ואזיל ומשטטא
בעלמא עד דקא אשכח פרוקא לאתבא · והיינו אם בגפו יבא בגפו יצא האי דלא
בעא לאתנסבא למהוי ליה תולדין · אבל אם בעל אשה הוא דקא אהניב ואשתדל
באתתיה ולא יכיל ההוא לא אתהדר כההוא אחרא לא ייעול יחידאי ולא נפיק
יחידאי אלא אם בעל אשה הוא קב"ה לא מקפח אגר כל בריין אע"ג דלא זכו בבני
מה כתיב ויצאה אשתו עמו ותרווייהו אתיין בגלגולא וזכיין לאתחברא כחדא כמלקדמין ·
והאי לא נסיב אתתא דתרוכין אלא ההיא דאשתדל בה בקדמיתא ולא זכו השתא
יזכו כחדא · אי יתקנון עובדין וע"ד ויצאה אשתו עמו :

אם אדוניו יתן לו אשה וגו' · (השתא) אהדר קרא למלין אחרנין (ס"א למלה קדמאה)
לההוא דנפיק יחידאי בלא נוקבא כלל ויפרוק ליה ההוא דוכתא דאק' שביעית ·
וההוא שביעית אקרי אדוניו אדון כל הארץ איהו · אם דא אדוניו הס עליה ואתיב ליה
להאי עלמא יחידאי כמה דהוה ויהיב ליה אתתא ההיא דמזבח אחיתת עלוי דמעין
ומתחברא כחדא · וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה כמה דאתמר
דהא אי תב ואתקין ההוא אתר דפגים בחיוי אתקבל קמי מלכא קדישא נטיל ליה
ואתקין ליה על תקונוי לבתר ודא אק' בעל תשובה דהא ירית מותביה דההוא אתר
דשוא נכר דנגיד ונפיק ואתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא (ס"א ההוא אתר
דפגים ואתקין ליה על תיקונוי בחיוי אתקבל קמי מלכא קדישא ונטיל ליה לבתר
ודא איקרי בעל תשובה דהא אתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא) כיון דאתתקן
ותב בתיובתא הא סליק על תקוניה דלית מלה בעלמא ולית מפתחא בעלמא דלא
תבר ההוא דתב בתיובתא · מאי יצא בגפו הא אתמר אבל תו רזא אית ביה יצא בגפו
כמד"א °על גפי מרומי קרת מה להתם עלוייא וסליקו אוף הכא עלוייא וסליקו · משלי ט
אתר דמריהון דתיובתא סלקין אפילו צדיקים גמורים לא יכלין למיקם תמן · ובג"כ
כיון דתב בתיובתא קב"ה מקבל ליה ודאי מיד · תנינן לית מלה בעלמא דקיימא
קמי תשובה ולכלא קב"ה מקבל ודאי · [א] ואי תב בתיובתא הא אזדמן לקבליה ארח א נ"א בייך עם ואם אמור יאמר כו' דף קח ב עד ומחנקם וכן אית אתר אחרא לבעלי תיובתא בדף קיג ב
חיים ואע"ג דפגים מה דפגים כלא אתתקן וכלא אתהדר על תקוניה דהא אפילו
במה דאית ביה אומאה (קמי קב"ה קרי ביה כי יי' צבאות יעץ ומי יפר דא איהו
רזא סתימא · ותו כד קב"ה אומי אומאה לא אומי אלא אם לא יעביד תיובתא
דהא לית פתגמא דקיימא קמי תיובתא ועל כלא מכפר קב"ה כד עבדין תיובתא
שלימתא) קב"ה מקבל דכתיב °חי אני נאם יי' כי אם יהיה כניהו וגו' וכתיב °כתבו ירמיה כב
את האיש הזה ערירי וגו' · ובתר דתב בתיובתא כתיב °ובני יכניה אסיר בנו וגו' שם ד"ה א ג
מכאן דתשובה מתבר כמה גזרין ודינין וכמה שלשלאין דפרזלא ולית מאן דקיימא
קמי דתיובתא ועל דא כתיב °ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי · אשר ישעיה סו
פשעו בי לא כתיב אלא הפושעים בי דלא בעאן לאתבא ולאתנחמא על מה דעבדו ·
אבל כיון דאתנחמו הא מקבל לון קב"ה · בג"כ ב"כ דא אע"ג דפשע ביה
ופגים באתרא דלא אצטריך ותב לקמיה מקבל ליה וחס עליה דהא קודשא ב"ה
מלא

תהלים קמה מלא רחמין איהו ואתמלי רחמים על כל עובדוי כד"א ורחמיו על כל מעשיו אפילו
על בעירי ועופוי אתטון רחמוי · אי עלייהו אתטון רחמוי כל שכן על בני נשא
דידעין ואשתמודעאן לשבחא למאריהון דרחמוי אתטון עלייהו ושראן עלייהו וע"ד
שם קיט אמר דוד רחמיך רבים יי' כמשפטיך חייני · אי על חייבין אתטון רחמוי כ"ש על
זכאין · אלא מאן בעי אסוותא איהו מארי כאבין ומאן איהו מארי כאבין אלין איהון
חייבין איהון בעאן אסוותא ורחמי דקב"ה (רחמי) עלייהו דלא יהון שביקין מניה ·
ואיהו דלא אסתלק מנייהו ויתובון לקבליה · כד מקרב קב"ה · בימינא מקרב · וכד
דחי בשמאלא דחי · ובשעתא דדחי · ימינא מקרב · מסטרא דא דחי ומסטרא
ישעיה נז דא מקרב וקב"ה לא שביק רחמוי מנייהו : ת"ח מה כתיב וילך שובב בדרך לבו
וכתיב בתריה דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחומים לו ולאבליו · וילך שובב
אע"ג דחייבין עבדין כל מה דעבדין בזדון דאזלין בארחא דלבייהו ואחרנין עבדין
בהו התראה ולא בעאן לציית לון בשעתא דתבין בתיובתא ונטלין ארחא טבא
דתיובתא הא אסוותא זמינא לקבלייהו · השתא אית לאסתכלא אי על חייא אמר
קרא או על מתייא אמר קרא · דהא רישא דקרא לאו איהו סיפא · וסיפא לאו
איהו רישא · רישא דקרא אחזי על חייא וסופיה אחזי על מתייא · אלא קרא (ס"א
רישא דקרא) אמר בעוד דבר נש איהו בחייו והכי הוא וילך שובב בדרך לבו בגין
דיצר הרע דביה תקיף ואתתקף ביה וע"ד אזל שובב ולא בעי לאתבא בתיובתא ·
קב"ה חמי אורחוי דקא אזלין בבישׁ בלא תועלתא אמר קב"ה הא אצטריכנא לאתקפא
בידיה הכ"ד דרכיו ראיתי (וארפאהו) דקא אזלין בחשוכא הא בעי למיהב ליה
אסוותא · הה"ד וארפאהו קב"ה איהו אעיל בלביה ארחיה דתיובתא ואסוותא
שמות לב לנשמתיה · ואנחהו · מאי ואנחהו · כד"א לך נחה את העם אנהיג ליה קב"ה
בארח מישר כמאן דאתקיף בידא דאחרא ואפקיה מגו חשוכא · ואשלם נחומים
לו ולאבליו הא אתחזי דמיתא איהו · (אלא) אין ודאי מיתא איהו וקיימא בחיין דהואיל
(ס"א אלא ודאי חי איהו וקיימא בחיין והואיל) ואיהו רשע מיתא אקרי · מהו ואשלם
נחומים לו ולאבליו · אלא קב"ה עביד טיבו עם בני נשא דכיון דעאל מי"ג
כה״ב קמד ב שנין ולהלאה פקיד עמיה *תרין מלאכין נטורין דנטרי ליה חד מימיניה וחד
קסה ב משמאליה כד אזיל ב"נ בארח מישר איהון חדאן ביה ואתקיפו עמיה בחדוה · מכרזן
קמיה ואמרין הבו יקר לדיוקנא דמלכא · וכד אזיל בארח עקימו איהון מתאבלן
עליה ומתעברן מניה · כיון דאתקיף ביה קב"ה ואנהיג ליה בארח מישר כדין כתיב ואשלם
נחומים לו ולאבליו · ואשלם נחומים לו בקדמיתא דאיהו אתנחם על מה דעבד
בקדמיתא ועל מה דעבד השתא ותב בתיובתא ובתר כן ולאבליו איהון מלאכין דהוו
מתאבלן עליה כד אתעברו מניה · והשתא דאתהדרו בהדיה הא ודאי ניחומים לכל
סטרין והשתא איהו חי ודאי · חי בכל סטרין אחיד באילנא דחיי · וכיון דאחיד באילנא
נשא קכב ב דחיי כדין אקרי בעל תשובה *דהא כנסת ישראל תשובה אוף הכי אקרי ואיהו בעל
תשובה אקרי וקדמאי אמרו בעל תשובה ממש · וע"ד אפילו צדיקים גמורים אינם
תהלים נא יכולים לעמוד בו במקום שבעלי תשובה עומדים · דוד מלכא אמר לך לבדך חטאתי
והרע בעיניך עשיתי וגו' לך לבדך · מאי לך לבדך אלא בגין דאית חובין דחטי ב"נ לקב"ה
ולבני נשא ואית חובין דחטא לבני נשא ולא לקב"ה · ואית חובין דחטי לקב"ה בלחודוי
ולא לבני נשא (אחרא) דוד מלכא חב לקב"ה בלחודוי ולא לבני נשא · ואי תימא הא

חב ההוא חובה דבת שבע ותנינן מאן דאתי על ערוה (אתתא ברעותא) אסרה על בעלה וחב לחבריה וחב לקב"ה · לאו הכי דההוא דאת אמר בקיטרא הוה ודוד דיליה נקט גט הוה לה מבעלה עד לא יהך לקרבא דהכי הוה מנהגא דכל ישראל דיהבין גט זמן לאתתיה כל דנפיק חילא וכן עבד אוריה לבת שבע · ולבתר דעבר זמן הות פטורה לכלא נטל לה דוד ובקיטרא עבד כל מה דעבד דאלמלא לאו הכי ובאסורא הוה לא שבקה קב"ה לגביה והיינו דכתיב לסהדותא ויבא דוד את בת שבע אשתו · סהדותא שמואל ב טז
דאתתו היא ודאי אשהו ובת זוגו הות דאזדמנת לגביה מיומא דאתברי עלמא · (ורזא דמלתא מלכותא דלעילא דאיהו אתעביד רגלא רביעאה למרכבתא עלאה ואתקרי בת שבע על אבן אחת שבעה עינים) הא סהדותא דלא חב דוד חובה דבת שבע כדקאמרן זכריה ג
מה היא חובה דחב (אלא) לקב"ה בלחודוי ולא לאחרא · דקטל לאוריה בחרב בני עמון לא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואלדי יואב דהא דוד הוה רבין עליה (ועל יואב) קרא אוכח דכתיב ואלה שמות הגבורים אשר לדוד ולא אשר ליואב ולא קטליה ההיא שמואל ב כג
שעתא וקטליה בחרב בני עמון · וקרא אמר ולא נמלא אתו דבר רק בדבר אוריה מלכים א טו
החתי · רק למעוטי קא אתי בדבר אוריה ולא באוריה · וקב"ה אמר ואותו הרגת בחרב בני עמון וכל חרב בני עמון הוה חקיק ביה חויא עקים דיוקנא דדרקון ואיהו ע"ז דלהון · אמר קב"ה יהבת חילא להאוא שקוץ (ד"א דכיון דחרב בני עמון אתגבר בהיא שעתא על אוריה כמה תוקפא תקיף ההוא חויא עקימא) בגין דבשעתא דקטלו בני עמון לאוריה וסגיאין מבני ישראל עמיה ואתגבר בההיא שעתא חרב בני עמון כמה תקפא אתתקף ההיא ע"ז שקוץ · ואי תימא אוריה לא הוה זכאי כיון דכתיב עליה אוריה החתי · לאו הכי זכאה הוה אלא דשמא דאתריה הוה חתי · כד"א ויפתח שופטים יא
הגלעדי על שום אתריה אתקרי הכי וע"ד בדבר אוריה החתי דשקוץ בני עמון אתגבר על מהנה אלדים דמשריתא דדוד דיוקנא ממש דלעילא הוו · ובההוא שעתא דפגים דוד משריתא דא פגים לעילא משריתא אחרא · ועל דא אמר דוד לך לבדך חטאתי · לבדך ולא תהלים נא
לאחרא · דא הוה ההוא חובה דחב לגביה · ודא הוא בדבר אוריה · ודא הוא בחרב בני עמון · כתיב כי יי' עיניו משוטטות בכל הארץ אלין *נוקבין וכתיב עיני יי' המה ד"ס ב טז ויחי רמח ל
משוטטים אלין דכורין והא ידיען איגון · דוד אמר והרע בעיניך עשיתי · בעיניך · לפני זכריה ד
עיניך מבעי ליה · אלא מאי בעיניך · אמר דוד בההוא אתר דחבנא בעיניך הוה · תהלים נא
דהוינא ידע דהא עיניך הוו זמינין וקיימין קמאי ולא חשבנא לון הכי הובא דחבנא עבדנא באן אתר הוה בעיניך · למען תצדק בדברך תזכה בשפטך ולא יהא לי פתחון פה ומימר קמך · ת"ח כל אומנא כד מליל באומנותיה מליל · דוד בדיחא דמלכא הוה ואע"ג דהוה בצערא כיון דהוה קמי מלכא תב לבדיחותיה כמה דהוה בגין לבדחא למלכא אמר בתרי דעלמא אנא אמינא בחנני יי' ונסני ואת אמרת דלא איכול לקיימא בנסיונך · הא שם כו
דזכנא למען תצדק בדברך ויהא מילך קשוט דאלמלא לא חבנא יהא מלה דילי קשוט ויהא מילך בריקניא השתא דחבנא בגין דלהוי מילך קשוט יהיבנא אתר דלקא מילך בגין כך עבידנא למען תצדק בדברך תזכה בשפטך · אהדר דוד לאומנותיה ואמר גו צערא מלין דבדיחותא למלכא · תנינן לאו דוד דאתחזי לההוא עובדא דהא איהו אמר ולבי חלל בקרבי (אנקיד חלל כבר הוס חלל שם קט
בקרבי

נקיטי) הכי הוא · אבל אמר דוד בלבא אית תרין היכלין בחד דמא ובחד רוחא ההוא
חד דמליא דמא ביה דיורא ליצר הרע ולבי לאו הכי דהא ריקן איהו ולא יהבית דיורא
לדמא בישא לשכנא ביה יצר הרע ולבי ודאי חלל
איהו בלא דיורא (נ"א דמא) בישא *וכיון דהכי הוא לא
אתחזי דוד להוות חובה דחב אלא בגין למיהב פתיחו

הגה"ה
(תרגום נגוב לוחות חליל לוחין)

דפומא לחייביא דימרון דוד מלכא חב ותב בתיובתא ומחל ליה קב"ה כ"ש שאר בני
תהלים נא שמואל ב טו נשא · וע"ד אמר אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו · וכתיב ודוד עולה
במעלה הזיתים עולה ובוכה וראש לו חפוי והוא הולך יחף · ראש לו חפוי ויחף אמאי ·
אלא נזוף הוה · עבד גרמיה נזוף לקבלא עונשא · ועמא הוו רחיקין מניה ד' אמות ·
זכאה עבדא דהכי פלח למאריה ואשתמודע בחוביה לאתבא מניה בתיובתא שלמתא ·
ת"ח יתיר הוה מה דעבד ליה שמעי בן גרא מכל עקתין דעברו עליה עד ההוא יומא
ולא אתיב דוד לקבליה מלה דהכי הוה יאות ליה ובדא אתכפרו חובוי · השתא אית
לאסתכלא שמעי ת"ח הוה וחכמתא סגיאה הות ביה אמאי נפק לגבי דוד ועבד ליה
כל מה דעבד · אלא מאתר אחרא הוה מלה ועאיל ליה בלביה מלה דא · וכל דא
לתועלתא דדוד · דהא ההוא דעבד ליה שמעי גרמא ליה למיתב בתיובתא שלימתא
שם טז ותבר לביה בתבירו סגי ואוסיף דמעין סגיאין מגו לביה קדם קב"ה ועל דא אמר כי
יי' אמר לו קלל ידע דהא מאתר עלאה אחרא נחת מלה · תרין פקודין פקד דוד לשלמה
מלכים א ב בריה חד דיואב וחד דשמעי עם שאר פקודין דפקיד ליה · דיואב דכתיב וגם אתה
ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה · מלה סתימא הוה דאפי' שלמה לא הוה ליה
למנדע (ולא ידע) אלא בגין דידעו (ליה) אחרנין אתגלי לשלמה · ועל דא אמר וגם
אתה ידעת וגו' · מה דלא אתחזי לך למנדע · דשמעי כתיב והנה עמך שמעי בן
גרא · מאי והנה עמך זמין הוא עמך תדיר · רבו הוה · ובג"כ לא אמר על יואב והנה
עמך יואב · אבל שמעי דא דאשתכח עמיה תדיר אמר והנה עמך · וישלח המלך ויקרא
לשמעי ויאמר בנה לך בית בירושלם · אן הוא חכמתא דשלמה מלכא בהאי · אלא
כלא בחכמתא עבד ולכל סטרין אשגח דהא חכים הוה שמעי · ואמר שלמה בעינא
דיסגי אורייתא בארעא על ידוי דשמעי ולא יפוק לבר · תו מלה אחרא אשגח
שמואל ב טז שלמה בחכמתא דכתיב יצא יצא ויקלל · מאי יצא יצא תרי זמני · ויצא ויקלל סגי
(ליה) · אלא חד יציאה דנפק מבי מדרשא לגבי דוד וחד יציאה דנפק מירושלם לגבי
עבדוי דמית עלוי · יציאה חדא לגבי מלכא ויציאה תניינא לגבי עבדין וכל דא חמא שלמה
ואשגח ברוח קדש' דהוא יציאה תניינא · ועל דא אמר והיה ביום צאתך ידע דביציאה
ימות · ועפר בעפר מהו · אמר שלמה לגבי אבא בעפר הוה · לגבי שמעי במיא דכתיב
והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון · עפר התם · והכא מיא · תרווייהו דן שלמה
למהוי עפר ומיא כסוטה למאן דאסטין ארחא לגבי אבוי · כתיב והוא קללני
קללה נמרצת · וכתיב ואשבע לו ביי' לאמר אם אמיתך בחרב · מאי בחרב
וכי שמעי טפשא הוה דאילו הכי אומי ליה דלא יימא בחרב לא · אבל בחנית
או בגירא אין · אלא תרין נגין הכא · חד אמר ינוקא בריה דנוגא רבא ההוא

דקשקשוי סלקין לרוש ענגין · אומאה דדוד מלכא כד הוה בעי לאומאה אפיק
חרבא דיליה דתמן הוה חקיק שמא גליפא ותמן אומי · והך עביד לשמעי דכתיב
ואשבע לו ביי׳ לאמר אם אמיתך בחרב · במאי הוה אומאה דא · בחרב · *בחרב ס״א בהאי חרב דשמא קדישא חקיק ביה אומי
אומי · ומלה אחרא דן שלמה · אמר בקללה אתא לגבי אבא במלין הא מלין
לגביה ובשם המפורש קטליה ולא בחרב ובגין דא עבד שלמה הכי · השתא אית
לאסתכלא דכיון דאומי ליה דוד אמאי קטליה דאתחזי דהא אומאה דא בעלילה
הוה דהא לבא ופומא לא הוו כחדא · אלא ודאי דוד לא קטליה · והא ידיעא
כל שייפין דגופא מקבלין כלא ולבא לא מקבלא אפילו כחוטא דנימא דשערא :
דוד מלכא לבא הוה וקביל מה דלא אתחזי ליה לקבלא ובג״כ וידעת את אשר
תעשה לו כתיב · ותו דהא אילנא גרים למהוי נטיר ונוקם כחויא · כתיב [פ]כי תהלים נא
לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה · זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה
אלהים לא תבזה · כי לא תחפוץ זבח. וכי לא בעי קב״ה דיקרבון קמיה קרבנא
והא איהו אתקין לגבי חייביא קרבנא דיקרבון ויתכפר לאו חובייהו · אלא דוד
לקמי שמא דאלהים אמר וקרבנא לא קרבין לשמא דאלהים אלא לשמא דיו״ד ה״א
וא״ו ה״א דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין לא מקרבין קרבנא דכתיב [פ]אדם כי ויקרא א
יקריב מכם קרבן ליי׳ · ליי׳ ולא *לשמא דאלהים · [י]וכי תקריב קרבן מנחה ויקרא ב א׳
ליי׳ · זבח תודה ליי׳ · זבח שלמים ליי׳ · ובג״כ כיון דדוד מלכא לגבי אלהים
אמר · אצטריך למכתב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה דהא לשמא דא
לא מקרבין אלא רוח נשברה דכתיב זבחי אלהים רוח נשברה · קרבנא דאלהים
עציבו ותבירו דלבא · ובג״כ מאן דחלם חלמא בישא עציבו אצטריך לאחזאה דהא
במדת אלהים קיימא · וזבח דמדת דינא עציבו אצטריך ורוח נשברה והוא
עציבו מסתייה לחלמא בישא ולא שלטא דינא עלוי דהא זבח דאתחזי למדת
דינא אקריב קמיה · לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · מאי לא תבזה מכלל
דאיכא לב דאיהו בזה · אין · היינו לב דאיהו גאה לב בגסות רוחא היינו לב
דאיהו בזה אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · הטיבה ברצונך את ציון
תבנה חומות ירושלם · מאי הטיבה אתחזי דהא טיבו אית בה והשתא הטיבה
על ההוא טיבו · ודאי הכי הוא דהא מן יומא דקב״ה אשתדל בבנין בי מקדשא
לעילא עד *כען ההוא הטבה דרצון לא שרייא על ההוא בנין ועו״ד לא אשתכלל · ויקרא רבה א
דהא בשעתא דרצון דלעילא יתער ייטיב וידליק נהורין דההוא בנין וההוא עבידתא
דאפילו מלאכין דלעילא לא ייכלון (לא) לאסתכלא בההוא בי מקדשא ולאו בההוא בנין
וכדין בי מקדשא וכל עובדא אשתכלל · תבנה חומות ירושלם וכי מן יומא דאשתדל
בבנין בי מקדשא עד כען לא בנה לון · (הו) אי חומות ירושלם עד כען לא בנה בי
מקדשא עאכ״ו · אלא קב״ה כל עובדוי לאו כעובדי דב״נ · בני נשא כד בנו בי
מקדשא לתתא בקדמיתא עבדו שורי קרתא ולבסוף עבדו בי מקדשא · שורי קרתא
בקדמיתא בגין לאגנא עלייהו ולבתר בניינא דביתא · קב״ה לאו הכי אלא בני בי מקדשא
בקדמיתא ולבסוף כד יחית ליה משמיא ויותיב ליה על אתריה כדין יבנה חומות ירושלם
דאינון שורין דקרתא ועו״ד אמר דוד ע״כ [ס]הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא ולבתר תבנה תהלים נא

חומות

חומות ירושלם · הכא אית רזא כל עובדין דעביד קב"ה · בקדמיתא אקדים ההוא דלבר ולבתר מוחא דלגו והכא לאו הכי · ת"ח כל אינון עובדין דעביד קב"ה ואקדים ההוא
איוב כז דלבר מוחא אקדים במחשבה ובעובדא ההוא דלבר דהא כל קליפה מסט"א הוי ומוחא מן מוחא ותדיר סט"א אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איבא · כיון דאתרבי זרקין ליה לבר ׳ויכין
עקב רעא א רשע וצדיק ילבש וזרקין להאי קליפה ומברכין *לצדיקא דעלמא · אבל הכא בבניינא דבי מקדשא דסטרא בישא יתעבר מעלמא לא אצטריך דהא מוחא וקליפה דיליה הוי · אקדים מוחא דכתיב הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא ולבתר תבנה חומות ירושלם · ההיא
זכריה ב חומה דלבר דאיהי קליפה דיליה היא ממש · דכתיב ׳ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב · אני ולא סטרא בישא · ישראל אינון מוחא עלאה דעלמא · ישראל סליקו במחשבה
בראשית לו בקדמיתא · שאר עמין עעכו"ם דאינון קליפה אקדימו דכתיב ׳ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל · וזמין קב"ה לאקדמא מוחא בלא קליפה · דכתיב
ירמיה ב ׳קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה · מוחא קדים לקליפה · ואע"ג דמוחא יקום בלא קליפה מאן הוא דיושיט ידא למיכל מניה בגין דכל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי׳ ·
תהלים נא בההוא זמנא ׳אז תחפוץ זבחי צדק · בגין דהא כדין יתחבר כלא בחבורא חדא ויהא שמא שלים בכל תקוניה וכדין קרבנא להוי שלים ליי׳ אלהים · דהשתא אלהים לא אתחבר לקורבנא
שם פו דאלמלא אתחבר ביה כמה אלהים יסלקון אודנין לאתחברא תמן · אבל בההוא זמנא ׳כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך · ואין אלהים אחרא · ובההוא זמנא כתיב
דברים ב ׳ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי (ראו עתה) ראו כי אני אני הוא סגי מאי עתה · אלא דלא הוה קדם לכן · וההוא זמנא ליהוי · אמר קב"ה עתה ראו מה דלא תיכלון למיחמי מקדמת דנא · כי אני אני תרי זמני אמאי · אלא לדייקא דהא לית תמן אלהים אלא הוא דהא כמה זמנין דאתמר אני זמנא חדא ולא יתיר והוה תמן סט"א · אבל השתא אני אני הוא ואין אלהים עמדי דהא כל סט"א אתעבר ודייקא אני אני · אני אמית ואחיה עד השתא מותא הות מסט"א מכאן ולהלאה אני אמית ואחיה מכאן דבההוא זמנא כל אינון דלא טעמי טעמא דמותא מניה תהא לון מותא ויקים לון (מיד) · אמאי · בגין דלא ישתאר מההוא זוהמא בעלמא כלל ויהא עלמא חדתא · בעובדי ידוי דקב"ה:

(תניין י׳ דברים כו׳ קיג ב):

סייך לעיל קו א **ואם** אמר יאמר וגו׳ לא אלא חפשי · כמה דאתמר כדין פגים ליה פגימו · אם בגפו יבא · מהו בגפו · תנינן כתרגומו בלחודוי · יאות הוא · אבל הא תנינן כל עלמא לא קאים אלא על גפא חדא דלויתן ורזא דא בשעתא דקיימא דכר ונוקבא דדכר ונוקבא ברא לון קב"ה ובכל מה דאזלין עלמא מזדעזע
א מהרס"ן ואחריכין ואלמלא דסרס קב"ה דכורא ולנן ית נוקבא הוו א מטשטשין עלמא ועי"ד לא עבדין תולדין (ד"א ומאן דלא עביד תולדין בגפו) אם בגפו יבא תחות ההוא גפא דלא עביד תולדין עאל · והואיל וכן בגפו יצא לתמן אתדחא ולא עאל לפרגודא כלל ואתדחא
ויקרא כ ואטריד מההוא עלמא · בגפו יצא · בגפו יצא ודאי · ת"ח מה כתיב ׳ערירים ימותו ערירים (כתיב) כלל דכר ונוקבא · ברזא דדכורא עאל · וברזא דנוקבא יפוק · עאל בהאי ויפוק בהאי · והאי איהו אתר דקא אתדבק ביה בההוא עלמא דהא קב"ה לא בעי דיעול קמיה מאן דמסרס גרמיה בהאי עלמא · ת"ח מן קרבנא דלא

הוו מקרבין קמיה סרוסא ואפיקו ליה דלא יתקרב לקמיה ופקיד ואמר ובארצכם לא ויקרא כב
תעשו. וכן לדרי דרין אסיר לסרוסי בריין דברא קב"ה בעלמא דהא כל סרוסא דסטרא
אחרא איהו. ואי איהו אשתדל ונסיב אתתא ולא עביד תולדין ולא בעא ואע"ג דאית
ליה אתתא או אי היא לא בעאת ועאל לההוא עלמא בלא תולדין מה כתיב. אם
בעל אשה הוא ולא אשגחו לפעל ידוי דמאריהון ויצאה אשתו עמו איהו יעול בגפו
דדכורא ואיהי בנוקבא. בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר כלא על תקוניה. אם
אדניו יתן לו אשה כמה דאתמר. אם אדניו דא איהו אדון כל הארץ. יתן לו אשה.
מהכא דלאו ברשותא דבר נש קיימא למיסב אתתא. אלא (כלא בפלס ומאזני משפט לה')
כלא במאזני' לעלות. יתן לו אשה דהא לאו ברשותיה איהו. ומאן איהי ההיא דלאו
דיליה ולא אזדמנת לגביה. ומאן איהי ההיא דהות זמינא לאחרא ואקדים האי ברחמי
ונטיל לה. דא אתייהיבת ליה דלא אתחזיאת ליה וקב"ה חמי מרחיק וחמי לההיא
אתתא דזמינת לאפקא תולדין בעלמא. אקדים האי ברחמי ואתייהיבת ליה ועביד איבין
חרע זרעא באתתא (ס"א בגנתא) דלאו דיליה בג"כ האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא
יצא בגפו. אי עניא מסכנ' כמה אשתדל בריקניא לאה ואשתדל למעבד פירין בגנתא
דלאו איהי דיליה ונפק בריקנייא. סבא סבא בעדנין (ס"א בעניינין) אלין לא הוית
ברגליך דחי לתרעא כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפא דהא אתחלש ומחלשא סגי דלא
יכיל דחי ברגלוי. אתתקף סבא ולא תדחל. הא עניא מסכנא דאשתדל בריקניא אימא
אמאי אי בגין דזרע בגנתא אחרא דלאו דיליה יאות. אי הכי (ס"א אבל הכא) קב"ה
יהיב ליה ההוא גנתא למזרע ביה דהא איהו לא נטיל לה. אלא ת"ח כל מלין דקב"ה
עביד כלהו בדינא איטון ולא הוה מלה בריקניא. האי דקב"ה יהב ליה אתתא ועביד
בה פירין ואיבין לאו האי כשאר בני גלגולא ולא דמי למאן דאשתדל בהאי עלמא
לאשגאה אילנא (ס"א ולא יכיל) למאן דלא בעא לאשגאה לאשתדלא ואעקר ואפיל
טרפין דאילנא ואזער איבא דיליה האי דאדניו יהיב ליה אתתא בגין למעבד איבין הא
אשתדל בקדמיתא בגין לאשגאה אילנא ולא יכיל. זכיין כל כך לית ליה (ס"א דבנין ג"כ
לית ליה) דאי הוה זכאה כדקא יאות לא הוה תב בגלגולא (כאבנא בקוספתא).
דהא כתיב ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות. ישעיה נו
והשתא דלא זכה. קב"ה חמי דהא אשתדל ולא יכיל. האי אדוניו יתן לו
אשה כמה דאתמר. וכיון דחס עליה קב"ה ויהב ליה ברחמי קב"ה גבי מדידיה
בקדמיתא ונטיל מה דגרע ההוא מבועא ובג"כ האשה וילדיה תהיה לאדניה
ולבתר ייתוב וישתדל על גרמיה לאשלומי גרעוניה. עד הכא רזא דקרא:
סבא סבא את אמרת ע"ד דבריקניא אשתדל ולא אשגחת עלך דבריקניא את
אזיל במה דאמר' דהא קרא רדיף אבתרך דסתיר כל בניינא דבנית עד
השתא ואת חשיב דהא משטטא ימא לרעותך. ומאי איהו דכתיב ואם אמר
יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי וגו' אי סבא סבא לאי חילא מה
תעביד השתא דלא ליהוי מאן דרדיף אבתרך. והא האי קרא רדיף אבתרך ונפיק
מבתר כתלא כאילה בחקלא מדלג דלוגין אבתרך [א] תליסר דלוגין דליג אבתרך
ואדביק לך מה תעביד סבא. השתא אית לך לאתגברא בחילך דהא גיבר תקיף הוית
עד יומא. סבא סבא הוי דכיר יומא *דתלגא כד זרענא פולין והוו כמה גיברין בני נז ב

א י"ג היינו שבפ' ואם אמור יאמר עד חפשי:

הילא

הילא לקבלך ואנת בלחודך נצחת תליסר גברין תקיפין בני חילא דכל חד מנייהו קטיל
אריא עד לא ייכול · אי לאינון תליסר גוברין נצחת הני תליסר דלית בהו הילא אלא
מלין עלה"ו · אמר יאמר כתיב · אלא · קב"ה ארחיה למעבד דינא לכלא כד חטא זמנא
דהאי (אתתא) לאשכחא בר זוגיה מה עביד קטיל לדין ונטיל לה ההוא בר זוגה ואיהו
נפיק מהאי עלמא בלחודוי יחידאה · ואם אמר יאמר הא אוקמוה חברייא כפשטיה
דקרא · ואם אמור בשירותא דשית שנין · יאמר בסופא דשית שנין עד לא יעול שביעאה
דהא אי אמר כד איהו אפילו ביומא חד משביעאה מלוי בטלין · מ"ט · העבד כתיב
בעוד דאיהו עבד בשתא שתיתאה · אמר בשירותא דשית שנין ולא אמר בסופא דשית
שנין לאו כלום היא ובג"כ תרי זמני אמר יאמר · והכא בעוד דאיהו בהאי אתתא אסגי
ויקרא רמד א *צלותין ובעותין בכל יומא לגבי מלכא קדישא כמה דהוה שירותא ברחמי הכי הוא סופא
ברחמי ודא הוא אמר יאמר · אמור בקדמיתא כד אקדים ברחמי · יאמר בסופא
ויתקבל ברחמי ומה יאמר אהבתי את אדני דבג"ד וסגיאו דצלותין רחים ליה לקב"ה
אתקין עובדוי ואמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי · וקב"ה קביל
ליה בההוא תיובתא ובאינון סגיאו דצלותין · מה עביד קב"ה מה דהוה זמין לאהדרא ליה
בגלגולא ולמסבל עונשין בהאי עלמא על מה דעבד לא אהדר ליה להאי עלמא · ומה
עביד קריב ליה לבי דינא דמתיבתא דרקיעא ודיינין ליה ומסרין ליה לבי מלקיותא וארשים
ליה קב"ה היך אתמסר לבי עונשא ופגים ליה למהוי תחות שלטניה דערלה (נ"א ופקיד
ליה למהוי תחות שלטניה דיובלא) עד זמן ידיעא ובתר פריק ליה · אי בההוא זמנא
דקא עבדין ליה פגימו אי מטא יובלא אפילו יומא חד ליובלא אתחשב (ליה) כמה
דאשכח זמנא עד יובלא הכי אתענש ולא יתיר · אתא יובלא ואפרוק ועאלין ליה גו
מיכה ו פרגודא · עד הכא · אסתים עינוי ההוא סבא רגעא חדא · פתח ואמר °שמעו הרים
את ריב יי' והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב ליי' עם עמו וגו' · אי סבא עד השתא
הוית בעמקי ימא והשתא דלגת בטורין תקיפין למעבד עמהון קרבא . אלא ודאי עד
כען בימא תקיפא אנת אבל עד דאזלת בעמקי ימא פגעת באינון טורין תקיפין די בגו
ימא ואטרעת בהו · השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא ובהנהו טורין · סבא
לאי חילא מאן יהבך בדא הוית בשלם ובעית לכל האי אנת עבדת אנת סבול . השתא
א הרי' גבוהים וחזקים : לית לך אלא לאגחא קרבא ולנצחא כלא ולא למהדר לאחורא · אתקף בחילך חגור חרבך
ולא תדחל לתברא הני טורין דלא יתתקפון לגבך · אימא לון [א] טורין רמאן טורין
שם תקיפין היך אתון מתתקפין · תרי קראי כתיבי · חד כתיב °קום ריב את ההרים
ותשמענה הגבעות קולך · וחד כתיב שמעו הרים את ריב יי' · אלא אית טורין ואית
ג א טורין · אית טורין דאינון טורין *רמאין לעילא לעילא לאלין כתיב שמעו הרים את
ריב יי' · ואית הרים דאינון טורין תתאין לתתא מנייהו לאלין כתיב קום ריב את
תיקונין נג ההרים דהא רדיף מלותין *אית לגבייהו · ועל דא אית טורין ואית טורין . ואי
קנ ב תימא סבא הא כתיב ותשמענה הגבעות אלין גבעות כל *אינון דלתתא והשתא אנת
קנט עביד לון הרים · אלא הכי הוא לגבי אינון טורין רמאין אקרון גבעות · כד אינון
בלחודייהו אינון הרים אקרון · תא חזי כתיב והאיתנים מוסדי ארץ · כיון דכתיב שמעו הרים
מאן

מאן אינון כרים ומאן אינון איתנים · אלא כרים ואיתנים כלהו חד · אבל אינון
תלת עלאין לעילא על רישייהו · ואלין תלת לתתא מנייהו · וכלהו חד · כרים לעילא
ועלייהו אמר דוד ⁹אשא עיני אל ההרים · ואלין אינון תלת קדמאי · והאיתנים תהלים קכא
מוסדי ארץ אלין אינון תלת בתראי לתתא מנייהו תרי סמכי ביתא וחד חדוא דביתא
ואלין אקרון מוסדי ארץ · איתנים אינון ואיתנים אקרון · סבא סבא הא ידעת מאן
דאגא קרבא אי לא ידע לאסתמרא לא יגלא קרבין אצטריך למחאה בידיה ולאסתמרא
ברעיוניה מה דיהא חשיב אחרא דיהא חשיב איהו ויד ימינא זמינא תדיר למחאה ·
ומחשבוי וידא שמאלית זמינא תדיר לקבלא ולאסתמרא וימינא לכלא · השתא אמרת
והאיתנים איתנים אינון לתתא וכרים לעילא אתמר סבא דהא רעיונא אחרא לקבלך
דכתיב ⁹משכיל לאיתן האזרחי · ודא איהו אברהם סבא ואקרי איתן ואי אברהם שם פט
איהו איתן יצחק ויעקב איתנים אקרון · קום סבא דהא ידעת רעיונא על דא הוי מחי
לרעיונך · ⁹וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך . איתן דא *בקר דאברהם במדבר כד
והיינו ⁹הבקר אור דא עמודא דכל עלמא קיימא עליה ונהירו דיליה מאברהם ירית · קיט ב בלק רד א בראשית מד
נהר היוצא מעדן אקרי · אי סבא סבא הא רעיונא אחרא לקבלך ולא ידעת
לאסתמרא היכי מגיחין קרבא · סבא אן הוא תוקפא דילך ודאי ⁹לא לגבורים קהלת ט
המלחמה · כתיב משכיל לאיתן האזרחי וכתיב משכיל לדוד דא נהר היוצא מעדן
דאיהו תורגמן לדוד לאודעא ליה מאינון מלין סתימין עלאין · אי משכיל איהו נהר
דנפיק מעדן · איתן האזרחי אברהם איהו לעילא ודאי הא ידענא · ואע״ג דאנא
סבא על רעיונא דא מהימנא · איתן האזרחי תרין דרגין אינון · כד״א בקר אור · אור
הוא אברהם *בקר הוא נהר · אוף הכי איתן האזרחי · אזרח הוא אברהם · איתן ויקרא ו א כב ב
כמה דאתמר דא הכוא נהר דנגיד ונפיק מעדן · השתא סבא קום קאים על רתיכך
דהשתא תנפול ולא תיכול למיקם · הא שלמה מלכא אתי בחילוי ורתיכו וגברוי ופרשוי
ואתי לקבלך קום פוק מן חקלא דלא ישכח לך תמן · כתיב ⁹ויקהלו אל המלך שלמה מלכים א ח
כל איש ישראל בירח האיתנים בחג וגו׳ · ירח דאתילידו ביה האיתנים ומאן אינון אבהן
ואינון איתני עולם · וירח דא איהו תשרי דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא ·
ותו ממילך יאות דתפוק מן חקלא ולא תשתכח תמן אילו כתיב משכיל איתן האזרחי
כדקאמרת · השתא דכתיב משכיל לאיתן האזרחי לית קרבך כלום ותפוק מן חקלא
בעל כרחך ולא תתחזי תמן · אי סבא עניא מסכנא היכי תפוק · אי הכי ינצחון לך ותערוק
מן חקלא כל בני עלמא ירדפון אבתרך ולית לך אנפין לאתחזאה קמי בר נש לעלמין · הכא
אומינא דלא אפוק מן חקלא והכא אתחזי אנפין באנפין בשלמה מלכא וכל איש ישראל
וגוברין ופרשין ורתיכין דיליה קודשא ב״ה ישייע לך סבא דהא לאו חילא אנת · קום
סבא אתגבר בחילך ואתתקף דעד יומא דא הוית גיבר תקיף בגוברין · פתח ואמר משכיל
לאיתן האזרחי · אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת · אבל משכיל לאיתן · אית משכיל
ואית משכיל · אית משכיל לעילא ואית משכיל *לתתא · משכיל לאיתן בזמנא בראשית עז ב
דהוא נהר (ס״א נהר) קם בתיובתא כל שייפן חדאן ומתחברן לגביה ואי הוא

משפטים

ישעיה יא ס״א קיימין תורה שבכתב איהו ואיהו אודע ליה ומשכיל ליה איהו עקר׳ ומפתחא דתור׳ שבכתב וכד אתתקנת תורה שבעל פה לגבי׳ איהו מפתחא דכלא ומפתחא דילה ודאי כדין משכיל לדוד ותנו דירתא תורה שבעל פה לגבי אתוון וכו׳

סליק עד דסליק עד דמוחא עלאה אתפיים לגביה וחדי לקבליה · וכדין משכיל לאיתן
האזרחי משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם (ס״א על ידוי דאברהם) רחימוי כל
מה דאצטריך וההוא מוחא עלאה משכיל לאיתן · וכד דוד מלכא אתתקן בתיאובתא
לגביה איהו משכיל לדוד כמה דהוה מוחא עלאה משכיל ליה ועל דא אית משכיל
ואית משכיל · (אית משכיל) בירח האיתנים דאתילידו בהאי ירח איתנים בגינא לתתא
איהו כגוונא דלעילא ואתילידו ביה הרים ואיתנים · הרים סתימין · איתנים ירכין
תקיפין כנחשא וההוא איתן בינייהו · קום סבא הוי מחי לכל סטרין בשעתא דסליק
משה לקבלא אורייתא מסר ליה קודשא בריך הוא שבעין מפתחן דאורייתא · כד מטא
לתשעה (ושתין) וחמשין הוה חד מפתחא גניז וסתים דלא הוה מסר ליה · אתתקן
לקמיה · אמר ליה משה כל מפתחן עלאין ותתאין בהאי מפתחא תליין · אמר לקמיה
מארי דעלמא מה שמיה · אמר ליה איתן וכל אינון איתנים ביה תליין וביה *קיימן
לבר מתורה מגופא דתורה שבכתב איהו · ואיהו עקרא דמפתחא דתורה שבכתב ·
אודע ליה ומשכיל ליה איהו עקרא ומפתחא דתורה שבכתב · וכד אתתקנת תורה
בראשית לג ב שבעל פה לגביה הוא (עקרא דהיכלא) מפתחא *דילה (לגבי) ודאי כדין משכיל לדוד ·
קיח ב ומגו *דירתא תורה שבעל פה לגבי׳ אתוון למפרע׳ על דא אקרי תשר״י תש״ר איהו אבל
בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתים ביה קודשא בריך הוא את דשמיה י׳ במזבח חתים
שופטים ה ביה ה׳ הרשת עד חצי המזבח · אתת דבורה וחתים ביה ו׳ והיינו דכתיב ותשר דבורה.
ובאתר דא חתימו דשמא קדישא דאתחתים ביה · וההוא מפתחא כד פתחא בתורה
מז ב שבעל פה בעיין לאשתמודעא ליה ודא איהו *תניא איתן מושכך ברייתא לבר מגופא ·
איתנים אינון תנאים עמודים סמכין לבר מגופא · השתא אית לאודעא מלה בזמנא
דאלין לגבי תורה שבכתב אקרון איתנים · לגבי תורה שבעל פה אקרון תנאים · איתן
לגבי תורה שבכתב · תניא לגבי תורה שבעל פה וכלא כדקא יאות · חברייא ·
הא אנא בחקלא · שלמה מלכא וגוברין תקיפין דיליה · ייתי וישכח חד סבא לאו בחילא
תקיף גיבר גלא קרבין · הא ידענא דאתא וקיימא לבתר טינרא דחקלא והוא אשגח
בי והיך גבורתי קיימא בחקלא בלחודוי אשגח דאיהו איש שלום מאריה דשלמא ואזל
ליה · השתא סבא גבורתך עלך ואנת בלחודך בחקלא תוב לאתרך · ושארי זיקך
מיכה ו מעלך · (ד״א כמאן דנפיק מן חקלא) שמעו הרים את ריב יי׳ והאיתנים מוסדי ארץ שמעו
הרים כדקאמרן · והאיתנים מוסדי ארץ · מוסדי ארץ ודאי דהא מנייהו אתזן ומנייהו
שם קביל כל יומא ואינון מוסדי ארץ · כי ריב ליי׳ עם עמו מאן הוא דיכיל למיקם בריב
דקודשא בריך הוא (כל שכן) בישראל ועל דא אמר לאלין שמעו הרים את ריב יי׳ דא
איהו מלותא חדא קום ריב את ההרים מלותא תניינא דגלא בהו קודשא בריך הוא
כל אלין ריבות לישראל וכל אינון תוכחות כלהו כאבא דאוכח לבריה והא אוקמוה ·
הושע יב ביעקב כתיב בשעתא דבעא לגלאה בהדיה מה כתיב וריב ליי׳ עם יהודה ולפקוד
שם על יעקב מה ריב איהו כמה דכתיב בבטן עקב את אחיו · על האי מלה אתא
תוכחה וכל אינון ריבות וכי לאו מלה רברבא איהו בבטן עקב את אחיו וגו׳ ·
האי לאו מלה זעירא איהו מה דעביד בבטן · וכי טוקבא עביד בבטן · אין ודאי ·
אבל בכלא דהא יעקב לעשו אחוי בגין דלא
יהא ליה חולקא כלל · עשו לא התרעם
אלא מחד

האי קלא דאתתא דיכלא קלא דחויא
לאחד׳ בה ככלבא בכלבתא מאן איהו
אלא

אלא תא חזי דלית בכל קלין דנשין דעלמא
דיכלא קלא דחויא לאתדבקא בה ולאתאחדא
בה ולאשתתפא בה · אלא תרין נשין אינון
דיכלא קלא דחויא לאתאחדא בהון · חדא ·
האי דלא נטירת סואבות נדותה וימי
לבונה כדקא יאות או דאקדימת יומא
חדא לטבול · וחדא האי אתתא דמאחרת
לבעלה עונה דילה למעבד נערא לבעלה
בר אי איהו לא חייש ולא אשגח לדא · אלין
אינון תרין נשין דהא כמה דאקדימו הכי
אנון *מתאחרן לגבי קלא דנחש עד דאדביק
קלא בקלא וכמה דמתאחרן למעבד נערא
לבעלה *בעכובא דמלוה הכי אקדים קלא
דנחש לאתדבקא בהיא קלא דאתתא ·
ואלין אינון תרין נשין דקלא דנחש אחיד
בקלא דלהון כלבא בכלבתא סאובתא בתר
סאובתא זינא בתר זיניה · וא"ת מה איכפת
לן אי אחיד קלא בקלא אי לא אחיד · ווי
דהכי מתאבדן בני עלמא בלא דעתא האי
קלא דאתתא כד אתערב ואשתתף בהדי
קלא דנחש בשעת' דחייבת' ומרבעת [א] נפקת
מגו איבה (נ"א איפה) ומשטטא בעלמא
אי ערעת בהני תרין קלין קלא דנחש
וקלא דאתתא ואתתא אתחממת בהו
ואינון בה וכיון *דאתחממת מתעבדין
רוחא ואגליס בהדה עד דמשטטא ועאל
במעכה דהאי אתתא והאי ינוקא דילידת
כד אתאת ההיא חייבתא פקידת ליה להוא
רוחא דאיהו חבורא בישא קלא דנחש
דמכשכשא בה ואיהו מחייכא בינוקא עד
דאתת ההיא חייבתא כאתתא דפקידת
ברא לאתתא אחרא ומפטפטת ליה וחייכת
ליה בפטפוטא עד דתיתי אמיה · כך
עבדא האי רוחא וזמנין סגיאין דאיהו
שליחא דההיא חייבתא וקטלא ליה
כה"ד ומיד עושקיהם כח ולא
כמה

אלא מחד דאינון תרין דכתיב ויעקבני בראשית כז
זה פעמים · פעמים מבעי ליה · מאי זה ·
אלא חד דאקים לתרין חד דנפק לתרין ·
ומאי ניהו · בכרתי אתהפכו אתוון והוה
ברכתי · זה פעמים חד דאתהפך לתרין · ולא
ידע עשו מה דעבד ליה בבטן אבל רב
ממנא דיליה ידע הוה וקב"ה ארגים שמיה
ואילייהו לקלא דא דהא ברכה ובכורה לא
תבע ממנא דיליה ולא אמר דהא ברכה הוה
ליה למתבע ולא תבע · אחוה הא תבע ודאי
דכתיב ומבשרך לא תתעלם ולא בעא יעקב ישעיה נח
למיהב ליה למיכל עד דנטיל מניה בכורתא (נ"א מתאחרן)
דיליה · מאי בכורה נטיל מניה הבכורה נ"א נענוש
דלעילא ותתא · בכרה חסר ו' כדין עקב את
אחיו ודאי דעבד ליה עוקבא וארמי ליה
לאחורא · מאי אחורא אקדים ליה דיפוק
בקדמיתא להאי עלמא · אמר יעקב לעשו
טול אנת האי עלמא בקדמיתא ואנא לבתר ·
ת"ח מה כתיב ואחרי כן יצא אחיו וידו בראשית כה
אחזת בעקב עשו · מאי בעקב עשו וכי
ס"ד דהוה אחיד ידיה ברגליה לאו הכי · א חדר אחד יש
אלא ידו אחזת במאן דהוות דהוה עקב נקיונים בשמו
ומנו עשו דהא עשו עקב אקרי משעתא איבה ומשם הי' יוצאים לעולם
דעקב ליה לאחוי ומיומי' דאתברי עלמא עקב פקודי רסו ע"א
קרי ליה קב"ה דכתיב הוא ישופך ראש ואתה ס"א דמתחממן
תשופנו עקב · אנת דאקרי עקב תשופנו מתעגדין רוחא ואזלין בהדה
בקדמיתא · ולבסוף הוא דימחי רישך מעלך
ומנו · סמא"ל · דאיהו רישא דחויא דמהי
בהאי עלמא · ועל דא בבטן עקב את אחיו
שוי עליה למהוי עקב ונטל עשו האי
עלמא בקדמיתא ודא רזא דכתיב ואלה שם לו
המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך
מלך לבני ישראל · ודא איהו רזא דאמר
שלמה מלכא נחלה מבוהלת בראשונה משלי כ
ואחריתה לא תבורך בסוף עלמא ועל דא
בבטן עקב את אחיו · ובאונו שרה את הושע יב
אלהים · מאי באונו · הכי אמרו בחילא קהלת ד
ותוקפא דיליה יאות · אבל לאו הכי ברירו

דמלה · יעקב דיוקנא עלאה הוה וגופא קדישא דלית גופא מיומא דהוה אדם הראשון
כגופא דיעקב ושופריה דאדם הראשון הוה שופריה ממש הוה ליה ליעקב ודיוקניה
דיעקב

כמה דאתון אמרין · אלא ההוא הא דההוא
רוחא וע"ד תרין זמנין כתיב בהאי קרא
ואין להם מנחם · חד מגולית חייבתא וחד
מההוא רוחא · אי סבא השתא הוא לך
רחימין ואת משתעי כמאן דלא חמית אנון
בראשית ה מגיחי קרבא הא כלהו בעלמא עמך השתא
מכאן ולהלאה לא אעדי מנאי מאי קרבא
בדיל לאדכרא שמי ההוא הטאת רובץ קאים
על פתחא ככלבא · בזמנא דקלא בתרייתא
דיכיבת אתתא נפיק איהו דליג מעל פתחא
ואתעבר מתמן ואזיל אבתרה מ"ט בגין
דקב"ה שדר חד מפתחא דיליה וקלא פרחא
ומפתחא אתיא וחויא אזיל בתר קלא דהוא

דיעקב דיוקנא דאדם הראשון ממש · אדם
הראשון בשעתא דאתא חויא ואתפתה על
ידוי יכיל הוה ליה מ"ט בגין דלא הוה
תוקפא לאדם הראשון ועד כען לא אתייליד
מאן דהוה תוקפא דיליה ומנו תוקפא דאדם
הראשון דא שת דהוה בדיוקנא דאדם
הראשון ממש דכתיב ויולד בדמותו כצלמו
ויקרא את שמו שת מאי בדמותו כצלמו דהוה
מהול · וכד אתא ממנא דעשו לגבי דיעקב
כבר אתייליד תוקפא דיעקב דאיהו יוסף
וזהו ובאונו שרה את אלהים · עכ"מ בס"א ·
הא"י קל"א :

נפיק לעלמא ועד טורא דבטנא אזיל ומכשכשא עד עידן דאתנקיאת מההוא זוהמא
דנשיכין דחויא בישא וקב"ה מסבב סבובין ועביד עובדין כדקא יאות · וכל דא בגין
דההוא בטן אתדחיא · הא ודאי אתדחיי' מההוא בטן ולית ליה חולקא ואתדחי מבטן
דאתתא דשאר נשין דעלמא דאע"ג דעביד נער לא אתיהיב ליה רשו לשלטאה ביה · ומאן
במדבר ה בטן אתייהיב ליה ואיהו שליט עליה · ההוא בטן דסוטה דכתיב וצבתה בטנה בגין
דהאי בטן עביד ביה נוקמין לרעותיה והאי בטן דיליה איהו וקב"ה יהיב ליה בגין דלא
קהלת א אתדחי מכלא · השתא רחימין דילי אליתו לא חמינא לכו ומלגלגא לכו · כל הדברים
בראשית לב יגעים לא יכיל איניש למללא אפי' מלין דאורייתא יגעים אינון · כתיב ויותר יעקב לבדו
ויאבק איש עמו · וכתיב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו · וההוא ירך רווח מיעקב
בראשית לב ויקרא ה וההוא ירך הוה בחליפו דיליה *עד דאתא שמואל · מאי בחליפו דלא משיך נבואה · כד
אתא שמואל נטל ההוא ירך וסלקיה מההוא אתר ונטף ליה מניה ומההוא זמנא אתעדי
מניה ולא הוה ליה חולקא בקדושה כלל · קב"ה לא קפח ולא דחי ליה מכלא בגין דנטל
שמואל ירך דיליה אלא יהיב ליה חולקא הדא · מאי איהי · יהיב ליה ההוא ירך ובטן
דסוטה חלף ההוא ירך ובטן דאעדי מניה · וע"ד תרוייהו יהיב ליה קוב"ה למהוי
אתרא דקדשא פנוי מכל סאבותא · ולנפיל ירך · מהו ולנפיל ונפלה ירכה · ולצבות ולבתה
ירכה מבעי ליה · אלא כמאן דאסדי גרמא לכלבא ואמר ליה טול האי לחולקך · ומכלא
לא אבאיס קמיה אלא דנזלו (ס"א דאפיקו) מניה ירך בגין דאיהו יגע ואלי עליה ורווח
ליה ואפיקו ליה מניה · וע"ד קב"ה אפיל ליה גרמא דא דסוטה ואפיק ליה כדקאמרן
ובדא איהו רוי וחדי · כל אינון רתיכין וסייעתא דיליה בעאן תדיר ירך ואזלי
קיז ב בכסופא אבתריה · ובג"ד *הכי ברכי דרבנן דשלהי מן דא איהו דכל כסופא דלהון
בתר ירך איהו וכל שכן ירך דרבנן וכל מלה אהדר לאתריה וקב"ה לא גרע כלום
מכל מה דאצטריך ולא בעא דיקריב לקדושא בר עמיה ועדביה חולקיה ואחסנתיה ·
כמה דעביד קב"ה לעילא הכי עבדי ישראל לתתא והכי אצטריך למעבד והכי תנינן
תהלים קמז אסיר ליה לישראל למילף אורייתא לעכו"ם דכתיב מגיד דבריו ליעקב וגו' לא
עשה כן לכל גוי וגו' · וע"ד דמי ליה יעקב ודחי ליה שמואל דלא יהא ליה חולקא

בקדושה

קדושא · ובג"ד כל נטירו דבעו לישראל ע"ד איהו · לכלבא דחטיף טופא דכיא מן
בוקא ואייתי ליה ועד לא אתבר אתא חד ב"נ וחטפא מניה לבתר יהיב ליה חד גרמא
גרירא בלא תועלתא · כך נשרו של עשו אפיקו ליה מההוא בטן חטיפו מניה ההוא
ירך · לבתר יהבו ליה גרמא חד ההוא בטן וההוא ירך דסוטה ולא אחרא · הא גרמא
דקא יהבו ליה לחולקיה ועדביה וערב ליה · ובג"כ כל דינין דקב"ה דינין דקשוט איגון
ובני נשא לא ידעין · ולא משגיחין לקב"ה וכלהו בארח קשוט · היא אסטיאת גרמה מבעלה
כד"א כהעוזבת אלוף נעוריה וגו' אוף הכי אתתא כגוונא דילה בארעא · ת"ח מאן משלי ב
דאשכח חברא כוותיה דעביד כעובדוי בעלמא רחים ליה ואתדבק בהדיה ועביד עמיה
טיבו · אבל סטרא אחרא לאו הכי כיון דאשכח מאן דשבק סטרא דקדושה דקב"ה
ועביד כעובדוי ואתדבק בה כדין בעיא לשיצאה ולאפקא ליה מעלמא · האי אתתא עבדת
כעובדהא ואתדבקת בה חזי מה דעבדת בה ונבתה בטנה ונפלה ירכה · קב"ה לאו הכי
מאן דשביק לסטרא אחרא ואתדבק ביה בקב"ה כדין רחים ליה ועביד ליה כל טיבו
דעלמא · השתא סבא אתקין גרמיך דהא חויא אזיל ליה ובעא לאתגרא בהדך ולא יכיל ·
פתח ואמר מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש וכי לא אתא שלמה אלא קהלת א
לאולפא מלה דא אלו אמר (ס"א וכי מה אתא שלמה מלכא לאלפא במלה דא · ותו אלו
אמר) בעמלו שיעמול יאות דהא אשתאר עמל דאית ביה יתרון · אלא כיון דכתיב בכל
עמלו הא כללא דכלא דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון · אלא לאו לכל אדם אמר
שלמה מלה דא אלא אדם אית בעלמא דאיהו משתדל תדיר בבים ולאבאשא ולא אשתדל
בטב אפילו רגעא חדא · ועל דא כתיב עמלו ולא כתיב יגיעו · עמלו כד"א ישוב תהלים ז
עמלו בראשו · ולא ראה עמל בישראל · יגיעו כד"א יגיע כפיך כי תאכל וגו' · וכתיב במדבר כג שם קכח
ואת יגיע כפי ראה אלהים · אבל עמלו כתיב עמל וכעס · אשתדלותיה הוא תדיר בראשית לא
לבים ועל דא איהו תחת השמש · בשעתא דהאי אדם אשתדל בבים על האי כתיב לא תהלים י איוב יח
נין לו ולא נכד בעמו וגו' דהא קב"ה בעי דלא יעביד תולדין דאלמלא יעביד תולדין
הוה מטשטשא עלמא · ועל דא כתיב מה יתרון לאדם בכל עמלו · ומאן דלא ישתדל
למעבד תולדין אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא ועאל תחות גדפוי · רות אמרה
ופרשת כנפיך על אמתך בגין לאזדווגא בהדיה דלדיק למעבד תולדין וקב"ה פריש רות ג
גדפוי על בר נש בגין לאפשא בעלמא מאן דלא בעי למעבד תולדין · בגפו יבא · בגפא
דההוא בים דאיהו אזיל ערירי כהוית דא *דאזיל יחידאי · בגפו יצא · כמה דאתמר · שם א׳
(השתא) איהו דלא אשתדל למעבד תולדין הא אתמר כל מה דאצטריך : (ס"א ת"ח
דאית לאהדרא סבא במלין קדמאין) ריב דעבד קב"ה הא אתמר · ריב דכתיב קום מיכה ו
ריב את ההרים מאי איהו · אלא איגון טורין דלתתא · אמאי ריב דא בגין דכהו תליא
כל חובא דעבדין ישראל לגבי אבוהון דבשמיא · מאי טעמא בגין דישראל הוו ידעין
שמושא דכל מלאכין עלאין דבשמיא ולא אגים לבו אפילו שמא דחד מנייהו · וכל
שמושא דלהון · ובתרין סטרין הוו טעאן אבתרייהו · חד דהוו ידעין לאמשכא
חילא דלהון דככביא ומזלי בארעא · וחד דהוו ידעי לאומאה לון בכל מה דאצטריכו
ועל דא בעא קב"ה למעבד בהו ריב ודינא · וכיון דבהון להוי ריב ודינא כל שלמולא
נפל דהא לא יהוי ביה תועלתא · ובגין כך קום ריב וגו' · ותשמענה הגבעות קולך ·
מאן

קט ב קסט ב מאן גבעות אלין אינון אמהות *דרגין דאקרון ״בתולות אחריה וגו׳ ובגין כך ותשמענה
תהלים מה הגבעות קולך · תא חזי דאית לאסדרא הכא במלין קדמאין דהכי הוו עבדי ישראל
עד דאשתתפו בדרגין תתאין · ירך דקא אמרן סגי אתקיפו לון ישראל בההוא ירך ·
מרדכי הוה אחמי לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה ועל דא הוה רגיז מלה
בראשית כז דאתחזי ליה ואיהו ארגיז ליה בהדיה · חמו חברייא מה כתיב ״ותקח רבקה את
בגדי עשו בנה הגדול החמדת וגו׳ · באלין לבושין דיליה גזל דיליה ואפיק ליה מכל
ברכאן דיליה ומבכרותא · ובג״כ עילה דקא אשכחו רתיכין דיליה לרבנן איהו דחופיא
קיא דלהון למאני דרבנן תדיר *לירכין דלהון · ולמאנין דלהון · ואלין תרין מלין דסט״א
הוו וכל דא בגין דגזלו לון מניה לית להו עילה אלא לרבנן · ובג״כ הני מאני דרבנן דקא
בלו מחופיא דלהון איהו והני ברכי דשלהי מינייהו הוא ודאי · ומדלהון הוו ומנהון
נטלי עילה וממה דהוו מנייהו בעאן לרבנן דאינון כללא דההוא יושב אהלים וע״ד ליה
עילה בלא עילה וע״ד לית מלה בלא דינא וכל מלה תב לאתריה · שלמה אמר
קהלת ד ״ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים
קיא ג ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם האי קרא ארמיזא ביה *ואתמר ·
אבל שבתי אני · והי מאן אתר תב שלמה אי נימא לבתר דאמר מלה דא תב כמלקדמין
ויקרא רלג א ואמר מלה אחרא יאות אבל שבתי ואראה *תמן תנינן בכל יומא הוה אקדים שלמה
בצפרא והוי שוי אנפוי לסטר מזרח וחמי מה דחמי ולבתר תב לסטר דרום וחמי מה דחמי
והדר תב לסטר צפון וקאים תמן מאיך עינוי וזקיף רישיה בהאי שעתא הא עמודא דאשא
ועמודא דעננא הוו אתיין ועל ההוא עמודא דעננא הוה אתי נשרא חדא וההוא נשרא
הוה רברבא ותקיף וכן הוה אתי גדפא ימינא על גבי עמודא דאשא וגופא וגדפא שמאלא
על גבי עמודא דעננא וההוא נשרא הוו מייתי תרין טרפין בפומהא · אתא עמודא דעננא
בתרי טרפין בפומהא · ועמודא דאשא וההוא נשרא עלייהו וסגדין לקמיה דשלמה מלכא
אתא נשרא ומאיך לקמיה ויהיב ליה אינון טרפין נטיל לון שלמה מלכא והוה מריח בהו
והוה ידע בהון סימן ואמר דא איהו דנופל ודא איהו דגלוי עינים · בשעתא דתרין טרפין
רמ א הוו · הוה ידע דתרווייהו *נופל וגלוי עינים בעאן לאודעא ליה מלין מה עביד חתים כרסייה
בגושפנקא דהוה חקיק ביה שמא קדישא ואיהו נטיל עזקא דחקיק עליה שמא קדישא
וסליק לאגרא ורכיב על ההוא נשרא ואזיל ליה · וההוא נשרא הוה מסתלק לרום עננין
ובכל אתר דאיהו עבר הוה אתחשך נהורא · חכימי דהוו בההוא אתר דאתחשך נהורא
הוו ידעי והוו אמרי שלמה מלכא הא אזיל ואעבר הכא ולא ידעי לאן אתר הוה אזיל ·
טפשין דהוו תמן הוו אמרי עננין הוו אינון דקא אזלי והשיך עלמא · גבה נשרא
בהדיה ופרח ארבע מאה פרסין עד דמטא לטורי חשוך · ותמן איהו תרמוד במדבר
בהרים ואיהו נחית תמן · זקיף רישי׳ וחמי טורא חשוך והוה ידע תמן כל מה דאצטריך
והוה ידע דתמן יעול · הוה רכיב על נשרא כמלקדמין וטאס ועאל לגו טורין עד ההוא
ישעיה כו אתר דזיתא תמן קרא בחילא ואמר ״ה׳ רמה ידך בל יחזיון וגו׳ · עאל תמן עד דקריב
לההוא אתר שוי עזקא קמייהו וקריב ותמן הוה ידע כל מה דבעי מאינון חכמתן
נוכראין דבעי למנדע · כיון דהוו אמרין ליה כל מה דבעי כדין הוה רכיב על ההוא

נשרא

שברא ותב לאתריה כיון דהוה יתיב על כורסייה אתיישב בדעתיה והוה ממלל בדעתיה
מלין דחכמתא יקירא. בההיא שעתא הוה אמר ושבתי אני ואראה שבתי ודאי
מההוא ארחא שבתי מההיא חכמתא ואתיישבת בלבאי ובדעתאי. וכדין ואראה את
כל העשוקים. (וכי זעירין אנון בעלמא דאיהו אמר את כל העשקים). (נ"א ס"ד
דכל עשיקין דהוו בעלמא הוה חמי שלמה מלכא) אלא מאי עשוקים אלין דהוא אמר.
אינון ינוקין דמתין בתוקפא דאמהון דקא עשוקים מכמה סטרין. עשוקים באתר עלאה
דלעילא ועשוקים לתתא. והא חברייא אתערו והכי הוא אבל סגיאין אינון. קום
סבא אתער בחילך. סבא אימא מילך דודאי בלא דחילו תימא לית עשוק כאינון
עשוקים דהוה איהו עשיק בקדמיתא או מתלתא לאחרא כמה דכתיב [פ]פקד עון שמות כ
אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים היך הוה עשיק. שלמה מלכא
צווח ואמר [צ]אדם עשוק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו. כיון דהוא עשוק בדם משלי כח
נפש הוא או בנו או בן בנו יהון עשוקין בטיקלא דכתיב עד בור ינוס אל יתמכו בו.
עד ההוא בור רק ינוס מאתר קדישא ולא יתמכו בו בהאי עלמא כיון דאיהו עשוק
בדם נפש איהו או זרעיה להוו עשוקים מההוא סט"א. אית עשוק מאחר עשוקים
כד"א [ק]לא תעשק את רעך. איהו עבר ועשק איהו עשוק בבנוי מההוא סט"א. ויקרא יט
ובג"כ אמר את כל העשקים. אמר שלמה קאימנא בכל אינון עשוקים בכל סטרין
דעשק. ואמאי אינון עשוקים. אשר נעשו תחת השמש. אשר נעשו אשר גרו מבעי
ליה. מאי אשר נעשו. אי עשייה איהי לשבחא לאו עשייה דלהון אלא לעילא מן
שמשא. אבל ודאי נעשו. היך נעשו. אלא כיון דעשוקים מרוחיהון תמן אמאי אתיין
להאי עלמא. אלא רוחין ודאי נעשו. אתעבידו ברוחין ובגופא בהאי עלמא כיון
דאשתכלל גופא דלהון ואתעביד ההוא רוחא בגופא זך ונקי בלא לכלוכא דחובין
בהאי עלמא כדין אתעשק גופא כמה דאתעשק רוחא והאי איהו גופא דאתחזי בי'
יתיר מכלא. ועשוקין אחרנין אית בכמה זינין מרוחין תמן ולא נעשו בגופין. אבל
אלין אינון עשוקים אשר נעשו. אית אחרנין אשר נעשו ואטרחו בני נשא
למאריהון. ומאן איהו מאן דעשיק אתתא דחבריה בטמירו או באתגלייא וההוא
ולדא דאתיליד מנייהו עשיק איהו בלא רעותא דמאריהון ולא ידע בעלה דאתתא
אינון עובדין עשוקין אינון ואטרחו לקב"ה למעבד לון גופא ולציירא לון
צורה. אלין עשוקים אשר נעשו. ודאי גופין דלהון על כרחא.
בג"כ שלמה מלכא אמר [ר]ואראה את כל העשקים בכל זיני עשוקים קאימנא קהלת ד
אינון אשר נעשו ואתעבידו בעשייה. כמה דהכי (ד"א איהו בערלה איהו רבי
ועביד ולבתר עשקין ליה מיניה הכי) אינון עשוקין דכבר נעשו בערלה רבי
ונטיל וגדיל גופא ועביד ליה ולבתר עשקין לון מניה ונטלין לון הרי עשוקים
אשר נעשו ועל כלא קאים שלמה מלכא ואמר קאימנא על כל העשוקים אשר
נעשו. והנה דמעת העשקים כלא אודאין דמעין עם טענה קמי קב"ה. הכי
אודאין דמעין דהא ערלה רבי לון וגדיל לון עד י"ג שנין ולבתר עשקין לון מערלה
ונטיל לון קב"ה הא לך עשוקין אשר נעשו כבר. עבד עבירה קטלין ליה. לון אית
טענה וזמינין לומר מארי דעלמא תינוק בר יומיה דהב דיינין ליה דינא. אנא בר יומא
כוונא דהא *מההוא יומא קרי ליה קב"ה בן דכתיב [ש]יי' אמר אלי בני אתה אני שם ב / תהלים ב

היום ילדתיך מאריה דעלמא יליד בר יומא דינא עבדין ליה הרי דמעת אינון העשוקים ואין להם מנחם · ואית עשוק אחר ההוא עשוק דאקרי ממזר כד נפק מעלמא מיד מפרישין ליה מקהלתא דעמא קדישא ההוא ממזר עניא מסכנא אוסיף דמעין קמי קב"ה ואטעין קמיה · מאריה דעלמא אי אבהתי חאבו אנא מה חובא עבידנ' הא עובדאי מתתקנן לקמך הוו' והנה דמעת העשוקי' ואין להם מנחם וכן לכל אינון עשוקים אית לון טענה קמי קב"ה ואין להם מנחם ומהו' טענה לית לון מנחם ולית דיתיב מלה על לבהון · ומה דאמר (את כל העשוקים) והנה דמעת העשוקים אלין אינון דמתין בתוקפא דאמהון אלין עבדין לאודאה דמעין לכל בני עלמא בגין דלית דמעין דנפקי מלבא כהני דמעין דכל בני עלמא תווהין ואמרין דינין דקב"ה קשוט אינון ועל ארח קשוט אזלי · הני מסכני יתוקי דלא חאבו אמאי מיתו · אן דינא דקשוט דעביד מארי עלמא אי בחובי אבהתהון אסתלקי מעלמא אמאי ודאי אין להם מנחם · תו והנה דמעת העשוקים ההוא דמעה דלהון בההוא עלמא דקא מגינין על חייא דתנן אתר אית מתתקנא לון בההוא עלמא דאפי' לדיקים גמורים לא יכלין לקיימא תמן וקב"ה רחים לון ואתדבק

תלים ח בהו ואתקין בהו *מתיבתא עלאה דיליה · ועלייהו כתיב [ט]מפי עוללים ויונקים יסדת עז ·

שם ומאי תועלתא עבדין תמן ואמאי סלקין תמן דכתיב [ט]למען צורריך להשבית אויב ומתנקם וכן אית אתר אחרא לבעלי תיובתא · (תחזור לעיל דף ק"ו תנינן לית מלה)

שמות לב **תנינן** עשרה דברים אתבריאו בע"ש כו' · הכתב והמכתב והלוחות דכתיב [ט]והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא · מאי איריא מדהכי דע"ש הוה ודילמא אלף שנין לבתר או בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני · אלא ודאי הכי הוא דבע"ש הוה · ת"ח בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא אלא אלהים אלהים בכל מה דאתברי · וכלהו שם אלהים עד דכל עובדא אשתכלל בע"ש מדאשתכללו כל עובדא אק' יי' אלהים שם מלא · ואע"ג דבשם אלהים אתברי כלא לא אשתכלל בעשי' כל מה דאתברי עד

בראשית ב ע"ש בההיא שעתא אשתכלל כלא בעשי' דכתיב [ט]מלאכתו אשר עשה · מכל מלאכתו אשר עשה וקיימא במעשה · וע"ד כתיב והלחת מעשה אלהים כד אשתכלל עלמא בשם אלהים במעשה ולא לבתר דכתיב יי' אלהים ובדא אשתכלל עלמא וקיימא על קיומיה · ת"ח בההיא

שמות לב שעתא דתבר משה הלוחות דכתיב [ט]וישבר אותם תחת ההר · לף אוקיינוס מאתריה וסליק לשטפא עלמא · חמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו והוה בעי לשטפא עלמא מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרוף אותו באש וגו' ויזר על פני המים קם משה על מי אוקיינוס ואמר מיא מיא מה אתון בעאן · אמרו וכי אתקיים עלמא אלא באורייתא דלוחות ועל אורייתא דשקרו בה ישראל (ד"א ועבדו עגלא דדהבא אנן בעאן לשטפא עלמא) · מיד אמר לון הא כל מה דעבדו בחובא דעגלא הא מסיר לכון ולא דיי כל אינון אלפין דנפלו מנייהו מיד ויזר על פני המים · לא הוו משתככי מיא עד דנטיל מיא מנייהו ואשקי לון מיד

במדבר כ אשתקע אוקיינוס באתריה דהא בההוא מדבר לא הוו מיא דכתיב [ט]לא מקום זרע וגו' · ומים אין לשתות · ואי תימא לבירא דמרים ארמי ליה · ח"ו דתמן שדי משה דהרנא בישא דא למשתי לבתר · ותו דעד כאן לא הוה להו בירא עד דאתו

שם כא למדבר מתנה דכתיב [ט]באר חפרוה שרים וגו' · וממדבר מתנה · מתמן ירתו בירא · כתיב הכא על פני המים וכתיב התם על פני תהום · חרות על הלחת · מאי חרות על הלחות · הכי אוקמוה חירות ממלאך המות חירות משיעבוד מלכיות

חרות מכלא הכי הוא · ומאי חרות גושפנקא דעלמא דאתי דביה הוה חירות בכל מיני
חירות · ואלמלא לא אתברו כל מה דאתא לעלמא לבתר לא אתא והוו ישראל דיוקנא
דמלאכין עלאין דלעילא · ועל דא אכריז קרא ואמר והלוחות מעשה אלהים וגומר
לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל ואדכר שם מלא הוו אלא בשעתא דאשתכלל בשם
אלהים עד לא ייעול שבת · השמר · מאי השמר · הפוך מה"ש הוו מתרין סטרין הוו
חדא בעובדא וחדא דחירות לעילא רשים לעילא לנטרא לכלא · ועל דא המ"ש ·
והמכתב מכתב אלהים הוא אשא אוכמא על גבי אשא חוורא · מכתב אלהים הוא היינו
דכתיב ועבד הלוי הוא · חרות כמה דאתמר דהא יובל קרי חרות ועביד חירות לכל במדבר יח
עלמין · ע"כ חברייא · מכאן והלאה תנדעון דהא סטרא בישא לא שלטא עלייכו · והנה

ייבא סבא קאימנא קמייכו לאתערא מלין אלין · קמו איהון כמאן דאתער
משינתיה ואשתטחו קמיה ולא הוו יכלין למללא · לבתר שעתא בכו ·

פתח רבי חייא ואמר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו' · שימני כחותם שיר ח
בשעתא דאתדבקא כנסת ישראל בבעלה איהי אמרת שימני כחותם · *ארחא דחותם ויחי רנא
כיון דאתדבק בההוא אתר דאתדבק שביק ביה כל דיוקניה אף על גב דההוא חותם
אזיל הכא והכא ולא קיימא תמן והא אתעבר מניה · כל דיוקניה שביק תמן ותמן
קיימא · אוף הכי אמרת כ"י כיון דאתדבקנא בך כל דיוקני ליהוי חקיק בך דאף על
גב דאיזיל הכא או הכא תשכח דיוקני חקיק בך ותדכר לי · וכחותם על זרועך כמה
דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני אוף הכי תהא דיוקני חקיק תמן · ובכן שם ב
אהא בך מתדבקא לעלמין ולא אתנשי מינך · כי עזה כמות אהבה · תקיפא כמות
אהבה בתוקפא תקיף כההוא אתר דשריא ביה מותא · אהבה ההוא אתר דאקרי
אהבת עולם · קשה כשאול קנאה אוף הכי דהא אלין שמכן מההוא סטרא איהון ·
רשפיה רשפי אש · מאן איהון רשפי אלין איהון אבנין ומרגלן טבאן דאתילידו מההוא
אש · שלהבת יה · מההוא שלהובא דנפקא מעלמא עלאה ואתאחדא בכנסת ישראל
למהוי כלא חד יחודא ואנן הא אהבה ורשפין דשלהובא דלבא אתברך יהא רעוא דדיוקנא
דילן תהא חקוקה בלבך כמה דדיוקנא דילך חקוק בלבן · נשק לון ובריך לון ואזלו ·
כד מטו לגבי דרבי שמעון וסחו ליה כל מה דאירע לון חדי ותווה אמר זכאין אתון
דזכיתון לכל האי ומה הויתון בהדי אריא עלאה גיבר תקיף דלא הוו כמה גיברין א פי' על מ"ש
לגביה כלום ולא ידעתון לאשתמודעא ליה מיד · תווהנא איך אשתזבתון [א] מעונשא הו אנה גבעות'
דיליה אלא קב"ה בעא לשזבא לכון קרא עלייכו וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור משלי יד
עד נכון היום · בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל · ועמך כלם צדיקים לעולם שם
ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר · ע"כ מן רב ייבא סבא · ישעיה ס

רעיא מהימנא (מ) כי ינצו אנשים · אלין מיכאל וס"מ ונגפו אשה הרה דא
כ"י ויצאו ילדיה בגלותא ענוש יענש דא ס"מ כאשר ישית
עליו בעל האשה דא קודשא בריך הוא :

פקודא (מא) בתר דא להשיב אבדה · ואבתריה להשיב הגזל · אמר בוצינא
קדישא קב"ה עתיד לאהדרא לך אבדה דאבדת בגין ערב רב
ודא כלה דילך דבזמנא דעבדו ערב רב ית עגלא נפלת כלה דילך הה"ד וישלך שמות לב
מידו את הלחת · ואתמר בך לך רד השם קא רמיז נחיתו דילך בגלותא רביעאה לך

(בראשית יב / איוב לג) כגון °לך לך מארצך וגומר הכא ש °הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר · הכא
קא רמיז לך (לך) ג' זמנין (בגלגולא) בגלותא רביעאה רד בגין בת יחידה כלה דילך דנפלה
(עמוס ה) הה"ד °נפלה לא תוסיף קום · ומיד דאנת נחית בגיניה תקום עלך והאי (איהו השבת
אבדה והאי אורייתא דאתגליא על ידך האי) איהו השבת אבדה דילך דלאו למגנא
אתגליא לך אורייתא יתיר מכל ישראל ואסתלקת לגבך כמיא דבאר דאסתלקו לגבך
(במדבר כא) ולא לאבהן ולא לבר נש דהא באר מכרת אדוניה ואורייתא דא אתמר עלה °ומשם
בארה היא הבאר וגו' · הבאר היא מגיא ולא נפקין מימוי לבר · ואיהו באר מיה
דאורייתא דאפיק כל מיין וכל מיין דעלמא עאלין ביה ולא נפקין מימוי לבר · ואיהו
באר דאפילו כל בני עלמא שאבין מניה מיא ואפילו כל ענני עלמא לא חסרין מניה
אפילו כחוט השערה בגין דבאר דא לית ליה סוף יתיר עמוק הוא (מ) דאורייתא דאתמר
(איוב יא) בה °ורחבה מני ים · ובכך דיליה מאן דשאבי מניה מיא איהו בלע *כל חכמתין דעלמא
(ס"א כל מימין וכל חכמתין) כל שכן באר עלמו · וכן עתיד קב"ה לאהדרא לך גזל דילך דאיהו מטה דאתמר ביה
(שמואל ב כג) °ויגזול את החנית מיד המצרי דעלך אתמר איש מצרי · ובגלותא דילך ובגלגולא דילך
יפרים לך ערי מקלט לשזבא מכמה דרדפין אבתרך דלית לכון סוף · והאי איהו ·

פקודא (מב) (חדא) להפריש ערי מקלט למאן דקטיל בגין ההוא מצרי דקטלת
במצרים דתמן הוה נחש הקדמוני וכל משרייתיה דהוו סחרין
ליה וקטלת ליה בלא זמניה ולא דהלת מרודפין דיליה דבכמה אתרין רדפו אבתרך
כמה שנין בנטרותך דאינון נעמ"ה אגר"ת לילי"ת אוכמא וקב"ה יהיב לך ערי מקלט
לאשתזבא מנהון · ואינון · שערי תשובה · בגין דאת בן יה ברא דאבא ואמא · בתר
דהדרת בכ"א בתיובתא אסתלקת בבינה · יה"ו אילנא דחיי ובגינה את זכי לאת ה'
בגין דאטילת גרמך אבתרהא בתיובתא לאהדרא לה למרך ולסלקא לה מגלותא ולא
לקבלא אנת אגרא וקודשא ב"ה שוי שמיה בך ובגין דמחשבה דילך הות לעלת העלות
שוי בך מחשבתיה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א · ועלת העלות איהו מיחד אגין אתוון
בך לאשתמודעא ליה באלין אתוון · ובגין דאת הוית גומל חסד עם שכינתא דכל פקודין
דילך לקיימא איזהו חסיד המתחסד עם קונו יהב לך מדת חסד · ובגין דנטרת פקודין
דלא תעשה והוה לך לאתגברא על יצרך למקשר ליה תחות ידך ולא אשתדלת בהאי פקודא
אלא לקשרא סמא"ל תחות ידא דקב"ה ובת זוגיה דאיהי שפחתא בישא תחות יד גבירתה
לון ולכל ממנן ולכל משריין דלהון · קב"ה יהב לך מדת גבורה דיליה למהוי בסיעתך
דיתחלחלון וידחלון מינך סמא"ל ובת זוגיה וכל ממנן ומשריין דלהון ויהון קשורים
בשלשלאי תחות ידך · ובגין דהדרת בתיובתא באות ברית נחית בינה יה"ו לאתחברא
לך בצדיק בגינך קודשא בריך הוא יהיב לך אות ברית צדיק דיליה · ובגין דמחשבה
(פ"א רשימא דנחים) טובה עבדת כלא הכי נחית שמא מפרש (דמרך) עלך ומתמן *נחית עלך ·
ובגין דאנת תשתדל בכל יומא בתרין שפוון דילך בצלותא לשבחא למרך
באדני שפתי תפתח בתרין שפוון דילך בנביאים וכתובים ובכל מיני זמר
ונגון בצלותא קב"ה נחית לון בשפוון דילך · כל שכן דרגא דילך עמודא דאמצעיתא
וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט קב"ה יהביה לך לסלקא לך ביה בתורת
אמת כלילא מכל מדות ואתוון · בשמא מפרש בד' אתוון דקדם דחזרת בתיובתא

לא הוית אלא באילנא דטוב ורע עבד ונער הוא שמך בקדמיתא והנה נער בוכה עבד
נאמן הה"ד °לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא והווא רע שותפא דעבד גרם לך במדבר יב
למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר לך הוה דאילנא דטוב ורע · *מטטרון טוב סמא"ל תיקון ל ב
רע · וכען דחזרת בתיובת' ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן
לקב"ה ומטה דאתמסר בידך יהא עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה ויעול (ד"א ותיעול) במ"ט
אנפין דילך באורייתא ויתעבד מוט ויתקיים בך °לא יתן לעולם מוט לצדיק · מ"ט תהלים נה
אנפין מ"ט אתוון דשמע ישראל וברוך שם · שית תיבין דיחודא עלאה ו' עלאה תפארת ·
שית תיבין תניינין דברוך שם ו' תניינא צדיק · מ"ט באמצעיתא א' וישאוהו במוט
בשנים בלא וא"ו באמצעיתא איהו מ"ט · (נ"א בלא א' דאמצעיתא דו"ו) ולצדיק מ"ט
לפני רשע · ומאן גרם דא · א' · אחד מחמשים · דחמשין תרעין אתיהיבו לך חסר
חד כמה דאוקמוה מארי מתניתין חמשים שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד והאי
איהו א' דחסר מחמשין ואשתאר מ"ט ודא גרים לך צדיק מ"ט לפני רשע · מאי רשע
דא סמא"ל והאי איהו מ"ט מן מטה דילך דאתמר ביה °ומטה האלהים בידי (דמשה שמות יז
אהרא איה לך) מטה דילך הוא מטה דמשה ובגין דא א מטה דילך דאיהי בינה חזרת
לך כמה דאוקמוה במתניתין אלף בינה דחזרת לך בתיובתא ותיעול בין ו"ו ואתעביד וא"ו
לקיים בך לישראל °וברחמים גדולים אקבצך (°ובתחנונים אובילם) מתמן ואילך יתקיים בך ישעיה נד ירמיה לא
לא יתן לעולם מוט לצדיק בההוא זמנא יתקיימו בך תרין פקודין · חד °הקם תקים דברים כב
עמו · תניינא °עזוב תעזוב עמו · הקם עם ו' עלאה משיח ראשון · תקים עם ו' תניינא · שמות כג
עמו דא בן עמרם דסליקת לבינה דאיהי א' . ולמאן הקם תקים · לאת ה' דנפלת
בא"ף חמשה בתר ע"ב כמנין עזו"ב תעזוב עמו · עזוב ע"ב ז"ו · ודא ע"ב שמהן
ויסע ויבא ויט דא וא"ו מן וה"ו תמן עזר ולא קימה והאי איהו עזוב תעזוב תמן °בעת"ן שם יא
יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך דאינון ישראל לקט שכחה ופאה. °לעני ויקרא יט
ולגר תעזוב אות' · הכא אוליפנא :

פקודא תליתאה וצריך לאהדרא עלייהו דהא מסטרא דצדיק עני עזוב תעזוב צדיק ·
עמו דא בן עמרם והאי איהו לעני ולגר תעזוב אותם גר אנת · כגוונ'
דאתמר בך בקדמיתא עם עני °גר הייתי בארץ נכריה אבל הקמה בדרגא דילך הקם שמות יח
ו' תתאה תקים עמו עם בן עמרם בדרגא עלאה דילך · תפארת במ"ה דילך שמא
מפרש בשלימו · בתר ק"ק דהקם תקים (ובגין דא הקם תקים) אשתאר תים. מאי קא
אחזי °יעקב איש תם · עמו עם בן עמרם יוקים · הקם צדיק · תקים תם · בראשית כה

פקודא בתר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה ליעד אמה העבריה לדון
בקנין עבד עברי הענק תעניק לו הה"ד כי תקנה עבד עברי שש שנים
יעבוד מאי שש שנים יעבד ומאי קנין דיליה · אלא בסתרי תור' מטטרו"ן עבד יי'
כליל שית *סטרין כחושבן שית אתוון דיליה שית סדרי משנה ובהון אית ליה לבר
נש למפלח למאריה למהוי ליה עבד *למעבד קנין כספו דכסף ימינא דאברהם ס"א למעבד
חסד דרגא דיליה · אורייתא מתמן אתיהיב' · ומאן דאשתדל בה בגין לזכאה (בה)
לעלמא דאתי אקרי קנין כספו עלמא דכסופא · קנין על שם °אל עליון קונה שמים שם יד
וארץ °קנה חכמה קנה בינ' קנה לו ד"ת · רבו בתר דקנה לו · גאולה תהיה לו . משלי ד
אית דאיהו קנוי (ליה) לעולם ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין . מאן דאיהו קנוי ליה
לעולם כתיב ביה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם · לית עולם אלא עולמו

של יובל דאינון חמשין ודא קריאת שמע דתמן כ"ה כ"ה אתוון ערבית ושחרית כ'
תרעין דבינה בתר דמיחד בהון בר נש לקודשא בריך הוא דאיהו עבד דיליה בעול
תפלין על רישיה ואזן דיליה רציע' פתיחא למשמע קריאת שמע דשמע בכל ל' שאתה
שומע דהיינו משמעות דמאן דפדיון דיליה תלויה בקריאת שמע דאיהו רזא דחמשין
ויקרא כה לית ליה פדיון על יד אחרא בגלגולא דמרובע הוא למאריה ככה לא אתמר או דודו
או בן דודו יגאלנו · דבגלותא דבר נש איהו כעבד דאתמר ביה שש שנים יעבד ואין
עבודה אלא תפלה שש שנים יעבד ג' ראשונות וג' אחרונות דשליח צבור אפיק ליה
לבר נש ידי חובתו למאן דלא ידע לצלאה בהו דצדיק חי עלמין אתק' בהו על שמיה:
תהלים קמה בעז צדיק גואל קרוב ותמן קרוב יי' לכל קוראיו · וטב ליה לבר נש שכן קרוב מאח
רחוק דהיינו עמודא דאמצעיתא דאיהו בן יה דאסתלק לעילא דאיהו בינה דעולם דא
עולמו של יובל דאיהו חמשין אתוון דיחודא דבעלמא דין יכיל בר נש למהוי ליה פדיון
בצדיק ו' שנין דכליל תלת קדמאין ותלת בתראין דצלותא · ו' זעירא אינון (נ"א איהו)
שית שנין יעבד אבל בעלמא דאתי דאיהו עולמו של יובל דתמן נ' אתוון דק"ש לית ש"ל
אפיק ליה מחובה בגין דלית ליה פדיון ע"י אחרים ובג"ד שמע בכל לשון שאתה שומע
ובג"ד קא רמיז אם אין אני לי מי לי מ"י ודאי עולמו של יובל · מיד דשמעו מלין
אלין מארי מתיבתאן דהוו נחתי עם בוצינא קדישא פתחו ואמרו רעיא מהימנא פי
שכינתא עלאה ותתאה דבתרווייהו קודשא בריך הוא פה אל פה מליל עמך בק"ש
תהלים קמט דאתמר ביה רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם דהא ודאי י' ריש' דחרבא
דאסחר שפה דילך · ו' לישנא דחרבא דילך · ה' ה' תרין פיפיות בתרין שפוון דילך וכא
ודאי שמא דמרך ממלל בפומך · יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו במחשבתך דאפיק אלין
חמשין מפומך בודאי בגין מלין אלין הליכו אתעכב לעילא דתפים איהו דלא נחית לגבך
דהא בכמה עתרא הוה נחית לגבך והיכו תפים לעילא דלא נחית לגבך בגין דעניותא
דילך איהו פרוקא לישראל ובג"ד משיח אמר עד דייתי עני והאי איהו דכתיב
ישעיה נג ובחבורתו נרפא לנו · אמר לון אי הכי נעבד ליה התרה ויהא נחית לגבאי דחשיב הוא
גבאי מכל ממונא דעלמא והא אנא מחיל ליה ושרי ליה ומתיר ליה אומאה ואתון אוף הכי
שרו ליה ואי צריך התרה יתיר נשתדל בהתרתיה דיהא נחית גבאי · אמר ליה בוצינא
קדישא שבועת יי' איהי שכינתא בת יחידה ולא למגנא תקינו תלת בני נשא למפטר
ס"א נה ליה אלא ש' דשבת תלת ענפי אבהן · בת יחידה · שבועה דאשתתפת *בהו. בודאי
כורסייא ודאי שבועה לא הוה אלא על דבר שיש בו ממש · נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש וכא
אוקמוה במתניתין · ולא עוד אלא יתיר אמרו נדרים ע"ג שבועות עולין וכל הנשבע כאלו
עיין סי' לעיל נשבע במלך עצמו* · וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך · אמר לון ר"מ · מארי
לא ב דמתיבתאן ידענא בכו דאתון ידעין אבל הוה דמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית
קהלת א יחדש לן חדושין דהא ודאי אמר קהלת אין כל חדש תחת השמש אבל למעלה מן
תהלים פד השמש יש לו · ובסתרי תורה הנא בעינא למימר שמש ומגן יי' אלדים לגאות בעלמא
דיליה ולא בעלמא דהדיוט אע"ג דזה לעמת זה עשה האלדים מגו חשוכא נפיק
נהורא ובודאי עלמא דאתי בינה איהי למעלה מהשמש דאיהו עמודא דאמצעיתא ·
נדרים מתמן על גבי שבועה עולים וחלין על דבר שאין בו ממש בגין
משלי י דשבועה איהו עלמא דין דלית ליה קיומא אלא על יסוד הה"ד וצדיק יסוד עולם

וכ"ש

וביה אוקמוה דכתיב חי יי' שכבי עד הבקר · דשכינתא תתאה כותל מערבי דיורא (רות ג)
דיליה · על שם דאיהו תל שהכל פונים בו · כ"ו ת"ל ידו"ד כ"ו · ודאי שכינתא איהו
תל דיליה על שם קווצותיו תלתלים שחורות כעורב ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים (שיר ה)
של הלכות (קוץ) ד' מן אחד תל שהכל פונים בו · והאי קוץ הוא אחיד בין א"ח ובין
ד' הה"ד כי כל בשמים ובארץ ות"י דאחיד בשמיא ובארעא ועליה אוקמוה מ"מ (ד"ה א כט)
בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם ·
ובודאי איהו ברית דשבועה דעליה קיימין א"ח ד' איהון שמיא וארעא דכתיב אם (ירמיה לג)
לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי · א"ח שמים הה"ד ואתה תשמע (מלכים א ח)
השמים · ד' הארץ הה"ד והארץ הדום רגלי · ובגין דברית אחיד בין שמיא וארעא (ישעיה סו)
וביה שבועה הה"ד חי יי' שכבי עד הבקר · מאן דאומי בשמיה לשקרא כאילו הרס
בניינא דשמיא וארעא ואהדר עלמא לתהו ובהו דאי בר נש יעדי קוצא דד' מן אחד
ישתאר אחר שמאל באתריה שקר וכאלו הוה בר נש בני שמיא וארעא על שקר ·
וקושטא קאי · שקרא לא קאי · הרס בניינא ונפלו שמיא וארעא והאי איהו כאילו השליך
משמים ארץ תפארת ישראל · דמאן יהיב ארץ בשמים דקאמר השליך משמים ארץ אלא (איכה ב)
ודאי דא שכינתא ותפארת עמה דלא אתפרש מינה בנפילו דילה לקיים בה אני יי' (ישעיה מב)
הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן · ומכאן דאמת נפל עמה דכתיב ותשלך אמת ארצה · (דניאל ח)
ומאן דאומי קושטא הוא מקיים אמת מארץ תצמח דאיהו עמודא דאמצעיתא (תהלים פה)
דביה איהו קיימא בניינא הה"ד ברא אלהים א"ת ולבתר השמים ואת הארץ · ובגין
דשבועה איהו בניינא דעלמא דא לית ליה קיומא בלא יסוד דבר שיש בו ממש · נדר
דאיהו עלמא דאתי על גבי שבועה סליקת ואיהי חלה על דבר שאין בו ממש דלא
צריכה יסוד לקיימא עליה דאיהו ברית דביה תשמיש המטה · ובגין דא ביום הכפורים
עלמא דאתי דביה תקינו כל נדרי אסור בתשמיש המטה · תמן אות ברית י' איהי
תגא על ס"ת צדיק כמה דאוקמוה העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש
המטה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם · ובגין *דלית שמוש בעלמא דין (ס"א דאית)
בתגא אוקמוה מארי מתניתין כל המשתמש בתגא חלף · דתגא לתתא בעלמא דין
איהי נקודה א שמושא דאתוון · אבל בעלמא דאתי לית שמושא באתוון ובגין דא ס"ת (א תרומה קס ע"א:)
לית ביה נקודה באתווי אלא תגא ובגין דא מאן דמשתמש בספר תורה חלף והכי מאן
דמשתמש במי ששונה הלכות עליה אוקמוה רבנן דאשתמש בתגא חלף ·

אתו כלהו מארי מתיבתאן ואשתטחו קמיה ואמרו ודאי קב"ה מליל בפומך וליה אנן
סגדין ואנן אשתמודעין במלין אלין דלית ילוד אשה אחרא בר מינך יכיל למללא
לון ודאי מלין אלין קא סהדין בך דאנת הוא דאתמר ביה פה אל פה אדבר בו · (במדבר יב)
לית לעבדא לאליהו גבך אלא לפייסא ליה לקב"ה לנחתא ליה לגבך מליא עתרא מלייא
סגלות לגבך · רעיא מהימנא עבד נאמן · לגבך עבד עברי העניק תעניק לו · הענק (דברים טו)
ליה · תעניק לבנוי · במלין גניזין אלין · מגרנך גרנה של תורה דילך · מיקבך בגרן
ויקב קרא ממלל כמה דאוקמוה מארי מתניתין בגרן ויקב הכתוב מדבר · יק"ב *יחוד (קיט א)
ק"דושה · ב"רכה · דקב"ה ודא שכינתא דאיהי ברכה דקב"ה מימינא ואיהי קדושה (רצב א)
משמאלא ואיהי יחודיה באמצעיתא וקודשא בריך הוא הכי סלקין אתווי דיליה יב"ק כגוונא

דא

דא הקב"ה בהשבן יב"ק ומאן דאיהו בק"י בהלכה דיליה דאיהי שכינתא קב"ה עמיה
דבגינה לא יזוז מניה לעלם · דאית הלכה דאיהי נערה דילה מסטרא דנער ובגינה
אתמר הלכה כפלוני אבל הלכה דילך רעיא מהימנא איהי דאתמר בה הלכה למשה
מסיני מפי הגבורה יהיב לך קב"ה ברתא דיליה · ובגין דא על הלכות אחרנין אתמר
משלי לא רבות בנות עשו חיל על הלכה דילך אתמר ואת עלית על כלנה דאתגברת על כלהו
שופטים ו בגבורה ה' עמך גבור החיל *אתקין בך ואשלים בניינא דמלכא ואיהו בני בנייניה
ס"א אתתקיף
על פומך ועל ידך זכאה חולקך ·

א שמאמר מוכר קטן : בראשית מח שמות יד
א פתח רעיא מהימנא ואמר המלאך הגואל אותי מכל רע דאיהי שכינתא דאתמר
בה ויסע מלאך האלהים · יברך לכו בעלמא דאתי · וידגו לרב בקרב
הארץ בעלמא דין למהוי שלטנותכון בתרין עלמין · דאתון חיין · דמאן דאיהו מעלמא
משלי ג דא חי אתקרי כמה דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה · חיים תמן חיים הכא ·
מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא
דרוחא הוא מית תמן · מה מיתא לא חמי ולא שמע ולא ממלל ולית ליה תנועה בכל
אברין דיליה · הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה דאתמר באורייתא עלייהו דע מה
למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים · דכמה מלאכין
תהלים צא אלין עמיה דאתמר בהון כי מלאכיו יצוה לך ולית ליה רשו בהאי גופא לאסתכלא בהון
סא ג ולמשמע בקליהון דאינון חיון דאשא *ממללן ומקדשן ומברכן ומיחדן לקב"ה עם ישראל
כחדא · כל שכן לשכינתא דאיהי עלייהו · כל שכן קב"ה דאיהו לעילא מן שכינתיה
דהוא מקבל צלותין דישראל · ובגין חובין הוו מתלבשין באלין קליפין · כגוונא דאדם ·
דחובי אבהתהון בידיהון · והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין כאוחזין מעשה אבותיהם
ישעיה נט בידיהם · ובגין אלין קליפין דחובין · אמר קרא כי אם עונותיכם היו מבדילים
ביניכם לבין אלהיכם · ובגין אלין קליפין קב"ה מתכסיא בכמה גדפין · דאתמר בהון
שם ו בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו וגו' · לעתיד לבא ולא יכנף עוד מוריך והיו
שם ל עיניך רואות את מוריך דאתון בהאי עלמא דלית לכון קליפין ועורין אית לכון רשו
ס"א לית לאסתכלא בבני עלמא ובני עלמא *אית לון רשו לאסתכלא בכו · ובגין דא עלייכו
אתמר דאתון חיין ועלמא דלכון עולם החיים · אבל עלמא שפלא דא עולם המתים
דכל אלהות דאומין דעלמא מבלעדי ה' כלהון מתים ·

אמ"ל רבי שמעון בוצינא קדישא (נ"א רעיא מהימנא) עם כל דא דאנת לא יכיל
לאסתכלא בבני עלמא דאתי בעיינין ולא במלאכייא כל שכן בקב"ה ובשכינתיה ·
אבל בעין השכל דלבך את חזי בכלא בבני עלמא דאתי ובמלאכין ובקב"ה ושכינתיה
מלכים א ה קהלת א דסחרין לך ובגין דא אמר שלמה דכתיב ביה ויחכם מכל האדם ולבי ראה הרבה
חכמה ודעת · אבל בנבואה לית לכון רשו לאסתכלא ביה (כ"ש) נביא בעין השכל אלא
במדבר יב בעיינין דאיהי מראה וחזיון דעיינין הה"ד במראה אליו אתודע · ועוד בחזון לילה ·
מראה ביממא חזיון בליליא וכלא בעיינין ולא בעין השכל דלבא · ועיינין אינון תרי סרסורי
דלבא ומשמשין דיליה ואיהו מלכא בינייהו (ד"א לגבייהו) ובגין דא חכם עדיף מנביא
והכי הוא תרין אודנין תרין שמשי דלבא · ובג"ד אוקמוה רבנן הלב רואה והלב שומע ·
שמות לא ולא עוד אלא דאתמר בלב הלב מבין הלב יודע · ובלב כל חכם לב נתתי חכמה הרי
חכמה ותבונה ודעת בלבא · דבהון אתעבידו שמיא וארעא ותהומין ובהון אתעביד משכנא

סכ"ד

כה"ד ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת מה דלית כולי האי בעיינין · שמות לא
ורעיא מהימנא מאן דכולי האי בלביה יתיר חזי מן נביא כל שכן מהשבתא דילך דלית
לה סוף ובה תסתכל בההוא דלית ביה סוף מה דלא הוה לך רשו בקדמיתא לאסתכלא
בעיינין הה"ד וראית את אחורי ופני לא יראו · אלין טפסי דלבא איגון מתין וסומין שם לג
באלין קליפין אבל לגבך לאו איגון חשיבין כלום ולא מפסיקין בינך לבין קב"ה ושכינתיה
וכל בני עלמא דאתי ומלאכין דהכי ייעול לגבך באיגון חלונין דעיינין ואודנין ונוקבי
חוטמא ופומא כמלכא דייעול באתכסייא לאדרי אדרים למללא עם בריה ובג"ד
מללין ישראל ביה בצלותא דילהון אתה חופש כל חדרי בטן רואה כליות ולב ואין משלי כ
כל דבר נעלם ממך · והיינו דאמר שלמה משגיח מן החלונות וגו' · ואלין איגון חלונות שיר ב
דעיינין ואודנין ונוקבי חוטמא ופומא · באלין שבעה נוקבין נשמתא סליקת בשבעה
מיני בוסמין והכי צלותא סליקת באלין ז' בוסמין דאיגון נרד וכרכם קנה וקנמון שם ד
עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים · בההוא זמנא דצלותא הכי
סליקת מקטרת הקב"ה אמיל עלה מי זאת עולה מן המדבר מקטרת מר ולבונה שם ג
וגו' . מי זאת ודאי מסטרא דמ"י איהו ודאי בינה כלילא משבעה מיני בוסמין ·
דא ק"ש כלילא מחמשין תרעין דאיגון כ"ה כ"ה כלילא משבעה ברכאן בשחר
שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה ואיגון הגדולה ד"ה א כט
הגבורה והתפארת והנצח וההוד עד לך יי' הממלכה דאיהי מלכות · דאיהי כלילא
תהלת בוסמין מקטרת מר דא כתר · ולבונה דא חכמה · מכל אבקת רוכל דא בינה:
קום אסיים פקודין דמרך:

א' תניה אחרי רבים לרעות וגו' אחרי רבים להטות. אחרי רבים להטות [א] לית א פרשת תצא רעיא א ביומו
רבים פחות מג' ואי לית בי' דין בג' לית להטות בתר דיניה · בית דין שכינתא · תזן שכרו
ג' תלת איגון דמרכבתא דילה ואיהי דין תורה דין אמת עמודא דאמצעיתא · וכל דיין פקודא לתת
דלא דן דין אמת לאמתו דא איהו כאילו אשליט סמא"ל בעלמא ותשלך אמת ארצה ואפיל שכר שכיר :
שכינתא עמיה ויקים גיהנם בת זוגיה דסמא"ל עם סמא"ל באתר דדין אמת יוקים שפת דניאל ח
שקר · דין אמת עמודא דאמצעיתא · שפת שקר גיהנם וסמא"ל · ובג"ד כד דיין דן
דין · גיהנם פתוחה משמאלו בת זוגיה דסמא"ל והרב על צוארו מלאך המו' סמא"ל מאחורוי
ועל צואריה · וגן עדן פתוח לימיניה ועץ החיים פתוח לקמיה על רישיה · אי דן דינא
דשקרא שליט עליה מלאך המות ושחיט ליה ולבתר אוקיד ליה בגיהנם · ואי דן דין
אמת קב"ה ייעול ליה לגן עדן ואטעים ליה מאילנא דחיי דכתיב עליה ולקח גם מעץ בראשית ג
החיים ואכל וחי לעולם · דאתקרי באורייתא דאתמר בה עץ חיים היא למחזיקים משלי ג
בה עץ החיים תפארת · *חיים דיליה חכמה ובינה חי המלך ודאי · ולעולם דילא ויקרא נח א
דמלכותא דילא ודילא בלב ואתמר ביה הלב רואה · ובגין דא אין לו לדיין אלא תיקון סו ב
מה שעיניו רואות · והכא לית דיין אלא קב"ה . מה שעיניו רואות כי יי' עיניו משוטטות· ד"ה ב יו
עיניו על דרכי איש ובהון משגיח מן החלונות · בז' נוקבין דבר נש בתרין עיינין איוב לד
ותרין אודנין ותרין נוקבין דחוטמא ופומא הא ז' דאמא עלאה · והכי בעובדוי שיר ב
אסתכל בשבע מסטרא דשכינתא תתאה בב' ידין ותרין שוקין ואמה תלת וגוף וברית תרין הא
חמש · תרין רגלין הא שבע י"ה יו"ד ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבע נוקבין דרישא
נקבים

נקבים על שם נקבה דנקביה פתוחות לקבל · ו"ה וא"ו ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל
בשבעה אברין דלתתא דאינון תקונא דגופא דבהון עשיית המצות אשתו כגופו דמיא ·
ועל שם פקודין אתקריאו אברים על שם שכינתא גופא דמסטרא אחרא לבושא דאימן
איוב י עור ובשר הה"ד עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני באתר דלית שכינתא
במדבר יט הכוא גופא לא אתקרי אלא לבושא · דאדם דאיהו תורה זאת התורה אדם כי ימות
ישעיה מד באהל כתפארת אדם לשבת בית · ובאתר דתמן מצוה אתקרי גופא דאדם כגון
גופי הלכות ופסקי דינין · קב"ה שופט · עמודא דאמצעיתא מסטרא דבינה דאיהו
קית א ידו"ד . *דיין מסטרא דמלכות · שוטר הוא שליט (מסטרא דיוסף הצדיק מתמן) ויוסף הוא
בראשית מב השליט וכל ספירן אינון שופטים מסטרא דאמא עלאה דתפארת שופט ואינון שוטרים
מסטרא דמלכות דצדיק מתמן שוטר ומושל . ובפקודא בתר דא מני שופטים וכו' ·
תמצאנו בריש פרשת שופטים דף רעד ב' :

מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג וגומר · פקודא להשוות הבעלי דינין
ולהתרחק מדבר שקר דלא יימרון משוא פנים (יפ בדבר) · דקב"ה אתמר
דברים י ביה אשר לא ישא פנים · ול"א יק"ח שח"ד · בסופי תיבות אחד · האי דיין צריך
למהוי כגוונא דאחד דאיהו יחוד אחד דלא יקח שחד דיהא איהו בדיוקניה ובדינא
להשוות תרווייהו כאחד ולא יטה דינא לדא יתיר מן דא אלא בתקלא חד עד דיקבלון
דינא · ולבתר כל חד אתקן כפום עובדוי · ואוקמוה מארי מתניתין צדיק יצר הטוב
שופטו · רשע יצר הרע שופטו · בינוני זה וזה שופטו · מאן דאיהו מאילנא דחיי לית
ליה דינא כלל לית ליה יצר הרע ודא צדיק גמור ודא צדיק וטוב לו ולית טוב אלא
משלי ד תורה הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו · וצדיק ורע לו מסטרא דעץ
הדעת טוב ורע · ואמאי אתקרי צדיק בתר דרע לו דאיהו יצר הרע · אלא בגין דטוב
ס"א כעבדא תחות רביה שליט עליה אתקרי צדיק ורע לו · דהוא רע איהו תחות רשותיה* · רשע וטוב לו אמאי
אתקרי רשע בגין דאיהו אסתלק למהוי רישא יצה"ר דיליה וטוב איהו תחות רשותיה
חבקוק א כעבדא תחות רביה · ואע"ג דרשע איהו מכתיר את הצדיק ויכיל צדיק גמור לאענשא
משלי ו ליה גם ענוש לצדיק לא טוב · בגין ההוא טוב דאיהו תחות רגלוי דרשע לית לאעגשא
ליה דאולי יחזור בתשובה ויתגבר על יצריה ויהא עפר תחות רגלוי · דמסטרא דרשע
נ"א שכינתא רות ג וטוב לו *שכיבת ותגל מרגלותיו ותשכב האי איהו ושפחה כי תירש גבירתה (ר"א
משלי ל ומסטרא דצדיק גמור) שפחה יצר הרע מקב' יצר הרע דבר · בגיניה אתמר וכבודי
ישעיה מב במדבר א לאחר לא אתן והזר הקרב יומת · ומסטרא דצדיק ורע לו שכינתא איהי עטרה על
רישא דבר נש ושפחה יצר הרע אתכפייא תחות גבירתה · ומסטרא דצדיק גמור לית זר
ולית יצר הרע · ומסטרא דרשע גמור לית ליה חולקא בשכינתא דלית חולקא לב"נ
א פי הלא דף רעו א בשכינתא א אלא מסטרא דטוב · ולית כל שכינתא שקילן דהא שכינתא דאילנא דטוב
תהלים ה ורע איהו כרסייא אבל שכינתא דאילנא דחיי עלה אתמר לא יגורך רע · אבל (ר"א
שם קג אלא) בגין דאתמר בה ומלכותו בכל משלה מאן דפגים אתר דילה אתחייב כאילו עביד
במטרוניתא קלנא · דקלנא דמטרוניתא איהו מאן דמזלזל אתרהא וקלנא דמטרוניתא
דמלכא איהו כל שכן מאן דאעבר לה מאתרהא ושוי שפחה באתרהא · דבכל אתר דאיהו
פגים מטרוניתא לא שריא תמן אלא שפח' דאיהי פגימא שריא באתר פגים ופגימו דבר נש
דהוכוי פגים בכל אברין דיליה עד דלא אשכח מטרוניתא אתר לשריא תמן · ולית ליה תקונא

עד דיחזיר לה על כל אברין דיליה · אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא בגין דא
אנת מתקן בחבורא דא דרמ"ח פקודין לאמלכא לקב"ה על כל אברים דשכינתא בכל
פקודא ופקודא ולית אנת חייש ליקרך · זכאה חולקך דבגוונא דאנת ממליך לקב"ה
בכל אברים דשכינתא דאינון בעלי מדות דכל ישראל מארי מדות אינון אברים
דשכינתא הכי עביד קב"ה לבריה שמיה עלך וימלכיה על כל משריין עלאין ותתאין*. שופטים ערה א' לא יקום עד א'
קום רעיא מהימנא לסדרא דינין בהלכות נזיקין בסדורא דשמא דא הוי"ה דאיהו תהלים סח
ירכב אלהים רבותים אלפי שנאן דאינון שור נשר אריה אדם · דהא מסטרא
דימינא דתמן יהו"ה ד' חיוון הכי איהו סדורא דלהון אדם אריה נשר שור וכפום
שמיין דהויין הכי איהו תנועה וסדורא דחיוון · וחיון דסטרא אחרא דאינון נזיקין
דשמאלא הכי סדורייהו שנאן ובגין דא התחלה דלהון השור קשור בד' אבות נזיקין
השור והבור והמבעה וההבער וסיומא דלהון אדם מועד · קום אתער בדינין ·
פתח רעיא מהימנא ואמר אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך · אדנ"י בהפוך תהלים נא
אתוון דינ"א ובג"ד אמרו מארי מתניתין דינ"א דמלכותא דינא כל דינין בהאי
שמא אתדנו · *בד' בג' · בד' שכינתא · (ס"א בית דין בג' בית דין שכינתא · בג') ס"א בג' בד' וכו'
לקבל תלת אבהן עמודא דאמצעיתא דיין אמת והוא דיין לדון מסטרא דאדנ"י דתמן
איהו דיין אמת ומסטרא דשם אלהים שופט · הדא הוא דכתיב כי אלהים שופט · שם עה
ומה דינין אינון · חד לדון בנזקי שור · תניינא לדון בנזקי בור · תליתאה לדון בנזקי
אש · רביעאה לדון בנזקי אדם · ואבתרייהו לדון בדיני ארבע שומרים · שומר חנם ושומר
שכר · והשואל · ונושא שכר* · לקבלייהו דינין ארבעה · דין חלוקת השותפים · דין ס"א וכשוכר
חלוקת קרקעות · דיני עבדים ושפחות · דיני תובע ונתבע · בכמה מיני תביעות
דחיוב ממון וגזל ואבד' או שמזיק לחברו והורגו באחד מארבע מיתות בית דין · אדון
איהו קב"ה באד"ני לדון בכל מיני דינין לשפחה בישא כי תירש גבירתה · דמינה כל
נזיקין אשתכחו דאינון מלאכי חבלה דמנייהו נשמתהון של רשעים כמה דאוקמוה מארי
מתני' *נשמות הרשעים הן הן המזיקים בעולם אל אחר מזיק גזלן רשע · ובת זוגיה בראשית כט א
סם המות · נזק שבת ובשת ורפוי לשכינתא ובנהא · שבת דבטול' דאורית' דבטילת לבנהא ·
ורפוי דגרמת לון דמתרפין מדברי תורה · נזק בכמה נזקין דמלאכי חבלה מארי
משחית אף וחמה · ובשת דהוו מבזין לשכינתא בכו"ס שקרא דלהון והוו אמרין איה
אלהיך · וכמה גזלות מן שפחה בישא דאתמר בה גזלת העני בבתיכם · כמה ברכאן ישעיה ג
גזלת לשכינתא שפחה בישא בכובד המס ובכובד כמה דינין משונים על בנהא וכמה
קרבנין דבי מקדשא דבטילת למטרוניתא · ובשת דמטרוניתא דאשתארת ערומה מד'
בגדי זהב דנהרין מד' טורי אבן בי"ב אבנין מרגלן. מעיל בכמה זגין ורמונים · וארבע
בגדי לבן דבהון הות מטרוניתא מתקשטא קדם מלכא הה"ד וראיתיה לזכור ברית עולם · בראשית ט
וגזלת לה לגבירתה כמה מאכלין דקרבנין · שור מועד בעלה עאל לבי מלכא רבוניה
*בארבע אבות נזיקין דיליה (דאינון ופני שור מהשמאל לארבעתן) דאינון עון קנא א
ומשחית אף וחמה דכלהו מועדין לקלקל · בגופא דיליה הרבין על הכלים מזבח יחזקאל א
מנורה שלחן ושאר מאנין רבן עלייהו ושברתן · ובשן דיליה אכיל כל קרבנין
דמאכלים דפתורא ושארא ברגלוי רפסא (ומדקא כלא ושארא דאינון אמורין ופדרין
ושירי מנחות ברגלוי רפסא) · ובקרן דיליה קטל כהני וליואי · הרס כלא חלל
ממלכה

ממלכה ומריה · הבור עקבא רישא לעילא בבית[א] דילה דאיהי בית הסהר תפיסא
למטרוניתא ובגנה שפחה רישא בגלותא דילה ובזייאן לון בכמה שלשלאין ואסורין לגבה
איכה א ג ידייהו מהדקן לאחורא [ט]היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח ולא עוד אלא [ט]כל מכבדיה
הזילוה כי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחור · ולא עוד אלא זונה דאיהי הבער
[ב] תקונים קכג קנג כי תצא רעק פ"א ורכב פ"א : דיינו אש ויצת אש בציון · לבתר קם אדם בליעל רשע רביעי לאבות נזיקין דאתמר
ביה אדם מועד לעולם בין ער ובין ישן ושלח את בעירו והכיל ושצי ובער כרמיה
ופרדסים דירושלם ושצי כלא · רבון עלמא אנת קשוט ואורייתך קשוט יהבת לן מצות
תג ה תפלין · *צדיקים גמורים איהו אגרא כפום עובדייהו פאר על רישייהו ומשמשין
לאבוהון ולאמהון כגוונא דגופא דכל אברים דיליה משמשין לרישא · הכי אתתא משמשא
לבעלה · ואית מלאכין דאינון משמשין לגופא ומלאכין דמשמשין לנשמתא וכגוונא דאית
אפרשותא בין גופא לנשמתא הכי אית אפרשותא בין מלאכין דגופא למלאכין
קהלת ה דנשמתא · ואית נשמתא לנשמתא ומלאכין למלאכין [ט]כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים
עליהם · ואלין דאינון נשמתא לנשמתא כלהו חד · ואע"ג דהכא מתלא אינון כגופא
אבל נשמתא אלין לאלין בגין דמקבלין אלין מאלין · הכי שכינתא (נשמתא) אע"ג דאיהי
לקבל שאר בורין דבריאה כנשמתא אבל גופא לקבל קב"ה חשיבה כגופא · (אבל) (ו) כלא
חד הכא גופא ונשמתא כלא חד · מה דלאו הכי בבר נש דגופיה ונשמתיה בפרודא · דא
משלי ג חמר ודא שכל · דא חיי ודא מותא · אבל קב"ה חיים ושכינתיה חיים הה"ד [ט]עץ
חיים היא למחזיקים בה · וכל אינון דרשימין בסימנין דקב"ה ושכינתיה אינון רשימין
ביומין דחול באות דתפלין ובאות דמילה ורשימין בזכור ושמור בשבת · ורשימין
בתורה שבכתב דאתיהיבת מימינא ובתורה שבע"פ דאתיהיבת משמאלא · וקב"ה זכור
מימינא ושמור משמאלא · ושכינתא זכירה מימינא ושמירה משמאלא אינון תפלין
דרישא דקב"ה ותפלין דיד והכי שכינתא תורת יי' תמימה ומצות דיליה · והאי מסטרא
דעמודא דאמצעיתא דאיהו כליל דינא ורחמי זכור ושמור אתקריאת איהו זכירה
שמירה וכלל פקודין איהי שקילא לגביה במדרגה · אבל מסטרא דחסד קב"ה זכור
ושכינתא שמור כמה דאוקמוה מארי מתניתין זכור לזכר ושמור לכלה בגין דבימינא
ובשמאלא ענפין מתפרדין כגוונא דכנפי ריאה דאינון פרודות מלמטה לקבלייהו חיון
ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה · ולקבל פתוחות דס"ת · לתתא (ו) תרווייהו ביחודא
חדא כגון סתומות דס"ת דלית תמן פרודא ובגין דא באתר דיחודא דאיהו גופא דומה
לשדרה דלולב אם נפרצו או נפרדו עליו פסול · בכמה רשימין רשים קב"ה לישראל
לאשתמודעא לגבי מלאכין אלין דימינא דתליין מקב"ה או אלין דשמאלא דתליין
משכינתא או אלין דתליין מקב"ה ושכינתיה ביחודא חדא · ודאי אלין דאית בהון
תורה רשימין בחסד ואלין דאית בהון מצוה רשימין בגבורה ואלין מארי דתפלין ואות
שבת ואות ברית רשימין בצדיק · ובעירן עמי הארץ אינון רשימין באעברו דערלה
ופריעה · עופין בזפק ובקרקבן נקלף באעברו דזפק וקלופה דקרקבן רשימין
עופין למיכל · ובעירן בתרי סימנין מעלת גרה ומפרסת פרסה · כלהו רשימין
בתרי סימנין כגוונא דערלה ופריעה דמתעברן מעמא קדישא · אבל תלמידי חכמים
כלהון רשימין מנהון בכרסייא ומנהון במלאכי · בארבע חיון דכרסייא מנהון בככביא
ובמזלי

ובמזלי ומגכון רשימין במדות דקב"ה אשתמודעין · ואינון דמתעסקין באורייתא ובמצות
לשמא דקב"ה ושכינתיה שלא על מנת לקבל פרס אלא כברא דאיהו מחוייב ביקרא
דאבוהי ואמיה דא אתקשר ודאי ואתרשים בעמודא דאמצעיתא ושכינתיה כאילו ביה
הוו חד · ומאן דאית ביה תורה בלא מצוה או מצוה בלא תורה כביכול כאילו הוו
ביה בפרודא אבל בדא ודא כאילנא דענפוי מתפרדין לימינא ולשמאלא ואילנא יחודא
דתרווייהו באמצעיתא. רביעא אינון רשימין בלא סימנין דטהרה אינון דלית להון
תפלין על רישא ודרועא · ואינון דלא רשימין בתורה ובמצות ואלין דלא נטרין זכור
ושמור ולא רשימין בתכלת ולבן דציצית ואלין דלא רשימין באלין סימנין שקץ הם לכש
לאו אינון ישראל אלא עמי הארץ · מה אלין שקץ ושרץ · אוף אינון שקץ ושרץ כמה
דאוקמוה מארי מתניתין עמי הארץ הם שרץ ונשותיהם שקץ ועל בנותיהם אתמר
ארור שוכב עם כל בהמה · ומיתתהון מיתה באתגליא ולית מיתה אלא עניותא ומיתה דברים כז
דעניותא דלהון לא יהא באתכסיא א כעופין דדמיין למארי פקודין אלא באתגלייא א רע"ם תיקונ"
לעיני עמא דעני חשוב כמת. ואית עניותא באתכסיא מעיני בני נשא · ואית עניותא
לעיני כלא כזריקו דדם דבהמה וזריקתה לעיני כלא דשפכין דמא קמי כולא הכי עניין
שפכין דמוי באנפייהו לעיני בני נשא ואתהדרן ירוקין כמתין · ואי הדרין בתיובתא
ולא פתחין פומהון לבטיח דברים כלפי מעלה ומיתה דלהון בשתימו דפומא כבעירא
דאיהי מיתה ולית לה קול ודבור ובוידוי הכי יימא איהו אין לי פה להשיב ולא מלה
דברים ראש ויתודה ומייחד לקב"ה בכל יומא למהוי מיתתיה באחד כגוונא דשחיטת
בהמה בתריסר בדיקות דסכין ובסכין דאינון אח"ד ומברך ומקדש לקודשא ב"ה בכל
יומא בברכו ובקדושה ובכל אכילה ושתייה דיליה כגוונא דמברך כהנא · ברוך הא
ברכה · אשר קדשנו · הא קדושה · כד רוחא מברך לקב"ה בכל יומא בברוך ומקדש
ליה בקדושה דיליה ומיחד ליה ביחודא דאיהו שכינתיה · קב"ה נחית על ההוא רוחא
בכמה משריין · אליהו · ודאי בר נש דמברך ומקדש ומיחד למטרוניתא כמה משריין
דמטרוניתא סלקין עמיה ומשריין דמלכא נחתין לגביה וכלהו לנטרא ליה ולאודעא ליה
לההוא רוחא כמה חידושין ועתידות בחלמין דנבואה וכמה סתרים · כגוונא דיעקב
דאתמר ביה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדי' בו · ועל משריין דמלכא ומטרוניתא' בראשית כח
אתמר ויקרא שם המקום ההוא מחנים אבל מלכא ומטרוניתא לא נחתין תמן : שם לב

אמר אליהו רעיא מהימנא הכי הוא ודאי אבל בגין דבכל פקודא ופקודא הוה
השתדלותא דילך ליחדא קב"ה ושכינתיה בכל משריין דלעילא ותתא הכי
קב"ה ושכינתיה וכל משרייתיה עילא ותתא מתיחדין ברוחא דילך בכל פקודא ופקודא
כברא דמלכא דאבא ואימא רחמין ליה ושקין ליה ובהביבו דיליה לא המנין ליה במשריין
דלהון אלא אינון גופייהו נטרין ליה בגין דההוא רוחא דילך מסטרא דעמודא דאמצעיתא
איהו דאיהו ו' כליל אבא ואימא דאינון י"ה · נפש דילך בת יחידה מסטרא דאת ה' שכינתא
תתא' לא זזת מינך · וכגוונ' דאבא ואימא נטרין ברא הכי נטרין ברת' במשריין עלאין דאינון
מחני' · ובמחשב' עלאה סלקין לרוח' דילך כמה דאוקמו ישראל עלה במחשב' יו"ד ה"א וא"ו
ה"א · ואימתי רוחא דילך סליק' במחשב' כד איהי שלימ' ואתמר בה כל הנשמה תהלל יה · תהלים קנ

יחזקאל לז ישעיה יא ובנפשא דאיהי ה' רוח יי' אתמר ביה כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח. ואינון רוח
יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה וגו' · שלום בארבע אתוון סליק במחשבה ועלת
נ"א לך בחסד ועלייהו אתמר ואתם וכו' העלות מעטר ליה בכתר בכל הוי יקר · רוחא דילך סליק ונחית בכל ליליא וכל מלין
דאתגליין *על כתר ואתם הדבקים ביי' אתם ולא אומין עכו"ם · ובג"ד זבח לאלהי'
דברים ד שמות כב יחרם אלהים אחרי' · בלתי ליי' לבדו · זכאה עמא קדישא דאתקריאו עמא דקב"ה
תהלים מד למקרב גרמייהו קרבנין קמיה כמה דאתמר כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן
טבחה · וקרבין גרמייהו כצאנין בתעניתא · דמעוט חלבא ודמא דתעניתא איהו
חשיב יתיר מקרבנא דבעירן דהוה מתמעט דמא וחלבא וכל אינון אמורין ופדרין
ס"א ישראל דמתאכלין כל ליליא זכאין אינון *דמקרבין רוחין דלהון קרבנין קדם יי' · ובכל ליליא
וליליא · דרוחא דלהון היא העולה לגביה אי סליק לה בתורה ומצוה · בתורה דאיהי
ס"א בו' בשית עשר אמירן דאתייהיבו מאת י' בעשר דברן מאתוון ה"ה *בשית חומשי תורה בספר
בראשית חמש' אינון דאתקריאו חמשה חומשי תור' פתיחתה ספר בראשית אקרי ובמחש'
דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה ולאן אתר סליק לגבי כתר
דתמן עלת העלות מופלא ומכוסה · זכאה מאן דסליק ליה במצוה דאיהי מצות תפלין
דבהון ארבע פרשיות דבהון שם ידו"ד · י' קדש לי · ה' והיה כי יביאך · ו' שמע ישראל ·
ה' והיה אם שמוע · במחשב' · לקשרא לה ביד · השכינתא איהו י"ה כלילא ממעשה
דאיהי ה' · ודבור דאיהי בינה כלילא י' ספיראן · ובמחשבה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א
ידו"ד י"ד אתוון כחושבן יד ואתרמיזו בארבע פרשיין וביתא דתפילין א' ותרין רצועי
(ס"א ודידא) ס"א הכי י"ד דרישא *שבע דתרין שינין תשע וקשר דרצועה עשר וד' פרשיין דיד *יד דשכינתא יד
תהלים לא ידו"ד בגינה אתמר בידך אפקיד רוחי וגו' רוח אתפקיד לידו"ד וקב"ה נחית לגביה
לקבלא ליה לגבי שכינתא ונטרי ליה קב"ה ושכינתיה ומאן גרים דא תאן דבכל מצוה ומצוה
ויקרא רמט ב סליק שכינתא לגבי קב"ה · ועי' *תיבין דיענך יי' ביום צרה ובמאי צווחת · אלא ודאי ישראל
אית בהון מארי תורה מלאכים מסטרא דאילת השחר דאיהי שכינתא : ותרין דרגין
שם טז קי א אינון בקר ושחר ועלייהו אתמר נעימות בימינך נצח · *בקר דאברה' דאיהו חס"ד דא
סליק יתיר ביומא דפורקנא אבל שחר אקדים ליומא דפורקנא · ומאי איהו · נצח דשכינתא
מסטריה אתקריאת אילת השחר ובגין דא ל"מ נצ"ח תמן נצ"ח תמן ל"מ דאינון ע' קלין
דצווחת אילת השחר על בנהא דאתתקף עלייהו קדרותא בגלות' שחרות השחר בע' שנין
ישעיה כו בתראין (כשבעין) בהוא זמנא יתקיים בישראל כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק
בחבליה כן היינו מפניך ה' : ועל כן נקוה לך יי' אלהינו · ובהון אילת אעילת רישהא בין
ברכהא · רישא איהו צדיק יסוד עולם · בין ברכהא דאינון נצח והוד ואומי לה ביה למפרק
לבנהא בבקר דאיהו · **אריה** בקר ימינא דאברהם משיח בן דוד דנפיק מיהוד'
בראשית מט רות ג דאתמר ביה גור אריה יהודה ובג"ד חי יי' שכבי עד הבקר · ובה מוליך לימין
ישעיה סג משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו' בגין דתפארת דרגא דמשה גופא וחסד דרועא דיליה
ומשה אתקשר בע"ב דאיהו חסד דרגא דאברהם דהכי סליק בחושבן ח"י וו"ו מן ויסע
יחזקאל א ויבא ויט תלת ענפי אבהן **ש** דאתקשר בש' של משה דאתמר בהון ופני אריה אל הימין
לארבעתן ופני שור מהשמאל וגו' ופני נשר לארבעתן · מ"ה מן משה ודמות
ס"א דאיהו פניהם פני אדם *דרועא שמאלא אתמר ביה שמאל דוחה וימין מקרבת דאף על גב

דאקדים

דאקדים בתשרי דאוקמוה ביה מארי מתניתין בתשרי עתידין לגאלא · תמה דוחה בגין
דלא ימות משיח בן אפרים דוחה מרומי דאיהי שמאלא · עד דיקרב ימין ·

פסח דרועא ימינא לקיים בה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות · והאי איהו מיכה ז
בניסן נגאלו ובניסן עתידין לגאלא לקיים בהון ובחסד עולם רחמתיך אמר ישעיה נד
גאלך יי׳ · ולבתר נטלי כלהו מגבורה דמניה משיח בן אפרים לנטלא נוקמא משנאוי
דהכי בעי לנקאה עבורא דאינון ישראל בימינא ולבתר לאוקדא קש בשמאלא הה״ד
והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום · ובגינו עובדיה א
דעבורא דא עמודא דאמצעיתא ביה ויאסף (אל עמיו) לאן אתר לביתא דא שכינתא בראשית כט
אבל בדרגא דמשיח בן יוסף איהו דקא רמיז עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו במדבר כב
כלחוך השור את ירק השדה דעלייהו אתמר ונפרה רשעים כמו עשב וגו׳ · מפסח תהלים צב
ועד תשרי יהא פורקנא דאיהו עד ומתמן ואילך יהא השמדה דלהון להשמדם (פורקנא)
עדי עד · (ד״א ולא עד בכלל אלא עד דמטי לעד מכאן ואילך להשמדם עדי עד) כד
מטו לתשרי דאיהו שור ביה כלחך השור ושמיכה *דלהון דישראל בימינא דאיהו ס״א דישראל ומטו דלהון
אריה · אבל קימה דלהון בגופא דאילנא והאי איהו כל הכורע כורע בברוך לדיק בימינא וכו׳
דאתמר ביה ביוסף הצדיק והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי והאי איהו חי בראשית לז
יי׳ שכבי עד הבקר וכל הזוקף זוקף בשם דרגא דמשה רביעו לעילא · * *ומשה לתתא רות ג (נ״א ומשם)
ביה יקומון כל ישראל *כאברין דגופא דביה כלהו זקיפין בעמידה ובהאי איהו כל הזוקף ס״א ונמשה (ס״א באברין)
זוקף בשם בגין דעליה אתמר ואדעך בשם · *יקום משיח בן דוד דאיהו אריה מימיניה שמות לג (נ״א ביה)
ומשיח בן יוסף דאיהו שור משמאליה · מימינא אברהם · משמאלא יצחק ואיהו נשר
באמצעיתא · שלשלת דלהון מסטרא דיעקב **ש** דמשה קדושה לך ישלשו מסטרא
דאריה ג׳ אנפין דאבהן אתקריאו אריות בקר. מסטרא דשמאלא אתקריאו פרים
מנגחים · ומסטרא *דאמצעיתא אתקריאו נשרים ועלייהו אתמר ואשא אתכם על כנפי פ״כ שם יט
נשרים ואביא אתכם אלי · כא אינון ט׳ עשיראה ורביעאה (אדם מה שמו) דמשה דרכיב
על תלת חיוון ואתמר בישראל וירדו בדגת הים ממנן דימא בסטרא דנחש דהוה שרה בראשית א
דמצרים דאתפשט בגלותא בתראה מים עד ים ובעוף השמים ערבוביא בישא · עמלקים
*נפילים תערובת דכל אומין בכל סטרא בגלותא בתראה בין בישראל בין בישמעאל בין בראשית רם א
בעשו (באומות העולם) · ובבהמה אלין בני עשו דשולטנתהון בכל הארץ ויתקיים במשיח
וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ והכי בב׳ משיחין והכי בישראל וכלא בזכות מ״ה תהלים עב
דמשה · וייתון נס דמשיח בן דוד מיהודה אריה רשים עליה ונס דמשיח בן יוסף שור
רשים עליה ונס דשילה אריה לימינא שור לשמאלא · נשר באמצעיתא ואדם על כלהו וד׳
אנפין לכל חד ד׳ שבטין דג׳ חיון י״ב ולגבי אדם דאיהו מה שמו בני משה דבהוא זמנא
יתקיים במשה ואעשה אותך לגוי גדול ועלום ממנו בההוא זמנא מ״ה ש״היה ה״וא במדבר יד
שיהיה ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף · ישראל דאתמר בהון ואתן קהלת ג
לאני לאן מרעיתי אדם אתם הוו נרדפים קדם ערב רב זאבים בישין הא בנימין זאב יחזקאל לד
יטרף לגבייהו דטריף לון ויתקיים ביה בההוא זמנא בבקר יאכל עד דייתו עד כי יבא בראשית מט
שילה ודא בקר דאברהם ולערב יחלק שלל דא ערב דיצחק דתמן תרין משיחין בחד
ייכול *ממנא דאומין דעלמא ובחד יחלק לון לישראל · ישראל דאינון אילת נרדפין קדם ס״א ממונא
רשיעיא אריות · ויתער נפתלי דאיהו אילה שלוחה הנותן אמרי שפר · יתער בימינא

דאיהו אריה משיח בן דוד דאתמר ביה גור אריה יהודה מטרף בני עלית ויחזקין (ד"א
ויחזור) על אומין דעלמא כרע שכב עלייהו למטרף לון · מי יקימנו בההוא זמנא נהז
מאן כווא אלא אחרא דיקים ליה מלטרוף עלייהו או אומה ולישן · וישראל דהוו כיונה
נרדפין קדם נשר מסטרא דעופין דאומין דעלמא. בההוא זמנא יתער נשר ויתפרש
גדפהא על ערבובי דעשו וישמעאל דאינון עמלקים וערבוביא בישא דישראל וטרין
דברים לב לון דלא ישתאר חד מנייהו לקיים מה שנאמר בישראל ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר
מתמן ואילך · אין מקבלים גרים כמה דאוקמוה מארי מתניתין אין מקבלין גרים לימות
המשיח . ואומין עכו"ם דעלמא דישתארון יתער קב"ה היה דאדם לשלטאה עלייהו
ישעיה ס נקיימא בהון כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו לקיים בישראל וירדו בדגת
בראשית א הים וגו' ומוראכם וחתכם וגו' · ומסטרא דתבואות ה' מיני נשמא תבירין מכלהו
כם ט ואינון חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון אמתיל לון לישראל הה"ד קדש
ירמיה ב ישראל ליי' ראשית תבואתה בה' · כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתבריר
אוכל מתוך פסולת דהיינו קש ערב רב עד דיתבררו וישתמודעו ישראל ביניהו כגב
דאתבריר מגו מוץ ותבן · ועד דיתברירו מנייהו . י' דאיהו מעשר לא שריא על ה'
שמות יז דאיהו נשמא דה' מינין לקיימא אומאה כי יד על כס י"ה · ובגין דא מוץ ותבן איהו
מחוייב במעשר עד דיתבריר · לבתר דיתבריר · מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם
כמה דחטה דבתר דאתבריר קש ותבן מכניסין לה לאוצר הכי יתכנשון ישראל דאינון
תהלים כד בר לירושלם דאיהי בנויה על הר יי' דאתמר בה מי יעלה בהר יי' ומי יקום במקום
קדשו נקי כפים ובר לבב · נקי כבר דאיהו עבורא כד בריר מגו פסולת · בההוא זמנא
שיר א נפקו בר כדבקדמיתא דאתמר ביה ישקני מנשיקות פיהו · בר תרגום בן · בההוא
זמנא דיהון נקיים כבר מגו קש ותבן שריא שמיה עלייהו וקרא לון בני בכורי ישראל ·
והכי מכל אילנין לית חביר כגפן · בנטיעו דיליה חביר · בענבים דיליה חביר דאינון
כתישין בין רגלין · והכי זית וזיתים דילה כתישין · בגלותא אמתילו ישראל בהון הה"ד
תהלים פ גפן ממצרים תסיע · וכן בגלות רביעאה כי כרם יי' צבאות בית ישראל · וכגוונא
ישעיה ה דא לזית מבולים ישראל זית רענן יפה פרי תאר · ובגין דא אשתך כגפן פוריה
ירמיה יא בירכתי ביתך בניך כשתלי זתים סמיך דא לדא בגין דאינון תבירין בגלותא · ולבתר
תהלים קכח דיהון נקיים מגו פסולת יתקדשון לגבי מקדשא ביין לנסכא על גבי מדבחא וזתים
לאדלקא בוצינא שרגין למנרתא · ומאן זכה לכאי · יין דלא יתנסך לעו"ם · דערב רב
אינון יין דנתנסך לעו"ם ומנהון משומדים מינים אפיקורסים משומדים לעבירות
שבכל התורה כולה · וישראל דאתמר בהון ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם עד דיהון
שם קו דרוכין בין רגלייהו בגלותא לא אתברירו מנייהו ובגינייהו אמר דוד ע"ה למה אירא
שם מט בימי רע עון עקבי יסבני · ועלייהו אמר שלמה ינאי לך בעקבי הצאן ביעק"ב
שיר א דעליה אתמר לגבי נחש הקדמוני דפתי לחוה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ·
בראשית ג בתר דיפקון מן גלותא כמשלים לתפוחים ולכל ריחין טבין כגוונא דמפקנו דמצרים
שיר ח דכתיב ביה תחת התפוח עוררתיך ·

פקידא בתר דא לכביא בכורי' ואבתרי' להתודות על הבכורים ואבתרי' להתודות על
המעשר ומארי מתניתין מקשים על המעשר דאי יהא קדם לקיטתו או אחר
לקיטתו עשורו כגון אתרוג דאתמר ביה באילן הלך אחר חנטה אית מאן דאמר אחר בשול
הפירות · ואתרוג מקלתו דומה לאילן ומקלתו לתבואה דאינון זרעים דאתמר בהון
דלאחר לקיטתו עשורו דאילן לאו איהו אלא עד אחר גמר בשולו · ובג"כ תקינו כמולית

מאהר

מאתר דבשולו יפה לאפקא פת שרוף אלא ממקום שהוא מוטעם והכי תבואה בתר
לקיטתו איהו כבישול פירות · וישראל אינון משולים לאילן ולתבואה דאתמר בהון
ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך והכי ראשית גז צאנך תתן לו דאינון שמות כג דברים יח
ישראל דאתמר בהון ואתן לאני · והכי ישראל · קדש *ליי' ראשית תבואתו לאחר יחזקאל נד ירמיה ב
לקיטתו מן גלותו עשורו ואתקריאו קדש ליי' וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף מזון (נ"א קודש
לכלא ביה · ביה אורייתא דאיהי מזונא לעילא · ביה צלותא דאיהי מזונא לתתא (נ"א ישראל
לעילא) ואפי' מלאכין לית לון מזונא אלא בישראל · דאי לאו דישראל יתעסקון
באורייתא לא הוה נחית לון מזונא מסטרא דאורייתא דאמתילא לעץ הה"ד עץ חיים משלי ג
היא למחזיקים בה ולאיבא דאיהי מצוה והכי אורייתא אמתילא למיא והכי לאשא ולא
הוה נחית מיא מלעילא · והמה דאיהי אשא לא הוה נחית *לבשלא פירות האילן אלא *ס"א מלעילא
בגין ישראל ובגין דא אתמר בישראל התאנה חנטה פגיה אלין מארי מצות · שיר ב
והגפנים סמדר נתנו ריח כד פתחין בתיובתא ומיד אתמר בישראל קומי לך רעיתי
יפתי ולכי לך מן גלותא · ובגין דא באילן דאיהו עץ החיים באורייתא באלין דמשתדלין
בה אלין בתר חנטה ומעשרין ליה דשריא יו"ד עלייהו דאיהי חכמ"ה א' מי' ובה
מתכנשין ה"ה דאינון פירות האילן · ומאן אילן ו' · אבל שאר עמא אחר לקיטתו
מן גלותא עשורו · אינון לדיקים דאתמר בהון ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ ויקרא כג
הדר הדר בעובדיהון דאחידאן במארי תורה ומצות אחר לקיטה אזלין לגבייהו (ד"א
ולגבי זרעים דתבואה ואחר חנטה אזלין לגבייהו) כאילן · ובגין דא אוקמוה במסכת
קדושין קמ"ל דאתרוג כירק מה ירק דרכו ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו
אוף אתרוג נמי דרכו ליגדל וכו' ומסטרא דחכמה אין מים אלא תורה ובאתר אחרא
לעיל · והא דתנן אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים הא אתרוג אחיד ב' סטרין ואתרוג
איהו דיוקנא דלבא דאחיד לעילא ואחיד לתתא אחיד לעילא הלב רואה אחיד לתתא
בדעת · כמה דאוקמוה הלב יודע · דעת איהי אילנא · תורה איביה דיליה · עיינין
דאינון פקודין דבהון הלב רואה : ע"כ : שלא לך דף קעד א' ראשית עריסותיכם וכו' :

אמרו המגיהים מאחר דאינו הפקודים האלה בהעתקות הנמצאות עמנו הוס מוטעים לכן אל נא א לא הסיר
יפיתו המעיינים עלינו חטאת · ועם העתקות מדויקות יתקנו המעוות וישימו העקוב אהבתו הגדולה
למישור ובעת הנהגוס ביד ה' הטובה עלינו : ממס :

ואנשי קדש תהיון לי וגו' · רבי יהודה פתח והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום איוב כח
בינה · זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ליקרא לון יתיר (נ"א ביקרא
דילהון) על כל שאר בני עלמא · בקדמיתא אמר לון ואתם תהיו לי ממלכת כהנים שמות יט
א לא אעדי רחימותא סגיאה מנהון עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר · לא אעדי
רחימותא מנהון עד דקרא לון כי עם קדוש אתה · לא אעדי רחימותא מנהון עד דברים יד
דקרא לון ואנשי קדש תהיון לי דאיהו יתיר מכלא · כתיב והחכמה מאין תמצא · שמות כב
אורייתא מחכמה נפקת מאתר דאקרי *קדש והחכמה נפקת מאתר דאק' קדש בראשית מז ב נט
הקדשים · ר' יצחק אמר וכן יובלא אתקרי קדש דכתיב יובל היא קדש תהיה לכם · ויקרא כה
וישראל כלהו מנייהו הה"ד ואנשי קדש תהיון לי · בקדמיתא קדוש והשתא
קדש · מה *בין האי להאי · א"ר יוסי דא לעילא ודא לאו הכי · ויקרא רלט א
דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו . בכאי אתר אקרי ישעיה ד
קדוש

קדוש ולעילא לעילא קדש · רבי אבא הוה אזיל בארחא והוו אזלי עמיה ר׳ יוסי ור׳
(ס״א הא דהנינן) חייא אמר ר׳ חייא *ואנשי קדש תהיון לי מנלן · א״ל הא ר׳ יוסי וכלהו חברייא שפיר
(ירמיה ב) קאמרו והכי הוא · מנלן דכתיב קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה ראשית ודאי חכמה
(תהלים קיא) אקרי ראשית דכתיב ראשית חכמה יראת יי׳ · ומשום דישראל אקרון קדש (ישראל)
(שמות כב) בשלימו דכלא · כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו · דהא ישראל דאינון שמנין על
כלא לא ינקין מסטרא דדינא קשיא · לכלב תשליכון אותו לכלב ודאי · דהוא דינא חציפא
תקיפא על כלא · כיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה אסיר לכו לאינון
דאקרון קדש אלא לכלב תשליכון אותו ודאי דאיהו דינא חציפא · דינא תקיפא יתיר מכלא
(ישעיה נו) דכתיב והכלבים עזי נפש · ת״ח כד אדכר נבלה באורייתא כתיב בישראל קדוש ולא
קדש · הכא כתיב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו · והתם בנבלה
(דברים יד) כתיב לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו׳ כי עם קדוש אתה · קדוש
(א ופנים רבים יש בה בדין נבלה:) ולא קדש דהא נבלה מסטרא דישראל אתעביד דלא פסיל האי אלא ישראל א וסגיאין
גוונין אית בה בנבלה כמה דאוקימנא · אר״ש כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי וכתיב
התם כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך · ליי׳ אלהיך לי מבעי ליה · אלא התם (ס״א הכא)
(ישעיה ד) לעילא לעילא · והכא (ס״א והתם) שכינתא · וכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם
קדוש יאמר לו ולא קדש · בכאן קדוש ולעילא קדש · כתיב קדש ישראל ליי׳ ראשית
תבואתה בה״א כמה דאוקימנא וע״ד ואנשי קדש תהיון לי ודאי · רבי יצחק הוה יתיב
קמיה דר״ש א״ל הא כתיב קדש ישראל ליי׳ סופיה דקרא כתיב כל אכליו יאשמו מאי
(ויקרא כב) קא מיירי · א״ל ר״ש שפיר קא אמר כל אכליו יאשמו היינו דכתיב ואיש כי יאכל קדש
בשגגה וגו׳ · וכתיב וכל זר לא יאכל קדש ומשום דישראל אקרון קדש כתיב כל אכליו
יאשמו · אתא ר׳ יצחק ונשיק ידוי אמר אי לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא
(ישעיה ו) סגי · א״ל רבי הא תנינן דקדש יתיר לעילא מן קדוש · אי הכי הא כתיב קדוש קדוש
קדוש יי׳ צבאות ודא שלימו דכלא · א״ל ת״ח כד מתחברן כחדא כלהו אתעבידו חד
(ויקרא כג) ביתא והאי *ביתא אק׳ קדש כללא דכלהו קדוש · ובגיני כך קדש הוא כללא דכלא
אתכליל ביה וישראל כד אתכלל בהו מהימנותא שלימתא קדש אקרון כללא דכלא
(ב בר נשא אחד) דכתיב קדש ישראל ליי׳ · ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי · ב לגיון חד שאיל לר׳ אבא
(תהלים קיא) א״ל לא כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אי הכי מאי דכתיב טרף נתן ליראיו ·
טרף נתן לכלבים מבעי ליה · אמאי נתן ליראיו · א״ל ריקא מי כתיב טרפה נתן
ליראיו טרף כתיב · ואי תימא טרף כטרפה · נתן ליראיו ודאי דמלה דא לא יהביה
לאזדהרא ביה אלא לאינון דחלי שמיה ודחלין ליה בג״כ האי מלה לא יהיב לכו דהא
ידע דאתון לא דחלין ליה ולא נטרין פקודוי ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא ובעי
לאזדהרא בה נתן ליראיו ליראיו ודאי ולא לאחרי וכל חומרי דאורייתא לא יהיב לון
קב״ה אלא לאינון דחלי חטאה לאינון דחלי פקודוי ולא לכו · תאני ר׳ אלעזר
(ס״א קדש ישראל וכתיב ואנשי וגו׳) כתיב *ואנשי קדש תהיון לי מהו ואנשי ולבתר קדש אלא ואנשי קדש
ודאי · דתנינן לא נפקו ישראל לחירו אלא *מסטרא דיובלא · בתר דנפקו
(בראשית לג ב) לחירו נקיט לון האי יובלא בגדפוי ואקרון גוברין דיליה בנין דיליה וכתיב
(ויקרא כה) ביה ביובלא יובל היא קדש תהיה לכם קדש ודאי לכם ודאי · ובגיני
כך ואנשי קדש תהיון לי אנשי קדש ודאי גוברין דיליה ממש · וקב״ה אמר דא

ועל׳

ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחים לקב"ה דכתיב למען אחי ורעי וגו' · לבתר אקרון קדש ממש דכתיב קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה קדש ולא אנשי קדש בגיני כך כל אכליו יאשמו · וכתיב וכל זר לא יאכל קדש · ואיש כי יאכל קדש בשגגה · תאנא ישראל אקרון קדש ובגין דאינון קדש אסיר ליה לאיניש למקרי לחבריה בשמא דגנאי ולא לכנאה שמא לחבריה וענשיה סגי · וכל שכן במלין אחרנין · תאנא כתיב (תילים לד) נצור לשונך מרע וגו' · מהו מרע דבגין לישנא בישא מרעין נחתין לעלמא · אמר רבי יוסי כל מאן דקרי לחבריה בשמא דלית ביה וגני ליה אתפס במה דלית ביה דאמר ר' חייא אמר ר' חזקיה כל מאן דקרי לחבריה רשע נחתין ליה לגיהנם ונחתין ליה לעלעוי בר אינון חציפין דאורייתא דשרי ליה לאיניש למקרי להו רשע · ההוא גברא דלייט לחבריה אעבר רבי ייסא אמר ליה כרשע עבדת · אתייה לקמיה דרבי יהודה א"ל רשע לא קאמינא ליה אלא כרשע דאחזי מלוי כרשע ולא אמינא דאיהו רשע · אתא רבי יהודה ושאיל לעובדא קמיה דרבי אלעזר אמר ליה ודאי לא אתחייב · מנלן · דכתיב היה יי' כאויב ולא אויב · דאי לאו הכי לא אשתאר מישראל גזעין בעלמא · כגוונא דא היתה כאלמנה ולא אלמנה כאלמנה דאזיל בעלה לעברא דימא ומחכת ליה · אמר ר' חייא ומהכא משמע מהכא משמע דהוא עקרא דכלא דכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם · כמראה אדם ולא מראה אדם · א"ר יצחק כתיב כתפוח בעצי היער וגו' כתפוח ולא תפוח · כתפוח דמתפרשא בגוונוי ובגוונין אתאחדא מלה . אמר רבי יהודה אנן לא אצטריכנא הכא אלא למשמע מלין אלין דיי · תאנא כתיב והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד · כדוד ולא דוד · כדוד דאמר והנה בעניי הכינותי לבית יי' וכתיב כי עני ואביון אני · והוא מלכא על מלכין הוה והוה קרי לגרמיה הכי · אמר רבי אבא זכאין אינון ישראל דקב"ה לא קרא לון כקדש אלא קדש ממש דכתיב קדש ישראל ליי' ובג"כ כל אכליו יאשמו וגו' · תאנא אמר ר' יוסי מאי קא חמא קב"ה למיהב דינין לישראל בתר עשר אמירן · אלא הכי תנינן מסטרא *דגבורה אתייהיבת אורייתא לישראל בגיני כך בעא למיתן שלמא בינייהו בגין דאורייתא תהא נטירא מכל סטרוי דאמר רבי אבא אמר רבי יצחק לית עלמא מתקיימא אלא על דינא דאלמלא דינא לא מתקיימא · ובג"כ עלמא בדינא אתברי ואתקיים · תאנא רבי אבא כתיב דינו לבקר משפט · וכי לבקר ולאו בכל יומא · אלא לבקר עד לא ייכלון דיינין ולא ישתון דכל מאן דדאין דינא בתר דאכל ושתה לאו דיינא דקשוט הוא דכתיב לא תאכלו על הדם · מאי על הדם · אזהרה לדייני דלא ייכלון עד דדייני דינא · דכל מאן דדאין דינא בתר דאכיל ושתי כאלו חייב דמא דחבריה לאחרא דכא דמיה ממש יהיב לאחרא · האי בממונא כ"ש בדיני נפשות דבעו דייני לאסתמרא דלא למידן דינא אלא קדם דאכלו ושתו ועל דא כתיב דינו לבקר משפט וכתיב אני יי' עושה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם יי' · תניא אמר רבי יהודה מאן דמשקר בדינא משקר בתקוני מלכא · מאן תקוני מלכא אינון דאתמר דכתיב עושה חסד משפט וצדקה בארץ וכתיב כי באלה חפצתי נאם יי' · וכלא בהאי תליא · (ד"א וכלא בהאי תליא) רבי יוסי אמר אלין אינון תקוני כרסייא דכתיב צדק ומשפט מכון כסאך · וכתיב והוכן בחסד

תהלים קכב · ירמיה ב · ויקרא כב · שם · א ויורדין לו ללחייו לייסר אותו בכל מיני יסורין ועונשים · ב עיקר סוד הדבר הוא' כאן בגווני התפוחי' ולא בתפוחים עצמם ועיין בפ' אחרי מות עד ע"א וכאזינו רפו ע"ב · איכה ב · שם א · יחזקאל א · שיר ב · זכריה יב · ד"ה א כב · תהלים פו · בד"א · ירמיה כא · ויקרא יט · ירמיה יט · תהלים פט · ישעיה טז

ומראה מקום

בהאי תלת ברזא דרזין רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה א בהאי רישא תליין שערי ימין על ימין דאינון כל משיכותא דמתאחדן בהו עלאי ותתאי מארי דמארין מארי דקשוט · ב מארי דמתקלא ג מארי דיבבא מארי דיללה · מארי דדינא מארי דרחמי וטעמי אורייתא ורזי אורייתא דכיין משאבן כלהו אקרון שערי דמלכא כלומר משיכותא דאתמשך ממלכא קדישא · ובלא נהית מעתיקא סתימאה (קדישא) · מוחא דמלכא פקידותא דחייבא כד אתפקדן בעובדייהו וכד אתגליין חובייהו כדין אק' מוחא דמלכא כלומר גבורה אתתקף בדינוי ואתפשט בשערוי ודא אשתני ממוחא דעתיקא קדישא דאקרי רצון · עיינין דמלכא אשגחותא דכלא אשגחותא דעלאין ותתאין וכל אינון מארי אשגחותא אקרון עיינין · בעיינין גוונין אתאחדן ואינון גוונין אקרון כל אינון מארי אשגחותא דמלכא כל חד כפום ארחיה וכלהו גוונין דעינא אקרון כמה דאתחזי אשגחותא דמלכא בהי גוונין מתערין · גביני דעיינין אקרון אתר דיתבין אשגחותא לכלהו גוונין מארי אשגחותא כד גבינין לגבי דלתתא גבינין לאשגחותא משכוא נטרא דעביד ונפיק אתר לאתמשכא מסכוא נטרא לאסתאבא בחוורא דעתיקא מחלבא דעביד מאמא דכד גבורה מתפשטא ועיינין מלהטן בגוון סומקא נחית עתיקא קדישא חוורא דיליה ולבשא באמא ואתמליא מחלבא וינקא לכלי (נ"א) ואסחן כלהו עיינין בההוא חלבא דאמא דאתנגיד ונפיק תדיר · כד"א רחצות בחלב · בחלב דאמא דעביד תדירא ולא פסיק · חוטמא דמלכא קדישא תקונא דפרצופא כד מתפשטן גבורן ומתאחדן כחדא אינון חוטמא דמלכא קדישא ואינון גבורן מחד גבורה אחידן ונפקין · וכד דינין מתערין ונפקין מסטרייהו לא מתבסמן אלא ד בתננא דמדבחא וכדין כתיב וירח יי' את ריח הניחח שאני חוטמא דעתיקא דלא אצטריך דהוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי ושכוא נהירו דחכמתא סתימאה אקרי חוטמא דיליה · והיינו תהלה דכתיב (תהלה לדוד וכתיב) ותהלתי אחטם לך ועל דא אתער דוד מלכא תהלה לדוד וגו' · אודנין דמלכא כד רעוא אשתכח ואמא ינקא ונהירו דעתיקא קדישא אתגליא מתערין נהירו דתרין מוחי ונהירו דאבא ואמא כל אינון דאקרון מוחי דמלכא ומתלבשין כחדא וכד מתלבשן כחדא אקרון אזני יי' דכלא אתקבילת לצלותהון דישראל וכדין אתערותא לטב ולביש ובאתערותא דא מתערין ה מארי דגדפין דנטלין קלין דעלמא וכלהו אקרון אזני יי' · אנפוי דמלכא נהירו דאבא ואמא ואתפשטותא דלהון דנהרין ושהרין ולבשין בהאי רישא דמלכא וכדיקסדות' אסתכל במלכא מנייהו (ס"א דיקנא) דיוקנ' דמלכ' יקירותא מכלא מרישא מארי חסד עלאה · וגבורה · ונהירו דאבא ואמא אתפלג נהירו דאבא בתלת נהורין ואמא בתרין כד אמא חסד וגבורה בחד נהורא לא שייתא · לבתר אתעטר חסד ואתלביש (ואתנהיר) בתרין נהורין דאתנהיר ואינון תמניא · וגבורה אתנהיר בחד לא תשעה · וכד מתחברן כלהו נהורין כחדא (ס"א דיקנא) אקרון דיוקנא דמלכ' וכדין כתיב יי' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו' · שפון דמלכא כדי אתנגא כד אתנהיר נהירו דאבא נהיר בתלת נהורין · מחד נהורא נהיר חסד עלאה · מחד נהורא אתנהיר נהירו דאקרי טומא דמלכא · וחד נהורא הוה תלי עד דאתנהיר נהירו דאמא וכד אתנהיר אתנהיר בחמש נהורין · במאי אתנהיר מחד שבילא דטמיר וגניז

דאשתכח

שיר ה · בראשית ח · תהלים קמה · ישעיה מח · ישעיה מב

נס דף פ ע"א : ה כס כיוו מלאכים המשוטטים בעולם לשמוע מה שבאדם עושה מבין אם טוב אם רע וכם מעילים כדיבור לפני הקב"ה ליזוק באדם עליו אשר עליו רמז בלשה ספ"כ כי עוף השמים יוליך את הקול וכוח מבואר באידרא רבא הוספ :

דאתדבק ביה אבא דכתיב °לא ידעו עיט וגו' כמה דאתדבק דכורא בנוקבא איוב כח
ואתעברת ואולידת ואפיקת חמש נהורין (ד"א מאינון חמש) ומאינון חמש נהורין
אתגליפו חמשין תרעין דנהורין סגיאין · חמשין אינון לקבליהון מ"ט פנים טהור מ"ט
פנים טמא באורייתא אשתאר חד · והאי חד אתגניז בכלא והיא דאבא הוה תלי ·
כד מתחברן כחדא ומתיישבן במלכא אקרון ספון דמלכא · ובגיני כך גזר מלין דקשוט ·
ופומא בהו תלייא פתיחותא דפומא · מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלכא דאקי'
ת"ת פשיטותא דתפארת דכל אורין וכל גוונין אתאחדן ביה · דכתיב °ובדעת חדרים משלי כד
ימלאו והיא דעת הוא גניז באימא ומלכא ומלייא כל אדרין ואכסדראין · וכד אתער
נהירו דביה ונפיק כדין אקרי פה יי' · וספון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא
בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברן כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה
בתבונה ובדעת · וכדין כל מלין דקב"ה בהאי אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו
ואתעטרו בחד וכד מתחברן בעטורא חד כדין (ס"א וכד מתחברן תלת' אלין בעטורא
חד ועיילין בגו לגו ואתעטרן בחד כדין) אקרון °חכו ממתקים ואינון חיך דמלכא שיר ה
ואקרון מתיקא דמלכא ועל האי כתיב °טעמו וראו כי טוב יי' · ובהאי חיך תליין כל תהלים לד
אינון שליטין והורמנין דמלכא דכתיב °וברוח פיו כל צבאם · בהאי חיך שלימותא שם לג
דכלא אשתכח ובגיני כך כל אתוון דאינון בהאי אתר שלימותא [א] אתחזייא בהו

א נראים בהם אותיות אחה"ע ועיין ביאורו בפ' האזינו רנה ע"א :

*אחהע א *נהירו דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין · ח נהירו דחכמתא ויקרא רבה ב לד
דלא אשתכח ולא אתדבק דכתיב °לא ידע אנוש ערכה · ה נהירו דאימא איוב כח
דנהיר ונגיד ונפיק ומשקי לכלא וינקא לבנין עד דמטי ההוא רבות ומלי לצדיק ואיהו
אתקטר בנוקבא תתאה ואתברכא מניה ולא מתפרשין דא מן דא חוור מגו סומק דכתיב
°הר המר גבעת הלבונה · ע נהירו דע' אנפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא שיר ד
כדין ע' שמהן דקב"ה לקבלהון בארעא °כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים · בראשית מו
דהא יעקב אילנא בארעא ואינון ע' נפש ע' ענפין · מאלין אתוון נהירין ארבע אחרנין
מא' נהיר גימ"ל דאיהי אגר טב לצדיקייא דאקרי גמול ועל דא כתיב °אז תתענג על יי' · ישעיה נח
מח' נהיר יו"ד דהיא חכמה כלא אסתים ביו"ד דאיהי סתימא מכל סטרוי ובג"כ לא
אשתכח דכתיב °ולא תמצא בארץ החיים · מה' נהיר כ"ף דאיהו נהירו ומשח רבות איוב כח
דאתרק מאימא לההוא אתר דאתקרי קרן ואתקרי קרן היובל ודא מלכות דוד ובג"כ
לית משיחא אלא בקרא דכ"ף. ק' מע' נהיר ק' כמה דע' שבעין כך ק' מאה דאינון
שלימו והכי הוא ובג"כ בהאי חיך שלימו דכלא · (ד"א שלמא דכלא) וכל מאן דידע
רזא דא ואזדהר ביה זכאה חולקיה · גופא דמלכא אתפשטותא דתפארת דגוונין ביה
מתחברן · דרועין דמלכא נהירו דחסד וגבורה · ובגין כך ימין ושמאל · מעוי בדעת
אתתקנן עייל ברישא אתתקן ואתפשט לגו · ובגו גופא · שוקין אתאחדן בתרין נהורין
ואינון תרין נהורין ממש · שוקין ותרין כליין · כלהו *מתחבקן באתר חד דתמן אתכנש (ס"א אלין ומתחברן)
כל רבות וכל משחא דגופא · ומתמן *שריין כל ההוא רבות לאתר דאתקרי יסוד (ס"א שדיין)
עולם · יסוד מההוא אתר דאקרי עולם · ומאן איהו כלא והוד ועל כן °יוי' צבאות שמו ב"ה ירמיה נ
בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין · כל הני תקונין אתיין לאתחברא בחד עד דכל רבות
קדשא נטיל כלא האי יסוד ואשדי לנוקבא ומתברכא מניה · אימתי מתברכא

מניה

מניה בשעתא דאתתקנו דינין דלתתא · וכד דינין מתתקנין לתתא מתתקנין לעילא וכל תקונין דמלכא בחדוותא בשלימו דאינון שמא קדישא והוה כלא חד · וכדין הוא שארי בגווייהו דכתיב (תהלים פב) אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט · וכד דינין לא מתתקנן לתתא כביכול הכי לעילא דכל תקונין לא מתישרן הכי דהא אימא אסתלקת מעל בנין ובנין לא ינקי דהא יסוד לא אשדי בנוקבא וכל דינין מתערין [א] וחויא תקיפא שלטא כביכול תקוני מלכא על דינא אסתלקו דכיון דהאי נוקבא לא מתברכא וצדיק לא נטיל וחויא תקיפא שלטא ווי לעלמא דינקא מנייהו · אמר רבי אלעזר כל הני תקונין אבא גלי לון בגין דלא יעול [ב] בכסופא לעלמא דאתי · השתא אמאי אצטריכו לאתגלאה · אמר ליה ר' אבא ההוא דהאי כתבנא מבוצינא קדישא אמינא (כתבוהו) לגבי חבריא דהא אינון ידעין מלין ובהא אצטריך למנדע דכתיב (שמות י) וידעתם כי אני יי' · וכתיב וידעת כי אני יי' · בגין דאתיישבן מלין בלבנא · ומכאן ולהלאה סתימין מלין בגוון · זכאה חולקנא בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא עד כען בוצינא קדישא אתעטר במלין דבגוון · ת"ח אנא חזינא ליה בחלמא ושאילנא קמיה דרבי שמעון הא אוליפנא קמיה דמר י' דאיהי חכמה והכי הוא ודאי ה' אמאי איהו בינה · אמר לי ת"ח הא כתיב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן מאן הוא נהר דיוצא מעדן דא בינה · ובג"כ *ההוא נהר י' סתים בגויה ויו"ד פשיט נהרא דא מכל סטרוי ודא היא ה' בג"כ הוא י"ה לבתר אפיקת בן תחות' דאיהו ו' כגוונא דא ה · לבתר אולידת ואפיקת האי בן ושויה לקמה ובגין כך* ה"ך דהא ו' לקמה יתיב לינקא לי"י ועל כך תנינן במתניתא דילן [ג] ה' ד' הוא מדאתחבר דהדא עמה אתעברת מחד בן ואקרי ה' · לבתר אולידת ואפיקת ו' ההוא בן וקאים לקמה · ועל האי כתיב ונהר יוצא מעדן מניה נפק ודאי להשקות את הגן לינקא ליה · הוינא אחיד בידיה (נ"א ביה) ונשיק בידוי אנא בהאי עדונא אתערנא בכי וחייך והוו תלתא יומין דלא אכילנא מידי · חד מחדוותא וחד דלא זכינא למחמי ליה זמנא אחרא · ועם כל דא ביה אתקשרנא תדירא · דהא כד נהירא לי שמעתתא חמינא דיוקניה דאתער קמאי · זכאין אינון לצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך :

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו' · מאי תשמרו תשמורו מבעי ליה אלא תשמרו ודאי · מאי אשר אמרתי אליכם כלומר דאגזימית לכון על מימר פולחני · תשמרו דלא ימטי עליכון שום ביש · תשמרו מהכיא שמירה ונטורא דילי בלבד · ושם אלהים אחרים לא תזכירו · לא תזכירו כמה דאוקימנא · ד"א ושם אלהים אחרים לא תזכירו כלומר לא תסבבון דתפלון ביני עממיא בארעא אחרא ויקוים בכו מה דכתיב (דברים כח) ועבדת שם אלהים אחרים וגו' · ד"א ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו · רבי יהודה פתח (תהלים פא) שמע עמי ואעידה בך וגו' לא יהיה בך אל זר וגו' · אנכי יי' אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו' · הני קראן אמרן דוד ברוח קדשא ואית לאסתכלא בהו · שמע עמי בכמה אתרין אזהרא אורייתא לבר נש בכמה אתרין קב"ה אזהיר ביה בבר נש · וכלא לתועלתא דבר נש בגין דינטר פקודי אורייתא דכל מאן

דינטר

[א] נחש הקדמוני והוא ס"מאל שולט אז בעולם בכח הגבורות הדין מלמעלה והעולם מקבל שפע המר על ידו כי הוא שולט בשפע הטלין נותן המכתר ממנו לכל המשתלשלי' ממנו ובכללם הע' אומות והמזלות נותן לישראל ולכן אנו בגלות המר בדוחק וצרה מטעם הנזכר:

[ב] בבזיון וחרפ'

(ס"א ה' הוא נהר וי' סתים) (ס"א יה"ו)

[ג] עיין בפרדס בשער השמות פ' יח והמצא שם ביאורו:

ומראה מקום

דינטר ארחי דאורייתא ואשתדל בה כמאן דאשתדל בשמא קדישא דתנינן אורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא ומאן דמשתדל בה כמאן דמשתדל בשמא קדישא בגין דאורייתא כלא חד שמא קדישא הוא · שמא עלאה שמא דכליל כל שמהן · ומאן דגרע אות חד מינה כאילו עביד פגימותא בשמא קדישא · תאנא ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא תוסיף על אורייתא ולא תגרע מינה · רבי חייא אמר ושם אלהים אחרים דא מאן דיתעסק בספרין אחרנין דלא מסטרא דאורייתא לא ישמע על פיך דאסיר אפילו לאדכרא לון ולמילף מנייהו טעמא כל שכן על אורייתא · רבי יהודה מתני הכי מאי טעמא כתיב ושם אלהים אחרים וסמיך ליה את חג המצות תשמר אלא מאן דלא נטיר האי כמאן דלא נטיר מהימנותא דקודשא בריך הוא · מאי טעמא · משום דהיה אחידא מלה · אמר רבי יצחק וכן בכל שאר זמנין וחגין דהא כלהו אחידן בשמא קדישא עלאה · ועל דא תנינן מאי דכתיב שלש פעמים בשנה משום דבהו תליא מהימנותא · יראה כל זכורך · אמאי כל (ויקרא קסה ב) זכורך · א"ר אלעזר כל זכורך ממש בגין דנטלין ברכתא ממבועא דנחלא . מכאן תנינן כל בר ישראל דאתגזר בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא בגין דנטיל ברכתא ממבועא דנחלא הה"ד (דברים טז) כברכת יי' אלהיך אשר נתן לך · וכתיב אל פני (בראשית ב א) האדון יי' כמה דאוקימנא [א] דמתמן מריקן ברכאן ונטלין ברכאן · זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין · זמנא חדא סליקו ישראל למחג חגא ואתערבו עכו"ם בהדייהו והוה שתא לא אשתכח ברכתא בעלמא · אתו שאילו לרב המנונא סבא אמר להו [ב] חמיתון סימנא בקדמיתא בהאי · א"ל סימנא חמינן דכד תבנא מהתם כל ארחין אסתימו ממיא ועננא וחשוכא אשתכח דלא יכלין למהך כל אינון דסליקו לתמן · ועוד [ג] בשעתא דעאלנא לאתחזאה אפי' שמיא אתחשכו ואתרגיזו · ([ד] אתרגיש והמה) · אמר להו ודאי או אית בינייכו בני נשא דלא אתגזרו או עכו"ם סליקו בהדייכו · דהא לא אתברכאן בההיא שעתא בר מאינון ישראל דאתגזרו · ובהאי את קדישא מסתכל קב"ה ובריך לון · [ה] לשתא אחרא סליקו וסליקו אינון עכו"ם דאתערבו בהדייהו · כד הוו אכלין קרבנייא והוו חדאן [ו] וחמו לאינון עכו"ם דטפסאן בקוטרייהו לקוטרא דכותלא · אשגחו בהו דלא מברכין ואינון לא בריכו · אתו ואמרו מלה לבי דינא אתו ושאילו לון אמרו הכי דאכלתון חולקא דילכון מאן קורבנא הוה · לא הוה בידייהו · בדקו ואשכחו דאינון עכו"ם וקטלו לון · אמרו בריך רחמנא דשזיב לעמיה דודאי לית ברכתא שריא אלא בישראל זרעא קדישא בני מהימנותא בני קשוט · וההיא שתא אשתכח ברכתא בעלמא בשלימו פתחו ואמרו (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך וגו' : ר' חייא אמר בזכות ישראל גזירין אתכנעו שנאיהון תחותיהון וירתי אחסנתיהון · ת"ח מה כתיב (שמות לד) יראה כל זכורך · וכתיב בתריה כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך · דקוב"ה עקר [ז] דיורין מאתרייהו ואתיב דיורין לאתרייהו ובגיני כך יראה כל זכורך את פני האדון יי' · רבי יהודה אמר האדון כמה דכתיב (ישעיה י) הנה האדון יי' צבאות מסעף פוארה וגו' ויצא חוטר וגומר וכלא חד מעקר דיורין ואתיב דיורין · ר' יצחק אמר אית אדון ואית אדון וכלא בחד תליא · רבי יהודה אמר אדני אלף דלית נון יו"ד קוב"ה אקרי ההוא

א שמשם שופכים ברכות על העולם ומשם מקבלים הברכות :

ב ראיתם איזה סימן בשנה שעברה שיש איזה גרם חטא בדבר והשיבו סימנא חמינן ראינו סימן א' ומה היה הסי' דכד תבנא מהתם כשחזרנו מהרגל בשנה שעברה אזי נסתמו כל המעיינו' והיה ענן וחשך והולכי דרכים לא היו יכולין לילך כל אותן שחזרו מהרגל :

ג בשעה שנכנסנו לרגל בירושלים אפילו השמים היו נחשכים :

ד נחרד רב המנונא ואמר להם או יש ביניכ' בני אדם שאינם נימולים או עכו"ם ממש עולים עמכם לרגל ולכן אין ברכה מצויה ותפלת כהן גדול אינה מרוצה כי אין הברכה מצויה אלא בישראל הם נמולים :

ה לשנה הבאה הלכו לרגל והיו מדקדקין על אותם שהולכין עמהם לאכול קרבנות :

ו ראו לעכו"ם שהיו דופסים בצוארם לצורת הגליא באופן שכיסו את הגלימא של היהם כדי שלא יראו האחרים שאינם מברכים ברכת הזמן וכן היה דקדקו אחריהם שלא היו מברכים וגם לא היו מברכי' בהן הגיע הדבר לבית דין ושאלו הב"ד לעכו"ם ההם מאיזה בשר אכלו כאמרו מאן קורבנא הוה מאיזה קרבן אכלתם ולא ידעו להשיב והרגום הב"ד ונתברך השנה : ז שהיו דרים בא"י שהם ז' אומות ממקומם והושיב דיורים אחרי' במקומם שהם ישראל כנודע :

(יחזקאל א) הוא דאקרי כמה דאיהו כתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר מראות אלהים מראות
(נ"א מראות איהו אל"ף כו') כתיב. ומהו מראות שלימו דכלא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. *מראות למאי אי אל"ף דל"ת נו"ן
(א ובכמה פנים מפורשי' דברים אלו שאמרת' וסבל סוד אחד לכם:) יו"ד האי אקרי ככתבו והאי לא אקרי ככתבו ובגיני כך אקרי בהאי ועל כך מראות
אלהי' כתיב. רבי יהודה אמר לזמנין עלאין אקרון בשמא דתתאין. ולזמנא תתאין
אקרון בשמא דעלאין. האדון יי' בשמא עלאה אדני הוא והא אוקימנא מלי [א] ובגוונין
סגיאין אתפרשן מלי וכלא חד. בריך רחמנא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין:

(שיר א) **הנה** אנכי שולח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח ישקני מנשיקות פיהו וגו'.
אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמא ישקני יאהבני מבעי
ליה אמאי ישקני. אלא הכי תנינן מאי נשיקות אדבקותא דרוחא ברוחא דבגיני כך
נשיקה בפה דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא
ודבקין רוחא ברוחא דלא מתפרשן דא מן דא ועל דא מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה
מתדבק ברוחא אחרא. ברוחא דלא מתפרש מניה והיינו אקרי נשיקה. ועל דא
אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו לאדבקא רוחא ברוחא דלא יתפרש דא מן
(ישעיה כח) דא. כי טובים דודיך מיין מאי בעי הכא יין והא כתיב וגם אלה ביין שגו וגומר
(ויקרא י) וכתיב יין ושכר אל תשת אתה ובניך. מאי טעמא הכא יין. רבי חייא אמר
(תהלים קד) (נ"א הוא) מיינה דאורייתא. רבי חזקיה אמר דא *דכתיב ויין ישמח לבב אנוש. ועל דא
כתיב כי טובים דודיך מיין לחדוותא דלבא. מיין דחדי לי יתיר מכלא. רבי יהודה
(בראשית כט) אמר כתיב וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. אמאי קא בכה. אלא באתדבקותא
(שם לג) דרוחא ביה לא יכיל לגבא למסבל ובכה. ואי תימא הא כתיב וישקהו ויבכו. תנינן
(משלי כז) אמאי נקוד וישקהו אלא דלא אתדבק ביה רוחא כלל ועל דא כתיב ונעתרות נשיקות
שונא. מאי ונעתרות נשיקות שונא. אלא מאן דנשיק בחביבותא מתדבק רוחיה
ברוחיה. בדביקותא דחביבותא ומאן דלא נשיק בחביבותא לאו בדביקותא הוא אלא
ונעתרות. מאי נעתרות. נסותא דלא דביק רוחיה בההוא נשיקה ולא אתדבק ביה
כלל. ובגיני כך כתיב ישקני מנשיקות פיהו דהוא דבקותא רוחא ברוחא. תנא כל
(דברים ד) זמנא דקודשא בריך הוא אזיל בישראל כביכול אתדבק רוחא ברוחא ועל דא כתיב ואתם
הדבקים ביי' בכל אינון גווני דביקותא ולא מתפרשא דא מן דא בשעתא דאתמ' הנה
(שמות לג) אנכי שולח מלאך לפניך ידע משה דפרישותא הוא. אמר אם אין פניך הולכים אל
(שם לד) תעלנו מזה. רבי אבא אמר מה כתיב לעילא מן דא ראשית בכורי אדמתך תביא
בית יי' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי קא מיירי. אלא דלא לערבא מלה
(נ"א גדי) תתאה בעלאה דלא ינקא סטרא דלבר מסטרא פנימאה. מה בין האי להאי דא*
(נ"א אמו) דלבר מסטרא דמסאבא ודא *דלגו בסטרא קדישא. מאן אמו דא כנסת ישראל
דאתקרי אם. בחלב אמו דלא יניק מהאי סטרא מאן דלא אצטריך. והכא כתיב
הנה אנכי שולח מלאך לפניך. אמר משה הא קבילנא בטחונא מינך דלא תתפרש
מינן ודאי אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. ובמה יודע איפוא וגומר. אמר
רבי אלעזר מלה דא לא קאמר קוב"ה אלא ברחימותא דישראל ולאתפייסא בהדייהו.
למלכא דהוה בעי למיזל עם בריה ולא בעי (נ"א מלכא) לשבקא ליה (נ"א לאחרא). אתא בריה

ומסתפי

ומסתפי למבעי ליה למלכא דייזיל בהדיה · אקדים מלכא ואמר הא [א] לגיון פלן יזיל בהדך
למנטר לך בארחא · לבתר אמר אסתמר לך מניה (בארחא) דהא לא גבר שלים הוא · אמר
בריה אי הכי או אנא אותיב הכא או את תזיל עמי ולא אתפרש מינך · כך קב"ה
בקדמיתא אמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך · ולבתר אמר השמר מפניו
וגו' ביה שעתא אמר משה אם אין פניך הולכים וגו' · אתא ר"ש אשכח להו בהאי ·
אמר · אלעזר ברי שפיר קאמרת· אבל ת"ח באתר דא לא אמר משה מדי ולא אתיב
מלה לקבליה · מאי טעמא משום דהכא לא אשתכח פרישותא מניה. והא אוקימנא
מלה דא לגבי חברייא · ואית דמתני איפכא ולא הכי פירשוה קדמאי · וכד יסתכלון
מלי דחד כלא שפיר וכלא בחד מלה אמרי טעמייהו · אימתי אתיב משה בזמנא דאמר
ושלחתי לפניך מלאך וכתיב כי ילך מלאכי לפניך סתם ולא פריש מלה · וע"ד כתיב
הכא כי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר · אשר אדבר דוקא · וכתיב
ואיבתי את אויביך וצרתי את צרריך וכלא ביה תליא · רבי יהודה אמר אי תימא
דתרווייהו מלאך ממש מאה לא אתיב עלייהו דלא חמא דוכתא · אימתי אתיב בזמנא
דכתיב אם אין פניך הלכים וגומר · אמר רבי שמעון כלל דכלא משה לא בעא
מלאכא דהא כתיב ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו · א"ר
יהודה האי דאמר ר' אבא דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו בחלב האם מבעי ליה ·
מאי אמו ואי תימא כנסת ישראל אמו דסטרא דמסאבא לאו הכי דהא שמענא דאמר
רבי שמעון כנסת ישראל אימא קדישא בחולקיה דישראל אתאחדא דכתיב כי חלק
יי' עמו · אמר רבי שמעון שפיר קאמרת · והא דרבי אבא שפיר וכלא דא בדא תליא ·
תא חזי אמא אתאחדא להו לעילא לסטרא דא ולסטרא דא ותרין איכון חדא לימינא
וחדא לשמאלא ובגיני כך מנהון לימינא ומנהון לשמאלא · וכלהו תליין בהאי א"ס אמא
קדישא ואתאחדן בה · אימתי אתאחדן בה בשעתא דהאי אם ינקא מסטרא אחרא
ומקדשא אסתאב ואויא תקיפא שארי לאתגלאה כדין גדיא ינקא מחלבא דאמיה ודינין
מתערין · ועל דא ישראל קדמין ואייתאן בכורים ובשעתא דמתיין להו בעיין למימר
ולמפתח ביה בלבן דבעא בחרשוי אלין לשלטאה ביעקב ובזרעא קדישא ולא אתייהיבו
בידיה ולא אתמסרן ישראל לסטרא דא · ועל דא כתיב ראשית בכורי אדמתך וגו' לא
תבשל גדי בחלב אמו · ולא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה דהא לא יסתאב מקדשא
ודינין לא מתערין · בגיני כך לא ייכול בשרא בחלבא כל זרעא קדישא · וכל מאן דאתי
מסטר דא דלא יהיב דוכתא למאן דלא אצטריך דהא בעובדא תליא מלתא בעובדא
דלתתא לאתערא לעילא · זכאין איגון ישראל מכל עמין עעכו"ם דמריהון קרי עלייהו
ובך בחר יי' להיות לו לעם סגלה · וכתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך (וכלא חד
מלה) וכתיב בנים אתם ליי' אלהיכם וגו' · תא חזי [ב] בשעתא דישראל לא אתכשרו
עובדייהו מה כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו משלו בו דייקא והא אוקימנא
מלי ברזא דספרא דשלמה מלכא והכי אשכחן ביה · תו אשכחן דכל מאן דאכיל
האי מיכלא דאתחבר כחדא · (או) [ג] בשעתא חדא או בסעודתא חדא ארבעין
יומא אתחזיא [ד] גדיא מקלסא בקלפוי לגבי איגון דלעילא וסייעתא מסאבא
מתקרבין

א פר לגיון פלוני הוא — נגה וסמאל מבואר לממנין :
שמות לג
שם לד
דברים לב
ב (אחרי מות ס ע"ב) :
ג (ס"א לא גרים מן או עד חדא תניין)
שם יד
שם
שם
ישעיה ג
ד גדי מקולס וגלם בשורו לקטרג למעלה לפני מדת הדין

מתקרבין בהדיה וגרים לאתערא דינין בעלמא דינין דלא קדישין. ואי אוליד בר באינון
ויקרא יא יומין אחפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא. וכתיב °והתקדשתם והייתם
שם קדושים וגו'. אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי דכתיב °ונטמתם בם חסר א' מסאבותא
אטימא מכלא דלית רשו לאתדכאה הכי כשאר זיני דמסאבותא דמתדכין. והו דמסתפי
מחיון בישן דהא בעינייהו גדיא אשתכח ויכיל לאזקא דהא גלמא דבר נש אתעבר
מניה. רבי ייסא שרי למיכל תרנגולא בגבינה או בחלבא. אמר רבי שמעון אסיר
לך דלא יהיב איניש פתחא לזיני בישין. לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא
תקרב. ודאי אסיר לך הוא. דהומרא אית ביה כבעירא נמיהו. ומאן דשרי האי
עמוס ב מה כתיב °ותשקו את הנזירים יין מאן דשרי האי כמאן דשרי האי וכתיב °לא תאכל
דברים יד כל תועבה. כל לאכללא כלא. תאנא במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה דאשתזיבו
דניאל א מאינון נסיוני אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון. אמר רבי יהודה כתיב °וישם
דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו'. ותאנא בסתימא דמתניתין מיכלא
דהוה רשע בשרא בחלבא הוה וגבינה עם בשרא בר מיכלין אחרנין ודא סליק ליה
בפתוריה בכל יומא. ודניאל דאסתמר מהאי כד רמו יתיה לגובא דאריוותא אשלים
תהלים קנא א בגולמא דמאריה ולא *שני גולמיה לגולמא אחרא ועל דא דחלו אריוותא מניה ולא
חבלוהו. והוה רשע בשעתא דמלכותא אתעדי מניה ועם חיות ברא הוה מדוריה
א הוסר צלם ודמות שלו אתעדי גולמא דאנפוי מניה ומההוא יומא לא אתחזי גולמי' גולמא דבר נש. וכל
פניו: בעירא דאתי אתחזי ליה גולמא דזיניה ונוקבי' והוו אתיין עליה כלהו ובכמה זמנין
חבקוק א הוו אכלין ליה חיות ברא בר דאתגזר האי עונשא עליה בגין דכתי' °והוא במלכים
יתקלס בגין כך כלא יתקלסו ביה כל ההוא זמנא. תא חזי מה כתיב ולמקצת ימים
עשרה נראה מראיהון טוב מכל הילדים האוכלים את פת בג המלך. נראה מראיהן
טוב דגולמא דמאריהון לא אעדיאו מנהון ומאחרני אעדיאו. מאן גרים האי. בגין
דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון. זכאי' חולקהון דישראל דכתיב בהו ואנשי קדש תהיון לי:

קנא א **ואל** משה אמר עלה אל יי' וגו'. ואל משה אמר. *מאן אמר דא שכינתא. עלה
שמות יט אל יי' כמה דכתי' °ומשה עלה אל האלהים וגו'*. אמאי כל דא לקיימא עמהון
ס"ה ויקרא אגין כ' קיים בגין דהא אתפרשו מה דלא נפקו הכי ממצרים דאתגזרו ולא אתפרעו *והכא
מ א הא אתפרעו ועאלו בברית קיימא דכתי' °שם שם לו חק ומשפט דייקא. ושם נסהו
שם טו בהאי את קדישא דאתגלייא בהו והכא אתקיים בהו על ידא דמשה גזירא דקיימא
דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'. א"ר יצחק מאי דכתיב ואי הדם זרק
על המזבח במזבח לא כתיב אלא על המזבח דייקא. והשתחויתם מרחוק מהו מרחוק.
ירמיה לא כד"א °מרחוק יי' נראה לי וכתיב °ותתצב אחתו מרחוק. תאני רבי אבא דקיימא
שמות ב סיהרא בפגימותא וביה שעתא זכו ישראל יתיר בחולקא קדישא וגזרו קיימא קדישא
בקב"ה. ואל משה אמר עלה אל יי'. מ"ט אמרה ליה שכינתא אסתליק לעילא
דהא אנא וישראל נשתתף כחדא בשלימותא על ידך מה דלא הוה עד הכא. מה
כתיב ויקח משה חצי הדם וגו' פלג ליה לתרין חצי הדם זרק על העם וחצי הדם זרק

על

על המזבח כמה דאוקימנא וכתיב הנה דם הברית אשר כרת יי' עמכם · וישם באגנת
באגנת כתיב חסר וא"ו כמה דכתיב שררך אגן הסהר אל יחסר המזג: שיר

ונגש משה לבדו אל יי' זכאה חולקיה דמשה דהוה בלחודוי זכה למה דלא זכה
בר נש אחרא · ישראל זכו השתא מה דלא זכו עד היא שעתא · והיא
שעתא אתקיימו בקיומא עלאה קדישא · ובההיא שעתא אתבשרו למהוי בינייהו מקדשא
כד"א ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שמות כה

ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו' · רבי יהודה פתח זאת שיר ז
קומתך דמתה לתמר וגו' כמה חביבה כנסת ישראל קמי קוב"ה דלא מתפרשא
מניה כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין ולא *סליק דא בלא דא כך כנסת לו ב
ישראל לא מתפרשא מקוב"ה · תא חזי בשעתא דנדב ואביהוא חמו ושבעין סבין · מה כתיב
בהו · ויראו את אלהי ישראל · דאתגלי עלייהו שכינתא · א רבי יהודה ורבי יוסי אמרי א עיין בפרדס
את דייקא ודא את הוא מרחוק · את לאכללא מה די בגויה · רבי יצחק אמר והא רמוני' מהרמ"ק שער סו פ"ג:
כתיב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר · מאן היה דא א"ר יוסי יחזקאל י
אמר רבי חייא חיה זוטרתי · וכי אית חיה זוטרתי אין · חיה זוטרתי וחיה עלאה ·
וחיה זוטרא *דזוטרתי · ויראו את אלהי ישראל דייקא כמה דאמינא · ותחת רגליו בראשית יא ב
כמעשה לבנת הספיר כהאי אבן טבא דזמין קודשא בריך הוא למבני מקדשא דכתיב
ויסדתיך בספירים: ישעיה נד

ואל אצילי בני ישראל דא נדב ואביהוא · לא שלח ידו דסליק לון לבתר זמנא ולא
אתענשו הכא · רבי יוסי אמר מלה דא לשבחא דילהון דכתיב ויאכלו וישתו
דזנו עיניהון מנהירו דא · רבי יהודה אמר אכילה ודאית אכלו וזנו גרמייהו והכא
אתקשרו לעילא אי לא דסטו אורחייהו לבתר כמה דאוקימנא · אמר רבי אלעזר ואפי'
ישראל בההיא שעתא אתכשרו ואתקשרת בהו שכינתא ודא קיימא ואורייתא כלא בחד
זמנא הוה וישראל בההיא שעתא לא חמו לעלמין · וזמנא דאתי זמין קוב"ה לאתגלאה
על בנוי ולמחמי כלא יקרא דיליה עינא בעינא דכתיב כי עין בעין יראו בשוב יי' שם נב
ציון · וכתיב ונגלה כבוד יי וראו כל בשר יחדו וגו': שם מ

פרשת תרומה

וידבר יי' אל משה לאמר · דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש
אשר ידבנו לבו וגו' · רבי חייא פתח כי יעקב בחר לו יה ישראל תהלים קלה
לסגולתו כמה חביבין ישראל קמי קודשא בריך הוא דאתרעי בהו ובעא לאתדבקא
בהו ולאתקשרא עמהון · ועבד להון עמא יחידאי בעלמא דכתיב ומי כעמך כישראל שמואל ב ז
גוי אחד בארץ ואינון אתרעו ביה ואתקשרו ביה הה"ד כי יעקב בחר לו יה · וכתיב

דברים לב כי חלק יי' עמו · ויהב לשאר עמין שולטנין רברבן ממנן עלייהו והוא נטיל לחולקיה
שיר ו ישראל · ר"ש פתח מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה
בראשית לה א כנדגלות · מי זאת רזא דתרין עלמין מתחברן כחדא ודא הוא עולם ועולם · מ"י הא *אוקימנא
ישעיה מ דרגא עלאה לעילא שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מ"י כד"א שאו מרום עיניכם
וראו מי ברא אלה · זא"ת דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה ותרוייהו תרין עלמין
בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא · הנשקפה כד מתחברן תרוייהו כחדא · כמו שחר
כד בעייא שרותא לאנהרא ולבתר אתנהיר כסיהרא כד (נ"א) בטש בה נהירו דשמשא
א בראשית נד ולבתר כשמשא כד קיימא סיהרא בשלימו · איומה תקיפא לאגנא על כלא · דהא כדין
ע"א אחרי מות אית לה שלימו ותקיפו למעבד חילא ונטלא חילא מעלמא עלאה על ידא דיעקב
בפ' עריות דף שלימא דחבר לון כחדא · חבר לון כחדא לעילא · וחבר לון כחדא לתתא · ומתמן נפקו
עד ע"א: תריסר שבטין קדישין כגוונא דלעילא · יעקב דהוה שלים אעיל רחימו מתרין עלמין
כמה דאוקימנא · שאר בני נשא דעבדין כדין [א] מגלין עריין לעילא ותתא גרים דבבו
ויקרא יח בתרין עלמין וגרים פרודא הה"ד ואשה אל אחותה לא תקח לצרור דאתעבידו מארי
בראשית ל דבבו דא לדא · ואי תימא ותקנא רחל באחותה · הכי הוא ודאי דהא עלמא תתאה
כל תיאובתה לאו איהו אלא בגין למיהוי כגוונא דעלמא עלאה ולמירת דוכתהא ·
בדוכתא אחרא קנאת סופרים אשגיאת חכמתא והכא קנאת סופרים בגין דאית
קלז ב *ספר וספר אשגיאו משיכו דחכמתא (עלאה) לגבייהו *ועכ"ד אפי' יעקב לא אשלים
נ"א ועכ"ד יעקב אשלים כו' לגבייהו כדקא חזי · שאר בני עלמא גרמין דבבו וגרמין פרודא ומגלין עריין דכלא
עריין דעילא ותתא וברזא דא אית רזא דעריין · עריין דאימא וברתא וכלא ברזא חדא ·
מי זאת התקרון אתתן בגין דאינון באחוה וברחימו ובחבורא דרעותא ואקרון אמא
וברתא מאן דגלי עריתהון לית ליה חולקא לעלמא דאתי ולית ליה חולקא במהימנותא.
ת"ח כי יעקב בחר לו יה רזא עלאה לעילא · כיון דאשתלים ואקרי ישראל כדין נסגלתו
נטיל כלא בכל סטרין ונטיל לעילא ונטיל לתתא ואשתלים בכלא · א"ר שמעון הא
ב בשאר אורות תנינן דכד ברא קב"ה עלמא גליף בגליפוי דרזי מהימנותא [ב] גו טהירין ברזין עלאין
מסודות עליונות וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא ברזא דגלופי דשמא קדישא ידו"ד דשליט
כמבואר: באתווי עילא ותתא וברזא דא אשתכללו עלמין עלמא עלאה ועלמא תתאה · עלמא
עלאה אשתכלל ברזא דאת י' נקודה עלאה קדמאה דנפקא מגו דסתים וגניז דלא
ידיע ולא קיימא למנדע ולא אתיידע כלל סליקו דרזא דאין סוף ומגו סתימו דא
ג הכא והוא דמא אל תוקף נהיר נהירו חד דקיק וסתים כליל בגויה כללא דכל נהורין ובההוא נהירו סתים [ג] בטש
סוריקה ביה מאן דלא בטש · נהיר ביה מאן דלא נהיר · וכדין אפיק חד נהירו דאיהו עדונא
משמעותא' אור עליון: לעדונא לאשתעשעא לאתגנזא נהירו דקיק וסתים בגו ההוא נהירו* · וההוא נהירו
(נ"א ברא דאת כ') דאיהו עדונא לעדונא סתים אתקיימו (ס"א אתרקימו) ואשתכללו ביה שית רשימין דלא
ידיען בר לההוא נהורא דקיק כד עאל לאתגנזא עדונא בעדונא נהיר בנהירו · והאי
נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו דחילא ואמתני ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד
עלמא חדא דנהיר לכל עלמין · עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית
רבוא אלף דאינון דיירין וחילין ומשיריין עלאין · וכיון דאפיק לון ואשתכללו כחדא כדין

איהו

איהו חבורא חדא ואינון רזא דאת וי"ו דאתחבר בההוא עלמא סתימאה (כאן חסר) וכדין
כתיב ^כי יעקב בחר לו יה כד נפיק *וי"ו ואשתכלל מגו י"ה כדין ישראל לסגלתו · אמר בני (תהלים קלה) (נ"א וא"ו)
עלמא לא אתייהיבו לון רשו לסלקא הכי אלא לסגולתו אתר דנטיל וכניש כלא ודא איהו
דרגא לתתא ומגו דא נטלין לעילא בסתימו דרעו אבל לא באתגליא כמה דנטיל יעקב
הה"ד ויקחו לי תרומה : * (ספר הנהיר השייך כאן ע' סוף הספר)

ויקחו לי תרומה · רבי יהודה פתח ^מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים
בך נגד בני אדם · האי קרא הא אוקמוה ואתמר · אבל רזא דא הא אוקמיה (תהלים לא)
בוצינא קדישא גו רזין עלאין דרגא עלאה דאיהו רזא דעלמא עלאה אקרי מ"י · דרגא
תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ"ה ותנינן אל תקרי מ"ה אלא מאה בגין
דכל דרגין עלאין באשלמותהון הכא אינון · תו אמאי אקרי מ"ה · אלא אע"ג דמשיכו
עלאה אתמשך לא אתגליא עד דאשתלים הכא דאיהו אתר סופא דכל דרגין סופא
דאשכותא דכלא וקיימא באתגליא ואע"ג דאתגליא יתיר מכלא קיימא לשאלא מ"ה ·
מה חמית מה *ידעת · כד"א ^כי לא ראיתם כל תמונה · ובגין כך מה רב טובך דא (בראשית ג ב) (דברים ד)
איהו יסודא דעלמא דאקרי רב טוב כד"א ^ורב טוב לבית ישראל בגין דהאי איהו רב (ישעיה סג)
טוב · אור קדמאה אקרי טוב סתם והכא כלילן דכר ונוקבא כחדא · אשר צפנת דהאי
אתגניז כגוונא דאור קדמאה דאתגניז ואתטמר · פעלת דהכא איהו אומנותא דכלא
אומנותא דכל עלמא אומנותא דנשמתין ורוחין · ברזא דא עביד קב"ה אומנותא דכל
עלמא ורזא דא ^בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · ברזא דא אתעביד (בראשית א)
משכנא ואתבני דאיהו בדיוקנא דעלמא דלעילא ובדיוקנא דעלמא תתאה הה"ד ויקחו
לי תרומה · לי תרומה תרין דרגין דאינון חד דמתחברן כחדא :

ויקחו לי תרומה וגו' · רבי שמעון ורבי אלעזר ור' אבא ור' יוסי הוו יתבי יומא חד
תחות אילני בבקעתא גבי ימא דגנוסר · אמר רבי שמעון כמה יאה צלא דא
דחפיא עלן מגו אילני ואנן צריכין לאעטרא האי אתר במלי דאורייתא · פתח רבי
שמעון ואמר ^אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון · האי קרא הא אוקימנא לי' (שיר ג)
ואתמר · אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקודשא בריך הוא
קרא ליה גנתא דעדן דאיהו נטע ליה לנהנאתיה וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו
אינון נשמתין דצדיקייא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה אינון נשמתין דלית לון גופא
בהאי עלמ' כלהו סלקין ומתעטרן תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה
דאקרי *נעם יי' ותמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא · אפרסמון דא (תהלים כז ב)
היכלא עלא' טמירא גניזא · אפריון דא היכלא דלתתא דלית ביה סמך עד דאסתמיך (נ"א
דאתמשך) מגו היכלא עלאה · ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי כגוונא דא
את ם (ס"א מ"ם) סתימאה · מה בין האי להאי · אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה
גו *נקודה עלא' לעילא · כדין איהי קיימא בדיוקנא *דאת סמך סתים בגויה ואתגניז (נ"א נקודא) (נ"א דא)
ביה לסלקא *לעילא ובשעתא דנחתא ויתבא רביעא על בנין לאת' ינקא לון כדין איהי (עיין קפ א)
קיימא בדיוקנא דאת ם רביעא סתימא גו ארבע סטרין דעלמא · ועל דא · דא איהו

אפרסמון

אפרסמון ודא הוא אפריון · ובאתר תרין אתון ש"מ קיימא י' ברזא דברית (ס"א רזא
דברית דאתגניז בגויה) דאיהו זמין לנטלא הולא רזא דאינון מאה ברכאן שתין
וארבעין · שתין לקבל שית סטרין דנפקי מאת ס' · ארבעין לקבל ד' סטרי עלמ' וכלא
אשלימו למאה · ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא · וע"ד דא
אפרסמון ודא אפריון · אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתין עלאין דלית לון גופא
א לך לך פ"א ע"א: בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא [א] ומתענגי
ד"א נ"ג בענוגא דא עלאה ונשמתין* (דסלקין ונחתין) דאית לון גופא בהאי עלמא סלקין
ויניקין מההוא נהירו דאפריון דא ונחתין · ואלין יהבי ונטלי · יהבי ריחא מאינון
עובדין דכשראן דמשתדלו בהו בהאי עלמא · ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה בגנתא
בראשית כז כד"א [ט]כריח שדה אשר ברכו יי' · ריח דאשתאר ביה בההוא חקלא וכלהו קיימי
בההיא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא · עשה לו המלך שלמה עשה
ב בראשית ז כט ע"א: לו [ב] לגרמיה · ואי תימא הא נשמתין דלדיקיא משתעשען ביה ואת אמרת עשה לו ·
הכי הוא ודאי · בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתין דלדיקיא כלהו קיימא לאשתעשעא
בראשית כט א בהו קוב"ה · המלך *שלמה מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מלכא עלאה (והא אוקמוה)
המלך סתם דא מלכא משיחא דא עלמא דדכורא ודא עלמא דנוקבא · מעצי
הלבנון אינון אילנין נטיען דעקר לון קודשא בריך הוא ושתיל לון באתר אחרא
תהלים קד ואלין אקרון ארזי לבנון כד"א [ט]ארזי לבנון אשר נטע ולא אתבני האי אפריון ולא
אשתכלל אלא בהו · תו מעצי הלבנון אלין שית יומין דבראשית דכל יומא ויומא
מסדר בהאי אפריון סדורא דאתחזי ליה · **סדורא** קדמאה אתנגיד מסטרא
דימינא אור קדמאה [ג] דאתגניז ואתנטיל מסטרא דימינא ועאל בהאי אפריון על ידא
דיסודא חד ועביד ביה שמושא · לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דהאי
בראשית א אור ודא הוא רזא דכתיב [ט]יהי אור ויהי אור · כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי
אור לא אצטריך קרא למכתב אלא ויהי כן מהו ויהי אור · אלא דההוא אור אפיק אור
אחרא דאתחזי ליה ודא איהו יומא קדמאה מאינון עצי הלבנון · **סדורא** תניינא
אתנגיד מסטרא דשמאלא פריסו דמיא בנגידו דאשא תקיפא ואתנטיל מסטרא דשמאלא
ועאל בהאי אפריון ועביד ביה שמושא ואפריש בין מיין דבסטר ימינא ובין אינון
מיין (דבסטר שמאלא) לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דיליה ודא איהו
רזא דכתיב בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן ודא
איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון · **סדורא** תליתאה אתנגיד מסטרא
דאמצעיתא ומסטרא דימינא *חד יומא תליתאה דעביד שלמא בעלמא ומתמן
אתמשיכו איבין לכלא ודא עביד שמושא בהאי אפריון ואפיק זינא לזיניה זינא לעובדין
סגיאין זינא דאתחזי ליה וכל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין · ואשתאר דיוקניה תמן
ואפיק זינא ההוא אפריון כההוא גוונא ממש ודא איהו יומא תליתאה דאתכליל מבי' סטרין
מאינון עצי הלבנון · **סדורא** רביעאה אתנגיד ואתנהיר נהירו דשמשא לאנהרא
להאי אפריון גו חסוך דיליה ועאל ביה לאנהרא ולא עביד ביה שמושא עד יומא
חמשאה דאפיק האי אפריון ההוא שמושא דנהירו דעאל ביה ביומא רביעאה
ואפיק ההוא אפריון בההוא גוונא ממש דההוא נהירו ודא איהו יומא
רביעאה חד מאינון עצי הלבנון · **סדורא** חמישאה אתנגיד חד משיכו דרחישו
דמיא

ג שנמשך וניטל מצד הימין וכן הולך ומגלה מצד בשמאל עד כלות פעולות כל ספירת הבנין אל האפריון וע' מאמר זה בפרדס בשער טעם האצילות פ' ששי:

ס"א ומסטרא דשמאלא

דמיא ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו דסיהרא דיומא רביעאה ועביד בהאי אפריון
שמושא ואפיק זינין לזיניה אינון דאתחזי בההוא גוונא ממש והאי יומא שמש ההוא
שמושא יתיר מכל שאר יומין· וכלא תליא עד יומא שתיתאה דאפיק אפריון כל מה
דהוה גניז ביה דכתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו' ודא איהו יומא חמישאה חד
מאינון עצי הלבנון: **סדורא** שתיתאה דא איהו יומא דאתקין כל האי אפריון
ולית ליה תקונא ולית ליה תקפא בר מהאי יומא· כד אתא האי יומא אתתקן האי
אפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמה [א] עולימתן שפירן בחיזו אינון דאתחזון
למיתב בהיכלא דמלכא· אוף איהו אתתקן בשפירו כל שאר יומין דהוו בקדמיתא
ואתקין לון בתיאובתא חדא ברעותא בחדוא תקונא לעילא ותתא· כדין אתקדש האי
אפריון בקדושין עלאין ואתעטר בעטרוי עד דסליק בסליקו דעטרא דנייחא ואקרי
שמא עלאה שמא קדישא דאיהו שבת נייחא דכלא תיאובתא דכלא דבקותא דכלא
דעילא ותתא כחדא וכדין כתיב אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון· אמר שיר ג
רבי שמעון מאן דזכי בההוא אפריון זכי בכלא זכי למיתב בנייחא דצלא דקב"ה כד"א
בצלו חמדתי וישבתי· והשתא דיתיבנא בצלא דנייחא דא אית לן לאסתכלא דלא שם ב
יתבינן אלא בצלא דקב"ה גו ההוא אפריון ואית לן לאעטרא האי אתר בעטרין עלאין
עד דיתעטרון אילני דההוא אפריון למיתי עלן בצלא אחרא· פתח רבי שמעון
ברישא ואמר: **ויקחו** לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי·
ויקחו לי האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקב"ה אצטריך דלא
ישתדל ביה בריקניא ובמגנא אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות
כפום חיליה והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא
דקב"ה כד"א איש כמתנת ידו וגו'· ואי תימא הא כתיב לכו שברו ואכלו ולכו שברו דברים טז
בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב דהא איהו במגנא (ואשתדלותא בלא כסף) ואיהו ישעיה נה
אשתדלותא דקב"ה אלא אשתדלותא דאורייתא כל מאן דבעי זכה בה אשתדלותא
דקוב"ה למנדע ליה כל מאן דבעי זכי ביה בלא אגרא כלל אבל אשתדלותא דקב"ה
דקיימא בעובדא אסיר לנטלא ליה למגנא ובריקניא בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל.
לאמשכא עליה רוחא דקדשא אלא באגר שלים· [ב] בספרא דחרשי דאוליף אשמדאי
לשלמה מלכא כל מאן דבעי לאשתדלא לאעברא מניה רוח מסאבא ולאכפייא רוחא
אחרא· ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה בעי למקני ליה באגר שלים בכל מה
דיבעון מניה בין זעיר בין רב בגין דרוח מסאבא איהו אזדמן תדיר במגנא ובריקניא
ואזדבן בלא אגרא ואגים לבני נשא למשרי עלייהו ומפתי לון לדיירא עמהון בכמה
פתויין· בכמה ארחין סטי לון לשואה דיוריה עמהון ורוח קודשא לאו הכי אלא
באגר שלים ובאשתדלותא רב סגי ובאתדכאותא דגרמיה ובאתדכאותא דמשכניה
וברעותא דלביה ונפשיה· ולואי דיכיל למרווח ליה דישוי מדוריה עמיה.
ועכ"ד דיהך בארח מישר דלא יסטי לימינא ולשמאלא ואי לאו מיד אסתלק
מניה ואתרחק מניה ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא ועכ"ד כתיב ויקחו
לי תרומה· מאת כל איש מההוא דאקרי איש דאתגבר על יצריה וכל מאן
דאתגבר על יצריה אקרי איש· אשר ידבנו לבו מאי אשר ידבנו לבו· אלא
דיתרעי

א נערות יפות שהם היכלות ויינק שמש קאוות למטה מהעטרות וכו' מבוארים בפ' ויקהל ופקודי:

ב בספר שמ' כל מיני כשופי' שלמד שלמה מאשמדאי:

(תהלים כז) (שם עג) (משלי טו) (רות ג) דיתרעי ביה קב"ה כד"א לך אמר לבי צור לבבי · וטוב לב · וייטב לבו · כלהו
בקב"ה קאמר · אוף הכא אשר ידבנו לבו מניה תקחו את תרומתי דהא תמן אשתכח
ואתו באתר אחרא . ומנא ידעינן דהא קב"ה אתרעי ביה ושוי מדוריה ביה · כד חמינן
דרעותא דההוא בר נש (בחדוה ברעותא דלבא) למרדף ולאשתדלא אבתריה דקב"ה
בלביה ובנפשיה וברעותיה · ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא · כדין בעינן למקני
ההוא בר נש בכסף שלים (ולאשתדלא אבתריה) לאתחברא בהדיה ולמילף מניה ועל דא
קדמאי הוו אמרי וקנה לך חבר באגר שלים בעי למקני ליה בגין למזכי בשכינתא · עד
הכא בעי למרדף בתר זכאה ולמקני ליה · אוף הכי ההוא זכאה בעי למרדף בתר
חייבא ולמקני ליה באגר שלים בגין דיעבר מניה ההוא זוהמא ויתכפיא סטרא אחרא
ויעביד לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה ודא איהו שבחא דיסתלק ביה
יקרא דקב"ה יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא · מאי טעמא בגין
דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקב"ה ועל דא כתיב באהרן
(מלאכי ב) ורבים השיב מעון · וכתיב בריתי היתה אתו · תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא
(שם) (ותב לגביה) ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סליקין מה
(א להכניע כח הקליפות תחת כח הקדושה) דלא אסתלק הכי בר נש אחרא · גרים א לאכפייא סטרא אחרא · וגרים דאסתלק
קב"ה ביקריה · וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא ועל האי בר נש
כתיב בריתי היתה אתו החיים והשלום · וזכי למחמי בנין לבנוי וזכי בהאי עלמא וזכי
לעלמא דאתי כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · עאל
(תהלים קיב) (ס"א בהליכה) *בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה · ועל דא כתיב גבור בארץ יהיה זרעו דור
ישרים יבורך · הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד · זרח בחשך אור לישרים וגו'
(ב בחדר העליון) ב באדרא עלאה קיימין תלת (סטרי) גוונין · ואינון להטין גו שלהובא חדא וההוא
שלהובא נפקא מסטרא דדרום דאיהו ימינא · ואינון גוונין מתפרשן לתלת סטרין ·
חד סליק לעילא · וחד נחית לתתא וחד דאתחזי וגניז בשעתא דמשא נהיר :

גוונא חדא ההוא דסליק לעילא נפקא · וההוא גוונא איהו גוון חוור יתיר מחוורו
אחרא ועאל בההוא שלהובא ואשתקע זעיר ולא אשתקע וקיימא ההוא גוון
לעילא על רישא דההוא אדרא · ובשעתא דישראל עאלין לבי כנשתא ומאן דאתכון כד
מטאן לגאל ישראל וסמכין גאולה לתפלה כדין האי גוון חוור אסתלק על רישא דאדרא
ואתעביד ליה כתרא (דקיימא) וכרוזא נפיק ואמר זכאין אתון עמא קדישא דעבדי
(ישעיה לח) טוב קמיה דקב"ה ורזא דא והטוב בעיניך עשיתי *דסמיך גאולה לתפלה · בגין
(איתי רנח ב) (קנו ב) דהא בההיא שעתא דמטו לתהלות לאל עליון דסליק האי גוון על רישא דההוא *אדרא
אתער האי צדיק לאתחברא באתר דאצטריך ברזא בחביבו בחדוה ברעותא · וכל
שייפין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא אלין באלין עלאין בתתאין ובוצינין כלהו נהרין
(שם ג) ומתלהטין וכלהו קיימא בחבורא חדא בהאי צדיק דאקרי טוב כד"א אמרו צדיק
כי טוב ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא כדין כלא בלחישו עילא ותתא בנשיקין
דרעותא וקיימא מלה בחבורא דבי אדרא · כיון דמטו לשים שלום כדין
עביד שמושא ההוא נהר דנפיק מעדן באדרא דא וכדין בעיין כלא לנפקא
מקמי מלכא ולא אצטריך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן ולא למשאל שאלתין

אלא אצטריך למנפל על אנפין · מ"ט בגין דהכיא שעתא שעתא דשמושא הוי ובעי כל בר נש [א] למכסף מקמי מאריה ולחפיא אנפוי בכסופא סגי ולאכללא נפשיה בההוא שמושא דנפשין דאתכליל ההוא אדרא מעילא *ומתתא בנפשין ורוחין · כדין גוון אחרא דנחית לתתא קאים ואחיד בשפולי דהאי אדרא וכרוזא נפיק וקארי ואמר עלאין ותתאין אשגחו שהדותא מאן איהו דעביד נפשאן וחכי לחייביא ההוא דעטרא (ס"א דאתחזי לאעטרא ליה בעטרא) דמלכותא על רישיה ההוא דאתחזי לאעלא השתא קמי מלכא ומטרוניתא דהא מלכא ומטרוניתא *שארי עליה · כדין אזדמן תרין סהדין מאינון עיני יי' דמשטטי בכל עלמא וקיימין בתר [ב] פרגודא וסהדן סהדותא דא ואמרי הא אנן סהדין על פלניא בר פלניא · זכאה חולקיה דהא אבוי ידכר בגיניה לטב דא איהו עביד נפשן לתתא נפשאן דחייביא דהוו מסטרא אחרא · כדין אתיקר קב"ה בחדוא שלימתא ·

ביה שעתא אזדמן *חד ממנא דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא ברזא דשמושא דאהון דאתקרי ברזא יהודי"עם בכתרא דשמושא דשמא קדישא · ורמיז קב"ה לההוא ממנא ואייתי דיוקניה דההוא ב"נ דעביד נפשאן דחייביא וקאים ליה קמי מלכא ומטרוניתא · והנא אסהדנא עלי שמיא וארעא דבהכיא שעתא מסרין ליה לההוא דיוקנא · דהא לית לך כל צדיקא בהאי עלמא דלא חקיק דיוקניה לעילא תחות ידא דההוא ממנא ומסרין בידיה ע' מפתחן דכל גנזיא דמאריה בהו · כדין מלכא בריך לההוא דיוקנא בכל ברכאן דבריך לאברהם כד עבד נפשאן דחייביא · וקב"ה רמיז לד' משריין עלאין ונטלין לההוא דיוקנא ואזלין עמיה ואיהו עאל לע' עלמין גניזין דלא זכי בהו בר נש אחרא בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא · ואלמלא הוו ידעי בני נשא כמה תועלתא וחכו (גרמי לצדיקיא) וחכאן בגינייהו כד זכו להון הוו אזלו אבתרייהו ורדפי לון כמאן דרדיף בתר חיין · [ג] מסכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין לאו איהו כמאן דזכי בחייביא · מה בין האי להאי אלא מאן דאשתדל בתר מסכנא איהו אשלים חיין לנפשיה וגרים ליה לאתקיימא וזכי בגיניה לכמה טבאן לההוא עלמא · ומאן דאשתדל בתר חייביא איהו אשלים יתיר · עביד לסטרא אחרא דאלהים אחרים דאתכפיא ולא שלטא ואעבר ליה משלטנותיה · עביד דאסתלק קב"ה על כורסי יקריה · עביד לההוא חייבא נפשא אחרא · זכאה חולקיה :

גוונא אחרא דאתחזי ולא אתחזי בשעתא דמטאן ישראל לקדושה דסידרא כדין האי גוונא דגניז נפיק בגין דהאי איהו קדושתא דקא מקדשי ישראל יתיר על מלאכי עלאי דאינון חברים בהדייהו · והאי גוונא נהיר ואתחזי בשעתא דישראל מקדשי קדושתא דא *עד דמסיימי ישראל בגין דלא ישגחון מלאכים עלאין ויעטימו לון לעילא ולא יקטרגון עלייהו · כדין כרוזא נפיק ואמר עלאין ותתאין אליתו מאן איהו גם רוחא במלי דאורייתא מאן איהו דכל מלוי בגין למגבה במלי דאורייתא · בגין דתנינן דב"נ בעי למהוי שפיל בהאי עלמא במלי דאורייתא דהא לית גבהו באורייתא אלא בעלמא דאתי·בקדושתא דא בעינן לאסתמרא ולאגנאה לה ביננא בגין דנתקדש גו קדושה בריש וכסופא יתיר מאינון קדישן דאמרי בהדן מלאכי עלאי · קדושה דאנן מקדשי בשבחא דאנן משבחן למלאכי עלאי ובגין שבחא דא שבקין לן למעאל גו תרעי עלאי ועל דא אנן אמרין קדושא דא

בלשון

א לאתכניע לפני אדוניו ית' לומר תחנון בנפילת אפים: ר ב

(נ"א שליט)

ב מתילה :

קמב ב

ג צדקה לעני מזכה לבני אדם טובות הרבה שבילו מפ"א לכתתכרין לרפא כמבואר :

נ"א דהא מקיימי ישראל עד לא ישגחון וכו'

בלשון הקדש ושבקין לן ברחימו למיעל תרעין דלעילא מגו דאנן משבחין לון בסדורא
דלהון (ס"א דילן) · ובגין כך אנן נטלין קדושן יתיר ועאלין תרעין עלאין · ואי תימא
דמאותא היא · לאו הכי · אלא מלאכי עלאי אינון קדישין יתיר מינן ואינון נטלי
קדושה יתיר ואלמלא דאנן נטלין ומשכין עלן קדושאן אלין לא ניכול למיהוי חברים
בהדייהו ויקרא דקב"ה לא ישתלים עילא ותתא בזמנא חדא · ועל דא אנן משתדלין
למהוי עמהון חברים ויסתלק יקרא דקב"ה עילא ותתא בזמנא חדא · קדושה די
נלג ג בסופא איהי תרגום כמה דאוקימנא ודא אפילו *יחיד יכיל לומר לה אינון מלי דתרגום
אבל מלין דלשון הקדש דקדושה לאו אינון אלא בעשרה · בגין דלשון הקדש שכינתא
מתחברא בהדיה · וככל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהו אלא בעשרה דכתיב
ויקרא כב [ו]ונקדשתי בתוך בני ישראל וגומר בני ישראל אינון לשון הקדש ודאי ולא שאר עמין
דאית לון ליש[ן] אחרא · ואי תימא הא קדושתא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו
ביחיד · ת"ח קדושתא דא לאו איהו כשאר קדושאן דאינון מסלסין · אבל קדושתא
דא איהי סלקא בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותברא מנעולין
א חותמות של [א] וגושפנקן דפרזלא וקליפין בישין (ס"א ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקב"ה יתיר
ברזל וכס משבחא אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכולא מ"ט בגין דאיהו גרים לאתכפייא סטרא
ב' ליפות שכם אחרא ולאסתלקא) לאסתלקא יקרא דקב"ה על כלא ואנן בעינן למימר לה בלישנא
כמאמ"ל של ברזל דסטרא אחרא ולאתבא בחילא תקיף אמן יהא שמיה רבא מברך בגין דיתבר חילא
בינינו לבין דסטרא אחרא ויסתלק קב"ה ביקריה על כולא · וכד אתבר בקדושתא דא חילא
לבינו דבשמים דסטרא אחרא קב"ה אסתלק ביקרי' ואדכר לבנוי ואדכר לשמיה · ובגין דקב"ה אסתלק
ומעלת הק"ש ביקריה בקדושתא דא לאו איהי אלא בעשרה · ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא
כוח לגלות אתכפיא ואתתבר חיליה ואסתלק יקרא דקב"ה ותבר מנעולין וגושפנקן ושלשלאן תקיפין
שבחו יתברך וקליפין בישין ואדכר קב"ה לשמיה ולבנוי · זכאין אינון עמא קדישא דקב"ה יהב לון
למעלה ולשבר אורייתא קדישא למזכי בה לעלמא דאתי · אר"ש לחברייא זכאין אתון לעלמא דאתי ·
כל הקליפות וכיון דסדרין מלין דכתרא דמלכותא עלאה אימא אנא בגינייכו (נ"א בגווייכו) וקב"ה
כולם : יהיב לכון אגרא בההוא עלמא · וההוא הבל דפומייכו יסתלק לעילא כאילו אתון
מתערין מלין אלין · פתח ואמר : **וזאת** התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת·
ב כי תשא קפד ע"ב : האי קרא איהו לסטרא עלאה ואיהו לסטרא תתאה · איהו לסטרא עלאה [ב] בסטרא
דקדושה · ואיהו לסטר' תתאה בסטר' אחרא · ת"ח כד ברא קב"ה עלמא שארי למברי
מסטר' דכספא דאיהו ימינא בגין דההוא כספא הוה מלעילא · ובעובדא דמשכנא דאיהו
כגוונא דילי' · שארי מסטר' דשמאלא ולבתר מסטרא דימינא · בגין דמשכנא מסטרא
דשמאלא הוה ועל"ד שארי הכא מסטרא דשמאלא והתם מסטרא דימינא · זאת
תהלים נה התרומה וגומר · וכתיב ערב ובקר וצהרים וגומר האי קרא אוקמוה ואתמר אבל
הכא עדן עדנין הוא דצלותא דכל יומא · וחברייא אתערו בהני תלת זמנין ערב
דא היא אספקלריאה דלא נהרא · ובקר דא היא אספקלריאה דנהרא · וצהרים
(לאו האי אתר דאקרי אסך אלא אתר איהו דקיימא בין האי להאי אבל זמנא
דצלותא דמנחה) אתר דאתקרי אסך איהו דאחיד בערב וקיימא דא עם דא · ומה
דאתמר צהרים דאיהו תוקפא דשמשא ליפני מעליא נקט· והכי איהו ארחא לבר נש אוכס

קדאן

קרא לון ליה חוור וליבנא מטליא נקט ולזמנין לחוור קרא ליה אוכם דכתיב [י] כי אשה במדבר יב
כושית לקח · [ד] הלא כבני כושיים אתם לי וגו׳ · ערב דא צלותא דערבית · ובגין עמוס ט
דבערב דא אתערב ביה סטרא אחרא דחשיך נהוריה ושלטא בליליא שוו ליה רשות ולית
ליה זמן קבע *אמורין ופדרין מתאכלין בההוא זמנא ומכאן אחזו כמה חבילי טהירין קמ״ג א
דנפקין ושלטין בליליא · ואי תימא אי הכי הא תנינן דכל אינון מארי סטרא אחרא קס״ב א
דרוח מסאבא לא שלטי *בארעא קדישא · והא מתערי לון ישראל בההוא ואסיר לאתערא קמ ב
לון לשריא על ארעא · קדישא אלא בליליא ההוא תננא סליק · ולא סליק כגוונא
דקרבנא אחרא דהוה [א] סליק תננא בארח מישר · והכא הוה סליק ההוא תננא לאחד א שה״ש עשו
נוקבא דלפון דתמן כל מדורין דרוחין בישין · וכיון דההוא תננא סליק *ועקים ארח קמ״א א רמ״ב ב
לההוא סטרא כלהו הוו מתזנין וקיימין ועאלין בדוכתייהו ולא הוו נפקין ושלטין
בעלמא · חד ממנא קיימא לההוא סטרא על ההוא נוקבא דלפון בכל אינון [ב] חבילי ב חיילו׳ לורות
טהירין סנגירי״א שמיה ובשעתא דההוא תננא עקים ארחיה וסליק ההוא ממנא ושתין אל״חי הדין
אלף רבוא אחריין אחרנין כלהו מתעתדן לקבלא ליה ולאתזנא מניה וקיימין בההוא שמתפשטים
נוקבא ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי ודא איהו רזא דכתיב [ט] ואם תלכו עמי קרי בעולם : ויקרא כו
וגומר וכתיב והלכתי עמכם בחמת קרי בההוא רוגזא דנפיק מפתחא דקרי · ואלין
אינון דמשטטי בליליא *ובשעתא דנשמתין נפקין לסלקא לאתחזאה לעילא אלין נפקין רס״ד א
ומקטרגן לון ולא יכלין לסלקא ולאתחזאה לעילא בר אינון חסידי קדישין עליונים רס״ו א
דאינון בקען רקיעים ואוירים וסלקין · ואלין חבילי טהירין נפקין ומודיעין מלין כדיבין
לבני נשא ואתחזיין לון בדיוקנין אחרנין וחייכאן בהו עד דאושדין זרעא ואקרון מאריהון
דקרי בגין דאינון דנפקין מפתחא דקרי גרמי לון ובשעתא דמתאכלי אמורין ופדרין
ההוא תננא הוה רוי לון וזן לון כפום יקרא דלהון הכי מזונא דילהון מה דאתחזי לון ·
ובהאי לא נפקן ולא משטטי בארעא קדישא · ערב כד״א [י] וגם ערב רב עלה אתם דכל שמות יב
אינון חבילי טהירין אינון מתערבי בשולטנו דליליא ועי״ד לא שויוהא חובא לצלותא
דערבית דלית מאן דיכיל לאתקנא לה כיעקב דאיהו הוה מארי (מדכי) משכנא ומתקן
ליה כדקא יאות · ואע״ג דאיהו רשו · צלותא דא איהו לאגנא עלן מגו פחד בלילות
מגו פחד דכמה סטרין פחד דגיהנם דהא בההיא שעת׳ טרדי לחייביא בגיהנ׳ על חד תרין
מבימאמא · ובג״כ מקדמי ישראל למימר והוא רחום דאיהו בגין פחד דגיהנם · ובשבת
דלא אשתכח פחד דינא דגיהנם ולא דינא אחרא אסיר לאתערא ליה דאתחזי דהא
לית רשו לשבת לאעברא דינא מעלמא · ופחד דקטרוגא דנשמתין כד בעאן לסלקא לעילא
לאתחזאה קמי מאריהון · ובג״כ אנן מקדימים שומר את עמו ישראל לעד אמן · פחד
דכמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא ואית לון רשו לנזקא למאן דנפיק מתרע ביתיה
לבר ובג״כ אנן מקדימי׳ ושמור צאתנו ובואנו · ועל כל דא מגו דאילו דכל דא אנן מפקידינן
גופין רוחין ונשמתין למלכותא עלאה די שולטנו דכלא בידהא · ועל דא צלותא דערבית בכל
ליליא ולילא · כשתא דקרבנין ומדבחן לא אשתכחו אנן עבדינן כל תיקונין דאנן עבדין על
רזא דנא · בפלגו ליליא כד רוח צפון אתער בטש בכל אינון מדורין דרוחין
בישין ותבר חד [ג] (סגרא תקיפא) *סטרא אוחרא ועאל ושאט לעילא ותתא וכל אינון ג כל״ג חזו
חבילי לז א :

חבילי טהירין עיילין לדוכתייהו ואתבר חילייהו ולא שלטין · וכדין קודשא ב"ה עאל
לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן והא אתמר · כד אתי צפרא נהורא דדרגא דשלטא
בליליא אתגניז מקמי נהורא דיממא כדין בקר שלטא ואתעבר שולטנו דערב (וכדין) האי
בקר איהו בקר דאור קדמאה · האי בקר אשלים טיבו לעלמין כלהו · מניה אתזנו עלאין
נז א ותתאין · האי אשקי לגנתא האי איהו נטירו דכל עלמא · הכא רזא ליודעי מדין · *מאן
קיב ב דבעי למיפק לארחא א יקום בנגהא ויסגח באסתכלותא לפום שעתא לסטר *מזרח ויחמי
א יעמד בבקר בעת שמחה"ל להאיר : כהיזו דאתוון ב דבטשי ברקיעא דא סליק ודא נחית ואלין איגון נליצו דאתוון דאתברון בהו
ב שמים ומתנוצצים ברקיע שמש בולטים לחוץ שמיא וארעא אי איהו ידע ברזא דאינון אתוון דאינון רזא דשמא קדישא דארבעין ותרין
אתוון וידכר לון כדקא חזי ברעותא דלבא יחמי גו נהירו דנגהא דרקיעא שית יודי"ן
תלת לסטר ימינא ותלת לסטר שמאלא · ותלת ווין דסלקין ונחתין ונגלי ברקיעא
ואינון אתוון דברכת כהנים · וכדין יצלי צלותיה ויפוק לארחא ודאי שכינתא אקדימת
עמיה זכאה חולקיה · כד אתי האי בקר עמודא חד נעיץ בסטר דרום לגו מתיהו
קפד ב דרקיעא דעל גבי גנתא · בר מההוא עמודא דאיהו *נעיץ באמצעו דגנתא · ועמודא
ויחי ריט א דא איהו נהיר *בנהירו דתלת גוונין מרקמא דארגוונא · בההוא עמודא קיימא צפרא
חדא בההוא צפרא אתעתדו תלת צפרין מתערין לצלותא לשבחא · פתח חד ואמר
תהלים קיג פהללויה הללו עבדי יי' הללו את שם יי' · פתח תניינא ואמר יהי שם יי' מבורך מעתה
ועד עולם · פתח תליתאה ואמר ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי' · כדין כרוזא
קדיש וקרי אתעתדו קדישי עליונין אינון דמשבחן למאריהון אתתקנו בשבחא דיממא
כדין אתפרשן יממא מן ליליא · זכאה חולקיה מאן דקם בצפרא מגו תושבחתא דאורייתא
ישעיה כא (נ"א גלותא) דלעי בליליא · בההוא זמנא *צלותא דצפרא · כתיב פאמר שומר אתא בקר וגם לילה
אם תבעיון בעיו שובו אתיו האי קרא אוקמוה ליה על גלותא דישראל דיתבי גו בני
שעיר וישראל אמרי לקב"ה שומר מה מלילה מה הכא עלן מן גלותא דא דדמי
לחשוכא דליליא · מה כתיב אמר שומר דא קב"ה אתא בקר כבר נהירנא לכו בגלותא
דמצרים ואסיקנא לכו וקריבית יתכון לפולחני ואורייתא יהבית לכון בגין דתזכון לחיי
עלמא שבקתון אורייתי וגם לילה אעילנא לכו בגלותא (ס"א דבבל ואסיקנא לכו
שבקתון אורייתי כמלקדמין אעילנא לכו בגלותא) כמלקדמין · אם תבעיון בעיו כד"א
שם לד פדרשו מעל ספר יי' וקראו ותמן תשכחון במה תליא גלותא דילכון וגאולה דילכון וכד
תבעיון בה היא תימא ותכריז קמייכו · שובו אתיו · שובו בתשובה שלימתא ומיד
נ"א וכרוזא דהאי קרא אתיו ואתקריבו לגבאי · *ובהאי קרא כתיב משא דומה · ורזא דא בשית דרגין
(בשמשא ארמין) דנבואה אתמר לנביאי · במחז"ה · בחזו"ן · בחזיו"ן · בחזו"ת · בדב"ר ·
במש"א · וכלהו חמשא כלהו כמאן דחמי בתר כותלא ההוא נהירו דנהורא ומנהון כמאן
דחמי נהורא דשמשא מגו עששית · אבל משא הוי כד מטי ההוא נהורא בטורח
במדבר יא סגי ואיטרח מלה עלוי דלא יכיל לאתגלייא ליה כד"א פלשום את משא כל
העם הזה עלי ובג"כ משא · והכא משא דומה טורח סגיאה דלא יכיל
לאתגלייא ואיהו נבואה בלחישו וקיימא בלחישו · אלי קורא משעיר הכא לא
אתגלייא מאן אמר אלי קורא משעיר · אי קב"ה אי נביאה מהימנא אבל נבואה
דא ודאי קיימא בלחישו גו רזא דמהימנותא עלאה ומגו רזא סתימאה נביאה
מהימנא אמר דליה הוה קרי קלא דרזא דמהימנותא ואמר אלי קורא משעיר
כד"א

כד"א °וזרח משעיר למו ולא כתיב זרח לשעיר בגין דרזא דמהימנותא הכי איהו דברים לג
דרגין מגו דרגין אלין פנימאין מאלין קליפה גו קליפה ומוחא גו מוחא · והא אוקימנא
דכתיב °והנה רוח סערה באה מן הצפון הא דרגא חד · ענן גדול הא דרגא אחרא · יחזקאל א
ואש מתלקחת הא דרגא תליתאה · ונוגה לו סביב הא דרגא רביעאה · ולבתר
ומתוכה כעין החשמל . ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות · הא דרגין גו *מדרגין . נ"א דרגין
אוף הכא כד אתגלייא קב"ה לישראל לא אתגלייא אלא מגו דרגין אלין · מסיני בא
דרגא דהוה טמירא יתיר . ולבתר אצטריך לאתגלייא · ואמר וזרח משעיר הא דרגא
אחרא דאיהו באתגלייא יתיר קליפה דשריא על גב מוחא ולבתר הופיע מהר פארן הא
דרגא אחרא · ולבתר ואתה מרבבת קדש דא שבחא דכלא דאף על גב דאתגלייא מכל
אלין דרגין מההוא אתר דהוא עקרא דכלא שרי לאתגלאה מניה . מאן אתר איהו ·
מרבבות קדש איהו איינון דרגין עלאין לעילא (לעילא) אוף הכא אלי קורא משעיר
מההוא דרגא דקאמרן דאתדבק לעילא · שומר מה מלילה שומר מה מליל · שומר
דא מטט"רון (שומר ישראל) וכתיב °ושומר אדניו יכובד ודא רזא דשלטא בליליא · מה משלי כז
מלילה שומר מה מליל מה בין האי להאי · אלא כלא חד אבל בחולקא דא שלטא
סטרא אחרא · ובחולקא דא לא שלטא כלל · ליל אצטריך לנטורא דכתיב °ליל *שמורים שמות יב
הוא ועל דא חסר ה' ודא איהו כד עאל ליליא עד דאתפלג . מפלגו ליליא ולהלאה מב
שלטא לילה בה' דכתיב ויהי בחצי הלילה · הוא הלילה הזה · °ולילה כיום יאיר וגו' · תהלים קלט
ובגין כך שומר מה מלילה שומר מה מליל · אמר שומר אשכחנא בספרא דאדם מה
בין ויאמר לאמר · ויאמר לעילא ואמר לתתא · ואל משה אמר · מאן *אמר שומר דא קסד א
מטטרון אתא בקר דא צלותא דשחרית דאיהו שלטנו דיממא ההוא דשליט על ליליא ·
ואי תימא דאיהו אתי בלחודוי ואתפרש דכר מנוקבא הא כתיב וגם לילה תרוייהו כחדא
ולא *מתפרשין דא מן דא לעלמין · וקלא דא קרי במלין אלין אתא בקר וגם לילה ז א
תרוייהו זמינין לגבייכו . מכאן ולהלאה אם תבעיון בעיו · אם תבעון בעותכון בצלו
קמי מלכא קדישא בעיו בצלו ובעו בעותכון ותובו לגבי מאריכון · אתיו כמאן דזמין
לקבלא לבנוי ולרחמא עלייהו · אוף הכי קב"ה בקר וגם לילה · קרא ואמר אתיו ·
זכאה עמא קדישא דמאריהון בעי עלון וקרא לון לקרבא לון לגביה כדין עמא קדישא
בעאן לאתחברא ולאעלא בבי כנישתא · וכל מאן דאקדים בקדמיתא אתחבר
בשכינתא בחבורא חדא · תא חזי ההוא קדמאה דאשתכח בבי כנישתא (ואוריך בבי
כנישתא) זכאה חולקיה דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדי שכינתא ודא איהו רזא
°ומשחרי ימצאנני דא סליק בסליקו עלאה · ואי תימא הא תנינן בשעתא דקב"ה אתי משלי ח
לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס · ואת אמרת ההוא חד דאקדים
אתחבר בשכינתא וקיימא בדרגא דצדיק · אלא* א כמלכא דשדר לכל בני מתא נשא קנו א
דישתכחון עמיה ביום פלן בדוך פלן · עד דהוו מזמני גרמייהו איינון בני מתא א משל למלך וכו' והוא
אקדים חד ואתא לההוא אתר · בין כך ובין כך אתא מלכא אשכח לההוא מבואר :
בר נש דאקדים תמן אמר ליה פלן בני מתא אן איינון · אמר ליה מארי
אנא אקדימנא מנייהו והא איינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא כדין טב בעיני
מלכא ויתיב תמן בהדיה ואשתעי עמיה ואתעביד רחימא דמלכא · בין כך

ובין כך אתו כל עמא ואתפייס מלכא עמהון ושדר לון לשלם · אבל אי אינון בני מתא
לא אתיין וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא לאתזהרא בגינייהו דהא כלהו אתיין
מיד כעיס ורגיז מלכא · אוף הכא כיון דחד אקדים ואשתכח בבי כנישתא ושכינתא
אתיא ואשכח ליה כדין אתחשיב כאילו כולהו אשתכחו תמן · דהא דא אוריך לון תמן ·
מיד אתחברת עמיה שכינתא · ויתבי בזווגא חד ואשתמודע בהדיה ואותיב ליה בדרגא
(ישעי' נ) דצדיק · ואי חד לא אקדים ולא אשתכח תמן מה כתיב [ט]מדוע באתי ואין איש ·
ואין עשרה לא כתיב אלא ואין איש לאתחברא בהדאי למהוי גבאי כד"א איש האלהים
למהוי בדרגא דצדיק · ולא עוד אלא דאשתמודע בהדיה ושאיל עלוי אי יומא חד לא אתי
(שם) כמה *דאוקימנא דכתיב [י]מי בכם ירא יי' שמע בקול עבדו והא אתערנא בהאי דכתיב
אלי קורא משעיר דהא דרגא בתר דרגא · דרגא גו דרגא ההוא שומר קורא בחילא בכל
יומא ויומא · ודא איהו שמע בקול עבדו · עבדו דא מטטרון · ובגין כך זכאה איהו
מאן דאקדים לבי כנישתא לסלקא בההוא דרגא עלאה דקאמרן · כד אתי צפרא
וגבורא אשתכחו בבי כנישתא בעו לאשתכחא בשירין ותושבחן דדוד והא אוקימנא דסדורא
איהו לאתערא רחימו לעילא ותתא לאתתקנא תקונין ולאתערא חדוה דהא בגין דא
ליואי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא באינון שירין ותושבחן · ומאן דמשתעי
בבי כנישתא במילין דחול ווי ליה דאחזי פרודא ווי ליה דגרע מהימנותא · ווי ליה
דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דהא לית (ליה) אלהא ולא אשתכח תמן (ולית ליה
חולקא ביה) ולא דחיל מניה ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא ·
דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא ·
(א ג' מחנות מלאכים :) כדין מתכנשי [א] תלת משריין דמלאכי עלאי · משרייתא חדא אינון מלאכין קדישין
(עלאין) דקא משבחן לקב"ה בימאמא בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקב"ה בליליא ·
ואחרנין (ס"א ואלין) אינון דקא משבחן לקב"ה ואמרין שירין ותושבחן בהדייהו דישראל
בימאמא · משרייתא תניינא אינון מלאכין קדישין דמשתכחי בכל קדושה וקדושה
(שם ג) דישראל מקדשי לתתא · ובשלטנא דלהון כל אינון דמתערין בכל אינון רקיעין (ס"א
(ב נערות כעלימות ושם שלשה שהם בבינה כסא :) היכלין) בהדיה דצלותא דישראל (ס"א דמיושב) · משרייתא תליתאה אינון *[ב] עולמתן
עילאין · דקא מתתקני עם מטרוניתא ומתקני לה לאעלא לה קמי מלכא ואילין אינון
משירין עילאין על כלהו · וכלהו מתתקני בסדורא דישראל דמתתקני לתתא באינון
שירין ותושבחן ובההיא צלותא דקא מצלו ישראל · כיון דאלין תלת משריין מזדמנן
כדין ישראל פתחי שירתא ואמרי קמי מאריהון · וההיא משרייתא חדא די ממנא
לשבחא למאריהון בימאמא אזדמן עלייהו ואמרי עמהון כחדא באינון שבחי דדוד מלכא
והא אוקימנא מלי · בההיא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבחן דדוד כדין
תושבחת' דשירתא דימא כמה דאוקימ' · ואי תימא האי תושבחתא אמאי איהי בתקונא
בתרייתא בתר שבחי דדוד והא תורה שבכתב אקדימת לתורה שבע"פ ואקדימת לנביאים
(ג"א בשירתא) ואקדימת לכתובים וכמה דאקדימת הכי אצטריך לאקדמא* · אלא מגו דכ"י לא אתתקנת
אלא מתורה שבכתב משום הכי אצטריך לומר לה בשירותא דתקונא והאי
תושבחתא מעליא מכל שאר תושבחן דעלמא · ואיהי לא אתתקנת מכלהו כמה דאתתקנת

מתושבחתא

מתושבחתא דא · ובגין דא איהי סמוך לגאולה דמיושב כמה דאוקימנא · בה שעתא
כד שירתא דימא אתמר מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתרא דזמין קב"ה לאעטרא
למלכא משיחא · וההוא *כתרא גליפא מחקקא בשמהן קדישין כמה דאתעטר קב"ה ח ב
ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא ואטבע לכל משריין דפרעה ופרשוי . בג"ד
בעי ב"נ לשואה רעותיה בהאי שירתא · וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא *זכי למחמי ס י
למלכא משיחא בתקוני ההוא כתרא ובחגירו דזייניה וזכי לשבחא האי שירתא תמן והא
אוקימנא מלי · כיון דמטי ב"נ לישתבח נטל קב"ה ההוא כתרא ושוי ליה קמיה וכ"י
שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה · ואצטריך לאכללא לה [א] בתליסר מכילן א בי"ג מדות
דרחמי עלאי דמנהון אתברכת · ואינון תליסר בוסמין עלאין כד"א [ב] נרד וכרכום קנה עליונות : שיר ד
וקנמון וגומר והכא אינון · שיר · ושבחה · הלל · וזמרה · עוז · וממשלה · נצח ·
גדולה · וגבורה · תהלה · ותפארת · קדושה · הא תריסר · ולבתר לחברא לה
בהדייהו ומ̇ומר ומלכות והוו תליסר בגין דאיהי מתברכא מנייהו · ועל דא אצטריך
בשעתא דאתכלילת בינייהו לשואה לבא ורעותא בהאי ולא לישתעי כלל דלא לפסוק
בינייהו · ואי פסיק בינייהו מתהות גדפי כרוביא נפיק חד שלהובא וקארי בחילא ואמר
פלניא די פסיק גאותא דקב"ה ישתצי ויתפסק דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא כד"א
[ג] ובל יראה גאות יי' · בגין דאלין תליסר אינון גאות יי' · מכאן ולהלאה אל ההודאות כו' ישעיה כו
דא מלכא עלאה דשלמא כולא דיליה · בגין דכל הני שבחן אינון לגבה דכ"י כד משתבחא
במשרייתא דלתתא כד"א שיר השירים אשר לשלמה למלכא דשלמא דיליה · מתמן
ולהלאה [ד] יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל והא אתערנא ביה שם מה
ואתערו חברייא דהני אינון תקונין דעלמא עלאה (אל אדון) א"ל ברוך תקוני דעלמא
תתאה דאינון כ"ב אתוון זעירין בגין דאית *אתוון רברבן ואתוון זעירין · אתוון בראשית ג ב
זעירין מעלמא תתאה · אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי · בכלא אינון רברבן ·
אינון רברבן בגרמייהו · כד (לא) אתיין יחידאין אינון רברבן *דכד לא פשיטן יתיר נ"א דכר
אינון אתיין כל את ואת ברתיכא דחזי ליה כגון שבחא דשבת דאינון אתוון אל אדון ונוקבא פשיטן
על כל המעשים ברוך ומבורך בפי כל נשמה · אלין אתוון בחמש חמש תיבין דאינון
חמשין תרעין דעלמא דאתי · תרין אתוון אחרנין די בסופא ש"ת אינון בשית שית
תיבין דאינון שית סטרין דעלמא דאתי ונפקי מתמן · כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום ·
תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקדש · אלין תרין אתוון בשית שית · תרין
אתוון קדמאי בחמש חמש · כלהו שאר אתוון די באמצעיתא כלהו בארבע ארבע בגין
דאינון ברזא דרתיכא עלאה דאינון אתוון קדמאי ואינון דבסופא אינון שלימו דכ"ב
אתוון בגין דאית בהו כ"ב תיבין לקבל כ"ב אתוון עלאין · אשתארו תמניסר אתוון
אחרנין דקא סלקין ברתיכייהו לארבע ארבע לשבעין ותרין תיבין דאינון רזא דשמא
מפרש גליפא קדישא דע"ב אתוון דקב"ה מתעטר בהו · ושמא דא איהו מעטרא
לכ"י וסליק ברזא דא לאתעטרא בהו גו שלימותא דשכינתא (דמאריה) וסימניך דאלין
אתוון דקא מתעטרן בשבחא עלאה דא קדמאי וסופי דסלקין בעטרייהו אינון א"ת
ב"ש · אלף בחמש · תי"ו בשית · בי"ת בחמש · שי"ן בשית · בג"כ רזא דא"ת ב"ש
כללא

כלא דכ"ב אתוון דאינון עטרה דתלתין ותרין שבילין · (ס"א דשמא קדישא) וסימן
דאינון אתוון אחרנין דסלקין ברתיכייהו ג"ר · שארי בגימ"ל וסיים ברי"ש וכלהו רזא
דרתיכא קדישא · א"ת ב"ש רזא דשמא קדישא · ג"ר רזא דרתיכא קדישא דסלקא
תהלים מח לע"ב ואתעביד מנייהו שמא קדישא לאתעטרא כ"י מגו רתיכא עלאה (דכתיב כשמך
אלהים כן תהלתך) · ובגין כך ההוא שמא דע"ב כלילא ברזא דאבהן ימינא ושמאלא
ואמצעיתא · ואיהי מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא ואלו שמא עלאה כאינון שמהן
עלאין דעלמא עלאה דאתאחדאן לעילא לעילא ואע"ג דהאי שמא עלאה איהו · אבל רזא
ויקרא עה א דיליה דוד מלכא דמתעטרא באבהן שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא *מתעטרן
קח כו ב בעלמא עלאה · ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא
באין סוף) ועל דא סליק ולא נחת אתעטר גו מחשבה עילאה · זכאה חולקא דמאן
בראשית לג ב דידע ליה ואזדהר ביה · שמא דע"ב אתוון דוד דקא *מתעטרא באבהן ורזא דיליה סליק
רז ב רלד ב
ויקרא קנ ב ונחית כגוונא דא מלפ"ן (מלפ"ן) שמא דתליסר מכילן דרחמי · אינון תריסר רזא
דרתיכא קדישא · דנפקין מחד דשריא עלייהו ובגין כך (סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין
בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית וע"ד) שמא דע"ב סליק ונחית סליק מסטרא
דא ונחית מסטרא דא · שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא
וההוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא · ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ן ו"פ ז"ע
ח"ס ט"ן י"ס כ"ל אתוון קדמאי סלקין בחושבנא ואתוון אחרנין נחתי בחושבנא בגין
א פריחות לאמשכא טיבו דלעילא לתתא · שמא דמ"ב איהו מתעטרא ברתיכא עלאה . שמא
במרכבה דע"ב איהו מתעטרא ברתיכא תתאה · זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה
בעל וגם זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי · ובגין כך תושבחתא דשבת דקא משבחא
שמתעט' לעלות למלכא דשלמא דיליה · משבח ליה בשמא דע"ב ובכ"ב תיבין רזא דכ"ב אתוון בגין
למעל' ולהתקש' דתתעטר ביה לסלקא לעילא בתושבחתא דא · ועל דא אל אדון תושבחתא דעלמא
באין סוף מקור
הטלין כמבואר דאתי איהו [ה] ופריהו (ס"א ופריכו) דרתיכא קדישא עלאה דמתעטרא לסלקא לעילא
רבה ה ופריהו דכנסת ישראל דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה · א"ת ב"ש סלקין *ונחתין
כמה דאתמר א"ל ב"ס סלקין ולא נחתין וסימניך דא שב"ת בלחודוי ודא שב"ת ויום
הכפורים דסלקא רזא לעילא לעילא עד דמתעטרא כלא באין סוף · אל ברוך דא
סדורא דאתוון זעירין ותקוני כ"י בכל יומא בצלותא · ובגין דאינון אתוון זעירין לית
רכ ג *רווחא בינייהו ואינון תקוני עולימתן דאתיין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה · קדושה
דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו איהו ביחיד והא אוקימנא כל קדושה דאיהו בלשון
הקודש יחיד אסיר ליה למימר · תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד איהו תקונא
דיליה ודאי ולא סגיאין · וסימן לרזא דא שנים מקרא ואחד תרגום · שנים לישנא
קכט דסגיאין איהו ודאי קדושה דלשון הקדש אסור איהי * ביחיד · קדושת תרגום אסיר
איהו בסגיאין אלא ביחיד לעולם · אחד תרגום תנינן ולא תרין ולא יתיר · תרגום
אתיא למיעוטא והכי אצטריך · לשון הקדש אתיא לרבויא והכי אצטריך · דמעלין
בקדש ולא מורידין · ובתרגום מורידין ולא מעלין · אחד תנינן ולא יתיר ו.א
מעלין כלל · קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיכין דילה
לאתתקנא לגבי מלכא עלא' · ובגין דאיהי קדושת עלמא תתאה איהי מיושב ולא בעמידה ·

קדושה

קדושה אחרא דאהדורי צלותא איהי קדושתא דעלמא עלאה ובגין כך איהי בעמידה בגין
לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב · ובכל הני קדושתי
ישראל מתקדשי בהו לתתא · וע"ד ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב ·
ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד · קדושה אחרא איהי *תוספת קדושה בגיני כך איהי רפא ב
בתר צלותא · ובגין דאיהי תוספת קדושה על קדושן אחרנין איהו לבתר צלותא ·
ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד
קדושת תרגום · ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש · ההוא לצבור לאתקדשא
כלהו בכלל בההוא תוספת קדושה · ובגין דיחיד לית ליה רשות לאומרה בלשון הקדש
ולאתקדשא יחידאי אתקינו לה בלשון תרגום ואיהו ביחיד לאתקדשא כל חד וחד
בההוא תוספת לאמשכא עליה קדושה יתיר · זכאה חולקיהון דישראל דקא מתקדשי
בקדושי עלאי בגין דאינון דבקין לעילא דכתיב ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים דברים ד
כלכם היום : **כתיב** הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגומר וכתיב מלכים ב ד
נעשה נא עלית קיר קטנה וגו' בהאי קרא אית לן סמך בעלמא לסדורא דצלותא ·
הנה נא ידעתי דא איהו רעותא דאצטריך בר נש לשואה בגויה בצלותא · כי איש אלהים
קדוש הוא · דא איהו עלמא עלאה דאיהו יתיב על כורסי יקריה וכל קדושאן נפקין
מניה ואיהו מקדש לכלהו עלמין · עובר עלינו תמיד מהכא קדושה דאיהו מקדש לכל
עלמין לעילא איהו מקדש לן בהאי עלמא דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה
לתתא כד"א ונקדשתי בתוך בני ישראל · והואיל וכך הוא נעשה נא עלית קיר קטנה ויקרא כב
דא איהו סדורא דתקונא *דשכינתא דאיהי עלית קיר כד"א ויסב חזקיהו פניו אל ויחי רמח ב
הקיר · קטנה בגין דאיהי זעירא כד"א עיר קטנה · ונשים לו שם בתקונא דא דאנן ישעיה לח
מתקנין ובסדורא דילן בשירין ותושבחן ובצלותא (ובתקונא דא) אנן מתקנין לגביה קהלת ט
לנייחא דיליה · מטה ושלחן וכסא ומנורה · ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון ואיהי
(כלא) בכל תקונין אלין מתתקן לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדרין · בסדורא
דצלותא דערבית ובתקונא דיליה הא מטה · בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן
מסדרין בצפרא ואינון שירין ותושבחן הא שלחן · ובההוא סדורא דצלותא דמיושב
ובתקונא דק"ש בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא · בההוא סדורא דצלותא
דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין לה הא מנורה · זכאה
איהו בר נש דדא שוי ברעותיה לאשלמא לגבי מאריה בכל יומא ולאתקנא האי עליית
קיר קטנה לגבי מאריה בהני תקונין כדין ודאי קב"ה יהא אושפיזיה בכל יומא · זכאה
איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי · בגין דאלין ארבע אינון תקוני דשכינתא
לאתתקנ' לגבי בעלה בארבע תקונין אלין אתתקנת בשפירה' בחדווה בחזווה ע"י דעמא
קדישא בכל יומא · מטה אתיהיבת ליה ליעקב לאתתקנא וע"ד יעקב אתקין צלותא
דערבית · שלחן אתקין דוד מלכא באינון שירין ותושבחן דאיהו אתקין כד"א תערך לפני תהלים כג
שלחן נגד צוררי · כסא אתקין אברהם באתקשרות' דיליה דעביד טיבו ושלימו דנשמתין לכל
בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא בחסד דאברהם כד"א והוכן בחסד כסא. מנורה ישעיה ז
אתקין

אתקין יצחק דאקדים שמא דקב"ה לעיניהון דכל עלמא ונהיר נהירו דבוצינא עלאה
בההוא קדושה · בגיני כך צריכין עמא קדישא לומר תדיר ולשואה רעותהון לסדרא לגבי
עלמא עלאה דאיהו מאריה דביתא איש האלהים מטה ושלחן וכסא ומנורה למהוי שלימו
בכל יומא עילא ותתא (ד"א כאן חסר) · בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא דרזא דשמע
ישראל ברעותא שלים כדין נפיק מגו סתימו דעלמא עלאה חד נהירו וההוא נהירו
בטש גו בוצינא דקרדינותא ואתפלג לע' נהורין ואינון ע' נהורין בע' ענפין דאילנא
דחיי · כדין ההוא אילנא סליק ריחין ובוסמין וכל אילני דגנתא דעדן כלהו סלקין
ריחין ומשבחן למאריהון דהא כדין אתתקנת מטרוניתא לאעלא לחופה בהדי בעלה כל
אינון שייפין עילאין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא וברעותא חדא למהוי חד בלא
פרודא כלל · וכדין בעלה אתתקן לגבהא לאעלא לחופה ביחודא חד לאתייחדא
דברים ו במטרוניתא וע"ד אנן מתערי לה ואמרינן [ו]שמע ישראל אתקין גרמך הא בעליך ייתי
לגביך בתקוני זמין לקבלך · יי' אלהינו יי' אחד ביחודא חדא ברעותא חדא בלא פרודא
דכל אינון שייפין כלהו אתעבידו חד ועיילין בחד תיאובתא · כיון דאמרי ישראל יי'
אחד באתערותא דשית סטרין כדין כל אינון שית סטרין אתעבידו חד · ועאלין בחד
תיאובתא ורזא דא ו' חד פשיטו בלחודוי בלא דבקותא אחרא לגביה אלא איהו
בלחודוי פשיט מכלא ואיהו חד · בההיא שעתא מטרוניתא מתתקנא ומתקשטא
ועיילין לה שמשא בלחישו סגי לגבי בעלה ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם
ועד · דא איהו בלחישו דהכי אצטריך לאעלא לה לגבי בעלה · זכאה עמא דידעי דא
ומסדרי סדורא עלאה דמהימנותא · בההיא שעתא דאתחברו בעלה ומטרוניתא כחדא
כדין כרוזא נפיק מסטרא דדרום אתערו חילין ומשריין דגלי רחימותא לגבי מאריכון ·
קנז א כדין אתער חד ממנא עלאה *בוא"ל שמיה רב משריין ובידיה ארבע מפתחן דנטיל
מד' סטרי עלמא וחד מפתחא אתרשים באת י' ומפתחא אחרא אתרשים באת ה' ·
וחד מפתחא אתרשים באת ו' · (ומפתחא אחרא אתרשים באת ה') ואנח להו תחות
אילנא דחיי · אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון אלין אתעבידו חד · כיון
דאתעבידו חד ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים ואתחבר בההוא אחרא כללא דתלת
וכל אינון משריין וחיילין עיילין לאינון תרין מפתחן גו גנתא וכלהו מיחדי כגוונא דלתתא ·
יהו"ד דא רשימו דאת י' רישא עלאה דשמא קדישא · אלהינו דא איהו רזא דרשימו
דאת ה' עלאה את תניינא דשמא קדישא · יהו"ד דא משיכו דאתמשך לתתא ברזא
דרשימו דאת ו' דאינון תרין אתוון אתמשכו למהוי באתר דא ואיהו אחד · כל הני
תלתא אינון חד ביחודא חד · כיון דכל דא אתעביד חד ביחודא חד ואשתאר
כלא ברזא דאת ו' שלים מרישא דמבועא ומהיכלא פנימאה ויריש לאבא
ואימא כדין עיילין למטרוניתא בהדיה דהא השתא איהו שלים בכל טיבו
עלאה ויכיל לאזדווגא לה ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות · וכל אינון
שייפין דיליה כלהו חד · כדין עיילין לה לגביה בלחישו · אמאי בלחישו בגין דלא
משלי יד יתערב זר בהדיה חדוה כד"א [ט]ובשמחתו לא יתערב זר · כיון דאיהו אתיחד
לעילא בשית סטרין · אוף הכי איהי אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין בגין למהוי
אחד

אחד לעילא ואחד לתתא כד״א °יהיה יי׳ אחד ושמו אחד . אחד לעילא בשית סטרין זכריה יד
דכתיב °שמע ישראל יי׳ אלהינו ה׳ אחד · הא שית תיבין לקבל שית סטרין · אחד דברים ו
לתתא בשית סטרין · (הדא הוא דכתיב) בשכמל״ו הא שית *סטרין אחרנין בשית נ״א שית יב א
תיבין · יי׳ אחד לעילא ושמו אחד לתתא · ואי תימא הא כתיב אחד לעילא ולתתא
לא כתיב אחד · ועד הוא אחד בחלופי אתוון · אתוון דדכורא לא מתחלפי · אתוון
דנוקבא מתחלפי · דהא שבחא דדכורא על נוקבא · ובגין דלא תשלוט עין הרע אנן
מחלפי אתוון דלא אמרינן אחד באתגלייא · ובזמנא דאתי דיתעבר עין הרע מעלמא
ולא תשלוט (בהדה) כדין יתקרי אחד באתגלייא · בגין דהשתא דההוא סטרא אחרא
אתדבק בהדה לאו איהי אחד אלא דאנן מיחדין לה בלחישו ברזא דאתוון אחרנין
ואמרי ועד · אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר מעלמא כדין יתקרי
אחד ודאי דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא כד״א °ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו זכריה יד
אחד באתגליא בהדיה ולא בלחישו ולא ברזא · ועל דא אנן מיחדין לה מההוא סטרא
אחרא כמאן דזמין לאחרא למיהוי סהיד דיליה · בגין דדא איהו סהיד דילן וסטרא
אחרא לאו איהו סהדא לגבן · וכדין איהי אתפרישת מההוא סטרא · כיון דאתת
אנן מעלין לה לחופה לגבי בעלה מלכא עלאה בכל רעותא וכוונא דלבא ועל דא איהו
אחד · בשעתא דאיהי אתת בשלימתהא ובעת לאתפרשא מסטרא אחרא לא אתת אלא
כמאן דאזדמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר והכי מכריזי דיזדמנון למחמי ביקרא
דמלכא · כד״א °צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה · פוקו למחמי ביקרא דמלכא · שיר ג
כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי ואתפרש מינה · כיון דאתת · כל אינון שמשא
עיילין לה לחופה בהדי מלכא עלאה בלחישו ברזא · דאלמלא לאו הכי לא יתפרש
מינה ההוא סטרא אחרא ויתערב בחדוותא · אבל בזמנא דאתי דיתפרש מינה ההוא
סטרא אחרא כדין ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד · כיון דעאלת לחופה ואיהי
בהדי מלכא עילאה כדין אנן מתערי חדוה דימינא ושמאלא כד״א °ואהבת את יי׳ אלהיך דברים ו
בכל לבבך וגו׳ · והיה אם שמוע וגו׳ בלא דחילו כלל דהא סטרא אחרא לא יתקרב
תמן ולית ליה רשו · הלה כל זמנא דבעאן לאעלא לה לגבי *מלכא לחדוה דשמושא (נ״א בעלה)
אצטריך בלחישו ברזא בגין דלא ישתכח ברגלי (בר נש דגלי) לעדבא רמז דסטרא בישא
ולא יתדבק בהדה ולא ישתכחון בבני רמז פסול כלל · והכי אמר יעקב לבנוי שמא
חס ושלום איצע פסול (בזרעי או) בערסי כדין אינון אמרו כמה דלית בלבך אלא
אחד וכולי כך לית לן דביקו בסטרא אחרא כלל דהא פרישא הוה מערסך ואנן
ביחודא לגבי מלכא עלאה ולית לן דביקו כלל בסטרא אחרא דהא בפרישו מסטרא
אחרא הוה רעותא ומחשבתא דילן · כיון דידע דסטרא אחרא לא אתדבק תמן
כלל כדין עאלת אתתא לגבי בעלה בלחישו ברזא דיחודא דשית סטרין · פתח
ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דהא איהי ברזא דאחד בשלימתהא בלא
ערבובא כלל ולא שותפו דסטרא אחרא · ותא חזי בההיא שעתא יעקב ובנוי הוו
בדיוקנא עלאה לתתא בהדי שכינתא יעקב הוה ברזא דשית סטרין דעלמא
עלאה ברזא חד · בנוי הוו בדיוקנא דשית סטרין דעלמא תתאה · ואיהו
בעא נגלאה לון ההוא קץ כמה דאוקימנא דאית קץ ואית קץ אית *קץ הימין ואית קץ נ׳ ב
קץ הימים · קץ הימין דא מלכות קדישא רזא דמהימנותא רזא דמלכו דשמיא · קץ

הימים דא רזא דמלכו חייבא רזא דמלכו אחרא רזא דסטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר והא אוקימנא כיון דחמא דאסתלקת שכינתא מניה וכו'. אינון אמרו כמה דלית בלבך אלא אחד דאנת ברזא דעלמא עלאה ואיהו אחד. אוף אנן דאנן ברזא דעלמא תתאה איהו אחד. ועל דא אדכרו תרי לבבות רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב ורזא דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי כדין אעיל לה בלחישו. וכמה דאינון אתייחדו רזא דעלמא עלאה באחד ורזא דעלמא תתאה באחד. אוף הכי אנן צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד וליחדא עלמא תתאה ברזא דאחד. דא בשית סטרין ודא בשית סטרין. ובג"כ שית תיבין הכא ברזא (זכריה יד) דשית סטרין ושית תיבין הכא ברזא דשית סטרין יי' אחד ושמו אחד. זכאה עדביה וחולקיה מאן דישוי רעותיה להאי בעלמא דין ובעלמא דאתי. רב המנונא סבא אמר הכי דא אתערותא דיחודא שפיר איהו ורזא דברירא דמלתא הא אוקימנא. ומלין אלין זמינין לאתעתדא קמי עתיק יומין בלא כסופא כלל. פתח ואמר:

ויקחו לי תרומה הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא. ויקחו תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה עילא ותתא בכללא חדא בלא פרודא כלל. מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. מאי קרא הכי אצטריך ליה (ס"א יקח את תרומתי) למימר כל איש אשר ידבנו לבו*. מאי מאת כל איש. אלא רזא הכא לאינון מארי מדין. זכאין אינון צדיקיא דידעי לשואה רעותא דלבהון לגבי מלכא עלאה קדישא וכל רעותא דלבהון לאו איהו לגבי עלמא דא ובכסופא בטלה דיליה. אלא ידעי ומשתדלי לשואה רעותהון ולאתדבקא לעילא בגין לאמשכא רעותא (דילהון) דמאריהון לגבייהו מעילא לתתא. ומאן אתר נטלי הכוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו. (משלי ג) נטלין לי' מאת' חד עלא' קדיש' דמניה נפקין כל רעותין קדישין. ומאן איהו כל איש דא (מג ב) (קהלת ה) *צדיק דאתקרי כל כד"א ויתרון ארץ בכל (תהלים קיט) היא. ועל כן כל פקודי כל ישרתי. איש (בראשית ו) (ס"א כל איש) כד"א איש צדיק. דא איהו צדיק *מאריה (שיר ז) דביתא דרעותיה תדיר לגבי מטרוניתא כבעלה דרחים לאתתיה תדיר. ידבנו לבו איהו רחים לה. ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה ידבנו לאתדבקא ביה. ואף על גב (בראשית ז א) דרחימו סגי דא בדא דלא *מתפרשן לעלמין מכסו' כל איש מאריה דבית' מאריה דמטרוניתי' מניה תקחו את תרומתי. ארחיה דעלמ' מאן דבעי

רעיא מהימנא

פקודא ללמוד תורה בכל יומא דאיהי רזא דמהימנותא עלאה למנדע ארחיה דקב"ה דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי בהאי עלמא וזכי בעלמא דאתי ואשתזיב מכל קטרוגין בישין בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי דמאן דאתעסק בה אתעסק במהימנותא עלאה קב"ה אשרי שכינתיה בגויה דלא תעדי מניה. מאן דידע מלה דאורייתא אצטריך למרדף אבתריה ולאולפא האי מלה מניה לקיימא רזא דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי אורייתא אילנא דחיי איהו למיהב חיין לכלא. מאן דאתתקף באורייתא אתתקף באילנא דחיי כד"א עץ חיים היא למחזיקים בה. וכמה רזין עלאין אוקימנא מאן דאשתדל באורייתא דזכי לאתקשרא באורייתא דלעילא. בהאי עלמא לא שכיך ולא שכיך בעלמא דאתי ואפילו בקברא שפוותיה מרחשן אורייתא כד"א דובב שפתי ישנים. ע"כ: והיה כעץ שתול וכולי עד כאלו קיים ו הגית בו יומם ולילה ומכאן תלך ויקרא רסג א שמע ישראל:

דבעי

דבעי לנסבא אתתיה דב"נ מניה איהו קפיד ולא שביק לה. אבל קב"ה לאו הכי כתיב וזאת התרומה זו כנסת ישראל אע"ג דכל רחימו דילה לגביה ורחימו דיליה לגבה מניה נטלין לה לאשראה בינייהו מההוא אתר עלאה דכל רחימו דאתתא ובעלה שריא:
מתמן תקחו את תרומתי זכאה חולקיהון דישראל וזכאין כלהו דזכו להאי:

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו מבעי ליה מאי מאתם. מאת תרין שמהן (נ"א דרגין) אלין. תו רב ייבא סבא אמר מאתם מאת ם' דאיהו רזא דעלמא עלאה אתר מדורי' דהאי לדיק דאיהו אתעטר מאת ם' ומתמן נטיל *חיין לאתזנא לעלמין כלהו. וכלא מלה חדא רזא לחכימין אתיהיבת זכאה חולקיהון. דאע"ג דאינון נטלין לה (הכא) לא יכלין לנטלא לה אלא ברשו דבעלה וברעו דיליה ולמעבד פולחנא דרחימו לגביה וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי. וכל דא באינון פולחני דללותא ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא. ד"א מאתם מכללא דשית סטרין עלאין וכלא חד. (ד"א) מאתם מאינון זמני ושבתי וכלא רזא חדא. זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זהב ברזא דיומא דראש השנה דאיהו יומא דזהב יומא דדינא ושלטא ההוא סטרא כד"א קה: א
מלפון זהב יאתה. וכסף. דא יום הכפורים דמתלבנן חוביהון דישראל כתלגא איוב לז
כד"א אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. וכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם ישעיה א
לטהר אתכם. ונחשת. יומי דקרבנין דחג דאינון רתיכי דעמין עכו"ם ואינון אקרון ויקרא טז
רזא דהרי נחשת. ובגין כך מתמעטין בכל יומא ואזלין. ותכלת דא פסח שולטנו דרזא דמהימנותא רזא דגוונא תכלא. ובגין דהיא תכלא. לא שלטא עד דשליאת וקטילת כל בוכרי דמצראי כד"א ועבר יי' לנגף את מצרים. בג"כ כל *גוונין טבין שמות יב
בחלמא בר מן תכלא. וארגמן. דא שבועות רזא דארגוונא דתורה שבכתב דאתיהיבת קלג א
ביה כלילא מתרין סטרין. מימינא ומשמאלא כד"א מימינו אש דת למו ודא איהו דברים לג
ארגמן. ותולעת שני דא איהו ט"ו באב דבנות ישראל הוו נפקי במאני מילת כד"א
האמונים עלי תולע. עד הכא שית סטרין מכאן ולהלאה רזא די' ימי תשובה. וש"ש איכה ד
ועזים. עורות אילים מאדמים. ועורות תחשים. ועצי שטים ושמן למאור. ובשמים לשמן המשחה. ולקטורת הסמים. ואבני שוהם. ואבני מלואים. עד הכא תשעה לקבל תשעה יומין ויום הכפורים אשלים לעשרה. מכל אלין אנן נטלין תרומת יי' בכל זמנא וזמנא בגין לאשראה עלן. בר"ה אנן נטלין תרומת יי' ואיהו רזא דר"ה דאתיא מסטרא דזהב.
ביום הכפורים אנן נטלין לה ואיהי יום הכפורים *דירתא ברתא לאימא. בסכות אנן אמור קב
נטלין לה ואיהי סוכה סוככת ואגינת עלן וכתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם ודא איהי במדבר כט
תרומת יי'. בפסח אוף הכי אנן נטלין לה ואיהי פסח והא אוקימנא רזא דגוון דנהורא תכלא. בשבועות אנן נטלין לה ואיהי שתי הלחם וכתיב וידבר אלהים את כל הדברים שמות כ
האלה לאמר ואנן נטלין מתורה שבכתב תורה שבעל פה. ט"ו באב איהי קיימא בחדוה על בנות ישראל. כל שאר יומין אנן לתקונא דילה. ועל דא אשר תקחו מאתם כתיב: כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד. קודשא בריך הוא אחד לעילא לא יתיב על כורסייא דיקריה עד דאיהי אתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה למהוי אחד
באחד והא *אוקימנא רזא דיי' אחד ושמו אחד. רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת ברזא קלד א

דאח"ד למשרי עלה רזא דאח"ד · צלותא דמעלי שבתא דהא אתאחדת כורסיא יקירא
קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עלאה · כד עייל שבתא
איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתארת
ביחודא דנהירו קדישא ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולטני רוגזין
ומארי דדינא כלהו ערקין (נ"א ואתעברו מינה) ולית שולטנו אחרא בכלהו עלמין
ואנפהא נהירין בנהירו עלאה ואתעטרת לתתא בעמא קדישא וכלהו מתעטרין בנשמתין
חדתין · כדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדוה בנהירו דאנפין ולומר ברכו את יי'
המבורך · את יי' דייקא בגין למפתח לגבה בברכה · ואסיר לעמא קדישא למפתח
לגבה בפסוקא דדינא כגון והוא רחום וגו' בגין דהא אתפרשת מרזא דסטרא אחרא ·
וכל מארי דדינין אתפרשו ואתעברו מינה · ומאן דאתער הוי לתתא גרים לאתערא
הכי לעילא · וכרסייא קדישא לא יכלא לאתעטרא בעטרא דקדושה דכל זמנא דמתערי
לתתא אינון מאריהון דדינא דהוו מתעברן והוו אזלי כלהו לאתטמרא גו נוקבא
דעפרא דתהומא רבא כלהו תייבין לאשראה בדוכתייהו *ואתרחקת בהו אתר קדישא ס"א ואתדחקת
דבעאת נייחא · ולא תימא דדא איהו בלחודוי אלא לית אתערותא לעילא לאתערא
עד דישראל מתערי לתתא כמה דאוקימנא דכתיב °בכסה ליום חגנו · ליום חג לא תהלים פא
כתיב אלא ליום חגנו · וע"ד אסיר לעמא קדישא דקא מתעטרין בעטרין קדישין
דנשמתין בגין לאתערא נייחא דאינון יתערון דינא אלא כלהו ברעו ורחימו סגי
דיתערון ברכאן עילא ותתא כחדא · ברכו את יי' · את דייקא כדקאמרן דא *שבת בראשית ב ב
דמעלי שבתא · ברוך יי' המבורך דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי ואתר דנפיק מניה
כל שקיו לאשקאה לכלא · ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינן ליה המבורך
איהו מבועא דבירא וכיון דמטו תמן הא ודאי בירא אתמליא דלא פסקין מימוי
לעלמין · ועל דא לא אמרינן ברוך את יי' המבורך אלא ברוך יי' דאלמלא לא מטי
התם נביעו ממקורא עלאה לא אתמליא בירא כלל ועל דא המבורך אמאי איהו
המבורך · בגין דאיהו אשלים ואשקי לעולם ועד · עולם ועד דא איהו שבת דמעלי
שבתא ואנן תקעין ברכאן באתר דאקרי מבורך · וכיון דמטאן התם כלהו לעולם
ועד ודא איהו ברוך יי' המבורך · עד הכא מטון ברכאן מעלמא עלאה וכלהו לעולם
ועד לאתברכא ולאתשקאה ולמהוי שלים כדקא יאות מליא מכל סטרין · ברוך דא
*מקורא עלאה דכל ברכן נפקין מניה · וכד סיהרא אשתלים קרינן לה הכי לגבי קס: א עקב רעא א
תתאי אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן · יי' דא אמצעי דכל סטרין עלאין ·
המבורך דא שלמא דביתא מבועא דבירא לאשלמא ולאשקאה כלא · לעולם ועד דא
עלמא תתאה דאצטריך לאתברכא · ומשחא ורבו דברוך יי' והמבורך כלא איהו לעולם ועד
(מבורך כד"א °בן פורת) ועל דא ברכה דא אצטריכו כל עמא לברכא ובמעלי שבתא ברעו בראשית מט
דלבא ובחדוה בעו למשרי בשרותא בברכה דא לאתברכא האי שבת דמעלי שבתא
(ליליא) מעמא קדישא כדקא יאות · בהאי ברכה (ס"א ברכו) כד שראן ישראל לברכא
קלא אזלא בכלהו רקיעין דמתקדשי בקדושה דמעלי שבתא · זכאין אהון עמא
קדישא דאתון מברכי ומקדשי לתתא בגין דיתברכון ויתקדשון לעילא כמה משריין

עלאין

עלאין קדישין זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי ולא מברכי ישראל
ברכה דא עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין קדישין כדקאמרן · זכאה עמא דזכי לון
בעלמא דין למזכי לון לעלמא דאתי · בהאי ליליא [א] שמושא דהכימין באלין נשמתין
קדישין דמתעטרן בהו ואע"ג דהא אוקימנא וכלא חד · ובכל אתר דתשכח לחכימין
בהאי מלה בסטרא דא ולזמנין בסטרא דא כלא איהו חד והכי מלי הא אוקימנא · אבל
בזמנא דא דמתעטרן כלהו בנשמתין ורוחין חדתין יתירין קדישין כדין איהי זמנא
דשמושא דלהון בגין דלהוי נגידו לההוא שמושא בנגידו דקדושה בנייחא עלאה ויפקון
בנייהו קדישין כדקא חזי רזא דא להכימין אתייהיבת · בשעתא דאתפליג ליליא בליליא
דא קב"ה בעי לאעלא בגנתא דלעילא · ורזא דא ביומי *דחול קב"ה עאל בגנתא
דעדן דלתתא לאשתעשעא עם צדיקיא דתמן · ובשבת בההוא ליליא דשבתא
קב"ה עאל בגנתא דלעילא ברזא דמקורא עלאה בגין דביומי דחול כל נשמתין דצדיקייא
כלהו בגנתא די בארעא שריין · וכד אתקדש יומא במעלי שבתא כל אינון משריין
דמלאכין קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא כלהו סלקן לאלין נשמתין דשריין גו גנתא
דלתתא לעילא לגבי ההוא רקיעא דקיימא על גנתא ומתמן אזדמנו רתיכין קדישין
דסהראן כורסי יקרא דמלכא וסלקין לון לכל אינון נשמתין בגנתא דלעילא · כיון דאלין
רוחין סלקין כדין רוחין *אחרנין קדישין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא · אלין
סלקין ואלין נחתין · ואי תימא הא גנתא דבארעא ביומא דשבתא יתבא בריקנייא
בלא נשמתין דצדיקיא · לאו הכי · אלא נשמתין אזלין ונשמתין אתיין [ב] נשמתין
סלקין ונשמתין נחתין · נשמתין אזלין מגו גנתא ונשמתין אתיין לגו גנתא · כל אינון
נשמתין דצדיקייא דמתלבשן ביומי דחול ועד לא עאלו לגו גנתא בשעתא דאלין נפקין
אלין עאלין וגנתא לא *אשתאר בריקנא [ג] ברזא דלחם הפנים ביום הלקחו · ואי תימא
כד אהדרו ביומי דחול *במה אתמשכן דוכתי לארכא ופותיא ורומא בגנתא ולא
אתידע כגוונא דרזא דארץ הגבי דהוה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע · כגוונא
דגבי דכל מה דאתרבי משכיה אתרבי לכל סטר ולא אתיידע · ואית כמה נשמתין
דכיון דסלקין תו לא נחתין · ונשמתין סלקין ונשמתין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא ·
ובמעלי שבתא גלגולא דנשמתין איהו אלין אזלין ואלין אתיין · אלין סלקין ואלין
נחתין · מאן חמי כמה רתיכין קדישין די משטטי לכאן ולכאן · כלהו בחדוה כלהו
ברעו באלין נשמתין לאעטרא לעמא קדישא לאעטרא לכמה צדיקייא בגנתא דעדן
לתתא עד שעתא דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש · כדין נייחא שכיח ושכיכו *לכלא ·
וחייבי גיהנם כלהו · [ד] משתככי בדוכתייהו ואית לון נייחא ונשמתין כולהו מתעטרין
אלין לעילא ואלין לתתא · זכאה עמא דחולקא דא להון · בפלגות ליליא דמעלי שבתא
דחכימין מתעטרין לשמושא דלהון ההוא רוחא עלאה דמתעטרן ביה כד יומא אתקדש
בשעתא דאינון נייחי בערסייהו ונשמתין אחרנין דילהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא
דמלכא כדין ההוא רוח עלאה דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא וסלקין
לעילא ואתסחיא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דעדן ותמן חמי מה דחמי וכד נחתא
לאהדרא בדוכתהא בפלגות ליליא ההיא נשמתא תבאת לדוכתהא · ובעי לאינון

סכימין

א עונת ת"ח והוא מע"ש נכ"ש :

ויקרא מט ב

לא ב בלא קעג א

ב ויקהל ריא ע"א :

רנג א

נ"א כמה

ג הנשמות הם כסוד לחם הפנים כמו שבלחם במקדש לא היה פנוי מלחם הפנים ומיד שנלקח ממנו לחם ישן ניתן לחם חם במקומו בלא יעמוד השלחן ריקם ממנו רגע א' אף כן הג"ע אינו עומד ריקם רגע א' מהנשמות קדושות אלו יוצאות ואלו נכנסות :

ס"א לקלא

ד נשקטי' מדין ועונש הגיהנם

חכימין לומר חד פסוקא דאתערותא דההוא רוחא עלאה קדישא דעטרא דשבתא
ישעיה סא / יחזקאל א — כגון רוח יי' אלהים עלי יען משח יי' אותי לבשר ענוים וגו' בלכתם ילכו ובעמדם
יעמדו ובהנשאם מעל הארץ וגומר אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו' בגין
דמתעטרן בההוא רוחא באתערותא דלהון בחדוה דשמושא ויהא נגידו דההוא רוחא
כד א — עלאה דשבתא בההוא שמושא דמלוה · רב המנונא סבא כד הוה *סליק מנהרא
במעלי שבתא הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עינוי והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב
למחמי חדוה דמלאכי עלאי · אלין סלקין ואלין נחתין ובכל מעלי שבתא יתיב בר
נש בעולם הנשמות · זכאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה · כד נהיר יממא ביומא
בראשית ח / תהלים יט א — דשבתא סליקו דחדוה סליק *בכלהו עלמין בנייחא בחדוה כדין השמים מספרים
כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע · מאן שמים אלין שמים דשמא עלאה אתחזי
בהו דשמא קדישא אתרשים בהו · מספרים מאי מספרים אי תימא כמאן דמשתעי
ספור דברים · לאו הכי אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנהורא עלאה וסלקין בשמא דכליל
בנהירו דשלימו עלאה ומאן איהו ספור דגלי בנהירו דשלימו דספר עלאה ובגין כך
סלקין בשמא שלים ונהרין בנהירו שלים וגלי בגליפו שלים · איהו מגלי ונהרי
בגרמייהו מגו נהירו דגליפו דספר עלאה וגלי ונהרי לכל סטר וסטר (נ"א לכל כבוד
וכבוד) דמתדבקן ביה דהא מנייהו מההוא ספירו ונהירו נהיר כל עזקא ועזקא וגליף
בגליפו · בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין ·
ומעשה ידיו ההוא טלא עלאה דנהיר מכל סטרין גניזין דאיהו מעשה ידיו ותקונא
דיליה דמתתקנא ביומא דא מכל שאר יומין · מגיד הרקיע · מאי מגיד משיך ונגיד
לתתא מרישא דמלכא מליא מכל סטרוי · הרקיע ההוא רקיע דאיהו מבועא דבירא ·
ודא איהו ההוא נהר דנפיק מעדן ודא איהו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דטלא עלאה
דנהיר ונציץ בגליפו מכל סטרין ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא
לאשקאה שקיו דחדוה למעלי שבתא · וכד נגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא כלא (נגיד)
מליא ושלים באתווי קדישין בכל אינון שבילין קדישין · כיון דכלא אתחבר ביה אתעביד
ביה ארחא לאשקאה ולברכא לתתא · יום ליום יומא ליומא ועזקא לעזקא · השתא
משתעי קרא בארח פרט השמים מספרים ומתתקנין בספירו ובגליפו עלאה להאי כבוד ·
והיך נגיד ומשיך ההוא רקיעא נגידו דטלא עלאה · ואמר יום ליום יביע אמר · יומא
ס"א אוחו — ליומא ודרגא לדרגא *יהוו לאתכללא דא בדא ולאתנהרא דא מן דא מההוא ספירו
(נוטריקון כמ"ש — דמגלי ומנהרי שמים להאי כבוד · יביע *כד"א מבע אתעביד וגו' אוחו לאנהרא דא
דהבגו' רונקלס הס"מ) — מן דא ולאתכללא דא מן דא מההוא ספירו וגליפו · אמ"ר כללא דאינון שבילין דנפקין
מאבא ואימא וההוא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא אלף אבא וכד איהו
קעח ב — סליק ונהית אתחברת מ' בהדי א' והיינו (ס"א) אם ר' רישא *בוכרא · כד מתחברן
אינון כלהו אמר · דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא ונהרין דא בדא בחבורא חדא
שלטא ביומא דשבתא . וע"ד כלא אתכליל דא בדא בגין למהוי חד · ובגין כך אוחו
דא בדא ההוא אמר שליטו עלאה למהוי כלא חד · וכד כל האי אתנגיד ואתמשך להאי
רקיע כדין איהו אשקי ואנהיר לתתא להאי כבוד אל למעבד תולדין כדיוקנא דאינון

שמים דנהרין לההוא כבוד אל (ודא הוא דכתיב) ולילה ללילה יחוה דעת רתיכין
תהלים טז דילה (דא לדא) דאינון גופא דכרסייא וכלהו אקרון לילות כד"א אף לילות יסרוני
כליותי · רתיכא עלאה אתקרי ימים יום ליום · רתיכא תתאה אקרי לילות לילה
נ"א באינון ללילה · יחוה דעת יהוה יחיה · יחיה תולדין *דאינון שמים · ואי תימא יהוה לאו יחיה ·
בראשית ג ת"ח כתיב ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי · חוה וחיה
(ס"א דא איהו) במלה חדא סלקין · ועל דאסתלק י' ונטיל ו' *דאיהו כדקא יאות דהא ו' איהו חיין
ס"א ועי"ז נטלא ודאי · וע"ד חוה והיה י' *נטלא חיי מן ו' · אוף הכא יחוה יחיה · דעת דא איהו
רזא דשמים · מה שמים שית סטרין אוף הכא שית סטרין באינון תולדין דקא יחיה
כגוונא דיליה וע"ד יום ליום אתכליל בדרגא עלאה אמ"ר · ולילה ללילה ברזא דדכורא
נ"א שמים דקא נהיר לה דאיהו *שמיה דעת ובגין דהאי אמר רזא עלאה איהו ולא כשאר
אמירן אהדר קרא עלי' ואמר אין אמר ואין דברים כשאר אמירן דעלמא אלא
האי אמר רזא עלאה איהו בדרגין עלאין דלית תמן אמירן ודברים ולא אשתמעו
תהלים יט ב כשאר דרגין דאינון רזא דמהימנותא דאינון קלא דמשתמע אבל הני לא *אשתמעו
לעלמין והיינו דכתיב בלי נשמע קולם · אבל בכל הארץ יצא קום · אע"ג דאינון
טמירין עילאין דלא אתיידעו לעלמין נגידו ומשיכו דלהון אתמשך ואתנגיד לתתא ·
ובגין ההוא משיכו אית לן מהימנותא שלימתא בהאי עלמא וכל בני עלמא משתעו
רזא דמהימנותא דקב"ה באינון דרגין כאילו אתגליין ולא הוו טמירין וגניזין והיינו
ובקצה תבל מליהם מרישא דעלמא עד סייפי עלמא משתעאן אינון חכימי לבא באינון
דרגין גניזין אע"ג דלא אתיידעו · אבל במה אשתמודען בגין דלשמש שם אהל בהם
בגין שמשא קדישא דאיהו משכנא מאינון דרגין עלאין קדישין ואיהו נהורא דנטיל
כל נהורין גניזין · וההוא משיכו דלהון ובגיניה אתחזי מהימנותא בכל עלמא · מאן
דנטיל לשמשא כמאן דנטיל לכלהו דרגין · בגין דשמשא איהו אהל דאתכליל בהון
ונטיל כלא ואיהו נהיר לכל אינון גווני נהורין לתתא · וע"ד והוא כחתן יוצא
מחופתו בנהירו וגלילו דכל נהורין גניזין דכלהו בתיאובתא ברעותא שלים יהבי ליה
רעותייהו ונהירו דלהון כמה דלחתן אית רעו ותיאובתא דכלה (נ"א דכלהו) למיהב
לה נבזבזן ומתנן · וע"ד והוא כחתן יוצא מחפתו · מאן חפתו · דא עדן ·
שם ב ורזא דא ונהר יוצא מעדן · עדן דא איהו חופה דחפיא על כלא · ישיש
כגבור · ישיש מסטרא דאור קדמאה דלא אשתכח ביה דינא כלל · כגבור
מסטרא דגבורה · ואע"ג דגבורה איהי דינא שלים כגבור כתיב ולא גבור בגין
דאמתיק דינא בחסד ונטיל כלא כחדא בתיאובתא ורעותא שלים וכל דא לרוץ
ישעיה מג ארח כד"א הנותן בים דרך לאשקאה ולאשלמא נהירו דסיהרא בכל סטרין
רעו א *ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא · מקצה השמים מוצאו מסייפי אלין שמים עלאין
(ס"א נפיק) דקאמרן איהו *אפיק בגין דבסיומא דגופא איהו אפיק ובההוא אתר אשתמודע בין
דברים ד דכר לנוקבא · ודא הוא דכתיב ולמקצה השמים ועד קצה השמים · קצה
רא השמים דא *עלמא עלאה · ולמקצה השמים דא (מלכא ד) שלמה דיליה · כמה
דהאי נטיל כל נהורין וכלהו בי' · אוף הכי האי נטיל כל נהורין וכלהו בי' ואיהו
נפיק מקצה השמים · ותקופתו דסהרא בכל אינון סטרין (נ"א ספירן) קדישין דאתחזון

לאתנהרא

לאתנהרא ולאתדבקא ונגלא מניה · ואין נסתר לית מאן דאתחפיא מהבוא נהירו דהא
נכלהו אנהיר בכללא חדא לכל חד וחד כמה דאתחזי ליה · וכד כלהו אשתלימו ואתנהירו
מגו שמשא כדין סיהרא מתעטרא בגוונא דאימא עלאה שלימא בב׳ תרעין ודא איהו דכתיב
תורת יי׳ תמימה דהא כדין איהי (שלימא) תמימה מכל סטרין ברזא דחמש דרגין כגוונא
דאימא עלאה דאינון חמש רזא דחמשין · ובגיני כך איהי אתיא בחמש חמש תיבין בגין
לאשלמא לרזא דחמשין · תורת יי׳ תמימה משיבת נפש הא חמש · עדות יי׳ נאמנה מחכימת
פתי הא חמש · פקודי יי׳ ישרים משמחי לב הא חמש · מצות יי׳ ברה מאירת עינים הא
חמש · יראת יי׳ טהורה עומדת לעד הא חמש · משפטי יי׳ אמת צדקו יחדיו הא חמש ·
וכלהו אתיין בחמש חמש לאתכללא כגוונא דאימא עלאה וע״ד יהו״ה יהו״ה שית זמנין
לקבל שית סטרין עלאין דאינון רזא דשמא עלאה (נ״א דשמים עלאין) וע״ד סיהרא
אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה כדקא יאות ודא איהו ביומא דשבתא דכלא אשתלים
כדקא יאות ברזא דשבתא עילא ותתא · וע״ד ביומא דא אתוסף נהירו בכלא כדקאמרן
בראשית נט ב השמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה מרזא *דספר
עלאה אבא דכלא ומרזא דספר אימא עלאה · ואיהו מרזא דספור ובג״כ מספרים
כדקאמרן ברזא דתלת שמהן אלין דשלטין ביומא דשבתא על כל שאר יומין · ובגיני כך
תושבחתא דא קאמר דוד ברוח קדשא על נהירו ונלילו ושולטנו (ס״א ושלימו) דיומא דשבתא
על כל שאר יומין (ס״א ותיקונא דיליה דאתתקן ביומא דא מכל שאר יומין) בגין רזא דשמא
עלאה דקא נהיר בנהירו ונליץ בגלילו ואשתלים בשלימו עילא ותתא · וכדין תורת יי׳
תמימה שבת דמעלי שבתא (ס״א רזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת ה׳ תמימה
תורה שבע״פ משה קבל תורה מסיני והא אתערו על תורה שבע״פ דאלו תורה שבכתב הא
כתיב ויצו משה את הלוים וכו׳ לקוח את ספר התורה · ודא ללואי אתחזי לההיא דאחיד
במשה ומלכא דאתיא מיניה משה נהיר לישראל מ׳ שנין שמשא ביומוי ותורת ה׳ דא מעלי
ס״א אנשי כנסת הגדולה סידרא שבתא) ברזא חדא כדקאמרן ואתקינו *חברייא שירותא דתושבחתי מאינון תושבחתן דדוד
מרזא דא השמים דאיהו נטיל בדישא ונהיר לכל שאר · ולבתר האי נהר דנפיק מעדן ודא
דתושבחתא: תהלים לג איהו רזא רננו צדיקים ביי׳ · בגין דהאי נהר כניש ונטיל כלא מרזא דשמיא ברזא עלאה
ומקורא דחיי כלא כדקא יאות ביומא דא ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות ביומא דא ·
ולבתר סיהרא דקא מתערא מסט״א ביומא דא בגין לאתנהרא מן שמשא ודא איהו לדוד
בשנותו את טעמו וגו׳ ולבתר דאתפרשא מיניה הא אתחברא בשמשא ותושבחתא דא בכ״ב
אתוון דאעיל בה שמשא בסיהרא · ותושבחתא דא פרישו דסיהרא מסט״א ותושבחתא
דכ״ב אתוון בנהירו דשמשא ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה · ודא
שם צ איהו תפלה למשה איש האלהים · אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה לפרשא ימינא
ושמאלא לקבלא לה ולמהוי כחדא בחבורא חדא (למהוי חד ברזא חד · וכל אלין שמים
מספרים לון ומתקנין לון · מכאן ולהלאה תושבחן אחרנין דחדוה ותיאובתא שלימתא · אבל
הני אינון תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבחן אלין אתקינו
בתקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קדישא
למהוי חד ברזא דכבוד אל השמים מספרים ליה וחברין ליה כדקאמרן) · ודא איסו:
שם צח בראשית קנג ב מזמור שירו ליי׳ שיר חדש תושבחתא דא הא *אוקימנא · אבל אע״ג
דאתערנא בי׳ אתערו דחברייא דקא אתערו שפיר איהו דהכהו

פרוק

פרות עלות כד הוו נטלי ארונא אתערו בהאי תשבחתא כד"א וישרנה הפרות בדרך׃ ומה שירה הוו אמרי מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה רזא דא איהו כגוונא דלעילא׃ בשעתא דאינון חיות נטלי (ארונא) כרסייא להרמא לי' לעילא אנון אמרי תושבחתא דא׃ ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא דא׃ אלא ודאי חדש איהו וחדש לא אקרי אלא באתחדשותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש׃ הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו הא אתערותא דימינא ושמאלא לקבלא לה ותושבחתא דא כד נטלי ארונא קא משבחאן לה כד סלקין לבית שמש כגוונא דעגלות סלקין לבית שמש וכלא ברזא חד סלקין בגין דשבת איהו סליקו דכורסייא לסלקא לעילא תקונא דתושבחתא דא בשבת אלין תושבחן כלהו אתקינו בשבת לשבחא לי' עמא יחידא בעלמא׃ — שמואל א ו

מזמור שיר ליום השבת תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן ואתא שבת ואגין עליה ואוקמוה חברייא׃ תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה׃ יומא (דכלא ביה) דאיהו כולו שבת מלכא דשלמא דילי' ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר לי' כמה דאוקימנא ליום השבת יומא עלאה שבת עלאה׃ דא שבת ודא שבת מה בין האי להאי׃ אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא׃ יום השבת דא שבת דלעילא׃ דא יום ודא לילה׃ — תהלים צב

ושמרו בני ישראל את השבת דא לילה רזא דנוקבא׃ זכור את יום השבת הא יום רזא דדכורא ובג"כ מזמור שיר ליום השבת׃ ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה לא סליק בשמא ואתיא *סתם כגון האי וכגון ויקרא אל משה וכגון ואל *משה אמר עלה אל יי' כלהו סתים שמא ולא סליק בי'׃ (אלא) (ס"א וכולא) בגין דאית בי' דרגא עלאה ולגבי דרגא עלאה איהו לא סליק בשמא׃ נהורא דשרגא לא סליק ביממא בנהורא דשמשא ועד"ד לא סליק בשמא׃ וכל אלין תושבחן דשבת דאיהי כבוד *יום איהו תושבחתא עלאה על כל שאר יומין (ס"א וכל אלין תושבחן אתקינו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרין עלאין עטרין קדישין על כל שאר יומין)׃ — שמות לא / שם כ / ויקרא א / שם כד / קלז א / (נ"א ביום השבת דאיהו תושבחתא)

נשמת כל חי הא הברייא אתערו *ביה מלין דקשוט׃ אבל אית לן לאדכרא האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים ובגין דאיהי דילי' דמניה נפקן כל ברכאן ושריין בי' והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר׃ ועד"ד פרחין נשמתין מההוא חי׃ במעלי שבתא׃ אינון נשמתין דאינון פרחאן ממש מברכין להאי אתר דאק' שם מתתא׃ וההוא אתר דנפקי מניה מברך לי' לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילת מכל סטרין׃ ביומי דחול איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא׃ ביומא דשבת איהי מקבל' ברכאן מאינון נשמתין עלאין דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ"ה (ס"א ורזא דחמשין תיבין כחושבן מ"י) כמה *דאוקימנא ברזא מ"ה וברזא מ"י׃ דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה׃ נשמת כל חי *מ"ה׃ ומן ואילו פינו מלא שירה עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא חמשין תבין׃ ואע"ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא סלקא חושבנא רזא מ"י ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אחרא לחשבון (מ"ה) מאה תיבין השלומין דכלא וחד רתיכא על מה דבריא דאיהו — רב / בקדמה ב א / ס״א עד ההרונים

תשלומא (ס"א הוות שלימא עילאה) וכל שבחא דא וכל מלין אלין כלהו שייפין
ידיען בהושבנא לתשלומא דשבת ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי· זכאה עמא דידעי
לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות· מכאן ולהלאה סדורא דצלותא כמה דאתתקנת·
(תהלים כב) כתיב ואתה יי' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה· דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה
מתקן ומסדר תושבחתא דמלכא בגין לחברא שמשא בסיהרא· כיון דהוה מתקן
(ברכות קמא) ומסדר שבחין דיליה לאתחברא אמר ואתה יי' אל תרחק· ואתה יי' רזא *דחברותא
(זעם ב) חדא בלא פרודא· אל תרחק כיון דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה וכלא בעלמא
עלאה ותמן בעי לסלקא לאין סוף לאתקשרא כלא לעילא לעילא· ובג"כ אל תרחק
לאסתלקא מינן לשבקא לן· ובג"כ בגו סדורא דתושבחתא בען ישראל לאתכללא
תמן ולאתדבקא בהדייהו מתתא דאלמלא יבעי לאסתלקא האי כבוד כא ישראל
לתתא אחידן בי' ותקפין בי' דלא שבקי לי' לאתרחקא מנייהו· וע"ד צלותא בלחש
כמאן דמליל ברזא עם מלכא· ובעוד דאיהו ברזא עמיה לא אתרחקא מניה כלל·
אילותי מה איל וצבי בשעתא דאזלי ומרחקי מיד אהדרן להוא אתר דשבקי· אוף
קב"ה אע"ג דאסתלק לעילא לעילא באין סוף מיד אהדר לאתריה· מ"ט· בגין
דישראל לתתא אתאחדן בי' ולא שבקין לי' לאתנשיא (מניה) ולאתרחקא מנייהו·
וע"ד אילותי לעזרתי חושה· ובג"כ בעינן לאתאחדא ביה בקב"ה ולאחדא בי' כמאן
דאמשיך מעילא לתתא דלא ישתבק בר נש מניה אפילו שעתא חדא· וע"ד כד
סמיך גאולה לתפילה בעי לאחדא בי' ולאשתעי בהדי' בלחישו ברזא דלא יתרחק
(דברים ד) מינן ולא ישתבק מינן וע"ד כתיב ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום·
(תהלים קמד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו· בהכיא שעתא קם רבי שמעון
והבריא אוף הכי קמו ואזלו· אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי· אבא עד הכא
הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי בגנתא דעדן· מכאן ולהלאה דאנן אזלין אצטריך לן
(א אתם התחיל בתחלה להגיד דברי תורה) למיהך בארחוי דנטרן אילנא דא· אמר ליה [א] אנת תשרי בשירותא למפתח בארחא·
פתח ואמר

ויקחו לי תרומה כמה דאתמר במאי איהי תרומה ברזא דזהב· דהא מתמן
אתזנת בקדמיתא בגין דאיהי גבורה תתאה דאתיא מסטרא דזהב ואף
על גב דאתיא מסטרא דזהב· כל עקר לא אשתארת אלא בסטרא דכסף דאיהו
(בקדמת א א) ימינא ורזא דא *כוס של ברכה דאצטריך לקבלא לי' בימינא ובשמאלא וכל עקר
(ס"א ושמאלא אתעדי מניה ולא וכו') לא אשתאר אלא בימינא *ושמאלא אתער ימינא ולא אתדבק בי' בגין דאיהו
אתייהיב בין ימינא ושמאלא ושמאלא אתאחיד תחותי' וימינא אתאחיד ביה
(שיר ב) לעילא כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני· זהב וכסף כד"א
(חגי ב) לי הכסף ולי הזהב והא אתמר· ונחושת דא איהו גוון כגוונא דזהב בגין דאצטבע
(מלכים א ח) מגוון זהב ומגוון דכסף· וע"ד מזבח הנחשת קטן אמאי איהו קטן כד"א כי
(שמואל א יז) המזבח אשר לפני יי' קטן מהכיל את העולה וגו'· כד"א ודוד הוא הקטן ואע"ג
דאיהו קטן כלא אתאחיד בגויה· ואי תימא מזבח אחרא אקרי קטן· לאו הכי· דלאו
(בראשית א) קטן בר האי דכתיב את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה
ודא איהו המאור הקטן· המאור הגדול דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב· ותכלת

דא איהו תכלת דלילית · תכלת דא איהו כרסייא רזא דתפלה דיד : תכלת דא איהו
כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות · בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות · ואית
כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות · ועל דא כל גוונין *טבין לחלמא בר גוון תכלא בגין ז"ח א קנב א
דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא · וכד נשמתא סלקא בדינא גופא אתדן לאשתלאה בראשית נג ב
ואצטריך ההוא חלמא לרחמין סגיאין · תכלת דא איהו כרסייא דכתיב ביה °כמראה אבן יחזקאל א
ספיר דמות כסא וכתיב (ואש מתלקחת) ונגה לו סביב בגין דעבדין ביה כריכין
ללילית · וכד נגה לו אתהדר לגוון ירוק כגוון כרתי · מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא
דק"ש דהא אשתני גוון תכלא מכמה דהוה ובג"כ אסור למידן דיני נפשות בלילה בגין
דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא ואתיהיב רשו למחטף נפשא בלא משפט דהא
משפט לא שלטא בההוא זמנא · כד אתי צפרא ואתער ימינא דלעילא נפיק ההוא נהורא
ומטי עד האי תכלא ואשתני מכמה דהוה וכדין שלטא עליה ואתדבק ביה
כרסייא אחרא קדישא · מההיא שעתא ואילך זמנא דק"ש · וארגמן דא כנופיא
דכלילא כל גוונין כחדא · ותולעת שני כתיב שני וכתיב שנים דכתיב °כי כל ביתה משלי לא
לבוש שנים · אלא האי איהו גוון דאקרי שני דנטיל כל גוונין ביה וכלא איהו חד שני ושנים ·
שנים כד כלהו כלילן ביה כחדא · שני דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא
דימינא ודא איהו אפטרופוסא דישראל דכתיב ביה °מיכאל שרכם · תולעת דחילא דניאל י
בפומיה כתולעת דמתבר כלא ועקר כלא · תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא דימינא
ושמאלא חיור וסומק · ושש בוצא איהו דשית חוטין מתחברן ודא איהו דכתיב °וגויתו שם
כתרשיש · ובאלין תרין כלילן תרין אחרנין · ועזים גבורא תתאין דלבר לחפיא על
פנימאי וכלא אצטריך · ואצטריך למיהב דוכתא לכלא דהא מסטרא דדהבא קאתיין ·
ועורות אילים מאדמים משיכו דתרין סטרין דימינא ושמאלא לחפייא בדוכתא
אחרא · ועורות תחשים סטרא חדא אית דרבי גו סטרא אחרא בחורבא ולא בישובא
אשתכח ודא איהו סטר דכיו ואקרי תחש · בספרא דשלמה מלכא אית גו האי מזבח
נחשת דקאמרן רזין עלאין דהא מזבח אדמה כתיב °מזבח אדמה תעשה לי וגו' שמות כ
ודא איהו רזא כדקא יאות · נחשת · כד שלטין טורין אחרנין ואיהי צריכא למיזן
לון אטבע בהאי גוון למיזן לון ואינון אקרון הרי נחשת · ואינון *הרי נחשת אתמשך רס א
מנייהו רוחא חדא מגו האי מזבח · וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא כדין
אסתלק את נ' דאיהו מזבח קדישא ואשתאר רוחא דאלין טורי נחשת וכד ההוא
רוחא אסתליק בקיומיה אקרי תחש דהא אסתלק מניה את נ' והאי אתפרש
לכמה רוחין אחרנין ואקרון אוף הכי ועל דא אקרי ההוא עמא (חד) תחש כד"א
°ואת *תחש ואת מעכה ואינון הוו ידעי בהאי חיה דמשכנא דאקרי על שמהון · בראשית כב קמו ב
ועצי שטים אלין אינון רזין קדישין דאינון לוחי משכנא ואינון איקרון ברזא דלהון ·
כתיב עצי שטים עומדים וכתיב °שרפים עומדים מכאן ולהלאה שמן למאור ישעיה ו
משיכו דמשח רבות קדשא לאמשכא עלייהו · אבני שהם ואבני מלואים אלין אבנא
קדשא יסודי דמקדשא ברתיכין קדישין אלין אזדמנן בלחודייהו ליקר ולשבחא בלבוש
יקר לעיילא כהנא בהו תמן ולאדכרא *תריסר שבטין · וע"ד תריסר אבנין כמה ולגרסא
דאתמר : תליסר זינין אינון בר י"ב אבנין יקירין אלין וכלהו סלקין לכ"ה אה..

ברזא

ברזא עלאה דיחודא · ולקבל אלין גליף ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא
דברים ו דכתיב שמע ישראל ידוד אלהינו ידוד אחד ואינון כ"ה אתוון גליפן מחקקן ברזא
דלעילא · יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון ואינון ברוך
שם כבוד מלכותו לעולם ועד ולא אשלים לכ"ה אתוון בגין דעד לא אתתקן משכנא ·
כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה קדמאה דהוה נפיק מניה כד אשתלים לא
ויקרא א מליל אלא בכ"ה אתוון לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב וידבר יי'
אליו מאהל מועד לאמר · הא כ"ה אתוון וע"ד כ"ה זינין לאשלמא תקונא דמקדשא
(ס"א דמשכנא) וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפן דאוליפנא ממר · ובגין
תהלים קמה דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ"ה ביחודא דשלימו דמשכנא וע"ד וחסידיך
יברכוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דילי' · כ"ה לקבל כ"ב אתוון ואורייתא
ונביאים וכתובים דאינון כללא חדא ורזא חדא · בשעתא דישראל קא מייחדי יחודא
בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון דאינון שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ובשכמל"ו דאינון כ"ד
אתוון ויכוון כל חד בהו כלהו אתוון מתחברן כחדא וסלקין בחבורא חד (ס"א כדין אתפתחו)
מ"ט תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך לסלקא עד ולא יתיר · וכדין אתפתחו תרעין
וחשיב קב"ה לההוא ב"נ כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים (בכלא)
וע"ד אצטריך לכוונא לבא ורעותא בכ"ה ובכ"ד ולסלקא לון ברעותא דלבא למ"ט תרעין
דקאמרן כיון דאתכוון בהאי יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל ובשכמל"ו כללא
דכל אורייתא כלה · זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו דודאי כללא איהו דכל אורייתא
דעילא ותתא · ודא איהו רזא דאדם שלימא דדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא ·
דברים ו מחלוקת דשמאי והלל בקימה ובשכיבה דכתיב ובשכבך ובקומך דשמאי סבר בערב
דהא כלילא נוקבא בשלטנהא אצטריך לגבי נוקבא דהא יטו ויקראו · ובבקר דהא
שלטא דכורא בשולטנותא דעלמא עלאה אצטריך למיקם קמיה דדכורא כמה דאצטריך
בתפלה מעומד ובכל אתר דדכורא אתיא · ובית הלל סבר אלמלא אשתכח דא לחוד
ודא לחוד הכי אצטריך · אבל כיון דאנן מחברן לון כחדא בחבורא במ"ט פנים ומ"ט
תרעין לא אצטריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד אלא לאשגחא דכלא איהו חד בלא
פרודא וכמה דאזדמן לי' לב"נ הכי יימא דהא תרוייהו בחבורא חדא כמה דניחא
לון והכי אצטריך לאתחזאה · וע"ד דכורא בשית סטרין בקרא דשמע ישראל דאינון
שית תיבין ונוקבא בשית סטרין בשכמל"ו · דאינון שית תיבין אחרנין וסלקין בחבורא
חדא ברזא דמ"ט תרעין והלכה כבית הלל בכל אתר · רבי שמעון ארים ידוי
ישעיה מא ובריך לרבי אלעזר בריה · פתח ואמר מי העיר ממזרח וגו' האי קרא אוקימנא
ואתמר אבל רזא דחכמתא איהו מ"י רזא דעלמא עלאה איהו דהא מתמן
בקדמה ב א נפקא שירותא לאתגליא רזא דמהימנותא והא *אוקימנא · תו מ"י טמירא דכל
טמירין דלא אתידע ולא אתגלייא כלל · גלי יקריה לאשתמודעא מההוא אתר דאקרי
מזרח דהא מתמן שירותא דכל רזא מהימנותא ונהורא לאתגלייא ולבתר צדק
יקראהו לרגלו דהא צדק גלי גבורתא עלאה ושולטניה דקב"ה ולהאי צדק אשלטיה על
עלמין כלהו לדברא לון ולאתקנא לון כדקא יאות · וע"ד יתן לפניו גוים ומלכים ירד
דהא

דהא כל מלכין דעלמא ברשותא דהאי צדק קיימין כד"א והוא ישפוט תבל בצדק. תו תהל ט ט
צדק יקראהו לרגלו מאן קרי למאן. אלא צדק איהו קארי תדיר לאספקלריאה דנהרא
ולא שכיך לעלמין וצדק קאים תדיר לרגלוי דלא אתעדי מתמן וקארי ולא שכיך הה"ד
אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. והשתא קב"ה אנהר לן ארחא דא בגינן שם פג
(ורבי) אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך. זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין
ובעלמא דאתי. (ס"א והשתא אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך וקב"ה אנהר לן
ארחא דא בגיניה זכאה חולקי וזכאה חולקיהון דצדיקייא) רבי אבא פתח קרא ואמר
מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. מאי שנא מכל שאר תושבחן דלא קאמר באן אתר שם סג
שבח לון דוד מלכא ומ"ש הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה. אלא לא דא בלחודוי
דהא אוף הכי נמי בשנותו את טעמו לפני אבימלך. בבא הזיפים וכן כלהו. לאחזאה שם לד שם נד
לכל בני עלמא שבחיה דדוד דאע"ג דבצערא הוה והוו רדפי אבתריה הוה משתדל לומר
שירין ותושבחן לקב"ה ואע"ג דברוח קדשא הוה אמר רוח קדשא לא הוה שארי עלוי
עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי. וכן בכל אתר לא שריא רוח קדשא דלעילא עד דיתער
עליה בר נש מתתא. ודוד אע"ג דקא רדפי אבתריה והוה בצערי' לא הוה שביק שירין
ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא. ואי תימא הא דתנינן *מזמור לדוד או לדוד בראשית לט ב] שם א
מזמור והכא שרת עליה רוח קדשא בקדמיתא בגין דאמר מזמור לדוד. אלא אי איהו
לא הוה מכוין גרמיה בקדמיתא לא שרת עליה רוח קדשא. *מזמור דא רוח קדשא. ח"א רלג ב
אמאי אק' הכי. בגין דאיהי משבחת תדיר למלכא עלאה *דכל זמנא הוה קא משבחת ס"א דבכל זמני היינו קא משבחת
ומזמרת ולא שכיך. כיון דאתא דוד אשכח *גופא מתתקנא כדקא יאות ושרת עליה והוו ומזמר ולא
מגלי בהאי עלמא לשבחא ולזמרא למלכא וכלא בגין דיתתקן האי עלמא כגוונא דלעילא. שכיך קג ב
לדוד גבר שלים בתקונוי גבר מתקנא גבר זכאה דוד ודאי דלא אשתני לעלמין. בהיותו
במדבר יהודה דא שבחא דדוד אף על גב דבצעריה הוה אף על גב דהוו רדפי אבתריה.
ומאי תושבחתא קאמר. תושבחתא דאיהו רב ויקירא ושבחא דיליה מאי איהי אלהים אלי שם סג
אתה אשחרך. אלהים סתם. כיון דאמר אלהים אמאי אלי. אלא הכא דרגא דיליה.
תלת דרגין הכא. אלהים. אלי. אתה. ואף על גב דאינון תלת שמהן חד דרגא איהו
ברזא דאלהים חיים. אלהים לעילא אלהים חיים. אלי קצה *השמים עד קצה השמים. בראשית א ב
*אתה דרגא דיליה. ואף על גב דכלא חד ובשמא חד סליק. אשחרך אי כמשמעו דיליה קלא ב
שפיר. אבל אשחרך אתקין נהורא דנהיר בשחרותא דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא
נהיר עד דיתקנון ליה לתתא. ומאן דאתקין נהורא שחרא דא אף על גב דאיהי חוכמא.
זכי *לנהורא חוורא דנהיר ודא איהי נהורא אספקלריא דנהרא ודא איהו בר נש דזכי בראשית יז ב
לעלמא דאתי. ורזא דא ומשחרי ימצאנני ומשחרי דמתקנין נהורא משחרי חוכמה. משלי ח
ימצאנני ימצאוני לא כתיב אלא ימצאנני דזכי לתרין נהורין לנהורא דשחרא חוכמה ונהורא
חוורא דנהרא. וזכי לאספקלריאה דלא נהיר ולאספקלריאה דנהיר. ודא איהו ימצאנני
וע"ד אמר דוד אשחרך אתקין נהורא דשחרא חוכמה לנהרא עליה נהורא חיורא
דנהרא. צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כמאן דכפין למיכל ובעי למשתי. בארץ ציה תהלים סג
ועיף בלי מים בגין דאיהו מדבר ולאו איהו אתר דישובא ולאו איהו אתר דקדשא

ובגין

ובג"כ איהו אתר בלי מים · וכמה דאנן צפין וצחאן לגבך באתר דא · כן בקדש חזיתיך
וגו' · ואנן כמה דאנן צחאן לגבי דמר למשתי בלחודא מלוי באתר דא אוף הכי צחינן
למשתי בלחודא מלוי בבי מקדשא אתר דאקרי קדש · אמר ר"ש לר' אבא מאן דשארי מלה
השתא יימא · פתח ר' אבא ואמר **ויקחו** לי תרומה מאת כל איש וגו' · משה
בשעתא דקב"ה אחמי ליה עובדא דמשכנא הוה קשה קמיה ולא יכיל למיקם ביה
והא אוקמוה והשתא אית לן למקשי הכא אי תרומה דא יהבה קב"ה למשה בלחודוי
היך יהבה לאחרא ואמר דלבני ישראל יקחו האי תרומה · אלא ודאי למשה יהבה
ולא יהבה לאחרא · למלכא דהוה בגו עמיה ולא הות מטרוניתא עמיה דמלכא · כל זימנא
דמטרוניתא לא הות עמיה דמלכא לא מתיישבי עמא ביה ואינון לא יתבין לרחצן · כיון
דאתת מטרוניתא כל עמא חדאן ויתבי ברוחצנו · כך בקדמיתא אע"ג דקב"ה עבד לון
נסין ואתין ע"י דמשה לא מתיישבי עמא · כיון דאמר קב"ה ויקחו לי תרומה · ונתתי
במדבר ז משכני בתוככם · מיד אתיישבו כלהו וחדו בפולחנא דקב"ה הה"ד ויהי ביום כלות
משה דנחתת כלת משה לארעא · ואי תימא ויהי בכל אתר לאו איהו אלא לישנא דצערא
והכא כתיב ויהי ביום · אלא בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא אשתכח מקטרגא
לגבה וחפיא ההוא חשוך קבל לגבה בגין דלא תיחות · ותנינן אלף וחמש מאה רבוא
מלאכין מקטרגין אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות · ובההוא זמנא אשתכחו כל כנופיא
דמלאכי עלאי קמי קב"ה אמרו קמיה מארי דעלמא כל זיוא וכל נהורא דילן בשכינת
יקרך איהו והשתא תיחות לגבי תתאי · בההיא שעתא אתתקפת שכינתא ותברת
ההוא חושך קבל כמאן דמתבר [א] גזיזן תקיפין ונחתת לארעא · כיון דחמו כלהו כך
תהלים ח פתחו ואמרו · יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אדיר ודאי דתברת כמה גזיזין
וחילין תקיפין ונחתת לארעא ושליטת בכלא · וע"ד כתיב ויהי לצערא דקבילו כמה
חיילין ומשריין ביומא דכלת משה נחתת לארעא ובג"כ ויקחו לי תרומה וגו' · ויקחו
לי ותרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה לאחזאה דכלא חד בלא פרודא · ועובדא
דמשכנא כגוונא דלעילא דא לקבל דא לאתכללא שכינתא מכל סטרין עילא ותתא הכא
בהאי עלמא עובדא דיליה כעובדא דגופא לאתכללא רוחא בגויה ודא איהי שכינתא
דאתכלילת לעילא ותתא ואיהי רוח קדשא ולעולם אתמשכת ועאלת גו רזא דגופא
לאשראה מוחא גו קליפה כולא כמה דאתחזי · האי רוחא דקדשא אתעביד בגופא
לאתכללא בגויה רוח אחרא עלאה דקיק ונהיר וכלא הכי אתאחיד ואתכליל דא בדא
ועאל דא בדא עד דאתאחיד בהאי עלמא דאיהו קליפה בתראה דלבר · קליפה תקיפא
איהי לגו מקליפה דהאי עלמא · כגוונא דאגוזא דהאי קליפה דלבר לאו איהי תקיפא ·
קליפה דאיהי לגו מינה איהי קליפה תקיפא · אוף הכי לעילא קליפה תקיפא איהי
רוחא אחרא דשלטא בגופא · לגו מניה איהי קליפא קלישא · לגו מניה מוחא · בארעא
קדישא מתתקנא כלא בגוונא אחרא דהא קליפה תקיפא אתברת מההוא אתר ולא
קמג א שלטא *ביה כלל · קליפה תקיפא אתברת תביר (ד"א מההוא אתר תדיר) ואתפתחת מהאי
סטרא (ס"א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא · בהאי עלמא קליפה בתראה איהו
לבר קליפה תקיפא איהי לגו · כגוונא אוף הכי לעילא קליפה תקיפא איהי
לבר לגו מניה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא)
נט ב *ומהאי סטרא וההוא פתיחו הוה בארעא קדישא בכל זמנא דפלחין פולחנא
כדקא

[א] חתיכות קליפות חזקות ושוא מלבון גזיזי דברדא פסי' חתיכות כדד :

כדקא יאות · כיון דגרמו חובין משיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא עד
דאתקרב קליפה כלא כחדא · כיון דאסתים קליפ׳ למוחא כדין שלטא *ההיא קליפה עלייהו רג א
ודחה לון לבר מההוא דוכתא · ועכ״ד אע״ג דדחי׳ לון לבר לא יכיל ההוא קליפה תקיפא
לשלטאה בההוא דוכתא קדישא דלאו אתריה איהו . ואי תימא אי הכי הואיל ולא יכיל
ההוא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא אמאי קיימא חרוב דהא חרבא
לא הוי בעלמא אלא מסטרא דההיא קליפה תקיפא · אלא ודאי כד אתחרב לא אתחרב
אלא מההוא סטרא בשעתא דאסתים למוחא · וקב״ה עבד דלא תשלוט ההיא קליפה
תקיפא על ההוא דוכתא · וכד דחה לון לישראל מניה ההיא קליפה אתהדרת ואתפתחת
כמלקדמין · ובגין *דעמא קדישא לא הוו תמן חפיא על ההוא פתיחו הופאה קדישא נח עא ב
דפרוכתא קלישא לנטרא הגא אתר דלא יסתום ליה ההיא קליפה תקיפא ואחיד בכל
סטרוי · למהוי רבות קדשא על ארעא כמלקדמין לא יכיל דהא ההוא הופאה קלישא
אחיד דלא יהות להתא דהא עמא קדישא לאו תמן וע״ד לא אתבני הרבן מיומא
דאתחריבו · לשלטא׳ ההיא קליפה תקיפא לא יכלא דהא ההוא חופאה קלישא אחיד
ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו דלא תשלוט תמן ולא תסתים מוחא בההוא [א] חופאה א כסוי דקס
דפרוכתא קלישא דאיהו מגו משיכו דפרוכת׳ קדישא דלעילא דנטיר ההוא אתר · ובג״כ
כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא כד נפקין מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי
לון לבר ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגולין עד דנפקי מכל ארעא קדישא וסחרן
(לסוחרנייהו) לסטרייהו במסאבי דילהון · וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן סלקין
וההוא הופאה קלישא מקבלא לון ועאלין לקדושא עלאה בגין דכל זינא אזלא לזיניה ·
ונשמתיהון דישראל דנפקי לבר מארעא ברשותא דההיא קליפה תקיפא אזלא וסחרא
ומתגלגלא עד דתבת לדוכתהא ועאלת לאתר דאתחזי לה · זכאה חולקיה מאן
דנשמתיה נפקא ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדישא · מאן דנשמתיה נפקת
בארעא קדישא אי אתקבר בההוא יומא לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל · וע״ד כתיב
בנבילה [ב] כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך בגין דבלילא אתיהיב רשו דברים כא
לרוח מסאבא לשטטא · ואע״ג דאתיהיב לון רשו לא עאלין בארעא קדישא בר אי
אשכחן תמן מנא לאעלא ביה · *אברין ופדרין דמתאכלן בליליא לאתזנא זינין אחרנין קל א
לאו דעיילין בארעא ולאו לאמשכא לון בארעא אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו
ארעא ולא יתמשכא לאעלא תמן · ובג״כ תננא מנייהו הוה סליק *עקימא ומתגלגלא קל א
לבר ואזיל (תקיף) בבהילו עד דעאל לנוקבא דצפון דתמן מדורין דכל סטרין אחרנין
ותמן עאל תננא וכלהו אתזנו תמן · תננא דימינא הוה סליק לדוכתיה בארח מישר
ואתזן מה דאתזן · ומההוא פתיחו *אתזנו כל סטרי קליפה תקיפא דאיהי לבר קז ב
מארעא קדישא ומההיא תננא גסה כמה דאוקימנא · גופיהון דצדיקייא דלא אתמשכו
בהאי עלמא בתר הנאין דההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו רוח מסאבו כלל
דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא · כמה דגופא דרשיעייא (נ״א גופיהון
דצדיקייא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא
שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופא דרשיעייא)
אתמשך בהאי עלמא בתר ההיא קליפה תקיפא והנאין ועגונין דיליה ותיקונין דיליה
הכי אסתאב בתר דנפקא נשמתיה מניה · גופיהון דצדיקיא דלא מתענגי בהאי
עלמא

עלמא אלא מתענוגי דמלוך וסעודתי שבתין וחגין וזמנין · ההוא רוח מסאבא לא יכיל
לשלטאה עלייהו דהא לא אתענגו מדיליה כלום · והואיל ולא נטלו מדיליה לית ליה רשו
עלייהו כלל · זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום · מאן דנשמתיה נפקא לבר
מארעא קדישא והוא גופא אשתאר בההוא רוח מסאבו ההוא רוח מסאבו אשתאיב
ויקרא כב בגויה עד דתב ליה עפרא · (נ"א דאתבלי גופא בעפרא) ואי ההוא *גופא דאשתאיב
ירמיה ב ביה ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב ותבאו
ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה · ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבו בההוא
גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבו דקא מייתין לקברא ליה בארצי · אתון מסאבין
לה לאסתאבא ביה אי לא דעביד קב"ה אסוותא לארעא דהא כיון דאתבלי ההוא גופא
נשיב קב"ה רוחא מלעילא ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר דהא איהו חס על ארעיה ·
יוסף לא שליט על גופיה רוח מסאבו לעלמין אע"ג דנשמתיה נפקת ברשו אחרא · מ"ט
בגין דלא אתמשיך בחייוי בתר רוח מסאבא · ועם כל דא לא בעא דגופיה יסלקון ליה
בראשית נ לאתקברא בארעא קדישא אלא אמר והעליתם את עצמותי ולא גופי · יעקב לא מית
וגופיה אתקיים בקיומא תדיר ולא דחיל לסטרא אחרא דהא ערסיה הוה שלים בשלימו
דנהורא עלאה בנסירו דתריסר שבטין ושבעים נפש בגין כך לא דחיל לסטרא אחרא ולא
יכיל לשלטאה עליה · ותו דאיהו גופא דדיוקנא עלאה דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין
שם מז וכל אינון שייפין דאדם קדמאה הוו אחידן ביה ועל דא כתיב ביה ושכבתי עם אבותי
ונשאתני ממצרים גופא שלים · ועל דא ויחנטו הרפאים את ישראל דגופיה יהא קאים
בקיומא והכי אצטריך · שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא קדישא נפשא
וגופא אשתזיב מכלא · תלת שמהן אקרי נשמתא דבר נש נפש רוחא ונשמתא · וכלהו
כלילן דא בדא ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו · נפש דא אשתכחת גו קברא עד דגופא
אתבלי בעפרא ודא מתגלגלת בהאי עלמא לאשתכחא גו חייא ולמנדע בצערא דילהון ·
ובשעתא די אצטריכו בעאת רחמי עלייהו · רוחא דא איהו דעאל בגנתא די בארעא
ואצטייר תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא כחד מלבושא דמתלבשא תמן · ודא אתהני
הלו א לט ב תמן בההין וכסופין בזיוא דגנתא · ובשבתי וירחי וזמני סלקא לעילא *ואתהני תמן ותב
קהלת יב לאתריה · ועל דא כתיב והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה תשוב ודאי בהני זמנין דקאמרן ·
נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא להוא אתר דנפקת מתמן ודא איהי דבגינה אתנהירת
בוצינא לאנהרא לעילא · דא לא נחתת לתתא לעלמין בדא אתכלילת מאן דאתכלילת מכל
נ"א בדוכתהא סטרין מעילא ומתתא ועד דהאי לא סלקא לאתקשרא *בכורסייא לא מתעטרא רוח
בגנתא די בארעא ונפש לא מתיישבא בדוכתהא · כיון דאיהי סלקא כלהו אית להו נייחא ·
וכד אצטריך לבני עלמא כד אינון בצערא ואזלי לבי קברי האי נפש אתערת ואיהי אזלא
ומשטטא ואתערת לרוח והוא רוח אתער לגבי אבהן וסליק ואתער לגבי נשמה וכדין
קב"ה חייס על עלמא והא אוקימנא · ואע"ג דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגוונין אחרנין
כלהו סלקין במתקלא דא · ודא איהו ברירו דמלה וכלא חד · וכד נשמתא אתעכבת
מלסלקא לדוכתהא רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן ולא פתחין לה פתחא
ושגא

ואזלא ומשטטא ולית מאן דישגח בה · נפש אזלא ומשטטא בעלמא ואתאת לגופא דסלקא
תולעין ובכמה דינא דקברא ומתאבלת עליה כמה דאוקמוה דכתיב אך בשרו עליו איוב יד
יכאב ונפשו עליו תאבל וכלא איהו בעונשא · עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא
וכדין כולהו מתקשרן בדוכתייהו בגין דכל הני תלת קשורא חדא אינון · כגוונא דלעילא
ברזא דנפש רוח ונשמה דכלא חד וקשורא חד · נפש לית לה נהורא מגרמה כלום ודא
איהו דמשתתפא ברזא דגופא חד לאתענגא ולמיזן ליה בכל מה דאצטריך כד"א
ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה · ביתה דא איהו גופא דאיהי זנא ליה · *ונערותיה משלי לא
אלין אינון שייפין דהאי גופא · רוח דא איהו דרכיב על האי נפש ושליט עלה ונהיר לה שם ה
בכל מה דאצטריך ונפש איהו כרסייא להאי רוח · נשמה איהי דאפיקת להאי רוחא
ושליטת עליה ונהירת ליה בההוא נהורא דחיין וההוא רוח תליא בהאי נשמה ואתנהיר
מנה בההוא נהורא דנהיר · ההוא נפש תליא בהאי רוח ואתנהירת מניה ואתזנת מניה
וכלא קשורא חד · ועד דהאי נשמה עלאה לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין
סתימא דכל סתימין ואתמליא מניה בגין דלא פסיק · רוח דא לא עאל בגנתא דעדן
דאיהו נפש · ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן ונשמה לעילא · נפש דא (ס"א לא)
אתיישבת בדוכתהא גו גופא לתתא · כגוונא דא כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש ואע"ג
דכלהו קשורא חדא · נשמה סלקא לעילא גו נביעו דבירא · רוח עאל בגנתא דעדן
*כגוונא דלעילא נפש אתיישבא גו קברא · ואי תימא נפש לעילא דאתיישבת גו גופא ויקרא ע ב
בקברא אן הוא קברא · אלא גו ההוא קליפה תקיפא · וע"ד נפש כגוונא דא לתתא
וכלא דא כגוונא דא · ובגין כך תלת דרגין מתפרשן ואינון קשורא חדא ורזא חדא ·
ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא האי נפש אשתכחת תמן · רזא הכא לאינון דידעי
ארח קשוט דהאי הטלה · בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא גו עטרא קדישא ורוחא
קאים בנהירו עלאה בשבתי וירחי וזמני · האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו
עלאה לדיירא בגנתא דעדן נהיר ואזלין איהו (ד"א ל"ג כד) קיימא גו קברא ואתגלימת
בדיוקנא דהות גו גופא בקדמיתא וכל אינון גרמי בההוא דיוקנא סלקן ומשבחאן ואודן
לקב"ה הה"ד כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך · אומרות לא כתיב אלא תאמרנה · תהלים לה
ואלמלא אתיהיב רשו לעילא למחמי יחמי בליליא *דנפיק שבתא ולילי ירחי וזמני כדיוקנין ס"א דע"ל
על גבי קברי אודן ומשבחן לקב"ה · אבל טפשו דבני נשא קא מעכבא להו דלא ידעין
ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא ולא חמשין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה
בהאי עלמא כ"ש לאשגחא ביקרא דההוא עלמא ועל מה קיימא והיך מתפרשן מלין ·
ביומא דר"ה דעלמא אתדן וכרסיא דדינא קיימא לגבי מלכא עלאה למידן
עלמא · כל נפש ונפש משטטן ובעאן רחמין על חיי · בליליא דנפקא יומא דדינא
אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע מאן הוא דינא דאתדן על עלמא ולזמנין דקא
מודיעין בחזווא לחייא כד"א בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו' אז איוב לג
יגלה אזן אנשים ובמוסרם יחתום · מאי מוסרם דא נפש דאיהי קיימא ואתיא לבני
נשא מלין לקבלא מוסר · *בליליא בתראה דחגא דקא נפקן פתקין מבי ויקרא רנא
מלכא וההוא נפש דקאמרן אזלא

קהלת ה ומשטטא *וחד ממנא סרכא ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש ידומיע"ס דפקיד בכתב
דזווא גליפא ובגו חזוון עלאין · בההוא ליליא נחית וכמה אלף אלפין ורבוא רבוון
עמיה ונטלין לההוא נ"ל מכל חד וחד וסלקין ליה לעילא · וההיא נפש דקאמרן אזלא
ומשטטא וחמאת לההוא נ"ל ותב לאתריה גו קברא וקא מכרזת לשאר מתייא פלו' אתי
לגבן פלו' אתי לגבן · אי זכאה טבא איהו כלהו חדאן ואי לאו כלהו אמרי ווי · כד סלקין
ההוא נ"ל סלקין ליה לגבי האי עבד מהימן דשמיה מטטרון ונטיל ההוא נ"ל לגביה וסליק
איוב ז ליה לאתריה כד"א ⁰כעבד ישאף צ"ל ישאף צל ודאי · מההיא שעתא ואילך מתתקנא
דוכתא לההיא נשמה דההוא בר נש ודוכתא לרוח בגנתא דעדן · ודוכתא לנפש לנייחא
ויקרא קטב ב ולאתהנאה בשעתא דמשטטא ואזלא · בגין דאית *נפש דלית לה נייחא · ואית נפש
שמואל א כה דאשתאיאת עם גופא והאי איהי דלית לה נייחא והאי איהי דכתיב בה ⁰ואת נפש אויביך
יקלענה בתוך כף הקלע · דדא איהי אזלא ומשטטא ומתגלגלא בכל עלמא ולית לה
נייחא כלל יממא ולילי ודא איהו עונשא יתיר מכלא · והאי דאשתאי עם גופא
ויקרא יז (ההיא דכתיב בה ⁰והכרתי אותה מקרב עמה ולהאי לית לה דוכרנו כלל · ואית
נפשא דלא אשתאי עם גופא) ואשתאי מאתר אחרא (ס"א עילאה) ההיא דכתיב בה
שם כב ⁰ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני יי' · מאי מלפני · דלא שריא עלה רוחא · וכד רוחא
לא שריא עלה לית לה שותפו כלל במה דלעילא ולא ידעת מאינון מלין דההוא עלמא
כלל והאי איהי נפש כבעירי · נפש דלית (ד"א דאית) לה נייחא · האי איהי כד אזלא
ומשטטא אערעת בהאי ממנא ידומיע"ס ובאינון סרכין דיליה ונטלין לה ואעלין לה בכל
פתחי גן עדן ואחזיין לה יקרא דלדיקיא ויקרא דההוא רוח דילה ואיהי מתדבקא ביה
בנייחא גו ההוא לבושא וכדין ידעת באינון מלין דעלמא · וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא
גו נשמה עלאה לעילא ההיא נפש מתקשרא בההוא רוח ואתנהירת מניה כהיה רא כד
אתנהירת משמשא · ורוח מתקשרא גו ההיא נשמתא · וההיא נשמתא מתקשרא גו
סוף מחשבה דאיהי רזא דנפש דלעילא · וההיא נפש אתקשרת גו ההוא רוח עלאה ·
וההוא רוח אתקשר גו ההיא נשמה עלאה · וההיא נשמה אתקשרת באין סוף וכדין
איהו נייחא דכלא וקשורא דכלא עילא ותתא כלא ברזא חדא וגוונא חדא · וכדין
שמואל א כה דא איהו נייחא דנפש דלתתא ועל דא כתיב ⁰והיתה נפש אדני צרורה בצרור
החיים את יי' אלהיך · בגוונא חדא וברזא חדא דההוא את דא כגוונא דא : כד
נחתא היהרא רזא דנפש עלאה נהרא מכל סטרין · איהי נהרא לכל רתיכין ומשריין
ועביד לון גופא חדא שלימא דנהיר בנהירו בזווא עלאה · אוף הכי כגוונא דא נחתא האי
נפש תתאה נהירא מכל סטרין מגו נהירו דנשמה ומגו נהירו דרוח ונחתא ונהרא לכל
אינון רתיכין ומשריין דאינון שייפין וגרמין ועביד לון גופא שלימא דנהיר בנהירו · הה"ד
ישעיה נח ⁰והשביע בצחצחות נפשך נפשך ממש · ולבתר ועצמותיך יחליץ דעביד מייהו גופא שלימא
תהלים לה ונהיר בנהירו וקם ואודי ומשבח לקב"ה כמה דאתמר דכתיב ⁰כל עצמותי תאמרנה
יי' מי כמוך · ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטרין · זכאין אינון לדיקייא דדחלין
למאריהון בעלמא דין למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי · אתא רבי שמעון וברכיה
לרבי אבא · אמר רבי שמעון זכאין אתון בני וזכאה אנא דעיני חמו בכך כמה

דוכתין עלאין מתתקנן לן וגנירין לן לעלמא דאתי · פתח ואמר שיר המעלו׳ הבטחים תהלים קכה
ביי׳ כהר ציון לא ימוט לעולם ישב האי קרא אוקמוה · אבל שיר המעלות תושבחתא
דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין מסטרא דגבורן עלאין ואינון כגוונא דלאי לתתא
ואינון מעלות דרגין על דרגין ופלחין ברזא דחמשין שנין והאי איהו שיר המעלות
הבטחים ביי׳ כהר ציון דא אינון צדיקייא דאינון מתרחצן ביה בעובדין דלהון כד״א
וצדיקים ככפיר יבטח · ואי תימא הא צדיקיא לא מתרחצן בעובדיהון כלל ותדיר משלי כח
דחלין כאברהם דכתיב ביה ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו׳ · כיצחק דכתיב ביה בראשית יב
כי ירא לאמר אשתי · כיעקב דכתיב ביה ויירא יעקב מאד ויצר לו · ואי הכי לא שם כו
שם לב
אתרחיצו בעובדיהון כל שכן שאר צדיקי עלמא · ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח · אלא
ודאי ככפיר כתיב דהא מכל אינון שמהן לא כתיב אלא כפיר ולא כתיב לא אריה ולא שחל
ולא שחץ אלא כפיר דאיהו חלשא וזעירא מכלהו ולא אתרחיץ בחיליה אע״ג דאיהו
תקיף · כך צדיקיא לא אתרחיצו בעובדיהון השתא אלא ככפיר · אע״ג דידעין
דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר ולא יתיר ובגיני כך הבטחים ביי׳
כהר ציון וגו׳ לא ככפיר ולא כאריה ולאו כלהו שמהן · אלא כהר ציון ואוקמוה מה
הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר אוף הכי בההוא זמנא להוו כהר ציון ולא כהשתא
דלא אתרחיצו אלא ככפיר דדחיל ולא אתרחיץ בחיליה · ואתון בני קדישי עליונין
רהימנותא דלכון כהר ציון ודאי זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי · אזלו כד מטו
למהא אתחשך ליליא · אמר ר׳ שמעון כמה דיומא דא אנהיר לן בהאי ארחא למזכי ביה
בעלמא דאתי · אוף הכי האי ליליא ינהיר לן למזכי לן לעלמא דאתי ולאעטרא מלין
דיממא בליליא דא קמי עתיק יומין דהא כיומא דא שלים לא ישתכח בכל דרין אחרנין
זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי עאלו לביתיה דר״ש ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי
יוסי עמהון בהו עד דאתפלג ליליא · כיון דאתפלג ליליא אמר רבי שמעון להבריה עידן
איהו לאעטרא רתיכא קדישא לעילא בהשתדלותא דילן · אמר ליה לר׳ יוסי אנת דלא
אשתמעו מילך בהאי יומא בינגא אנת הוי שירותא לאנהרא ליליא דהא השתא עדן
רעותא איהו לאנהרא עילא ותתא · פתח רבי יוסי ואמר שיר השירים אשר
לשלמה · שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא ועלמין כלהו
אשתלימו עילא ותתא בשלמותא חדא ואע״ג דחברייא א פליגן בהאי · *אבל שירתא א שמות י ע״ב
דא לא אתמר אלא בשלימו כד סיהרא אתמליא בשלימו ובי מקדשא אתבני כגוונא (נ״א מתי
אתמר)
דלעילא · בשעתא דאתבני בי מקדשא לתתא לא הוה חדוה קמי קוב״ה מיומא דאתברי
עלמא כההוא יומא · משכן דעבד משה במדברא לנחתא שכינתא לארעא בההוא
יומא משכן אחרא אתוקם עמיה לעילא כמה דאוקמוה דכתיב הוקם המשכן · שמות מ
המשכן משכן אחרא *דאתקם עמיה ודא משכן דנער מטטרו״ן ולא יתיר · בית קנט א
ראשון כד אתבני בית ראשון אחרא אתבני עמיה ואתקיים בעלמין כלהו
ואנהיר (ד״א בעלמא ואנהיר) לכל עלמין ואתבסם עלמא ואתפתחו כל משקופי
עלאין לאנהרא ולא הוה חדוה בכל עלמין כההוא יומא כדין פתחו עלאי ותתאי
ואמרו שירתא והיינו שיר השירים · שירתא דאינון מנגנין דמנגנין לקב״ה ·

דוד מלכא אמר שיר המעלות· שלמה מלכא אמר שיר השירים שיר מאינון מנגנין· מה בין האי להאי דהא אשתמע דכלא חד· אלא ודאי כלא חד· אבל ביומי דדוד מלכא לא הוו כל אינון מנגנין מתתקנן בדוכתייהו לנגנא כדקא יאות ובי מקדשא לא אתבני ובג"כ לא אתתקנו לעילא בדוכתייהו· דהא כמה דאית תקוני דמשמרות בארעא אוף הכי ברקיעא וקיימין אלין לקבל אלין· וביומא דאתבני בי מקדשא אתתקנו כלהו בדוכתייהו ושרגא דלא נהרא שריאת לאנהרא· ושירתא דא אתתקנת לגבי מלכא עלאה מלכא דשלמא דיליה· ותושבחתא דא איהי מעליא מכל תושבחן קדמאי· יומא דאתגלי תושבחתא דא (בעלמא) בארעא ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא וע"ד איהו קדש קדשים· בספרא דאדם קדמאה הוה כתיב ביה· ביומא דיתקם בי משכנא (ד"א דיתבני בי מקדשא) יתערון אבהן שירתא עילא ותתא ובגין כך אשכחנא שיר מאתוון רברבן· ואלין אינון דקא אתערו· לאו דאינון מנגנן אלא דאינון מתערי לגבי עילא· (ד"א ל"ג כביכול) שיר דאינון שירין רברבן דממנן על עלמין כלהו· ותנינן בההוא יומא קם יעקב שלימא ועאל בגנתא דעדן בחידו על דוכתיה· כדין גנתא דעדן שארי לנגנא וכל אינון בוסמין דגנתא· מאן גרים שירתא דא ומאן אמר לה· הוי אימא דא יעקב דאלמלא איהו לא עאל בגנתא דעדן לא אמר גנתא שירתא· שירתא דא שירתא דאיהי כללא דכל אורייתא שירתא דעלאי ותתאי מתערין לגבה· שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דלעילא דאיהו שבת עלאה· שירתא דשמא קדישא עלאה אתעטר בגיניה· וע"ד איהו קדש קדשים· מ"ט· בגין דכל מלוי ברחימו ובחדוה כלא· (ודא) בגין דכוס של ברכה אתיהיב בימינא כיון דאתיהיב בימינא כדין כל חידו וכל רחימו אשתכח· ובגין כך ברחימו ובחדוה כל מלוי. בזמנא דהאי ימינא אתהדר לאחורא· כד"א (איכה ב) °השיב אחור ימינו כדין כוס של ברכה אתיהיב בשמאלא· כיון דאתיהיב בשמאלא שריאו עלאי ותתאי למפתח עליה קינה· ומאי קאמרי· איכה· אי כה אי כוס של ברכה דאתר עלאה דהוית יתבא בגויה אתמנע ואתגרע מינך בגיני כך שיר השירי' דהוה מסטרא דימינא כל מלוי רחימו וחדוה· איכה דחסיר ימינא ואשתכח שמאלא כל מלוי אינון קנטורין וקינין· ואי תימא הא כל חידו וכל חדוה וכל שיר מסטרא דשמאלא איהו ועל דא לוי מסטרא דשמאלא מנגני שירתא· אלא כל חידו דאשתכח מסטרא דשמאלא לא אשתכח אלא בזמנא דימינא אתדבק בהדיה [א] ובזמנא דימינא אתער ואתדבק בהדיה כדין הוה חדוה מימינא איהו דקא אוטיב לרחמא וכד רחמא אשתכך וחדו איהו מסטר' דימינא כדין חדוה שלימתא אתי מהאי סטרא· וכד ימינא לא אשתכח רחמא דשמאלא נפיש ולא שכיך ולא אוטיב ולא חדי· כדין איכה· אי כה· [ב] כוס של ברכה מה הוה עליה דקא יתבא בשמאלא ורחמא נפיש ולא שכיך· ודאי קנטורין וקינין מתערין אבל שיר השירים ודאי כוס של ברכה דאתיהיב בימינא ואתמסר בגויה ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח· ובגין כך כל מלוי ברחימו ובחדוה ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי· ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא· יומא דאתגלי שירתא דא ההוא יומא נחתת שכינתא לארעא דכתיב (מלכים א ח) °ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגומר· מאי טעמא בגין כי מלא כבוד יי' את בית יי'· בההוא יומא ממש אתגליאת תושבחתא

דא

א תקו"ז קסב ע"ב:

ב פי' כ"ס במילוי כוס כ"ף ס"ס המילוי ס"ס ע"ס בגי' ט"ס:

דא ואמרה שלמה ברוח קודשא תושבחתא דשירתא דא איהי כללא דכל אורייתא כללא דכל עובדא דבראשית · כללא דרזא דאבהן · כללא דגלותא דמצרים וכד נפקו ישראל ממצרים ותושבחתא דימא · כללא די' אמירן וקיומא דהר סיני וכד אזלו ישראל במדברא עד דעאלו לארעא ואתבני בי מקדשא · כללא דעטורא דשמא קדישא עלאה ברחימו ובחדוה · כללא דגלותהון דישראל ביני עממיא ופורקנא דילהון · כללא דתחיית המתים עד יומא דאיהי שבת ליי' · מאי דהוה ומאי דהוי ומאי דזמין למהוי · לבתר ביומא שביעאה כד יהא שבת ליי' כלא איהו בשיר השירים ועל דא תנינן כל מאן דאפיק פסוקא דשיר השירים ואמר ליה בבי משתיא אורייתא איהי חגירת שק וסלקא לגבי קב"ה ואמרה קמיה עבדו לי בניך [א] מחוך בבי משתיא · ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי בגין דא אצטריך לנטרא ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש כל מלה ומלה דשיר השירים · ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים · הכי הוא ודאי בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא · ובגין כך כל תושבחן דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קוב"ה כתושבחתא דא : הכי אוליפנא שיר הד' · השירים תרין אשר הא תלת · ורזא דא דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא ושמאלא וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה · ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאין סוף רתיכא קדישא הכא אשתכח · דהא אבהן אינון רתיכא · דוד מלכא אתחבר עמהון ואינון ארבע [ב] רזא דרתיכא קדישא עלאה · ובגין כך ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה רזא דרתיכא קדישא שלימתא · תו רזא דא שיר דא רזא דדוד מלכא דאיהו רזא לסלקא בשיר · השירים אלין אבהן רזא דממנן רברבן רתיכא שלימתא כדקא יאות · אשר לשלמה רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא · ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא מן *העולם ועד העולם רזא דכל מהימנותא · וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן דידיע ולמאן דלא אתידע [ג] ולית מאן דקאים למנדע ביה · ועל דא אתמר האי קרא בד' תיבין רזא דרתיכא שלימתא מכל סטרין · מכאן ולהלאה רזא לחכימין אתמסר · ותו אית ביה רזא פנימאה דתנינן מאן דחמי ענבין בחלמיה אי חוורין אינון טבין · אוכמין בזמנן טבין דלא בזמנן צריכין רחמי · מאי שנא חיורי ומאי שנא אוכמי ומאי שנא בזמנן ומאי שנא דלא בזמנן · והא תנינן אכלן לאינון אוכמי מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי אמאי אלא תנינן אילנא דחב ביה אדם קדמאה ענבין הוו דכתיב [ד] ענבימו ענבי רוש ואלין אינון ענבין אוכמין בגין דאית ענבין אוכמין ואית ענבין חוורין · חוורין טבין דהא מסטרא דחיי אינון · אוכמין צריכין רחמי דהא מסטרא דמותא אינון · בזמנן טבין מאי טעמא בגין דבזמנא דחוורי שלטן כלא אתבסם דהא בהכוא זמנא כלא אצטריך לתקונא וכלא איהו שפיר וכלא תקונא חדא אוכמא וחוורא · ובזמנא דחוורי לא שלטאן ואוכמי אתחזון לינדע דהא בדינא דמותא סליק ואצטריך רחמי דהא אילנא דחב ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא . הכא אית לאסתכלא ואי לאו דמר הכא לא אימא · תנינן דעלמא דא איהו כגוונא דעלמא דלעילא ועלמא דלעילא כל מה דהוה בהאי עלמא הכי איהו לעילא · אי נחש גרים מותא לאדם לתתא · לעילא אמאי

אי

א לבן שחוק:

ב סוד המרכב' קדושה שלימה בארבעה רגלי הכסא:

ו"ל קנג ב

ג אין מי שיכול להבין כלל:

ד דברים לב

אי תימא (עוד) לאתתא (ס"א לתתא) דבגין נחש אגרע נהורא דהא סיהרא גרע
נהוריה לזמנין ובההוא זמנא איהי מיתת · דכורא אמאי · דאי נימא דסיהרא בעטי
דהאי נחש מיתת · בגריעו דנהורא · הא תנינן דלא בגין נחש הוה · אלא דאמרה סיהרא
קמי קודשא בריך הוא וכו' הא לא הוה בגין נחש · ואי תימא דבעלה הכי הוא ח"ו דגריעו
הוי לעילא · אלא כל דא סתרי אורייתא ונחש בכלא אתקין גריעו · תא חזי והכי אוליפנא
כל מה דעבד קודשא בריך הוא עילא ותתא כלא ברזא דדכר ונוקבא איהו וכמה דרגי
אינון לעילא מסכיין אלין מאלין · ומדרגא עד דרגא רזא דאדם ואינון דרגין דאינון זיגל
חדא עבד לון קודשא בריך הוא דיוקנא דחד גופא עד דסלקין ברזא דאדם · ותנינן ביומא
תניינא דעובדא דבראשית דאתברי ביה גיהנם אתעביד חד גופא ברזא דאדם ואינון
בייפין ממנן דמתקרבין לאשא ומתין ומהדרן כמלקדמין · ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי
האי חויא ואיהו אדם קדמאה דאתפתא גו משכנא דהאי חויא ועל דא מית וחויא גרים
בלק רמו ב ליה מותא דאיהו קריב ליה · ובכל אתר אדם דכר ונוקבא איהו אבל *אדם דאיהו
קדישא עלאה איהו שלטא על כלא דא יהיב מזונא וחיין לכלא · ועכ"ד בכלא מנע נהורא
האי חויא תקיפא · כד מסאיב משכנא נוקבא דההוא אדם כדקאמר מיתת ודכורא מית
וסלקין כמלקדמין ועל דא כלא כגוונא דלעילא · אבל אינון ענבין אוכמין מובטח ליה
(נ"א ואעבר) דהוא בן עלמא דאתי בגין דשלי ושליט על ההוא אתר *ואתגבר עליה ואהדק ליה כד"א
דניאל ז אכלא ומדקא · כיון דאעבר ההיא קליפא תקיפא הא אתקרב לגבי עלמא דאתי ולית
מאן דמחי בידיה · ועל דא מאן דחמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכל ומהדק מובטח
ליה וכו' · כגוונא דא לא הוי שיר בביתא דדוד עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין ושלטא
עלייהו וכדין אתמר שיר השירים כמה דאתמר ואפילו באתר דא אקרי ענבים כד"א
הושע ט כענבים במדבר וגו' · ואלין אינון ענבין חוורין · שירתא דא איהו מעליא על כל שאר
שירין דקדמאי · כל שירין דקדמאי אמרו לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי ·
ואף על גב דהא אוקמוה · אבל כתיב שיר המעלות לדוד שיר המעלו' שיר דמלאכי עלאי
אמרי · דאינון מעלות ודרגין · אמרי למאן · לדוד לבקשא טרפא ומזונא מניה · תו שיר
תהלים מו שיר א המעלות כד"א על עלמות שיר · על כן עלמות אהבוך · לדוד בגין דוד מלכא עלאה
ויחי רנא א דאיהו *משבח תדיר למלכא עלאה · כיון דאתא שלמה מלכא אמר שיר דאיהו עלאה
לעילא דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה כלהו דאמרי
שירתא לא סליקו בההיא שירתא לומר אלא ההוא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי · בר
שלמה מלכא דסליק בההיא שירתא למה דרברבין עילאין עמודי עלמא קאמרי · כל
בני עלמא ברתיכין תתאין שלמה מלכא ברתיכין עלאין · ואי תימא משה דסליק
בדרגא דנבואה ובחביבו לגבי קב"ה על כל בני עלמא ההיא שירתא דקאמר ברתיכין
תתאין הוה ולא סליק יתיר · ת"ח שירתא דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא · אבל לא
אמר שירתא כשלמה מלכא ולא הוה ב"נ דסליק בשירתא כשלמה · משה סליק בתושבחתיה
לעילא ותושבחתא דיליה הוה למיהב תושבחן והודאן למלכא עלאה דשזיב לון לישראל
ועבד לון נסין וגבורן במצרים ועל ימא · אבל דוד מלכא ושלמה בריה אמרו שירתא

כגוונא

בזווגא אחרא · דוד אשתדל לאתקנא עולמתן ולקשטא לון במטרוניתא לאתחזאה מטרוניתא ועולמתהא בשפירו ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבחן לגבייהו עד דאתקין וקשיט כלהו עולמתן ומטרוניתא · כיון דאתא שלמה אשכח למטרוניתא מתקשטא ועולמתהא בשפירו אשתדל למיעל לה לגבי חתן ואעיל כחתן לחופה במטרוניתא ואעיל מלין דרחימו בינייהו בגין לחברא לון כחד׳ ולמהוי תרוייהו בשלימו חדא בחביבו שלים · ועל דא שלמה סליק בתושבחתא עלאה על כל בני עלמא · משה זווג לה למטרוניתא בהאי עלמא לתתא למהוי בהאי עלמא בזווגא שלים בתתאי · שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלימא לעיל׳ ואעיל כחתן לחופה בקדמיתא ולבתר אעיל לתרוייהו בהאי עלמא וזמין לון בחדוה בבי מקדשא דאיהו בנה · ואי תימא היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא דהא אתחזי פרודא · ת״ח קב״ה זווג לה במשה בקדמיתא ואיהי הוות כלת משה כמה דאתמר · כיון דאזדווגת ביה במשה נחתת בהאי עלמא בזווגא דהאי עלמא ואתתקנת בהאי עלמא מה דלא הוות מקדמת דנא ולעולם לא הוות בפרודא · אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתברי אדם דיעיל רחימו וחביבו ומלין דזווגא לעילא בר שלמה מלכא דאיהו אתקין זווגא דלעיל׳ בקדמית׳ ולבתר זמין לון כחדא בביתא דאתקין לון · זכאין אינון דוד ושלמה בריה דאינון אתקינו זווגא דלעילא · מיומא דאמר לה קב״ה לסיהרא זילי ואזעירי גרמיך לא אזדווגת בזווגא שלים בשמשא בר כד אתא שלמה מלכא · שיר השירים הא הכא תמם דרגין לאתדבקא בעלמא דאתי · שיר חד · השירים תרין הא תלת · אשר הא ארבעה · לשלמה הא חמשה · בחמשאה איהו · דהא יומא דחמשין רזא דיובלא איהו · ת״ח זווגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא אלא בגין דאשתכח זווגא לתתא מקדמת דנא · ומאן איהו · זווגא דמשה · דאי לא הוי זווגא דנא לא אתתקן זווגא דלעילא · וכלא ברזא עלאה איהו לחכימי לבא · כתיב [a]וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף הא מלכים א ה
קרא אוקמוה חברייא · אבל וידבר שלשת אלפים משל · ודאי על כל מלה ומלה דאיהו הוה אמר הוה ביה תלת אלף משלי כגון ספרא דקהלת דאיהו ברזא עלאה ואיהו באורח משל · דלית טיה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה ובאורח משל · אפילו קרא זעירא דביה דכד הוה מטי רב המנונא סבא קדמאה להאי קרא [b]שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך הוה בכי ואמר ודאי קהלת יא
האי קרא יאות הוא ואיהו באורח משל · ומאן יכיל למעבד דרשא במשל דא · ואי איהו דרשא לית ביה דרשא אלא כמה דאמיק בעיינין . ואי הכמתא איהו מאן יכיל למנדע לה · מיד הוה תב ואמר כתיב [c]אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו׳ בראשית לז
האי קרא דקהלת איהו משל לחכמתא דקרא דא דאורייתא ודא משל לדא · שמח בחור בילדותך · והוא נער · ויטיבך לבך · היה רעה את אחיו בצאן · בימי בחורותיך · את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו · ודע כי על כל אלה · ויבא יוסף את דבתם רעה · יביאך האלהים במשפט · אלה תולדות יעקב יוסף · יוסף אתכליל ביעקב · ורזין דסתרי תורה מאן יכיל למנדע לון · והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים וכלא

בהאי

בכאי משל בבעתא דיוסף אתכליל ביעקב תלת אלף אינון באברהם יצחק ויעקב דכלהו
בהאי משל ברזא דחכמתא * וכאן כמה טייעין אינון בטוענין דטמירו בהו דיירי
תריסין דלית לבון תושבנא לטמירין דחכמתא · ויהי שירו חמשה ואלף הכי אוקימנא
ויהי שירו של משל וכלא חד בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה בין מאן דאמר ויהי שירו
של משל כלא איהו חד וכלא איהו קאמר · ויהי שירו דא שיר השירים · והי חמשה
ואלף איהו שיר השירים · ודאי הכי הוא חמשה אינון תרעין ופתחין דמתפתחי במלכא
דשלמא דיליה · ואינון חמש מאה שנין דאילנא דחיי חמשין שנין דיובלא ואלף דא איהו
אילנא דחיי התם דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל אינון חמשה למיתי לגבי כלה · יומיה
דקב״ה אלף שנין איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן · יוסף זכאה דאקרי צדיק על
שמא דסיהרא כמה דאתני בה קב״ה ובגין כך שיר השירים קדש קדשים · ולית לך קרא
בשיר השירים דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף ודאי · שיר השירי׳ ודאי הכי הוא · חמש
דרגין אינון בהאי קרא כמה דאתמר · ואי תימא האלף אמאי לא אדכר הכא · ודאי
הכוא אלף טמירא הוה וטמירא איהו עד דאתחברת אתתא בבעלה · ועל דא אשתדל
שלמה למיתי הה״א אלף לגבי כלה בטמירו דגושפנקא דחכמתא עלאה · כיון דעבד
קדש הקדשים לתתא גניז וטמיר ואעיל רזא דקדש הקדשים לתמן למעבד גניזו דשופא
שלים עילא ותתא כדקא יאות · קדש *הקדשים איהו לעילא רזא דחכמתא עלאה
ויובלא · כגוונא דא ירתין התם וכלה ירותא דאבא ואמא ואתהדרו אהסנת ירותא בגוונא
אחרא · ירותא דאבא ירתא ברתא בסליקו דשמא קדישא דא ואתקרי אוף הכי קדש ·
חכמה · ירותא דאמא ירית ברא ואקרי קדשים בגין דנטיל כל אינון קדשים עלאין וכניש
לון לגביה · ובתר יהיב לון ואעיל לון לגבי כלה · ועל דא אמר שיר השירים · שיר לגבי
קדש · השירים לגבי קדשים למהוי כלא קדש קדשים ברזא חדא כמה דאתחזי · אשר
לשלמה הא אתמר למלכא דשלמא דיליה · ואי תימא שבחא דא דיליה הוא · לא הימא
הכי אלא שבחא באתר עלאה איהו סלקא · אבל הכא הוא רזא · כד מתתקן דכר
ונוקבא כחדא תחות מלכא עלאה כדין ההוא מלכא אסתליק לעילא ואתמליא מכל
קדושין ומכל ברכאן דנגדין לתתא ואתמלי ואריק לתתא · ודא איהו תיאובתיה דמלכא
עלאה כד אתמלי קדושן וברכאן ואריק לתתא · ועל דא איהו צלותין ובעותין דיתתקן
ואתמליא ההוא מבועא עלאה · דכיון דאיהו מתתקן כדקא יאות מזיו דיליה ומזיו
דההוא תקונא מתתקנא עלמא תתאה ועולמתהא · ולא אצטריך עלמא תתאה לאתתקנא
אלא מזיו דעלמא עלאה · סיהרא לית לה זיו מגרמהא כלל בר כד אתתקן בשמשא
(נ״א מאן) ואנהיר · ונהיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת · *מה דאצטריך
(נ״א בשי) צלותין ובעותין *דיתנהר ויתתקן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא דכיון דההוא
אתר מתתקנא · מזיו דיליה אתתקן כל מאן דלתתא · ובגין כך תושבחתא
דקאמר שלמה לא אשתדל · אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן · כיון דאיהו
אתתקן מזיו דיליה כלא יתתקן · ואי איהו לא אתתקן לית לה תקונא לסיהרא
לעלמין ובגין כך אמר לשלמה · דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא כמה דאתמר :
ויקמו

א בענייני בודוק אוו יש במה וכ״ב גדולי עולם כמהדמים לחכמי׳ נדפוק סוארי׳ וכולכי׳ ונוספים אחרי׳ החכמי׳ נפס״ז שאינלכם מספר בדי שיניתו ויכמו מסתכמים בודום ענייניכם גם :

קנה א

ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו' רזא דרזין לידעי חכמתא · כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה אנשיב רוחא מנקודה עלאה דנגיד מלעילא לתתא ושוי תקוניה לאתיישבא בהאי עלמא · אמאי · בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא בהאי עלמא לא יהא מהנא לארקא בהאי עלמא כלל · ואי לא יריק להאי עלמא · מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא · אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי · וכלא אתזנו מניה כחדא · שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא · רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הוו בעלמא וכד אסגיאו חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה · לבתר דאתאבידו אתא נח ואשלים ליה · אתא דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה · אתא אברהם ואשלים ליה · אתו אנשי סדום ואעדו ליה · אתא יצחק ואשלים ליה · אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה · אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה · נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים ובגינייהו אתעכבת תמן · ובגין דאהדרו תמן ישראל לעובדין דמצראי אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא · אמר קוב"ה רעותי לדיירא בינייכו אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי דישרי בגווייכו הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם · ודא איהו רזא דכתיב ויקחו לי תרומה · אמר משה לקב"ה מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה · א"ל משה לא כמה דאת חשיב אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגומר מההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה · כד אתא שלמה אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה לא אעדיאו ההוא שלימו מניה (עד דאתא שלמה) כיון דאתא שלמה אשתדל לאשלמא ליה לעילא ושארי לאתתקנא זיוו דעלמא עלאה לאתתקנא מההוא זיוו עלמא תתאה ודא איהו אשר לשלמה: ע"כ

זהר **וזאת** התרומה הא אתמר דכד קב"ה אתגלי על טורא דסיני כד אתיהיבת אורייתא לישראל בעשר אמירן · כל אמירה ואמירה עביד קלא וההוא קלא אתפרש לע' קלין והוו כלהו נהירין ונצצין לעינייהו דישראל כלהו והוו חמאן עיינין בעיינין זיו יקרא דיליה הדא הוא דכתיב וכל העם רואים את הקולת · רואים ודאי · וההוא שמות כ
קלא הוה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל ואמר לון תקבלני עלך בכך וכך פקודין דבאורייתא ואמרו הין · אהדר ליה על רישיה ומתגלגלא עליה והוה אתרי ביה ואמר ליה תקבלני עלך בכך עונשין דבאורייתא והוה אמר הין · לבתר אהדר ההוא קלא ונשיק ליה בפומיה הה"ד ישקני מנשיקות פיהו · וכדין כל מה דהוו חמאן ישראל שיר א
בההוא זמנא הוו חמאן גו חד נהורא דקביל כל אינון נהורין אחרנין והוו תאבין למחמי · אמר לון קב"ה ההוא נהורא דחמיתו בטורא דסיני דקביל כל אינון גווני נהורין ותיאובתא דלכון עליה תקבלון לה ותסבון לה לגבייכו · ואינון גוונין דאיהי מקבלא אלין אינון זהב וכסף ונחשת וגו' · ד"א ישקני מנשיקות פיהו · מאי קא חמא שלמה מלכא דאיהו אעיל מלי דרחימו בין עלמא עלאה לעלמא תתאה ושירותא דתושבחתא דרחימו דאעיל בינייהו ישקני איהו · אלא הא אוקמוה *וכאי איהו דלית רחימו דדביקות דרוחא קכד ב

רנ ב ברוחא בר *נשיקה · ונשיקה בפומא דאיהי מבועא דרוחא ומפקנו דיליה · וכד נשקי
דא לדא מתדבקן רוחין אלין באלין והוו חד וכדין איהו רחימו חד · בספרא דרב
המנונא סבא קדמאה הוה אמר על האי קרא נשיקה דרחימו אתפשט לד׳ רוחין וד׳
רוחין מתדבקן כחדא ואינון גו רזא דמהימנותא · וסלקין בד׳ אתוון ואינון אתוון דשמא
קדישא תלי בהו ועלאין ותתאין תליין בהו · תושבחתא דשיר השירים תלי בהו · ומאן
איהו · אהב״ה · ואינון רתיכא עלאה · ואינון חברותא ודבקותא ושלימו דכלא אלין
אתוון ⁝ ד׳ רוחין אינון · ואינון רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל ·
ד׳ רוחין אינון בנשיקה כל חד וחד כליל בחבריה · וכד האי רוחא כליל באחרא והוא
אחרא כליל בהאי · אתעבידו תרין רוחין כחדא · וכדין מתחברן בדביקו חד אינון ארבע
(נ״א מתפרשן) בשלימו · ונבעין דא בדא · ואתכלילו דא בדא · וכד *מתפשטן אתעביד מאינון ארבע
רנג ב רוחין חד איבא ואיהו רוחא חדא דכליל מד׳ רוחין ודא סליק ובקע רקיעין עד *דסליק
ויתיב לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה והיכל
רוחא הכי אקרי אהבה · וכד האי רוחא סליק אתער להוא היכלא לאתחברא לעילא ·
ד׳ אתוון אינון לגבי ד׳ רוחין · ואינון אהבה · ואיבא דלהון אהבה · כד מתחברן דא
בדא מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא · א׳ · מיד נפיק ה׳ ואתחבר בא׳ מתדבק
בדביקו ברחימו · ואתעבידו (נ״א ואתערו) תרין אתוון אחרנין ב״ה ואתכלילו רוחין ברוחין
בדביקו דרחימו ופרחין אלין אתוון מנייהו בההוא רוחא דסליק ומתעטרן ביה כדקא יאות ·
כיון דאזיל וסליק ההוא אהבה שלימא כלילא בכל אינון ארבע רוחין פגע בחד ממנא עלאה
רברבא די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר
נהרי אפרסמונא דכיא דנגדא מרזא דטלא דלעילא · וההוא נגידו אתקרי מים רבים ·
כיון דפגע לגבי ההוא רב משריין · קאים לגביה ולא יכיל לאעכבא ליה ואעבר בהו עד
שיר ח דאעיל לגבי היכל אה״בה · ועל דא אמר שלמה בסיום שבחיה ⁹מים רבים לא יוכלו
לכבות את האהבה · מים רבים אלין מים עלאין דנגדין גו (ס״א מגו) טלא עלאה ·
ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר · ההוא ממנא איהו
מגהכא דשליח מן קדם יי׳ ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה · רזא
אכתרי״אל מעטר עטרין למאריה בשמא גליפא מחקקא יהוה יה לבאות · כיון
בראשית כט דאעיל לגבי היכל אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין דכתיב ⁹וישק יעקב לרחל
למהוי נשיקין דרחימו עלאה כדקא יאות ואינון נשיקין שירותא דאתערו דכל רחימו
ואתדבקותא וקשורא דלעילא · ובג״כ שירותא דתושבחתא דשירתא דא איהו ישקני ·
מאן ישקני ההוא דסתים גו סתימו עלאה · ואי תימא · סתימא דכל סתימין ביה
תליין נשיקין ונשיק לתתא · ת״ה סתימא דכל סתימין לית מאן דידע ליה ואיהו גלי
מניה נהירו חד דקיק סתי׳ דלא אתגלי בר בחד שביל דקיק דאתפשט מגויה ואיהו
נהירו דנהיר לכלא · ודא אתערו דכל רזין עלאין · ואיהו סתים · לזמנין סתים
לזמנין אתגליא · ואע״ג דלא אתגליא כלל ואתערו דסליקו דנשיקין ביה תליין · ומגו
דאיהו סתים · שירותא דתושבחתא בארח סתים איהו · ואי ביה תליין מה בעי
יעקב הכא דהא ביה תליין נשיקין אלא ודאי הכי הוא׳ ישקני ההוא דסתים לעילא · ובמה
בההוא

בההוא רתיכה (נ"א בוצינא) עלאה דכל גוונין תליין ומתחברן ביה · והאי איהו יעקב
כמה דאמרינן דביקותא לאתדבקא במלכא בברא דיליה הוא · וע"ד כתיב [א]ישקני מנשיקות שיר א
פיהו · כי טובים דודיך אהדר לגבי שמשא דאנהיר לה לסיהרא מגו נהירו דאינון
בוצינין (נ"א נשיקין) עלאין ואיהו נטיל נהורא דכלהו ואנהיר לסיהרא · ואינון בוצינין
דמזדווגין ביה · מאן אתר נהרין · הדר ואמר מיין מההוא יין דמנטרא · מההוא יין
דאיהו חדוה דכל חדוון · ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיין וחדוה לכלא דא אלהים
חיים יין דיהיב חיין וחדוה לכלא · תו מיין מההוא שמא דאקרי יהו"ד דא איהו יין
דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהירין וחדאן · אתו חברייא ונשקו ליה ברישיה ·
(כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרי מלין קמיה) בכה רבי שמעון אמר ידענא ודאי
דרוחא קדישא עלאה קא מכשכשא (ד"א מנגנא) בכו · זכאה דרא דא דהא לא יהא
כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא [א] דהא אורייתא אתהדרת לעתיקותהא · א שערי הזוהר חורת ליוסף
זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי :

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם רבי אלעזר אמר האי קרא אוקמוה ורזין דיליה
הא אתמר · אבל (פשטא) רזא דקרא הכי אוליפנא וקשיין קראי דאי אינון
ברזא דלתתא קשיין אהדדי · ואי ברזא דלעילא לא אינון בנהירו (אלא הכי איהו) · דבר
אל בני ישראל ויקחו לי תרומה שפיר · תקחו את תרומתי קשיא · וזאת התרומה אשר
תקחו מאתם קשיא *ודא כלא עילא ותתא כחדא · אלא הכי איהו ויקחו לי תרומה · מאן ס"א ודאי
בני ישראל · מאת כל איש אלין מלאכין עלאין לעילא בגין דעליהון איהי תרומה ארמותא
דאינון ארימו (לה) תדיר לגבי מלכא עלאה דהא אינון סלקין לה תדיר לגבי מלכא עלאה·
וכד ישראל זכאין אינון נטלין לה מנייהו ונחתין לה לתתא הה"ד מאת כל איש אשר ידבנו
לבו · ומאן אינון · אינון ארבע דארימו לה לעילא · דההוא לב אתרעי בהו · והכיא
תרומה · איהי זקפא עלייהו ואע"ג דאיהי קיימא עלייהו ומנחא על גבייהו תקחו
תסבון לה מנייהו לנחתהא לתתא · ובמה בזמנא דא · באינון עובדין דכשראן בצלותין
ובבעותין למעבד פקודי אורייתא · בההוא זמנא באינון גוונין דאתחזיין לתתא כגוונא
דלעילא באינון פולחנין (אחרנין) ואינון גוונין אמשכאן לתתא ההוא ארמותא ואלאן גוונין
דלתתא לאינון גוונין דלעילא ומשכין לו גוונין אלין לגוונין עלאין ועיילין אלין באלין
ואתעבידו אלין גופא לאלין ועל דא תקחו מאתם כתיב · זהב דאתכליל בגבריאל זהב לעילא
גברי"אל נטיל ליה לתתא [ב] ושבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא · וכסף לעילא ב יתרו חא
ואתכליל במיכאל לתתא ושריא דא על דא · ונחשת לעילא ונפקא מן זהב בגין דזהב ואשא דרוין דף עג א
ברזא חדא קיימין ואזלין · אשא אפיק נחשת · ומחילא ותקפא דא *אתהדרן נחשים שרפים נ"א אתערו
דנפקי מאשא וע"ד נחשת איהו סומקא כאשא ואתכליל באורי"אל (נ"א נוריא"ל) ואתעביד
דא גופא לגבי דא · ותכלת שריא בדא ובדא בנחשת ובזהב ובגין דאתתקף בתרין סטרין
תכלת איהו תקיפא ולית מאן דשלטא *עליה לחיין דאיהו כרסייא דדינא למריא ביה דינא קלס א
תקיפא · ודא איהו בו"אל ב"ו א"ל דכתיב [ג]ואל זועם בכל יום · וכד אתהדרן בני נשא תהלים ז
בתיובתא שלימתא *אתהדר שמיה רפ"אל דהא אסוותא אזדמן להו מההוא דינא רס ב רי א

קשיא

קשיא · וארגמן דא זהב וכסף דאתהדרן לאכללא כחדא מיכאל וגבריאל אתכלילו דא עם
איוב כה דא משלבאן דא בדא ועל דא כתיב °עושה שלום במרומיו · ובגין דאינון משלבאן דא בדא
אתעבידו גופא חד · ותולעת שני לעילא ואתכליל באוריאל כמלקדמין למהוי אחידו ג
הכלא ובגו ארגמן · ושש איהו לעילא ואתכליל כמלקדמין ברזא דרפאל לאתאחדא בכסף
ובזהב · עד הכא רזא דז' עמודין לעילא גו ז' עמודים דלתתא · קליפה גו קליפה
לנטורא ועזים וכא אוקימנא דהא אלין ז' מוחא למוחא ודא איהו קליפה למוחא :

א בשלהוכי א: **ועורות** אילים מאדמים אלין אינון מארי תריסין עיינין מלהטין [א] בטישין דמורי
דניאל י כד"א °ועיניו כלפידי אש ואקרון רקיעין לבר בגו קליפה :

ועורות תחשים אלין אינון לגו בסטרא קדישא ואתאחדן בקדושה ולא אתאחדן כמה
קלט א *דאמרן דאברהם הא אוליד באינתו אחרא *תחש כד"א °ואת תחש ואלין
ג"א רזא דתחש בראשית כב אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל כמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא
בישמעאל· אימא דישמעאל אולידת לתחש ומסטרא דאברהם קאתא דהא נהורא קדמאה
ויקרא רלב ב *מנפץ בשעתא דנפק נהורין לכל סטרין · כיון דאתבסם ההוא נהורא קדמאה גניז ליה
כס נא ג קודשא בריך הוא ולמאן גניז ליה *לצדיקיא · ומאן אינון · צדיק וצדק · בגין למעבד בההוא
נהורא קדמאה איבין לעלמא · ואינון איבין דזמינין למיתי לעלמא · דהא אברהם ושרה
בט יב עבדו (ס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עבדו) איבין ונפשין דכתיב °ואת הנפש אשר עשו
בלק קסח א בחרן · וכמה דעבדו נפשן בסטרא דקדושה הכי *נמי עבדו נפש בסטרא אחרא דאלמלא
ההוא אתערו דאתער אברהם בסטרא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל :

ישעיה ו **ועצי** שטים הא אוקימנא דאינון שרפים עומדים כד"א °שרפים עומדים ממעל
לו · מאי ממעל לו · ממעל להאי קליפה · ואי תימא האי קרא בקודשא בריך
הוא אתמר והא אתמר · ואראה את יי' את דייקא כגוונא דא דכתיב בהאי קרא דכתיב
ושוליו מלאים את ההיכל את דייקא לאסגאה ההיא קליפה · כיון דאמר רזא דההיא
קליפה כתיב שרפים עומדים ממעל לו · ממעל לההיא קליפה : **שמן** למאור דא
משח רבות עלאה דאתיא מלעילא · תרין שמן אינון : ואינון תרי (ד"א חד) לעילא
דאקרי שמן המאור וחד לתתא דאקרי שמן למאור · שמן המאור איהו עלאה דקיימא
בודאי ולא פסיק לעלמין ותדיר מליא רבות קדשא וכל ברכאן וכל נהורין וכל בוצינין כלא
ב כאי תו הוא אתברכאן ואתנהרן מתמן : שמן למאור לזמנין אתמליא ולזמנין לא · [ב] תו הא תנינן
דבר אחר: בראשית א כתיב °ויעש אלהים את שני המארת הגדלים וגומר ואע"ג דהא אוקמוה חברייא והכי
איהו : אבל שני המארת הגדולים אלין שמן המאור ושמן למאור עלמא עלאה ועלמא
בראשית מט א תתאה חד דכר וחד נוקבא · וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין כחדא *תרווייהו קריין
בלישנא דדכורא · ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול · בגיניה עלמא תתאה דאתחבר
בהדיה בכללא אקרי גדול · כיון דאתפרש דא מן דא אדכרו בפרט כל חד וחד
כדקא חזי ליה · דא אקרי גדול ודא אקרי קטן · ובג"כ אמרו קדמאי דליכוי בר נש
זכאה לאריוותא ולא רישא לשועליא דכד איהו קיימא גו אריוותא אקרי כלא בכללא
דאריוותא · זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא ואי בגו שועלים אפילו איהו
רישא

רישא · רישא דשועל שועל איהו בלא פרודא ושועל אקרי · ורזא דא כהאי קרא דכא
בקדמיתא כד יתבין כחדא שני המאורות הגדולים אתקרון אע"ג דדא זנבא לגבי
דעלאה · כיון דדא אתפרש מעלאה כביכול למהוי רישא לשועלים כדין אקרי קטן · ועל
רזא דא שמן המאור דלא פסיק לעלמין וקיימא בסליקו עלאה למשלט ביממא · שמן
למאור פסיק ואקרי קטן ושלטא בליליא וחמש בוסמין איהון לגו שמן וקטרת ואע"ג
דאיהי חד איהון תרין וכלא חד ·

אבני שהם וגו' · כל הני תליסר איהון ואיהון תקונא דמשכנא ואהדרנא למלי קדמאי ·
א זהב הא אתמר דשבעה זיני זהב איהון · ואי תימא דזהב איהו דינא וכסף איהו (א (עיין בפרדס בזוני' מסרמ"ק שער י פ"ג) :)
רחמי ואסתלק זהב לעילא מניה · לאו הכי דודאי זהב סליק יתיר איהו על כלא ·
אבל זהב בארח סתם איהו ודא זהב עלאה דאיהו שביעאה מכל איהון זיני זהב ודא איהו
זהב דנהיר ונליץ לעיינין ודא איהו דכד נפיק לעלמא (ד"א ל"ג נפיק) מאן דאדבק ליה
טמיר ליה בגויה ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב · אימתי אקרי זהב מאן דאקרי זהב ·
כד איהו בנהירו ואסתלק ביקר דמילו ואיהו בחדוה עלאה למחדי לתתאי · וכד איהו
בדינא כד אשתני מהכוא גוון לגוון תכלא אוכם וסומק כדין איהו בדינא תקיפא · אבל
זהב בחדוה איהו ובסליקו דדחילו דחדוה קיימא ובאתערותא דחדוה · וכסף לתתא רזא
דרועא ימינא דהא רישא עלאה זהב איהו דכתיב ב אנת הוא רישא דדהבא · חדוהי (דניאל ב)
ודרעוהי די כסף לתתא · *וכד אשתלים כסף כדין אתכליל בזהב ורזא דא בתפוחי זהב (* נ"א ואתחזי אישתלים כסף כד אתכליל וכו')
במשכיות כסף אשתכח דכסף אתהדר לזהב וכדין *אשתלים אתריה · ועל"ד ז' זיני זהב (מבלי הם)
איהון · ונחשת נפקא מזהב ואשתני לגרעונא דרועא שמאלא · ותכלת ירכא שמאלא (* נ"א אלא אתריה)
ותולעת שני ירכא ימינא ואתכליל בשמאלא · ושש דא נהר דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל
שית סטרין · וכגוונא דא לתתא וכא אוקמוה ואתמר · הא הכא שבע דיובל ואיהון שבע
דשמיטה ואע"ג דאיהון שית איהון תליסר בשביעאה דאיהו רישא עלייהו הא תליסר (ב אע"פ שמואל שקול כאהרן י"מ לא עלה בשמוש בכהונ' העליונה וכן לא עלה כ כן במדרגה העליונה כמשה)
רישא דקיימא על כל גופא לתתא רישא דקיימא על כל שייפי גופא איהו זהב · מה בין
האי להאי · זהב עלאה איהו ברזא סתימא ושמא דיליה איהו זהב סגור · סגור וסתים
מכלא וע"כ אקרי סגור דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה · זהב תתאה איהו באתגליא
יתיר · (ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק וכו') ·

אמרן המגיהים כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן : וכעת מצאנו
בספר הזוהר של הרב ישראל בנימין ז"ל וה"ל והנה זמן ה' יתברך לידי מה שחסר כאן והנה הוא (אע"פ שהיו שקול כמשה ואהרן :)
לפניך · וכדי שלא לסור ממנין הדפין שמנוס בסוף הספר ע"ס דף רע"ז ע"ב :

לשעתא הוה דכתיב ג ורוח אלהים לבשה את זכריהו וא"ת הא ירמיהו דכתיב ביה ד בטרם (ד"ס ב כד ירמיה א)
אצרך בבטן ידעתיך · והא אמרינן . אלא כלהו לא זכו לנבואה ולכהונה עלאה כאהרן דהא
אהרן זכה בנבואה עלאה על כל שאר כהני · זכה בכהונה על כלהו · משה זכה בנבואה
ושמש בכהונה עלאה . שמואל זכה בתרווייהו · מה משה הוה קרי וקב"ה אתיב
ליה מיד · אוף שמואל כתיב ביה ה הלא קציר חטים היום אקרא אל יי' ויתן קולות וגו'. (שמואל א יב)
אבל לא סליק לדרגא עלאה כמשה · מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קוב"ה אוף שמואל
הוה משמש קמי קוב"ה אבל ב לא סליק בשמושא עלאה כאהרן · ומנא הכי הוא ·
תלתא איהון דהוו נביאי מהימני ושמשו בכהונה · חד משה וחד אהרן וחד שמואל ·
ואי תימא שמואל לא *משיך בכהונה אלא אחרא הוה דשמש בכהונה ומנו (ס"א שמש ירמיהו)

ירמיה א ירמיהו · לאו הכי דהא כתיב מן הכהנים אשר *בענתות · מן הכהנים הוה אבל לא
ויחי רמט ב שמש ושמואל ביומי דעלי שמש · ומשה זמנא חדא כל אינון שבעת ימי מלואים · שמואל
שמואל א א זכה לנער דכתיב והנער נער שמואל משרת ובגין דקיימא בהאי דרגא ודאי איהו
שם ג כמשה ואהרן · מאן דנטיל להאי נער וזכי ביה זכי באינון דרגין עלאין דקיימן בהו
משה ואהרן · כרובים אינון זהב כמה דאוקמוה בגין דנפקי מסטרא דזהב ולא אתערב
בהו כסף ולא גוון אחרא ודא איהו גוון זהב ירקרק · במשכן מתערבין גוונין זהב וכסף
למיהך כחדא למהוי רזא דלעילא בהד · תו נחשת למהוי בהדייהו ולמיזל בינייהו כל
סטרין לאשתכחא שלימו בכלא כחדא דכתיב זהב וכסף ונחשת · ד"א זהב וכסף · זהב
דאתהדר לכסף וכסף לזהב וכלא אתכליל כחדא ובדוכתא חדא · בתלת גוונין אתהדר · כד
אצטריך לחדוותא ולא דינא זהב · כד אצטריך לרחמי כסף · כד אצטריך תקפא דדינא
במדבר כא נחשת. וע"ד אסתכל משה בעובדא דנחש הנחשת דכתיב ויעש משה נחש נחשת והוה
ידע אתר דהתוכא דזהב בההוא נחשת בגין דנחש כלישנא דיליה הוא ואתריה הוה
ידע דהא קודשא בריך הוא לא אמר ליה אלא עשה לך שרף ואיהו אתא ועבד נחש
נחשת דכתיב ויעש משה נחש נחשת · מ"ט · אלא אתר הוה ידע ועקרא דמלתא הוה
דברים ח דהא בקדמיתא כתיב וישלח יי' בעם את הנחשי' השרפים וכתיב נחש שרף · עקרא דלהון
נחש איהו ובגין דמשה הוה ידע עקרא ושרשא ויסודא מההוא אתר עבד נחש ואסתמיך
במדבר כא עליה · מ"ט · בגין דישראל חטאו בלישנהון דכתיב וידבר העם באלהים ובמשה וע"ד
וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים ומשה לא אזל אלא בתר עקרא ועבד נחש נחשת
בההוא גוונא דאצטריך ליה · דהא אתריה נחשת איהו וקודשא בריך הוא לא א"ל ממה
יתעביד ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת כמה דאצטריך לאתריה · מנלן דכתיב ויעש
משה נחש נחשת וישימהו על הנס · מאי על הנס · על ההוא רשימו דאיהו לעילא · והא
תנינן בכל אתר האי נחש אזלא בתר רזא דאשת חיל ובעיא אשת זנונים לאתתקנא גרמה
כגוונא דילה ולא יכילת · אשת חיל ההוא רשימו ואת דילה איהו את ה' והכי אתחזי לה ·
נ"א דאצטריך אשת זנונים ההוא רשימא ואת דילה איהו כההוא גוונא *ולא אתתקן למהוי הכי ואת
קנג א דילה ק' *את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה' (ס"א את ק' בההוא גוונא דה' ולא
אתתקנא למהוי הכי את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה') [ד] כגוונא דקופא אזל בני נשא
דאזלא בתר בני נשא ולא אתתקן למעבד הכי · כגוונא דא עבד משה ההוא נחש על ההוא
רשימו דאתחזי ליה ותדיר אתתקן לאבאשא ועליה חב אדם ואתתרך מגנתא דעדן
דהוה אתר דיוריה כגוונא דדיורא דלעילא :

א כדמיון קוף שהוא הס"א דל"א שהוא רוצה להדמות בכל מעש' לבני אדם ואינו יכול להשתדמות אף כן הקליפ' כנגד שמות הקדושה :

אמרין המגיהים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות וכבר נדפס בפרשת בראשית דף ל"ח כי שם ביתם :

בראשית א **כתיב** ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור · אמר רבי יוסי ההוא אור אתגניז
ואיהו אזדמן לגבי צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאוקמוה דכתיב
תהלים צז אור זרוע לצדיק · לצדיק ודאי סתם · וההוא אור לא שמש בעלמא בר יומא
קדמאה · ולבתר אתגניז ולא שמש יתיר · רבי יהודה אומר אלמלא אתגניז מכל
וכל

ומראה מקום

וכל לא קאים עלמא אפילו רגעא חדא · אלא אתגניז ואזדרע כהאי זרעא דעביד
תולדין וזרעין ואיבין ומניה אתקיים עלמא ולית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא
ומקיים כלא דביה זן קודשא בריך הוא עלמא · ובכל אתר דלעאן באורייתא בליליא חד
חוטא נפיק מההוא אור גניז ואתמשיך על אינון דלעאן בה הדא הוא דכתיב יומם תהלים מב
יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי והא אוקימנא · יומם דאתקם משכנא לתתא מה כתיב
ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן · מאי הענן · חד חוטא הוה שמות מ
(נ״א עמודא דעננא) מההוא סטרא דאור קדמאה דנפק בחדוה בכולא (דכלא) כד
עאלת למשכנא דלתתא · ומההוא יומא (קדמאה) לא אתגלי אבל שמושא קא משמש
בעלמא ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית · רבי יוסי הוה לעי באורייתא והוו
עמיה רבי יצחק ור׳ חזקיה · אמר ר׳ יצחק הא חמינן דעובדא דמשכנא כגוונא דעובדא א שבות יכול
דשמים וארץ והא אתערו חברייא ברזין דלהון זעירו דלא יכיל בר נש למיכל בפומיה ליישב דבר
ולמישט ידיה לגו פומיה ולמבלע · א״ר יוסי מלין אלין נסלק לון לגו (נ״א לגבי) בוצינא הוא׳ וסודותיו
קדישא [א] דאיהו מתקן תבשילין מתיקין כמה דאתקין לון עתיקא קדישא סתימא דכל בטעמים נכוני׳
סתימין ואיהו אתקין תבשילין דלית בהו אתר למיתי אחרא למשדי בהו מלחא · ותו · כענין בשפה שנתבשל
דיכיל בר נש למיכל ולמשתי ולאשלמא כרסוי מכל עדונין דעלמא ולאשתארא וביה ומוטעם בכמה מיני טעמים
יתקיים ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר יי׳ · פתח ואמר ויי׳ נתן חכמה לשלמה מלכים ב ד
כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם · האי קרא הא שם א ה
אתמר בכמה דוכתי · אבל ויי׳ אסתכמותא דלעילא ותתא כחדא ויי׳ איהו ובי דיניה ·
נתן חכמה נתן [ב] כמאן דיהיב נבזבזא ומתנה לרחימיה · כאשר דבר לו שלימו דחכמתא ב כמו בעין
בעותרא ובשלם ובשלטנו הכ״ד כאשר דבר לו · ויהי שלום בין חירם ובין שלמה מ״ט · הוזר ומתנה לאוהבו :
בגין דהוו ידעי דא לדא סתימו דמלין דהוו אמרי ובני נשא אחרנין לא הוו ידעי
לאסתכלא ולמנדע בהו כלל ובגינייהו אתהדר חירם לאודאה לשלמה בכל מלוי ·
שלמה מלכא אסתכל והוה חמי דהא אפילו בההוא דרא דהוה שליט מכל דרין אחרנין
לא הוה רעותא דמלכא עלאה דיתגלי חכמה כ״כ על ידיה *דאתגלי אורייתא דהוה נ״א ולא אתגלי
סתימא בקדמיתא ופתח לה פתחין · ואף על גב דפתח · סתימין אינון בר לאינון
חכימין דזכו ומתגמגמי בהו ולא ידעי למפתח בהו פומא · ודרא דא דרבי שמעון שריא
בגויה רעותא דקב״ה בגיניה דרבי שמעון דיתגליין מלין סתימין על ידוי · אבל תווהנא
על חכימי דרא היך שבקין אפילו רגעא חדא למיקם קמי דר״ש למלעי באורייתא בעוד
דרבי שמעון קאים בעלמא אבל בדרא דא לא יתנשי חכמתא מעלמא · ווי לדרא כד
יסתלק איהו וחכימין יתמעטון וחכמתא יתנשי מעלמא · אמר ר׳ יצחק ודאי הכי איהו
דהא יומא חד הוינא אזיל עמיה בארחא ופתח פומיה באורייתא וחמינא עמודא דעננא
נעוץ מעילא לתתא וחד זיהרא זהיר גו עמודא דחילנא דחילו סגי אמינא זכאה איהו
בר נש דהכי אזדמן ליה בהאי עלמא · מה כתיב ביה במשה וראה כל העם את עמוד שמות לג
הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו · יאות הוה למשה
דאיהו נביאה מהימנא עלאה על כל נביאי עלמא ודרא ההוא דקבילו אורייתא על
טורא דסיני וחמו כמה נסין וכמה גבורן במצרים ועל ימא · אבל הכא בדרא דא זכותא
עלאה דרבי שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידוי :

ותכלת

ונראה מקום

ותכלת אמר רבי יצחק תכלת מהכוא נוגא [א] דימא דגינוסר דאיהו בעדביה דזבולן · ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא לאתחזאה האי גוון · פתח ואמר [ו]ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך שמים ויהי מבדיל בין מים למים . האי רקיע אתברי בשני דעובדא דא מסטרא דשמאלא איהו · וביומא תניינא דאיהו סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא ובימא אצטבע בה גוון תכלא דאיהו כורסייא דדינא ונטיל האי יומא מים דהוו מסטרא דימינא ואינון מים דהוו מסטרא דימינא לא אתגלו אלא ביום שני: ביומא דיליה לא אתגלי מים אלא אתחלף בגין דאתכליל דא בדא ואתבסם דא בדא · אור דיומא קדמאה נהירו קדמאה מכל שיתא נהורין איהו · והאי אור בסטרא דאשא הוה דכתיב [י]והיה אור ישראל לאש · והוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה ואתכליל באשא · ויומא קדמאה מאינון שיתא יומין מים איהו ולא שמש עובדא דמים אלא עובדא דאור דאיהו מסטרא דאש דאיהו יום שני · לאחזאה דקב"ה לא ברא עלמא אלא על שלום ובארח שלום הוה כלא · יומא קדמאה כל מה דעבד מסטרא דחבריה עבד · יומא תניינא בסטרא דיומא קדמאה עבד ההוא אומנא ושמש בה דכל חד שמש בעובדא דחבריה לאחזאה דהא אתכלילו דא בדא · יומא תליתאה הוה בסטר׳ דתרוייהו וביה הוה ארגמן ועל דא ביה כתיב [ב] כי טוב כי טוב תרי זמני · ביומא תליתאה הכלת דא יומא תנינא אצטבע בב׳ גוונין סומק ואוכם · ותכלת · סומק איהו דיליה מיומא תניינא ממש כעין גוון אשא ודא איהו אלדים וירית גוון דדהבא דכלא גוונא חדא · תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק ועאל גו ההוא אתר דאיהו ימא ואצטבע גוון תכלא ההוא סומקא עייל גו ימא ואתחלש גוון דיליה ואתהדר תכלא ודא איהו אלדים אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה · אוכם גוון דא נפיק [ג] מהתוכא דסומקא כד אתהתך ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא ונחית לתתא ונפיק מההוא זוהמא גוון סומק מזוהמא תקיפא ומגו זוהמא תקיפא אתהדר לאוכם וכלא מההוא סומקא קדמאה (ס"א עלאה) אתהתך · וכל דא אתברי בשני · והאי אקרי אלדים אחרים · האי אוכם איהו חשוך יתיר דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא· בולינא קדישא הכי אמר דהאי גוון אוכם חשוך בהאן אתר אצטבע · אלא כד ההוא סומקא אתהתך בגו תכלא ואתערבו גוונין אתהתך התוכא דזוהמא לגו תהומי ואתעביד מתמן רפש וטיט כד"א [ט]ויגרשו מימיו רפש וטיט · ומגו ההוא טינא דתהומי נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם ולא אוכם אלא חשוך יתיר הה"ד וחשך על פני תהום אמאי אקרי חשך בגין דגוון דיליה חשוך ואחשיך אנפי בריין · ודא איהו סומק ואוכם ובגין דא לא כתיב בשני כי טוב · ואי תימא והא כתיב והנה טוב מאד דא מלאך המות והכא אמרת דלא אתמר בגיניה כי טוב · אלא רזא דרזין הכא דהא ודאי מלאך המות איהו טוב מאד · מ"ט · בגין דהא כל בני עלמא ידעי׳ דימותון ויתהדרון לעפרא וסגיאין אינון דמהדרין בתיובתא למאריהון בגין דחילו דא ודחלי׳ למחטי קמיה · סגיאין דחלי׳ מן מלכא מגו דתליא רצועה לקמייהו · כמה טבא ההיא רצועה לגבי ב"נ דעבדת לון טבין וקשיטין ומתקנין בארחייהו כדקא יאות · וע"ד והנה טוב מאד · מאוד ודאי :

רזא

א בא״ים כנרת שהיא בנחלת זבולון כנודע :
בראשית א
ישעיה י
ב עיין בספ׳ כפרא דצניעותא׳ בא
מאר״י ולב״ב :
ג מאודם הוא סוד בחינת קו הדין וסמותרו׳ מהדין הנשפך ונחתך למט׳ הוא להצלות דהיינו בקליפה חיצוני׳ נקרא התוכא דסומקא והוא התוכה שנעשה זוהם למטה מותרות הדין ולפי שהדין בקליפה הוא מותרות וזוהם לכן סובב נתקלקל גוונו מאודם לשחור כאריז״ל בשחור אדום הוא רלא קלפה ועיין בפרדס בשער הגוונין :
פס נז

רזא דרזין דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב דא מלאך חיים · מאד דא מלאך
המות דאיהו יתיר · אמאי מ"ה איהו טוב מאד אלא כד ברא קב"ה עלמא כלא הוה
מתתקן עד לא ייתי אדם דאיהו מלכא דהאי עלמא · כיון דאתברי אדם עבד ליה
מתתקן בארח קשוט הה"ד ¹אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות קהלת ז
רבים עבד ליה ישר ולבתר סרח ואטריד מגנתא דעדן · גן עדן איהו בארעא נטיע
באינון נטיען דנטע ליה קב"ה כד"א ²ויטע יי' אלהים גן בעדן מקדם איהו נטע ליה בראשית ב
בשמא שלים כגוונא עלאה לעילא · וכל דיוקנין עלאין כלהו מרקמן ומתציירן בהאי
גן עדן דלתתא ותמן אינון כרובים לאו אינון גליפין בגליפוי דבני נשא מדהבא או
ממלה אחרא אלא כלהו נהורין דלעילא גליפין ומתציירין בציורא מרקמא עובדי ידי
אומנא דשמא שלים דקב"ה וכלהו מחקקן תמן · וכל דיוקנין וציורין דהאי עלמא כלהו
מתציירין תמן וגליפן ומתחקקן תמן כלהו כגוונא דהאי עלמא · ואתר דא איהו מדורא
לרוחין קדישין בין אינון דאתו להאי עלמא · בין אינון דלא אתו להאי עלמא · ואינון
דזמינין למיתי להאי עלמא כלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין כגוונא דהאי
עלמא ומסתכלן תמן בזיו יקרא דמאריהון עד דאתיין להאי עלמא · בשעתא דנפקי
מתמן למיתי להאי עלמא מתפשטין אינון רוחין מההוא גופא ולבושא דתמן ומתלבשין
בגופא ובלבושא דהאי עלמא ועבדין דיוריהון בהאי עלמ' בלבושא וגופ' דא דאיהו מטפה
סרוחה וכד מטי זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמא לא נפיק עד דהאי מלאך המות
אפשיט ליה לבושא דגופא דא · כיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא ע"י דההוא
מלאך המות אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן דאתפשיט כד אתי
להאי עלמא ולית חדו לרוחא בר בההוא גופא דתמן וחדי על דאתפשט מהאי גופא
דהאי עלמא ואתלבש בלבושא אחרא שלים כגוונא דהאי (ד"א דההוא) עלמא וביה יתיב
ואזיל ואסתכל למנדע ברזין עלאין מה דלא יכיל למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא
בגופא דא · וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא כמה עדונין כמה
כסופין דילה תמן · מה גרים לגופא דא לאתלבשא ביה רוחא · הוי אימא ההוא דאפשיט
ליה לבושין אלין · וקב"ה עביד טיבו עם בריין דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין
עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין · בר לאינון חייבי עלמא דלא
אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון ᵃ דערטילאין אתו להאי עלמא וערטילאין יתובון א ערום כלי
תמן · ונשמתא אזלא בכסופא לגבי אחרנין דלית לה לבושין כלל ואתדנת בההוא גיהנם לבוש :
דבארעא מגו ההוא אשא דלעילא ואית מנהון דמצפצפי וסלקי ואלין אינון חייבי
עלמא דחשבי בלבייהו תשובה ומיתו ולא יכילו למעבד לה אלין אתדנו תמן בגיהנם
לבתר מצפצפי וסלקין · חמי כמה רחמנותא דקודשא בריך הוא עם בריוהי דאפילו דאיהו
חייבא יתיר והרהר תשובה ולא *יכיל למעבד תשובה ומית האי בודאי מקבל ויקרא כב ב
עונשא על דאזיל בלא תשובה לבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא
אעדיאת מקמי מלכא עלאה וקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורא דשאול ותמן
מצפצפא תשובה דהא ההוא רעותא נחית מקמי קב"ה ותבר כל גזיזין (ס"א לבתר
דקביל עונשיה ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה סלקא קמי מלכא
עילאה ולא אעדיאת מתמן עד דקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורת שאול וכדין
ההוא רעותא נחתא מקמי קב"ה ותברת כל גזיזין) דתרעי מדורי גיהנם ומטי לההוא
אתר דההוא חייבא תמן ובטש ביה ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין · וכדין מצפצפא

הכיא נשמתא לסלקא מגו מדורא דשאול ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא
קדישא · ובגין כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה דאף על גב
דלא יכיל למעבד לון קב"ה סליק ליה רעותיה כאילו עביד · דא לטב · אבל רעותיה
לביש לא : בר הרהורא דכו"ס והא אוקמוה חברייא · אינון דלא הרהרו תשובה נחתי
איוב ז לשאול ולא סלקי מתמן לדרי דרין עלייהו כתיב ⁹כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה ·
שמואל א ב על קדמאי כתיב ⁶יי' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל · אמר רבי יהודה דינא דעונשי
דגיהנם הא אוליפנא דאיהו למידן תמן לחייביא · על מה אתדנו בנורא דגיהנם · אלא
גיהנם איהו נור דליק יממי ולילי · כגוונא דחייביא מתחממן בנורא דיצר הרע למעבד
על פתגמי אורייתא בכל הנומא והמומא דאינון מתחממן ביצר הרע · הכי אתוקד נורא
דגיהנם · זמנא חדא לא אשתכח יצר הרע בעלמא דאעילו ליה גו גושפנקא דפרזלא
בנוקבא דתהומא רבא וכל ההוא זמנא כבה נורא דגיהנם ולא אתוקד כלל אהדר יצה"ר
לאתריה שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה שארי נורא דגיהנם לאתוקדא דהא
א עיין לקמן סוף פ' פקודי גם בפרדס בשער היכלי הטמורות : גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייביא · ובההוא חמימו נורא
דגיהנם אתוקד יממי ולילי ולא שכיך · ᵃ שבעה פתחין אינון לגיהנם ושבעה מדורין
אינון תמן · שבעה זינין חייבין אינון · רע · בליעל · חוטא · רשע · משחית · לץ ·
יהיר · וכלהו לקבלייהו אית מדורין לגיהנם כל חד וחד כדקא חזי ליה · וכפום ההוא
דרגא דחטא ביה ההוא חייבא הכי יהבין ליה מדורא בגיהנם · ובכל מדורא ומדורא
אית מלאך ממנא על ההוא אתר תחות ידא דדומה וכמה אלף ורבוא עמיה דדיינין
ס"א אשא דגיהנם דלעילא מטי להאי גיהנם דלתתא לון לחייביא כל חד וחד כמה דאתחזי ליה בההוא מדורא דאיהו תמן · (*אשא
דגיהנם לתתא מטי מגו אשא דגיהנם דלעילא ומטי להאי גיהנם דלתתא) ואתוקד
בההוא אתערו דחמימו דחייביא דקא מחממי גרמייהו גו יצר הרע וכל אינון
רנב א רסה ב פנחס רנח א מדורין דליקין תמן · אתר אית בגיהנם ודרגין תמן דאקרון *צואה רותחת ותמן
איהו זוהמא דנשמתין אינון דמתלכלכן מכל זוהמא דהאי עלמא · ומתלבנן וסלקין
ואשתארת ההוא זוהמא תמן ואינון דרגין בישין דאתקרון צואה רותחת אתמנן על
ההוא זוהמא · ונורא דגיהנם שלטא בההוא זוהמא דאשתארת · ואית חייבין אינון
דמתלכלכן בחובייהו תדיר ולא אתלבנן מנייהו ומיתו בלא תשובה והטו והחטיאו
ויקרא יא ב אחרנין והוו קשי קדל תדיר ולא אתברו קמי מאריהון בהאי עלמא · אלין *אתדנו
תמן בההוא זוהמא ובההיא צואה רותחת דלא נפקין מתמן לעלמין · אינון דמחבלין ארחייהו
על ארעא ולא חששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין
ולא נפקי מתמן · בשבתי ובירחי ובזמני ובחגי בההוא אתר נורא אשתכך ולא אתדנו
אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית להו נייחא · כל אינון דמחללי שבתות וזמני
ולא חיישי ליקרא דמאריהון כלל בגין למטר לון אלא מחללי בפרהסיא כמה דאינון
לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא הכי נמי לא נטרין ליה בההוא עלמא ולית לון
נייחא · אמר רבי יוסי לא תימא הכי אלא נטרי שבתי וזמני תמן בגיהנם בעל
כרחייהו · אמר רבי יהודה אילין אינון עכו"ס דלא אתפקדו דלא נטרי שבת בהאי
עלמא נטרי ליה תמן בעל כרחייהו · בכל מעלי שבתא כד יומא אתקדש כרוזין
אזלין

אזלין בכל אינון מדורין דגיהנם סליקו דינא דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ויומא
אתקדש ואיהו אגין על כלא · ומיד דינין אסתלקו וחייביא אית לון נייחא · (וכל אינון
מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקין מנייהו) (נ"א ואפי' עכו"ם דלא אתפקדו
למיטר שבתי וזמני תמן נטרין בע"כ) אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלייהו דלא נטרי
שבת לעלמין וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו מאי שנא אלין דלית לון נייחא מכל חייבין
דהכא · [א] אינון מאריהון דדינא תייבין לון · אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקב"ה
ועברו על אורייתא כלא בגין דלא נטרו שבת תמן בגין כך לית להו נייחין לעלמין ·
ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו ואתייהיב לון רשו למהך למחמי בהו ומלאך חד
די שמיה סנטרי"אל אזיל ואפיק להאוא גופא דלהון ועייל ליה לגיהנם לעיניהון דחייביא
וחמן ליה דסלקא תולעין ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם וכל אינון חייביא
דתמן סחרין להאוא גופא ומכריזי עליה דא איהו פלניא חייבא דלא חיים ליקרא
דמאריה כפר ביה בקב"ה וכפר בכל אורייתא כלא ווי ליה · טב ליה דלא יתברי ולא ייתי
לדינא דא ולכסופא דא הדא הוא *דכתיב [ט] ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי
תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר · כי תולעתם לא תמות מן גופא ·
ואשם לא תכבה מן נשמתא · והיו דראון לכל בשר · והיו די ראון עד דכל חייבין דגיהנם
דתמן יימרון די ראיה דא · ר' יוסי אמר ודאי הכי הוא בגין דשבת איהו לקבל אורייתא
כלא ואורייתא איהי אש בגין דעברו על אש דאורייתא הא אש דגיהנם דליק דלא שכיך
מעלייהו לעלמין · אמר רבי יהודה לבתר כד נפיק שבתא אתי ההוא מלאך ומהדר
ההוא גופא לקבריה ואתדנו תרווייהו דא לסטריה ודא לסטריה · וכל דא בעוד דגופא
קיימא על בורייה · דהא כיון דגופא אתעכל לית ליה לגופא כל אלין דינין וקב"ה [ט] לא
יעיר כל חמתו כתיב ביה · כל חייבין דעלמא בעוד דגופא שלים בכל [ב] שייפוי גו קברא
אתדנו גופא ורוחא כל חד דינא כדקא חזי ליה · כיון דגופא אתעכל דינא דרוחא
אשתכך · מאן דאצטריך לנפקא נפיק ומאן דאצטריך למהוי עלייהו נייחא הא לון
נייחא · ומאן דאצטריך למהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא כל חד וחד כדקא חזי
ליה אתעביד ליה · וע"ד כמה טב לון בין לצדיקי בין לחייבי למהוי גופא דלהון *דביק
בארעא ולאתעכלא גו עפרא לזמן קריב ולא למהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגי בגין
לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר (בכל יומא) דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא
דלית ליה דינא דקברא · בגין דההוא מלאך דממנא על קברי קאים על גופא ודן ליה
בכל יומא ויומא · אם לצדיקיא כך לחייביא עאכ"ו · ובזמנא דגופא אתעכל ואתבלי
בעפרא הא דינא אשתכך מכלא · בר מאינון חסידי קיימין דעלמא דאינון אתחזון לסלקא
נשמתיהון לההוא אתר עלאה דאתחזי לון ושריין אינון בעלמא · כל אינון מתין דעלמא
כלהו מתין ע"י דמלאכא מחבלא בר אינון דמתין די בארעא קדישא · וכולהו מתין ע"י
דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות · כל אינון מתין די בארעא קדישא לא מתין על
ידוי אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא · אמר רבי יצחק אי הכי מאי שנא
איהו למשה ולאהרן ומרים דכתיב בהו [ט] ע"פ יי' דאלין לא מיתו ע"י דההוא מלאך
מחבלא ואת אמרת דכולי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל לא מתין על ידוי דדא · אמר
לט

א אותן בעלי דינים הממונים על אותן חוטאים משיבין לגוהלים :

ישעיה סו

תהלים עח

ב איבריו

ר"ד פ

במדבר לג
דברים לד

ליה הכי הוא ודאי ושבחא דמשה אהרן ומרים הוה יתיר מכל בני עלמא דאינון מיתו
לבר מארעא קדישא · דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו וכלהו מיתו ע"י
דהוא מחבלא בר אינון משה ואהרן ומרים דלא מיתו אלא ע"י דקב"ה · אבל
אינון דמתין בארעא קדישא לא מתין ע"י דהוא מחבלא דהא ארעא קדישא לא
ישעיה כו קיימא ברשו אחרא אלא ברשו דקב"ה בלחודוי · וע"ד כתיב יחיו מתיך נבלתי
יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר וגו' · יחיו מתיך אלין דמתין בארעא קדישא דאינון
מתין דיליה ולא מאחרא דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל וע"ד כתיב מתיך · נבלתי
יקומון אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא ע"י דהוא מחבלא · ועל דא אקרון
נ"א בנגע נבלה מה נבלה מטמאה במשא אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא מטמאין *במשא
וע"ד אינון נבלה · כל שחיטה דאיפסיל אקרי נבילה בגין שחיטה הא איהי מסטרא
אחרא ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא · ובגין דאיהי דיליה ושריא עלה אקרי
ס"א כשמו כן הוא נבלה · ורזא דא *נבל הוא ונבל שמו ונבלה עמו וע"ד בכל אתר דאיהו שריא אקרי
נבלה · מנוול דא לא שריא אלא באתר פסילו וע"ד שחיטה דאפסיל הא דיליה הוא
א ישעיה כמו ואקרי על שמיה. ובג"כ מתין דאינון לבר מארעא קדישא תחות רשו אחרא ושריא
יבני חברון : עלייהו סטרא אחרא אקרון נבלה · הקיצו ורננו שוכני עפר שוכני דיירין · א דמיכין ולא
מתין · ומאן אינון דמיכין דחברון דאינון לא מתין אלא דמיכין וע"ד כתיב בהו גויעה
כמאן דגווע ואית ביה קיומא לאתערא · אוף הכי אינון ד' זוגי דחברון דמיכין אינון
ולא מתין וכלהו קיימי בקיומייהו באינון גופין דלהון וידעי סתרין גניזין יתיר מבתר
בני נשא · גניזין הוו תמן גו פתחא דג"ע אינון גופין דלהון ואלין אינון שוכני עפר · וע"ד
כל אינון דנפקו נשמתייהו בארעא קדישא לא נפיק על ידי דהוא מחבלא ולא שלטא
תמן אלא על ידי דמלאכא דרחמי · דארעא קדישא קיימא בעדביה :

ב מקום אחד יש בישוב העולם שאין המות שולט שם וכל הרוצה למות יצא חוץ לעיר והוא לוז כנודע :

ב **אתר** אית בישובא דלא שלטא ביה הוא מחבלא ולא אתייהב ליה רשו לאעלא
תמן וכל אינון דדיירי תמן לא מתין עד דנפקין לבר מקרתא · ולית לך
ב"נ מכל דדיירין תמן דלא מתין וכלהו מתין כשאר בני נשא אבל לאו במתא · מ"ט
בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא אלא אלין נפקין ואלין עאלין ועל דא כלהו מתין ·
מ"ט לא שלטא תמן הוא מלאך מחבלא · אי תימא דלא קיימא ברשותיה הא ארעא
קדישא דלא קיימא ברשו אחרא ומתין · בההוא אתר אמאי לא מתין · אי תימא בגין
קדושה לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל · ואי תימא בגין ההוא
גברא דבני לה · כמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה · אמר רבי יצחק הנה לא
שמענא ולא אימא · אתו שאילו ליה לר"ש אמר לון ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה
מלאך המות וקב"ה לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין ואי תימא דקדם
לכן בההוא דוכתא עד לא אתבני מיתו ביה בני נשא · לאו הכי · אלא מיומא דאתברי
עלמא אתתקן ההוא אתר לקיומא ורזא דרזין הכא לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא ·
פתח דף א כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה ברזא *דאתוון ואתגלגלו אתוון וברא עלמא בגלופי
דשמא קדישא אתגלגלו אתוון ואסחרו עלמא בגלופי וכד אתגלי ואתפשט עלמא
ואתברי והוו אתוון סחרן למברי אמר קודשא ב"ה דיסתיים ביו"ד אשתארת את ט'
(ס"א יתגלגלו אתוון ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון והוו
סחרן למברי אמר קב"ה די אסתיים ביו"ד אשתארת את ט' בלחודהא) בההוא דוכתא
קלית

תליא באוירא כיון דאמר קוב"ה די יסתיים ביו"ד אסתארת את טי"ת בלחודהא תליא
באוירא ע"ג ההוא דוכתא · טי"ת איהו את דנהירו חיין · בגין כך [א] מאן דחמי א בראשית ג ע"א :
טי"ת בחלמיה סימנא טבא הוא ליה וחיין אתתקנו ליה · ועל דא בגין דהוה ט' תליא
על גב ההוא אתר לא שלטא ביה מותא · כד בעא קב"ה לקיימא עלמא זריק חד צרורא
גו מיא גליף ברזא דע"ב (נ"א דכ"ב) אתוון ומתמן שארי למיהך ההוא צרורא ולא
אשכח אתר לאתקיימא ביה בר ארעא קדישא (נ"א בבי מקדשא) ומיא הוו אזלין
אבתריה עד דמטא ההוא צרורא תחות המזבח ותמן אשתקע ואתקיים כל עלמא · ואי
תימא אי הכי דבההוא אתר שריין חיים אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא למיהב
חיין ליתבהא · אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה · בבי מקדשא
כל אתוון כלהו שארן ביה ובהו אתברי איהו בלחודוי כגוונא דכל עלמא · ותו דארעא
קדישא (נ"א בי מקדשא) יהיב חיין וכפרה ליתבהא בההוא עלמא ואתר דא לאו הכי
יהיב חיין לההוא אתר בהאי *עלמא ולא בעלמא דאתי · ובי מקדשא בהפוכא מתמן בראשית כ א
בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא ולא בעלמא דא · ועל דא קיימא בי מקדשא לקמן רל א
לכפרא חובין ולמזכי לון לישראל לעלמא דאתי · ת"א טי"ת נהירו דחיין בכל אתר ועל
דא פתח בה קרא כי טוב דכתיב [ה]וירא אלהים את האור כי טוב · מהאי את (נ"א את־) בראשית א
עריק מלאכא מחבלא · לא תימא עריק אלא דלא אתייהיב ליה רשו לאשלטא תמן · את
דא משניא מאת ק' · ק' לא מתיישבא (נ"א מאת ח' ח' לא מתישבא) כלל בדוכתא
בעלמא וסימניך [ה]איש לשון בל יכון בארץ · את טי"ת אתיישבא בכל דוכתא ואתתקנת תהלים קמ
לאתיישבא כדקא יאות · ובג"כ בכל דוכתא דאת ט' תמן לית ישובא לאת ק' תמן ב שאין ט אלא
לאתיישבא ביה · ועל דא אתר דא לא שלטא ביה כלל סטרא אחרא ויהיב חיים דהאי רגל א' ואין ט
עלמא ליתבי תחותיה דאת דא ולא יפוק לבר וכד נפיק לבר אית רשו לסטרא אחרא על מה לעמוד
לשלטאה ביה · כמה דאת דא שלטא באתר דא הכי נמי שלטא את אחרא באתר דגיהנם כשאר אותיות
ועי' בס פ'
בראשית :
ומאן איהי *את ק' · ובספרא דרב המנונא סבא הכא איתון [ג] תרין אתוון ח' ט' ועל קפ ב
דא לא הוו כתיבן גו אבני בורלא אבנין דאשלמותא ושבטין דישראל תרין אתוון אלין ג עיין זה ג"כ
אתמנעו מנייהו בגין דלא יהא רשים בגווייהו ח"ט · באתר דבי מקדשא תליין כל שם :
אתוון דאלפא ביתא ברזין גליפן דשמהן קדישין קשירין מרקמן עליה וכל עלמא
דלעילא ותת' כלא ברזא דאתווי [ד] מתחממן (נ"א מתתקנן) וגליפא ורזין דקדשא (ס"א דשמא ד נראים
קדישא) עלאה עלייהו אתגליף · במשכנא אתגליפו ואתציירו אתוון כדקא חזי · דהא בצלאל ונחקקים הכל
הוה ידע חכמתא לצרפא אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא · ועל חכמתא דיליה בסוד האותיות
אתבני משכנא על ידיה ואתבריר מכל עמא דישראל · וכמה דאיהו אתבריר לעילא וסוד ש' פקודים
הכי בעא קודשא בריך הוא דיתבריר לתתא · לעילא כתיב [ה]ראה קראתי בשם בצלאל · נחקק עליהם :
לתתא [ה]ראו קרא יי' בשם בצלאל · ושמיה ברזא עלאה אקרי הכי בצלאל · בצל אל · ומאן שמות לא
איהו · דא צדיק · דאיהו יתיב בצל אל ההוא דאקרי אל *עליון · ואיהו יתיב כגוונא דההוא שם לה
אל · ההוא אל נטיל שית סטרין הוא צדיק נטיל לון אוף הכי · ההוא אל אנהיר לעילא לך לך עז א
האי צדיק אנהיר לתתא · ההוא אל כללא דכלהו שית סטרין · ההוא צדיק כללא דכלהו שית
סטרין · בן אורי · בן אור קדמאה דברא קב"ה בעובדא דבראשית· בן חור בן חירו דכלא ·
ד"א בן חור בן חוור מכל גוונין · ודא אתמנא למטה יהודה כלא כדקא יאות · כל גוונין
טבין לחלמא בר תכלא כמה *דאתמר · בגין דאיהו כרסייא למידן דינין דנשמתין והא קלט א
האי דרגא חוורא איהו · אלא בשעתא דקיימא בדיני דנפשאן כדין איהו גוון תכלא והא
אוקימנא

אוקימנא · בשעתא דחמי בר נש להאי גוון אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה · כגוונא דנחש נחשת בשעתא דהוי חמאן ליה הוו דחלי מקמיה דקב"ה ומנטרן גרמייהו מכל חובין ובשעתא דחזוא דהיא דקב"ה סלקא עלייהו מיד אתסיין · מאן גרים לון לדחלא מקמי קב"ה חזוא נחש חכים רצועה דמסתכלן בה · אוף הכי תכלת

במדבר טו וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' מחזוא דחיזו דיליה ועל דא תכלת במשכנא · אמר רבי יצחק כמה דאמר מר תכלת כורסייא דדינא איהי וכד איהי קיימא בגוונא דא כדין איהי כורסייא למידן דיני נפשאן · אימתי איהי ברחמי · אמר ליה בשעתא דכרובים מכדכן אגפייהו דא עם דא ומסתכלן אגפין באגפין · כיון דאינון כרובים מסתכלן אגפין באגפין כדין כל גוונין מתתקנן ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא ·

נ"א תור מתהפך גוון ירוק לגוון *זהב · ועל דא בהפוכא דגוונין אתהפך מדינא לרחמי וכן מרחמי לדינא וכלא בהפוכא דגוונין · כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קב"ה

ישעיה מט הכי קיימא כלא והכי אתסדר ועל דא כתיב ישראל אשר בך אתפאר באינון גוונין דכלילן דא בדא שפירו דכלהו · (חסר כא)

דברים ח **ועשית** שלחן עצי שטים וגו' · רבי יצחק פתח ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' · כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו וקריב לון לגביה מכל עמין ובגיניהון דישראל יהיב מזונא ושבעא לכל עלמא ואלמלא ישראל לא יהיב קב"ה מזונא לעלמא והשתא דישראל אינון בגלותא עאכ"ו דנטלי מזונא על חד תרין · בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא הוה נחית לון מזונא מאתר עילאה ואינון יהבי חולק תמצית לעמין עעכו"ם ועמין כלהו לא אתזנו אלא מתמצית והשתא דישראל אינון בגלותא אתהפך בגוונא אחרא · מתל למלכא דאתקין סעודתא לבני ביתיה כל זמנא דאינון עבדי רעותיה אכלי סעודתא עם מלכא [א] ויהבי לכלבי חולק גרמין למגרר · בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי וסליק לון גרמי · כגוונא דא כל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון כא על פתורא דמלכא אינון אכלי וכל סעודתא אתתקן לבון · ואינון מבחוא חדוה דלהון יהבי גרמי דאיכו תמצית לעעכו"ם וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון אזלי בגלותא וכא סעודתא לכלבי ואסתלק לון תמצית.

יחזקאל ד ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים דהא תמצית דגעוליהון אכלי · ווי לברא דמלכא דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא מה

תהלים כג דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל · דוד מלכא אמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה · תערוך לפני שלחן דא סעודתא דמלכא · נגד צוררי אינון כלבי דיתבי קמי פתורא מצפאן לחולק גרמין ואיהו יתיב עם מלכא בעטנא דסעודתא בפתורא · דשנת בשמן ראשי דא רישא דסעודתא דכל משחא ופטמנא ותקון סעודתא אתיהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא מה דאשתאר לבתר אתייהיב לכלבי ולאינון פלחי פתורא · כוסי רויה מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר דלא יצטרך למשאל ועל רזא דא הוו ישראל תדיר עם שאר עמין · רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה והוו עמיה רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא זעירא עד דהוו אזלי

מלכים א ב אמר רבי ייסא לרבי חייא תמיה מה דכתיב ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו' · אי הכי כל טיבו וקשוט · למיכל על פתוריה ולא יתיר מדקאמר הכא והיו באכלי שלחנך · והו לאו יקרא דמלכא איהו למיכל בר נש אחרי

על

[א] אין לכלבים חלק עצמות עררים וכו' רמז אל קליפו' כמוים כלב יכולו טוען לכם כתוגות מכשפם ורמזיתו:

על פתוריה דמלכא ולא אצטריך דא אלא מלכא בלחודוי וכלהו דברכאתי סחרניה
לתתא מניה · אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי ולא אימא · א"ל לרבי יעקב
בר אידי ואת שמעת בהאי מידי · א"ל אתון דינקין בכל יומא מדבשא דמשחא עלאה
לא שמעתון כל שכן אנא · אמר ליה לרבי ייסא ואת שמעת מידי בהאי · א"ל אע"ג
דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו ולא זכינא מקדמת דנא אנא שמענא ·
פתח ואמר נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו · מאי קא חמא דוד דסיים הללא תהלים קלו
רבא סיים בהאי קרא · אלא תלת שליטין אינון לעילא דקב"ה אשתמודע בהו
ואינון רזא יקירא דיליה ואלין אינון · מוחא · ולבא · וכבדא · ואינון בשפוכא דהאי א פנחס רכא
עלמא · לעילא מוחא נטיל ברישא ובתר יהיב ללבא · ולבא נטיל ויהיב לכבדא · ולבתר ע"ב:
כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה · לתתא כבדא
נטיל ברישא ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא שפירו דמיכלא · כיון דנטיל
ואתתקף מכסותא תקיפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא · ולבתר אהדר כבדא
ופליג מזונא לכל מקורין דגופא (ביומא דכ"ג אתער בתעניתא אתער לעילא כגוונא דהוא פמש · וביומא
דפיגא דאי הכי) ביומא דתעניתא כ"ג מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלאה ומאי
איהו מקרב · חלביה ודמיה ורעותיה · כהנא כבדא נטיל כלא ברעותא · כיון דכלא
איהו לגביה נטיל ומקרב כלא לקמי לבא דאיהו רב ושליט עליה · כיון דלבא נטיל
ואתתקף ברעותא מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלאה על כל גופא לבתר
אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא · בזמנא אחרא כד
(ד"א כולא) מוחא נטיל בקדמיתא ולבתר יהיב ללבא ולבא יהיב לכבדא וכבדא יהיב
לכלהו מקורין ושייפין דלתתא ולבתר כד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא ברישא יהיב
ללבא דאיהו מלכא די בארעא ופתורא דמלכא אתער בקדמיתא מכל שאר בני
עלמא · זכאה איהו מאן דכוי בחולקנא דפתורא דמלכא דהא אשתמודעא לאוטבא
ליה בכסוא טיבו דלעילא · (ובגיני כך) ודא איהי טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזלי
דכתיב והיו באוכלי שלחנך · ואי תימא דבשלהבת דמלכא אכיל ב"נ אחרא בר מניה ·
לא · אלא מלכא אכיל ברישא ובתר כל עמא · ואינון דאכלי עם מלכא בשעתא דאיהו
אכיל אינון דחביבין עליה מכלהו ואינון אתזנן משלחנא דמלכא · ואי תימא הא
כתיב על שלחן המלך תמיד הוא אוכל · בגין דכל מזונא דיליה לא עביד אושפיזא ש"ב ט
אחרא אלא על שלחן המלך דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה ודא איהו על
שלחן המלך תמיד הוא אוכל · אתא רבי חייא ונשקיה על רישיה אמר ליה רביא אנת
וחכמתא עלאה שריא בלבך · אדהכי חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי א"ל רבי חייא
והאי בחבורתא דא קב"ה יתחבר עמנא דהא מלין חדתין דאורייתא יתחדתון הכא ·
יתבו למיכל · אמרו · כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא · אמר רבי ייסא
סעודת ערבי איהי ועכ"ד סעודה אקרי · ולא עוד אלא דהאי אק' סעודתא דקב"ה
אתקרי מיכ' ועכ"ד כתיב זה השלחן אשר לפני יי' דהא מלין דאורייתא יתחברון להאי אתר : יחזקאל מא

פתח רבי חייא ואמר ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' : וכי עד לא דברים ח
אכיל ב"נ לשבעא ויתמלי כריסיה לא יברך ליה לקב"ה (ד"א נ"א אי הכי)
בעמי

במאי נוקים ואכלת ושבעת ובתר וברכת · אלא אפי' לא ייכול ב"נ אלא כזית ורעותיה
תהלים קמה איהו עליה וישוי לי' לההוא מיכלא עקרא דמיכליה שבעא אק' · דכתיב פותח את ידך
ומשביע לכל חי רצון · לכל חי אכילה לא כתיב · אלא רצון ההוא רעותא דשוי על ההוא
מיכלא שבעא אק' ואפי' דלית קמיה דב"נ אלא ההוא זעיר בכזית ולא יתיר · הא רעותא
דשבעא שוי עלי' · ובג"כ ומשביע לכל חי רצון · רצון כתיב ולא אכילה · וע"ד וברכת
ודאי ואתחייב ב"נ לברכא לי' לקב"ה · בגין למיהב חדוה לעילא : **פתח** רבי חזקיה
בהאי קרא אבתריה ואמר ואכלת ושבעת מהכא דשכור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא
ויגש רז כ *מה דלית הכי בצלותא · דצלותא לאו הכי דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי · מ"ט
בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה · וע"ד תנינן
עלמא דאתי לית בי' אכילה ושתיה וכו' · אבל שאר דרגין דלתתא אית · בברכת
מזונא אשתכח גוונא אחרא ומעליא · ההוא ברכתא דאשתכח בשבעא · בגין דברכת
מזונא איהי באתר דאית בי' אכילה ושתיה · ומניה נפיק מזונא ושבעא לתתא · וע"ד
אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה · (ובג"כ האי איהו אתר דאית בי' אכילה ושתיה
ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה) באתר דצלותא לאו הכי
דהא סלקא יתיר לעילא לעילא · וע"ד שכור לא יצלי צלותא · בברכת מזונא שכור שרי
לי' לברכא ברכת מזונא · משמע מהאי קרא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת · ואכלת
זו אכילה · ושבעת זו שתיה · דהא שבעא וחמרא איהי רוי · חמרא שבעא ודאי ודא איהו
שכור · דכתיב וברכת את דייקא · דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא ·
ירמיה מד על הארץ הטובה · מאי טובה שבעא · כד"א ונשבע לחם ונהיה טובים בג"כ אצטריך
חדוה ושבעא · פתח ר' ייסא ואמר · **ועשית** שלחן עצי שטים וגו' שלחן דא איהו
קיימא לגו במשכנא · וברכתא דלעילא שריא עליה ומניה נפק מזונא לכל עלמא ·
ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפי' רגעא חדא אלא למהוי עליה מזונא · דהא
ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא · ובג"כ אצטריך למהוי עלי' נהמא תדיר דלהוי
תדיר ברכתא עלאה משתכחא בי' ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר
פתורי דעלמא דאתברכאן בגיניה · שלחן דכל ב"נ אצטריך למהוי הכי קמיה בשעתא
דקא מברך ליה לקב"ה בגין דתשרי עלי' ברכתא מלעילא ולא יתחזי בריקניא דהא
מלכים ב ד ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא דכתיב הגידי לי מה יש לך בבית והא
אוקמוה חברייא · שלחן דלא אתמר עלי' מילי דאורייתא (ולא בריך על ההוא מזונא
בס"א ליתא
ישעיה כח
לקב"ה) עליה כתיב כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום · ואסיר לברכא
על ההוא שלחן · מ"ט בגין דאית שלחן ואית שלחן · שלחן איהו דקא מסדרא
קמיה דקב"ה לעילא ואיהו קיימא תדיר לסדרא בי' פתגמי אורייתא ולאכללא ביה
בס"א ליתא אתוון דמילי דאורייתא (דא הוא ברכתא דמזוני דאית פסוקי ומילי דאורייתא
ואינון אתוון דמילי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שולחן) ואיהו לקיט לון לגביה
יחזקאל מא וכליל כלהו בגוי' ובהו אשתלים וחדי ואית ליה חדוה · ועל שלחן דא כתיב זה
קכ ג השלחן אשר לפני יי' לפני יי' ולא *מלפני יי' · שלחן אחרא אית דלא אית בי' חולקא
באורייתא ולית לי' חולקא בקדושה דאורייתא וההוא שלחן אקרי קיא צואה ודא איהו בלי
מקום

מקום דלית ליה חולקא בסטרא דקדושה כלום. בגין כך שולחן דלא אתמר עליה מלי
דאורייתא איהו שלחן דקיא צואה. איהו שלחן דטעוות אחרא לית בההוא שלחן חולקא
ברזא דאלהא עלאה. שלחן דמלי אורייתא אתמרו עליה קב"ה נטיל ההוא שלחן ושוי ליה
לחולקיה. ולא עוד אלא *סוריא"ל רב ממנא נטיל כל אינון מלין ושוי דיוקנא דההוא שלחן רג כ כבג
קמי קב"ה וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה סלקין על ההוא פתורא ואתעטר
(ס"א ואתעתד) קמי מלכא קדישא ממש דכתיב זה השלחן אשר לפני יי' דאתעטר
(ס"א דאתעתד) קמי קב"ה. שלחן דבר נש קיימא לדכאה ליה לבר נש מכל חובוי.
זכאה איהו מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה. מלי דאורייתא וחולקא למסכנין
מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש תרין מלאכין קדישין אזדמנן
תמן חד מימינא וחד משמאלא. חד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא
מסדר קמיה מסדר יהא תדיר פתורא דא בברכאן עלאין ומשחא ורבו עלאה קב"ה
ישרי עלוי. וח"א דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלני' קא מסדר קמיה דא פתור' די
עילאי ותתאי יברכון ליה מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין בהאי עלמא
ובעלמא דאתי. ר' אבא כד הוו סלקין פתורא מקמיה הוה חפי ליה והוה אמר סליקו
האי פתור' בצניעו דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא
דאתי וזכי ליה למזונא דהאי עלמא וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין וזכי ליה
לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך. זכאה איהו חולקיה דההוא בר נש בהאי
עלמא ובעלמא דאתי. רבי יעקב אמר כתיב °ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו' הגם ש"א י' יא
שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי' מקדמת דנא הוה דכתיב °הראיתם אשר בחר שם
בו יי' אשר בוחר בו לא כתיב אלא אשר בחר בו מקדמת דנא ובשעתא דאתא ועאל בין
נביאי ואתנבי בינייהו אמאי תווהו. אלא כד קב"ה אתרעי ביה לא אתרעי ביה אלא
למלכו אבל לנבואה לא. דהא תרין אלין לא אתמסרו כחדא בבר נש בעלמא בר ממשה
מהימנא עלאה דזכה לנבואה ומלכו כחדא ולא אתיהיב לבר נש אחרא תרוייהו כחדא.
ואי תימא הא שמואל דזכה לתרוייהו לנבואה ומלכו. לאו הכי. לנבואה זכה דכתיב
°וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא. לנביא ולא למלך. נביא שם ג
ודיין הוה דאי מלך הוה לא שאלו ישראל מלך. אבל איהו לא הוה אלא נביאה מהימנא
והוה דאין דינהון דישראל דכתיב °ושפט את ישראל. וע"ד כד הוה שאול בנבואה תווהו שם ז
עליה. ואי תימא אמאי שרא עליה נבואה הואיל וזכה למלכו אלא תרוייהו לא זכה
בהו כחדא. (ובגין *דמלכו יהב ליה קב"ה ואודי ליה עלה עד לא הוה מלכא) ובגין נ"א דנבואה
דמלכו אתישב על אתערותא דרוח קדשא הוה באתערו דנבואה קדם לכן אבל
כד סליק למלכו לא הוה ביה נבואה אלא אתערו דרוח סכלתנו למידן קשוט
אתער עליה דהכי אתחזי למלכא. ובעוד דהוה גו אינון נביאי שרא עליה נבואה.
לבתר דאתפרש מנייהו לא הוה ביה נבואה. ואנא מאן יהיב לי אתערותא דרוח קדשא
למהוי בגו נביאי מהימני תלמידי דר"ש בן יוחאי דעלאין ותתאין זעין מניה. כ"ש
אנא למהוי בינייהו. פתח ואמר °**ועשית** שלחן וגו'. שלחן דא איהו לתתא לשואה
עליה לחם דאפיה. מאן עדיף דא מן דא לחם או שלחן. אי תימא דלא

איהו

איהו חד: הא (ס״א אי תימא להם עדיף דהא) שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם. ותו
שלחן לתתא ולחם עליה. לאו הכי אלא שלחן איהו עקרא בסדורא דיליה לקבלא
ברכאן דלעילא ומזונא לעלמא. ומרזא דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא כמה דאתיהיב
ביה מלעילא וההוא לחם איהו איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן לאחזאה דהא
משלחן דא נפקי פרין ואבין ומזונא לעלמא. אי לא אשתכח כרס עגבין דאינון איבא
דנפקי מניה לא יהון משתכחין. אי אילנא לא יהא איבא לא ישתכח בעלמא. בגין כך
שלחן איהו עקרא. מזונא דנפיק מניה איהו ההוא לחם הפנים. וכהני הוו לקטי איבא
דשלחן מע״ש לע״ש (ד״א משבת לשבת) לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק מגו ההוא שלחן
בגין ההוא לחם דהוו לקטי כהני אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן דלא לקטרגא
משלי ל בהו יצר הרע דהא יצר הרע לא אשתכח אלא מגו מיכלא ומשתיא הה״ד פן אשבע
וכחשתי וגו׳ דמגו מיכלא ומשתיא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש. לחם דא מזונא
דקא נפיק מגו שלחן מברך מזונא דכהני דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון למפלא
בלבא שליש לקב״ה. ודא אצטריך לכהני יתיר מכל עלמא. ובגין כך שלחן איהו עקרא
ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה איהו ההוא לחם. שלחן דא אצטריך סדורא דיליה
בשמות כו לאתתקנא בסטרא דצפון דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון. מ״ט. בגין דמתמן שירותא
דחדוה. שמאלא נטיל מימינא תדיר בקדמיתא ולבתר איהו אתער לגבי נוקבא ובתר
קריבת ליה ימינא לגביה ואתדבקת ביה. מים אינון מימינא ואיהו חדוה מיד יהיב
לשמאלא ואתדבקו ביה אינון מים ודחלן ליה. ובתר אתכליל איהו לימינא ואתער
לנוקבא בההוא חדוה וסימניך מאן דנטיל מיא בידיה ימינא במאנא קדמאה לארקא מיא
בשמאלא איהו ולא משמאלא לימינא דהא מיא מימינא נטיל לון שמאלא ובג״כ מיא לא
אשתכחו אלא מסטרא דשמאלא. כיון דנטילו מיא לגביה כה אתערו לגבי נוקבא
באינון מים. וע״ד גבורות גשמים תנינן ובגין כך והשלחן תתן על צלע צפון דמההוא
סטר אינון אשתכחו ביה יתיר מסטרא אחרא באתערו דחדוה דיליה בקדמיתא כד״א
שיר ב שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תחבקני. שלחן דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיותא
דגופא דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה אלא בנקיותא דגרמיה. וע״ד אצטריך בר נש
לפנאה גרמיה בקדמיתא עד לא ייכול מזונא דשלחנא דכיה דההוא מזונא דאתקין ליה
ביה אתרעי קב״ה בגין דלא יתקרב על ההוא שלחן קיא צואה. דאיהו מרזא דסט״א
וסט״א לא יקבל מההוא מזונא דשלחן דא כלום לבתר דאכיל ב״נ ואתענג אצטריך
למיהב חולקא דתמלית לההוא סטרא. ומאן איהו. מים אחרונים ההוא זוהמא דידין
דאצטריך למיהב לההוא סטרא חולקא דאילטריך ליה וע״ד ודאי אינון חובה. חובה
אינון ובאתר דחובה שריין. ואיהו חיובא על בר נש למיהב ליה חולקא דא. וע״ד לא
אצטריך לברכא כלל דהא ברכה לאו איהי בההוא סטרא. ובגין כך אצטריך בר נש דלא
ב״א סב יהיב מזונא דע״ג פתוריה לההוא קיא צואה וכ״ש במעוי וכ״ש דאיהי דכיו *לבר נש ובריאו
ותקונא דגופיה. וע״ד שלחן איהו למיכל ביה בדכיו כמה דאתמר. שלחן דא דקיימא
בבי מקדשא בגין לאשתכחא ביה מזונא ולאפקא מניה מזונא ועל דא אפילו

רגעא

רגעא חדא לא *אצטריך לקיימא בריקניא · פתורא אחרא איהו פתורא דריקניא וגא אצטריך קנט א
למיהב ליה דוכתא באתר קדישא ועל דא פתורא דמקדשא אפילו רגעא חדא לא יתיב
בלא מזונא · ואצטרך דלא יפסוק אתר גריע דהא ברכתא דלעילא לא משתכחא באתר
גריע דא פתורא דקמיה דקב"ה · פתורא דבר נש דקא מברך עליה לקב"ה אוף הכי לא
אצטריך למהוי בריקניא דהא לית ברכתא באתר ריקניא · כגוונא דעל גבי פתורא דקב"ה
אינון תריסר והא אוקימ' רזא דכגוונא דאינון רזא דפנים ועל דא אקרי לחם הפנים
דהא מזונא וספוקא דעלמא מאינון פנים עלאין קאתייא · ובגין כך לחם דא איהו
פנימאה דכלא איהו ברזא עלאה כדקא יאות · לחם הפנים מיכלא דאינון פנים מזונא
וספוקא דנפיק לעלמא מנייהו אתי ושריא על ההוא פתורא ובגין דפתורא דא מקבלא
מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא והיכי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין ·
ומזונא דאפיקת איהו ההוא לחם כדקאמרן · חוס הוה מתקרב וחום הוה מתעדי מתמן
והא אוקמוה דכתיב ביום הלקחו · ובגין פתורא דא אית לבר נש לנטרא רזין דפתורא שמואל א כא
דיליה בכל אינון גוונין כדקאמרן :

רבי אלעזר פתח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר · האי קרא קהלת ט
אוקמוה ואתמר · אבל ת"ח קב"ה ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא ועבד ליה
באומנותא סגי ונפח באפוי נשמתא דחיי למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא למנדע ביקרא
דמאריה כד"א כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו · ולכבודי בראתיו ישעיה מג
דייקא ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא
*אתתקן לעילא אלא מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי נח נה ב
לתקנא תקוני הכ"ד ולכבודי בראתיו · בגין דהאי כבודי' לתקנא ליה בעמודין תקיפין
ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק (ניקרא) בזכו דצדיקיא די
בארעא בגין כך בראתיו · כגוונא דכבוד עלאה דתקונין אלין ביה · *בריאה לסטר נ"ע ועיין רמ
שמאלא · יצירה בימינא כד"א יוצר אור ובורא חשך · עשיה באמצעיתא · כד"א אני יי' א קצ ב
עושה כל וכתיב עושה שלום ובורא רע וכתיב עושה שלום במרומיו וע"ד בראתיו יצרתיו איוב כה
אף עשיתיו בתקונא עילאה ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא
כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו · בההוא
כבוד עלאה אית ביה יצירה ועל דא יצרתיו · תקונא דא יהבית ביה באדם למהוי איהו
בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה · בההוא כבוד עלאה אית ביה עשייה ועל דא אוף
הכי בבר נש כתיב עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן וצריך לכבוד
תתאה · מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין דכתיב ביה יוצר אור ובורא ישעיה מה
חשך עושה שלום · יוצר אור הא יצירה · ובורא חשך הא בריאה · עושה שלום הא
עשיה · ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן וצריך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה ·
כגוונא דא ברא אדם בארעא דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי כבוד
ולאתכללא מכל סטרין כבוד עלאה אית בית תלת אלין · אדם לתתא אית ביה תלת אלין ·
ולאתכללא ההוא כבוד תתאה מעילא ומתתא למהוי שלים בכל סטרין · זכאה איהו
בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא ועל דא כתיב בכל עת יהיו בגדיך לבנים
ושמן על ראשך אל יחסר · מה לכבוד עלאה ההוא משחא רבות קדשא לא אתמנע
מניה מרזא דעלמא דאתי · אוף הכי לבר נש דעובדוי מתלבנן תדיר ההוא

משח רבות קדשא לא יתמנע מניה תדיר · במאי זכי בר נש לאתעדנא בההוא עדונא
ישעיה נח עלאה בשלמן דיליה כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני דכתיב °ונפש נענה
תשביע מה כתיב בתריה אז תתענג על יי' וגו' דאוף הכי קב"ה רוי ליה בכל אינון
עדונין דמשח רבות קודשא עלאה דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה · כתיב ונפש
נענה תשביע מה כתיב בתריה אז תתענג על יי' · רבי יוסי ורבי חייא הוה אזלי
באורחא והוה חד טייעא טעין אבתרייהו א"ר יוסי לר' חייא אית לן לאתעסקא
ולאשתדלא במלי דאורייתא דהא קב"ה אזיל לקמן (נ"א דהא שכינתא אזלא קמן דכתיב
תהלים פה °צדק לפניו יהלך) ועל דא עידן הוא למעבד ליה תקונא בהדן בהאי ארחא:
שם קיט בראשית קנו ב **פתח** רבי חייא ואמר °עת *לעשות ליי' הפרו תורתך האי קרא אתמר ואוקמוה
חברייא · אבל עת לעשות ליי' · בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא ובני
נשא משתדלן בה כביכול קב"ה חדי בעובדי ידוי וחדי בעלמין כלהו ושמיא וארעא
קיימי בקיומייהו ולא עוד אלא קב"ה כניש כל פמליא דיליה ואמר לון חמו עמא קדישא
שם ח דאית לי בארעא דאורייתי מתעטרא בגיניהון · חמו עובדי ידי דאתון אמרתון °מה אנוש
שמואל ב ז כי תזכרנו · ואינון כד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה מיד פתחי ואמרי °ומי כעמך
כישראל גוי אחד בארץ · ובשעתא דישראל מתבטלי מאוריתא כביכו"ל תשש חיליה דכתיב
דברים לב °צור ילדך תשי · וכדין כתיב °וכל צבא השמים עומדים עליו ועל דא עת לעשות ליי' · אינון
ד"ה ב יח (בני עלמא) צדיקיא דאשתארו אית לון א לחגרא חרצין ולמעבד עובדין דכשרן בגין
א לחגור מתני' ונעשות מעשים טובים: דקב"ה יתתקף בהו בצדיקיא ומשריין ואוכלסין דיליה מ"ט בגין דהפרו תורתך ולא
משתדלי בה בני עלמא כדקא יאות · ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו אמר לון במטו
מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע · אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן שאיל
שאלתך · אמר האי קרא אי כתיב ים לעשות או נעשה הוה אמינא הכי · מאי עת ·
ותו לעשות ליי' לפני יי' אצטריך מאי לעשות ליי' · אמר רבי יוסי בכמה גוונין ארחא
מתתקנא קמן · חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן ·
וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ואנת רעננא כזיתא · וחד דיאות שאלת
והואיל ושרית מלה אימא · פתח ואמר עת לעשות ליי' הפרו תורתך · עת לעשות ליי'
קהלת ג אית עת ואית עת · °עת לאהב ועת לשנא · עת איהו לעילא · דהוא עת רזא
דמהימנותא איהו · ודא אקרי עת רצון והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליי' תדיר
דברים ו כד"א °ואהבת את יי' אלהיך וע"ד עת לאהב דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב ·
ואית עת אחרא דאיהי רזא דאלהים אחרים ואתחייב בר נש למשנא ליה ולא יתמשך לביה
ויקרא טז אבתריה וע"ד עת לשנא ובגין כך כתיב °דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל
הקדש · (והכא) בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ופקודי אורייתא ההוא עת רזא
דמהימנותא קדישא מתתקנא בתקונהא ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות · ובזמנא
דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא ולא אשתכחת
בראשית ב בשלימו ולא בנהורא וכדין עת לעשות ליי' · מאי לעשות כד"א °אשר ברא אלהים
לעשות · מאי לעשות · דאשתארו גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו
ואשתארו לעשות רוחין בלא גופי אוף הכא עת לעשות אשתאר בלא תקונא ובלא
שלימו · מ"ט · משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא
בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל · אתו ר' יוסי ורבי
חייא

חייא ונשקוהו ברישיה · אמר רבי יוסי ודאי לית אנת כדאי [א] לטייעא אבתרן זכאה א ליסע אחריע
ארחא דא דזכינן למשמע דא זכאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה דאפילו ביני טוריא
חכמתא אשתכחת תמן · נחתו רבי יוסי ורבי חייא ואזלו תלתהון בארחא · פתח ההוא
טייעא ואמר °ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך · תנינן תהלים סט
אימתי אקרי עת רצון · בשעתא דצבור קא מצלאן · שפיר איהו והכי איהו ודאי · דהא
כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת וכדין איהו עת רצון ואצטריך למשאל
שאלתא דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא ·
ואני תפלתי לך יי׳ הא הכא רזא דיהודא · ואני דא דוד מלכא *אתר דאקרי גאולה · אמור נט ב
תפלתי דא תפלה · והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד · כד איהו סמך גאולה
לתפלה · כדין איהו עת *רצון · עת רצון אוף הכי כללא איהו כחדא עת הד רצון חד ריט
אתכלילו דא בדא והוו חד · ודוד מלכה בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא · ואי תימא
אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת · יאות איהו למהוי בשבת בההוא צלותא
דמנחה ולא בצלותא דחול דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול · בגין דהא בחול
בשעתא *דמנחה תליא דינא בעלמא ולאו איהו עת רצון אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי פח ב
וכלא אתכליל כחדא ואע״ג דדינא איתער אתבסמותא איהו וע״ד אצטריך קרא
דיחודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יחודא דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא
וכדין עת רצון כתיב · עת רצון כליל כלא כחדא · ודינא אתבסם בההוא זמנא והוי
חדוה בכלא · משה אסתלק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת בשעתא דעת
רצון אשתכח · ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא ולערא לתתא וע״ד ננעלו תרעין בשבת
משעתא דמנחה ולעילא · מאן תרעין ננעלו תרעין דבי מדרשא בגין לאדכרא למשה
רעיא מהימנא דאורייתא אתבטלא בגיניה · בההוא זמנא בי מדרשא דמשה אתבטיל
כל שכן אחרנין · מאן המי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו דלא ננעלו אחרנין כלהו ·
אורייתא דמשה עציבא עליה בההוא זמנא מאן לא עציב · בג״כ כל תרעי דבי מדרשי
ננעלו ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריך הוא בארח שבחא והיינו °צדקתך כהררי שם לו
אל · תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא וכלהו כלילן במשה · חד משה נביאה
מהימנא עלאה וחד יוסף צדיקא וחד דוד מלכא · בגיני כך תלת צדוקי דיני הכא חד איהו
דיוסף זכאה קדיש לכל הני ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגומר דא
יוסף דאיהו בלחודוי כהררי אל ככלהו טורין עלאין · וחד משה נביאה מהימנא ודא איהו
דכתיב °וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא שם עא
ושמאלא · וחד איהו דוד מלכא ודא איהו דכתיב °צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת לעול׳ דא שם קיט
דוד מלכא · כדין אתכניש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבע״פ וע״ד בהאי זמנא
ננעלו תרעי דאורייתא וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא בשעתא דמית יוסף צדיקא
יבשו מקורין ומבועין וכלהו שבטין נפלו בגלותא · פתחו עלאי ואמרו צדקתך כהררי אל
משפטיך תהום רבה וגומר · בשעתא דמית משה אתחשך שמשא בטיהרא ואנעלת תורה
שבכתב נהורא דאספקלריאה דנהרא · בשעתא דמית דוד מלכא כניש סיהרא נהורא

ואורייתא

ואורייתא דבעל פה כנישת נהוראה · ומההוא זמנא אתגניזו נהורין דאורייתא ואסגיאו מחלוקת על משנה והגמרא במחלוקת וכלהו תקיפי לבא בערבוביא ועל דא חדוה דאורייתא לאו איהו בההוא זמנא בכל דרין דעלמא · ומה אינון חומרי דתעניות דגזרו רבנן כד מית פלוני גזרו תענית · כד הוה כך גזרו כך *וכד הוה כניסו יתיר דחדוה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה בההוא זמנא עאכ"ו דאצטריך למנעל תרעי דאורייתא בההוא זמנא ובג"כ אמרינן הני לדוכי דינא כמה דאתמר · חדו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו ברישיה כמלקדמין אמרו זכאה חולקנא בהאי ארחא · תו פתח ואמר °החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר · החכמה תעוז לחכם דא משה כד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא אזדעזעו כל אינון רקיעין וכל אינון משריין עלאין אמרו קמיה מאריה דעלמא ומה כל טובה וכל חדוה דילן לאו איהו אלא באורייתא ואת בעי לנחתא לה בארעא · אתכנישו על משה לאוקדיה בנורא אתתקף משה וכולי כמה דאוקמוה חברייא דקב"ה אמר ליה למשה וכולי · אבל החכמה תעוז לחכם כל מאן דאתעסק באורייתא ואשתדל בה למשה אתתקף בה באורייתא בשעתא דאצטריך למהוי ליה תקפא וחילא לאגנא עליה בשעתא דאצטריך · וההוא תקפא וחילא [א] מאן אתר אתתקף · הדר ואמר מעשרה שליטים · אינון *עשר אמירן דכתיבין בה באורייתא דאינון שליטין עלאין דב"כ אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי כל רזין דעלמא וכל פקודין וכל חכמתא דעילא ותתא בהו תליא ובהו אתכליל כלא וכלא איהו באורייתא זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא למהוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי · עשרה שליטין עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא בעשר שמהן גליפן ואתכלילו בשמא חד דעשרין ותרין אתוון גליפן רזין דעלמא דאתי באינון זיהרין דלא שלטא עינא למחמי ואפילו בסכלתנו למנדע ולאסתכלא בההוא עדונא וכסופא דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי כד"א °עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · פתורא דבר נש מזכי ליה למיכל על פתורא אחרא בעדונא דההוא עלמא כד"א °כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ודוד מלכא הוה אמר תערך לפני שלחן נגד צררי ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא דהא כדין איהו עדונא וכסופא דנשמתא אתהני בהו בעלמא דאתי · וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא · אין · דהא מזונא וספוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא כגוונא דמלאכי עלאי אכלי · וכי מלאכי עלאי אכלי · אין · כגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא · וההוא מזונא רזא איהו לטלא דנגיד ואתמשך מעילא מרזא דעלמא דאתי ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא ונשמתהון דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן ואתהנון תמן דהא תמן נשמתהון דצדיקיא מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא כגוונא דהאי עלמא · ובשבתי ובזמני מתפשטאן וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון ולאתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות דכתיב °והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי' · וכי כל בשר ייתי · לאו הכי הוה ליה למכתב אלא כל רוח או כל נשמה · מהו כל בשר · אלא קב"ה עבד ליה לב"נ בהאי עלמא כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא · ההוא כבוד עלאה איהו רוח לרוח ונשמתא לנשמה

ס"א דא דהוה

קהלת ז

א מהיכן נתחזק משה כל כך שהיה יכול לגנה במלאכים : מנו ה

ישעיה סד

שמואל ב ט

ישעיה סו

עד

עד דמטי להד אתר לתתא דאקרי גוף ובהאי עייל חד רוח דמקורא דחיים דאקרי כל
בדא איהו כל טובה וכל מזונא וכל ספוקא דהוא גוף · ורזא דא ויתרון ארץ בכל היא קהלת ה
*האי כל איהו רוח להוא גוף · כגוונא דא בר נש בהאי עלמא איהו גוף ורוח דשלטא ס"א מאי בכל
ביה כגוונא דהוא רוח *עלאה דאקרי כל דשלט על גופא לעילא ודא הוא דאקרי כל ונ"א ס"א דשלטא על
בשר וע"ד כתיב יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי' · על ההוא עדונא כתיב עין לא גופא דאקרי כל
ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · חדו חברייא בארחא · כד מטו לגו טורא חד אמר ישעיה סד
ר' חייא להוא טייעא מה שמך אמר ליה חנן אמר ליה קב"ה יחנך וישמע לקולך בשעתא
דאצטריך ליה · אמר רבי יוסי ודאי הא נטי שמשא והכא בתר טורא דא אית כפר
חד על שמך דאקרי כפר חנן [א] נבית תמן בגין יקרא דשמך . כד מטו להתם עאלו לבית א נ"א לין שם
אושפיזיהו וסדרו קמייהו פתורא בכמה זינין למיכל · אמר ר' חייא ודאי · פתורא דא
כגוונא דעלמא דאתי ואית לן לסלקא האי פתורא ולאעטרא ליה במלין דאורייתא ·
פתח ר' יוסי ואמר ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך · דברים ח
אי בארעא דישראל מברכינן · לבר מארעא מנלן · דהא בגוונא דא לא אצטריך ·
אלא קוב"ה כד ברא עלמא פליג ארעא · ישובא איהו לסטר חד וחרבא איהו לסטר
אחרא · פליג ישובא ואסחר עלמא כחרניה דנקודה חדא · ומאן איהו · דא ארעא
קדישא · ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא · ובאמצעיתא דארעא קדישא איהו ירושלם ·
אמצעיתא דירושלם איהו בית קדש הקדשים וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא תמן נחית
מלעילא · ולית לך אתר בכל ישובא דלא אתזן מתמן · פליג חרבא · ולא אשתכח חרבא
תקיפא בכל עלמא בר ההוא מדבר דתברו *חיליה ותקפיה ישראל ארבעים שנה כמה קפ"י
דאת אמר המוליכך במדבר הגדול והנורא · בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא שם
ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין · ואי ישראל ישתכחו זכאין
באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא · ומדקא ארגיזו ליה
לקודשא בריך הוא כל אינון זמנין · אתתקף ההוא סטרא אחרא ונפלו כלהו תמן תחות
רשותיה · ואי תימא והא משה דסליק על כל בני עלמא היך מית תמן · לאו הכי
דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה אלא בהר העברים · מאי העברים פלוגתא
דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא ולא אתמסר בידא דממנא ושליטא אחרא ואשתאר
הכי עד דאתא משה עבדא מהימנא ושליט עליה ואתקבר תמן ולא אתעסק ביה
בקבורתיה בר קודשא בריך הוא בלחודוי דכתיב ויקבר אותו בגי · ויקבר אותו מאן · שם לד
ההוא דכתיב ביה בארח סתים ואל *משה אמר ולא כתיב מאן איהו · ויקרא אל שמות כד ויקרא קג ב
משה ולא כתיב מאן איהו · אוף הכא ויקבור אותו ולא כתיב מאן איהו אלא ודאי
האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייא · ועל דא בההוא טורא לא שליט עליה בר
משה בלחודוי ואיהו אתקבר תמן · ובגין למנדע לכל דרין אחרנין דעלמא דאינון
מתי מדבר יקימון ההוא רעיא דלהון אהדרי ליה בגוויהו למהוי כלהו באתערותא
דקיומא לעלמא דאתי · ואי תימא אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אחרא
היך פקיד קב"ה על ההוא שעיר לשדרא ליה לטורא אחרא · דאקרי עזאזל הוא לון

לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה · אלא כיון דהא אזלו ביה ישראל
ארבעין שנין הא אתבר תקפיה· ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין ·
ובההוא טורא הא הוה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין · אבל בהאי שעיר ההוא
ס"א לא יכיל למיפל תמן אתר איהו טנרא תקיפא עלאה ותחות עמקא דההוא טנרא דכר גם לא *יכיל תמן איהו
שליט יתיר למיכל טרפיה בגין דיתעבר מעלייהו דישראל ולא ישתכח בהו מקטרגא
עלייהו בישובא·שלטנותיה דרזא דמהימנות׳ גו אמלטיתא דנקוד׳ דכל (עלמא)ארעא קדישא
בבי קדש הקדשים · ואע"ג דהשתא לאו איהו בקיומא בזכותיה כל עלמא אתזן ומזונא
וספוקא מתמן נפקא לכלא בכל אתר סטרא דישובא · ובגין כך אע"ג דישראל השתא
לבר מארעא קדישא עם כל דא מחילא וחכותא דארעא אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא ·
דברים ח ועל דא כתיב וברכת את יי׳ אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך · על הארץ הטובה
ודאי דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג
באינון מיכלין אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא ועל היכלא דמלכא
דקא אתחריב · ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא הדוה ומשתיא
דתמן קב"ה חשיב עליה כאלו בנה ביתיה ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא זכאה
חולקיה · **כוס** של ברכה לא הוי אלא בתלתא · בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא
ועל דא לא אצטריך כוס אלא בתלתא · כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא
ובשמאלא ולקבלא ליה בין תרוייהו בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא · ולבתר ישתביק
ליה בימינא דהא מתמן אתברכא · עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה וכלהו הוו כדקא
יאות בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינון והא אוקמוה חבריא · כוס של ברכה
שם יא אצטריך לאשגחא ביה בעינא בגין דכתיב עיני יי׳ אלהיך בה ולא אצטריך לאתנשי
מעינא אלא לאשגחא ביה · כוס של ברכה אתברך בההוא ברכתא דקא מברך בר נש
נ"א לג עליה לקב"ה בגין (כך) דאיהו רזא דמהימנותא · ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה
כמאן דאיהו חשיבותא דמלכא דהא בגיניה אתברך פתוריה בשעתא דבריכ׳ מזונא דההוא
בר נש מברך · פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא דהא לית ברכתא משתכחא על פתורא
מלכים ב ד ריקניא כמה דאוקמוה דכתיב הגידי לי מה יש לכי בבית וגו׳ · ועל דא פתורא לא
אצטריך לאתחזאה בריקניא דהא ברכאן עלאין לא שריין אלא באתר שלים · ורזא דא
דניאל ב ובלב כל חכם לב נתתי חכמה וכתיב יהב חכמתא לחכימין · ועל רזא דנא שלחן דלחם
שמות כה הפנים דכתיב ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד :

רע"א מהימנא

נ"א לאסרא ולאתקנא **תנאין** ואמוראין אתכנשו כלהו דהא קא מטו שעתא לתקנא ביה מאני מלכא *לאנהרא
לאתתקנ׳ קמיה דאינון מאני משכנ׳ מנרת׳ פתור׳ מדבח׳ כיור וכנו ארון וכפורת
וכרובים וכלא בשקל · ובגין דא מני לישראל זה יתנו · **קם** תנא חדא ואמר (ודאי) רעיא
מהימנא ודאי הכי הוא ולך מני למעבד כלהו הה"ד ועשית מנורת · ועשית שלחן ·
והכי בכלא וראה ועשה ומכלא לא אתקשי לך למעבד אלא תלת מלין דרשימין באתוון
דשמך מ"נורה ש"קלים ה"חדש אמאי אתקשי לך · א"ל סבא סבא אתון מפיקין
קושיא

קומה דא דאתקשי לי מן מקשה תיעשה המנורה · א ודאי מהנא דקב"ה איהי שכינתא
דאיהי מתנא לממטא לבעלה איהי מנרתא דיליה דאתמר ביה שבע ביום הללתיך דאינון תהלים קיט
הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות · שבע כלילא משבע דרגין אלין א עיין בפרדס
שלשה קני מנורה מצדה האחד גופא ותרין דרועי דמלכא איהו נר מצוה לאנהרא בהון · מסרמ"ק שער יד פ"ג :
ושלשה קני המנורה מצדה השני אינון תרין שוקין וברית ואיהו נר מערבי' לאנהרא
בהון · מנרתא דמלכא אתקריאת ואיהי נר לאנהרא ביה נר מצוה דאתמר ביה מצות יי' בס יט
ברה מאירת עינים · ומאן רישא דמנרתא בינה ה עלאה דאית לה תלת קנין בדיוקנ'
דא ה תלת ווי"ן דאינון תלת אבהן ה תניינא ג' קנים תניינין בדיוקנא דא ה דאינון
נצח הוד יסוד ך מנרתא דאמצעיתא בן י"ה על שמיה אתקרי בינה איהו כליל ו' קנין
לתתא בחושבן ו' בו' קנין דיליה י אשת חיל עטרת בעלה תגא דספר תורה כלורת ז' משלי יב
מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מתגא לגביה ולאו משמשא לגביה אלא עטר' על רישיה
אבל בעלמ' דין איהו כגוונא דא הו"י איהי מתגא תחותיה שמושא דיליה בכל ספירה
דיליה בכל אבר דיליה בכל מדה דיליה · ובגין דא י' דא לזמנין איהי תחותוהי לזמנין על ·
רישיה לזמנין באמצעיתא · על רישיה יה"וה אבן מאסו הבוני' היתה לראש פנה תהלים קיח
ודא להעלות נר תמיד דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא · באמצעיתא מהלית השקל ויקרא כד
הה"ד זה יתנו כגוונ' דא הוי"ה · בסופא במשכנא כגוונא דא הוה"י · חמש אמות ארך שמות ל
מסטרא דה' עלאה וה' אמות רחב מסטרא דה' תתאה · ואמה ו' · ואי האמה י' ·
וכלא אתרמיז באת ו' · ודא איהו רזא אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים ישעיה מד
דאתרמיז בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י · וכל שם דשליט ה' על י' נוקבא איהו מסטרא
דשמאלא ואע"ג דמסטרא דאת י' איהי ברישא · בתר דבתרין הה"ין איהי בסופא
כגוונא דא ה"י ה"י אתדן לרוב ונוקבא איהי אלא י' על *ה' תגא תחות ה' שמוש ה"ש נ"א ו' תגא
תחות ו' ובגין דלא עבידנא קלון ופרוד ביחודא דלעילא דכלא יחודא חד נתקשה לי
למעבד (או תגא או אמצעי או שמושא) וקב"ה דידע כל מחשבתין אמר בתר דדא לטוב
אתכוון דלא למעבד קלון ופרוד ת"יעשה ב המנ"ורה תיעשה מעצמ' כגוונא דשכינתא שמות כה
תיעשה מעצמו דקב"ה בלא פרודא · שאר מאנין דבהון איהי שכינתא שמוש ויעש בס לז
בצלאל · ובכל אתר דשכינתא תתאה איהי עטרה דעמודא דאמצעיתא כד נטילת מן
בינה דאיהו עלמא דאתי ודאי לית ידיעא לב"נ בקב"ה ולא בכל מדות דיליה עד דיטול
בהאי תרעא דאתמר עלה זה השער ליי' בהות ל' דאיהי יי' איהי כלילא מכל ספירה תהלים קיח
ומכל אתוון דשמהן מפורשים ונסתרים · איהי נקודה בכל את ואת שמושא תחות בעלה
ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דיליה דטעמי · כגון סגול נקודה תחות ירכי מלכא ·
והארץ הדום רגלי · ואיהי באמצעיתא עמיה . מחלית השקל בשורק · ואיהי עטרה על ישעיה סו
רישיה מסטרא דסגולתא · זרקא מקף : שופר הולך . סגולתא · בההוא זמנא איהי
כתר על רישא דמלכא · כתר יתנו לך יי' אלהינו · איהי ידיעת ההוא דאתמר ביה במופל' ב (בס הוי"ה יוא מתיבות
ממך אל תדרוש ובמכוס' ממך אל תחקור · דבה אשתמודע דאיהו ראשון לעילא בתגא דהיינו אלו י"ס מתיבה ו"ם
סגולת' · ואיהו אחרון בסגול ומבלעדיו אין אלהי' בשורק · וכלא בה אשתמודע (לתתא) · מאן מהמטרה)
דאתדבק בה לתת' איהי מסלק' ליה לעילא · ומאן דבעי לאסתלקא עלה לאדבק' לעילא
שנה איהי משפילתו לתת' מינה ולית ליה חולקא בה · ובגין דיעקב אשתמודע בה אוליף

לה לבנוי ומני דלא יבקשון לסלקא לדרגא לעילא מינה · דאיהי כלא עילא ותתא
בראשית מט ואמצעית' הה"ד וזאת אשר דבר להם אביהם · נביא דהוה אשתמודע בה צווח ואמר
למארי תורה הכמים באורייתא ועתירין בה· ושמחים בחלקם . צווח לגבייהו ואמר
ירמיה ט כה אמר יי' אל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי · דוד
תהלים כז דהוה ידע בה אמר אם תחנה עלי מחנה וגו' · בזאת אני בוטח · וירמיה חזא גלותא
אריך ושמאל (נ"א אתא) ונחם וכל ממנן דשבעין אומין ברבו רבוון דנחתי על ישראל
ויקרא כו וחזא האי קרא דאמר קב"ה ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' אמר נביא
איכה ג תהלים צב זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל · ואשר לא שת לבו גם לזאת עליה אתמר וכסיל לא
דברים לג יבין את זאת · וזאת ליהודה ויאמר שמע יי' קול יהודה בגין דנטיר מאי דמני ליה
אבוי זכה למלכו · ודוד בגינה אסתלק למלכו דטרח כל יומוי עלה · אמר בוצינא קדישא
שם ד עלה אתמר וזאת התורה אשר שם משה וגו' · בה אזהרת לישראל בשעת מיתתך ·
שם לג בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט הה"ד וזאת הברכה אשר ברך משה וגו' · ובגין דא
במדבר יט אוקמוה חברייא מארי מתניתין דכתיב זאת התורה אדם כי ימות באהל ואמרו עלה
מאי כי ימות באהל אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית
מיתה אלא עוני דעני חשוב כמת דאיהו קרבן עולה ויורד · מסטרא דעשיר עולה
ס"א ריבא דלהון ודאי דאסתלק עליה · דכל עתירין כל טיבו דעבדין *כלהון נזכאה להון לעלמא דאתי
ותמן איהי תגא על רישייהו · בינוני דפלא למזכי בתרין עלמין איהו מהלית השקל
עמיה בעלמא דאתי כגון מלה דאתפליג אליה תחת שמשה לאפיקומן בתר סעודה ואליה
אסתר ה למלוה קדם סעודה ומסטרא דא נאמר באסתר מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד
חצי המלכות ותעש · אבל מאן דאיהו עני דממית גרמיה בגינה כגוונא דילך רעיא
מהימנא איהו קרבן יורד תחותך ומאי בגין דמאן דאשפיל גרמיה בגין שכינתיה
תהלים קלח ישעיה נז דקב"ה איהו נחית עליה והאי הוא דאמר דוד כי רם יי' ושפל יראה ונביא אמר כי
כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח דאע"ג דאנא מרום
וקדוש אשכון בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי לסלקא לה משפלות' דילה
עטר' לרישיה אנא נחית לדייר' עמיה · ובתר דבעלה דשכינת' נחית על בר נש איהי
נחיתת מעל רישיה ויהיב' אתרא דריש' לבעלה ונחיתת לרגלוי דמלכא · ורזא דמלה
שם סו השמים כסאי והארץ הדום רגלי · דמיומ' דירית בר נש נשמתא כלילא מקב"ה ושכינתי'
נ"א מכסיא שעתא *אתקרי בן · אמר חד תנא וכי מההוא יומא דירית בר נש נשמתא כליל'
תהלים ב מקב"ה ושכינתי' יתקרי בריה מנ"ל א"ל מהאי קרא דאמר דוד בספ' תלי' אספרה אל חק
יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך · א"ל בוצינא קדישא · רעיא מהימנא מאי היום
ילדתיך · אלא בגינך אמר דוד ברוח קדשא אני היום ילדתיך · הן עוד היום גדול בהבו'
דברים לד דאתמר ביה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אנת קיימת בשכינתא ואהבת את יי'
אלהיך בכל לבבך דהיינו גופא · ובכל נפשך דהיינו נשמתא · דחמש שמהן אית לה· נשמ'.
רוח · נפש· חיה · יחיד' · ובכל מאדך בכל ממונא דילך קב"ה ושכינתיה לא יזוז מינך בכל
אלין אנת חשב' דאפילו הוו כל עלמין תחו' רשותך הוית יהיב לון לאקמ' לשכינת' בקב"ה
ולאמלכ' ליה בשכינתי' על כל ממנן דאומין דעלמ' ולבתר לסלק' ליה ושכינתי' בדיוקנ'
דילך כלילא מכל מדות טבין · ובכל עלמין ובמשריין עלאין ותתאין ועל כל ישראל מחשבה

סובב

טובה הקדוש ברוך הוא מארפה למעבד · בתר דאנת בריה על כל מה דחשבת למרך
יקיים על ידך ולא תזוז מניה לעלמין אלא תהא בדיוקניה בכלא · ואנת בגלותא
גניז מבני נשא · והנה מעלמא דא פליחא דקודשא בריך הוא למימר מלין אלין קדמך
ואנא מלווה מניה דלא למזז מינך בכל עת ושעתא דאנת בעי אנא וכל תנאין ואמוראין
דמתיבתאן קום אשלים פקודין דמרך · פתח ואמר

ועשו ארון עצי שטים · ס"ת עמודא דאמצעיתא ארון דיליה שכינתא · מבית ומבחוץ
תלפנו לקודשא בריך הוא בשכינתיה מלבר ומלגו (*דיליה) וכלא חד · מה ד"א ל"ג
דלאו הכי בארון דהאי עלמא דאורייתא מלגו מין אחד וארון מין אחרא · דא בכתיבת
דיו ודא עץ מצופה זהב · דודאי אורייתא חביבא מכלא · הה"ד "לא יערכנה זהב איוב כח
וזכוכית · ומסטרא אחרא אפילו בהאי עלמא אחזי דכלא חד דיו ועץ (דדיו) מתפוחים
דאתעבידו בעץ אינון (וכל מלין דדיו עץ אינון) ועוד דיו אוכם מלבר וחוור מלגו הכי אינון
*מארי תורה וחכמים · אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר שפירין בההוא עלמא דאתי נ"א בחכמים ;
דאיהו מלגו ובגין דא דיו ליסנא דיו לעבד להיות כרבו דיו יו"ד ידו חכמה ותבונה ודעת מאני סוגים
דכתב בר נש בידו בדיו · ע"כ ר"מ : *פתח רבי יוסי ואמר באינון רזין עלאין פנחס רמב א
דמשכנא כתיב : פקודא דא לאקמא משכן

וראה ועשה בתבניתם וגו' · וכתיב והקמת את המשכן כמשפטו וגו' · אוליפנא
דאמר ליה קב"ה למעבד כל תקונין וכל דיוקנין דמשכנא כל חד וחד כדקא חזי
ליה דחמא ליה למטטרו"ן דקא משמש לכהנא רבא לגו · ואי תימא והא לא אתקם משכנא
לעילא עד יומא דאתקם משכנא לתתא ולא *שמש ההוא נער דלעילא עד יומא דשמשו קמג א
לתתא בהאי משכנא אחרא · אלא ודאי הכי הוא דהא משכנא לא אתקם לעילא עד
דאתקם משכנא לתתא אבל חמא משה חיזו דכל משכנא ולא הוה מתסדר בקיומיה עד
דאתקם משכנא לתתא וחמא ליה למטטרו"ן משמש לבתר לאו דהוה איהו משמש אלא
דהוה משמש לבתר ולאו בההוא זמנא · אמר ליה קודשא בריך הוא למשה חמי משכנא
וחמי נער כלא מתעכב עד דיתקם הכא לתתא · ואי תימא אי הכי מטטרון איהו דקא
משמש · אלא ודאי משכנא דיליה איהו ומיכאל כהנא רבא איהו דקא משמש גו ההוא
משכנא דמטטרון כגוונ' דמשמש כהנא רבא עלאה לעילא גו משכנא אחרא סתימא דלא
אתגלייא ברזא דעלמא דאתי · תרין משכנין אינון · חד איהו סתימא עלאה · וחד האי
משכנא דמטטרון · תרי כהני אינון חד [א] אור קדמאה · וחד מיכאל כהנא רבא לתתא · א ועשו לי
מכאן רזין סתימין דבי משכנא מפומא דבוצינא · משכנא עלאה אתבני על תריסר מקדש ושכנתי בתוכם ר"ת
מרגליטין טייפין עלאין ימינא ושמאלא שמאלא וימינא תלת שמהן אינון כלילן כחדא ודא כגי' חנו"ך :
עייל בדא ודא עייל בדא א"ל קדמאה ואתסדר בימינא **א** איהו קדמאה דאיהי
*ימינא ואגליס ואתלייר ברזא דימינא וכד עייל וקא משמש לגו אתאחד בהדיה **ל** ואקרי ויקרא ג א
ברזא דיליה א"ל דהא ל' מרזא דלעילא גו קדש הקדשים נפק לאו דתמן אגליס אלא
ודאי כד נפק אגליס כמה אתוון דכד נפקו מרזא דעלמא דאתי אגלימו ואתליירו אוף
הכי האי ל' אע"ג דאיהו רזא דלעילא לא אגליס עד דנפק לבר וכדין א"ל ודא רזא
דימינא · שמאלא כליל בגויה לימינא ונטיל האי שמא לגביה ואתכליל בהדיה וכד אתכליל
בהדיה

בהדיה אקרי איהו אלהים · ואי תימא הא אקדים שמאלא ברזא דעלמא דאתי
ודאי הכי הוא · אלא כד נפקו דרגין ברזא דאתוון מגו עלמא דאתי בעא שמא דא
לאתחזאה ולאתבני לאחזאה על הוא אתר דנפקי מתמן ואתבני שמא דא כגוונ' דא ·
א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא אתכליל גו שמאלא ונטיל ליה שמאלא ואק' אלהים ודא
איהו רזא דימינא *בשמא דאלהים ועל רזא דא בכל אתר דאיהו דינא תמן איהו רחמי נ"א ל"ל בשמא וכו'
דהא כליל איהו דינא והא אתבני ואתחזי · הוא דנפק מתמן אמצעיתא נטיל לתרווייהו
ואשתלים ואקרי אלהינו הא הכא שלימו דאתחזי מרזא דעלמ' עלאה וכלא אתכליל
דא בדא · כיון דהאי אמצעיתא אשתלים ברא עליה שמא קדישא מפתחא דכלא
דאקרי יהו"ה וכדין נטיל לכל סטרין עילא ותתא ימינ' ושמאלא ולכל סטרין אחרנין
ועל דא כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמאלא אקרי אלהינו הא הכא ימינא
ושמאלא ואמצעיתא בכללא דשמא דא · ודא אתחזי ואתבני רזא דאתוון נפקו מתמן
כגוונא דא אתבני ואתחזי כל חד וחד הא אתכליל ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא
דימינא. ימינא אן כליל בגויה שמאלא למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא אלא כד אתכליל
ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא רזא דימינא כליל בגויה שמאלא שמ"א א"ל ואיהו
הי"ם · אמאי הכי · אלא בשעתא דאתבני הוא אתר דנפקו מתמן נטיל לשמאלא תרין
אתוון · ימינא נטיל הד מרזא דעלמא דאתי · שמאלא תרין · ואיהו הי"ם כדין ימינא כליל
בגויה לשמאלא ונטיל לאת בתראה ם ונטיל י' דהוה בשמאלא ם איהו בשלימו מ"ס
ואתבני הכי מים בההוא י' דנטיל יתיר · כדין ימינא כליל ליה לשמאלא בגויה · לבתר
אתבנון אתוון א דהוה בקדמיתא בסטרא דימינא אוליד ואפיק את ש כליל בתלת
סטרין ואשתתף בהאי א ואתעביד אש. תו אעדו אתוון אלין גו בטישו דתרין סטרין אלין
ואתקריבו כחדא במחלוקת ומגו מחלוקת דא דמים באש ואש במים אולידו אתוון
ואפיקו את ר ואת ו ואת ח ואתעבידו רוח ועאל בין תרין סטרין וכדין אתיישבו אתוון
קדמאי בדוכתייהו כל חד וחד בשלימו · תו אתוון אעדו ואתגלגלו כחדא א אפיק
מ דאיהו מסטרא דיליה בימינא דהא בימינא אתיישב מ אפיק ש בגין דהא
מ כלילא איהי בקדמיתא הות משמאלא ואתכליל לבתר בימינא ואשתלים בתרין סטרין
כיון דאשתלים אעדו ואולידו כחדא ואתכללו בתרין סטרין · אתתקפו אתוון
אמ"ש תלת אלין ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא · מ אתתקף ואעדי
ואוליד ר · א אעדי ואוליד ו · ש אעדי ואוליד ח ואשתכלל כלא · תו אעדי
אתוון אלין רזא אמ"ש ואתגלגלו כמלקדמין א אעדי ואוליד ואפיק את ב בסטרא
דמערב כדין אתיישב איהו בסטר דרום · מ אעדי ואוליד ואפיק את ד בסטרא דצפון
כדין אסתלק איהי בין צפון ודרום ותליא באוירא · ש אעדי ואוליד ואפיק את ג ואתיישב
בסטרא דמזרח ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא · אשתכחו תרין
אתוון מ"ש תליין באוירא א דאשתאר אסתלק בדוכתיה וסליק לעילא ואתעטר
ביה י"ה · באלין אתתקף ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה כדין אתעטר ואנהיר
ופשיט נהירו ואוליד נהירו ואפיק את ט בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה.

בניירו כדין אסתלק **א** ונטיל מגו אוירא מ"ש ואתחברו בהדיה והוו אמ"ש כמלקדמין
ואתישבו · **א** בסטרא דדרום **ש** בסטרא דמזרח **מ** בסטרא דצפון · סלקא **ג** דהוה
בסטרא דמזרח ואעדי ואוליד נ"ת · אתא **ב** דהוה בסטר מערב וסליק ואתחבר בין
נ"ת · סליקו **או** דא מסטר מערב (נ"א דרום) ודא מסטר מזרח ואתחברו תרווייהו
בהדי **ב** בין נ"ת ואנהיר שמא לצבאות · כד אתנהיר שמא דא גו משכנא אעדו אתוון
ואולידו **ז ב** *נ סליקו אמ"ש כמלקדמין ואעדו ואולידו **ס ע פ** אשתאר **ק** יחידאי נ"א ג
וסלקא ונהא קיימא גו נוקבא דתהומא רבא חמא לה קב"ה דקא מתערבבי' בלא
גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא · עבד לה הופאה למשכנא ומאי ניהו · יריעות עזים
לאהל על המשכן כד"א ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן לאהל ולא אהל קו"ף ולא
אדם · תו אתגלגלו אתוון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא אמ"ש **ש** אתגלגלא ואתישבא
בסטר מזרח ואשתאר **ג** תלייא באוירא · **מ** אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון ונפק
ד ואתחבר גו **ש** בההוא סטרא **א** אתגלגל ואתייתב וסליק לגבי **י** וסלקא ואתתקפא
בהדיה ונטיל ליה ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י : כד שמא דא אתתקן גו משכנא כדין
קיומא וקימא איהו מגו משכנא דלתתא · תו אתוון אתגלגלו כמלקדמין לאתיישבא משכנא
סליקו אתוון **א** ברישא **ת** לבתר א"ת **ב** ברישא **ש** לבתר אתחלפו אתוון אב"ג ית"ץ
אתגלגלו בגלופי קדשא **א ק · א** אפיק **ק** לנטרא משכנא · **ק** אפיק **ר · ר** אפיק
ע קר"ע · רזא דא ואת ערת גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו · בראשית כז
כגוונא דא ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן · דהא חולקא דא אצטריך לאחזאה
לבר לנטרא הכיא דלגאו ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר · שט"ן קר"ע אתוון איכון
רשימן לבר בגין נטורא דמשכנא דאיהו רזא דברית קדישא ואתפרעא ערלה לבתר
בחופאה דא · תו אתגלגלו אתוון ואפיק א"ת ב"ש שקולי"ת בראשית ברא אלהים את
השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו' בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתוון
קר"ע שט"ן · וחשך על פני תהום **ג** אפיק **ר ד ק** עד הכא אתוון אתגלגלו ובטישו
דא בדא לתקונא גו משכנא איכון אמ"ש ואפיקו תולדין *ה צ ו ף אתוון דתליין גו נ"א ת
אוירא ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא דמשכנא **ז ע** · עד הכא קיומא · וחשך
על פני תהום **ח** כלהו בסטרוי אתא **ם** ואתחבר בהדיה כדין יהי אור ויהי אור ·
אתגלגלו אתוון כמלקדמין אב"ג ית"ץ אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו רזין דמשכנא
*אתגלי' חדא ברזא **א ל ב ם** דהא את **א** אעדי ואוליד ברזא דחילא ותוקפא את ס"א בכללא
ל · אתגבר בתוקפיה ואסתלק ביקריה ואוליד את **ב** כדין אעדיאו ואולידו אתוון
ואתחברו אחרנין אלין **א** אתחבר בגלופיה באת **ב** כדין ט"ר בחבורא ט"ת למהוי אתוון
סלקין באתרייהו גו צורפא דרזא דמשכנא · את הכיור ואת כנו · יהי רקיע בתוך שמות לח
המים דהא מיין סליקו ונחתו ברזא דאתוון א"ל **א** אפיק **ו · ו** אפיק **ק** את
ל סליק אגליפו אתוון בגלופייהו בחבורא חדא קול יי' על המים א"ל וכו' אלין תהלים כט
אתוון א"ל דהא אלין אעדו ואולידו ואפיקו אתוון גו ציורין דמשכנא אמ"ש אעדו
ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין דאתוון לאפקא ציורין דמשכנא **א** אפיק **ג ש**

אפיק ן' לחברא גו את ג' ברזא גן · תדשא הארץ דשא עשב וגו' · אתגלגלו
אתון כמלקדמין אמ"ש ברזא ב"ס באלין כנישו מיא לאתר חד דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד · עכ"מ בהעתק :

ג"א בעירן לו בעידנין | רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי באורחא עד דהוו אזלי א"ר יוסי נפתח *בעידונין
דברים ו | ונימא מלי דאורייתא · פתח רבי יוסי במלי דקרית שמע ואמר כתיב שמע
שם כו | ישראל יי' אלהינו יי' אחד · וכתיב שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכתיב שמע ישראל
שם ט | אתה עבר היום את הירדן · כל הני שמע שמע דקאמר מאי מה שמע דהא שמע ישראל
דיחודא יאות (דהאי לדרשא קאתי) הני אחרנין אמאי אלא כלהו לדרשא קאתו · שמע
ישראל דיחודא ודאי האי לדרשא קא אתיא · והכא רמיז ואתחזי יחודא דחכמתא עלאה
שמע ע' מאתוון רברבן איהי אמאי · אלא רמז קא רמיז בכללא חדא לאכללא עילא
ריז א | ותתא כחדא ביחודא חדא · *שמע · שם ע' הכא אתכליל האי שם באינון ע'
קה א | *שמהן עלאין לאכללא לון דהא שם אתברכא מנייהו ואתכליל בהו · ואצטריך לאכללא
לון כחדא ביחודא חד ולמוהא רעותיה בהו · דהא ודאי ע' שמהן אינון ברזא דרתיכא
עלאה ומהאי רתיכא עלאה אתברכא האי שם ואתכליל בגווייהו ולבתר ישראל
בכלל · אבל הא תנינן דא ישראל סבא למהוי ישראל בכללא חדא ההוא אתר
דבקותא דכלא ועל דא שמע ישראל השתא אתדבקת אתתא בבעלה והוי כלא
בכללא חדא ודא שמע ישראל דיחודא · (ישראל) לבתר קא מיחד תלת סטרין יי'
אלהינו יי' אחד למהוי כלא חד · שמע ישראל דכלהו שאר לאו אינון כהאי גוונא
אבל כלהו אחרנין לדרשא קאתו וכלהו באתר אחרא אתדבקו שמע ישראל אתה עבר
היום · שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכלהו בדרגא תתאה אתדבקו · שמע ישראל
היום הזה נהיית לעם שמע ישראל יאות · היום הזה נהיית לעם מהו · חייא מבעי
דניאל ח | ליה · מאי נהיית · אלא בכל אתר עם כד אתברו לבייהו לפולחנא כד"א ונהייתי
ד"ס א א | ונחליתי · ודא הוא דכתיב שמעוני אחי ועמי · אי אחי למה עמי ואי עמי למה אחי ·
אלא אמר דוד אי ברעותא אתון אחי ואי לאו אתון עמי לתברא לבייכו לפולחני · כך
היום הזה נהיית לעם תברת לבך לפולחנא דקב"ה · שמע ישראל אתה עבר היום
את הירדן כלא בדרגא תתאה איהו ושמע ישראל דיחודא הוא דרגא עילאה · מה
בין האי להאי · אלא ההוא שמע ישראל דיחודא לא הוי בכולהו כהאי גוונא דהא
נ"א ובכל אתר רזא לקבל וכו' | איהו הוי רזא דעילא ותתא (כדקא יאות) · *ואיהו רזא לקבלא עלייהו עול מלכות
שמים בכל סטרא בגין דיצטריך ליה לבר נש למהוי זמין (בההוא שמע) בההיא שעתא
ליחדא שמא דקב"ה ולקבלא עליה עול מלכות שמים · ובשעתא דאתי בר נש
לקבלא עליה עול מלכות שמיה כדין שכינתא אתיא ושריא על רישיה וקאים עליה
כסהיד לסהדא סהדותא קמי מלכא קדישא דהאי איהו דקא מיחד שמיה תרי
זמני ביומא ושמיה אתייחד עילא ותתא כדקא יאות · ועל דא ע' משמע ישראל
מאתוון רברבן וד' כמי מאתוון רברבן למהוי עד קמי מלכא קדישא והא אוקמוה · יהוד
אלהינו יהוד · ודא הוא רזא דיחודא בתלת סטרין כמה דאוקמיה בוצינא קדישא ואתער
ביה בכמה דוכתי · ולית לן רשו לאתערא ביה יתיר ודאי האי בר נש דקא מיחד שמא
דקב"ה

דקב"ה עילא ותתא כדקא יאות שכינתא אתיא ושריא על רישיה ומברך ליה בשבע
ברכאן וקרי עליה °ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר · רבי חייא פתח ישעיה מט
אבתריה ואמר °אתה הראת לדעת כי יי' הוא האלהים וגו' האי קרא אית לאסתכלא דברים ד
ביה אתה הראת · מאי הראת · אלא כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ברזא
דמהימנותא דקב"ה כלום בגין דכלהו פלחי פולחנא נוכראה בגלותא ואנשו כל עקרא
דמהימנותא דהוה בהו בקדמיתא דירתו כל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב ·
וכד אתא משה אוליף לון דאית אלוה עלאה בעלמא כמה דאוקמוה · לבתר חמו כל
אינון נסין וגבורן דעל ימא וכל נסין וגבורן דעבד להו במצרים לבתר חמו כמה
גבורן במנא ובמיא ואתיהיבת לון אורייתא ואוליפו ארחי דקב"ה עד דמטו לעדנא
דא · אמר לון משה עד השתא אצטריכנא למילף לכו כמה דילפין לרביא · (מכאן
ולהלאה) ודא הוא אתה הראת לדעת ואוליפת עד הכא לדעת למנדע ולאסתכלא
ולמיעל ברזא דמהימנותא ומאי איהו · כי יי' הוא האלהים · אי תימא מלה זעירא
היא למנדע הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלהים בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד · הכא תליא כל רזא דמהימנותא למנדע מגו דא
רזא דכל רזין למנדע סתימו *דכל סתימין יהו"ה אלהי"ם שם מלא וכלא חד · אתה נ"א רזא דכל וכו'
הראת לדעת הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין · זכאין אינון כל אינון דמשתדלי
באורייתא · ובגין דכד ברא קב"ה עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא ובאורייתא
אתברי עלמא כמה דאוקמוה דכתיב °ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אומן וכי משלי ח
אורייתא אומנא הוה · אין · למלכא דבעי למעבד פלטרין אי לא שוי לגביה אומנא
לא יכיל למעבד פלטרין · כיון דפלטרין אתעבידו לא סליק שמא אלא דמלכא אלין
פלטרין דעבד מלכא · מלכא שוי באינון פלטרין מחשבה · כך קב"ה בעי למברי עלמא
אסתכל באומנא ואע"ג דאומנא עבד פלטרין לא סליק שמא אלא דמלכא אלין פלטרין
דעבד מלכא ודאי מלכא בנה פלטרין אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון בי ברא קב"ה
עלמא · דעד (נ"א אלא עד) *אתברי עלמא אקדימת אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא · ס"א לא אתברי
וכד בעא קב"ה למברי עלמא הוה מסתכל בה באורייתא בכל מלה ומלה ועבד לקבלא
אומנותא דעלמא · בגין דכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא איטון · ועל דא קב"ה
הוה מסתכל בה וברא עלמא · לאו דאורייתא ברא עלמא אלא קב"ה באסתכלותא
דאורייתא ברא עלמא · אשתכח דקב"ה איהו אומנא ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא
שנאמר ואהיה אצלו אמון ואהיה אמון לא כתיב אלא אצלו הואיל וקב"ה אסתכל
בה אצלו הוה אומנא · ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה · אלא אסתכלותא
דקב"ה בגוונא דא · (ד"א אתעביד כלא בלא עמל ויגיעה דכתיב °בדבר ה' שמים נעשו תהלים לג
וגו' בגוונא דא באסתכלותא דיליה היא אומנא) באורייתא כתיב בה °בראשית ברא בראשית א
אלהים את השמים ואת הארץ · אסתכל בהאי מלה וברא את השמים · באורייתא
כתיב בה ויאמר אלהים יהי אור אסתכל בהאי מלה וברא את האור · וכן בכל מלה
ומלה דכתיב בה באורייתא אסתכל קב"ה ועבד ההיא מלה וע"ד כתיב ואהיה אצלו אמון ·
כגוונא דא כל עלמא אתברי · כיון דאתברי עלמא כל מלה ומלה לא הוה מתקיים
עד דסליק ברעותא למברי אדם דיהוי משתדל באורייתא ובגיניה אתקיים עלמא · השתא

תרומה

כל מאן דאשתכל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים כל עלמא · קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא · בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא · אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא איהי · בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא דהא איהו מקיים עלמא · בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה כמה דאיהו בהאי עלמא ואפילו אינון כל בני עלמא עד לא ייתון בהאי עלמא כלהו קיימין בקיומייהו ובתקונייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקנייהו · ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא קרי קב"ה לחד ממנא די מני קוב"ה ברשותיה כל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא ואמר ליה זיל אייתי לי רוח פלוני · בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא קב"ה אמר לה ואומי לה דכד תיהות להאי עלמא דתשתדל באורייתא למנדע ליה ולמנדע ברזא דמהימנותא · דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע ליה טב ליה דלא יתברי · בג"כ אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי עלמא
(דברים ד) ולאשתדלא ביה בקב"ה ברזא דמהימנותא הה"ד אתה הראת לדעת אתחזיאת על ידא דההוא ממנא קמי קב"ה · לדעת למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא ברזא דאורייתא · וכל מאן דהוה בהאי עלמא ולא אשתדל באורייתא למנדע ליה טב ליה דלא אתברי דהא בגין דא אייתי ליה קודשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא · לדעת כי ייי' הוא האלהים · דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא
(נ"א כללא) *דכל אורייתא · כללא דעילא ותתא ורזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא והכי הוא ודאי · כללא דכל אורייתא דא איהו רזא דתורה שבכתב ודא איהו רזא דתורה דבעל פה וכלא חד כללא דרזא דמהימנותא בגין דאיהו שם מלא דאיהו רזא דמהימנות' ומאן איהו ייי' אחד ושמו אחד · ייי' אחד · שמע ישראל ייי' אלהינו ייי' אחד · דא איהו יחודא חד · ושמו אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הא יחודא אחרא למהוי
(מלכים א יח) שמיה חד · ורזא דא ייי' הוא האלהים דא כתיב כד אינון ביחודא חדא · ואי תימא אי
(זכריה יד) הכי כגוונא דכתיב ייי' אחד ושמו אחד לאו איהו ייי' הוא האלהים דאי כתי' *ייי' אחד
(נ"א ייי' ושמו הוא אחד) ושמו הוא אחד הוה אמינא הכי · אבל לא כתיב אלא ייי' אחד ושמו אחד ואצטריך למימר כגוונא דא ייי' הוא האלהים הוא ואתחזי ייי' אחד ושמו אחד · אלא כלא חד דכד מתייחדן תרין שמהן אלין דא ביחודא חד ודא ביחודא חד כדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכלילו דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא ובכן ייי' הוא האלהים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד · ועד דאתיחדו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד · כללא דכל אורייתא הכי איהו ודאי דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי תורה שבעל פה · תורה שבכתב דא איהו דכתיב ייי' · תורה דבע"פ דא הוא דכתיב האלהים · ובגין דאורייתא איהו רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבע"פ דא כלל ודא פרט · כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתיחדו דא בדא למהוי כלא חד · וע"ד כללא דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא דעלמא עלאה ודא רזא דעלמא תתאה ועל דא כתיב אתה הראת לדעת כי ייי' הוא האלהים

אלהים דא איהו כללא דכלא ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא · ואי תימא
פקודי אורייתא אן אינון הכא בכללא דא · אלא דא איהו זכור ודא איהו שמור וכל
פקודי אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד · פתח רבי יוסי
ואמר הא דתנינן דצלותא דערבית חובה · חובה איהי ודאי בגין דקריאת שמע
דערבית חובה וקב"ה אתיחד בליליא כמה דאתיחד ביממא ומדת ליליא אתכליל
ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא ואתעביד יחודא חדא · ומאן דאמר רשות בגין
אמורין ופדרין דמתאכלי בליליא *והא אוקימנא · כתיב °ואהבת את יי' אלהיך בכל קל א דברים
לבבך ובכל נפשך וגומר האי קרא אוקימנא ליה ואוקמוה חברייא · אבל אית לשאלא
אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא אמאי (כתיב) לבתר
ואהבת °והיה אם שמוע דהא ביחודא אתכלילו · אבל התם בכלל והכא בפרט ובכי שם יא
אצטריך וברזא דיחודא דא אתערנא ביה · יחודא דא איהו כגוונא דתפלין דרישא
ותפלין דדרועא בתפלין דרישא ד' פרשיין והא אתמר והכא תלת שמהן אינון · התם
בתפלין דרישא ד' פרשיין כל חד וחד בלחודוי והכא תלת שמהן מה בין האי להאי · א עיין לעיל ס"פ נח ובפ'
אלא אינון ד' פרשיין הא אתערו בהו א חד נקודה קדמאה עלאה וחד רזא דעלמא ואתחנן רסד ע"א ובברלאים
דאתי וחד ימינא · וחד שמאלא · אלין רזא דתפלין דרישא · והכא ברזא דיחודא יג ע"ב :
דא תלת שמהן ואינון כגוונא דאינון ד' פרשיות · יי' *קדמאה דא נקודא עלאה ע א
ראשיתא דכלא · אלהינו רזא דעלמא דאתי · יי' בתראה כללא דימינא ושמאלא
כחדא בכללא חדא ואלין אינון תפלין דרישא ודא איהו יחודא קדמאה · תפלין דדרועא
כללא דכל הני כחדא ודא איהו רזא בשכ"מלו · הכא כללא דאינון תפלין דרישא
דאתכלילו גו תפלין דדרועא ורזא דא *ברוך דא רזא דנקודא עלאה דאיהו ברוך דכל קלה ב
ברכאן נבעין מתמן · ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך · לאו הכי דהא נקודה
עלאה איהו דכר עלמא דאתי נוקבא · איהו ברוך ואיהי ברכה · ברוך דכר · ברכה
נוקבא · ועל דא ברוך איהו נקודא עלאה *שם דא עלמא דאתי דאיהו שם גדול כד"א כ א
°ומה תעשה לשמך הגדול · כבוד דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא וכלהו כלילן יהושע ז
בהאי תפלה של יד דאיהו מלכותו ונטיל כלא בגויה ובהאי מלכותו אתכלילן ביה
עלמין כלהו למיזן לון ולספקא לון בכל מה דאצטריכו ועל דא לעולם ועד · ודא איהו
יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא וכגוונא דרזא דיחודא דתפילין הכי איהו יחודא
דכלא ודא איהו ברירא דמלה · והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי
דהא בד' גוונין אתסדר יחודא ודא ברירא מכלהו והכי איהו ודאי וכלהו רזא דמהימנותא
אבל סדורא דתפלין דא איהו יחודא עלאה כדקא יאות · ומגו דאתכלילו ימינא
ושמאלא ברזא דשמא קדישא בארח כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארח פרט
אבל לאו בארח יחודא דהא יחודא בקרא קדמאה איהו למהוי ידו"ד אחד בתפלין
דרישא ושמו אחד בתפלין דדרועא והוי כלא חד · כיון דיחודא דא אתסדר כלא
בכללא מרישא דנקודא עלאה (ס"א דאיהו ראשיתא דכלא) אצטריך לבתר לאתערא
מרישא (ס"א מרזא) דנקודא קדמאה דאיהו רישא דכלא · ואהבת דא ראשיתא
דימינא למרחם ליה לקב"ה ברחימו דאתדבקותא דיליה ומאן איהו *ימינא דאיהו נ"א רחימו דאתער ימינא
אתער רחימו · מאן דרחים ליה לקב"ה · איהו אתער ימינא דיליה לגביה · ומקבל ליה

ברחימו · כל מלין דעלמא לא תליין אלא ברעותא · רוח אמשיך רוח ואייתי רוח ושימנך
איוב לד דא אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף · כד אתער בר נש רחימו לגבי קב"ה
דברים ו אתערותא דימינא לא אתער אלא בתלת גוונין כד"א בכל לבבך · ובכל נפשך · ובכל
מאדך · הא תלת גוונין הכא · דלא תימא או האי או האי דהא לא כתיב או בכל לבבך
או בכל נפשך או בכל מאדך · אלא כולהו אצטריך לבא ונפשא וממונא · וכדין קב"ה
תהלים קי אתער ימיניה לגביה ופשיט ליה לקבליה ומקבלא ליה · ועל דא כתיב נאם יי' לאדני
שב לימיני ורזא דהאי קרא הא אתערנא ביה דדוד מלכא על דרגא דיליה קאמר
כד אתקשר בימינא · תליסר פקודין הכא בימינא ואהבת את יי' אלהיך הא חדא ·
בכל לבבך תרין · ובכל נפשך ג' · ובכל מאדך ארבע · ושננתם לבניך חמשא · ודברת
בם הא שיתא · בשבתך בביתך הא שבעה · ובלכתך בדרך הא תמניא · ובשכבך הא
תשעה · ובקומך הא עשרה · וקשרתם לאות על ידך הא חד סר · והיו לטטפת בין
עיניך הא תריסר · וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך הא תליסר · תליסר פקודין
אלין תליין בימינא ושמאלא אתכליל בימינא והכי אצטריך ובכל זמנא דשמאלא אתער
ימינא שארי ביה ברישא · ובגין דא אם יזכון שמאלא אתכליל בימינא ואי לאו ימינא
ויקרא כו אתכליל בשמאלא ושלטא שמאלא · ושימנא דא אם ברישא כגון אם בחוקותי תלכו ובכל
אתר שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא ולבתר אתתקף דיניה כמה דאצטריך · וכך
אצטריך בכל אתר והא אתערו חברייא בהני מלין · אתא רבי חייא ונשקיה · פתח ואמר ·
שם כו **ואת** המשכן תעשה עשר יריעות וגומר הא הכא רזא *דיחודא דהא תקונא
דמשכנא מכמה דרגין איהו דכתיב ביה והיה המשכן אחד · לאתחזאה
דכל שייפין דגופא כלהו רזא דגופא חד · בבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין
ותתאין אלין פנימאין לגו ואלין באתגליא לבר וכלהו אקרון גופא חדא ואקרי בר נש
הד בחבורא חדא . אוף הכי משכנא כלהו שייפין כגוונא דלעילא וכד אתחברו כלא
כחדא כדין כתיב והיה המשכן אחד (נ"א כגוונא דאדם) · פקודי אורייתא כלא שייפין
ואברין ברזא דלעילא וכד מתחברן כלהו כחד כדין כולהו סלקן לרזא חד · רזא
דמשכנא דאיהו אברין ושייפין כלהו סלקין לרזא דאדם כגוונא דפקודי אורייתא דהא
פקודי אורייתא כלהו ברזא דאדם דכר ונוקבא דכד מתחברן כחדא איגון חד רזא
דאדם · מאן דגרע אפילו פקודא חדא דאורייתא כאילו גרע דיוקנא דמהימנותא
דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא . ועל דא
יחזקאל לד ישראל איגון גוי אחד דכתיב ואתן לאני צאן מרעיתי אדם אתם וכתיב ומי כעמך
שמואל ב ז כישראל וגומר · רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי אלעזר אמר ליה ודאי רחימו דקודשא
ב"ה דבר נש רחים ליה לא אתער אלא מלבא בגין דלבא איהו אתערותא לאתערא
לגביה רחימו (ודהמנא לבא בעי) · אי הכי אמאי כתיב בכל לבבך ולבתר ובכל נפשך·
דמשמע דתרין גוונין איגון חד לבא וחד נפשא אי לבא הוא עקרא מאי בעי נפשא ·
אמר ליה ודאי לבא ונפשא תרין איגון ואתאחדן לחד · דהא לבא ונפשא וממונא כלהו
אתאחדן דא בד' ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא והא דאתמר בכל לבבך בתרין לבינאיהו
דאינהו תרין יצרין חד יצרא טבא וחד יצרא בישא ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב דא

אקרי

אקרי לב טוב ודא אקרי לב רע · ובגין כך איהו לבבך דאינון תרין יצר הטוב ויצר
הרע · ובכל נפשך ובנפשך מבעי ליה מאי ובכל נפשך הא בכל אמאי · אלא
לאכללא נפ"ש ורו"ח ונשמ"ה · דא איהו ובכל נפשך בכל מה דאחיד האי נפש · ובכל
מאדך אוף הכי כמה זינין אינון דממונא · כלהו משניין אלין מאלין וע"ד כתיב בכל ·
רחימו דקב"ה למסר ליה כל דא למרחם ליה בכל חד וחד · ואי תימא ביצר הרע
היך יכיל בר נש למרחם ליה דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרב בר נש
לפולחנא דקב"ה והיך ירחים ליה ביה · אלא דא איהו פולחנא דקב"ה יתיר כד האי
יצר הרע אתכפיא ליה בגין רחימו דקא מרחם ליה לקב"ה דכד האי יצר הרע
אתכפיא ותבר ליה ההוא בר נש דא איהו רחימו דקב"ה בגין דידע לקרבא להאי יצר
הרע לפולחנא דקב"ה · הכא איהו רזא למארי מדין · כל מה דעבד קב"ה עילא ותתא
כלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה וכלא איהו לפולחניה · וכי מאן חמי עבדא דלהוי
מקטרגא דמאריה ובכל מה דרעותיה דמאריה אתעביד איהו מקטרגא · רעותיה
דקב"ה דיהון בני נשא תדיר בפולחניה ויהכון בארח קשוט בגין למזכי לון בכמה טבין
הואיל ורעותיה דקב"ה בהאי היך אתיא עבדא בישא ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה
דמאריה ואסטי לבני נשא לארח ביש ואדחי לון מארח טב ועביד לון דלא יעבדון רעותא
דמאריהון ואסטי לבני נשא לארח ביש · אלא ודאי רעותא דמאריה עביד · למלכא
דהוה ליה בר יחידאי והוה רחים ליה יתיר ופקיד עליה ברחימו דלא יקרב גרמיה
לאתתא בישא בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלכא ·
אודי ליה ההוא ברא למעבד רעותיה דאבוי ברחימו · בביתא דמלכא לבר הות חדא
זונה יאה בחיזו ושפירא בריוא · ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותא דברי לגבאי
קרא לה להיא זונה ואמר לה זילי ותפתי לברי למחמי רעותא דברי לגבאי · ההיא
זונה מה עבדת אזלת אבתריה דבריה דמלכא שריאת לחבקא ליה ולנשקא ליה ולפתי
ליה בכמה פתויין · אי ההוא ברא יאות ואצית לפקודא דאבוי גער בה ולא אצית
לה ודחי לה מניה · כדין אבוי חדי בבריה ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה ויהיב
ליה מתנן ונבזבזא ויקר סגיא · מאן גרים כל האי יקר להאי ברא הוי אימא ההיא
זונה · וההיא זונה אית לה שבחא בהאי או לא · ודאי שבחא אית לה מכל סטרין ·
חד דעבדת פקודא דמלכא · וחד דגרמת ליה להוא ברא לכל ההוא טיבו לכל האי
רחימו דמלכא לגביה וע"ד כתיב °והנה טוב מאד · והנה טוב דא מלאך חיים · *מאד (בראשית א)
דא מלאך המות דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית פקודין דמאריה · ותא חזי אי לא (ס״ז ב)
יהא האי מקטרגא לא ירתון צדיקיא הני גנזיא עלאין דזמינין לירתא לעלמא דאתי · זכאין
אינון דאערעו בהאי מקטרגא וזכאין אינון דלא אערעו ביה · זכאין אינון דאערעו ביה
ואשתזיבו מניה דבגיניה ירתין כל אינון טבין וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלמא
דאתי דעליה כתיב °עין לא ראתה אלהים זולתך · וזכאין אינון דלא אערעו ביה (ישעיה סד)
דבגיניה ירתין גיהנם ואטרדו מארץ החיים דהא אינון חייביא דאערעו ביה הוו
לייתין ליה ואתמשכו אבתריה ועל דא אית לצדיקיא למחזק ליה טבין דהא בגיניה ירתין
כל אינון טבאן ועדונין וכסופין לעלמ' דאתי· תועלת' דהאי מקטרג' כד חייביא לייתין ליה

מאי איהי · אלא אע"ג דלית ליה תועלתא פקודא דמאריה איהו עביד · ותו דהא
אתתקף בגין ההוא חויא ואיהו רע אתתקף כד עביד ביש · חייבא לא אתתקף עד
דקטיל בר נש · כיון דקטיל בני נשא כדין אתתקף ואתגבר בחיליה ואית ליה נייחא ·
אף ההוא מקטרגא דאתקרי מלאך המות לא אתגבר בחיליה עד דאסטי לבני נשא
ומקטרג לון וקטיל לון · כדין אית ליה נייחא ואתתקף ואתגבר בחיליה כמה דאתתקף
סטרא דחיים כד בני נשא טבין ויהכון בארח מישר · אוף הכי האי מקטרגא
אתתקף ואתגבר כד חייביא לייתין ליה ושליט עלייהו · רחמנא לישזבן · זכאין
אינון דזכאן לנצחא ליה ולאכפיא ליה למזכי בגיניה לעלמא דאתי ואתתקף בר נש
תהלים פד במלכא קדישא תדיר ע"ד ודאי אתמר אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם זכאין
אינון בהאי עלמא ובעלמא דאתי · רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי בארחא
פגע בהו רבי אלעזר עד דחמו ליה נחתו מן חמרי כלהו · אמר רבי אלעזר ודאי
אנפי שכינתא חמינא דהא כד חמי ב"נ לצדיקיא או זכאין די בדרא ואערע בהו ודאי
אינון אנפי שכינתא · ואמאי אקרון אנפי שכינתא בגין דשכינתא אסתתרת בגווייהו
איהי בסתימו ואינון באתגליא · בגין דשכינתא אינון דקריבין לה אקרון פנים דילה ·
ומאן אינון · אינון דאיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה לגבי מלכא עלאה · והואיל
ואתון הכא ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ואתון פנים דילה (ס"א ואערע בהו ודאי
חמי אנפי שכינתא בגין דשכינתא אסתתרת בגווייכו איהי בסתימו ואינון באתגלייא
ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא והואיל ואתון הכא תלתא ודאי
בראשית לג שכינתא אתתקנת עלייכו ושריא בגווייכו) · פתח ואמר קח נא את ברכתי אשר
הובאת לך וגו' כד חמא יעקב לסמאל מקטרגא בההוא ליליא חמא ליה בההוא
דיוקנא דעשו ולא אשתמודע ביה עד דסליק צפרא · כיון דסליק צפרא ואשגח ביה
חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין · אסתכל בההוא דיוקנא דהוה כדיוקנא דעשו
שם לב מיד אשגח וידע דהוה ממנא דעשו · אתקיף ביה · מה כתיב ויאמר שלחני כי עלה
השחר · וחברייא אתערו דבגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקב"ה וע"ד כי
עלה השחר · והכא אית לאסתכלא דודאי שלטנותא דיליה לאו איהו אלא בליליא
גו חשוכא ורזא דא מפחד בלילות · דא פחדא דגיהנם · ומה דאמר בלילות ר"ל איהו
ונוקביה ובגיני כך לא שליט אלא בליליא ודא דאמר ויאמר שלחני כי עלה השחר ·
מאי כי עלה השחר · בגין דכד אתי צפרא ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא כדין עאל
איהו ואכלוסיה בנוקבא דתהומא רבא דלסטר צפון עד דעאל ליליא ואשתרו כלבי
ושלטי ומשטטי בליליא (ד"א בעלמא) עד דאתי צפרא · ועל דא הוה דחיק לומר
שלחני כי עלה השחר דהא לא שליט ביממא · כגוונא דא גלותא דישראל דאיהו בליליא
ואקרי לילה · מלכא עכו"ם חייבא שלטא עלייהו דישראל עד דייתי צפרא וינהיר
לון קוב"ה ויתעבר שלטניהון ועל דא כי עלה השחר דחיק הוה בידיה ותשש חיליה
דהא אתעבר ליליא וע"ד אתתקף יעקב ביה וחמא דיוקניה כדיוקנא דעשו אבל לא
שם לג באתגליא כל כך · וכדין אודי ליה על ברכאן · מה כתיב לבתר כי על כן ראיתי פניך
כראות פני אלהים ותרצני · דחמא באינון אנפין דעשו כדיוקנא דאתחזי ליה סמא"ל
ממש דהא בכל אתר דב"נ אתקשר הכי אתחזי באנפוי · ואתון קדישי עליונין שכינתא
בהדייכו ואנפין דלכון כאינון אנפין דילה · זכאין אתון · אמר אי ארחא חדא הוינא
אזלי בהדייכו הוינא יתבי עמכון השתא דאתון לארחייכו ואנא לארחי אתפרש מנייכו במילי

דאורייתא · פתח ואמר שיר המעלות *לשלמה אם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו תהלים קכז ויצא קנב א
בו אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר · וכי שלמה אמר תושבחתא דא כד בנה בי
מקדשא · לאו הכי דהא דוד מלכא א"ל בגין שלמה מלכא בריה כד אתא נתן לגביה וא"ל
על שלמה דאיהו יבני בי מקדשא · ולבתר דוד מלכא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי
מקדשא · כיון דחמא דוד דיוקנא דבי מקדשא וכל תקוני אמר שירתא על שלמה בריה
ואמר אם יי' לא יבנה בית וגו' · ד"א שיר המעלות לשלמה למלכא דשלמה דיליה ·
והאי שירתא איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא ושירתא הדא סלקא על
כלהו · אם יי' לא יבנה בית דחמא דוד מלכא כל אינון עמודין שבעה דהאי בית
קאים עלייהו דאינון קיימי שורין שורין למבני האי בית · לעילא מכלהו קיימא מאריה
דביתא דאזיל על גבייהו ויהיב לון חילא ותוקפא לכל חד וחד כדקא יאות · וע"ד
אמר דוד אי האי מלכא דשלמא כלא דיליה דאיהו מאריה דביתא לא בני להאי ביתא
שוא עמלו בוניו בו אינון *קיימין דקיימין למבני על האי ביתא · אם יי' לא ישמר (פי' עמודין)
עיר דא מלכא דשלמא כלא דיליה · שוא שקד שומר דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן
עליה ומנו צדיק דהא איהו נטיר לה להאי עיר · משכנא דעבד משה יהושע הוה קאים
תדיר ונטיר ליה דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער דכתיב יהושע בן נון נער שמות לג
לא ימוש מתוך האהל · לבתר האי משכנא לא הוה נטיר אלא בגין נער אחרא דכתיב
והנער שמואל משרת (וסוס מסדל תמן) בגין דלית נטירו דמשכנא אלא בנער · (אבל שמו"א א ב
בי מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקב"ה דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא
שקד שומר) ומאן איהו שומר *דא ההוא דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרו"ן · קה א
אבל אתון קדישי עליונין לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא אלא נטירו דלכון כנטירו דבי
מקדשא קב"ה בלחודוי דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר דהא בכל זמנא
דצדיקיא אזלי בארחא קב"ה נטיר לון תדיר דכתיב יי' ישמר צאתך ובואך · אזלו תהלים קכא
אבתריה ואוזפוהו תלת מילין ואהדרו לארחייהו · קרו עליה כי מלאכיו *יצוה לך תהלים צא
לשמרך בכל דרכיך · על כפים ישאונך וגו' ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך : ויקר ז רסג א משלי כג

ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגומר · רבי יהודה פתח ברב עם הדרת מלך שם יד
ובאפס לאם מחתת רזון · ברב עם הדרת מלך אלין אינון ישראל דכתיב בהו
כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך · ואינון עמא דסלקין לכמה אלפין ולכמה רבוון וכד דברים ז
אינון סגיאין בתושבחתהון יקרא דקב"ה איהו · דהא עלאין ותתאין משבחן שמיה
דמלכא עלאה ומשבחן ליה בגין עמא קדישא דא הה"ד רק עם חכם ונבון הגוי הגדול שם ד
הזה · ואי תימא הא כתיב כי אתם המעט מכל העמים · אלא מכל העמים ודאי אבל שם ז
מעמא חד יתיר סגיאין אינון · דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל · ואי תימא
הא בני ישמעאל והא בני אדום הא כמה אינון · ודאי הכי סגיאין אינון אבל כל
שאר עמין כלהו מתערבי אלין באלין · בנין אית לעם דא בעם דא ואלין בנין בעם
אחרא ואלין באחרא · ובג"כ לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל עמא ברירא
ויחידאה אלין באלין בלא ערבוביא אחרא כלל דכתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך
ובך בחר יי' וע"ד ברב עם הדרת מלך הדורא איהו דמלכא עלאה קב"ה · תו בזמנא
דקב"ה

דקב"ה אתי לבי כנישתא (דאיהו מקדש מעט) וכל עמא אתיין כחדא ומצלאן ואוד
ומשבחן ליה לקב"ה כדין הדור' דמלך איהו דמלך סתם דא מלכא קדישא (ד"א משיחא
דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא · ובאפס לאם מחתת רזון וכד איהו אקדי
לבי כנשתא ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקב"ה כדין כל ההוא שלטנותא דלעיל
וכל אינון ממנן ומשריין עלאין כלהו אתברו (ס"א אתעברו) מההוא עלויא דמההק
בתקוני ההוא מלך · מ"ט בגין דההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהו
ושבחתהון ומשבחן למלכא עלאה כל אינון משריין עלאין מסדרין · שבחין ומתתקנ
בההוא תקונא קדישא בגין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא לשבחא
לקב"ה כחדא למהוי סלוקא דקב"ה עילא ותתא כחדא · וכד אינון מזדמנן למהו
חברים בהו בישראל וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ושבחתהון ולשבח
למאריהון כלהו משריין קדישין שלטנותא עלאה אתברו (ס"א אתעברו) מתקוניהו
דהא לא סלקין בסלוקא ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות · בגין דשבחי דקב"ה
אצטריך למהוי כחדא עילא ותתא עלאין ותתאין בשעתא חדא וע"ד מחתת רזון ולא
מחתת מלך · ואפילו דלא אשגיאו בבי כנישתא אלא עשרה באינון עשרה מזדמנן משריי
עלאין למהוי עמהון חברים · מ"ט בגין דכל תקוני דההוא מלך אינון בעשרה ועל ד
די בעשרה אי לאו אינון יתיר · ות"ח במשכן מה כתיב: **ואת** המשכן תעשה עש
יריעות · עשר בגין דתקונא דמשכנא (נ"א דשכינתא) בעשרה איהו למהוי כדקא יאות
עשר מ"ט עשר ולא עשרה · אלא עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איה
בחושבנא כגוונא דא עומד על שני עשר בקר שכינתא לאו איהי בחושבנא דהא איה
מלכים ב ז | קיימא לעילא דכתיב והים עליהם מלמעלה ובאלין דוכתי דרמיזי לרזא דלעילא דחשו
ס"א ס' | מנהון *הא שכינתא יתיר על ההוא חושבנא דלאו איהי בחושבנא *לסטרא אחרא יהב
רי"ג א רלג ב פנחס רנט א | חושבנא יתיר ואיהי במניינא בגריעו (ד"א לא תימא חושבנא יתיר אלא תוספת א
וחושבנא בגריעו) כגון עשתי והא אוקמוה · ובכל אתר דאתוון אתוספן · כגוונא ד
שמואל ה יג | איהו לגריעותא כגון כאמינון אחיך דשניא אמנון ובסטרא דקדושא גרע את ואיה
תהלים קד | תוספת · רבי חייא פתח ואמר עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה · האי קרא
פנחס רמג | אוקמוה דכד ברא קב"ה עלמא *אתעטף בההוא אור קדמאה וברא ביה שמים · ות"ח
אור וחשך (ד"א לאו) כחדא הוו · אור מסטרא דימינא וחשך מסטרא דשמאלא מה
עבד קב"ה שתף לון כחדא וברא מנהון שמים . מאי שמים אש ומים · שתפן כחדא
ועביד שלם בינייהו וכד אתכלילו כחדא ומתח לון כיריעה מתח לון ועביד מנהון את
ו' ודא אקרי יריעה · יריעות דהא את דא אתפשט מגיה נהירו ואתעבידו יריעות
בה"ד ואת המשכן תעשה עשר יריעות · ושבע רקיעין אינון מתיהין גניזין בגניזו
עלאה כמה דאוקמוה וחד רקיעא דקיימא עלייהו · וההוא רקיע לית ביה גוון ולית ליה
ס"א אלא בסוכלתנו | אתר באתגליא ולא קיימא לאסתכלא ביה *והאי רקיע איהו גניז ונהיר לכלהו ונטיל
לון במטלניהון כל חד וחד כדקא חזי ליה · אלא קיימא בסוכלתנו מהאי רקיע ולהלאה
לית מאן דידע וישגח ואית ליה לבר נש למסתם פומיה ודלא למללא ולאסתכלא
בסוכלתנו · מאן דיסתכל אהדר לאחורא דלית מאן דיכיל למנדע · עשר יריעות אינון
דאינון עשרה רקיעין · ומאן אינון יריעות דמשכנא דאינון עשר · וקיימן למנדע
לחכימי לבא · מאן דינדע בהו אסתכל בחכמתא סגיא וברזין דעלמא ואסתכל

לעילא

מילא בההוא אתר דכל חד וחד אתדבק ביה בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא
ואינון גניזין בהדי שכינתא׳ רבי יוסי אמר׳ [א] תשע רקיעין אינון ושכינתא איהי עשיראה
דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו · אי הכי שכינתא חד סרי איהו דקיימא
על עשר׳ אלא ודאי תשע אינון ואינון תשע יומין שבין ר״ה ליום הכפורים ואיהי
עשיראה · כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות אינון עשר רקיעין׳ רזא דרזין דלא
אתמסר בר לאינון דידעי חכמתא וכלא איהו [ב] ברזין דבוצינא קדישא דאיהו גלי רזא
דכל רקיעא ורקיעא ואינון שמשין דמשמשי בכל חד וחד · שבע רקיעין אינון לעילא
שבע רקיעין אינון לתתא כגוונא דלעילא שבע רקיעין אינון דבהו כוכביא ומזלי לאנהגא
עלמא דא כפום ארחיה כמה דאצטריך ליה · בכלהו שביעאה עדיף · בר תמינאה
דקא [ג] מדבר לכלהו וקיימא על כלהו · כתיב [ד] סלו לרוכב בערבות מאן רוכב בערבות
ומאן אינון ערבות · אלא ערבות דא רקיעא שביעאה · אמאי אתקרי ערבות · על דאיהו
כליל מאשא ומיא כהדא מסטרא דדרום ומסטרא דצפון ואיהו מעורב מתרין סטרין · ואי
תימא אי הכי שתי ערבות דקא מתחברן בלולב ותנינן ערבות הדא הוא דכתיב סלו
לרכב בערבות · אי הכי מאן יהיב ירכין בגופא או גופא בירכין דהא דא עביד פרין
ואבין ודא *לא עביד פרין ואיבין אלא ודאי כלא הוא רזא דערבות דבלולב׳ אינון ערבות קסג ב
דבלולב חד אש וחד מים ברזא דא דכלהו ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא
ברזא חדא · ובגין דערבות איהו רזא כללא דכלהו שית אחרנין איהו רזא דרתיכא עלאה
וקודשא בריך הוא אתרעי בהאי רקיע יתיר מכלהו רקיעין ותיאובתיה תדיר לאתקנא
לההוא רקיעא בשפירו עלאה · ועל דא סלו לרכב בערבות לההוא דרכב בערבות · ומאן
איהו ההוא רקיע טמיר וגניז דקיימא ע״ג חיותא דאיהו רכב בערבות · ועלאו *לפניו · קע ב
מלפניו לא כתיב אלא לפניו דהא לית מאן דינדע ביה כלום · אבל לפניו מאן דעייל
לקמיה דהאי רקיעא אצטריך למיעל בחדוה ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקיעא גרים
דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל דהא תמן כלא איהו בחדוה · ועל דא כהן גדול דקיימא
לקמיה לא הוה עאל לגבי קדשא בר בחדוה ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים · ועל דא
כתיב [ה] עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה · דהא אצטריך דלא לאחזאה ביה עציבו ·
ואי תימא אי הכי האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו
דוחקיה אית ליה למתבע רחמין קמי מלכא עלאה · אי הכי לא יצלי צלותא כלל ולא
ייעול בעציבו כלל דהא לא יכיל למחדי לביה ולאעלא קמיה בחדוה · מאי תקנתא
אית ליה להאי בר נש אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעין
לא אסגירו ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו · וכל אינון דממנן על אינון תרעין
כלהו מתברין גזיזין ומנעולין ועיילין אינון דמעין וסלי׳ צלות׳ עאלת קמי מלכ׳ קדישא כדין
ההוא אתר אית ליה דוחקא מההוא עציבו ודוחקא דההוא ב״נ כד״א [ו] בכל צרתם לו צר ·
תיאובתיה דההוא עלמא עלאה לגבי האי אתר כדכורא דתיאובתיה תדיר לגבי
נוקבא · כד מלכא עאל לגבי מטרוניתא אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי
בעאת בידהא אתמסר וההוא בר נש והביא צלותא לא אהדר בריקניא וקב״ה חיים
עליה

א עיין בפרדס רמונים מהרמ״ק שער ז׳ פ׳ י׳
ב בסודו׳ שיסד רשב״י ע״ה שקראוהו תמיד בכל הזוהר בוצינא קדישא ר״ל ניצוץ קדוש :
ג שהוא מנהיג לכלם ועומד על כלם :
ד תהלים סח
ה תהלים ק
ו ישעיה סג

עליה · זכאה חולקיה דההוא בר נש דאוסיף דמעין קמי קודשא בריך הוא בצלותיה ·
כגוונא דא בשבת · מאן דיתיב בתעניתא בשבת מגו צעריה אחזי עליבו · ובשבת שלטא
ההוא רקיעא עלאה ההוא דאתחזי בחדוה ואיהו חדוה וחדי לכלא · ההוא דיתיב בעליבו
בגין דאיהו שלטא אפיה לההוא בר נש מההוא ענשא דאתגזר עליה והא אתמר ·
סלו הבו יקר ורוממו לההוא דרוכב בערבות דאיהו חדוה וחדי כלא · רקיעא על גבי
חיותא [א] בי"ה שמו ודאי דהא בההוא אתר שמא דא אתכליל · ועלזו לפניו בגין דלא (א בי"ד ס"א פמא כ"ז) :
אצטריך לאחזאה קמיה עליבו כמה דאתמר · רבי אלעזר אמר האי קרא הכי אצטריך
למימר סלו לרוכב על ערבות מאי בערבות · ביה שמו ביה הוא מבעי ליה מאי שמו ·
אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמר · ההוא דלא
אתגליא ולא אתידע כלל דאיהו רוכב בערבות · ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב ביה
אי הכי אע"ג דסתים הוא באתר דא קיימא לאתגליא · אלא סולו לרוכב בערבות
דא איהו עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע · ובמה איהו רוכב
בערבות בי"ה דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ד"א מניה) ודא איהו שמיה מההוא
סתימא דלא ידיע שמא *דיליה י"ה · לאו דאיהו הוא אלא איהו הוא בגין ההוא (ויקרא כס)
פרוכתא *דאתפרסא ונפיק מקמיה · אבל האי פרוכתא איהו שמו ודא איהו רתיכא (פס קכ"ה)
דיליה ולא אתידע כלל · ודא איהו שמו הגדול בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כך גדול
כהאי אע"ג דאית ביה תוספת אתוון · דא איהו שמא רבא · ועל דא בהאי שמא אנן
מפיקין אמן דאיהו מניה · בהאי אזלא אמן בכל זמנא ובשמא אחרא לאו הכי · אמן
יהא שמיה רבא מברך · דכד האי שמא אתתקן כלא איהו בשלימו וכל עלמין חדאן
בהדו · בהאי שמא כלילן עלאין ותתאין · בהאי שמא כלילן שית מאה ותליסר פקודי
אורייתא דאינון כללא דכל רזין עלאין ותתאין · כללא דעלמא דדכורא לעילא וכללא
דעלמ' דנוקבא לתתא וכלהו פקודין כלהו שייפין ואברין לאתחזאה בהו רזא דמהימנותא ·
מאן דלא ישגח ולא אסתכל ברזין דפקודי אורייתא לא ידע ולא אסתכל היך מתתקנן
שייפין ברזא עלאה · שייפין דגופא כלהו מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא ואע"ג דאית
שייפין דאינון רברבין ועלאין · כלהו זעירין ורברבין אי אתנטיל חד מנייהו אפילו
זעירא דבר נש אקרי מאריה דמומא כ"ש וכ"ש ההוא דגרע אפי' חד פקודא מאינון
פקודי אורייתא דאטיל מומא באתר דלא אצטריך · תא חזי מה כתיב [ג]ויקח יי' אלהים (בראשית ב)
את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה · ותנינן לעבדה ולשמרה אלין קרבנין
וכלא חד · אבל דא רזא דפקודי אורייתא · לעבדה אלין רמ"ח שייפין עלאין · ולשמרה
אלין תלת מאה ושתין וחמש שייפין תתאין אלין עלאין דזכור . ואלין תתאין
דשמור וכלא חד · זכאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון · פקודין דאורייתא גרים
לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · אורייתא
מזכה לבר נש לאחסנא תרין עלמין · עלמא דא ועלמא דאתי · כל מאן דאשתדל
באורייתא אשתדל בחיים · חיים בהאי עלמא · וחיים בעלמא דאתי · אשתזיב
מכל טוטשין בישין דלא יכלין לשלטאה עליה · אי באשתדלותיה הכי · כ"ש מאן
דעביד עובדא · [ב] רבי חייא ור' יוסי שרו בבי אושפיזייהו קמו בפלגות ליליא
לאשתדלא

ב (תוסף סי' פרלם בר' חייא ור' יוסי זיו אלא ר' אבא ועיין בסוף דף קס"א וגם בסוף קס"ב ע"ב וזה מפרש סוף במדב' רות כג)

לאשתדלא באורייתא · כדתניא דאושפיזא קמת ואנהירת לון שרגא ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא · פתח רבי יוסי ואמר ºכי נר מצוה ותורה אור משלי ו
ודרך חיים תוכחות מוסר · כי נר מצוה כל מאן דאשתדל בהאי עלמא בהינון פקודין
דאורייתא אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא לאנהרא ליה בההוא עלמא
ותורה אור מאן דאתעסק באורייתא זכי לההוא נהורא עלאה דאדליקת שרגא מניה
דהא שרגא בלא נהורא לא כלום · נהורא בלא שרגא אוף הכי לא יכיל לאנהרא ·
אשתכח דכלא דא לדא אצטריך · אצטריך עובדא לאתקנא שרגא · ואצטריך למלעי
באורייתא לאנהרא שרגא · זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא · ודרך
חיים תוכחות מוסר · ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי אינון תוכחות דמקבל ב״נ
לאעדאה גרמיה מארח ביש ולמיהך בארחא טבא · תו ודרך חיים אינון תוכחות
מוסר דאייתי קב״ה עליה דב״נ · לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחות · זכאה איהו
מאן דקביל להו ברעו דלבא · דבר אחר כי נר מצוה (תקונא דשרגא) דא שרגא
בוצינא דדוד דאיהו נר מצוה אורייתא דבעל פה דאצטריך לאתתקנא תדיר ואיהי לא
נהרא אלא מגו תורה שבכתב דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו תורה
שבכתב דאיהי אור לאנהרא · אשגח אבתריה וחמא ברתיה דאושפיזא קיימת אבתרייהו
אמר כי נר מצוה · מאי נר · דא נר דאיהי מצוה דנשין זכיין ביה ואיהי נר דשבת ·
דאע״ג דנשין לא זכאן באורייתא הא גוברין זכיין באורייתא ונהרין להאי שרגא דנשין
מתתקן בהאי מצוה · נשין בתקונא דהאי נר · גוברין באורייתא לאנהרא להאי נר
תקונא דמצוה דנשין אתחייבו בהו · שמעת הדיא אתתא ובכאת · אדהכי קם אבוה
דאתתא דהות תמן ועאל בינייהו וחמא ברתיה קיימת אבתרייהו ובכאת שאיל לה
אבוה · סחת ליה (נ״א הכא) עובדא · שארי אבוה דאתתא אוף איהו ובכה · אמר
ליה רבי יוסי דילמא חתנך בעלה דברתיך לא זכה באורייתא · אמר ליה ודאי הכי
הוא וע״ד ודאי בכינן אנא וברתי תדיר · ובגין דחמינא ליה יומא חד דדליג מאגרא
חדא למשמע קדיש בהדי צבורא סליק ברעותא דילי למיהב ליה ברתי ותכף דנפקי
צבורא מבי כנישתא יהיבנא ליה ברתי · דאמינא בדלוגא דא דאתא למשמע קדיש
גברא רבא ליהוי באורייתא ואע״ג דאיהו רביא ולא ידענא ביה מקדמת דנא · והשתא
אפי׳ ברכת מזונא לא ידע ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חברייא דיוליף קריאת שמע
או ברכת מזונא · אמר ליה אעבר ליה באחרא או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא ·
אדהכי קם איהו ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו · אסתכל ביה רבי יוסי אמר ודאי אנא חמינא
בהאי רביא דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה או ברא דיוקים מניה · חייך ההוא
רביא ואמר רבותי אימא קמייכו חד מלה · פתח ואמר ºצעיר אני לימים ואתם ישישים איוב לב
על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם · האי קרא אתערו ביה עמודי עלמא · אבל אליהוא
דכתיב ביה ממשפחת רם אתערו דהא מזרעא דאברהם קאתא ושפיר · אבל אליהוא
כהנא הוה ומזרעא דיחזקאל נביאה הוה כתיב הכא בן ברכאל הבוזי וכתיב התם
ºיחזקאל בן בוזי הכהן · ואי תימא בגין דכתיב בוזי בוז משפחות הוה · לאו הכי · יחזקאל א
כדר ואמר ממשפחת רם עלאה על כלא · אמאי אקרי בוזי · על דמבזה גרמיה לגבי מאן

דגדול מניה וע"ד סליק בשמא עלאה *בוזי דא דאקרי אדם שלימא בכלא מה דלא אקרי
הכי ב"נ אחרא (יחזקאל ב) הה"ד ואתה בן אדם׃ ועל דסליק בשמ' דא אקרי רם ונשא עלאה על כלא
וע"ד אמר לעיר אני לימים׃ לימים׃ מימים מבעי ליה׃ מאי לימים׃ אלא אמר לעיר
אני ואזעירנא גרמי לימים לגבי בר נש דאית לי' יומין סגיאין׃ מ"ט בגין דאמרתי ימים
ידברו וע"ד לעיר אני ואזעירנא גרמי לגבי ימים׃ ואתם ישישים חמינא לכו ישישים׃
על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם׃ אוף הכא׃ אמרתי ימים ידברו ורב שנים יודיעו
חכמה׃ והאי׃ אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם׃ וע"ד בגין דהוה רביא שוינא
ברעותי דלא למללא עד תרין ירחין ועד יומא דא אשלימו והשתא דאתון הכא אית
למפתח באורייתא קמייכו׃ פתח ואמר כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות
מוסר׃ כי נר מצוה דא איהי משנה כד"א והתורה והמצוה׃ והתורה זו תורה
שבכתב׃ והמצוה זו משנה דאיהי נר שרגא דקיימא לאדלקא׃ נר אמאי אקרי נר׃
אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עלאין איהי פתחת לגבייהו תרין דרועין
דילה כדין אתכלילו אלין תרין דרועין בהו ואקרי נר׃ ותורה אור דקא נהיר לההוא נר
ואדליקת מניה מסטרא דאור קדמאה דאיהו ימינא דהא אורייתא מההוא סטרא
דימינא דאור קדמאה אתיהיבת דכתיב מימינו אש דת למו מסטרא דימינא אתיהיבת
*אע"ג דאתכליל ביה שמאלא דהא כדין איהו שלימו דכלא׃ אור דא אתכליל במאתן
ושבעה עלמין דאינון גניזין בסטרא דההוא אור ואתפשט בכלהו׃ תחות כורסייא עלאה
טמירא שריין אינון עולמות מסטרא דההוא ימינא תלת מאה ועשר אינון׃ מאתן
ושבע אינון בסטרא דימינא מאה ותלת אינון בסטרא דשמאלא ואינון תלת מאה ועשר׃
ואלין אינון דקב"ה מתקן תדיר לצדיקיא ומאלין מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה
וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב להנחיל אוהבי יש
ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'׃ י"ש אלין תלת
מאה ועשר עולמות גניזין תחות עלמא דאתי׃ (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא
דימינא אקרון אור קדמאה׃ בגין דאפי' אור שמאלא אקרי אור׃ אבל אור קדמאה
איהו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי׃ ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר׃ אלא
אפי' בכל יומא ויומא דאי לא הוי האי אור עלמא לא יכיל למיקם דכתיב אמרתי
עולם חסד יבנה׃ א האי אור זרע ליה קוב"ה בגנתא דעדנוי ועבד ליה שורין
שורין על ידוי דהאי צדיק דאיהו גננא דגנתא ונטיל להאי אור וזרע ליה זרועא
דקשוט׃ ועבד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פרין ומנייהו אתזן
עלמא הה"ד אור זרוע לצדיק וגו' וכתיב וכגנה זרועיה תצמיח׃ מאן זרועיה
אלין זרועי דאור קדמאה דאיהו זרוע תדיר השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע
איהו בקדמיתא עד לא ייכול עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא
שכיך׃ וע"ד כל עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא דאקרי צדיק דלא שכיך ולא
פסיק לעלמין בר בזמנא דישראל ב בגלותא׃ ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב
אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש׃ היך עביד תולדין אלא כתיב זרוע׃
זרוע איהו תדיר ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא (ס"א בגנתא) לא עאל

ביה

(ג"א בגין בוזי דא)
א (עיין בפרדס רמוני' מהרמ"ק שער ח' פ"כ"ו)
ב (רמז לת"ם סרב זלה"ה שמיום שהרב ב"ה לא ים נשמות חדשות כי אם ספיחים ועיין בס' הדרושים)׃
משלי ו
שמות כד
דברים לג
מד א
משלי ח
ישעיה סד
תהלים פט
שם נז
ישעיה כא
איוב יד

ביה ההוא נגנא: וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אזדרע
כקדמיתא ולא שכיך תדיר כגנתא לעביד תולדין ומההוא זרוע נפיל ביה בארתיה ומגרמיה
עביד תולדין כדבקדמיתא · ואי תימא דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהוה בזמנא
דגננא תמן · לאו הכי · אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין · כגוונא דא ותורה אור · אורייתא
דאתיהיבת מסטרא דההוא אור קדמאה הכי אזדרע תדיר בעלמא ועביד תולדין
ואיבין ולא שכיך לעלמין ומההוא איבא דילי' אתזן עלמא · ודרך חיים תוכחות מוסר ·
תרין ארחין אינון · חד ארח חיים וחד בהפוכא מניה · סימנא דארח חיים מאן איהו
תוכחות מוסר דכד בעא קב"ה לנטרא להאי ארח חיים שוי עליה ההוא דאלקי ועביד
תוכחות מוסר לבני עלמא ומאן איהו האי דכתיב ואת להט החרב המתהפכת לשמר בראשית ג
את דרך עץ החיים וע"ד דרך חיים איהו תוכחות מוסר · ומאן דאית ביה תוכחות · ודאי
דמתערי ליה למיהך בההוא ארח חיים דשארי תמן תוכחות מוסר · האי קרא לאו
ריפי' סיפיה ולאו סיפיה רישי' · אלא כלא רזא דמהימנותא בהאי קרא · כי נר מצוה
דא רזא דשמור ותורה אור דא רזא דזכור · ודרך חיים תוכחות מוסר אלין גזרין
ועונשין דאורייתא וכלא רזא דמהימנותא · ואצטריך דא לדא למהוי רזא דכלא כדקא
יאות · ועל רזא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר כתיב ביה באהרן בהעלותך את במדבר ח
הנרות בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור · אור דא כתיב ביה יהי אור ויהי אור · כיון בראשית א
דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי אור דהא בויהי כן סגיא · אלא יהי אור דא אור
קדמאה דאיהו ימינא והיא לקץ הימין · ויהי אור · דמימינא נפק שמאלא ומרזא
דימינא נפק שמאלא וע"ד ויהי אור דא שמאלא · מכאן דויהי קדמאה דאורייתא בסטרא
דשמאלא הוה · ובג"כ לאו איהו סימן ברכה · מ"ט בגין דביה (נ"א דמניה) נפק ההוא
חשך דאחשיך אנפי עלמא · וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי בהאי ויהי הוה
דכתיב ויהי עשו איש יודע ציד אתקיים בויהי איש יודע ציד לפתאה בני עלמא דלא שם כה
יהכון בארח מישר · וירא אלהים את האור כי טוב דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא
וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא · כד הוה שלימו דתלת סטרין כתיב ביה כי
טוב מה דלא הוה בהני אחרנין בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה דאשלים לכל
סטרין וכיון דאתא תליתאה דא כדין אפרים מחלוקת דימינא ושמאלא דכתיב ויבדל
אלהים בין האור ובין החשך · ועל דאינון חמש דרגין דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור
קדמאה כתיב *אור חמש זמנין וכלהו הוו מסטרא דימינא ואתכלילו ביה · וכד אתכלילו תנא רפ א
בסטר שמאלא אתכלילו ברזא דמים דנטיל בימינא (ס"א מימינא) ובג"כ כתיב מים
חמש זמנין · וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא כתיב רקיע חמש זמנין · וע"ד תלת
אינון א אור מים רקיע · לקבל תלת דרגין אלין דכלהו חמש דרגין אתכלילו בהו
וע"ד בכלהו כתיב חמש זמנין בכל חד וחד · הכא רזא דרזין באלין תלתא אתצייר
ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאדם · דאיהו אור בקדמיתא לבתר מים לבתר אתפשט
בגווייהו רקיע דאיהו גליפא דגליפו דיוקנא דאדם · כגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא
דאדם בתולדתיה · דהא בתולדתא דב"נ בקדמיתא זרע דהיינו אור דהא נהירו דכל
שייפי גופא איהו ההוא זרע ובגין כך איהו אור וההוא אור אקרי זרע דכתיב
אור זרוע ההוא זרע ממש · לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד

א(עיין בפרדס רמוני' מהרמ"ק שער ח פ' כ):

מים

מים בגלותא דילי' אגליף יתיר ואתפשט פשיטו גו אינון מים פשיטו דגופא לכל סטרין · כיון דאתצייר ואתגליף ציורא ודיוקנא דגופא אקרים ההוא פשיטו ואקרי רקיע ודא איהו רקיע בתוך המים · ולבתר דאקרים כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים דהא אקרים ההוא לחותא (ד"א דאתגליד ואשתאר ההוא פסולת) דגופא דהוה גו אינון מים · כיון דאבריר גופא ואנקי בנקיו ההוא לחותא דאתגליד (ו) אשתאר ההוא פסולת דקא אתעבד גו התוכ' ואינון מים הרעים עכורין ומנהון אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא · לבתר כד נחתו אינון מים עכורין ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא נפקו (ס"א דאתגליד ואשתאר אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכורין · לבתר כד נחתי אינון מים עכורין אתהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו) לקטרגא כל עלמא · זכאה איהו מאן דאשתזיב מנהון · כיון דנפיק מקטרגא כתיב יהי מארת חסר ו' ואתמשכא אסכרה ברביי וחסר נהורא דסיהרא · לבתר והיו למאורות בשלימו תרוייהו כחדא · במאן בההוא רקיע השמים דהא כד סלקא ואתחברא בההוא רקיע השמים כדין והיו למאורות נהורין שלימין תרוייהו כחדא דלא פגימו כלל · שארי חייך הא רביא וחדי · אמר לון האי דאמינא דאתבריר הכא רזא דאדם באור דההוא (ד"א דאיהו) זרע ולבתר אתעביד מים ומגו אינון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערנא · תינח כד אתעביד דא לגו מעוי דאתתא דהא לא אתצייר זרעא אלא בגו מעוי דנוקבא לאתפשטא בה דיוקנא דאדם והכי אי אלין תמן דרגין אמון דיוקנא דאדם באן אתר אתצייר ואתפשט האי דיוקנא בגו אינון מים · אי תימא גו נוקבא הוו דא עלמא דאתי לאו הכי דהא לא אתצייר ציורא ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר ולבתר אתגלימו · ותו דהא עלמא דאתי הוה אומנא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור · ויאמר אלהים יהי רקיע הא אומנא הוה · אי תימא בנוקבא דלתתא לאו הכי דהא עד לא הוות וכד נפק האי דיוקנא דאדם נוקביה נפקת בהדיה · הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה · אי הכי באן אתר אתצייר ואתגליף האי זרע למהוי גליפו דיוקנא דאדם · אלא דא רזא עילאה אדם קדמאה אתצייר ואתגליף בלא נוקבא · אדם תניינא מחילא וזרעא דהאי אגליף ואתצייר גו נוקבא · אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה · ואתצייר ואגליף לתתא מעלמא דאתי בלא דכורא ובלא נוקבא אינון אתוון אגלימו גו משחתא ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם · ואתוון בארח מיסר בסדורא דלהון מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאתציירא (אתוון) ואזדרע [א] האי אור בגויה גו משחתא · כד מטא גו משחתא אתהדר מיא גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם דיוקנא כדקא חזי · לבתר דאתקשטת נוקבא לגביה ואתהדרו אנפין באנפין האי דיוקנא דאדם עאל בתיאובתא לגבי נוקבא ותמן אגליף ואתצייר כגוונא דיליה ועלי' כתיב [ב] ויולד בדמותו כצלמו וגו' האי אתצייר גו נוקבא מה דלא הוה ההוא קדמאה דאתצייר (ד"א ל"ג גו) ההוא קדמא' בגויה במדידו גו משחתא כד"א · כגוונא דא לתתא · לתתא מה כתיב [ג] והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין שריאת קוף לאולד' במעבא בחילא וסיועא *דאדם לבתר דהא קבילת *זוהמא מגו האי קוף · וע"ד לא כתיב הכא ויולד אלא ידע ותהר ותלד ונפק פסולת גו נוקבא · ותוסף ללדת את אחיו את הבל · ובהאי נמי לא כתיב ויולד ואע"ג דמסטר' דדכור' הוה · הבל מקטרג' תמן ותהר חילי' דהא בתר קוף

שריאו

א במדידא פ"י במדה שהוא סוד אות ו קו כמ"ש פ"ע ריש פ' בראשית : ב בראשית ה ג שם ד ה רל"ז ו נמח

א כתהי"ט לאותיו' לסוליד מסוד אותיות למפרע לתקן העול' שפגימתו שנפגם ע"י קין בתחילה וע"ל פ' בראשית דף ט ע"א:

תהלים ח איוב ז ישעיה נג בראשית ס

* שריאו אתוון לאולדא · כיון דאתבריר פסולת שריאו אתוון לאולדא מרזא דאת ש"ת תקונא דכר ונוקבא באשתכחותא כחדא · וכדין כתיב ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת ולא כתיב ותקרא · ויקרא איהו ולא איהי · איהו קרא שמיה שת תקונא דכר ונוקבא כחדא דהוו באשתכחותא חדא · תו אתגלגלו אתוון ואהדרו לאולדא אלף דאדם ואיגון אתוון באתר דאיהו סיום שמיה · ומאן איהו ה' ולבתר ו' לא ה' דהא אתעדיאת (נ"א אתיילידת) בהבל · בג"כ נטיל את אחרא אבתריה ו' סיים בשירותא דשת ש' ואקרי אנוש · אנוש מה בין שמא דא לשמא דאדם · אלא אנוש לאו איהו בתקפא כוה תקונא דקדמאי הוה מה אנוש כי תזכרנו · וכתיב מה אנוש כי תגדלנו וגו' ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו ועל דא כתיב ויי' חפץ דכאו כחלי תבירו דגופא ותקפא דנפשא אורית שת לאנוש ירותא דהוה ליה לקבלא · ואיהו אוף הכי אורית לבנוי · תו אתגלגלו אתוון לאתקנא עקימא ואתהדרו לאולדא · קינן כאי תקונא דקין אתתקן תחותיה ואתהדרו אתוון לבשמא עלמא מעקימו דהוה · מהללאל מ' סופא דאתוון דאדם · ה' ול' תקונא דאתוון דהבל ובגין דלא הוה חייבא כקין לא אתחלפו אתוון משמיה בר חד · דבאתר ב' הוה א' למהוי תקונא יתיר עד הכא אתבסם עלמא ואתתקן עקימא משירותא דאנוש · בר חובא דאדם דלא אתבסם עד דקיימו ישראל בטורא דסיני . אבל תקונא דעקימו דקין והבל אתתקן ואתבסם · אבל עלמא הוה בזערא ועצבונא עד דאתא נח דכתיב זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי' וחובא דאדם לא אתבסם עד דקיימו ישראל על טורא דסיני וקבילו אורייתא וכד ישראל קבילו אורייתא כדין נר ואור אתתקן כחדא · והשתא רבותי אנא מבבל וברא דרב ספרא אנא ולא זכינא לאשתמודעא לאבא ואטרידנא הכא ודחילנא דהא יתבי ארעא דא איגון אריוון באורייתא ושוינא עלי דלא אימא מלי דאורייתא קמי ב"נ עד תרין ירחין ויומא דא אשתלימו · זכאה חולקי דאתערעתון הכא · אריס רבי יוסי קליה ובכה וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה · אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכינא בהאי ארחא למשמע מלי דעתיק יומין מפומך מה דלא זכינן למשמע עד השתא · יתיבו כלהו אמר לון רבותי מדחמינא לערא דהאי חמי וברתיה דדחקי ומלטערי בנפשייהו דלא ידענא ברכת מזונא · אמינא לון דעד דאנדע ברכת מזונא לא אתחבר באנתתי כארח כל בני עלמא ואע"ג דיכילנא לשמשא בה בלא חובה לא בעינא למעבר על דעתייהו הואיל ולא הוינא יכיל למימר מדי עד תרין ירחין · חדו רבי יוסי ורבי חייא וחמוי וברתיה ובכו מסגיאו חדוה · אמר רבי יוסי במטו מינך כיון דשריאת אנהיר לן יממא זכאה חולקנא בארח דא: **פתח** ההוא רביא בברכת מזונא ואמר כתוב אחד אומר ואכלת לפני יי' אלהיך וכתוב אחד אומר ושמחת לפני יי' אלהיך הני קראי כד ישראל הוו שראן בארעא קדישא ואתחזון קמי קב"ה בבי מקדשא הוו מתקיימי · השתא היך מתקיימי · מאן יכיל למיכל לפני יי' ולמחדי לפני יי' · אלא ודאי הכי הוא בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל מברך על נהמא המוציא · מאי טעמא המוציא ולא מוציא דהא כתיב בורא השמים ולא כתיב הבורא · עושה ארץ ולא כתיב העושה ארץ · מאי טעמא הכא המוציא אלא כל מלין דאיגון מרזא דעלמא עלאה סתירא אסתתרא ה' מתמן לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו ·

וכל

דברים יד שם טו ישעיה מב ירמיה •

(ישעיה מ) וכל מלין דאינון מעלמא תתאה דאתגליא יתיר כתיב בה' דכתיב המוציא במספר
(עמוס ה) צבאם הקורא למי הים כלהו מרזא דעלמא תתאה אינון ואי *אכתיב בשמא איהו
בה' כגון השם הגדול והכא דאיהו בארח שתים (נ"א באתגליא) מרזא דעלמא תתאה
איהו כיון דמברך בר נש בכונתא אתיא קמיה · ומה דאמר ואכלת לפני יי' אלהיך הכא
(יחזקאל מא) אתכליל למלא במלי דאורייתא דהכי אצטריך הואיל וקב"ה קמיה לקיימא דכתיב
(דברים יד) זה השלחן אשר לפני יי' וכתיב ואכלת שם לפני יי' אלהיך · הואיל וקאים ב"נ
קמי מאריה אצטריך נמי למיתן למסכני למיתן לון כמה דאיהו יהיב ליה למיכל *כמאן
דאכיל קמי מלכא קדישא · ואצטריך דלא ישתכח בלען על פתוריה דהא בלענו
(בראשית כה) מסטרא אחרא הוי ורזא דא הלעיטני נא ארח בלעטו והכי אצטריך לסטרא אחרא
(משלי יג) וכתיב ובטן רשעים תחסר וע"ד ואכלת לפני יי' אלהיך כתיב ולא לפני סטרא
אחרא · ואצטריך דלא יתעסק במלין בטלין · ובצרכי סעודה (שפיר) ואצטריך
לאתעסקא במלין דאורייתא דהא כד מלין דאורייתא אתמרו על פתורא יהיב הכוס
בר נש תקפא למאריה · ושמחת לפני יי' אלהיך דא איהו כוס של ברכה · כד בריך
בר נש בכוס של ברכה אצטריך למחדי ולאחזאה חדוה ולא עציבו כלל · כיון דנטיל בר
נש כוס של ברכה קב"ה קאים על גביה ואיהו אצטריך לאעטפא רישיה בחדוה · ולברכא
על הכוס במותב תלתא נברך שאכלנו משלו ובטובו חיינו · דא אצטריך רעותא לנטלא
לגבי עתיקא דעתיקין וע"ד איהי בארח שתים · ובטובו ולא מטובו · א ובטובו דא
ימינא עלאה ומטובו דא דרגא אחרא דאתי מסטרא דימינא ואיהו דרגא לתתא מניה ·
בגין דבההוא טוב אתזני עלמא וביה אתזן · אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד ·
טוב איהו כד כליל כלא בגויה ולא אתפשט לנחתא לתתא · חסד כד נחתא לתתא
ועביד טיבו בכל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייש · ואע"ג דדרגא חד הוא · מנלן דכתיב
(תהלים כג) אך טוב וחסד ירדפוני · אי טוב למה חסד ואי חסד למה טוב דהא בחד סגיא · אלא
(קט א) טוב כליל כלא בגויה ולא אתפשט לתתא · חסד נחית *ואתפשט לתתא · וזן כלא צדיקי
ורשיעי כחדא והכא כיון דאמר ובטובו חיינו הדר ואמר הזן את העולם כולו בטובו
(שם קלו) בחסד כה"ד נותן לחם לכל בשר כל"ח · וע"ד הזן את הכל לצדיקי ולרשיעי לכלא ·
דא אקרי ברכת ימין · שמאלא לאו איהו בברכת מזונא · ובג"כ שמאלא לא תסייע
לימינא דכיון דבריך ברכת ימין (נ"א הזן) אצטריך לדבקא ארץ החיים בימין לאתזנא
בימין לאתזנא מתמן ולפרנסא ולמיהב מזונא לכלא ועל דא תניינא ברכת הארץ
ואצטריך לאדכרא בה ברית ותורה · על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו
לאחזאה דבהוא טוב אתזן ברית ותורה דאיהו תקונא דהאי טוב · מכאן אוליפנא
דנשים פטורות מברכת מזונא לאפקא ידי חובה · דהא לית בהו תורה וברית
ולהודות על הארץ ועל המזון הא דדבקותא כחדא בחסד · על הארץ דא איהי ארץ
החיים ועל המזון דא איהו חסד הא כלילו דא בדא בדביקותא חדא · אתפשטותא ב דטוב
איהו הודאה דאקרי חס"ד · וע"ד איהו אומר מודה לך על כך ועל כך נסין ואהין
(תהלים טז) דאתעבידו מסטרא דטוב · ואי תימא והא כתיב נעימות בימינך נצח הא איהו מסטרא
(שמואל ב כג) דימין · לאו הכי אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר דנפיק מניה ואי תימא נצח
(בראשית כא ב) בימין · הא כתיב נעימות וכתיב נעים זמירות ישראל *(ד"א בימינך נצח) ודא שמאלא

וכל

ס"א ומאן דאכיל קמי מלכא קדישא אצטריך וכו'

א (עי' בפרדס רשוג' מהרמ"ק שער ט פ' א)

ב (עי' שם מהרמ"ק שער יז פ' ד)

ג בספר הקנה פ"ב נרשיא מכימנא :

וכל שמאלא אתכליל ברזא דימינא אבל הודאה אודי על ימינא לאחזאה דהא מניה
נפקא ודא פשיטו דטוב דאתפשט בארץ החיים. מ"ט לית הכא שמאלא בגין דלית
חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל · ולאי אתער שמאלא סטרא אחרא יתער עמיה
והא איהו זבין בכורתיה וחולקיה ליעקב אבונא · *והא אנן יהיבנא ליה חולקיה להוות ויקרא כח א
מקטרגא בזוהמא דמיין בתראין · *ואי לית זוהמא הא חולקא דהווה מיכלא דקריבו (ס"א ואית לי')
ביה ידין · ועל דא לית ליה חולקא בהדן · והואיל ולית ליה חולקא בהדן דהא נטל
חולקיה לית לן לאתערא שמאלא כלל · דלא יתער מקטרגא ויטול תרין חולקין חד לתתא
וחד לעילא כבכור דהא זבין בכרותיה ליעקב אבונא · חולקיה איהו לתתא ולית ליה
לעילא כלום · ישראל נטלי לעילא ועשו נטיל לתתא וע"ד לא יתקרב שמאלא כלל בברכת
מזונא · כיון דמתברכא האי ארץ החיים מסטרא דימינא ומקבל מזונא כדין בעינן
רחמין על כלא · רחם יי' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו' דהא מהווא
מזונא וספוקא דארץ החיים נזכי בה אנן ובי מקדשא דיתבני בי מקדשא לתתא באינון
רחמים · ובשבת דלא אשתכח דינא למהוי נלא והוד כלל חסדים אומר רצה והחליצנו
למהוי *תרוייהו [ס]חסדי דוד הנאמנים וע"ד אל תהי צרה ויגון וכו' דהא רצה ומודים ויחי רי"ט א / ישעיה נה
אינון חסדי דוד ושים שלום דקאמרן בצלותא בברכת טובה שלום במרומיו הוא ברחמיו
יעשה שלום עלינו · הטוב והמטיב דכלא אתי מסטרא דימינא ולא מסטר שמאלא כלום·
מאן דמברך ברכת מזונא איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מכלהו ואתברך בכלל ברכת
מזונא ועל דא אית ליה ארכא דחיין · מאן דנטיל כוס של ברכה וקא מברך עליה
כתיב [ס]כוס *ישועות אשא · מאן ישועות דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא תהלים קטז / בראשית א א
דכתיב *ותושע לו ימינו וכתיב [ס]הושיעה ימינך וענני · אדהכי הוה נהיר יממא קמו כלהו ר"נ א
ונשקוהו · א"ר יוסי ודאי הלולא איהו יומא דא ולא ניפוק מהכא עד דיתעביד הלולא תהלים ס / ס"א הושיעה
בכל אנשי מתא דא הוה הלולא דקב"ה אתרעי ביה · נטלו נה לאנתתיה ובריכו לה (נ"א ימינו)
בכמה ברכאן עבדו דאבוה יתקן ביתא אחרא להדוה · כינשו כל אנשי מתא להבית
חדותא וקראו לה כלה והדו עמהון כל ההוא יומא ואיהו חדי עמהון במלי דאורייתא·
פתח איהו על פתורא ואמר : **ועשית** את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים·
כתיב הכא עומדים · וכתיב התם [ס]שרפים עומדים מה להלן שרפים אוף ישעיה ו
הכא נמי שרפים · אלין קרשים קיימן בתקוני דכלה וסהרן סהרנא דחופה למפרי
בהביא חופה רוח עלאה (נ"א רזא עלאה) כגוונא דא כלה לתתא אצטריך לתקנא
חופה להופאה בתקינו שפירו ליקרא דכלה אחרא דאתיא למשרי תמן בחדוה לכלה
תתאה · ובגין יקרא דההיא כלה עלאה אצטריך למעבד חופאה דשפירו בכל תקוני
דשפירו לזמנא לכלה עלאה לההיא חדוה · כגוונא דא בכל גזירו דברית לתתא
אצטריך לאתקנא כסא אחרא בשפירו *למארי קנאה דברית קיימא דאתי תמן · אוף הקדמה יג א
הכא בכל חופה אצטריך תקוני שפירו לחופאה ליקרא דכלה סתם דהא דא
כגוונא דדא קיימא · דא סלקא בשבע ברכאן ודא סלקא בשבע ברכאן · וכד סלקא
בשבע ברכאן כדין אקרי כלה · ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע
ברכאן כגוונא עלאה · אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוחא (נ"א מרזא) עלאה
אסר

אתר דכל ברכאן נגדין מתמן . שית ברכאן אינון דכלה אתברכא מנייהו ואת אמרת
דאינון שבע · אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא · רובא דברכאן על היין אמאי אלא
דאיהו סטרא דחדי לכלא על ההוא יין דאתנטיר בענבוי תדיר · ובג"כ ברכה קדמאה
דאינון שבע איהו רזא דיין · יין עביד פרי (ס"א אידו) בין לעילא בין לתתא · גפן נטיל
שיר ג כלא ואפיק איבא לעלמא ואתערו דחדוה שמאלא איהו דכתיב [פ]שמאלו תחת לראשי ולבתר
וימינו תחבקני · וכהוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין (ס"א בההוא גפן) באתערותא
דא ודא איהי ברכה קדמאה דכלא · (בורא פרי הגפן) תניינא שהכל ברא לכבודו רזא
דברית קדישא חדוה דחבורא דנטיל כל ברכאן מרזא דימינא למעבד איבין בההוא גפן
דהא בקדמיתא ההוא פרי (נ"א אידו) נחית מלעילא ארח שייפין ונגיד לברית קדישא
לנגדא ליה בההוא גפן ודא מסטרי' דימינא דהא לית איבא משתכחא אלא בימינא · שמאלא
אתער וימינא עביד · לבתר כליל שמאלא בימינא וימינא בשמאלא למהוי רזא דאדם
ובג"כ תליתאה איהו יוצר האדם · וע"ד יעקב דאיהו עמודא דאמצעיתא דיוקנא דאדם
הוי · רביעאה איהו עמודא הדא דירכא ימינא · חמישאה שוש תשיש ותגל עקרה דביתא
בחדוה בקבוץ וכניש דבנהא מארבע סטרי עלמא ודא רזא דירכא אחרא דאתחבר
(נ"א וברחימו) בירכא שמאלא למיזל ולמיכנש לכל סטרין וכניש דבנין *ורחימו למיעל לון בין ברכין ובאינון
תרין דנביאים שריין בגווייהו חדוה דעקרא דביתא · מ"ט בגין דהא שתי ערבות לא
עבדין איבא ופירין וכניש דבנין לגבייהו אינון פירין ואיבין דלהון·ולא אתערו כניש דבנהא
לגבהא בר בנביאים · שתיתאה שמח תשמח רעים האהובים אתר דרעותא וחדוה
ואהוה אשתכח עמודא דכל עלמא דאקרי צדיק · וצדיק וצדק רעים ואהובים אינון דלא
אתעדון דא מן דא · עד הכא שית ברכאן דכלה אתברכת מנייהו · שביעאה איהו מקיים
כלא ומהאי שביעאה מתברכאן כלא ודאי כללא דעשר אמירן בגין דדא כליל עילא ותתא ·
ס"א וכלה גילה דיצה אהבה ואחוה שלום וע"ד כליל בהאי י' זיני דחדוה ששון שמחה חתן *וכלה אהבה אחוה גילה רנה דיצה
חדוה שלום וריעות למהוי כלה שלימו דכלא · זכאין אינון ישראל דאינון זכו לתתא כגוונא
שמואל ב ז דלעילא · עלייהו כתיב [ט]ומי כעמך כישראל גו אחד בארץ · חדו כלהו כל ההוא יומא
במלין דאורייתא וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו · ליומא אחרא קמו רבי יוסי
ורבי חייא וברכו לון ואזלו לארחייהו · כד מטו לגביה דר"ש זקף עינוי וחמא לון ·
אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא דהויתון לגבי
משכנא דההוא נער מטטרו"ן וההוא נער כוה אוליף לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא
זכאה חולקכון בני · סדרו מלין כלהו קמיה וסחו ליה עובדא אמר לון זכאין אתון
וזכאה חולקי דהא אדכרנא יומא חד דכוה אזיל עמי בארחא רב ספרא אבוי ובריכית
ליה כד אתפרש מני דיהא ליה בר אריא באורייתא ולא בריכית ליה דאיהו יזכי
ישעיה נד ביה · זכאה חולקיכון בני עלייכו כתיב [י]וכל בניך למודי יי' · ד"א וכל בניך למודי
יי' · וכי כל בנין דישראל כלהו אוליף לון קב"ה אורייתא · אין דהא בשעתא דאינון
ינוקי לעאן באורייתא שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא דאלמלא
סיועא דקב"ה לא יכלין אינון ינוקי למסבל · רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי
פתחא דלוד ורבי חייא בהדיה פגע ביה חד ינוקא אמר ר"ש ודאי דקב"ה אתרעי
(נ"א אתער) בעלמא השתא ליומין זעירין גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין ·
ודאי

ודאי בשעתא דאינון מקטרגין אלין על אלין ישראל יהון גו רווחא · אמר ההוא ינוקא
וכן ביומא דא שארי אתערותא דא דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא ·
א"ל רבי חייא מנא ליה להאי ינוקא : אמר רבי שמעון לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן
ומתנבאי יתיר מנחד נביאה · אמר ההוא ינוקא וכי תווהא איהו בינוקי למהוי לון נבואה
והא קרא שלים איהו · מנלן · דכתיב וכל בניך למודי יי' אינון ודאי למודי יי' ונבואה
מנהון נפקא מה דלית הכי לכל עלמא אלא לישראל בלחודוי דכתיב בהו וכל בניך למודי
יי' ובגיני כך מנהון נפקא נבואה · אתא רבי שמעון ונשקיה אמר מיומאי לא שמענא
דא בר השתא : דא פקודא דקב"ה למשה

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים · (כלא כגוונא עלאה ·) (ד"א ל"ג)
(פתח רבי יצחק) וכתיב שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגומר עובדא ישעיה ו
דמשכנא באינון קרשים כגוונא דאינון שרפים (בהאי אתר) אלין עומדים ואלין עומדים
ואי תימא והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו כד"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים זכריה ג
האלה וכתיב וכל צבא השמים עומדים עליו וגו' דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין מלכים א כב
וכלהו קיימי בקימה · אלא ודאי כלהו קיימין וזמנין אלין אקרון שרפים וזמנין סלקין
בשמא אחרא אבל אלין כלהו בחד שמא קיימי והאי קרא אוקמוה (נ"א רבי יצחק פתח)
כתיב מזמור לדוד יי' רעי לא אחסר · הא *אתמר מה בין מזמור לדוד ובין לדוד תהלים כג
מזמור והכא שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה בקדמיתא יי' רעי וכי אמאי שכינתא כ א
קדמא הכא והא דוד אצטריך לאקדמא (ס"א לאתערא) איהו בקדמיתא הואיל ובעי
מזוניה מעם קב"ה · אלא ודאי שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה ואתערת ליה
לשבחא למלכא שבחא דא ולמבעי מזוני מקמי מלכא דהא הכי אצטריך על מלה דמזונא
דבעיא איהי ורעותא דילה דכל בני עלמא יסבעון מזוני · בגין דכד קב"ה בעי לנחתא
מזוני לעלמא איהי נטלא בקדמיתא ועלה נחתי מזוני לעלמין כלהו · ובגיני כך איהי
אקדימת למלה דא דמזוני ושראת עליה דדוד · יי' רעי יי' רעיא דילי כהאי רעיא
[א] דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין דלא מחסר ביה כל מדעם · אוף הכי קב"ה א שמנהיג לצאנו
איהו רעיא דילי למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך · ד"א יי' רעי תנינן דקשין ב כנים וכשנן
מזונותיו דב"נ קמי קב"ה כקריעת ים סוף · הכא תרין גוונין אינון ותרווייהו באורח המזונה בנרכית
קשוט · חד בגין דקודשא בריך הוא כל עובדוי בדינא וקשוט ועל דינא וקשוט אתקיים ממסה רי מילי ומסמכ ובוטי
כל עלמא · ובכל יומא ויומא ובכל זמנא וזמנא דן כל עלמא בדינא לצדיקי ולרשיעי כלמי שפי'כנים
ולכל בני עלמא כד"א כי צדיק יי' צדקות אהב · וכד איהו דן בני נשא וחמי בני נשא כמה שם יא
חייבין וכמה חטאין קמיה כדין קשה בעינוי למיהב לון מזונא בכל זמנא בגין *דאית ליה (נ"א דלית)
למיזן חייבא ולאינון דחטאן · ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין וזן ומפרנס לון כפום
חסד עלאה דאתמ׳ך *ואתנגיד על כל *בני עלמא וביה איהו זן ומפרנס לכלא לצדיקי קמ ז ב
ולחסידי ולרשיעי ולכל אינון בני עלמא ולכל חיון ובעירי חקלא ועופי שמיא מקרני ס"א שמיך ובני
ראמים עד בצי [ב] כלמי ולא אשתאר בעלמא דאיהו לא זן ומפרנס לכלא אף על גב
דקשה קמיה לפום עובדין דבני עלמא כקריעת ים סוף · וכי קריעת ים סוף קשה קמיה
והכתיב גוער בים ויבשהו הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ והא כיון דסליק נחום א עמוס ט

רעותא קמיה כלא קמיה כאין הוא חשיב ולא אמרת דקריעת ים סוף קשה קמיה ·
אלא בזמנא דישראל אעברו לגבי ימא ובעא קב"ה למקרע לון ימא דסוף אתא רהב
ההוא ממנא דעל מצרים ובעא דינא מקמי קב"ה · אמר קמיה מארי דעלמא אמאי
את בעי למעבד דינא על מצרים ולמקרע ימא לישראל הא כלהו חייבין קמך וכל ארחך
בדינא וקשוט אלין פלחי עו"ס ואלין פלחי עו"ס · אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות ·
אלין אושדי דמין ואלין אושדי דמין · בההיא שעתא הוה קשה קמיה למעבר על ארח
שמות יד דינא · והא ישראל הוו נטלי על ימא דכתיב ויאמר יי' אל משה מה תצעק אלי דבר
אל בני ישראל ויסעו · והוה קשה קמיה למעבר על דינא ולמקרע לון ימא דסוף ואלמלא
דאשגח קב"ה בזכות אברהם דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה ורעותא דיליה
בראשית כב כדכתיב וישכם אברהם בבקר כלהו אתאבידו בימא בגין דבכל ההוא ליליא בדינא
הוה קב"ה עלייהו דישראל · דתנינן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה ·
מלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא בההוא ליליא קמי קב"ה אמר לון וכי (ס"א בני)
עובדי ידי טבעין בימא ואתון משבחן קמאי מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה · מה
כתיב ויהי באשמרת הבקר אשגח קב"ה בזכותא דאברהם דאקדים בצפרא למעבד
רעותיה דמאריה כדכתיב וישכם אברהם בבקר · כדין אהדר ימא וערקו מיין קמייהו
דישראל דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו ותנינן לאיתנו לתנאו דהוה תנאי דהתנה
תהלים פט עמיה קב"ה כד ברא עלמא · לאיתנו כתיב הכא לאיתנו וכתיב התם משכיל לאיתן
האזרחי ועל דא לפנות בקר בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה
כדין אתקרע ימא (הכא ויהם את מחנה מצרים) ועל דא קשה הוה קמיה קריעת
ים סוף · כגוונא דא קשין זווגין קמי קוב"ה כקריעת ים סוף · מה קריעת ים סוף
שם סח קטיל לאלין בהאי סטרא ומקיים לאלין בהאי סטרא אוף הכי בזווגין כתיב מוציא
אסירים בכושרות ותנינן בכי ושירות מיית האי ויהיב אתתיה להאי ולזמנין לחייבא
מזדמנא ליה אתתא מעליא אבל רזין סתימין אינון בכלא וכולא הוא בדינא ומה
קהלת ב דאתערו חברייא בהא ודאי הכי הוא ומה דאתערו לפני ולא *מלפני · לפני ההוא
דקאים לפני קמיה דקב"ה ושמש קמיה ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקב"ה · וכן
קשין מזונותיו של אדם לקב"ה · אלא לפני ונהאי קשיין כל הני דהא לאו ברשותיה קיימי
ד"א ר"ג ויקרא כב אע"ג דאיהו עביד · *(אבל אע"ג דאיהו עביד) ברשותא אחרא עביד · כתיב ונכרתה
הנפש ההיא מלפני · מאי מלפני אלא דא עלמא דאתי ההוא דכל חיין קיימין תמן ·
דבר אחר דא נהורא עלאה נהר דלא פסקין מימוי לעלמין · וכלא חד · ודא איהו
דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי · ומאינון עדונין עלאין תשתאי (האי נפש) מאתר
יונה א דהוה נעם יי' תמן ודא איהו מלפני · ואי תימא אי הכי הא כתיב ויקם יונה לברוח
תרשישה מלפני יי' · כי ידעו האנשים כי מלפני יי' הוא בורח ותנינן מ"ט אזל יונה
וברח וכי מאן ייכול למברח מקמי קב"ה · אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא
דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא הוה ברח
תהלים קכח מארעא קדישא דהא שכינתא איהי שריא תמן כמה דאת אמר אשתך כגפן פוריה
בירכתי ביתך · גפן פוריה דא שכינתא מה שכינתא הוה סתימא לגו בבית קדש הקדשים
אוף

אוף הכי אתתא נביעא לא נפקא מתרעא דביתה לבר · ובגיני כך הוה ברח יונה לבר
מארעא קדישא והא הכא כתיב מלפני ולא כתיב לפני · אלא ודאי הכי הוא מלפני דהא
רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא אלא[א] מלפני · אינון תרין דרגין דנביאים דקא שריין
על שכינתא ומהווא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא וע"ד מלפני · כי מלפני יי'
הוא בורח ולא לפני יי' דהא הוה ידע דנבואה לא הוה אתי אלא מלפני · ובגיני כך
קשין זווגין קשין מזונותיו של אדם לפני הקב"ה · וע"ד דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא
בגין דלעילא לא פסיק לעלמין · אבל הכא פסיק דהא לא תליין ביה מזונות · לעילא
אינון · וע"ד כתיב יי' רעי לא אחסר לא יפסקון מזונות מני לעלמין בגין דההוא נהר
דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין ובג"ד קדמאה שכינתא ע"ד · ת"ח בשעתא דהאי
אתר מקבלא מזונא מלעילא כלהו דמקדשי למאריהון כלהו מתעדנין ומתערין וסלקין
גדפין כד אתיא שכינתא בההוא מזונא בגין דלא יסתכלון בה ואינון תלת משריין
בסליקו חד קראן ואמרי קדוש · קראן אלין למשרייתא תניינא וסלקין גדפין אלין
קדמאי ואלין תנייני ואמרי אלין תנייני קדוש · קראן אלין למשרייתא תליתאה וסלקין
גדפין תלת משריין כחדא וכלהו אמרי קדוש יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו · וע"ד כלהו
משלבן דא בדא אלין עאלין לגו אלין ואלין עאלין לגו אלין משלבן דא בדא כד"א משלבת
אשה אל אחותה כן תעשה לכל קרשי המשכן · קרשים קיימי תדיר בקיומייהו ולא
מתכפפי כגוונא דאינון עומדים דלא מתכפפי דלית לון קפיצי וקיימי תדיר בלא
ישיבה וע"ד כתיב בקרשים עומדים · מה כתיב שתי ידות לקרש האחד אוף הכי
בתרי גווני אינון כלילן כל חד וחד מנייהו ההוא דיליה ודחבריה וחבריה אוף הכי ביה ·
וע"ד משלבן דא עם דא (דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה) · כגוונא
משלי ג דא כתיב באורייתא כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה · דא אוליף לדא
ודא אוליף לדא אתעבדו משלבן דא עם דא דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה
ודחבריה ומשלבן דא בדא · כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני · נאות דשא
אלין אינון מקורין עלאין דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו · נאות אלין אקרון נאות יעקב
נאות דשא · בגין דאית נאות לבר דאקרון נאות מדבר וע"ד בנאות דשא · ואי תימא הא
כתיב תדשא הארץ דשא דהא איהו לתתא · אלא דשא מאינון נאות אתיא דאתייליד ואצמח
מנייהו וע"ד בנאות דשא ירביצני · על מי מנוחות ינהלני אלין מיין דנייחא דקא נגדין מההוא
אתר דנגיד ונפיק מעדן ואינון מיין אקרון מי מנוחות · נפשי ישובב דא הוא נפש דוד
ולא בעא דוד לאתתקנא אלא למהוי דרגא דיליה כדקא יאות · באלין מי מנוחות זמינין
ישעיה נח לדיקיא לנייחא לעלמא דאתי דכתיב ונחך יי' תמיד וגו' ·

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו' · רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד ·
כד רמש ליליא עאלו גו גנתא דעל ימא דטבריה · אדהכי חמו תרין
ככביא דנטלי דא מהכא ודא מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו · אמר רבי אבא כמה
רברבן עובדי דקב"ה בשמיא מלעילא ובארעא מלרע · מאן יכיל למנדע באלין
תרין ככביא דנפקו חד מהכא וחד מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו ·
א"ל רבי אלעזר וכי לא חמינא לון הא אשגחנא בהו ואשגחנא בכמה עובדין אחרנין
דקב"ה

[א] תימא שא לעיל קאמר מלפני דא עלמא דאתי ויש לחלק בין מלפני ובין מלפני ה' ונ"ע

דקב"ה עביד תדיר. פתח ואמר [ט]גדול אדונינו ורב כח וגו'. גדול ורב ועלאה איהו קב"ה. וכי לא ידענא דקב"ה גדול איהו ורב כח מאי שבחא דדוד הכא. אלא בכל אתר איהו אמר [ט]גדול יי' והכא אמר גדול אדונינו. מ"ט אלא התם דאיהו אמר גדול יי' ומהלל מאד. בדרגא עלאה קאמר. והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא מונה מספר לככבים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם יתכנשון לממני ככביא לא יכלין לממני כד"א [י]וספר הכוכבים אם תוכל לספר אותם. וקב"ה מה כתיב ביה מונה מספר לככבים לכלם שמות יקרא. מ"ט בגין דכתיב גדול אדונינו ורב כח וגו'. כמה דלית מספר לככבי שמיא בר מניה. אוף הכי איהו כתיב ביה ולתבונתו אין מספר. ות"ח כתיב [ס]המוציא במספר צבאם וגו' כלהו חיילין ומשריין וככביא קב"ה אפיק לון בשמא כל חד וחד ולא גרע אפילו חד. בכל ככביא ומזלי דרקיעין כלהו אתמנן נגידין ופקידין לשמשא עלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה. ולית לך עשבא זעירא בכל עלמא דלא שלטא עלה ככבא ומזלא ברקיעא. ועל ההוא ככבא ממנא חד דקא משמש קמיה דקב"ה כל חד וחד כדקא חזי ליה. כל ככביא דברקיעין כלהו משמשי על האי עלמא וכלהו פקידן לשמשא כל מלה ומלה לאינון דבהאי עלמא ולא צמחין ולא מגדלין עשבין ואילנין ודשאין ועשבי ברא בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו ואתחזון עלייהו אנפין באנפין כל חד וחד כמה דאתחזי לי'. רוב משריין דככביא ומזלי כלהו נפקין ברמשיתא דליליא עד תלת שעתי חסר רביעא. מתמן ולהלאה לא נפקין בר זעירין. ואינון ככביא כלהו לא משמשי לבטלה ולא אתחזון לבטלה. ואית ככביא דקא משמשי כל ליליא בגין לאצמחא ולגדלא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא וצמחין ומגדלין מרמשיתא דליליא עד ההיא שעתא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא דקא משמשי זעיר מליליא דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא או ההוא דשאה מיד אשלים שמושיה ולא אצטריך יתיר בההוא ליליא. וכל אינון לא קיימין לבטלה כיון דאשלימו שמושייהו לא אתחזון יתיר בהאי עלמא ועיילין לאתרייהו. בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם אמרי על כל אינון ככביא *דשרביטא. דקא משדרי שרביטא ברקיעא. אמרי דעשבין אינון בארעא מאינון דאקרון סמי דחיי ואבנין יקרין אית בארעא וזהב שחוט [א] דמגדלא גו טורי רמאי בזעיר מיין דחפיא עליה ולא חפיא אלא דנגיד עליה. ושלטאן על כל אלין אינון ככביא דשרביטא. ומגדלי אלין בגינייהו וכל תקונא וגדולא דלהון לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרביטא דקא משדר ההוא ככבא גו רקיעא וכדין אתתקן ומתגדלן כל אינון מלין. [ב] מרעין אית בבני נשא כגון ירוקין וקסטירין דאסוותא דלהון לא תלי אלא בחד מראה דפרזלא קליל נציץ לעיינין ואית ליה למאריה דמרע לאסתכלא בי'. ולא *פייך (ס"א אתסי) בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא כגוונא דשרביטא דיושיט נציצו דברק לאנפוי. ובההוא אשיטו דברק דקא נציץ לעיינין אתי ליה אסוותא. אוף הכי כל אינון דשלטי עלייהו אינון ככביא לית לון תקונא וגדולא במה דאתחזי בר בההוא פשיטו דשרביטא ובהאי מתתקני בחיזו

בגון

ת"לים קמז
שם קמה
בראשית טו
ישעיה מ
א פודלים בין סריס גדולים והזקים:
ב יש חולי בבני אדם כענין חולי ירוקים וקסטורים דהיינו חולי מחמת איזה רוחות הוי רפואתו החולה שיראה החולה במראה בברזל שנקרא בל"א שפי"גל כמובח' אחר כוה כמראה מוזק וזהו שקוראו כלין דפרזלא קליל כענין נחושת קלל אף כן יש ברזל קליל כמהטנן
ויחי רכג א
ויקרא רנא ב
ג"א שכיך

בגוון בהילא כמה דאתחזי ושפיר איהו דהא כגוונא דא רמיז בספרא דשלמה מלכא
בחכמתא דאבנין יקירן דאי חסר מנהון נגהא דגליפו ולהיטו דככביא ידיען לא
מגדלין ולא *מתקיי לון לעלמין וכלא אתקין קב"ה לתקונא דעלמא כד"א [ב]להאיר ס"א מתתקנין לעלמין בראשית א
על הארץ בכל מה דאצטריך בהאי עלמא לתקנא ליה: כתיב

ועשית קרסי נחשת חמשים וכתיב ועשית חמשים קרסי זהב ותנינן מאן דלא
חמא אינון קרסים במשכנא לא חמא נהירו דככביא ברקיעא בגין
דבההוא חיזו ובההוא גוונא דמיין לכל מאן דאסתכל בהו · ככביא אית ברקיעא
דאלין נפקי מההוא רקיעא דכל ככביא אדוקין תמן · בההוא רקיעא אית מאה
חלוני משקופין מנהון לסטר מזרח ומנהון לסטר דרום · ובכל חלונא וחלונא ככבא
חד · וכד שמשא אזיל באינון חלונין ומשקופין די ברקיעא גליץ בגליפו ואלין ככביא
נפקי לאתגלאה מההוא גליפו דשמשא ואצטבעו מנהון סומקין כגוונא דנחשת ומנהון
ירוקין כגוונא דזהב וע"ד אלין סומקין ואלין ירוקין · חמשים אינון באינון חמשים
חלונין *אחרנין · דלסטר מזרח אינון ירוקין דלסטר דרום אינון סומקין בהו נ"א וחמשים אינון באינון חלונין
אתאחד סיומא דמשכנא · בכל אינון ככביא דנפקי מההוא רקיע מתערבי אינון
ככביא בליליא ונגלי ומלהטי ושלטי בהאי עלמא מנהון על נחשת מנהון על זהב
ירקרק ואתתקן ומגדלן על חילא דלהון · אלין ככביא שלטי בכ"ה ופלגא נקודין
דליליא דאינון רגעי שעתא ואינון דמגדלי נחשת אינון סומקי ולהטי ונגלי · וכד
אושיטו תלת זמנין גליפו לסטרא דמזרח או חמש או שבע מלכי עמין ייתון על
ההוא סטרא וכל עתרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא · ואי גליפו חד תרין ארבע
שית דא בתר דא אימתא ופחדא יפול ויפרי על ההיא סטרא · בטיש גליפו ושכיך
בטיש גליפו ושכיך יתערו קרבי ולא יתעבידו (ד"א בעלמא בההוא סטרא) דהא
בההוא זמנא אתערותא הוא לעילא קמי קב"ה באימן ממנן דעלמא דשלטין על
שאר עמין וכן כגוונא דא בסט"א · פתח ואמר [ג]להוי שמיה די אלהא מברך מן דניאל ב
עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא · והוא מהשנא עדניא וזמניא
וכלא איהו ברשותיה ואפיק לטמיר קדישא מחילא ורשותא דככביא ומזלי בגין
דאינון טעון אחרן ולא באלין חולקא דיעקב כי אם ביוצר הכל הוא · רקיע אית
לעילא על כל אלין רקיעין ואיהו טמיר וגניז ואותמא דגושפנקא דמשכנא שלטא
על האי רקיע והאי רקיע אקרי אדרא דמשכנא · ובהאי רקיע כל אינון חלונין מסטרא
דא ומסטרא דא ואחיד כל אינון סדורין דמשכנא · שית *חלונין אינון רברבין על נלק קסג ב
כלהו וחד סתים דשלטא עלייהו:

חלונא חדא אקרי חלון זהרא וביה נפקי ככבא חדא דאקרי לחכימי יי"ד ודא
איהו כתובא דקא מהתך לתתא בשלטנותא דיהודה לאו דאית ליה חולקא
ביה דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו אלא שבטא דיהודה שלטא על האי
ולאו איהו עליה · וכד אשטו בני יהודה אחייהו מבתר קב"ה אזלו למנדע בתר
חלונא דא והאי ככבא ואמרו · *דהאי ידא דקא מגלה לשאר עמין דכתיב ביה ס"א דהא ידא
[ד]ידך בערף אויביך ואזלו אבתריה ועבדו ליה שמושא ופלחנא וע"ד כתיב [ה]ויעש יהודה בראשית מט מלכים א יד
הרע בעיני יי' האי ככבא כד נפיק פשט חד יד בחמש אצבען נהיר וגליף בההוא חלון

מאליהון דקוסמי' וחרשין דאלי מהאי אתר בגין דבשעתא דהאי שלטא כלהו קסמין
וחרשין מתבלבלי ולא אזלא בידייהו · ואי תימא הואיל ואיהו האי רקיע טמירא היך
ידעי ליה · אלא סימנא אית לון לבר וידעי דהא שלטא ככבא דא ודאלי תדיר מניה
ולא אזלא בידיהון איגון קסמין וחרשין · וע"ד אית זמנין דאזלאו ביה בני נשא ואית
זמנין דלא אזלאו בי' · ובג"ד איגון מארי קוסמין וחרשין מתמעטי מעלמא בגין דלא
ידעין עקרא כד חמאן דלא אזלא בידייהו · וע"ד איגון קדמאיהו ידעי ומסתכלן לבר בההוא
סימנא דקא ידעי : **חלונא** תניינא אקרי חלון טופרא בגין דאיהו כגוונא דטופרא
וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין לפטון דהא דא שלטא בשולטנא תקיף בדינא ·
בריפא וזנבא אית ליה כלפטון כמין לקטלא · מההוא חלון נפקי שית מאה אלף רבוא
רוחין דשלטין על איגון טופרי דבני נשא כד אזדרקן באתגליא בהאי עבדי חרשין וקסמין
ס"א לי עביד כל איגון דידעי לון · בההיא שעתא דהאי ככבא שלטא כל איגון דזרקי טופרי *או
עבדי חרשין בהון גריס מותא לכל עלמא וסליק חרשין בידייהו דאיגון דעבדי לון :
חלונא תליתאה אקרי חלון מוסנא וביה נפקא ככבא חדא ואקרי נגה"א דבוסי"נא
(נ"א דבוליני) האי איהו נליגו דנלין וקיימא על כל רוחא ונייחא ושיזובתא
(נ"א וטיבותא) בי' · לית בי' קטרוגא כלל כד איהו שלטא כל נייחא וכל נהירו שלטא
בעלמא שלום שבעא וכלא שליט בעלמא : **חלונא** רביעאה איהו חלון דאקרי גביע
ובי' נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין אשכול הכפר בגין דהכי נפיק כאשכול כלין נליגין
כענבין בכופרא בהאי אתערו דרחמי אתער בעלמא מרחיק ומקריב תולדין סגיאין
אסגיאו בעלמא · בני עלמא לא קפדי כד אצטריכו דא לדא שלמא וחדוה אתער בעלמא :
חלונא חמישאה איהו חלון דאקרי באר על די ככבא דנפיק בי' עאל ונפיק שאיב
כדלי לא שכיך לעלמין בהאי חכימי לבא לא יכלין למיקם בארח קשוט בגין
דלא קאים בקיומא ולא שכיך לעלמין · וע"ד אתדחקן גרמייהו לעיינא בהאי אתר ולמידן
דינא · **חלונא** שתיתאה איהו חלון דאקרי נגהא ונפקא בי' ככבא חד דאקרי גזרון
בגין דכד האי שלטא עלמא קאים בדינא בכמה גזרין ובכמה עונשין ובכל יומא ויומא
מתחדשן גזרין על עלמא ועד לא יסיימון אלין הא אחרנין מתחדשין והאי לא שלטא כ"כ
בעלמא · אבל סמוך ליומי משיחא ישלוט האי חלונא בהאי ככבא על עלמא · וע"ד ישלטון
חיון ומרעין בישין על עלמא ויתחדתון זמין בישין דא בתר דא וישראל יהון בעקו · וכד
דניאל ז יתדחקון גו משוכא דגלותא כדין יתער לון קב"ה נהירו דיממא °ויקבלון מלכותא קדישי
ישעיה ל עליונין ויתבטל מלכותא מידא דעממין עכו"ם וישלטון עלייהו ישראל ויתקיים °והיה אור
הלבנה וגו' וכדין **חלונא** שביעאה יתפתח בכל עלמא וככבא דיליה איהו ככבא דיעקב
ס"א ד' יומין וד' לילין והאי איהו דקאמר בלעם דרך ככב מיעקב וככבא דא יהא נהיר ארבעין *יומין
ח"א (וארבעין לילין) · וכד יתגלי מלכא משיחא ויתכנשון לגבי מלכא משיחא כל עמין
ישעיה יח דעלמא כדין יתקיים קרא דכתיב °שרם ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו
איוב לה והיתה מנחתו כבוד · פתח ר"ש ואמר °ולא אמר איה אלוה עשי נותן זמירות בלילה ·
ט י האי קרא אוקמוה ואתמר · אבל עושי עושי מבעי לי' מאן עושי · אלא שמא *דאלוה
שמא כליל איהו · דאתחזי הוא ובי דיניה · דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא א"ל
קט א ו"ה ובגיני כך עושי · נותן זמירות בלילה בגין דלא איהו דקא *משבחת תדיר לגבי מלכא
דשלמא דילי' כגוונא דבולינא דלא שכיך תדיר בגין לקבלא נהורא חדוה עלאה מסגיאות

חדוש

סדור דיליה · ועד עתן זמירות בליליא כל אינון ככביא דקא מנהרן ברקיעא כלהו אודאן ומשבחן לקב"ה בכל ההוא זמנא דאתחזון ברקיעא · בגין דמלאכי עלאי כלהו אודאן ומשבחן אשמורות אשמורות בתלת פלגי דהוי ליליא · בליליא אתפלגן כמה סטרין ברשותא דליליא כד רמש ליליא ואתחשך כל אינון רוחין בישין וזינין בישין כלהו מתבדרן ומשטטי בכל עלמא ואתפרשא סטרא אחרא ותבעי ארחי דבי מלכא מכל אינון סטרין קדישין · כיון דהאי סטרא אחרא אתער כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא *חד משתין במותא ונפלא עלייהו · כדין כיון דמסאבו אתפרשא מלעילא ונפלא נ"א דשינא
ונחתא לתתא כדין אתפרשן תלת משריין לשבחא ליה לקב"ה בתלת סטרין (נ"א מטרין) דליליא כמה דאתערו בהאי חבריא · בעוד דאינון משבחין לקב"ה סטרא אחרא אזלא ומשטטא לתתא בכל סטרי עלמא · ועד דסטרא אחרא לא אתעבר מתמן לא יכלין אינון לאתייחדא במאריהון רזא לחכימין · מלאכי עלאין וישראל לתתא כלהו דחקי בההוא סטרא אחרא · מלאכין עלאין כד בעאן לאתאחדא במאריהון לא יכלין עד דדחיין לה לבר · מה עבדין נחתין שינתא רזא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא כיון דאיהי נחתא דקא דחיין לה לבר ויהבי לה כל עלמא דא ברשיה שינתא כדין איהי שלטא עלייהו ומקבלין מסאבו מינה · בר בארעא דישראל בלחודהא דלא *שלטא תמן כיון דאיהי אתפרשא מנייהו סלקין לקמי מאריהון ומשבחן ואודאן קמיה · קע ב
כגוונא דא ישראל לתתא לא יכלין לאתייחדא במאריהון עד דדחיין לההוא סטרא אחרא מנייהו ויהבי לה חולקא כמה דאתעסקת · ולבתר אינון מתקרבי לגבי מאריהון ולא אשתכחי מקטרגא עילא ותתא · ואי תימא תינח לתתא אבל לעילא מאי קטרוגא תמן · אלא לעילא בגין דאיהו רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין עד דמעדי רוחא מסאבא מביניייהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון דהא קודשא גו מסאבא לא מתערב לעלמין · וכן כגוונא דא ישראל לתתא לא מתערבין באומין עכו"ם דעלמא · ותרין סטרין עלאין ותתאין כד בעיין לקרבא לגבי מלכא קדישא דחיין לה לבר · ועל דא כד עייל ליליא ומלאכין קדישין עלאין כד משבחן שורין שורין לקרבא (נ"א לשבחא) לגבי מאריהון דחיין ליה להאי סטרא לבר בקדמיתא ולבתר עאלין בקודשא (נ"א ועל דא כד עייל ליליא כל רוחין בישין וזינין וזוני מסאבי אזדמנין לבר ומשמשי מלכא עיילין לגו קדשא) · למלכא דהוו ליה אבנין יקירין בחד תיבותא א מתגלגלא א תקון כ"ט וחבל סוף שנותר :
בקוסטרי · והאי מלכא הוה חכים בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירין ומרגלן דתמן נטל בחכמתיה חד חויא תקיפא ובריך ליה סחרניה דההוא תיבותא · כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא הא חויא דלוג עליה וקטיל ליה · חד רחימא הוה ליה למלכא אמר ליה מלכא כל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבותא אעביד הכי וכך לגבי ההוא חויא ותפתח תיבותא ותשמש בגנזין דילי · כך קב"ה כריך חויא סחרניה דקדשא אתאן מלאכין עילאין לאעלא גו קדשא הא חויא תמן ודחיי לאסתלקא ביה · (ואי תימא דהא כלהו אשא ואשא לא מקבלא מסאבא) ת"ח כתיב [ב]עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט · עושה מלאכיו תהלים קד
רוחות אלין מלאכין דקיימין לבר · משרתיו אש לוהט אלין מלאכין דקיימין לגו איהו רוחא מסאבו ואינון רוחי · רוח ברוח לא עייל דא בדא · רוח מסאבו ברוח קדשא לא אתערבי

אתערבי דא בדא · ובג"כ איגון דאקרון רוח לא יכלין לאעלא לגו בגין ההוא רוחא
מסאבו · איגון דלגו איגון אש והכוא אש דהי לההוא מסאבו דלא עייל לגו · ובג"כ
כלא דהיין ליה לבר למסאבו דלא יתערב בהדייהו · ועל דא מלאכי עלאי קא משבחן
ליה לקב"ה בתר דדחיין ליה למסאבו לבר · תלת אשמורות איגון בליליא לקבליהון תלת
משריין דקא מתפלגי לשבחא לקב"ה כמה דאתמר וע"ד האי רבון דכלהו איהו כר
(נ"א כנור) דדוד דלא שכיך לעלמין אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלכא עלאה וע"ד
איוב לה [ט]נותן זמירות בלילה · ד"א ולא אמר איה אלוה עושי כמה דאתמר בגין דהא מעילא
ומתתא אתכליל בר נש ואתעביד כמה דאיהו גופא מתרין סטרין מגו דכר ונוקבא
אנף הכי רוחא · רוח איהו כליל מגו דכר ונוקבא ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפו
בגופא ורוחא · ובגין דאיהו כליל ברזא דא ובעובדא דא כמה דאתמר ע"ד כתיב
בראשית א [י]ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וכא אתמר · בליליא הא אמרת דהא
ברשיתא דליליא כל איגון זינין ורוחין בישין מתערי בעלמא · היך איהו יכיל למהוי
דאי הכי הא תנינן דמסטרא דצפון נפקי כל הני זינין בישין ואת אמרת (ס"א ואתמר)
דכד אתער רוח צפון בפלגות ליליא (דהא) כדין כל איגון רוחין בישין וסטרין בישין
אתכנשו מעלמא ועאלין גו נוקבא דתהומא רבא · אי הכי הא בסטרא דדרום דאיהו
ימינא אמאי משטטי איגון זינין בישין ברישא ליליא דקא שלטא רוח דרוס · אלא ודאי
אלמלא ההוא סטרא דדרום דקא מעכב ודחייא לההוא סטרא בישא הוה מטשטש
כולי עלמא ולא יכיל עלמא למסבל · אבל כד אתער ההוא סטרא אחרא לא אתער
אלא בסטר רוח מערב דקא שלטא ברישא ליליא ועלמא איהו כלא כנים · וע"ד קב"ה
אקדים אסוותא לעלמא בגוונא דא כמה דאתמר · זכאין איגון ישראל בהאי עלמא
ובעלמא דאתי דקב"ה אתרעי בהו מכל שאר עמין דעלמא · עאלו לביתא רבי אלעזר
ורבי אבא · כד אתפלג ליליא קמו למלעי באורייתא אמר רבי אבא השתא ודאי
איהו עידן רעותא לקב"ה והא זמנין סגיאין אתערנא האי דקב"ה בשעתא דאתפלג
ליליא עאל גו איגון צדיקייא בגנתא דעדן ואשתעשע בהו · זכאה איהו מאן דאשתדל
באורייתא בההיא זמנא · אמר רבי אלעזר הא דאשתעשע קב"ה גו צדיקיא בגנתא
דעדן היך אשתעשע · אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא קב"ה אתער ברחימו
דשמאלא לגבי כנסת ישראל דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא · וכנסת
ישראל לית לה דורונא למקרב לגבי מלכא או השיבו מעליא אלא באיגון רוחין
דצדיקייא דקב"ה חמי לון מתעטרן בכמה עובדין טבין ובכמה זכיין דעבדו בההוא
יומא וקב"ה ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דקב"ה ארח ריח ניחח דקא עבדי ישראל ·
כדין נהירו אתנהיר וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא וצדיקיא מתעטרן תמן
באיגון עדונין דעלמא דאתי · כד אתער בר נש בההיא שעתא למלעי באורייתא
נטיל חולקיה עמהון דצדיקיא די בגו גנתא · חד שמא גליפא דתלתין ותרין
ס"א אתער אתוון *אתעטר בהו תמן ואיהו גו רזין דצדיקייא · פתח רבי אלעזר ואמר
תהלים קיא [כ]הללויה אודה יי' בכל לבב וגו' הללויה הא אתמר ואתערו ביה חברייא והכי איהו
דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל איגון שירין ותושבחן דאמר דוד · בעשר
תהלים קנא [ל]זיני תושבחן דאיהו אמר בגין דאיהו כליל שמא *ושבחא בחד ואיהו כללא דשמא
קדישא עלאה · אודה יי' בכל לבב ובכל אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא
ביתא

ביתא איהו רזא דאתוון גליפן דנפקין בגלופי דתלתין ותרין שבילין · ואית אתוון עלאין
מרזא דעלמא עלאה ואית אתוון אחרנין דאינון אתוון *זעירין · והכא איהו רזא דאלפא ס׳ זהר ג א
ביתא דעלמא (ס״א עילאה יהיב לעלמא) תתאה . אודה יי׳ בכל לבב ביצרא טבא וביצרא
בישא דאיהו שרי בגויה דהא על כלא אית לאודאה ליה לקב״ה ביצרא טבא וביצרא
בישא · דהא מסטרא דיצרא טבא אתי טוב לבר נש ואית לברכא ליה לקב״ה הטוב
והמטיב · ובסטרא דיצרא בישא אתי קטרוגא לבר נש ואית לאודאה לקב״ה (ביצרא טבא
וביצרא בישא) בכל מה דאתי על בר נש מסטרא דא ומסטרא דא · בסוד ישרים ועדה ·
בסוד ישרים באינון (ס״א מלאכין עילאין קדישין) דרזא דקב״ה הינון ידעי דהא כל
רזין דקב״ה אינון ידעי ואינון רזא דיליה ועל דא בסוד ישרים · ועדה אלין אינון ישראל
כד מתכנשי בעשרה לאודאה ליה לקב״ה ובג״כ אית לאודאה ליה לקב״ה על טב ועל
ביש ולפרסמא קמי כלא · דאי תימא הא איהו ידע אמאי אצטריך לפרסמא · אלא בדא
אתייקר קב״ה בעלמא לפרסמא נסא ועל דא קב״ה כתיב ביה והתגדלתי והתקדשתי יחזקאל לח
וגו׳ · רבי יהודה פתח ואמר כל הנשמה תהלל יה · תנא כל נשמתין אתו מהאי גופא תהלים קנ
קדישא ואתערי בבני נשא · ומאן אתר · מההוא אתר דאקרי יד (ס״א י״ה) מאן אתר
דא · אמר רבי יהודה דכתיב מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית · תנא מהאי שם קד
חכמתא דמבועוי נפקין לתלתין ותרין שבילין אשתכלל כלא וכל מה דאית לעילא ותתא
והוא אתקרי רוחא קדישא דכל רוחין אשתכללו ביה · אמר ר׳ יצחק ביומא דהוה רבי
שמעון פרים מלה דא עינוי נבעין מיא והוה אמר כל גנזייא דמלכא עלאה אתמסרן
בחד מפתחא [א] ואתגלייא [ב] בקזפיטן דקורדיטי גליפן עלאין · אלא הכי תאנא מאן א גילוי האותי׳
יכיל לאשתמודעא ולאסתכלא מה דגניז בדא מבועא · דהא משה לא גלי דא ביומוי כד ב בסיבלות
הוה גלי רזא עמיקתא לישראל · ואף על גב דכלא הוה מתגלייא על ידוי · אלא בההיא האלויירים
שעתא דבעא קב״ה לסלקא ליה למתיבתא קדישא עלאה ולטמרא ליה מבני נשא חקיקות עליוני׳
דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום · היום ממש · דההוא יומא אשתלימו בצורות נעלמי׳ בסוד האצילות: דברים לא
יומוי לאתקרבא לאתר דא דכתיב הן קרבו ימיך קרבו ממש · דתניא אמר רבי שמעון שם
משה לא מית · ואי תימא והא כתיב וימת שם משה · כך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו שם לד
מיתה · מאי מיתה · מסטרא דילן אקרי הכי · דתניא אמר רבי שמעון וכן תנא
דמאן דאיהו בשלימותא דמהימנותא קדישא תלייא ביה · לא תליא ביה מיתה
ולא מית כמה דהוה ביעקב דמהימנותא שלימתא הוה ביה · דאמר ר׳ שמעון
לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל · בראשית לה
מאי ישראל שלימותא דכלא דכתיב ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ירמיה ל
ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים וגו׳ · א״ר יהודה
מהכא כי אתך אני דייקא זכאה חולקיה דמאריה אמר ליה כן · כי אתי אתה
לא כתיב · אלא כי אתך אני דמאריה אתי לאתחברא דיוריה עמיה · אר״ש שפיר
קאמר ר׳ אבא דאמר ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד · ושב יעקב שם
לאתקרי בשמא אחרא דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל · ד״א
ושב יעקב לאתר דאתנסיב מתמן · ושקט בעולם הזה ושאנן בעולם הבא ·
ואין מחריד ממלאך המות · דמשמע דכלא הוה ביה · ר׳ יצחק אמר חברייא
הא אוקמוה דכתיב ואת זרעך מארץ שבים · מה זרעו בחיים אף הוא בחיים :

והבריח התיכן בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה · רבי יהודה פתח
קהלת י °*אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו · וכתיב אי לך ארץ
שם שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו · (במאי אוקימנא הני קראי ·) ווי לעלמא דלא
משגחן בפולחנא דמאריהון דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטבא להו דהא קמייהו
פתגמי אורייתא ולא משגחן · דתנינן תלת מילין בעי בר נש למעבד לבריה מילה
יהושע ה ופדיון ולנסבא ליה אנתו וכלא עביד קוב"ה לישראל · מילה דכתיב °ושוב מול את
בראשית יז בני ישראל שנית · וכתיב °ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר · פדיון דכתיב °ויפדך
דברים טו (*יי' אלהיך) מיד פרעה מלך מצרים · לנסבא ליה אנתו דכתיב °זכר ונקבה ברא
ס"א מבית עבדים אותם וכתיב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו · תו אטיל להו כהאי
(שם ז) בראשית א נשרא דאטיל לבנוי על גדפוי דכתיב °ואשא אתכם על כנפי נשרים · אמר רבי יוסי
שמות יט כלא היה יאות אבל אורייתא דאהדר קמייהו דישראל ואוליף לון יתיר מכלא · תא חזי
משלי ח לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי כשבחא דאורייתא דכתיב בה °בי
מדרש הנעלם הוא מלכים ימלכו · *דהא תנינן כד סליק רב הונא להתם אשכח רבנן דהוו עסקי בהאי
ירמיה נא קרא דכתיב °ופקדתי על בל בבבל והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים ·
ורב הונא לא הוו משגיחין ביה דהא לא אשתמודען ליה בקדמיתא בגין דהוה זעיר ·
עאל לבי מדרשא ואשכח רבנן דהוו אמרי האי קרא אית לאסתכלא ביה אי טעותיה
דניאל ד ודחלתיה דנבוכד נצר הוה שמיה בל הא כתיב ביה °ועד אחרן על קדמי דניאל די
שמיה בלטשאצר כשם אלהי · ועוד מאי והוצאתי את בלעו מפיו. קם רב הונא ביני
קיימי דעמודי ואמר אילו הוינא באתרי דרישנא ליה להאי פסוקא · לא אשגחו ביה ·
קם תנייגות ואמר מלה דא · אתא רבי יודאי בר רב ואותביה קמיה · אמר ליה אימא
משלי א ברי אימא דמלי אורייתא כתיב בהו °בראש הומיות תקרא וגו' · פתח ואמר הכי
תנינן ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב הוה בר נש שלו בביתיה מטא זמניה מית בלא
מרעין · כיון דאתא יעקב בעא קמיה דקודשא ב"ה אמר ליה מרי דעלמא אי ניחא
קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין ולבתר יתכנש לעמיה ויפקד לביתיה
בראשית מח ויתוב מחובוי · אמר ליה שפיר · את הוא סימנא בעלמא · ת"ח מה כתיב ביה °ויהי
אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה · הלה כתיב מה דלא הוה לבר נש
מן קדמת דנא · בתר דשכיב לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית עד דאתא חזקיה
ישעיה לח מה כתיב ביה °בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו' · תא חזי מה כתיב ויסב חזקיהו
פניו אל הקיר ויתפלל אל יי' אמר ליה אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון
ויודון שמך וישתמודעון ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא וישתכחון בני עלמא זכאין
קדמך · אמר ליה קב"ה יאות הוא את תהא סימנא בעלמא וכך הוא מאי דלא הוה
מקדמת דנא · כדא הוא דכתיב (שם) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו ·
ותאנא ההוא יומא אתהדר שמשא עשר דרגין ותאנא מרודך בלאדן הוה אכיל כל יומי בד'
שעתי ונאים עד תשע שעתי וההוא יומא נאים עד ט' שעתי כד אתער חמא שמשא
דקאים בד' שעתי [א] אמר מאי האי בקטולא דקונטירא קונטרוי אנקטרתון אמה:

טס

[א] אמר לפריון מה זה הקצר סקנטור והכעס קונטרוי אנקטרהון ר"ל בקצר סקנטו: קצרתם אותי למה הנחתם אותי בעינס כל כך שמה לסכעיסני כוונתם

ליה למה · אמר דנהימנא יומא חד ותלתות יומא · א"ל לאו הכי אלא אלהא דחזקיהו
עבד יומא דין תרין ניסין · אסי לחזקיהו מבי מרעיה ואהדר שמשא לעדנא דא ·
אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא כדן מאלהי · אמרו אלהא דחזקיהו · קם וכתב כתבוי
שלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לאלהיה ושלם לירושלם קרתא קדישא · לבתר
אמליך וקם מכרסיה ופסע תלת פסיען וכתב אחרנין שלם לאלהא רבא דבירושלם
ושלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לירושלם קרתא קדישא · א"ל קב"ה אנת פסעת
בגין יקרי תלת פסיען חייך מינך יפקון תלת מלכין שליטין קסטירין רופינין דשליטין
בכל עלמא וקדמאה מנייהו נבוכד נצר הוה · ת"ח מאי א"ל דניאל אנת הוא ראשה דניאל ב
די דהבא · ובתרך תקום מלכו אחרי ארע מינך ומלכו תליתאה אחרי וגו' · מה כתיב
נבוכד נצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית · אמר שם ג
נבוכד נצר צלמא דחמינא הוה רישא די דהבא מעוי דכסף אנא אעביד כלא דדהבא
דלהוי [א] קופירא דדהבא ברישא · ותאנא ההוא יומא כנש כל אומיא ועממי' ולישנייא
למפלח להאי צלמא ונטל מאנא ממאני מקדש' דהוה גליף ביה שמא קדיש' ועייל
ליה בפומיה דההוא צלמא ובההיא שעתא הוה ממלל רברבן עד דאתא דניאל וקריב
גבי דההוא צלמא ואמר אנא שליחא דמארא עלאה גוזרני עלך למפק מהכא · אדכר
שמא קדיש' ונפק ההוא מאנא ונפל צלמא ואתבר הייני דכתיב והוצאתי את בלעו
מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים · קם ר' יהודה ונשקיה על רישיה אמר [ב] אי לא
דקריבנא בקוטפייא הכא לא אשתמודענא בך והוו דחלין קמיה מההוא יומא · תאנא
אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו · ר' יוסי אוקים להאי קרא במשה קהלת י
בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים ועבד לון בני חורין · ושריך בעת יאכלו דכתיב
ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא ליי' · אמר ר' שמעון בן יוחאי וכי לא אמינא שמות יב
דמלוי דשלמה מלכא דכלהו בגו לגו היכלא קדישא הוו · והאי דאמריתו כלא שפיר
הוה ולדרשא הוא דאתא אבל האי קרא לעילא בהיכלא קדישא הוא · תאנא אשריך
ארץ שמלכך בן חורים · מאי ארץ ארץ סתם · דתניא מ"ד השליך משמים ארץ איכה ב
תפארת ישראל · אלא האי ארץ היא רזא בגו כתרי מלכא קדיש' דכתיב בי' ביום בראשית ב
עשות יי' אלהים ארץ ושמים והאי ארץ כל מה דיניק ואתזן מההוא אתר דאקרי
שמים הוא ולא אתזנת ארעא דא אלא מבלימותא קדיש' דאקרי שמים ובשעתא
דבעא קב"ה לאחרבא ביתיה דלתתא וארעא קדיש' דלתת' אעבר להאי ארעא קדיש'
דלעילא בקדמיתא ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא ולבתר חריב
להאי דלתתא הה"ד השליך משמים ארץ בקדמיתא · ולבתר ולא זכר הדום רגליו ·
דתניא כך ארחוי דקב"ה כד בעי למידן עלמא בקדמיתא עביד דינא לעילא ולבתר
אתקיים לתתא דכתיב יפקוד יי' על צבא המרום במרום בקדמיתא ולבתר על ישעיה כד
מלכי האדמה על האדמה · א"ר שמעון אשריך ארץ שמלכך בן חורין דזן לך בשגיאות
כלא בלא דחילו דאחרא · ומההוא מלכא עלאה אתזן כלא · ושריך בעת יאכלו
כד"א כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל · אי לך ארץ שמלכך נער כד"א במדבר כג
ונתתי נערים שריהם דווי לארעא כד ינקא משמאלא · ושריך בבקר יאכלו בההוא ישעיה ג
קדרותא

[א] עטרה של זהב בראשו :
[ב] אם לא הייתי מקרבך בחבור' ודיבוק שבכאן לא היו מכירין אותך וכיון יראים מפניו מהיום ההוא ואילך לנסוג בו כבוד :

[א] קדרותא ועד לא נהיר ולא שלטא מה דשלטא · תנא אמר רבי שמעון ·
והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה דא הוא יעקב קדישא
שלימא כמה דאוקימנא דכתיב ויעקב איש תם יושב אהלים יושב אהל
לא כתיב אלא יושב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי · אוף הכא כתיב והבריח
התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי · דהיינו
מאי איש תם כתרגומו שלים · שלים מכלא שלים לתרין סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר
אפין · שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה ואשלים להאי ולהאי · אמר ר"ש המינא דהא
חכמתא כלל כלא · וחסד עלאה נפקא מחכמה · גבורה דהוא דינא תקיפא נפקא
מבינה · יעקב אשלים לתרין סטרין · ואבן כלל כלא ויעקב כלל אבהתא · תאנא
בשם חכמה בשבילוי וכניף ברוחא *לימא ואתכנפו מיא לאתר חד ואתפתחו חמשין
תרעין דבינה מאלין שבילין נפקי עשרה כתרין בקרניטי זהירין ואשתארו עשרין ותרין
שבילין · בשם ההוא רוחא באינון שבילין ואתפתחו חמשין תרעין דבינה ואתגליפו עשרין
ותרין בחמשין תרעין דיובלא ואתעטרו בשבעין ותרין אתוון דשמא קדישא אלין אתפתחו
לסטרוי ואתעטרו עשרין ותרין כתרין דרחמי דכלילן בעתיק יומין דנהיר לון כל חד
בסטרוי · אתעטרו חמשין גליפין במ"ב אתוון קדישין דשמא קדישא דבהון אתברי
שמיא וארעא · ואתגלפו בגלופיהון תמניא תרעין דאינון תמניא אתוון דרחמי דכתיב
(שמות לד) יי' יי' אל רחום וחנון דנפקא מעתיקא קדישא לזעירא ומתחברן באלין
כתרין קדישין חכמה ובינה עלאין דסלקין נפקא חסד עלאה מהאי סטרא ודינא
דגבורה מהאי סטרא · אתא זכותיה דיעקב ואשלים אתרווייהו ואחיד לון · דהא הוא
שלימותא עלאה · תאנא אמר ר"ש בג"כ ישראל אתקרי דתאנא יעקב תתאה · ישראל
עלאה · יעקב לאו שלימותא · ישראל שלימותא דכלא · וכן תאנא נאם דוד בן ישי
דוד לאו שלימותא דהא בתראה הוא · ישי יסוד עלאה הוא ושלימותא · והיינו דתנינן
לא גלו ישראל מארעא עד דכפרו בקב"ה ובמלכותא דבית דוד דכתיב אין לנו חלק בדוד
ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל: מאי איש לאהליו אתר דעכו"ם שריא בגווייהו
היינו לאלהיו · אמר רבי יהודה [ב] כד שריא חכמתא לגלפא גליפין בכלהו כתרין מלך
כתרא שארי מההוא דאתקרי בינה בבינה אתכליל כלא ובג"כ אתפתחו בה חמשין
תרעין ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו הה"ד כלם בחכמה עשית · תאנא כתיב מי
מדד בשעלו מים וגו' · בשעלו מים · מאן מים דא הוא בינה · רבי אלעזר מתני הכי
דא חסד · א"ל ר"ש [ג] כלא בחד מתקלא סלקא (ס"א מתתקן) ושמים בזרת תכן · מאן
שמים תפארת דכתיב תפארת ישראל · וכל בשליש עפר הארץ דא הוא גבורה · ושקל
בפלס הרים אלין אינון שאר כתרין דאקרון טורי אפרסמונא דכיא · וגבעות במאזנים
אלין שאר רתיכין תתאין מנייהו · ת"ח בשעלו מאי שעלו דא רוח חכמתא דהכי תנינן
[ד] שעלא דקיטרי בקיזפא שקיטן · ושמים בזרת תכן · מאן זרת · אלין אינון
(חמשין) תרעין דאתפתחו ואתפזרו לכל סטרין כד"א וזריתי פרש על פניכם וגו' ·
וכל בשליש · מאן שליש רחמי שלימותא דכלא · ושקל בפלס מאי פלס · אמר רבי
שמעון דכתיב מאזני צדק אבני צדק · תו אמר רבי שמעון הני מילי בשיעורא

דיוקנ

א פתרוה :
בראשית כה
ב כשהאציל החכמה להקיק חקיקת האצילות הנקראים כתרים מאיזה כתר ומדה התחיל
ס"א לימא
ג בכל שלש אל משקל אחד וכוונה אחת :
ד דרישא הביקוע והתפשטות מי'לה הקבר בהילו' בקיזפא שבוא זריקה בניצון שבוא מסוד לוח' שבחכמה בם בוא ביקוע ומלא קיזפא בוא מלבון קוטיפא דמשחא :
שמואל ב כג
שמואל ב כ
תהלים קד
ישעיה מ
מלאכי ב
ויקרא יט

דיוקר כלא אוקימנא · אמר רבי אלעזר ש"מ דיעקב מגו דינא קשיא נפיק דהא יצחק
דינא קשיא אחיד לחולקיה · אמר ליה ר' שמעון ודא הוא בלחודוי והא יצחק מגו
חסד נפיק והכי כלהו דינא מגו רחמי נפקא ורחמי מדינא · אברהם ירית אחסנא
דחסד נפק יצחק בדינא מגו חסד · יעקב נפק ברחמי מגו דינא קשיא · וכך הוא
לעילא דא מן דא וינקא דא מן דא עד דאשתמודע כלא דהוא חד ומחד תליין כלהו
וכלא אשתכח חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין · אמר רבי אלעזר אשתמודע דלית
שלימותא אלא כד אחיד דא *מן דא *ודא אחיד בתרווייהו לשכללא כלא כגון יעקב (נ"א בנא) ס"א ומד
והיינו דכתיב מבריח מן הקצה אל הקצה · תאנא כולי האי לא אתקרי אלא מסטרא
דילן ומסטרא דילן אשתמודע כלא *הוא לעילא כלא בחד מתקלא סלקא לא שני ס"א דהא בשלי
ולא ישתני כמה דכתיב אני יי' לא שניתי · אמר רבי יהודה כלהון בוצינין נהירין לעילא מלאכי ג
מחד ומחד תליין ובוציני אינהו חד כלא דהא לא בעו לאתפרשא ומאן דפריש לון
כאילו אתפרש מן חיי עלמא · אמר ר' יצחק כתיב ונתתי נערים שריהם ותעלולים ישעיה ג
ימשלו בם היינו דכתיב ועשית שנים כרובים זהב · כתיב יושב הכרובים · וכתיב שמות כה
וירכב על כרוב ויעף · יושב הכרובים כד שריא לאתיישבא בשלימותא כתיב יושב שמו"א ד
הכרובים · (ס"א כד אשתכח בשלימותא) וכד לא שריא ולא אתיישבא מלכא בכרסיה ש"ב כב
כתיב וירכב על כרוב חד דלא אתיישבא מלכא בכרסייה · יושב הכרובים תרי · אמר
ר' יוסי ווי לעלמא כד חד כרוב אהדר אנפיה מחבריה דהא כתיב ופניהם איש אל
אחיו כד הוי שלמא בעלמא · אמר ר' יצחק הא תנינן ערות אביך וערות אמך לא ויקרא יח
תגלה ווי למאן דגלי ערייתהון כגוונא דא כתיב ביעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ·
זכאה חולקהון דישראל דקב"ה משתבח בתשבחתייהו כגוונא דלעילא דכתיב ישראל ישעיה מט
אשר בך אתפאר · תאנא אמר ר' יצחק ביומי קדמאי הוה ב"נ אמר לחבריה אימא
לי מלה חדא דאורייתא וטול מנה כסף · השתא אמר ב"נ לחבריה טול מנה כסף א פי' הטו אזן לשמוע :
ואשתדל באורייתא ולית מאן דישגח ולית מאן [א] דירכין אודניה בר אינון זעירין יש ס
(נ"א זריעין) קדישי עליונין דקב"ה משתבח בהו דכתיב ועמך כלם צדיקים לעולם
ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר :

ווי העמודים וחשוקיהם כסף · רבי יצחק אמר ווי העמודים הא אמינא [ב] כל אינון
דמתאחדן מקטרי קיימין עלאין אקרון ווי העמודים וכל אינון דלתתא תליין
מאינון ווים מאן ווים שתא בגו שתא ומתאחדן ומתחשקן מחוטא דשדרה דקאים
עלייהו · ובספרא דצניעותא תאנא ווים לעילא ווים לתתא וכלהו במתקלא חד סלקין
מאן צניעותא דספרא אמר רבי שמעון חמשה פרקין אינון דכלילן בהיכל רב ומליין
כל ארעא · אמר ר' יהודה אי כליל הני מכלהו עדיפי · אמר ר' שמעון הכי הוא
למאן דעאל ונפק ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי · מתלא לבר נש דהוה דיוריה
[ג] ביני טורין ולא ידע בדיורי מתא · זרע חטין ואכיל חטי בגופייהו · יומא חד
עאל למתא אקריבו ליה נהמא טבא · אמר ההוא בר נש דנא למה · אמרו
נהמא הוא למיכל · אכל וטעם *לחדא לחכיה · אמר וממה אתעביד דא · (נ"א ועדב)
אמרו מחטין · לבתר אקריבו ליה גריצין דלישין במשחא · טעם מנייהו
אמר ואלין ממה אתעבידו · אמרו מחטין · לבתר אקריבו ליה [ד] טריקי
מלכין דלישין בדובשא ומשחא · אמר ואלין ממה אתעבידו · אמרו מחטין ·
אמר ודאי אנא מארי דכל אלין דאנא אכיל עקרא דכל אלין דאיהו חטה · ובגין

ב ר"ל אותן כנאה' מקשר עמודים עליונים כאמור נקראים ווי"ן כי הם בסוד אות ו' שהם יוד"ד כנודע :
ג בין הסלעים
ד מאכלי מל' שמערבים יחד דבש ושמן והוא כמו שאמרו בסב' ולטרקינו בכדי הדדי פי' עירגוז :

ההוא

כהוא דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה · כך מאן דנקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין דנפקין מההוא כללא :

ספרא דצניעתא

פרקא קדמאה · תאנא א ספרא דצניעותא ספרא ב דשקיל (ס"א במתקלא) (תנא) דעד לא הוה מתקלא לא הוה משגיחין אפין באפין ג ומלכי קדמאין מיתו וזיוניהון לא אשתכחו וארעא אתבטלת עד דרישא דכסופא דכל כסופין לבושי דיקר אתקין ואחסין · האי מתקלא תלי באתר דלא הוה · אתקלו ביה איגון דלא אשתכחו · מתקלא קאים בגופיה · לא אתאחד · ולא אתחזי · ביה סליקו · וביה סלקין דלא הוו והוו ויהויין · סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן (א) * ד בחד גולגלתא (ב) מלייא *טלא דבדולחא (ג) *קרומא דאוירא אזדכך וסתים (ד) איגון ה עמר נקי תליין בשקולא (ה) ו רעוא *דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (ו) אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא · אשגחותא דתתא באשגחותא דנהירו דעלאה (דניה) (ז) תרין ז נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא · בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שיתא · בראשית (ברא שית) עלייהו כולהו לתתא ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו דיקירותא והארץ תניינא להו בחושבן והא אתמר · ומההיא דאתלטייא נפקא דכתיב מן האדמה אשר אררה יי' · היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים · תליסר תליין בתליסר יקירו דיקירותא · שיתא אלפי שנין תליין בשיתא קדמאי · שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודוי · ואתחריב כלא בתריסר שעתי דכתיב היתה תהו ובהו וגו' · תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשן בקדמיתא וקמו (ס"י קמו) כל איגון שיתא · בגין דכתיב ברא ולבתר כתיב היתה דהא הות ודאי · ולבסוף תהו ובהו וחשך (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא · ח גלופי דגליפין כהיזו דהוויא אריך ומתפשט לכאן ולכאן · זנבא ברישא · רישא (אחורא) אחיד אכתפין אעבר וזעים · נטיר וגניז · חד ט לאלף יומין זעירין אתגלייא (נ"א אתמלייא) קולטרא בקטרוי סנפירא בעדבוי אתבר רישי' במיך דימא רבא דכתיב (תהלים עד) שברת ראשי תנינים על המים · תרין הוו · חד אתהדרו (לד ב) תנינם כתיב חסר · ראשי כד"א (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע · ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור היינו דכתיב (תהלים לג) כי הוא אמר ויהי הוא בלחודוי · לבתר אתהדרו חד יהו"י יה"ו ו"י ו* בתרהה שכינתא לתתא · כמה דה' שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו · והחיות רצוא ושוב דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב · (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב האי במתקליה סלקא · קדמאה בלחודוי · וכלא לחד אתהדר אתתא ומודעתא כלילן דא בדא ביו"ד ה"א' כתרין רחימין דמתחבקן · שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא · לישן ממלל רברבן · לישן דא סתים בין יו"ד וה"א דכתיב (שם מד) זה יאמר ליי' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו ליי' ובשם ישראל יכנה (יכנה) ממש · זה יאמר ליי' אני אתתא וכלא אתמר ביד"ו · כלא כלילן בלישן סתים לאימא · דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה · אבא יתיב ברישא · אימא באמצעיתא ומתכסייא מכאן ומכאן ווי למאן דגלי עריתהון · ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים שליט דכר בנוקבא (ס"י שלימו דכר ונוקבא) דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם נהיר יו"ד בתרין ונהיר ומעבר לנוקבא · אתאחיד יו"ד בלחודוי (ובגאו' קן) סליק בדרגוי לעילא לעילא · אתאבדא נוקבא · ואתנהירת אימא ומתפתחא

*(נ"א יהו"י י")

בתרעוי

דרך אמת
זבראה מקום

א ספר הגנוז ומוצנע :
ב הנשקל במשקל ע' בפי' הא"רי זלה"ה
ג עיין בפ' נשא קמב ע"א :
ד הוא שפע בעליון ועיין פ' נשא קכח ע"ב
ה צמר :
אד"ר קכח ב עה"ז רפז רפח א
שם שם ה"ר קכט
אה"ז שם
ו רצון של כל הרצונו' מתגלה פי' בתפלו' התחתונים שנעה"ז
ז נקבי החוטם
בפל ידם יושב אזה החיים במול' וכו כוד בגינקני הכי"ן שבבם ידו"ד שיה מפרשים שהכין ד. רו פ' בני הצורות של פרדשקא שהוא ב?יד ממונה גדול וחשוב ונמז על התפארת
ח פשוטות בכת"ר ולו בני הצורו' הנזכרי' בפי' ה?' :
ט חקיק' של כל החקיקו' שחקק והש"י נהגלה משם מראה ודמיון של נ"ש הרין שמספט לכאן ולכאן בראורו כהיזו דהויה וגו' :
י אחד לאלף יומין זעירין מהגלה קליפה רחה והיינו הטיפה בקברי סנפירין בהגל

מילא וחטיפה זו היא הגבורות בח הנה"ש הנזכר והיא מלבון רז"ל במסכת שבת קולט אדם מן המוהלה שפ' מיטף בידו ותוהם כ"ש · וענין חטיפה זו נרמז בשבת מעפטים ע"ש : י כבני אוסכים שמתחבקין זה עם זה :

בהרעוי · ואתא מפתחא דכליל בשית ומכסיא פתחא ואהיד לתתא להאי ולהאי ווי
למאן דגלי פתחהא : **פרקא** תניינא · דיקנא *מהימנותא (דיקנא) לא אדכר בגין
דהיא יקירותא דכלא · מאדנין נפקת [א] בסחרנהא דבשיטא סליק ונחית
חוטא חוורא בתליסר מהפרש ביקירא · דביקירותא הכיא כתיב [י]לא עבר בה איש
ולא ישב אדם שם · אדם *לבר הוא · אדם לא כליל הכא · כ"ש איש · בתליסר
נביעין מבועין מתפרשן · ארבע בלחודוי אשתמרו · תשעה אשקיין לגופא (נ"א לגנתא)
(תיקונא קדמאה) מקמי פתחא דאדנין שארי יקירו לאתתקן · (תניינא) נחית בשפירי
פרישא דשפוון · מהאי רישא להאי רישא קאים · (תליתאה) ארחא דנפיק תחות תרין
נוקבין דפרדשקא לאעברא חובה דכתיב (משלי יט) ותפארתו עבור על פשע ·
(רביעאה) תחות שפוון אסחר שערא לרישא אחרא · (חמישאה) ארחא אחרא נפיק
תחותוי · (שתיתאה) חפי תקרובתא דבוסמא לרישא דלעילא · (שביעאה) תרין
תפוחין אתחזן לאנהרא בוצינין · (תמינאה) מזלא דכלא תלייא עד לבא ביה תליין
עלאין ותתאין · (תשיעאה) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא · (עשיראה) חפיין
עירין על גרונא · (חד סר) דיקירו רברבין · מתשערין בשיעורא שלים · (תריסר
וכד) שפוון אתפנון מכל סטרין זכאה למאן דנשיק מאינון נשיקין · (תליסר) בההיא
מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא · כלא בהאי מזלא שכיח וסתים ·
בזמנא דמטא תשרי ירחא שביעאה משתכחי (ילתי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא
עלאה ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי · בההוא זמנא [ט]דרשו יי' בהמצאו
כתיב · [ט]ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו' היינו דכתיב
[ט]ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב (בהאי זמנא) · [ט]אדני יהו"ה אתה
החלות להראות את עבדך את גדלך · יהו"ה שלים בסטרוי · והכא ברחישותא דא
דארעא לא שלים יה"י לא כתיב קרינן יו"ד עלאה יו"ד תתאה · ויצר י' עלאה י'
תתאה (יהי) י' עלאה י' תתאה · ה' בגווייהו כללא דשלימו שלים ולא לכל סטר ·
אתעקר מהאי אתר שמא דא ואשתיל באחרא · כתיב ויטע יי' אלהים ה' בין יו"ד
ליו"ד דיה"י · נשבא דפרדשקא דעתיקא לזעירא דאנפין · בלא רוחא לא אתקיים ·
בה"א אשתכלל · ה"א עלאה ה"א תתאה דכתיב (ירמיה א) אהה אדני אלהים ·
[ג] בקיטפוי דקטפין (נ"א) ברוחא דמתקלין יה"ו · י' עלאה דאתעטר בקטרא
(ס"א בעטרא) דעתיקא היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים · ה"א עלאה דאתעטר
ברוחא דנוקבין דפרדשקא דנפיק לאחייא · ו' עלאה [ד] בוצינא דקרדינותא דאתעטר
בסטרוי (ס"א בעטרוי) מתפשטן אתוון לבתר ואתכללו בזעירא דאפין · כמה דשריא
בגולגלתא אשתכחו מתפשטן בכל גופא לשכללא כלא · בעמר נקא · כד תלי תליין
אלין אתוון · כד אתגלי לזעירא מתיישבן ביה אלין אתוון ואתקרי בהון · יו"ד
דעתיקא סתים בעטרוי בגין שמא לא אשתכח · ה"א אתפתח באחרא ואינקיב
בתרין נוקבין ואשתכח בתקונין · ו"ו אתפשח באחרא דכתיב (שיר ז) הולך לדודי
למישרים בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא · ו' לעילא ו' לתתא · ה' לעילא
ה' לתתא · י' לעילא ובה לא אשתתף אחרא ולא סליק בהדה בר רמיזא דרמיז
כד אתגליין תרין (באורייתא) ומתחברן בחד דרגא חד רגשא בגין לאתפרשא ·
ו"ד כלילן ביו"ד · ווי כד אסתלק האי · ואתגליין [ה] אינון בוסמין דטיפשא ·
שריקין לא עברי (ס"א עבד) לא מתעכבי בדוכתא · והחיות רצוא ושוב ברח לך אל
מקומך · אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך · ותולא הארץ

דשא

דרך אמת ומראה מקום

א"ר מן דף קלא עד קלם

ירמיה ב

ויקרא מח א

א סביב ולר הפנים :

ב פירשתי לעיל בסמוך :

ג בהתדבקות כדינוק כל ציור השקלות נתייסד הכל והוא מלשון מקטף מי"א במ' נדה שפי' דיבוק וכנס לצור השקלות שם

כ' הכי"ן ונכנס יהו"ד ועיקר השקל כלם היא י' משם יהו"ד ועיין ר"פ כי תשא :

ישעיה נה

בראשית א

ויקרא כז

דברים ג

ד פרשתי לעיל נו ע"א :

ה אותן הלשי הציור המנטיירין לפעול דין בעולם ולא שריקין לא עברי אפילו הפחותים שבבעלי דינים הנרמזים באדמימו' כלם אין לפג הן הפקש אלא פועלים פעולת תוקף הדין הרחמן יצילנו ומלת בריקין פי' רקים ופוחזים כי כן תרגומו של אנשים רקים גוכרין שריקין :

דשא · אימתי כד שמא אתנטע · וכדין אורחא נפיק · וגלגלא אזדמן · (תיקונא
קדמאה דרישא) חד גולגלתא אתפשט בסטרוי · טלא מלי עלה דתרי גווני · (תניינא)
ס"א כעורבא — תלת אלין דאתוון רשימין אתגליין ביה · (תליתאה) אוכמין *כעורבא תליין על נוקבין
א והכות — עמיקין דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא ככא חד ארחא לעילא דקיק · (רביעאה)
בונאים — מצחא דלא נהיר קטטותא דעלמא · בר כד רעוא אשגח ביה · (חמישאה) עיינין
והמאירים נ"י רא"ל : ישעיה לג — דתלת גווני [א] למרתת קמייהו אתסחן בחלבא דנהיר · כתיב עיניך תראינה ירושלם
שם ל — נוה שאנן וכתיב צדק ילין בה · נוה שאנן עתיקא דסתים עינך כתיב · (שתיתאה)
חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודעא · תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי · (שביעאה)
שם מג — דרגא עקימא למשמע טב ובישא · כתיב אני יי' הוא שמי · וכתיב אני אמית
דברים לב ישעיה מו — ואחיה · וכתיב ואני אשא ואני אסבול · *הוא עשנו ולו אנחנו · והוא באחד
ק"ל ג תהלים ק — ומי ישיבנו · הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח · הוא מאן דלא אזדמן לעינא · הוא
איוב כג — מאן דלא אקרי בשמא · (ס"א ה"י) א' כליל (הוא) ו' ו' כליל א' ולא כליל ה"ו (ס"א ה"י)
א' אזיל לאלף · אל"ף אזיל ליו"ד · יו"ד אזיל ליו"ד · דסתים מכל סתימין דלא מתחברן
ביה ו"ד · ווי כד לא נהיר י' בו"ד · כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא עריתא דכלא
ויקרא יח — אשתכח ע"ד כתיב ערות אביך לא תגלה · וכד אסתליק יו"ד מן ה"א ע"ד כתיב
משלי ב — וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה · אמך היא ודאי כי אם לבינה
תקרא וגו' :

פרקא תליתאה תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא · כל מה
דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח (והוא) והא (ס"א דיקנא)
גניזה קרא · תיקונא קדמאה דדיקנא נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא
דפומא · (תניינא) מרישא האי עד רישא אחרא אשתכח · (תליתאה) מתחות חרין
נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזייא · (רביעאה) עלאין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי
גיסא · (חמישאה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא · (שתיתאה) בחד חוטא תליין
אוכמין תקיפין עד חדוי · (שביעאה) שפוון סומקין כוורדא אתפנון · (תמינאה) זעירין
נחתין בגרונא ומחפיין קדלא · (תשיעאה) רברבין וזעירין כגידין (ס"א נגדין וס"א נחתין)
תהלים קיח — בשקולא · באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח · כתיב מן המצר קראתי יה ·
תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחרא ולאגנא עלוי · והוצא הארץ דשא עשב
נבה קלב ג — מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו · *תשעה אלין אתעקרו משמא
שלים ואשתילו לבתר בשמא שלים דכתיב ויטע יי' אלהים · תקונין דדיקנא בתליסר
אשתכחן היכי דהיא עלאה · תתאה בתשעה אתחזון · כ"ב אתוון אתגליפו בגווניהון ·
(ס"א בגיניהון) · על האי (ס"א על האי מאן דחזי בחלמיה דיקנא) חלמא דאחיד
נ"א לין דלוצים יד פ ליה ינדע — דיקנא דב"נ עלאה בידיה *שלים במאריה · שנאין תחותוי יכנעון · כ"ש דיקנא
דז"ב במאריה — עלאה דנהירא *בתתאה דעלאה רב חסד אקרי בזעירא חס"ד סתם כד אצטריך
ב"א לאתאה — נהירו אנהר ואקרי רב חסד · (ס"א בידיה הא מתרחין דהא בשלם עם מאריה
ובנאוי יכנעון תחותוי ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כ"ש אם זכה להודעא מה היא
ב"א חסד — דיקנא עלאה דהוא נהיר לתתא אריה עלאה רב *בחסד אקרי בזעירא חסד סתם) · כתיב

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה
נ"א ת"י י"ה — כלומר *יה אתפשט נהירו דדא בדא
כלא אתרחשון בזמנא חדא מים טבאן
מים בישן · בגין דאמר ישרצו אתכללו דא
בדא · חיה עלאה · חיה תתאה · חיה

ד"א ישרצו המים תרגום ירחשון ·
כלומר כד מרחשין בשפוותיה
פתגמי צלותא בזכותא ובנקיות דעתא
ובמיא הוה רחים נפשא חיתא · וכד
בעי בר נש לסדרא צלותיה למאריה

טנא · חיה בישא · ויאמר אלדים נעשה
אדם · האדם לא כתיב אלא אדם סתם
לאפקי' אדם דלעילא דאתעביד בשמא
שלי' · כד אשתלים דא · אשתלים דא ·
אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא · ידו"ד
סטרא דדכר · אלדים סטרא דנוקבא ·
אתפשט דכורא ואתתקן בתקונוי כאמא
בפומיה דאמה · מלכין דאתבטלו הכא
אתקיימו דינין *דדכורא תקיפין ברישא
בסופא נייחין · דנוקבא באיפכא · וי"ה
[א] קוטרין דקיטורא בעטפוי שקיעין · י'
זעירא בגוונא אשתכח · אי אתבסמו דינין
בעא עתיקא · אתא חויא על נוקבא וקינא
דזוהמא אתתקן בגווה למעבד מדורא
בישא · דכתיב ותהר ותלד את קין קינא
דמדורא דרוחין בישין [ב] ועלעולין וקטפורין
אתקין ביה · בהאי אדם בתרין בכלל ופרט
אתכללו בפרט וכלל שוקין ודרועין ימינא
ושמאלא · דא אתפלג בסטרוי · אתתקן
דכר ונוקבא יה"ו · י' דכר ה' נוקבא · ו'
כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם
ויקרא את שמם אדם · דיוקנא ופרצופא
דאדם יתיב על כרסיא וכתיב °ועל דמות
הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה :

פרקא רביעאה. עתיק' טמיר וסתים ·
זעירא דאנפין אתגלייא ולא
אתגלייא · דאתגלייא באתוון כתיב ·
דאתכסייא סתים באתוון · דלא מתיישבן
באתרוי · בגין דאיהו לא אתיישבו ביה
עלאין ותתאין · ויאמר אלדים תוצא הארץ
נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו' היינו
דכתיב °אדם ובהמה תושיע יי' · חד
בכללא דאדרא משתכחא · בהמה בכללא
דאדם · °אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'
מן הבהמה משום דאתכליל בכללא
דאדם · כד נחת אדם דלתתא
בדיוקנא

ושפוותיה מרחשן בהאי גוונא מתתא לעילא
לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיקו
דבירא · נגיד ונפיק · לבתר יגגיד לאמשכא
מלעילא לתתא מהוא שקיא דנהגא לכל
דרג' ודרג' עד דרג' בתראה לאמשכא כדב'
לכלא מעילא לתתא · לבתר בעי לקשרא
קשרא בכלא קשרא דכוה דמהימנותא
ויעבדון כל משאלוהי · בין שאלתא דגבורא
בין שאלתא דיחידא · ושאלתא דאית גבר
גם לשאלא ממאריה הן מסודרות בט'
גווני אית בשאלא ביתא ואית בהדכר
מכילוהי דקב"ה רחום וחנון וגו' · אית
בשמהן יקירן דקב"ה כגון אהיה יה יהו
אל אלדים יי' צבאות שדי אדני · אית בע"ם
כגון מ' י' ה' כ' ת' ג' ה' ב' מ' כ' · אית
בהדכר לדיקייא כגון האבות והנביאים
והמלכים · אית בשירי ובתושבחתי דאית
בהון קבלה אמיתית · ועילא מנהון מאן
דידע לתקן תקונין למאריה כדקא יאות ·
ואית בידיעה סלקא מתתא לעילא ואית
מאן דידע להמשיך שפעא מעילא לתתא
ובכל ט' גווני אלין צריכא כונה גדולה ואי
לא עליה קרא דכתיב °ובוזי יקלו ·
ובכוונת אמן דהוא כ"ל תרין שמהן
יהו"ה אדנ"י והא' גניז טוביה וברכותי
באוצר הנקרא היכל והוא רמוז בפי' °בהיכל
קדשו הס מפניו ולדא רמזו רז"ל כל טוב
האדם בביתו שנאמר °בכל ביתי נאמן
הוא ומתרגמינן בכל דעמי · ואי מכוון
בכל חד וחד מט' גווני כדקא יאות
דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה
לשמא קדישא ועל דא כתיב כי מכבדי
אכבד ובוזי יקלו · אכבד בעלמא דין
לקיים ולמעבד כל צרכוי ויחזון כל עממי
ארעא ארי שמא דה' אתקרי עליה
וידחלון מניה · ובעלמא דאתי יזכי למיקם
במה ילת חסידים אף על פי דלא קרי כל
גורפיה כיון דזכה לאשגחא ידיעה מאריה ואיכוון ביה כדקא יאות · מאי ובוזי יקלו
דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא
לאתר

קמג ב

א קינטר הקטג' בחיקו שקועים ר"ל כי אות ה' רומז על סוד הנקב' מושפעת ואות י' סוד הרחמי' בחיקה שקוע דהיינו י' בתוך ה"ה לרמז אף בתחילתה דין פ"מ סופה רחמים ומלת בעטפוי פי' בחיקו כי כן תרגום בחיקך בעטפך :
ב סיפה וסער'

יחזקאל א
שמואל א ב
חבקוק ב וכו'
במדבר יב
תהלים לו
ויקרא א

בדיוקנא עלאה אשתכחו תרין *רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם דימינא נשמתא קדישא דשמאלא נפש חיה · חב אדם אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא כד מתדבקין דא בדא אתיילדן כהאי חיה דאולידת (רוחין) סגיאין בקטרא חדא · כ"ב אתוון סתימן · כ"ב אתוון אתגליין י' סתים י' גלייא · סתים וגלייא לאתר דאצטריך ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתברי וכ"ש מאן דלא אתכוון באמן · ועל דא כל מאן דמרחיש בשפוותיה בנקיותא דלבא כמיה דמנקי מאי כתיב בהדיה ויאמר אלהים נעשה אדם כלומר בשביל אדם דידע לאחדא צלם ודמות כדקא יאות וירדו בדגת הים :

א במתקלא דטפסין אתקלו · י' נפקין מניה דכר ונוקבא ו"ד · בהאי אתר ו' דכר ד' נוקבא · בגין דא ד"ו תרין · ד"ו דכר ונוקבא · ד"ו ב תרין קפלין תרין · י' בלחודוי דכר · ה' נוקבא · ה' ד' הות בקדמיתא (קף ג) ומדאתעברת ביה בגוה (אולידת) אפיקת ו' (הרי כי בה' אית ד"ו ובי' אית ה"ה הרי יה"ו) אתחזי יו"ד בהזויה כללא דיה"ו · מדאפיקת יו"ד דהוא דכר ונוקבא אתייסבת לבתר ומכסייא גרמא · (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם היינו דכתיב (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש לאמר · מאי בנות האדם דכתיב (מלכים א ג) אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך · בגיניהון כתיב כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו וגו' · אז תבאנה ולא בקדמיתא · ג בקיסטרא דקיטורי דפיגאן · ד תרין מתחבקן הוו לעילא לתתא נחתו ירתו עפרא · אבדו חולקא טבא דהוה בהו · עטרא דבומלא (ס"א דחמלא) ואתעטר בקוסטא דענבא · (שמות יד) ויאמר יי' אל משה מה תצעק אלי · אלי דייקא · דבר אל בני ישראל ויסעו · ויסעו דייקא · במזלא הוה תלי דבעא לאוקיר דיקניה (שם טו) והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן · כי אני יי' רפאך להאי דוקא :

פרקא שמשהא · (ישעיה א) הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים וגו' · שבעה דרגין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אפיק ד' ה"ה הו"י ה"ה אפיק ו"ו ד"ו לבר אסתיר אדם דכר ונוקבא דאינון ד"ו דכתיב בנים משחיתים · בראשית ברא · בראשית מאמר · ברא חצי מאמר · אב ובן · סתים וגליא · עדן עלאה דסתים וגניז עדן תתאה נפיק למטלטלי (ס"א למטלני) ואתגלייא יהוה יה אלהים : את · אדני אהיה ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו · השמים ואת · דכתיב (ד"ה א כט) והתפארת והנצח אינון כחדא אשתתפו · הארץ דכתיב (תהלים ח) מה אדיר שמך בכל הארץ (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו · יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים · עתיקא לזעירא אתפרש ואתדבק לא אתפרש ממש פומא ממלל רברבן ה אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין בחמשה זינין מים וכתיב (במדבר יט) ונתן עליו מים חיים · (ירמיה י) הוא האלהים חיים ומלך עולם · (תהלים קטז) אתהלך לפני יי' בארצות החיים · (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה וגו' ועץ החיים בתוך הגן י"ה יו"ד ה"א אהי"י בין מים למים . מים שלימין ומים דלא שלימין רחמין שלימין דלא שלימין :

ויאמר יי' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר · ויאמר יי' כד אתייסבת בזעירא מכאן *(נומר) דבר בשם אמרו · דעתיקא סתים קאמר · לא ידון רוחי באדם דלעילא · משום דבהוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא משיך לתתאי · ובג"כ כתיב (ימי עולם) והיו ימיו מאה ועשרים שנה · יו"ד שלים ולא שלים · י' בלחודוי מאה : תרין אתוון תרין זמנין · מאה ועשרים שנה · י' בלחודוי כד אתגליא

הוריע מה ג

א במשקולות הלשונות שמכריע בין המאזנים שם נשקלו והיינו בסוד אות ו מפס יוו"ד והוא שמכריע :

ב שני גילויים מהעלם אל הגילוי שנרמזי' באותיות ו"ד ממלת יו"ד והיינו ד"ו פרצופים כנודע זה לפי גרסת קלעין ולגירסת קפלין ר"ל שני עמודים חזקים מלשון רז"ל בפ' הספינה אלף קפל וגו' :

ג הוא מלשון ממ"לה ור"ל ממתבלת הקטר לה"גבר אזי דפיגאן ר"ל נעקם ושוטם כי עת וזמן לשיוע אל הרב' ור"ל הקבלה :

ד בני הורקים והם עז"א ועזא"ל שנפלו מקדושתן כמ"ש הנפלים היו בארץ וגו' והם היה עטרה של חמלה ונפלו למט' ונתעטרו במדה של ענבים שהם תוקף הדין :

(נ"א דכד אמר בשם אמרו)

ה עסק בפ' הספינה ולא את. האנתיקן וכאן ר"ל שנתעסק לסתעטר במדרגות התחתוניות בשם כתרין תתאין וביארתיו לעיל בסמוך :

אתגלייא בזעירא אתמשך בעשר אלפין שנין מכאן כתיב ותשת עלי כפכה · הנפילים היו בארץ · היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . מאתר דאתפרש גנתא אקרי הנפילים דכתיב ומשם יפרד . היו בארץ בימים ההם · ולא לבתר זמנא · עד דאתא יהושע ובני האלהים אסתמרו עד דאתא שלמה ובנות האדם אתכללא הה"ד ותענוגות תענוגות קארי (תענוגים לא קארי) · בני האדם *דאתרמיזו מהאי רוחין אחרנין דלא אתכללו בחכמה עלאה דכתיב ויי' נתן חכמה לשלמה· וכתיב ויחכם מכל האדם משום דהני לא אתכללו באדם · ויי' נתן חכמה ה' עלאה · ויחכם דמינה אתחכם לתתא · המה הגבורים אשר מעולם · עולם דלעילא · אנשי השם · דאתנהגן בשמא · מאי שמא שמא קדישא דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא ולא אתנהגן אלא בשמא . אנשי השם סתם ולא אנשי ידו"ד לאו מסתים כתימא אלא גריעות' ולא גריעותא· אנשי השם סתם מכללא דאדם נפקו · כתיב אדם ביקר בל ילין · אדם ביקר ביקרו דמלכא · בל ילין בלא רוחא · תליסר מלכי קרבא בשבעה שבעה מלכין בארעא אתחזיאו נלחי קרבא · תשעה דסלקין בדרגין דרהטין ברעותהון ולית דימחי בידיהון · חמשה מלכין קיימין בבהילו · לקמי ארבע לא יכלין למיקם · ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע בהון תליין כענבין באתכלא גרירין בהו שבעה [א] רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו · אילנא דמבשם יתיב בגו · בענפוי אחידן ומקננן צפרין · תחותוי תטלל חיותא דשליטא בההוא אילנא [ב] בתרי כבישין למהך בשבעה סמכין סחרניה בארבע היוון מתגלגלין בארבע סטרין חויא דרהיט בש"ע דלוגין דליג על קורין מקפץ על גבעתא דכתיב (שיר ב) מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות · זנביה בפומיה בשנוי נקיב בתרין גיסין · כד נטיל [ג] גיסטרא אתעביד לתלת רוחין · כתיב ויתהלך חנוך את האלהים · וכתיב חנוך לנער על פי דרכו . לנער הידוע · את האלהים ולא את יי' ואיננו . בשם זה · כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו · תלת בתי דינין· ארבע אינון · ארבע בתי דינין דלעילא ארבע לתתא דכתיב לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה דינא קשיא דינא דלא קשי· דינא בשקולא· דינא דלא בשקולי· דינא רפיא · (דינא) דאפי' לא האי ולא האי · ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה · החל האדם לרב · היינו דכתיב בשגם וגו' האדם דלעילא · וכתיב על פני האדמה ומשה לא ידע כי קרן עור פניו היינו דכתיב כתנות עור · קרן דכתיב ויקח שמואל את קרן השמן · לית משיחא אלא בקרן ובשמך תרום קרננו שם אצמיח קרן לדוד · היינו עשיראה דמלכא · ואתיא מן יובלא דהיא אימא דכתיב והיה במשוך [ד] בקרן היובל · קרן ביובלא אתעטר עשיראה באימא · קרן דנטיל קרן וריוח לאתבא רוחיה ליה · והאי קרן דיובלא הוא · ויובל ה' · וה' נשיבא דרוחא לכלא · וכלא תייבין לאתרייהו דכתיב אהה יי' אלהים כד אתחזי ה' לה' יי' אלהים אתקרי שם מלא · וכתיב ונשגב יי' לבדו ביום ההוא (ס"א כד אתחזר ה' לה' ואסתלק י' פורענותא אתי לעלמא ואם לא בשביל אד' ידו"ד לא אתקיים עלמא וכ"א אתחרב ועל דא כתיב ונשגב וגו') ע"כ סתים ואתעטר צניעותא דמלכא דהיינו ספרא דצניעותא זכאה *למאן דעאל ונפק וידע שבילוי וארחוי :

פרשת

תהלים קלט · בראשית ו · [א] ירצה ועיין בפ' לך לך קעט ע"א : · קהלת ב · נ"א דאתרמיזו · מלכים א ה · שם · תהלים מט · [ב] בי"ב נתיבות אלכסונים בכן תרגום במסילה נעלה בכביש' : · [ג] חלוק לשנים ר"ל גיסי תרי שני צדדים ובסיו' המבריע ביניה' אתעביד לתלת רוחין : · [ד] לך לך נז ע"א · משלי כב · ויקרא יט · שמות לד · בראשית ג · שמואל א טז · תהלים פט · שם קלב · יהושע ו · ירמיה א · ישעיה ב · נ"א למאן דנפ וידע

פרשת ואתה תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל וגו' ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' אמר
רבי חייא מאי שנא הכא ובכל אתר דכתיב ואתה הקרב אליך · ואתה
שמות ל תדבר אל כל חכמי לב · ואתה תצוה את בני ישראל ואתה קח לך בשמים ראש
מר דרור · אלא כלא ברזא עלאה איהו לאכללא שכינתא בהדיה. אמר רבי יצחק
קלה ב נחמיה ט נהורא עלאה ונהורא תתאה כליל כחדא אקרי *ואתה · כמה דאת אמר ואתה מחיה
את כלם · ועל דא לא כתיב והקרבת את אהרן אחיך · וצוית את בני ישראל ודברת אל
כל חכמי לב · בגין דהוה זמנא שריא שמשא בסיהרא ואשתתף כלא כחדא לשריא
שמות ט על אומנותא דעובדא · אמר רבי אלעזר מהכא אשר נתן יי' חכמה ותבונה בהמה ·
רבי שמעון אמר מהכא ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה · אשר
מלאתים מבעי ליה · אלא אשר מלאתיו לההוא לבא · מלאתיו רוח חכמה כד"א
ישעיה יא ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה וגו' ועל דא אצטריך אשר מלאתיו רוח חכמה דשריא
שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא ועל דא אתרשים כלא בכל אתר · אמר רבי אלעזר
אי הכי הני ואתה ואתה היאך מתיישבן בקראי · אמר ליה כלהו מתיישבן ניהו · ואתה
הקרב אליך ליחדא בהדיה ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא כדקא יאות · ואתה
תדבר אל כל חכמי לב · בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא עד דרוח קדשא
ממללא בגווייהו ולחש לון בלחישו וכדין עבדי עבידתא · ואתה תצוה את בני ישראל
רוח קדשא פקדא עלייהו ואהדר עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים · ואתה קח
לך כמה דאוקימנ' דכתיב ואתה הקרב אליך · והני כלהו הכא בעובדא דמשכנא · דכלא
תהלים כב אתעביד ברזא דא · פתח ר"ש ואמר ואתה יי' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה ·
א המסורה ביקש לבל ואתה יי' כלא חד · אל תרחק א לאסתלקא מינן למהוי סליק נהורא עלאה מתתאה ·
יסתלק פני דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה כדין אתחשך כל נהורא ולא אשתכח כלל בעלמא ·
ברחמי' למעלה ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומוי דירמיהו · ואע"ג דאתבני לבתר לא אהדר נהורא
באז הולי יתעורר ח"ו לאתריה כדקא יאות · ועל רזא דא שמא דההוא נביאה דאתנבי על דא ירמיהו
דין בקשה ע"י הסתרת פני אסתלקותא דנהורא עלאה דאסתלק לעילא ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות ·
ברחמים בסוד ירמיהו אסתלק ולא אהדר לאתריה ואתחרב בי מקדשא ואתחשכו נהורין אבל ישעיהו
אסתירה פני וגו': שמא גרים לפורקנא ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה · (ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא
עלאה ולמעבד פורקנא) ולמבני בי מקדשא וכל טבין וכל נהורין יהדרון כדבקדמיתא
ועל דא שמהן דתרין נביאין אלין קיימין דא לקבל דא בגין דשמא גרים וצרופא דאתוון
דא בדא גרמין עובדא הן לטב הן לביש · ועל רזא דא צרופא דאתוון דשמהן קדישין
וכן אתוון בגרמייהו גרמין לאתחזאה רזין עלאין כגוונא דשמא קדישא דאתוון בגרמייהו
גרמין רזין עלאין קדישין לאתחזאה בהו · רזא קדמאה יו"ד נקודה קדמאה

דקיימא

דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא כמה דסופא
דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא בר דהאי דכר ואיהי נוקבא· והאי
קיימא בלא גופא וכד קיימא בלבושא דאתלבש בהו איהי קיימא על תשע סמכין ברזא
דאת ם בלא עגולא ואע"ג דאת ס' איהי בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתוון
חקיקן גו א נקודי טהירין לעילא אינון ברבועא דלתתא איהו בעגולא האי ברבוע דאיהי
קיימא בשיעורא דתשע נקודין תלת תלת לכל סטר ואינון בשיעורא דהושבנא תמניא
נקודין ואינון תשע ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא ברבועא בסמכין תשעה לאת
יו"ד נקודה חדא אינון תשעה אינון תמניא ברזא דאת ם ברבועא כגוונא דא
· · · תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא דאת יו"ד נקודה חדא ואף על גב דאיהי
· · נקודה חדא דיוקנא דילה רישא לעילא וקולא לתתא ושיעורא דילה תלת נקודין
· · · כגוונא דא · · ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין תלת תלת לכל סטר איהי
תשע ואיהי תמניא · ואלין אינון סמכין · דנפקין מרזא דבוצינא למהוי סמכין לאת יו"ד
ואלין אקרון רתיכא דילה ולא קיימין בשמא בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא · וברזא
דספרא דאדם אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא בגופא דאתוון דשמא קדישא לגרפא
לון וליחדא לון בכל אינון גוונין · כד נטלין אלין תמניא דאינון תשע נהרין בנהירו דאת
ם ברבועא ואפיק נהורין תמניא · *אתחזון ואתוון תשעה · ואתפלגן לתתא לנטלא כל
משכנא ואינון גופא דשמא קדישא ברזא דשבעין ותרין אתוון מתקקן דנפקי מרזא דתלת
גוונין ימינא ושמאלא ואמצעיתא · וכלא מרזא דתלת נקודין שיעורא דאת יו"ד דאיהי לד'
· · · סטרין ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר נקודין עלאין
· · ג"ג לכל סטר וסטר ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין · וכד
· · · אתתקקן תריסר אלין בשית סטרין אינון שבעין ותרין שמהן רזא דשמא קדישא
דשבעין ותרין דאינון שמא דא קדישא וכלא איהו סליק ברעותא דסמיכו דמחשבה
באינון סמכין דאת יו"ד ועל דא אתוון בגופייהו תלת תלת בכל גופא דילי"ה בגין
לסלקא ברעותא דאת י' דתלת נקודין כמה דאתמר ועל דא לא אסתליק בסליקו
דגופא אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת י' רזא דאת ם ברבועא
ט' נקודין תמניא נקודין תריסר נקודין שבעין ותרין נקודין . אשתכח דכל רזא דשמא
קדישא קיימא באת י' וכלא רזא חדא וקיימא ברזא דבוצינא כמה דאתמר למעבד
סמיכו לכל את ואת · ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמה דאתמר ·
רזא תניינא את ה' דקיימא על חמשה סמכין דסמכין לה דנפקין מרזא דבוצינא כד
אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא *דמשחתא · את דא היכלא קדישא אקרי · לגו · נקודה
דקאמרן וכלא איהו ברזא דקאמרן דאת ם ברבועא · אבל הכא לא אתרשים בר את
ה' ורתיכא דילה חמשה סמכין דקאמרן דכד בטש נהירו דבוצינא באת י' אתנהיר
ומהכוא ב בטישותא אתעבידו אינון תשע *סמכין דקאמרן · ומגו נהירו דאתנהר את
י' אתפשטו תלת נקודין די' תרין לעילא דאינון רישא · וחד לתתא דאיהו קולא די'
כגוונא דא ∵ דקאמרן · כד אתפשטו · תרין אתעבידו תלת · חד אתעביד תרין ·
ואתפשטו ואתעביד חד היכלא · דא היכלא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה
אתעביד

א היך נקודות הנזכרות כליוני' ועיין מזה בפ' פנחס רן ע"א:
ס"א תמניא אתחזון
יד א
ב ומאותו הככה:
פנחס רן א תל' רס א

אתעביד בגניזו טמיר רזא דאת דא וקיימא על חמש אחרנין · ארבעה גניזין אינון
בחד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא אינון חמש · ואיהי ה' · כמה דה"א דלתתא קיימא
על ארבע ואיהי נקודה על ארבע · דקיימא בגו אמצעיתא · אוף הכא נמי הכי · ומה
דקיימא על ה' סמכין הכי הוא ודאי בגין דהאי נקודה עלאה איהי על תרין גוונין
חד בלחודוי וחד בטמירו · ובספרא דרזין דחנוך ה' ודאי קיימא על חמש סמכין
דנפקין מגו בוצינא · וכדין אפיק חמש קיימין אחרנין ואשתכחת האי ה' ברזא דעשרה ·
וכד אתפרשת קיימא ה' דא על סמכין ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי בחד דרגא
קף דאתוסף עלייהו ואלין אינון *תריסר דקיימין בבית · זמנין אינון ארבעין ותרין ·
קלג זמנין שבעין ותרין הוו · אבל *נחתין לתתא והכא אתפרשו שבילין לכל סטר דאינון
תלתין ותרין · אשתאר ארבעין · ותרין אודנין ימינא ושמאלא הא ארבעין ותרין · אלין
סקדמ"ז ג ב מ"ב אתוון עלאין דאינון אתוון רברבן דאורייתא · בגין *דאית אתוון רברבן ואית
אתוון זעירין · אתוון רברבין אינון לעילא · אתוון זעירין לתתא וכלא לתתא כגוונא
דלעילא בגין דאית שמהן קדישין עלאין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל ·
ואית שמהן קדישין תתאין דקיימין במלה ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו · ואית שמהן
אחרנין לתתא דאינון מהוא סטרא אחרא דאיהו מסטרא דמסאבא ואלין לא קיימין
אלא ברעו דעובדא לתתא לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה · בגין דאיהו
סטרא אחרא לאו איהו אלא בעובדין דהאי עלמא לאסתאבא בהון כגוונא דבלעם
ואינון בני קדם וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא · ואלין לא קיימי באתוון
בראשית ב א רשימין מן כ"ב דאורייתא בר תרין ואלין *ח' וק' וסמכין לון בסמיכו *אתוון דשקר ·
(נ"א ר') אבל אלין אינון אשתמודען לגבייהו יתיר · וע"ד בתהלה לדוד בכלהו כתיב ו' בכל את
ואת בר מאלין תרין דלא כתיב ו' דהא ו' שמא דקב"ה איהו · ובג"כ אינון ארבעין
ותרין אתוון דעלמא דא אתברי בהו · אשתכח האי ה' עלאה לסלקא לתשעין ותרין
בראשית יז תשעין הוו בר תרין אודנין ימינא ושמאלא ורזא דא (ס"א וסימניך) ואם שרה הבת
תשעים שנה תלד · אבל איהו בחשבנא תשעין ותרין וכד אתוסף דרגא דרזא דברית
דאיהו רקיעא תמינאה וקיימא לתמניא יומין הא מאה ואלין ודאי מאה ברכאן בכל
יומא דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו · וכלא ברזא דה' · האי ה' איהי
דיוקנא דילה בתרין נונין רזא דמאה ואינון חמש סמכין רהיטין דנפקי מגו בוצינא
ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה וע"ד דיוקנא כגוונא דא ן—ן · תרין נונין ונקודה
רלס ג דקיימא באמצעיתא · וע"ד ו' קיימא בינייהו תדיר כגוונא דא *מן בגין דהכא
איהו אתריה לאתעטרא ולע"ג דרזין אחרנין אינון ברזא דה' · אבל דא איהו ברזין
דספרא דחנוך והכי הוא ודאי · וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו איהי נקודה
חדא דקיימא ברזא דה' כגוונא דא ה · נו"ן וחד נקודה באמצעית' דאיהי שלטא עלייהו
וכלא רזא חדא · זכאין אינון דידעי ארחוי דאורייתא למהך בארחי קשוט · זכאין אינון
בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי · רזא תליתאה הא ו' האי את דיוקנא דרזא דאדם
כמה דאתמר · והא אוקימנא דהאי את קיימא על י"ב רתיכין · וכד מתפרשאן · אינון
כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש לקבל דרועין וירכין וגופא
שייפין

טייפין דלהון כ"ד איטון דדרועין וירכין וגופא הא אתמר · אבל כלהו סתימין בגופ׳ וגופא קיימא בכלהו כ"ד וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא · ובגין דכלילן כלהו ביה קיימא ו׳ · פשיטו חד גופא חד כליל בכ"ד רתיכין · ואלין איטון · רישא בשית · גופא בי"ח · ואע"ג דכל רתיכין איטון *י"ב לכל סטר בכלא קיימא גופא · אבל עשרין וארבע איטון שית דרישא דאיטון טייפין לאעלאה רישא · תמני סרי הוליין דקיימא רישא וסמכא גופא עלייהו וכלהו פשיטו חד ברישא וגופא ואיטון שיתין כלהו כליל לון דאיהו רזא דשית · נ"א י׳ י׳ לכל סטר ונ"א יח
ועל דא שיעורא דאת ו׳ רישא שיעורא בשית נקודין ממש גופא בתמני סרי · כגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן לאכללא לון בגופא בגין דדרועין וירכין כלהו בגניזו ועל דא כלא אתכליל ברזא דאת ו׳ ודיוקנא דילה · וכד שלימו דאת דא אתחזי כדין כל סטרין ביפין אסתתמו ואתפרשן מסיהרא ולא אתחפיין בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנכיר לה ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל · וכד האי אסתלק כדין סליק ואסטי ומפתי ויכיל לקטרגא על כל בני עלמא בגין דאיהו מלך זקן וכסיל והא אוקימנא · ו׳ איהו נהורא דנכיר לסיהרא · ואף על גב דנהורין סגיאין אתכלילן ביה נהורא דנכיר לסיהרא איהו חד פשיטו למגלא לה · ואיהו רזא דאלף רשימא בכל איטון רזין · וכד נכיר לסיהרא ברזא דו׳ נכיר לה · ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנין דאתוון · ו׳ חד נקודה לעילא וחמש נקודין דלתתא · וכן שיעורא דילה כגוונא דא ⁝ וכל נקודה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית ⁝ ביה תשע סמכין רתיכין והכיא נקודה אשלים לעשר · נקוד׳ דימינא תשע סמכין רתיכין לה ואיהי עשרה · וכן לשמאלא · וכן לכל סטרין · וע"ד כלהו נקודין איטון כל חד וחד כללא דעשר איהי ורתיכוי · וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת ו׳ בג"כ כולא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו׳ וכד עייל שמשא בסיהרא (סיהרא) נפק מהאי ו׳ חד פשיטו רזא דברית כגוונא דא ג׳ ודא איהו לאעלא בנוקבא · וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת ו׳ כדין קיימא לשמשא בנוקבא ורזא דא דכתיב ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך את לאתכללא *דרועא בגופא · ואת בניו אתו · אלין כל איטון רתיכין וסמכין דיליה דרועא שמאלא לגביה · דכתיב °קח את הלוים לאשתכחא ו׳ דכליל כלא בחד פשיטו למהוי חד · וע"ד אשתכח יחודא בהאי ימינא ושמאלא ואמצעיתא כלא איהו חד וע"ד אתעביד חד פשיטו ואקרי אחד ולא אשכח בר פשיטו חד בלחודוי ודא הוא חד · ה׳ בתראה אתעביד חד גופא בהאי נקודה דאמצעיתא · ואעיל בה ו׳ ואשתכח ו׳ בין ב׳ נקודין חד לעילא וחד לתתא · וכדין אתאחיד עלמא עלאה בעלמא תתאה ואיהו חד ואוקימנא · אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי · בכה רבי אבא ואמר ווי לעלמא כד יתכניש שמשא ויתחשך עלמא · אמר ר׳ אלעזר ירכין לתתא ברזא דאת ו׳ מ"ל דאתכלילו בהאי את · אמר ליה דכתיב °זכרו תורת משה עבדי ולא כתיב נביאי לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו׳ ואת ו׳ אק׳ חד ואיהו חד בלחודהא ופשיטו חד והא אתמר :

ויקרא רמג ב, קלא ב, במדבר ג, מלאכי ג

ואתה הקרב אליך וגו׳ · אמר רבי שמעון לא שמש משה (נ"א *שמשא) בסיהרא עד דאתכליל בכל סטרין ברזא דו׳ כמה דאוקימנא · ת"ח מה כתיב מתוך בני ישראל לכהנו לי · לכהן לי לא כתיב · אלא לכהנו לי לשמוש׳ דיליה לשמוש׳ דאת דא לשמוש׳ דיליה ודאי · לי · דא את ה׳ לאעלא ולשמשא ו׳ בה׳ למהוי כלא חד · זכאין איטון ישראל נ"א דאיהו שמשא

דעאלו ונפקו וידעי ברזא דארחוי דאורייתא למהך באורח קשוט · מתוך בני ישראל
אמאי מתוך בני ישראל אלא כלא לא אתקריב למהוי חד כדקא יאות אלא מתוך בני
ישראל · דהא בני ישראל קיימי לתתא לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין ואדלקא בוצינין
דברים ד ולקרבא כלא מתתא לעילא למהוי כלא חד ובגיני כך כתיב ואתם הדבקים ביי' וגו' ·
אר"ש כלא איהו קריבא למאן דידע ליחדא יחודא ולמפלח למאריה דהא בזמנא דאשתכח
נ"א דבגינייהו כחד קרבנא כדקא יאות כדין אתקריב כלא כחדא *ונהירו דאנפין אשתכח בעלמא בבי
מקדשא ואתכפיא ואתכסיא סטרא אחרא ושליט סטרא דקדושה בנהירו וחידו · וכד
קרבנא לא אשתכח כדקא יאות או יחודא לא הוי כדקא יאות כדין אנפין עציבו ונהירו
* נ"א דלא לא אשתכח ואתכסיא סיהרא ושלטא סטרא אחרא בעלמא *בגין דלא אית מאן דידע
אתקריב בי ליחדא שמא קדיש' כדקא יאות · אר"ש *קב"ה לא נסי לאיוב ולא אתא עמיה בנסיונא
מקדשא אלא בגין וכו' כנסיונא דשאר צדיקיא דהא לא כתיב ביה והאלהים נסה את איוב כמה דכתיב
* פ' נח לד א בראשית כב באברהם והאלהים נסה את אברהם דאיהו בידיה אקריב לבריה יחידאי לגביה ·
ואיוב לא יהב ליה ולא מסר ליה כלום · ולא אתמר ליה אבל אתמסר בידא דמקטרגא
א נח סב ע"ב בראשית יד בדינא דקב"ה · דאיהו אתער למהוי מקטרגא לגביה מה דאיהו לא בעא דהא בכל
ע"א זמנא ההוא הוה מקטרגא לאתערא על בני נשא · והכא קב"ה אתער לגביה דכתיב
איוב א השמת לבך על עבדי איוב · אבל רזא עמיקא איהו · פתח ואמר ויהי מקץ ימים ויבא
בראשית ד קל"ד א קין מפרי האדמה מנחה ליי' · א ויהי מקץ ימים רזא איהו מקץ ימים ולא מקץ *ימין
דניאל יב דהוה לקץ ימין וקריב לקץ ימים · והא אוקימנא דכתיב ואתה לך לקץ · אמר קב"ה
לדניאל ואתה לך לקץ · אמר ליה לאן קץ לקץ הימים או לקץ הימין עד דאמר ליה לקץ
תהלים לט הימין . ועל דא דחיל דוד דכתיב הודיעני יי' קצי או לקץ הימים או לקץ הימין ·
והכא מה כתיב ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין · ובגיני כך לא אתקבל קרבניה דהא
בראשית ד מסטרא אחרא הוה כלא · ת"ח מה כתיב והבל הביא גם הוא · מאי גם הוא לאסגאה
כולא דא בדא · קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקב"ה ויהיב חולקיה לסטרא אחרא
כד"א ומחלביהן · וקין עקרא עבד מקץ ימים ויהב חולקא לקב"ה ועל דא אתדחא איהו
איוב א וקרבניה · באיוב מה כתיב והלכו בניו ועשו משתה וגו' · וכתיב ויהי כי הקיפו ימי
המשתה · וכתיב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם דדא איהו עקרא
לסטרא אחרא · ולבתר אקריב עולות · ועולה איהו דכר ולא נוקבא וסלקא לעילא
וקרבנא לא קריב לאכללא ליה כדקא יאות · ות"ח אלמלא חולקא יהב לכלא מקטרגא לא
יכיל ליה לבתר · ואי תימא אמאי אבאיש ליה קב"ה · אלא בגין דגריס לכסיא נהורא
ולאתחפיא · ואיהו לא קריב קרבנא אחרא לאתזנא ביה אחרנין אלא עולה דסלקא לעיל' ועל
דא כתיב ככה יעשה איוב כל הימים דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא אתעבר מעל
מקדשא ואסתלק מניה וסטרא דקדושה הוה סליק לעילא לעילא · אבל איהו לא בעא
דאתהני אחר' מקרבני' ואעדי גרמיה מניה · מנא לן דכתיב וסר מרע · ועל דא קריב תדיר
עולה דהא עול' לא אתהני מניה סטר' אחרא לעלמין · ובגין כך כל מה דנטיל לבתר מדידי'
נטיל · ועל דא איוב גריס לאפיא ערלה על ברית קיימא דלא הוה אעדי מניה ובגין כך
קודש' בריך הוא אתער להוות מקטרג' דכתיב השמת לבך על עבדי איוב · ת"ח כד בעא
קב"ה

קב"ה לאהאדא בהו בישראל במצרים לא קיימא שעתא בגין דערלה חפיא נהורא עד
זמנא דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב · ועל דא פקיד ליה קב"ה למיכליה
לההוא פסח בבהילו עד דההוא סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב ופקיד לאתעברא
ערלה מנייהו וכדין אתאחד קב"ה בישראל וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קדשא
ואשתדל ביה באיוב ונטיל מדיליה וכדין [a]פסח הוא ליי' ודאי · דעד השתא לא הוה שמות יב
פסח ליי' זכאין אינון דידעי ומיחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות · כתיב [b]אלהי מסכה שם לד
לא תעשה לך וכתיב בתריה את חג המצות תשמר · מאי (עביד) האי לגבי האי · אלא
הכי אוקמוה מאן דאכיל חמץ בפסח (כאלו עביד כו"ם למפלח לגרמיה דהא רזא הכי ה"א
דחמץ בפסח) כמאן דפלח לכו"ם איהו · ת"ח כד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו
דלהון מרשו אחרא מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא וע"ד אקרי כו"ם הכי ודא
איהו רזא דיצר הרע פולחנא נוכראה · דאקרי אוף הכי שאור ודא איהו יצה"ר דהכי
איהו יצר הרע בבר נש כחמיר בעיסה · עאל במעוי דבר נש זעיר זעיר ולבתר אסגי ביה
עד דכל גופא אתערב בהדיה · ודא איהו כו"ם ועל דא כתיב [c]לא יהיה בך אל זר · תהלים פא
אל זר ודאי · את חג המצות תשמר · רבי יהודה פתח [d]חדלו לכם מן האדם אשר ישעיה ב
נשמה באפו כי במה נחשב הוא · האי קרא אוקמוה · אבל מאי חדלו לכם מן האדם
וכי אזהר ליה לבר נש לאתמנעא משאר בני נשא אוף אינון נמי לגביה · ישתכחון בני
נשא דלא יקרבון אלין באלין לעלמין · אלא הא אוקמוה במאן דאשכים לפתחא דחבריה
למיהב ליה שלם · והא אוקימנא ליה בקרא אחרא דכתיב [e]מברך רעהו בקול *גדול משלי כז
רנו ב
בבקר השכם קללה תחשב לו · ואף על גב דכלא שפיר אבל מאי חדלו לכם מן האדם
אשר נשמה באפו · הכא פקיד קב"ה לבר נש ואזהיר ליה לאסתמרא מאינון בני
נשא דשטו ארחייהו מארח טב לארח ביש ומסאבי נפשייהו בההוא מסאבו אחרא ·
דהא כד ברא קב"ה לבר נש עבד ליה בדיוקנא עלאה ונפח ביה רוחא (נ"א נשמתא)
קדישא דכליל בתלת כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח ונשמה ועילא מכלא נשמה
דאיהי חילא עלאה למנדע ולמטר פקודוי דקב"ה · ואי ההיא נשמתא קדישא עאיל
לה בפולחנא אחרא האי איהו מסאיב לה · ונפיק מפולחנא דמאריה · בגין דתלת
חילין אלין כלהו חד נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא והוו חד וכלא כגוונא דרזא עלאה
(ע"ד נאמר [f]הולך את חכמים וגו') · ואי חזינן להאי בר נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו · שם יג
עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו במאי אתידע (דלא) לקרבא בר נש בהדיה
או לאתמנעא מניה (ס"א בר נש דאית ביה דרגין אלין כולהו וקיימא בקיומיה דא
איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה ובעי לאשתתפא ביה ולאתחברא בהדיה
למילף אורחוי מניה · ובמאי אתידע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או
לאתמנעא מניה) · ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש וישתמודע מאן איהו · אי ההיא
נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי (אתי עליה) דלא יעקר לה מאתרהא בגין לשריא
תחותה ההוא אל זר דא איהו בר נש כדקא יאות · דא איהו עבדא דמאריה דא
איהו גבר שלים · ואי ההוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושה דא עלאה
מאתריה למשרי באתריה סטרא אחרא · ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה
ואסיר לקרבא בהדיה ולאתחברא עמיה ודא איהו [g]טורף נפשו באפו · איהו איוב יח
טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשרי בגויה אל זר · וע"ד כתיב חדלו לכם מן
האדם אשר נשמה באפו דההיא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו אשר נשמה

אחליף באפו · כי במה נחשב הוא · כו"ס אתחשיב ההוא בר נש · ומאן דאתחבר עמיה
ומאן דאשתעי (ס"א דאשתתף) בהדיה כמאן דאתחבר בכו"ס ממש · מ"ט בגין דכו"ס
ממש שארי בגויה · ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה · ושארי באתריה
(ויקרא יט) (א פי' בשעתא דרוגזיה:) כו"ס אל זר · מה אל זר כתיב ביה אל תפנו אל האלילים כגוונא דא אסיר א לאסתכלא
באנפוי · ואי תימא הא רוגזא דרבנן · רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין דהא תנינן
(יבמות כג) דאורייתא אשא איהי ואורייתא קא מרתחא ליה דכתיב הלא כה דברי כאש נאם יי' ·
רוגזא דרבנן במלי דאורייתא · רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא וכלא לפולחנא
(דברים ד) דקב"ה הוי · לכך נאמר כי יי' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא · אבל אי במלין אחרנין
(נ"א לא נפיק מפולחנא דקב"ה כהאי בגין) *לאו פולחנא דקב"ה האי בגין דבכל חטאין דקא עביד בר נש לאו איהו כו"ס ממש
כהאי ואסיר לקרבא בהדיה דהאי · ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר ·
לאו הכי דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה והוא אל זר מקפא הוא
אתר אתתקף ביה ולא שביק ליה · בר כד אתדכי בר נש מכל וכל ועקר ליה לעלמין
ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה · כדין ודאי דאתקדש · א"ל ר' יוסי
אתקדש ממש · (ס"א אמאי והא אתדכי ואתקדש) א"ל ת"ח בשעתא דאיהו עקר
קדושה דנפשיה ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא אסתאב בר נש וסאיב למאן
דקריב בהדיה והאי קדושה ערקת מניה · וכיון דערקת מניה זמנא חדא כמה
(נ"א יעביד בר נש עד דתיהוב לאתרהא) *דיעביד בר נש עוד לא תיתוב לאתרהא · א"ל אי הכי כמה מסאבין איתון דמתדכאן ·
א"ל שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר · אבל דא שריא מכלא דכל גופא
סאיב מגו ומבר · ונפשא וכלא מסאיב · ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא
לבר בלחודוי ובג"כ כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דאחליף קדושה
דמאריה בגין אפו דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא · כי במה נחשב הוא · במה כו"ס
ודאי נחשב איהו · ת"ח האי איהו רוגזא דאיהו כו"ס סטרא אחרא כמה דאמרן
(שמות לד) דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולאתפרשא מעלוי ועל"ד כתיב אלהי מסכה לא תעשה
לך · לך בגין לאבאשא גרמך · וכתיב בתריה את חג המצות תשמר · תשמר דא סטרא
דקדושה דבעי בר נש לנטרא ליה ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא ואי יחלף ליה הא
ב (עיין לזהר' ח"ג בנושא אמור הסיקן דף קפג א' עד ואדבעי' אנפין) איהו מסאיב וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה: ד את חג המצות תשמר · האי איהו אתר
דאק' שמור ובג"כ כתיב את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך ·
שבעת ימים אלין לאו איתון כשבעת הימים דסכות דאיתון עלאין ואלין תתאין ועל דא
באיתון הלל גמור ובהני לאו הלל גמור ועל דאיתון לתתא שבעת ימים תאכל מצות ·
מצת כתיב חסר בלא ו' דעד לא שראן איתון יומין עלאין רזא דו' · ואי תימא כיון
דהאי רזא דחג המצות אתקדש אמאי נחתא דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין
(ויקרא טז) אמאי נחתא לתתא באיתון יומין תתאין · ת"ח כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'
(נ"א לכפרא) מאן דיכפר אצטריך *עליה בקדמיתא ובתר על ביתיה כגוונא דא האי דרגא
שארי לאתקדשא ולנפקא בקדושה לכפרא עליה · וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא
על ביתיה ולקדשא לון ועל דא נחתא לתתא לקדשא ביתיה · ובמה מקדש
(ס"א באתגבנא דשומר) לון בישראל דלתתא *וכיון דאלין מתקדשאן בעינן לסלקא לה לעילא דהא
כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת כדין סלקת לעילא לאתקשרא באיתון יומין עלאין

לעילא

לעילא ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא על קיומנא קיימין בגין דאינון יומין יומין
עלאין אינון וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין בין בגלותא בין בשבתא
אצטריך לקיימא על רגלוי ירכין וגופא כחדא תמן ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא
בחיליה ולא כנוקבא דארחהא למיתב · ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה ובגין דאיהו
רזא דדכורא נשים פטורות מחושבנא דא ולא מתחייבן למימני בר דכורין לאתקשרא כל
חד כדקא יאות · כגוונא דא °יראה כל זכורך דכורין ולא נשין בגין דרזא דברית בדכורא שמות כג
איהו ולא בנוקבא ובגין דקיימא רזא לעילא נשין לא מתחייבן · ורזא אוליפנא הכא דבכל
שבעת יומין מאלין יומין עלאין נטלא קודשא יומא חד (ומתאחד) דאלין תתאי והאי
תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבעה יומין עלאין · וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין
יומין עד ו.א עד בכלל וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין אשתכחו לתתא שבע יומין
דאתקדשו בהו וכל חד אקרי שבוע דעאל באינון שבע · ועל דא כתיב °שבע שבתות ויקרא כג
תמימות תהיינה · בגין דאינון נוקבין נקט קרא ליסנא דנוקבין וכד אתקדשו בהו
וביתא מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה כדין אקרי חג שבועות מאינון נוקבי דשארו
עלייהו אינון יומין עלאין דאתקדשו בהו · ובג"כ כתיב בשבועותיכם אינון דילכון ולא
כתיב בשבועות · בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון · ועל דא כד מטון
לתשע וארבעין יומין ההוא יומא עלאה דעלייהו דאיהו יומא דחמשין דשליט על תשעה
וארבעין יומין רזא דכללא דאורייתא בתשעה וארבעין אנפין · וכדין ההוא יומא עלאה
יומא דחמשין באתערותא דלתתא אפיק אורייתא כלילא בתשעה וארבעין אנפין · ר'
אלעזר פתח ואמר °גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך תהלים פד
וגו' · גם צפור מצאה בית · אלין צפרי שמיא דמנהון שויין מדוריהון לבר ומנהון שויין
מדוריהון בביתא כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל ·
אמאי · בגין דכלא קראן ליה דרור · מאי דרור חירו כד"א °וקראתם דרור ותרגומו ויקרא כה
חירו . ודא איהו צפור דרור · דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בנין · מדוריה
בביתא חמשין יומין · ולבתר מתפרשן אלין מאלין ודא איהו עופא דאקרי דרור חירו ·
תא חזי מה כתיב וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ מהכא נפקא
חירו לכלא · ובגין דנפקא מניה חירו · אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו · ועל דא
כתיב °חרות על הלחת אל תקרי חרות אלא חירות ודא אורייתא דאתקרי חירות דהא שמות לב
מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו ואיהו חירו דכלא · והאי יומא איהו חירו
עלאה · בגין דאית חירו תתאה וחירו עלאה ה"א עלאה ה"א תתאה · חירו עלאה .
חירו תתאה · שמטה ויובל כחדא אינון ·

תרין נהמי אכלו ישראל חד כד נפקו ממצרים אכלו מצה לחם עוני וחד במדברא
לחם מן השמים (חד בפסח וחד בשבועות) דכתיב °הנני ממטיר לכם לחם מן שם טז
השמים · ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו · ועל נהמא אתקריבו כל שאר
קרבנין · דנהמא איהו עקר דכתיב °והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו' וכתיב ויקרא כג
°ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו' דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל שם
חכמתא עלאה דאורייתא ועאלו בארחהא · השתא אית לן לאסתכלא · בפסח
נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ כתיב °ולא יראה לך חמץ וכתיב °כי כל אוכל מחמצת שמות יג
שם יב
מאי

מאי טעמא בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה · השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה
יתיר לא יאות הוה לאתבטלא חמץ ולא אתחזיא כלל · ואמאי קרבנא דא חמץ הוה
דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה · ותו דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע ואורייתא
דאתקרי חירו אשתכחת · אלא למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש יומא חד הוה תאיב
ס"א מיכלא דאסוותא למיכל · אמרו ייכול בריה דמלכא *אסוותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא
ומזונא אחרא בביתא · עבדו הכי · כיון דאכל ההוא אסוותא אמר מכאן ולהלאה
ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה · כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו
ידעי עקרא ורזא דמהימנותא · אמר קודשא בריך הוא יטעמון ישראל אסוותא ועד
דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא · כיון דאכלו מצה דאיהי אסוותא
למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא · אמר קב"ה מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ וייכלון
ליה דהא לא יכיל לנזקא לון · וכ"ש דביומא דשבועות אזדמן נהמא עלאה דאיהו
אסוותא בכלא · וע"ד מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא · ומקרבין תרין נהמין
אחרנין כחדא · וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל ·
ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב"ה באסוותא דאורייתא ביומא דא ואלמלא
הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלין לא הוו עיילין בדינא לעלמין · ביומא דראש
השנה דאיהו יומא דדינא · (וכל יומא) דלאו איהו אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא
ושבקו לאסוותא דאורייתא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ · דהא ביומא דא דר"ה
ההוא חמץ סלקא ומקטרגא עליה דבר נש ואלשין עליה ואיהו קיימא ביומא דא
מקטרגא על עלמא · וקב"ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא · ובגיני כך כד יהב
קב"ה אורייתא לישראל אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר ומגו ההוא
נהמא הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא למהך בארח מישר והא אוקמוה מלה אינון
ס"א אלין דקאמרן הברייא ברזין *כדקאמרן · ר' שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי בארחא והוו אזלין
עמהון רבי אבא ורבי יוסי עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא והוה אחיד בידיה חד
ינוקא זקף עינוי רבי שמעון וחמא ליה אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן
א כמשא מלבושך בקשות עליך אחס באת מי אתה ויאמר יהודי אני : בהאי סבא · כד מטו לגביה אמר רבי שמעון [א] במטול דקופטרך בגבך קא אתית
מאן את · אמר ליה יודאי אנא · אמר מלין חדתין ודאי יומא דא לגבך אמר ליה
לאן הוא ארחך אמר ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא דהוינא משתדל באורייתא
והשתא אתינא ליישובא למיתב בטלא דקב"ה באלין יומי דירחא שביעאה דא · חדי ר'
שמעון אמר נתיב דודאי קב"ה שדרך לגבן · אמר ליה חייך דנשמע מלה מפומך מאינון
מלין חדתין עתיקין דנטעתון תמן במדברא מהאי ירחא שביעאה ואמאי אתפרשתון
השתא ממדברא למיתי ליישובא · אמר ליה ההוא סבא בשאלתא דא ידענא דחכמתא
גבך ומילך מטו לרקיעי דחכמתא · (ס"א נטו לתקיעו דחכמתא) ·

דברים ח **פתח** ההוא סבא ואמר [ט]ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי' אלהיך כאשר ישא איש
את בנו וגו' · האי קרא הכי מבעי ליה ובמדבר אשר נשאך מהו ראית · אלא
שם ח קב"ה דבר לון לישראל במדברא מדברא תקיפא כמה דכתיב [י]נחש שרף ועקרב וגומר ·
ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין דעלמא · מאי טעמא בגין דהכיא שעתא דנפקו
ישראל

ישראל ממצרים ואשלימו לשתין רבבן אתתקף מלכותא קדישא ואסתלק על כלא
וסיהרא אתנהירת וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא · ואפיק לון קב"ה למיהך
במדברא תקיפא · דאיהו אתר ושלטנו דסמאל חייבא דאיהו דיליה ממש · בגין
לתברא תוקפיה וחיליה ולכתשא רישיה (ס"א ולאחתא ליה) ולאכפיא ליה דלא ישלוט ·
ואלמלא דחאבו ישראל בעא קב"ה לאעברא ליה מעלמא · וע"ד אעבר לון באחסנתיה
ועדביה וחולקיה ממש · כיון דחאבו בכמה זמנין נשיך לון חויא וכדין אתקיים הוא בראשית ג
ישופך ראש וגו' · ישראל מחו רישיה בקדמיתא ולא ידעי לאסתמרא מניה ולבתר
איהו מחא בבתרייתא ונפלו כלהו במדברא ואתקיים ואתה תשופנו עקב · וארבעין
שנין נקו מניה לקבל מ' מלקות דבי דינא · ועל דא כתיב אשר ראית בעינייהו הוו
חמאן נחשא מאחרי דמדברא אזיל כפית קמייהו ונטלי אחסנתיה ועדביה · מנלן
מדכתיב אז נבהלו אלופי אדום ואלין אינון נחש שרף ועקרב · ואנן אוף הכי שמות טו דברים ח
אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא לעיינא תמן באורייתא בגין לאכפיא לההוא
סטרא · ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא אלא תמן · דלית נהורא אלא ההוא דנפיק
מגו חשוכא דכד אתכפייא סטרא דא אסתלק קב"ה לעילא ואתייקר ביקריה · ולית
פולחנא דקב"ה אלא מגו חשוכא ולית טובא אלא מגו בישא וכד עאל בר נש בארח
בישא ושביק ליה כדין אסתלק קב"ה ביקריה ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא
ולאסתלקא לבתר בטוב ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא · ובהאי טוב אסתלק
יקריה ודא איהו פולחנא שלים · ואנן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא בגין לאכפיא
במדברא לההוא סטרא · השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא דסטרא דקדושה אהדרנא
לישובא דתמן איהו פולחנא דיליה · ותו דהשתא בר"ה מטא זמנא דההוא חויא למתבע
דינא מקמי קב"ה ותמן איהו שליט ובגין כך נפקנא מתמן ואתינא לישובא :

פתח ההוא סבא ואמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו · השתא איהו זמנא תהלים פא
לאתערא דינא עלאה תקיפא וכד איהו אתער סטרא אחרא אתתקף בהדיה ·
וכיון דאיהו אתתקף סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא ואתמליא מסטרא
דדינא · כדין כל עלמא איהו בדינא עלאין ותתאין וכרוזא כריז בכלהו רקיעין אתקינו
כורסיא דדינא למאריה דכלא דאיהו בעי למידן · ורזא הכא ואתנהיר לן במדברא
אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא · אלא כל רזין וכל קדושין יקירין כלהו תליין
בשביעאה · והיא שביעאה עלאה עלמי עלאה דאקרי עלמא דאתי מניה נהרין כל בוצינין
וכל קדושין וכל ברכאן · וכד מטי זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא בעא
לאשגחא בכל תקונא דעלמין כלהו וכל אינון תקונים לאתקיימא כלהון סלקין מגו תתאי
אי אינון כשראן ואי לא כשראן כדין קיימא *דלא נהיר עד דאתפרשן חייבין מגו ס"א מלא
זכאין · כדין אתער דינא ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא בגין
דינתנון ליה אינון חייביא בגין דעליה כתיב ולכל תכלית הוא חוקר וחפיא לסיהרא · איוב כח
אמאי (ד"א לא מסרא לון בידא דמקטרגא) בגין דלית תיאובתיה דקב"ה לאובדא
לעובדי ידוי · וההוא סטרא אחרא קיימא בקליפא תקיפא דלא יכיל לאתברא בר
בההוא עיטא דקב"ה יהיב לישראל דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו : בגין
לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא ולא נהיר · וכד מתערי ישראל לתתא בשופר ההוא
קלא דנפיק משופר בטש באוירא ובקע רקיעין עד דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא
(נ"א סטרא אחרא) דחפי לסיהרא · אשגח ואשכח אתערותא דרחמי כדין ההוא

דסליק

דסליק וקיימא לעילא אתערבב · כדין ההוא קלא קיימא ואעבר ההוא דינא וכיון דלתתא אתערו רחמי הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה ואפיק קלא דאיהו רחמי ואתערו קלא בקלא רחמי ברחמי ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא ·
ואי תימא היך יכיל קלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתערא · הכי נמי ·

תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא · ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין ליה מלעילא · ואי איהו קיימא בעציבו יהבין ליה דינא בקבליה
תהלים ק כגוונא דא ״עבדו את יי׳ בשמחה · חדוה דב״נ משיך לגביה חדוה אחרא עלאה · הכי נמי האי עלמא תתאה כגוונא דאיהי אתערת הכי אמשיך מלעילא בג״כ מקדמי ישראל ואתערי בשופר קלא דאיהו (רזא דרחמי) כליל באשא ומיא ורוחא ואתעביד חד וסלקא לעילא ובטש בהאי אבן טבא ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא וכדין כמה דאתחזיאת הכי משיך מלעילא · וכיון דאתתקנת בהאי קלא · רחמי נפקא מלעילא ושריין עלה ואתכלילת ברחמי מתתא ומלעילא וכדין אתערבב סטרא אחרא (אסתכל וחמי בנהירו דאנפין) ואתחלש תקפיה ולא יכיל לקטרגא והאי אבן טבא קיימא בנהירו דאנפין מכל סטרין בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא · אימתי קיימא בנהירו דלעילא הוי אומר ביומא דכפורי · וביומא דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא בנהירו דלעילא מגו נהירו דעלמא דאתי (ואתערבב ההוא דלטורא) וכדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר ומשדרין להאי מדברא תקיפא דאיהו שלטא עליה וההוא סטרא אחרא איהי
יג ב ס״א מניה הוא מסוא סטרא אחרא דצלים *נקודה אמצעיתא דחריבו דעלמא בגין דכל חריבו ושממון *מניה ההוא סטרא אחרא שליט עליה · ונקודה אמצעיתא דכל ישובא סטרא דקדושה איהו ועל דא קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמא בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא סטרא דקדושה חד דילה וחד דעלמא דאתי נקודה עלאה טמירתא וע״ד קיימא בתרין נקודין נקודה דילה קיימא תחותה ירושלם אמצעיתא דכל ישובא נקודה דנטלא מאימא
ריש ב רפא ב עלאה טמירא *איהי ג״ע דארעא דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל סטרין דחריבו
קל ב וישובא וכל סטרין דעלמא · וע״ד באמצעיתא *דגן עדן קיימא נקודה חדא עילאה טמירא וגניזא דלא ידיע · וחד עמודא נעיץ מתתא לעילא גו ההיא נקודה ומתמן נבע מיא דאתפרישו לארבע סטרי עלמא · אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא כגוונא דתלת נקודין דאורייתא · תא חזי ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל לההוא מדברא בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא לאתעסקא בהדיה · ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא חד ליי׳ וחד לההוא סטרא אחרא · תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא · ליי׳ אמאי · אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה. קרא לסנטירא ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה · ההוא סנטירא חדי ועאל בבי מלכא למיכל תמן כיון דאשגח ביה בריה · אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא אלא בגין דארגיז מלכא עלי · מה עבד אזל ואתפייס בהדיה · כיון דאתפייס בהדיה פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה ופקיד דלא ינדע ביה ההוא סנטירא · לבתר עאל ההוא סנטירא · אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא עלאה

דאתקינא

דאתקינית לי ולברי יתערבב פתורא · מה עבד קרא לממנא על סעודתא אמר ליה
אתקין מדי ותשוי קמאי ותשוי קמיה דההוא סנטירא בגין דיחשיב דסעיד קמאי
מדילי ולא ינדע בההיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי ויטול ההוא חולקא וייזל
ליה ויתפרש מהדוה דסעודתא דילן . ואי לאו דמלכא עביד הכי לא יתפרש ההוא
סנטירא מבי מלכא · כך אמר קודשא בריך הוא לישראל אזמינו תרין שעירין חד לי
וחד לההוא דלטורא בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל ולא ינדע בסעודתא דחדוה
אהרא דילן ויסב ההוא חולקא ויזיל לארחיה ויתפרש מביתי · כיון דאמא עלאה עלמא
דאתי אתי למשרי *גו היכלא דעלמא תתאה לאשכחא נהירו (נ"א לאשגחא עלה קנ
בנהירו) דאנפין · דין הוא דלא ישתכח ההוא דלטורא ולא מארי דדינין לקמיה כד
אפיק כל ברכאן ואנהיר לכלא וכל ההוא נהירו ישתכח וישראל נטלי מאינון ברכאן ·
דהא כד עלמא דאתי עאל להיכלא דעלמא תתאה ואשכח דחדי עלמא תתאה עם
בנוי בההיא סעודתא עלאה כדין איהו בריך פתורא ועלמין כלהו מתברכין וכל חידו
וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן הה"ד לפני יי' תטהרו · *כתיב ונתן אהרן על שני ויקרא טז קטב
השעירים גורלות גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל · דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא שם
בגין דקב"ה יטיל עמיה גורל וזמין ליה ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה ועל עמה
דיליה כד"א כי גחלים אתה חותה על ראשו · וסימניך אף לא הביאה אסתר המלכה משלי כה
עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי · וכתיב ויצא המן ביום ההוא אסתר ה
שמח וטוב לב · בההוא חולקא דנטיל ואזיל ליה · ולבתר כד אתי מלכא עלאה לגבי
מטרוניתא מטרוניתא תבעת עלהא ועל בנהא ועל עמהא מן מלכא · ואפילו בזמנא
דישראל בגלותא וצלו צלותין בכל יומא איהי סלקת ביומא דא לקמי מלכא עלאה
ותבעת על בנהא · וכדין אתגזרו כל אינון נוקמין דזמין קב"ה למעבד עם אדום
ואתגזר היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא כד"א בלע המות לנצח · וסימניך ישעיה כה
בזמנא דגלותא כי נמכרנו אני וגו' · כי אין הצר שוה בנזק המלך · מאי בנזק אסתר ז
המלך · כד"א והכריתו את שמנו מן הארץ . ומה תעשה לשמך הגדול דהא שמא יהושע ז
עלאה לא אתקיים בקיומיה ודא איהו בנזק המלך · וכדין והמן נבעת מלפני המלך
והמלכה · כדין נהירו דאנפין וכל חידו אשתכח וישראל נפקי לחירו בההוא יומא · כדין
מההוא יומא ולהלאה חירו וחדוה באתגליא לשלטאה עלייהו כדין בעי למחדי עמהון
מכאן ולהלאה כמה דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהון הכי נמי יהבון לסטר עמין
לאתפרשא מנהון לתתא · תא חזי מה הוא רזא דקרבנא לקרבא שעיר (לקבל שעיר) ולא
מלה אחרא . ואמאי שעיר ברא חדש והכא נמי שעיר אלא אי תימא בגין דאיהו
סטרא דיליה יאות אמאי לא הוה עז · אלא מלה דא אצטריך ואיהי אשתכחת למאריהון
דחרשין דכל עובדייהו במה דלא (אתחבר) יהא בנוקבא · וע"ד שעיר לא אתחבר
בנוקבא בסטרין דיליה כלהו · עז כד אתחבר בנוקבא ובגין דאיהו מלכא יהבין ליה בגין
יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא ולא יהיב חיליה לאחרא ודא אשתמודע לאינון
חרשין דמשתמשין בהני עובדי · ובגיני כך שריין על ההוא שעיר כל אינון חטאיהון . ותא
חזי אף על גב דאיהו חולקא לההוא סטרא אחרא רזא הכא כל הני סטרין
אחרנין דלתתא (ס"א דאקרון מגולות יס) כלהו מסאבין יתיר · וכל מה דנחתין
דרגין תתאין הכי מסאבו דלהון יתיר · ובגין כך בעז יתיר חולקיהון בגין דשערא

דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא כמה דדינא דלהון תלי לתתא במאבו · אבל האי
מלכו חייבתא אחרא מלכא דכלא בההוא סטרא בריר איהו יתיר מסאבו דיליה · ולא
מסאבו שלים כהני תתאי · ועל דא בעיר · דשערא דיליה לא תליא ולא שיע · לא
שיע בגין דההוא מסאבו דיליה ולא תליא בגין דלא יתתקף ביה מסאבו כהני תתאי
ועל דא ודאי בעיר ולא אחרא · כפור אמאי אקרי כפור אלא בגין דנקי כל מסאבו
ואעבר ליה מקמיה בההוא יומא · ועל דא יום כפור יומא דנקיותא והכי קרינא ליה ·
ויקרא טז כתיב [9]כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם · כי היום הזה מבעי ליה · מאי כי
ביום הזה · אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתנקי · (נ"א ואתנהיר) כתיב כי ביום
הזה יכפר עליכם יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה בגין דיתדכי ולבתר עליכם · תו
יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא וכל דא עליכם בגיניכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה
ליה בקדמיתא יכפר מאן יכפר אלא דא הוא עלמא עלאה דנהיר ונקי לכלא וע"ד כלהו
סטרין בישין דאקרון מצולות ים אתעברו · וכמה דאינון מצולות ים תליין הכי נמי
ס"א דיליה דהוא סטרא וכו' תליא שערא *דיליה כל ההוא סטרא דילהו ושערא דההוא סטרא לא שיע · כגוונא
דא כתיב [9]וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכל חטאתם
ויקרא כג מבעי ליה אלא לנקאה לכון מכאן ולהלאה . לכל חטאתם דלא יכיל מקטרגא לשלטאה
א סוא מלשון אכפר'פניו וגו' עלייהו (ועל דא) ביומא דכפור דאיהו [א] קנומא דכל הובין ונקיו דלכון בעאן ישראל
לנקאה גרמייהו ולמהך יחפי רגלין כמלאכי עלאין · חמש ענויין בגין לאסתייעא מחמש
סטרין עלאין דיומא דכפורי אפיק לון ואינון תרעין דיליה · ואי שתיה קא חשיב דאיהו
מסטרא דיצחק הא שית ואף על גב דבכלל אכילה איהו וכדין אינון שית וענויא
בתראה תשמיש המטה איהו ובדרגא שתיתאה שכיה ולקבליה אנן עבדין ענויא דא ·
במדבר כט ויקרא טז כתיב [9]ובעשור לחדש השביעי הזה וכתיב [9]אך בעשור לחדש · בעשור בעשירי מבעי
ליה · מאי בעשור · אלא בגין דהשתא ביומא דא כל דרגין עלאין אתיין אלין על אלין
לשרי על סיהרא ולאנהרא לה וכלהו ברזא דעשר עד דסלקא למאה · וכד קיימא ברזא
דמאה כדין כלא חד ואקרי יום הכפורים ועל דא בעשור כמה דאת אמר זכור שמור
דכלהו אתיין בגין לעטרא ולאנהרא ברזא דעשר · אהדר האי סבא רישיה לקבליה
דר"ש ואמר ליה (ר' שמעון) הא ידענא דשאלתא תבעי בהאי בעשור לחדש השביעי
ס"א דא בעשירי יאות הוא והכי הוא אבל בעשור אמאי וכו' א"ל ר"ש ודאי *בעשור יאות היא אי הכי הוא אמאי סליק למאה והא מקרא לא
אתחזי אלא דסליק לשבעין משמע דכתיב בעשור לחדש השביעי וכד מעשרי לשביעאה
עשר זמנין הא ודאי סליק לשבעין א"ל על דא אהדרנא רישא לגבך דהא ידענא
דחכימא אנת · ת"ח תרין רזין הכא חד דהא סיהרא הדש השביעי אקרי ובג"כ אקרי
חדש השביעי עשור בגין דקא מנהרין לה עשר זמנין הא מאה · ותו האי מלה
דקאמרת ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא (ודרגא דשבעין איהו ודרגא דמאה
איהו · לדרגא דמאה לאשלמא ולאנהרא) ובהאי דרגא דשבעין דהא ביומא דא נטיל
לכל עמא דישראל למידן וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא דהא ביומא דא ענויא
דנפשא איהו ולא מגופא כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם · כי כל הנפש
אשר לא תעונה · ובהאי יומא נטיל לכל נפשאן והוו ברשותיה ואי לא קיימא
ס"א נקיימא ברזא (נ"א ברשותא) דשבעין לית ליה רשו בנפשאן *דקיומא דנפשאן ברזא
שבעין דשבעין

דשבעין כד"א °ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו' · ואי תימא נפקא מדרבי דלא אשלימו תהלים צ
לשבעין שנין לא שלטא בהו · ודאי שלטא בהו · אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין
סגיאין לפקודי אורייתא ועכ"ד בכלהו שבעין שנין אזלא · ועל דא תנינן אחד המרבה
ואחד הממעיט מאן אחד ביחודא דשבעין שנין מאן דאסגי ומאן דאמעיט · ועל דא
ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבעין ואשתלים האי דרגא בכלהו וכל נשמתין סלקין קמיה
ודאין לון בדינא וקב"ה חייס עלייהו דישראל ביומא דא · מאן דלא אעבר טינא
מרוחי' לכפרא עליה · (ביומא דא) כד סליק לגוויה בהאי יומא טבע בההוא אתר
דאקרי רפש וטיט ואיהו מצולות *ים ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא ביומא דא שבת קנג ב
לא אצטריך בר נש *לפרשא חטאוי קמי אחרא בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה ויקרא רנא א
וסלקי לה לעילא ואית סהדין בההיא מלה · ומה °משוכבת חיקך שמור פתחי פיך · מיכה ז
כל שכן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון וסהדי עליה · וכל שכן דאליפו איהו נקמי כלא
ואזול שמא דקב"ה ועל"ד כתיב °אל תתן את פיך לחטיא את בשרך · (מכאן ולהלאה קהלת ה
רזא בגוון*) · פתח ואמר °החדש הזה לכם ראש חדשים וגו' וכי כלהו זמנין וחדשין ס"א אחרא שמות יב
לאו אינון דקב"ה · (אלא חדשיכם לא כתיב) אלא החדש הזה לכם דילי איהו אבל
אנא מסרית ליה לכון דלכון איהו באתגלייא אבל שביעאה דילי איהו · ועל"ד איהו
בכסה ולא באתגליא · ירחא דילכון איהו בסדורא כסדר דאתוון אביב דאיהו אב"ג
י"ב איהו רזא דנ' *אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתוון* · מאי טעמא אתון (ס"א ואיהו
מתתא לעילא ואנא מעילא לתתא · האי דילי · ברישא דירחא אנא איהו באתכסייא · אב"ג כסדר' דאתוון)
בעשרה דירחא אנא איהו בגין דאנא בחמש קדמאי ובחמש אחרנין ובחמש תליתאי ס"א תשרי
בקדמיתא דירחא אנא איהו בגין חמשא יומין · בעשרה דירחא אנא איהו בגין חמש
יומין אחרנין בט"ו דירחא אנא איהו בגין חמש תליתאי מ"ט כולי האי · בגין דכל ירחא
דא מעלמא עלאה איהו ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנא ובגיני כך
ירחא דא איהו בכסה ולא באתגלייא בגין דעלמא עלאה בכסה איהו וכל מלוי
באתכסייא · וירחא דא דקב"ה איהו בלחודוי · כיון דמטא יומא דחמיסר כדין (גלייא)
כלא איהו מטא בחדותא דסיהרא וסיהרא אשתלימת ואתנהירת מאימא עלאה וקיימא
לאנהרא לתתאי מגו נהורא דלעילא ועל"ד אקרי ראשון כד"א °ולקחתם לכם ביום ויקרא כג
הראשון · עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה מכאן נחתין לרזא תתאה ׃ ת"ח
מיומא עלאה הוו אלין יומין קדמאין רזא דעלמא עלאה מאן דאין דינא דעלמא דהא
דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא מדינא תתאה *דדא °אלהי כל הארץ יקרא · דאי ס"א רזא ישעיה נד
תימא דינא ; עלמא דאין לעילא א"כ לא אתקרי עלמא דחירו עלמא דנהירו דכל
עלמין עלמא דכל חיין עלמא דכל חירו ׃ ואי תימא מדינא דיצחק · אי איהו אתער
דינא לגבי האי עלמא לא יכלין כל עלמא למסבל דהוא אשא תקיפא עלאה
לא אית מאן דסביל ליה אלא אשא דלתתא · דאיהו אשא דסביל אשא · אלא
כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין · הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה
דאלהים שופט · ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא · ובגין דאיהו דרגא
שביעאה לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא ׃ אשגח האי סבא
ברי שמעון וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין · אמר רבי שמעון אי היא שביעאה · אמאי

מעשרין שנין ולעילא · אמר ליה זכאה מאן דמליל על אדנין דשמעין · ת"ח בי דינא
דלתתא בארעא לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין · מאי טעמא · בגין דשבקין
שבע שנין לשביעאה אלהי כל הארץ יקרא · ולית רשו לבר נש באינון שבע · ואינון שבע
לא שראן אלא על תליסר דלתתא (בארעא) דאינון כורסייא לגביה ובגין כך כל גזרין
וכל דינין דלתתא מאינון שבע שנין דלתתא כללא דעשרין שנין איהו · ודינא דעלמא
בר"ה על ידא דהאי דרגא איהו דאיהו ממש קיימא בדינא על בנוי בהאי עלמא בגין
לאתדכאה לגבי עלמא עלאה בגין דלית ליה סיוע לסלקא ולאתדכאה אלא מגו תתאי ·
וכד ישראל אינון בחמיסר יומין כדין נטיל לבנוי לפרשא גדפוי עלייהו ולמחדי עמהון ·
ויק' כג מ ועל"ד כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון *פרי דא איהו אילנא דאק' עץ פרי ואשתכח
תהלים צו ביה פרי · עץ הדר כד"א הוד והדר לפניו מ"ט אקרי הדר ומאן איהו הדר אלא דא
צדיק · אמאי אקרי הדר · והא אתר טמירא איהו דלית ליה גליא וצריכא לאתכסייא
תדיר ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי · אלא אף ע"ג דאיהו דרגא טמירא
הדורא איהו דכל גופא ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה · מאי טעמא מאן דלית
ס"א כדבורה עמיה האי דרגא לית ביה הדורא למיעל בבני נשא · קלא לאו עמיה · *בדבורא
והדורא (ס"א ודבורא) דקלא אתפסד מניה · דיקנא והדורא דדיקנא לאו עמיה ואע"ג
דאתכסייא ההוא דרגא כל הדורא דגופא ביה תלייא · ואתכסי ואתגלייא · ובג"כ עץ
בראשית א הדר איהו עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא · ודא איהו עץ עושה פרי · כפת תמרים ·
ויק' כג הכא אתכלילת אתתא בבעלה בלא פרודא · כפת תמרים *כחדא · וענף עץ עבות
תלתא · ועלין דיליה דא בסטרא דא ודא בסטרא דא וחד דשליט עלייהו · וערבי נחל
תרין · דלית להו ריחא וטעמא כשוקין בבני נשא · (ובגין כך) לולב נטיל כלהו כחוטא
דשדרה קיימא דגופא · ומה דנפיק לבר טפח הכי הוא בגין לאשלמא ולאפקא כלא
ולשמשא כדקא חזי · (ובגין כך) בהני זינין בעי בר נש לאתחזאה קמי קב"ה · עלין
וטרפין דהני תמרים אינון כל שאר חילין דאתאחדן באינון כנויין דקב"ה אקרי בהון ·
בגין דבעינן (ס"א לאתאחדא) לתתא כגוונא דלעילא דלית לך מלה בעלמא דלא אית
לה דוגמא לעילא · כגוונא דלעילא הכי אית לתתא ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא
ויקרא כג דמהימנותא קמי קב"ה · כתיב בסכת תשבו שבעת ימים דא הוא רזא דמהימנותא והאי
קרא על עלמא עלאה אתמר והכי תנין כד אתברי עלמא אתמר האי קרא כד שרא
א ר"ע מדה חכמה (עילאה) לנפקא מאתר דלא ידיע ולא אתחזי כדין נפיק חד [א] משחתא ובטש והכיא
חכמתא עלאה נליץ ואתפשט לכל סטרין ברזא דמשכנא עלאה והוא משכנא עלאה
אפיק שית סטרין וכדין ההוא נליו דמשחתא נהיר לכלא ואמר בסכת תשבו שבעת
ימים · מאן סכת חסר ו' · דא משכנא תתאה דאיהו כעששיתא לאחזאה לכל נהורא
וכדין אמר בסכת תשבו שבעת ימים · מאן שבעת ימים מעלמא עלאה לתתאה
עמוס ט דכלהו קיימי בקיומא לאנהרא להאי סכת · ומאן איהי דא סכת דוד הנופלת סכת
שלום · ובעי עמא קדישא למיתב תחות ללהא ברזא דמהימנותא ומאן דיתיב בללא
דא יתיב באינון יומין עלאין ועל"ד כלהו בסכת בסכת וחד בסוכות שלים
חד שלים לאחזאה דמאן דיתיב בללא דא יתיב באינון יומין עלאין לעילא דקיימין
על האי תתאה לאנהרא ליה לחפיא עליה ולאגנא ליה בשעתא דאצטריך ·
ותו כלהו אקרון סכות בשלימו וכתיב סכת חסר דא עלמא תתאה דבעא בהני ז' יומין
קדישין

קדישין למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה ולא יקטרגון
חדוותא ובגין *דיתערבבון בההוא מזונא קרבנין דלהון שגיאין יתיר משאר יומין · ס"א דיתעדבון
בגין דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל · ומאן חדוה דישראל דא יומא
תמינאה דעצרת · ות"ח בעוד דאינון שאר ממנן חדאן ואכלין בההוא מזונא דמתקני
לון ישראל · אינון מתקני כורסייא לקב"ה מתתא ולסלקא ליה לעילא באינון זינין ובחדוה
ובהלולא ואפקא מדבחא · כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה : ושאר
חיוון רברבן ממנן דעמין אכלן ומדקן ורפסן ואתזנו · ואיהי נקטא נפשאן בענוגין
לעילא כמה דאתמר · כיון דנחתא והא נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין וישראל
כל הני שבעה יומין הוו *משכין ליה באינון עובדין דקא עבדין ומקרבין בהדה כדין ויקרא כ"ג ב
נחתא לקרבא בכנסא ולמחדי לון יומא חד · וההוא יומא איהו יומא תמינאה בגין
דכל ז' יומין אחרנין בהדה ועל דא איהו תמינאה ותמניא יומין כחדא · ובגין כך אקרי
עצרת כנישין · כנישין כלהו בהאי יומא ואקרי שמיני ולית שמיני אלא מגו שבעה ·
כתיב °יהי שם יי' מבורך מאי מבורך (אלא כלא ידעי) · אבל רזא הדא ידע חד איוב א
מחברנא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק כפתורא שמיה · מאי מבורך שירותא
קשה וסופיה רך · מ"ב קשה ודינא איהו ודאי · (ולבתר רך) · כגוונא דא יומא
דר"ה מ"ב דהא במ"ב (וברזא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא ·
לבתר רך ועל דא תקין כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין (ס"א דהא במ"ב וברזא
דמ"ב אתוון אתברי עלמא וע"ד אתברי בדינא · לבתר רך · כגוונא דא) · ביומא
דראש השנה מ"ב קשה בדינא · ביומא דעצרת רך בחדוה · ת"ח מה בין דינא עלאה
להאי דינא דינא עלאה · שירותא וסופא קשה ולית מאן דיקום ביה וכל מה דאזיל
אתתקף ובתר דשארי לא סליק מניה עד דאכיל ושצי כלא דלא אשתאר כלום · אבל דינא
אחרא דתתא שירותא קשה וכל מה דאזיל אתחלש עד דנהיר אנפין כגוונא *דנוקבא ס"א דא דינא דנוקבא
דחלש חילהא · אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא · ביומא דטופנא ועל דא לא
אשתאר כלום בעלמא בר ההוא תבותא דנח דאיהי כגוונא עלאה דסביל להוא תוקפא ואי
לאו דזמין קב"ה ואשכח ברחמי על עלמא כל עלמא אתאביד דכתיב °יי' למבול ישב ועל תהלים כט
דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא דלא יכיל עלמא למסבל ליה אפילו רגעא חדא ·
אדהכי הוה רבי שמעון בכי והדי · זקפו עיינין וחמו חמשה פרושים דהוו אזלי
אבתריה למתבע ליה · קמו · אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה מה שמך · אמר נהוראי
סבא בגין דנהוראי אחרא אית גבן · אזלו רבי שמעון ואינון חברייא עמיה תלת
מילין · אמר רבי שמעון לאינון אחרנין מה ארחא דא גבייכו · אמרו · למתבע ליה
להאי סבא דמימוי אנן שתאן במדברא · אתא רבי שמעון ונשקיה אמר ליה נהוראי
שמך ונהורא אנת ונהורא עמך שרי · פתח רבי שמעון ואמר °הוא גלא עמיקתא דניאל ב
ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא · הוא גלא עמיקתא ומסתרתא
קב"ה גלי עמיקתא ומסתרתא דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון . ומאי
טעמא גלי לון · בגין דידע מה בחשוכא · דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא :
ואיהו ידע מה בחשוכא ובגין כך גלי עמיקתא ומסתרתא דאי לאו חשוכא
לא יתגליין עמיקין ומסתרן : ונהורא עמה שרא · מאן נהורא דא נהורא

דאתגלייא מגו חשוכא ואנן מגו חשוכא דהוה במדברא אתגלי לן נהורא דא רחמנא ישרי עמך נהורא בעלמא דין ובעלמא דאתי· אזלי ר"ש וחברייא אלין· תלת מילין אבתריה אמר ליה אמאי לא אזלו אלין עמך בקדמיתא· א"ל לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי השתא דאתו מיל כחדא. אזלו ור"ש אזל לארחיה· א"ר אבא הא אנן ידענא שמיה ואיהו לא ידע שמיה דמר·[א] אמר ליה מניה ידענא דלא לאחזאה:

[א] שכרי הוא לא שאל שמי ועי"ז ידענא שלא להגיד אדם את שמו בלי שאלה שישאלוהו מה שמו:

פרשת כי תשא

וידבר יי' אל משה לאמר· כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפרי· עד דהוו אזלו חמו ליה לר' אלעזר דהוה אתי ור' חייא עמיה· א"ר אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא· [ב] אוריכו להו עד דמטו לגבייהו· כיון דמטו גבייהו א"ר אלעזר ודאי כתיב [ב]עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם· האי קרא קשיא וכו'· (זה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכה ע"ש כי שם מקומו):

תהלים לד

[ב] במתין להם

ת"ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני· ואי תימא ישראל היך אתמנון· אלא כופרא נטיל מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנין ההוא כופרא ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל. אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהון מותנא· מותנא אמאי סליק במניינא· אלא בגין דברכתא לא שרייא במניינא· כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאנזקא בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא *עליה מניינא והא אוקמוה ואתמר:

*פ"א יעלייהו

רע"א מהימנא

פקודא [ג] ליתן מחצית השקל בשקל הקדש· רעיא מהימנא מאן מחצית השקל איהו כגון חצי ההין ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן אבנא למשקל בה דא י' עשרים גרה השקל דא יו"ד· העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא לא ירבה על י'· הכי אתמר בס"י עשר ספירות בלימה עשר ולא אחד עשר· והדל לא ימעיט· דא צדיק לא ימעיט מעשר כד"א עשר ולא תשע· ממחצית השקל דאיהו י'· (נ"א מחצית השקל עשר הוא) א"ל רעיא מהימנא מלאך אנת בשמים· רמים אנת ממאריך לית תווהא בכל איכון מלין יקירין דיפקון מפומך דהא מאן דאיהו מלכא או ברא דמלכא לית תווהא דיפקון מרגלאן בפתוריה מליין סגולות מליין נהורין לבר נש אחרא איהו תווהא· א"ל בריך אנת רעיא מהימנא מתמן ואילך אימא אנת דעלאין ותתאין נחתו למשמע מינך· א"ל אשליש מלוך א"ל לא אית כען למימר יתיר אימא אנת עד זמנא אחרא· פתח רעיא מהימנא פקודא בתר דא לקדש את החדש בגין דסיהרא קדישא איהי כלה דמתקדשא

[ג] ע' בפרדס שער י' ביאור מאמר זה:

ע"פ ב"ד דאיהו גבורה בגין דתמן ליואי דאתמר בהו וקדשת את הלוים ולבתר דאתחזי'
סיהרא דיאותו לאורה מברך עליה ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא
שחקים וברוח פיו כל צבאם · ובמי מתקדשת ומתברכת בתפארת בגין דאיהי עטרת
תפארת לעמוסי בטן · ע"כ (תלא דף רפ ב' כי ישבו אחים יחדיו וכו') :

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא עד דהוו אזלין רמש ליליא · יתבו · אדהוו
יתבין שריאת לפרא לאנהרא *קמו ואזלו · א"ר חייא חמי אנפוי דמזרח דקא ס"א אמרו קום
מנהרין · השתא כל אינון בני מדינחא דטורי נהורא סגדין לגבי האי נהורא דנהיר וניסך
באתר דשמשא עד לא יפוק ופלחין ליה דהא כיון דנפיק שמשא כמה אינון *דפלחין לה א
לשמשא ואלין אינון דקא פלחין לנהורא דא וקראן להאי נהורא אלהא דמרגלא
דנהיר · [א] ואומאה דלהון בא"לה דמרגלא דנהיר · ואי תימא פולחנא דא למגנא הוא · א ופטים
מיומין עתיקין קדמאין חכמתא ידעו ביה · בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק · ההוא בלהם :
ממנא דפקיד על שמשא נפיק ואתוון *קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה קל ב
(דשמשא) ובחילא דאינון אתוון פתח לכל [ב] כוי שמיא ובטש בהו ועבר · וההוא ב הלוני דקיפ
ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא ותמן שכיח עד דנפק שמשא
ואתפשט בעלמא וההוא ממנא איהו פקידא על דהבא ועל מרגלן סומקן ואינון
פלחין לההוא דיוקנא דתמן ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין אזלי
וידעי נקודין דשמשא לאשכחא אתרין דדהבא ומרגלן · א"ר יוסי עד כמה יהון פולחנין
סגיאין אלין בעלמא דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא : **פתח** איהך (ס"א
רבי חייא) ואמר [ג] שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר · ת"ח אלו כל בני משלי יב
עלמא הוו פלחין לשקרא הוה הכי אבל האי נהורא וזהרא דנהיר ודאי קשוט איהו
ככבי רומא דרקיעא קשוט אינון · אי בטפשו וחסרונא דדעתא דלהון אינון אמרי
וקראן להו אלהא לא בעי קב"ה לשיצאה עובדוי מעלמא · אבל לזמנא דאתי לא
ישתצון ככביא ונהורין דעלמא · אבל מאן ישתצי. אינון דפלחו לון · וקרא דא הכי
הוא · שפת אמת תכון לעד אלין ישראל דאינון שפת אמת · [ד] יי' אלהינו יי' אחד · דברים ו
וכלא איהו אמת ורזא דאמת ומסיימי יי' אלהיכם אמת · ודא איהו שפת אמת תכון
לעד · ועד ארגיעה · ועד רגע מבעי ליה · מאי ארגיעה · אלא עד כמה יהא קיומא
דלהון בעלמא · עד זמנא דייתי ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלי · ובזמנא
דארגיעה ישתצי לשון שקר אינון דקראן אלהא למאן דלאו הוא אלהא · אבל ישראל
דאינון שפת אמת כתיב בהו [ה] עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו · אדכרנא חדא זמנא ישעיה מג
דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר פגע ביה הגמונא (חד) א"ל לרבי אלעזר אנת ידעת
מאורייתא דיהודאי · א"ל ידענא · א"ל לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט
ואורייתכון קשוט ואנן דמהימנותא דילן שקר ואורייתא דילן שקר · והכא כתיב שפת אמת
תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר · אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן
לעלמין דרא בתר דרא תכון לעד ודאי · ואתון זעיר הוה לכו מלכות' ומיד אעדי מנכון וקרא
אתקיי' בכו דכתי' ועד ארגיע' לשון שקר · א"ל חמינ' בך דאנת חכי' באוריית' · תפח רוחיה

דהוה גברא· אלו אמר קרא שפת אמת כוננת לעד הוה כדקאמרי׳ אבל לא כתיב
אלא תכון· זמינא שפת אמת דתכון מה דלאו הכי השתא דהשתא שפת שקר קיימי׳
ושפת אמת שכיבא לעפרא ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה ומגו ארץ תצמח
כדין שפת אמת תכון לעד וגו׳· א״ל ההוא הגמון זכאה אנת· וחכאה עמא
דאורייתא דקשוט ירתין· בתר יומין שמענא דאתגייר· אזלו מטו חד בי חקל ולנו
לגותהון. כיון דלנו לגותהון אמרו מכאן ולהלאה נתחבר בשכינתא ונזיל ונתעסק
ישעיה מה בארייתא: **פתח** רבי יוסי ואמר ׳הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגומר· זמין
קב״ה למעבד לישראל כל אינון טבאן דקאמר על ידי נביאי קשוט וישראל סבלו עליהון
כמה בישין בגלותהון· ואלמלא כל אינון טבאן דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא
לא הוו יכלין למיקם ולמסבל גלותא אבל אזלין לבי מדרשות פתחין ספרין וחמאן כל
אינון טבאן דקא מחכן וחמאן כתיבין באורייתא דאבטח לון קב״ה עלייהו ומתנחמין
בגלותהון· ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון ואמרי אן הוא אלהכון· אן אינון טבאן
פס סו דאתון אמרין דזמינין לכון וכי כל עמין דעלמא יכספון מנייכו· הה״ד ׳שמעו דבר יי׳
החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגומר· מאי החרדים אל דברו· אינון
דסבלו כמה בישין כמה שמועות שמעי אלין על אלין ואלין בתר אלין והרידן עליהון
ירמיה ל כד״א ׳כי וגומר קול חרדה שמענו פחד ואין שלום וגומר· אינון חרדים תדיר אל
דברו כד אתעביד דינא· אמרו אחיכם שונאיכם אלין אינון אחוכון בני עשו·
איכה ד מנדיכם כד״א ׳סורו טמא קראו למו· דלית עמא דקא מבזין לון באנפי ומרקקין
באנפייהו לישראל כבני אדום ואמרי כלהו מסאבין כנדה ודא איהו מנדיכם· למען שמי
יכבד יי׳ אנן (דאמרין) בנוי דאל חי· די בן יתייקר שמיה· אנן שלטין על עלמא
בראשית כז תהלים קמה בגין ההוא דאק׳ גדול· ׳עשו בנו הגדול ובשמא דא אקרי קב״ה גדול ׳גדול יי׳ ומהולל
מאד· אנן בני הגדול ואיהו גדול· ודאי למען שמי יכבד יי׳· אבל אתון זעירין
מכלא יעקב בנה הקטן כתיב אן הוא אלהכון· אן הוא אינון טבאן דיכספון כל
עממיא מחדוה דלכון. מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין· והם יבושו
ס״א הו כמאן א כמי שהולם קללתו באחר (רוח הקדש אומר והם יבושו)· * א כמאן דתני קללתא באחרא בגין דאתון אמרין
: דכדין יבושו ויכלמו ובג״ד רוח קדשא הוה אמר מלה הכי ועל דא הן יבושו ויכלמו כל
הנחרים בך· מאי כל הנחרים בך דאתקפו נחיריהון ברוגזא עלך בגלותא דא·
בההוא זמנא יבושו ויכלמו מכל טבין דיחמון לכון לישראל· א״ר חייא הכי הוא ודאי·
אבל חמינן והכי חמו תקיפי עלמא דהא גלותא אתמשך ועדיין בריה דדוד לא אתי·
א״ר יוסי וכל דא הכי הוא· אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא כל אינון
הבטחות דאבטח לון קב״ה· והא אתמר דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וחמאן
כל אינון נחמות וחדאן בלבייהו למסבל כל מה דייתי עלייהו ואלמלא דא לא יכלין
למסבל· א״ר חייא ודאי הכי איהו וכלא בתשובה תליא: ואי תימא דיכלון
השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא: לא יכלין· מ״ט לא יכלין· בגין דכתיב
דברים ל ׳והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה· וכתיב והשבות אל לבבך בכל
שם הגוים אשר הדיחך וגומר: וכתיב ושבת עד יי׳ אלהיך וגו׳· וכדין ׳אם יהיה
נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו׳: ועד דכל אינון מילין לא יתקיימון לא יכלין
לאתערא

לאתערא תשובה מנייהו · א"ר יוסי כמה סתמת כל ארחין ושבילין מכל בני גלותא ולא
שבקת לון פתחון פה · אי הכי להוו כמה דהוו בכל דרא ודרא דלא יסבלון גלותא ולא
אגרא ויפקון (ס"א אי הכי להוו כמה דלהוו בכל דרא ודרא יסבלון גלותא ולא יפקון)
מדינא דאורייתא ויתערבון בשאר עמין · **פתח** ואמר [9]כמו הרה תקריב ללדת תחיל ישעיה כו
תזעק בחבליה וגו׳ · מאי כמו הרה ארח איהו לעוברתא לאעברא עלה תשע ירחין
שלמין ואית בעלמא כמה וכמה דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין יומין מתשיעאה·
וכל ירין והבלין דעוברתא בתשיעאה איתון · ואף על גב דלא אעבר עלה אלא יומא
חדא אתחשיב עלה כאילו אתעברו כל תשיעאה שלים · אוף הכי ישראל כיון דאטעמו
טעם גלותא אי יהדרון בתשובה יתחשב עלייהו כאלו אעברו עלייהו כל איתון מלין
דכתיבין באורייתא · כ"ש וכ"ש דכמה וכמה יסורין אעברו עלייהו מן יומא דגלותא
שרי · אבל מאי דכתיב [9]בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים · ת"ח דברים
כמה רחמנותא רחים קב"ה לישראל במלה דא · למלכא דהוה ליה ברא יחידאה ורחים
ליה רחימו דנפשא ומגו רחימו דיליה יהב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותוליף
ליה ארחי מתתקן · זמנא חדא חב לגבי אבוה אתא אבוה ואלקי ליה ולבתר אעבר
על חוביה . תב כמלקדמין וחב לאבוה ואפקיה אבוה מביתיה וארגיז עליה · נפק
ההוא ברא מביתיה · ובאתר דיהך בארח קשוט ויהא זכאה כדקא יאות בגין דישמע
מלכא אבוה ויהא תיאובתיה עליה · מה עבד אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא
אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאנא בעי · מה עבד אזל ואתחבר בזונות ואתלכלך
בלכלוכא דטנופא בהדייהו ולא הוה משתכח אלא בהדייהו בחבורא דלהון · מטרוניתא
אמיה פקדת בכל יומא על ההוא ברא וידעת דברה בהדי זונות אתחבר וכל חברותא
דיליה בהדייהו הוות · שריאת למבכי ולאתמררא על ברה · יומא חד עאל מלכא לגבה
חמא לה דאיהי מבכה · שאיל לה על מה את בכאת · אמרה ולא אבכה דהא ברנא
לבר מהיכלא דמלכא · ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא יתיב בהדי
זונות · מה יימרון כל בני עלמא בריה דמלכא איהו דיתיב בבי זונות · שריאת למבכי
ולאתחננא למלכא · אמר מלכא בגינך אהדר ליה ואנת ערבא דיליה · אמרת הא ודאי·
אמר מלכא הואיל וכך הוא לא אצטריך לאהדרא ליה ביממא באתגליא דכסופא דילן
איהו למהך בגיניה לבי זונות · ואי לא הוי כגוונא דא דטנף גרמיה הכי וחלל יקרי·
הוינא אנא וכל חיילין דילי אזלין בגיניה בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה בכמה
מאני קרבא מימיניה ומשמאליה עד דכל בני עלמא יזדעזעון וינדעון כלא דברא
דמלכא איהו · השתא כיון דאיהו טנף גרמיה וחלל יקרי איהו יהדר בטמירו דלא
ינדעון ביה · אהדר לגבי מלכא יהביה לגבי אמיה · ליומין סרח כמלקדמין · מה עביד
מלכא אפיק ליה ולאמיה בהדיה מגו היכלא אמר תרווייכו תהכון ותרווייכו תסבלון
גלותא ומלקיותא תמן . כיון דתרווייכו תסבלון כחדא כדין ידענא דברי יתוב כדקא
חזי · כך ישראל בנוי דמלכא קדישא איתון · אתית לון למצרים · ואי תימא בההוא
זמנא דלא חאבו · גזרה דגזר קב"ה בין הבתרים הוה אתחזי למהוי קיים וקב"ה
אשגח לתרין מלין חד בגין ההוא מלה דאמר אברהם [9]במה אדע כי אירשנה דא הוה בראשית טו
סבה

ומראה מקום

(א קודם ביניהו) שבה ועילה · אבל[א] עד דנפקו ממצרים לא הוו גוי ולא אתחזן כדקא יאות · פתח
(שיר ב) ואמר כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות · בעא קב"ה למעבד לון לישראל
כגוונא דלעילא ולמהוי שושנה חדא בארעא כגוונא עלאה · ושושנה דסלקא ריחא ואתבריר
מכל שאר וורדין דעלמא לא הוי אלא ההיא דסלקא בין החוחים · ודא ארחא כדקא
יאות · וע"ד זרע שבעין זוגין דהוו שבעין נפש ואעיל לון בין החוחים · ואינון חוחים מיד
דהוו אינון זוגין תמן סליקו ענפין וטרפין ושליטו על עלמא וכדין פרחת שושנה בינייהו ·
כיון דבעא קודשא בריך הוא לאפקא שושנה ולקיט לה מבינייהו כדין יבשו חוחים
אזדריקו ואשתליאו ולא אתחשבו לכלום · בשעתא דאזיל למלקט שושנה דא לאפקא בריה
בוכריה בההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבין ושליטין עם דגלין פרישן ואפיק
לבריה בוכריה בכמה גבורן ואייתי ליה להיכליה ויתיב סגי בבי מלכא . כיון דחב לגבי
(שופטים ב) אבוה אוכח ליה ואלקי ליה דכתיב ויחר אף יי' בישראל ויתנם ביד שוסים וגומר סרח
כמלקדמין ומרד באבוה אפקיה מביתיה · מה עבדו ישראל חמו דהא אתבדרו לבבל
אתערבו בעממיא נסיבו נשין נכריות ואולידו בנין מנהון · עכ"ד אימא קדישא הות
אפטרופוסא עלייהו · ועל דעבד הכי קב"ה אמר הואיל וכסופא איהו ליתי ברי איהו
מגרמיה הואיל והלל יקרי לא אתחזי דהכא איזיל תמן לאפקא ליה ולמעבד ליה נסין
וגבורן כמלקדמין · תבו אינון בלא סיועא דאתחזו לון בלא פליאן ונסין אלא כלהו
מתבדרן כלהו לאן במסכנו ותבו להיכלא דמלכא בכסופא ואימא קדישא ערבת לון ·
חאבו כמלקדמין מה עבד קב"ה אפיק להאי ברא כמלקדמין מהיכליה ואימיה בהדיה ·
(ישעיה נ) אמר מכאן ולהלאה אימא וברא יסבלון כמה בישין כהדא הה"ד ובפשעיכם שלחה
(דברים ד) אמכם · ועל דא כתיב בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים · מאי
באחרית הימים · אלא דא היא אימא קדישא דהיא אחרית הימים · ועמה סבלו כל מה
דסבלו בגלותא · ואילו יהדרון בתיובתא אפילו חד ביום או חד לערא דיעבר עלייהו
(ס"א ואי לאו) אתחשב עלייהו כאלו סבלו כלא · *ואי לא כד יסתיים קילא (בישא) וכל דרין דיליה
(סתים קילא; ויקרא כה) כמה דאמר בוצינא קדישא לצמיתות לקונה אותו לדורותיו · וכל דא בתיובתא תליא
(ס"א דמהא) מילתא · א"ר חייא ודאי הכי הוא · וע"ד גלותא אתמשך אבל קב"ה כל מה *דחמי (נ"א
דלקא) לון לישראל בהאי אחרית הימים ובהאי אחרית הימים יעביד לון נסין ונוקמין
(ישעיה ב) דכתיב והיה באחרית הימים נכון יהי' הר בית יי' בראש ההרים · מאן ראש ההרים
(רנג ב) דא אברהם סבא *כהנא רבא ראש דכלא · ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהיה נכון
בראש ההרים דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים · כוס דברכה אצטריך
(קיב ב) למהוי מתקנא בימינא · ונשא *מגבעות · אצטריך למהוי זקיף מן פתורא שיעורא
(ס"א דאיהו) *דאיקרי זרת לברכא לקב"ה ודא הוא ונשא מגבעות · מגבעות מאי הוא · אלא
בינה ובין בתולות אחריה רעותיה שיעורא דזרת איהו נשא כוס דברכה מגבעות
ודאי · וע"ד טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא באחרית הימים איהו · אמר
ליה שפיר קאמרת האי קרא ודאי הכי הוא · בראש ההרים דא ימינא
אברהם סבא דאיהו ראש ההרים ודאי · ונשא מגבעות משיעורא דגבעוה
דאינון רעותיה · ושפיר קאמרת · ונהרו אליו כל הגוים · מאי הוא · אמר
ליה ואפילו גשים וקטנים . ושמש דפלח על פתורא אף על גב דאיהו לא
(ס"א לבריך ברכ' לכוס דלא וכו') אכל אצטריך למשמע ולמימר אמן . *דלא יימא בר נש אנא לא אכלית והואי

דלא

דלא אלטריפנא לזמון לא אשמע ולא אימא אמן · הכל חייבין ביה · ד"א ונהרו אליו כל
הגוים · אע"ג דנשים וקטנים פטורין מן המלות בכוס דברכה הכל חייבין בלבד דינדעון
למאן מברכין · ודא איהו ונהרו אליו כל הגוים · אתא רבי יוסי ונשקיה · אמר כמה
שפיר מלה דא ומתיקא להנא · השתא אית לדייקא אי האי אחרית הימים איהי כוס
דברכה ממש מהו הר בית יי' · הוה ליה למכתב הכי והיה אחרית הימים נכון יהיה
בראש ההרים · מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' · א"ל אחרית הימים איהי
אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה דהוא אילנא דטוב ורע · ואתא קרא לבררא באחרית
הימים ואפיק הר בית יי' · דא טוב בלא רע · הר בית יי' ודאי דלית תמן חולקא
לסטרא אחרא דהא אתברירר הר בית יי' מגו אילנא דאיהו אחרית הימים · ודא איהו כוס
דברכה דאיהו נכון בראש ההרים · א"ר יוסי זכאה ארחא דא דזכינא להאי מלה · א"ל
ממאן שמעת לה · א"ל יומא חדא הוינא אזיל בארחא ושמענא והמינא ליה לרב המנונא
סבא (נ"א לר' שמעון) דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא וכיון דשמענא הדינא ביה
א וטירנא ליה לריר בכנפא דלבושאי דלא יתעדי מנאי לעלמין · א"ל ודאי מלה קדישא ז׳ קברתי לרוד בכנף לבושי
דא מגירו דבוצינא קדישא אתגליד · זכאה דרא דקיימי עלמא וסמכוי שריין בגויה · דברי׳ אלו שלא
ואי אנת צרירת להאי מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינך אנא אצרור לה בתלתין או יוסרו ממנו הדברי׳ לשלם:
בארבעין קשרין בכיסאי דלא יתעדי מינאי לעלמין (כאן חסר) · *על הביא מלה דאחמי (נ"א א"ל)
קב"ה למשה בגין דאע"ג דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא לא בעי מאן דיימא
עלייהו דלטורין · מנלן · מהושע דכתיב ותחלת דבר יי' בהושע הא אוקמוה מלה · הושע א
וע"ד והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו' · ובג"ד בריך לון בכמה ברכאן לאהדרא לון
בתיובתא ולאתבא לון לגבי אבוהון דבשמיא ולא אעדי מתמן עד דקב"ה מחל על
חובייהו ואתנקיאו קמיה · אליהו מה כתיב ביה ויבא וישב תחת רתם אחד וגו' מלכים א יט
אמר מאריה דעלמא אתתא חדא שדרת לון לישראל ודבורה שמה דכתיב והיא שופטים ד
יושבת תחת תמר דבורה דא הוא רתם ואהדרת לון למוטב דכתיב עד שקמתי שם ה
דבורה · ואנא עאלית בינייהו ואכרזת קמייהו ולא יכילנא · עד דהוה יתיב אתגלי
עליה קב"ה א"ל מה לך פה אליהו בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני על ברית ·
ומדאמינא בך דקנית עלי בהאי ברית נטלית ליה ברעו דמשה ויהיבנא לך עד דמשה
*הוה אמר הנני נותן לו את בריתי שלום · השתא דאיהו דילך לא אחזי לך לקטרגא ריב א במדבר כה
עלוי הוה לך למשבק קנוייך לי כמה בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה לידא אחרא ולא
קטריגנא עלוי · מה לך פה · מאי פה · ברית קיימא פה יי' איהו · כיון דלא בעאת
לשבקא לי פומך אתברי באתר דההוא פומא · תנן בההיא שעתא אתעבר מניה
ב ההוא נבזבזא דיהב ליה משה דתנן מאי דכתיב וילך בכח האכילה ההיא וגו' · עד ב ירוי אור:
הר האלהים חרבה · למתבע מתמן · וכי מתמן הוה בעי · אלא למתבע כמלקדמין מלכים א יט
מההוא דירית בהר האלהים ברית דא · פנחס הוא אליהו ודאי בדרגא חדא · א"ל
משה לית אנת יכיל לקבלא מנאי אלא זיל ליטקייהו דישראל ומאינון חרוה ואינון
יהבי לך וכך הוא עביד · (חסר) : כמה טיבו עביד קב"ה בכל דרא ודרא לישראל ·
ת"ח מה כתיב ואשלח לפניך את משה ואהרן ומרים והא כמה נביאי הוו לבתר משה מיכה ו
ואשלם

ואשלא לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקי
וחסידי מבעי ליה · אלין תלתא אמאי · אלא אמר קב"ה עמי בני אמאי לא תדכרון
לכל טבין דעבדית לכו דשדרית לכו למשה אהרן ומרים · למלך בשר ודם דאית ליה
מדינתא ושדר לגבה גוברין אפרכין רברבנין דיהון מנהלי עמא ומעיינין בהו ובדינייהו
מאן אצטריך למהוי זקוק במזונייהו במלין דיצטרכון לאו עמא דמדינתא בעל
כרחייהו יצטרכו לעיינא בהו ולמיהב להו יקרא · שדרית למשה איהו הייתי קמייכו מן
למיכל ונהיל לכו ולבנייכו ולבעירייכו ואשתדל בדינייכו (ס"א במזונייכו) ובכל מה
ס"א לכו עני דאצטריך לכו · שדרית לאהרן אייתי *היכלין דענני יקר לחפאה עלייכו כמלכין ·
אסחי לכו בטלי יקר דלא אתרקבו לבושיכון ומנעליכון והוו מתחדשי בכל יומא ·
שדרית למרים אייתיאת בירא לאשקאה לכו ושתיתון אתון ובעירכון · אימון יהבו לכון
ומדלהון אכלתון ושתיתון ויתיבתון בחופאה דיקר דלהון · ומדלכון לא יהבתון לון ולא
עוד אלא דאשתדלו עליכון ונטלו על צואריכון מטולכון והויתון מחרפין ומגדפין לון ·
מלכים א ח אמר רבי יוסי לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקב"ה וקרא הוא דכתיב לא נפל דבר
אחד מכל דברו הטוב וגומר · ת"ח רחמנו דיליה אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל
דברו ולא יתיר · נח לעלמא דלא אתברי · אבל מדאמר מכל דברו הטוב אפיק ביש
לאחורא דהא מלה דביש לא בעי למעבד ואע"ג דאגזים ואריס רצועה אתאת אמא
ואתקפת בדרועיה ימינא וקם רצועה בקיומיה ולא נחית לתתא ולא אתעביד בנין
דבעיטא חדא הוו תרווייהו איהו דאגזים ואיהי דאחידת בימיניה · ואי תימא מנלן ·
ממלה דאיהי באתגליא דכתיב לך רד כי שחת עמך שרי לארמא רצועה ומשה דלא
הוה ידע ארחא דאמא שתיק כיון דחמא קב"ה כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר
ועתה הניחה לי · מיד ארגיש משה ואחיד בדרועיה דקב"ה דכתיב זכור לאברהם דא
דרועיה ימינא · ובג"כ לא נחית רצועה ואי תימא אמא דאיהי רגילה לאחדא ברצועה
דמלכא אן הות דשבקת מלה למשה · שאילנא ואמינא והא לא ידענא בירירא דמלה
עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא · כד אתו לקמיה דר"ש חמא באנפייהו סימן · אמר
טולו בני קדישין טולו רחימין דמלכא טולו רחימין דילי טולו רחימין אלין באלין · דאמר
רבי אבא כל אלין חברייא דלא רחימין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא
זמנייהו כל הברייא ביומוי דר"ש רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובג"כ בדרא
דר' שמעון באתגלייא הוה דהוה אמר רבי שמעון כל חברייא דלא רחמין אלין לאלין
גרמין דלא ליהך בארח מישר · ועוד דעבדין פגימו בה דהא אורייתא רחימו ואחוה
וקשוט אית בה · אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבקן דא בדא יעקב
תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחוה · יהבין רוחייהו דא בדא · חברייא כההוא דוגמא
אצטריכו ולא למעבד פגימו · כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי · אמרו
ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא והכי אצטריך לן למנדע · בכה רבי
שמעון ואמר חד מלה מאינון מלין דלחישו לי מגו רישא מתיבתא דגנתא דעדן דלא
אמרו באתגליא · מלה דא סתרא איהי ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשאי ·
מה אעביד אמרו לי בלחישא ואנא אימא באתגלייא · ולזמנא דנחמי אנפין באנפין
כל

כל אנפין יסתכמון בדא · בגין חובא דעבדו עמא דלבר ושתפו ביה עמא קדישא באנא
אלהו דכתיב קום עשה לנו אלהים · אלהים ודאי כבוד ישראל דא איהו דשריא עלייהו
כאמא על בנין ודא הוא רזא דכתיב וימירו את כבודם בתבנית שור · דא כבודם תהלים קו
דישראל אמא דלהון · ודא הוא דכתיב גלה כבוד דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון · שמו"א ד
ועל דא וימירו את כבודם · במה בתבנית שור · הכא איהו רזא דמלה · ת"ח לתתא
גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברזא
דיוקנא דאדם כד קריב לגו קדשא כיון דאתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי
לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא ונחית הוא ורתיכוי ולבושא *קדמאה דקא נקיט תבנית קנ"ג ב
שור דיוקנא דשור · וקדמא' לנזיקין · מאינון ארבע שור איהו · ואינון ארבע *אבות לנזקא קי"ז א
עלמא וכלהו תלתא דאבות מזיקין בר שור כלהו דיליה ועל דא כתיב וימירו את כבודם
בתבנית שור · אוכל עשב · הא דרשינן ביה · אבל עקרא דמלה מתמלית דלחם
ושבעה זיני דגן לית ליה בהו חולקא · ובגיני כך אימא לא הות תמן ולא יאות לה למהוי
תמן · ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא וארחא דילה אמר למשה בני רחימאי
עיטא בתרוייהו בדא תדיר · ודא הוא דלחישו לי בלחישו דלא חזי לגלאה דברת לא
ינדע ויחמי דהא רצועה אתקנת וידאל תדיר אבל תרווייהו בעיטא דא ובעיטא חדא ·

ת"ח כתיב

וירא העם כי בשש משה · מאן העם אינון ערב רב מאן ערב רב · וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו דקראן לון ערב רב והלא מצרים הוו וממצרים נטלו · ואלו הוו ערבוביא דעמין סגיאין הכי הוה ליה למכתב ערב רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון · אלא ערב רב עלה אתם עמא חד הוה ולישן חד · אבל כל חרשי מצרים
וכל חרטומי דלהון הוו דכתיב בהו ויעשו גם הם חרטומי מצרים דבעו למיקם שמות ז
לקבל פליאן דקב"ה · כיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה · א"ל קב"ה למשה לא תקבל לון · אמר משה מאריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגיירא · יחמון גבורתך בכל יומא וינדעון דלית אלהא בר מנך · וקבל לון משה · אמאי קרא לון ערב רב אלא כל חרשין
דמצרים הוו ובראשיהון *יונוס וימברוס · ובשעתי דיומא הוו עבדי תדיר חרשייהו כל אלין חרשין עלאין הוו מסתכלי מכי נטי שמשא משירותא

אמרן סינגיסים אולי אלו הם יוחני וממר' שמזכרו בשמות רבה פרש' ט' דף ע"ג עמוד ג' שורה לא אמרו יוחני וממרא אל משה תבן אתה מכניס לעפריים : בלק קל"ד א

דשית שעות ומהלה עד שירותא דתשע דהיינו ערב רברבא · כל אינון
חרשין זעירין משירותא דתשע ומהלה עד פלגות ליליא · אינון עלאין דבהו הוו
מסתכלי מכי נטי שמשא · דהא כדין שראן תשע מאה ותשעין וחמש דרגין
למשטטא על טורי חשוך · ורוחא דלהון הוה *משטטא על כל אינון חרשין בלק קנ"א א
(נ"א דרגין) בחרשייהו ואלין הוו עבדי כל מאן דאינון בעאן · עד דכל מצראי רחצו
דלהון באלין הוה · וקראן לון ערב רב · בגין דאית ערב זעירא מתשע שעות

ומהלה

ומהלה ולתתא דא ערב זעירא · ותרי ערבי אינון וע"ד וגם ערב רב עלה אתם ·
והכמתא דלהון הוה סגי · ואינון אסתכלו בשעתי דיומא ואסתכלו בדרגא דמשה
וחמו דהא בכל סטרין בשש משה בשש שעתי קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלטאה
בהו (ס"א בגין שית) בשית דרגין עלאין דאחידן ביה (נ"א דאחיד בהו) · ובכל סטרין
בשית הוה ובעטרין דאלין שית הוה זמין לנחתא מן ההר דכתיב כי בשש משה לרדת
מן ההר · מיד ויקהל העם על אהרן (דהכי תנינן דההיא שעתא דנחית משה וקביל
אורייתא בלחודוי כללא דכל ישראל ואיהו קביל אורייתא בעלמא · ואפילו מגלת אסתר
אס"ר ט דכתיב [ט]וקבל היהודים · וקבלו היהודים מבעי ליה מאי וקבל אלא דא משה דאיהו
היהודים כללא דיהודאי · ויקהל העם על אהרן) אמאי על אהרן בגין לאתכללא בסטרא
דימינא דהא אינון שמאלא בעו מניה · ובגין דלהוי כליל בימינא אתכנשו על אהרן ·
ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים · (אלהים ודאי בעו סטר שמאלא · אשר ילכו אשר
ילך מבעי ליה · מאי אשר ילכו · אלא אלהים שית דרגא אינון (ד"א שית יומי המעשה)
כלהו בסטר שמאלא דאלהים שית אינון · דאי תימא דהא שבע אינון · ההוא אלהים
עלאה לא עאל בכללא) · תא חזי כל זמנא דהוה משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר
אלא שמא דיי' וע"ד קשיא ליה לפרעה · בגין דלא יהא תוקפא לההוא סטרא אחרא ולא
יתתקף בעלמא · השתא בעו ההיא מלה והיינו קום עשה לנו אלהים · לנו דייקא דאנן
צריכין להאי מלה לתקפא סטרא דילן דהוה אתדחיא עד השתא. אשר ילכו לפנינו ·
מאי אמרו · אלא הכי אמרו חמינן דאתון ישראל כל טוב וכל יקר דעלמא לכו ואנן
שמות יג דחיין לבר דלכו · [ט]ויי הולך לפניהם יומם · אוף הכי אלהים אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל
קמייכו יי' דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא אי נזמין ליה עובדא ·
ת"ח כל ענני יקר דאזלו במדברא לא הוו חפיין אלא לבני ישראל לחודייהו · וההוא
עננא דיקר דכתיב ויי' הולך לפניהם יומם אזלא לקמייהו · ואלין ערב רב וכל אינון
בעירי עאנין ותורין הוו אזלי לבר ממשרייתא לבתרייתא · ות"ח כל אינון ארבעין שנין
דקא אזלו ישראל במדברא שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו · וע"ד עאני ותורי
דהוו אכלי עשב לבר הוו וכל אינון דנטרי לון · א"ר אלעזר אבא אי הכי אינון ערב רב
לא הוו אכלו מן מנא · א"ל ודאי הכי הוה . אלא מה דיהבין לון ישראל כמאן דיהיב
לעבדיה . וממה הוו אכלי · מתמצית מה דאשתאר מבתר ריחיא פסולת · וקרא אכריז
״ ואמר [ט]ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה . בני ישראל ולא אחרא · ויראו בני
ישראל ויאמרו מן הוא ולא שאר ערב רב עאני ותורי דהוו בינייהו · עד השתא הוו
אתכפיין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא לאתקפא לסטרא אחרא אמרו או
נהא כלנא עמא חדא ונהוי בכללא עמכון או יהא לן מאן דיהך קמנא כמה דיהך
אלהכון קמיכון · אמר אהרן ח"ו דאלין ישתתפון בעמא קדישא למהוי כלא
כללא חדא ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא כללא חדא אלא טב איהו
לאפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה · ואהרן לטב אתכוון אלא
סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו · בלבא . ובגין כך כד אתא משה אצטריך
לבררא ולנקאה לעמא קדישא מההוא חובא ואשקי לון שקיו עד דאתבריר
כלהו

כלהו ולא אשתאר בהו פסולת כגג: אמר לון אהרן:

פרקו נזמי הזהב וכי לא הוה לון דהבא אחרא. אלא אמר אהרן בעוד דאית לון
קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון ובין כך ייתי משה. ת"ח תנינן קשים גרים
לישראל כספחת בבשר החי. כ"ש אלין דלא הוו גרים כדקא יאות. אינון מה עבדו.
ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם. כמה אלפי ורבבן הוו מנזמיהון תמן.
מה כתיב ויקח מידם ויצר אותו בחרט וגו'. אהרן לא אסתמר מאינון תרין חכימין
דהוו ברישיהון דההוא ערב רב. חד מנייהו הוה קמיה ואחרא הוה עביד בחרשוי.
כיון דתרווייהו אתייעטו כחדא נטלו ההוא דהבא (חד) תרין שליפי בידא דחד ושליש
בידא דאחרא. בגין דהכי אצטריך בההוא זינא דחרשא. בכה ר"ש אמר אי חסידא
קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא. ואנת לא הוית
ידע לאסתמרא. מהו עבדו. כד מטו שית שעתין ויומא הוה במתקלא נטלו ההוא
דהבא דפריקו מאודניהון. מ"ט בגין דמאן דאצטריך למעבד חרשא לא בעי למיחס
עיני על ממונא. ואינון אמרי שעתא קיימא לן אי אנן לא מעכבין לאו שעתא למיחס
על דהבא מיד ויתפרקו כל העם. מאי ויתפרקו כד"א ומפרק הרים ומשבר סלעים מלכים א יט
דחבילו ותברו אדנייהו. בכה כמלקדמין ואמר אי עמא קדישא אי עמא קדישא
דקב"ה: **פתח** ר"ש בבכיה ואמר והגישו אדניו אל האלהים וגו'. הא אוקמוה שמות כא
חברייא. אזן דשמע בסיני כי לי בני ישראל עבדים וגו'. ואיהו פריק עול מלכות שמים ויקרא כה
מעליה חבין גרמיה לאחר תרעא. ואלין חייביא רשיעין גוברין בישין בתיאובתא דלהון
למהדר לסרחנייהו לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו אורחייהו (ס"א אודנייהו)
ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה ותברו אדנייהו דלית לון חולקא בשמא קדישא
ובעמא קדישא. מה עבדו פליגי תרווייהו ההוא דהבא חד נטיל תרין שליפים וחד
שליש. קמו לקבל שמשא בשית שעתין. עבדו חרשייהו ולטו בלטיהון בחרשא
דפומא. כיון דמטא שירותא דשבע ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן. (ומלגו
דמידא דתרווייהו *נטל ולא יתיר) דכתיב ויקח מידם תרווייהו הוו ולא יתיר. כיון ס"א יד חד נטל מכל
דאיהו קביל מידם (תרי ולא ידיהם) קלא נפק ואמר יד ליד לא ינקה רע דכתיב כי משלי יא
ברע הוא אייתי רע לעלמא. רזא דמלה. אינון רשעים חייבין חרשין בנוי דבלעם
חייבא בני בנוי דלבן רשיעא חמו דכוס של ברכה בימין איהו ומן ימינא אתקיף תדיר.
(ס"א יתיר) אמרו אי יהא בסטר דא ההוא רישא דימינא הא תוקפא דילן כדקא יאות.
כיון דמטא שבע שעתין דיומא יהבו ליה לאהרן מיד. אי איהו הוה אמר לון שוו
ליה בארעא בקדמיתא ואנא אטול. לא הוו יכלין בחרשייהו כלום. אלא מידם נטל.
וקרא מתרעם ואמר ויקח מידם המו מה עבד אהרן גבר נביאה גבר חכים לא ידע
לאסתמרא דאלו נטיל מארעא כל חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאצלחא. אבל במה אצלחו
בעובדא דא בגין דויקח מידם ולא מארעא: **ויצר** אותו בחרט. לאו כמה דחשבין
בני נשא דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא. אלא אתא קרא לאוכחא מלה דאהרן
לא ידע לאסתמרא. אילו כד נטל מידיהון הוה שדי לארעא ואע"ג דיטול ליה לבתר לא הוה

אלא

אלא עובדא בישא דא · אבל בכלא סיועא בישא הוה דנקיט דהבא וטמריה מעינא
ס"א בים בתר ביש *בישא בתר ביש · מאי ויצר אותו בחרט · דשוי כל דהבא בכיסא חדא ואסתמר
מעינא · כדין סליק כלא לעובדא · בספרא דחנוך אשכחנא · דהוה אמר הכי · ברא
יחידאה יתייליד לההוא רישא חוורא וכד ייתון מבסרא דחמרי יטעין ליה בההוא דעייל
(נ"א דנטיל) מרגלן בזגין דדהבא בלא דעתא דיליה ודיוקנא יצייר בציורא בחרט ·
מאי בחרט · בחרט אנוש דא קלמוסא דאנוש חייבא דאטעי לבני נשא · ודאי דא
גזירא דמלה דאנוש כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנין
ס"א רשים רשימו ופלחין נכראין בההוא קלמוסא* · וע"ד כתיב בחרט ההוא דאשתמודע למעבד הכי ·
ודא הוא גזירו דמלה וכלא הוה דודאי בכיסא ארמי דהבא וכסי ליה מעינא כמה
דאמרו אינון חרשין והכי אצטריך בזיני דחרשין אלין · ודא הוא עובדא דחרשין אלין
מלה דאצטריך באתגלייא לאתגלאה · לבתר אצטריך טמירו וכסויא · בקדמיתא
דיתכסי מעינא ובתר יפוק אומנא לאומנתיה · ומלה דאצטריך בכסויא לבתר אצטריך
באתגליא כקדמיתא · השתא בני רחימאי רחימין דנפשאי · מה אעביד ודאי
אצטריכנא לגלאה אליתו ואטמירו מלין · בסטר קדושה ההוא אלהים דקשוט מלך
(אלין) על עלמא בתלת (מלין) עלמין* אתתקף · *בבריאה · ביצירה · בעשיה · והא אתמר
בראשית קטז ב רמ א רזא דכל חדא וחדא הכא · לקבל בריאה ויקח מידם מלה דלא הוה ביה עד כען
כלום · לקבל יצירה · ויצר אותו בחרט · לקבל עשיה · ויעשהו עגל מסכה · מאן חמא
חרשין בכל עלמא כאלין · השתא אית למימר וכי לא כתיב ואשליכהו באש ולא יתיר ·
וכדין ויצא העגל הזה · והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה · אלא ח"ו דאהרן עבד
וקרא אוכח דכתיב ויקח את העגל אשר עשו · אבל ממה דכתיב ויקח מידם · וכתיב
ויצר אותו · מחילא דתרין אלין אתעביד כלא · כביכול הוא עביד ליה דאי תרין אלין
לא הוו לא אתעביד ולא נפק לאומנתא · אבל מאן גרם דאתעביד אינון תרין (כביכול
ויעשהו איהו ודאי עשהו) בעוד דאיהו לקח מידם אינהו הוו עבדי חרשייהו ולחשי
בפומייהו ומשכי רוחא לתתא מן סטרא אחרא ומשכו תרין רוחין כחדא חד מן דכר
וחד מן נוקבא · דכר אתלבש בדיוקנא דשור · נוקבא בדיוקנא דחמור תרווייהו הוו
כלילן כחדא · אמאי תרין אלין · אלא שור הא אתמר · חמור אמאי · בגין דחרשין
יחזקאל כג אלין דמצראי כתיב בהו *אשר בשר חמורים בשרם · ועל דא כל אינון דישראל דמיתו
אתחברו בהדייהו בלבהון · ובגין דהוו תרין דיוקנין כתיב אלה אלהיך ישראל ולא
כתיב זה · אלא אלה תרין הוו כחדא · אשר העלוך מארץ מצרים · העלוך ולא
העלך · כתיב **ויעשהו** עגל מסכה ויאמרו · ויאמר לא כתיב אלא ויאמרו דאהרן
ויקרא ט א לא אמר מדי · תנינן *מאה ועשרים וחמש קנטרין הוו ביה · היך כתיב
ויקח מידם וכי בידם הוו כל אלין קנטרין · אלא מכללא דאינון קנטרין נטלו מלי
ידייהו · וההוא זעיר אסתלק על כלא כאילו הוה כלא בידייהו · ת"ח מה כתיב וירא
אהרן ויבן מזבח לפניו · אי חסידא קדישא כמה רעותך הוה לטב ולא ידעת
לאסתמרא · כיון דארמי ליה בנורא אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא ונפק

דיוקנא דשור כמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא · מיד וירא אהרן · מהו
וירא אהרן חמא דסטרא אחרא אתתקף מיד ויבן מזבח לפניו דאלמלא דאקדים ובנה
מזבח דא עלמא אתהדר לחרבנא · ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא ·
חמא לגיונא דמלכא דהוה לסטים נפק בחילא תקיף · מה עבד ההוא לגיונא אשתדל
בהדי מלכא לנפקא בארחא · ומשיך ליה ההוא לגיונא *בההוא ארחא עד דאזיל ההוא (נ״א מלכא)
ליסטים בההוא ארחא חמא דיוקנא דמלכא קאים קמיה · כיון דחמא ליה למלכא
דהוה אזיל קמיה בארחא מיד נרתע ואהדר לאחורא · כך וירא אהרן דסטר אחרא
אתתקף · אחיד באסוותא ואתקיף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה · כיון דחמא סטרא
בישא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה מיד אהדר לאחורא ואתחלש · תקפיה וחיליה דהא
אתתקף (מיד ויבן מזבח לפניו) ומזבח דא אתגבר ואתחלש סטרא אחרא . תא חזי
מה כתיב :

ויקרא אהרן ויאמר חג לי״י מחר חג לי״י ולא לעגל . ולסטר קדושה עבד
ולסטר קדושה קרא ואמר · ודא אסוותא אקדים דאלמלא דעבד דא
לא קאים עלמא על קיומיה · ועם כל דא לא שכיך רוגזיה מאהרן אע״ג דלא אתכוון
לביש · א״ל קב״ה אהרן תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו · חייך תרין בנך יפלון
ועל חובא דא יתפסקון (ס״א ובחובא דא יתפסון) הה״ד °ובאהרן התאנף יי׳ מאד דברים ט
להשמידו · מאי להשמידו · אלין בנוי כד״א °ואשמיד פריו ממעל · דפרי דבר נש עמוס ב
בנוי איגון · ת״ח אהרן שוי ליה להוא מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא · בנוי שוו
לסטר אחרא לפניו וסטר קדושה אהדר לאחורא דכתיב °ויקריבו לפני יי׳ · לפני יי׳ ויקרא י
שוו · אתפסו בחובה דא אהרן חשב דבין כך ייתי משה · וע״ד ההוא מזבח לא סתיר
ליה משה · דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא · מלה קדמאה דהוה בעי למשה לנתצא
להוא מזבח אצטריך כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל ונבואתיה על ההוא מזבח
הוה · אבל הכא מלה אחרא הוה כמה דאתמר · וכתיב ויקח את העגל אשר עשו ולא
כתיב וינתץ את המזבח · ת״ח ויקרא אהרן · אכריז איהו בקלא ואמר · כתיב הכא
ויקרא ויאמר וכתיב ביונה ויקרא ויאמר · מה להלן כריז לדינא · אוף הכא כריז לדינא ·
חג לי״י מחר · גבי נבואה בההוא רוח דמזבח דזמין דינא לשריא עלייהו · חג לי״י
למעבד בהו דינא . ותלת דינין הוו חד ויגוף יי׳ את העם · וחד בבני לוי · וחד דאשקי
לבני ישראל והיינו חג דבני לוי · לי״י דויגוף יי׳ · מחר דאשקי לון משה · וביתו
בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין ומתין ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל
ליליא ובצפרא אשתכחו מתין וע״ד חג לי״י מחר · וכל אסותא דעבד אהרן בגין דכתיב
ויבן מזבח לפניו · ת״ח (ההוא מזבח*) דכתיב וירא את העגל ומחלת ואילו מזבח לא דקדוקים כוס
כתיב · דהא אהרן מנדע הוה ידע דכתיב °זבח לאלהים יחרם בלתי לי״י לבדו ודאי שמות כב
אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה וכלא ברעותא שלים טב דלא אתכוון לביש ·
א״ל ר׳ אלעזר אבא ודאי הכי הוא וישראל לא הוו · אבל ירבעם דעבד עגלין הא
ישראל הוו ועגל עבדו · א״ל ודאי ואוקמוה · אבל ירבעם חטא והחטיא ולאו כמה
דאמרו . דודאי חובא בישא עבד ובמלכות חטא · אמר ירבעם ודאי ידענא דהא
סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמא ודא ירושלם אנא לא יכילנא לאמשכא
להוא סטרא הכא מה אעביד מיד °ויועץ המלך ויעש וגומר · נטל עיטא בישא אמר הא מלכים א יב

סטרא

סטרא אחרא דאתמשכא מיד לכל אתר · וכ"ש בארעא דא דתיאובתיה לאשראה בגויה
אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנא דשור · תרין עגלים אמאי · אלא אמר ירבעם
ס"א נמצרים ובמ:גרא *במדברא הוו אינון חרשין דכתיב *בשר חמורים בשרם · *הכא אינון תרין רוחין בישין
יחזקאל כג יתלבשו כדקא חזי לון דכר ונוקבא אינון דכר הוה בבית אל ונוקבא הות בדן · ומגו
משלי ה דכתיב נפת תטפנה שפתי זרה אתמשכו ישראל אבתרה יתיר דכתיב וילכו העם לפני
ס"א לאו אינון מצרים אלא האחד עד דן · ובג"כ תרין עגלין הוו ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא והוה חובא
שם כח עליה ועל ישראל. ומנע ברכאן מן עלמא ועליה כתיב גוזל אביו ואמו וגו' · וע"ד הוו
קנא א עגלין דהא לבושא קדמאה דמתלבש סטרא אחרא שור איהו כמה *דאתמר · ואי תימא
אמאי איהו עגל ולא שור אלא ודאי כך אתחזי וכן בכל סטרין שירותא דלבושא זוטא
איהו והא אוקימנא · ועל דא בני רחימאי כיון דאלהים בעו ובסטר דאלהים אתבני
עובדא אלהים קדישא אימא דאחידת תדיר בדרועא דמלכא וסליקת רצועא לא הות
תמן · ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא כיון דאנקיד ליה קב"ה אסתכל · תלת
קיו ב (ס"א אנקיד) זמנין *אנגיד *ליה . אי משה רעיא מהימנא כמה חילך תקיף כמה גבורתך רב . תלת
זמנין אנקיד ליה דכתיב ועתה הניחה לי הא חד · ויחר אפי בהם ואכלם הא תרין ·
ואעשה אותך לגוי גדול הא תלת · חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין · אחיד בדרועיה
ימינא לקבל הניחה לי · אחיד בדרועיה שמאלא לקבל ויחר אפי בהם ואכלם . אתחבק
בגופא דמלכא לקבל ואעשה אותך לגוי גדול וכד אתחבק בגופא תרין דרועין מסטרא
ס"א דנטילי דא ומסטרא דא לא יכיל לאתנענעא לסטרא בעלמא · דא הוי חכמתא דמשה *דמיני
נקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר יתתקף ובחכמתא עבד . אתו רבי אלעזר
וחברייא ונשקו ידוי · הוה תמן רבי אבא אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע
דא די לן · בכה ואמר ווי ר' כד תסתלק מעלמא מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא .
מלה דא בחשוכא אתטמר עד השתא דנפק מתמן והא נהיר עד רום רקיעא · ובכרסיא
דמלכא רשים וקב"ה חדי השתא בהאי מלה · וכמה חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא
קדישא מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין כוותיך : תא חזי עד לא חטא אדם
בראשית נג ב הוה סליק וקאים *בחכמה דנהירו עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי · כיון דאסגי
תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשיך אבתרייהו עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע
תהלים ה רע ושבק טוב · וע"ד כתיב כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע מאן דאתמשך
ברע לית ליה דיורא עם אילנא דחיי · ועד לא חטאו הוו שמעין קלא מלעילא וידעין
חכמתא עלאה ולא דחלי · כיון דחטאו אפילו קלא דלתתא לא הוו יכלין למיקם ביה .
כגוונא דא עד לא חאבו ישראל · בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו
זוהמא דהאי חויא דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין
אתאחידו באילנא דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא · כדין הוו ידעין והוו חמאן
אספקלריאן עלאין ואתנהרן עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע · וכדין חגר לון קב"ה
חגירין דאתוון דשמא קדישא דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון
כדבקדמיתא · כיון דחטו בעגלא אתעברו מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין ואתעבר
מנייהו חגירו מזיינין דאתעטרו משמא קדישא עלאה ואמשיכו עלייהו חויא בישא כמלקדמין
וגרימו מותא לכל עלמא · ולבתר מה כתיב · וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה

קרן עור פניו וייראו מגשת אליו · ת"ח מה כתיב בקדמיתא °וירא ישראל את היד שמות יד
הגדולה וכלהו חמאן זהרין עלאין אתנהרין באספקלריאה דנהרא דכתיב °וכל העם שם כ
רואים את הקולות · ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב זה אלי ואנוהו לבתר דחטו פני
הסרסור לא הוו יכלי למחמי מה כתיב וייראו מגשת אליו · ות"ח מה כתיב בהו
ויתנצלו בני ישראל את *עדים מהר חרב · דאתעברו מנייהו אינון מזיינין דאתחברו שם לג
בהו בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא · כיון דאתעבר
מנייהו מה כתיב ומשה *יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה · אמר רל
רבי אלעזר מאי האי קרא לגבי האי · אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו
דישראל אינון זיינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חויא בישא ייתי לדיירא
בינייהו ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב · מיד

* **ומשה** יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה · בגין דחמא א ע' כל זה במאמ' בראשי' נג ע"א :
משה דהא כדין ישלוט חויא בישא מה דלא הוה מקדמת דנא · וקרא
לו אהל מועד · וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד · אלא בקדמיתא אהל סתם השתא
אהל מועד · מאי מועד · רבי אלעזר אמר לטב · רבי אבא אמר לביש · רבי אלעזר
אמר לטב · מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא דאיתוספא ביה קדושה לא שלטא בה
פגימותא אוף הכא קרי לה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים ·
ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב · ורבי אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה אהל סתם
כד"א °אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח · והשתא אהל מועד · בקדמיתא למיהב חיין ישעיה לג
ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא · מכאן ולהלאה אהל מועד כד"א °ובית מועד לכל איוב ל
חי · השתא אתייהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא · בקדמיתא לא אתפגים · והשתא
אתפגים · בקדמיתא חברותא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון · השתא אהל מועד
זווגא דלהון מזמן לזמן · ובג"כ וקרא לו אהל מועד מה דלא הוה קודם · רבי שמעון
הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא והוו יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי אמר
רבי יהודה הא כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב · וקאמרינן דגרמו
מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא ושליט בהו ההוא חויא בישא דאעדי ליה מנייהו
בקדמיתא · ישראל תינח · יהושע דלא חטא אתעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקביל
עמהון בטורא דסיני או לא · אי תימא דלא אתעדי מניה · אי הכי אמאי מית כשאר
כל בני נשא · ואי תימא דאתעדי מניה אמאי · והא לא חטא דהא איהו עם משה
הוה בשעת' דחבו ישראל · ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו
ישראל · אמאי · פתח ר"ש ואמר °*כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו האי תהלים יא
קרא אמרו ביה חברייא מה דאמרו · אבל כי צדיק יי' · צדיק הוא ושמיה צדיק ובג"כ ויקרא טו
צדקות אהב · ישר ואיהו ישר כד"א °צדיק וישר ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנון דברים לב
ארחייהו למהך בארח מישר כדקא יאות · ות"ח כד דאין קב"ה עלמא לא דן ליה
אלא לפום רובן דבני נשא · ותא חזי כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא
אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה
דפגימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני · כיון דקיימו ישראל בטורא

דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר · כיון דחבו ישראל בעגלא
תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך לה לגביה
ואתפגימת · וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין ידע ודאי
דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת · כדין אפיק ליה לבר
וכיון דקיימא לאתפגמא אע"ג דיהושע קאים בעט"א דזיינין דילה · כיון דפגימו שריא
בה ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם לא יכיל בר נש לאתקיימא בר משה
דהוה שליט בה ומותיה הוה בסטר אחרא · ועל דא לא הוה רשו בה לקיימא ליהושע
תדיר ולא לאחרא · ועל דא אהל מועד קרי ליה דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא ·
ועל דא רזא דמלה אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא · אית שמאלא לעילא ואית
שמאלא לתתא · אית ימינא לעילא בקדושה עלאה · ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא
אחרא · אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא
באתר קדישא לעילא לאתנהרא · ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא
ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולאתקרבא בהדיה ודא הוא סטרא דחויא בישא · דכד
שמאלא דא דלתתא אתערת כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת
נהורה ואתדבקת בחויא וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא דאתדבקת בחויא ואתרחקת
מאילנא דחיי ועל דא גרים מותא לכל עלמא · ודא הוא כד אסתאב מקדשא עד
זמנא קציב דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד · ועל דא יהושע
לא מית אלא בעיטא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא · ודא הוא רזא דכתיב
שמות לג ויהושע בן נון נער · דאע"ג דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא לא ימיש מתוך האהל
כמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא · אע"ג דזינא קדישא הוה ליה כיון דאתפגים
סיהרא הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא גוונא ממש והא אתמר ·
זכאין אינון צדיקיא דידעין רזין דאורייתא ומתדבקין בה באורייתא ומקיימין קרא
יהושע א דכתיב והגית בו יומם ולילה וגומר · ובגיניה יזכון לחיי עלמא דאתי דכתיב כי
דברים ל הוא חייך ואורך ימיך וגו׳ :

פרשת ויקהל

שמואל א טו **ויקהל** משה את כל עדת בני ישראל וגו׳ · רבי חייא פתח ויאמר שאול אל הקיני לכו
סורו רדו וגו׳ · ת"ח מה כתיב בעמלק פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל
וגו׳ · וקב"ה בכלהו קרבין דעבדו שאר עממין לגבייהו דישראל · מ"ט לא אקשי קמיה
כהאי קרבא דעבד עמלק לגבייהו · אלא ודאי קרבא דעמלק הוה בכל סטרין לעילא
ותתא דהא בההוא זמנא אתתקף חויא בישא לעילא ואתתקף לתתא · מה חויא בישא
כמי׳ על תרשת ארחין · אוף הכא נמי עמלק חויא בישא הוה לגבייהו דישראל דכמין לון
על

על פרשת ארחין דכתיב אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים . כמין הוה לעילא שמואל א טו
לאשגחא מקדשא · וכמין הוה לתתא לאשגחא לישראל · מנלן דכתיב אשר קרך בדרך · דברים כה
כתיב הכא אשר קרך · וכתיב התם כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה שם כג
לילה · וע״ד בבלעם כתיב ויקר אלהים אל בלעם · ויקר לישנא דמסאבא נקט ואי במדבר כג
תימא הא כתיב אלהים · אלא קב״ה אזמין ליה ההוא אתר דמסאבא לאסתאבא ביה
בההוא דרגא דאיהו אתדבק לאסתאבא ביה · מה עבד בלעם איהו חשיב באינון
קרבנין לסלקא לעילא מיד זמין ליה קב״ה ההוא אתר · א״ל הא מסאבו לגבך כמה
דאתחזי לך וע״ד ויקר אלהים אל בלעם · כגוונא דא אשר קרך בדרך וגומר · אזמין
לגבך ההוא חויא בישא לעילא לסאבא לך בכל סטרין · ואלמלא דאתתקף משה לעילא
ויהושע לתתא לא יכילו ישראל ליה · ובגין כך נטיר קב״ה ההוא דבבו לדרי דרין :
מ״ט בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה · ובגין כך פקדתי בפקידה דהא תמן
*אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא · ת״ח מה כתיב ויאמר שאול אל הקיני · מאן קיני ויצא קנט ב
דא יתרו וכי מאן יהיב בני יתרו הכא למהוי דיוריהון בעמלק · והא ביריחו הוו
שריין אלא הא כתיב ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר שופטים א
יהודה · וכד עלו מתמן שרו בתחומא דעמלק עד ההוא זמנא דאתא שאול מלכא דכתיב
ויסר קיני מתוך עמלק · בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו (נ״א אתענשו) אינון
חסידי וזכאי דמשתכחין בינייהו מתפסן בחוביהון והא אוקמוה · כגוונא דא אלמלא ההוא
ערבוביא דאתחברו בהו בישראל לא אתענשו ישראל על עובדא דעגלא · ות״ח מה כתיב
*בקדמיתא מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא כלא בגין דבעא קב״ה למעבד קנו רכד א שמות כה
עובדא דמשכנא מכל סטרין במוחא וקליפה · ובגין דהוו אינון ערב רב בגווייהו
אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא לון בינייהו דישראל דאינון מוחא · וכלהו
אתפקדו · לבתר סטא זינא לזיניה ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא וסטו אבתרייהו
אינון דמיתו וגרמו לון לישראל מותא וקטולא · אמר קב״ה מכאן ולהלאה עובדא
דמשכנא לא יהא אלא *מסטרא דישראל בלחודייהו : מיד ויקהל משה את כל עדת קצז א
בני ישראל וגומר · וכתיב בתריה קחו מאתכם תרומה ליי׳ · מאתכם ודאי ולא כקדמיתא
דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו · ויקהל משה וגו׳ מאן אתר כניש לון אלא בגין
דהוו אינון ערב רב בינייהו אצטריך משה לאכנשא לון ולייחדא לון מבינייהו ·

ויקהל משה · רבי אבא פתח הקהל את העם האנשים והנשים והטף · דברים לא
מה להלן כללא דכלהו ישראל אוף הכא כללא דכלהו ישראל ומאן
אינון שתין רבוא · רבי אלעזר פתח קרא בישראל כד נחית משה מן טורא דסיני
דכתיב וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה · שמות לב
וישמע יהושע . וכי יהושע שמע ומשה לא שמע · אלא ודאי עד השתא יהושע
לא הוה ידע ומשה הוה ידע · אי הכי מהו ברעה · אלא ברעה בה׳ כתיב דההוא
קלא בסטרא אחרא הוה · ויהושע דהוה אנפוי דסיהרא אסתכל בההוא קלא דהוה
דסטרא דרעה מיד ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה · בההיא שעתא אתברו
תרין לוחי אבנא דהוו בקדמיתא . והא אוקימנא דאינון אתייקרו על ידוי

ונפלו

פ"א א ונפלו ואתחברו. מ"ט · בגין דפרחו אתוון מגו לוחי אבנין · *ת"ח בד' תקופין דשתא
ויקרא עו קלא אתער בד' סטרין דעלמא בההוא קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה ·
וההוא אתערותא דסטרא אחרא עאל בין קלא לקלא ואתחשך נהורא בקלא דלתתא ·
ובגין דלא מטא נהורא דקלא דלעילא לקלא דלתתא כדין אקדים ההוא אתערותא
ועאל בין דא לדא נחש דמפתי לאתתא ונטיל נהורא וההוא קלא הוא קול מלחמה
קול רעה · ודא איהו ברעה · וע"ד שמע יהושע ולא משה בגין דנטל ההוא רעה
נהורא דסיהרא דהוה אחיד בה יהושע · ומשה דהוה אחיד בשמשא לא שמע וישראל
כלהו אתחשך נהורא דילהון בגין ההוא רעה דאתדבקת בהו · כיון דמחל קב"ה חוביהון
כדין ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים וגו' דהא ההוא
ערב רב אתעבר מנייהו · רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי ליליא חד וקא מתעסקי
באורייתא עד לא אתפליג ליליא · אדהכי קרא גברא בריכו ברכתא · (א"ל רבי אלעזר
השתא הוא זמנא דקב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא · א"ל רבי יוסי
אמאי משתעשע קב"ה) בכה רבי אלעזר ואמר · ת"ח עד השתא קב"ה אזדעזע תלת
א שמות יט מאה ושתין רקיעין ובטש בהו ובכה על חרבן בי מקדשא [א] ואוריד תרין *דמעין לגו
ע"א יע ב: ימא רבא ואדכר לבנוהי מגו בכיה בגין דלתלת סטרין אתפלג ליליא בתריס' שעתי דהוו
רשימין ביה ואי אתוספן שעתי בליליא אינון שעתי דמתוספאן דיממא אינון ולא
אתחשיבו מליליא בר תריסר דאינון דיליה · ואינון תריסר אתפלגו לתלת סטרין
זוהר רות ט א *ותלת משריין דמלאכין קדישין אתפלגו (ס"א אתמנון) באינון תלת סטרין :
ב מתנה של נזמר' כחשו' וגו' משמרות: **משרייא** [ב] קדמאה אתמנא בד' שעתי קמייתא דשירותא דליליא לשבחא למאריהון
ומאי קאמרי [ט] ליי' הארץ ומלואה וגו' כי הוא על ימים יסדה וגו' · מי
תהלים כד יעלה בהר יי' וגו' נקי כפים ובר לבב וגו' · מ"ט דא בגין דכד ליליא פריש גדפוי על
עלמא כדין כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ונפקי נשמתייהו לסלקא לעילא ואינון
מלאכין קיימין וקא אמרי מי יעלה בהר יי' · הר יי' דא הר הבית מקום קדשו דא
עזרת ישראל. כגוונא דלעילא הכי נמי לתתא בגין דבכל רקיעא ורקיעא כמה ממנן
וכמה סרכין קיימין תמן · וכד נשמתין נפקין בעאן לסלקא לעילא ואי לא זכיין אינון
דחיין לון לבר ואזלין ושאטין בעלמא ונטלין לון כמה חבילי טהירין ואודעין לון מלין
פנג ב כדיבן ולזמנין מלין דקשוט ממה דאתי לזמן *קריב כמה דאוקמוה · ואינון נשמתין
דצדיקייא אזלין ושאטן לעילא ופתחין לון פתחין וסלקין לון לגו ההוא אתר דאקרי הר
יי' כגוונא דרזא דהר הבית לתתא · ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי מקום קדשו ·
דתמן אתחזיין כל נשמתין לקמי מאריהון · כגוונא דא ההוא אתר דאתחזון ישראל קמי
קב"ה אתר דאקרי עזרת ישראל בשעתא דנשמתין קיימין תמן כדין חדוה דמאריהון
גה ב לאתתקנא בהו אתר דאקרי קדש *הקדשים . ותמן רשימין כל עובדיהון וחוון דלהון ·
משרייא תניינא אתמנא בארבע שעתי אחרנין ולא אמרי שירתא בר תרי שעתי עד
דאתפלג ליליא ועאל קודשא בריך הוא בגנתא דעדן ואלין אינון אבלי ציון
תהלים קלז ואנון דבכו על חרבן בי מקדשא · ובשירותא דארבע שעתי אמלעין פתחי ואמרי [י] על
נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגומר ואלין אינון דבכו על נהרות בבל עמהון דישראל:

ממשמע דכתיב גם בכיתו · ומנלן דבכו תמן דכתיב ⁹הן אראלם צעקו חוצה · מאי חוצה ישעיה לג
דא בבל בגין [א] דכלהו אושפוה לבכי' עד בבל ותמן בכו עמהון דישראל · ועל דא פתחי א שבולם עשו לוים לישראל עד בבל:
בהאי · ומסיימי זכור יי' לבני אדום וגו' כדין אתער קב"ה בדרגוי ובטש ברקיעין
כדאמרן ואזדעזעו תריסר אלפי עלמין וגעי ובכי דכתיב ⁹יי' ממרום ישאג וממעון ירמיה כה
קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו ואדכר לון לישראל ואחית תרין דמעין לגו ימא
רבא · כדין אתער שלהוביתא חד דבסטר צפון ובטש רוחא חד דבסטר צפון בההוא
שלהוביתא ואזלא ושאטא בעלמא והיא שעתא אתפלג ליליא ושלהוביתא אזלא ובטש
בגדפוי דתרנגולא וקארי כדין קב"ה עאל בגנתא דעדן · וקב"ה לית ליה נייחא עד
דעאל לגנתא דעדן לאשתעשע בנשמתהון דצדיקייא · וסימן ⁹כי נמכרנו אני ועמי אסתר ז
וגו' · ויאמר המלך מי הוא זה וגו' והמלך קם בחמתו ממשתה היין אל גנת הביתן
וגו' · בשעתא דקב"ה עאל בגנתא דעדן כדין כל אינון אילנין דגנתא וכל אינון
נשמתין דצדיקייא פתחי ואמרי ⁹שאו שערים ראשיכם וגו' · מי זה מלך הכבוד וגו' · תהלים כד
שאו שערים ראשיכם · ובשעתא דנשמתהון דצדיקייא די בארעא אהדרו לגופייהו
כדין אתקיפו בהו כל אינון מלאכין ואמרי ⁹הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' · ואוליפנא שם קלד
דדא **משרייא** תליתאה קא אמרי דא בארבע שעתי בתרייתא וקאמרי שירתא
עד דסליק נהורא דצפרא · דכדין משבחין למאריהון כל אינון ככביא ומזלי וכל אינון
מלאכין עלאין די שלטניהון ביממא כלהו משבחן למאריהון ואמרי שירתא הה"ד ⁹ברן איוב לח
יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים · בשעתא דשמשא נפיק ביממא ישראל נטלי
שירתא לתת' ושמשא לעיל' דכתיב ייראוך עם שמש · בשעת' דנטיל שמשא בגלגלוי פתח קל
נעימותא ואמר שירתא · ומאי שירת' קאמרי ⁹הודו ליי' קראו בשמו וגו' ⁹שירו לו זמרו לו וגו' · תהלים קה שם
וישראל משבחן לקב"ה ביממא עם שמשא · הה"ד ⁹ייראוך עם שמש ואע"ג דהא שם עב
אוקימנא להאי קרא · א"ר אלעזר אלמלא דבני עלמא אטימין לבא וסתימין עיינין
לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כד נטיל (ונפיק) ומשבח קמי קב"ה ·
אדהכי דאתעסקו באורייתא נהר יממא קמו ואתו לקמיה דר"ש כיון דחמא לון אר"ש
אלעזר ברי אנת וחברייא [ב] אסתימו גרמייכו אלין תלת יומין דלא תפקון לבר בגין ב העלימו
דמלאך המות אשתכח במתא ואית ליה רשו לחבלא וכיון דאתייהיב ליה רשו לחבלא עצמיכם שלא תצא חוצה ג'
יכיל לחבלא לכל מאן דאתחזי קמיה · ותו דבר נש דאתחזי קמיה סליק ואסטי עליה ימים:
ואדכר חובוי ובעי דינא מקמי קב"ה ולא אתעדי מתמן עד דאתדן ההוא בר נש
ואתייהיב ליה רשו וקטיל ליה · אר"ש האלהים רובא דעלמא לא מיתו [ג] עד לא מטא ג קודם שהגיע
זמנייהו בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה זמנם להיות
לבי קברי מלאך המות אשתכח ביני נשי · אמאי ביני נשי דהכי *הוא אורחוי מיומא נפטר מהעולם רכז א
דפתי לחוה ובגיניה גרים מותא לכל עלמא · וע"ד (כד) קטיל בר נש וגוברי אשתכחו
עם מיתא עאל ביני נשי בארחא ואית ליה רשו למקטל בני נשא ואסתכל באנפייהו
בארחא דאתחזיאו קמיה משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאהדרו לביתייהו
ובגיניהון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו · וע"ד כתיב ⁹ויש נספה משלי יג
בלא משפט בגין דסליק ואסטין ואדכר חובוי דבר נש קמי קב"ה ואתדן על אינון חובין
ואסתלק עד לא מטא זמניה · מאי תקנתיה בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי יהדר בר נש

אנפוי

אגפוי וישבוק לנשי בתר כתפוי · ואי איהו מקדמי יהך לאחורא בגין דלא יתחזי עמהון
אנפין באנפין · ולבתר דמהדרי מבי קברי לא יהדר בההוא ארחא דנשי קיימן ולא
יסתכל בהו כלל אלא יסטי בארחא אחרא · ובגין דבני נשא לא ידעי ולא מסתכלן
דא רובא דעלמא אתדנו בדינא ואסתלקו עד לא מטא זמנייהו · א"ר אלעזר אי הכי
טב ליה לבר נש דלא יזוז למיתא · א"ל לא · דהא בר נש דאסתמר כהאי גוונא
אתחזי לארכא דיומין וכל שכן לעלמא דאתי · ת"ח לאו למגנא אתקינו קדמאי שופר
לאמשכא מיתא מן ביתא לבי קברי · אי תימא דעל מיתא ויקרא דיליה לחוד איהו · לא ·
אלא בגין לאגנא על חייא דלא ישלוט עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא ויסתמרון
במדבר י מניה · פתח ואמר °וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו' ודייקנא על
הצר דא מלאך המות · הצורר אתכם תדיר וקטיל לבני נשא (ואעיק לון לחייא) ובעי
לקטלא אחרנין · מאי תקנתיה והריעותם · אם בראש השנה דהוא יומא דדינא לעילא
האי מלאך המות נחית לתתא בגין לאשגחא בעובדין דבני נשא ולסלקא לעילא
לאסטאה לון · וישראל דידעי דהא מלאך המות נחית לתתא וסליק לעילא בגין למהוי
קטיגורא עלייהו מקדמי בשופר ליבבא עליה דלא יכיל לון ולאגנא עלייהו · וכל שכן
בשעתא דעביד דינא וקטיל בני נשא ואשתכח לתתא · וכל שכן בשעתא דאזלי לבי
קברי ואהדרו מבי קברי דהא בשעתא דנשי נטלי רגלייהו מיתא איהו נחית ואשתכח
משלי ה קמייהו דכתיב °רגליה יורדות מות יורדות למאן להוא אתר דאקרי מות · ועל דא
שם ל חוה גרמת מותא לכל עלמא · רחמנא לשזבינן · ת"ח כתיב °כן דרך אשה מנאפת
וגו' · והא אוקימנא · אבל כן דרך אשה מנאפת דא הוא מלאך המות והכי הוא
והכי אקרי · אכלה ומחתה פיה אוקידת עלמא בשלהובוי וקטלת בני נשא עד לא
מטא זמנייהו · ואמרה לא פעלתי און · דהא דינא בעא עלייהו ואשתכחו בחובין ·
ובדינא קשוט מיתו · בשעתא דעבדו ישראל ית עגלא ומיתו כל אינון אוכלוסין הוה
מלאך המות אשתכח ביני נשי בגו משרייתא דישראל · כיון דאסתכל משה דהא
מלאך המות אשתכח ביני נשי ומשרייתא דישראל בינייהו מיד כניש לכל גוברין
להודייהו הה"ד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל · אלין גוברין דכניש לון ואפריש
לון לחודייהו ומלאך המות לא הוה מתפרש מגו נשין עד דאתוקם משכנא דכתיב ויקם
משה את המשכן · ואפי' בשעתא דנשין הוו מייתין נדבה למשכנא לא הוה מתעדי
מבינייהו עד דחמא משה ויהב לגוברין עיטא דלא ייתון בחבורא חדא עמהון ולא
נ"א ויבואו יתחזון אנפין באנפין אלא לבתר כתפייהו · הה"ד ויבאו האנשים על הנשים · *ויבואו
האנשים עם הנשים לא כתיב לא כתיב אלא ויבאו · בארחא חדא לא הוו אזלין אלא לבתר כתפייהו · בגין דמלאך
אלא ויבאו על המות לא אתפרש מבינייהו עד דאתוקם משכנא · ת"ח לא אשתכח ביני נשי פחות
(נ"א יותר) משבע נשים ולא *פחות מעשר · ובארחא באתגליא בשבע אשתכח ובעי דינא · בעשר
אסטי לקטלא · ובגין דאשתכח בינייהו בארחא באתגליא כתיבה ויבאו האנשים על
הנשים · אסתמרו כל ההוא יומא כלהו חברייא ואשתדלו באורייתא :

בראשית ז **פתח** ר"ש ואמר °ויאמר יי' אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה · האי קרא אוקימנא ·
אבל ת"ח וכי לא יכיל קוב"ה לנטרא ליה לנח באתר חד בעלמא דיהא

מבול

מבול בכל עלמא ולא יהא בהאי אתר כמה דכתיב בגדעון ויהי חרב אל הגזה לבדה · שופטים ו
או לנטרא ליה בארעא דישראל דכתיב בה לא גשמה ביום זעם דלא נחתו עלה מי יחזקאל כב
טופנ׳ · אלא כיון דמחבלא נחת לעלמא מאן דלא הגיר גרמיה ואשתכח קמיה באתגלייא
אתחייב בנפשיה דאיהו קטיל גרמיה · מנא לן מלוט דכתיב המלט על נפשך אל בראשית יט
תביט אחריך · מאי טעמא אל תביט אחריך · בגין דמחבלא אזיל בתר כתפוי ואי אהדר
רישיה ואסתכל ביה אנפין באנפין יכיל לנזקא ליה · וע״ד כתיב ויסגר יי׳ בעדו · שם ז
דלא יתחזי קמיה מחבלא ולא ישלוט עליה מלאך המות · ועד דהוו טמירין מיתו
תליסר גוברין במתא · אמר רבי שמעון בריך רחמנא דלא אסתכל בדיוקנייהו מלאך המות·

ויקהל משה וגומר · *אהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא · אמר רבי חייא קנ״ס א
כלא כמה דאתמר · ועובדא דמשכנא לא אתעביד אלא מישראל בלחודייהו
ולא מאינון ערב רב בגין דאינון ערב רב אמשיכו ליה למלאך המות לנחתא לעלמא ·
כיון דאסתכל משה ביה אשדי לאינון ערב רב לבר וכניש לון לישראל בלחודייהו הדא
הוא דכתיב ויקהל משה וגו׳ · רבי שמעון פתח [א] מי עלה שמים וירד מי אסף רוח א יתרו עח ע״ב
בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע · משלי ל
האי קרא הא אוקימנא וכמה סמכין אית ביה וכלא בקב״ה אתמר דאיהו כלא *ואתמר· שם א
מה שמו ומה שם בנו כי תדע דא קב״ה · מה שמו ידו״ד · ומה שם בנו ישראל ·
דכתיב בני בכורי ישראל והא אוקימנא · מי עלה שמים · הא אוקמוה דא משה דכתיב שמות ד
ואל משה אמר עלה אל ה׳ · ד״א מי עלה שמים דא אליהו דכתיב ביה ויעל אליהו שם כד
בסערה השמים · וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים · והא כלהו שמים לא יכלין למסבל מלכים ב ב
אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים ·
אלא כמה דאת אמר וירד יי׳ על הר סיני · וכתיב ויבא משה בתוך הענן ויעל אל שמות יט
ההר · וכי קב״ה דהוה בטורא דסיני וכתיב ומראה כבוד יי׳ כאש אוכלת בראש ההר שם כד
איך יכיל משה לסלקא לגביה · אלא במשה כתיב ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר · שם
דעאל גו עננא כמאן דאתלבש בלבושא הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגויה · ובעננא
אתקריב לגבי אשא ויכיל למקרב אוף הכי אליהו דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים
דעאל בההיא סערה ואתלבש ביה בההיא סערה וסליק לעילא · ורזא אשכחנא
בספרא דאדם קדמאה דאמר באינון תולדות דעלמא רוחא חדא יהא דיחות לעלמא
בארעא ויתלבש בגופא ואליהו שמיה · ובההוא גופא יסתלק ואשתליל מגופיה וישתאר
בסערה וגופא דנהורא אחרא יזדמן ליה למהוי גו מלאכי · וכד יחות יתלבש בההוא
גופא דישתאר בההוא עלמא ובההוא גופא יתחזי לתתא ובגופא אחרא יתחזי לעילא
ודא איהו רזא דמי עלה שמים וירד · לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוחא דיליה
ונחית לבתר לתתא בר אליהו דאיהו סליק לעילא ונחית לתתא · דבר אחר מי עלה
שמים דא אליהו · וירד דא יונה דנחת ליה טנא גו תהומי לעמקי ימא · יונה מחילא
דאליהו קא אתא · אליהו סליק יונה נחית · דא שאיל נפשיה למימת ודא שאיל נפשיה
למימת ובגין כך אקרי בן אמתי · וכתיב ודבר יי׳ בפיך אמת · מי צרר מים דא אליהו מלכים א יז
דגזר צרורי׳ דמי׳ בעלמ׳ ולא נחתו טלא ומטר׳ דשמי׳ · בשמל׳ · דא אליהו דהו׳ *מייתי נ״א מחי באדרתיה
אדרכיה

אדרתיה למעבד נסין · מי אסף רוח בחפניו : דא אליהו דאהדר רוחא דבר נש
מלכים ב ה לגוי מעוי · (אסף כמה דאתמר ואסף המצורע) · מי הקים כל אפסי ארץ · דא
ס"א מטרא אליהו דלבתר דגזר מיא ואומי על שמיא לבתר אהדר בצלותי' ואוקים כל עלמא ונחית
מטרא ואתייהיב מזונא לכלא · מה שמו דא אליהו ומה שם בנו דא אליהו · מה שמו
כד סליק לעילא אליהו · ומה שם בנו כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין
אליהו שמיה · דבר אחר מי עלה שמים דא קב"ה כמה דאוקימנא . ורזא דמלה מ"י
כג ג והא אוקימנא · והכא איהו רזא דרתיכא עלאה · *ארבע סטרין דעלמא דאינון יסודי
קדמאי דכלא וכלהו תליין בהאי אתר עלאה דאקרי מ"י כמה דאתמר · ת"ח כד קיימא
שעתא דרעותא קמי קב"ה ליחדא רתיכא עלאה (ס"א ברתיכא תתאה) למהוי כלא חד ·
כדין קלא נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים וכניש כל אלין קדישין
דלתתא וכל אינון רברבן קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הה"ד ויקהל
משה דא רזא דשמים · את כל עדת בני ישראל אינון תריסר משריין עלאין קדישין .
ויאמר אליהם · ומאי קאמר זה הדבר וגומר קחו מאתכם תרומה אתקינו כלכון
(נ"א בגין) לסלקא עלייכו ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדיש' לסלקא לעילא · אפרישו מנייכו *אינון
יקרין אינון רברבין עלאין לסלקא להכיא תרומה רזא דכרסייא קדישא לאתחברא
באבהן (נ"א בבעלה) דהא מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה אלא באינון בתולאן
תהלים מה עולמתהא דייתון עמה ומדברן לה עד דמטת לבעלה כמה דאת אמר בתולות אחריה
רעותיה וגו' וכל כך למה למיתי לאתחברא בבעלה ·

כל נדיב לבו אלין אינון ארבע משריין עלאין דבכללא דלהון כלילן כל אינון שאר
ויקרא יט ג
כז א קנ ה
משריין ואלין אינון דנפקן באבהן עלאין דאקרון נדיבים כמה *דאוקמוה דכתיב
במדבר כא כרוה נדיבי העם אלין אבהן . יביאה יביאהו לא כתיב אלא יביאה ליחדא כלהו
כחדא · וכן יביא לא כתיב אלא יביאה לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה
דאצטריך · את תרומת יי' את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין לאתחברא כלא
כחדא ואינון תריסר בכללא חדא זהב · וכסף ונחשת ותכלת וארגמן · ותולעת שני ·
ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים . ושמן למאר ובשמים
לשמן המשחה ולקטרת הסמים · אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילן כלהו כחדא
בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר · וכלהו אלין סלקין לכרסייא קדישא
לאעלה לה לעילא לאתחבר' בבעל' בגין למהוי כלא חד בגין דישתכח עמה ביקרא
עלאה · כדין יתיב מלכא עלאה על כורסייא קדישא ואתחברא אתתא בבעלה למהוי
כלא חד · וכדין איהו חדוותא דכלא · ת"ח הכא שארי לממני זהב בקדמיתא וכסף
לבתר בגין דהאי השבנא מתתא · אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא שארי
חגי ב לממני מימינא בקדמיתא ולבתר מן שמאלא · מנלן דכתיב לי הכסף ולי
הזהב ׃ כסף בקדמיתא ולבתר הזהב וברתיכא דלתתא שארו משמאלא ולבתר
מימינא דכתיב זהב וכסף ונחשת · זהב בקדמיתא ולבתר כסף · וכל אינון רתיכין
אקרון נדיב לב · כל לאכללא כל שאר רתיכין · לב · מאי לב היינו רזא דכתיב
משלי טו וטוב לב משתה תמיד · ודא איהו לבא דכלא ודא כרסייא קדישא · ועל דא אקרון
לב

לב · כל נדיב לב כמה דאוקימנא דארבע משריין אלין כללא דכלהו אקרון ברזא חדא
נדיב לב · תרומת יי׳ דא כרסייא קדישא ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא אקרי
תרומת יי׳ ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהוו סלקין לא חמא מהו דסלקין
בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו בטמירא ביקרא עלאה : **וכל** חכם לב
בכם אלין איגון שתין מקורין דאשקיין עלמא ומנהון אתשקי · יבאו אמאי יבאו
אלא דייתון למנקט מעם גנזא דחיין · יבאו ולבתר ויעשו מה דקב״ה פקיד לון
לאנהגא עלמא : **קחו** מאתכם תרומה ליי׳ · רבי יהודה פתח [ט]הלא פרוס לרעב ישעיה נח
לחמך וגו׳ · ת״ח זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אערע לגביה · דההוא מסכנא
דורונא דקודשא בריך הוא הוי דשדר ליה · מאן דמקבל ליה לההוא דורונא בסבר
אנפין זכאה חולקיה · תא חזי מאן דחייס למסכנא ואתיב ליה נפשיה קב״ה סליק
עליה כאילו הוא ברא לנפשיה · ועי״ד אברהם דהוה חיים לכל בני עלמא סליק עליה
קב״ה כאילו הוא ברא לון דכתיב [ט]ואת הנפש אשר עשו בחרן ואע״ג דהא אוקימנא · בראשית יב
הלא פרוס מאי פרוס למפרס ליה מפה בנהמא ומזונא למיכל · ד״א הלא פרוס
כד״א [ט]פרים פריסת וגו׳ דבעי למפרס פריסין דנהמא קמיה בגין דלא לכסיף · דניאל ה
ויפרוס קמיה בעינא טבא · לחמך · להם לא כתיב אלא לחמך · ההוא דילך מממונך
ולא דגזילו ולא דעשק ולא דגנבה · דאי הכי לאו זכותא הוא אלא ווי ליה דאתי
לאדכרא חובוי · כגוונא דא קחו מאתכם תרומה לארמא ממה דילכון ולא מעשק
ולא מגזל ולא מגנבה והא אוקמוה · רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי הוו אזלי בארחא
עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא · אמר רבי חייא ודאי שכינתא בהדן · כד מטא
לגבייהו אמר רבי אבא כתיב [ט]מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא מלכים א ח
בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדוד וגומר לבנות בית להיות שמי שם · האי
קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה דכתיב לא בחרתי בעיר ואבחר בדוד מאי
האי עם האי ואבחר בירושלם מבעי ליה · אלא כד קודשא בריך הוא אית רעותא
קמיה למבני קרתא אסתכל בקדמיתא בההוא רישא דנהיג עמא דקרתא ולבתר בני
קרתא ואייתי לעמא ביה · הה״ד לא בחרתי בעיר עד דאסתכלנא בדוד למהוי רעיא
על ישראל בגין דמתא וכל בני מתא כלהו קיימין ברעיא דנהיג לעמא · אי רעיא איהו
טבא טב ליה טב למתא טב לעמא · ואי רעיא איהו בישא ווי ליה ווי למתא ווי לעמא · ס״א ואוקי׳ בישא דדרא
והשתא אסתכל קב״ה בעלמא וסליק ברעותיה למבני ליה ואוקים בישא לדוד הה״ד לר״ש ותברים לצייקים קמיס
ואבחר בדוד עבדי *מלתא חדתא שמענא. פתח ואמר [ט]אשרי שאל יעקב בעזרו שברו תהלים קמו
על יי׳ אלהיו · וכי אל יעקב ולא אל אברהם ולא אל יצחק · אלא אל יעקב בגין דיעקב
לא אתרחיץ באבוי ולא באמיה כד ערק קמי אחוי ואזל יחידאי בלא ממונא כד״א [ט]כי בראשית לב
במקלי עברתי את הירדן הזה ואיהו אתרחיץ ביה בקודשא בריך הוא דכתיב [ט]אם יהיה שם כח
אלהים עמדי ושמרני וגו׳ · וכלא שאיל מקמיה דקב״ה ויהב ליה · שברו על יי׳ אלהיו· שברו
ולא אמר תקותו ולא בטחונו אלא שברו · אל תקרי שברו אלא שברו · דניחא להו לצדיקייא
לתברא גרמייהו ולאתברא תבירו על תבירו וכלא על יי׳ אלהיו כד״א [ט]כי עליך הורגנו כל תהלים מד

היום · כי עליך נשאנו חרפה · כגוונא דיעקב דכתיב וירא יעקב כי יש שבר במצרים
דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה במצרים ושוי תוקפיה בקדשא בריך הוא · ובנוי
דיעקב סבלו תבירו דגלותא ולא אשתנו מגו רזא דמהימנותא דאבהתהון ושמא דקב"ה
שמות ג הוה בגלותא רגילא בפומייהו · ועכ"ד כתיב במשה °ואמרו לי מה שמו מה בגין
דהוו ידעי ליה ולא אנשו ליה לעלמין וסבלו תבירו דגלותא על קב"ה ובגין כך זכו
לפורקנין ולנסין ולאתוון סגיאין · ואתון קדישין עליונין דסבלין תבירו דגופא · מאתר
לאתר על קודשא בריך הוא · עאכ"ו דזכאין אתון למעבד לכו נסין ופורקנין ותזכון לחיי
עלמא דאתי · אזלו כלהו כחדא · פתח ואמר

קחו מאתכם תרומה ליי' כל נדיב לבו יביאה וגומר · תא חזי בשעתא דבר נש
שוי רעותיה לגבי פולחנא דמאריה ההוא רעותא סליק בקדמיתא על לבא
דאיהו קיומא ויסודא דכל גופא · לבתר סליק ההוא רעותא טבא על כל שייפי
גופא ורעותא דכל שייפי גופא ורעותא דלבא מתחברן כחדא ואינון משכין עלייהו
זיהרא דשכינתא לדיירא עמהון וההוא בר נש איהו חולקא דקודשא בריך הוא הוי
הה"ד קחו מאתכם תרומה · מאתכם הוה אמשכותא לקבלא עלייכו ההיא תרומה
למהוי חולקא ליי' · ואי תימא דלאו ברשותיה דב"נ קיימא מלה · ת"ח מה כתיב כל
נדיב לבו יביאה את תרומת יי' · כל נדיב לבו ודאי מאן דיתרעי לביה ימשיך לה
לשכינתא לגביה · הה"ד יביאה אע"ג דאיהי באסתלקותא לעילא יביאה מאתר עלאה
לאמשכא לדיירא עמיה · וכד תיתי לאשראה עמיה כמה ברכאן וכמה עותרא תיתי
עמה · הה"ד זהב וכסף ונחשת · לא יחסר ליה כל עותרא דעלמא · דא לשאר בני
עלמא · אבל אתון קדישין עליונין קחו מאתכם תרומה ליי' · אמר רבי חייא מאן
יונה ב דשרי לארמא הוא ירים : פתח רבי אבא ואמר °ויאמר יי' לדג וגו' וכי כאן אתר
אמר ליה אלא בשעתא דברא קב"ה עלמא בעובדא דבראשית ביומא חמישאה ברא
נוני ימא · כדין פקיד ואמר דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה ויהא במעוי תלתא
יומין ותלת לילון ולבתר דירמי ליה לבר · ולא דא בלחודוי אלא כל מה דעבד קב"ה
בעובדא דבראשית בכלא אתני עמיה · ביומא קדמאה ברא שמיא אתני עמהון
מלכים ב ב דיסליק לאליהו השמימה בגו סערה וכן הוה דכתיב °ויעל אליהו בסערה השמים ·
בההוא יומא ברא נהורא ואתני עמיה דיחשיך לשמשא במצרים תלתא יומין דכתיב ·
שמות י °ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים · ביומא תניינא ברא רקיעא דיהא
בראשית א מפריש בין מיא למיא כדכתיב °ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין
מים למים · ואתני עמהון קודשא בריך הוא דמיא יהון מפרישין לישראל בין טומאה
לטהרה לאתדכאה בהו וכך הוה · ביומא תליתאה אפיק ארעא מגו מיא ואכניש
למיא ועבד מההוא כנישו דאתכנשו לאתר חד ימא · ואתני בימא למעבר לישראל
שמות יד בגויה ביבשתא ולמטבע למצראי וכך הוה דכתיב °וישב הים לפנות בקר לאיתנו · אל
תקרי לאיתנו אלא לתנאו למה דאתני עמיה קב"ה בעובדא דבראשית · תו אתני
בארעא דתפתח ית פומהא במחלקותא דקרח ותבלע לקרח ולכל כנישתיה וכך הוה דכתיב
במדבר טז °ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח · ביומ' רביעא' ברא שמשא וסיהרא דכתי'
יהי מארת ברקיע השמים ואתני עם שמשא למהוי קאים בפלגו שמיא ביומי דיהושע

דכתיב

דכתיב °ויעמוד השמש בחצי השמים · אתי בככביא למעבד קרבא בסיסרא דכתיב יהושע י
°הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא . ביומא חמישאה ברא נוני ימא ועופי דשמיא שופטים ה
אתי בעופי למיזן עורבים לאליהו בזמנא דעצר לשמיא דכתיב °ואת העורבים צויתי לכלכלך מלכים א יז
שם צויתי דייקא · ואתי בנוני ימא לאזדמנא נונא חד למבלע ליה ליונה ולאפקא ליה
לבר · ביומא שתיתאה ברא לאדם ואתי עמיה דתפוק מניה אתתא דתיזון לאליהו
דכתיב הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך · הנה צויתי מיומא דאתברי עלמא · וכן
בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא קודשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא
דאתברי עלמא · אוף הכא ויאמר יי' לדג ויאמר משית יומין דבראשית קאמר ליה · הכא
אית לן סמך בעלמא על עובדין דבני נשא בהאי עלמא :

יונה דנחת לספינה דא איהי נשמתא דבר נש דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא
דבר נש · אמאי אתקרי יונה . בגין דכיון דאשתתפת בגופא כדין איהי יונה
בהאי עלמא · כמה דאתמר °ולא תונו איש את עמיתו : וכדין בר נש אזיל בהאי ויקרא כה
עלמא כספינה בגו ימא רבא דחשיבת לאתברא כד"א והאניה חשבה להשבר · ובר
נש כד איהו בהאי עלמא חטי וחשיב דערק מקמי מאריה ולא אשגח בההוא עלמא ·
וכדין אטיל קודשא בריך הוא רוח סערה תקיפא · דא איהי גזירת דינא דקיימא
תדיר קמי קב"ה ובעאת דינא דבר נש מקמיה · ודא איהו דקא מטי לספינה ואדכר חובוי
דבר נש לאתפסא ליה · כיון דאתפס בר נש על ידא דהאי סערה בבי מרעיה מה
כתיב ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם . אע"ג דבר נש בבי מרעיה נשמתא
לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק חובוי · מה כתיב ויקרב אליו רב החבל · מאן
רב החבל דא יצר טוב דאיהו מנהיג כלא · ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך
וגומר · לאו שעתא הוא למדמך דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא
תוב מחובך · אסתכל במלין אלין ותוב למארך · מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי
עלמא ואודי עליה קמי מארך . ומאין תבא אסתכל מאין באת מטפה סרוחה ולא
תתגאי קמיה · מה ארצך אסתכל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב · ואי מזה
עם אתה אסתכל אי אית לך זכו דאבהן דיגין עלך · כיון דסלקין ליה לדינא בבי דינא
דלעילא ההיא סערה דאיהי גזרת דינא דסעיר עליה דבר נש תבעת מן מלכא למידן
אינון תפיסין דמלכא וכלהו אתיין חד חד קמיה · ביה שעתא אתקריבו בי דינא .
אית מנהון דפתחי בזכות · ואית מנהון דפתחי בחובה · וגזרת דינא תבעת דינא : ואי
ההוא בר נש לא זכי בדינא מה כתיב ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו ·
משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא ולא יכלו · מ"ט כי הים הולך
וסער עליהם · גזרה דדינא אזיל וסעיר בחובוי דבר נש ואתגבר עלייהו · כדין נחתין
עליה תלת שליחן ממנן · חד דכתיב כל זכוון וכל חובין דעבד בר נש בהאי עלמא ·
וחד דעביד חושבן יומוי וחד דהוה אזיל עמיה כד הוה במעי עמיה · והא אוקימנא
דגזרת דינא לא שכיך עד ההוא זמנא דכתיב וישאו את יונה · וישאו כד נטלי ליה
מביתיה לבי קברי כדין מכרזי עלוי · אי איהו זכאה מכרזי עליה ואמרי הבו יקר לדיוקנא
דמלכא °יבא שלום ינוחו על משכבותם · הלך נכחו מ"ל דכתיב °והלך לפניך צדקך ישעיה נז שם נח
כבוד

כבוד יי׳ יאספך · ואי הייבא איהו מכריזי עליה ואמרו ווי ליה לפלניא · טב ליה דלא
יתברי כדין מה כתיב ויטלהו אל הים ויעמוד הים מזעפו . כד עאלין ליה לבי קברי
דאיהו אתר דדינא כדין נזרת דינא דהוה סעיר בהיך מזעפיה · ונונא דבלע ליה
דא איהו קברא · מה כתיב ויהי יונה במעי הדג · מעוי דדג. דא איהו בטן שאול ·
מנלן דכתיב מבטן שאול שועתי · ואיהו במעי דנונא הוה וקארי ליה בטן שאול · שלשה
ימים ושלשה לילות · אלין תלת יומין דבר נש בקברא ואתבקעו מעוי · לבתר תלתא
יומין ההוא טנופא אתהפך על אנפוי ואומר לו טול מה דיהבת בי · אכלת ושתית
כל יומא ולא יהבת למסכני וכל יומך הוו כחגין וכמועדין ומסכני הוו כפנין דלא אכלו
מלאכי ב בהדך טול מה דיהבת בי · כדא הוא דכתיב וזריתי פרש על פניכם וגומר · והא
אוקימנא · לבתר דא מתלתא יומין ולהלאה כדין אתדן בר נש מעינוי מידוי ומרגלוי
ואוקמוה עד תלתין יומין · כל אינון תלתין יומין אתדנו נפשא וגופא כחדא ובגיני כך
אשתכח נשמתא לתתא בארעא דלא סלקת לאתרה כאתתא דיתבת לבר כל יומי
מסאבותא · לבתר נשמתא סלקא וגופא אתבלי בארעא עד ההוא זמנא דיתער קדשא
ישעיה כו בריך הוא למיתייא · וזמינא קלא חדא לאתערא בבי קברי ויימא הקיצו ורננו שכני
עפר כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל · אימתי יהא דא בזמנא דיתעבר מלאך
שם כה המות מעלמא דכתיב בלע המות לנצח וגומר · כיון דבלע המות לנצח לבתר ומחה יי׳
אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ · כדין כתיב ויאמר
יי׳ לדג ויקא את יונה אל היבשה · כיון דאתער ההוא קלא בגיני קברי כדין כל קברייא
יקיאו לאינון מתייא דבהון לבר הה״ד וארץ רפאים תפיל מאי תפיל דיקיא לון לבר ·
רפאים מהו רפאים דקבילו אסוותא כמלקדמין ואתסיאו גרמין בגרמין · ואלין אקרון
רפאים · ואי תימא הא כתיב (במאר עכו״ם) רפאים בל יקומו · אלא ודאי כל עלמא
יתסון גרמין בבי קברי · אבל מנהון יקומון ומנהון לא יקומון ועל דא כתיב רפאים בל
יקומו זכאי׳ חולקהון דישראל דכתיב בהו נבלתי יקומון. ובהאי נונא אשכחנא מלין לאסוותא
דכל עלמא · האי נונא · כיון דבלע ליונה מית · וביה הוה יונה תלתא יומין לבתר
אתקיים כמלקדמין ואקי ליונה לבר והא אוקמוה דכתיב ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי
שמות ז הדגה. כתיב הכא הדגה · וכתיב התם והדגה אשר ביאור מתה והא אוקמוה · כגוונא
דא זמינא ארעא דישראל לאתערא בקדמיתא ולבתר וארץ רפאים תפיל · והא אוקימנא
דשבעה דינין יחלפון עליה דבר נש כד נפיק מהאי עלמא · חד ההוא דינא עלאה כד נפיק
רוחא מן גופא · ב׳ כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה ומכרזי עלוי · ג׳ כד עייל לקברא ·
ד׳ דינא דקברא · ה׳ דינא דתולעתא · ו׳ דינא דגיהנם · ז׳ דינא דרוחא דאזלא ושאטת
בעלמא ולא אשכחת אתר נייחא עד דישתלים עובדוי · בג״ד בעי בר נש לאסתכלא
תדיר בעובדוי ויתוב קמי מאריה · וכד אסתכל דוד מלכא בדינין אלין דבר נש אקדים
תהלים קג ואמר ברכי נפשי את יי׳ עד לא תפוק מן עלמא בעוד דאנת אשתכחת עם גופא · וכל
קרבי את שם קדשו אינון שייפי גופא דמשתתפי כחדא ברוחא השתא דאשתכחון עמה
אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ולאתבא בתיובתא
וע״ד אמר ברכי נפשי את יי׳ הללויה· אתו אינון חברייא ונשקו רישיה· רבי חייא פתח ואמר

קחו מאתכם תרומה ליי׳ · ת״ח קב״ה כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בגין
דייתון ישראל ויקבלון אורייתא · באורייתא אתברי עלמא · ועל אורייתא
קיימא · הדא הוא דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי · ירמיה לג
אורייתא איהי ארכא דחיי בהאי עלמא וארכא דחיי בעלמא דאתי · וכל מאן
דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל בהיכליה דקב״ה דהיכלא עלאה דקב״ה אורייתא
איהי · וכד בר נש עסיק באורייתא קב״ה קאים תמן ואצית לקליה כמה דכתיב
ויקשב יי׳ וישמע וגו׳ · ואשתזיב ב״נ מתלת דינין · מדינא דהאי עלמא · ומדינא מלאכי ג
דמלאך המות דלא יכיל לשלטאה עליה · ומדינא דגיהנם · ויכתב ספר *זכרון מאי פ א
איהו · אלא אית ספר לעילא ואית ספר לתתא · זכרון אתר (נ״א את) קיימא קדישא
דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא · ספר זכרון תרין דרגין דאינון חד ורזא דא שם
יהו״ה שם חד · יהו״ה חד · וכלא מלה חדא בגין דאית שם ואית שם · שם *לעילא דף א
דאיהו אתפרש (ס״א אקרי שם) ממה דלא ידיע ולא אתרמיז בידיעה כלל · ודא
אקרי נקודה *עלאה · שם לתתא דאקרי שם מקצה השמים ועד קצה השמים בגין לג א
דקצה השמים אקרי זכרון · והאי שם איהו נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון דברים ד
דאיהו קצה השמים דנטיל כל חיין דלעילא ודא איהו קצה השמים דלתתא · ושם
דיליה איהי נקודה דלתתא · נקודה דא איהו ספר דקיימא בחושבנא ודא הוא
ולחושבי שמו ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטרין · נקודה דא בגין דקיימא
באמצעיתא איהי עלאה על כל דאתאחדן בה · שית סטרין אתאחדן בספר *עלאה קנז ב
ואיהו עלאה עלייהו · שית סטרין אתאחדן בספר תתאה ואיהו עלאה עלייהו · ועל
דא ספר עלאה ספר תתאה וכלא אקרי תורה · מה בין האי להאי · אלא ספר
עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי *סתימא ולא קיימא אלא בכתב דתמן איהו כ״ד א
אתר לאתגלאה לתתא · ומאן איהו עלמא דאתי · ספר תתאה דא תורה דאקרי תורה שמיני מ ב
שבעל פה ומאן איהו על פה אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו · ובגין דלאו
אינון בכללא דכתיבה דלעילא אקרון על פה · ותורה דא קיימא על פה בגין דכתיב
ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים · ותורה עלאה אע״ג דאיהי קיימא לעילא לא אקרי בראשית ב
על הכתב אלא שבכתב דקיימא בכתב וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה ואיהי
קיימא גו ההוא היכלא ואתטמרת תמן · ובגין כך אקרי תורה שבכתב ולא על כתב ·
אבל תורה דלתתא איהי קיימא על רתיכהא ואקרי על פה דקיימא עלייהו · ובגין
דלא אתחשיבת (נ״א אתיסיבת) מלגו מכללא דכתיבה לא אתעבידו היכלא להאי נקודה
כהאי נקודה עלאה · ובגין דקיימא עלייהו אקרי תרומה · תא שמעתא מבוצינא קדישא ·
תרומה מהו תרומה כמה דאוקימנא תרי ממאה · ת״ח כל אינון דרגין קדישין די ברזא
דמהימנותא דקב״ה אתגלי בהון אינון עשר דרגין ואינון עשר אמירן כמה דאוקמוה
ואלין עשר סלקין למאה · וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה אסיר לן
לנטלא לה בלחודהא אלא לה ולבעלה ואינון תרין מאינון מאה דקאמרן בגין דלא
אצטריך לאפרשא לון כלל אלא ליחדא לה ולבעלה · ועל דא אתקרי תרומה בכללא חדא ·
ותא חזי בכל יומא כרוזא קארי כל בני עלמא בכו קיימא מלה דא · ודא הוא :

קחו מאתכם תרומה ליי׳ ואי תימא דקשיא מלה עלייכו · כל נדיב לבו יביאה · מהו
יביאה הא מבעיא אוליפנא רזא לצלותא דבר נש · דדחיל למאריה ומכוין לביה
קה׳ ז ורעותי׳ בצלותא אתקין תקונא דלעילא כמה דאוקימנא בקדמיתא בשירין *ותושבחן
דקאמרין מלאכין עלאין לעילא ובההוא סדורא דתושבחן דקא אמרי ישראל לתתא איהי
קשיטת גרמהא ואתתקנת בתקונהא כאתתא דאתקשטת לבעלה ובסדורא דצלותא
בההוא תקונא דצלותא דמיושב אתקינו עולמתהא וכל אינון דילה ומתקשטן כל אינון
בהדה · לבתר דאתתקן כלא ואתסדרו כד מטו לאמת ויציב כדין כלא מתתקנא איהי
ועולמתהא עד דמטו לגאל ישראל · כדין אצטריך למיקם כלא על קיומייהו · בגין דכד
בר נש מטי לאמת ויציב וכלא אתתקן עולמתהא נטלי לה ואיהי נטילת גרמה לגבי
מלכא עלאה · כיון דמטו לגאל ישראל כדין מלכא קדישא עלאה נטיל בדרגוי ונפיק
לקבלא לה · ואנן מקמי מלכא עלאה בעינן לקיימא על קיומנא באימתא ברעדה דהא
כדין אושיט ימיניה לגבה ולבתר שמאליה דשוי לה תחות רישה ולבתר אתחבקו תרווייהו
כחדא בנשיקו · ואלין אינון תלת קדמייתא · ובעי בר נש לשואה לביה ורעותיה ולכוונא
בכל הני תקונין וסדורין דצלותא פומיה ולביה ורעותיה כחדא · השתא דמלכא עלאה
ומטרוניתא אינון בחבורא בחדוה באינון נשיקין מאן דאצטריך למשאל שאלתין ישאל ·
דהא כדין שעתא דרעותא איהו כיון דשאיל בר נש שאלתוי מקמי מלכא ומטרוניתא
כדין יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין לאתערא חדוה דטמירו דהא מאלין
תלת אתברכא בדבקותא אחרא ויתקין בר נש גרמיה למיפק מקמייהו ולאנחא לון
בחדוה גניזא דאלין תלת · ועכ״ד דיהא רעותיה דיתברכון תתאי מאינון ברכאן דחדוה
טמירא · וכדין אצטריך למנפל על אנפוי ולממסר נפשיה בשעתא דאיהי נקטא נפשין
א שמיא לוקחת נשמות מלמעלה ורוחין כדין איהי שעתא לממסר נפשיה בגו אינון נפשין [א] דאיהי נקטא דהא כדין בצרורא
דחיי איהו כדקא יאות · מלה דא שמענא ברזין דבוצינא קדישא ולא אתייהיב לי רשו
לגלאה בר לכו חסידי עליונין · דאי בההיא שעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין ברעו
דדבקותא חדא איהו ישוי לביה ורעותיה לדא ויהיב נפשיה בדבקותא בההוא רעותא
לאכללא לה בההוא דבקותא · אי אתקבלת בההיא שעתא בההוא רעותא דאינון
נפשין רוחין ונשמתין דאיהי נקטא האי איהו בר נש דאתצריר בצרורא דחיי בהאי
עלמא ובעלמא דאתי · ותו דבעיא לאתכללא מכל סטרין מלכא ומטרוניתא מלעילא
קפט א *ומתתא ולאתעטרא בנשמתין בכל סטרין · אתעטרת בנשמתין מלעילא ואתעטרת
בנשמתין מתתא · ואי בר נש יכוין לביה° ורעותיה לכל דא וימסר נפשיה מתתא
בדבקותא ברעותא כמה דאתמר כדין קודשא בריך הוא קארי ליה שלום לתתא · כגוונא
דההוא שלום דלעילא ההוא דבריך לה למטרוניתא ואכליל לה ואעטר לה בכל
שופטים ו עטרין · אוף הכי האי בר נש קב״ה קרי ליה שלום לתתא כד״א ° ויקרא לו יי׳ שלום ·
וכל יומוי הכי קראן ליה לעילא שלום בגין דאכליל ואעטר למטרוניתא
לתתא · כגוונא דההוא שלום לעילא · וכד אסתלק ההוא בר נש מהאי עלמא
נשמתיה סלקא ובקעא בכל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידה · וקב״ה
שעיה ט קרי לה ואמר ° יבא שלום ושכינתא אמרה ינוחו על משכבותם וגו׳ · ויפתחון לה
טליסר

הליסר טורי דאפרסמונא דכיא ולא יהא מאן דימחי בידה · ועל דא זכאה איהו מאן דישוי לביה ורעותיה לדא · ועל דא כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי' לגבי מלכא עלאה כמה דאתמר · ארים רבי אבא קליה ואמר ווי ר' שמעון אנת בחיין ואנא בכינא עלך . לא עלך בכינא אלא בכינא על חברייא ובכינא על עלמא · רבי שמעון כבוצינא דשרגא דאדליק לעילא ואדליק לתתא · ובנהורא דאדליק לתתא נהירין כל בני עלמא (נ"א נהיר לעילא) . ווי לעלמא כד יסתלק נהורא דלתתא בנהורא דלעילא · מאן ינהיר נהורא דאורייתא לעלמא קם רבי אבא ונשיק לרבי חייא · א"ל מלין אלין הוו תחות ידך ועל דא קב"ה שדרני עד הכא לאתחברא עמכון זכאה חולקי . רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר ·

וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו' · האי קרא אוקמוה · אבל תא חזי בשעתא דאמר
דברים א קב"ה למשה °הבו לכם אנשים חכמים ונבונים אשגח בכל ישראל ולא אשכח
נבונים כדא הוא דכתיב ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ואלו נבוני'
לא כתיב · ואי תימא דנבון איהו דרגא עלאה מחכם הכי איהו ודאי · מאי בין האי
להאי · חכם הא אוקמוה דאפי' תלמיד המחכים לרביה אקרי חכם · חכם דידע
לגרמיה כל מה דאצטריך · נבון כמה דרגין אית ביה דאסתכל בכלא וידע בדיליה
משלי יב ובאחרנין וסימניך °יודע צדיק נפש בהמתו · °צדיק מושל יראת אלהים והכא חכם לב
שמואל ב כ"ג דייקא · בלב חכם ולא באתרא אחרא בגין דקיימא בלב · ונבון לעילא ותתא אסתכל
ישעיה מט בדיליה ובאחרנין · פתח ואמר °ויאמר לי עבדי אתה וגו' הכא בצלותא דבעי בר
נש לצלאה קמיה דקודשא בריך הוא דאיהי פולחנא חדא רבא ויקירא מאינון פולחנין דמאריה · תא חזי אית פולחנא דקב"ה דקיימא בעובדא דאיהו פולחנא דקיימא בעובדא דגופא ואיהו פולחנא · ואית פולחנא דקב"ה דאיהו פולחנא פנימאה יתיר דאיהו עקרא דכלא קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיהו עקרא דכלא · בגופא אית
בראשית סז *תריסר שייפין דקיימין בעובדא דגופא כמה דאוקימנא · ואינון שייפין דגופא *ופולחנא
(נ"א דפולחנא) דקב"ה דעובדא קיימא בהו · בגין דפולחנא דקב"ה בתרין סטרין בשייפין דגופא לבר ·
א י"ב אברים ואית [א] תריסר שייפין אחרנין פנימאין לגו מן גופא ואינון תקונין פנימאין לגו מן גופא
לאתתקנא בהו תקונא דרוחא דאיהו פולחנא יקירא פנימאה דקב"ה כמה דאוקימנא גו רזין פנימאין דקאמר ר"ש ואינון רזא דחכמתא עילאה ואתידעו ביני חבריא זכאה חולקהון · צלותא דבר נש איהו פולחנא דרוחא ואיהי קיימא ברזין עלאין וב"נ לא ידעין דהא צלותא דבר נש בקע' אוירין בקע' רקיעין פתחא פתחין וסלקא לעילא · בשעתא דנהיר נהורא ואתפרש נהורא מן חשוכא כדין כרוזא אזלא בכלהו רקיעין אתתקנו מארי דפתחין מאריהון דהיכלין כל חד וחד על מטריה · בגין דאינון דשלטניהון ביממא לאו אינון דשלטניהון בליליא · וכד עאל ליליא אתעברו שולטנין
בראשית א דיממא ואתמנון שלטנין אחרנין דשליטין בליליא ואתחלפן אלין באלין · ורזא דא °את
המאור הגדול לממשלת היום וגו' · וממשלת היום וממשלת הלילה שולטנין אינון די ממנן ביממא ושולטנא אינון די ממנן בליליא · ואלין אקרון ממשלת היום · ואלין אקרון ממשלת הלילה · כד עאל ליליא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דליליא כל

חד וחד לאתריה · וכד נהיר יממא כרוזא נפקא אתתקנו שלטנין דיממא כל חד וחד
לאתריה. (כדין מתעברין שלטנין דליליא ואתפקדון שלטנין דיממא) וכד כרוזא אכריז כדין
כלהו כל חד וחד אתפקד על ההוא אתר דאתחזי ליה · כדין שכינתא קדמא ונחתא וישראל
ויקרא קד ג עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון פתחין בשירין ותושבחן דבעי ליה לב"נ *כיון
דאתקין גרמיה בפולחנא דעובדא בתקוני דמצוה וקדושה ליחדא ליה בתקונא דפולחנא
פנימאה דמאריה ולשואה ליה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין (ד"א דקאמר) דהא
מלה סלקא · ואינון ממנן דקיימין באוירא אתמנון לד' סטרי עלמא · לסטר מזרח אתמנא
א שרים עליוני' ממנא חד דקיימא באוירא לההוא סטרא גזרדי"א שמיה ועמיה א סרכן ממנן אחרנין
דאינון מחכאן לההיא מלה דצלותא וסלקא באוירא בההוא סטרא ונטיל לה האי ממנא ·
אי היא מלה כדקא יאות הוא וכל אינון סרכין נשקין לההוא מלה וסלקין עמה
עד ההוא אוירא דרקיעא לעילא דתמן ממנן סרכין אחרנין · בשעתא דנשקי לההיא
מלה פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל דידעיתו לאעטרא למאריכון בעטרין קדישין ·
זכאה איהו פומא דמלה דעטרא דא נפקא מניה · כדין פרחין אתוון דקיימין באוירא
בראשית טו א (ד) בשמא קדיש' דתריסר אתוון דההוא שמא שליט באוירא והאי איהו *שמא דהוה טאס
מלכים א יח ביה אליה"ו עד דאסתלק לשמיא והיינו דקאמר עובדיה לאליהו ורוח יי' ישאך בגין
דבשמא דא הוה אליהו טאס ביה באוירא והאי איהו שמא דשליט באוירא · ואינון
אתוון פרחין וסלקין בההוא מלה וההוא ממנא דמפתחן דאוירא בידיה וכל אינון ממנן
אחרנין כלהו סלקין ביה עד רקיעא ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא ·
לסטר דרום אית ממנא אחרא דשלטא באוירא לההוא סטר וכמה ממנן אחרנין
וסרכין עמיה · פסגני"ה שמיה וביה מתאחדן (נ"א וליה אתמסראן) מפתחן דאוירא
לההוא סטר · וכל אינון מארי דעקו דצלאן צלותא למאריהון מגו עקתא מגו תבירו
דלבא אי ההיא מלה כדקא יאות סלקא לאוירא בההוא סטרא ונטיל לה האי ממנא ונשיק
ס"א בגין דסלקא בגס אזן סטרא לה * · כד נשיק לה פתח ואמר קב"ה יחוס לקבלך ובגינך *יתמלי רחמין· סלקין עמה
כל אינון ממנן קדישין · וכל אינון סרכין דההוא סטרא · ופרחין אתוון דשמא קדישא
(נ"א ושלן) דאינון ד' אתוון דמתעטרין ושלטין בההוא סטרא דאוירא וסלקין בההוא סטרא דאוירא
עד רקיעא עד ההוא ממנא דרקיעא דשליט בההוא סטרא · לסטר צפון אית ממנא
אחרא ועמיה כמה סרכין ממנן דשלטין באוירא וההוא ממנא פתחי"ה שמיה והאי
אתמנא באוירא לההוא סטרא וכל אינון דמצלאן צלותין על בעלי דבבו דעקין לון.
וכד מלה דההיא צלותא סלקא לאוירא בההוא סטרא אי זכאה הוא נטיל לה האי
ממנא ונשיק לה · כדין אתער רוחא חדא דנפקא מגו תהומא בסטרא דצפון וההוא
רוחא קארי בכל אינון אוירין ונטלי כלהו ההיא מלה וסלקין לה עד רקיעא
ב אדונך יצלין שנאך לפנין: נשקין לה · פתחי ואמרי ב מרך ירמי שנאך לקמך ואזלא וסלקא ובקעא
רקיעין (ס"א ואוירין) עד דסלקין עמה לגבי רקיעא קדמאה סלקא צלותא
ומטאת לגבי חד ממנא דאתמנא לסטר מערב ותמן קיימין תשעה פתחין
ובהו קיימין כמה סרכין וכמה ממנן ועלייהו ממנא חד די שמיה זבולי"אל ודא
איהו דבעי לשמשא בהאי רקיעא ביממא ולא אתיהיב ליה רשו עד דסליק
נהורא דסיהרא וכדין אפיק כל אינון סילין וכל אינון ממנן · וכד נהיר יממא עאלין
כלהו בפתחא חדא דאינון ט' פתחין דאיהו פתחא עלאה על כלהו · וכד צלותא סלקא
עלאה

עאלת בההוא פתחא וכלהו סרכין וכלהו ממנן נפקין מההוא פתחא · ועליהון זבולי"אל
ההוא רב ממנא ונפקי כלהו ונשקי לה ומטאן עמה עד רקיעא תניינא · *וכד סלקא
צלותא עד ההוא רקיעא אתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיעא · ובההוא תרעא דתריסר
קאים ממנא חד דשמיה ענ"אל והאי ממנא על כמה חיילין על כמה משריין וכד
צלותא סלקא קאים האי ממנא וכריז על כל אינון פתחין ואמר פתחו שערים וגו' ·
וכלהו תרעין פתיחין · ועאלת צלותא בכל אינון פתחין כדין אתער חד ממנא סבא
דיומין דקאים לסטר דרום דשמיה עזריא"ל סבא וזמנין אתקרי מחניא"ל בגין
דאתמנא על שתין רבוא משריין וכלהו מארי דגדפין מארי דמשריין [א] מליין עיינין
וגבייהו קיימין אינון משריין מאריהון דאודנין · ואקרון אודנין בגין דאינון צייתין כל
אינון דמצלאן צלותהון בלחישו ברעותא דלבא דלא אשתמע ההיא צלותא לאחרא · האי
צלותא סלקא וצייתין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין ואי ההוא צלותא אשתמע
לאודנין דבר נש לית מאן דציית לה לעילא ולא צייתין לה אחרנין בר מאן דשמע
בקדמיתא בג"כ בעי לאסתמרא דלא ישמעון לההיא צלותא בני נשא · ותו דמלה דצלותא
אתאחדא בעלמא עלאה *ומלה דעלמא עלאה לא אצטריך למשמע · כגוונא דא מאן
דקרי בספרא דאורייתא חד קרי וחד לשתוק · ואי תרין קראן באורייתא גרעי
מהימנותא דלעילא בגין דחד קלא ודיבור כלא חד · כד תרין קלין ותרין דבורין איהו
גריעותא דמהימנותא · אלא דיהא קלא ודבור חד כמה דאצטריך בגין דיהא ההוא קלא
וההוא דבור חד · וההוא ממנא שמי' עזריא"ל סבא · כד ההיא צלותא סלקא בלחישו
כל אינון שתין רבוא משריין וכל אינון מארי דעיינין וכל אינון מארי דאודנין כלהו
נפקי ונשקי לההוא מלה דצלותא דסלקא · הה"ד עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם ·
עיני יי' אל צדיקים אלין מארי דעיינין דלתתא בגין דאית (נ"א דלית) מארי דעיינין
לעילא · ואזניו אל שועתם אלין מאריהון דאודנין · רקיעא תליתאה ההיא צלותא סלקא
ומטי לההוא רקיעא ותמן ההוא ממנא דאקרי גדרי"ה ועמיה כמה סרכין וכמה
ממנן · ואיהו משמש ג' זמנין ביומא לקבל חד שרביטא דזיהרא דנפיק סליק ונחית
ולא קיימא באתר חד והאי איהו שרביטא דנטיל ג' זמנין ואתגניז · וכד צלותא סלקא
נחית ההוא שרביטא וסגיד קמי ההוא צלותא ואק' האי רקיעא רקיעא דשרביטא ·
וכד סלקא ההיא צלותא ההוא ממנא בתר דסגיד בטש בההוא שרביטא בטינרא תקיפא
דזהיר דאיהו קאים באמצעיתא דההוא רקיעא ונפקי מגו ההוא טנרא תלת מאה
ושבעין וחמש חיילין דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא בגין
דאתתקפו לחברא (ס"א לסרבא) דלא תחות לארעא ואנזיף בהו קב"ה ועאלו גו ההוא
טינרא ולא נפקין בר ההוא זמנא דצלותא סלקא · פתחי ואמרי יי' אדונינו מה אדיר
שמך וגו' · דא היא צלותא דסלקא על כל אינון רקיעין כדין סגדין לגבה · מכאן ולהלאה
צלותא מתעטרא בעטרין עלאין וסלקא לגו רקיעא רביעאה וכדין שמשא נפיק
בדרגוי ושמשי"אל רב ממנא נפיק ותלת מאה ושתין וחמש משריין סלקין עמיה לגו
ההוא רקיעא ואקרון ימות החמה וכלהו מעטרן לההיא צלותא בעטרין דבוסמין
דגנתא דעדן · ותמן אתעכבת צלותא עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו
ההוא רקיעא חמישאה ותמן איהו ממנא חד גדריא"ל שמיה והוא מארי
קרבין דשאר עמין · וכד צלותא סלקא כדין אזדעזע הוא וכל משריין דיליה ואתבר

ס"א ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד ההוא רקיעא ואתפתחו

ישעיה כו

א מלא' ניצוצין אורות שמתנוצצן ממנו

בראשית ג ב

תהלים לד

שם ח

חילייהו · ונפקי וסגדי ומעטרין להאי צלותא וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא
שתיתאה וכדין נפקין כמה חיילין וכמה משריין ומקבלין להאי צלותא וסלקין בהדה
עד דמטו לשבעין תרעין דתמן קאים חד ממנא די שמיה ענפיא"ל רב ממנא · ואיהו
מעטר להאי צלותא בשבעין עטרין · וכיון דמתעטרא צלותא בכל הני עטרין כדין
מתחברן כל אינון חיילין דכלהו רקיעין וסלקין להאי צלותא דמתעטרא בכל עטרין
לגבי רקיעא שביעאה · וכדין עאלת צלותא וסנד"לפון רב יקירא עלאה דכל מפתחן
דמאריה בידיה אעיל להאי צלותא לגו שבעה היכלין :

ת"ה א"ר שמעון שבעה מדורין אינון *וכו' : **שבעה** היכלין אלין אינון היכלין דמלכא והאי צלותא כד

אמרו המגיהים הכר נדפסו בפרשת בראשית דף מא ע"ב :

מתעטרא בכל הני עטרין כד עאלת מחבר לון כחדא לאתעטרא לעילא למהוי כלא
חד כדקא יאות · ושמא דקב"ה מתעטרא בכל סטרין עילא ותתא למהוי חד וכדין
משלי י ברכות לראש *צדיק כתיב · זכאה חולקיה דבר נש דידע לסדרא צלותיה כדקא
יאות · בהאי צלותא דמתעטרא ביה קב"ה איהו מחכה עד דישתיימון כל צלותהון
דישראל וכדין כלא איהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא · עד הכא מלין דצלותא
למנדע רזין עלאין מכאן ולהלאה את פקודי אורייתא דאינון קיימין במלה כמה
דברים כח דקיימין בעובדא · ואינון שית פקודין וקיימין אוף הכי בצלותא · חד ליראה את השם
הנכבד והנורא · תניינא לאהבה אותו · תליתאה לברכו · רביעאה ליחדו · חמישאה
לברך כהנא ית עמא · שתיתאה למסור נשמתיה ליה · ואלין שית פקודין דקיימין
ריו א בצלותא דמלה בר אינון פקודין *דקיימין בעובדא כגוונא דציצית ותפלין · ליראה את
השם פקודא דא קיימא באלין תושבחן דקאמר דוד מלכא ובאינון קרבנין דאורייתא
דתמן בעי בר נש לדחלא מקמי מאריה בגון דאינון שירין קיימין בההוא אתר דאקרי
יראה · וכל אינון הצלויה דאינון רזא דיראה דקב"ה · ובעי בר נש לשואה רעותיה
באינון שירין בירא ואוקמוה חברייא · כל אינון רזין דשירין ותושבחן וכל אינון רזין
דהללויה · כיון דמטי ב"נ לישתבח ישוי רעותיה לברכא ליה לקב"ה כגון יוצר אור יוצר
שם י המאורות · לאהבה אותו כד מטי לאהבת עולם ואהבת את יי' אלהיך דדא איהו רזא
דרחימו דקב"ה והא אוקמוה · ליחדא ליה שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד דהכא קיימא
רזא דיחודא דקב"ה ליחדא שמי' ברעותא דלבא כדקא חזי ומתמן ולהלאה אדכרותא
שם ה דיציאת מצרים דאיהו פקודא לאדכרא יציאת מצרים דכתיב וזכרת כי עבד היית
בארץ מצרים · לברכא כהנא ית עמא בגין לאכללא ישראל כחדא בשעתא דנטלין
ברכאן לעילא דהא בהאי שעתא נטלא כנסת ישראל ברכאן ושעתא דרעותא
הוא למסור נפשיה לגביה ולמיהב ליה נשמתא ברעותא דלבא כד נפלין על
תהלים כה אנפין ואמרין אליך יי' נפשי אשא דיכוין לביה ורעותיה לגביה לממסר ליה נפשא
ברעותא שלים · ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא דסלקין לגבי
שית מאה פקודין דאורייתא · ואי תימא תליסר אחרנין יתיר · אינון
ס"א בהני קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי דכלא כלילן *בהו · שית פקודין אלין
דצלותא מתעטרא בהו · זכאה חולקיה מאן דישוי לביה ורעותיה לדא ולאשלמא
לון

לון בכל יומא · ובאלין תליין אחרנין סגיאין · אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין
אצטריך ליה לכוונא לביה ורעותיה לאשלמא ההוא פקודא דקיימא בההוא מלה · וכדין
אכריזו עליה ואמרי ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר · אתא רבי אבא ישעיה מט
ונשקיה · פתח רבי יצחק אבתריה ואמר ·

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגומר · אמאי כניש לון בגין לממסר לון
שבת כמלקדמין דהא בקדמית' עד לא עבדו בני ישראל ית עגלא מסר לון
את השב' · ודא איהו דלא נטרו איהון ערב רב · כיון דשמעו ביני ובין בני ישראל אמרו
ואכן מלה דא אתמנע מינן מיד ויקהל העם על אהרן וגו' ואתמשכו סגיאין אבתרייהו · שמות לב
לבתר דמיתו איהון דמיתו כניש משה לבני ישראל בלחודייהו ויהב לון שבת כמלקדמין
הדא הוא דכתיב ששת ימים תעשה מלאכה וגו' · לא תבערו אש בכל מושבותיכם הכא
אית רזא דרזין לאיהון דידעין חכמתא עלאה · רזא דשבת הא אוקמוה חברייא · אבל
רזא דא אתמסר לחכימי עליונין דהא שבת רזא עלאה הוא ׃ ת"ח *בשעתא דיומא ס"א ביומא
שתיתאה מטי זמנא דערב כדין ככבא חד מסטרא דצפון נהיר ועמיה שבעין ככבין ס"א יומא' בשעת' דמטי
אחרנין וההוא ככבא בטש באיהון ככבין אחרנין ואתכלילו כלהו בההוא ככבא ואתעביד
חד כללא דשבעין · וההוא ככבא אתפשט ואתעביד כמדורא חדא להיטא בכל סטרין · א זוהם הזהב
כדין אתפשט ההוא מדורא סחרנייהו דאלף טורין וקיימא כחד חוטא דסחרא · והאי והוא מותכות
מדורא דאשא משיך לגביה גוונין אחרנין דלגו מניה · גוון קדמאה ירוקא כיון דקיימא הדין הנשפע
האי גוונא סלקא ההוא מדורא דאשא ודליג לעילא על ההוא גוון ירוקא ועאל לגו מניה מסגנור' שבוא בצפון ׃
ושדי לההוא גוון ירוקא לבר וקיימא ירוקא לבר וההוא מדורא דאשא דככבא כלילא
לגו · לבתר אמשיך אבתריה גוון אחרא תניינא חוורא וההוא חוורא עאל לגו · כיון
דקיימא האי גוון סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא ככבא ושדי לההוא חיוורא לבר
ועאל איהו לגו · וכן כל איהון גוונין עד דשדי לון לבר ועייל איהו לגו וקריב לגבי
ההיא נקודא טמירא למיטל נהורא ·

פתח ואמר וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגומר · יחזקאל חמא להאי יחזקאל א
חיזו בתקונא דלא קיימא בר בשעת' דשליט ההוא ככבא כדקאמרן · אבל האי
קרא אוקמוה · והנה רוח סערה אוקמוה דהוה אתי למכבש כל עלמא לקמיה דנבוכדנצר
חייבא · אבל רוח סערה דא איהו ההוא ככבא דקאמרן דבלע שבעין ככבין אחרנין
ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו מפרק הרים ומשבר סלעים · ודא דקיימא תדיר מלכים א יט
קדם כלא למיטר ההוא דלגו כקליפה למוחא · ואמאי אקרי סערה דסעיר כלא עילא
ותתא · באה מן הצפון דהא מן ההוא סטרא קא אתיא וסימניך מצפון תפתח הרעה ירמיה א
דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה ובג"כ נפקא מן הצפון ענן
בגין דאיהי א סוספיתא דדהבא ומסטרא דצפון אתאחדא דא · והאי איהי נקודה
*אמצעיתא דקיימא בחורבא ובגין דידע למפתי שליט בגו נקודה דישובא · וכל מלין קפד ב
דישובא · בר ארע' דישראל כד שראן ישראל בגוה איהו (ד"א לא) שלטא עלייהו ולבתר
*דחבו ישראל (ד"א לא) שלטא על ארעא קדישא בגין דכתיב השיב אחור ימינו מפני אויב · קמא א
ענן גדול דא איהו עננא דחשוכא דאחשיך כל עלמא · ת"ח מה בין עננא לעננא ההוא עננא איכה ב

דכתיב

במדבר י שם יד דכתיב ׳וענן יי׳ עליהם יומם · ׳ועננך עומד עליהם · האי *איהו עננא דנהיר נהיר
ויקרא קנ א וכל נהורין אתחזון גו ההוא עננא · אבל עננא דא עננא חשוך דלא נהיר כלל אבל
ג ב מנע כל נהורין דלא יכלין לאתחזאה קמיה · גדול אמאי אקרי גדול והא זעיר איהו ·
אלא גדול איהו כיון דשליט ׃ ד״א גדול ההוא חשוכא גדול כיון דכסי כל נהורין ולא
אתחזון קמיה ואיהו גדול (נ״א שליט) על כל עובדין דעלמא · ואש מתלקחת דהא אשא
דדינא תקיפא לא אעדי מניה לעלמין · ונגה לו סביב אע״ג דכל האי קיימא ביה נגה
סט א לו סביב מהכא אוליפנא דאע״ג דלית סטרא דא אלא סטרא *דמסאבו נגה לו סביב
ולא אצטריך ליה לבר נש לדחייא ליה לבר · מ״ט בגין דנגה לו סביב · סטרא
דקדושה דמהימנותא אית ליה ולא אצטריך לאנהגא ביה קלנא ועל דא אצטריך למיהב
ליה חולק׳ בסטרא דקדושה דמהימנות׳ · רב המנונא סבא הכי אמר וכי נגה לו
סביב ואצטריך לאנהגא ביה קלנא האי נגה לו לגו איהו ולא קיימא לבר · ובגין
דקיימא ההוא נגה לו מגו כתיב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש . מתוכה דמאן
פא ב מתוכה דההוא נגה · כעין החשמל חש מל הא אוקמוה חיוון דאשא *ממללא ·
אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרזין · כד ערלה שרי על קיימ׳ קדישא לסאבא
מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דהא קיימא מגו ערלה · וכד
האי נגה עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגליא מל ·
יבמות א מהו מל כד״א ׳מל יהושע · רזא דהא קיימא דלא אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה ·
ואית רזא אחרא דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי וכד אתגליא חשמל אתעבר
נהוריה · אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא יאות וכלא שפיר איהו ויאות הוא.
משלי ה בהאי נגה מפתי לאתתא לנטלא נהורא · ועל דא כתיב ׳וחלק משמן חכה שוי ההוא
נהורא לקבליה דברית · ובגיני כך מפתי לה ונטלא נהוראה · ודא איהו פתויא
דמפתי לאתתא דכתיב נפת תטפנה שפתי זרה וגומר · תא חזי ביומא שתיתאה כד
נ״א מדורא מטא זמנא דערב דליג לגו ההוא *מדורא דאשא וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין · כדין
מתתקנין ישראל לתתא ומסדרין סעודתין ומתקנין פתורין כל חד וחד פתוריה · כדין
חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא · כיון דבטש ביה מתגלגלן ההוא שלהובא
וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ואתטמרן ויתבת תמן . וההוא שלהובא
איהו מסטרא דימינא ובגין דהוא מסטרא דימינא אעבר לההוא מדורא ואעיל ליה
לנוקבא דתהומא רבא ויתיב תמן עד דנפיק שבתא · כיון דנפק שבתא אצטריך להו
לעמא דישראל לברכא על אשא ונפקא ההוא שלהובא בברכתא דלתתא ושליט על ההוא
מדורא כל ההוא ליליא ואתכפיא ההוא מדורא · תא חזי כיון דעאל שבתא ואתטמר
ההוא מדורא כל אשין דאשא תקיפא אתטמרו ואתכפיין ואפילו אשא דגיהנם וחייבין
דגיהנם אית לון נייחא . וכלא תתא ועילא אית להו נייחא · כד נפק שבתא ומברכין
ישראל על נורא כדין נפקין כל אשין דמתטמרן כל חד וחד לאתריה · ובגין דלא
לאתערא אשא אחרא כתיב לא תבערו אש בכל מושבתיכם ביום השבת והא אוקמוה אשא
דמדבחא אמאי · אלא כד עאל שבתא כרוזא קרי בכולהו רקיעין אתתקנו רתיכין אתתקנו
משריין לקדמות מאריהון · כדין נפיק חד רוחא מסטרא דדרום וההוא רוחא אתפרש׃

על

על כל אינון חילין ומשיריין דלסטר ימינא ואתלבשו ביה. וההוא רוחא אקרי לבושא דיקר
דשבתא. כדין פתורי דהאי עלמא מתתקן בחד היכלא. זכאה חולקיה דההוא בר נש
דסדורא דפתוריה אתחזי תמן כדקא יאות וקיימא כלא מתתקנא בלא כסופא אינש
כפום חיליה כד עאל שבתא אצטריכו אינון עמא קדישא [א] לאסחאה גרמייהו א לרחוץ את
*מטנופא דחול. מאי טעמא. בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא. עצמם :
וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה בעי קע ב
לאסחאה גרמיה למשרי עליה ההוא רוחא עלאה קדישא. ת"ח רזא עלאה דמלה כל
אינון שית יומין (קיימא מלה דכלא) אתאחדן ברזא דחד נקודה קדישא וכלהו יומין
אתאחדן ביה. ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא. ואית יומין אחרנין
דקיימין לגו *מעגולא קדישא ואתאחדן בנקודא קדישא. וישראל קדישין וכל אינון הקדמה ס ב
דמתעסקין בקדושה כל יומא דשבתא אתאחדן כל אינון שית יומין באינון שית יומין
דלגו דאתאחדן בההיא נקודה (אתאחדן בהאי) בגין לנטרא לון. וכל אינון שית יומין
(ד"א באינון שית יומין דלגאו) דשבתא ההיא נקודה טמירא איהי. כיון דעאל שבתא
כדין סלקא ההיא נקודה ואתעטרא ואתאחדא לעילא וכלהו טמירין בגוה. ת"ח אית ימים
ואית ימים. ימי חול כמה דאתמר ואלין קיימין לבר לעמין. ימי השבת דאינון ימי
השבוע קיימין לישראל וכד סלקא האי נקודה כלא אתגניז ואיהי סלקא. כיון דאיהי
סלקא אקרי שבת. מהו שבת. אי תימא בגין שביתה דכתיב כי בו שבת יאות הוא.
אבל רזא דמלה כיון דסלקא האי נקודה ונהורא נהיר כדין מתעטרא איהי באבהן כיון
דמתעטרא איהי באבהן כדין אתחברת ואתאחדת בהו למהוי חד ואקרי כלא שבת.
שבת ש' בת. ש' הא אוקמוה רזא דתלת אבהן דמתאחדן בבת יחידה ואיהי מתעטרא
בהו ואינון בעלמא דאתי. וכלא איהו חד ודא איהו ש' בת למהוי כלא חד. ואי תימא שבת
הגדול ואיהו לעילא אמאי אקרי שבת. אלא ודאי הכי הוא. ורזא דמלה בכל אתר
נקודה דאיהו עקרא דכל עינא אקרי בת. כד"א [ט] שמרני כאישון בת עין בגין דאיהי תהלים יז
(נקודה) עקרא דכל עינא אקרי בת. עלמא דאתי איהו *היכלא לההיא נקודה עלאה. קע א
וכד איהי קיימא ונטלא בגדפהא לאבהן לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת. וכד אבהן
מתעטרן לעילא בגו נקודה עלאה אקרי שבת. נקודה תתאה *כד מתעטרא באבהן ע ב
אקרי שבת. האי נקודה תתאה כד סלקא ואתחזית ואתקשיטת. (ס"א האי נקודה
תתאה כד סלקא לאתעטרא באבהן) כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא ועלמין כלהו
בחדוה. ובהאי ליליא האי נקודה אתפשט נהורהא ופריש גדפוי על עלמא וכל שלטונין
אחרנין מתעברן ונטירו אשתכח על עלמא וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל על כל חד
וחד. ובההיא נשמתא יתירא נשיין כל עצבא וחימתא ולא אשתכח בר חדוה לעילא ותתא.
ההוא רוחא דנחית ואתוסף בבני עלמא כד נחית אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן ונחית
ושרא על עמא קדישא. זכאין אינון כד האי רוחא אתער בההיא שעתא דההוא רוחא נחית
נחתין עמה לגו גנתא דעדן שתין רתיכין מתעטרין לשית סטרין. וכד מטי לגנתא דעדן
כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן כלהו מתערי לההוא (נ"א מתעטרי בההוא)
רוחא. כרוזי קרי ואמר זכאין אתון ישראל עמא קדישא דרעותא דמאריכון אתער
לגבייכו

לגבייהו רזא דרזין ידעי חכמתא זכאין אינון כד האי רוחא אתער · האי רוחא איהו
אתפשטותא דהאי נקודה · ונפקא מינה ואתפשטא בעלמא והוא הוי רזא דשבת
(שמות לא) דשרא לתתא ועל דא כתיב ביה שמירה ושמרו בני ישראל את השבת והא אוקמוה ·
שבת לא כתיב אלא את השבת לאסגאה ההוא רוחא דשרי על כלא ואצטריך לנטרא
(ישעיה נו) ליה הואיל וקיימא עמיה דבר נש · ועל דא כתיב כל שומר שבת מחללו · בהאי רזא
אית רזא אחרא · האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותן דישראל ומענוגא דלהון
ובג"ד בעי למיהב ליה ענוגא במיכלא ובמשתיא תלת זמנין א בתלת סעודתין דתלת
(פח א) דרגי מהימנותא כמה *דאוקמוה · והאי נטיל חדוה וענוגא באינון סעודתי דישראל ·
זכאה חולקיה מאן דאהני ליה ומענג ליה בהאי יומא האי רוחא אתהני כל שיתא
יומין מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין · וביומא דשבתא כיון דנחית ואתחזי בגנתא
(רח א לה ב) דעדן בליליא אתענג *מענוגא דגופא בסעודתי דמהימנותא ואתעטר (נ"א ואתענג)
האי רוחא מעילא ותתא ואתרוי בכל סטרין בעטרא (נ"א בענוגא) דלעילא ותתא ·
(שמות לא) והואיל וקיימא עמיה דבר נש אצטריך ליה לנטרא ליה · וע"ד כתיב ושמרו בני
ישראל את השבת שבת דא הוא ההיא נקודה תתאה · את השבת דא הוא האי רוחא
אתפשטותא דההיא נקודה · ההוא אתפשטותא כד אתוסף קודשין וברכאן מלעילא
על ההוא נקודה אתנהיר כלא ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין אתפלג לעילא
ונהיר · ואתפלג לתתא ונהיר · ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית
לן כחדא · חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא ואתהני מזיוא
עלאה דעתיקא דכל עתיקין · חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא
דאתהני בהני סעודתי · וע"ד בעי לענגא ליה במיכלא ובמשתיא בלבושי יקר ובחדוה
דכלא · וכד מתעטרא האי חולקא לתתא ואתנהיר כמה דאצטריך סלקא לעילא
ואתחברא בההוא חולקא אחרא · והאי נקודה נטיל כלא מעילא ותתא ואתכלילא
מכל סטרין · ובגין דמתעטרא בשבת מעילא ומתתא כל שאר יומין יהיב חילא לכולא
ואתייהיב ליה שולטנו מעילא ומתתא · וברזין דספרא דשלמה מלכא אשכח רזא דא
ואוקמיה בוצינא קדישא זכאה חולקיהון דישראל · כתיב וינפש ואוקמוה ווי נפש דאבדת
ושפיר איהו · אבל אי הכי ווי גופא אצטריך למימר דמיניה אבדת נפש · אבל רזא
דמלה בבר נש אית נפש דנטלא ומשיך לגביה לההוא רוחא מערב שבת · וההוא רוחא
שריא בגווה דההוא נפש ודיירא בה כל יומא דשבתא · וכדין ההוא נפש יתירה
ברבויא ותועלתא יתיר ממה דהוה · ועל דא תנינן כל נפשאן דישראל מתעטרן
ביומא דשבתא ועטרא דלהון דשרי האי רוחא בגווייהו · כיון דנפק שבתא וההוא
רוחא סלקא לעילא כדין ווי לנפש דאבדת מה דאבדת · אבדת ההוא עטרא עלאה
וההוא חילא קדישא דהוה בה ודא הוא וינפש · ווי נפש דאבדת מה דאבדת · עוד תנן
דחכימין דידעין רזין עלאין מליליא דשבתא ללילא דשבתא ואוקמוה · אבל מלה דא שאילנא
לבוצינא קדישא דהא חזינן דהאי כתרא תתאה ב נקטא מה דנקטא ביממא · ובליליא
(משלי לא) יהיב מזונא לכל חיליה כמה דאוקמוה · דכתי' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק
לנערותיה · נקטא ביממא ויהבא בליליא · והשתא אמר מר דזווגא אשתכח בהאי ליליא ·
אמר ודאי זווגא אשתכח בליליא דא מ"ט · בגין דהאי ליליא אפרישת נשמתין לכל אינון

חכימין

א עיין מענין זה בס' בראשית מח ע"ב ובפ' יתרו פח ע"א ופ' האזינו באדרא זוטא :

ב לוקחת מה שהיא לוקחת וסייע נשמות קדושי' מלמעל' כנודע :

חכימין דידעין רזין דחכמתא . וחבורא וזווגא לא אשתכח ביומא אחרא בכל חדוה בלא
ערבוביא *אחרא כגון דא בגין דאינון נשמתין דפליגת פליגת לון בחכימין בצדיקים ס"א אלא בגין דא
בחסידין כדקא יאות · *ובכל ליליא וליליא זווגא אשתכח ודאי · אימתי בפלגות ליליא ס"א תו בכל
והא אוקימנא · אבל לא בכל סטרין כהאי זווגא ובגין דא חכימין דידעין רזין בעיין
לסדרא שמושא דלהון בהאי ליליא · מאי טעמא · בגין דכל יומי דשבתא אית לון
רוחא אחרא דשרא על עלמא ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלאה דנחתא
לבני קדישין · והאי רוחא נשיב מעתיקא (קדישא) דכל עתיקין ונחתא לגו נקודה
תתאה למיהב בה נייחא לכלא ודא אתפליג לכל סטרין לעילא ותתא כמה דאת אמר
ביני ובין בני ישראל · וכד אינון חכימין יתבין בההוא רוחא קדישא רוחא עלאה בעאן
לשמשא ערסייהו דהאי רוחא אמשיך אבתריה לתתא כל אינון נשמתין קדישין וירתין
קדישי עליונין בהאי רוחא נשמתין קדישין לבנייהון כדקא יאות · כיון דהאי רוחא שרא
על עלמא כל רוחין בישין וכל מקטרגין בישין אסתלקו מעלמא · ולא בעיין לצלאה על
נטורא בגין דישראל אינון נטורין בההוא רוחא וסכת שלום פריסת גדפהא עלייהו
ואינון נטירין מכלא . ואי תימא הא תנינן דלא יפוק בר נש יחידאי לא בליליא רביעאה
דשבתא ולא בליליא דשבתא ובעי בר נש לאסתמרא · והא אמרן דבליליא דשבתא נטירין
בני נשא מכל מקטרגין דעלמא ולא בעיין לצלאה על נטורא · תא חזי הכי הוא ודאי ·
ליליא רביעאה דשבתא בעיין לאסתמרא מנייהו · מ"ט · בגין דכתיב יהי מארת בראשית א
מארת כתיב חסר והא אוקמוה · דבגין דהיא חסרה כמה חבילי טהירין אתכלילן
בהאי מארת · לווטין ומארת אינון בגריעותא דסיהרא וכלהו שליטין בההוא ליליא ·
בליליא דשבתא כיון דכלהו מתבדרן לאעלא בנוקבא דעפרא דלא יכלין לשלטאה בעי ב"נ
יחידאי לאסתמרא · ותו אע"ג דלא יכלין לשלטאה אתחזיין לזמנין ובר נש יחידאי בעי
לאסתמרא · מלה דא הכי תנינן ואי הכי גריעותא דנטורא איהו · אבל בשבתא
נטירו אשתכח לעמא קדישא וקודשא בריך הוא כד עאל שבתא מעטר לכל חד וחד
מישראל ובעי דינטרון ליה לההוא עטרא קדישא דאתעטרו ביה ואע"ג דאינון לא
אשתכחו בישובא לזמנין לבר נש יחידאי אתחזון ואתרע מזליה · ואצטריך ליה לבר נש
לאתעטרא בעטרא קדישא ולנטרא ליה · סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא
קדישא הואיל וסכת שלום פריסא על עמא דהא תנינן בכל אתר דסכת שלום אשתכח
סטרא אחרא לא אשתכח תמן · ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח · יומא דשבתא
חדוה איהו לכלא וכלא אתנטר לעילא ותתא · *ונהורא תתאה נהרא לסלקא לעילא נ"א ונקודה
בשפירו דעטרין שבעין חולקין יתיר ושבא דכל שבין אתער · כדין כד סליק נהורא
עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא בלבוש יקר בחדוה מתעטרן בעטרא קדישא דלעילא
בההוא רוחא דקיימא עלייהו לתתא משבחן בשירין ותושבחן וסלקין תושבחן לעילא ועלאין
ותתאין כלהו בחדוה ומתעטרן כלהו כחדא · פתחי עלאי ואמרי זכאין אתון עמא קדיש'
בארע' דמאריכון אתעטר עלייכו וכל חילין קדישין מתעטרין בגיניכון · האי יומ' יומ' דנשמתין
איהו ולאו יומא דגופ' בגין דשלטנו דגרורא דנשמתין איהו וקיימן עלאין ותתאין כלהו בזווגא

אלא בעטרא דרוחא יתירא עלאה קדישא · צלותא דשבתא דעמא קדישא תלת צלותין
אשתכחו בהאי יומא לקבל תלת שבתי ואוקמוה וכלהו חד · כיון דעאלו עמא קדישא
לבי כנישתא אסיר לאשתדלא אפי' בצורך בי כנישתא אלא במלי תושבחן וצלותא ואוריית'
כז א אמור קה א וכדקא חזי לון · ומאן *דאשתדל במלין אחרנין ובמלין דעלמא דא איהו בר נש דקא
מחלל שבתא ליה ליה חולקא בעמא דישראל תרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא
ואינון שוו ידיהון על רישיה ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקב"ה · וע"ד בעי
לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבחן דמאריהון ולאשתדלא באורייתא · האי יומא איהו
יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין (בתושבחן דמאריהון)· בג"כ משבחי
קלח א בתושבחן תשבחתא דנשמתא וביינו · *נשמת כל חי תברך את שמך יי' אלהינו
ורוח כל בשר וכולי · ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא · והאי יומא קיימא
ברוחא ונשמתא ולאו דגופא · תושבחתא דדרגא אחרא עילאה רזא דיומא שמשא
קדישא דאיהו נהורא דיממא ביינו יוצר אור · רזא דנהורא דנהיר דמניה אתזן ונהרין
כל אינון חיילין רתיכין וככביא ומזלי וכל אינון דשלטין על עלמא · תושבחתא דעלמא דאתי
ביומא דא ביינו · אל אדון ותושבחתא דא איהו ברזא דעשרין ותרין אתוון עלאין
הקדמה ג ב קדישין דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא · אתוון *זעירין אינון עשרין ותרין אתוון
דאינון בעלמא תתאה · דאינון · אל ברוך גדול דעה וכולי ולא אית בין תיבה לתיבה רווחא
קלב ב אחרא אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה · *ובעלמא עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין
כד א את לאת · ודא איהו תושבחתא על תושבחתא דאתוון עלאין דיומא בשיעאה *קא משבח
ואמר למלכא עלאה יוצר בראשית · כד תושבחתא דא סלקא לעילא שתין רתיכין עלאין
דקאמרן מזדמנין ונטלי להאי תושבחתא מעמא קדישא וסלקי לה לאתעטרא בה בכמה
רתיכין עלאין די ממנן וכל אינון צדיקייא דבגנתא דעדן כלהו מתעטרן בתושבחתא דא וכל
א טז רתיכין וכל אינון נשמתין דצדיקייא כלהו סלקין בתושבחתא דא עד רזא דכורסייא ·
כד מטא לכורסייא קדישא תושבחתא דא דכל ישראל קיימא תמן עד זמנא דקאמרי קדושה
עלאה דמוסף · וכדין סליקא דלתתא לעילא לאתאחדא כלא לעילא לעילא למהוי כלא חד ·
דא איהי תושבחתא דסלקא על כלהו תושבחן · מכאן ולהלאה סדורא דצלותא דשאר יומי עד
ישמח משה וכולי הדוותא דדרגא עלאה עקרא דאבהן דחדי בההוא עדבא דיליה כד סליק
כורסייא לגביה ונטיל לה ומתחברן כחדא · ודא איהו חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה
שבכתב דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה ואתחברו דא בדא · כיון דאתחברו כחדא
בעי ב"נ לאכללא בההוא חדוה לעמא קדישא ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו' · או"א רצה
נחמיה ח נא במנוחתנו · רזא דספר תורה ביומא דא הא אוקמוה · תנינן כתיב °ויקראו בספר תורת
האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא והא אוקמוה רזא דאינון פסוקי טעמי ומסורת
וכל אינון דיוקין (נ"א תיקונין) ורזין עלאין כלא אתמסר למשה מסיני · אי בכל הני דיוקין
אתמסר אורייתא למשה ספר תורה דאיהו בכל אינון קדושאן אמאי איהו חסר מכל הני
תקונין ורזין דאתמסרו ליה למשה באורייתא · אלא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעטרא
ואתכליל בתור' שבכת' כל אינון דיוקין וכל אינון טעמין ומסור' כלהו עאלין בגויה ואתרשימו

בגו כורסייא קדישא ואינון דיוקנין דאעיל אורייתא דככתב באורייתא דבעל פה וכהו
אתעברת כאתתא דאתעברת מן דכורא ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו
כדקא חזי · ולאתחזאה בבי כנישתא דהא אתברכת ואתעטרת כורסייא מרזא דתורה
שבכתב ותמן אעיל כל אינון דיוקנין ואיהי אתקדשת מניה בעי לאתחזאה באתוון
לחודייהו כדקא יאות · וכדין כלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי כ״ש וכ״ש בהאי
יומא · בהאי יומא בעי לסלקא שבעה גוברין לקבל שבעה קלין דאינון רזא דאורייתא
ובזמנין ובמועדין חמש גו רזא דא· ביומא דכפורי שית גו רז׳ עלאה דא· וכלא רזא חדא·
חמש דאינון חמש דרגין לתתא מדרגא דאור קדמאה לתתא ואינון רזא דאורייתא שית
דאינון שית סטרין וכלא רזא חדא· שבע אינון שבע קלין · וכלהו רזא חדא אלין
ואלין · בר״ה אתוסף חד על תלתא בגין שמשא דנהיר בההוא זמנא לסיהרא ואתוסף
נהורא על סיהרא והיינו רזא *דמוסף · בספר תורה בעי לאשתמע חד קלא ודבור·
סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא ובשאר יומין דספר תורה בעי לסדרא ולתקנא
תקונא בחד כרסייא דאקרי תיבה והוא כרסייא דלהוי בשית *דרגין לסלקא בהו
ולא יתיר דכתיב [ו]שש מעלות לכסא ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה
ולאחזאה ליה לכלא· כד סליק ס״ת לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו לתתא
באימתא בדחילו ברתת בזיע ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני
לקבלא אורייתא ויהון צייתין וירכון אודנייהו · ולית רשו לעמא למפתח פומיהון אפילו
במילי דאורייתא וכל שכן במלה אחרא אלא כלהו באימתא כמאן דלית ליה פומא
וכא אוקמוה דכתיב [ו]וכפתחו עמדו כל העם [ו]ואזני כל העם אל ספר התורה · אר״ש
כד מפקין ס״ת בצבורא למקרא ביה מתפתחן תרעי שמייא דרחמין ומעוררין את
האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נש למימר הכי · בריך שמיה דמארי עלמא בריך כתרך
ואתרך יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך
ולאמטויי לנא מטוב נהורך ולקבלא צלותנא ברחמי · יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין
בטיבו ולהוי אנא עבדך פקידא בגו צדיקיא למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל דילי ודי
לעמך ישראל· את הוא זן לכלא ומפרנס לכלא את הוא שליט על כלא את הוא דשליט
על מלכיא ומלכותא דילך הוא· אנא עבדא דקב״ה דסגידנא קמיה ומקמי דיקר
אורייתיה בכל עידן ועידן לא על אינש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא אלא באלהא
דשמיא דהוא אלהא קשוט ואורייתיה קשוט ונביאוהי קשוט ומסגי למעבד טבוון
וקשוט ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא אנא אימר תושבחן יהא רעוא קדמך
דתפתח לבי באורייתך · ותיהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך · ותשלים משאלין דלבאי
ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם אמן · ואסיר למקרי בספרא דאורייתא בר
חד בלחודוי וכלא צייתין ושתקין בגין דישמעון מלין מפומיה כאילו קבילו לה ההיא
שעתא מטורא דסיני · ומאן דקרי באורייתא להוי חד קאים עליה ושתיק דלא
ישתמע בר דבור חד בלחודוי לא תרין דבורין · לשון קדש חד וחד הוא ולא תרין
דבורין . ואי תרין משתכחין בספר תורה גריעותא דרזא דמהימנותא איהו וגריעותא
דיקרא דאורייתא אשתכח בס״ת · ובעי חד קלא · מתרגם חד · ורזא דא קליפה
ומוחא (רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי) כלא שתקן וחד קארי דכתיב
[ו]וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר איהו לעילא וכ׳ עמא לתתא דכתיב

בראשית יז א
יד ב מג א
פ״ז קכד ב
ד״ס ב ע
נחמיה ח
שם
שמות כ

שמות יט / כב ויתיצבו בתחתית ההר · וכתיב ומשה עלה אל האלהים · וההוא דקארי באורייתא
ישוי לביה ורעותיה לאינון מלין וכי איהו שליחא דמאריה בסדורא דהני מלין למשמע
לכל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה · בגין כך מאן דסליק למקרי באורייתא
יסדר אינון מלין בקדמיתא בביתיה ואי לאו לא יקרי באורייתא מנלן מההוא דבור ·
איוב כח עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ·
ולבתר ויאמר לאדם הן יראת יי' היא חכמה וגו' · אסיר ליה למאן דקארי באורייתא
למפסק פרשתא או אפילו מלה חדא אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא ·
יפסיק · ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא דא בפרשתא דשבתא אחרא · רזא דא
בשעתא דאיפסיקו פרשיין כל חד וחד אתעטרא וקיימא קמי קב"ה · כיון דאשלימו
למפסק הני פרשיין דכל שתא אתעטרו קמי קב"ה ואמרי אנא משבת פלוני
(ס"א מגבורא פלוני) ואנא משבת פלוני · מגבורא פלוני · בההיא שעתא קרא
ליופיא"ל רב ממנא ולחמשין ותלת רתיכין קדישין דתחות ידיה דאתמנון בשמושא
דאורייתא · וכל רתיכא ורתיכא מני ליה לההי רתיכא על פרשתא פלניא דשבת
פלוני ורתיכא פלוני על פרשתא פלניא דשבת פלוני וכל חד וחד משמשא לאורייתא
דההוא שבת דיליה · ואסיר לן לערבא אלין באלין ולא לאעלא רתיכא ברתיכא
דחבריה אפילו כמלא נימא ואפילו בחד תיבה או אפילו באת חד אלא כל חד וחד
כמה דפסיק לון קוב"ה וכמה דמני לון באינון פרשיין כל חד וחד על מטריה ·
ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקן אינון מלין דההיא פרשתא דאשלים בגבורא
ונטיל לון ההוא רתיכא דממנא בההיא פרשתא וסליק לון קמי קב"ה ואינון מלין ממש
קיימין קמיה ואמרין אנא פרשתא פלניא דאשלימו לי גבורא פלוני הכי והכי · אי
אשלים כדקא חזי ליה סלקין אינון מלין ומתעטרן על כורסייא קדישא וההוא רתיכא
משמשא קמיה כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכלהו מתעטרן בגו
כורסייא קדישא וכדו איהי סלקא לאתיחדא לעילא לעילא ואתעביד כלא כללא חדא ·
בגין כך זכאה חולקיה מאן דאשלים פרשתא דכל שבתא ושבתא כדקא יאות כמה
דאפסיקו לעילא · תרי זמני קרינן בס"ת בשבתא במנחה בשעתא דדינא תליא לעידן
פד א ערב צריכין לאכללא שמאלא בימינא דהא אורייתא מתרין *סטרין אתייהיבת דכתיב
דברים לג מימינו אש דת למו ימינא ושמאלא · בג"כ ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקין או
יתיר אבל לא שלימו דפרשתא דהא שלימו דפרשתא לא הוי אלא בימינא וימינא תלייא
(ע"א וככי כו.) עד שעתא דמנחה והא אוקמוה · *בשני בשבתא ובחמישי בשבתא בגין דקא נחתין דרגין
לתתא דאינון כללא דאורייתא · ואי תימא הא נביאין מתפרשן לתתא · אלא הכי הוא
ודאי אבל הני דלתתא כלהו כללא דאורייתא וכל חד וחד כליל לכל חד וחד · ורזא דמלה
אלין דרגין עלאין אינון אקרון פרשתא חדא ולבתר נפקין מנייהו תשע דרגין
דאתאחדן כחדא ובגין כך תשע גוברין · תלת בשבתא במנחה ותלת ביומא תניינא
ותלת ביומא חמשאה הא תשע · ובספרא דרב ייבא סבא במנחה בשבתא הא
יד א אתער רזא דשמאלא ונקודה *תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא
כדין בההיא שעתא נטלא מסטרא דשמאלא ומדיליה קרינן דהא איהי קיימא ברזא

דהשע

דתשע (נ״א שפי׳) וקרינן תשע ואינון שית דחול ותלת בשעתא דאתער שמאלא בשבתא
ואתכלילא כלא כחדא · ואיהי מתעטרא בהו בתלת סטרין כגוונא דתלת סטרין
עלאין דאינון כללא דפרשתא דשבתא . זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא זכאה
איהו בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי . כתיב ⁹אל יצא איש ממקומו ביום שמות טז
השביעי . מהו ממקומו · תנינן ממקומו משכוא אתר דאתחזי למהך ורזא דמלה דכתיב
⁹ברוך כבוד יי׳ ממקומו · ודא איהו מקום ודא איהו רזא דכתיב ⁹כי המקום אשר יחזקאל ג
אתה עומד עליו אתר ידיעא איהו לעילא וקרינן ליה מקום דאשתמודע ביה יקרא שמות ג
עלאה דלעילא ובג״כ אזדהרותא לב״נ דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא דלא יפוק
מניה דאי (יפוק מפומיה מלולא דחול) יפוק מניה קא מחלל שבתא · בידוי בעבידתא
כמה דאוקימנא · ברגלוי למהך לבר מתרי אלפין אמין · כל אלין חלולא דשבתא איהו .
אל יצא איש ממקומו דא איהו אתר יקרא דקדושה דא דהא מניה לבר אתר דאלהים
אחרים איהו · ברוך כבוד יי׳ ממקומו . כבוד יי׳ *דלעילא · ממקומו דא כבוד בראשית שם א
דלתתא ודא איהו רזא דעטרא דשבתא בג״כ אל יצא איש ממקומו בריך הוא לעלם
ולעלמי עלמין . כתיב ⁹הנה מקום אתי . מקום אתי ודאי דא איהו מקום טמיר וגניז שם לג
דלא אתיידע כלל · משמע דכתיב אתי אתר דלא אתגלייא וקיימא טמירא ודא איהו
אתר עלאה לעילא לעילא היכלא עלאה טמיר וגניז · אבל דא איהו אתר לתתא
כדקאמרן · ודא איהו מקום דאתפרש לעילא ואתפרש לתתא · ובג״כ אל יצא איש ממקומו
ביום השביעי · ⁹ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו׳ הא *אוקמוה במדבר לה
רט
באינון רזין עלאין · אבל אלפים באמה דירתא תרין *סטרין לכל סטר ואיהי מתעטרא הקדמה ס
תדיר בתרין סטרין בין לעילא בין לתתא · וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומא
דאתחזי לה . כד נפק שבתא צריכין ישראל דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עלאה
איהו (ואצטריך לאתעכבא עליה) ובהאי יומא אושפיזא רבא ויקירא קא שריא עליה
בגין כך בעי לאתעכבא לאחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא . כדין פתחי ישראל
ואמרי ⁹והוא רחום יכפר עון וגו׳ דתקונא שפירא איהו בהאי ליליא כיון דדינא אתהדר תהלים עח
לאתריה מה דלא אתחזי כד עייל שבתא דדינא אסתלק ולא אשתכח · בשעתא דפתחי
ישראל ויהי נועם וקדושתא דסדרא כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרי זכאין אתון
ישראל עמא קדישא · זכאין אתון לדיקייא דנטרי פקודי אורייתא · ווי לון לחייביא
דלא זכו למיטר אורייתא כדין דומ״ה קדים וכרוזא אתער ואמר ⁹ישובו רשעים לשאולה שם ט
כל גוים שכחי אלהים וכל אינון חבילי טהירין טרדין לון בגיהנם ולית מאן דמרח׳ עליהון ·
זכאין אינון כל נטרי שבתא בהאי עלמא וקא מענגי להוא ענג דשריא מלעילא
כדקאמרן · האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא תרי מתערי עליה קמי מלכא קדישא׳ חד
ההוא רוחא עלאה קדישא דאצטריך לאתענגא ולא אתענג וחד ההוא ממנא דקיימא על
מאן דשרי בתעניתא וסנגרי״ה שמיה וסלקין קמי מלכא קדיש׳ ומתערי עליה וההוא רוחא
אסתלק גריע מההוא אתהנותא דלתתא · וכד האי רוחא לא אשתלים לתתא רוחא
אחרא דלעילא לא אשתלים . כיון דלא אשתלים לתתא ולעילא כדין אתחזי ההוא ב״נ
לאתלטיא ולאתענשא · תלא כיון דאשתלים זמנא אחרא וההוא ממנא דאתמנא על עטייל

ותעניתא

ותעניתא אשתליס גו אינון ממנן אחרנין בענוגא דנטילא קורעין ניה כל גזר דינא
דאתגזר מאינון שבעין שנין עלאין · למלכא דחדי בהלולא דיליה וכל בני נשא הדאן
עמיה חמא חד בר נש יהיב בקולר פקיד עלוי ושרייוהו בגין דישתכחון כולא בחדוה
ובתר מתהדרין אלין ממנן דענשין לבני נשא ואתפרען מניה דב"נ על דאשתכח בגיניה
גריעותא עילא ותתא · מאי תקנתיה ליתיב תעניתא על תעניתא · מאי טעמא · דא
בטיל ענוגא דשבתא יבטל ענוגא דחול · ואי איהו מבטל ענוגא דשבתא וקא מתענג
בחול דמי כמאן דחשיב למלה אחרא יתיר ממה דחשיב ליה לקדשא בריך הוא · רוחא
עלאה קדישא דקודשין דשריא עליה לא עניג ובטיל ניה מניה רוחא אחרא דחול דשריא
(נ"א אמאי לא כתיב בגנב והשיב את הגנבה כיון בגזלן דהא) לבתר על עלמא חשיב וקא מענגא ליה · כדין מהדרין ומתפרעין מניה בהאי עלמא
ובעלמא דאתי . בגין כך אצטריך תעניתא אחרינא ביומא קדמאה דחול בזמנא דשריא
על עלמא ההוא רוחא דחול · ובהאי אית ליה אסוותא כיון דלא חשיב לרוחא דחול .
ויקרא ה וסימניך [ו]והשיב את הגזלה אשר גזל וגו' *גזלן לא חשיב לקדשא בריך הוא לא חשיב
לבני נשא בגין כך לית ליה עונשא כגנב · גנב דחשיב לבני נשא יתיר מקב"ה אית ליה
עונשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי · זכאה איהו מאן דאשלים לתתא להוא עונג
פ"ז ב עלאה כדקא חזי · יומא דא מתעטרא בשבעין עטרין ושמא עלאה *קדישא אשתלים
בכל סטרין ואתנהירו כלהו דרגין וכלא בחדוה דברכאן ובקדושה על קדושה ותוספת
דקדושה · קדושא דמעלי שבתא דא איהי קדושה דשבת בראשית · דהא אתקדש
זוהר רמ"ג ב מתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין *קדישין · ובעינן לאדכרא על האי קדושא
כללא דעובדא דבראשית ונייחא ברזא דתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דאתכלילן בהו
בראשית ב רזא דסהדותא דעובדא דבראשית דהיינו [ו]ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו' · ויכל
ובקדמה ס ב אלהים דאית בסהדותא דא תלתין *וחמש תיבין · תלתין ותרין שבילן · ותלת דרגין
דתפוחין קדישין · תלת דרגין דאינון שביעי שביעי שביעי · ואית ביה רזא דעלמא עלאה
ורזא דעלמא תתאה ורזא דכל מהימנותא · תלת זמנין אלהים · חד עלמא תתאה · וחד
פחד יצחק · וחד עלמא עלאה קדישא קדש קודשין · בעי בר נש למסהד סהדותא דא
בחדוה ברעותא דלבא לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא · וכל מאן דיסהיד דא וישוי
לביה ורעותיה לדא מכפר על כל חובוי · בא"י אמ"ה אק"ב ורצה בנו וכו' · האי קדושא
איהו בחד מתקלא לקבל סהדותא דמהימנותא ואינון תלתין וחמש תיבין אחרנין כמה דאית
קל"ג ב בויכלו · כלא סלקין לשבעין תיבין *לאתעטרא בהו שבת דמעלי שבתא זכאה חולקיה
דבר נש דיכוון רעותיה למלין אלין ליקרא דמאריה · קידושא דיומא הא אוקמוה בורא פרי
הגפן ולא יתיר · דהא יומא קאים לקדשא ליה מה דלית הכי בליליא דאנן צריכין לקדשא
ליה בהני מלין כמה דאוקימנא · ולא אתקדש האי ליליא אלא בעמא קדישא לתתא כד
שריא עלייהו ההוא רוחא עלא'·ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא ולכוונא דעתא להאי
ויומא איהו קא מקדשא ליה · וישראל מקדשי בצלותין ובעותין ומתקדשין בקדושתיה בהאי
יומא·זכאין ישראל עמא קדיש' דאחסינו יומא דא אחסנ' ירותא לעלמין· לבתר דנפיק שבתא
בעי בר נש לאפרשא בינקדש לחול·אמאי דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא לשלטא' על עלמא
ובכל עובדין דעלמ' לאחזא' יחודא באתר קדיש' בקדוש' עלא'ולאפרש' נתתאי מיהודא עילא'
ולברכא

לברכא על נהורא דאשא בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר
אשא חד דקדושא עלאה דאתגליא ואתכלילא בקדושא דשבתא · וכד האי אשא
אתגלייא כל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו קמיה · והאי אשא איהי דעקידה דיצחק
דאתלהטא על גבי מדבחא · בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא · והאי אשא לא
בעי אשא דחול אלא אשא דשבת · והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא
דלעילא · ודא איהו אשא דסביל אשא · וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא
אתברכא בברכה דנהורא כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין ואתמנן בדוכתייהו
ואתייהיב לון רשותא לאנהרא · בההיא שעתא דקא מברכן על אשא אזדמנן ארבע
רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש ·
בגין כך בעינן לאכפיא ד' אצבען דידא דימינא ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא
דמתברכא · ואינון אצבען רמז לאינון מאורי האש דנהירי ושלטי מההוא נהורא
דשרגא דמתברכא · ובגין דאינון דרגין לתתא כד אחזי בר נש אצבען קמי ההוא
נהורא דשרגא בעי לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו ואינון נהרין
מניה · בשאר ברכאן בעינן לזקפא לון לאצבען בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין
עלאין דשלטין על כולא דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו ואתברכן כלהו דרגין
כחדא ונהרין מגו בוצינא עלאה דכלא ובג"כ בעינן לזקפא לון לעילא · והכא בעינן
לאכפייא אצבעאן קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו בוצינא דלעילא
מהכא שלטין ונהרין מנה ואינון מאורי האש · בכל יומא אנן מברכין מאורי אור דאינון
נהורין עלאין דקיימן בההוא אור קדמאה ואתברכן כלהו דרגין ונהרין כלהו כחדא מגו
בוצינא עלאה · והני אקרון מאורי האש · ובגיני רזא דא מברכין בורא מאורי האש · ואי
תימא אמאי בורא ולא אמרו מאיר מאורי האש הואיל וקא נהרין מההוא אש מההוא
בוצינא מברכא · אלא כיון דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין
כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמרו ואתגניזו ואתנטרו ביה ולא יתחזון ביה אלא
ההוא נקודא בלחודהא וכלהו אתטמרו בגווה כל יומא דשבתא . כיון דנפק שבתא אפיק
לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריאו ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין
ואתמניאו על דוכתייהו לשלטאה · כדין אתברכא האי שרגא ואתכפיין קמיה לאנהרא
כיון דנהרין כדין אתמנון כל חד וחד על דוכתיה · כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון
מאורי אור שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה · בשעתא דרמש ליליא ההוא בוצינא
עלאה כניש לון ואעיל לון בגויה עד דנהיר יממא כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא
כדין אפיק לון בשלימו דנהורא · וע"ד מברכין יוצר המאורות ולא אמרו בורא
** והכא בורא מאורי האש · בגין דאינון דרגין לתתא · וכלא איהו רזא דאצבעאן
בהו רמיז דרגין עלאין ודרגין תתאין · *דרגין עלאין אשתמודעאן בזקיפו ס"ז ע"ג יוצר
דאצבעאן לעילא ובזקיפו דאצבעאן אתברכן דרגין עלאין ודרגין תתאין קנ"ס ה נ"ב ב
כחדא · ובמאיכו דאצבעאן אתברכן לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו · ורזא תיקון יח סו ב
דא טופרי דאחורי אצבעאן · ואצבעאן לחודייהו לגו · טופרי דאחורי אצבעאן
אינון אנפין אחרנין דאצטריכו לאנהרא מגו ההוא שרגא ואינון אנפין דאקרון
אחוריים

אחוריים אצבען לגו בלא טופרין אלין אינון אנפין פנימאן אתכסיין ורזא דא וראית את אחורי אלין אחורי *אצבען לאחורא בטופריהון. ופני לא יראו אלין אצבען לגו בלא טופרין דאינון אנפין פנימאן. וכד מברכין על שרגא בעי לאחזאה אחורי אצבען בטופרין לאתנהרא מגו ההוא שרגא ופנימאי דאצבען לא אצטריכו לאכפיא (נ"א לאחזאה) לון לאתנהרא מגו ההוא שרגא דהא אינון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה דלעילא לעילא דאיהי טמירא וגניזא דלא אתגלייא כלל. ואינון לא נהרין מגו שרגא דאתגליא כלל. בגין כך בעי לאחזאה אחורי אצבען בטופרין ופנימאי דאצבען לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא. טמירין אינון ובטמירו אתנהרין. פנימאין אינון ומפנימאה אתנהרן. עלאין אינון ומעילאה אתנהרן. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. ובעי לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא. ונפשא דבר נש [א] אשתארת בערטולא (ס"א אשתארית בקרטופא) בגין ההוא סליקו דאסתלק רוחא מניה והא אוקמוה. כתיב (בראשית כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל ת"ח ריחא איהו קיומא דנפשא בגין דאיהו מלה דעייל לנפשא ולא לגופא. ת"ח כתיב וירח את ריח בגדיו הא אוקמוה אינון לבושין דאדם קדמאה הוו דיהב ליה קב"ה לאלבשא לון בגין דהא כד חב אדם אתעדי מניה ההוא לבושא יקירא דאתלבש ביה בקדמיתא כד עייל ליה בגנתא דעדן. ולבתר דחב אלביש ליה בלבושא אחרא. לבושא קדמאה דאתלבש ביה אדם בגנתא דעדן איהו הוה (מאינון מלבושין) מאינון רתיקין דאקרון אחוריים ואינון לבושין דאקרון [ב] לבושי טופרא. וכד הוה בגנתא דעדן כל אינון רתיקין וכל אינון משריין קדישין כלהו סחרין ליה לאדם ואתנטיר מכלא ולא הוה יכיל מלה בישא לאתקרבא בהדיה. כיון דחב ואתעדו מניה אינון לבושין *דחיל ממלין בישין ורוחין בישין ואסתלקו מניה אינון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון ראשי טופרי דאצבען דסחרין לון לטופרין סחרנו דזוהמא אחרא. ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש לרבאה אינון טופרין דזוהמא. דהא [ג] כמה דאסגיאו הכי נמי אסגי עליה קסטורא וידאג בכל יומא. ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא יעביד קלנא בההוא אתר דיכיל ההוא בר נש לאתזקא וכלא כגוונא עלאה. דהא לכלהו אחוריים סחרא סטרא אחרא ולא אצטריך ליה באתר דעלמא. לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין מטרפי אילנין דגנתא דעדן דארעא. דהא בקדמיתא הוו אינון לבושין מאינון אחוריים דגנתא דלעילא והשתא מגנתא דארעא ונפקי מגנתא. ואינון לבושין הוו סלקין ריחין ובוסמין דגנתא דנפשא מתיישבא בהו וחדי בהו. כה"ד וירח את בגדיו ויברכהו דהא אתיישבא נפשיה ורוחיה דיצחק בההוא ריחא. בג"ד כד נפק שבתא בעי לארחא בבוסמין לאתיישבא נפשיה בההוא ריחא על ההוא ריחא עילאה קדישא דאסתלק מניה. וההוא ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין [ד] נפקין מניה הדס איהו ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא דלעילא לאתקיימא [ה] מההוא ערטולא דאשתארת. כד נפק שבתא אתלבש אדם באינון לבושין דגנתא דעדן דארעא דסלקין ריחין ובוסמין לקיימא נפשיה על ההוא רוחא קדישא עלאה יקירא דאסתלק מניה. והדס איהו קיומא דנפשא ודאי. כגוונא עילאה דאתקיימא קיומא דנפשא. ההוא רוחא עלאה דנחית עליה דבר נש בחדו וחדי לנפשיה כדין קיימא נפשא דבר נש כגוונא דעלמא דאתי דזמין לאתהנאה

שמות לג

בראשית כט א

א נשארת בקיצור עם סגוף נגד והנשמה יתירה הלכה לה:

ב לבוש של צפרנים:

ס"א אתלבש בלבושין דהול ממילין כו'

ג כמו שגדלים הצפורנים כך מתרבה עליו שורת הדין מקסטורי' שהם הסוטרים ממונים שלוחי עולם ויבא לידי דאגה בכל יום

ד והוא יסוד ומכאן טעם נכון דנמצא ר"י נשם דלאריזד"ל בגוף לשום הדסים בין ברכיו אחר ספירתו וכן צ"ל הביו:

ה מאותו קיטור שנשאר' עמם יחידי שהנשמ' יתירה

לאתהנאה מיניה כמה דבר נש אהני לגבי רוחא בעלמא דא הכי הכוא רוחא אהני
ליה לבר נש לעלמא דאתי דכתיב אז תתענג על יי וגו׳ · וכתיב והשביע בצחצחות ישעיה נח
נפשך · כמה דבר נש רוי להאי עונגא ואהני ליה הכי נמי איהו רוי ליה לעלמא
דאתי · כדין כד בר נש זכי ואשלים שלימו דיקרא דשבתא כדקאמרן קב״ה קארי
עליה ואמר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר . קם רבי אבא ושאר שם מט
חברייא ונשקו רישיה · בכו ואמרו זכאה חולקנא דארחא דא זמין קב״ה לקבלן · אמר
ר׳ אבא לי זמין קב״ה ארחא דא בגין לאתחברא עמכון · זכאה איהו חולקי דזכינא
לארחא דא · אמר לכו אימא לכו מה דחמינא · יומא דא נפקנא לארחא וחמינא
נהורא חדא ואתפלג לתלת נהורין ואזלו קמאי ואתטמרו · ואמינא ודאי שכינתא חמינא
זכאה חולקי · והשתא איגון תלת נהורין דחמינא אתון איגון · ודאי אתון נהורין
ובוצינין עלאין לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי · אמר רבי אבא עד הכי לא ידענא
דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידייכו · כיון דחמינא דהא ברעותא דפקודא
דמאריכון אתאמרו מלין אלין ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כורסייא עלאה
ונטיל לון ההוא מארי דאגפין ועביד מנייהו עטרין למאריה . ויומא דא מתעטרין
שתין (נ״א שבעין) רתיכין קדישין ליקרא דכרסייא באלין מלין דאתאמרו הכא יומא
דא · אדהכי זקף עינוי וחמא דאערב שמשא · אמר ר׳ אבא נהך לגבי האי כפר
דאיהו קריב לגבן במדברא · אזלו וביתו תמן · בפלגות ליליא קם ר׳ אבא ושאר חברייא
לאשתדלא באורייתא · אמר רבי אבא מכאן ולהלאה נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא
דבגנתא דעדן דהשתא איהו זמנא דקב״ה וכל צדיקייא דבגנתא דעדן צייתין לקליהון
דצדיקיא די בארעא · פתח רבי אבא ואמר כתיב השמים שמים ליי׳ והארץ וגו׳ · תהלים קטו
האי קרא אית לאסתכלא ביה והכי אצטריך למימר השמים ליי׳ והארץ נתן לבני אדם ·
מאי השמים שמים · אלא הכא אית לאסתכלא בגין דאית שמים ואית שמים · שמים
לתתא וארץ לתתא מנייהו · שמים לעילא וארץ לתתא מנייהו · וכל דרגין עלאין
ותתאין כלהו כגוונא דא אלין באלין · שמים לתתא איגון עשר יריעות כד״א נוטה שם קד
שמים כיריעה וקב״ה עבד לון ומשריין די בגווייהו לאנהגא ארעא תתאה · תשיעאה
אנהיג לתתאי דסחרן א כקופטרא דקולטא · עשיראה איהו עקרא ובכלהו משריין א שבוה דבר
ממנן עד שביעאה · משביעאה ולהלאה אית נהורא דאתפשט לתתא מגו כורסייא כדיוק וקלוט
עלאה ונהיר לעשיראה · ועשיראה מההוא נהירו דנקטא יהיב לתשיעאה ואיהו זה בזה יחד
לתמינאה ולתתא · האי תמינאה כד אתפקדון חילי דכוכביא ואפיק לון ההוא נהירו
קיימא ויהיב חיליה לכל חד וחד לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך דכתיב המוציא ישעיה מ
במספר צבאם וגומר מרב אונים דא איהו זהרא דלעילא דאקרי רוב אונים . ובכל
רקיעא ורקיעא אית ממנא ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאנהגא כלא · בר ארעא
דישראל דלא אנהיג לא רקיעא ולא חילא אחרא אלא קב״ה בלחודוי והא אוקמוה ·
ואי תימא היך שריא לנגנא רקיעא על ארעא דישראל והא מטרא וטלא מרקיעא
נחית עלה כשאר כל ארעא אחרא · אלא בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא

וההוא

והכוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא יהיב מחילא דאית ליה להכוא רקיעא (בגין לייהב לתתא) והכוא רקיעא נקיט מההוא ממנא ויהיב לתתא לארעא · וההוא ממנא לא נקיט אלא מתמלית דלעילא אבל ארעא קדישא לא שליט על הכוא רקיעא דעליה ממנא אחרא ולא חילא אחרא אלא קב"ה בלהודוי ואיהו פקיד לארעא קדישא בהכוא רקיעא · בכל רקיעא ורקיעא אית פתחין ידיען ושולטנו דכל ממנן מפתחא לפתחא רשימא ומההוא פתחא ולהלן לא שלטא אפילו כמלא נימא · ולא עאל דא בתחומא דפתחא דחבריה בר כד אתיהיב ליה רשו לשלטאה חד על חבריה כדין שלטין מלכין די בארעא חד על חבריה · באמצעיתא דכלהו רקיעין אית פתחא חדא אקרי גביל"ון ותחות האי פתחא אית שבעין פתחין אחרנין לתתא ושבעין ממנן נטרין מרחיק תרי אלפין אמין דלא קרבין לגביה ומהכוא פתחא ארחא סליק לעילא לעילא עד די מטא לגו כורסייא עלאה ומהכוא פתח ז לכל סטרין דרקיעא עד תרעא דפתחא דאקרי מגד"ן (ס"א מג"דון) דתמן איהו סיומא דרקיעא דתחומא דארעא דישראל · וכל אינון ע' פתחין דרשימין גו הכוא פתחא דאקרי גביל"ון כלהו רשימין בכורסיא קדישא וכלהו קרינן לון שערי צדק דלא שליט אחרא עלייהו · וקב"ה פקיד לארעא דישראל בהכוא רקיעא
קמ"ז ה מפתחא לפתחא בפקידו כמה דאצטריך · *ומתמליתא דהכוא פקידו נטלין אינון שבעין
א עיין נזה"ות ד"ה הגדול בענין מפיית כגן ממנן ויהבין לכלהו א ממנין אחרנין · בגנתא דעדן דלתתא רקיעא דקיימא עליה אית ביה רזין עלאין · כד עבד קב"ה רקיעא אייתי אש ומים מגו כורסי יקריה ושתף לון כחדא ועבד מנהון רקיעא לתתא ואתפשטו עד דמטו להכוא אתר דגנתא דעדן ויתבו · מה עבד קב"ה נטל משמים עלאין קדישין אש ומים אחרנין דמשתכחין ולא משתכחין דאתגליין ולא אתגליין ומאינון אש ומים דאתנטלו משמים עלאין עבד מנייהו מתיחו דרקיעא ומתח ליה על האי גנתא דלתתא ומתחבר גו רקיעא אחרא ארבע גוונין בהכוא מתיחו דרקיעא דעל גנתא חיור וסומק ירוק ואוכם · לגבי הני גוונין אית ארבע פתחין לתתא מהכוא מתיחו דרקיעא ואינון פתחין לארבע סטרין דרקיעא דעל גבי גנתא מאינון אש ומים דאתעביד מנהון הכוא רקיעא · ומתפתחין בארבע פתחין
נ"א מיא ארבע נהורין · לסטר ימינא בהכוא פתחא מגו מתיחו דסטר *ימינא נהרין תרין
נ"א לגו נפקא נהורין באינון תרי פתחין · בפתחא דימינא ובפתחא דאיהו *לקבל אגפין · גו נהורא
בגודא ול"י אגפין דנהיר לסטר ימינא אתרשים את חד נהיר ובליט (נ"א ולהיט) ונליץ בנליצו מגו הכוא נהורא ואיהי את בן וקיימא באמצעיתא דהכוא נהורא דפתחא · את דא סלקא ונחתא ולא קאים באתר חד הכוא נהורא נטיל להכוא את ואפיק לה בג"כ לא קיימא באתר חד · גו נהורא דנהיר בסטרא דאיהו לקבל אגפין אתרשים את חד
נ"א ד נהיר ובליט ונליץ בנליצו גו הכוא נהורא ואיהי את ד ולזמנין אתחזי * ב וקיימא באמצעיתא דהכוא נהורא דפתחא וסלקא ונחתא לזמנין אתגליא ולזמנין לא אתגליא ולא קיימי' באתר חד ·אלין תרין אתוון קיימין וכד נשמת' דלדיקיא עאלת בגנת' דעדן א ין תרין אתוון נפקין מגו הכוא נהורא וקיימין על הכיא נשמתא וסלקי ונחתי כדין מאינון תרין פתחין מקדמי ונחתי מעילא תרין רתיכין·רתיכא חדא עלא'דאיהי רתיכא דמיכאל רב סגנין·רתיכא תניינא דאיהי רתיכ' מהכוא רב ממנא דאקרי בוא"ל ודא איהו שמשא יקירא
דאקרי

דאקרי רפאל ואלין נחתין וקיימין על נשמתא *ואמרין לה שלום בואך יבא שלום שם א
יבא שלום׃ כדין אינון תרין אתוון סלקין וקיימין באתרייהו ואתגניזו גו ההוא נהורא
דאינון פתחין תרין פתחין אחרנין תרין נהורין אחרנין קא מלהטין מנהירו דאשא
באינון פתחין חד לסטר שמאלא וחד לאחורא. תרין אתוון אחרנין מלהטין באינון
נהורין וגליפין בגווייהו׃ את חד ג׳ ואת חד נ׳ וכד אתוון קדמאי מתהדרן לאתרייהו
אלין תרין אחרנין נגלין סלקין ונחתין נפקין מאינון נהורין וקיימין על נשמתא׃
כדין נחתין תרין רתיכין מאינון תרין פתחין רתיכא חדא איהו רתיכא דגבריאל רב
ממנא ויקירא׃ רתיכא תניינא איהי רתיכא אחרא קדישא דנוריאל רב ממנא ונחתין
מאינון פתחין וקיימין על נשמתא ואתוון מתהדרן לאתרייהו׃ כדין אלין תרין רתיכין
עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא דאקרי אהל״ות ותמן *תריסר זיני בוסמין קלג א
דגניזין דכתיב ׳נרד וכרכם קנה וקנמון וגומר׃ ואינון תריסר זיני דבוסמין דלתתא׃ שיר ד
ותמן כל אינון לבושין דנשמתין דאתחזון לאתלבשא בהו כל חד וחד כדקא חזי׃
בההוא לבושא אתרשימו כל אינון עובדין טבין דעבד בהאי עלמא וכלהו רשימין ביה
ומכריזי האי איהו לבושא דפלניא ונטלין לההוא לבושא ואתלבשת ביה ההוא נשמתא
דצדיקיא *דבגנתא כגוונא דדיוקנא דהאי עלמא׃ והני מילי מתלתין יומין ואילך דהא ויחי רכד ב
כל תלתין יומין לית לך נשמתא דלא תקבל עונשא עד לא תיעול לגנתא דעדן׃ כיון
דקבילת עונשא עאלת לגנתא דעדן כמה דאוקמוה׃ לבתר דאתלבנת אתלבשת׃ כיון
דאתלבשת בהאי לבושא יהבין לה אתר כמה דאתחזי לה׃ כדין כל אינון אתוון נחתין
וסלקין אינון רתיכין׃ ההוא רקיעא אהדר תרין זמנין בכל יומא בההוא נטילו דהאי
רקיע אחרא דמתדבק ביה׃ והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא׃ רקיעא דא מרקמא
בכל זיני גוונין *תרין ועשרין אתוון רשימין מחקקן בההוא רקיעא כל את ואת נטיף (נ״א עשרין
טלא ממנא (ס״א מטלא) דלעילא על גנתא׃ ומההוא טלא דאתוון אתסחיין אינון ותרין)
נשמתין ומתסיין בתר דטבלו בנהר דינור לאתדכאה וטלא לא נחית אלא מגו אתוון
דרשימין ומחקקן בההוא רקיעא בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא׃ וההוא רקיעא
רזא דאורייתא דהא מאש ומים דאורייתא אתעביד׃ ועל דא אינון נגדין טלא על כל
אינון דאשתדלו באורייתא לשמה בהאי עלמא׃ ואינון מלין רשימין בגנתא דעדן
וסלקין עד ההוא רקיעא ונטלין מאינון אתוון ההוא טלא *לאתזנא ההיא נשמתא׃ ס״א לאתדכאה
כדא הוא דכתיב ׳יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי׃ באמצעיתא דהאי רקיעא דברים לב
קיימא פתחא חדא לקבל פתחא דהיכלא דלעילא דבההוא פתחא פרחין נשמתין
מגנתא דלתתא לעילא בחד עמודא דנעיץ *בגנתא עד ההוא פתחא׃ גו ההוא רקיעא ויחי ריט א
(נ״א עמודא) בההוא פתחא דאיהו באמצעיתא דרקיעא דבגנתא עאלין בגווה תלת
גוונין דנהורא כלילן כחדא ונהרן לגוונין דההוא עמודא׃ וכדין רקיעא (נ״א עמודא)
דא נציץ ואתלהיט בכמה גוונין (נ״א נהורין) דמתלהטן׃ בכל שעתא נהרין לצדיקיא
מההוא זיוא עלאה׃ אבל בכל שבתא ושבתא ובכל ריש ירחא אתגלייא שכינתא יתיר
משאר זמני בהאי רקיעא ואתיין כלהו צדיקיא וסגדין לגביה׃ זכאה חולקיה מאן דזכי
לאינון לבושין דקאמרן דמתלבשן בהו צדיקיא בגנתא דעדן (לתתא)׃ אלין מעובדין טבין דעביד

בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא ובהון קיימא נשמתא בגנתא דעדן נתתא
רכס ג ואתלבשת בהני לבושין יקירין· כד *סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא
אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עלאין דאינון מרעותא וכונה דלבא באורייתא
ובצלותא דכד סלקא ההוא רעותא לעילא מתעטר בה מאן דמתעטרא ואשתאר
חולקא לההוא בר נש ואתעבד מניה לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא
לעילא· ואף על גב דאוקמוה דאינון לבושין בעובדין תליין· אלין לא תליין אלא
ברעותא דרוחא כמה דאתמר לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין· ודא איהו ברירו
ס"א ברוחא דמלה· ובוצינא קדישא אוליף הכי מאליהו· לבושין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין·
ירעותא וכוונה דלבא לבושין דלעילא *ברעותא וכוונה דרוחא דלבא *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן
בראשית ב יקרא יא ח וגומר הא אוקמוה· אבל בהאי גנתא דלתתא נהר יוצא מעדן ודאי· ואצטריך למנדע
האי נהר דנפיק בגנתא דלתתא באן אתר עקרא ושרשא דיליה· באן אתר בעדן·
עדן דא רזא עלאה איהו ולא אתייהיב רשו לשלטאה ביה עינא דסכלתנו· ורזא דמלה
אלמלא אתר דא אתמסר נתתא לאתגלאה· אתר דעדן עלאה קדישא אתמסר אוף
הכי למנדע אלא (נ"א אבל) בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא אתטמר ואתגניז
עדן תתאה דההוא נהר נגיד ונפיק מניה· ועל דא לא אתמסר לאתגלאה אפילו
לאינון נשמתין דבגנתא דעדן· כמה דהאי נהר אתפרש ונפיק מגו עדן לאשקאה
לגנתא דלעילא הכי נמי מגו ההוא פתחא דאמצעיתא דגנתא נפיק חד נהורא
דאתפרש לד' סטרין בד' פתחין דקאמרן· אתר דקיימין אינון אתוון רשימן· וההוא
נ"א ונפקין נהורא דאתפרש לארבע נהורין בד' אתוון דנצוצין *נפיק מעדן אתר דזהרא נקודא
תתאה לעילא· וההוא נקודה אתנהיר ואתעביד עדן לאנהרא ולא אית מאן דשליט
למחמי ולמנדע להאי נקודה בר ההוא נהירו דאתפשט מניה דסגדין לקמיה אינון
לדיקיא דבגנתא דעדן כמה דאתמר· והאי נקודא תתאה איהי גנתא לגבי עדן
שעיה סד עלאה אתר דלא אתייהיב למנדע ולאסתכלא· על כל דא כתיב *עין לא ראתה
אלהים זולתך· ממא דא אתפרש אלהים זולתך דא נקודה תתאה קדישא דאיהו ידע
בראשית כו ה האי עדן דלתתא דטמיר בגנתא ולית אחרא מאן דידע ליה· *אלהים זולתך· דא עדן
עלאה על כלא דאיהו רזא דעלמא דאתי דאיהו ידע לנקודא תתאה בחד לדיק דנפיק
מניה נהר דרוי ליה ולית מאן דידע ליה בר איהו דכתיב אלהים זולתך דאיהו אחיד
לעילא לעילא עד אין סוף· והאי נהר דנפיק מעדן לתתא רזא איהו לחכימין ברזא
שעיה נח דכתיב *והשביע בצחצחות נפשך· ומלה דא אתפרש לעילא ותתא· נשמתא דנפקא מהאי
עלמא דחשוכא איהי תאיבת למחמי בנהירו דעלמא עילאה כהאי בר נש דתאיב למשתי
בס ס בתאיבו למיא הכי כל חד וחד איהו לחצחות כמה דאת אמר *צחה צמא· צמא מאינון
נהורין דנהורין דגנתא ורקיעא והיכלין דגנתא· וההוא נהר דנפיק מעדן· כל אינון
נשמתין בלבושי יקר יתבין על ההוא נהר ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין למסבל כדין
מתיישבן ורוון באינון נהות ויכלי למסבל· וההוא נהר איהו תקונא דנשמתין
לאתיישבא ולאתזנא ולאסתכלא מאינון נהות ונשמתין אתהנן (נ"א אתתקן) על ההוא
נהר ומתיישבן ביה· ההוא נהר עילאה דלעילא אפיק נשמתין ופרחין מניה לגו גנתא
דהאי נהר דלתתא בגנתא דארעא אתקין נשמתין לאתתקנא לאתיישבא באינון
לגוס

דרך אמת ומראה מקום

אחות כגוונא דא בהאי עלמא גבר בריחא דמיא מתיישבא נפשא לאתנהרא דהא *מעקרא (ס"א מעקרא דגופא נפקא)
כגוונא דא נפקא · ובגין דמתתקנין נשמתין על ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן יכלין
לאתיישבא באינון אחות עלאין ולסלקא לעילא · בההוא פתחא דאמצעיתא דרקיע *וחד (ויהי ריש א)
עמודא דקאים באמצעות גנתא דקאמרן · בההוא עמודא סלקין לעילא בגו ההוא
פתחא דרקיעא וביה בהדיה אית ביה ענן ועשן ונגה · ואף על גב דאוקמוה להאי (ישעיה ד)
קרא · אבל ענן ועשן אלין מלבר · ונגה מלגו · ודא איהו לחפיא על אינון דסלקין
לעילא דלא יתחזון מקמי אינון דיתבין לתתא · והא הכא רזא דרזין [א] כד *האי נקודה (נ"א בעי קב"ה לאתתקנא האי נקודה וכו')
בעא לאתתקנא בתקונוי ולאתקשטא בשבתי ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר
וקיימין על היכלא דאקרי דרור והיינו מר דרור · ובגין דא בשתא דיובלא בעינן (א ע' בפרשת תרומה קלט סנה"ס ס"לבו סלקין לעילא נ"ע נבנת)
לאכרזא דרור כד"א וקראתם דרור · ואינון ארבע אנפין יהבין קלא ולית מאן דישמע
ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנשין תמן ונטלי לון אלין ד' אנפין
ואעלין לון לגו בההוא עמודא דקיימא באמצעיתא ובהדיה בעתא סלקא ההוא
עמודא דעננא ואשא ותננא · ונגה מלגו · ואלין תרין אקרון מכון הר ציון ומקראיה · (ויקרא כה)
מכון הר ציון דא איהו תננא דלעילא כד נקודה תתאה מתקשטא · ואינון ·
מקראיה דהשיא נקודה לאתקשטא · כיון דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא
דרקיעא כדין ההוא רקיעא סחרא סחרני דגנתא תלת זמנין · ומקל נעימו דסחרא
ההוא רקיעא נפקין כל אינון נשמתין ושמעין ההוא נעימו דההוא רקיע וחמאן ההוא
עמודא דסלקא אשא ועננא ותננא ונגה דלהיט וסגדין כלהו · כדין נשמתין סלקין
בההוא פתחא עד דסלקין לגו עגולא דסחרא בהדיה (נ"א לההוא) נקודה · כדין
חמאן מה דחמאן · ומגו נהירו וחדוותא מההוא דחמאן סלקין ונחתין קרבין
ורחקין · ואיהי תאיבא לגבייהו ומתקשטא בנהירו · כדין אלהים קנאה (מנהורא) (ד) חד
לדיק עלאה ואסתכל בנהורא ושפירו דהאי נקודה ובתקונהא ואחיד בה וסליק לה
לגביה ונהיר נהורא בנהורא והוו חד · כל חילא דשמייא פתחי בהדיה שעתא ואמרי
זכאין אתון צדיקיא נטרי אורייתא זכאין אינון דמשתדלין באורייתא דהא חדוותא
דמאריכון הוי בכו דהא עטרא דמאריכון מתעטר בכון · כדין כיון דנהרין נהורא
בנהורא תרין נהורין מתחברן כחדא ונהרין לבתר אינון גוונין נחתין ואסתכלן
לאשתעשעא באינון נשמתין דצדיקיא ומתקני לון לעטרי' לעילא · ועל דא אתמר עין
לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · פתח ר"ש ואמר כתיב ודמות על ראשי (יחזקאל א)
החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה · האי קרא אוקמוה ·
אבל אית רקיע ואית רקיע · רקיע דלתתא איהו קיימא על גבי ד' חיון · ומתמן
אתפשט ואחרי דיוקנא דחד נוקבא דאחורי דכורא ודא איהו רזא דכתיב וראית את (שמות לג)
אחורי · כד"א אחור וקדם צרתני · וכתיב ויקח אחת מצלעותיו · רקיע דלעילא איהו (תהלים קלט)
קיימא על גבי חיון עלאין ומתמן אתפשט ואחרי דיוקנא דחד דכורא דאיהו רזא עלאה · (בראשית ב)
והני תרין רקיעין חד אקרי קצה השמים וחד אקרי מקצה השמים דכתיב ולמקצה השמים (דברים ד)
ועד קצה השמים ראשי החיה דלתתא אינון ארבע חיון דאינון רשימין (נ"א נהורין) עלאין
על הנון ארבע אתוון רשימין די בגו אינון פתחין דגנתא דעדן · ואע"ג דאמרן
עדן דלתתא בארעא הכי הוא ודאי · אבל כלא רזא עלאה איהו כמה דאתמר :

דהאי נקודה דקאמרן כמה דאית לה חולקא לעילא הכי נמי אית לה חולקא לתתא בארעא
והאי גנתא לתתא איהו חולקא דהאי נקודה לאשתעשעא ברוחי דצדיקייא בארעא ואתכלי
ויצא קנג ב בכל סטרין לעילא *ותתא · לעילא בצדיק · לתתא בההוא איבא דצדיק ולא אשתכח
שעשועי עילא ותתא אלא בצדיק · והאי גנתא איהו מהאי נקודה דאקרי עדן ·
(נקודה דנטלא מאימא עילאה טמירא איהי גן עדן דארעא) · אינון ראשי הכי
יחזקאל א אלין ארבע רישי אנפין חד אריא דכתיב ופני אריה אל הימין · וחד שור דכתיב ופני
שור מהשמאל · וחד נשר דכתיב ופני נשר לארבעתן · אדם כללא דכלא דכתיב
פ"א דמטולהון ודמות פניהם פני אדם · ואלין ארבע רישי נהרין *דמטאן (ס"א אינון דנטלין) לה
כורסייא לכורסייא קדישא ומגו מטולא דלהון זעין · ומההוא זיעא דמטולא דלהון אתעביד
דניאל ז ההוא נהר די נור דכתיב נהר די נור נגד ונפק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשונה ·
ונשמתין כד סלקין אסתחיין בההוא נהר די נור וסלקין לקורבנא ולא אתוקדן אלא
אסתחיין · תא חזי מסלמנדרא דעבדין מנה לבושא · ומגו דאיהי מנורא לא אסתחיא
ההוא לבושא אלא בנורא אשא אכיל זוהמא דביה ואסתחי ההוא לבושא · הכי נמי
שם נשמתא די נור דאתנטילא מגו כורסייא קדישא דכתיב בה כרסיה שביבין די נור ·
בזמנא דבעיא לאסתחייא מההוא זוהמא דבה אתעברת בנורא ואסתחי' · ונורא אכלא
כל ההוא זוהמא די בנשמתא · ונשמתא אסתחייא ואתלבנת · ואי תימא אי הכי
עונשא לית לה לנשמתא בהאי · תא חזי ווי לנשמתא דסבלא אשא נוכראה ואף על
גב דאיהי אתלבנת · אבל כד זוהמא איהו סגי עלה ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא
בגין דההוא זוהמא בתרי זמני אתלבנת בנורא · זמנא קדמאה כיון דקבילת עונשא
בגופא אזלא נשמתא ונטלי לה ואעלין לה בגו אתר חד דאקרי בן הנם · ואמאי אקרי
בן הנם · אלא אתר חד איהו בגיהנם דתמן אתצריפו נשמתין בצרופא לאתלבני' עד
לא עאלין בגנתא דעדן · (ואי זכאין אינון נשמתין כד עאלין לון בההוא אתר) תרין
מלאכין שליחן זמינין בגנתא דעדן וקיימין לתרעא וצווחין לגבי אינון ממנן דבההוא
אתר דגיהנם בגין לקבלא ההיא נשמתא · וההיא נשמתא עד לא אתלבנת בנורא
אינון שליחן צווחין לגבייהו ואמרי הנם · ובזמנא דהיא אתלבנת אינון ממנן נפקין
עמה מההוא אתר ומטיי לה לגבי פתחא דגנתא דעדן דתמן אינון שליחן ואמרי לון
הנם · הא אינון נשמתין דהא אתלבנו כדין אעלין ההיא נשמתא בגנתא דעדן ·
ס"א דהוה וכמה איהי תבירא מגו ההוא תבירו דאתלבנותא דגיהנם *דההיא תבירו דאשא תתאה ·
ואף על גב דנהית מלעילא אבל כיון דמטא לארעא לתתא איהו אשא דלא דקיק
ונשמתא אתענשא ביה ואתברת · כדין קודשא בריך הוא אפיק שמשא דנהיר מאינון
ארבע פתחין דנהרין ברקיעא דעל גנתא ומטא לההיא נשמתא ואתסיאת · הה"ד
מלאכי ג וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה · זמנא תניינא · לבתר דיתבא בגנת'
דעדן דלתתא כל ההוא זמנא דיתבא ועד כען לא אתפרשת מאינון מלין דחיזו דהאי עלמא
מכל וכל · כד סלקין לה לעילא אצטריך לאתפרשא מכל חיזו ומכל מלין דלתתא ואעברו
לה בההוא נהר די נור כדין נשמתא אתלבנת ביה מכל וכל · ונפקת ואתחזיאת קמי
מאריה דעלמא בריכא (ד"א ברירא) מכל סטרין · כיון דאסתכלת בההוא נהורא אתסיאת
ואשתלימ' מכל' · וכדין קיימין אינון נשמתין בלבושין מתעטרין קמי מאריהון · זכאי' חולקיהון:

דאדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי · ואינון נשמתין דבגנתא דעדן לתתא שטאן בכל
ריש ירחי ושבתי וסלקין עד ההוא אתר דאקרי חומות ירושלם דתמן כמה ממנן ורתיכין
דנטרי אינון חומות דכתיב °על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים · וסלקין עד ההוא ישעיה סב
אתר ולא עאלין לגו עד דאתלבנן . ותמן סגדין וחדאן מההוא נהירו ותייבין לגו
גנתא · נפקין מתמן ושטאן בעלמא וחמאן באינון גופין דחייבייא בההוא עונשא דלהון
*דכתיב °ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא קנא ת
תכבה והיו דראון לכל בשר · מאי לכל בשר לאינון שאר גופין דבסחרנייהו והא שם סו
אוקמוה · ולבתר משטטי ומסתכלן באינון מאריהון דכאבין ובני מרעין ואינון דסבלין על
יחודא דמאריהון · ותאבין ואמרין ליה למשיחא · בשעתא דאמרין ליה למשיחא צערא
דישראל בגלותהון ואינון חייביא די בהון דלא מסתכלי למנדע למאריהון ארים קלא
ובכי על אינון חייבין דבהו הדא הוא דכתיב °והוא מחולל מפשעינו מדוכא שם נג
מעוונותינו : תייבין אינון נשמתין וקיימין באתרייהו · בגנתא דעדן אית היכלא חדא
דאקרי היכלא דבני מרעין · כדין משיח עאל בההוא היכלא וקארי לכל מרעין וכל
כאבין כל יסוריהון דישראל דייתון עליה וכלהו אתיין עליה · ואלמלא דאיהו אקיל
מעלייהו דישראל ונטיל עליה לא הוי בר נש דיכיל למסבל יסוריהון דישראל על עונשי
דאורייתא הה"ד °אכן חליינו הוא נשא וגומר כגוונא דא א רבי אלעזר בארעא · שם
בגין דלית הוספנא לאינון יסורין דקיימין עליה דבר נש בכל יומא על עונשי דאורייתא א סיה מקבל עליו יסורין
וכלהו נחתו לעלמא בשעתא דאתייהיבת אורייתא · וכד הוו ישראל בארעא קדישא בכ"מ פ' השוכר
באינון פולחנין וקרבנין דהוו עבדי הוו מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא ·
השתא משיח מסלק לון מבני עלמא עד דנפיק בר נש מהאי עלמא ומקבל עונשיה
כמה דאתמר · כד אינון חובין יתיר דעיילין לון בגו גיהנם באינון מדורין תתאין
אחרנין ומקבלין עונשא סגי מסגיאות זוהמא די בנשמתא כדין אדליקו נורא יתיר
למיכל ההוא זוהמא · (ווי להויא נשמתא דסבלת ההוא עונשא · ועל דא אינון מלאכי
חבלה דבגיהנם מטרדין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא · ווי לנשמתא דסבלת
ההוא עונשא) · זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא · ההיא נקודה קדישא דאיהי
בעיא לאשתעשעא לעילא ולתתא ברוחיהון דצדיקייא כמה *דאתמר · כד ההיא נקודה ריא ב
בעא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקייא כאמא דחדאת על בנהא ואשתעשעת
בהון ה"נ בפלגות ליליא איהי נחתא ואשתעשעת בהו · רקיע דקאמרן דקיימא על
גנתא איהי קיימא על ד' רישי חיון ואינון ד' אתוון *דקאמרן אינון רזא דד' חיוון · ריא א
והאי רקיעא קיימא לתתא (ס"א עלייהו) כמה דאתמר · רקיעא דההיא נקודא קיימא
לעילא על אינון ד' חיון עלאין דקאמרן וההוא רקיעא (כגוונא דא מן דא) · איהו אתרקם
בגוונין קדישין · בהאי רקיע אסתכלן ארבע חיון וכל אינון חיילין לתתא . כד האי
רקיע אנהיר בגוונוי ונציץ כדין ידעין כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומסריין דהא
טרפא דלהון אזדמן · רקיעא דא מרקמא בכל גוונין קדישין ביה קיימין ארבע פתחין
רשימין בארבע אתוון מנצצן . פתחא חדא רשימא לסטר מזרח וביה קיימא בההוא
פתחא את חד וההוא את איהי א' ודא נציץ וסליק ונחית בהאי פתחא · פתחא דא נהיר
ונציץ מנציצו עלאה · והאי את נציץ ובליט (ס"א ולהיט) בגויה ואיהי נחתא וסלקא
ואתרשי' בההוא פתחא·פתחא תניינא רשימא לסטר צפון וביה קיימ' את חד ואיהי את ד'
ודא

ודא קיימא ונגלא סלקא ונחתא ולהטא בההוא פתחא · לזמנין גליף בגליפו ולזמנין אתטמר ההוא נהורא ולא נהיר · וע"ד את דא לא קיימא בקיומא תדיר ואת דא אתרשים בההוא פתחא · פתחא תליתאה איהו פתחא דקיימא לסטר מערב וביה קיימא את חד דאתרשים ואתנהיר בההוא פתחא ודא איהו את נ' והאי את גליף בגליפו בההוא פתחא · פתחא רביעאה דא איהו פתחא דקיימא לסטר דרום וביה קיימא רשימו דחד נקודה תתאה זעירא דאתחזי ולא אתחזי ודא איהי את י' ואלין ארבע אתוון לארבע סטרין (נ"א גלין) בההוא רקיע באינון פתחין · בהאי רקיע רשימין אתוון אחרנין (ד"א לד' סטרין) בכתרין על רישייהו · ואינון עשרין ותרין אתוון מתעטרן בכתרי' · רקיעא דא נטיל וסחרא על גבי חיוון ברשימו דאתוון רזא דחושבן דיחודא ברזא דגרופא חדא דאתוון עלאין ואינון א"ט ב"ח ג"ז ד"ו · אלין אתוון סחרן בההוא רקיע ברזא דאתוון אחרנין (דרתיכי) עלאין קדישין סתימין · ואינון אתוון אחרנין (ס"א עלאין) סתימין סחרין לההוא רקיעא וכדין אתחזיין אלין אתוון בגלגולא (ס"א דהאי רקיעא) דאינון א"ט ב"ח ורשימין בהאי רקיעא · בשעתא דאתנהיר

האי רקיעא אתנהרן ביה ארבע רזין דשמהן קדישין ואינון גרופא בגרופי' [א] דתלתין ותרין שבילין · כדין נחית טלא מהאי רקיעא באינון אתוון דרזא דשמא קדישא ואתזנו כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין קדישין ונטלי כלהו בחדוה בשעתא דדינא תליא אלין אתוון אתטמרו ואתגניזו ד' גו ד' ואיוון ט"ח ז"ו · בשעתא דאלין אתגניזו ואתטמרו כדין קלא דסטר צפון אתער · וידעי דדינא שריא על עלמא בהאי רקיעא אתרשים גוונא חדא דכליל כל גוונין · כד נטיל האי רקיעא מסטרא דמזרח אינון ארבע רישין דקאמרן בארבע (אנפין) אתוון נטלין כלהו במטלנין וסלקי לעילא · וכד אינון נטלין וסלקין לעילא אסתלקת מאן דאסתלקת ואתוון אתהדרו ואתחזיין בשלימו ברזא קדמאה א"ט ב"ח ג"ז ד"ו ואתרקס ההוא רקיעא כדין אתנהיר בנהירו · וכד האי רקיעא אתנהיר כמלקדמין באלין אתוון כולהו אתהדרו ושאגי למטרף טרפא ומזונא · כיון דאינון שאגי וסלקין קלא ההוא קלא אשתמע לעילא לעילא וכדין נטלא ברכאן וקדושן מאן דנטלא · סחרן אתוון ומתגלגלן וסחרן ההוא רקיעא וקיימין אינון אתוון לסטר דרום כיון דקיימין אינון אתוון לסטר דרום סלקין ונגלן · בגליפו ולהטין · כדין באמצעיתא דההוא רקיעא רשימא חד אתרשים וההוא רשימו איהו את חד ואיהו י' כיון דאת דא אתרשים ואתחזיא כדין להטין אבתריה תלת אתוון אחרנין · ואינון הו"ה · אלין אתוון מגלגלן באמצעו' דהאי רקיעא סלקין ונחתין מלהטין בתליסר (נ"א בתריסר) להטין · כדין לבתר דאלין תליסר זמנין מלהטן נחתא מאן דנחתא ואתכלילת באינון אתוון ואתעטרת בהו ולא אתידעת · כדין כלהו חיילין וכלהו משריין בחידו וסלקין שירין ותושבחן · רקיעא דא נטלא תגיינות וסחרא ומתגלגלא ואינון אתוון קדמאי דקאמרן דאינון א"ט ב"ח כלהו אתכלילו באינון אתוון עלאין רזא דשמא קדישא דקאמרן וסחרן ההוא רקיעא וקיימין אינון אתוון דהוו באמצעית' רזא דשמא קדישא כלהו אתרשימו לסטר צפון ואתרשימו ולא אתרשימו · לית מאן דיסתכל בההוא סטרא כלהו אתחפיין ואמרי בקל נעימו ברוך כבוד יי' ממקומו · אתחפיין מסטרא דצפון

ס"א

[א] מפורש בס' יקוזי רלג ע"א

(ס"א דאנפין) ואמרין דא · אתהפיין מכל סטרין ואמרין דא · רקיעא דא סהרא כמלקדמין ואתגלגלא מסטרא לסטרא · כדין קל נעימו דמשריין סגיאין בסטרא דא וקל נעימו משריין סגיאין בסטרא דא וכן לד' סטרין · בההיא שעתא ההוא רקיעא אתנהיר בנהירו אחרא יתיר מכמה דהוה וקיימא בנהירו בגוון אחרא כלילא בכל גוונין ואלין אתוון דקאמרן סלקין לעילא בההוא רקיעא ומקבלין לאת חד דאיהי עלאה דקא מתחברא בשמא דא דאלין אתוון · בגין · דאע"ג דאלין אתוון דשמא קדישא האי איהו שמא דאתכליל לתתא בגין דרזא דא אתכליל לעילא ואתכליל לתתא וכד אתכליל לתתא אלין אתוון סלקין לקבלא לאת חד (ד"א יו"ד) דהא מההוא את אתזנו אלין אתוון לתתא וההוא את איהו ו' ונחית ואתחברו אלין אתוון בההוא את וכדין כלהו בעטורא חדא ואתעביד שמא שלים · לתתא שמא שלים ולא שלים · שמא שלים בחמש
אתוון (ד"א ולא שלים דתשע אתוון שמא שלים בחמש אתוון) איהו *וידוד רזא דכר רכו ב
ונוקבא ברמיזו . שמא שלים בתשע אתוון אינון ידוד אלהים דא איהו שמא שלים
מכלא · שמא אחרא איהו ברמיזו ואיהו בחמש כדקאמרן · אבל דא איהו שלים *בכלא · בראשית מט ב
כיון דמתחברן אלין אתוון ההוא רקיעא אנהיר בתלתין ותרין נהורין כדין כלא איהו בחדוה כלא קאים ברזא חדא עילא ותתא · כל אינון רתיכין וכל אינון משריין כלהו קיימין ברזא דשלימו וכל דרגין מתתקן על אתרייהו כל חד וחד כדקא יאות · בהאי רקיעא קאים לסטר צפון חד שלהובא נהיר דלא שכיך תדיר ואיהו רשים באתוון אחרנין לימין ואינון עשר שמהן וסלקין לשבעין שמהן וכלהו רשימין בהאי רקיעא ונהרין כלהו כחדא · מהאי רקיעא נטלין כל אינון רקיעין דלתתא דלסטר קדושה עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אחרא ואלין אקרון יריעת עזים כד"א ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן · בגין דאית יריעות ואית יריעות · יריעות המשכן אינון יריעות דאקרון רקיעי חיון דמשכנא קדישא יריעות עזים אינון רקיעין (ד"א יריעות) אחרנין דסטרא אחרא אלין רקיעין ברזא דרתיכין דרוחין קדישין · ואלין רקיעין דלבר דקיימין במלין דעלמא ואינון סטרין דתיובתין ועובדין דגופא ואלין חפיין על אינון רקיעין דלגו כקליפה על מוחא · רקיעין דלגו אינון ההוא קליפו דקיימא על מוחא ואלין אקרון שמים ליי' · לשמא חדא דא לתתא רקיעין אחרנין לעילא ואינון רקיעין פנימאין דאקרון רקיעי החיות דאינון רזא דשמא קדישא ברזא דחיון רברבן
עלאין ואלין אינון רזין דאתוון *עלאין ברזי דאורייתא כללא דעשרין ותרין אתוון ס"א רזין עלאין
מתתקן רשימין דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה דאיהו רקיע דעל גבי חיון עילאין והאי איהו דלית ליה חיזו · האי איהו טמיר וגניז לית ביה גוון · כל גוונין מניה נפקי · ביה לית גוון לא אתחזי ולא אתגלייא האי איהו דאפיק כל נהורין · ביה לא אתחזי לא נהירו ולא חשוך ולא גוון כלל בר נשמתין דצדיקיא דחמאן מגו רקיעא תתאה כמבתר כותלא נהירו דאפיק ונהיר האי רקיעא עלאה וההוא נהירו דלא פסק לית מאן דידע ליה לית מאן דקאים ביה מתחות דא כל אינון רקיעין אתכלילו בשמא דא דאקרי שמים ואלין
(ד"א דשמא קדישא) *אקרון השמים · אינון דשמא עלאה אקרי בהון אינון דשמא קדישא תיק"ן קטו
אתעטר בהון · ועל דא כתיב °השמים שמים ליי' לההוא גניזו דרקיעא עלאה דקאים תהלים קטו
עלייהו

עלייהו · עד הכא רמז לשמא קדישא (נ"א רזא דשמים קדישין) דקודשא ב"ה אקרי
בשמהן · מכאן ולהלאה לית חכים בסכלתנו דיכיל למנדע ולאדבקא כלל בר נהירו חד
זעיר בלא קיומא (נ"א קיומא דכולא) לאתיישבא ביה · זכאה חולקיה מאן דעאל ונפק
וידע לאסתכלא ברזין דמאריה ולאתדבקא ביה · ברזין אלין יכיל בר נש לאתדבקא
במאריה למנדע שלימו דחכמה ברזא עלאה כד פלח למאריה בצלותא ברעותא בכוון
לבא אדבק רעותיה כנורא בגחלתא ליחדא אינון רקיעין תתאין דסטרא דקדושה
לאעטרא לון בשמא חדא תתאה ומתמן ולהלאה ליחדא אינון רקיעין עלאין פנימאין
בלק א למהוי כלהו חד בההוא רקיעא עלאה *דקיימא עלייהו . ובעוד דפומיה ושפוותיה
מרחשן לביה יכוון ורעותיה יסתלק לעילא לעילא ליחדא כלא ברזא דרזין דתמן תקיעו
דכל רעותין ומחשבין ברזא דקיימא באין סוף ולכוונא בהאי בכל צלותא וצלותא בכל
יומא ויומא לאעטרא כל יומוי ברזא דיומין עלאין בפולחניה · בליליא ישוי רעותיה
דהא אתפטר מעלמא דא ונשמתיה נפקת מניה ויהדר לה למארי דכלא בגין דכל
ליליא ולילייא (ס"א ההיא נקודה קיימא לאכללא בגווה אינון נשמתין דצדיקייא) רזא
דרזין למנדע לאינון חכימי לבא · רקיעא דא תתאה ברזא דההיא נקודה קיימא כמה
יצא קנג ב דאמרן · ההוא רקיעא איהו כליל מעילא *ומתתא ויסודא דיליה לתתא כהאי שרגא
בראשית נא א דסלקא נהורא אוכמא *לאתאחדא בנהורא חיורא ויסודא דילה איהו לתתא בההיא
פתילה במשחא · אוף הכי לתתא ההיא נקודה ביממא אתכלילת מלעילא ובליליא
אתכלילת מתתא באינון נשמתין דצדיקיא · וכל מלין דעלמא אהדרו כלהו לעקרא
ויסודא ושרשא דנפקו מניה · וכמה ליליון זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה ·
תהלים עז כד"א אף לילות יסרוני כליותי · נפשא אזלת ושטאת ותבת להוא עקרא דאתחזי
לה · גופא קאים שכיך כאבנא ואהדר לההוא אתר דאתחזי ליה למשרי עליה ובגין
כך תב גופא לסטריה ונפשא לסטרה · גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחרא ובגין כך
אסתאבו ידוי ובעי לאסחאה לון כמה דאוקימנא · דהא בליליא כלא תב לאתריה
ונשמתהון דצדיקיא סלקין ואתהדרן לאתרייהו ואתעטרת (בהו) מאי דאתעטרת
ואתכלילא מכל סטרין כדין סלקא יקרא דקודשא בריך הוא ואתעטר מכלא · בליליא
שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקיא לסלקא לון לעילא ולקרבא לון קרבן
רנג א כייחא לגבי מאריהון · ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משריין *סוריי"א שמיה רב
קנד א ממנא כיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקיעין כדין מקרבין לה לגביה וארח בה
ישעיה יא כמה דאת אמר והריחו ביראת יי' · כמה דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא ועל
ידיה אעברו כלהו בפקודא על ידיה לאתקרבא להלאה · וכלהו נשמתין כד אתקריבו
לההוא אתר דאתקריבו ואתחזן תמן דא איהו רזא · כלהו נשמתין אתכלילו בההיא
נקודה ונטלא לון זמנא חדא כמאן דבלע בליעו דמלה ואתעברא כאתתא דמתעברא · רזא
דא למארי מדין · כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעברא אתהני מההיא הנאותא
דאתכלילת נשמתא מהאי עלמא באינון עובדין ובההיא אורייתא דאשתדלת בה
ביממא · ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדוה ואתכלילת מכל
סטרין · לבתר אפיקת לון לבר ואולידת לון כמלקדמין ונשמתא איהו חדתא
איכה ג השתא כמלקדמין · ורזא דא חדשים לבקרים · חדשים ודאי כמה דאתמר · מה טעם

אינון

אינון חדשים בגין רזא דכתיב רבה אמונתך. ודאי *דיכלא לאכללא לון ולאעלא לון לגווה ולאפקא לון ואינון חדתין. וע"ד נקטא אחרנין מלעילא ביממא. זכאין אינון לדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אדהכי נהר יממא. אמר ר' אבא נקום ונהך ונודה לרבון עלמא. קמו ואזלו וצלו ולבתר אהדרו חברייא לגביה אמרו ליה מאן דשרי לסיים שבחא. זכאה חולקנא בארחא דא דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקדשא בריך הוא ברזין דחכמתא. פתח רבי אבא ואמר.

ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. הכא אע"ג דכל רזין דמשכנא הא אוקמוה חברייא באדרא קדישא. הכא אית לאסתכלא דהא רזא דא מתעטרא בכמה רזין למילף חכמתא. ארון דא איהו רזא למיעל *תורה שבכתב ואתגניז ביה בשית לוחין *מסחרין ודא אקרי ארון. כד סחרן אינון שית למהוי כחדא כדין איהו גופא חד לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטרין. וארון לוחין אינון חמש ועאלין ביה חמש ספרים ואינון חמש אינון שית בחד דרגא דאעיל בה בגניזו דאקרי רזא דכלא והאי איהו רזא דברית. כד עאל דא גו אינון חמש לוחין כדין קיימא ארונא ואורייתא ברזא דתשע דרגין *דאינון תרין שמהן יהו"ה אלהי"ם. ולבתר קיימא לוחא חדא רזא עלאה דחפי על כלא. וההוא הוי רזא דההוא רקיעא דסחרא וחפי על כלא וכלהו קיימי בגניזו. הכא אית לן לאסתכלא ולמנדע רזין דארונא. אית ארון ואית ארון דא לקבל דא. פתח ואמר הכל נתן ארונה המלך למלך וגו'. וכי ארונה מלך הוה ואע"ג דחברייא אוקמוה. אלא דוד דכתיב ביה כל מכה יבוסי ויגע בצנור וגו' ואיהו נטל ותפיס לירושלם ומדידיה הוה אמאי קנה בכספא. ואי תימא אע"ג דהות ירושלם דידיה דדוד ההוא אתר אחסנתיה דארונה הוה כמה דהוה בנבות היזרעאלי דאע"ג דשליט אחאב והוה מלכא אצטריך למתבע לנבות ההוא כרם. אוף הכי דוד. אלא ודאי ארונה מלכא הוה וההוא אתר ברשותיה הוה והוה שליט עלוי וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה לא נפיק אלא בסגיאות דמא וקטולא בישראל. לבתר קאים ההוא מלאכא מחבלא על ההוא אתר ותמן כד הוה קטיל וקאים בההוא אתר לא הוה יכיל ותשש חיליה. וההוא אתר אתר דאתעקד ביה יצחק הוה דתמן בנה אברהם מדבחא ועקד ליה ליצחק בריה. כיון דחמא קב"ה ההוא אתר אתמלי רחמין הה"ד ראה יי' וינחם וגו'. מהו ראה יי' חמא עקדה יצחק בההוא אתר ותב ורחם עלייהו מיד ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'. מהו רב הא אוקמוה טול הרב. אלא הכי הוא. כתיב הכא רב וכתיב התם רב לכם שבת בהר הזה. אוף הכי נמי רב. רב לך למהוי בהאי אתר תחות ידך שנין סגיאין הוה תחות ידך. מכאן ולהלאה רב אהדר אתרא למאריה. ועכ"ד (בדמא) במותא ומגונא נפק מתחות ידיה. אמאי אקרי ארונה. אלא כתיב ארונה וכתיב ארנן. בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי ארונה. ארון דסטרא אחרא. ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר הכי אצטריך *לאתוספא לההוא רע עין רזא דסטרא אחרא וההוא תוספות איהו גריעותא לגביה. בספר קדושה גרעין ליה אתוון ואתוסף קדושתיה. ודא רזא דכתיב על שני עשר בקר. גרע מ"ם דלא

דלא כתיב בניס אלא שני · ולסטרא (קסד ב) אחרא יהבין ליה תוספ׳ אתוון דכתיב ויעש יריע׳ עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות תוספ׳ אתוון והיינו גריעותא · ובסטרא דקדושה שני עשר ולא יתיר · והכא עשתי עשרה · וכלא איהו גריעו לגבי׳ והכי אצטריך להווא רע עין לאשלמא עיניה ואיהו בגריעו (כגוונא דא הרונה תוספת אתוון ולא כתיב ארון) · ת״ח סטרא דקדושה אקרי ארון הברית והווא ארון הברית אתחזי לגופא למיעל ביה דיוקנא דאדם · ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוו מפטרי מהאי עלמא הוו אעלין לון בארון דהא סטרא אחרא לא מתתקן בגופא ולאו איהו בכללא דגופא דאדם · ובגין דא לא אתברון גופייא להווא סטרא אחרא בגין דלאו אינון (סקדמה וב) בכללא דגופא דאדם · ביוסף מה כתיב (בראשית נ) ויישם בארון · תרין יודין אמאי · אלא דאתחבר ברית בברית רזא דלתתא ברזא דלעילא ועאל בארונא · מאי טעמא (ס״א ת״ח סטרא דקדושה אקרי ארון הברית והווא ארון הברית אתתקן לאעלא ביה רזא דאורייתא דאיהי רזא דיוקנא דגופא קדישא כגוונא דא לתתא אתתקן ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם ומאן איהו דקאים ברזא דאדם מאן דנטיר את קיימא קדישא ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוו מפטרי מהאי עלמא הוו עאלין לון בארונא בגין דלא אתחזי למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא · ביוסף מה כתיב ויישם בארון) · בגין דנטר ברית קדישא ואתקיים ביה להכי אתחזי לאעלא בארון וכלא כדקא חזי · בכה ר׳ אבא ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי להווא כסופא · ווי להווא עונשא דכל מאן דבעי עאל בארונא · בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר לדיק דידע בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא חטא בהווא ברי׳ את קיימא קדישא מעולמוי וקא נטיר ליה כדקא יאות ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא ולמפגם ארונא· רזא אצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחרא דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא ומאן דפגים ברית ועאל בארונא ווי ליה דפגים ליה בחייוי · ווי ליה דפגים ליה במיתתיה · ווי ליה מההוא עונשא · ווי ליה דפגים את וארון קיימא קדישא · ווי ליה להווא כסופא דנקמין מניה נוקמת עלמין נוקמא דעלמא דא ונוקמא דהווא פגימו · ורזא דא כתיב (תהלים קכה) כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים · בשעתא דדיינין ליה בההוא עלמא מסתכלן בעובדוי אי הוה פגים רזא דברי׳ קדישא דאתי׳ בשבריה· ופגים ארונ׳ (דברית) דיליה · בהאי הא לית ליה חולקא בצדיקיא · מסתכלן ביה ודיינין ליה ומפקי ליה לבר מכללא דאדם · כיון דאפקי ליה מכללא דאדם אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאשתאדו נחיי עלמא ויהבי ליה להווא (ארון) סטרא דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם · כיון דאתמסר להווא סטרא ווי ליה דאעלין ליה בגיהנם ולא נפיק מניה לעלמין · על דא כתיב (ישעיה סו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו׳ · אינון דאשתארו מכללא דאדם · והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא · תיובתא דאיהי אתחזייא לחפייא על כל עובדוי · ועכ״ד טב ליה דלא יעול בארונא דהא כל זמנא דגופא קיים נשמתא אתדנת ולא עאלת לאתרה בר אינון חסידי עליונין קדישין דאתחזון לסלקא בגופיהון זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי · בגין דלית חובה דקשיא קמי קב״ה כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא · ודא לא חמי אנפי שכינתא על חובא דא כתיב (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי׳ וכתיב (תהלים ה) לא יגורך רע · מה כתיב הכא ויעש בצלאל את הארון . וכי אמאי לא עבדו אינון חכימין דעבדו משכנא ית ארונא · אלא בצלאל סיומא דגופא דאיהו (רעד א) רזא דברית קדישא ונטר ליה ואיהו קאים בעדבא דחולקיה · איהו אשתדל בעובדא דיליה ולא אחרא · אתו כלהו חברייא ונשקו ליה · כד מטו לגבי דרבי שמעון וסדרו מלין אלין קמיה כל מה דאתמר בההוא ארחא · פתח ואמר (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום

האי קרא אתמר · אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה · וארח צדיקים כנוגה אורחא
דצדיקיא אזלי ביה איהו ארח קשוט · ארחא דקב"ה אתרעי ביה . ארחא דאיהו אזיל
קמייהו וכל אינון רחיקין אתיין למשמע מלין דאינון ממללן ואמרי בפומייהו · כאור
נגה דנהיר ואזיל ולא אתחשך *כארח דאינון חייביא דארח דלהון אתחשך תדיר כד"א ס"א כגון
דרך רשעים כאפלה וגומר · ד"א וארח צדיקים מה בין ארח לדרך הא אוקמוה · אבל משלי ד
*ארח הוא דהשתא אתפתח ואתגלייא ואתעביד בההוא אתר ארח דלא כתישו ביה קלו א
רגלין מקדמת דנא · דרך כד"א הדורך בגת דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי · ויקרא פח א: ישעיה סג
וע"ד לצדיקיא קארי ארח דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר . ולא על כל אתר
איהו אלא אע"ג דאחרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר השתא דאזלין ביה צדיקיא איהו
אתר חדתא דהשתא חדתא איהו ההוא אתר כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין ·
בגין דצדיקיא עבדין חדתא לכל ההוא אתר בכמה מלין עלאין דקב"ה אתרעי בהון ·
ותו דשכינתא אזלא בההוא אתר מה דלא הות מקדמת דנא ובג"כ ארח צדיקים אקרי
בגין דאתארח ביה אושפיזא עלאה קדישא · דרך איהו פתוח לכלא וכתשין ביה כל
מאן דבעי אפילו אינון חייבין · דרך רזא דא הנותן בים דרך בגין דדריך ביה סטרא שם מג:
אחרא דלא אצטריך ושליט לאתבא משכנא ועל דא צדיקיא בלחודייהו קיימי ושלטי
בההוא אתר דאקרי ארח כמה דאוקימנא · דרך פתוח לכלא להאי סטרא ולהאי
סטרא · ואתון קדישי עליונין ארח קדישא עילאה אזדמן לגבייכו וארחתון ביה ומלין
מעליין עלאין (נ"א אלין) אתסדרו קמי עתיק יומין זכאה חולקיכון · פתח ר"ש ואמר
ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה וגו' · בכמה אתר תנינן דמשה אנפוי דברים לד
כאנפי שמשא ויהושע כאנפי סיהרא · דלית נהורא לסיהר' אלא נהורא דשמשא כד נהר
לסיהרא וסיהרא מגו שמשא אתמליא וכד אתמליא כדין קיימא באשלמותא · אשתלימותא
דסיהרא מאן איהו רזא דכלא · דאקרי דמות ברזא דשמשא עלאה יי' דהא בשמא דא
לא קאים בר בזמנא דקיימא באשלמותא דהא כמה שמהן אינון דאחסינא ואתקרי
בהו כך כפום שעתא דקיימא ביה (וכפום שעתא דקיימא ביה) הכי אקרי בההוא
שמא ממש · וכד קיימ' ברזא דאשלמות' ואשתלימת מכל סטרין כדין אקרי ידו"ד
אשלמותא דילה כאשלמותא דלעילא · *דירתא ברתא לאמה · והיינו (ד"א נהירו) ק ב
בחמיסר יומין דכתיב בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה · וכתיב אך בעשור (יום) ויקרא כג
לחדש השביעי וכלא רזא חדא · כד קיימא עלמא דאתי ברזא דכל עשר אמירן על האי שם
חדש אקרי *בעשור וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא חדא בינייהו אקרי בחמשה עשר קפט ב
דהא ה' אתחברת ואתחקקת בינייהו · ורזא דא י"ה וכד קיימא בשמא דא כדין אתחבר
בה' ואיהי אתוספא (ד"א לגבי תתאי למיזן לון ולמיהב לון טרפייהו ואיתוספא) איהי
ברזא דאת ה' כמלקדמין · חדא לאתחקקא ולאתחברא ברזא דלעילא · והדא למיהב
מזונא לתתא · וכדין קיימא סיהרא באשלמותא לכל סטרין עילא ותתא ברזא דשמא דא
למהוי כלא רזא חדא ושלימו חד · יהושע דא איהו רזא דאשלמותא דסיהרא · באלין
אתוון בן נו"ן · נו"ן ודאי · דהא נ' רזא דסיהרא איהי · מלא ברזא דאשלמותא דשמא
קדישא · כדין איהו מלא רוח חכמה ודאי · בגין דנקודה עלאה דאיהי י' אתפשט ואפיק
רוח · וההוא רוח עביד היכלא · וההוא רוח אתפשט ואתעביד שית סטרין · ההוא
רוח אתפשט ברזא דכל אלין · ואמלי ועביד היכלא לתתא · ואתמלי כלא ואתעביד רזא

דשמא קדישא בשלימותא הדא . ובגין דא יהושע מלא רוח חכמה בגין כי סמך משה
את ידיו עליו דאיהו אריק ברכאן עליה ואתמלי בירא מניה · ואתון קדישי עליונין כל
חד מנייכו אתמלי רוח חכמה וקיימא בשלימותא ברזין דחכמתא בגין דקב״ה הוא
אתרעי בכו ואסמיך ידוי עלייכו . זכאה חולקי דעיני חמו דא וחמו שלימא דרוח
חכמתא בכו · פתח ואמר כתיב ׳לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו · האי קרא יט ויקרא
אוקמוה ורזא דמלה האי מאן דאכיל בלא צלותא דיליה (ד״א קדם דאכיל) על דמיה שקיל
איהו כמנחש ומעונן · בגין דבליליא נשמתא סלקת (ואשתטחת) למחמי ברזא דיקירא
עלאה כל חד וחד כמה דאתחזי ליה ואשתאר בר נש בההוא חילא דאשתתף (נ״א
דאתפשט) גו דמא לאתקיימא גופא וע״ד (ס״א ועכ״ד) טעם טעמא דמותא וההוא חילא
לא מתעהדא לאתערא גו ההוא חילא דנשמתא ולקבלא ליה וכד אתער בר נש לאו
איהו דכי וכא אוקימנא דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא · כיון
דאתדכי במיא · ואע״ג דאשתדל בר נש באורייתא (נ״א טעים טעמא דמותא דסטרא
אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא וכד אתער בר נש אע״ג דאשתדל באורייתא)
הכיא נשמתא לא אתקיימת באתרה ולא שלטא ביה בב״נ בר חילא דדמא בלחודוי
דאקרי נפש הכיא דאתפשטא בדמא תדיר והא אוקימנא · וכד יצלי בר נש צלותא דפלחנא
דמאריה כדין מתיישבא חילא דדמא באתריה ואתגבר חילא דנשמתא ואתיישבא על ההוא
אתר · וכדין בר נש אשתלים קמי מאריה כמה דאצטריך נפש לתתא ורזא דמלה דנשמתא
לעילא · ועל דא מאן דצלי צלותא עד לא ייכול קאים גרמיה כמה דאצטריך וסלקא
נשמתא על אתר מותבה כמה דאצטריך · ואי אכיל עד לא צלי צלותיה לאתיישבא דמא
על אתריה הא איהו כמנחש ומעונן בגין דהא איהו ארחיה דמנחש לסלקא לסטר אחרא
ולמאכא סטרא דקדושה · אמאי אקרי בר נש ההוא דאשתדל בההוא סטרא מנחש על
דאשתדל בההוא נחש לאתקפא חיליה ולאתגברא ודא איהו כמאן דפלח לאלהים אחרים
וכן האי פלח לההוא חילא דדמא ולא פלח ליה לקב״ה לאתקפא סטרא דנשמתא
סטרא דקדושה · מעונן דאשתדל בחובה ולא אשתדל בזכו · ואי תימא הא קיימא כ׳
באמצעיתא הכי הוא ודאי דהא לא יכלין לשלטאה בההוא סטרא אחרא עד דאתערבי
ביה ערובא דסטר קדושה כחוטא חד דקיק · מאן *דבעי לקיימא שקרא יערב בה מלה הקדמה ג ג
דקשוט בגין דיתקיים ההוא שקרא ועל דא עון מלה דשקר הוא ובגין לקיימא ליה עאליך
בה מלה דקשוט ודא איהו כ׳ בדא מקיימי לההוא שקר · ומאן דלא צלי צלותא לקמי קב״ה
עד לא ייכול על דמיה כמנחש ומעונן · צלותא דבר נש כמה דאמרתון אתון קדישי עליונין
זכאה חולקכון דהא בצלותא מתתקן גופיה ונפשיה דבר נש ואתעביד שלים · צלותא איהי
תקונין מתקנן דמתתקנן כחדא ואינון ארבע · תקונא קדמאה תקונא דגרמיה לאשתלמא·
תקונא תניינא תקונא דהאי עלמא · תקונא תליתאה תקונא דעלמא לעילא בכל אינון חילי
שמיא · תקונא רביעאה תקונא דשמא קדישא ברזא דרתיכין קדישין וברזא דעלמין כלהו
עילא ותתא בתקונא (דרזין דשמא קדישא) כדקא יאות · תקונא קדמאה . תקונא
דגרמיה בגין דאצטריך לאתקנא גרמיה במצו׳ וקדוש׳ ולאתתקנא בקרבנין ועלוון לאתדכא׳
תקונא תניינא בתקונא דקיומא דהאי עלמא בעובדא דבראשי׳ לברכא לקב״ה על כל עובדא
ועובדא באינון הללויה ׳הללוהו כל כוכבי אור הללוהו שמי השמים וגומר לקיימא קיומא קמח תהלים
דהאי עלמא · ועל דא בברוך שאמר ברוך (ברוך) על כלא · תקונא תליתאה דאיהו תקונא

לעלמא לעילא בכל אינון חיילי חיילין ומשריין יוצר משרתים ואשר משרתיו וגו' והאופנים
וחיות הקודש · תקונא רביעאה תקונא דצלותא בתקונא דרזא דשמא קדישא כדקא
אמרתון זכאה חולקכון · והכא רזא דתקונא דשמא פליס זכאה חולקי עמכון בהאי
עלמא ובעלמא דאתי · פקודי אורייתא *דאמרתון בצלותא ודאי הכי הוא · פתח ואמר רג ב
כתיב °את יי' אלהיך תירא אותו תעבד · וכתיב °ויראת מאלהיך · האי קרא אית דברים י
למימר הכי ויראת אלהיך בגין דהא כתיב את יי' אלהיך תירא מהו מאלהיך · אלא ויקרא יט
רזא איהו מאלהיך ודאי מההוא אתר דאתחבר וסהרא לגוהא דלגו ודא איהו מאלהיך
דחילו דא למדחל ליה דהא תמן שריא דינא ואיהו דינא דאשתאיב מגו דינא דלעילא
בהאי אתר (אית אשא ואית אשא) · תלת גווני אשא הכא · אשא קדמאה איהו אשא
דקביל אשא בחדו ודאן דא בדא ברחימו · אשא תניינא איהו אשא דכתיב ביה
°ונגה לאש דאתחזי ביה נגה · ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה בחדו כמה יחזקאל א
*דאתמר · אשא תליתאה איהו אשא (דלבר) דסהרא לההוא נגה · ובהאי אשא שארי רג
דחילו דדינא לאלקאה חייביא · ואע"ג דתנינן דארבעה גווני אשא נינהו ואינון ארבע
דאינון חד אבל הכא בההוא אשא דקאמרן שארי דחילו דדינא ועל דא כתיב ויראת
מאלהיך מההוא עונשא דיליה · ובההוא יראה בעי לשואה רעותיה בדחילו ורחימו
כחדא למדחל בהאי סטרא ולמרחם בהאי סטרא · ובאינון גוונין דקאמרן וההוא
דחילו למהוי למדחל מעונשא · דמאן דעבר על פקודי אורייתא אתענש בההוא סטרא.
דכד שארי ההוא סטרא לאלקאה לא שכיך עד דשיצי ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי ·
ובג"כ בעי למדחל מהאי אשא דדחילו שריא ביה · ומניה אתפשט אשא לבר דדחלא
אחרא ועל דא כתיב °לא תיראו את אלהי האמורי דאסיר למדחל מניה · והאי אשא שופטים ו
דדחילו דקאמרן איהו קדש ואשתתף בקדושה והאי איהו דסהרא לההוא נגה דקאמרן ·
והכיא אשא אחרא דלבר איהו דאתחבר בהאי לזמנין · ולזמנין אתעבר מניה ולא
אתחבר בהדיה וכד גרים דאתחבר בהאי כדין הוא אשא · דתפוך ואתפיך וכסי
נהירו דאלין אחרנין · וסימניך ואש מתלקחת ולא דקיימא תדיר והא אתמר · לבתר
אהבה כמה דאוקמוה דאהבה שריא לבתר יראה ורזא דמלה כיון דשארי יראה על
רישיה דבר נש אתער לבתר אהבה דאיהו ימינא · דמאן דפלח מגו אהבה אתדבק
באתר עלאה לעילא ואתדבק בקדושה דעלמא דאתי בגין דהא סליק לאתעטרא
ולאתדבקא בסטר ימינא · ולאו תימא דפולחנא דאיהו מסטרא דיראה לאו איהו פולחנא ·
פולחנא יקירא איהו · אבל לא סליק לאתדבקא לעילא וכד פלח מאהבה סליק ואתעטר
לעילא ואתדבק בעלמא דאתי ודא איהו בר נש דאזדמן לעלמא דאתי זכאה חולקיה
דהא שליט על אתר דיראה דהא לית מאן דשליט על דרגא דיראה אלא אהבה רזא
דימינא · רזא דיחודא דאצטריך ליה לההוא דאתחזי לעלמא דאתי · ליחדא שמא דקב"ה
וליחדא שייפין ודרגין עילאין ותתאין לאכללא כלהו ולאעלאה כלהון באתר דאצטריך
לקשרא קשרא · ודא איהו רזא דכתיב °שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ורזא *דשמע שם דברים ו
דסליק לע' שמהן ודא כללא הדא · ישראל · ישראל סבא בגין דאית *זוטא דכתיב °נער קס ב מג א
ישראל ואהבהו ודא איהו ישראל סבא רזא חדא בכללא הדא שמע ישראל · הכא הושע יא
אתכלילת אתתא בבעלה ולבתר דאתכלילו דא בדא בכללא חדא כדין אצטריכו לייחדא
שייפין.

שייפין ולאחברא תרין משכנין כחדא בכלהו שייפין ברעו דלבא לאסתלקא בדבקותא דאין
(זכריה יד) סוף לאתדבקא כלא תמן למהוי רעותא חדא עלאי ותתאי · ורזא דא יהיה כד"א °יהיה
יי' אחד ברזא דיהיה · י' ליחדא ולאתדבקא בה' דאיהו היכלא פנימאה לאתר (נ"א אתר)
(שם ה) גניזו דהאי נקודה עלאה דאיהי י' ודא איהו רזא *ידו"ד אלהינו · אלין תרין אתוון
(נ"א שמהן) דאינון י"ה · ולאכללא כל שייפין בההוא אתר דנפקו מניה דאיהו היכלא
פנימאה לאתבא מלין לאתריה לעקרא ויסודא ושרשא דילהון עד ההוא אתר דשרשא
דבירית · ולבתר אינון תרין אתוון אחרנין (דאיהו יה) ליחדא ולאתדבקא י' בה' · י' איהו
רזא דברית קדישא · והאי ה' איהו היכלא אתר גניזו דהאי רזא דברית קדישא דאיהו י' ·
ואף על גב דאוקימנא דאיהו ו' תניינא אבל י' רזא דיליה ליחדא לון כחדא · אחד ליחדא
מתמן ולעילא כלא כחדא ולסלקא רעותא לאתקשרא כלא (מתתא לעילא) בקשורא חד
לסלקא רעותיה בדחילו ורחימו לעילא לעילא עד אין סוף ולא ישתבק רעותא מכל
אינון דרגין ושייפין אלא בכלהו יסתלק רעותיה לאדבקא לון ולמיהוי כלא קשורא
חדא באין סוף ודא הוא יחודא דרב המנונא סבא דאוליף מאבוי ואבוי מרביה עד
פומא דאליהו ושפיר איהו ויחודא בתקונא · ואע"ג דאנן אוקימנא להאי בכמה רזין
כלהו רזין סלקין לחד · אבל רזא דא אשכחנא בספריה ושפיר איהו ויחודא בתקונא ·
והא אנן ביחודא דרזא אחרא אתערנא מלין ואיהו שפיר ויחודא כדקא חזי והכי הוא ·
אבל יחודא דא יחודא בתקונא ודא איהו יחודא דרב המנונא סבא · ותו הוה אמר
מאן דרעותיה לאכללא כל רזין דיחודא במלה דאחד שפיר טפי · ולהכי אנן מאריכין
באחד לסלקא רעותיה מעילא לתתא ומתתא לעילא למהוי כלא חד · אבל ברזא דא
יכי"ה סימנא איהו להאי · והא דתקין אחד (למהוי ד') רזא עילא ותתא וארבע סטרין
(נ"א וארבע) דעלמא הכי הוא ליחדא עילא ותתא כמה דאתמר *וארבע סטרין דעלמא אלין
אינון רזא רתיכא עלאה לאתכללא כלא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין
סוף כמה דאוקימנא · רזא לאדכרא יציאת מצרים לבתר בגין דהות שכינתא בגלותא
ובזמנא דאיהי בגלותא לאו איהו חבורא לאתחברא דא בדא עגמא תתאה בעלמא
עלאה ולאחזאה חירו דהכיא גאולה דהות בכמה אתין בכמה נסין דעבד קב"ה
ואצטריך ההוא פורקנא לאדכרא ולאחזאה דאף על גב דהות בגלותא השתא חירו
אית לה מיומא דאינון קשרין במצרים אשתריאו אינון אתין ונסין אתעבדו ואצטריך
לאחזאה חירו דילה בגין דאתחברא בבעלה ובגין לאסמכא גאולה לתפלה למהוי כלא חד
(ויקרא כא) בלא פרודא ולא לאחזאה תרוכין וסימניך °ואשה גרושה מאישה לא יקחו · ואי תימא והא
בגלותא איהי והא אתתרכת · לאו הכי אלא ודאי בגלותא איהי לדיירא עמהון דישראל
ולאגנא עלייהו אבל לא אתתרכת · והא שכינתא לא אתחזי בבית ראשון ובבית שני
עד דלא גלו ישראל סלקא לעילא ולבתר איהי שויאת מדורה עמהון · אבל תרוכין
לא הות לעלמין ובגין דא בעי לאחזאה פורקנא דאית ביה ארבע גאולות
וראה הכא בשעתא דנפקא שכינתא בגלותא דמצרים תבע' מקודשא בריך הוא
דיפרוק לה השתא ד' זמנין דאינון ד' גאולות · לקבל ארבע גליות בגין דתהא
בת חורין ולא תהא מתרכא ובהכיא שעתא קיימא ואתפרקת ארבע
גאולות בהכיא יציאת מצרים והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא בבעלה
אצטריך לאחזאה הכיא גאולת מצרים דאית בה ארבע גאולות · ועל דא אית

לאדכרא

לאדכרא בההיא גאולה ד' זמנין אמת אמת אמת אמת עד עזרת אבותינו דהא הוא עזרה וסמך לישראל כלהו · ומתמן ולהלאה ארבע זמנין אחרנין אמת אמת אמת אמת למהוי ד' גאולות אלין בקיומא תקיף בחותמא תקיף דגושפנקא דמלכא ד' גאולות כפולין בקיומא וכלהו בההיא יציאת מצרים · דהא לא אשתכחו אינון ד' גאולות בההיא יציאת מצרים כל זמנא דלהוי גלותא לא אתחברת בתקונהא לאתייחדא שמא קדישא · וע"ד אית לאדכרא גאולה דמצרים תדיר בכל קדושין דקב"ה בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא · רזא דקדושה (דשמיה) הא אוקימנא דהא בקדושה מתקדשי כלא עילא ותתא וכל דרגין וכל רתיכין עלאין ותתאין כלהו מתקדשי בקדושתא דא ובקדושה דא אוקימנא רזין עלאין לאינון מארי רזין דמסתכלין בקדושה דמאריהון זכאה חולקהון · רזא לממסר נפשא למאריה שפיר איהו דקא *אמרתון חבריא זכאה חולקכון וזכאין עיני דחמו כך דזכינא בחיי ר כ

דמתערין מלין קדישין אלין בהאי עלמא *וכלהו כתיבי לעיל קמי מלכא קדישא · פתח ס"א בגין דכלהו

ואמר [ה]אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי מלאכי ג

יי' ולחשבי שמו · האי קרא אית לאסתכלא ביה · אז נדברו · אז דברו מבעי ליה ומאי נדברו אלא נדברו לעילא מכל אינון רתיכין קדישין וכל אינון חיילין קדישין בגין דאינון מלין קדישין סלקין לעילא וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלכא קדישא ומתעטרן בכמה עטרין באינון נהורין עלאין וכלהו נדברו מקמי מלכא עילאה מאן חמי חדוון מאן חמי תושבחן דסלקין בכל אינון רקיעין כד סלקין מלין אלין (קמי מלכא קדישא) ומלכא קדישא מסתכל בהו ואתעטר בהו ואינון סלקין *ויתבין על חיקיה ומשתעשע נ"א על רישיה

בהו ומתמן סלקין על רישיה והוו עטרה · וע"ד אמרה אורייתא [ה]ואהיה שעשועים והוו עטרה

יום יום והייתי לא כתיב אלא ואהיה בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמיה · ונחתין ויתבין וכו'

תרי זמני כתיב יראי יי' יראי יי' אלא יראי יי' לעילא יראי יי' לתתא · יראי יי' קיימין משלי ח

לתתא ואינון מלין קיימין בדיוקניהון לעילא · ורזא דא אשכחנא בספרא דחנוך דכל מלין דלדיקיא די בארעא אינון מתעטרן וקיימין קמי מלכא ומשתעשע בהו קב"ה · ולבתר אינון נחתי וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמר לון ואשתעשע קב"ה בההוא דיוקנא · ולבתר אכתיבו בספר זכרון לפניו לקיימא קמיה בקיומא תדיר · ולחושבי שמו · מאי ולחושבי שמו הא אוקמוה (אבל) כל אינון דמחשבי מלין דאורייתא לאדבקא למאריהון ברזא דשמא קדישא בגין למנדע ליה ולאתתקנא חכמה דשמיה בלבייהו דכתיב ולחושבי שמו דהוא רזא דשמא קדישא · כתיב [ה]וממעל לרקיע אשר יחזקאל א

על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא האי קרא הא אוקמוה · אבל וממעל לרקיע בההוא רקיע לתתא כמה דאמרתון חברייא זכאה חולקי וזכאה חולקכון (בההוא רקיע לתתא) דהא ברקיעא דלעילא לית מאן דאסתכל ביה · ומלעילא מניה קיימא ההוא אבן ספיר דהא אתערנא ביה ברזא דההוא מרגלית טבא יקירא כמה דאוקימנא · דמות כסא ולא כתיב דמות הכסא בגין דאית כסא · ואית כסא · (ה) כסא עלאה טמירא גניזא דלא אתגליא ולית מאן דקיימא ביה למנדע ולאסתכלא · וע"ד כתיב כסא סתמא *דא כסא (נ"א הכסא)

דלתתא · דמות כמראה אדם כיון דאמר דמות אמאי כמראה דהא סגי ליה דמות אדם אלא דמות אדם דא איהו רזא עלאה בההוא כבוד עלאה דיוקנא דאדם · אבל הא דאתוסף כמראה לאכללא אינון דיוקנין דמלין דחכמתא ואינון רזין דחכמתא

דסלקין

דסלקן ומתעטרן לעילא ולבתר קיימין בדיוקנא דאדם בההוא דיוקנא דלדיקיא
דמעטרין לון ובכלהו אשתעשע קב"ה בעטרוי . ואתון חברייא הא קב"ה אשתעשע
השתא באינון מלין דקא אמריתו מתעטרן בההוא ארחא והא קיימתון קמי מאריכון
בדיוקנייכו קדישין דהא אנא בשעתא דחמינא לכו ואסתכלנא בדיוקנייכו חמינ' בכו
דאתון רשימין ברזא דאדם וידענא דהא דיוקנא דלכון אתעתדא לעילא והכי אזדמנן
לדיקיא לזמנא דאתי לאשתמודעא לעיניהון דכלא ולאחזאה פרצופא קדישא לקמי כל
ישעי סא עלמא הה"ד °כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי' · אדהכי חמא לרבי יוסי דהוה
מהרהר במילי דעלמא · אמר ליה יוסי קום אשלים דיוקנך דהא חד חסר בך . קם ר'
יוסי וחדי במלין דאורייתא וקם קמיה אסתכל ביה ר"ש א"ל ר' יוסי השתא אנת שלים
קמי עתיק יומין ודיוקנך שלים · פתח ואמר

ויעש את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו' אמאי אקרי ציץ אסתכלותא לאסתכלא ביה
ובגין דהוה קיימא על אסתכלותא דבר נש אקרי ציץ וכל מאן דאסתכל ביה
בההוא ציץ אשתמודעא ביה . בציץ הוו אתוון דשמא קדישא גליפן בגלופא ומחקקן
ביה · ואי זכאה הוה ההוא דקיימא קמיה אינון אתוון דמחקקן ביה גו דהבא הוו בלטין
מתתא לעילא וסלקין מההוא גליפו בנהירו והוו נהרין באנפין דההוא בר נש נציץ נצוצו
ביה ולא נציץ · בשעתא קדמיתא דאסתכל כהנא ביה הוה חמי נהירו דאתוון כלהו
באנפין · וכד הוה מסתכלא לעיינא ביה לא הוה חמי מדי אלא נהירו דאנפוי דנהיר
כאלו ניצוצא דדהבא הוה נציץ ביה בר דכהנא הוה ידע חיזו דאסתכלותא קדמאה דהוה
חמי לפום שעתא דהא רעותא דקב"ה הוה ביה בההוא בר נש וידע דאיהו זמין לעלמא
דאתי בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא וקב"ה הוה אתרעי ביה · וכד מסתכלין
ביה לא חמאן מדי בגין דחיזו דלעילא לא אתגליא אלא לפום שעתא · ואי קיימא בר
נש קמי ההוא ציץ ואנפוי לא אחזיין לפום שעתא חיזו קדישא הוה ידע כהנא דהא
איהו תקיף מצחא ובעי לכפרא עליה ולמבעי עלוי רחמין :

רות ב ויעש את ציץ נזר הקדש · ר' יהודה פתח קרא ברות · °עיניך בשדה אשר יקצרון וגו' ·
האי קרא אית לאסתכלא ביה אמאי אצטריך הכא למכתב · א"ל ר' יצחק אי
הכי כמה קראין אינון באורייתא דאתחזיאו דלא אצטריכו למכתב וחמינן דכלהו רזין
א מי שרואה אותו ואינו מעיין בו הוא כמי שלא טעים תבשיל דמי : עלאין · אמר ר' יהודה האי קרא א מאן דחמי ולא אסתכל ביה כמה דלא טעים
תבשילא דמי · אלא רזא הכא וברוח קדשא אתמר בגין דחמא בעז דיינא דישראל
ענוותנותא דהויא לרות דלא מסלקא עינא למחמי באתר אחרא אלא לקמה וחמאת
כל מה דחמאת בעינא טבא ותוקפא דמצחא לא הוה בה · שבח עינהא בגין דאית עיינין
דבגינהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר ואיהו עינא טבא חמא בה דכל מה דאסתכלת
הוה בעינא טבא · ותו דחמא דהוה אצלח בידהא כל מה דהות לקטא אתוסף בחקלא
ובעז אסתכל דרוחא קדישא שריא עלה · כדין פתח ואמר עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'
אי תימא בגין אינון לקטין כל אינון אחרינין היך אמר דתהך אבתרייהו לא אצטריך למכתב
אלא ולקטת אחריהן · מאי והלכת אחריהן אלא בגין עינהא קאמר עינהא דהוו גרמין
א ברכתא סגיאין וע"ד וכו' *ברכתא · לקטין סגיאין וע"ד והלכת אחריהן בתר עיניך · כל שאר בני עלמא לית לכו

רשו

רשו למיהך בתר עינוי . ולא לבתר עיניך דעיניך גרמין בהאי סגיאין · ד"א עיניך
בשדה אשר יקצרון בעז חמא ברוח קדשא דזמינין לנפקא מינה מלכין עלאין שליטין
דאינון עיינין דכלא כמה דהות תמר דכתיב בה °ותשב בפתח עינים · אתישבא בפתחא בראשית לח
דנפקין מינה מלכין שליטין עלאין דאקרון עיינין כד"א °אם מעיני העדה · כמה דכל במדבר טו
שייפי גופא לא אזלין אלא בתר עיינין ועיינין אינון מנהגין לכל גופא · אוף הכי מלכין
וסנהדרין וכל אינון שליטין כלא אזלין אבתרייהו *ובגין כך אמר לה עיניך אלין מלכין ס"א כמה
ושליטין דזמינין למיפק מינה · בשדה · מאן שדה דא ציון וירושלם דכתיב °ציון שדה דאזלין שייפין
תחרש וכתיב °כריח שדה אשר ברכו יי' דא ירושלם · ועל דא כתיב עיניך בשדה בתר עיינין מיכה ג
דאינון עיינין דילה דזמינין למיפק מינה לא יהון שליטין אלא בשדה · אשר יקצרון דהא בראשית כז
מההוא שדה הוו נקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דנהיר דכתיב °כי מציון תצא ישעיה ב
תורה · והלכת אחריהן באלין עובדין דכשרן דהא אמינא בך · הלא צויתי את הנערים
וגו' · כמשמעו דיליה בגין דאתתא דעתהא קלה ולמית ליסגא דנקיות נקט ולמית דאי
תיובתיך לאדבקא בבר נש לקיימא זרעא בעלמא והלכת אל הכלים אלין אינון צדיקיא
דאקרון כלי יי' דכתיב °הברו נושאי כלי יי' דזמינין צדיקייא לאייתאה לון כל עלמא שם נב
דורונא למלכא משיחא ואינון כלי יי' מאנין דקב"ה אתהני בהו אלין אינון מאנין
חבירין · אינון בהאי עלמא בגין לקיימא אורייתא · ושמושא דקב"ה אשתמש
בהו לא אשתמש אלא מגו כלים וכד תתדבק בהו ושתית וגו' · ר' יוסי פתח ואמר
°ויאכל בעז וישת וייטב לבו מהו וייטב לבו · דבריך על מזוניה ואוקמוה · ודא הוא רות ג
רזא דמאן דמברך על מזוניה דא אוטיב ללביה ומאן אוטיב *כמה דכתיב °לך אמר לבי · נ"א ומאן איהו
וכתיב °צור לבבי וגו' · ובגין דברכת מזונא חביבא קמיה קב"ה כל מאן דבריך על תהלים כז שם עג
שבעא אוטיב וחדי לאתר אחרא וסימנך סעודתי דשבת דלאתר אחרא אתהני מההיא
ברכה *דשבעא וחידו והכא אתהני מההוא ברכה דשבעא דההוא צדיק בעז ודא וייטב רד ב
לבו · מ"ט בגין דמזונא איהו קשה קמי קב"ה ההוא אתר · וכיון דבר נש אכיל ושתי
וקא מברך ההיא ברכתא סלקא ואתהני מאינון מלין דשבעא דסלקין ואשתכח
דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא ודא איהו רזא דבין הברייא · רזא בחול לא אתהני
ההוא אתר אלא מאינון מלין דסלקין מגו שבעא וכלהו מלין מתעטרן ורוון ושבעין
בחדו וההוא אתר אתהני מנייהו · בשבת איהו רזא אחרא במזונא ממש ובההוא חדוה
דמזונא דמלוה דשבת ובכלא משתכח כלילא מעילא ותתא ורזא דא °כי ממך הכל ומידך ד"ה א כט
נתנו לך ודאי בהנאותיה דא ובההוא חדוה דמזונא דמלוה דשבת · כמה דאוקמוה ·
מאן דמברך לקב"ה מגו שבעא בעי לכוונא לביה [א] ולשואה רעותיה בחדוה ולא א ולכוין רעותו
ישתכח עציב אלא דיברך בחדוה ברזא דא ולישוי רעותיה דהא איהו יהיב השתא בשמחה ולא
לאחרא בעינא טבא וכמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא הכי יהבין ליה יהי' עצב בשעת
בחדוה ובעינא טבא · ובגין כך לא ישתכח עציב כלל אלא בחדוה ובמלין דאורייתא ברכת מזון כי
וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא ברזא דאצטריך רזא הכא ארבע רתיכין שליטין העציבות הוא
בארבע סטרין ומשריין אזנו מההיא ברכתא דשבעא ובאינון מלין דברוך אתה אתהני מצד הקליפה
ואתרבי ואתעטר ביה ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוה ובעינא טבא ועל דא והשמחה הוא
כתיב °טוב עין הוא יבורך · והכא שפיל לסופיה דקרא דכתיב כי נתן מלחמו לדל · מצד הקדושה : משלי כב
דהי לא שיעא הכי האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה · אלא טוב

עין כמה דאוקימנא הוא יברך ודאי בעינא טבא בחדוה · ולאו איהי למגנא לברכא בחדוה דהא מהניא ברכתא ובההוא חידו נתן מלחמו לדל · אתר דאצטריך לאתזנא מכל סטרין : אתר דלית ליה מגרמיה כלום · אתר דאתהני מכל סטרין ואתכליל מכל סטרין · מלין אלין לא אתמסרו אלא לחכימין דידעין רזין עילאין וארחין דאורייתא ·

רות ג ת״ח בעז טב עינא הוה · תוקפא דמלאה לא הוה ביה לעלמא · מה כתיב [ז]ויבא
שיר ז לשכב בקצה הערמה רזא דכתיב [ז]בטנך ערמת חטים מהכא אוליפנא כל מאן דמברך ברכת מזונא כדקא יאות בחדוה ברעותא דלבא כד סליק מהאי עלמא אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין · זכאה איהו ב״נ דנטיר פקודי דמאריה וידע רזא דלהון דלית לך פקודא ופקודא באורייתא דלא תליין ביה רזין עלאין ונהורין וזיוין עלאין . ובני נשא לא ידעי ולא משגיחין ביקרא דמאריהון · זכאה חולקהון דצדיקיא אינון דמשתדלי באורייתא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי · ת״ח דהא אמרו דכל אינון תקיפי מצחא דלית להו כסופא לית להון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי · כל אינון תקיפי מצחא דהוי בהו בישראל כד הוו מסתכלן בההוא ציץ הוו מתברן לבייהו ומסתכלן בעובדייהו [א] בגין דציץ על אח הוה קאים וכל מאן דמסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי . ועל דא ציץ מכפרא על אינון תקיפי אנפין תקיפי מצחא · אתוון דרזא דשמא קדישא דהוו גליפין על ציצא הוו נהירין ובלטין וגלצין · כל מאן דהוה מסתכל בההוא גליפו דאתוון אנפוי נפלין מאימתא והוה אתבר לביה וכדין ציצא מכפרא עלייהו כגוונא דא כיון דאיהו גרים לתברא לביה ולאתכנעא מקמי מאריה · כגוונא דא קטרת כל מאן דארח בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה מברר לביה בברירו (דנהירו בחדוה) למפלח למאריה ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוה דבשמיא בגין דקטרת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין וכמה דציץ הוה קאים על ניסא אוף קטרת דלית לך מלה
במדבר יז בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת · ת״ח מה כתיב [ז]קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת · מ״ט כי יצא הקצף מלפני יי׳ החל הנגף דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת · דלית לך מלה חביבא קמי קב״ה כקטרת · וקיימא לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא · ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא בההוא עובדא איהו מבטל כ״ש קטרת · מלה דא גזרה קיימא קמי קב״ה דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא (נ״א פרשתא) דקטרת ישתזיב מכל מלין בישין חרשין דעלמא ומכל פגעין בישין ומהרהורא בישא ומדינא בישא ומותנא ולא יתזק כל ההוא יומא דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה ואצטריך דיכוון ביה · אר״ש אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה איהו עובדא דקטרת קמי קב״ה הוו נטלי כל מלה ומלה מניה והוו סלקי לה עטרא על רישייהו ככתרא דדהבא . ומאן דאשתדל ביה בעי לאסתכלא בעובדא דקטרת · ואי יכוון ביה בכל יומא · אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ויסתלק מותנא מניה ומעלמא וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא מסטרין בישין מדינא דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא · בההוא קטרת כד סליק תננא בעמודא כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא

קדישא

א לפי שהציץ ניתקן על אוס היה עומד וכל מי שהיה מביט בו היה מתבייש במעשיו הרעי׳ וחוזר בתשובה

קדישא פרישאן (נ"א פרחין) בחוורא וסלקי לעילא בההוא עמודא · לבתר כמה רתיכין
קדישין סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק בנהירו וחדוה וחדי למאן דחדי וקשר קשרין
לעילא ותתא ליחדא כלא והא אוקימנא · ודא מכפר על יצר הרע ועל עכו"ם דאיהו
סטרא אחרא והא אוקמוה · פתח ואמר : **ויעש** מזבח מקטר קטרת וגו' האי קרא
אית לאסתכלא ביה בגין דתרין מדבחין הוו מדבחא דעלוון ומדבחא דקטרת בוסמין
דא לבר ודא לגו · האי מדבחא דקטרת דאיהו פנימאה אמאי אקרי מזבח והא לא
דבחין ביה דבחין ומזבח ע"ד אקרי · אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין ובגין
דההוא סטרא בישא כפית לא יכיל לשלטאה ולא למהוי קטיגורא וע"ד אק' מזבח ·
כד ההוא סטרא בישא הוה חמי *עשנא דקטרת דסליק אתכפיא וערק ולא יכיל לקרבא כלל למשכנא · ובגין דלא אתזכי ולא אתערב בההוא חדוה דלעילא בר קב"ה בלהודוי ס"א עמודא דעשנא
בגין דחביבה כ"כ לא קאים ההוא מזבח אלא (ד"א פנימאה) לגו דהאי איהו מזבח
דברכאן אשתכחו ביה וע"ד סתים מעינא מה כתיב באהרן [ז]ויעמוד בין המתים ובין במדבר יז
החיים ותעצר המגפה דכפית ליה למלאך המות דלא יכיל לשלטאה כלל ולא למעבד
דינא · סימנא דא אתמסר בידנא די בכל אתר דקאמרי בכוונה ורעותא דלבא
עובדא דקטרת דלא שלטא מותנא בההוא אתר ולא יתזק ולא יכלין שאר עמין
לשלטאה על ההוא אתר · ת"ח מה כתיב מזבח מקטר קטרת · כיון דכתיב מזבח
אמאי אקרי מקטר קטרת אלא בגין דנטלי מהאי אתר לאקטרא כמה דעבד אהרן ·
תו מזבח אצטריך לאקטרא לקדשא ליה בההוא קטרת וע"ד מקטר קטרת · תו מקטר
קטרת כתרגום לאקטרא קטרת דהא אסיר לאקטרא באתר אחרא קטרת בר *ממחתה · נ"א ממחתה דיוה"כ
ת"ח האי מאן דדינא רדיף אבתריה אצטריך להאי קטרת ולאתבא קמי מאריה דהא
סיועא איהו לאסתלקא דינין מניה ובהאי ודאי מסתלקין מניה אי הוא רגילא בהאי
לאדכרא תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא דכתיב קטרת סמים בבקר בבקר וכתיב
בין הערבים יקטירנה · ודא איהו קיומא דעלמא תדיר דכתיב [ח]קטרת תמיד לפני יי' שמות ל
לדורתיכם ודאי הוא קיומא דעלמא לתתא וקיומא דעלמא לעילא · בההוא אתר דלא
אדכר בכל יומא עובדא דקטרת דינין דלעילא שריין ביה ומותנין סגיאו ביה ועמין
אחרנין שלטין עליה בגין דכתיב קטרת תמיד לפני יי' · תמיד איהו קיימא לפני יי'
יתיר מכל פלחנין אחרנין חביבא איהו עובדא דקטרת דהוא יקיר וחביב קמי קב"ה
יתיר מכל פלחנין ורעותין (נ"א ועובדין) דעלמא · ואע"ג דצלותא איהי מעליא מכלא ·
עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קב"ה · ת"ח מה בין צלותא לעובדא דקטרת
צלותא אתקינו לה באתר דקרבנין דהוו עבדי ישראל · וכל אינון קרבנין דהוו עבדין
ישראל לאו אינון חשיבין כקטרת · ותו מה בין האי להאי אלא צלותא איהו תקונא
לאתקנא מה דאצטריך · קטרת עביד יתיר מתקין וקשיר קשרין ועביד נהירו יתיר
מכלא ומאן איהו · דאעבר זוהמא ואידכי משכנא · וכלא אתנהיר ואתתקן ואתקשר
כחדא · וע"ד בעינן לאקדמא עובדא דקטרת לצלותא בכל יומא ויומא לאעברא
זוהמא מעלמא דאיהו תקונא דכלא כגוונא דההוא קורבנא חביבא דאתרעי ביה
קב"ה · מה כתיב במשה [ט]ויאמר יי' אל משה קח לך סמים נטף וגו' אע"ג שם
דאוקמוה אבל מאי שנא בעובדא דא יתיר מכל מה דאמר ליה אלא קח
לך לכנאתך ולתועלתך בגין דכד אתתא אתדכאת הנאותא דבעלה איהו ורזא
דא קח לך סמים לאעברא זוהמא לאתקדשא אתתא בבעלה · זכאה חולקיה
דמשה

דמסכה · כגוונא דא (ט)קח לך עגל בן בקר דאתמר לאהרן לכפרא על חוביה על ההוא עגל דאיהו גרים לון לישראל · ועל דא כתיב במשה קח לך להנאתך ולתועלתך *קטרת קטיר קטירו נהיר נהירו ואעבר זוהמא · וד' אתחבר בה' (נ"א ד' אתעביד ה') · ה' אתחבר בו' · ו' סליק ואתעטר בה' · ה' אתנהיר בי' · וכלא סליק רעותא לאין סוף והוי כלא קטירו חד ואתעביד חד קטירו ברזא חדא דאיהו קטרא עלאה דכלא · מכאן ולהלאה כיון דכלא אתקטרא בהאי קטרא אתעטר כלא ברזא דאין סוף · ורזא דשמא קדישא אתנהיר ואתעטר בכל סטרין ועלמין כלהו בחדוה [א] ואתנהירו בוצינין ומזונין וברכאן אשתכחו בכל עלמין וכלא ברזא דקטרת · ואי *זוהמא לא אתעבר כלא לא אתעביד דכלא בהאי תלייא · ת"ח קטרת איהו קדמאה תדיר קדם לכלא ובגיני כך עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא בשירין ותושבחן בגין דכל דא לא סלקא ולא אתתקן ולא אתקשר עד דאתעבר זוהמא מה כתיב (ט)וכפר על הקדש וגומר בקדמיתא ולבתר ומפשעיהם לכל חטאתם ועל דא בעיק לכפרא על קדשא ולאעברא זוהמא ולאתדכאה קדשא · ולבתר שירין ותושבחאן וצלותין כלא כדקאמרן · זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא אינון ידעין לתקנא תקונא דלעילא ותתא כדבעיין לתקנא תקונא מתתא לעילא עד דאתקשר כלא כחדא בקשורא חד בההוא קטורא (ס"א קשורא) עלאה כד בעיין לתקנא (תקונין דלתתא בעיין לתקנא) בתקונא דאתוון רשימין דקב"ה אתקרי בהון · ר"ש ור"א בריה הוו יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא · א"ר אלעזר לר"ש אבוי הא כתיב (ט)ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו' · ואוליפנא דדא איהו רזא עלאה · תינח לתתא אבל איהו כגוונא דלעילא מאי איכא למימר · פתח ר"ש ואמר (ט)כאיל תערג על אפיקי מים האי קרא אוקמוה · אבל חיה חדא אית בעלמא ואיהי שלטא בשלטנא על אלף מפתחן בכל יומא ואיהי נוקבא ותיאובתא (דילה) תדיר על אפיקי מים · למשתי ולאתרוואה מנחותא דכתיב כאיל תערוג וגו' · הכא אית לאסתכלא · בקדמיתא כתיב כאיל ולא כאילת ולבתר תערוג ולא כתיב יערוג · אבל רזא דא דכר ונוקבא תרוייהו כחדא דלא לאפרשא לון וחד איהו דלא אצטריך לסלקא דא מדא אלא תרוייהו כחדא והאי נוקבא תערוג על אפיקי מים ואיהי מתעברא מן דכורא וקשי עלה דכא על דינא קיימא · וכד אולידת [ב] קוב"ה זמין לה חד חויא עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עצבונך והרונך בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא ובעליבו על עובדין דעלמא · בעצב תלדי בנים · בעצב דא רזא דחויא דעליב אנפיהון דעלמא · ואל אישך תשוקתך כד"א תערוג על אפיקי מים · והוא ימשל בך הא אוקימנא רזא דאיהו שליט עלה · וכל דא למה בגין דאמרה סיהרא כמה דתנינן ובגיני כך אזעירת נהורהא ואזעירת שלטנהא [ג] ולית לה רשו מגרמה בר כד יהבין לה חילא · בעצב תלדי בנים כמה דאוקימנא · ואי תימא אמאי אצטריך הויא לדא · *אלא דא פתח ארחא לנפקא כל (ס"א בכל) אינון נשמתין דעלמא דאלמלא פתח אורחין לנחתא לתתא דלא ישרי בגויה דבר נש מיד דכתיב לפתח חטאת רבץ מאי לפתח לההוא פתח דאתעתדא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא איהו קאים לגבי ההוא פתח וכל אינון נשמתין דאצטריכו לנחתא בגופין קדישין לא קאים איהו לההוא פתח ולית ליה רשו בההיא נשמתא · ואי לאו [ד] הא חויא נשיך ואסתאב ההוא נהר (ס"א אתר) ולאו איהי נשמתא דאתדכיא והכא איהו רזא עלאה · בעצב תלדי בנים · רזא דא דא נחש דהל-

עמים

ויקרא ט

ס"א יען אוקמוה בככל לך מכבוא פסולת דלוא רבנא נתעבר משה ירוף בכי לך להנאתך ולטובתך

(נ"א נאו)

ויקרא טז

א וניצוצי ניצוצים עליונים מבאצילות וכשפע שפיה מזון בעולם כשפע לאמטה :

בראשית ג

תהלים מב

ב בזהר נב ע"ב ופנחס רמט :

ג וא"ן לה רשו' לעשות דבר בעולם לבדה אא"כ בהסכמת כל הספירות ע"י א"ס ית' ית' כי זולת זה היה פירוד באצילות ח"ו :

ד הרי נחש הקדמוני מוכן לנשוך ח"ו ולכן צריך כ"כ אדם ליזהר במעשיו בעה"ז :

* ס"א אלא דא פתח ארחא לנחתא כל אינון נשמתין בעלמא דאלמלא לא פתח אורחין לנחתא לתתא לא ישרי בגויה דבר נש מה כתיב לפתח חטאת רובץ מאי וכו' :

שמיה אולידת נשמתין בגין *דלא איהו על גופא ודא על נשמתא ותרווייהו דא בדא · שלח קט א
דא נקיט נשמתא ודא נקיט גופא · ומיכא דא חויא לאולדא כל אינון גופין עד דלא ייתי
זמנא דיליה הה״ד בטרם תחיל ילדה זמנא דחויא לאולדא בשבע שנין והכא בשית ישעיה סו
מה דלאו איהו זמניה ובההוא זמנא דאוליד לון מההוא לידה ימות דכתיב בלע המות שם כה
לנצח · וכתיב יחיו מתיך נבלתי יקומון · אמר ר״ש בההוא זמנא דיתערון מתי עלמא שם כו
ויתעתדון בארעא קדישא יקומון חיילין חיילין כלהו על ארעא *דגליל בגין דתמן זמין ז ב
מלכא משיחא לאתגלאה בגין דאיהו חולקיה דיוסף ותמן אתברו (נ״א אתחרב)
בקדמיתא ומתמן שארו לאגלאה מכל אתרייהו ולאתבדרא ביני עממיא כד״א ולא נחלו עמוס ו
על שבר יוסף · ואמאי יקומון תמן בגין דאיהו חולקיה דההוא דאשתוי בארונא
דכתיב ויישם בארון במצרים ולבתר אתקבר בארעא קדישא דכתיב ואת עצמות יוסף בראשית נ
אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם · ודא איהו דקאים בקיומא דברית יתיר יהושע כד
מכלא · ובההוא זמנא דיתערון כלהו חיילין כלהו יהכון דא לחולק אבהתהון ודא
לחולק אבהתהון דכתיב ושבתם איש אל אחוזתו ויתמודעון דא לדא ויזמין קב״ה ויקרא כה
לאלבשא לון לכל חד וחד לבושי מרקמן וייתון כלהו וישבחון למאריהון בירושלם ויתחברון
תמן אוכלוסין אוכלוסין וירושלם יתמשך לכל סטרין יתיר ממה דאתמשך כד אתחברו
תמן מגלותא · כיון דיתחברון וישבחון למאריהון קב״ה יחדי עמהון הה״ד ובאו ורננו ירמיה לא
במרום ציון ונהרו אל טוב יי׳ וגו׳ כל חד וחד לחולקיה וחולק אבהתוי · ואחסנתהון
דישראל תהא עד *דמטא דרומאי ותמן ילפון אורייתא והא אוקמוה וכתיב הקיצו ורננו נ״א רמת א דרומנה
שוכני עפר וגו׳ : ישעיה כו

פרשת אלה פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו׳ · רבי חייא פתח כל קהלת א
הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו׳ · האי קרא אוקמוה ואתמר · אבל
כל הנחלים אינן רזין דנחלין ומבועין קדישין דאתמליין ונפקין (מבועין קדישין) לאכנשא
ולמליא להאי ימא רבא · וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא דאינון נחלין כדין הוא
אפיק מיא ואשקי לכל חיוון ברא כד״א ישקו כל חיתו שדי · מה כתיב לעילא המשלח תהלים קד
מעיינים וגו׳ ולבתר ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם · אלין אינון רתיכין דלתתא
דכד ימא נקיט לון כלהו נקיט לון ושאיב לון בגויה ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא
דאינון רתיכין קדישין דלתתא ואשקי לון וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא כד״א לכלם ישעיה מ
בשם יקרא · ובגין כך ·

אלה פקודי המשכן משכן העדות · ר׳ יוסי פתח מה רב טובך אשר תהלים לא
צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם · מה רב טובך כמה
אית לון לבני נשא לאסתכלא ולמנדע באורחוי דקב״ה דהא בכל יומא ויומא

קלא נפיק ואכריז ואמר א אסתמרו בני עלמא טרוקו גלי חובין אסתלקו מרשתא דתפיס
רלה ג עד לא יתפסון רגלייכו בהאי רשתא *גלגלא סחרא תדיר סליק ונחית ווי לאינון דדחיין
רגלייהו ב מגו גלגלא · דהא נפלי לגו עומקא דטמיר לאינון חייבי עלמא · ווי לאינון
דנפלין ולא יקומון ולא ינהרו בנהורא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי · זכאין אינון צדיקיא
לעלמא דאתי דכמה נהורין גניזין לון כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון דכתיב
מה רב טובך אשר צפנת ליראיך · מה רב טובך הא אוקמוה דא הוא אור דגניז
בראשית א לצדיקיא לעלמא דאתי דכתיב ג וירא אלהים את האור כי טוב וכתיב · ד אור זרוע
תהלים צז לצדיק ולישרי לב שמחה · ועל דא מה רב טובך · כתיב הכא מה רב טובך וכתיב
התם וירא אלהים את האור כי טוב · אשר צפנת · בגין דאסתכל קב"ה בההוא נהורא
ואסתכל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא וגניז ליה לההוא נהורא למזכי ביה
צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאתמר · פעלת · בקדמיתא צפנת ולבתר פעלת · אלא
צפנת כמה דאתמר פעלת בגין דההוא נהורא דגניז ביה עביד קב"ה אומנותא דעלמא ·
בראשית ב מנלן · דכתיב ה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באברהם כתיב וההוא נהורא
דאברהם גניז ליה קב"ה וביה עביד אומנותא דעלמא דכתיב פעלת לחוסים בך לאינון
דיתבי תחות צלא דקב"ה · נגד בני אדם דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא
קיימין בני נשא בעלמא · וקיומא דלהון הוי · אע"ג דאיהו גניז ביה קיימין ב"כ
בעלמא דין · פעלת אומנותא דעלמא דא דביה אתעביד כלא בחושבנא · אומנותא
דעלמא כגוונא דא אומנותא דמשכנא דאיהו אומנותא כגוונא דעלמא והא אוקימנא ·
כתיב הכא אלה פקודי המשכן · וכתיב התם אלה תולדות השמים והארץ · בגין דכל
אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז אתעבידו
ונפקי · פקודי המשכן בההוא חילא נפקו · מנלן · דכתיב ובצלאל בן אורי בן חור
רכב א רלו א רל ב למטה יהודה דא איהו *מסטרא דימינא · ואתו אהליאב דא *איהו מסטרא דשמאלא ·
ומשכנא מסטרא דימינא ושמאלא אתקם ואתעביד ומשה דהוה בינייהו אוקים ליה :
ישעיה טז ר' אלעזר פתח ואמר ו והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וכו' · והוכן בחסד כסא
הא אוקימנא כד מחשבה סליק ברעו דחדוה מטמירא דכל טמירין דלא אתיידע ולא
אתדבק מטי ההוא חדוה ובטש גו מחשבה וכדין עאל באתר דעאל עד דאתגניז בחד
היכלא עילאה דאיהו טמיר לעילא · ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דנטיל
בקדמיתא ולבתר נטיל כלהו ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא דהא קב"ה
אתקין לההוא כרסיא בחסד וישב עליו באמת דאיהי תקונא דחותמא דכלא ולא יתיב
על ההוא כרסייא אלא בחותמא דא דאיהו אמת · באהל דוד · דאיהו בי כרסייא
לתתא · שופט ודורש משפט ומהיר צדק · שופט מסטרא דדינא · ודורש משפט מסטרא
דרחמי · ומהיר צדק איהו כרסייא דדינא דאיהו בי דינא לתתא · ת"ח כגונא דא
משכנא לא אתתקן אלא בסטרא דא כגוונא דא דחסד כדקאמרן לעילא · ועל דא אתמנון
תולדין ואתתקנו כלהו לתתא :

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה · רבי
שמעון פתח בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · האי קרא
אוקמוה

א כמו בני עול' סגרו שער פשעו' הסתלקו מרשת שניצודין בו בני אדם בעה"ז קודם שיהיו נתפסים רגליכם ברשת ההוא כארז"ל ומצודה פרושה על כל החיים

ב כ"ע סתיקל' פסוזכר בסבה פ' משפטים :

אוקמוה ואתמר בכמה סטרין · אבל כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה כגוונא דלעילא
למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דלעילא · וכל אינון גוונין דלעילא אתקין לון לתתא
לאתדבקא ולאתקשרא עלמא בעלמא · וכד בעא קב"ה למברי עלמא אשגח באורייתא
וברא ליה ואסתכל בשמא קדישא *כללא דאורייתא וקיים עלמא · בתלת סטרין ויקרא יט א כא א
אתקיים עלמא ואינון חכמה ותבונה ודעת · בחכמה דכתיב [ד]יי' בחכמה יסד ארץ · משלי ג
בתבונה דכתיב כונן שמים בתבונה · בדעת דכתיב בדעתו תהומות נבקעו · הא כלהו
בקיומא דעלמא · ובאלין תלתא אתבני משכנא דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים
בחכמה בתבונה ובדעת · וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא · בראשית היינו דכתיב
בחכמה · ברא אלהים היינו דכתיב בתבונה · את השמים היינו דכתיב בדעת · וכלהו
כתיבי בעבידת משכנא · וברזא דא כתיב אלה פקודי המשכן דא רזא דחכמה ·
משכן העדות דא רזא דתבונה · אשר פקד על פי משה דא רזא דדעת וכלא · דא
לקבל דא · בגין דכל מה דברא קדשא בריך הוא בעלמא דין ברא ליה כגוונא
דלעילא · וכלא אתרשים בעבידת משכנא · ת"ח בשעתא דאמר ליה קב"ה למשה
עביד משכנא הוה קאים משה תוהא דלא ידע מה למעבד עד דאחזי ליה קב"ה
בעינא כמה דכתיב [ו]וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר · מאי בתבניתם שמות כה
אלא אוליפנא דאחמי ליה קב"ה למשה דיוקנא דכל מלה ומלה כההוא דיוקנא דאיהו
לעילא וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא (דאיהו לעילא · וכל חד הוה
עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא) דאיהו אתעביד בארעא · אשר אתה מראה בהר ·
אשר אתה רואה מבעי ליה · אלא אוליפנא דאספקלריא דלא נהרא הוה אחמי ליה
בגויה כל אינון גוונין ודיוקנין דאתעבידו לתתא כהאי חיזו דאחזי בגויה כל אינון
דיוקנין · משמע דכתיב אשר אתה מראה · *אתה רזא דאספקלריאה דלא נהרא קל"ז ב
דאחזי ליה בגויה כל אינון דיוקנין והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה כמה
דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין · וכד אסתכל בהו משה אתקשי קמיה
אמר ליה קדשא בריך הוא משה את בסימניך ואני בסימני · כדין אתיישב משה בכל
עבידתא · כד אתעביד כל עבידתא אצטריך משה לממני כלא בגין דלא יימרון ישראל
דאשתאר כספא ודהבא ואסתליק לגולא ליה · ועל דא אצטריך לממני חושבנא קמייהו
דישראל בגין דכתיב [ו]והייתם נקיים מיי' ומישראל · ובג"ד כתיב · אלה פקודי המשכן במדבר לב
משכן העדות דהא רוחא דקדשא הוה אחזי לכלא חושבנא דכל דהבא וכספא דנדיבו
ישראל ורוח קדשא הוה אמר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו' כל הזהב העשוי
למלאכה וגו' · בגין דקב"ה אתרעי בהו באינון אומנין ובעא לאפקא מהימנותא דלהון
קמי כלא · אלה פקודי המשכן · ת"ח בההיא שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד
הוה סטרא אחרא אזיל ושאט לאסטאה ולא אשכח' עילה על מהימנותא דאומנין
עד דקב"ה כפיף ליה לקמיה דמשה ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל
כרחיה וסליק מהימנותא דלהון לגבי כלא ורזא דא דכתיב אלה פקודי המשכן
והא אוקימנא אלה כד"א [י]גם אלה *תשכחנה וכתיב אשר פקד על פי משה דתמן ישעיה מט
אתמני ואתפקיד עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא קמי משה וישראל כלהו : תו ב
אלה

אלה פקודי המשכן משכן העדות · מאן עדות אלא תרי זמני כתיב הכא משכן חד
תהלים קכב לעילא וחד לתתא · ומשכן אק' משכן העדות · מאן עדות · כד"א שבטי יה
שם פא עדות לישראל · שמא דא איהו עדות לישראל · כגוונא דא עדות ביהוסף שמו עדות שם
יה ביהוסף איהו עדות ודאי אלין תרין אתוון סהדין סהדותא בכל אתר והכא איהו עדות
ובג"כ משכן העדות משכנא דהאי עדות · ועל דא משכנא אקרי על רזא דשמא דא
שם קלב קדישא · והיינו דכתיב ועדותי זו אלמדם בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא ·
אשר פקד על פי משה עד הכא לא ידענא אי האי משכנא פקד או האי עדות ·
אלא פקד ודאי האי עדות · בגין דמן יומא דאסתליקו אבהן מעלמא וכל אינון
שבטין בנוי דיעקב ואשתארו ישראל בגלותא באינון עאקן אתנשי מנייהו ידיעא דרזא
כפט ג דשמא קדישא עלאה דא דאיהו *שמא דעדות קיומא דשמיא וארעא דאלין תרין
אתוון אוקימו עילאי ותתאי וכלהו סטרין דעלמא · כיון דאתא משה אתפקד ואדכר
שמות ג שמא דא בעלמא · דכד הוה בסנה מיד שאיל על שמא דא דכתיב ואמרו לי מה שמו
מה אומר אליהם · ותמן אתפקד שמא דא על פי משה · עבדת הלוים מאי עבדת
במדבר יח הלוים · אלא רזא דא דכתיב ועבד הלוי הוא · הוא דא רזא דשמא *קדישא דאקרי
ויצא קכד ב הוא ולא אקרי אתה ובג"ד עבודת הלוים ודאי · ד"א עבדת הלוים דאינון נטלין
שם ז משכנא על כתפייהו מאתר לאתר דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש
עליהם בכתף ישאו : **אלה** פקודי המשכן משכן העדות וגו' · רבי אבא פתח
ישעיה יא והיה ביום ההוא שורש ישי וגו' · והיה ביום ההוא בזמנא דקב"ה יסגי שלמא
בעלמא יתקיים שרשא דאילנא דחיי והוא שרשא מניה יתקיימו שאר שרשין לתתא
דכלהו אשתרשן ואתקיימן מניה · אשר עמד לנס עמים · דהאי איהו קיימא לנסא
ולאת לרזא דשמא קדישא · אליו גוים ידרשו · דתמן רזא דקיומא דשמא קדישא ובג"כ
שם ב אליו גוים ידרשו · כד"א והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי' וגו' · וע"ד
תהלים לב אליו גוים ידרשו · והיתה מנוחתו כבוד · מנוחתו דא בי מקדשא · דכתיב זאת מנוחתי
שם ל עדי עד · כבוד דהכי אקרי כבוד יי' בההוא זמנא דכתיב והיה אור הלבנה כאור
החמה ואור החמה יהיה שבעתים · ומנוחתו דההוא שרש ישי דאתקרי כבוד יי' לא
יתמני ולא יקום בחשבנא לעלמא · מאי טעמא · (ד"א בגין דהא קיימא בחושבנא השתא
וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא · מ"ט) בגין דכל מה דקיימא בחשבנא לא שריין
תמן ברכאן בשלימו · וברכאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא · בזמנא קדמאה
קיימא בחושבנא דכתיב אלה פקודי המשכן · ת"ח משכנא דא קיימא בחשבנא ובג"כ
אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן דכתיב ויברך אותם משה · ומה ברכה
בריך לון יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדוי ידיכון · וברכאן לא שראן על האי חושבנא
עד דאקשר ליה משה במשכנא דלעילא דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר
פקד על פי משה · דאי לאו דאתעבד חושבנא על ידא דמשה לא יכלין
מלכים א יז אינון למעבד חושבנא דכתיב אשר פקד על פי משה · פתח ואמר ויהי דבר
יי' אל אליהו קום לך צרפתה וגומר הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך וכי
אן פקיד לה קב"ה · אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קב"ה בגזירה דיליה לעילא
על העורבים למיתי מזונא לאליהו ולההיא אתתא למיהב ליה מזונא · מה כתיב

ותאמר

ותאמר חי יי' אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו' · והא הכא מדידו הוה בההוא קמחא דהא הוה ביה מלא כף קמח בכד · כף הוא מדידו דיליה ואתחזי דלא שריין ביה ברכן הואיל וקאים במדה · מה כתיב כי כה אמר יי' אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת יי' גשם · תת תתן כתיב מאי טעמא בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי אתתא · ועל דא כתיב תתן אנת תתן מטרא על עלמא בגין דזכותך סגי · וכתיב כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר יי' אשר דבר ביד אליהו · וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו דהוה מלא כף קמח לא פסקו מניה ברכאן בגין מלה דאליהו דכתיב כד הקמח לא תכלה · וכתיב כד הקמח לא כלתה · מש"ה העדות אע"ג דקיימא בחושבנא הואיל ואתפקד על ידא דמשה כל שכן וכל שכן דשריין ביה ברכאן · ועל דא כתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה ·

אלה פקודי המשכן · רבי חזקיה פתח ואמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו' · האי קרא אוקמוה דפריש ליה קב"ה מאתתיה בגין לאתדבקא בשכינתא דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא · אדמת קדש דא שכינתא אתדבקותא קדישא אתדבק משה בההיא שעתא לעילא · דכדין קב"ה קשיר ליה בחביבותא דלעילא ואתפקד רב ממנא על ביתא ואיהו גזיר וקב"ה עביד דכתיב ופתחה האדמה את פיה וגו' וכתיב ויהי ככלותו לדבר וגו' ותבקע האדמה · וכתיב קומה יי' · שובה יי' · ה"ה דכתיב אשר פקד על פי משה · על פי משה אתתקן ואתפקד · בכלא · *פקידה דמשכן הוה על ידא דמשה דכתיב פקד פקדתי אתכם (ס"א על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא . פקודי המשכן בגין דהכא קיימא פקידה אשר פקד על פי משה דכתיב פקד פקדתי אתכם פקידה הוה על ידא דמשה) דאיהו הוה קול דאפיק להאי דבור ועבד ליה פקידה לנפקא מן גלותא והשתא אתפקדא לאמשכא קדושה מעילא לתתא כמד"א ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם :

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגומר · אמר רבי יהודה הא אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה ואיהו אתקין תקונא דכלא · ותו דהא יהודה איהו שליטא ומלכא על כל שאר שבטין ומניה נפק מאן דאתקין כל משכנא · בצלאל הא אוקמוה בצל אל · ומאן איהו בצל אל דא ימינא · ותו מסטרא דא אתקין כלא וירית חכמתא למעבד כל עבידה . ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן · דא איהו מסטרא דשמאלא דא איהו מסטרא דדינא קשיא (נ"א קדישא) והא אוקמוה דהא מתרין סטרין אלין אתעביד משכנא ואתתקן בהו לאתקשרא בהו למהוי בין ימינא ושמאלא והא אתמר ואוקמוה · פתח ואמר יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב · ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשדי חד אבנא יקירא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא חדא דההוא אבנא נעיץ גו תהומי ורישא אחרא לעילא · וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה (עלאה) דקיימא באמצעיתא דעלמא ומתמן אתפשט עלמא לימינא ושמאלא ולכל סטרין ואתקיים בההוא נקודה אמצעיתא והיא אבנא אתקרי שתיה דמנה אשתיל עלמא לכל סטרין · תו *שתי"ה ש"ת י"ה קב"ה שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא . בתלת

גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההוא נקודה · אתפשטותא קדמאה סחרניה דההוא
נקודה כל נהורא וזכותא דארעא קיימא תמן ותמן איהו · והאי קיימא לעילא על כל
ארעא סחרניה דההוא נקודה · אתפשטותא תניינא סחרניה דההוא אתפשטותא קדמאה
לאו איהו נהורא וזכותא כההוא קדמאה אבל איהו דקיק ולא בנהורא דעפרא יתיר
מכל שאר עפר ארעא . אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו
וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא · אשתכח דההוא
נקודה קיימא באמצעיתא וכלהו גוונין דאתפשטותא דעלמא סחרניה · אתפשטותא
קדמאה איהו בי מקדשא וכל אינון היכלין ועזרות וכל ההוא תקונא דיליה וירושלם וכל
מתא משורא ולגו · אתפשטותא תניינא כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושה ·
אתפשטותא תליתאה איהו כל שאר ארעא אתר בי מותבא דשאר עמין . וימא
כתו א דאוקיינוס דסחרא כלא והא *אוקמוה דרזא דא גוונין דעינא דסחרן לההוא נקודה
דאמצעיתא דעינא דאיהו חיזו דכל עינא . כגוונא דהכיא נקודה אמצעיתא דקאמרן
דאיהו חיזו דכלא ותמן קאים בית קדש הקדשים וארון וכפורת דאינון חיזו דכלא ·
אשתכח ההוא נקודה חיזו דכל עלמא · ועל דא כתיב יפה נוף משוש כל הארץ הר
ציון וגו' · יפה · שפיר · ההוא חיזו וחדוה דכלא · נוף · נופא דאילנא דאיהו שפירו
דכלא · ת"ח שפירו דעלמא וחיזו דעלמא לא אתחזי בעלמא עד דאתבני ואתקם
משכנא ועאל ארונא לגו קדשא · מההיא שעתא אתחזי חיזו דכלא בעלמא ואתתקן
עלמא ואזלי בההוא משכנא ובההוא ארונא עד דמטי להכיא נקודה דאיהו יפה נוף
תהלים קלב חדוה דכלא · כיון דמטו להתם כדין פתח ארונא ואמר °זאת מנוחתי עדי עד פה
אשב כי אויתיה · רבי ייסא אמר האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה בשעתא דאתבני
בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה . רבי חזקיה אמר קודשא בריך הוא אמר ליה על
כנסת ישראל כד ישראל עבדין רעותיה דהא כדין קב"ה יתיב על כורסי יקריה וחיים
על עלמא וברכה ושלום וחביבותא דכלא אשתכח · וכדין אמר זאת מנוחתי עדי עד ·
ות"ח בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא ההוא עובדא ממש דשראן
איהי אשתלימת מגרמה אינון שראן ואיהי אשלימת עבידתא · איהי ממש מגלן
בראשית ב דכתיב ותכל כל עבודת משכן אהל מועד . כגוונא דא °ויכלו השמים והארץ ·
ואי תימא ויכל אלהים ביום השביעי · ודאי הכי הוא דכל עלמא אף על גב דכל
עבידן אשתלימו כל חד וחד · עלמא כלא לא הוה שלים בקיומיה עד דאתא יומא
שביעאה · דכד אתא יומא שביעאה כדין אשתלימו כל עבידן ואשלים ביה קב"ה
עלמא הה"ד ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה · בהאי אשתלים בקיומא
כל עבידתא דעבד · ועל דא ויכל אלהים ביום השביעי · וכד אתבני בי מקדשא
כל עבידתא דאתעביד איהי מגרמה אתעבידת · אומנין שראן ועבידתא
אתחזיאת לון למעבד ואתרשימת קמייהו ואשתלימת היא מגרמה · והא אוקמוה
מלכים א ו דכתיב °והבית בהבנותו · והבית כאשר בנוהו לא כתיב · אלא בהבנותו · דאיהי
אשתלימת מגרמה · וכתיב אבן שלמה מסע נבנה · בנוהו לא כתיב · אלא נבנה
הוא מגרמיה נבנה וכן בכל עבידתא דאיהי קדישא איהי אשתלימת מגרמה :

ובצלאל

ובצלאל בן אורי בן חור · האי קרא אוליפנא דרזא קדשא אכריז עליה לעיניהון דישראל ואמר ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יי' את משה · ואתו אהליאב בן אחיסמך · מאי ואתו אלא אוליפנא דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל ועמיה עבד כל מה דעבד · הה"ד ואתו · ואתו ולא בלחודוי מכאן דשמאלא איהו בכלל ימינא תדיר · וע"ד כתיב ואני הנה נתתי אתו את
אהליאב . דא ימינא ודא *שמאלא · **אלה** פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד יז ב
על פי משה וגו' · רבי ייסא אמר כיון דעבדו כל חכימיא ית משכנא אצטריך למהדר חושבנא מכל אינון עבידן דאתעבידו ביה · מאי טעמא · בגין דכל חושבן וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא הכי אתקיים ההוא עבידא ואתקיים באתריה · וישראל כלהו כמה דאתרעו במה דנדיבו בקדמיתא הכי נמי אתרעו בההוא חושבנא · וכדין אתקיים כל עבידא בההוא רעותא ועל דא אצטריך הכא חושבנא בגין דבהאי אתקיים עבידא · אלה כתיב ולא כתיב ואלה · אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל חושבנין דעלמא ודא
אתקיים יתיר מכלהו דבהאי אתקיים משכנא ולא באחרא · פתח ואמר *והיה אמונת ישעיה לג
עתך חסן ישועת חכמת ודעת יראת יי' היא אוצרו · האי קרא אוקמוה חברייא · אבל הא תנינן כל ב"נ דאתעסק באורייתא בהאי עלמא וזכי למקבע עתין לה אצטריך באמונה דרעותא דיליה יתכוין לקב"ה יתכוין לשם שמים בגין דאמונה להכי אתכוון · חסן ישועת לאכללא רחמי בדינא · חכמת ודעת דתרין אלין שראן דא על דא · דא טמיר וגניז לאשראה דא על דא · יראת יי' היא אוצרו · אוצרו דכל אלין בגין דהאי יראת יי' נקיט כל אינון אלין ואיהי אתעבידת אוצר לכלהו · וכד נפקין מינה
כל אינון גניזין כלהו אפיק לון בחושבנא · מנלן · דכתיב *עיניך ברכות בחשבון · שיר ז
בחשבון · ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים ואשגח (נ"א ואשקי לכלא) לאפקא כלא בחושבנא · וע"ד אקרי אמונה · ובכלא אקרי אמונה והא אוקימנא · ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא לבתר מילי דעלמא עאכ"ו · וע"ד קב"ה הוה אודע לון לכל ישראל רזא דמהימנותא דילהו בכל מה דעבדו וכלא אתמר · רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא · אמר ר' יוסי ודאי דקב"ה אתרעי ביה בבצלאל לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל · אמאי · אמר ליה שמא גרים וכה אוקמוה דקב"ה שוי שמהן בארעא
לאתעטרא (ס"א לאתערא) בהו ולמעבד בהו עבידתא בעלמא הה"ד *אשר שם שמות תהלים מו
בארץ · אמר ליה רזא איהו הכא · יהודה מסטר שמאלא הוה ואהדר ואתדבק בימינא · וע"ד בסטרא דא אתעביד משכנא שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא ולבתר אתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא · כגוונא דא אורייתא שארי משמאלא ואתדבק בימינא ואתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא · ראובן שרא מימינא וסטא לשמאלא ונטלו עמיה אינון בתר שבטין דאינון שמאלא בגין דשארי מימינא וסטא לשמאלא · יהודה שרא משמאלא וסטא לימינא שרא משמאלא בגין דאתי מסטר שמאלא ואתדבק בימינא ומשכנא בסטרא דא אתעביד שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא · וע"ד בצלאל איהו דאתי מסטריה עבד משכנא ואתתקן לגביה וכה אוקמוה דקב"ה אתרעי ביה ובריר ליה מכלא

לעבידתא

לעבידתא דא ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כמה דאוקמוה בגין דעמיה הוה בקדמיתא
סכלתנו דלבא דכתיב ובלב כל חכם לב נתתי חכמה · בגין דקב"ה לא יהיב חכמתא
אלא למאן דאית ביה חכמתא ואוקמוה חברייא ואתמר · וכן כגוונא דא בצלאל ·
ר' שמעון אמר בצלאל שמיה גרים ליה ועל חכמתיה אקרי הכי ורזא דמלה בצלאל בצל
שיר ג אל · פתח ואמר [ג]כתפוח בעצי היער כן דודי וגו' · בצלו חיינו בצלאל דאיהו אתקין
משכנא ועבד ליה דכתיב חמדתי וישבתי · דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה דאיהו
עביד המודא לכנסת ישראל וכנסת ישראל יתבא בצלא דאל · ודא איהו בצלאל · ופריו
ריד ב הושע יד מתוק לחכי דדא *איהו דעבד פירין טבין בעלמא דכתיב [ד]ממני פריך נמצא · מאן
הוא פרי אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון איבא דעובדוי דקב"ה · דההוא נהר דנפק
מעדן איהו אפיק וחריק נשמתין לעלמא ואינון פירין דקב"ה · ובג"כ פריו · דא איהי
כדקאמרן · בצלו · דא הוא בצלאל · וע"ד תקונא דמשכנא על ידא דבצלאל הוה ובגין
כך ובצלאל בן אורי בן חור · בן אורי דא נהורא דשמשא דנפיק · בן אורי דא ימינא ·
בס"א בן חור בן אורי בן חור דא איהו שמאלא · בן אורי בן חור * · וע"ד אשתלים ביה דינא דקב"ה
בעובדא דעגלא : כל הזהב העשוי · מההיא שעתא דיהבו ליה ישראל · הוה עשוי
ואהתקן מקדמת דנא · בכל מלאכת הקדש כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן בכל
מלאכת הקדש · מאי טעמא · בגין דבכל דרגא ודרגא הוה אתתקן ביה דהבא דלית
שלימו אלא רחמי ודינא · ועל דא דהבא הוה אזיל בכל מלאכת הקדש בכל הכיא
עבידתא דאקרי קדש הוה אזיל בה דהבא · דהבא בכלא · רבי אבא ורבי יוסי ורבי
חזקיה הוו יתבין ולעאן באורייתא · א"ל רבי חזקיה לרבי אבא הא חמינן דקב"ה
אתרעי בדינא בכלא לאתערבא דא בדא ואיהו אריך דינא בחייבי עלמא אי אתרעי
בדינא אמאי סליק ליה מחייביא · אמר ליה כמה טורין אתעקרו במלה דא · אבל
כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי · ות"ח דינא דקב"ה אתרעי ביה איהו דינא בריר
יבמ כד א איהו דינא *דאתעטר רחימו וחדוה · אבל חייביא כד אינון בעלמא כלהו דינא דזוהמא ·
כולהו דינא דלא אתרעי ביה קב"ה כלל · ועל דא לא בעי לאתערבא דינא קדישא
בדינא מסאבא דזוהמא עד דאיהו אשתאי מגרמיה ולאובדא ליה מן עלמא דאתי ·
תהלים צב והוא דינא דזוהמא דביה איהו אוביד ליה מעלמא · פתח ואמר [ה]בפרוח רשעים
כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד · האי קרא אוקמוה · אבל ת"ח
בפרוח רשעים כמו עשב · כהאי עשבא דאיהו ביבשו דארעא ואיהו יבישא כד
שראן ביה מיא אפריח והוא יבישו אתפרח וכהאי אילנא קיימא דנלין ולא סליק
אלא אינון פארות לסטר דא ולסטר דא דאינון ענפין דסלקין ולעלמין לא
סליק אילנא כד הוה בקדמיתא למהוי אילנא וכל דא להשמדם עדי עד
לעקרא לון משרשין ומכלא · תו רזא אחרא אית בהאי על דקב"ה אריך
רוגזיה בחייביא בהאי עלמא בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטרא אחרא ·
ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושה · ואיהו חולקא דצדיקייא למהוי לדיקייא
אינון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה · ותרין סטרין אלין קיימן דא לקבל דא · דא
סטרא

סטרא דקדושה · ודא סטרא אחרא דמסאבא · דא קיימא לגדיקיא ודא קיימא
לרשיעיא וכלא דא לקבל דא · זכאין אינון לדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא
אלא בעלמא דאתי · ת"ח כלא אתתקן ואתגלי קמי קב"ה · ואע"ג דבלק ובלעם לא
אתכוונו לגבי קודשא בריך הוא כלא איהו מתתקן קמיה ולא גרע מאגר דלהון
כלום בהאי עלמא · בההוא זמנא שליטו על ישראל דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא
מישראל ארבע ועשרין אלפין בר כל אינון דאתקטלו דכתיב [a]הרגו איש אנשיו הנלמדים במדבר כה
לבעל פעור וכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי' · ועד כען ההוא קרבנא
הוה תלי לאתפרעא מנהון דישראל · שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותרין · רבי שמעון
אמר תא חזי אינון ארבעין ותרין קרבנין עבדו בלעם ובלק ונטלו לון מההוא סטרא
אחרא לגבי קב"ה וע"ד הוה תלי ההוא קרבנא לנטלא ליה ההוא סטרא אחרא דאקרי
קללה מישראל · ועד השתא לא נבה מנייהו ודא איהו רזא [a]ויפן אחריו ויראם · ויפן מלכים ב ב
אחריו אחורי שכינתא דקיימא סטרא אחרא לאחורא · ויראם · אסתכל בהו ההוא
סטרא אחרא וחמא לון דאתחזון לאתענשא . ועל דא ויקללם בשם יי' · בשם יי' לאפקא
ההוא שם יי' מחיובא דא · מההוא חיובא דההוא קרבן דאקריב ההוא סטרא לגביה ·
וכלא איהו מתתקן קמיה דקב"ה ולא אתאביד מלה · כגוונא דא כלא אתתקן קמיה
דקב"ה הן לטב הן לביש · ת"ח דוד איהו הוה דערק קמיה דשאול · ועל דא גרים
דאתאבידו כל אינון כהני דנוב ולא אשתאר מכלהו בר אביתר בלחודוי דערק · ודא
גרים כמה בישין בישראל ומית שאול ובנוי ונפלו מישראל כמה אלפין ורבבן ועכ"ד
ההוא חובה הוה תלי על דוד לגבות מניה עד דכל בנוי דדוד אתאבידו ביומא חד ולא
אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב כגוונא דלא אשתאר מאחימלך בר אביתר
בלחודוי . ועד כען ההוא חובא הוה תלי למעבד דינא על נוב על ההוא חובא דנוב
דכתיב [a]עוד היום בנוב לעמוד ואוקמוה · כגוונא דא כל הזהב העשוי למלאכה · מאי ישעיה י
העשוי · הכא אסתכל קב"ה כד יהבו ישראל דהבא לעגלא וקב"ה אקדים *לון דהבא קהלת א
דא לאסוותא דהאי דהבא דמשכנא אקדים לון לההוא דהבא דיהבו לעגלא דכל
דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא · ס"ד דכד עבדו ית עגלא
אשתכח עמהון דהבא ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא דכתיב [a]ויתפרקו כל שמות לב
העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ועל דא אקדים דהבא דארמותא · לכפרא על
עובדא דא (חסר) · (והגין הך) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה מסטרא דמלכותא
עשה את כל אשר צוה יי' את משה דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת בהו ועל ידייהו
בצלאל איהו עביד אומנותא ומשה איהו אתקין כלא לבתר . משה ובצלאל כחדא הוו ·
משה לעילא בצלאל תחותיה סיומא *דגופא כגופא · בצלאל ואהליאב הא אוקמוה דא רנ"ז א' ריד ב'
ימינא ודא שמאלא וכלא חד והגין כך ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגומר ואתו
אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו' :

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגומר . רבי יוסי פתח קרא באלישע
דכתיב [a]ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגומר · ונערים קטנים הא מלכים ב ב
אוקמוה מנערים הוו מכל מלי אורייתא ומכל פקודי אורייתא · קטנים

זעירי מהימנותא ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא ובחיובא דעלמא דאתי. יצאו מן העיר
הושע יא נפקו מרזא דמהימנותא כתיב הכא יצאו מן העיר · וכתיב התם °ולא אבא בעיר ·
תהלים מח (ס"א מרזא דמהימנותא דאקרי עיר. °עיר יי' צבאות · עיר אלהינו) · ויפן אחריו
ויראם · ויפן אחריו דאסתכל לאחורא אי יהדרון בתיובתא ואם לאו · ויראם מאי ויראם
אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו ואוקמוה · ויראם הא אוקמוה
(נ"א דאתעברו) דאתעבידו *בלילא דכפורי מיד ויקללם בשם יי' ורזא איהו בהאי קרא ויפן אחריו אסתכל
במדבר יב בהו אי יתענש עלייהו ואתפני מהאי. כד"א °ויפן אהרן דאתפני מצרעתיה אוף
הכא אתפני מעונשא דלהון · ויראם דהוו קיימין לבתר למעבד כמה בישין בישראל · ויפן
בראשית יט אחריו כד"א °ותבט אשתו מאחריו · מאי מאחריו · מאחורי שכינתא · אוף הכא ויפן
אחריו אסתכל מאחורי שכינתא וחמא לכלהו דהא בההוא לילא דשלטא על כפרה
דחוביהון דישראל אתעברו אמהון מנייהו מיד ויקללם בשם יי' : ותבקענה שתים דובים
מן היער · שתים דובים · שנים דובים מבעי ליה · מאי שתים דובים · נוקבין הוו
ובנייהו · ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים · הא אוקמוה לקבל קרבנין דבלק :

ויהי זהב התנופה · אמאי אקרי זהב התנופה ולא אקרי הכי כסף התנופה · אלא
תרין אינון דאקרון הכי זהב התנופה ונחשת התנופה · ולא אקרי הכי כסף התנופה
אלא אלין אקרון הכי בגין דאיהו אסתלקותא לעילא דהא אית הכי לתתא · ולאו איהו
זהב דארמותא ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא · ואיהו רזא
דחשבנא דא. דכל אלין דרגין ורתיכין כלהו קיימי בארמותא (דא) ואיהו דהב ארמותא
ודא איהו דהכא · דכל מה דמתפשטא לתתא אסתים זיוו וטיבו ונהירו דיליה · וכד איהו
א זוהם הזהב והוא מותרות הדין שנתפשט למטה חוץ מהאצילות כנודע : בארמותא כדין איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה · וכל ההוא דלתתא א סוספיתא
דדהבא ואיהו התוכא דיליה ·

וכסף פקודי העדה · בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב ואף
על גב דלאו איהו בהאי ארמותא · כלא הוא לטב אבל דהבא כל מה דאתפשט
לתתא כלא הוא לביש · דא אתפשט לטב · ודא אתפשט לביש · ובגין כך דא אצטריך
לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא. ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל סטרין בגין
תהלים פד דכלהו קאים לטב. פתח ואמר °כי שמש ומגן וגו' · כי שמש דא קב"ה ומגן דא קב"ה ·
שמש דא הוא רזא דשמא קדישא ידו"ד דהכא קיימין כל דרגין לנייהא · ומגן דא איהו
בראשית טו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהים ורזא דא דכתיב °אנכי מגן לך ושמש *ומגן דא איהו
ג כ רזא דשמא שלים · חן וכבוד יתן יי' למהוי כלא רזא חדא · לא ימנע טוב להולכי' בתמים
איוב לח רזא דא (ההוא) דכתיב °וימנע מרשעים אורם · ודא איהו נהורא קדמאה דכתיב ביה
וירא אלהים את האור כי טוב דגניז וסתים ליה קב"ה כמה דאוקמוה · ומן חייביא גניז
ליה ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · אבל לצדיקיא מה כתיב לא ימנע טוב להולכים
בראשית א בתמים · דא אור קדמאה דכתיב ביה °וירא אלהים את האור כי טוב · ועל דא לא
ס"א בההוא דהבא אצטריך דא לאסתלקא ולארמא ליה · אלא לאתפשטא ולאתגלאה ולא לאסתלקא *כההוא
אחרא דאיהו שמאלא ועל דא אקרי ההוא תנופה ולאו האי ובגין כך וכסף פקודי
העדה מאת ככר וגו' · תא חזי סטרא דימינא איהו תדיר קיימא לקיימא בכל עלמא ולאנהרא
ולברכא

לברכא ליה ובג"כ כהנא דאיהו מסטרא דימינא אזדמן תדיר לברכא עמא · דהא
מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא וכהנא נטיל ברישא · ועל דא אתמנא איהו
לברכא לעילא ולתתא · ת"ח בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא עמא כדין שכינתא
אתיא ושריא עלוי ואמלי ידוי · ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא בגין
לסלקא ימינא ולאתגברא על שמאלא וכדין כלהו דרגין דקא פריש בהו ידוי כלהו
אתברכאן ממקורא דכלא · מקורא דבירא מאן איהו דא צדיק · *מקורא דכלא דא רסא א
איהו עלמא דאתי דאיהו מקורא עלאה דכל אנפין נהירין מתמן דהא איהו מבועא
ומקורא דכלא וכל בוצינין ונהורין מתמן אתדליקו · כגוונא דא מקורא ומבועא
דבירא כל אינון בוצינין דלתתא כלהו אתנהרין ואתמליין נהורין מניה · ודא קיימא
לקבל דא · ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידוי ושארי לברכא עמא כדין שראן ברכאן
עילאין ממקורא עלאה לאדלקא בוצינין ונהרין כל אנפין וכנסת ישראל אתעטרת
בעטרין עלאין וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכן מעילא לתתא · תא חזי משה פקיד
ובצלאל עביד למהוי כלא ברזא דגופא *וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא רכד א
לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא וכלא ברזא דימינא קא אתעביד · ועל דא
בכל אתר דסטרא דימינא אשתכח עינא בישא לא שלטא ביה · ובגין כך וכסף פקודי
העדה בגין דהוה כסף מסטרא דימינא קא אתיא ועל דא אתמנא כלא במניינא ·
רבי יצחק שאיל לר"ש א"ל הא אוקמוה דברכתא לא שריא במלה דקאים במדידו ובמלה
דקאים בחושבנא · הכא במשכנא אמאי הוה כלא בחושבנא · אמר ליה הא אתמר
אבל בכל אתר דסטרא דקדושה שריא עליה אי הוה חושבנא אתיא מסטרא דקדושה
ברכתא שריא עליה תדיר ולא אתעדי מניה · מנלן · ממעשר בגין דאתיא חושבנא
לקדשא · ברכתא אשתכחת ביה כל שכן משכנא דאיהו קדש ואתיא מסטרא דקדש ·
אבל כל שאר מלי דעלמא דלא אתיין מסטרא דקדושה ברכתא לא שריא עלייהו כד
אינון בחושבנא · בגין דסטרא אחרא דאיהו רע עין יכיל לשלטאה עליה · וכיון דיכיל
לשלטאה עליה ברכתא לא אשתכחת ביה בגין דלא ימטו ברכאן לההוא רע עין
(ולא הוי מסטרא דקדושה) · ומדידו דקדושה וחושבנא דקדושה תדיר ברכאן אתוספאן
ביה · וע"ד וכסף פקודי העדה · פקודי העדה בקושטא ודאי ולא דאילו מעינא בישא ולא
דאילו מכל חושבנא דא דהא בכלא שראן ברכאן מלעילא · ותא חזי בזרעא דיוסף לא שלטא
ביה עינא בישא בגין דאתי מסטרא דימינא ועל דא אתעביד משכנא על ידא דבצלאל דהא
איהו ברזא דיוסף קאי דאיהו רזא דברית קדישא · וע"ד משה פקיד ובצלאל עביד למהוי
כלא ברזא דגופא · וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא לאסגאה רחימו וקשורא
דיחודא במשכנא וכלא ברזא דימינא קא אתעביד ובגין כך וכסף פקודי העדה · וההוא
חושבנא איהו חושבן דרגין רברבין ממנן דאתאחדן מסטרא דימינא ועל דא כתיב מאת ככר
וגומר · רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי
אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה · א"ר אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא · [א] אוריכו להו א סמיט לגם
עד דמטו לגבייהו · כיון דמטו גבייהו א"ר אלעזר כתיב [ב] עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם · תהלים לד
האי קרא קשיא מאי עיני יי' אל צדיקים אי בגין דאשגחותא דקב"ה עלייהו לאוטבא לון
בהאי עלמא הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא כעורבי ברא לא יכלין
לאדבקא

לאדבקא. אי הכי מאי עיני יי' אל צדיקים. אלא רזא הכא. ת"ח כל אינון בריין
דעלמא כלהו אשתמודען לעילא בין לסטרא דא ובין לסטרא דא. אינון דלסטרא
דקדושה אשתמודען לעילא לגביה ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. ואינון דלסטרא
מסאבא אשתמודען לגביה ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. ובאתר דשלטא הויא
אשגחותא דסטרא דקדושה לא אשגח עליה סטרא אחרא ולא יקרב לגביה לעלמין ולא
יכיל לדחייא ליה מאתריה בכלא בכל מה דאיהו עביד. ועל דא עיני יי' אל צדיקים
וגו' בגין דא סטרא אחרא לא יכיל לשלטאה עליה. והשתא סייעתא דשמיא הכא
וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא וכל סטרא אחרא וכל מלה בישא לא יכיל לשלטאה
עלייהו. א"ר אבא הא הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי אע"ג דקיימא
בחושבנא ברכתא לא אתמנע מתמן. א"ר אלעזר ודאי הכי הוא. א"ל הא ישראל
ירמיה ב ויקרא כ אינון קדש ואתיין מסטרא דקדש דכתיב קדש ישראל ליי'. וכתיב והייתם קדושים
שמואל ב כד כי קדוש אני. אמאי כד עבד דוד חושבנא לישראל הוה בהון מותנא דכתיב ויתן
יי' דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד. א"ל בגין דלא נטל מנייהו שקלים דאיהו
שמות ל פורקנא דכתיב ונתנו איש כפר נפשו ליי' בפקד אתם ולא יהי' בהם נגף בפקד אתם. בגין
דאצטריך קדם (דאיהו באמנלייא) למיסב [א] פורקנא דקדם והויא פורקנא דקדם לא
אתנטיל מנייהו. ת"ח ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא (דגרמייהו) וע"ד
אצטריך פורקנא דיתנטיל מנייהו והוא פורקנא קיימא בחושבנא ואינון לא קיימו
בחושבנא. מאי טעמא. בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין. מה הוא קדש
איהו סליק על כלא ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא דקיימא תחותיה וקאים
בחושבנא ובמניין. אוף הכי ישראל אינון קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ואינון יהבי
קדש אחרא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא ורזא דא ישראל אינון אילנא דקיימא גו
פורקנא (נ"א קדש) אחרא קיימא לבר וסליק לחושבנא ואגין דא על דא. אזלו. פתח
הושע ב ר' אלעזר ואמר והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו'. מהו
כחול הים. תרין גוונין אינון הכא חדא כחול הים בגין דימא כד סלקין גלי בזעפא
ורוגזא ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חולא דימא מיד אתברו
ותבין לאחורא ואשתככי ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא. כגוונא דא ישראל אינון
חולא דימא וכד שאר עמין דאינון גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין בעאן
לשלטאה ולשטפא עלמא חמן להו לישראל דאינון מתקשראן בקב"ה ותבין ואתברו
קמייהו ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא אחרא בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא
ולא קיימא בחשבנא ולא במדידו דכתיב אשר לא ימד ולא יספר אוף הכי ישראל
לית להו חושבנא. ולא קיימין בחושבנא. ת"ח אית מדידו טמיר וגניז ואית
חושבן דקיימא בגניזו טמיר וגניז. והאי קיימא במדידו והאי קיימא בחושבן. ודא
איהו רזא וקיומא דכלא דלעילא ותתא בגין דהוא מדידו לא אתיידע לעלמין
על מה קיימא רזא דהוא מדידו. ועל מה קיימא רזא דהוא חושבנא ודא
איהו רזא דמהימנותא דכלא. וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא אלא בסטרא
דמלה אחרא ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא. ובגין כך ישראל כד עאלין
בחושבנא

בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר · ועל דא ביומוי דדוד כד עבד חושבנא
בישראל ולא נטיל מנהון פורקנא הוה רוגזא ואתאבידו מישראל כמה אלין וכמה
מאריין · ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא · וכסף פקודי העדה וגו' · לכל העבר על
הפקדים · וכלא אתקדם לעבידת משכנא והא אוקמוה ככרין חושבנא חדא · שקלים
חושבנא חדא · בגין דאית עלאין דסלקן לחושבנא עלאה ואית אחרנין דסלקן לחושבנא
אחרא · דא עלאה ודא תתאה · ובגין כך כתיב ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני
הקדש וגו' · אלין אדנים הא אוקמוה · תו פתח ואמר שיר המעלות לשלמה אם יי' תהלים קכז
לא יבנה בית וגו' · האי קרא שלמה מלכא א"ל בשעתא דהוה בני בי מקדשא ושארי
למבני והוה חמי דעובדא אתתקנת בידייהו והוה מתבני מגרמיה · כדין שארי ואמר
אם יי' לא יבנה בית וגו' היינו רזא דכתיב בראשית ברא אלהים דהא קודשא בריך הוא
ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך דאיהו בית · שוא עמלו בוניו בו · אלין
רזא דאינון נהרין (נ"א נחלין) דנפקין ועאלין כלהו בגו האי בית לאתקנא ליה בכל
מה דאצטריך · ואע"ג דכלהו קא אתיין לאתקנא למעבד תקוניה ודאי אם יי' דאיהו
רזא דעלמא עלאה דאתקין (ס"א לא אתקין) ועביד ביתא כדקא יאות אינון
בונין למגנא אינון אלא מה דאיהו עביד ואתקין · אם יי' לא ישמר עיר כמה דכתיב
תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה ואוקמוה · ובאשגחותא דא דברים יא
איהי נטירא בכל סטרין · ואע"ג דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה שיר ג
מגברי ישראל · וכלהו נטרי לה · מ"ט נטרי לה בגין דכתיב מפחד בלילות · דא פחדא
דגיהנם[א] דקאים לקבלה בגין לדחייא לה ובגין דא כלהו סחרין לה · *ואע"ג דכלהו א שעימד כנגד נדפס רסח ב:
קיימי בנהירו דמחשבה דלא אתידע · וכדין האי נהירו דמחשבה דלא אתידע[ב] בשט
בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו *תשע היכלין והיכלין לאו אינון נהורין ולאו רסט א
אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו · רעותא דכל תשע נהורין ב הנה כל א
דקיימי כלהו במחשבה דאיהי חד מנייהו בחושבנא דכלהו למרדף אבתרייהו בשעתא המאמר מבוא
דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו אלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה בפרדס בשער
עלאה · תפסין בה ולא תפסין · באלין קיימין כל רזי מהימנותא וכל אינון נהורין מרזא הכ' זלחות וע'
דמחשבה עלאה דלתתא כלהו אקרון אין סוף · עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולא בפ' נה דף ס
אתידיעו · לאו הכא מחשבה ולאו רעותא · כד נהיר מחשבה ולא אתידע ממאן נהיר ע"ז וסוף סד:א זו:
כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר *למאן דנהיר ועאיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו ס"א ז"ן
כחדא והא אוקמוה · וברזא דקרבנא כד סליק כלא אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא
כדין קיימין כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף · ההוא נהירו דנהיר מיניה
מחשבה עלאה אקרי אין סוף* · כיון דאנהיר ואתפשטו מניה אילין הויא מחשבה ע"ב
אסתים ואגניז ולא ידיע ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטרין ואתפשט מניה חד
פשיטו דאיהו רזא דעלמא עלאה ודא *קיימא בשאלתא ואיהו מאמר עלאה ואוקמוה לז א
דאקרי מי דכתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה · שאלתא ההוא ישעיה מ
דברא אלה · לבתר אתפשט ואתעביד ים *סופא דכל דרגין דאיהו ע א
לתתא ומתמן שארי למבני לתתא · וכלא עביד בההוא גוונא ממש

דלעילא דא לקבל דא · ודא כגוונא דדא · בגין כך נטירו דכלא מעילא ותתא · והאי
פשיטו דמשכנא איהו דאיהו עלמא עלאה · ודא איהו אם יי' לא ישמר עיר שוא
משלי כז שקד שומר דאיהו שומר ישראל' (נ"א שקד שומר הכוא דכתיב ביה ⁹שומר אדוניו יכובד)
דלאו ביה קיימא נטירו אלא בעלמא עלאה · ת"ח תכלא דמשכנא כלא קיימא ברזא
דברים ד עלאה ואוקמוה · תכלת וארגמן חד לאתקשרא בחד · והא אתמר ברזא דכתיב ⁹כי יי'
אלהיך אש אוכלה הוא · והא אתמר דאית אשא אכלא אשא ואכיל ליה ושצי ליה .
בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר :

מאן דבעי למנדע חכמתא ביחודא קדישא וכו' · מכאן עד דקיימא עליה בפרשה בראשית
דף כ"ה ע"ב · ואלו החלופים מצאנו בין הכתוב כאן לבין הכתוב שם. שורה א' במקום גשה
מצאנו אחרא · בשורה ב' דאתאחיד ביה. בשורה י"ב לאדלקא ולאתאחדא ביה . בשורה י"ג שיצי
ליה ואכיל ליה · בשורה כ"ד ועל נהורא חיורא שריא לעילא נהורא סתימא דאקיף ליה רזא עלאה
סכה וכלא תשכח · בשורה ל"ד כלא אתחבר בשורה ל"ה ביה לתתא · בשורה ל"ו דסליק · בשורה פ'
ואיהו · בשורה ו' דאיהו דליק · שם וכלא אתקשר . שורה י' על תרבין · שורה פ"ו וכלהו קיימי
ת"ח שורה י"ו מלה אחרא לתתא · שורה י"ז ולית לך : (וכבר ניתקן הכל בנוסחא אמיתית)

ו למדנו משם . כח כל מספר ומשקל של זהב וכסף ונחשת מהם נעשה ווים לעמודים
ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים וצפה ראשיהם וגו' ·
תא חזי ^א אומנא דאיהו תקין אנשי לון משה ולא ידע מה דאתעביד
מנייהו עד דנפק קלא ואמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים
שיר א לעמודים . רבי חזקיה פתח ואמר ⁹עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו · האי קרא
אתמר אבל עד שהמלך במסבו דא קב"ה כד יהב אורייתא לישראל ואתא לסיני
ב מרכבות : וכמה ^ב רתיכין הוו עמיה כלהו רתיכין קדישין וכל קדושין עלאין דקדושה דאורייתא
כלהו הוו תמן ואורייתא אתיהיבת בלהטי אשא וכלא בסטרא דאשא וכתיבא באשא
חוורא על גבי אשא אוכמא ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא · ואת קדמאה
דאורייתא אתפליג לשבע מאה ושבעים וחמשה לכל סטר וכלהו אתחזון באוירא
דרקיעא באת ו"ו · ו' לסטרא דא · ו' לסטרא דא · וכן לכל סטרין · ואלין ווין הוו
קיימין על עמודין ואינון עמודין הוו קיימין על ניסא וכלהו ווין עלייהו בגין דרזא
נחמיה כ דאורייתא על ו"ו קיימא · ואינון ווין דאינון רזא *מהימנותא דאורייתא כלהו על
אינון עמודים קיימין דאינון רזא דנפקין בהו נביאים רזא דלהון בכל סטר · ועל
אינון קיימין קיימן אינון ווין · ו' עלאה איהו רזא דקול דאשתמע ואיהו רזא דקיימא
ביה אורייתא בגין דאורייתא נפקא מהכוא קלא פנימאה דאקרי קול גדול · ודא קול
דברים ה גדול איהו רזא דאורייתא · ועל דא כתיב ⁹קול גדול ולא יסף · ת"ח האי קול
גדול איהו עקרא דכלא ורזא דשמא קדישא עלאה · ועל דא אוקמוה דאסיר ליה לב"נ
ב קוד' שמתפלל תפלתו : לאקדמא שלמא לחבריה ^ג עד לא יצלי צלותיה ורזא דא אוקמוה דכתיב ⁹מברך
משלי כז *רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו · ולאו איהו אסור עד דמברך ליה
קפב א ברזא דקול גדול דאיהו עקרא דשמא קדישא · וע"ד רזא דאורייתא נפקא מהכוא קול
גדול ודא איהו מלך · במסבו · דא מעמד הר סיני ואוקמוה · נרדי נתן

ליתן

ריהו דא כנסת ישראל בזין דאמרו ישראל כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע · שהמלך דא איהו מלך עלאה ואוקמוה · ת"ח כד קב"ה אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא אמר ליה קב"ה לנח בעי לך *לאסתמרא ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך בגין דלא הוה מאן דיגין עלוי · כיון דאתקריב קרבנא דקריב נח כדין אתבסם עלמא ולא אתבסם כולי האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני · כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא ומחבלא לא אשתכח בעלמא · ובעא קב"ה בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא · (וכד) כד דישראל סרחו בההוא זמנא ליומין זעירין ועבדו ית עגלא וכדין מה כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב · ועדים הוה רזין דשמא *קדישא דאעטר לון קב"ה ואתנטיל מנייהו · כדין שלטא מחבלא על עלמא ואהדר כמלקדמין כההוא זמנא דשלטא בעלמא ועביד דינא · אמר רבי יוסי ביומוי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא דהא מיא הוו דאתגברו · תא חזי לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא דלא אשתכח *ההוא מחבלא בינייהו דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא · אוף הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי · ועל דא אמר ליה קודשא בריך הוא לנח לטמרא גרמיה ולא יתחזי בעלמא · והא אוקמוה · תא חזי :

שמות כד · ס"א לאסתמרא · שם לג · בראשית כב ג · קנז א.

אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקת ארעא מזוהמא וכו' · עד כך ישראל עם קב"ה · בפרשת נח דף ס"ג ב' וס"ד ב' · ואלו החלופים שמצאנו בין הכתוב כאן ובין הכתוב שם · דף ס"ג ב' שורה כ"ה · לתתא ואיהו אמשיך ליה לעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל והא אתמר · שורה כ"ט עלמא נ"ל על מיא · שורה ל"ג אמר לן · שורה ז' נ"ל בראש השנה · שורה ח' ורזא חדא · שורה י"ג בדיוקנא דשייפי · שורה י"ד נמי איהו · שורה כ"ז דלתתא · שורה ח' דעלמא ובעוד דאיהו בלהודוי עם מלכא שאיל ליה כל צרכוי ויהיב ליה : (וכבר ניתקן בנוסחא אמתית)

תא חזי אמר רבי אלעזר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים · אמאי ווים · אלא כמין ו"ו הוו ורישיהון חפא בדהבא אינון דכסף ורישיהון מחפן בדהבא בגין דכל ו"ו בסטרא דרחמי קא אתיא וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא בחושבנא · ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרון ווים · וכל שאר תליין בהו · ולית ו"ו אלא דהבא וכספא כחדא ובגין כך כל אינון אקרון ווי דאינון עמודים · מאן עמודים · כד"א והעמודים שנים וגו' · בגין דהא אלין לבר מגופא לתתא הוו קיימין · אמר רבי יצחק לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול בגין דכתיב ואת האלף דהא כתיב הכא האלף · וכתיב התם האלף לך שלמה · מה להלן האלף חול אוף הכא האלף חול · אמר ליה לאו הכי דאי הוא הוה חול לא יתעביד מנייהו ווים · ותו דהא תמן כתיב האלף ולא יתיר והכא כתיב האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים · האלף דהתם איהו חול דכתיב האלף לך שלמה · ודא איהו חול בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל · חול איהו מסטרא אחרא מסאבא · ועל דא הבדלה בין קדש לחול בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול · ורזא דקרא הכי הוא ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור · ועכ"ד אע"ג דפרישו את לקדש מן החול הולקא חדא אית ליה בקדושה

שיר ח · ויקרא י

מסטרא דשמאלא · הה״ד כאלף לך שלמה דאינון אלף יומי החול ואינון יומי דגלותא ·
כמה דאית אלף יומין דקדושה הכי נמי אלף יומין לסטרא אחרא · וע״ד אתערו הברייתא
אינון יומין דגלותא אלף שנין הוו · וע״ד אית אלף ואית אלף ואינון אלף שנין דגלותא
אע״ג דישראל יהון בגלותא ויתמשכון יתיר בהני אלף שנין יתמשכון דאינון אלף יומין
דקאמרן · ובגין דא אוקמוה כל שלמה דאית בשיר השירים קדש בר מהאי דאיהו
חול · כאלף דהכא קדש איהו וכל עובדוי קדש · ועל דא עשה ווים לעמודים · ת״ח הא
נדפס נח סד ב אמרן כל ו׳ ברזא דרחמי איהו וכל אתר דאתי ו׳ בשמא קדישא רחמי איהו · *כגון
בראשית יט ויי׳ המטיר על סדום · ויי׳ אמר אל אברם · רחמי ודינא כחדא · דמאי שנא
שם יב
א וישב קלב ה בטופנא דכתיב אלהים בכל אתר · אמאי לא כתיב ויי׳ · אלא הכין בכל א אתר
דכתיב ויי׳ הוא ובית דינו · אלהים סתם דינא בלחודוי · אלא בסדום אתעביד דינא
ולא לשיצאה עלמא · ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא · אבל בטופנא כל עלמא
שיצי וכל אינון דאשתכחו בעלמא · ואי תימא דהא נח ודעמיה אשתזיבו · הא סתים
מעינא הוה דלא אתחזי · ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שיצי ליה · ועל דא ויי׳
באתגלייא ולא שיצי כלא · אלהים סתים ובעי לאסתמרא דהא כלא שיצי · ועל דא
תהלים כט אלהים בלחודוי הוה: ורזא דא ויי׳ למבול ישב · מהו ישב אלמלא קרא כתיב לא יכלינן
ויקרא יג למימר ישב ישב בלחודוי · דלא אתא עם דינא · כתיב הכא ישב וכתיב התם בדד
ישב בלחודוי · ורזא אוליפנא קב״ה סתים וגליא · גליא הוא בי דינא לתתא · סתים
הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן · בגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן
שריין עליה · וכל דאינון באתגלייא ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי בגין דאיהו
ע״כ
שיר א
אתר באתגלייא · וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא* עד שהמלך במסיבו ·
בהכוא חברותא ותפנוקא דעדן עלאה (הא אוקמוה דהא) בההוא שביל דסתים
ויקרא סא ב ובניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנהלין ידיעאן: *נרדי נתן ריחו · דא יסוד
בתראה דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה לשלטאה
ולמעבד ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה · ת״ח בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא
לעילא כדין חביבותא אתקרבת וסלקא האי נרדא לאתאחדא לעילא · וכלהו רתיכין
קדישין כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא · אינון רתיכין כלהו אקרון עלמות
תהלים מו
שיר ו
אסב כס שיר כד״א על עלמות שיר וכא אוקמוה מאי עלמות שיר · אלא כד״א ועלמות אין
מספר · מאי ועלמות אין מספר כמה דאת אמר היש מספר לגדודיו · ובגין דלית לכו
חושבנא כתיב ועלמות אין מספר · ווים לעמודים כלהו דכורין כל אינון דסלקין
ברבו משח לעילא כלהו קיימין ברזא דדכורין ולא אקרי דכר אלא ו׳ רזא דשמיא
דאינון דכורין · וכל אינון דלתתא אקרון נוקבי ובגין כך כל אינון דאתיין מסטרא
דשמאלא מסטרא דנוקבא אתמנן על השיר ואמרי שירתא תדיר · ועל דא כתיב על
עלמות שיר וכלהו נפקו ברזא דה׳ · ה׳ אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו׳ ו׳ דא רזא
ב עיין בפרדס
השוני׳ מסרמ״ק
שער יד פ׳ ב דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא · ובגין כך ב כל אינון ווין עבד בצלאל למיהב נון
לאשראה על נוקבי · ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שנים ושבע מאות דאיהו רזא
בלים וחמשה ככא נמי ושבעים כלא רזא חדא · ועל דא מרזא דנא וחושבן דא עשה
ווים · וכלהו ברזא דו׳ ובדיוקנא דו׳ אתעבידו וכלא ברזא עלאה ובחשבני נטלי ·

ונחמם

ונחשת התנופה שבעים ככר. אמר רבי יהודה כל דא נחשא לתתא בדיוקנא
עלאה דרזא דמהימנותא · כגוונא דא עבד נבוכד נצר הרשע ההוא
צלמא דאתקין · אמר רבי יוסי איהו לא עביד הכי אבל בחלמא חמא הכי דהא
בחלמיה חמא רישא די דהבא ולבתר כספא ולבתר נחשא · ואי תימא פרזלא וחספא
אמאי לאו הכי · בגין דלאו אינון כדאי לאעלא לקדשא ואלין תלתא אחרנין עאלו.
ורזא דיליה דמשכנא בתלת תלת באלין מתכן ובשארא ארבע כגון תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש · וכגון ארבעה טורי אבן · אמר רבי יהודה מנהון בתלת · מנהון
בארבע · מנהון בתרין · מנהון בחד · אבל כל סדרא וסדרא לאו איהו אלא בתלת ·
*תלת סדרין אינון דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא וכל סדרא וסדרא נדפס וינא קנש א
דאיהו לכל סטר תלת סדרין אינון ואוקימנא · **סדרא** קדמאה דלסטר מזרח
תלת סדרין אינון ואינון תשעה סדרין בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה תלת
סדרין ואשתכחו דאינון תשעה וכמה אלף ורבוון תחותייהו · והני סדרין תשעה כלהו
מתנהגי בהאתוון רשימין · וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן והא אוקמוה · וכן לכל
סדרא וסדרא וכלהו נטלי בהאתוון רשימן · ואלין עלאי מאלין וקיימא אלין על אלין ·
*וכד אינון אתוון פרחין גו אוירא דרוחא ההוא דממנא על כלא כדין כלהו נטלי נ"א ומתחברן כלהו ואמרי שירתא
*וכלא אוקמוה · וחד את בטש מתתא וההוא את סלקא ונחתא ותרין אתוון פרחי עלייהו
וכאי את מתתא סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו ואתעבידו תלת אתוון כלהו לפום נ"א ושירתא התכנס
אתוון יד"ו דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא · מאלין אתפרשו תלת סדרין ואינון אתוון
תרין גבהוא את דסלקא מתחברא עמהון ואינון תלת · ת"ח אינון תרין אתוון עלאין
דסלקין באוירא אינון כלילן דא בדא רחמי ודינא · ובגין כך אינון תרין ואינון מעלמא
דלעילא ברזא דדכורא · והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא ואתכלילת
בתרווייהו · כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרי בימינא ושמאלא ואתחברת
בהו · הכי נמי האי את נוקבא ואתחברת בתרין אתוון אחרנין ואינון בתרין סטרין
אלין עלאין ואלין תתאין וכלא איהו חד דכר ונוקבא. דכד אתברי עלמא דאינון
אתוון מעלמא עלאה נינהו דאנון אולידו כל עובדין לתתא כגוונא דלהון ממש · בגין כך
מאן דידע לון ואזדהר בהו רחים לעילא רחים לתתא · ר"ש אמר אלין אתוון כלהו דכר
ונוקבא לאתכללא כחדא ברזין דמיין עלאין ומיין תתאין וכלא חד ודא הוא יחודא שלים ·
ועל דא מאן דידע לון ואזדהר בהו זכאה איהו בהאי עלמא חכאה איהו בעלמא דאתי ·
בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא חזי · תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא ביחודא
חדא בשלימו דכלא · וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי כגוונא דלעילא דההוא סדרא
תלת תלת ברזא חדא · **סדרא** תניינא דלסטר דרום (דאיהו רזא דכסף) תלת
סדרין אינון לההוא סטרא · וכל סדרא וסדרא תלת תלת ואינון תשעה כמה דאתמר ·
ואתוון אתפלגו הכי לכל סטרי לאתחברא כלא כחד בגין דאית אהוון ברזא דנוקבא
ואתוון ברזא דדכורא ואתחברו כלהו כחדא והוו חד ברזא דשמא קדישא שלים
לגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר · וכלא נפקא מסדרא דאבן דלעילא כסדרא

דאתתקן אתוון דשמא קדישא יד"ו כמה דאתמר · הני סדרין כלהו מתנהגי באלין אתוון ידיען ונטלי בהו . וכמה חילין ורברבן כלהו לתתא דנטלי ואתנהגי בסדרא דא ·

סדרא תליתאה דלסטר צפון בתלת סדרין אינון להוא סטרא ואינון תשעה · ובתלת סטרין תלת תלת לכל סטר אינון תשעה · ואינון סדרין מתלת סטרין כמה דאתמר · שבעה ועשרין ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין ואע"ג דאינון תרין ועשרים שלימו דאתוון שבעה ועשרין אינון · ואשתכחו כמה דאתוון כ"ז הכי סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין לתלת תלת סדרין לכל סטר · ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון ט' ואלין תלת דהאי סטרא דאינון ט' · ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה אשתכחו כלהו לשבעה ועשרין · ורזא דאלין שבעה ועשרין אינון ט' אתוון דאינון ברזא דנוקבא לאתחברא בהו נוקבא עם אינון תמניסר אחרנין ברזא דאתמר וכלא איהו כדקא חזי · ת"ח כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה הכי
סקדמס ג ב נמי אתוון אחרנין לתתא · אתוון עלאין רברבין *ואתוון תתאין זעירין · וכלא דא כגוונא דא · וכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא כלא חד בשלימו · ועל דא כלא איהו
ע"כ נדפס ברלאי"ת ברזא עלאה* · *בארבעין וחמש זיני גווני נהורין אתפליג עלמא שבעה מתפלגין
כה ב לשבעה תהומין · כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלן בגו תהומא ועייל ההוא נהורא באינון אבנין ונקיב לון ומיין נפקין בהו · ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפיא לתרין סטרין · נפקי מיא באינון נוקבין · ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא מתגלגלא נהורא בחבירתיה ואערעו כחד ופלגין מיא · ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן בחשוכי תהומי וחשוכי אינון מתערבי בהו · סלקן מיין ונחתין מתגלגלן באינון נהורין ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזיין חשוכאן · בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש נגורי תהומין ובהו נגדין מיא . כל נגורא ונגורא סליק בקליה ואזדעזען תהומין · וכד ההוא קלא
תהלים מב אשתמע כל תהומא קארי לחבריה ואמר פליג מימך ואיעול בך · הה"ד תהום אל תהום קורא לקול צנוריך . תחות אלין · תלת מאה ושתין וחמש גידין . מנהון חוורין . מנהון אוכמין · מנהון סומקין · אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד · אינון גידין אתרקימו בשבע עשרה רשתות וכל חד רשת גידין אקרי · אתרקימו דא בדא ונחתין בשפולי תהומא · תחות אלין תרין רשתין קיימין בחיזו דפרזלא ותרין רשתין אחרנין בחיזו דנחשא · תרין כרסוון קיימי עלייהו חד מימינא וחד משמאלא · כל אינון רשתין מתחברן כחדא · ומיין נחתין מאינון נגורין ועאלין באלין רשתין · אינון תרין כרסוון חד כורסייא דרקיעא אוכמא וחד כורסייא דרקיעא ססגונא · אלין תרין כרסוון כד
דמג ב אינון סלקין סלקין בההוא כרסייא *דרקיעא אוכמא . וכד נחתין נחתין בההוא כורסייא דרקיעא ססגונא · אלין תרין כרסוון חד מימינא וחד משמאלא · ההוא כורסייא דרקיעא אוכמא מימינא · וההוא כורסייא דרקיעא ססגונא משמאלא · כד סלקין בכורסייא דרקיעא אוכמא · מאיך כורסייא דרקיעא שמאלא ונחתין ביה · מתגלגלן כורסוון חד בחד · (נקיין) נחתין כל אינון רשתין בגווייהו ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה · קאים חד כורסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי ··

בין תרין כרסוון אלין מתגלגלן כל אינון תהומי וכל אינון נהורין אתנטילו בין תרין
כרסוון אלין · שבעין והמש נהורין אינון שבעה אינון עלאי דכלא · וכל אינון אחרנין
אחידן בהו וכלהו נטילן בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא ונטילין בגלגלוי דהאי
כורסיא בסטרא דא · בהו מיין (ס"א בתהומייא) סלקין ונחתין אינון דנחתי כראן
בתהומי ובקעי לון · אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבעה
ימים · ע"כ שבעה גווני נהורין ברזא עלאה* · ת"ח נחשת התנופה דקא אמרן אלין ע"כ
אינון *טורי נחשת דאקרון הרי נחשת ואינון דאקרון אדני נחשת (ואלין) קיימין תרעין דלג א
בכל אינון פתחין וסהרין להו לכל אינון דקיימן לגו · בגין דאלין אינון תרעין דקיימין
לפתחין לבר ואלין עאלין ונפקי בבי מלכא · ומן נחשת דא כל אינון מאנין דמדבחא
לשמשא בה · ואלין אינון מאנין למדבחא דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי
מדבחא אלין אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחא וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא
ואקרין כלי המזבח וכל אלין מאנין וכל אינון יתדות המשכן כלהו בשמהן אקרון מאני
דשמושא לשמשא בקדשא · ועל"ד קיימין כלהו ממנן ידיעאן ורתיכין ידיעאן ורוחין
ידיעאן כל חד וחד כדקא חזי ליה · ובהיכלין דקדשא דאינון היכלין ידיען כלהו
בחושבנא · קטורא דדהבא בדהבא כספא בכספא נחשא בנחשא · אלין דנחשת דלתתא
נטלי חילא מנחשת דלעילא וכן כלא כל אינון גוונין מתערבי אלין באלין לאחדא
לאתקשרא אלין באלין · קרסי זהב אינון קיימין לקשרא אינון ידיען חד בחד · קרסי
נחשת אינון קיימאן לקשרא משכנא · ואלין לקבל אלין וכלהו קיימין ככוכביא *אלין דלג ב
ברקיעא · כמה דנהירין כוכביא ברקיעא ואתחזון הכי נמי נהירין אינון קרסים במשכנא
והא אוקימנא ונהרין אינון קרסים ואתחזון ככוכביא דקיימי ובלטי (נ"א ולהטי) ונגלי
ואינון חמשין דדהבא וחמשין דנחשא ונהרין אלין לקבל אלין · מגו נהורא דלעילא נפק
חד גליפו דגליף ואנהיר בגו אספקלריאה דלא נהרא והוא גליפו כליל מכל גוונין דנהירין
ואקרי ארגמן · וכד בטש האי ארגמן בההוא נהורא תפוחא (ס"א תכלא) כדין נפק חד
גליפו אחרא דלא להיט ואתערבו דא בדא · ואינון הוו לבושין דקדשא דאתלבש בהו
מיכאל כהנא רבא · וכד אתלבש בהו באינון לבושי יקר כדין עאל לשמשא בקדשא
ועד לא לביש במלבושין אלין לא עאל לקדשא · כגוונא דא ויבא משה בתוך הענן שמות כד
ויעל אל ההר *ואוליפנא דהוה מתלבש בעננא · וכד הוה מתלבש בעננא כדין ויעל אל שם א
ההר ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו · כגוונא דא כהנא רבא לא עאל לקדשא
עד דאתלבש באלין לבושין בגין לאעלא לקדשא · ובגין דנפקו מרזין עלאין ואינון כגוונא
דלעילא אקרו בגדי שרד בגין דאשתארו מאינון לבושין עלאין בגין דהוו ממה דאשתאר
מנהורין דזיוין עלאין תכלת וארגמן גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא *שלים בראשית מח ב
יהוה אלהים ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקדשא · תולעת שני אינון
גוונין סומקא ותכלא וארגוונא דאיהו כליל בכל אינון גוונין ומגו דאיהו אתלבש בהו
בלבושין דגוונין אלין הוה עאל לגו ולא דחיין ליה לבר · ת"ח כלא אתעביד ברזא
דמהימנותא למהוי כלא כגוונא דלעילא · ועל"ד כתיב בגדי השרד לשרת בקדש ואקרון בגדי
(קדש) שרד בגין דלא אקרון קדש אלא כד שראן ביה אינון גוונין דכתיב *בגדי ויקרא טז
קדש

ירמיה ב קדש הם · וכתיב קדש ישראל לי"י ראשית תבואתה · קדש ישראל בגין דישראל
אתחזון כל גוונין · כהנים ולויים וישראל · ואלין אינון גוונין לאתחזאה לגו · ת"ח
נח ב רלא א *נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא
קנ א לאתחזאה תמן · וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא עד דאתלבשת בלבושא דהאי *עלמא ·
תהלים קד כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא · דכתיב בהו עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש
רלא א לוהט · כד עבדין *שליחותא בהאי עלמא לא נחתין לתתא עד דמתלבשין בלבושא דהאי
עלמא · וכלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן · והא אוקימנא דנשמתא לא סלקא
אלא בלבושא דנהיר · ות"ח אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן הוה מתלבש בלבושא
כגוונא דלעילא ואיהו לבושא דנהורא עלאה · כיון דאתתרך מגנתא דעדן ואצטריך
בראשית ג לגוונין דהאי עלמא מה כתיב ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם
א הגהות קפד ע"ב בקדמיתא הוו כתנות אור · אור דההוא נהורא עלאה דשמש ביה בגן עדן · א בגין
דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה · ועל דא אדם קדמאה כד עאל
לגו גנתא אלביש ליה קב"ה בלבושא דההוא נהורא ואעיל ליה תמן · ואי לא אתלבש
בקדמיתא בההוא נהורא לא ייעול לתמן · כיון דאתתרך מתמן אצטריך למלבושא
אחרא כדין ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור · וכלא כמה דאצטריך · והכא
ב א כגוונא דא עשו בגדי שרד לשרת בקדש לאעלא בקדשא והא *אוקמוה דעובדין טבין
דבר נש דעביד בהאי עלמא · אינון עובדין משכי מנהורא דזיווא עלאה · לבושא
לאתתקנא ביה לההוא עלמא לאתחזאה קמי קב"ה · ובההוא לבושא דלביש · אתהני
תהלים כז וחמי גו אספקלריאה דנהרא כד"א לחזות בנועם יי' ולבקר בהיכלו · ועל דא נשמתא
אתלבשת בתרין עלמין · למהוי לה שלימו בכלא בהאי עלמא דלתתא ובעלמא דלעילא
שם קמ ועל דא כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך · אך צדיקים יודו לשמך
בהאי עלמא ישבו ישרים את פניך בההוא עלמא ·

ויעש את האפוד זהב · הא אוקמוה · אמר רבי יוסי אפוד וחשן כחדא הוו ואוקמוה
דהא באתר דהוה קיומא קיימן כל אינון תריסר אבנין כלהו נטלי שמהן בני
שם קכב ישראל וכלהו תריסר תחומין עלאין · כלהו ברזא דשבטי ישראל אינון ורזא דא כתיב ששם
עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי' · ששם עלו שבטים אלין אינון תריסר
שבטין עלאין לעילא דאינון שבטי יה דהא שמא דא עדות לישראל · אמר רבי חייא תרי
זמני כתיב שבטים · אלא ששם עלו שבטים אלין שבטין דלתתא . שבטי יה אלין שבטין
רכא ב דלעילא · עדות לישראל דא רזא · *דשמא קדישא עלאה דא דאקרי עדות כמה דאת אמר
שם קלב ועדותי זו אלמדם · ואינון תריסר שבטין קדישין עלאין אינון תריסר אבנין קדישין ·
ועל דא אינון קיימין לתתא כגוונא דלעילא וכל אינון שמהן דתריסר שבטין כלהו גליפאן
באינון אבנין וכהנא רבא נטיל לון · תא חזי יעקב כד הוה אזיל לחרן מה כתיב
בראשית כח ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו · אלין תריסר אבנין קדישין וכלהו אתעבידו
חד אבנא דכתיב והאבן הזאת אשר שמתי מצבה · וקרי לכו אבן · מאי טעמא · בגין דכלהו
תריסר אבנין אתכלילו באבנא חד קדישא עלאה דאיהי לעילא מנהון דכתיב והאבן הזאת
אשר

אפר שמתי מלבה יהיה בית אלהים · ועל"ד ככא כהנא רבא שוי לון על לביה לדכרא
לכון תדיר דכתיב ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני יי' תמיד · ובג"כ שמות כח
כלא איהו ברזא דתריסר *תריסר עלאין טמירין לעילא דאתגניזו ברזא עלאה קדישא תהלים קלט א
ואינון רזא דאורייתא ונפקי מקול חד דקיק והא אוקמוה · תריסר אחרנין טמירין לתתא
כגוונא דלהון ונפקי גו קלא אחרא דאיכי אבן דכתיב משם רועה אבן ישראל · ועל"ד בראשית מט
אוקמוה ברזא דקרא דכתיב ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן · דא שכינתא שם כט
דאקרי אבן בחן אבן ישראל דמגנדרין לה ואעלין לה בגלותא וכתיב והשיבו את האבן שעי' כח'
על פי הבאר למקומה· ועל שמה אקרון כלהו אבנין · וכמה אבנין לאבנין אית אבנין
ואית אבנין · אית אבנין יסודי ביתא דכתיב ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים מלכים א ה
יקרות ליסד הבית אבני גזית · ואית אבנין עלאין יקירין ואינון (אלין) תריסר · ואינון
ארבע סדרין תלתא תלתא לכל סדרא לארבע רוחי עלמא · כגוונא דא אינון ארבע
דגלים דהוו אזלי במדברא · ואינון תריסר שבטין תלתא תלתא לכל סטרא לארבע רוחי
עלמא · וכלא רזא חדא והא אוקמוה · ות"ח בשעתא דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר
אבנין ולביש לון בחושנא ואפודא כדין שריא עליה שכינתא · ואינון תריסר אבנין גליפין
בשמהן דכלהו שבטין . וכל שבטא ושבטא אתגליף על אבנא חד · משקען הוו אתוון
על אבנין · וכד נהירין אבנין אתוון הוו בלטין לבר ונהרין על מה דאצטריכו *ובשבטין ס"א ובאתוון דבשבטין
כלהו לא הוו תרין *אתוון ח' ט' בגין דלא אשתכח חובה בכלהו · אמר ר' חזקיה קיגב א
אי הכי ח' דשמא גרים יהוא · אבל ט' דאיכי את טב · ותנינן מאן א דחמי את ט' א בראשים 3 ע"ב :
בחלמיה טב ליה בגין דביה פתחא אורייתא כי טוב · וירא אלהים את האור בראשית א
כי טוב · והואיל והיא את טב אמאי לא אכתוב בהינון שבטין · אמר ליה בגין דסמיכין
תרין אתוון אהדדי · ותו דהא את ט' גניז וטמיר . ואיהו נהיר נהירו דכלהו דהא
את דא נהירו דכלהו הוו· ולאו נהירו אשתכח בר מאת דא דכתיב וירא אלהים את
האור כי טוב · והוא נהירו דהוא נהורא דגניז וטמיר · ועל"ד כתיב לא ימנע טוב תהלים פד
להולכים בתמים · ודא איהו נהורא דכלהו שבטין ובג"כ לא אתגלף בהו · ותו דכלהו
תריסר נפקי מגו אכסדרא דא טמירא דאיכי ברזא דאת ט' ובג"כ איהו טמיר וגניז ולא
אתחזי בהו · ת"ח כל הני אבנין קיימי בארח את וניסא · וכלהו כד הוו נהרין כדין
כהנא רבא הוו נהירין אנפוי ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר · וכד הוו נהרין
אנפוי דכהנא כדין הוו אשתמודען בליטוי דאתוון דאיהו לטב · ובדא אשתמודע
כהנא אי זכאה הוא אי לאו · ועל דא כלא איהו באת וניסא והא אוקמוה · רבי אבא
הוה שכיח קמיה דרבי שמעון · אמר ליה הא דכתיב ונתת אל חשן המשפט את שמות כח
האורים ואת התמים ותנינן אורים דנהרין במלה דאצטריכו · תמים דאשלימו במלייהו ·
תו אנן צריכין למנדע *· אמר ליה ודאי והכי איהו חשן ואפוד לקבל אורים ותומים נ"א הא נדע
ודא רזא דתפלין וקשרא דתפלין לקבל תרין אלין · פתח ואמר וראית את אחרי שם לג
ופני לא יראו · וראית את אחרי הא תנינן דאחזי ליה קב"ה למשה קשר של
תפלין · ופני אלין תפלין ממש · ופני אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא ·
אסרי

אהרי איהו רזא דקשרא דתפלין · והא ידיעא לגבי חברייא · בגין דדא אספקלריאה
דנהרא ודא איהי אספקלריא דלא נהרא · לקבל דא אורים דנהרין במלייהו · תמים
דאשלימו במלייהו · דא פנים · ודא אחור · ורזא דא קול ודבור · קול אנהיר לדבור
במדבר ז פט למללא · דבור אשלים מלה · ותדיר דא בדא סלקן ולא *אתפרשן דא מן דא לעלמין
ובג"כ חשן ואפוד · דא פנים ודא אחור · וכלא רזא חדא בלא פרישו כלל · אמר ליה אי
משלי טז כח הכי דלא מתפרשן לעלמין ומאן דאפריש לון הא תנינן דכתיב ומפריד אלוף מהו דכתיב
שמואל א כג ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה אפוד ירד בידו ואלו חשן לא קאמר ·
אמר ליה ודאי הכי הוא · כל מה דהוא חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך ·
כגוונא דא נשאי אפוד בד · מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר בגין דיתכסי מה
דאיהו בגניזו וטמירו · וע"ד אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר · ובג"כ שמא עלאה
איהו רזא בטמירו ובגניזו · ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא דא אדכר ודא אגניז.
דא באתגליא · ודא בסתירו · וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין שמא דגניז איהו
ידו"ד שמא דאיהו באתגליא איהו אדנ"י · וע"ד אכתוב באתוון טמירין ואקרי באתוון
שם א אלין ואתכסי דא בדא למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין דכל *ארחי דאורייתא הכי
הוא אתגליא וסתימא · וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא כלהו איהו
יונה א טמיר וגליא : פתח ואמר ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו
וגומר . האי קרא אית לאסתכלא ביה כלהו ברזא דחכמתא שאילו דכתיב הגידה נא לנו
באשר למי · באשר רזא דחכמתא שאילו · הכא שאילו רזא דאיהו באתגליא למנדע
אי מזרעא דיוסף קאתי דימא כיון דחמא ארונא דיליה מיד אתבקע והוה יבשתא
תהלים קיד בראשית לט דכתיב ביה ראה וינוס · הים ראה ההוא דכתיב ביה וינס ויצא החוצה · מיד הירדן
יסוב לאחור · ועל דא שאילו ליה באשר דכתיב ביה ביוסף באשר את אשתו · אם
מההוא זרעא קא אתית לאו דישתוק ימא מינך · למי . ואי מזרעא דיעקב קא אתית
שם לג דכתיב ביה למי אתה ואנה תלך ואינון הוו מלאכין קדישין דשדר בשליחותיה ואשתזיב
מההוא עשו נאי למנך וישדר מלאכיה ונשתזיב מההוא עשו · ואי לאו מה מלאכתך
במה אשתדלותך בכל יומא · ומאין תבא מאן אינון אבהתך · מה ארצך אי היא ארעא
דאתחזיא לאתעכבא · ואי מזה עם אתה אי הוא עמלק או חד משבעה עממין דאתחזו
לאתענשא · כלא שאילו ליה כדקא יאות · מה אתיב לון ויאמר אליהם עברי אנכי מההוא
ורעא דאברהם העברי דאקדים שמא דמאריה בכל יומא בעלמא · ואת יי' אלהי השמים
אני ירא וגו' · אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא ובאתכסיא למנדע ביה · ואיהו
אתיב לון כלא באתגלייא · מה כתיב וייראו האנשים יראה גדולה · כיון דשמעו שמא
דקב"ה מיד דחילו בגין דכלהו הוו ידעין ניסין וגבורתא דעבד קב"ה בימא וכיון דאמר
לון שמא דקב"ה מיד דחילו קמיה דחילו סגיא · תו אמר לון דאיהו ערק מקמי קב"ה
ועל דא אמרו ליה מה זאת עשית דאנת ערקת מקמיה ולא עבדת פקודוי · ובגין כך
מה זאת עשית דאנת עברת על פקודי דמארך · ותא חזי כל אלין אתגיירו לבתר כד
חמו נסין וגבורן דעבד ליה קב"ה ליונה בימא : וכלהו חמו ליה כד נפל בימא
וכהוא

והוא נונא דסליק ובלע ליה קמייהו · וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא
ופלט ליה ליבשתא אתו לגביה ואתגיירו כלהו · הה"ד [ט]משמרים הבלי שוא חסדם יונה ב
יעזבו · ות"ח כלהו אלין הוו גרי צדק ואתחכמו באורייתא והוו חכימין עלאין בגין
דהא קב"ה אתרעי בהו ובכל אינון דמקרבי לגביה ומקדשין שמיה באתגליא דכד
אתקדש שמיה באתגליא שמיה דאתכסיא אסתליק על כרסי יקריה דכתיב [ט]ונקדשתי ויקרא כב
בתוך בני ישראל · (ה"א מה כתיב) **וירכסו** את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד
בפתיל תכלת · אמאי בפתיל תכלת אלא לאחזאה דהאי *תכלא אתקשר בכלא רלט ב
ועל דא כלא איהו ברזא עלאה מה כתיב פעמון זהב ורמון ואוקימנא וכלא איהו
ברזא עלאה כדקאמרן מה כתיב ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יי' בגין דאצטריך
*קלא דאשתמע וברכאן ישרון על עלמא בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא ופלח כלא · בראשית נ ב.
פעמון זהב הא אוקימנא רמון דאתמליא כרמונא דא דאיהו אתמליא מכלא וכלא
אוקימנא · **ויעש** את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת · הא אתמר ברזא דחשן
ואפוד וכלא חד · כליל תכלת דהכי אתחזי כמה דאוקימנא דתכלא איהו רזא דנהורא
דכרסייא תכלא דאיהו בקשורא דנהירו *חוורא כלא כחדא ועל דא תכלא לאפודא שם נא א
איהו · אמר רבי שמעון הני מאני דלבושין דכהנא כלהו ברזא עלאה איהו למהוי
לבושין דלתתא כגוונא דלעילא · תא חזי כיון דמיכאל כהנא רבא איהו ואתי מסטרא
דימינא אמאי כתיב בגבריאל [ט]האיש לבוש הבדים דהא לבושין לכהנא רבא איהו דניאל יב.
ומיכאל איהו כהנא ואתי מסטרא דימינא אלא מהכא דשמאלא אתכליל בימינא
תדיר ואתלבש גבריאל *בלבושין אילין · תו דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי רלג א
עלמא וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא והא
אוקימנא ברזא דנשמתא כד סלקת לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא בגין למהוי
תמן · וכן כד נחתת לתתא מלעילא כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן ·
כגוונא דא כל אינון שליחן דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא והא *אוקימנא · ותא חזי רכט ב
האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה · כתיב [ט]אחור וקדם צרתני ותשת עלי תהלים קלט
כפכה האי קרא הא אוקמוה · אבל ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם הראשון דכר
ונוקבא אתבריאו והוו תרוייהו דא עם דא קשירא נוקבא לאחורא ודכורא לקמי'
עד דנסר לון קב"ה ואתקין לה ואעיל לה לקמיה דאדם לאסתכלא אנפין באנפין
וכיון דאסתכלו אנפין באנפין כדין אתסגי רחימותא בעלמא ואולידו תולדין בעלמא
מה דלא הות מקדמת דנא והא אוקימנא · ולבתר דחב אדם ואתתא ואתא
נחש על חוה ואטיל בה זוהמא אולידת חוה לקין והוה דיוקניה דיוקנא
דלעילא *ותתא מרזא דזוהמא דסטרא אחרא ומסטרא דלתתא · ועל דא קסו א
איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא בגין דסטרא דיליה גרים · חויא
ארחיה הוא [א] למהוי כמין לקטולא ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט א פי' לבריאת
ואזיל ועל דא כתיב [ט]ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו · אורב להרוג:
בראשית ד
*אשכחנא בספרין קדמאין דכד קטל ליה קין להבל הוה נשיך ליה נשיכין בראשית נא ב
כחויא

ומראה מקום

כמוית עד דאפיק נשמתיה וקטיל ליה וכל מלין אהדרו ליסודא קדמאה · ואי לאו דהוה
קין מההוא סטרא לא אשתכח הכי לגבי אחוה · ועל דא כיון דחזא אדם דאתקטיל
הבל ואתתריך קין אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלאה · אתפרש מאתתיה מאה ותלתין
שנין · ורוחין נוקבי משאבי הוו אתיין ומתחממן מניה והוה אוליד רוחין ושדין ואקרון נגעי
א בראשית נד ע״ב : בני אדם ואוקימנא · א לבתר קני ואתלבש בקנאה ואתחבר באתתיה ואוליד לשת דכתיב
בראשית ה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת · דא איהו בדמותו כצלמו מה דלא הוה הכי
בקדמיתא באינון בנין קדמאי דהוו מקדמת דנא · בגין דהא בקדמיתא אתחברותא אחרא
הות לגביה ואוקמוה עד דאתא חוה ואתקין לה קב״ה לגביה דאדם ואתחברו אנפין
שם ב באנפין · ועל דא כתיב לזאת יקרא אשה · דא איהי אתתא אבל אחרא לא אקרי הכי
שם ה וכא אוקמוה · ובגין (כך) דאדם וחוה כחדא אתבריאו כתיב זכר ונקבה בראם ויברך
אותם תרווייהו כחדא הוו · ועל דא כתיב אחור וקדם צרתני · ת״ח אפוד וחשן אחור
וקדם הוו וכד כהנא הוה אתלבש בהו הוה דמי בדיוקנא עלאה · והא אתמר דכדין אנפוי
נהירין ואתוון בלטין וסלקין לעילא מנהרן וכדין הוה ידע מלה · ובגין כך תקונא דחושנא
ותקונא דאפודא כחדא מתקשרן · ואע״ג דתקונא דדא לאו איהו כתקונא דדא וכלא ברזא
חדא · קשורא דדא בדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשרן בהאי אתר
ובהאי אתר · ואינון רזא דאינון רתיכין דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא וכלא
איהו ברזא דאופנין וחיות · כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · ואוקמוה
דהא כלא כגוונא דא אתעביד משכנא כגוונא דעלמא תתאה עבד כגוונא דעלמא עלאה
וכל עובדוי דעבד כגוונא דלעילא הכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כעובדא וכגוונא דעלמא
(עלאה) · (ס״א ואוקמוה כגוונא דא אתעביד משכנא וכל עובדוי דעבד בהאי עלמא כגוונא
דלעילא עבד · והכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כגוונא דלעילא כגוונא דעלמא תתאה
וכגוונא דעלמא עלאה) ורזא דא כל עובדין דמשכנא כולהו עובדין ותקונין דלעילא
ותתא בגין לאשראה שכינתא בעלמא בדיורין עלאין ובדיורין תתאין · כגוונא דא גן עדן
לתתא איהו כגוונא עלאה וכגונא תתאה כל ציורין וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן · ועל
רכ י דא עבידת משכנא ועבידת *שמים וארץ כלהו ברזא חדא · כתיב שאו מרום עיניכם
ישעיה מ וראו מי ברא אלה וגו׳ · האי קרא אוקמוה · אבל ת״ח וכי בגין דיסתכל ב״נ עינוי
לעילא וזקיף לון לעילא יכיל למנדע ולאסתכלא במה דלא אתרשי למנדע ולמיחמי ·
אלא שאו מרום עיניכם · מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדוי דקב״ה יזקוף עינוי
לעילא ויחמי כמה חיילין וכמה משריין עובדין משניין דא מן דא רברבין אלין מאלין ·
וכדין יתמון ויסתכלון ותימרון מאן ברא אלין · מי ברא אלה הא אוקימנא · רזא דמי ·
נב א ברא אלה דהוא אתר דקיימא מרום וגניז וסתים ולא ידיע *וקיימא תדיר לשאלא בגין
קסח ב בראשית ב א דלא אתגלייא ההוא אתר · *המוציא במספר צבאם · מאי המוציא אלא בגין דההוא אתר
דאיהו טמיר וגניז איהו אפיק כלא ברזא דקול דנפיק משופר וההוא קול איהו
מספר דכל חילין עלאין וחושבנא דכלא · ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא
עלאה בכל אינון סטרין עלאין עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא ואתפרשאן כמה
קפ *חילין לזנייהו וכלהו קיימן בחושבנא ואקרון בשמא · מרוב אונים דא סטרא דימינא ·
ואמיץ כח דא סטרא דשמאלא · איש לא נעדר סטרין דנגדין מתרין עברין ·

ד"א שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה · האי קרא כד אתקם משכנא והוה אתתקן
כל מאן דחמי ליה למשכנא אסתכל ביה לעילא ותתא וכלא חמי ביה במשכנא · בגין דכל
עובדין דעלמא עלאה ותתאה כלהו אתתקנו ביה במשכנא והא אוקימנא · כל מאן דחמי
אינון קרסים במשכנא ואסתכל בהו הוה מסתכל בנהירו דלהון כנהירו *דככביא בגין רכט א
דהכי קיימן ככביא ברקיעא · פתח ואמר הללויה הללו את יי' מן השמים וגו'. ת"ח תהלים קמח
תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא דאיהו כללא דתושבחתא דכלא ·
תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה דאיהו כללא דתושבחתא דכלא ·
ואינון דא ותושבחתא בתראה דאיהי כללא דתושבחתא דכלא דכתיב הללויה הללו אל שם קנ
בקדשו וגו' · אבל דא הוה על עשר מינים ודא הוה על שבע וכלא רזא חדא בשמא
קדישא · הללויה הללו את יי' מן השמים איהו שירותא דבית סטרין לאתפשטא לתתא
דדא איהו רזא דקיימא לשאלה כד"א כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו' דברים ד
עד הכא אית רשו לשאלא מן היום אשר ברא וגומר ועד קצה השמים מכאן ולהלאה
לאו קיימא לשאלא בגין דאיהו אתר טמיר וגניז · וע"ד הללו את יי' מן השמים הללוהו
במרומים אלין תרין סטרין (דאינון רומא דשירותא) ימינא ושמאלא ומהכא אתפשטאן
כלהו אחרנין לתתא ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות · הללוהו *כל מלאכיו אלין רסו א
תרין קיימין דקיימי תחות גופא למטען גופא עלייהו · ת"ח אינון קיימין דגופא אטען
עלייהו קיימי הכא ברזא דמלאכין בגין דירכין אינון שליחן למיזל מאתר לאתר ומרזא דא
נפקין אינון דאקרון מלאכין דאינון שליחן למהך בשליחותא דמאריהון מאתר לאתר ·
הללוהו כל צבאיו דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין עלאין רזא דאת קיימא
קדישא ואיהו רשים בכל שאר רבון כדקא אמרן דכתיב יי' צבאות שמו אות איהו ישעיה מח
בכל שאר חילין ורבבן · הללוהו שמש וירח ביה קיימא רזא דא ואיהו שמשא לאנהרא
וביה קיימין ככביא עלאין דנהרין ומזלי והא אוקימנא · לבתר אהדר לעילא להוא אתר
דקאים ברומא דמרומים ותמן תקיעו דכלא · הללוהו שמי השמים לבתר הללו את יי'
מן הארץ · לקבל אלין אש וברד וגו' · ת"ח אינון ככבים לתתא קיימין במשיכו
דאתמשכאן מרזא עלאה בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה והא *אוקימנא · ובגין כך בראשית לד א
כל אינון ככביא ומזלי מרום רקיעא כלהו קיימי לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה ומתמן
אתפשטאן דרגין עד דקיימין דרגין לאינון ככביא דלתתא דכלהו לא קיימי ברשותייהו
כלום והא אוקימנא וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא ועל דא כתיב יעמדו נא ויושיעך שם מז
הברי שמים החוזים בככבים וכלא איהו ברשותא ואתמר :

ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו' · רבי יוסי פתח והיה שם ב
באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים וגו' והיה באחרית
הימים כד יפקוד לה קודשא בריך הוא לברתא דיעקב ויוקים לה מעפרא ויתחבר
שמשא בסיהרא כדין נכון יהיה הר בית יי' דא ירושלם לעילא דתהא מתתקנא
בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא דכל נהורהא לאו איהו מתתקנא אלא בנהורא
דלעילא ובההוא זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה על חד שבעה ממה דהוה מקדמת
דנא כמה דכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו' · שם ל
בראש ההרים · בראשי ההרים מבעי ליה · מאי בראש אלא נהורא דא דיהא לה

בראש ההרים איהו · ומאן איהו ראש ההרים דא כהנא רבא דאיהו ראש ההרים רישא
דכלא סטר ימינא · ודא איהו דמתקן לביתא תדיר ומברך לה לאנהרא אנפהא ·
ועל דא יהיה נכון · ובמה יתקן לה באינון לבושין דאינון כגוונא דלעילא כמה
דאוקמוה · ואינון לבושין כלהו קיימן ברזא דשית. והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי
ראש ההרים דאיהו כהנא רבא כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה ויתנהיר
עלמא מההוא נהירו עלאה (כדין) ודא הוא ונשא מגבעות מכל שאר חילין ומשריין
עלאין וכדין ונהרו אליו כל הגוים · ת"ח בשעתא דכהנא דלתתא פריש ידוי כדין רוחא
עלאה אנהיר ונפיק וכל בוצינין נהרין ונהורין אתמשכאן ואתנהרן ואתקשראן אלין
באלין עד דיתנהירו אנפהא דכנסת ישראל וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא ·
וכד כהנא אתער לתתא כהנא אתער לעילא · ובעובדין דלתתא אתער אתערותא
דלעילא · ועל דא נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים וגו' ונהרו אליו כל הגוים ·
בגין דהשתא כל שאר עמין עכו"ם אית לון ממנן ברקיע' עלייהו ובההוא זמנא יבער
(ישעיה כ"ד) לון ויפיל לון קב"ה מסולטניהון דכתיב [ט]יפקוד יי' על צבא המרום במרום · וכיון
(שם ב) דכלהו יתעברון משולטניהון כדין קב"ה יתתקף בלחודיה כד"א [י]ונשגב יי' לבדו ביום
ההוא וכדין ונהרו אליו כל הגוים · וכה"ד והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר
יי' אל בית אלהי יעקב וגומר · וכלא איהו בשעתא דכהנא דאיהו ראש ההרים ינהיר
לה וכלא איהו ברזא דשם שית אימן בכל סטרין דינהיר לה דהא ברזא דשית ינהיר לה.
רבי אלעזר ורבי יצחק ור' יהודה הוו אזלי בארחא א"ר אלעזר עידן איהו למהך בשכינתא
בגין דשכינתא לא תשרי עלן אלא מגו מלי דאורייתא · א"ר יהודה מאן דאיהו רישא
(תהלים קי"ט) ניפתח ברישא · פתח רבי אלעזר ואמר [כ]צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי · צעיר
(שם י"ח) אנכי ונבזה דוד מלכא לזמנין איהו קא משבח גרמיה דכתיב [ל]ועשה חסד למשיחו לדוד
(שמואל ב כ"ג) ולזרעו עד עולם · וכתיב [מ]נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ·
(תהלים פ"ו) ולזמנין עבד גרמיה מסכנא דכתיב [נ]כי עני ואביון אני · וכתיב צעיר אנכי ונבזה ·
(שם קי"ח) ואיהו אמר [ס]אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה · אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא
דשלמא ואסתלק בדינא קשוט והוה שליט על שנאוי · הוה קא משבח גרמיה. ובזמנא
דחמא גרמיה בעקו ושנאוי קא דחקין ליה כדין מאיך גרמיה והוה קרי גרמיה מסכנא
זעירא לכלא · מאי טעמא · בגין דהא לזמנין הוה שליט ולזימנין הוה בעאקו דשנאוי
ועכ"ד איהו שליט עלייהו תדיר ולא יכילו ליה · ודוד מלכא תדיר איהו הוה שפיל
גרמיה לגבי קב"ה דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קב"ה איהו זקיף ליה על כלא ·
(ישעיה ל"ז) ובג"כ אתרעי ביה קב"ה בהאי עלמא ובעלמא דאתי בעלמא דין דכתיב [ע]וגנותי על העיר
(הושע ג) הזאת להושיע' למעני ולמען דוד עבדי · בעלמא דאתי דכתיב [פ]ובקשו את יי' אלהיהם
ואת דויד מלכם ופחדו אל יי' ואל טובו באחרית הימים · דוד איהו הוה מלכא בהאי
עלמא ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי ועל דא אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ·
ת"ח בשעתא דשמשא מהדר אנפוי ולא נהיר לסיהרא אתעבר נהורא לסיהרא ולא
נהירת כדין איהי במסכנותא בכל סטרין ואתקדרת · ולית לה נהורא
כלל · וכד שמשא אהדר לקבלה ואנהיר לה כדין אתנהירת אנפהא
ואתקשטת לגביה כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא · וכדין איהי שלטא
בשולטנו

בשולטנו בשמתא · ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה בההוא גוונא ממש · לזמנין איהו
מסכנא ולזמנין איהו בעותרא בעתירו דכלא · ובגין כך הוה אמר לעיל אנכי ונבזה ·
ועם כל דא פקדיך לא שכחתי כגוונא דא אית ליה לבר נש (ס"א ונבזה · ומה אי דוד
מלכא כך כ"ש ב"נ אחרא דאית ליה) לא"-לא גרמיה בכלא למהוי איהו מאנא דקב"ה
אתרעי ביה והא אוקמוה דכתיב ואת דכא ושפל רוח · השתא אנא אפתח ברישא · ישעיה נ
פתח ואמר ויבא אותי שמה והנה איש מראהו כמראה נחשת ופתיל פשתים בידו יחזקאל מ
וקנה המדה והוא עומד בשער · האי חמא ליה יחזקאל בההוא חיזו דנבואה · והאי
איהו איש דאיהו שליחא באינון לבושין והכא לא אמר אלא איש ולא אמר איש לבוש
הבדים · אלא בשעתא דעביד שליחותא למעבד דינא או לאחזאה דינא אקרי לבוש
הבדים ובשעתא דלא אתי להכי אשתני לגוונא אחרא כפום שליחותא הכי שני חיזו
דיליה באינון לבושין ואשתני מלבושין ללבושין בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא וכמה
גוונין אינון דאתלבש בהו וכל אינון דאתיין מסטריה · מראהו כמראה נחשת הכא רס א קלט א
אתלבש בההיא לבושא דאינון *טורי נחשת דאקרון הרי נחשת · ודא אייתי מדידו רכט א
למעבד משחתא האי (ס"א קנה המדה) לאו איהו א בוצינא דקרדינותא דטמיר וגניז זכריה ו
אלא מתמן נפקת האי קנה לתתא דאתגליד מגו נהירו דאשתביק מבוצינא דקרדינותא א בראשית סד ע"א וכן עיין
כד אסתלקת לעילא ואתגלפת גו *ספירו דגלין ולא אתידע · ועל דא ההוא קנה המדה קו המד' ע"ב ,
איהו קיימא במדידו דמשחתא דקיימא לתתא · ולזמנין קנה המדה ולזמנין *קו המדה רמס ב רנח א
ועל דא פתיל וקנה וכלא משחתא למעבד מדידו (התם) כל מדידו דיחזקאל איהו הוה
בההוא קנה המדה ובעובדא דמשכנא כלא הוה בקו המדה · במשכנא בההוא מדידו
דלתתא דאיהו קו המדה כגוונא דההוא פתיל דכד שרי לאתפשטא בכל אמה חד
קשרא ובההוא משחתא מדיד ואקרי אמה · ובג"כ שמנה ועשרים באמה דדא הוא
ארכא ופותיא ארבע באמה ולא כתיב ארבע אמות בגין דאמה מדיד לכל סטר ·
והאי נפקא מרזא דבוצינא דלעילא דמדידו דהאי לתתא מהאי מדידו דלעילא אשתכח ·
מדידו דלתתא זעיר אלף וחמש מאה סטרין וכל סטרא וסטרא תריסר אלפי אמין
ועל דא אמה חד אזיל בכלהו וההוא אמה דמדיד דא אתפשט קו משחתא ואתגליא
אמה ומדיד וכן בכל אינון משחתי (ס"א תריסר אלפין אמין אתפשט קו משחתא ואתגליא
אמה ומדיד וכן בכל אינון משחתי ועל דא אמה חד אזיל בכלהו וההוא אמה דמדיד דא
מדיד דא) שמנה ועשרים באמה איהו ארכא דחד אמה ופותי' ארבע בההוא אמה ·
אשתכח אמה חד דאיהו תלתין ותרין שבילים כד"א וכל בשלש עפר הארץ ואינון ישעיה מ
ל"ב לקבל ל"ב שבילין דנפקין מלעילא · וכד אתעביד משחתא דארכא בהאי מדידו
איהו ארבע סטרין ההוא ארכא · וכל סטרא ז' אמין · דלהכי סלקן אינון שבעה אמין
לארבע סטרין ברזא דשבע (ס"א תחומין) דאינון תמניא ועשרים דאינון בארכא בגין
דשבע איהו רזא עלאה בכלא וכל אינון תלתין ותרין שבילין כלילן בשבע ברזא דשמא
קדישא · ואי תימא הא כתיב מדה אחת לכל היריעות · ודאי מדה אחת איהו אע"ג
דאתפשט אמה בתר אמה ודא בתר דא · וכלא ברזא (ס"א מרזא) דבוצינא דלעילא קא
אתיא למהוי עילא ותתא משחתא חדא · ודא איהו משחתא דאיהו בקודשה יתיר
בגין דאית משחתא אחרא דאיהי לחפיא על דא דאיהי לגו דהא במשחתא אחרא
דחפיא על דא סלקא בחושבנא בחשבן ד"ל ולגאו כחושבן ל"ב (ס"א דאיהי לחפיא
על דא דאיהי לגו וסלקא בחשבנא בחשבן ד"ל ולגו בחשבן ל"ב) ודא איהו רזא

דחפיא דא על דא ל"ב לגו ד"ל (ל"ב איהו קיימא לגו · ד"ל איהו קיימא) לבר בגין
דהא משחתא קדמאה דאיהו קדישא בגוונין קדישין דאינון שש משזר ותכלת וארגמן
ותולעת שני אלין גוונין קדישין וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן ל"ב ומשחתא תניינא
תהלים מא דאיהו לבר לחפייא על דא איהי סלקא לחשבן ד"ל ודא איהו רזא דכתיב [ט]אשרי משכיל
אל דל ביום רעה ימלטהו יי' ביום רעה ממש ימלטהו יי' רזא דחושבנא לגו דאיהו רזא
ל"ב · ובההוא חושבנא דלבר מה כתיב ועשית יריעות עזים · יריעות עזים אמאי עזים ·
אלא רזא דגוונא דיליה למיהב דוכתא ברזא דקדשא ובגין כך יריעות עזים ודאי ·
שיר ו כתיב [ט]אל גנת אגוז ירדתי וגו' הא אוקמוה · אבל מה אגוז אית ליה קליפי' דסחרא
וחפיא על מוחא ומוחא לגו אוף הכי בכל מלה דקדשא קדוש' לגו וסטרא אחרא לבר
חבקוק א ורזא דא [ט]רשע מכתיר את הצדיק וע"ד אקרי אגוז והא אוקמוה · ת"ח בההוא
דלבר כל מה דאוסיף גרע וסימניך פרי החג דמתמעטין ואזלין אוף הכא נמי במה
קסד ג דלגאו *כתיב ואת המשכן תעשה עשר יריעות במה דלבר כתיב עשתי עשרה יריעות
שמות כו אוסיף את וגרע מחושבנא אוסיף חושבנא וגרע (אתוון) אוסיף חושבנא דכתיב [ס]ארך
היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה · וכד סליק לחושבנא
סליק לחושבן ד"ל דלית בכל אינון זיני משכנותא כההוא דאקרי ד"ל ובגין כך כד סליק
לחושבנא יתיר סליק בגריעו · וכד איהו גרע בחשבנא (גרע) סליק בסליקו דסליק
לרזא דל"ב דאיהו רזא דכל מהימנותא ואיהו רזא דשמא קדישא ועל דא דא סליק
ודא גרע · דא סליק וגרע · ודא גרע וסליק · דא לגו ודא לבר · האי קו המדה
שרי לאתפשטא ומדיד משחת' לקרשים דכתיב ועשו את הקרשים למשכן עצי שטים
עומדים ואלין אינון רזא דשרפים והא אוקמוה דכתיב עצי שטים עומדים · וכתיב
ישעיה ו [ט]שרפים עומדים · מדידו דמשחתא דא עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי אמה ·
הכא כתיב עשר אמות ולא כתיב עשר באמה · אלין תלת תלת תלת דאינון תשע וחד
דשרי' עלייהו ודא איהו רוחא חדא דשרי' עלייהו · והא אמרן כמה איהו שיעורא
דאמ' · ודא איהו רזא דשיעורא חדסרי ופלגא דסלקין ולא סלקין בגין דגרעין מאינון
אופנים ואוקמוה ברזא דהיכלא קדישא ואינון עשרים להאי סטרא עשר ולהאי סטרא
עשר עד דסלקין לרזא דשרפים עלאין · ולבתר סליק רזא דקדשא עד דאתעברו
(ס"א דאתעתדו) כלהו ברזא דההוא בריח התיכון כמה דאוקמוה ועל דא פלג אית ביה
בלא שלימו · רזא דהאי משחת' לעשרין [א] דפין אינון מאתן ותלתין · וכל האי
קיימא במדידו בחושבנא והכי סליק כל חשבן דנפקא מהאי מדידו ברזא
דאינון שרפים · יריעות דמשכנא דאמרן דאינון רזין עלאין רזא דשמיא והא
תהלים קד אוקמוה [ט]נוטה שמים כיריעה ורזא דהאי בההוא חושבן דקאמרן · ואית יריען
דקאמרן ברזא חדא ואית יריען ברזא אחרא וכלא איהו ברזא דלעילא · וע"ד כלא
איהו למנדע חכמתא דכל סטרא וסטרא וכל מלה ומלה · וע"ד אבחין ב"נ בין טב לביש
בין רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר
בכמה סטרין איהו · רזא דא רזא דארונא דקאים בחושבנא ממה דאיהו נטיל וממה
דאיהו קביל וממה דאית ביה וממה דאיהו מקבל דאיהו תרין סטרין ונטיל מאינון

תרין

[א] פי' כ' קרשים כל א' י' אמות ואמה וחצי י"א אמה וחצי כ"ב רזא דשיעורא חד סרי וכנגד כל שולים בהן ותלתין ודו"ק :

תרין סטרין · ועל דא אמה איהו בסטרא דא ואמה בסטרא דא ופלגא דיליה · ובגין כך אמתים וחצי ארכו אמתים מתרין סטרין ופלגא דיליה · האי בארכא בפותיא ורומא אמה וחצי חד מההוא סטרא יתיר דקא נטיל כגוונא דימינא ושמאלא ופלגא דיליה דהא לא שריא מלה אלא על מלה ובג״כ פלגא בכל חושבן וחושבן ובגין כך ארונא מקבלא מכלא וקיימא ברזא דחושבנא דכלא והא אוקמוה על מה איהו מחפיא בדהבא לגו ולבר והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה וכלא קאים ברזא חדא · פתורא כהאי גוונא דמדיד בההוא שיעורא קדמאה · אבל האי מדידו דארונא דקיימא ברזא דאורייתא ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא לית בה למעבד שיעורא יתיר כמה דאיהו גלי ברזא לחכימי עליונין למנדע בה רזא דהכמתא לאבחנא בין טב לביש בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא · כלהו עובדין אחרנין כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא בר משחתא דחשן דאיהו זרת והא אוקמוה · ת״ח כתנת (אע״ג) דכלהו אתעבידו ברזא דקדשא כלא איהו ברזא דשם ובעובדא דשם וקיימא בשם וכלהו תקונין לאתלבשא ולאתקנא בהו שם וברזא דשם וכלא ברזא דקו המדה · וקנה המדה בההוא מדידו דיחזקאל בגין דאיהו ביתא לאתקיימא (נ״א בג״ד ההוא ביתא לא אתקיימא) באתריה באינון כותלין באינון שורין באינון פתחין באינון דלתין בגין למהוי כלא במדידו · אבל לזמנא דאתי משחתא ההוא מה כתיב בה ורחבה יחזקאל מא ונסבה למעלה למעלה בשעתא דישרי למבני ביה האי קנה המדה סלקא לעילא לעילא לארכא ולפותיא למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטרין ולא ישגחון עליה לביש כמה דאוקמוה דכתיב ודמשק מנוחתו · דהא בההוא זמנא דינא לא ישתכח בעלמא בגין זכריה ט כך כלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים כד״א ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה שמואל ב ז לענותו וגומר · ות״ח כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא (ס״א וכל מדידין דהאי משכנא והאי ביתא כלהו) בגין לאתקיימא האי עלמא ברזא דגוונא דלעילא לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא למהוי כלא חד ברזא חדא · ובההוא זמנא דקב״ה אתער לחדתותי עלמא כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא ויקרא דקב״ה בכלא וכדין כתיב ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד · פתח ר׳ יהודה אבתריה זכריה יד ואמר סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם · האי קרא הא אוקמוה · אבל סוד יי׳ ליראיו תהלים כה ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו (דאיהו סתים וגניז) לא קיימא אלא ליראיו דאינון דחלין לקב״ה תדיר ואינון אתחזון לאינון רזין עלאין ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו ובסתימו כדקא יאות בגין דאינון רזין עלאין · אבל ובריתו להודיעם רזא דאיהו קיימא בברית קיימא · להודיעם בגין דאיהו אתר דקיימא לגלאה למנדע · תו סוד יי׳ ליראיו דאינון רזין דקיימן בדחילו ואינון דחלי חטאה דחלין בהו באינון רזין עלאין אבל ובריתו להודיעם למנדע ולפרשא מלין בגין דאינון מלין דקיימא לפרשא · ת״ח בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים וכלהו עטרא דשמא קדישא · כד מצטרפין *סלקין באתווי לעילא ונחתין לתתא . מתעטרן עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל בראשית ל ב לאתקיימא ולבתר נפקו אתוון וברו עלמא לעילא ותתא · בעלמא דיחודא ובעלמא שה״ש ב דפרודא · ואתקרון הרי בתר טורי *דפרודא דמשתקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא ב״ב לט ב

בשדיה . וכדין מיא נגדין ובחילא דא דלעילא נגיד כלא הוא בחדו כד מחשבה סליק
ברעו דחדוה מטמירא דכל טמירין מטי ונגיד מגויה חד זיהרא מתקרבין דא בדא
והא אוקמוה ואינון ארבעין ותרין אתוון אינון רזא עלאה ובאינון אתברי עלמא עלאה
ועלמא תתאה ואינון קיומא ורזא דכל עלמין ועל דאיהו רזא דעלמין כתיב סוד יי'
ליראיו ובריתו להודיעם דא רזא דאתוון גליפין טטקוטאי מסיגטן בגלפוי באתגליא ·
כתיב ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והא אוקמוה · את האורים
נהרין רזא דאספקלריאה דנהרא ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא ברזא
דארבעין ותרין דבהו אתברון עלמין והוו משקעין ביה · ואת התמים רזא דאינון
קנג א אתוון דכלילן באתר דאספקלריאה דלא נהרא ואיהי *אתנהגא (ד״א אתנהרא) בע״ב
אתוון גליפין דאינון רזא דשמא קדישא וכלהו אקרון אורים ותומים · ת״ח כד אינון
אתוון משקעאן תמן · בההוא חילא נהרין אתוון אחרני בגליפו דאינון שמהן דשבטין
ונהרין או אתחשכאן וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין כדקאמרן · ואינון
אתוון דשמהן קדישין אינון אתיין על רזא דאורייתא וכלהו עלמין אתיין (ס״א אתברון)
ברזא דאלין אתוון אלין שמהן הוו גניזין משקעין תמן ושמהן דשבטין הוו בלטין אתוון
דילהון נטילא ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון וכלא אוקימנא · והא אתמר ברזא
א בראשית ל׳ ע״א: דאתוון דאורייתא ב׳ דאורייתא שריאת בה והא אוקמוה [א] ב׳ ברא ודאי בחילא עלאה
בתקיפו דרזא דאינון אתוון ב׳ נוקבא א׳ דכורא כמה דב׳ ברא הכי נמי א׳ אפיק
אתוון כללא דעשרין ותרין אתוון · ה׳ זווגא חדא בשמים למיהב ליה חיין ולאשראה ליה
ו׳ · הארץ למיהב לה מזונא ולאתקנא לה ספוקא דאתחזי לה · ורזא דא בראשית
וגו׳ עד השמים ואת הארץ ו׳ ואת כללא דעשרין ותרין אתוון ומתמן ארעא וארעא
קסא א כליל לון לגווה כמה דאת אמר כל [י]הנחלים הולכים אל הים והיינו רזא ואת הארץ
דכניש לכלא בגווה וקבילת לון · הארץ נטלת ו׳ וקבילת לון לאתזנא · ורזא דא משכנא
לא אתקן אלא על ידא דמשה בגין דמההוא סטרא אתער דרגא אחרא עלאה לקיימא
ליה למהוי קיומא דכלא · ורזא דא ויקם משה את המשכן קיומא דיליה הוה באינון אתוון
דאתבריאו בהו שמיא וארעא ובג״כ כל עבידאן דמשכנא הוה בצלאל עביד לון ברזא
דגלופא (נ״א דצרופא) דאתוון דאתבריאו בהון שמיא וארעא ועל דא אקרי בצלאל בגין
דהוה ידע בצלאל גלופא (נ״א צרופא) דאתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא · ואי לא
דהוה ידע להו בצלאל לא הוה יכיל למעבד איהו אינון עבידאן דמשכנא · מ״ט · אלא כמה
דמשכנא עלאה לא הוה ולא אתקינו כל עובדוי אלא בההוא רזא דאינון אתוון אוף הכא
משכנא דלתתא לא הוה ולא אתתקן אלא ברזין דאינון אתוון · בצלאל הוה מצרף אינון
אתוון וברזא דכל צרופא וצרופא הוה עביד אומנות׳ וכל עבידא ועבידא דמשכנא בכל
צרופא הוה עביד חד אומנו וכל מה דאתחזי ליה · וכן בכל עבידאן דמשכנא וכל
אינון שייפין ותקונין דמשכנא כלא הוה בצרופא דאתוון דשמא קדישא וכד אתא
לאקמא ליה לא הוה יכיל למיקם ליה · מ״ט · בגין דרעותא דסליק על אינון אתוון לא
אתמסר אלא למשה בלחודוי · ואיהו הוה ידע ההוא רעותא דסליק לאינון אתוון וע״ל דא
אקים

אתקם משכנא על ידיה דכתיב ויקם משה · ויתן משה · וישם משה · ובצלאל לא
הוה ידע ולא הוה יכיל למיקם ליה · פתח ר' יצחק אבתריה ואמר ה' בעזך ישמח תהלים כא
מלך ובישועתך מה יגיל מאד תאות לבו וגומר חיים שאל ממך וגו' · שירתא דא לא
אמר לה דוד אלא על תושבחתא דכנסת ישראל דקב"ה חדי לה בחידו דאורייתא
דאקרי עז דכתיב ה' עוז לעמו יתן וגומר · ישמח מלך דא קב"ה (ד"א דא כ"י) שם כט
דאתקרי מלך דכתיב ויהי בישרון מלך · ובישועתך מה יגיל מאד דא *ישועה דברים לג
דימינא כמה דאת אמר הושיעה ימינך וענני · ותושע לו ימינו · (ד"א) מה יגיל רכג א
מאד י' יתירא ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא דאיהו חדוה דכלא (נ"א דילה) תהלים ס
וכלא על האי מלך אתמר · חיים שאל ממך נתת לו ארך ימים עולם ועד · א מהכא א בראשית נב
אוליפנא דדוד מלכא לא הוו ליה חיים כלל בר דאדם יהב ליה מדיליה · והא אוקמוה ע"א :
דדוד מלכא אתקיים שבעין שנין · ואינון שבעין שנין יהיב ליה קב"ה מאינון שנין
דאדם קדמאה ובהו אתקיים ואתייהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי
ועל דא חיים שאל ממך נתת לו · גדול כבודו בגין דאיהו גדול דכתיב גדול אדונינו שם קמז
ורב כח · ודאי אקרי גדול ורזא דא ויעש אלהים את שני המארת הגדולים גדולים בראשית א
הוו ודאי · ועם כל דא איהו אקרי גדול כמה דאתמר גדול אדונינו ורב כח וקב"ה לא
אקרי גדול אלא בהאי דכתיב גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו במה תהלים מח
איהו גדול בעיר אלהינו הר קדשו · כי תשיתהו ברכות לעד · כי תשיתהו ברכות שם כא
בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא וכל ברכאן דכל עלמא מהכא נפקי ודא איהו
ברכה ורזא דא והיה ברכה דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא ומהכא נפקי לכל בראשית יב
עלמא ועל דא אקרי ברכה · תחדהו בשמחה כתיב הכא תחדהו בשמחה וכתיב התם
ויחד יתרו בגין דזמין קב"ה לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא ולאתקפא בה ברזא שמות יח
דימינא ולחדותי לה חדותא דסיהרא בשמשא . כתיב תחדהו בשמחה את פניך · את
פניך למהוי קמך ולמהוי בחדו לקבל אנפך בההוא שלימו דתיפתלים בההוא זמנא ·
דהא בזמנא דאתחרב בי מקדשא אתרקינת מכל מה דאתמליא כד"א אמללה יולדת ירמיה טו
השבעה · וכתיב אמלאה החרבה · (כאן חסר) ת"ח בההוא זמנא דאוקים משה ית יחזקאל כו
משכנא אסתכל בכל אינון עבידאן דהוו כדקא יאות וכדין אוקים ליה וכל אינון עבידאן
דהוי ביה במשכנא כל חד וחד אייתיאו ליה למשה ורזא דא · בתולות אחריה רעותיה תהלים מה
מובאות לך מובאות לך דכתיב ·

ויביאו את המשכן אל משה · *אמאי ויביאו את המשכן · בגין דהא בההיא שעתא ויחי רלד ב
הוה זווגא דמשה לאזדווגא ועל דא ויביאו את המשכן אל משה כמה דאייתי
כלה לגבי חתן בגין דהא בקדמיתא אצטריך לאעלא לכלה לגבי חתן כד"א את בתי דברים כב
נתתי לאיש הזה לאשה ולבתר איהו *ייתי לגבה דכתיב ויבא אליה וכתיב ויבא משה רות ד
אל אהל העדות · והכא מה כתיב ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו במדבר יז
הענן וגומר · מאי טעמא · בגין דהות איהי מתתקנא כהאי אתתא דאתתקנת
ואתקשטת לגבי בעלה ובההיא שעתא דאיהי קא מתקשטת לא אתחזי לבעלה לאעלא
לגבה · ועל דא ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן בגין כך ויביאו
את המשכן אל משה עוד מה כתיב וירא משה את כל המלאכה וגומר :

רל״א א *ת״ח בכל עיבידן דמשכנא בכלהו הוה גוונא דתכלא בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא
ברזא דכל גוונין · מה כתיב ויעשו את ציץ נזר הקדש וגומר ויתנו עליו פתיל תכלת
שמות כח וגו׳ · וכא אוקמוה ברזא דכתיב ׳ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם
קדש לה׳ · ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה׳ :

תוספתא

ברזין עלאין · טסקורי קמיטין סכימין אלין סלקין ונחתין ואלין קיימין בקיומייהו גלגלין
דסחרן הוו קיימין מההוא זמנא דעפרא אתכניש · אינון גלגלין סחרין עלמא
בסחרנותא סחרנותא דסחרין מדברין טיפסרא דקולטא בגווייהו · חד גלגלא אית
בגווייהו · האי גלגלא סחרא ולא סחרא · קיימא בתריסר אלפי עלמין · ביניהו שכיח
סליק ונטיל בגווייהו · תחות ההוא גלגלא קיימא חד עמודא דנעיץ עד תהומא רבא
ביה מתגלגלאן אבנין גו תהומי אינון סלקין ונחתין ההוא עמודא קאים עלייהו נטיל
ולא נטיל נעיץ מעילא לתתא סחראן מאתן ועשרין גלגלין אחרנין סחרניה דההוא
עמודא · ההוא גלגלא אחרא דעליה דקאים בתריסר אלפי עלמא איהו סחרא גו
משכנא סחרא ולא סחרא · ההוא משכנא קאים על תריסר אלפי עלמין ביה קיימא
יד ב ההוא כרוזא דקרי אסתמרו *מגלגלא דסחרא מאן דאיהו מארי דעיינין בסכלתנו ינדע
ויסתכל בחכמתא דמאריה וינדע דאינון מלין עלאין דמפתחן דמאריה קיימן תמן די
אינון טמיראן גו משכנא קדישא · זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי
תהלים פד פס פס עלייהו כתיב ׳אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם ׳אשרי תבחר ותקרב ישכון
חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך :

ברזא דמשכנא קיימין רזין עלאין ברזא דשמא קדישא (עלאה) · אדנ״י האי איהו רזא
יהושע ג דמשכנא גוונא דרזא עלאה רזא דארונא כמה דכתיב ׳הנה ארון הברית אדון כל הארץ ·
אדון כל הארץ דא הוא רזא קדישא דשמא דאל״ף דל״ת נו״ן יו״ד ודא הוא כגוונא דרזא
דשמא קדישא עלאה ידו״ד ואתוון אלין כגוונא דאלין **א** איהי רזא דיו״ד כגוונא דא
ויקרא קנח א **א** וכא אוקמוה **ד** איהו רזא **ה** ודא כגוונא דדא וכלא כגוונא ורזא חדא · * **נ** איהי
קף ב רזא דאת **ו** ואף על גב דדא דכר ודא *נוקבא אבל דא אתכליל בדא וכא אוקמוה ן׳ ו׳
קפג א *איהו באמצעיתא בגין דאיהו כללא חדא **ה** איהו רזא דאת **י** (נ״א ד׳ איהי רזא
דאת **ה**) בגין דהכא (נ״א דה׳) דא איהי חכמה זעירא דאקרי חכמת שלמה · ואתכלילו
אתוון אלין באלין וכלא איהו רזא חדא כלהו אלין באלין וכלא חד וכלא איהו רזא
חדא באתוון קדישין · ועל דא משכנא דלתתא בארעא קיימי ברזא דמשכנא עלאה וההוא
משכנא עלאה קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא · וכלא איהו כליל דא בדא
במדבר כד למהוי חד ועל דא כתיב והיה המשכן אחד · כתיב ׳ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד ·
ת״ח ביומא דאתקם משכנא דאקים ליה משה כמה דאתמר דכתיב ויקם משה את המשכן
דלא הוה יכיל למיקם עד דאוקים ליה איהו · למטרוניתא דלית רשו לבר נש אחרא
למיקם לה אלא בעלה · אוף הכי כל אינון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא ולא יכיל
בראשית נא ב למיקם על ידייהו עד דאתא משה ואוקים ליה בגין דאיהו *מארי דביתא · כיון דאקים
משה ית משכנא לתתא אתקם משכנא אחרא לעילא כמה דאוקמוה דכתיב הוקם ולא
פריש על ידא דמאן (אלא) דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה דאיהו סתים וגניז
על ידא דרזא דמשה בגין לאתתקנא בהדיה · מה כתיב לעילא ויבאו כל החכמים העושים
את

את כל מלאכת הקדש וגומר · מאן אינון חכמים העושים אילין אינון ימינא ושמאלא וכל
שאר סטרין דאינון ארחין ושבילין לאעלא גו ימא ולמליא ליה ואינון עבדו משכנא לעילא
ואתקינו ליה · כגוונא דא לתתא ועשה בצלאל ואהליאב דא בסטר ימינא ודא בסטר
*שמאלא בצלאל לימינא ואהליאב לשמאלא · דא מיהודה ודא מדן ולבתר וכל איש חכם לך ב
לב · ויבאו כל החכמים העושים והא אוקימנא וכלא כגוונא דלעילא · בההוא יומא
דאתקם משכנא אתבטל מותא מעלמא · אתבטל לא תימא אלא אסתלק מעלמא דלא
יכיל לשלטאה כמה דאוקימנ' בגין דלא יתבטל יצה"ר מעלמ' עד דייתי מלכא משיחא
וקב"ה יחדי בעובדוי וכדין בלע המות לנצח · כד אתקם משכנא על ידא דמשה כדין ישעיה כה
אתפרשת חילא דיצה"ר ואתכפי' ולא הוה יכיל לשלטאה · בההיא שעתא אתפרש סמאל
תקיפא רוגזא דשמאלא מעל תוקפא דחויא בישא ו.א יכיל לשלטא על עלמא ולא יכיל
לאתחברא ביה בבר נש ולמסטי ליה · ר' יהודה אמר כד עבדו ישראל ית עגלא
מה כתיב ומשה *יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה · מ"ט בגין דחמא יצר הרע שמות לג
דהוה אזיל ביניהו · אמר משה סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא דמסאבא · בראשית נב ב
ר' אלעזר אמר כל זמנא דסטרא דקדוש' שלט' סטרא מסאבא לא יכיל לשלטאה
ואתכפיא קמיה · ועל דא תנינן כל זמנא דירושלם תהיה מלאה · צור חייבא יהא
חרבה · פתח ואמר ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו ויאמר בראשית כד
העבד וגו' · מה כתיב לעילא ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל
הגמל · האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא ותו וכי בגין דחמא' שפירו דיצחק
(מאי טעמא) אתרכינת מגמלא · אלא האי קרא רזא איהו · ת"ח (ותרא את יצחק מנא
ידעת דאיהו יצחק · אלא ותרא את יצחק חמאת בההיא שעתא מה דלא ידעת) (ס"א
ת"ח בשעתא דמטאת רבקה לגבי דיצחק שעתא דצלותא דמנחה הוה ובההוא זמנא
דינא אתער בעלמא) וחמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא וחמאת דהא סיוס דרוגזא
קשיא איהו גמל לתתא ודא איהו רזא דמותא ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה
מההוא גמל . דהא כד אסתכל דינא קשיא ההוא גמל אתתקף · ובגין כך אשמיטת
גרמה מינה (ס"א רזא דמותא וכד האי דינא קשיא אתער ההוא גמל אתתקף ובג"כ
אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל) ולא יתבת תמן . ת"ח האי גמל היינו רזא
דכתי' וגמלו ישלם לו דא גמול דאינון חייבין דכתיב אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה משלי יט ישעיה ג
לו · והאי איהו גמל דקיימא לאכלא כלא ולשיצאה כלא · והאי איהו זמין תדיר לקבל
(נ"א לקטלא (נ"א לחבלא) בני נשא · ובגין כך *האי מאן דחמי בחלמיה גמל אחמיו ליה רמח ב אמור ק ב
מותא דאתגזרת עליה ואשתזיב מינה . ת"ח האי סטרא דמסאבא אקרי הכי דגרים
מותא לכל עלמא והאי הוה דאסטי לאדם ולאתתיה וההוא דרכיב עליה איהו סמאל
ואיהו אתא למטעי עלמא וגרם מותא לכלא . ובגין כך אתא ושליט על כלא · אדם איהו
אמשיך ליה לגביה וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה כדין איהו אתמשך אבתרייהו עד
דאסטי לון · ובג"כ אמר שלמה ואל תקרב אל פתח ביתה · דכל מאן דאתקריב לביתה כדין שם ה
איהי נפקת ומתקפרת ואתמשכת אבתרי' · ועל דא רבקה כד חמאת דהוה ליה לאתדבקא
בסטר' דדינא קשיא · כיון דחמאת ליה ליצחק ברזא דדינא קשיא וחמא' דמההוא סטרא
נפק דינא אחרא תקיפא מזוהמא דדהבא כד חמאת האי מיד ותפול מעל הגמל בגין
לאתרפויי מן דינא מההוא זוהמא כתיב קול יי' משלם גמול לאויביו מההוא זוהמא · ת"ח ישעיה סו

כד

כד עבדו ישראל ההוא עובדא וגרמו להווא חובא מאי טעמא עגל ולא סטרא
שמות לב אחרא · ואי תימא דאינון ברירו עגלא לאו הכי · אלא אינון אמרו °קום עשה לנו
אלהים אשר ילכו לפנינו ואהרן רעותיה הוה לעכבא לון · אלא ודאי עבידתא
אתעביד כדקא חזי · דהא מסטרא דדהבא נפקא סוספיתא כד אתבריר דהבא
כד ג ומתמן מתפשטי כל אינון סטרי שמאלא דאינון בתוכא דההוא *סוספיתא
דדהבא ומתפרשאן לכמה סטרין · וכל אינון דאית לון חיזו סומקא גוון דדהבא
קיימי בשורי כד שמשא בתוקפיה בגין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא ואוליד ליה
תהלים נא בארעא · וההוא דממנא בההוא תוקפא דשמשא חיזו דיליה כעגלא ואקרי °קטב
ישוד צהרים ודא נפקא מגו עגלא בתוכא סומקא דדהבא וכל הני אתיין מההוא
סטרא סומקא רוח מסאבא דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשטי בעלמא ·
מתי רבה א וכאי רוח מסאבא איהו חויא בישא · *ואית מאן דרכיב עליה ואינון דכר ונוקבא ·
ואקרון אלה דאינון מזדמנין בעלמא בכל אינון סטרין דלהון · ורוח קדשא אקרי
ישעיה כה זאת דאיהי רזא דברית רשימא קדישא דאשתכח תדיר עמיה דב"נ וכן °זה יי'
שמות טו °זה אלי · אבל אינון אקרון אלה ועל דא כתיב אלה אלהיך ישראל ובגין כך
ישעיה מט
רבה א כתיב °גם *אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך · וכתיב °על אלה אני
איכה א בוכיה דההוא חובא גרים למבכי לון כמה בכיין · דבר אחר על אלה אני
בוכיה · מ"ט · בגין דאתיהיב רשו לאחר דא לשלטאה על ישראל ולחרבא בי
מקדשא ובגין דאתייהיב לון רשו לשלטאה כתיב על אלה אני בוכיה רזא דמלה על
אלה דא סטרא דמסאבא דאתייהיב לון רשו לשלטאה אני בוכיה דא רוח קדשא
דברים כח דאקרי אני · ואי תימא הא כתיב °אלה דברי הברית הכי הוא ודאי דכל אינון
לא מתקיימין אלא מגו אלה דתמן כל לווטין כמה דאוקימנא דאיהו ארור
בראשית ג דכתיב °ארור אתה מכל הבהמה · ובגין כך אקדים ואמר אלה דקיימי למאן
ויקרא כו דעבר דברי הברית · °אלה המצות אשר צוה יי' את משה בגין דפקודיא דאורייתא
לאתדכאה בר נש ולא יסטי לארחא דא ויסתמר מתמן ויתפרש מנייהו · ואי
בראשית ו תימא °אלה תולדות נח נח הכי הוא ודאי דהא נפק חם דאיהו אבי כנען
שם ט וכתיב °ארור כנען ואיהו רזא דא דאלה וע"ד כל הני בתוכא סוספיתא דדהבא ·
ואהרן קריב דהבא דאיהו סטרא (אחרא) דיליה דכליל איהו בתוקפא דאשא
וכלא חד וסטרא דא דהבא ואשא · ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברי' אשכח
אתר בההוא זמני' לאתתקפא ביה · ומה דהוו ישראל דכיין מההוא זוהמא קדמאה'
דאטיל בעלמ' וגרים מותא לכלא כד קיימו על טורא דסיני גרם לון כמלקדמין
לסאבא לון ואתתקפ' עלייהו וגרים לון מותא ולכל עלמא ולדריהון בתריהון הה"ד
תהלים פב °אני אמרתי אלהים אתם וגו' אכן כאדם תמותון וגו' *ובגין כך אהרן אהדר לבתר
ע"כ
לאתדכא' בה' דמהימנות' עלאה באינון שבעה יומין קדישין לבתר לאתדכא' בעגל' ·
ות"ח בכלא בעא אהרן לאתדכאה דאילו איהו לא הוה לא נפק עגלא · מ"ט בגין דאהרן
רזה א איהו *ימינא · ואיהו תוקפ' דשמשא ודהב' משמשא · רוחא מסאבא נחת ואתכליל תמן
ואסתאבו ישראל ואסתאב איהו עד דאתדכו · מ"ט אסתאב · בגין דנפק עגל דאיהו
מסטרא דשמאלא דאיהו שור ומימיניה עגל · איהו שמאלא כמה דאתמר דכתיב
ופני

ופני שור מהשמאל לארבעתן · ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא ונפק על ידיה יחזקאל א
ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גריס ובגין כך (כד) האי רוחא מסאבא אתתקף
ושליט כמלקדמין על עלמא דהא בזמנא דחאבו ישראל אמשיכו עלייהו ההיא יצר
הרע כמלקדמין כד אתדכו ישראל ובעו לאתדכאה אצטריכו לקרבא שעיר בגין דשעיר
איהו חולקא דההוא יצר הרע ההוא רוח מסאבא כדקאמרן · כתיב וימירו את כבודם תהלים קו
בתבנית שור אוכל עשב · מאי תבנית שור דא עגל · שור מסטרא דשמאלא אהרן
ימינא אתכליל שמאלא ביה ואתתקף ביה ונפק על ידיה · תא חזי וימירו את כבודם
דא שכינתא דאזלת קמייהו ואחלפו לה בדוכתא מסאבא אל אחרא · ובגין כך לא
אתעבר זוהמא דא מעלמא עד ההוא זמנא דיעבר ליה קודשא בריך הוא מעלמא כד"א
ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ והא אוקימנא · כתיב ויעשהו עגל מסכה וכתיב זכריה יג
ואשליכהו באש ויצא העגל הזה משמע דלא עבד ליה · אי הכי מאי ויעשהו · אלא שמות לב
ודאי כמה דאוקימנא דאלמלא אהרן · לא אתתקף רוחא מסאבא לאתכללא בדהבא אבל
כל תקונא דאצטריך אשכח לאתבנאה (ס"א לאתרואה) · ת"ח אית מאן דעביד חרשין
ואלא בידוי · ואית מאן דעביד לון כההוא גוונא ממש ולא אלא בידוי דהא לעובדין
אלין גברא מתקנא אצטריך · תא חזי מבלעם דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה
לאגלאה בידוי בגין דכתיב ונאם הגבר שתם העין · שתום העין סתום העין כלא במדבר כד
חד · דהד עינא סתים תדיר והיזו דעינוי לא הוה באורח *מישר מומא הוה ביה ויק"א סג ב
בעינוי · כתיב ונפלה ביד איש עתי זמין בכלא חיזו דעינוי דלא יתכשר · אבל רוח ויקרא טז
קדשא מאן דישתמש בהדיה מה כתיב כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עור או שם כא
פסח והכא כלא אתקן לרוחא מסאבא למיהב ליה דוכתא לשלטאה · אשכח מדברא
דאיהו חרוב מכלא כמה דכתיב נחש שרף ועקרב וגו' דמתמן איהו שלטנותא דיליה דברים ח
אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות · אשכח אהרן לאתתקפא בימינא ולאתכללא ביה ·
כדין אשלים דוכתיה כדקא יאות ונפיק ואשלים עובדא · ומנלן דרוח מסאבא הוה ·
דכתיב אנא חטא העם הזה חטאה גדולה דא רוח מסאבא נחש קדמאה כדקאמרן שמות לב
בכמה דוכתי · ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה הקריב עגל מההוא סטרא למעבד ביה
דינא · בקדמיתא עבד ליה לשלטאה והשתא דיעבד ביה דינא לאכפיא ליה דהא כד
אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטריה · תא חזי במצרים
בההוא סטרא דלהון כתיב אל תאכלו ממנו נא וגו' · צלי אש בגין דיסלק ריחו נודף שם יב
ראשו על כרעיו לתברא ליה ולאכפיא ליה וכדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי ·
כגוונא דא · פרה אדומה תמימה וגו' בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון במדבר יט
אמר ליה ר' אבא והא פרה קדישא איהי דכיא איהי ואמאי . אמר ליה הכי הוא והא
אוקמוה כלא דארבע מלכוון הוו · פרה כד"א כי כפרה סוררה סרר ישראל · אדומה הושע ד
דא מלכות בבל דכתיב אנת הוא רישא די דהבא · תמימה דא מלכות מדי · אשר אין דניאל ב
בה מום דא מלכות יון (דאינון קריבין לארחי מהימנותא) · אשר לא עלה עליה עול דא
מלכות אדום דלא סליק עליה עול ורזא דמלה דא אע"ג דכמה מלין אתייהיבו למדרש
בקראי כלהו חד · הא אתמר דכתיב מי יתן טהור מטמא לא אחד · מי יתן טהור איוב יד

מטמא

מטמא רזא דא הכי הוא דדא איהו טהור דנפיק מטמא דהא בקדמיתא טמא והשתא
דאתעביד ביה דינא ואתייהיב ליקידת אשא בנורא דדליק ואתעביד עפר השתא איהו
טהור מטמא טהור דנפיק מטמא · ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו מסתאבי
דהא הכי הוא ודאי וכיון דאתעביד אפר כדין עד דיתכבס ויסתליק מתמן מסאיב
מלאכי ג לכלהו כד"א וכבס האוסף וגו' וטמא · אפר מ"ט כד"א ועסותם רשעים כי יהיו אפר
תחת כפות רגליכם · וכיון דאתייהיב על ההוא אפר מים כדין איהו טהור מטמא
במדבר ה ורזא דמלה דכתיב מי חטאת כד"א לפתח חטאת רובץ · ובגין דאיהי פתח חטאת
בראשית ד רובץ ודאי בקדמיתא כתיב והוציא אותה אל מחוץ למחנה ובגין כך אתייהיבת לסגן ולא
לכהנא רבא ודא הוא טהור מטמא בקדמיתא טמא והשתא טהור · וכל סטר רוח
מסאבא כיון דחמא דא ערק ולא יתיב בההוא דוכתא · מי חטאת ודאי מי נדה כלא
מסאבא · ועל דא שלטא רוח קדשא ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל · ודא הוא
דברים כג דינא דרוח מסאבא מחוץ למחנה בגין דאיהי רוח מסאבא דכתיב והיה מחניך קדוש ·
אתא רבי אבא ונשקיה · אמר רבי שמעון אע"ג דכל הני מלין כדקאמרן קוב"ה יהיב
ליה שלטנו · ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין · תא ואימא לך רזא חדא ולא
אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישי עליונין · ת"ח להאי אתר דאיהי רוח מסאבא קודשא
ב"ה יהיב ליה שלטנו לשלטא בעלמא בכמה סטרין ויכיל לנזקא ולית לן רשו לאנהגא
ביה קלנא דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן ועל דא רזא חדא
אית לן דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן (דלא ישתכח מקטרגא בגו
קדושה דילן) דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה · דבעינן גו רזא דתפלין לאלגעא
כוד שער שבתפילין חד *שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב בר דאי
אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה אבל פחות מן דא לא מסאיב · וההוא שערא
בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן ולמיהב ליה דוכתא בגין דלא יקטרג לן
א לך הדיר קפדך או הקינת לורחך ממה דמכו' שאתה בוכה : בקדושן ויפוק מן ההוא שערא לבר דיתחזי דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלאה
וחולקא דיליה משתתף לתמן כדין לא יקטרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא
ותתא דהא דוכתא יהיב ליה ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה (דוכתא) בהאי קדושה
ב והתעט' כמה שבתחלה לקלוט בדברי' נעלמים אט דהא רזין וכו' ולגירסת והפקיד הוא מלשון פקוד בבדי יהודאי במס' תענית: ספי' עסק דברי' ס"ה טיקולך והפקוד) יכיל לאבאשא ליה לתתא וסליק מקטרגא ליה לעילא ואמר פלוני דקא מקדש השתא
כך וכך עבד יומא פלוני וכך אינון חובוי עד דימטי דינא על ההוא בר נש ויתענש
על ידוי (וכן שעיר המשתלח) · וכך הוו ישראל עבדי דהוו ידעי רזא דא כד שראן
לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי הוו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר
ולמיהב ליה חולקא בינייהו בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו ולא ייתון לאדכרא חוביהון
דישראל דכמה הבילין וכמה משריין אינון דאזדמן לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא ·
זכאה חולקיה מאן דיכיל לאסתמרא דלא ידכרון חובוי לעילא ולא ישגיחון עליה נבים ·
אדהכי הוו זלגין עינוי דרבי אבא · אמר ליה אבא אבא [א] זיל טנפיר *קטורך [ב] ואקפיד
תהלים כה בקולטך דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהיבו דכתיב סוד יי' ליראיו · ת"ח ביומא דראש
השנה עלמא אתדן ובי דינא קדישא (קודשא בריך הוא) יתיב ודן כל עלמא · וההוא סטרא
אחרא קאים מסטרא דא וכל אינון דאתדנו למותא אגח עלייהו ואתרשימו קמיה· ובשעת'

דישראל

דישראל מתערי רחמי בההוא קול שופר כדין אתערבבא ליה כלא דלא ידע ולא משגח
בהאינון דאתדנו עד [א] דלבתר כל אינון דלא מסדרי בתיובתא ואיגזר עלייהו מותא ודאי א גליון בכתב״י דחג ב
נפקין פתקין מבי מלכא ואתמסרו ליה כיון דאתמסרו ליה לא אהדרו פתקין עד
דאתעביד דינא • וישראל כלהו בעיין לאסתמרא מניה כ״ם ב״כ בלהודוי • (וכ״ם וכ״ם)
דהא ברזא עלאה דלעילא בעינן לאסתמרא ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא כד סיהרא
בעי לאתחדתא חד שעיר בגין דלא יקטרג חדתותא (נ״א חדוותא) ויטול חולקיה כדקא
חזי ליה • וסיהרא קדישא נינקא בקדושה לחדתותי כדקא יאות • וכד מתחדשת בכל
ירחא וירחא בגין *כך אקרי נער וכא אוקימנא • והאי אחרא דא דאיהו תדיר במסאבו ויצא קסג ב
ולא נפיק מניה אקרי °מלך זקן וכסיל • ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד קהלת ד
ביחודא קדישא קב״ה יהיב לון עיטא לאשתזבא מכלא • זכאין אינון בעלמא דין
ובעלמ׳ דאתי דכתיב °ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעש׳ ידי להתפאר: ישעיה ס

ויביאו את המשכן אל משה וגו׳ • כתיב °וממעל לרקיע דא איהו רקיע דקיימא יחזקאל א
עלייהו דארבע חיוון דכד מסתלקי בגו חד אוירא דבטש בהו לא זקפין
רישא לאסתכלא לעילא בגין דההוא רוח החיה בטש בכלהו • ובההוא רוח מסתלקי
כלהו דכתיב ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם • וכתיב כי רוח החיה
באופנים • אמאי מסתלקי • אלא כד בטש ההוא אוירא עלייהו סליק לאלין ארבע
דתחות האי חיה ואינון סלקי לה לעילא עד דמטיין לה לגבי זהרא עלאה והיינו רזא
דכתיב °בתולות אחריה רעותיה מובאות לך בגין דהני ארבע אקרון הכי • ולא זזי מן תהלים מה
חיה דא דאיהי כרסייא לעלמין • וסלקין לה מתתא לעילא לאתקנא כרסייא לגבי עילא •
ורזא דא °וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ • וכד אסתלקת לעילא ואלין סלקין לה בראשית ז
בדין כתיב ויביאו את המשכן אל משה • ויביאו את המשכן כד״א מובאות לך וכתיב
וישאו את התיבה • אל משה כד״א דמות כמראה אדם עליו מלמעלה והיינו רזא דאדם •
ומנלן דאקרי אדם דכתיב °לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר והיינו משה • שם ו
ובגין כך על האי כרסייא • דיוקנא דאדם קיימא עליה והיינו משה • ויביאו
את המשכן אלין ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן • ויביאו את המשכן אלין כל
שייפין דגופא דכלהו בתיאובתא קדישא (אמר רבי אבהו) כלהו אחדין ביה • לאתדבקא
דכר ונוקבא כחדא • ויביאו את המשכן למיעל כלה לחופה בקדמיתא אינון צריכין
לסלקא לה ולאיתאה לה לגביה ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר • והא *אוקימנא • ויביאו כלם א
את המשכן רזא דכל אינון דקשרי קשרין דיחודא ויחדי יחודא דרזי דמהימנותא כל
יומא (אלין ארבע חיוון) אינון סלקין לה לכורסייא דא עד דאתיין לה לגבי משה וכיון
דדבקי לה לגבי משה כדין אינון הוו דרווחו ברכאן ממקורא דחיי על רזא דא בקשורא
יחודא דאינון קשרין • ורזא דא כד מתקשרין יחודא דכלא כדקא יאות • ורזא דא
כתיב וירא משה את כל המלאכה וגו׳ ויברך אותם משה רווחי ברכאן מאתר דדרגא
דמשה שריא ביה ודא איהו החכמים העושים את כל מלאכת הקדש בגין דאינון ידעי
לסדרא עבידתא דקדשא כדקא חזי • ועל דא כל מאן דלאי צלותא (וקשורא) וקשיר
יחודא מסתכלין ביה אי איהי צלותא וקשורא כדקא יאות • ואי ההיא צלותא

והוא

והשתא קשורא כדקא יאות כדין אתברך איהו בקדמיתא מאתר דכל ברכאן נפקין · הה״ד
והנה עשו אותה וגו׳ מיד ויברך אותם משה · ובגין כך ויביאו את המשכן אל משה
בראשית נא ג דאיהו מארי *דביתא לאחזאה בתקונא דביתיה וליה אצטריך למחזי תקונהא ורזין
דילה דלא אתייהיבו לאחרא לאסתכלא ולמחזי בה באינון סתרין ובאינון רזין דילה
בר משה בלחודוי וע״ד ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו · וכד
אייתיאו ליה למשה כלא אייתיאו ליה בשייפין ידיעאן כל חד וחד לאתקנא שייפא
בשייפא לאעלא דא בדא · וכד הוו בעאן לתקנא דא בדא ולאעלאה דא בדא לא הוה
סליק בידיהון · כיון דאייתיאו ליה למשה מיד כלא אסתליק בידיה וכל שייפא ושייפא
הוה אסתליק ועאל בדוכתיה הה״ד ויקם משה את המשכן וכתיב הוקם המשכן והא
אוקימנא · ת״ח בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא ושארי לאתקנא תקונא
דשייפין לאעלא דא בדא כדין אתרפיו כל שייפין וכל תקונין דסטרא אחרא מסאבא ·
כד שרי לאתקפא האי סטרא דאיהי קדישא אתרפי סטרא אחרא מסאבא אתקף דא
ואתרפי דא והא אוקימנא דכל זמנא דהיא בתקיפו סטרא אחרא אתרפן כל שייפוי דא
מניה ודא הרוב ורזא דא ירושלם וצור חייבא כד מליא דא הרוב דא ועל דא כד אתקף
(נ״א ולא אתתקף) דא אתרפי דא · ובגין כך ויקם משה את המשכן לאתתקפא מרזא דלעילא *ולא יתקף
מרזא דלתתא · וע״ד משה דהוה מרזא דגו אספקלריאה דנהרא אצטריך איהו לאקמא
משכנא לאנהרא מניה ולא מאחרא (ועל דא) סיהרא אצטריך לאנהרא מן שמשא ולא
צו כי מאחרא · ת״ח כנסת ישראל אצטריכת לאסתלקא לעילא ולאתדבקא גו שמשא · *פתח
ויקרא ו
תהלים לו ואמר זאת תורת העולה היא העולה אמר ר״ש כתיב אדם ובהמה תושיע יי׳ ·
עולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי למהוי כלא
חד אקרי עולה קדש קדשים ובג״כ אקרי עולה דסלקא ואתעטרא למהוי כלא חד
א עיין בפרדס בשער מ״מ״ק שג״ש פ״ס בקשורא חדא בחדו א ובגין דסלקא לעילא לעילא כתיב זאת תורת העולה רזא דכר
ונוקבא כחדא תורה שבכתב ותורה שבעל פה · העולה דסלקא גו עלמא דאתי לאתקשרא
בגויה דאקרי קדש הקדשים ודאי · ועולה נמי קדש הקדשים הוא ובג״כ שחורא
דנכיסו דילה לסטר צפון דאיהו סטר שמאלא דהאי תורה שבעל פה · לא סלקא בהביבותא
שיר ב אלא כד אתער סטרא דצפון דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וכדין איהי
סלקא בחביבותא ואתעטרת בימינא ואתחברת באמצעיתא ואתנהיר כלא מרזא דקדש
הקדשים ודא מגו רזא דאדם ברעו דכהנא ובשירתא דליואי ובצלותא דישראל והא
אוקימנא דעולה קדש הקדשים ברזא דרוח עלאה בגין דתלת רוחין קשירן כחדא רוח
ישעיה יא ב תתאה דאקרי *רוח הקדש רוח דלגו באמצעיתא דאקרי רוח חכמה ובינה וכן אקרי רוח
תתאה אבל האי אקרי רוח דנפיק מגו שופר כליל באשא ובמיא רוח עלאה דאיהו סתים
בחשאי דביה קיימין כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש
ולבתר מרזא דבהמה מסתפקי ואתזנו לאתקשרא רוח אחרא דאיהו גו מסאבו מאינון
תרבין ושמנונין כמה דאתמר · בגין כך עולה קדש הקדשים שאר קרבנין למעבד שלמא
בעלמא כלהו מכמה סטרין ומארי דינין (נ״א לאתעברא) לאתערבא (נ״א לאתעטרא)
ולאתנהרא מגו רעותא לאתבסמא אקרון קדשים קלים בגין דלא מתעטרא לעילא
לעילא

לעילא בקדש הקדשים ועל דא איתון קדשים קלים וכיסו דלהון בכל אתר כמה
דאוקימנא · אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים לאו איהו כשאר קרבנין דכל
עובדהא קדש · ת"ח מה כתיב ולבש הכהן מדו בד אלין לבושין מייחדין לקודשה בד ויקרא ו
יחידאי מיחדא לקודשה וכתיב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם · מ"ט (דא
קדש) אלא רזא דמלה כדקאמרן דאיהי קדש הקדשים דסלקא כלא ואתעטרא בקדש
הקדשים בקשורא חדא ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כלא דלא שלטא ולא
יתקריב גו מקדשא ואתעבר מכל סטרי קדשא ואשתאר כלא קדש בקודשא יחידאי ·
ואר"ש הא אתמר *דכתיב אדם ובהמה תושיע יי' · והכי סלקא רזא דאדם מסטרא רסב ב
דאדם ודאי · בהמה מסטרא דבהמה ובג"כ כתיב אדם כי יקריב מכם אדם ודאי ריד ב שם א
דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא · ברזא דאדם · ולבתר מן הבהמה וכלא איהו ברזא
דאדם ובהמה ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמרן · ת"ח כד ברא
קב"ה עלמא הכי עבד אדם ובהמה · ואי תימא והא כתיב ועוף יעופף על הארץ בראשית א
דהא מנייהו מקרבין קרבנין ואפי' עולה כמה דכתיב ואם מן העוף עולה קרבנו · ויקרא א
ת"ח מכל איתון עופי לא מקרבין אלא תורים ובני יונה (אלא רזא דא) מה דאתכשר
בדא פסיל בדא דא ימינא ודא שמאלא אבל רזא דא הא אוקימנא כתיב ועוף יעופף על
הארץ דאיתון רזא דרתיכא ובהו אסתלק רוח הקדש לסלקא לעילא דאיתון תרי חד
לימינא וחד לשמאלא עוף לימינא ודא מיכאל · יעופף לשמאלא ודא *גבריאל · דא ימינא בראשית מו א
ודא לשמאלא ובג"כ מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קדשא · ושמאלא מעטר חיין לתתא
להכות סטר שמאלא וימינא לימינא ואתקשרא אתתא בבעלה למהוי חד וכלא אסתלק
ואתקשר כחדא לעילא ותתא וקב"ה אסתלק בלחודוי ואתקף · ובספרי קדמאי מסכנא
לא יהיב הולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא אבל כלא לעילא ותתא מתקשר כל חד
וחד לסטריה כדקא יאות והא אוקימנא . *ר' אלעזר שאיל לר"ש אמר הא קשורא ויקרא כו ב
דכלא (נ"א דעולה) אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא
וליואי וישראל לעילא · עד היכן *איהו סלקא · א"ל הא אוקימנא עד אין סוף דכל רמד ב יג
קשורא ויחודא ושלימו לאגנעא בההוא נניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעותא דכל רעוין
ביה · אין סוף לא קיימא לאודעא ולאו למעבד ראש ולא למעבד ראש כמה דאין קדמאה
אפיק ראש וסוף · מאן ראש דא נקודה עלאה דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו
מחשבה · ועביד סוף דאקרי סוף דבר אבל להתם אין סוף לאו רעותין לאו נהורין קהלת יב
לאו בוצינין בההוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימא
לאתדבקא מאן דידע ולא ידע לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין
אין · *וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעי בר ריחא כמאן דארח נו כו ב
בריחא ואתבסם ולאו דא נייחא ניחוח דהא כתיב ולא אריח בריח ניחחכם דהא שם כו
ריח ניחח ריחא דרעותא דכל הני רעותא דצלותא ורעותא דשירתא ורעותא דכהנא
דכלהו רזא דאדם · כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא והכוא אקרי ניחח רעותא
כתרגומו כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר ועל
דא אתיהבת כאי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב צו את אהרן שם ו

ואת

ואת בניו לאמר רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עכו"ם והכא אתיהיבת ליה
לאתוקדי' היא מחשבה רעה ולאעברא לה מגו קדשא בהאי רעותא דסלקא לעילא
ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן בגין לאתעברא מן קדשא · והאי צו ברשותייהו קיימא
במדבר כח לאפרשא לה מן קדשא מגו האי קרבנא · ואי תימא צו את בני ישראל · הכי נמי דהא
ברשותייהו קיימא (ד"א לאפרשא לה מן קדשא) כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא
יכלא לשלטאה עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להוא רוח
קדשא לעילא לעילא ולאפרשא לה לדא רוח טמאה לנחתא לה לתתא לתתא דא ברעותא
ובמלולא כדקאמרן · ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה · והאי קרא מוכח עלייהו דכתיב צו
נא ס ו את אהרן ואת בניו לאמר · צו דא עכו"ם רוח מסאבא · לאמר דא *אתתא דאקרי
ירמיה ג יראת יי' כתיב הכא לאמר וכתיב התם לאמר הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה
כמד ב ובג"כ כלא אתמר והכנא קיימא לאתקנא כלא ברזא *דאדם ובהמה · זכאה חולקיהון
דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי ארחי דאורייתא ואזלי בה בארח
ישעיה לח קשוט עלייהו כתיב יי' עליהם יחיו · מאי עליהם אלין ארחוי דאורייתא · יחיו יתקיימו
בהאי עלמא ובעלמא דאתי · ת"ח כתיב זאת תורת העולה א"ר חייא האי קרא אוקימנא
ליה בהאי גוונא זאת תורת דא כנ"י · העולה דאיהי סלקת ואתעטרת לעילא לעילא
לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש הקדשים · ד"א זאת תורת דא כנסת
ישראל · העולה דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דב"נ לאסטאה ליה מארחא
דקשוט . היא היא דסלקא ואסטיאת ליה לב"נ בעי לאוקדא לה בנורא
נ"א לאסטאה בגין דלא אתיהיב לה דוכתא *לאסגאה ובג"כ על מוקדה על המזבח כל הלילה · מאן
ס"א דאיהי זאת בגין לילה דא כנסת ישראל *דאתי' לדכאה ליה לב"נ מההוא רעותא . על מוקדה · בגין די
נכר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומייהו דהא עאלין לון בההוא
נורא דדליק ומעברי שלטנהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח
כל הלילה ואתכפייא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי
רוח קדשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא
ואתפרשא מינה ובג"כ בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קדשא ולמיהב
(נ"א משכנא) לה חולקא בגין דרוח קדשא אסתלק לעילא . ות"ח בזמנא דאתבני *בי מקדשא ואתעביד
אתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא . וכד אסתלק מעלמא ואתקם משכנא על ידא
דמשה כדין אתקם לעילא ותתא הה"ד ויקם משה את המשכן · מאי ויקם אלא דאוקים
לה לאסתלקא לעילא ועל דא ויקם משה מאן דהוה מאיך אוקמיה כמאן דאוקים
עמוס ט למאן דנפיל · כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב אקים את סכת דוד הנופלת · וכתיב נפלה
שם ה ולא תוסיף קום בתולת ישראל מאי ולא תוסיף קום (משמע דהא זמנא אחרא קמת) ·
אלא בזמנא אחרא קמת · היא קמת מגרמה ולא אוקים לה קב"ה דהא בגלותא
דמצרים קב"ה אוקים לה ועבד כמה נסין בגין לאקמא לה · ובגלותא דבבל הוה לא
אוקים לה בגין דלא עביד לון נסים דגרים חובה אלא היא קמת · וסליקו בני גולה
כאינון דלא הוה לון פרוקא ולא הוה תיאובתא דקב"ה עלייהו בגין דגרם ההוא חובה
דאינון

דאינון ⁹נשים נכריות ועל דא קב"ה לא אוקים לה לכנסת ישראל ולא עבד לה נסין עזרא י
וגבוראן בההוא זמנא כדקא יאות אבל לזמנא דאתי ולא תוסיף קום כתיב · לא תוסיף
קום מגרמה אלא קב"ה יוקים לה דכתיב אקים את סכת דוד הנופלת וכתיב ⁹ואת ירמיה ל
דוד מלכם אשר אקים להם · ובגין כך כתיב הכא ויקם משה את המשכן · ויקם משה וגו' ·
ת"ח כד אוקים ליה משה למשכנא אתקם משכנא אחרא עמיה ומשכנא עלאה *אוקים (נ"א אוקיר)
וסעיד כלא בגין דמשכנא עלאה סתים וגניז איהו לעילא לעילא ומשכנא אחרא אתקם
על משכנא דלתתא וקיימא עליה (ס"א עמיה · ומשכנא עלאה ההוא דסתים וגניז לעילא
לעילא אוקים וסעיד כלא · ומשכנא אחרא ההוא אתקם על ידא דמשכנא דלתתא
קיימא עליה) בחילא דההיא משכנא עלאה על כלא · וכמה דאתקם משכנא דלתתא
על ידא דמשה אוף הכי לעילא ע"י דההוא *דבנה משה · מנלן · דכתיב ויקם משה
את המשכן · את דייקא לאתהדרא דתרי משכנין ברזא דמשה אתקנו (נ"א אתקמו) · אמר
רבי יוסי וכי ויקם משה והא כלא עד לא אתתקן וקימה לאו איהו אלא כד אשתלים
כלא ועאל שייפא בשייפיה מאי ויקם · א"ר יצחק בתלת סטרין אוקים משה ית משכנא
מה כתיב ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו בהני תלת סטרי
אוקים משה ית משכנא ובהני תלת סטרי אסתלק משכנא ואתכפיא סטרא אחרא
ועל דא כד אוקים משה להאי סטרא אתכפיא סטרא אחרא בגין כך משה אוקים
ליה ולא אחרא · ת"ח כתיב ויתן את אדניו בההיא שעתא אזדעזע סמא"ל מאתריה
וארבעין רתיכין דעמיה וערק ארבע מאה פרסי [א] גו טסירו דנוקבא דעפרא · אעיל משה
אינון סמכין ואתקיף סטרא דא כדין אינון סמכין דסטרא אחרא נפלו ואתרפו · פתח
ואמר ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו' מאי ביום ההוא ביום דקב"ה
יעביד דינא בעלמא ויפקוד על חייבי עלמא כעובדיהון · דהא לית קימה לכנסת ישראל
מעפרא בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון בעלמא מה כתיב לעילא ⁹בחרב ימותו כל עמוס ט
חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדינו הרעה · מה כתיב בתריה ביום ההוא
אקים את סכת דוד הנפלת וגו' · האי קרא אית לאסתכלא ביה · את פרציהן את
פרצה מבעי ליה · והריסותיו והריסותיה מבעי ליה · אלא וגדרתי את פרציהן ממאן ·
מאינון חייבין דכתיב בחרב ימותו כל חטאי עמי דהא כדין יתעביד פרצן בישראל ·
וע"ד וגדרתי את פרציהן · והריסותיו אקים הריסותיו דמאן הריסותיו דסוכת דוד (ממאן
מדוד) בגין דכד אתקף מלכו חייבא בעלמא כדין האי מלכו קדישא אתרפי וסוכת
דוד אסתיר בניינא דיליה ועל דא והריסותיו אקים · דהא תנינן כל זמנא דהאי אתקף
האי אתרפי דא מליא ודא חרבה · בגין כך עד ההוא יומא מלכו חייבא יתקף · בההוא
יומא יתקף ויוקים לה קודשא ב"ה להאי מלכו קדישא ועל דא והריסותיו אקים · ובניתיה
כימי עולם · מאי ובניתיה כימי עולם · היינו דכתיב ⁹והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' · ישעיה ל

ויקם משה את המשכן במאי אוקים ליה דכתיב ויתן את אדניו ויהב אינון סמכין
דתחותיה לקיימא עלייהו ולאסהרא בהו אינון ציריס דפתחין בגין דאינון סמכין
דתחותייהו אינון קיומא לאסהרא · אמאי ויתן אתקיף ואתקין לון בתוקפוי בההוא
שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דסטרא אחרא · ת"ח כתיב ⁹זכור יי' לבני אדום את תהלים קלז
יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה · (ועל דא) זמין קב"ה למבני יסודי ירושלם
מיסודין אחרנין דישלטון על כלא · ומאן אינון · ספירין דכתיב ⁹ויסדתיך בספירים דאלין ישעיה נד
אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין דלית להו הליבו כקדמאי · מ"ט בגין דאבנין
קדמאין

נ"א דרג' דמשה
[א] גומקו' נוקבי תהום רבה שמשם סר. צזיריס ומזיקים בעולם ושם בראה הקליפה סמא"ל וכחותיו מפני תגבורת הקדושה בסיבה מגבר אז בעולם ועמודי הקליפ' ירופפו מלהחזיק בעולם ולכן היו בורחים לנוקבי תהום רבה

קדמאין מאינון יסודי יכילו שאר עמין למשלט עלייהו. מאי טעמא. בגין דלית בה
נהירו עלאה כדקא יאות. אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה ומשקען גו תהומ[א]
דלא יכלי לשלטאה עלייהו. ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא ותתא. (ואי תימא) בגי[ן]
דבההוא זמנא יתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא. ואי תימא אינון יסודי קדמא[ה]
יתבטלון. הא כתיב הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך. מרביץ לאתקנא תבירא. מאי
מלכים ב בפוך *כד"א ותשם בפוך עיניה. אבנים אית דאקרון פוך. מאי טעמא האי. א"ר
אלעזר רזא איהו ורזא דא למחצדי חקלא אתיהיב למנדע. ת"ח אינון אבנין דיסוד
ציון וירושלים ה"ו דשליטו עלייהו שאר עמין ולא אוקדו לון ולא אתוקדון אלא כלה[ו]
אתגניזו וגניז לון קב"ה וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו ולא אתאביד
מנייהו אפילו חד וכד יהדר קב"ה ויוקים לה לירושלם על אתריה אינון יסודי אבני
קדמאי יהדרון לאתרייהו ולא ישלוט בהו עינא אחרא (נ"א בישא) בר בזמנא דיכחול
ב"נ עינוי בההוא פוכא וימלי עיניה מניה וכדין יחמי כל אבנין וכל יסודי ירושלם
מתקנן על אתרייהו דלא שליטו בהו שאר עמין וכל אינון אבנין יקרין אחרנין וכ[ל]
ישעיה נב אינון בנייני אבנין כלהו קיימי על קיומייהו וכדין *כי עין בעין יראו בשוב יי' ציון
מאי בשוב יי' אלא כד שליטו עלה שאר עמין קב"ה סליק לה לעילא ובההוא זמנ[א]
איהו יהדר לה לאתרה דכתיב בשוב יי' ציון. בשוב יי' ודאי. ות"ח כל מאן דאסתכ[ל]
א עיין בשמות רבה בסוף פ' תרומה מן עינא ולא אתיהיב רשו לשלטאה ביה עינא א לא יכלין למשלט ביה עינא בר בכהנ[א]
דעינא במלין ידיעאן ובגין כך הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך. ות"ח כל אלין אבני
ערו ערו עד היסוד בה יתקיימון באתרייהו ולהוו יסודין כקדמיתא ויסודי ספירין (אחרנין) יתקיימון באת[ר]
אחרא סחרנא לפותיה ולארכא הה"ד ויסדתיך בספירים. בזמנא דיוקים קב"ה
ישעיה כה לביתיה בההוא זמנא מה כתיב *בלע המות לנצח. בלע כדאמרינן *בלע יי' ולא חמ[ל]
איכה ב ההוא כוס דשתה האי ישתה האי. ואי תימא ההוא בלע איהו לזמן ידיעא וקלי[ל]
כישראל לאו הכי כתיב לנצח. מאי לנצח לדרי דרין. ולאו כישראל ולאו כההוא
זמנא דאוקים משה ית משכנא. אלא לנצח לעלמין וכדין קב"ה יוקים לה לכנס[ת]
ישראל ואיהו יוקים סמכין וסכין וכל אינון תקרי ביתא בתקונוי (ס"א בתקיפו) לעלמ[ין]
ישעיה נד ולעלמי עלמיא *וכתיב הרחיבי מקום אהלך וגו'. בגין דיתבלע סטרא אחרא ולא יקום
שם כה לעלמין וכדין *וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי' דבר:

ויקם משה את המשכן בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו באתרי[יהו]
ההוא זמנא אתרפו ואעברו מאתרייהו סמכין באתר סטר אחרא ועל דא ויתן
את אדניו. מאי ויתן. אלא אוליפנא דחמא משה לקמיה לסמא"ל חייבא דהוה
אזיל לגביה לקטרגא ליה וכדין אתקיף ביה משה וקשיר ליה קמיה ואוקים
ליה למשכנא ויהב לסמכוי דכתיב ויתן את אדניו ויתן בתקיפו דלא יכיל ב"נ
אחרא לשלטאה עליה ולמיהב סמכין באתרייהו כמשה דהא בתקיפו רב אוקים ליה
משה. בההוא יומא דאתקם משכנא כד שארי משה לאקמא ליה באחד בניסן הוה ובההוא
זמנא תקיפו דסטרא אחרא הוה בעלמא דהא ביומי דניסן רים תורא בדיקולא
סליק לאגרא *תנינן. וכיון שארי משה וחמא ליה לסמא"ל אזיל סחרניה לערבבא ליה אתגבר
עליה משה וכדין ויתן את אדניו שארי הוא ויהב לתתא ושארי מאן דשארי ויהב
לעילא

לעילא דא לקבל דא ביומא דאתקם ההוא משכנא לתתא אתקם משכנא אחרא קדישא
לעילא ומשכנא עלאה טמיר וגניז אפיק נהורין לכל סטר ואתנהרון עלמין · רבי
יוסי שאיל לרבי שמעון א"ל תלת משכנין חמינן בקרא דכתיב וביום הקים את המשכן במדבר ט
כסה הענן את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר · הא
תלת משכנין הכא · ואמאי משכנא ולא בית דהא בית אצטריך ולא משכן · פתח
ואמר כה אמר יי' השמים כסאי וגומר · תא חזי קב"ה אתרעי בהו בישראל לאחסנתיה ישעיה סו
ועבדיה וקריב לון לגביה והא אוקימנא דעבד מנייהו דרגין ידיעאן בהאי עלמא כגוונא
דלעילא לאכללא עלמין כלהו כחד עילא ותתא דכתיב השמים כסאי והארץ הדום רגלי
לאכללא עילא ותתא למהוי חד · תא חזי השמים כסאי דא רקיעא דיעקב שריא ביה
דאיהו דיוקנא עלאה לכרסייא (ס"א כורסיא עילאה לדיוקנא) עלאה קדישא · והארץ
הדום רגלי דא רקיעא דדוד מלכא שריא ביה לאתנהרא מזיוא דאספקלריא דנהרא
ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא אמר הדום רגלי · איזה בית אשר תבנו לי דא בנין
בית מקדשא · ואי זה מקום מנוחתי דא בית קדש הקדשים דלתתא · אבל תא חזי כל
זמנא דאזלי ישראל במדברא הוה להו משכן עד דאתו לשילה והוה תמן ודא איהו רזא
לאמשכא דא בדא ולאעלא דא בדא לאתקשרא דא בדא בגין לאנהרא אבל לאו לנייחא
דהא לאו נייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומי דשלמה מלכא דהא כדין איהו מנוחה
לעילא ותתא בגין דתמן תקיפו דנייחא ולא לנטלא מאתר לאתר ובגין כך אית משכן ואית
בית · משכן כמה דאת אמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם · מאי ויקרא כו
משכני משכנותיו דקב"ה דלהוון גבייהו דישראל · מאי טעמא בגין דכתיב ולא תגעל
נפשי אתכם · מאי בין האי להאי · אלא משכן כמלכא דאתי לגבי רחימיה ולא מייתי
כל אכלוסין דיליה עמיה בגין דלא לאטרחא עליה איהו אתי לגביה בזעיר חילין . בית
דכל חילין וכל *אכלוסין דיליה כלהו אייתי עמיה לדיירא בההוא ביתא ודא איהו בין ויקרא כ נ
משכן ובין בית · בית המקדש איהו דיורא דנייחא לעלמין בכל אינון רתיכין בכל אינון
דיוקנין בכל אינון עובדין כגוונא דלעילא לתברא (ד"א לחברא) עובדין דלתתא כגוונא
דלעילא משכן בזעיר דיוקנין בזעירין עובדין לנטלא מאתר לאתר וכלא ברזא
דלעילא · תא חזי כד פקיד קדשא בריך הוא למשה על משכנא לא הוה יכיל
למיקם ביה עד דקדשא בריך הוא אחמי ליה כלא בדיוקניה כל מלה ומלה · במה
אחזי ליה · באשא חוורא ובאשא אוכמא ובאשא סומקא ובאשא ירוקא · מה כתיב ·
וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר · עם כל דא אקשי ליה למשה · תא חזי שמות כה
אע"ג דאתחזי ליה עינא בעינא לא בעא משה למעבד . ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד
או חכמתא לא הוה עמיה · תא חזי בצלאל ואהליאב וכל אנון שאר אחרנין אף על גב
דלא חמו כמשה מה כתיב וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו' · אי אינון
דלא חמו עבדו כך משה דחמא על אחת כמה וכמה · אלא משה אף על גב דאסתלק
מן משכנא מעבידתא כלא הוה בידיה ועל ידיה ואיהו אקרי על שמיה ועל דא כתיב
וראה ועשה . ד"א משה אסתלק מן דא ויהיב דוכתיה לאחרא עד דאמר ליה קדשא
בריך

שמות לא בריך ׳הוא ראה קראתי בשם בצלאל וגו׳ואתו אהליאב וכתיב ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש
פ"א יתיר חכם לב · אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה יתקיים ביה *תדיר ועם כל דא
בדיר כיון דאיהו פקיד ובפקודיה יתעביד איהו עביד כלא · תו כל עבידתא לא קיימא אלא
בסיומא דעובדא ועל דא ויקם משה את המשכן בשו לאקמא ליה כל אינון חכימי לבא
ולא הוה מתקיים בגין יקריה דמשה עד דאתא משה ואוקים ליה והא אוקמוה :

מיכה ז **ויקם** משה את המשכן · רבי יהודה פתח ׳אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי
וגומר · מאן אויבתי לי דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא והאי קרא כנסת
ב"א לב כבי לפלגו האר"א ישראל אמר ליה אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי · מה דלית *לך הכי · דכיון
דתפול לא תקום לעלמין · אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת תקום וקמת שאר
זמנין דכתיב כי נפלתי קמתי דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין
אינון מארי דבבו ושאר עמין עכו"ם קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מעלמא (ולא
תהלים פג יכילו) כד"א ׳על עמך יערימו סוד וכתיב כי נועצו לב יחדו וגומר אמרו לכו ונכחידם
מגוי · ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו קב"ה לא אנח לון בידייהו
ואי נפלו קמו דכתיב כי נפלתי קמתי · דהא קב"ה אקים לה תדיר · וזמינא כנסת ישראל
לומר בההוא זמנא דקב"ה יוקים לה מעפרא דגלותא ותסתלק מניה אל תשמחי אויבתי
לי כי נפלתי קמתי · כי נפלתי בגלותא ואשתעבדו בני קמתי בהאי זמנא · ובגין כך
בההוא זמנא דאפיק משה לון לישראל כד עבד לון קב"ה אינון נסין וגבוראן דעבד
לון · כדין ויקם משה את המשכן כתיב דהא על ידא דמשה אתקם בכל זמנא. רבי
יחזקאל א שמעון פתח ואמר ׳בלכתם ילכו וגומר · בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו · האי קרא אית
לאסתכלא ביה · בלכתם ילכו וכי לא ידענא דהא בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו · אלא
בלכתם דמאן · בלכתם דחיות דכד אינון אזלין אינון אופנים ילכו כד"א ובלכת
החיות ילכו האופנים אצלם ועל דא בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו בגין דכל מטלניהון
דאינון אופנים לאו אינון אלא במטלנין דחיות וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו הלא
כלא תליא בחיות וכן כתיב ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם בגין
דחיות ואופנים כחדא אזלין · ותא חזי עשרין וארבע משקופין דמטרין עלאין קיימין
גו משקופא חדא דבסטר מזרח להאי פתחא נטרין ארבע ועשרין משמרות טמירין גו
תוקפא דשלהובא דעטרא וסחרא לגו ההוא משקופא מההוא סטרא דמזרח וארבע
ועשרין סמכין תחותייהו ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין ואלין אינון
דקיימין תדיר ולא פרחין גו אוירא כאינון אחרנין ואלין אינון דאקרון עומדים כמה
זכריה ג דאת אמר ׳ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה · ואלין עמודים קיימין על אינון
סמכין בהו סחרן לאתקיימא בדוכתייהו · כד אלין עמודים קיימין על קיומיהו כלהו
שליטין דקיימין עלייהו מעפפי וטסין כל עלמא ואשגחן עיינין ואינון דלייתי קלין סלקין
קהלת י מלין לעילא כמה דאת אמר ׳כי עוף השמים יוליך את הקול ובגין כך אינון סמכין קיימין
בקיומא תדיר . תא חזי בלכתם ילכו כדקאמרן ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים
לעמתם

לעננתא · דהא כמה דאלין חיות נטלין וסלקין הכי אינון · מאי טעמא בגין כי רוח
החיה באופנים . רוח החיה רוח קדשא דנשיב ובטש בכלהו אופנים למהך · אשתכח
דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה · ת"ח דארון איהו הוה
נטיל למאן דנטיל ליה אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים · ואי תימא כי רוח החיה
באופנים כתיב · הכי נמי דא חיה דאיהו לסטר ימינא לסטר שמאלא ולסטר קמא
ולסטר אחורא ודא איהי חיה · ואלין אינון חיות · כתיב היא החיה אשר ראיתי יחזקאל י
תחת אלהי ישראל בנהר כבר דא היא חיה דמרבע לארבע סטרין דעלמא · ודא
איהי דקיימא כרסייא לדיוקנא דאדם כמה דכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם
עליו מלמעלה · וכלא להוא דרגא עלאה קדישא סתימאה דאקרי אלהי ישראל ·
ודא חיה דלתתא דקיימא תחות כלהו חיון עלאין קדישין . בגין דאית חיוון עלאין
אלין על אלין · כרסייא דתחות אלהי ישראל דא דיוקנא דיעקב וכרסייא דלתתא דא
דיוקנא דדוד איהי דמרבעא לארבע סטרין דעלמא · ובגין כך רוחא נפיק מלעילא
יגניד ואתמשך מדרגא לדרגא עד דבטש בכלהו תתאי דלתתא והוא רוחא אנהיג
כלא ואתקין תקונא דכלהו לאתקנא * · ובההוא גוונא ממש אתתקן לתתא · מה כתיב ס"א בההוא
לעילא כי רוח החיה באופנים · וכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו · לתתא גוונא ממש דאית תקונא
מה כתיב ויקם משה את המשכן · *במה · למהוי רוח דההוא דרגא דלתתא בההוא לעילא בההוא
דיוקנא דההוא רוח עלאה היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל ומהאי חיה נפקא כו': ס"א למאי
רוחא לאתקנא כלא הכי נמי משה · היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא בג"כ
כתיב ויקם ויתן וישם · ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא · ת"ח בקדמיתא במשכנא
דעבד משה איהו אתקין ליה ברזא דההוא דרגא עלאה דאיהו קיימא ביה · במקדשא
דעבד שלמה איהו תקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן דאיהו שלמא דביתא
ואיהו נייחא דביתא · וע"ד ברזא דמשכנא איהו קורבא דחביבותא בדרגא (ס"א ברזא)
דגופא ההוא דרגא דמשה קיימא ביה קורבא דחביבותא ולאו דנייחא · כד אתא
שלמה ואתקין מקדשא ההוא מקדשא אתתקן ברזא דחביבו דנייחא וע"ד כתיב בשלמה
הוא יהיה איש מנוחה · ובגין כך דא אתקין בחד דרגא ודא אתקין בחד דרגא ד"ה א כב
דיוקנא דהאי כהאי ורזא דא אלה תולדות יעקב יוסף · שירותא דשארי משה בראשית לז
לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקודשא אוקים קימה דנקודה דקיימא באמצעיתא
דהוה חשוך ושקוע באתריה ולא אתחזי ולא נכיר כלל · ושירותא דכלא אוקים
לה להאי נקודה דאשתקעת באתרהא · ולבתר לכל *אתרא דאיהו בניינא דהאי ס"א את.
נקודה · ואם האי נקודה לא אתתקן (נ"א אתקם) בקדמיתא כל מאן דאתפשט מנה
לא יכיל לאתתקנא וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת כדין כל שאר תקונא אחרא
אתתקן ואתישבת בדוכתה ועל דא ויקם משה את המשכן · (את) דא נקודה
דהות חשוכא ושקיעא באתרה · ולבתר ויתן את אדניו אינון סמכין דאינון
מכאן ומכאן · (בגין דאית אדנים ואית אדנים) וכלהו הוו מאה לאשכנא וכלהו
אתפלגו לאתרייהו דכתיב מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן · ואלין אדנים

הא אוקימנא אבל לא כתיב בהו קימה · אלא ויתן נתינה לשוה עלייהו מה דאצטריך
בגין דאית תתאין ועלאין רכיבין דא על דא · ועל דא כתיב בהו נתינה · בההיא
שעתא דהאי נקודה אתקמת אשתקעת סטרא אחרא ולא אתמחת כלל דהא לא אתמחי
אלא לההוא זמנא דאתי דאתמחי מעלמא כמה דאתמר · אתקם דא ואשתקעת דא :
ויתן את אדניו כדין שארי לאתתקפא האי סטרא (ד"א רוחא) דקדושה וכד
אתייהיבו אלין סמכין אשתקיעו כלהו דסטרא אחרא ועאלו בנוקבא דתהומא
רבא בגין דאסתלק האי סטרא דקדושה עלאה ואיהו חולקא לאסתלקא וכדין האי
סטרא אחרא אשתקע ועאל בההוא נוקבא דתהומא ואלמלא דישראל חאבו (בקדמיתא)
לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר ולבתר אוף הכי חאבו ואמשיכו ליה עלייהו כקדמיתא
ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא בכלא ברזא
דקרבנין ונסכין ועלוון · ות"ח בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא לאכפיא האי
סטרא ולאסתלקא סטרא דקדושה ובג"כ כד משה אוקים לאתר דא אשתקע אתר
דא · ת"ח ויקם משה האי סטרא דקדושה · ואשתקע סטרא אחרא מסאבא · ויתן
להאי סטרא דקדושה ואתרפיא האי סטרא אחרא מסאבא · וישם להאי סטרא
דקדושה ואתכפיא האי סטרא אחרא דמסאבא · ולבתר אהדר ויתן את בריחיו ולבתר
ויקם · מ"ט · בגין דיהא שירותא וסיומא בקימה · שארי בקימה וסיים בקימה
בגין דבכלא בעי קימא שירותא וסיומא · בשירותא דסטרא אחרא אתרפי ודא איהו
קימה לסטרא דקדושה בגין לאתקיימא ולאסתלקא לעילא למהוי אתקשרותא חדא
כדקא יאות · בגין דכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא · מסאבו שפיל ואזיל לתתא ·
רישא דנקודה דקיימא תחות דרגין די בסטרא אחרא איהו ריש דרגא דלבר רישא
דדכורא וקיימא רכיב על חד גמל · איהו רישא לבר דחד ערבובא דחשך דאתפשט ·
א ע"ן תיקון יח דף לו יח טוהלות דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף [א] אתפשט ההוא תננא ואזיל רוגזא בתר רוגזא
דא על דא ודא רכיב ושליט על דא בחיזו דדכר ונוקבא למהוי כלא רוגזא תקיף ·
וכד שארי תננא לאתפשטא דחיק מגו רוגזא בדחיקו דחד נקודה לאתפשטא · ולבתר
קל א אתפשט תננא *דרוגזא בעקימו כחד חויא חכים לאבאשא · רישא דנפקא לאתפשטא
איהו דרגא דאיהו חשוך סליק ונחית אזיל ושאט ונח בדוכתיה וקיימא דרגא לאתיישבא ·
מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא ואיהו לל ללא על אתר אחרא דאקרי מות . וכד
ויגא קם ג מתחברן תרוייהו כחדא אקרי *צלמות · והא אוקימנא תרין דרגין אינון דמתחברן
כחדא · האי צל איהו שירותא דנקודה תתאה דלבר חשוכא דמרחקא מנקודה קדישא
דקיימא באמצעיתא · והאי איהו נקודה דלא קיימא ולא אתרשימת בגוונהא ומינה
אתפשטת פשיטו לבר ולתתא · ואיהי אשתקעת ולא אתחזיאת ולא אתרשימת · האי
אתפשטת לתתא לימינא ולשמאלא ואתפשטת באמצעיתא גו חשוך קבל אלף ומאה ·
תרין סמכין מתגלפין לסטרא דא ולסטרא דא · אתפשט חשוכא בגו גוון אוכם ולא
אוכם דהא לית ליה גוון לאתקיימא ביה · ובההוא פשיטו קיימין חשוכין אינון דשמשי
שמות י במצרים דכתיב [י] לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים · וכתיב וימש חשך ·

האי

האי פשיטו אתפשט בכמה זינין מבגיין אלין גו אלין · גו ההוא פשיטו נפקא חד זהרא דאצטבע בדהבא ודא איהו דהבא סומקא · אתפשט האי זהרא וחפי חפוך דריפא ואיהו דהבא דאתכליל ביה חשוכא · האי חשוכא אתפשט לימינא ולשמאלא · ומגו אלין תרין סטרין נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר אתפשט האי גוון דכסף וחפי חשוכא ואתכליל דא בדא · ונחית לתתא אתפשט חשוכא וקיימין תרין חשוכין ריש אוכמא דקיימין (ד"א דנפקין) ומתמן מתפשט ונפיק חד גוון דנחשת ומתמן אתפשט לתתא ההוא חפוך וקאים קיימא ונפיק חד גוון אוכם חיזו דפרזלא וכלא ברזא דחשוכא מבין תרין קיימין נפק קיימא חד חפוך בחשוכא וכל אלין גוונין אתחזון ביה והאי איהו ערלה דאנהיג דכר לנוקבה לאזדווגא כחדא למהוי חד הני קיימין א בז' דרגין רברבין (דכרין) ידיעאן · דרגא קדמאה איהו דרגא דקאים בסטרא דהאי חשוכא · דא חשוכא סלקא גו טמירו דתננא דאשא האי כליל בגוון תננא ובגוון אשא ובגוון אוכם · אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין לאתעקמא בעקמי עלמא · גוון תננא האי נחתא לעלמא ואעיל לכמה סטרין ודא אתפשט בעלמא ואסטי לרוחי בני נשא פגיזו להסטאה ארחייהו ולאתתקפא ברוגזייהו ועל דא כתיב ילא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר · לא יהיה בך אל זר דא דכורא · ולא תשתחוה לאל נכר דא נוקבא האי איהו רוגזא דשלטא ואתתקף בעלמא ועאל בגו בני נשא ואתקיף לון לאבאשא · גוון אשא האי גוונא נחתא לעלמא ועאל לכמה סטרין לאבאשא לקטלא ולאושדא דמין ולקפחא לבני נשא ועל דא כתיב יאם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם · בגין דאית אושדי דמין למגנא וקטלי למגנא ואית דאושדי דמין וקטלי בקרבא והאי מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא · סטרא דדכורא אושיד דמין למגנא כדקאמרן · סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולאתקטלא אלין באלין וכל קרבין וקטולין אלין באלין מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין · גוון אוכם האי גוונא נחתא לעלמא ונחתא לאתמנאה על כל פלוטין ומחיין ותפיסו דגופין ולייבו וחניקו לאבאשא תדיר לבני נשא · אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין דעלמא ואתפשטן גו בני עלמא גוון תננא נחתא בעל"א והאי איהו גוון קדמאה דנפקא מגו נקודה דפקיע מההוא לל דקאמרן דאיהו סמא"ל דקא רכיב על גמל כמה דאתמר · והאי גוון תננא אקרי קלפי"אל רברבא והאי איהו רוגזא דבני נשא דאתקיפו לבא ברוגזא · תחות האי ממנן אלף ושית מאה חבילין דאינון רוגזא דגופייהו דבני נשא · בגין דאית רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא · אבל האי (סטרא) איהו רוגזא דשלטא ועאל בגופייהו דבני נשא דאתרגיזו בהאי רוגזא והאי רוגזא איהו יסודא דכל שאר גווני למעבד בהו בניינא לאבאשא בגין דהאי תננא נפקא מגו רוגזא דאשא עלאה דמלהטא והאי איהו קדמאה לההוא אשא · ארבע רוגזין מתפרשאן מההוא רוגזא · רוגזא קדמאה אקרי רגז ודא איהו דארגיז לבייהו דבני נשא ודא איהו דנחתא ואזלא וסטיא לבני נשא ואתרגיזו ברוגזייהו ודא איהו דאמשיך מחבלא על עלמא · (ועל דא כתיב יברגז רחם תזכור) · חבקוק ג
רוגזא תניינא האי איהו נחתא לעלמא ושאט ואתפשט לכל סטרין והאי אקרי שגגה · והאי נחתא ועאל בבני נשא · והאי כיון דעאל אקרי מחבלא שתיקא

והאי

תהלים פא · משלי א

א עי' מאמרים אלו מכאן עד סוף הספר הכל מבואר באר היטב בספרים בשער היכלות הקדושות ובשער היכלות התמורות וע"ש

וכאי איהו רגזא דבתיק וכאי איהו דאשתתף בכהוא אתר דנוקבא · וכאי איהו רוגזא
דשתיקה דקיימא בעקימו כאי קשיא מכלהו בגין דאיהו כגוונא דחויא דשתיק תדיר
וקטיל לבתר · רוגזא תליתאה ההוא איהו רוגזא בהפוכא מקדמאה דאזלא ואתקף ולא
שתיק אלא אתגלי ההוא רוגזא וכל מה דאתגלי הכי אתבר · כל מה דאתגלי ולא שתיק
הכי אתבר והכי אקרי רוגזא תבירא · רוגזא רביעאה שירותא תקיף סופא תביר
וע"ד האי איהו רוגזא דמהפכא מן קדמייתא בגין כך האי איהו סטרא תבירא
מכלהו · וע"ד כלא איהו בדרגא קדמאה : **דרגא** תניינא איהו דרגא דנפיק
מחשוכא והאי איהו גוון חשוך דקיימא מגו האי חשוכא בגין דכלא קיימא מגו חשוכא
וקיימא בדרגין ידיעאן · האי אתפשט לתתא בגוונין ידיעאן · בדרגא דא קיימן תלת
מאה סטרין מתפרשין דא מן דא וכלהו כלילן דא בדא · ואע"ג דמשניין דא מן דא
ואתגברן (ד"א ואנהרן) דא מן דא כלא כליל דא בדא · ובגין כך כל דרגין ידיעאן
בהאי סטרא לאבאשא · מהכא נפקי כל אלין מחבלין דשטיין בעלמא ועבדי דינא
באתגליא (ד"א בעלמא) על עובדין סתימין דאתעבידו גו חשוך בטמירו ואינון שטיין
בעלמא ועבדי דינא באתגלייא בהו · ובגין כך כל אינן דשטיין בעלמא ועבדי דינא
באתגליא כלהו קיימין בקבלייהו דבני נשא לאתעתד' תדיר גבי אינון חובין טמירין
דקאמרן ואינון דאקרון אף וחמה מתחבראן עמהון ועבדי דינא עלייהו דבני נשא
האי אתעביד בעלמא מאלין מארי דדינא כדקאמרן · דרגא דא קיימא גו חשוכא
ואשא דאיהו רזא הדא ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה דרגין תקיפין (גברין) דקיימן
תחות סטרא דרקיעא חדא דאקרי רקיע אוכמא · דרגא תליתאה האי איהו רקיעא
דמתפשטא על כל אינון דרגין דאינון סומקין כוורדא ואלין אקרון דרועין דהאי סטרא
תחות אלין מתפשטין לתתא דרגין עד דמטו לגו דרגא תליתאה (ס"א ההוא רקיעא
אוכמא)· בגין דאלין די בדרגא תניינא נפקי מגו ההוא רקיעא אוכמא ושטיין בעלמא ·
ויחי רסא א אלין מימינא ואלין משמאלא · אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין דאינון *תלת קשרין
ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין אחרנין · **קשרא** קדמאה
קיימא לעילא · ותננא חשוכא ברוגזא אתקשר ביה האי קשרא אית בה תלת גוונין
ס"א אתכפייא חשוכין ומשניין דא מן דא ואתכלילו דא בדא והאי קשרא איהו כפיף ולא *אתפשט
בר לזמנין ידיעאן האי אקרי עב"רה · ואיהו · קיימא בלא שכיכו בגין דלא שכיך בר
בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא בגין דבההוא זמנא אשתכך ההוא רוגזא
ואתכפיי' לתתא ואתחלש רוגזיה (ד"א תוקפיה) ולא יכיל לשלטאה ולאתקפא · וכד אתחלש
האי כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא לא יכיל לנטלא ולאנהגא · **קשרא** תניינא
דא הוא דאקרי זעם האי קשרא איהו דנטיל מאתר לאתר ואנהיג לכל שאר קשרין וכל
שאר קשרין כלהו אתנהגן ביה וכלהו אתקפו בהאי קשרא האי איהו דמנהיג כל נטרין
לעלמא בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא לחבקא לנוקבא כדין נחתי לעלמא כל נטרין
וכל דהקין וכל עאקו דהא לא יכילו לשלטא' דא בלא דא · וכלהו דרגין אתייהיבו לנוקבא
לשלטאה ולמסטי עלמא ואי לאו דרכיב דא על דא ואתחבר דא בדא לא יכלין לשלטאה ·
תא חזי כד הוה אדם בגנתא דעדן לאשתדלא בפולחנא דמאריה נחת האי סמאל וכל
אינון

איכון דרגין דביה והוה רכיב על ההוא חויא בישא בגין לאסטאה לון בגין דההוא חויא
דהוה קאים פתותיה איהו עקימא לאסטאה בני נשא ולפתאה לון בגין דכתיב כי נפת מ״ל
תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה . ועל דא דא יהיב חילא ודא עביד אומנותא
בעלמא ודא בלא דא לא יכלי לשלטאה . בגין כך כד ההוא קשרא דאמצעיתא
אתחבר בנוקבא כדין נחתי דינין וכל דחקין לעלמא וכד האי אתתקף דלא נטיל כלא
אתחבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה ועל דא כלא אתחבר ואתכפיא ברזא דקרבנין
דלתתא . וסלקא מאן דסלקא לאתעטרא לעילא ולאתברכא מעמקא עלאה דנהיר
לכל אנפין .

קשרא תליתאה האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר והאי אקרי גר״ה בגין דמהאי
נפקי שלטנו לאשראה דחקין ולמעבד עאקו לבני נשא . ורזא דתלת
קשרין אלין דכתיב עברה וזעם וצרה . אלין תלת קשרין דימינא תלת קשרין דשמאלא תהלי׳ עח
כד מתתקפי כחדא כדין ההיא שמאלא אקרי משלח״ת מלאכי רעים בגין דמהאי שמאלא
אשתדרו לתתא ונטלי תוקפא כל איכון מלאכין בישין איכון דנפקי מסטרא דלתתא
כדקאמרן . וכל דא מגו דרגא תניינא ודרגא תליתאה .

דרגא רביעאה האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא גוון אשא והאי אקרי
אמצעיתא . דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין . הכא אית לכטא
דמלהטא בסומקא כוורדא . מהכא נפקי תקיפו לנחתא לתתא לאתקפא לאושדא
דמין בגין דהאי איהו דיהיב רשו ושלטנא לתתא לאתקפא ולאושדא דמין . האי
נביע לנוקבא ודא אצטריך לדא כמה דאצטריך גופא לנפשא ונפשא לא עביד אומנותא
אלא בגופא ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא נפיק לאתקפא ולמעבד אומנותא
בעלמא לאבאשא כנוקבא דמקבלא מן דכורא תדיר . בכל דרגא ודרגא ובכל קשרא
וקשרא אית כמה ממנן וכמה טריקי חבילין דכלהו אתנהגן בגינייהו וכלהו דאתנהגן
בגינייהו כלהו לתתא דאיכון חיילין די בנוקבא וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא
לאתנהגא ביה . כמה דאית לסטרא עלאה קדישא היכלין ידיעאן לגבי דרגין עלאין
לאתכללא אלין באלין הכי נמי לתתא *בהפוכא בסטרא אחרא אית דרגין לגבי איכון ס״א בהפוכא
היכלין דנוקבא לאתכללא אלין באלין . בהאי דרגא דאיהו רביעאה קיימין דינין בישין
לנחתא לתתא ולאתמסרא לאיכון דעבדין דינא בישא תקיפא . מהכא ינקי תוקפא
דלהון לאתקפא ולאשלמא ההוא דינא דעבדי . ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו בכל
איכון היכלין תתאין דלסטר נוקבא דלתתא . זכאה חולקהון דצדיקיא דסטו ארחייהו
מארחא דא ואזלי בתר דחלתא דקב״ה לאתקדשא בקדושה דמאריהון זכאין איכון בעלמא
דין ובעלמא דאתי .

דרגא חמשאה האי דרגא אתפליג לתרין *דרגין ימינא ושמאלא *ואלין אקרון ס״א סטרין
סוקין מתדבקן לאבאשא ולמרדף בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל מרעין רלב ב
וכל בישין דרדפי בתרייהו דחייביא . וכד דינא (ס״א דרגא) דא אתקריב כדין הרלים
יאלו דהופים ואיכון רלים איכון לתתא למרהט לאבאשא וכל איכון אקרון
רודפים ועל דא כתיב קלים היו רודפינו מנשרי שמים . האי דרגא אתפלג איכה ד
לתרין סטרין לימינא ולשמאלא . תלת קשרין איכון לימינא . ותלת *קשרין איכון ויחי רמא א
לשמאלא ואלין קשרין ואיכון קשרין דקאמרן כלהו מסתכלן לאחורא בגין דאיכון קשרין עלאין
קדישין

ויצא קכד א / מלכים א ז — קדישין כלהו *מסתכלן גו פנימאי לגופא כד"א וכל אחוריהם ביתה ואלין כלהו מסתכלן
לאחורא · מה בין האי להאי · אלא אלין קשרין עלאין קדישין · כלהו ברזא דאדם
ובגין דכלא איהו ברזא דאדם כל אחוריהם ביתה כתיב ואלין קשרין אחרנין דקאמרן
אינון קשרין דאמצעיתא כלהו מסתכלן לאחורא ואלין אינון ברזא דבהמה · ובגין
בלק ג / תהלים לו — כך כל אחוריהם לאחורא ורזא דא כמה *דאוקימנא אדם ובהמה תושיע יי' דא
בסטרא דאדם ודא בסטרא דבהמה וקרבנא הכי סלקא אדם ובהמה · קשרא קדמאה
ביה קיימא גוונא דחשוכא גו טורפלא (ס"א גו טהירא דטורפילא) דלמה באתלטיה
תהות אבנא דקיימא עליה דלא למה · והאי קיימא עלייהו דזכאי דאית בהו זכיין ולא
אית בהו זכו דאשכחא · לאתתקפא בהו ולאגנא עלייהו וקשרין אחרנין רדפי בתר חייביא
דסטי ארחייהו מקדמת דנא ורדפי אבתרייהו וכל אינון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא
בגין דכל אינון דאתחזון לאתענשא חד מלאכא שליחא קדישא דז מסטרא דגבורה
נחית ורשים בהו רשימא והאי רשימא אשתמודע לעילא לגבי כל אינון מאריהון דדינא
וכד ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו · מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין ·
מאן דאתחזי למכאובין ושאר עונשין כלא חמאן בההוא רשימו · ובגין דא אינון קשרין
כלהו קיימו לאחורא ובעטי באינון דבעטי במאריהון ובכל אינון דאתחזון לבעטא בהו ·
בר צדיקי וחסידי ואית לון זכו דאשכן דמרעין רדפין אבתרייהו דאלין לא שלטי בהו
ולא אתי לון מרעין מסטרא דא · ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין · ת"ח כתיב
ישעיה נג — ויי' חפץ דכאו החלי · ויי' חפץ דכאו אתרעי למחאה ליה ולמיהב ביה מרעין
בגין לזכאה לון לעלמא דאתי ולא מסטרא אחרא ואלין אקרון יסורין דאהבה וכלא
כחד מתקלא דקודשא סלקא ·

דרגא שתיתאה האי אקרי ערלה · ודא וכל אינון דרגין תתאין לתתא · כלהו אקרון
ישעיה כז — ערלה בגין דינקי מסטרא דא והאי איהו גו רזא דנח"ש בריח · והאי יניק
לההוא נח"ש עקלתו"ן · וכלהו דרגין אחרנין דאתאחדו בהאי סטרא אקרון גוהרקי
דערלה וכלא ברזא חדא קא אזלי · ות"ח על דא כל אינון אילנין דאתנטעו בארעא
ויקרא יט — עד לא אשתרשו שריא עלייהו רוחא מסטרא דהאי ערלה ועל דא כתיב וערלתם
ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל בגין דקודשא בריך הוא חביבותא
דישראל תדיר לגביה ורחיק לון מכל ארחין בישין וסטרין בישין ומסאבין לאתדבקא
בסטרא דקדושה · זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי · אמר רבי
שמעון הא תנינן באינון היכלין דאינון קיימין לסדרא סדורא דשבחא דקב"ה בין
סדורא דקיימא במלה בין סדורא דקיימא ברעותא · בגין דאית סדורא דקיימא
במלה ואית סדורא דקיימא ברעותא וכוונא דלבא למנדע ולאסתכלא בגין
קלט א / בראשית מה א — לאסתכלא לעילא לעילא עד אין סוף דתמן *תקיעו דכל רעותין ומחשבין ולא קיימין
במלה כלל אלא כמה דאיהו סתים הכי כל מלוי בסתימו · ת"ח האי *דאמרן באינון
נ"א תלין — היכלין כלהו *כל אינון סדורין אינון כללא חדא בגין לאתכללא תתאי בעלאי · אבל תא חזי
משה כד סדר צלותיה בגיניהון דישראל אריך בהאי צלותא בגין דאיהי צלותא דקיימא
לעילא · וכד סדר צלותיה בקצירו דאחתיה לא אריך בה בגין דקיימא לתתא דכתיב
במדבר יב / בראשית נא ב — אל נא רפא נא לה ולא אריך יתיר בגין *דאיהו מארי דביתא ופקיד ביתיה כדקא חזי ·

ובגין

בגין כך לא אריך יתיר בשעותי' *וכלהו סדורין לאברהם שכינתא בעלמא כמה נ"א וע"ד כלשו
דאוקימנא בכל אינון (שאר) היכלין דקאמרן · ר' שמעון קם ואמר זכאה חולקא דילך
אדם קדמאה בחירא דכל נבראין דקיימין בעלמא דרבי לך קב"ה על כלא ואעיל לך
בגנתא דעדן ואתקין לך ז' חופות ביה לאשתעשעא בענוגא דנעם עלאה כד"א לחזות תהלים כז
בנעם יי' ולבקר בהיכלו · לחזות בנעם ה' לעילא ולבקר בהיכלו לתתא · לחזות
בנעם יי' באינון שבעה רקיעין לעילא ולבקר בהיכלו באינון שבעה רקיעין דלתתא ·
ואלין קיימין · אלין לקבל אלין · ובכלהו קמת בגנתא דעדן · אינון ז' חופות עלאין
קדישין קיימו עלך לעילא לאתעטרא בהו ואינון ז' תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו
ובכלהו אשלים לך מארך למהוי שלים בכלא · עד דאתדחו רגלך בתר עיטא דההוא
חויא בישא ואתתרכת מגנתא דעדן וגרמת מותא לך ולכל עלמא · בגין דשבקת אלין
עדונין דלעילא ותתא ואתמשכת בתר אינון כסופין מסאבין דאקרון ראש פתנים דגופא איוב כ
משיך בהו ולא רואה כד"א וראש פתנים אכזר וכתיב ענבימו ענבי ראש עד דאתא דברים לב
אברהם חסידא ושארי לאתקנא עלמא ועאל גו מהימנותא קדישא ואתקן לעילא
ותתא באינון רקיעין עלאין ובאינון רקיעין תתאין · אינון תתאין היכלין לאינון רקיעין
עילאין לאתאחדא דא בדא ולאתקשרא דא בדא כמה דאוקימנא באינון היכלין
דקאמרן · ואע"ג דאוקימנא התם גו כללא הכא אית לן לפרשא מלין ולאתקנא
ליחודא כדקא יאות בגין דלא יטעון חברייא ויהכון בארח מישר כמה דכתיב כי הושע יד
ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו' · (היכל לבנת הספיר) **היכלא** קדמאה שירותא
גו מהימנותא והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא ובדרגין דחיזו דמהימנותא · נביאי
קשוט הוו חמאן מגו דא אספקלריאה דאיהי נהירא · ובגין דהאי איהו שירותא
דמהימנותא כתיב תחלת דבר יי' בהושע דחמא מגו דרגא דא דאיהו שירותא דכל שם א
דרגין לסלקא לעילא וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא · ובגין דהושע חמא מגו שירותא
דא סופא דכל דרגין אצטריך לנטלא האי אשת זנונים בגין דישראל אתאחדון ואתמשכו
מתמן לתתא לגבי ההוא אתר דאקרי אשת זנונים בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי
אבת חיל וחמא מתמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא (דאית ליה) היכלין
דמסאבא כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון ועל דא כתיב קח לך אשת זנונים וגו' ·
וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא · אלא בגין דאסיר ליה לבר נש לאעלא באינון היכלין
בגין דלא יתמשך אבתרייהו כגוונא דעבד נח דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בראשית ט
והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו דלא יתמשך
אבתרייהו כמה דכתיב בנח וישת מן היין וישכר ויתגל עד דא"ל קח לך אשת זנונים
וילדי זנונים · וכתיב וילך ויקח את גמר בת דבלים למנדע במה דאתדבקו ואסתאבו
ושבקו רזא דמהימנותא בגין *אל נכר ועל דא חמא מגו היכלא דא שירותא דכל רמג א
דרגין · היכלא דא שירותא דכלא לסלקא בדרגין · האי היכלא איהו מדורא
דקיימא בנהירו לאתעטרא בדרגוי לאסתכלא באינון דרגין עילאין דכתיב ויראו שמות כד
את אלהי ישראל · בהאי היכלא חד ממנא שמשא טהר"יאל שמיה ואיהו קיימא
על פתחא דההוא היכלא וכל נשמתין דסלקין קיימא האי ממנא בהאי פתחא
וכמה ממנן אחרנין עמיה כלהו אשא דמלהטא ושרביטין דאשא *בידייהו וכלהו ריג א
מאריי

מארי דעיינין· האי ממנא קיימא בסטרא דא אי זכאת האי נשמתא למיעל האי ממנא
פתח פתחא ועאלת· ואי לא זכאת ההוא ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין
וכמה אלף ורבבן גרדיני נימוסין עמיה דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא ונקיט לה
האי אחרא די בסטרא דמסאבא ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי וכל אינון גרדיני
נימוסין אחדי לה עד דנחתי לה לגיהנם ואתדנת תמן תריסר ירחי תקונא דההוא
סטרא אחרא בי דינא לאתדנא בהו חייביא· כגוונא דא ההוא ממנא קדישא דקיימא
על ההוא פתחא כל אינון צלותין דבקעי אוירין ורקיעין למיעל קמי מלכא אי צלותא
דסגיאין אינון פתח פתחא ואעיל ההוא צלותא עד דאתעבידו כל צלותין דעלמא עטרא
ברישא דצדיק חי עלמין כמה דאוקמוה· ואי צלותא דיחיד סלקא עד דמטי לפתחא
דהיכלא דא דהאי ממנא קיימא ביה· אי יאות ההיא צלותא לאעלא קמי מלכא
קדישא (יאות) מיד פתח פתחא ואעיל לה· ואי לא יאות דחי לה לבר ונחתא ואתשטיא
בעלמא וקיימא גו רקיעא תתאה מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא ובההוא
רקיעא קיימא חד ממנא די שמיה סהדיא"ל וממנא על האי רקיעא ונטיל כל הני
צלותין דאתדחיין דאקרון צלותי פסילאן וגניז לון עד דאיתדן (נ"א דתב) ההוא ב"נ אי
תב לגבי מאריה כדקא יאות וצלי צלותא אחרא זכאה ההיא צלותא זכאה כד סלקא
נטיל ההוא ממנא סהדי"אל האי צלותא וסליק לה לעילא עד דאערע בההיא צלותא
זכאה וסלקין ואתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא קדישא· ולזמנין אתדחיא ההיא צלותא
בגין דההוא בר נש אתמשך בתר סטרא אחרא ואיהו אסתאב בההוא סטרא ונטיל
לה ההוא ממנא די בההוא סטרא אחרא מסאבא וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא
מסאבא סליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קב"ה ואסטי עליה לעילא· ועל דא
כל צלותין וכל נשמתין כד סלקן כולהון סלקן וקיימן קמי היכלא דא· והאי ממנא
קיימא על פתחא דהיכלא דא לאעלא נשמתין וצלותין או לדחייא לון לבר· לעילא
מהאי פתחא אית פתחא אחרא דקב"ה פתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אנעיל
(נ"א או) וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא *די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון וכל תרעין
ופתחין ננעלו עד דעייל ברשותא בר תרעין אלין דאקרון שערי דמעה· וכד האי צלותא
דדמעה סלקא לעילא נאעלא באינון תרעין אזדמן ההוא אופן דקיימא על שית מאה
היון רברבן ורחמיא"ל שמיה ונטיל ההוא צלותא באינון דמעין צלותא עאלת ואתקשרת
לעילא· ואינון דמעין אשתארו הכא ורשימין בהאי פתחא· ואית דמעין אחרנין
ורשימין תדיר על כל אינון רתיכין עלאין דלא אתמחון (ס"א אתמחון) אלין אינון
ישעיה נג דמעין דאושדו לעילא ותתא כד אתחרב בי מקדשא דכתיב [ט]הן אראלם צעקו חוצה
א עיין בפרדס רמוני' מהרמ"ק שער ה פ' כב מלאכי שלום מר יבכיון· ואינון דמעין דאושדין על צדיקיא וכאין כד מסתלקי מעלמא
כלהו נטלי לון אינון רתיכין וערבי לון באינון דמעין דאתושדו על חריבו דבי מקדשא· ועל
שם כה דא כתיב [ט]ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים· מאן פנים אלין רתיכין עלאין קדישין
ולבתר וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי' דבר· בהאי היכלא אית רוחא דאקרי
דלג ה *סטוטריה [א] והאי איהו חיזו ספירא דנציץ לכל עיבר והאי איהו דקיימא לתרין
בראשית ע"ז סטרין ומאלין מתפרשאן נצצין כגוונא דשרגא כמה *דאוקימנא בכמה סטרין· וכמה

גוונין מנהטן מהאי בסטרא דימינא· כד ההוא רקיעא עלאה נהר דנגיד ונפיק
מעדן אפיק נשמתין לאעלא גו היכלא שביעאה לעילא ההוא היכלא שביעאה נקיט
לון · וכד נפקי אינון נשמתין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה נחתין עד דמטון
להאי היכלא ונקיט לון האי רוחא קדישא סטטורי"ה (סטוטריה) שמיה דאיהו לימינא ·
וכל אינון נשמתין דכורין דאינון זמינין לאתפרחא בזכאין דכורין לימינא כלהו נקיט
לון ומתעכבי תמן עד דאתכלילו בנשמתין דנוקבי (בגין) מהאי רוחא נפקא *רוחא רס א
אחרא לשמאלא דאתחזי ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמאה ואינון חד כלילן דא בדא ·
והאי רוחא אחרא אקרי אדירי"ה סנוגי"א סניגי"ה (נ"א סנוגיא סטניה) האי איהו
רוחא לשמאלא והאי קיימא א דכד תיאובתא דהיכלא שביעאה לאתדבקא *בההוא רנה א
נהר דנגיד ונפיק ההוא רעותא דסלקא מתתא לעילא עבדא נשמתין ברעותא דיליה א מאמר שהנקב' מזרעת
ואינון נוקבי · וכד רעותא דההוא נהר נחתא ואתדבקא מעילא לתתא עבדין נשמתין תחלה תוזר
דכורין רעותא דלעילא עביד דכורין רעותא דלתתא עביד נוקבין · וכד אלין נשמתין זכר ונולד וכן סנ"בס
נוקבין נפקין מגו ההוא היכלא שביעאה נחתין (ס"א נפקין) עד דמאטו להאי רוחא
שמאלא דאקרי אדירי"ה · ואקרי נבנ"ת הספי"ר כמה דאוקימנא בסתרין אחרנין · כיון
דמטו להאי רוחא אינון נשמתין נוקבין נקטא לון האי רוחא וקיימאן ביה · ולבתר
אתכלילו רוחא דא דשמאלא ברוחא דא דימינא וכדין אתעבידו אינון נשמתין כלילן
דכר ונוקבא כחדא (מזדווגן) ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשאן בבני נשא · כד אתא
לאתכללא כל חד כפום ארחיה ולבתר מזדווגן כחדא רוחא דא דשמאלא בימינא בטש
דא בדא נאתכללא · ונפקי גלגלין דמתפשטי לכל עיבר ואתעבידו אינון אופנים מנייהו
מאינון גלגלין דנפקי מגו רוחא שמאלא דכתיב בהו ומראה האופנים ומעשיהם כעין יחזקאל א
תרשיש ואלין אינון אופנים דמלהטן אשא וקיימן בשירתא · כיון דאתבסמו רוחא ברוחא
ואתכלילו כחדא כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא ומתיסבא על ארבע שורין דאופנים ·
ואיהו חד חיותא דשלטא עלייהו ואקרי בזק · האי בזק נהיר בנהורא דגלגלין גו שלהובא
ושלטא על כל אינון אופנים ואתפשט מניה חד רקיעא דקיימא על תרין סמכין ואינון
תרין סמכין אינון תרין כרובין חד מסטרא דא וחד מסטרא דא והאי רקיע על
רישייהו כמה דכתיב (יחזקאל י) ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים
ואלו האי רקיע דעל ריש חיוותא · והאי בזק ממנא עליה ורוחא עילאה דאתכליל
על כלא כל אינון צלותהון דמקדמי עד לא סיימו ישראל כלהו צלותהון מתעכבי בהאי
רקיעא והאי בזק דשלטא על האי רקיעא מתקן לון עד דאתא סנדלפון רב ממנא רוח
עלאה דשליט על כלא וכד סיימי ישראל כלהו צלותין נטיל לון מהאי רקיעא וסלקא וקשיר
לון קשרין *למאריה כמה דאוקמוה · האי בזק קאים לממני כל אינון צלותין דסלקן וכל (יכ"רין)
אינון מלי דאורייתא דמתעטרן בליליא כד רוח דצפון אתער ולילי אתפלג כל מאן דקאים
בההיא שעתא ואתעסק באורייתא כל אינון מלין סלקין ונטיל לון האי בז"ק ואנח לון
בהאי רקיעא עד דסלקא יממא · ולבתר דסליק יממא סלקא אינון מלין ושארן באתר
דרקיע דביה *תליין ככביא ומזלי שמשא וסיהרא והאי אקרי *ספר הזכרון דכתיב בראשית לג א ע א
ויכתב ספר זכרון לפניו · לפניו בגין דספר וזכרון כתיב בקשורא חדא · אינון ארבע מלאכי ג
גלגלין אינון נטלין על תריסר סמכין · אלין ד' אהני"אל קדומיא"ל (ס"י קדומי מלכיא"ל
יאהדונ"הי *יהדוני"ה די מפתחאן דשמא קדישא בידייהו · ואלין ארבע אינון כלילן- כמ ב

ים א ברזא דאתוון *אדנ"י די סנדלפון מארי דתיכין משמש בהו אלין ארבע אתוון פרחין
באוירא דהכוא אוירא כליל באתוון דשמא קדישא יהו"ה · יו"ד ה"א וא"ו ה"א והכוא
אוירא כליל לון ואתכלילו אלין באלין · ואלין ד' נטלין לון ברזא דהכוא בזק · ואלין ד'
שמות טו עאלין בד' אלין באלין דכתיב ^מקבילות הלולאות אשה אל אחותה · והא אוקימנא ורזא
איהו לאתכללא אלין באלין ולשלבא אלין באלין ברזא דהכוא · ורזא דכליל ברזא דשמא
קדישא · דכליל שמא דא בשמא דא · וכלא בהאי היכלא מתנהגי ונטלי בההוא רוחא
ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא · בהאי היכלא איהו יאהדונ"הי כללא דתרין שמהן
מגו דאיהו רוחא ברוחא · וכד שמא דא דכליל ברזא דרוחא ברוחא וכליל דא בדא נהיר
דא בדא כדין נהיר כלא וסלקא נהורא ונחתא כנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא וכדין
יחזקאל א (כד) האי רוחא נטיל כלא נטלין בגיניה דכתיב ^אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו
לא יסבו בלכתן · וכד רוחא דא נהיר בשמא דא כדין עאלין כלהו דא בדא · ואתקשרו
כלהו כחדא לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדישא · באמצעיתא דהיכלא דא קיימא
חד עמודא נעיץ מהיכלא דא להיכלא תניינא בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא
דלעילא לאתאחדא רוחא ברוחא וכן עד לעילא מכלהו למהוי כלהו רוחא חדא כד"א
א בפ' תרומה דף קלג ע"ב איתא ד' מפתחן דד' אתוון דשמא קדישא ע"ש ורוח אחד לכם · עמודא דא דקיימא באמצעיתא אדרכניא"ל שמיה ורזין ^א דמפתחן
דשמא קדישא בידיה · כד צלותין סלקאן ומטאן להאי עמודא כדין נטלי כלהו דאינון
בהיכלא דא לגו היכלא תניינא לאתאחדא דא בדא למהוי כלא ברזא חדא לאתייחדא
עילא ותתא כחדא למהוי שמא קדישא שלים כדקא יאות (היכל עצם השמים הו"ד)

היכלא תניינא היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא לאתאחדא ברזא דלעילא
האי היכלא טמיר וגניז יתיר מן קדמאה · בהיכלא דא אית תלת פתחין
וחד שמשא ממנא עלייהו אורפנ"יאל שמיה · האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא
דרום וצפון ומזרח · דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטרא ומזרח באמצעיתא · אלין
תלת פתחין לתלת סטרין אילין תרין סתימין וחד באמצעיתא פתיח ברזא דכתיב
שמות כד ^וכעצם השמים לטהר · האי ממנא אתפקד וקיימא בההוא פתחא דאיהו פתיח ותחות
ידיה תרין ממנן אחרנין דממנן על אינון פתחין אחרנין סתימין · וכל אינון נשמתין
דאינון קטולי בית דין או אינון קטולי שאר עמין כלהו אתמנן תחות ידיהון והאי
ממנא דעלייהו חקיק לון לדיוקניהון בלבושי דאינון נור דליק וסליק לון לעילא ואחמי
לון למאריה כדין נטיל לון וחקיק לון בפורפורוי לאינון קטולי שאר עמין · ואינון קטולי
בית דין נחית לון האי ממנא ועאיל לון בתר אינון תרין פתחין סתימין דאינון תרין
ממנן אחרנין קיימין עלייהו ומתמן חמאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא ונטרו
פקודוי ואינון כסיפין בגרמייהו וכוון מהופכ דלהון עד דהאי ממנא דקיימא עלייהו
פתח לון תרעא דמזרח ונהיר לון ויהיב לון חיים דאתפתחו בההוא תרעא דמזרח ובידא
דההוא ממנא חד כסא דחיין דאיהו מליא נהורין והאי אקרי כוס תנחומין כסא
כ"א ונהיר ויהיב לון חיין דחייא *דהא בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא זכו להאי · כגוונא דא אית
ויקרא יב ב בסטרא אחרא בהיכלא דמסאבא ממנא אחרא ובידיה כוס דאקרי * (ישעיה נא) כוס
רסד א תרעלה כוס חמתו כמה דתנינן אית יין ואית יין הכא נמי אית כוס ואית כוס
תהלים קד וכלא דא לטב ודא לביש · יין לטב דכתיב ^ויין ישמח לבב אנוש · יין לביש
שם עה דכתיב ^ויין חמר מלא מסך וגו' · כוס לטב דכתיב ^כוס ישועות אשא · כוס
שם קיו
ז"יב

לבים · דכתיב [פ]כוס חמתו כוס התרעלה · כמה דאית בסטרא דקדושה היכלין ישעיה א
וממנן כלא לטב ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין · הכי נמי אית בסטר מסאבא היכלין
וממנן כלהו לבים ורוחין מסאבין ממנן וכל סטרין מסאבין ודא לקבל דא כגון יצר
הטוב ויצר הרע וכלא ברזא חדא · היכלא דא אקרי היכל זוהר בגין דאית ביה רוחא
דאקרי אורפ"ניאל ואיהו זוהר דלא אשתני וקיימא בנהירו סתימא דנהיר מעילא ובנהירו
דנהיר לתתא · וכד בטש נהירו דלתתא בנהירו עלאה (נ"א וכד נהיר נהורא בגהורא)
נהיר האי רוחא כגוונא דחיזו דעינא דכד מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנצין וחזרא הכי
נמי האי רוחא · ועל דא היכלא דא אקרי זוהר האי רוחא דאקרי אורפני"אל האי איהו
דנהיר להיכלא דא ונהיר להיכלא קדמאה בגין דההוא רוחא דהיכלא קדמאה נהיר
באתגליא בהאי (ד"א מהאי) רוחא דאיהו סתימאה · דא רוחא נטיל לעילא ונטיל לתתא
ברזא דכתיב [פ]חמוקי *ירכיך כמו חלאים · ומה דאמר חמוקי ירכיך בגין דאית רוחא שיר ז רנה
אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא ואתקשר בהדיה · ועל דא כתיב חמוקי תרין והאי
רוחא שמאלא אקרי הדר"ניאל ואתכלילו דא בדא כלילן כחדא ואינון עלם השמים דכלילא
באש ומים · כתיב [ז]כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם וגו' · האי רוחא קדמאה יחזקאל א
אורפ"ניאל דאיהו סתים בין עילא ותתא ונהיר איהו כעין חשמל האי איהו כעין החשמל
ולזמנין איהו חשמל בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים *חיוון אשא ממללן חיוון דקיימי פ"א ב
ולא קיימי וע"ד איהו חשמל · אורפני"אל דקאמרן · בדא אשתמודעאן חיין לעלמא כד
אתדן עלמא לטב כדין נהר רוחא דא וכל חיין וכל חדו אשתכח דהא כיון דזכותא נפקא
ונהירו דיון כדין רוחא דא אנהיר · וסימניך [פ]באור פני מלך חיים וכד אתדן עלמא משלי טז
בדינא (בההוא זכותא) כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא שלטא ואתקף (ס"א וכד אתדן
עלמא בדינא בההוא זכותא כדין ההוא רוחא אחרא שלטא ואתקף) והאי רוחא אגניז
ואתהפך וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן · וכלא קיימא בהאי רוחא וסימניך
[פ]וארכבתיה דא לדא נקשן הכא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקיא דסלקין דניאל ה
לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה וכד נשמתא סלקא ומטי להאי היכלא כדין אזדמן
חד ממנא דאתפקד על אינון לבושין ודקי"אל שמיה דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין
דאורייתא בהאי עלמא כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה הכי אתעביד ליה בהאי היכלא
לעילא מלבושא לאתלבשא ביה בההוא עלמא · וכד נשמתא סלקא ההוא ממנא נטיל
ההוא לבושא דילה ואזיל עמה עד די מטא לנהר דינור די נשמתא אצטריכא לאתסחייא
ולאתלבנא תמן · ולזמנין דטבעא הכיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלקא כלא יומא עד
בצפרא כד אתער רוח דסטרא דדרום כדין קיימי כלהו ומתחדשן ואמרי שירתא ומזמרן
כגוונא דאינון מלאכין דאתעבר *שלטנהון ואתוקדן וקיימן ומתחדשן כמלקדמין גו לג ב
ואמרי שירתא (ואזלי לון) ה"נ אלין נשמתין · ואי זכאת האי נשמתא וסלקת האי
ממנא דקי"אל נטיל לה להאי נשמתא ואלביש לה בההוא לבושא ואתקנת
ביה וסלקא לקרבנא על ידא דמיכאל כהנא לקיימא תדיר כל יומין קמי
עתיק יומין זכאה חולקא דהאי נשמתא דקיימא וחכאת להאי · ובכלא אתמנא
האי רוחא אורפני"אל דקאמרן ואיהו שליט על האי היכלא מכללא דא כד אתכליל
רוחא ברוחא ובטש דא בדא לאתכללא כחדא אתבריאו אינון שליטין אחרנין
דאתמנן על עלמא ואלין אינון שרפים דבית גדפין דמקדשי למאריהון תלת

זמנין

זמנין ביומא ואלין אינון דמדקדקי עם לדיקיא אפילו בחד נימא דשעירא ואלין אינון
דקיימי לאענשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי · ואינון דמזלזלי לבר נש דאוליפו מניה
אפילו מלה חדא באורייתא ולא מנהגי ביה יקר ולכל אינון דמשתמשי במאן דקארי
שית סדרי משנה ליהדא יחודא דמאריהון כד מתישבן רוחא ברוחא ואתנהרין כחדא ·
מההוא נהירו נפקא חיותא חדא דשלטא על אינון שרפים וארבע תחותה דאנפייהו
אנפין דנשר · האי היותא יופי"אל שמיה ואיהי קיימא בכל רזי דחכמתא לכל אינון
מפתחאן דחכמתא קיימין ביה · האי חיותא קיימא למתבע אגרא מעם קב"ה
למיהב לכל אינון דרדפי בתר כל מריהון דחכמה ואפילו מכל בר נש ואולפי חכמה
למנדע למאריהון וההוא אגרא דיהיב לבני נשא דרדפי בתר חכמה למנדע למאריהון
דכד נפק בר נש מהאי עלמא האי חיותא נפקא על ד' שרפים מטפפין וטאסת קמיה
ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה וכמה אינון שליחן
דשלם סחרניה · ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין אתכפיין אינון שרפים נחשים דנפקן
מההוא נחש דנגרים מותא לכל עלמא · האי חיותא קדישא קיימא כד נשמתא סלקא
ומטאת לגביה כדין שאל לה ברזא דחכמתא דמאריה וכפום ההוא חכמתא דרדיף
ס"א נס אבתרה ואדבק *הכי יהבי ליה אגריה · ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק דחי ליה לבר
ולא עיילא וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו · וכד נטלי גדפייהו אלין שרפים
דתחותה כדין כלהו בטשי בגדפייהו ואוקדון לה ואתוקדת ולא אתוקדת וקיימא ולא
קיימא והכי אתדנת בכל יומא נהירת ולא נהירת . ואע"ג דעובדין טבין אית לה בגין
בהאית קלב *דלית אגרא בההוא עלמא כאינון דמשתדלי בחכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון
ולית שעורא לאגרא דאינון דידעי חכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון · זכאה חולקהון
מבלי ג בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב [a]אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה · רוחא
דא שלטא על כנא כלא כלילן בה כלא אסתכיין לגבה האי חיותא שלטא על ארבע
אחרנין וארבע גלגלין לכל חד וחד · גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח · וגלגלא חדא
אסתכי לסטר צפון · וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום · וגלגלא חדא אסתכי לסטר
בס"י אין שם מערב · וכל חד וחד בתלת סמכין · גלגלא דלסטר מזרח *חניאל שמיה · גלגלא דלסטר
אל בשום אחד צפון קדשיאל שמיה · גלגלא דלסטר דרום עזריאל שמיה · גלגלא דלסטר מערב
מכס
עניאל שמיה · ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד כלהו אסתכיין לאמצעיתא בגין
דאמצעיתא איהו נטיל לון וכלהו נטלו בגיניה דאמצעיתא אלין דקיימי באמצעיתא
כלהו ממנן בשירתא ואלין דימינא אמרי שירתא דסלקא רעותא לעילא ואמרי קדוש
ואלין דשמאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי ברוך · קדוש לעילא וברוך
לתתא · אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא נטלי קדושה ומתחברן בקדושה בכל
אינון דידעי לקדשא למאריהון ביחודא ברזא דחכמתא · ואלין דקיימי בשמאלא נטלי
קדושה ומתחברן בכל אינון דלא ידעי לקדשא למאריהון כדקא יאות וכלהו כלילן
אלין באלין ביחודא חדא ומתקשרן דא בדא עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא ורוחא
חדא ומתקשרן באינון דלעילא למהוי כלא חד לאתכללא דא בדא . מאתר דא ינקי
ויצב קנא ב כל אינון מאריהון דחכמתא דקיימן למנדע *במראה או ברזא *דחלמא בגין
רנו ב
סירון יא א דנביאים ינקי מלעילא ואלין מארי דחלמא או דמראה ינקי מהכא וכד מתחברא
ב"ג ר"מ א אתרא דא באתרא דלעילא בקשורא חדא כדין נביאים ינקי מעילא ומתתא בקשורא חדא
צא ב רסב א

וכנין

ובגין כך אית משל במלייהו דלא לאלהא נבואתהון כדקא יאות כמה דהוה ביה במשה דהוה לאלואה בנבואתיה בכלא · בגין דנהירו נפיק מעילא מאתר דכל נהורין נפקין מניה ומטא לדרגיה ומתמן יניק נבואתיה ונהיר מה דלא הוה כדין לכלא · לכל שאר נביאין · אינון מאריהון דחלמא מאריהון דמראה כלהו ינקי מאתר דא לתתא בלא חבורא דלעילא על ידא דדרגא אחרא תתאה מניה דאיהו לבר כמה דדרגא דנביאים דלעילא לא הוו חמאן ליה נביאים בר על ידא דדרגא אחרא תתאה · הכי נמי אלין דרגא דיניקו דלהון איהו לעילא בהאי דרגא תתאה אבל לא אתגליא לון אלא על ידא דדרגא אחרא לבר דאיהו תתאה מניה בגין דנפקא מהאי היכלא ומטא מלה עד ההוא ממנא דקיימא על תרעא דהיכלא דא ומתמן לההוא ממנא דתחות ידיה וכן עד *דכמה אינון דנטלי ההיא מלה ואתערבו בהדה · ועל דא כד מטא לגביה דבר נש כמה אינון דאתערבו בהדה ועל דא לא נחתא מלה כדקא יאות · כד מתחברין אלין ארבע גנגלין בארבע אינון די באמצעיתא כדין כלהו אקרון חמודות ואינון מריהון דמראה ובגין כך האי חיותא דקאמרן שלטא עלייהו · ס"א כלא

ובגין כך אקרי דניאל איש חמודות דכתיב [ט]כי חמודות אתה וכלא רזא כדקא יאות · דניאל ט

זכאין אינון דידעין רזי דמאריהון למיהך בארח קשוט בעלמא דין ובעלמא דאתי :

(היכל נוגה נ"ח)

היכלא תליתאה היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על כל אלין קדמאי · בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין חד לסטר דרום וחד לסטר מזרח חד לסטר צפון וחד לסטר מערב · בכל פתחא ופתחא אית ממנא חדא דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא · **פתחא** קדמאה דא פתחא דקיימא ביה חד ממנא מלכיאל שמיה ואיהו שליטא על כל אינון פתקין דנפקי מבי דינא דמלכא לאתדנא עלמא (בההוא פתקא) בגין דהאי איהו ממנא לאשגחא בהו באינון פתקין ותרין סופרין תחות ידיה חד מימינא וחד משמאלא · לבהי אתייהיבו תקוני פתקין לאתקנא עד לא יפקון מהאי תרעא לבר ויתמסרו בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה · דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא ממנא דבהיכלא קדמאה הא נפקו מתמן ולית רשו לאתבא לון דהא מיד אזדמן ממנא דסטרא אחרא מסאבא מריה דדינא קשיא תקיפא דלא מרחם וסנגדיאל (ס"א וסעדיא"ל) שמיה ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא קדמאה (ס"א גרים אחרא ול"נ קדמאה) די בסטרא אחרא דאיהו גיהנם וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לסטיא בעלמא וזמינין למעבד דינא ובגין כך קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין ואינון תרין סופרין דקיימי תחות ממנא דא שמפיא"ל וקמוא"ל אלין סופרין לאתקנא פתקין וההוא ממנא עלייהו דאיהו מלכיא"ל · בגין דבאינון היכלין די בסטר אחרא מסאבא אתפקידו ממנן ידיען בהפוכא מאלין ממנן די בהיכלין אלין וכל אינון רוחין וכל הינון ממנן דתמן כלהו לאבאשא · ת"ח כהי סנגדיאל (ס"א סעדיאל) כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא קדמאה פתח חד פתחא לסטרא דהפוכא דאקרי באר שחת ותמן ממנן אלף ורבבן זמינין לנטלא אינון פתקין · והאי ממנא עלייהו · וכדין כרוזין נפקין וכמה גרדיני שטיין

בעלמא והוא דינא אשתליס וע"ד ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין ולאתקנא ימוב
פתקין עד לא נפקו מהאי פתחא · והאי פתחא איהו פתחא דדרוס ·

פתחא תניינא דא פתחא דחיין ומותין תליין ביה בגין דבהאי פתחא חתמי
חתימין דכל פתקין דכיון דפתקין אתקנו כדקא יאות חד שמשא ז̇גי
גזריא"ל שמיה ונטיל פתקין בהאי פתחא תניינא ותמן חתמין להו · ממנא חדא קיימ
על ההוא פתחא ועזריא"ל שמיה · וכל פתחא ופתחא אתקרי על שמא דההוא ממנ
דאתפקדא עליה האי ממנא תחות שלטניה ותחות ידיה תרין שמשין די שמהו
ס"א סטרי"ן *סטורי"א עדיא"ל · חד מימינא וחד משמאלא · ההוא מימינא ביה תליין חיין וההו
דשמאלא ביה תליא מותא · ותרין חותמין בידייהו חותם חיים וחותם מות · דא קאי
לסטרא דא ודא קאים לסטרא דא · האי פתחא סתים כל יומי שתא וביומא דשבת
וביומא דהדשא אתפתח לאחזאה חיים בההוא חותמא דתליין ביה חיים בגין דשב
וחדש חותמא דחיים אתקיים בהו · ביומא דכפורי דישראל כלהו קיימי בצלותין ובעותי
ומשתדלי בפולחנא דמאריהון סתים ההוא פתחא עד שעתא דצלותא דמנחה · כיו
דאעבר האי צלותא דמנחה מאתר בי דינא דהיכלא דזכותא חד אוירא נפקא ופתח
דא אתפתח והאי ממנא דהיכלא דא קיימא ואינון תרין שמשין חד מימינא וחד משמאל
וחותמי דחיים ומותא בידייהו וכל פתקין דעלמא קמייהו וכדין אתחימו כן לחיים כ
למות ודא הוא פתחא דמזרח :

פתחא תליתאה דא פתחא דקיימא בקיומא למנדע כל אינון די דינא יעבו
עלייהו בין למרעין בין למכאובין בין למסכנו · דינא דלא קיימא
למותא · כד תרעא דפתחא דא סגיר כדין דינא אתרשים על בר נש דלא תייבין לי
איוב יב בר בחילא. דצלותא תקיפא ותיובתא שלים · דכתיב ^י^יסגור על איש ולא יפתח · חד
ממנא קיימא על פתחא דא וקפליא"ל שמיה והאי ממנא על פתחא דא בגין לסגרא
האי פתחא על ההוא בר נש דאתחזי לאתענשא בגין דלא יתקבל בצלותא עד דיתוב
לקמי מאריה · ובההוא זמנא דאתגזר דינא בבתי דלא אתבו באינון רביין זעירין חד
ממנא שמשא תחות ידיה עיריא"ל שמיה ונפק וכריז לסטר שמאלא עד דאתער חד
יסד ג רוחא דאיהו רוחא דפגימו *אתברי בפגימו דסיהרא ואקרי אסכר"א והאי איהו רוחא
דקיימא על דרגא (ס"א פתחה) רביעאה בהיכלא תליתאה די בסטר מסאבא ודא
קיימא על קטולא דלהון ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביאת לרביי ואחידת לון וקטלת
לון וכדין ההוא נשמתא סלקא ואהיד לה האי ממנא וסלקא לה לממנא דקיימא על
היכלא רביעאה וההוא ממנא מגדלא לון ואשתעשע בהו וסלק לון לאתחזאה קמי
מלכא קדישא בכל שבת ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא ואתחזון קמיה ואתברכון
מניה · ובשעתא דרוגזא שלטא אסתכל בהו קב"ה וחייס על עלמא · וכל אינון רביין דלא
פס אשלימו שנין עד תליסר שנין ויומא חד כלהו אתמסרו בידא דהאי · *מתליסר שנין עד
עשרים כלהו אתמסרו על ידא דרוחא אחרא דאקרי אגירסו"ן דנפקא מהאי נחש
ס"א עקומא *עמיקא דגריס מותא לכל עלמא ואיהו יצר הרע · מעשרין שנין ולעילא אתדן בר נש
מבי דינא אתר דאקרי זכותא איהו בגרמיה אתא וכחובוי אתדן ואתמסר בידא דהאי חוית
דאיהו מלאך המות (בגין דהא מעשרין שנין ולתתא עד תליסר שנין) האי רוחא דקיימא

ביס

ביה כהנא אזיל אבתריה דא אגירי"סון דקאמרן · בגין דלא אתנטיר כד הוה רביא
דקיק כדקא יאות · והמי ביה סימן *דיתפגים לבתר · והאי אתקטל בלא רשו וע"ד ט א
כתיב [ו]ויש נספה בלא משפט ורזא דא כתיב [ו]והנה טוב מאד ותנינן והנה טוב מאד משלי יג
דא מלאך המות דאקדים ליה עד לא יתפגים לבתר · והאי ממנא דקאים על האי בראשית א
פתחא אעיל נשמתיה וסלקא לה לעילא · מתליסר פנין ולתתא אתדן על חובוי דאבוי
ואתמסר בידא דהאי אסכרא דקאמרן · וכל חד וחד היכלא דא לקביל היכלא דא ·
דא בהפוכא מן דא כדקאמרן · והאי פתחא איהו לסטר צפון ·

פתחא רביעאה פתחא דא קיימא לאסוותא ואקרי פתחא דאסוותא בהאי פתחא
קיימא חד ממנא *פד"אל שמיה והאי קיימא על כל אינון אסוותן דעלמא רנב א
ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין ולערין והאי איהו סליק בכל (נ"א לכל)
אינון צלותין ועאיל לון קמי קב"ה והאי איהו [ו]מלאך מליץ אחד מני אלף בגין דאינון אלף איוב לג
קיימין בהאי פתחא והאי חד מנייהו וכתיב ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מלאתי
כפר בגין דסליק בהאי (נ"א להאי) צלותא וקיימא מליץ טוב עליה דב"נ ואדכר זכותיה
דעבד קמי מלכא קדישא בגין דהאי איהו דקיימא תדיר לטב וע"ד כל אסוותא קיימא
בהאי פתחא די פד"אל ממנא ביה · פתחא דא איהו לסטר מערב · ובג"ד אלין ארבע
פתחין קיימין בהיכלא דא · בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי נגה האי איהו רוחא
שליטא בהאי היכלא כל זיוא וכל תיאובתא קיימאן ביה · האי רוחא איהו קיימא לכל
אינון דאית לון חולקא בעלמא דאתי דא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא בגין למנדע
כל אינון רוחין די בהיכלין אחרנין דדא איהו בר עלמא דאתי ויעבר בכלהו ולית מאן
דימחי בידיה · האי רוחא איהו רוחא דכיא בריר מאלין תתאין זהרי"אל שמיה מהכוא
משחא דרבות קדשא דנגיד מעלמא דאתי נגיד ביה והוא משחא אתברי (נ"א אתרבי)
ואלמה והאי איהו נר כד"א [ט]ערכתי נר למשיחי · בגין דהאי איהו סדורא לאדלקא תהלים קלב
בוצינין מתתא לעילא כד שרא עליה נהירו דנגיד מלעילא בגין דהאי אתסדר כד
אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא וכד אתסדר האי רוחא בכל אינון תתאין ונהיר
כדין אפיק מניה נהורא חד די שמיה אקרי"אל (ס"א אהדי"אל) והאי כליל ברוחא דא ·
האי קיימא תחות *רוחא לאמשכא (ס"א לאמשחא) לכל אינון נשמתין דסלקין דאית ס"א כהי
לון חולקא בעלמא דאתי ואתחזון [א] לסלקא לעילא בגין דכד נשמתא סלקא ועאלת באינון א ע' כפ' יבנו
היכלין תתאין רשימא איהי בעשרין *ותרין אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא · דף מג ע"ב רי א
וכד נשמתא זכאת וקאמת קמיה דהוא רוחא דא ממנא אהדי"אל משח לון · וסלקין
ועאלין בהוא נהר דינור וסלקין ואתקריבו לקרבנא האי נהורא כליל בתלת נהורין
בגין דהוא רבות משחא אתכליל בתלת גוונין · כד נלין האי נהורא נלין מניה
עשרין ותרין (אתוון) נהורין לקבל כ"ב אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא ·
ואלין עשרין ותרין נהורין כלהו ממנן שמשין דקיימי עמיה וכלהו אתקרון
על שמא דהאי נהורא דעלייהו וכלהו אתכלילו ביה · האי נהורא בכל אינון
נהורין אתכליל בהאי רוחא והאי רוחא כליל ביה ואסתכי לאתישבא גו היכלא
רביעאה רוחא דא כד אתכליל מנהורא דא ומכלהו נהורין כד דחיין לאתגלגלא

נפקא מנייהו חד חיותא קדישא כלילא בתרי גווני אריא ונשרא ואיהי חד דיוקנא והאי
אקרי אב״יאל (ס״א אתי״אל) והאי חיותא קדישא נפקי מגליפו דילה כד מטי נהירו
דהאי רוחא עלאה בה ארבע אופנים כלילן בכל גוונין ואינון כדריא״ל · יהדריאל
הקדמה יד ג אהדו״ריה · *אסימ״ון · (נ״א אטימ״ון) כל אלין בתמניא גדפין · ואלין אינון ממש על
כל חילי שמיא מגיחי קרבא בגין דלאו אשתכח קרבא בעלמא או עקירו דמלכותא
מאתרייהו עד דחילי שמיא וכוכביא דשאר רקיעין כלהו אחזיו קרבין וסכסוכין אלין
באלין · ואלין ארבע אופנים קיימי עלייהו לארבע סטרין דעלמא · אלין ארבע כד
נטלין לאגחא קרבין מרזא דהיכלא דנטילא נטלין דאיהו בי דינא ואקרי זכותא ·
מזיעא דלהון אפיקו כמה חילין ומשריין דלית לון חושבנא וכלהו קיימי תחות אלין
אופנים · מנהון קיימי על שירתא ומנהון פליחן על עלמא · לקבל אינון שליחאן
דלסטר מסאבא דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה ואינון מקטרגי עלמא
לאבאשא · ואלין אשתכחו לקבלייהו דלא ישלטון לגבי אינון דמשתדלי באורייתא כד״א
תהלים צא ׳כי מלאכיו יצוה לך וגו׳ וכתיב על כפים ישאונך פן תגוף באבן וגו׳ · דא אבן נגף
ישעיה כח צור מכשול · האי אקרי אבן נגף צור מכשול · והאי אקרי ׳אבן בחן פנת יקרת צור
ישראל · וכלא קיימא דא לקבל דא · מרזא דהיכלא תליתאה די בסטרא אחרא נפקי
תרין רוחין דאקרון א״ף וחמ״ה ומתרין אלין נפקין כל אינון שליחאן דאזלין לאסטאה
בני נשא מארחא דקשוט ואלין אינון דקיימאן ואקדימו על ב״נ דקא אזיל לארחא
דמצוה · וע״ד אלין אופנים קיימן לקבלייהו בגין לאגנא עליה דב״נ דלא יתנזקון ·
דברים ט מאלין תרין רוחין דחיל משה כד הוה נחית מן טורא דכתיב ׳כי יגרתי מפני האף
והחמה · באמצעיתא דהיכלא דא אית אתרא אחרא דקיימא לעילא לעילא בארבע
פתחין לארבע סטרי עלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא וחד ממנא עלייהו · והאי כליל
בנהורא דאקרי אהדי״אל והאי איהו אופן בתוך האופן משלבן דא בדא · אלין מ׳ נטלי
ס״א וכצ״ל דינא מבי זכותא לאלקאה לההיא נשמתא דאחבת *לאלקאה ואלין קיימי בשלהובי נורא
לגבי אינון נשמתין וטאסין לבר מהיכלא דא ואלקאן לנשמתא דא וקיימא נזיפא לבר כל
אינון יומין דאתגזרת עלה ולא עלת לפרגודא · ואלין ארבעים אינון דקיימין ואנזיפו
ומנדין לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא ובתר דא אפיקו מפומייהו מלה
קדישא מלה דאורייתא ומטנפי פומייהו בה ואלין קיימי ומנדין לון וקיימין בהאי
נדויא ארבעין יומין דלא אשתמע צלותהון וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין
לנזפא · עשרה כרוזין נפקי בכל יומא ומכרזי בכל אינון רקיעין ובכל אינון חילין ומשריין
אזדהרו בפלניא דאיהו נזיפא · נזיפא איהו על חובא פלוני דעבד עד דתב קמי
מאריה רחמנא ליזבן · כד תב מההוא חובא מתכנפי אלין ארבעין ושראן ליה וכדין
אכריזו עליה פלניא שרא נזיפא מכאן ולהלאה צלותא עאלת · ועד לא תב נזיף איהו
לעילא ותתא ונטירו דמאריה אתעדי מניה ואפילו בליליא נשמתיה נזיפא דסתמין
לה כל תרעי שמיא ולא סלקא ודחיין לה לבר · האי אופן דקיימא על אלין ארבעין כד
מלכים יח נטיל מטא לההוא אתר דאקרי ׳אש הרלי״ם וכד עאל עאלו עמיה אינון ארבעין
די ממנן בארבע פתחין וסלקין כל אינון מגיחין די דכבא ואלין אינון מלאכין דאקרון
השמ״נים ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרשפי לאגנא עלייהו דישראל מסטר

עמין

עמין ולאגנא קרבא בהו ולנקמא לון כפום שעתא בלא ארכו ובגין כך אקרי תא
הרצים אתר דאינון רצים רהטי ואינון לאגנא ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין דרהטי
לאכפיא ולאתרעא מזלין לשלטאה עלייהו ורזא דא ᵒהרצים יצאו דחופים רצים מסטרא אסתר ג
דא ורצים מסטרא דא ובגיניהון ᵒוהעיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה · אי מקדמי שם ח
אלין דהכא העיר שושן שמחה · ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא העיר שושן נבוכה ·
והא אוקימנא דהכא קיימין אלין לקביל אלין סטרא דא לקבל סטרא דא · ובג"כ אלין
אינון מגינין להכא כד סלקין אלין באלין נפק חד אוירא דלעילא ואתעבידו כלהו מגן
חד וסימניך ᵒאנכי מגן לך · תריסר גלגלין אינון דסחרן גו היכלא דא ואינון אקרון בראשית טו
שרפים דתרין גוונין חוור וסומק רחמי ודינא אלין אינון קיימי לאשגחא תדיר על כל
אינון מארי דצערא דצערין לון שאר עמין ודחקין לון ואקרון חלונות · והיינו דכתיב
ᵒמשגיח מן החלונות · ואלין קיימי לאסתכלא כל אינון דמצלן צלותייהו דמקדמי לבי שיר ב
כנישתא ואתמנון מאינון עשרה קדמאי כדין סלקין וכתבין לון לעילא בגין דאלין אקרון
חברים לגבייהו הה"ד ᵒחברים מקשיבים לקולך השמיעיני · זכאין אינון צדיקיא דידעי שם ח
לסדרא צלותהון כדקא יאות בגין דכד האי צלותא שראת לאסתלקא אלין סלקין בהאי
צלותא ועאלין בכל אינון רקיעין ובכל אינון היכלין עד תרעא דפתחא עלאה ועאלת
ההיא צלותא קמי מלכא לאתעטרא כמה דאתמר · תא חזי כל אינון דמצלאן צלותין
ומקדשי למאריהון ברעותא שלים האי צלותא בעיא לאפקא לה מגו מחשבה ורעותא
דמלולא ורוחא וכדין אתקדש שמיה דקב"ה וכד מטאת לגבי אלין חברים כלהו נטלי
לההיא צלותא ואזלן בהדה עד היכלא רביעאה בההוא פתחא ואלין משבחין בההוא
זמנא דמצלאן צלותין ומקדשי בההוא זמנא אלין אינון די ממנן ביממא בהו בישראל למהוי
עמהון חברי' *ובליליא באינון אחרנין דאמרי שירתא בליליא · ותא חזי כתיב ᵒגוזל ס"א ולא בליליא כאינון
אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית והא אוקמוה בגין דמנע ברכאן משלי כח
דקב"ה דאיהו אביו כמה דכתיב ᵒשאל אביך ויגדך · וכתיב ᵒישמח אביך ואוקמוה · חבר דברים לב משלי כג
הוא לאיש משחית · מאן איש משחית · דא איהו ההוא איש דפגים לסיהרא ואקרי שם טז
ᵒאיש תהפוכות ᵒאיש לשון ᵒאיש יודע ציד איש שדה והאי איהו איש משחית דהאי איהו תהלים קמ בראשית כה
מנע ברכאן מעלמא · אוף הכי מאן דמנע ברכאן מעלמא חבר הוא להאי איש
משחית כדקאמרן · ודא הוא רזא · בגין דאצטריך ליה לב"נ לברכא לקב"ה ולצלאה
צלותא כדקא יאות · בגין דיתברך שמיה קדישא ויתחבר באלין חברין קדישין ולא
יפגום צלותיה בגין דימנע ברכאן מעלמא ויתחבר בההוא חבר איש משחית דאיהו
מנע ברכאן מעלמא וגרים מותא לכלהו · כתיב ᵒוחובר חבר · מאי וחובר חבר ההוא דברים יח
מאן דאזיל בתר סטרא אחרא וחרש חרשין איהו משך עליה רוחא אחרא מסאבא ואתחבר
בההוא חברותא דההוא חבר רע ושארי בחברותא בהדיה ההוא חבר איש משחית
אמאי אקרי חבר בגין דבשעתא דאתיליד בר נש אתחבר עמיה ותדיר קיימא בהדיה
חבר · ולבתר אתהפך ליה חבר איש משחית · והכי אית בסטרא דקדושה בסטרא
דימינא חבר טוב דעבד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי ואלין
חברים קיימי תדיר עליה דבר נש בחברותא חדא לשיזבא ליה ולאגנא עליה ולמהוי
עמיה חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא ולשבחא קמיה תדיר · מאלין נפקי

ארבע סמכין אחרנין לאינון תריסר דקאמרן הני חברים ואלין אינון קיימי לגבי אינון
דיעטין עיטא לאבאשא לצדיקיא אף על גב דלא עבדי וסלקי ואודעי מלה לעילא ובטלי
להווא עיטא ואלין אקרון ארא"לים ואף על גב דכלהו אתמנון לדא כל חד וחד אתמנא
ואתפקד על מלין ידיעאן · ותחות אלין לית לון חושבנא · אלין ארבע קיימי לארבע
סטרי עלמא וכל חד קאים לאשגחא עלייהו דישראל . ואלין אקרון חרכים כד"א
שיר ב מציץ מן החרכים · שמא דאלין ארבע דאקרון חרכים · עיגאל עירי"ה · (נ"א עזר"יה)
עריא"ל · יהיר"אל · עיג"אל איהו קאים לסטר מזרח ודא קיימא לאשגחא על כל אינון
דעבדין עובדין טבין ועל כל אינון דמחשבי מחשבה דמצוה אף על גב דלא יכלי
למעבד · עירי"ה קיימא לסטר דרום ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמנחמי למסכנא
או דצערי לבייהו עליה אע"ג דלא יכלי למיהב ליה · ולאינון דאזלי לארחא דמצוה
ולאינון דעבדי חסד עם מתים · ואיהו קיימא קיומא דאמת והאי אתמנא לאדכרא
ליה לעילא ולאסקא דיוקניה לעילא לאעלא ליה לעלמא דאתי · עריא"ל קיימא לסטר
צפון ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דחשיבו למעבד בישין ולא עבדי או בעאן למחטי
ואתו למעבד ואתקף בילריה ולא עביד · יהיר"אל קיימא לסטר מערב והאי קיימא
לאשגחא לכל אינון דלעאן באורייתא ועיילי בנייהו למלעי באורייתא לבי רב ולכל אינון
דמסתכלי על מרע כד איהו בבי מרעיה ואשגחו עליה ואודעי ליה דיסתכל בחובוי
ובעובדוי ויתוב מנייהו למאריה בגין דכל מאן דישתדל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי
ויתוב בתיובתא קמי קדשא בריך הוא איהו גרים ליה לאשתזבא ולאתבא ליה רוחיה ועל
תהלים מא דא כתיב אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי' · מאי ביום רעה ביום רע מבעי
ליה · אלא ביום רעה ביומא דשלטא ההוא רעה למיסב נשמתיה · אשרי משכיל אל דל
שמואל ב יג דא הוא מרע כמה דאת אמר מדוע אתה ככה דל בן המלך ובגין כך ביום רעה
ס"א אינון דמסתכלי ימלטהו יי' ואלין *דאינון מסתכלי בההוא מרע לאתבא ליה מחובוי גבי קב"ה כמה
דאוקימנא · בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא וביומא דשריא דינא על עלמא ישתזיב
מניה כד"א ביום רעה ימלטהו יי' · יומא דאתמסר דינא להיא רעה לשלטאה ביה
(על עלמא) וכלהו אלין קיימא לאשגחא · וע"ד אקרון חרכים · ביומא דראש השנה כד
קב"ה קאים בדינא על עלמא וההוא סטרא בישא אתי לאסטאה כדין מתכנפי כל הני
וקיימן קמי קב"ה וכדין מתעטרן כלהו וקיימן קמי קדשא בריך הוא בההוא זמנא מה
כתיב משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים · מציץ כמאן דאשגח מאתר דקיק
דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך ולבתר משגיח מן החלונות אתר אשגחותא יתיר
דפתח פתחין לרחמא על כלא · וכד קב"ה אשגח על עלמא אסתכל באלין חלונות
ובאלין חרכים וחיים על כלא וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר ואתער מתתא
ההוא קול דנפיק משופר כליל אשא ומיא ורוחא ואתעביד מכולא ההוא קול · בגין
לאתערא קול עילאה דנפקא מגו ההוא שופר דאיהו כגוונא דא כליל באשא
ובמיא ורוחא כדין כרוזא נפקא ואכריז בכלהו רקיעין · ואמר קול דודי הנה
זה בא וגו' משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים וכדין ידעי כלהו דהא קב"ה
חיים עלייהו דישראל ואמרי זכאין אינון ישראל דאית לון עיטא בארעא בגין
תהלים פט לאתערא רחמי מלעילא כדין כתיב אשרי העם יודעי תרועה יודעי תרועה ודאי
יודעי

ידעי תרועה מחברי האי תרועה דאיהו דינא קשיא דכלא אחדט ביה · זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין דאינון ידעי אורחוי דקב״ה וידעי למהך בארחוי וליחדא יחודא כדקא יאות · אלין חלונות ואלין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא ולאשגחא בהו לאעלא לון קמי קב״ה · ועל דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות לאו אתר לצלאה ביה כדקא יאות דהא בית הכנסת לתתא לקבל בית הכנסת דלעילא · בית הכנסת דלעילא דאית ביה *חלונות כמה דאמרן הכי נמי לתתא · לעילא כנסת הגדולה אית ביה תריסר חלונות עלאין הכי נמי להאי בית הכנסת תתאה וכלא קיימאן דא לקבל דא בגין דעלמין קיימין אלין בגוונא דאלין וקב״ה סליק יקריה בכלא וע״ד ביום רעה ימלטהו יי׳ כד שלטא ההיא סטרא בישא ימלטהו יי׳ כגוונא דא האי ממנא יהירא״ל קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני כד״א אשרי משכיל אל דל ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה דתמן הוא גזרין ודינין לכלא · זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה ליחדא ליה · ולקדשא שמיה דמאריה הדירא למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי ·

(היכל הזכות גבורה) ד׳ **יכלא** רביעאה היכלא דא די קב״ה אשתמודע שולטני׳ בארעא בגיניה ודא איהו היכלא דקיימא למיטר ארחוי דאורייתא · דא היכלא אקרי זכות דביה אתדנו כל דינין דעלמא וכל זכיין וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורייתא · היכל דא דזכות משניא מכל שאר היכלין והאי היכלא כלילן ביה ארבע היכלין משניין דא מן דא וכלהו חד היכלא · בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי זכו״ת אל והיכלא דא אקרי על שמיה זכות והאי איהו אל והכא אתדנו כל דינין דעלמא והאי איהו רזא דכתיב ואל זועם בכל יום · ד׳ היכלין ד׳ אלין תהלים ז
דאינון בהיכלא דא דא לגו מן דא כלהו כלילן דא בדא וכלהו חד היכלא ואיקרי זכותא · ארבע היכלין אלין אית לקו פתחין · חד ממנא עלאה דקיימא לבר לפתחא קדמאה דהיכלא דא סנסני״ה שמיה ועל שמא דא אית ממנא אחרא סט״א דשמאלא דנטל דינין בההוא היכלא דיליה לאתערא למעבד בעלמא ובגין דנטיל מניה אקרי על שמיה סנסניה ואיהו שליט על ההוא אסכר״א דרביי והאי ממנא עלאה סנסני״ה כד נטיל דינא אכריז לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין ואינון כרוזין דמכרזי כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא · רוחא דא דנטיל כלא דאקרי זכות א״ל דקאמרן כלא כליל ביה · מניה נפקו שבעין נהורין נציצין · וכלהו בעגולא קיימי בגין לאחזאה דא בדא דלא אתכסי דא מן דא כל זכיין וכל עונשין וכל דינין קמי כלהו נהורין אלין קיימין מנייהו נפקי תרין נהורין דקיימי קמייהו תדיר · ואלין ע׳ נהורין ותרין נהורין דקיימי קמייהו אינון לגו באמצעיתא דהיכלא ועל רזא דהיכלא דא כתיב שיר ז
שררך אגן הסהר אל יחסר המזג לקבל אינון נפקי שבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דימינא ושבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דשמאלא · ואלין *קדמאי (ס״א פנימאי)
אינון *פנימאי לגו באמצעיתא דהיכלא · לקמי נהורין אלין עאלין כל זכוון וכל חובין (ס״א קדמאי)
לאתדכאה · כל עובדין דעלמא מאלין פנימאי נפקי · אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא עלאה מאתן ושית סרי נהורין וכלהו כלילן ברוחא דא · אינון תרי נהורין דקיימי קמי אינון שבעין אינון סהדי סהדותא תדיר וכתבי פסקי דינא דזכו או דחובא · אלין שבעין אינון גזרי גזרין ודייניי דינין · וכל דינין דעלמא הן לטב הן לביש הכא איהו · רוחא דא דאיהו זכו״ת א״ל כדקאמרן ביה רשימין תלת אתוון דמדבקן ביה מלעילא דאינון יה״ו · וכא אוקימנא דכד אלין אתוון מתדבקאן בהאי אתר

דאתדבקותא

דאתדבקותא דדכורא בנוקבא כדין אתרשימו בהאי רזא איטון אתוון וכלא אמר דוד
תהלי׳ נה ואנכי לצור מחסי · רזא דרוחא דא דאקרי א״ל ורזא דאיטון אתוון דרשימין ביה דאקרון
יה״ו אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן איטון תלת בתי דינין דמתפלגי בדינין אחרנין
במילי דעלמא בעותרא במסכנו במרעין בשלימו דאיטון ארבע היכלין דאיטון מתקנן
לכל איטון אחרנין · תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין וחד היכלא לכל איטון
מארי דעיינין דעבדי חוסבנא מכל עובדין דעלמא · וחד היכלא לספרין אחרנין די
תחות אלין קדמאי פנימאי · אלין ארבע היכלין כלילן בהיכלא דא דאקרי על שמא
דהאי רוחא זכותא כדקאמרן · בכל פתחא ופתחא דאלין היכלין אית
ממנא חד :

בפתחא קדמאה אית ממנא חדא דשמיה אקרי גזרי״אל (לפתחא קדמאה דשמיה
דכלא סנסני״ה דמניה נטיל) האי ממנא אחרא הווא ממנא איהו נגלאה
דינין דאתדנו ואתגזרו להווא ממנא קדמאה דשמיה סנסנ״יה דמניה נטיל האי ממנא
אחרא דקיימא על היכלא דסטרא אחרא וקיימא על אסכרה דרביי כדקאמרן ·
והאי ממנא גזריא״ל נטיל מלה דבי דינא פנימאה דכלא אתגזר תמן וכדין אודע
מלה להאי ממנא דלבר וכל איטון כרוזי מכרזי ואמרי בכל רקיעין כך וכך אתגזר
מבי מלכא עד דנטלי ההיא מלה בהיסלא לתתא ומתמן נפקי ומכרזי מלה עד דאשתמע
בכלהו רקיעין תתאין ונחתי ואודעי מלה לכלהו דלתתא · ונטלי מלה כלהו תתאין מדרגא
לדרגא אפי׳ לפרי שמיא ועופי דארעא כלהו נטלי מלה ואודעי לה בעלמא · עד דנטלי
מלה כל איטון גרדיני נימוסין ואחזיין בחלמא לבני נשא ואתיא ההיא מלה לזמן קריב ·
ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא דאיטון ממנן לאתזנא ולדברא עמא
דאודעין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא דלתתא וקיימא תמן · עד דאיטון ממנן
שמשין דאתמנון על שמשא נטלי ההיא מלה ואודעי לה לאיטון ממנן עלאין די
בסטרא אחרא ואיטון מודעין ההיא מלה למלכי ארעא דאיטון בסטרא דלהון · וכד
הוו נביאים בהו בישראל הוו נטלין נבואה דלהון מתרין עמודין עלאין דאורייתא סמיך
עלייהו · לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא נטלי
מלה מאתריה כדקאמרן · וכד מלכי הוו בינייהו דישראל ונביאים אסתלקו ומארי
דחלמא ומראה לא אשתכחו · אודעין מלה לאיטון מלכין מהאי פתחא כדקאמרן · ואי
תימא היך נטיל מלה מהאי אתר · ת״ח כל דרגא ודרגא וכל פתחא ופתחא כלהו אית
לון לבר ממנן ידיען דאתמנון (בסטרא דלהון) בכל איטון רקיעין עד דנחתי לתתא
ברקיעין תתאין ואודעין מלה לאיטון דאצטריך בגין דהא מאלין היכלין דאיטון
סטרא דקדושה ורזא דמהימנותא אתפרשו דרגין לתתא כלהו ברזא דמהימנותא
(נ״א נ״א) ומהתו דרגין על דרגין עד דפרחין *מהאי עלמא ואתמנון ביה · מנהון לנטרא
בני נשא מסטרא אחרא ומנזיקי עלמא ובאיטון ארחי דקא אזלי · ומנהון לסייעא
לבני נשא כד אתאן לאתדכאה ומנהון למעבד אתין ונסין בעלמא · ומנהון דקיימי
לאשגחא בעובדין דבני נשא למסהד סהדותא וכן (בגוונא דא) מתפרשין כמה דרגין
לסטרייהו וכלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה כגוונא דא בסטרא אחרא
סטרא מסאבא מתפרשין דרגין מאיטון היכלין לתתא כלהו דרגין לאסאבא ולאסטאה
עלמא · מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארח טב לארח בישא ומנהון קיימי לסאבא בני
נשא

נפא לאינון דאתו לאסתאבא כמה דתנינן אתא בר נש לאסתאבא מסאבין ליה בהאי
עלמא ומסאבין ליה בההוא עלמא ואינון אקרו צואה רותחת כד"א [ט]צא תאמר לו ואינון ישעיה ל
דרגין דקיימן לסאבא יתיר ובגין כך אלין תדיר לקבל אלין וכלא איהו בדרגין ידיעאן
כדקא חזי:

פתחא תניינא בהאי פתחא אית ממנא דבריא"ל שמיה ואיהו לסטר ימינא והאי
איהו ממנא לאעלא כל זכותין דזכו בהו נשא בגין דיתדן בר נש לטב עלייהו
כד אתדן לטב ואינון זכיין קיימן סגיאין על חובי בני נשא· כדין האי ממנא פקיד
על אגרא והולק' דאינון זכיין ואגרן לטב ואפיק ההוא דינא ומני ליה לההוא ממנא א רמט ע"א
דאקרי [א] פדיא"ל די בהיכלא תליתאה · ובדין א"ל [ט]פדעהו מרדת שחת בגין דכד בר איוב לג
נש קאים בבי מרעיה ואתפס בתפיסו דמלכא כדין אתדן בר נש וכל זכו וכל חובא
דעבד בהאי עלמא כלא עאל בהאי היכלא לאתדנא · וכד אתדן לטב בהאי פתחא נפיק
דיניה לטב לימינא דהאי ממנא דבריא"ל דקיימא ביה ואודעיה דיניה לטב עד דאשתזיב
ונחתא ההוא דינא בכל אינון ממנן דרגין דאשתמודעו לטב לתתא כלהו דרגין על דרגין
וכלא בין לטב בין לביש מבי מלכא אתדן ההוא בר נש · **פתחא** תליתאה בהאי פתחא
אית ממנא חד גדיא"ל שמיה ואיהו לסטר שמאלא והאי איהו ממנא לאעלא (ס"א
לאתקלא) כל חובין וכל בישין דבר נש אסטי אבתרייהו בהאי עלמא ונהית לון גו מתקלא
לאתקלא באינון זכיין דעאלו בידא דההוא ממנא אחרא דקאמרן וההוא מתקלא קיימא
גו פתחא רביעאה ותמן אתקלו זכיין וחובין כחדא מאן דנלא מנייהו הכי אית ליה
ממנן בההוא סטרא אי נלאן זכיין כמה ממנן אית בסטרא דימינא ונטלי ההוא דינא
ומעברין בישין ומרעין מההוא בר נש עד דאשתזיב · אי נלאן חובין כמה ממנן אית ליה
בההוא סטרא דשמאלא עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא וכל אינון גרדיני נמוסין
עד דאתרע מזליה · וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא ונטיל נשמתא זכאה הולקהון דלדיקיל
בעלמא דין ובעלמא דאתי:

פתחא רביעאה בהאי פתחא קיימא חד ממנא ואזני"ה (ס"א מאזני"ה) שמי' והאי ב משפטים לם
איהו [ב] מתקלא דנטלא (ס"א דתקיל) זכיין וחובין וביה אתקלו כלהו כחדא ע"ב ופקודי
ודא אקרי *מאזני צדק כדכתיב [ט]מאזני צדק בהאי אתקלו כלהו לאתדנא · תחות האי רסח ע"א רנס א
ממנא אית תרין ממנן חד לימינא וחד לשמאלא · חד לימינא הריא"ל שמיה · חד ויקרא יט
לשמאלא גדודיא"ל שמיה וכד אתקלו זכיין וחובין דא אכרע לסטר ימינא ודא אכרע
לסטר שמאלא וכלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי זכות א"ל. וכד אתכלילן כלהו ביה
אפיק *חיותא קדישא והאי חיותא מלבטא ואקרי שמיה תומיא"ל האי חיותא איהי ס"א חד
חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יי' דאזלן ושטאן בעלמא · ואינון עיני
יי' כלהו נטלו אשגחותא מאינון עובדין טבין דאתעבידו בטמירו ולאשגחא באינון עובדין
דאינון בשלימו דלבא ואע"ג דלא אתעבידו כדקא יאות· האי חיותא איהי קיימא באשגחותא
דצלותין· בגין דאינון שאלתין דשאלי בני נשא בצלותהון כלהו קיימי בידא דהאי חיותא ואנח
להו בהאי היכלא וקיימין אינון שאלתין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשגחא בהו · דהא
(לסוף ארבעין יומין) בכל ארבעין וארבעין נפקא האי חיותא ונטיל לכל אינון שאלתין
ואנח לון קמייהו דאינון שבעין ותרין נהורין ודייניז לון · וכדין האי רוחא דאקרי זכות אל
מעיין

מעיין בהו אי זכי אי לא זכי . אי זכי נפקא האי צלותא ומתגלגלא האי בשלש׳ ונפקא
עמה תריסר ממנן וכל חד וחד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא בהאי שלש׳ ואתקיימו
בהו · תחות האי חיותא ארבעה שרפין מלהטאן שרפא״ל · ברקיא״ל · קריפיא״ל
קדומי״ה · ואלין ד׳ תחות האי חיותא קיימין לארבע סטרי עלמא אלין ד׳ קיימי לד׳
סטרי עלמא ואינון ממנן לאשגחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא ומענגי שבתא כדקא
יאות · מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא ומאלין שביבין אתעבידו שבעין
ותרין גלגלין מלהטן באשא מהכא אתעביד נהר דינור אלף אלפין ישמשוניה להאי
נהרא כל אינון דמענגי שבתא אלין ארבע ממנן משגחן בכל אינון דמענגי שבתא והאי
חיותא קיימא עלייהו ונטלי בגינה תחותה · בכל יומא ויומא נגיד ההוא נהר דינור
ואוקיד לכמה רוחין ולכמה שליטין . וכד עייל שבתא כרוזא נפקא ושכיך ההוא נהר
דינור ואטפין זיקין ושביבין אשתככו והאי חיותא אזלא וסלקא על ארבעה אלין
שרפים דקאמרן · ועאל גו אמצעיתא דהיכלא דא בההוא אתר דאקרי ענג בגין דבהאי
אתר כד עייל שבתא מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמא דאקרו בני היכלא דמלכא
ואלף אלפין ורבו רבוון ממנן קיימי על אינון פתורי והאי חיותא עילאה על אלין
ארבע שרפים ועאל בההוא אתר וחזא כל אינון פתורי (וכל אינון דקיימי עלייהו)
ואשגח בכל פתורא ופתורא והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא וקיימא ובריך ליה
לההוא פתורא וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן כלהו פתחי ואמרי אמן · ומה ברכה
ישעיה נח היא דבריך על האי פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות °אז תתענג על יי׳ וגו׳
שם כי פי יי׳ דבר · וכלהו אמרי °אז תקרא ויי׳ יענה וגו׳ · רוחא עלאה דאקרי זכות אל כד
ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי בסעודתא בתראה תליתאה מסיים ואמר על כל
אינון קדמאי (ואמר) אז יבקע כשחר אורך וגו׳ כבוד יי׳ יאספך · כל אינון שבעין נהורין
תהלים קכח אחרנין בכל סטרין פתחי ואמרי °הנה כי כן יבורך גבר ירא יי׳ · וכד פתורא דבר נש לא
קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדקא יאות כדין האי חיותא ואינון ארבע דתחותה
וכל אינון אלף אלפין ורבו רבבן כלהו דחיין ליה לבר לההוא סטרא אחרא וכמה גרדיני
נימוסין כלהו נטלי ליה ועיילי ליה לההוא אתר דאיהו בהפוכא מן דא ואקרי נגע וכד
ס״א פתחי ואמרי עייל לה תמן *ואמרי °ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו ינקש נושה
שם קט לכל אשר לו וגו׳ אל יהי לו מושך חסד וגו׳ · רחמנא לשזבן · בגין דענוגא דשבתא
ס״א האי איהו אלין פתורי מהימנותא דקב״ה *איהו ובג״ד כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא חמאי ומועדי אלין
דענוגי דשבתא ארבע דקיימי תחות האי חיותא קיימא לקבל ההיא נהר דינור ולא שבקי לאתוקדא ביה
זמנין והגין כולהו חדוותא לכל אינון דמתענגי ענוגייהו כדקא יאות · תחות אלין ארבע אית ממנן אחרנין
דקב״ה ובג״ד וכו׳ דקיימי לבר דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא (וכל כרוזין לבר) ומכרזי לכלא אינון
בראשית מג ב דינין וכל אינון גזרין דאתגזרו בהאי היכלא כלא אתדן הכא בר תלת מלין דלא
וקפ״ז א אתיהיב רשו הכא בהיכלא דא דאקרי זכותא ואלין *אינון בני חיי ומזוני דהא אלין
ויקרא כט ב תלתא לא קיימי הכא בגין דהא במזלא תליאן דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק תמן
תליין חיין דלעילא ותמן תליין מזוני ותמן תליין בני דהא אלין תלתא מתמן נפקי
ונגדי ואתמשכאן לתתא · ובגין כך כלא קיימא בהיכלא דא בר הני תלתא · בר נש
כד איהו בבי מרעיה הכא אתדן וכל שאר דינין דעלמא . ואי תימא בר נש בבי

מרעיה

מרעיה אי אתדן לחיים יהבין ליה לאו דחיין תליין הכא אלא כד אתדן הכא לחיים כדין יגדין חיים מלעילא ויהבי ליה (ואי לאו לא יהבין) · זכאה חולקהון דצדיקייא דידעי ארחוי דאורייתא וזכאין בה לחיי עלמא עלייהו כתיב ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ וגו׳ · (היכל אהבה חסד) **היכלא** חמישאה היכלא דא קיימא לאהדרא לאלין תתאי · והאי איהו היכלא דקיימא לאהדרא ברזא דמהימנותא : ישעיה ס

פתחא חדא קיימא בהאי היכלא וחד ממנא עליה והוא ממנא אקרי סניגורי״ה האי ממנא קיימא על פתחא דא בגין למילף *סניגורא דלהון קמיה דמאריהון ולא ישלוט עלייהו סטרא אחרא · בהיכלא דא קיימא חד רוחא דכליל בארבע דהא רוחא דא כליל בארבע גוונין חוור ואוכם ירוק וסומק . והאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא ואקרי סורי״ה רב על כל אינון חיילין תתאין · וכלהו קיימין תחותיה וממנן תחות ידיה · האי רוחא דסגיר ופתח כל מפתחאן עלאין כלהו אתמסרן בידיה (תלת זמנין ביומא) כל חיילין תתאין כלהו אתכלילן וקיימין תחותיה ומניה אתזנו · האי קיימא בכל רזין דמאריה כל גנזין עלאין כלהו אתמסרן בידיה · האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל אהבה בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין למאן דאצטריך לאתדבקא ביה והכא הוא רזא דכתיב שם אתן את דודי לך רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא אקרי שומר הברית בגין דהכא איהו נטירו דכל גנזין עלאין ועל דא גניזין דמאריה גניזין ביה · מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא בהו רוחא דרחימותא · אלין ד׳ גוונין דביה אתכלילן דא בדא · וכד בעאן לאכללא בטש דא בדא ונפק מכלהו חד חיותא קדישא דאקרי זכר · והאי חיותא על דא כתיב היא החיה אשר ראיתי על נהר כבר · מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיומא דנשיקין (עלאין) · דהא מאינון נשיקין נפקא אוירא דרוחא לקיומא דנפשא לכל אינון נשמתין עילאין דאתייהיבו בבני נשא ורזא ההוא דכתיב כי על כל מוצא פי יי׳ יחיה האדם בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקניא · ומיומא דאתחרב בי מקדשא לא עאלו הכא נשמתין אחרנין וכד יסתיימון אלין היכלא *קיימא בריקניא ויתפקד מלעילא וכדין ייתי מלכא משיחא ואתער היכלא דא לעילא ויתער היכלא לתתא וברזא דהיכלא דא כתיב שני שדיך כשני עפרים וגו׳ בגין דבהיכלא דא ההוא רוחא דקאמרן וההוא חיותא אפיק תרין נהורין כלילן דא בדא מתקשרן דא בדא ואקרון א״ל שד״י אלין אקרון שד״י וא״ל דלתתא מתחברן דא בדא ואעיל דא בדא ואיקרי א״ל שד״י בגין דנפק מכללא דאלין שדים · והאי א״ל דאיהו מסטרא דימינא נטיל מאתר דא כל אינון רחמין דקיימי לאתזנא ההוא היכלא דלתתא דאקרי זכות״א על שמא דהאי רוחא דביה דקאמרן · האי שדי יניק לכל אינון תתאין ולכל אינון היכלין ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא דאקרון יחדות המשכן כמה דאוקימנא ועל דא אקרי שדי בגין דמספקא מזונא לכלהו תתאי כמה דאיהו מקבלא מסטרא דימינא . מהכא נפקו אינון נהורין דאקרון להט החרב המתהפכת בגין דמתהפכא לכמה גוונין והא אוקימנא דאלין מתערי דינא בשליחותא דלעילא ואינון בעלמ׳

מסטר

ס״א סנגוריא עלייהו דישראל ובנ״ד אקרי שמיה כך דהא איהו ממנא על כל אינון עבין דישראל למיעל סניגוריא וכו׳

שיר ז · יחזקאל · דברים ח · (ס״א לא) · שיר ד

מסטרא שמאלא כד אתפרש (ס"א אתפשט) רוחא דא ובטש לאפקא נהורין לכל סטרין
כאינון שדים דרמאן אלגבא לכל סטר הכי נמי מהאי רוחא נפקי לכל סטר ואפיקו חד
(הסר) חיותא אחרא די ממנא על אלין דאקרי להט החרב המתהפכת ודא אקרי *והוא
ס"א שנע ו"ח איהו דמ"נא והאי דממנא על עלמא · בזמנא די ממנא כפנא על עלמא ואתדן ביה כדין האי
וגו' חיותא אתפקדא על עלמא ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא דלא ימותון
בכפנא וסעיד לבייהו בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא נפקו מהאי
איוב ה סטרא תרין רוחין מסאבין ואקרון שוד וכפן ודא איהו רזא ˚לשוד ולכפן תשחק בגין
דאלין קיימין בעלמא ועבדין לון לבני נשא קטרוגא חד ההוא דקא משדר להו כפנא
ומייתי · וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמא ·
חיותא דא אפיק חד ניצוצא דקא נפיק מגליפו דתרין ניצוצין דאמרן דאינון מתהפכאן
לכמה גוונין והאי ניצוצא אקרי שרפים והאי אחיד בהון ולהיט לון · בהיכלא דא אית
תרין ממנן נהורין דקיימין על אלף ורבוא רבבן דאקרון גפנים ואלף ורבוא רבבן
דאקרון רמונים וכלהו קיימין בחביבותא ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא
וקב"ה לעילא וכלהו מתערי רחימותא וקיימן ברחימו וכד אתער רחימו מתתא לעילא
ומעילא לתתא כדין אתמלייא היכלא (אתרבו) דא (בדא) מכמה טבין מכמה חסדין
מכמה רחמין וכדין רחימו דלתתא גו רחימו עלאה אתדבק דא בדא · מהכא נפקי
תרין ממנן ואקרון אהבה על שמא דהיכלא ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דמיחדי
יחודא דמאריהון ברחימו ומסרי נפשייהו עליה ברחימו וסלקי ואסהידו לעילא וכל
אינון דעבדי חסד בעלמא אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא ומתעטרי תמן וסלקי
תהלים קח לאתעטרא גו אהבה עלאה · ועל דא כתיב ˚כי גדול מעל שמים חסדך · בהיכלא דא
ש"ה ח כתיב ˚מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו' ·

(היכל רצון תפארת) **היכלא** שתיתאה דא היכלא דאקרי היכלא דרצון דאיהו
רעוא דאקרי מוצא ˚פי יי' חדוה דאתדבקותא דכלא והכא איהו רעוא דרעוין ברזא
שה ד דכתיב ˚כחוט השני שפתותיך רעוא דכל נשמתין דנפקי מההוא מוצא פי יי' · האי
היכלא היכלא דרעוא דקיימן הכא כל שאלתין וכל בעותין דעלמא בגין דרעוא דכל
בראשית כט רעוין כד נשיקין אשתכחו ברזא דכתיב ˚וישק יעקב לרחל · וכדין כד נשיק דא לדא
כדין אקרי עת רצון בגין דהא כדין שלימו אשתכח וכל אנפין נהירין · וכד צלותין סלקין
תהלים סט כדין איהו עת רצון לאשתכחא ועל ד כתיב ˚ואני תפלתי לך יי' עת רצון דאיהו חבורא דא עם
דא · בהיכלא דא קיימן שית פתחין ד' פתחין לארבע סטרין דעלמא וחד לעילא וחד
לתתא · באלין פתחין אתמנא חד רוחא דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין
ורזיא"ל שמיה והאי אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממללן
דנשקין דא לדא ברחימו דרחימותא · רזין אילין לא קיימן לגלאה אבל כד תרעין אתפתחו
כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משריין דהא תרעי דרצון
אתפתחו · ולא עאלין באלין תרעין אלא רעוי דצלותין רעוי דשבחא רעוי דנשמתין
קדישין עלאין · האי איהו היכלא דמשה בהאי היכלא אתכנים משה ברחימו ונשיק
שמות יט נשיקין · בהאי היכלא ˚משה ידבר והאלהים יעננו בקול כד אתדבקו נשיקין בנשיקין

דא

דא עם דא ועל דא כתיב ישקני מנשיקות פיהו וגו׳ · לית נשיקין דחדוה ורחימותא אלא שיר א
כד מתדבקן דא בדא פומא בפומא רוחא ברוחא דכדין רוחין דא עם דא בהפנוקין
דכלא ובחדוה מגירו עלאה · תא חזי משה ידבר דכתיב הנך יפה רעיתי וכתיב כחוט שם ד
השני שפתותיך · והאלהים יעננו בקול דכתיב הנך יפה דודי אף נעים, וכתיב שפתותיו שם א
שושנים נוטפות מור עובר · האי רוחא אתמסרו בידיה כל רזין דאינון נשמתין עילאין שם ב
דמתערי תיאובתא דרחימו דלעילא ותתא כחדא אינון נשמתין עלאין כגון רבי עקיבא
וחברוי דאלין לא אתקריבו לאסתאבא בנהר דינור כמה דשאר נשמתין אסתחיין תמן
ועברו ביה והא אוקימנא · (תא חזי) רוחא דא אפיק תריסר נהורין וכלהו קיימי ברזא
דתחות האי רוחא בארבע סטרין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין דשלטין לארבע
סטרין · בסטרא דדרום קיימא חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא דהא מניה שראן ישראל
לאתאחדא ברזא דמהימנותא ואיהו מיכאל רב חילא דנהורא עלאה דנהרא מסטרא
דדרום דתמן נהורא קיימא בתוקפיה · האי מיכאל נהורא ימינא אפטרופסא רבא
דישראל בגין דכד סטרא אחרא קיימא לאסטאה עלייהו דישראל כדין מיכאל טען
עמיה ואתעביד סנגוריא עלייהו דישראל ואשתזבן מההוא קטיגוריא דמתגרי בעלי דבבו
דישראל בר בזמנא דאיחרב ירושלם דהא כדין אתגברו חובין ומיכאל לא יכיל בהדיה
דסטרא אחרא דטעניתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל וכדין כתיב השיב אחור ימינו מפני איכה ב
אויב · בסטרא דצפון קיימא נהורא אחרא דהא איהו קיימא *לבטלא דינא מבי היכלא ס״א לנגדא
רביעאה ויהב לממנא דפתחא דההוא פתחא קיימאן ממנן אחרן דאינון דבסטר
מסאבא מאלאן להוו ממנא וטלי דינא . ולזמנין דהאי נהורא דבסטרא דצפון איהו
עביד דינא ולא יתמסר בידא דסטרא אחרא בגין דכל דינין דאתעבידו ביה אית לון
אסוותא וקדשא בריך הוא עביד חסד באינון אתרי · גבר״יאל איהו האי נהורא דבסטרא
דצפון ובכל אתר דאיהו מחי שרי ביה חסד בגין דגבר״יאל בתרין סטרין כליל בתרוייהו
ועל דא מחיא ואסוותא ביה · בסטרא דא קיימא רזא דכתיב כי כאשר ייסר איש דברים ח
את בנו יי׳ אלהיך מיסרך · ואלין יסורין דרחימותא דכלילן בסטרא דא ובסטרא דא ·
בסטרא דמזרח קיימא נהורא אחרא דאיהו קיימא בכל מילי דאסוותא למיעל קמי
מאריה כל אינון דאתנגפיין בבי מרעייהו ולקרבא זמנין וקלין לאינון מרעין דאשתלימו
מהימנותיהו ואסחר עלמא בכל יומא ויומא בגין לאשלמא אסוותא בפקודא דמריה והאי
איהו נהורא רפ״אל שמיה ואע״ג דהא אוקימנא ליה לסטרא אחרא ודא אחיד לסטרא
דא ולסטרא דא לסטרא דמיכאל ולסטרא דגבריאל · והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן
בר נש בהיכלא רביעאה לחיים כדין איהו אקדים באסוותא · והאי אסוותא מגו דחיקו
נפקא בגין דמתרין סטרין נפקא והאי דחיקו אתיא מגו סטר שמאלא ואסוותא מגו
סטר ימינא · ועל דא ההוא מרע כד אתיא ליה אסוותא מגו דחיקו סגיא אתיא ליה
והכי הוא מסטר׳ דמערב ואע״ג דאמרן דרפאל בסטר מזרח ואוקמו׳ בסטר דא
דמערב אסוותא וחיין לאו איהו אלא מסטר מזרח דהא *מתמן אתמשכאן חיין לתתא רעו ב
(ובהאי סטרא דמערב) נהורא חד ונוריא״ל שמיה ואיהו אוריא״ל ודא איהו כליל מכלהו
וקיימא שליחא בכלי׳ ואית ליה תלת סטרין אבל תרין אינון בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה

דאינון ארבע יסודין תתאין מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא · ובגין דכלהו
פי׳ ו מתקשרין דא בדא רמז קרא ואמר אל גנת אגוז ירדתי לראות · אינון תריסר נהורין
קיימין בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו · אלין ארבע נהורין עלאין
אית תחותייהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו ובכלהו שלימו חד (ס"א ירדתי לראות
אלין ארבע נהורין עילאין אית תחותייהו תמניא אחרנין ואינון תריסר נהורין דקיימין
תחות ההו׳ רוחא דקאמרן וההוא רוח׳ עלייהו בשלימו למהוי בכלהו שלימו חד) וכד
מתפרשין כלהו אינון תלת לכל סטר · אלין ארבע סמכין קיימין לסלקא ולאתאחדא
בהאי היכלא לעילא באתר דאקרי שמים לאתחברא נשיקין אלין באלין כחדא · תחות
אלין כמה דרגין לדרגין כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין מנייהו מסטרא דמיא
ומנייהו מסטרא דאשא ומנייהו מסטרא דרוחא ומנייהו מסטרא דעפרא · כגוונא דא
תנינן ארבעה נכנסו לפרדס וכלהו אתברירו לדוכתא דא לאלין ארבע יסודי · וכל חד
וחד אתקשר בדוכתיה דא בסטרא דאשא ודא בסטרא דמיא ודא בסטרא דרוחא ודא
בסטרא דעפרא · וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו · בר ההוא שלימא חסידא
דאתיא בסטרא דימינא ואתדבק בימינא וסליק לעילא וכד מטא להאי אתר דאקרי
היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא אמר האי היכל׳ צריכא איהו לדבקא ליה בהיכלא
דלעילא באהבה רבה כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא
דבר"ב ו באהבה רבה כדקא חזי ועל דא מית באהבה ונפק נשמתי׳ בהאי קרא ואהבת · זכאה
חולקיה · כל אינון אחרנין נחתו לתתא כל חד וחד ואתטבעו בההוא יסודא דנחת
לתתא · אלישע נחת לתתא בסטרא שמאלא דאיהו אשא ונחית ביה ולא סליק ואערע
בההוא סטרא אחר׳ דאקרי אל אחר . ואתמנע מניה תשובה ואתרך בגין דאתדבק
ביה ועל דא אקרי אחר ואוקימנא · בן עזאי נחית ביסודא דעפרא ועד לא מטא לאוקידו
תהלים קיו דעפרא דמאטי לההוא סטר אחרא אטבע בההוא עפרא ומית · ועל דא כתיב יקר בעיני
יי׳ המותה לחסידיו · בן זומא נחית ביסודא דרוחא ואערע ברוחא אחרא דמטא
לסטר מסאבא דאקרי פגע רע ובגין כך פגע ביה ולא אתיישב ביה וכלהו לא אשתזבן
קהלת ח מעוכשא · ועל דא אמר שלמה יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע
אליהם כמעשה הרשעים בגין דאלין נחתו בדרגין אלין ואתטבעו · ת"ח בגין דרבי
עקיבא סליק לעילא כדקא יאות עאל בשלם ונפק בשלם · דוד שאיל שאלתא ולא
תהלים יז ב"א פוגה אתפרש דכתיב ממתים ידך יי׳ ממתים מחלד חלקם בחיים *על מה דא אלין
דאתקטלו בקטולי עלמא לדיקיא זכאין דלא חאבו חובה בגין דיתענשון · תא חזי
ממתים ידך יי׳ ממתים מחלד חלקם בחיים הכא איהו תרי סטרי ידך יי׳ וחלד ·
ידך יי׳ דא קב"ה דנשמתא אתכניש לגביה · ממתים מחלד דא סטרא אחרא דגופא
ישעיה לח איהו שלטא עלוי דכתיב לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל · ת"ח נשמתא דאלין
לאשלמותא דרוחא קדישא דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר
למלכו חייבא כל חד נטיל חולקיה ברזא דקרבנין · ותא חזי רישא שירותא דמהימנות׳ גו
ס"א ואפיק ויקרא רנב ב מחשב׳ בטש בוליני דקרדינות׳ וסליק גו מחשב׳*גלולין גלילין זריק*לתל׳ מאה ועשרין עיבר
ובריר פסולת מגו מחשבה ואתברירי אוף הכי כגוו׳ דא סליק במחשב׳ כמה דאתברר ביה
ס"א ואתברר אוף הכי אלין בנו אשתלים מאן דאצטריך ודאי כד סליק במחשבה וכלא פסולת *ויתברר אלין די בנו אשתלים מאן דאצטריך ודאי כד סליק במחשבה סליק וכלא

כמה

במה דאצטריך · חדו מסטרא דא ועציבו מסטרא דא · כתיב [ט]ושבחתי אני את קהלת ח
השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו
בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש · ושבחתי אני את השמחה · וכי
שלמה מלכא משבח דא אלא ושבחתי אני את השמחה דא חדוותא דמלכא קדישא ·
בזמנא דאיהו שלטא בשבתא וביומין טבין · דמכל עובדין טבין דב"נ עביד אין טוב
לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולאחזאה חדוותא בההוא *סטרא בגין דיהא ג"א ומנא
ליה חולקא לעלמא דאתי · והוא ילונו בעמלו · מאן · דא קב"ה הוא ילונו ויהך עמיה
לאענא ליה לעלמא דאתי · ד"א והוא ילונו מאן הוא · ההוא בר נש דאכיל ושתי וחדי
כל מאי דאפיק למיכל ולמשתי הוא ילונו לקב"ה בהלואה ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים
מכל מה דאפיק בהאי · בתרין אלין אוזיף בר נש לקב"ה כד חייס ליה למסכנא וכד
אפיק בשבתי וזמני דהא כלא אוזיף לקב"ה כד"א [ס]מלוה יי' חונן דל וגמולו ישלם משלי יט
לו · ובג"כ דא שמחה ודא עציבו · דא חיים ודא מות · דא טוב ודא רע · דא ג"ע
ודא גיהנם · וכלא דא בהפוכא דדא ועל דא גופא דלהון הוה בעציבו ונשמתא בחדוה ·
וכד הוו אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות הרוגים הוו מסטרא אחרא ואשלימו אתר
אחרא דקדושה · ובג"כ כלא גלי קמי קב"ה ואתעביד כדקא יאות · בהיכלא דא
קיימין אינון תריסר · ארבע אלין לעילא · ותמניא עמהון · בגין דכל חד נטיל עמיה
תרין כמה דאיהו סדורא (דתרין) דדגלים וכן בסדורא דלתתא עד סוף דכל דרגין ·
בהיכלא דא עאלין כל אינון צלותין וכל אינון רעוין דשבחין דאתעבידו ברחימו וכד
עאלין בהאי היכלא כלהו מתדבקן ביה (בקב"ה) ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתחברו
כדין איהו זמנא דקב"ה אשתעשע בנשמתין דצדיקיא · ומהו השעשוע דמתערין אינון
נשיקין ואינון אקדימו להוות ענוגא ועל דא כתיב [ט]אז תתענג על יי' ואוקימנא · ישעיה נח
היכלא דא כללא דכל אינון היכלין תתאין כלהו כלילן בהאי היכלא :

היכלא קדמאה דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן וכל אינון חיון דביה אסתמיך בתרין סמכין לסטר מזרח ובתרין סמכין לסטר דרום ובתרין סמכין לסטר
מערב ובתרין סמכין לסטר צפון ואינון תמניא · ואלין אקרון יתדות המשכן וקיימי לבר ·
כד מלכא עלאה אתי נטלי אינון יתדות ואתעקרן מאתרייהו אינון מיתרים דאינון תמניא
אחרנין בר מאינון יתדות דקא אמרן · וההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא דא קדיש
ועאל ואתכליל בגו ההוא *רוחא תניינא דביה · אינון תרין סמכין דלסטר מזרח אינון ס"א תניינא בריתא אתנ"א
קרעי"אל דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן דכלהו אקרון יתדות המשכן · דא וכיס
לימינא · לשמאלא שמעיא"ל ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות
כדקאמרן (אינון ממנן אחרנין) סמכין דאתמנון לסטר דרום חד סטדי"אל וחד סטריא"ל
(נ"א סטרי"האל) כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין · אלין לא אתעדון
משלטנהון לעלמין אלין כלהו ממנן על קיומא דעלמא · אלין מאינון דקיימן בקיומא
דאינון דאתנסיבו דסקלי *במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא (ס"א אילין אינון דתקלי קכו ב
במתקלא דכורין ונוקבין לאתנסבא דא עם דא) ואלין אקרון מאזנים על דא כתיב
[ט]במאזנים לעלות ולא אינון דכתיב בהו *[ט]מאזני צדק דקאמרן · כל אינון דשקילין תהלים סב בגב א
דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא סלקין ואתחברן כחדא ואינון חבורא ויקרא יט
דדכר

דדכר ונוקבא כחדא ועל דא במאזנים לעלות · ואע"ג דלזמנין מסתייעא מלתא ושקיל דא יתיר מן דא סלקין ומתחברן כחדא והא אוקימנא · אינון תרין סמכין דלסטר צפון פתהיא"ל עטריא"ל וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין ואינון יתדות המשכן · ובאלין אחרנין דקאמרן אינון ממנן תרין סמכין אחרנין דלסטר מערב אינו פדתי"אל תומי"כאל · ואתמנון כל חד על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן · אלין אינון אודי דמעין על כל אינון דמתרכי נשיהון קמייהו בגין דאינון שבע ברכאן דאתמסרו לה אתעדן ולא אתקיימו בגין דאתתרכא ולא אתדבקו בעלא ואתתא כחדא ועל דא כלהו אודי דמעין דאחזי תירוכין דאינון שבע ברכאן כמה דאתעדן מאתר אחרא כדין בכיא שעתא קלא נפק ואמר אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה · **היכלא** תניינא דקא אמרן דכליל להיכלא קדמאה לאתייחדא ביה · וכל אינון חיוון · הכי נמי אית ליה תמניא סמכין כקדמאי · וכולהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי כדקאמרן · תרין סמכין אינון לסטר מזרח תרין סמכין לסטר דרום ותרין סמכין לסטר צפון ותרין סמכין לסטר מערב · אלין תרין סמכין דלסטר מזרח · יהדני"אל גזו"ריה · תריסר אלפי ממנן דכל חד וכלהו יתדות · אינון תרין סמכין דלסטר דרום אהר"יאל · ברכ"יאל · כל חד וחד אינון על תריסר אלפין כקדמאי · אלין ממנן על משבר ונטלי אינון קלי דנשין ומנחן לון קמי ההוא היכלא · וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא בההיא שעתא דאיהו שעתא דסכנה קיימי אלין ואעלין הני קלי לממנא דעל פתחא ולא יכיל ההוא סטרא אחרא לקטרגא · ולזמנין דקדים ההוא סטר אחרא ועאל וקטריג ויכיל לנזקא · אלין תרין סמכין דלסטר צפון חלח"ליאל (ס"א סלסליאל) קרספי"כאל אינון ממנן כל חד על תריסר אלפין אחרנין דלסטר מערב אינון · סונדי"ה (ס"א סונריא) גדרי"ה · ואלין על תריסר אלפי אחרנין · ואלין ממנן על ההוא דמא דברית כד אתגזר ההוא ינוקא לתמניא יומין ואלין נטלי ההוא דמא ומנחן ליה קמי האי היכלא וכד רוגזא אתער בעלמא אשגח קב"ה על ההוא דמא ולא אתיהיב לההוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן · ת"ח בזמנא דאתגזר ב"נ לתמניא יומין ושראת עליה שבת מלכות קדישא ההיא ערלה דגזרין ושדאן ליה לבר כדין קיימא ההוא סטרא אחרא וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא כדין אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי וסליק ואתעביד סניגוריא על ישראל קמי קב"ה · **היכלא** תליתאה היכלא דא דקיימא לאכללא ולייחדא ביה ההוא היכלא תניינא וההוא רוחא וכל אינון חיוון דביה כלהו כלילן ואתייחדן דא בדא · ואינון חד רוחא דכליל דא בדא הכי נמי אית ליה תמניא סמכין לארבע סטרין דעלמא וכלהו אקרון יתדות המשכן · תרי סמכין דלסטר דרום אינון שכני"אל עזוז"יה *תרין סמכין דלסטר מזרח יהו"דיה עזר"יאל ואלין קיימי כל חד וחד על י"ב אלפי ממנן אחרנין וכלהו אקרון יתדות המשכן ואלין אתמנון על ההוא הבל דתינוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא ואלין נטלי ההוא הבל וסלקי ליה לעילא וכל הבל והבל דאינון תינוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא אתעביד מניה רוחא חדא וסלקא ההוא רוחא לעילא ואתעטר בעטרא קדישא ואתמנא נטורא דעלמא וכן כלהו · תרין סמכין דאינון לסטר צפון עזפי"אל *קטטריכא"ל ואינון ממנן

כל

יבמות י

ס"א ואינון ממנן על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד באינון אחרנין

ס"א קטלירבי"ל

על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד וחד כדקאמרן · תרין כמכין דלסטר מערב אינון עסכני"ה אדירירי"ה (נ"א אדירי"ה) ואלין ממנן על תריסר אלפין ממנין אחרנין כל חד וחד כדקאמרן · אלין אתמנון לאכרזא בכל רקיעין לכל אינון דמעברין בנייהו מאורייתא וסלקין לון דלא ילעון בה כדין נפקי כל הני ממנן ומכריזי ואמרי ווי לפלניא דאעבר בריה מאורייתא ווי ליה דקא אאביד מעלמא דין ומעלמא דאתי:

היכלא רביעאה · היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו יתיר · היכלא דא סהרין ליה תלתין ותרין יחדות עלאין וחמש מאה אלף אחרנין דממנן תחות אלין · וארבע אחרנין עלאין על כלהו וכלהו יחדות דהיכלא דא אלין ארבע אינון· הסדיכא"ל · קסירי"ה (נ"א קסדי"ה) · קדומי"ה · דהריא"ל · אלין ארבע ממנן על כלהו · וכלהו אחרנין כלהו ממנן תחותייהו · ועל ידא דאלין אתידע דינא למעבד בעלמא ועל אלין כתיב ומאמר קדישין שאלתא · לבני ארבע אתיין כל אינון היילין די ממנן על דינא לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא כל אינון דינין דלא אתייהיבו בפתקין לקיומא דעלמא וע"ד כלהו אתיין לשאלא ובג"כ כלהו ממנן על דא · אינון תלתין ותרין אחרנין אינון ממנן על כל אינון דלעאן באורייתא תדיר ולא פסקי ביממא ובליליא ואלין אחרנין כלהו דתחותייהו אינון מונן על כל אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא ועל דא אינון ממנן כלהו ולאטבא כלהו לכל אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא ולא משתדלי:

היכלא חמישאה · היכלא דא קיימין ביה תלת מאה ושתין וחמש ממנן כחושבן ימי שתא · ועילא מנייהו ד' שמכין עלאין על כלהו · ואלין אינון קרשיכא"ל · סרטיכא"ל · עסירי"ה · קדמיא"ל · ואלין אקרון יחדות דהיכלא דא · אלין אתמנון לבדקא עלמא (אלין) כד נשמתא אתוספת מע"ש לע"ש ואיהי נפקת כד איהי נפקת נפקין אלין עמה ומעברי מישראל כל עציבו וכל יגיעו וכל מרירו דנפשא וכל רוגזא דעלמא ואלין אינון בדיחי עלמא · כל אינון דלתתא מאלין ארבעה כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דדינא ומאינון דטרדי לון בגיהנם דיסלקון דינא מנייהו · וע"ד כל אלין יחדות כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי וכלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא כמה דאתמר · **היכלא** שתיתאה · היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין · בהאי מאה * אחרנין דקיימאן לבר דאקרון יחדות כאינון אחרנין · ואינון · מאה לסטר ימינא ומאה אחרנין לסטר שמאלא · תרין ממנ̇ עלאין לסטר ימינא ותרין ממנן אחרנין עלאין לסטר שמאלא· אלין דימינא אינון· מנכ"יאל · במעיכא"ל· ואלין דשמאלא (ס"א ממע) אקרון *מסרסכי"ה · *לפלפי"ה· אלין אינון יחדות עלאין מימינא משמאלא · ואלין אינון (נ"א סברני"ב) קיימי חמיכין בעלמא · בההוא זמנא דלדיקא מטא זמניה לאסתלקא מעלמא ואתייהיב (נ"א גפני"ב) רשו לסטרא אחרא · אלין ארבע קיימי לאתעתדא תמן בגין דתפוק נשמתיה בנשיקה ולא תלטער בשלטנו דסטרא אחרא · זכאין אינון לדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דמאריהון אקדים עלייהו שלטניכון למהוי נטירן בעלמא דין ובעלמא דאתי · מהיכלא דא שראן כל רזין וכל דרגין עלאין ותתאין לאתחברא בגין דישתכח כלא עילא ותתא בשלימו למהוי כלא חד וחבורא חד לאתיחדא שמא קדישא כדקא יאות ולאשתלמא לאנהרא נגידו עלאה בתתאה · (נ"א לנגדא נהירו עילאה לתתא) ונהירו דבוצינין כחד (נ"א ונהרי בוצינין כלהו כחדא) דלא תעדי דא מן דא וכדין נגיד ואתמשך מאן דאתמשך דלא אתידע ולא אתגליא בגין דיתקרב (נ"א דיתקדש)

ויתיחד

ויתיחד דא עם דא למהוי כלא ביחודא שלים כדקא יאות · זכאה חולקיה מאן דידע
ברזין דמאריה לאשתמודעא ליה כדקא יאות דכא אינון אלין חולקהון בעלמא דין
(ישעיה סה) ובעלמא דאתי ע"ד כתיב °הנה עבדי יאכלו · זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא
יממא ולילי בגין דאינון ידעי אורחוי דקב"ה וידעי ליחדא יחודא קדישא כדקא יאות
דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא
דאתי · קשורא דכל הני היכלין הכא מתקשראן · (יעקב קשירו דכל מהימנותא רוחא
(ס"א דאיהו לעילא קיימא) דקיימא לקבלא דרוחא דאיהו לתתא והאי רוחא *לתתא קיימא לקבלא רוח עילאה
דכל רוחין קיימין ביה דא איהו יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין איהו נטיל האי
(פ"ר א) היכלא שתיתאה באינון נשיקין לאתדבקא רוחא ברוחא כד"א °ישקני מנשיקות פיהו
וכל נשיקה איהו (ס"א הכא קשירו דכל מהימנותא) · יעקב דאיהו רוח · אמצעיתא דכל
רוחין איהו נטיל האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין) לאתדבקא רוחא ברוחא תתאה
בעלאה ובאלין נשיקין אסתלק רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא · וכד מתדבקן
רוחא ברוחא כדין רוחא עלאה סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעיתא · ועד לא
אתער לאתדבקא רוחא ברוחא רוחא עילאה לא שריא על (האי) רוחא דאמצעיתא
ורזא דא כד אתאחיד רוחא ברוחא כדין שראן נשיקין לאתחברא ומתערין שאר שייפין
בתיאובתא ורוחא דא מתדבקא בדא · וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין לאתקשרא
שייפא בשייפיה · ואי תימא מאן אתער שייפי תתאי או שייפי עלאי · שייפי תתאי
מתערי תדיר לגבי עלאי · מאן דאיהו בתשוקא תאיב תדיר למהוי בנהורא · שלהובא
(ברא' נא א) אוכמא דלתתא אתער תדיר לגבי *שלהובא חוורא דלעילא בגין לאתדבקא ביה ולמשרי
(תהלים פג) תחותיה. ורזא דא °אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל · כד נטיל יעקב האי
(ריג א) היכלא שתיתאה כדין אקרי *בשמא קדישא עלאה שלימא יוי' ואי תימא שלימא דכלא
לאו הכי אלא כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין כדין אקרי כלא בשמא שלים ידוד אלהים
(רנח ב) ודא הוא *שמא שלים מכלא · ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין לא אקרי בשמא
(בראשית עח א) שלימא דא וכד מתחברן כחדא אלין באלין כדין אשתלים כלא מעילא ותתא · ונהירו
דעילא לעילא נחתא ושריא על כלא ואתקשר כלא כחדא (למהוי כלא כחדא) למהוי
כלא חד · ורזא דמלה יעקב נטיל ארבע נשין וכליל לון בגויה · ואע"ג דאוקימנא להאי
(ויצא קנג ב) מלה ברזא אחרא דאיהו קיימא בין *תרין עלמין · ורזא דכלא כד יעקב נטיל האי
היכלא דאיהו שתיתאה נטיל וכליל בגוויה כל אינון ארבע נשין ארבע מלאכין וכלהו
(רנד א, בראשית ב) דבקי בהיכלא דא · אלין אינון *ארבע רישי נהרין דכתיב °ומשם יפרד והיה לארבעה
ראשים · אלין ארבע רישין אינון ארבע נשין נטיל לון יעקב (כדקאמרן וליה אצטריך
(שמות יג) ואיהו) נטיל היכלא דא וכדין אקרי האי היכלא ויי' כד איהו לטב כד"א °ויי' הולך לפניהם
(בראשית יח) יומם °ויי' אמר המכסה אני מאברהם וכד אתחבר יצחק בהיכלא דבי דינא דאקרי
(שם יט) זכות"א כדין אקרי כלא ויי' לאענשא לחייביא כד"א °ויי' המטיר על סדום וגו' · וכלא
ברזא חדא כדקא יאות · וכד יעקב נטיל היכלא דא כדין אקרי כלא רצון שלום
(אסתר ב) (וסימנך °ובהגיע תור אסתר) ודא הוא עת רצון ומכאן ולהלאה שראן היכלין
(ויקרא קד א) לאתחברא ולאתקשרא אלין באלין ואע"ג דתנינן *דרומית מזרחית וכלא איהו
כחדא · הכא איהו רוחא ברוחא דבקותא חדא · מכאן שרי אברהם דאיהו
ימינא דאקרי אהב"ה (רבה דקאמרן ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהב"ה) · כדין
(יחזקאל טז, פקודי רנג א) °שדים נכונו ואתמליין מכל טוב לספקא ולאתזנא כלא מהכא וכד אלין *שדים נכונו
ואתמליין מגו רחימו עלאה כדין אקרי היכלא דא אל שד"י כדקאמרן · ובהאי אספק כל
עלמא

עלמא כד אתברי דהא כד אתברי עלמא לא יכיל למיקם בקיומא ולא הוה קאים עד
דאתגלי היכלא דא דנטיל אברהם וכד אתגלי אברהם בהאי היכלא *כדין אמר לעלמא נ"א כדי לעלמא דיסב
די הא ספוקא לאתזנא מניה עלמא ולאתקיימא · ובג"כ א"ל שד"י אקרי · אל שד"י ספוקא וכו'
לכלא ביה *וזמין קב"ה למליא ליה (נ"א ביה) ולאתקנא ליה לזמנא דאתי דכתיב נ"א ולאתזנא מיניה ס"א
°למען תינקו ושבעתם משד תנחומיה למען תמצו והתענגתם מזיז כבודה · שד תנחומיה ס כלא דא זמין
וזיז כבודה כלא איהו בהאי היכלא וכדין בההוא זמנא כתיב °מי מלל לאברהם היניקה וכו' ישעיה סו
בנים שרה דהא יניקא תליא ביה באברהם · יצחק דאיהו שמאלא דקב"ה אתר דמניה בראשית כא
מתערין כל דינין דעלמא ואיהו דרועא דשמאלא שירותא דכל דינין וכל דינין מתערי
מתמן האי איהו נטיל ואחיד ההוא היכלא דאקרי זכותא לאתחברא דינא בדינא ולמהוי
כלא קשורא חדא בגין דהאי איהו דינא דלעילא ורשימין דדינין קיימין ביה · והכא
אתרשים שמא קדישא דאקרי אלהים · בגין דאית אלהים חיים דאיהו לעילא
שתים מכלא ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא ואלהים דאיהו בי דינא דלתתא
כה"ד °אך יש אלהים שופטים בארץ · אלהים עלאה רזא דאלהים חיים כליל לאלין תהלים נח
דלתתא וכלא איהו חד · בהאי היכלא אתער יצחק · וכלהו שבעין ותרין נהורין
דכלילן ביה דמנייהו אתגזרו כל דינין *דלתתא דעלמא דכתיב °בגזרת עירין פתגמא · ס"א דעלמא דלתתא
ואמאי אקרון עירין · אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר · °עיר יי' צבאות · עיר אלהינו · דניאל ד
כל אינון היכלין נטילא כל חד וחד אקרי עיר כד"א °עיר וקדיש · ואלין אינון עירין תהלים מח
דקיימין לגו בגו דהיכלא דקיימן בעיר בג"כ אקרון עירי"ן · האי היכלא אתכליל ביצחק דניאל ד
וכלא (איהו) בהיכלא דאברהם בגין דימינא אכליל לשמאלא · ות"ח כל חד וחד כליל
לחבריה · והא אוקימנא דבג"ד אברהם עקד ליצחק בגין לאכללא ביה דינא (נ"א
בימינא) ולאשתכחא שמאלא כליל בימינא *ולאשלטא ימינא על שמאלא · ועי"ד קב"ה ס"א ולאשתכחא
פקיד ליה לאברהם לקרבא בריה לדינא ולאתקפא עלוי ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם · ימינא על שמאלא
ועי"ד אשתכח דא בדינא ודא בחסד וכלא חד ואתכליל דא בדא. והכי אתכלילו היכלין ולאשלטא
תתאין בעילאין · כד נטיל יצחק היכלא דא כדין כלא איהו לטב · דינא בזכותא · וכו'
ועי"ד בעי בר נש דדאין דינא למידן דינא בזכותא בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא
בגין דלית שלימו דדינא אלא בזכותא · דא בלא דא לאו איהו שלימו · דינא בזכותא דא
איהו שלימו דמהימנותא כגוונא דלעילא · ביומא דראש השנה כד דינא אתער בעלמא
בעאן ישראל לתתא לאתערא רחמי מגו שופר כגוונא דרזא עלאה והא אוקימנא ובעינא
לחברא דינא לקבל זכותא בגין דכד קיימא דינא בזכותא כלא איהו בחבורא חדא ·
ועילא ותתא בשלימו וכדין °ועולתה קפצה פיה דלית לה רשו לאסטאה ולקטרגא בעלמא איוב ה
וכדין כלא ביחודא חדא כדקא יאות ודינא בלא זכו לאו איהו דינא ודא איהו דישראל
דאית לון דינא בזכותא אבל שאר עמין לא אית לון דינא בזכותא ועי"ד אסיר לן לסדרא
דינין דילן בערכאי דעמין עכו"ם דהא לית לון חולקא בסטר מהימנותא דילן דכתיב °לא תהלים קמז
עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום · ומסטרא דישראל כל מאן דדאין דינא ולא אכליל ביה
זכות דא איהו חטי דקא גרע רזא דמהימנותא ואסטי גרמיה להוה סטרא דאית ביה
דינא בלא זכות · ות"ח כד קיימי סנהדרין לתתא למידן דיני נפשו' אצטריכו למפתח בזכותא
בגין לאכללא זכותא בדינא · ותו דהא אקרון מבי *זכותא ועי"ד אשתדלותא דלהון למפתח נ"א רבא
בזכותא ושראן בזכותא מזעירא ולבתר אשתלים דינא מעלאי למהוי זכותא כליל בדינא דא
לעילא ודא לתתא · דינא בזכותא שלימו דדינא דא בלא דא לאו איהו שלימו ובג"כ יצחק

גנקס

מראה מקום

ורבקה כחדא אינון דא דינא ודא זכותא למהוי שלימו כחדא · זכאה חולקיהון דישראל
דקב"ה יהב לון אורייתא שלימתא למיהך בארח קשוט כגוונא דלעילא · ת"ח דאינון לא
דיינין דינא אלא בזכו ולעיינא זכותא בקדמיתא למהוי כליל דא בדא · וסנהדרין קא
מהפכי בזכותא בדינא לאכללא כלא כחדא בגין דלא ישלוט סטרא אחרא דהא כד
זכותא לא אשתכח סטרא אחרא אשתכח דאקרי חובה ואתחברת בדינא ואתתקפת
ודא הוא דינא בחובה · ועל דא ביומא דר"ה בעינא לחברא זכותא בדינא ולא יתגבר
חובה ובג"כ בעינא זכותא ודינא למהוי כחדא בגין דאיהו שלים · דכד סטרא אחרא
שלטא לאו איהו שלים אלא קטרוגא כמה דאיהו קטרוגא ואינון ארבע מיתות וכד
מלכים ב כ / תהלים קג — סטרא דאיהו זכות שלטא כלא איהו שלים שלום ואמת חסד ורחמים · וכד אתחברת
סטרא אחרא בדינא שלטא בקטרוגא · באינון ארבע מיתות בית דין סקילה שריפה
הרג וחנק כלהו שלטנותא דקטרוגא בישא · סקילה בגין דאיהו אבן נגף · שריפה
בגין דאיהו נור מכשול אשא תקיפא · הרג דא חרב תאכל בשר · תאכל בשר ודאי
שם קמ ה / בראשית ו — דשלטא *בבשרא ודא הוא קץ כל בשר · חנק בגין דאיהו קללת אלה"ים ההוא
דשלטא על חנק על צליבו ואוקימנא בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודוי . וההוא קללת
אלהים שלטא בבשרא מרה חשוכא ובגין כך דא לטב ודא לביש · ואצטריכו ישראל
דרזא דמהימנותא בהו לאסתמרא בגין דישלוט סטרא דמהימנותא ולא יהבון דוכתא
ישעיה ס — לסטרא אחרא לשלטאה זכאין אינן בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב ועמך
כלם צדיקים וגו' · נביאין דאינון סטרין עלאין תרין ירכין דסמכין לאורייתא קדישא
א בראשית מט — אינון נטלין להיכלא דתרין רוחין ביה דאינון [א] נצח והוד ואינון תרין ירכין לתתא
לסמכא לאינון היכלין דלעילא דאקרון תורה שבעל פה · כמה דאית סמכין לאורייתא
דאיהו תורה שבכתב כך אית סמכין קיימין לאורייתא דאיהי תורה שבע"פ ואתכלילו
דא בדא כדין אלין תרין סמכין דלתתא כד מתחברן באלין עלאין אתרשים בהו סטרא
רמז — דנבואה ומאן איהו · מראה דאיהו כגוונא דנבואה וכל אינון מאריהון דמראה מהכא
ינקין · לעילא נבואה הכא מראה · וע"ד איהו דא כגוונא דא ודא כגוונא דא · וכד
ב פקודי רלג ע"א — מתחברן דא בדא כדין שליט על האי אתר (אתרשים) שמא קדישא דאקרי [ב] צבאות ·
בגין דכל אינון חיילין קדישין כלהו קיימי הכא וכלהו אקרון מסטרא דנבואה · מראה
והלמא מסטרא דנבואה הוו · יצע"ג דקא אמרי' די בגו ההוא אות קיימא קדישא שריא
שמא דא בגין דכלהו חיילין נפקי מהאי אות · עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר קריין
על שמא דא ואלין אינון דאקרון ברייתי דהא ברייתא לבר ממשנה · מתני' קיימא לגו
ברייתי ואקרון ירכין בתי בראי כגוונא די לעילא · מתני' איהו רזא דקיימא לגו
(ס"א דא) — דאולפי תמן עקרא דכלא · ועל * תנאי' ורזא דהך אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני ·
שיר ח — אל בית אמי דא קה"ק תלמדני דא הוא רזא דמתניתין דכד עאל דא נהר דנגיד
ונפיק בההוא בית קדש הקדשים כתיב תלמדני ודא הוא רזא דאקרי משנה כד"א
דברים יז — את משנה התורה הזאת · כד אתמשכא לבר אקרי ברייתא תרין ירכין אינון
ברייתי רזא דרזין דלא אתייהיב לאתגלאה · בגין דלא אתמסר רזא בר לחכימי עלאין ·
ווי אי אתגלי ווי אי לא אתגלי · בגין דאיהו רזא מרזין עלאין דקב"ה אנהיג
ביה עלמא · בית ראשון קיימא בימי שלמה לקבל עלמא עלאה ואיהו אקריב
ג באזינו רלו ע"ב — בית ראשון ואשתמש כלא [ג] בבית קדשי הקדשים אתר דאשתמש ביה שמשא
בסיהרא ·

בסיכרא ורזין עלאין כולהו בשלימו וקיימא עלמא בשלימותא ולבתר גרמו חובין ואתמשכו
רזין ואתדחיין מבית קדש הקדשים לבר · כד אתדחו לירכין כדין קיימו לבר דאקרון בתי
ברתי ואצטריכו לברייתי · בית שני קיימו בבתי ברתי בירכין · ומנייהו אהדרו ושארו
(התי) בבית קדש הקדשים ואיהו בית שני ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר בינו
ירכין · *והוו אולפין ממתני׳ ואתנהיגו מינה והיינו רזא דכתיב כי מציון תצא תורה · יבמים ב ס״א וסני עקר׳
ולבתר כד גרמו חובין אתעדי שולטנותא דהאי בית שני (ואע״ג) דשלטנא דיליה לא דילהון בית שני
הוה כבית ראשון דהוה ביה שלמא תדיר בגין דמלכא דשלמא דיליה תדיר הוה ובברייתא אינון דשארו בני
בגוויה ועל״ד הוה בשלם · בית שני לא הוה ביה שלם הכי בגין דערלה קטרוגא ביה ירכין וכו וכו׳
תדיר ועל״ד הוו כהני זמינין בגויה לקטרגא בהאי ערלה ולהו אצטריך מלה לקטרגא
בהדה ולאגנא על בית שני · וכלא ברזא כדקא חזי · לבתר גרמו חובין ושלטא ההיא
ערלה ואתדהיין מבית שני לבר ונחתו מתמן לחמוקי ירכין לתתא (נ״א ולבתר נחתי
מתמן ואדחו מאינון חמוקין דלתתא) עד די שרון לתתא ברגלין · וכד יתבין ברגלין
כדין ועמדו רגליו ביום ההוא ועלמא בכלא יתנהיג ברזא עלאה כדקא חזי · ואע״ג זכריה יד
דאתדחו לא אשתבקו מניה · ולעלמין אתאחידו ביה · ומאן דידע ומדיד בשיעורא
*דקו הדה ארכא דמשיכו דירכין עד רגלין יכיל למנדע *משיכא דגלותא דאתמשך · דלג א ויקרא רס א
ורזא איהו בין מאלדי חקלא וכלא ברזא עלאה · ובגין דא כלהו ברייתי וכלהו תנאי
וכלהו אמוראי קיימי בדוכתייהו כדקא חזי · אלין לגו ואלין לבר באינון חמוקי ירכין
(ואלין לבר) ולתתא מברכין · ובכולהו אקרי תורה שבע״פ · ובכלהו נחתי ישראל ואתגלו
ובדין כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין כדין ועמדו רגליו ביום ההוא ויתעבר ההוא
רוחא מסאבא ערלה מן עלמא ויתהדרון ישראל בלחודייהו לשלטאה כדקא יאות בגין
דההוא ערלה נחית לון לתתא עד השתא · ומכאן ולהלאה דהאי ערלה אתקלן
ואתעבר מגו עלמא כדין וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב · בההוא עין יעקב ולא דברים לג
אשתכח מקטרגא עלייהו · זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי · יוסף
הצדיק עמודא דעלמא איהו נטיל ברשותא היכלא טמיר וגניז וברשותיה קיימא היכלא
שביעאה · ואע״ג דקא אמרן דהיכלא *דלב״נת הס״פיר ברשותיה קיימא הכי הוא רמז א רסו א
דביה מתקן · אבל ת״ח נביאים דקא אמרן כד מתחברי לתתא תרין דרגין מתפרשין בראשית מט ו
מנייהו מראה וחלום וקיימי בירכין · באינון חמוקין קיימי מראה וההוא דאקרי נבואה
קטנה · *מירכין לתתא · *קאים חלום עד דמאטו רגלין ברגלין · ותמן קאים היכלא רסב ה רמז ו ס״א מתמוק
תתאה ואקרי לבנת הספיר · כלא ירכין בירכין לאשתלמא חד בחד וכלהו דרגין דנבואה ירכין
דהא מתמן נפקי ושראן ואתעבידו מנייהו מראה ושראן על האי אתר ואתעביד
מנייהו חלום · יוסף הצדיק איהו שלימא דכלא איהו נטיל כלא · בגין דכלא אתקן
בגיניה כלא תאיב בתיאובתא בגיניה · ת״ח בשעתא דיוסף הצדיק קיימא לאתקנא
כלא כדין איהו נטיל כלא וכד אתחבר בהיכליה כדין מתערי כלהו לנטלא תיאובתא
ורעותא עלאי ותתאי וכלא אינון ברעותא חדא ושלימו חד למהוי (נ״א למהוי) עלאי
ותתאי רעותא כחדא כדקא יאות · וכלהו תתאי קיימי בקיומא בגיניה · ועל״ד כתיב
וצדיק יסוד עולם · ועל האי יסודא קאים האי עלמא · האי לבנ״ת הספי״ר לא משלי י
קאים בקיומיה עד דהאי יוסף הצדיק אתתקן · וכד איהו אתתקן כלא מתתקני דא
הוא יסודא דכלהו בניינא ועל דא כתיב ויבן יי׳ אלהים את הצלע ולא כתיב ויצר בראשית ב
ולא כתיב ויברא בגין דהאי קיימא על יסודא ולבתר דיסודא אתקן כלא אתבני

(בראשית ב) עליה · ובגין דא כלהו קיימן בהאי והא אוקימנא · ת"ח כתיב ויבן יי' אלהים את הצלע
דכות מסטרא דאחורא ואתקין לה לאהדרא אנפין באנפין · הכי אוקימנא אבל ויבן
אסתכל לסלקא לה בההוא דרגא דעלמא עלאה שריא ביה · למהוי דא כגוונא דדא ·
תו · ויבן אסתכל בסטרוי ואתקין וכוין כל רוחותיה למזרע ולאפקאה ולאולדא למעבד
(רפא א, אסתר ב) לה כל צרכוי כמה דאצטריך · ולבתר ויביאה · במה · בהאי צדיק דכתיב *ובזה הנערה
באה אל המלך דהאי אמשיך לכלא לסלקא לאתעטרא בשלימו · הכא מניעו דכל חובין
הכא מניעו דכל תיאובתין בישין מה דלא איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא
(נ"א וכי) אחרא · דתמן כל ענוגין בישין וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא *וכד האי
(נ"א ובגין דבני נשא טעין בהו) עלמא אתנהיג בהו בני נשא כשלי בהו *להאי עלמא · דחמאן כמה ענוגין ותיאובתין·
(כפלין בהו) דגופא אתהני ואתענג מנייהו · וטעיין אבתרייהו הדא הוא דכתיב ותרא האשה כי
(בראשית ג) טוב העץ למאכל וגו' · דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין · ועל דא
כגוונא דא אית מלין דגופא אתהני בהו ועיילי לגופא ולא לנשמתא ואית מלין דנשמתא
אתהני מנייהו ולא גופא · ועל דא דרגין פרישין דא מן דא. זכאין אינון לדיקיא
דנטלי ארח מישר ומנעי גרמייהו מההוא סטרא ומתדבקן בסטרא דקדושה · בהיכלא
(נ"א וחיילין) דא כלילן כל שאר שמהן דכל אלין היכלין *דלתתא · תרין שמהן אינון דכלילו שאר
שמהן אחרנין · חד דכד אתחבר עילא בתתא ויעקב נטיל היכלי' באינון נשיקין ברזא
(בראשית נה ב) עלאה כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו"ה אלהי"ם ודא אקרי שם מלא כמה
(נט ב) *דאוקימנא וחד כד אתחבר יסודא דעלמא בהיכליה וכלהו מתערי בחביבותא
ובתיאובתא לגביה וכלהו כלילן ביה· כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו"ה צבאות· ודא
אקרי שמא קדישא שלים ולאו איהו שלים כהאי אחרא · מה בין האי להאי · דא שליט
עלאה בתתאה גופא בגופא (ודא איהו שליט בכולא) כדקאמרן · ודא שליט מאתר
דסיומא דגופא ולתתא באינון היכלין ובכלא דלתתא · ורזא דא בית ראשון ובית שני ·
ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא (וכלהו שמהן כלילן בהאי שמא כלהו
שמהן דלתתא) כמה דאוקימנא ועל דא שמהן אלין דא סלקא ודא נחית זכאין אינון
צדיקייא דידעין ארחוי דאורייתא · יסודא דא אתתקן לתרין סטרין חד לאתקנא כל שאר
דלתתא וחד לאתקנא היכלא שביעאה ולאתקנא דא בדא למהוי כלא רעו חדא כדקא
יאות · עד הכא יחודא דתרין סטרין דלעילא ותתא לאתיחדא כחדא בשלימו למיהך
בארח מישר זכאה חולקיה מאן דידע ליחדא יחודא ולסדורי סדורא דמהימנותא למיהך
(תהלים פה) בארח מישר זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי · ועל דא כתיב חסד ואמת
נפגשו צדק ושלום נשקו · וכדין אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף · גם יי' יתן
הטוב וארצנו תתן יבולה : (היכל ק"ק דזעיר דבריאה) **היכלא** שביעאה היכלא דא
היכלא פנימאה מכל הני היכלין · האי היכלא איהו סתימו דלאו ביה דיוקנא ממש ולית
גופא כלל הכא סתימו דגו רזא דרזין · האי איהו רזא דאיהו אתר לאעלא תמן בגו
אינון נורין דלעילא רוחא דכל רוחין רעוון דכל רעוין לאתחברא כלא כחדא
(רנ"ג ב) רוחא דחיי (דהא) בהאי למהוי כלא תקונא חדא · היכלא דא אקרי *בית קדש
(ס"א נשמתא עלאה) הקדשים אתר לקבלא האי *נשמתין עלאין דאקרי הכי לאתערא עלמא דאתי לגביה
(נ"א דאקרי) האי עלמא עולם *אקרי · עולם סליקא דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה
ואסתתר בגווה ואתעלם ביה אתגליא בסתירה · עולם דסליק איהו בכל אינון

דקרבנין

דקרבין ביה ואסתתרן גו סתירו עלאה · עולם עלאה סליק ואסתתר ברעותא עלאה גו טמירו דכל טמירין דלא אתידע כלל (כלל) ולא אתגלי ולית מאן דידע ליה · פרוכתא דפרסא פריסא חפיא גו טמירו סתים · כפורתא פריסא גו טמירין עלאין לאסתמא סתימין דהא טמירין וסתימין (נ"א פרוכתא פריסא גו טהירין עלאין לאסתמרא סתימו דהאי טמיר וסתים) לגו מן כפורתא אית אתר סתים וטמיר וגניז לאכנשא ליה בגויה מש"ה רבות עלאה רוחא דחיי על ידא דהכוא נהר דנגיד ונפיק וההוא נהר אקרי מבועא דבירא דלא פסקין מימוי לעלמין · וכד האי עייל ונגיד כל ההוא רבות קדשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו נגידו נחית ואתי גו איגון נגורין האי אתמליא מתמן כנוקבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא · אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר נקבלא כנוקבא דמקבלא מן דכורא קבילו דקבילו כל איגון רוחין ונשמתין קדישין דנחתין לעלמא *ואתעברו תמן · כל ההוא זמנא דאצטריך *יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא ויסתפקון כל איגון נשמתין וייתון ויחדי עלמא כמלקדמין וכדין יחדי לקב"ה כמלקדמין כד"א °ישמח יי' במעשיו · בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי ואשתעשעותא דאשתעשע קב"ה בגנתא דעדן הכא איהו תיאובתא דכלא וענוגא דכלא לאתחברא כלא כחדא ולמהוי כלא חד קשורא דכלא ביחודא חדא הכא קיימא · דכד שייפי כלהו מתחברן בשייפין עלאין כל חד וחד כדקא חזי ליה לית לון תיאובתא ולית לון ענוגא בר ביחודא דהאי היכלא כלא בהא תליא · כד אתחברותא דהכא אתייחד ביחודא חדא כדין כל נהירו דשייפין וכל נהירו דאנפין וכל חדוון כלהו נהירין וחדאן · זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין ולאתקנא תקוני אשתלמותא כדקא יאות רחימו דקב"ה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא. היכלא דא היכלא דתאובתא היכלא דענוגא היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה דנהיר לכלא ולאתיחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים · ועל דא היכלא דא קאים בטמירו דכלא גניז מכלא · אע"ג דכלהו טמירין · דא טמיר וגניז יתיר · למהוי ברית קיימא כלא כחדא דכר ונוקבא למהוי שלים · היכל דא אקרי ארון הברית דאיהו אדון כל הארץ בגין דהאי איהו אתר דנפקו מניה כל נשמתין דעלמא ליחדא יחודא לתתא ולאמשכא יחודא דקב"ה מעילא לתתא ליהבא נגדיק בגין דנפקי *מגדיק ועיילי בגדיק ולבתר נפקי מגדיק ועיילי באתר דנפקי מתמן . האי ארון הברית נקיט כלא מגדיק ולבתר נפקי מניה ועיילי בגדיק לתתא לבתר נפקין מגדיק דלתתא ועיילי בהאי ארון הברית למהוי כל נשמתין כלילן מעילא ומתתא למהוי שלים מכל סטרין · והאי ארון הברית נקיט מגדיק איגון נשמתין מתרין סטרין · ת"ח מבועא דבירא לא מתפרשא מבירא לעלמין ועל דא האי אתר שכלולא דכלא קיומא דכל גופא למהוי שלים בכלא כדקא יאות · הכא הוא יחודא וקשורא כחדא למהוי עילא ותתא חד בקשורא חדא דלא מתפרשן כל שייפין דא מן דא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין ועל דא תנינן מאן דשמים ערסיה מאחורא אכהיש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין °אנהרא כלא כחדא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות כד"א °ודבק באשתו · באשתו דייקא ולא אחורי אשתו · תרין איגון · יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תרין תאובתין איגון · חד היכלא שתיתאה וחד האי היכלא שביעאה · תיאובתא לעילא באיגון נשיקין דנטיל יעקב · תאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף · מתרין סטרין אלין נטיל

ארון

ס"א ואתעכבו

נ"א קלב

תהלים קד

ויגש קנ"ה ב

בראשית ב

ארון הברית רוחא דחיי מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא דאתדבק ביה באינון
נשיקין ואעיל (באינון נשיקין) רוחא דחיי דלעילא ביה לאתזנא מניה · מסטרא דיוסף
דאיהו לתתא בסיומא דגופא בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין נהרקא לתתא להאי
עלמא · אלין תרין סטרין מתפרשן לתרין סטרין · סטרא דיעקב אתפשט ויהיב תוקפא
לנבעא באינון שדים דאתמליין מההוא רוחא דחיי ויניק בהו לאינון מלאכין קדישין
דאינון חיין וקיימין לעלמין וקיימין בקיומא ביה · סטרא דיוסף עייל בתיאובתא ויהב
תוקפא לגו ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא · ולאתזנא בהו בני עלמא ועל דא
קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא ודא לתתא · דא לאתזנא לעילא ודא למיזן לתתא ·
כל חד וחד כדקא חזי ליה (ועל דא) וכלא איהו חד וחד רזא איהו · ועם כל דא יוסף זן
לכל גופא ואשקי ליה ומהאי רוחא דחיי דאתדבקותא דיעקב נחית לתתא וביה אתדבק
האי ארון הברית ברעותא לעילא ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא בההוא אתדבקותא
דיוסף · וכד אתחבר כלא כחדא אתמליין אינון שדים לינקא לכלא ובגין כך כלא
איהו חד זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין וליחדא יחודא בצלותיה ברעותא דלבא
כדקא יאות בגין לדבקא שייפא בשייפא רוחא ברוחא כלא בכללא חדא למהוי כלא
חד כדקא חזי · תא חזי האי היכלא כד אלין רוחין קדישין וכל אינון היכלין ורתיכין כלהו
מתיחדי כחדא ואשתכחו בקשורא חדא כדין האי רוחא עלאה דכלהו דאיהו נקודה
חדא אסתים בהו ולא אתגלייא ואתעביד רוחא סתים כגוונא עלאה · וסימניך
אגוזא יחודא בקשורא דכלא כדקאמרן לאתקשרא דא בדא למהוי כלא שלים בשלימו
נ"א יחודא (דכר ונוקבא) כחדא · והא אוקימנא כגוונא דא קרבנא סלקא ליחדא *קרבנא וליחדא
(ד"א ולאסתפקא) כל חד וחד כדקא חזי ליה מההוא תננא דסליק דהכנא דאיהו ימינא
בקשורא דיחודא ברעותא וליואי בשירתא · כליל דא בדא היכלא בהיכלא רוחא ברוחא
עד דמתחברן באתרייהו שייפא בשייפא למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות והא אוקימנא
דכד אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין בתתאין כדין נשמתא עלאה דכלא אתער' ועאל'
בכלהו ונהיר לכלא וכלהו מתברכאן עלאין ותתאין · וההוא דלא אתידע ולא עאל
במחשבה רעותא דלא אתפס לעלמין כדין כלא סליק עד אין סוף ואתקשר כלא
בקשורא חדא ובסים ההוא רעותא לגו בגו בסתימו · נהירו דנשמתא עלאה סלקא לגו
(ס"א בגין) בגו ונהיר לכלא · *בגו דהאי נהירו · אעיל בסתימו דמחשבה דאיהו כליל כלא ובגו לגו
ס"א האי רעו בההוא רעו דמחשבה אנהיר ואתבסם ותפיס ולא תפיס וסלקא *מגו רעו דמחשבה
לתפשא ביה וכד האי סליק נהירו דלתתא תפיס ביה · וכן כלא לאתקשרא ולאתמליא
ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות · וכדין אתקשר דא בדא כדקא אמרן היכלין
בהיכלין תתאין בעלאין רזא דכר ונוקבא כחדא נהירו עלאה בנהירו דסתים וגניז יתיר
ביה . וההוא דגניז כליל במה דגניז יתיר עד דאשתכח כלא כדקא יאות ביחודא חדא ·
ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני עלמא · כד אצטריך
רמז ב במדבר יב לארכא אריך · לקצרא קצר כמה *דאוקימנא *אל נא רפא נא לה · תנינן מאן דאריך
בצלותיה ויסתכל ביה לסוף אתא לידי כאב לב · ותנינן מאן דאוריך בצלותיה יורכון יומוי
ורזא דמלה מאן דאריך באתר דבעי לקצרא אתי לידי כאב לב מאן לב דא הוא דכתיב
משלי ט *וטוב לב משתה תמיד בגין דאיהו אתר דבעי' לקצרא ולא לארכא ביה דהא כלא קאים
לעילא ובעי דלא לאמשכא ליה · לקשרא ליה בקשורא דלעילא בלא אריכו למהוי כלא

חד

חד ביחודא חד · וכיון דאתקשר כחדא כדין לא בעי לארכא באריכו ולאתחננא
בתחנוני · וכד אריך באריכו באתר דאצטריך · קב"ה קביל צלותיה ודא הוא יקרא
דקוב"ה בגין דיחודא דצלותא קא מקשר קשרין ואסגי ברכאן לעילא ותתא · גו היכלא
דא קיימא נקודה חדא טמירתא והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא אחרא עלאה ·
וכד שריא רוחא ברוחא כדין עאל דא בדא ואיהו חד ודבקותא חדא ואתרכיב דא בדא
למהוי חד כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד זינא בזיניה · ווי מאן דארכיב
זינא בלא זיניה · כאינון בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באחרא דלאו איהו זיניה · ומאן
דארכיב זינא בזיניה וידע לקשרא קשרא בקשריה היכלא בהיכליה דרגא בדרגיה דא
אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנא · וע"ד האי איהו שלימו דכלא וכד
אשתלים דא בדא ואיהו כלא חד עובדא זינא בזיניה דנפיק מהאי שלימו ההוא אקרי
מעשה מרכבה ורזא דא °וייצר יי' אלהים את האדם *שם מלא ואדם איהו עובדא דהאי בראשית ב
מרכבה דארכיב דא בדא עובדא דשלימו דכלא וכד אשתלים דא בדא כדין יי' אלהים בראשית מח ב
שם מלא · זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא וליחדא יחודא כדקא חזי ·
ת"ח כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין הכי איהו שמא קדישא ·
אתפרש לעילא ואתפרש לתתא שמא דא איהו לעילא שמא דא איהו באמצעיתא שמא
דא איהו לתתא יהו"ה · דאיהו רזא דשמא קדישא איהו חד · רזא דכלא · עלמא עלאה
בסתימו דסתימותא דעליה דאשתתף בהדיה ואיהו חד עלמא תתאה בסתימו דאמצעיתא
רזא דרתיכא קדישא עלאה דעליה ואוקימנא (ס"א ת"ח רזא דשמא קדישא דא יי'
אלהי"ם שמא דא איהו לעילא שמא דא איהו באמצעית' שמא דא איהו לתתא · לעילא
רזא דעלמא דאתי בסתימו דסתימותא דעליה ואיהו חד · לתתא רזא דעלמא תתאה
ועלמא עלאה דעליה אשתתף בהדיה ואיהו חד · באמצעית' ברזא דרתיכ' קדישא עלאה
ואוקימנא) · מהאי גיסא ד' רתיכין נפקין ומהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין בגין דכל חד
וחד מתפרש לארבע · כל רתיכא ארבע אינון כד מסתכלין דרגין · וכן כלהו ארבע בארבע
ברזא דשמא קדישא דאיהו אדנ"י באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמא דא ואינון אקרון
הרי נחשת · בגין דאית הרים ואית הרים · אית הרים עלאין *והרים תתאין · ואינון קלג א
בתלת סטרין קיימי ונפקי מגו זהב וכסף ונחשת · נחשת לתתא בגין דאינון רתיכין
דנפקי מגו אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד די בגו היכלא קדמאה דאינון ארבע רתיכין דנפקין
מגו אינון תרין רוחין ימינא ושמאלא מגו לבנת הספיר *כדקאמרן · אלין תרין רוחין · רמו א
דקאמרינן התם אינון אקרון תרי טורים ואינון *הרי נחשת · מאינון תרי רוחין דאקרון ויגש א
הרי נחשת נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בההוא שמא *דאל"ף דל"ת דאשתקע ר"ו ב
בסנדלפו"ן מארי דאפיא וכלהו שליחן אלין על אלין בעלמא ברזא דסוסון ורתיכין
בגין דאית רתיכא על סוסון דנטלי לה ודא שמא קדישא אתכליל ביו"ד ה"א כמה
דאוקימנא דאתכליל אל"ף דל"ת ביו"ד ה"א ואיהו יאהדונה"י *והא אתמר · אלהים ר"ו ב
לא אתכליל בשמא אחרא בגין דאית אלהים חיים ומהאי אתפשט לכמה סטרין ולא
אתכנים אלא אתפשט · שמא דכליל כל שמהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א ברזא דאתוון צירופא
דשמא קדישא דביה הוה ידע כהנא לצרפא בכל סטרוי עד דסלקי שמהן בכמה סטרין
*בארבעין ותרין גוונין באשתטחו דבוצינא דקרדינותא · דהאי איהו כליל כל שמהן בראשית ע א
ושמא דא כליל כל שמהן · *אהיה"ל דינ"ס סימן · באלין אתוון כלילן אחרנין מתחברן · (ס"א
ונפקי אלינועיילי אלין · לבתר כד אתנטי ואתפשט בוצינא דקרדינותא מצטרפי אתוון אלהיסניי"ס)
בגווה ועאלי אתוון ונפקי אתוון ברזא דאלין תשע אתוון · ואלין אתמסרו לקדישי עליונין
למסך

למסך בארחא דרזא דאתוון לצרפא יהודא דשמהן דאתוון כמה דהוה ידע כהנא לצרפא
יחזקאל א שמהן באתוון רשימן · °וידי אדם מתחת כנפיהם . כלהו ידי אדם הא אוקימנא דאינון
נ"א שרפים *רוחין וחיון ואופנים · (כרובים וחיות ואופנים) כלהו בגדפין וידין תחות גדפייהו
לקבלא צלותין ולקבלא מארי דתיובתא . ידי אדם אחרין ודוכתין לקבלא בני נשא
בצלותהון ובעותהון ולאפתחא פתחין לקבלא לון ליחדא ולקשרא קשרין ולמעבד רעותיהון
ואלין אחרין ודוכתין דאקרון ידי אדם דקיימי לבני נשא אלין אינון שמהן קדישין
דשליטין בכל דרגא ודרגא (בגין) דבהון עאלין ב"נ בצלותהון ובעותהון בכל תרעין
תהלים קיט עלאין · ובדא שלטין תתאין לעילא · ורזא דא °ידיך עשוני ויכוננוני ואלין שמהן קדישין ·
שמות ט °ויאמר יי' אל משה נטה את ידך על השמים וכי היך יכיל לארמא ידיה על שמיא ·
תהלים יח אלא נטה ארכין כד"א °ויט שמים וירד משיכו מלעילא לתתא · ידך אתרך אתרא
דדרגא דילך דאת שארי בגויה ודא ברזא דשמא קדישא · וכלא עלאי ותתאי ברזא
דשמהן כתלי וקיימי · ובהו עאלין בני נשא להיכלין עלאין ולית מאן דימחי בידייהו ·
זכאין אינון דידעין לסדרא יהודא דמאריהון כדקא יאות ולמיהך בארח קשוט בגין
דלא יטעון ברזא דמהימנותא · תא חזי בהיכלין אלין אית רזא עלאה גו מהימנותא ·
וכלהו אינון רתיכין כלהו משניין דא מן דא לאתכללא אלין באלין לטב לאתתקנא
אסתר ב וסימניך °וישנה ואת נערותיה לטוב · בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא · כד אשתלים
דא בדא ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידע לסדרא לון לאתתקנא לון לעילא כד"א ואת
שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך : **היכלא** קדמאה · יוצר אור ובורא
ין א חשך נהירו דאבן טבא ספירו דאבן טבא נגין לתרין סטרין כמה *דאוקימנא לימינא
תהלים קד ולשמאלא אור וחשך · °מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית כלהו אופנים וגלגלים מלאה
הארץ קניניך וגו' המלך המרומם לבדו מאז שמא קדישא יאהדונה"י כללא דשמא קדישא
שליס בתרי שמהן ודא הוא סליק באוירא ומתכנשא מימות עולם :
נ"א רזא דכליל אתוון זעירין **היכלא** תניינא · אל ברוך גדול דעה אורפני"אל *דכליל רזין דאתוון זעירין דאלפא
ביתא הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך והכא איהו קדושה וברוך כבוד יי' ·
מו ג **היכלא** תליתאה לאל ברוך *נעימות יתנו : **היכלא** רביעאה · המחדש בטובו
בכל יום תמיד מעשה בראשית · בגין דהכא מתגלגלין נהורין ודינין דעלמא ·
מאן דאיהו לחיים מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בנהורא דימינא דאקרי אל
כדקאמרן : **היכלא** חמישאה · היכלא דא אקרי אהבת עולם ודא איהו משיכו
דרחימותא דהיכלא דאקרי אהבה ודא היא אהבת עולם אהבתנו יי' אלהינו בא"י
הבוחר בעמו ישראל באהבה ברזא דא"ל שד"י · **היכלא** שתיתאה · אמת ויציב
ונכון וקיים ובעינן דלא נאפסקא בין היכלין אלין (לאלין) דהא במשיכו דצלותא ורעותא
מתחברא כחדא ומתקשרן אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשליטין בכל
חד וחד ·
היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא · הכא
איהו רעותא דלבא לאתכוונא ולסלקא רעותא מתתא לעילא עד אין סוף
נ"א מתתא לעילא ולקשרא שביעאה בשביעאה (וכלא חד בחד) דא בדא · *ולבתר מעילא לתתא
נ"א דאיהו לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי *דאיהו היכלא שביעאה עילאה · (ודא
שביעאה לעילאה שכינתא) ברעותא דלבא ובשהימנו דעיילין ברזא דאתוון דשבע שמהן עלאין קדישין ·
היכלא

היכלא שביעאה עילאה דא דאיהו *מקורא דחיי דא איהו ברכתא קדמאה · ודא דכס א
איהו היכלא קדמאה שירותא דכלא מעילא לתתא ולגטלא שביעאה מתתא
לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה · דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא
עלאה · ודא הוא רזא *ברוך רבויא דכלהו תתאי כלילא בחיון ושרפים ואופנים וכלהו ברכות מס א
היכלין רבויא דרזא דקדש הקדשים דשריא בגויה בגניזו וכדין אקרי ברו"ך בכל אלין
רבויין וברכאן ורזין דאשתלימו בה · את"ה עטורא דסתימו דאתוון כללא דכלהו כ"ב
אתוון · ודא הוא א"ת ה' דכליל לון מעילא בהאי ה' וכניש לון בגויה ודא איהו א"ת
ה' · וכד איהו בשלימו בההוא *נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו דלו ב
רזא דכתיב *ובזה הנערה באה אל המלך וכדין את כל אשר תאמר ינתן לה · ודא דכס ב
איהו רזא ברוך אתה · ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא · יי'
אלהינו דא איהו קשורא ויחודא דמלכא עלאה לעילא בהאי · כד הנערה באה אל המלך
את כל אשר תאמר ינתן לה · ואלהי אבותינו · דא רזא דאבהן לברכא לה · ודא
איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב כמה דהאי נערה לא אשתבקת
מתתאי הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין · איהי אחידת בהון *לעטרא לה ובגין נ"א לנטרא לון ולעטרא לה
דאתברכא מכל חד מנהון בעי לאדכרא לה על כל חד וחד ולבתר יתכנשון כלהו
בחבורא חדא (ס"א לגו מעוי דאימא) ומתעטרי בהדה : האל הגדול הגבור והנורא הא
כלהו כחדא לסלקא לעילא בקדמיתא מעילא לתתא והשתא מתתא לעילא לאכללא לון
בהדה דכיון דאמר האל הגדול הגבור והנורא כלהו כלילן בה · וכדין אל עליון גומל
חסדים טובים קונה הכל ודא כללא דכלא · וזוכר חסדי אבות דאשתכו בהדה (נ"א
דאשתכחו כחדא) ועאלו במעהא ואתברכון תמן · ולבתר שארי לון ואפיק לון כד איכון
אתברכאן מגווה ובההיא השתחואה דאמר בא"י מגן אברה' הכא נפקי כלהו בכללא ·
דהא בימינא כלהו מתברכאן כדקא חזי · ת"ח היכלא שביעאה דא רזא דמלכא עלאה
אתעטר ביה ומתעטרן ביה אבהן כדקאמרן ואתכלילו ביה · ועד השתא אתכלילו ובעי
לאפקא לון איהו היכלא דא וכד אפיק לון *מברכאן בגין האי נערה כדין איהי נ"א מתברכאן
אחידת בהו בכל איכון ברכאן · ואע"ג דהא אתכלילו היכלין בהיכלין השתא אתאחידו
באינון ברכאן כחדא וכד אמר מלך עוזר ומושיע ומגן כדין אפיק לון מברכאן · והאי
איהו חד היכלא שביעאה ברזא דשמא קדישא עלאה בוכ"ו · ברכ"ה וחסד כה ומשפט
כללא דכלא · ורזא דא הוא רזא *דאהי"ה כללא דכלא · בגין דאלין אתוון כללא דכלא ס"א דאיהי
בגין דאלין אתוון אפיקו *אלין דנפקו מנייהו כללא דאבהן ודא איהו דמתחברא בהדייהו ס"א לון
דאקרי ברכה · כיון דאמר בא"י מגן אברהם הא אחידת ברכאן מנייהו ברזא דהיכלא
חמשאה אהבה דאיהו ימינא ואיהו חמשאה לאתקשרא ברחימו דברכאן דימינא והכי
אצטריך מעילא לתתא לאתברכא · בקדמיתא אתכללו היכלא בהיכלא כדקאמרן והשתא
נטלי ברכאן לאשתכחא אלין מקדמת אלין ואף על גב *דאית דנטיל בקדמיתא · כיון ס"א דאנטיל
דאשתכחו מסטרא דימינא ברכאן בהיכלא חמשאה שארי לאחדא ולבתר בסטר שמאלא
ברזא דא אתה גבור והאי איהו חבורא אתה וגבור תרין דינין · וכיון דאתמשכאן ברכאן
אתכליל מרחמי ואשתכח בההוא סטרא כלא כחדא ודא הוא מחיה מתים סומך נופלים
ורופא חולים כו' · ודא איהו ברזא דשמא קדישא דאקרי אכדט"ם רזא איהו באתוון
דשמא דאקרי אלהי' · בגין דאלין אתוון סלקין לאתעטרא לעילא ואפיקו להו אלין
לאתקרי בהון וסלקין לאתעטרא לעילא אלהי' חיים וגרע באתוון לאחדא בגריעו ומהכא

אשתכח

אתפשט לתתא לנטלא מגו אלין אתוון אחרנין ולסלקא מאלין אתוון לשמא דאלהים ·
כיון דאתמשכאן אתוון בהמשכה ורביעאה מעילא כדקאמרן · שארי ואחיד ברכאן
ס"א נכולא אתה ק' וכו' ואתכליל מאמצעיתא דכולא מהיכלא שתיתאה ואחיד ברכאן בהאי ובהאי · ובג"כ *אתה קדוש
אתכליל אתה בקדוש · וסמך קדוש כיון דאמר אתה קדוש אמאי וסמך קדוש היינו
קלג א שם היינו אתה · אלא הא תנינן בכל אתר דאשתכח יחודא וקשורא בעינן *קדושה
ותוספת קדושה והכא תוספת עקרא הוא יתיר מכלא ובגין כך בכלהו כתיב אתה ולא
יתיר והכא בהאי אתר אמר קדושה ותוספת קדושה · אתה קדוש קדושה · וסמך
קדוש תוספת קדושה · וקדושים בכל יום · אלו שאר קדושים עלאין די בכל היכלא
והיכלא דמתקדשי מהאי תוספת בגין דקדושה קמייתא איהי לה ותוספת קדושה
לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן · ולבתר אתקדשא כלא מעילא ומכלהו אשכן אתקשר
בקשורא חדא והיינו ברוך אתה יי' האל הקדוש · הכא כלא קשורא חדא בגין דאמר
ברוך אתה יי' האל הקדוש ועל דא אקרי צרורא וקשורא דכלא ביחודא חד · זכאה
חולקיה מאן דידע לסדרא שבחי דמאריה באתר דאצטריך · עד הכא דבקותא וברכאן
וקדושה כחדא באשכן · מכאן ולהלאה קיימין שאלתין ובעותין · שירותא דבעי בר נש
למשאל למנדע במלין דמאריה בגין למחזי תיאובתיה לגביה ולא אתפרש מניה · בגין
דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דשמא קדישא עלאה לאתעטרא ביה ואיהו שמא
דברכאן וקדושין · כוז"ו · רזא דשמא קדישא · ידו"ד דאיהו קדים בקדושה · ואלין אתוון
(אחרנין) אפיקו מניה הני אתוון אחרנין חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא · והני
קדישין עלאין רזא דקדושה · אלין אתוון אחרנין אקרון ט"ל · טל השמים · רזא
כו ג דחושבנא דאתוון דיליה בגין דהכא לתתא קיימין כל מלין בחושבנא ולא *חושבנא אלא
לסיהרא · ובגין כך בעי לאתקשרא בקדושה דמאריה ולא אתפרש בר נש מניה וכד
שאיל שירותא דשאלתין למנדע למאריה לאחזאה דתיאובתיה לגביה · מכאן ולהלאה
יתפרש זעיר זעיר וישאל שאלתוי מה דאצטריך לשאלא · וכל שאלתוי יהון לבתר
דיסדר סדורא דא דקאמרן · כגוונא דא כל שאלתוי יהון בתחנונים ובעותין לקמי מארי
ולא ילדיק (ס"א ירחיק) גרמיה מניה · זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורא דא
למהך בארח מישר כדקא חזי כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא · דרום
בצפון וצפון בדרום מזרח במערב ומערב במזרח · הכי נמי אתקשר כלא כחדא ויחודא
אשתלים דא בדא · וכל אינון דידעין לסדרא צלותהון כדקא יאות לאתכללא הני
היכלין אלין באלין ולאתקשרא דא בדא · האי בר נש אתקשר בהו וקריב ליה
לאתכללא בהו שאלתא שאיל ויהיב ליה · זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי ·
בתר דסיים שאלתין וגופא שלים בכל סטרין בחדוה דלבא ואיהו שאיל וסיים
שאלתין · יהדר לאמשכא ברכאן וחדוותא לתתא · ברזא דהיכלא תליתאה לאמשכא
לתתא ודא הוא רצה יי' אלהינו בעמ"ך ישראל · האי איהו (נ"א בגין) דמעמדות
אינון סמכין דגופא · שירותא לתתא מן גופא תרין ירכין עד דמטי לברכין ·
ואלין אינון רזא דמעמדות דקיימי על קרבנא והכא איהו רזא שירותא דתרין ירכין
מלעילא עד ברכין חבורא דנביאים ומראות ברזא דאתוון דשמא קדישא · דאקרי
צבאו"ת נ"א ב"ש *כשתפ"א דאיהו רזא דשמא דאקרי צבאות דא סליק ודא נחית דא נביאים ודא
מראות והכא איהו רזא עלאה דברייתי דקאמרן וכד מטי אינון לברכין יכרע· ברוך אתה
כנו ג יי' המחזיר שכינתו לציון והא הכא אהדרו ברייתי *למתני' ואתברכאן כחדא · היכלא

רביעאה

תניינא לתתא דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו *דחלמא · מודים ר"ח
לאכרעא ברכין לאודאה על נשמתין כדקאמרן על נשמותינו הפקודות (כיון דאשתאיל
מאריה) (ס"א היכלא תניינא לאמשכא ברכאן לתתא מודים אנחנו לך · והאי היכלא
איהו דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא · הכא בעי בר נש
לאכרעא ברכין לאודאה על נשמתין והא הוא על נשמותינו הפקודות) עד דמטי להטוב
שמך ולך נאה להודות · ודא הוא גו רזא דשמא קדישא דאקרי ב"ש במו"כן דא אקרי
אל אלהים דאיהו ברזא עלאה · אל אלהי"ם יהו"ה הוא יודע כללא דאלין אתוון אחרנין יהושע כב
דנפקי מנייהו (ד"א והכא איהו רזא חדא דכלהו ירכין מברכין) ולתתא רזא דחלמא ·
רזא להוא אתר לאעלא בהו נשמתין · ובעינן לאמשכא בהני ברכאן בגין לאשכחא
חייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי · היכלא תתאה לתתא שים שלום טובה וברכה ·
הכא איהו כללא דשלום שלום לעילא שלום לתתא שלום לכל סטרין שלום בפמליא
דלעילא שלום בפמליא דלתתא · והיכלא דא איהו פמליא דלתתא *בחבורא חדא ס"א ואיהו היכלא דלתתא
בפמליא (נ"א בהיכלא) דלעילא ומהכא נגיד לכל אינון תתאי דלבר · והכא אתכליל ודא בחבורא
ואשתלים כלא כחדא עילא ותתא בנהירו חדא לאשתלמא שם מלא · יי' אלהי"ם שם דא וכו'
דאיהו שלם בכל אינון היכלין בכל אינון נהורין עלאין למהוי כלהו חד · (שים שלום
טובה וברכה) · האי ב"נ כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר ישוי גרמיה כמאן
דנפיק מחברותא דמלכא ומגו היכליה ויהיך גרמיה קמיה · אבל יחדי גרמיה דהא
קדמאה איהו לנטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדין מיחודא דמאריה · דא איהו בר
דאיהו מהיכלא דמלכא דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא וכלא קשיר בכל הני
סטרין בקשורא *דיחודא וברכאן וקדושה ותוספת קדושה קב"ה קרי לפמליא דלעילא קיו א
ואמר לון כתובו להאי ב"נ פלניא מאינון דאקרון חושבי שמו · מאן חושבי שמו אינון
דמחשבי ומכוונין ברזא דשמיה ליחדא היכלין בהיכלין לקשרא קשרין וליחדא כלהו ביחודא
חדא · ואלין אינון חושבי שמו כד"א ולחושבי שמו כדין אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע מלאכי ג
לעילא (ואתרשים) ואשתלים איהו לעילא ותתא · ומאן דקריב קמי מאריה ולא ילותיה
ולא אשלים יחודא ולא חייש על יקרא דמאריה לקשרא קשרין כדקאמרן טב ליה דלא
אברי · וקב"ה אמר כתבו את האיש הזה ערירי גבר לא יצלח בימיו ודא איהו גוזל אביו ירמיה כב
ואמו · והכא אשתלים כלא לעילא ותתא רזא דשמא קדישא שליטא לעילא · מל"פן משלי כח
מל"פן יי' יי' אל רחום וחנון הכא איהו רזא דשמא קדישא דא לאתקדשא באתווי שמות לד
בני עשרה ואתוון אחרנין בקדושא דיחידאי בצלותא · בתר דסיים קאים על רגלוי
*לאודאה *על חובוי בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא לאשטאה ליה ואתכפיא נ"א לנפלא
קמיה ויקום בקיומיה לאתברכא מבי מלכא · וזכאה חולקיה מאן דאתקדש בהאי גוונא קו ב
בצלותא כדקאמרן וקשר קשרין וייחד יחודין ויתכוון בכלא כדקא יאות ולא יסטי
לימינא ולשמאלא · לגופיה לא אהדר בריקניא קב"ה גזיר ואיהו מבטל על דא כתיב
ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך · אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי (בערב משלי כג
היא באה היינו) כתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה מהכוא רבוי' אסתר ב משלי לא
דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא · כד"א ולערב יחלק שלל דפליגת חולקא בראשית מט
לכלא ואפי' לסטרא אחרא חולקא בלחודהא ורזא דא רזא לבני מהימנותא · חולקא דסטרא
אחרא משאבא כל אינון חובין וכל אינון חטאין דההיא ב"נ דקשר קשרין דיחודא דאתודה
עלייהו כלהו שריין עליה דסטרא אחרא ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא משאבא

ואי לא אודי עליה אשתכח מקטרגא ויכיל ליה · ואי אודי על כל חובוי בההיא צלותא
(ד) קשר קשרין דיחודא ואתברכאן עלאי ותתאי · ומההוא חולקא דסטרא אחרא · כל
איגון חובין וחטאין דאודי עלייהו נטלא לון לחולקא · ורזא דא שעיר · דכתיב והתודה ויקרא ט ז
עליו את כל עונות וגו׳ וכתיב ונשא השעיר וגו׳ דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה · ואי
ההוא בר נש תב לסרחני דחובוי ווי ליה דכלהו נטיל לון מההוא סטרא בעל כרחיה
דההוא סטרא ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה דההוא סטרא כדין אבאיש
ליה ואתהפך עליה מקטרגא וקטריג ליה · וכד אודי עלוי נטיל לון ההוא סטרא
אחרא ואיהו עדביה וחולקיה ורזא דא · הכי נמי קרבנא דבעי לאודאה על ההוא
קרבנא כל חובוי וחטאוי למיהב חולקא למאן דאצטריך · קרבנא כלא *לסטרא דא (נ״א כהאי גוונא)
חולקא דקודשא ורעותא דקדושא ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין והטאין
דאתייהיבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא כמה דכתיב אם רעב שונאך האכילהו משלי כה
להם וגו׳ כי גחלים אתה חותה וגו׳ · וסימניך יבא המלך והמן אל המשתה · זכאה אסתר ה
איהו מאן דידע ארחיה למהך בארח קשוט · וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה
טב ליה דלא אברי · בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא · (בגין דאצטריך צלותא)
מגו מחשבה ורעותא דלבא וקלא ומלה דשפוון למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא
כגוונא דאיהו לעילא · כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא
לקשרא קשרא כדקא יאות · רזא לחברייא דיהכון בארח מישר · מחשבה · ורעותא ·
וקלא · ומלה · אלין ארבע מקשרין קשרין לבתר דקשירו קשרין כלהו כחדא אתעבידו
כלהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואתעבידו כולהו לבתר ארבעה סמכין
לאתעטרא בהו ושכינתא אסתמיך עלייהו בכל אינון קשרין עלאין · מחשבה אפיק
רעותא (רעותא אפיק קלא) · רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא דאשתמע וההוא קלא
דאשתמע סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעילאין קלא דאיהו קשיר
קשרין ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלין ארבעה סמכין · מחשבה · ורעותא
קלא · ומלה · סמיכו בסיומא דקשורא אתר דכלא אתקשר ביה כחדא ואתעבידו כלהו
חד · זכאה איהו ב״נ דקשר קשרין דמאריה וסמיך סמיכין כדקא יאות ואתכוון בכל
הני מלין דקאמרן · זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי · עד הכא אשתכללו
היכלין בסטרא דקדושה :

רבי שמעון פתח ואמר והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי · מאן יגלה עפר הושע ו
מעיניך אדם קדמאה דקב״ה פקיד לך פקודא חדא ולא יכילת לקיימא בה ·
בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא דכתיב והנחש היה ערום · בראשית ג
ובג״כ אתפתית אבתריה וגרמת מיתה לגרמך ולכל אינון תולדין דנפקו מינך · ת״ח
דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה ברגעא חדא יתאביד לגביה · ת״ח דוד
הוה קיומא נעיץ במקורא דמיין נבעין וכד אתדחי לארעא אחרא ועררין ליה ולפום
נעריה אתדחיא מארעא קדישא אע״ג דנחית מדרגוי לדרגא תתאה קם בקיומיה
ולא עאל לסטרא אחרא ואסתמר מניה · מה כתיב ויאולם חי יי׳ וחי נפשך כי שמואל א כ
כפשע ביני ובין המות דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא ·
חכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא ומכל דרגין דההוא סטרא
דמשתכחי בעלמא · דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע · נחש · עקלתון · שטן · מלאך
המות

כמות · יל"ה . והא אוקמוה דאע"ג דבשמהן אלין אקרי · שבע שמהן אינון ליה ·
שטן · טמא · שונא · אבן מכשול · ערל · רע · צפוני · אלין אינון שבע שמהן לקבל
שבע דרגין דהיכלין דיליה דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן לקבל אלין שבעה שמהן
אינון דאקרי בהו גיהנם אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא · ואלין אינון · בור · שחת ·
דומה · טיט היון · שאול . צלמות . ארץ תחתית · כל אלין שבע מדורין דגיהנם לקבל
אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע והא אוקימנא דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר
קדושה הכי נמי לסטר מסאבא · וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר *מסאבא · שבעה ס"א מאלא
היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי
(לאסטאה בישא) לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו ולא אסתמרן ארחייהו
מניה כד אינון בהאי עלמא · דהא מאן דאתי לאתדכאה בהאי עלמא בסטרא דדכייא
מדכאין ליה בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא דכמה דרגין אינון וכמה ממנן
דכלהו קיימין לקרבא לבני נשא לפולחניה דקב"ה בריך הוא ולדכאה ליה · ומאן דאתי
לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו מסאבא דהא כמה דרגין וכמה
ממנן כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא · מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא
סטרא בישא עליה כתיב [ט]מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו' · מאן איהו תהל ס פט
בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה · דהא
בההוא זמנא דאתי בר נש למיהב הושבנא קמי מאריה עד לא יפוק מהאי עלמא
חמי ליה והא אוקימנא · ואלין שבעה היכלין דאינון שבעה מדורין לגיהנם · תריסר
ירחין אקרון בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין הכי נמי
אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין דחייבא אתדנו בהו ונשמתא דלהון אתדנת בהו ·
זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו בהאי עלמא ולא מתקרבי לתרעיהו
בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא :

היכלא קדמאה שירותא דסטרא דיצר הרע · האי היכלא קדמאה אקרי בור
ריקא מכלא מאן דאתי לאעלא ביה לית מאן דאחיד ביה כולהו דחיין
ליה למנפל דלא יקום לית ביה סמך לטב · בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמיה
והאי איהו קיימא לעילא ותתא · דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא
על ידא דההוא ממנא טהריא"ל · והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא
קדישא ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא וכמה גרדיני נימוסין בהדיה ·
ותחות האי ממנא קיימא חד ממנא אחרא די אלף ורבבן תחותיה והאי ממנא אקרי
פתו"ת · דא הוא דאיהו קיימא לפתאה בני נשא · והאי איהו דפרי לגביה ואסטי ליה
לאסתכלא ולעיינא במה דלא אצטריך בכמה זנונין ובכמה נאופין · וכל אינון דעמיה
כלהו קיימין לגביה ואזלין קמיה ואכריזן ליה לאסטאה עינוי לאסתכלא במה דלא
אצטריך והאי איהו (סרסרי"ס דאיהו) סרסורא בישא לכל אינון בישין · האי קאים
על קברא בזמנא דאתדן ההוא גופא ותבר ליה עינוי בגין דאיהו רווח לון
כד איהו בהאי עלמא ודיליה אינון · ובהאי אתר אתדנת נשמתא עד דעאלת
לגבי אתר דאקרי בור וכמה נחשים ועקרבים אית ביה דכלהו עקצי לה לגבי
נשמתא

נשמתא ואחדי בה ודיינין לה · לגו מן דא אית חד רוחא אחרא מסאבא דאיהו עלאה על
כלא ודא קיימא על כל היכלא דא וכלהו נטלי בגיניה והאי אקרי גמגימ"א · האי הוא
רמז א *סומקא כוורדא איהו קאים לאבאשא תדיר דהא כד אזלותא דבר נש אתדחיא ולא
זכי בה ההוא בר נש האי רוחא קיימא וסלקא ואשתתף ברוחא מסאבא עלאה על כלא
איוב א ואסטי לעילא ואדכיר חובוי דבר נש קמי קב"ה וסימניך ויבא ג"ם השט"ן בתוכם · ולא
כתיב ויבא השטן אלא גם · ומהאי רוחא בישא תליין כמה גרדינין אחרנין דאינון ממנן
לאחדא מלה בישא או מלה טנופא דאפיק בר נש מפומיה ולבתר אפיק מלין קדישין
ווי לון ווי לחייהון אלין אינון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לסאבא למפגם
אתר קדישא ווי לון בהאי עלמא ווי לון לעלמא דאתי בגין דאלין רוחין מסאבין נטלין
האי מלה מסאבא וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא אקדימו אלין רוחי מסאבי
ונטלי ההוא מלה מסאבא ומסאבי להאי מלה קדישא ולא זכי ביה בר נש וכביכול
תשש חילא קדישא · ועילא מאלין אית חד ממנא ספסירט"א שמיה וכמה גרדיני
נימוסין והאי ממנא דעלייהו נטלי אינון מלין בישין וה"נ נטלי כל אלין מילין דזריק בר
נש בידוי כד רוגזא שריא עלוי דהא כדין האי ממנא ספסירט"א נקיט האי מלה דזריק
בר נש ברוגזיה וסליק ואמר דא הוא קרבנא דפלניא דקריב לסטרא דילן · בגין דכל
סטרא דמייתא איהו מסטרא דימינא ומסטרא דמהימנותא וכל סטרא דרוגזא איהו
מסטרא אחרא בישא סטרא מסאבא ועל דא מאן דאשדי מן ידוי מדי ברוגזא כל אלין
נטלין לה להאי מלה דאזדריק וסלקי לה לעילא ואתקריב להוא סטרא ואמרי דא
פ"א סולהנא דקרבנא *קרבנא דפלניא וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין ואמרי ווי לפלניא דאסטי בתר אל זר
הושע ז ופלח לאל אחר · וכרוזא קארי זמנא תנינא ואמר אוי להם כי נדדו ממני וגו' · זכאה
איהו בר נש דאסתמר מארחוי ולא יסטי לימינא ולשמאלא ולא ינפול בגו בירא עמיקא
דלא יכיל לסלקא מניה :

היכלא תניינא היכלא דא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה האי אקרי שחת
לקבל שמא דאקרי טמא בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור לקבל שמא
דאקרי שטן והאי אקרי שחת לקבל שמא דאקרי טמא · בהיכלא דא קיימין תלת
פתחין לתלת סטרין · **פתחא** קדמאה ביה קיימא חד ממנא עסטי"ריא שמיה
וכמה אלף ורבבן ממנן תחותיה והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי ארחייהו
לאושדא זרעא על ארעא או דמפקי זרעא דלא כארחא או לכל אינון דמזנו בידייהו
אלין אינון דלא חמאן אנפי שכינתא כלל · אלא האי ממנא דבסטר מסאבא דקאמרן
נפיק בההוא זמנא וכמה אינון אלף ורבבן כלהו מתכנפי על ההוא בר נש ומסאבי
ליה בהאי עלמא · ולבתר כד נפק נשמתיה מניה מהאי עלמא האי ממנא וכל
אינון דעמיה מסאבין ליה לנשמתיה ואחדין בה (ואסתאבת בהו) ואעילו לה לאתדנא
בהו · ואלין אקרון שכבת זרע רותחת דכלהו רוגזין מסאבין קיימין כלהו על דא בגין
דכלהו קיימין ושראן עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה וחמים ליה לתיאובתא
דא · וכדין נטלין ליה לההוא תיאובתא · וההוא זרעא דאתושד בארעא · ואתתקפו ביה
ונטלי ליה וסלקי ליה לעילא וגרמו דברית דא דישתעבד בסטר מסאבא :

פתחא תניינא ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפ"ה שמיה · והאי איהו ממנא על כל
אינון דמחבלי ארחייהו דלא אושדי זרעא על ארעא אלא דאושדי זרעא
בבעירי או באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות האי ממנא וכמה אלף ורבבן
דעמיה כלהו קיימי עליה *לאתדנא ליה כמה דאתמר באינון אחרנין · תא חזי האי
ממנא בידיה כסא חדא ואקרי כוס התרעלה כוס חמתו וכל אינון קטולי בית דין
דאתקטלו או אתענשו על חובין אלין כלהו אתעקרו מאלין סטרין מסאבין ולא אית
לון חולקא בהון ובהאי כסא דאקרי כוס התרעלה בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא ·
וכל אינון דלא שתו ההוא כסא דב"ד לאתעקרא מהאי כוס התרעלה לבתר כד נפיק
נשמתיה מהאי עלמא האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה ודא הוא יום המר
ודוי לה להאי נשמתא מכמה דינין מסגיין אלין מאלין · בהיכלא דא קיימא חד רוחא
דאלין ממנן תחותיה ודא הוא ניאלירא"ל · מהאי רוחא תקיפא נפקי תלת טיפין מרירן
דנפלי בהאי *כוס התרעלה · חד אקרי חל"ן וחד אקרי מר המות וחד אקרי קובע"ת
(ד"א וכלהו מתכנשי להאי כוס לבתר) ואלין תלת טפין נפלו לבתר מהאי כוס (נפקי
ג' טיפין) *דהכיא חרבא דקטלא בני נשא כמה דאוקמוה · **פתחא** תליתאה ביה
קיימא ממנא חד הנגדיא"ל שמיה והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילי האי ברית
קדישא באינתו אחרא דאיהו מההוא סטרא דאל נכר וכל אינון דמחבלי ארחייהו בדא
ומפקרי באת קיימא קדישא האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה כלהו מלריי בגווייהו
ליורין דאינון נשין מסאבין דאסתאב בהו ההוא קיימא קדישא וכלהו אתרשימו
קמיה כד נפיק בר נש מהאי עלמא ומסאבי ליה לבתר לההוא רוחא · ובהיכלא דא
תליין כל רזי דחרשין לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו וכלהו חרשין דאצטריכו
בני נשא אינון דחרשי חרשייהו לאסתאבא בהו כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי ואסתאב
בקדמיתא במסאבו דזרעא רותחא דאשדי בבעירי ובגין דא ביה אתדן בההוא שכבת
זרע רותחא דקאמרן · ועל דא האי היכלא אקרי שחת טמא · ובהאי היכלא אית רוחא
אחרא די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא והאי אקרי סרטיי"א וכמה אלף ורבבן
תחותיה *וכלהו קיימי על ההיא מלה דנפיק בהדי רוחא דבר נש בחלמא מגו סטרא קה׳ ה
קדישא · האי רוחא מסאבא וכל אינון גרדינין דעמיה כלהו נפקי ומתחברן בההיא
מלה ונחתי בה ומתערבי בהדה בגין לאכחשא לה מניה ואודעין ליה לב"נ מלין אחרנין ·
מילין כדיבין במלה דקשוט דכך ארחוי דכדיבא דאלמלא לא נטיל מלה דקשוט לא יכיל
לתקנא כדיבוי · אוף הכא אלין כיון דמתערבי במלי קשוט ומכחישי לון מניה מודעי ליה
מלה דקשוט בגין לקיימא כדיבוי · לבתר מתפשטי כל אינון (ס"א מתפשטא ההיא מלה
באינון) תתאי לתתא דלית לון קיומא ולא מתקיימי ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין (ד"א
וכל הני אינון לתתא בדרגין דמתפרשן לבר לכמה סטרין) לכמה זיינין · מהיכלא דא
נפקן תרין רוחין דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשין ואלין אזלין ושטאן בעלמא
באוירא והייכאן בבני נשא בגו חלמא ואתחזון לון לגוברין כנשין שפירן בחזו דחלמא
ונטלי תיאובתא דבר נש אוף הכי לנשין אתחזון כגוברין ואלין אקרון רעה ונגע כד"א
*לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך · ואלין אקרון רוחי תתאי לתתא · תהלים צא
דנפקי מגו שלהובא דאשא · דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא נפקו תרי
שלהובי דאשא ואלין טסאן בעלמא · ואתעבידו אלין תרין רוחין כדקא אמרן וכלא
בסטרא דא מסאבא · זכאין אינון צדיקיא דאתמנען מסטרין אלין ואסתמרו מנייהו · ועל

משלי ז דא כתיב (ז) למרך מאהב ורב וגו׳ ·

היכלא תליתאה היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחביך ולית ביה נהורא כלל ואיהו
אפיל יתיר מן קדמאי · והאי איהו דאקרי דומ״ה לקבל שמא דאקרי
בוג״א · בהיכלא דא קיימי ארבע פתחין חד קיימא לסטרא דא וחד לסטרא דא
וכן לארבע סטרין · חד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה והאי ממנא קיימא
בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא כד דינא שריא בעלמא האי ממנא דשרי בהאי פתחא
נטיל זיינין ואנח לון לאינון תרעין דבי כנישתא (נ״א דבי נשא) והאי אקרי
שם ד סקפורטי״א ודא הוא כשלונא דעלמא ועל דא כתיב (ד) דרך רשעים כאפלה לא ידעו
במה יכשלו (האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי) בההוא זמנא דאיהו שליט
ושריא דינא בעלמא איהו קיימא למחמי במאן דאזיל יחידאי בשוקא ואי הוא אערע
בהדיה יכיל למקא ליה ולאתבע מניה ·

פתחא תניינא ביה קיימא חד ממנא אחרינא ודא איהו קיימא לנטלא פתקין
דדינא ודא איהו סנגדיא״ל ותחות ידיה כמה גרדיני נימוסין דשלטאן
דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא והאי קיימא על פתחא דא · וכד נטיל פתקא
דדינא האי קיימא על פתחא דא ונחית לתתא לאינון פתחין תשוכאן דלתתא · חד
לההוא דאקרי שחת · וחד לההוא דאקרי בור · דאינון לתתא · ותמן כמה אלף
וכמה רבבן ממנן דשלטי בעלמא למעבד דינא ואשתלים דינא בההוא פתקא ·

פתחא תליתאה · בהאי פתחא אית ממנא אחרא אנגריו״ן שמיה · ודא איהו קיימא
על כל אינון מרעין ומכאובין ואלחולין ואשא דגרמי דהא מניה נפקי כמה
וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון מרעין ומכאובין כמה דאתמר ·

ישע׳ ג **פתחא** רביעאה הכא איהו חד רוחא דאתברי *בפגימו דסיהרא ואקרי אסכר״א
והאי קיימא על קטולי דרביי · ודא אתחזי לון ומייך בהון עד דקטיל לון
ואדמי לון כאתתא אמיה דרביא ומניקא לון וחייכא בהו ואחידת לון וקטלת לון ·
באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגירסו״ן האי אתמנא על כל אינון
דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין שנין · האי איהו קטולא דלהון כמה דאוקימנא ·
רמז ג ודא איהו בחברותא (ד״א בחכמתא) דההוא נחש *כדקאמרן וקיימא בהדיה ואזיל
בראשית א אבתריה · וע״ד אקרי מלאך המות טוב מאד דכתיב (א) והנה טוב מאד ואוקימנא · מהכא
מתפשטין ונפקין תרין רוחין א״ף וחמ״ה ואלין אתממן על כל אינון דשמטי מיפת
(נ״א על מאן) *ממאן דלעי באורייתא ואתרחקן ביה ולא חייבי עליה · וכן על כל אינון דהייכאן ממלי
דאורייתא או ממלי דרבנן · מאף וחמה אלין נפקין כמה אלף וכמה רבבן וכלהו נפקי
ושארן עלייהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמלוכ ואזלי
בארחא דמלוכ בגין דיתעכבון ולא יהדון בה · ומתרין אלין דחיל משה כד חאבו ישראל
דברים ט ונחית מן טורא דכתיב (ט) כי יגרתי מפני האף והחמה · תחות אלין אית רוחא חדא
דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא או
ההוא בר נש דאתערי בלישנא בישא כדין אתער האי רוחא בישא משאבא דלעילא
דאקרי סכסיכ״א ואיהו שארי על ההיא אתערותא דלישנא בישא דשארי ביה בני נשא
ואיהו עאל לעילא וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא ·

ווי לאינון דמתערי לגבי סטרא בישא ולא נטרי פומייהו ולישנהון ולא חששי על
דא ולא ידעי דהא באתערו דלתתא תליא אתערו דלעילא בין לטב בין לביש · תא חזי
כד האי אתערו דליבנא בישא אתער לתתא כדין האי נחש עקלתון סליק קשקשוי
ואוקים לון בסליקו ואתער מרישא ועד רגלוי · וכד קשקשוי סליקו ומתערי כדין
כל גופא אתער · קשקשוי אלין אינון כל גרדיני נימוסין דלבר וכלהו מתערי ואחדין
בהאי מלה בישא ומתערי לגבי ההוא נחש בריח כדין כל גופא בישא אתער מרישיה
ועד רגלוי בכל הני היכלין דקאמרן · וכל אינון קשקשין בההוא גלדא נחתין לתתא
וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא · וגופא סליק ואתער למהוי דלטורא לעילא ·
תא חזי אף על גב דזמנא קביעא איהו לכל חויין דעלמא לאתפשטא משכא דלהון ·
לא מתפשטי אלא בזמנא דמתערי בליבנא בישא לתתא וכדין אתער ההוא רוחא (נ"א
חויא) בישא לעילא ופשט משכיה וקשקשוי מניה · דא סליק ודא נחית וקשיא עליה
ההוא אתפשטותא דקשקשוי במשכיה מכלא · מאי טעמא בגין דאתפרש מזווגיה ·
דאלמלא הוה כלא בחבורא חדא לא יכלין עלמא למסבל לון וכלא בגין אתערותא
דליבנא בישא דלתתא · וכד חויין דלתתא מתפשטי מההוא משכא כדין כל חד וחד
יהיב קלא ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור דתמן כמה נחשין
קיימין · וכלהו דלטורין לאתערא להאי חויא רבא למהוי דלטורא על עלמא וכלא בגין
האי אתערו דליבנא בישא כד קיימא אתערותא דיליה לתתא · כגוונא דא מאן דלעי
באורייתא כמה אינון דאקרון לשון הקדש דמתחברן ואתערי אתערותא לההוא אתר
דאקרי לשון הקדש לשון מההוא קדש דלעילא וכמה קדושות וקדישין מתערין מכל
סטרין · זכאה חולקהון דצדיקיא אינון דגרמי לאתערא קדושין לעילא ולתתא קדושה
דלעילא וקדושה דלתתא · ועל דא כתיב והתקדשתם והייתם קדושים · והתקדשתם ויקרא יא
אלו מים ראשונים ואינון אקרון מיין עלאין · והייתם קדושים אלין מיין תתאין ואקרון
מים אחרונים · ומזון באמצע בין מים ראשונים למים אחרונים ועל דא מזון לאו איהו
במים אחרונים אלא במים ראשונים · מים ראשונים מעילא דמזונא תליא ביה · ולא
במים אחרונים · ורזא לקדישי עליונין אתייהיב · זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי·

היכלא רביעאה היכלא דא איהו דאקרי *חוב"ה ודא איהו טיט היון לקבל
שמא אחרא דאקרי אבן מכשול וכלא חד איהו חוב"ה בגין דתמן
קיימי כל חובי דעלמא אכרעותא דחובין בגין דכד חבאן בני נשא כל אינון גרדיני
נימוסין נטלין אינון חובין ומנחי לון בהאי היכלא דאקרי חובה וכל זכיין דעלמא כלהו
מלאכין קדישין דממנן על זכוון דעלמא כלהו נטלי לאינון זכוון ואוקמי לון בהיכלא
רביעאה דאקרי זכות ותמן קיימי זכוון דבני נשא וחובין קיימי בהיכלא אחרא דאקרי
חובה · ואתדנו כחדא ביומא דר"ה כי גם את זה לעמת זה עשה האלהים · ולבתר
דאכריעו זכיין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא הכי נמי · וע"ד ביומא דראש השנה
כד מתעברין אלין תרין סטרין · זכות וחובה ובהו תליין חיים ומות אי זכיין
אכריעו לסטרא דא דאקרי זכות אתכתב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים

בגין

בגין דהני תרין סטרין קיימי בההוא יומא דא בסטרא דא ודא בסטרא דא · אי
זכי ההוא בר נש ונצחין איגון זכיין הא אכתוב ההוא בר נש לחיים בגין דאחיד ביה
האי סטרא קדישא דאקרי זכות וחיים אחיד ביה ואמר דא דילי הוא ודידי הוה
פ"א והכתוב דאיהו דיליה וכדין אכתוב ההוא בר נש לחיים · *ואי נצחן חובין האי סט"א מסאבא דאקרי חובה
ומות אחיד ביה אמר האי דידי הוא ודידי הוי וכדין אכתוב דאיהו דיליה · ודא הוא דתנינן
דהא ביומא דא דר"ה אכתוב בר נש או לחיים או למיתה · אי אכהוב בסטרא דקדושה
אכתוב לחיים ואתקיים תמן ואתדבק ביה · ואי אכתוב לסטרא אחרא אתקיי' בסטרא
דמסאבותא ודביק ביה ודא הוא הן לחיים הן למות · ואתמשך בהאי סטרא או בהאי
סטרא · כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה כל קדושין וכל דכיין מתדבקין
תהלים צא ביה · יקרא וקודשא בריך הוא יתיב וישמע ליה · עליה כתיב [ט]יקראני ואענהו עמו
אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי · וכל זמנא דאיהו
קיימא בסטרא אחרא דמסאבא כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקן ביה · יקרא
שם קיט ולית מאן דישמע ליה · מרחקא איהו מקודשא בריך הוא עליה כתיב [י]רחוק מרשעים
ישעיה א ישועה · וכתיב [ט]גם כי תרבו תפלה אינני שומע · היכלא דא איהו אתר דכל איגון
דאקרון אלהים אחרים בגין דאתגליין הכא וכל איגון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי
עלמא לאזנאה לאתענגא בענוגי נאופין דעלמא ומשכי להו בתר ענוגין ונאופין דהאי
עלמא כדקאמרן · בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו ודא
רנה א אקרי אוף הכי אל כגוונא דאחרא *דבסתר קדושה · האי איהו א"ל נכ"ר ·
ודא איהו דמפתי לבר נש דלעי באורייתא או דקאים בבי מדרשא האי רוחא תקיפא מפתי
ליה ואשיב כמה הרהורין ואמר מה את קאים הכא טב לך למהך בחבורת איגון
דגאו כל בני נשא ואיגון דאזלין בתר נשין שפירתאן ומתענגי בענוגי עלמא · כיון דבר
נש אתפתי אבתריה כדין כלהו שטיין ואזלי ואתמשכאן אבתריה . וכמה איגון אחרנין
קז ב דקיימין תחותיה · וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא ומסאבי ליה בההוא עלמא *ואיגון
שם י אקרון נוגה רוחות דכתיב [ט]לא תאמר לו · איגון דרגין דקיימין לסאבא תדיר והא
אתמר · באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע ומהאי נפקא רוחא
אחרא דאקרי נגע לרעת ואיהו קיימא תדיר לסאבא לכל איגון מאריכון דלישנא בישא
יתיר על כל מה דמסאבין ליה . והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל איגון פתורי דשבתא
דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות ואיגון קא מבזי ענוגא
רנב ב דשבתא האי נגע נטיל לאיגון פתורי דלאו איגון בענוגי דשבתא *כדקאמרן · וכד האי
תהלים קט נטיל לאיגון פתורי כל איגון גרדיני נימוסין דקיימי ביה כלהו פתחי ואמרי [ט]ויאהב קללה
ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו · וילבש קללה כמדו וגומר · ינקש נושה לכל אשר
לו וגומר · אל יהי לו מושך חסד וגומר · והא אוקימנא בההוא ליליא דשבתא כד פתורי
אתייהיבו לההוא סטרא בישא כדין אתתקף ההוא סטרא בישא מסאבא וההוא בר נש
אתמסר לההוא סטרא · ווי ליה דאתגרע מההוא סטרא קדישא סטרא דמהימנות' ואתפקד
בסטרא אחרא מסאבא · כגוונא דא בכל איגון סעודתי די"ט · הכא בהאי היכלא

בני

בני חיי ומזוני בהפוכא איהו ובההוא היכלא אחרא קדישא לא קיימי תלת אלין ותליין
בשילא · *והכא קיימין לביש · דכד *מטי בר נש להאי היכלא הא תמן קיימין חיון עיין ו א / ס"א מטו בני / דבר נש
לשיילא לון · והא תמן בגין כך אינון זעירין · מהכא נפקא בגין לאתמנאה קטגורא
עלייהו · והא תמן קיימין מזוני לאעברא לון מניה · וכלא תלייא בחובה · וע"ד
אקרי האי היכלא חובה · כמה דאתמר · ומהכא נפקא חד רוחא משבא דאקרי
אדיר"א וכמה אלף ורבבן עמיה וכלהו אקרון אוררי יום כד"א [ט]יקבוהו אוררי יום · איוב ג
והאי רוחא וכל אינון דעמיה כלהו קיימי לנטלא הביה מלה דלייט בר נש גרמיה
ברוגזיה ואלין מתערין להאי חויא דאקרי לויתן נחש עקלתון בגין לאייתאה ולאתערא
לווטין על עלמא הה"ד יקבוהו אוררי יום וגו' ואלין אוררי יום שלטין על רגעי ושעתי
דיומא ונטלי אינון מילין דלייט בר נש גרמיה בין ברוגזא בין באומאה ובההוא מלה מתערי
להאי נחש עקלתון דאקרי לויתן בגין לקיימא ליה לחבלא לעלמא ועל דא לייט איוב
יומיה בלעריה ולא גופיה דכתיב ויקלל את יומו בתחלה ולבתר יקבוהו אוררי יום .
רחמנא לישזבן מסטרא בישא ומתוקפוי · ומכל מילי בישא :

היכלא חמשאה היכלא דא איהו היכלא דאקרי [א] שאו"ל לקבל ההוא שמא דאקרי א מגורע יד ע"א
ערל והא אוקימנא דדא איהי רזא דערלה · בהאי היכלא אית חד פתחא
וחד ממנא עליה ודא איהו ממנא לאתערא תדיר קטרוגא על עלמא והאי רוחא אקרי
איב"ה בגין דשמא דהאי פתחא איב"ה שמיה וסימנך [ט]ואיבה אשית בינך ובין האשה בראשית ג
וגו' · בהאי היכלא קיימא חד רוחא דשליט על כלא והאי אקרי שוד"ד ואיהו (שוד)
שוד ושבר · ודא הוא שודד בטורא רמאי גו טנרין וטורין מהיכלא דא ינקי כל אינון
משדדי ומשלי בחרבנין · ומהכא נפקין כל אינון דקטלי בסייפין ורומחין ואזלין בתר להט
החרב המתהפכת לשיצאה כלא · מהאי נפיק רוחא אחרא ואקרי שוד וכד שליט כפנא
על עלמא האי רוחא דאקרי שו"ד איהו אשתכח ורוחא אחרא אשתתף עמיה דאקרי כפ"ן
ואלין אזלי בעלמא ומשתכחי לקבל בני נשא והיינו דכתיב [י]לשד ולכפן תשחק · ואלין איוב ה
עבדין קטרוגא לבני נשא ומשדדי לכלא · חד דאקרי שד דבתר דאזיל בגו טורין רמאין
ושדיד וחריב ושלי כלא כדין תב ושדד לבני נשא ומתין בחולשא דיליה · וכד אכלי בני נשא
לא שבעין בגין דאיהו שלטא בעלמא · ובההוא זמנא מאן דעביד חסד עם בני נשא
ויהיב לון למיכל ולמשתי כדאי איהו לדחייא לון לאלין תרין רוחין לבר דלא שלטי בעלמא ·
וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא ושאר עמין עבדי חסד בעלמא כדין אלין תרין רוחין
מתבסמין *מלייהו ומתקפי עלייהו דישראל בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא ס"א לגב' / עמין ומתקפי / וכו'
וישראל אתכפיין · וכד ישראל עבדי חסד אתכפייא ההוא סטרא אחרא ואתחלש וסטרא
דקדושה אתקף וכד ישראל לא מתערי בחסד אינון תרין רוחין (ד"א מתבסמי חד אתבסם
להו לשאר עמין) ומתהפכי לאכפייא לון לישראל וכדין אינון ברכאן דנחתי מלעילא מסטר
ימינא ינקי לון שאר עמין (ד"א וקיימא לההוא סטרא) הה"ד [ל]שמוני נוטרה את הכרמים שיר א
אלין שאר עמין · כרמי שלי לא נטרתי אלין ישראל · בגין דשאר עמין משכי ליה
בגווייהו באינון חסדים דעבדין עם בני נשא וישראל מרחקן ליה מגווייהו · בגין דלא
משתדלי באינון חסדים כשאר עמין · ותחות אלין רוחין קיימין כל אינון דאקרי ערלה · זמורי

ערלה · ענפי ערלה · ועילא מנהון חד ממנא דאקרי גזר דינ"א · והאי איהו קיימא
על כל אינון דלא נטרי שני ערלה דאילנא · ועל כל אינון דמעכבי את קיימא לבנייהו
שמות ד וע"ד בעא חויא לקטלא לבריה דמשה עד דגזרת ליה צפורה דכתיב ותקח צפורה
צר ותכרות את ערלת בנה וגו' · והאי רוחא ממנא על בני נשא דמחבלי ארחייהו ולא
חיישי ליקרא דמאריהון למיטר את קיימא קדישא והאי אעיל לון לגיהנם לההוא אתר
דאקרי שאול ואבדון ואתדן תמן כמה דאוקימנא הכא · בהאי היכלא לגו באמצעיתא
קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין למחמי לכל אינון דעברין על
פתגמי אורייתא · כדי למיעל דהכו בין תתא לעילא בגין דכל האי היכלא איבה איהו ·
האי וכל אינון אחרנין כלהו קיימין לאחזאה אנפין נכירין לבני נשא ולמפתי להו בגין
דיסטון מארח קשוט ולאמשכא לון אבתרייהו ולבתר אינון קטלי לון וימותון בתרי עלמין
משלי ה דכתיב ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות · האי רוחא איהו אקרי אפריר"א
אפרא דקיטמא דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין · בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא
ואע"ג דאקרי עפר לאו איהו עפרא קדישא דעביד איבין ואקרי עפרות זהב אלא
במדבר יט כד"א מעפר שרפת החטאת ודא הוא עפר שרפת החטאת וסימנא דא אתיא בתרין
סטרין חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת רזא דההוא חויא תקיפא · וחד דכד בר נש
עביד חטאת איהו אתקיף להאי עפר ושלטא בעלמא והאי איהו כליל במי המרים
המאררים ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים
לאשקאה לה מיא כלילן בעפרא דאיהו מקרקע המשכן והאי עפר איהו מההוא אתר
דאקרי קרקע וההוא אקרי קרקע דההוא משכן · והאי עפר מההוא קרקע איהו ובגין
כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא וכלא איהו ברמיזא עלאה · זכאה
יחזקאל לו חולקהון דישראל דקב"ה מדכי לון במיין דכיין עלאין דכתיב וזרקתי עליכם מים
טהורים וטהרתם מים טהורים הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים · ואע"ג
דהא אוקימנא מים ראשונים מצוה הכי אתקרון ומים אחרונים חובה הכי נמי אתקרון
והא אוקימנא על תרין סטרין אלין דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה ודא סטרא
אחרא אתקרי חובה · ובגין כך חולקיה נטל בההוא מיא ועל דא כתיב וזרקתי עליכם
מים טהורים וטהרתם:

היכלא שתיתאה · היכלא דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין · ארבע
פתחין אית להיכלא דא חד אקרי מות וחד אקרי רע וחד אקרי צלמו"ת
וחד אקרי אפ"ל · אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא אלין אינון כללא דכלא
כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא דמהימנותא ארבע פתחין לארבע סטרין דמתקשראן
דא בדא וכלהו קדישין הכי נמי לתתא הכא · וכד אלין מתקשרן ומתחברן דא עם
משלי כא דא כחדא בהיכלא דא כדין אקרי בית חבר כד"א מאשת מדינים ובית חבר · והאי
שם כז היכלא קיימא לאבאשא תדיר · על האי היכלא כתיב ונעתרות נשיקות שונא בגין דהכא
שם ה קיימין כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין דגופא דהאי עלמא די באינון
עדונין אתתרך בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי · ועל האי היכלא כתיב כי נפת

סט:נס

תטפנה שפתי זרה וגו׳ בהאי היכלא קיימא חד רוחא דאיהו ממנא על כל אלין דלתתא ואיהו כללא על כל שאר רוחין · האי היכלא מתקשט׳ בקשוטוי דשפירו על כל אינון היכלין · בהיכלא דא מתלכדי רגלייהו דטפשאי · על האי היכלא כתיב אל תחמוד יפיה בלבבך משלי ו
ואל תקחך בעפעפיה · בהאי היכל׳ תליין כל תיאובתין דעלמא וכל אינון ענוגין דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא כד״א וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב · עובר בשוק שם
אצל פנה וגו׳ · בנשף בערב יום וגו׳ · וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא דאיהו כללא דכלהו תתאין כדין והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב · שית דא איהו האי היכלא שם
דאיהו שתיתאי לכל שאר היכלין · והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין · בהאי היכלא קיימא ולא קיימא נחתא ומפתי סלקא ואסטיאת כד״א בביתה לא ישכנו רגליה · שם
פעם בחוץ פעם ברחובות כד סלקא לעילא · ואצל כל פנה תארוב כד נטיל נשמתא מה כתיב והחזיקה בו ונשקה לו אלין אינון נשיקין לסאבא ולאטעאה בני נשא שם
אבתרה בגין דהכא איהו אתר דכל אינון נשיקין בישין ומכל זנונים נוכראין דאינון מתיקין לפום שעתא ווי לסופייהו כמה דכתיב וחלק משמן חכה וכתיב ואחריתה מרה כלענה · מאי מרה כלענה · אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא איהי קיימא עליה דבר נש ואתגלימת קמיה בגלימו דגופא דאשא וחרבא שננא בידה ותלת טיפין בה ואוקמוה ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש עאל במעוי וכדין נשמתא אתבלבלא והיא טפה שטיא ואזלא בגו גופא ואעקרת לה לנשמתא מאתרה ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב ואיהי מרה כלענה ואטעים לה בר נש במרירו חלף ההיא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא כד אתמשכו בתרה · לבתר אטדי טפה אחרא ונשמתא נפקא ומית בר נש · ולבתר אטדי טיפה אחרא וירוקין אנפוי ואבאיש בגין דנשמתא היא קדישא וכד שלטא עלה דא סטרא אחרא מסאבא ערקת מקמיה ולא אתישבא כחדא · בג״כ כמה דאתדבק באינון נשיקין בישין בהאי עלמא אוף הכי נמי בהאי שעתא · דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא ושבק סטרא קדישא כדין נשמתא לא אהדרת לגבוא אתר קדישא וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא הכי נמי שלטא על נשמתיה וכדין נשמתיה נפקית בפטורי ואוקמוה וכל דא בגין אינון נשיקין דנשקא ליה בהאי עלמא דאינון מתיקין ולבתר מרירן ליה בהאי שעתא · ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו בהאי עלמא כמה דאוקימנא · העזה פניה ותאמר לו בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטגורין וכל שליחאן בישין דמסתכאי לגבי דבר נש ועבדי ליה דיתקן בתקונוי ויסלסל בשעריה ויתסחי ויתתקן בגין דיסתכלון ביה · הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ״ה ודא הוא ממנא על כל תקונא וסלסולא דבני נשא · לגו דהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא · דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר לאתערא לון דהא דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל בשעריה דיטול בידיה חד מראה לאסתכלא ביה ושוי ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקניה בההוא חיזו ובהאי אתער לההוא רוחא הילא אחרא דאקרי עסירט״א · ומהכא *נפקי כל אינון דאחזיו כדיבין קל ב
לבני נשא בחלמייהו וכל אינון דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו אלא לערבבא לון · רסד א
ולבתר ויקרא כס א
רלד ב

ולבתר כד אינון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה כדין כלהו בגופא דרוחא
דלהון והאי רוחא דאקרי עסירט"א איהו אתער לחד רוחא ממנא דאיהו תחות ידיה
ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם
ההוא רוחא דאקרי אסכר"א כדקאמרן · ודא איהו לילי"ת אימא דשדין · וכד ההוא
ג"א תמן עמיה בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסיר"טא כדין *אתחבר עמיה דההוא ב"נ
ואתקשר עמיה תדיר וכדין בכל ריש ירחא וירחא אתער ההוא רוחא דחיזו בישא
בהדה דלילית ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש ויפול לארעא ולא יכיל למיקם או
ימות · וכל דא גרים ההוא חזו דמראה דאיהו מסתכל ביה דהא כמה דאחזי גופא
דרוחא בלביה הכי נמי אסגי רוחא בישא לגביה וע"ד כלא קיימא בההוא אתערו דלתתא.
משלי ז °זבחי שלמים עלי · ת"ח שלמים לא אתיין על חובה ולא על חטאת אלא על שלום ·
מאי שלמים · אלא שלמים מתרין סטרין דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא
לתתא · מאן איהו מקטרגא אלא ההוא סטרא דשמאלא דיצר הרע דישתכח בשלמא
דימינא. ועל דא זבחי שלמים עלי (ד"א עלי דייקא ההוא זבחי שלמים עלי איהו בגין
דלא ישתכח מקטרגא על עלמא) ד"א זבחי שלמים הא אנא בשלום לגבך לאחזאה לך
שלם ובג"כ היום שלמתי נדרי לאפתאה בני עלמא תדיר · על כן יצאתי לקראתך וגו'
דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה · לשחר פניך לאתחברא בהדך בכל בישין דעלמא
ויאות לך לאהנאה ולמטעי בתר תאובתין דהאי עלמא ודחי ליה ממלה למלה ומבים
לבים · אהדרנא באינון טפשאין ושחירנא פניך ואמאלך כבר אשכחנא לך לאתדבקא בך ·
איוב כד לכה נרוה דודים עד הבקר הה"ד °ועין נואף שמרה נשף דהא כדין איהו זמנא
לשלטאה · לכה נרוה דודים נהך כחדא הא אנא עמך דהא עד כען את רביא אנת
בחילך אי השתא לא תתענג גרמך אימתי כד תהא סיב השתא הוא זמנא מ"ט כי
אין האיש בביתו דא יצר טוב דלא שריא הכא בגווך ולאו איהו זמנא · הלך בדרך
מרחוק דלא שריא בבר נש אלא בדרך מרחוק כד איהו מתליסר שנין ולהלאה ולאו בכל
בראשית ד בר נש ואנא קאים עמך מיומא דאתילידת כה"ד °לפתח חטאת רובץ והשתא דאנת
משלי ז רווק השתא זמנא לך לאתענגא גרמך · °צרור הכסף לקח בידו לסלקא לעילא ולאתעכבא
ס"א ולאתענגא תמן *ולאתעכבא · ליום הכסא יבוא ביתו אימת יבא לקבליה ליום הכסא דאיהו
תהלים פא יומא דדינא לאשגחא בדינא דכתיב °בכסה ליום חגנו · בזמנא דאצטריך בר נש
לאתענגא בעלמא ולאתהני ביה אתרחקא מניה · ובזמנא דשריא דינא בעלמא כדין
אתי לגביה למעבד עמיה דינא ועל דא הטתו ברב לקחה וגו' · עד יפלח חץ כבדו ·
זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחין קדישין למיהך בהו ולא יסטון לימינא ולשמאלא
זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי :

בראשית ט **היכלא** שביעאה הדא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה כד"א °וישת מן
היין וישכר ויתגל · סחיטה דכל אינון ענבין כלהו ענבין בישין הכא איהו
סחיטה דלהון ודא איהו יין חמר · שמרים דחמר דלית מאן דשתי מניה דלא גרים
מותא לגרמיה · מיינא דא אטעימת חוה לבעלה ואעלת ליה בהיכלא דא דתנינן סחטה
ענבין ויהיבת ליה וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה · בהיכלא דא קיימן כל
אינון נשמתין מסאבין דנחתי לכל אינון די בסטרא דא מתדבקי וההוא רוחא דנחתא
לכל אינון די מסטרא מהכא נפקי כגוונא דאינון סטי ארחייהו בהאי עלמא ואשתדלו
בזנותא באתר דלא אצטריך לאתרחקא מארח קשוט · כדין כמה דאיהו אתדבק

בההוא סטרא דילה"ר בזנותא הכי נמי נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה
ולברא דנפיק מתמן וההוא ברא אקרי ממזר דאתי מסטרא דאל זר · כמה דאיהו אשתכח
בההוא תיאובתא ובההוא זנותא בההוא סטרא דילה"ר הכי נמי משיך לגביה דההוא
ברא רוחא אחרא מסאבא דשאיב וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר והכי כל עובדוי
וסטרוי בההוא גוונא ממש · מהיכלא דא נפיק חד רוחא די ממנא על אינון רוחין
דאקרי צפוני וסימניך צפניה צפן רוח ואלי איהו ממנא ע"ד והאי היכלא שביעאה
לקבל ההוא שמא דאקרי ארץ תחתית · וע"ד כתיב ואת הצפוני ארחיק מעליכם · יואל ב
הכא איהו נקודה חדא דקיימא לגו בגו ומהכא נפקו כל אינון רוחין אחרנין דשטאן
בעלמא ושלטין בהאי עלמא בכל אינון מלין ועובדין דאתמסרו בסטרא דשמאלא
ומהכא נפקי כל אינון זיקין נלילין דמתדעכי לאתר להטי ומתדעכי ומאלין נפקין
רוחין אחרנין דשטיין בעלמא ומשתתפי לאינון דנפקי מגו תהומא רבא ואיהו האי
היכלא כד"א משפטיך תהום רבה · ואינון רוחין דלא אתמסרו למגלא בעלמין ואתחזון תהלים לו
ולא אתחזון · אתהזון כמה דאתמר ולבתר אינון רוחין דשטיין בעלמא ואלין קיימי
למרחש נסין לבני נשא בגין דאלין לא קיימין בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין וחד
רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסי"רא דאיהו אתגסר מאינון סטרין דמסאבו יתיר *ואלין ויקרא יט
פרחי בארעא ואבאישו לסטרא דלהון בגין למעבד נסין לאינון די בסטרא דקדושה ·
ומרוחא דא דאתגסר דאקרי נסיר"א מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזנייהו
וכלהו קיימאן שליטאן בעלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה עד דאתמנון לתתא מלכין
וסרכין · ולית לון קיומא תדיר כאינון אחרנין דלעילא · בהיכלא דא אתדבקותא דסטר
מסאבא וכל תיאובתין מסאבין ומסאבי לעלמא האי איהו זמין לאפקא בכל רגעא
ושעתא אשא ולית מאן דקאים קמיה · מהכא נפיק אשא דרוחא תקיפא לתתא
לאתדנא ביה חייבי עלמא ומהכא נפקא רוחא מלהט' דאיהו אשא ותלגא דאקרי צלמון
כד"א תשלג בצלמון · בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפרשן לארבע סטרין תהלים סח
לבר ואלין אחדין ולא אחדין בסטרא דקדושה · לא אתאחד אלא דאתחזי באינון
פתחין נהורא דנהיר ואיהו אתר דמתתקן בכל פתחא ופתחא לאינון חסידי דשאר עמין
אינון דלא אבאישו לון לישראל ואשתדלו עמהון בקשוט אלין קיימי באלין פתחין ונייחי
תמן (נ"א מהאי סטרא ונייחי מהאי סטרא) · בפתחא דהאי היכלא באמצעיתא · לבר
שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא וכלהו אחדין ביה · הכא אית כוין פתיחן לסטרא
דנהורא קדישא ואינון דוכתין מתתקני למלכי שאר עמין אינון דלא עאקו לון לישראל
ואגינו עלייהו תדיר אלין אית לון יקר בגיניהון דישראל ואתהנו בההוא אפלה דאינון
יתבין מגו נהורא דנהיר מסטרא דקדושה כד"א מלכי גוים כלם שכבו בכבוד · ישעיה יד
ואי עבדו עאקו לישראל או דחיקו לון . כמה אינון דאחדין בהו ודיינין להו לתתא
תלת זמנין ביומא בכמה דינין מסניין אלין מאלין כאינון מלכין דעאקו להו דאתדנו
בההוא עלמא בכמה דינין ובכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל ועל
מהימנותא דילהון ונחתי לתתא ואתדנו תמן · זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא
דאתי · עד הכא שבע היכלין מדורי דסטרא מסאבא מסטרא דנחש · זכאה חולקיה מאן
דאשתזיב מניה ומלחיבותיה דלא יתנסיך מניה ולא יטיל ביה ארסא דימות ביה ·
מכל

מכל סטרין אית לאסתמרא מיניה מעילא ומתתא · מאן דישתזיב מרישא לא ישתזיב
מזנבא · כד אקיף רישא זקיף זנבא מחי וקטיל · ועם כל דא אם ישוך הנחש בלא
לחש כמה דתנינן נטיל רשו ואפיק נשמתא · בג"כ אצטריך ליה לב"נ לאסתמרא דלא
יחוב קמי קדשא בריך הוא בגין דלא ילחישו ליה להאי חויא דינשוך ויקטל (ס"א
זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחין קדישין למיהך בהו דלא למיהך בתר ההוא חויא
בישא סטרא אחרא מסאבא ומתפרשי מניה ולא אתפתו אבתריה זכאין אינון בעלמא

א מכאן ע"ס בס"הס ליקוטי' בראשית ב · דין זכאין אינון בעלמא דאתי ע"כ) א וייצר יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה ·
עפר איהו ולא חומר עפר איהו ויתוב לעפרא כד"א כי עפר אתה ואל עפר תשוב
שם ג · *לבתר דחטא ובג"כ כתיב ביה בנחש ועפר תאכל כל ימי חייך · עפר דא הוא אדם
נ"א לבתר דחטא אתעביד מזונא לנחש ובג"כ וכו' · דכתיב כי עפר אתה וגו' · ובג"כ כתיב עפר ולא כתיב אדמה ולא חומר וכתיב (ישעיה
סה) ונחש עפר לחמו עד דיתער קב"ה ויבער להאי רוחא מסאבא מעלמא דכתיב
שם כה · בלע המות לנצח וגו' ויקים להאי עפר ויתער ליה למחדי בעלמא דכתיב הקיצו
שם כו · ורננו שוכני עפר וגו' · כתיב והנחש היה ערום והא אוקימנא אבל סטרא דרכיב
עליה יהיב ליה חילא לשלטאה ולמפתי ולאסטאה ודא הוא רזא דדכורא דהא דכורא
שמות י · שליט על נוקבא ויהיב בה חילא · שמשא וסיהרא משמשין כחדא ולא מתפרשין
ב ע"ע בפ' זו רלט ע"א : · לעלמין (חשך ואפילה משמשין כחדא) איהו חשך ואיהי אפילה כד"א ויהי חשך אפלה ·
חשך וערפל · בגין דאית חשך ואית חשך · ב תנן מאן דחמא גמל בחלמיה מיתה
ג זה סמאמר ממצא בפ' נח סד ע"ב : · אתגזרת עלי' ואשתזיב מניה · בגין דאיהו סטרא מסאבא והאי איהו קץ כל בשר :
ג יומא חד הוה יתיב ר"א קמיה דר"ש אמר ר"א האי קץ כל בשר אתסני מאינון קרבנין
דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא · או לא · אמר ליה כלא הוו מסתפקו כחדא
לעילא ותתא · ות"ח כהני וליואי וישראל אינון אקרון אדם בחבורא דאינון רעותין
קדישין דסלקא מגווייהו · ההוא אמרא או כבשא או ההוא בהמה האי דקרבין אצטריך
עד לא אתקריב על מדבחא לפרשא עלה כל חטאין וכל חובין וכל הרהורין בישין
דעבד וכדין ההיא אתקרי בהמה בכלא כגו אינון חטאין וביישין והרהורין כגוונא
ויקרא טז · דקרבנא דעזאזל דכתיב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו' הכי נמי הכא ·
וכד סלקא על גבי מדבחא מטו לה על חד תרין · ובג"כ דא סלקא לאתריה ודא סלקא
רמ"ד ב · לאתריה *דא ברזא דאדם ודא ברזא דבהמה כד"א אדם ובהמה תושיע יי' · חביתין
רלט א
תהל ס לו · וכל שאר מנחות לאתערא רוחא דקדשא ברעותא דכהנא · ושירתא דליואי וצלותא
דישראל ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק מתרוון ומסתפקי כל שאר מארי דדינין
דלא יכלי נשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון וכלא בזמנא חדא · ת"ח כלא אתעביד
ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא בדא ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף ·
ד מגולה יפה ד בפרדס בשער ההנהות פ"ט רכו א · *אמר רבי שמעון ארימית ידי בצלותין לעילא דכד רעותא עלאה לעילא לעילא
קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס לעלמין רישא דסתים יתיר
לעילא וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידיע ונהיר מה דנהיר כלא בסתימו רעו
דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאתנהרא מניה · חד פריסו אתפרס ומגו ההוא
פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההיא פריסא נהיר מה דנהיר
וכדין ההוא מחשבה עלאה נהיר בנהירו סתים דלא ידיע · והאי מחשבה לא ידע ·
נ"א דפרסא · כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע בנהירו *דפריסא קיימא דנהיר ממה
דלא

דלא ידיע ולא אתידע ולא אתגליא׳ וכדין *דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בשם
בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשעה היכלין והיכלין לאו אינון נהורין
ולאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו׳ רעותא דכל תשע
נהורין קיימי כלהו במחשבה דאיהו חד מנייהו בחשבנא כלהו למרדף אבתרייהו׳
בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו אלין לא קיימי לאו ברעותא ולאו
במחשבה עלאה תפסין בה ולא תפסין באלין קיימין כל רזין דמהימנותא וכל אינון
נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא כלהו אקרון אין סוף׳ עד הכא מטון נהורין ולא
מטון ולא אתידיעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה׳ כד נהיר מחשבה ולא אתידע ממאן
דנהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר מאן דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו
כלהו כחדא׳ וברזא דקרבנא כד סליק כלא אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין
קיימי כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה
*דלא ידע איהי בה כלל אקרי אין סוף *דמניה אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר׳
וע"ד כלא קאים׳ זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי׳ ת"ח האי סט"א
דאקרי קץ כל בשר כמה דקשורא אשתכח לעילא בחדו אוף הכי נמי לתתא בחדוותא
ורעותא לאסתפקא כלא לעילא ותתא ואימא קיימא עלייהו דישראל כדקא יאות׳ ת"ח
בכל ריש ירחא וירחא כד סיהרא אתחדשא יהבין ליה להאי קץ כל בשר חולקא חדא
יתיר על קרבנין לאתעסקא ביה ואשתמש בחולקיה׳ ויהא סטרא דישראל בלחודייהו
בגין דיתאחדון במלכיהון׳ ודא איהו שעיר בגין דאיהו חולקא דעשו דכתיב ביה שעיר
הן עשו אחי איש שעיר וע"ד איהו אשתמש בחולקיה וישראל אינון משתמשין בחולקהון בג"כ
כתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו׳ ות"ח האי קץ כל בשר כל רעותיה לאו
איהו אלא בבשרא תדיר ובג"כ תקונא דבשרא תדיר לגביה וע"ד אקרי קץ כל בשר׳
וכד איהו שליט שליט על גופא ולאו על נשמתא נשמתא סלקא לאתרה ובשרא אתייהיב
לאתר דא כגוונא דקרבנא דרעותא סלקא לאתר חד ובשרא לאתר חד וב"נ דאיהו
זכאה איהו קרבנא ממש לכפרה ואחרא דלאו איהו זכאה לא׳ בגין דביה מומא דכתיב
כי לא לרצון יהיה לכם וע"ד צדיקא כפרה איהו בעלמא וקרבנא ממש׳ זכאין אינון
צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ויבא העגן את אהל מועד דהא כד חפא ענגא ית משכנא שראת שכינתא בארעא ואתעבר רוח מסאבא דאיהו קץ כל בשר מעלמא א ואסתלק ועאל בנוקבא
דתהומא רבא ורוחא קדישא שרא על עלמא דכתיב ויכס הענן את אהל מועד׳ וכתיב
ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן בגין דרוחא קדישא שרא על עלמא
ורוחא מסאבא אסתלק בר דאמשיכו ליה אינון חייביא כמלקדמין על עלמא דאי אינון לא
אמשיכו ליה על עלמא לא אשתכח׳ ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאעברא ליה מעלמא
דכתיב בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל
כל הארץ כי יי׳ דבר וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ: ברוך יי׳ לעולם
אמן ואמן ימלוך יי׳ לעולם אמן ואמן:

נ"א האי
א הקליפה חיצונית ראשה שהקדושה מתפשטת בעולם נראה והית' מסתלקת מהעול' ונכנסת בחלוני תהום רבה אשר שם אחיזתה עד לעתיד לבא יבערם הקב"ה מהעולם כמ"ש ואת רוח הטומא' אעביר מן הארץ וגו' בי"לאו י' י' ד' א' וא'
נ"א דלא אתידע בה כלל
נ"א ומניה
בראשית כז
תהלים קלה
ויקרא כב
ישעיה כה
זכריה יג

ברוך ה' אשר הפליא חסדו עמנו הסעטרנו חסד ורחמים לחיותנו כהיום הזה לרוציא כנגה ספר **ואלה שמות מהתנא האלהי רשב"י זצ"ל** סוגה כאשר מצאה ידינו כן ה' יאזרנו חיל ויתן תמים דרכנו לשמור ולעשות הג' ספרים אחרים ושאר ספרי הקדש נגילה ונשמחה בם ישוה רגלינו כאילות יקימנו ונחיה לפניו :

דוכרן סהדותא מהבעל מגיה דדפוס קושטאנדינא

עד כאן עזרני ה' להגיה זה הספר אות באות מלה במלה מספר הרב הגדול כמהר"ר חיים ויטל זלה"ה כפי מה שתיקן וקיבל מרבו הרב רבינו יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה ואפילו מקום שצריך נקודה בין המלות נקדתי בשנת ה' של"ה ליצירה פה דמשק י"ר שאזכה ללמוד ולהבין בו אני וזרעי וזרע זרעי עד סוף כל הדורות כה מעתיר הצעיר משה מזרחי :

תם ונשלם תהלה לאל בורא עולם

שייך לפרשת בשלח דף נ"ב ע"א

אמרו המגיהים כאן מצאנו כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית א' במרובע עם זה הלשון

ו	א	ל	ש	א	ע	מ	מ
י	ל	פ	ר	ח	ע	פ	ד
ס	ה	נ	א	ר	מ	נ	מ
ע	י	י	ל	י	ו	י	א
מ	ם	מ	ו	ה	ד	ה	ח
ל	ה	ח	י	ם	ה	ם	ר
א	ה	נ	ל	ו	ע	ו	י
ד	ל	ה	ד	י	נ	י	ה
ה	ד	י	מ	ס	ז	ע	ם

ע"כ אתתקנו טורין כסדרן ברזא דחסד לאסטאה לימינא ושמאלא

ו	י	ב	א	ב	י	ז	מ	ח
נ	ה	מ	צ	ר	י	ס	ו	ב
י	ז	מ	ח	נ	ה	י	ש	ר
א	ל	ו	י	ה	י	ה	ע	נ
ז	ו	ה	ח	ש	ך	ו	י	א
ר	א	ת	ה	ל	י	ל	ה	ו
ל	א	ק	ר	ב	ז	ה	א	ל
ז	ה	כ	ל	ה	ל	י	ל	ה

או כה"ג כלהו שמאלא מסטרא דגבורה

ואח"כ מלאכו פסוק ויבא למפרע כמו כן כל אות ואות בבית א' במרובע עם זה כלפת

ה	ל	י	ל	ה	ל	כ	ה
ז	ל	א	ה	ז	ב	ר	ק
א	ל	ו	ה	ל	י	ל	ה
ת	א	ר	א	י	ו	ך	ש
ח	ה	ו	ז	נ	ע	ה	י
ה	י	ו	ל	א	ר	ש	י
ה	נ	ח	מ	ז	י	ב	ו
ס	י	ר	צ	מ	ה	נ	ח
מ	ז	י	ב	א	ב	י	ו

ע"כ אתתקנו טורין למפרע ברזא דגבורה כלהו שמאלא כלילן בימינא
ואחר כך מלאנו פסוק ויט כסדר כמו כן כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון:

י	ב	ק	ע	ו	ה	מ	י	ם
ה	י	ם	ל	ח	ר	ב	ה	ו
י	ל	ה	ו	י	ש	ם	א	ת
י	ם	ע	ז	ה	כ	ל	ה	ל
ה	י	ם	ב	ר	ו	ח	ק	ד
ו	ל	ך	י	ה	ו	ה	א	ת
ד	ו	ע	ל	ה	י	ם	ו	י
ו	י	ט	מ	ש	ה	א	ת	י

ע"כ כלילן טורין דמלכא קדישא בתפארת לבתר מתחברן אבהן ואתעבירו שמא קדישא:
ואחר כך מלאנו הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג'
אותיות היוצאים מג' פסוקים אלו ישר הפוך ישר והסימן יהי אור עם זה הלשון •

והו	ילי	סיט	עלם	מהש	ללה	אבא	כהת
הזי	אלד	לאו	ההע	יזל	מבה	הרי	הקם
לאו	כלי	לוו	פהל	נלך	ייי	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אום	לכב	ושר
יחו	להח	כוק	מנד	אני	חעם	רהע	ייז
ההה	מיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	החש	עמם	ננא	נית	מבה	פוי
נמם	ייל	הרח	מצר	ומב	יהה	ענו	מחי
דמב	מנק	איע	חבו	ראה	יבמ	היי	מום

ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות מקומות יש ששייכים להם איזה מאמרים כמו מספר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפסו בדפוס מנטובא ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו · והכל הולך אחר החתום · לכן הדפסנום בסוף הספר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו :

ספר הבהיר שייך לדף פב ע"א קודם אמר רבי שמעון

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים. וכי רואים את הקולות אלא וכל העם רואים את הקולות אותן קולות שאמר (תהלים כט) קול ה' על המים אל הכבוד הרעים · קול ה' בכח · ואומר (ישעיה י) בכח ידי עשיתי. ואומר אף ידי יסדה ארץ · קול ה' בהדר. ואומר (תהלים קיא) הוד והדר פעלו וצדקתו · קול ה' שובר ארזים זה קשת שמשברת עצי ארזים · ועצי ברושים · קול ה' חוצב להבות אש · זה שעושה שלום בין האש ובין המים שחוצב כח האש ומונע אותו מללחוך המים גם מונע מלכבותו · קול ה' יחיל מדבר שנאמר (שם יח) ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם · יותר מן המדבר · קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד · דכתיב (שיר ב) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה הא למדת שבשבע קולות נתנה התורה ובכלם נגלה עליהם אדון העולם ורואים והיינו דכתיב (שמות כ) וכל העם רואים את הקולות · כתוב אחד אומר ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו · וכתוב אחד אומר (שם) כי מן השמים דברתי עמכם · הא כיצד אשו הגדולה היתה בארץ שהוא קול אחד ושאר קולות היו בשמים דכתיב מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש · ומאי היא גדולה ומאן היה יוצא דבור מתוך האש שנאמר ודבריו שמעת מתוך האש · ומה ותמונה אינכם רואים זולתי קול הוא כדאמר להם משה לישראל כי לא ראיתם כל תמונה. תמונה ולא כל תמונה מלה"ד למלך שהיה עומד על עבדיו מעוטף בכסות לבנה לא די לאימת המלך שיסתכלו בלבושיו ועוד רחוק היה המלך ושמעו קולו יכולין לראות גרונו אמרת לא הא למדת שראו תמונה ולא כל תמונה · והיינו דכתיב ותמונה אינכם רואים זולתי קול וכתיב קול דברים אתם שומעים · כתוב אחד אומר וכל העם רואים את הקולות וכתוב אחד אומר קול דברים אתם שומעים · הא כיצד בתחלה רואים את הקולות ומה ראו שבע קולות שאמר דוד · ולסוף שמעו הדבר יוצא מבין כלם · והא אנן עשר · דרבנן אמרי דכלהו אמרינן כחדא מלתא כן כלהו כחדא מלתא אמרינן והוי שבעה מאמרות בשבעה קולות · וע"ד נאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול · הא למדת דכלהו כחדא מחדא מלתא אמירן · ובעבור שלא יטעו ישראל לומר אחרים יעזרוהו מן המלאכים אף קולו לבדו לא יוכל להיות חזק כל כך בעבור כך חזר וכללם · ד"א שלא יאמר העולם הואיל והם עשרה מאמרות לעשר מלאכים שמא לא יוכל לדבר על פה אחד · כתיב ביה אנכי וכלל כל העשרה · ואי עשרה מנינם שבע קולות ושלשה מאמרים ומאי אומרים דכתיב ויי' באמירך היום ומאי ניניהו שלשה דכתיב (משלי ד) ראשית חכמה קנה חכמה ובכל קניינך קנה בינה כד"א (איוב לב) ונשמת שדי תבינם · נשמתו של שדי היא תבינם · שלישית מאי הוי כדאמר ליה ההוא גברא סבא להוא ינוקא במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה שהרשיתיך התבונן אין לך עסק בנסתרות · תנא (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר מאי דבר כד"א ראש דברך אמת. וכבוד מלכים חקור דבר · מאי דבר דכתיב דבר דבור על אפניו אל תקרי אפניו אלא אופניו ע"כ:

שייך לדף צ ע"ב במאמר המתחיל וידבר אלהים הנמשך לדף צא ונכלל בו אלו שני הגהות

ואלין הם י"ב פקודין · א' יחוד ה' · ב' ליראה את ה' · ג' למנדע דאית דיין ואית אגר טב וכו' · ד' לקדש את ה' · ה' להתפלל בכל יום שחרית מנחה ערבית · ו' לעסוק בתורה · ז' למול את הבן · ח' קדש לי כל בכור · ט' תפילין · י' ציצית · י"א מזוזה · י"ב למסור נפשו בצדקות. אלו הם י"ב פקודי שמור · א' דלא למיהב רבו לכו"ם · ב' דלא למבני מגדל לכו"ם · ג' אל תפנו וגו' להרהר אחריהם · ד' לא תשתחוה להם · ה' דלא לאתכפייא דהיינו לא תעבדם · ו' דלא להחליף יחודא דמריה דהיינו התמיר וגו' (ירמיה ב) · ז' דלא להרהרא דהיינו לא תתורו וגו' · ח' שלא לשאול באוב · ט' שלא לשאול בידעוני · י' שלא לדרוש אל המתים. י"א שלא למעבד חרשין דהיינו וחובר חבר · י"ב ושם אלהים אחרים לא תזכירו :

ספר הבהיר שייך לדף קמו ע"א קודם מאמר וזאת התרומה

ויקחו רבי ברכיה ודרש מאי דכתיב ויקחו לי תרומה כך אמר הקב"ה אותה תרומה הרימו אותה בתפלותיכם. ומי הוא אותו שנדבו לבו להמשך מן העולם הזה כבדוהו כי בו אני שמח שיודיע שמי וממנו ראוי לקחת את תרומתי שנא' מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי מאותו שתנדב · דא"ר רחומאי צדיקים וחסידים שבישראל שמרימין אותי על כל העולם בזכיותיהן ותהם יתפרנס הל"ב והלב מפרנסן · וכל האורות הקדושות הממונות על האומות · וישראל קדושים נטלו מגוף האילן ומלבו מה לב הדר פרי הגוף אף ישראל נטע עץ הדר · מה אילן

אילו אמר ענפיו סביביו ולבו באמצע · אף ישראל נטלו גוף האילן הזה שהוא לבו . וכנגד הגוף הוא תוך הפרדס באמ״ס שהוא עקר הגוף ולמה לולב זה · כתיב לו לב אף הלב מסור ל״ו ומה ל״ב זה שלשים ושתים נתיבות חכמה בו אף בכל נתיב מהם לוהט שומרת שנא׳ (בראשית ג) לשמור את דרך עץ החיים · ומאי וישכן מקדם לגן עדן וישכן באותן נתיבות שקדמו לאותו מקום שנקרא גן . ושקדם לכרובים דכתיב ואת הכרובים · ושקדם ללהט דכתיב את להט החרב · והא כתיב דמים והא קדמו דכתי׳ (שם א) יהי רקיע בתוך המים וכתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים ומנלן דשמים הוי אש דכתיב (דברים ד כד) כי יי׳ אלהיך אש אכלה הוא · ומנלן דשמים הקב״ה דכתיב (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים · אטו שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו אלא שנקרא שמם על שמו · דכתיב השמים ושמי השמים לא יכלכלוך הוי שמו של הקב״ה והוי אש ואמרת קדש אלא אימא כתם קדש של אותם צנורות של המקום ההוא · ומאי ניהו כתם כד״א (שמואל א ב) אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך ואין צור כאלהינו · יתב ר׳ ברכיה ודרש מאי לולב דאמרי׳ אלא לו מסר הלב וסיפך אמר ליה שלשה פרים הם הל״י ונלג״ל ול״ב ולכל אחד ואחד י״ב חזרו השלשה מנין ל״ו ובהם נתקיים העולם דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם · הנה עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו על שם הצדיקים ונתגבר ואם לאו מתחלש והוא סובל כל העולם דכתיב וצדיק יסוד עולם · ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם הילכך אפי׳ אין בעולם אלא צדיק אחד מעמיד את העולם לפיכך קחו תרומתי ממנו תחלה ואחרי זאת התרומה אשר תקחו ר״תם מאת הנשאר · ומהו זהב וכסף ונחשת · ד״א ויקחו לי תרומה ויקחו לקדש תרומה שהיא יו״ד והיא עשירי ומנלן דעשירי קדש דכתיב (ויקרא כז לב) העשירי יהיה קדש לקדש · ומאי ניהו קדש דכתיב (יחזקאל מד ל) וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם · דכתיב (תלים קיא) ראשית חכמה יראת יי׳ אין חכמה אלא יראת השם ·

שייך לדף רט ע״ב במאמר ויעשו כל חכם לב

איבא בצואה ר״א הגדול קרקע הגן הוא כשברא הקב״ה ג״ע נטל שלג מתחת כסא הכבוד וממנו נעשה קרקע הגן וזהו קרקעיתו של ג״ע ואינו נוגע עם הארץ הזאת שהיא למעלה מכל הארצות · רקיע שע״ג הגן הוא כעין כל הגוונין כמעשה לבנת הספיר ושמו של הקב״ה חקוק באמצע הרקיע וארבע טבעות בד׳ קצות הרקיע · וד׳ אופנים בכל טבעת ובאמצע הרקיע עמוד א׳ ועמוד הזה נטוע מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד והוא מכוסה מענן הכבוד והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו פעם כולם אוחזים בטבעות הרקיע והעמוד חוזר והרקיע סובב והאותיות שם המפורש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות · קול קורא התנודדו מחנות צדיקים קדושים אשריכם מזיעתם לכך מי שמע כזאת מי ראה כאלה בהיות כל נגון הרקיע בנוסעו ע״י האיש לבוש הבדים והוא מסתלק והרקיע עומד והעמוד מנגן עולה ויורד עד שנמשך אור זוהר אור נועם מלמעלה באותו העמוד והצדיקים עומדים לנגד אור ההיא ונהנים ממנו עד חצות הלילה בחצי הלילה כשבא הקב״ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סיבוב הרקיע והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשא והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם וכן הגן מתמלא מכבודו באותו שעה מזדווגות כהנות זכרים ונקיבות כפי מה שהיו קודם שנבראו מאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה׳ כולם עושים פרי דהיינו רוחות לגרים :

תוספתא שייך לדף רלח ע״א קודם המאמר ויביאו

פקודא לאקרבא קרבנא דאיהו חדתותא דסיהרא בכל ירחא וירחא וכחדתותי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא ולאעברא זוהמא מבי מקדשא וקרבנא דר״ח סליק לעילא · בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא לתתא דהא אצטריך בגין מיעוט׳ ועיבו דסיהרא · והוא שעיר דר״ח אעבר זוהמא וסליק ליה דלא תפי לסיהרא וכדין אנגיד נגידו לגבה מעילא לתתא ואתגברת סיהרא כדקא יאות בגין דשעיר מפני זוהמא תדיר ממקדשא וגרים לאמשכא נהירו מעילא לתתא · וקרבנא דא סליק לעילא · ובג״כ כתיב בו חטאת לה׳ בגין ההוא זוהמא דתפי לסיהרא ואיהו רזא דכתיב (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ · ואי תימא אמאי כתיב חטאת ליי׳ אלא ודאי ההוא שעיר מעברא ההוא חטאת וגרים לאמשכא נהירו מעילא ודא איהו ושעיר עזים אחד לחטאת ליי׳ לחטאת לאעברא ליה מן מקדשא · ליי׳ לאמשכא נהירו מלעילא דכד חטאת אתעבר ההוא נהירו וחדוה נחית מעילא לתתא · וע״ד סליק קרבנא דא לעילא וקרבנא דא אקרי כפרה לפנאה מקדשא ולאעברא זוהמא ע״כ :

א״ה בהיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם א׳ מהם הוא מהרב רבי ישראל בנימין ז״ל שם נמצאו תשלומי החסרונות באיזה מקומן ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו ואינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כזוהר מנטובה מאחר שכל כתבי האריא״ל זלה״ה על אדני דפי הזוהר הנזכר הוטבעו :

שייך לדף סר ע״א פרשת המטה

תניא א״ר יוסי גליף הוה הוטרא מהרין ספרין משמא קדישא חד ספלא דרחמי ודינא באתמן גליפין וחד ספל דינא

דינא בדינא נחש עלי צור ת"ח כתיב ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים מאי ונטה כלומר נטה בחד גיסא דגליפא ברחמי ודינא וכתיב ויט משה את ידו לא כתיב ויפלא משה את ידו כלומר אסטי מחד גיסא ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי צור אלא באתנא אתגליף דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש בההיא שעתא אתגליף נחש עלי צור · ות"ח א"ר יהודה בשעה קב"ה דמוי הוו גליפן בחוטרא יעביד אתאן ותניא תרין אתין אתעבידו ביומא בההוא ספר דספא משה ברחמי ודינא בזע ימא לישראל בי"ב שבילין ואתיב בדינא על מצראי ואטבע להון בתהומא הה"ד וישב ה' עליהם את מי הים מההוא שעתא בעא לאפקא מיא א"ל קב"ה אסטי חוטרא מגיסא אוחרא ותרין אתאן אתעביד ביה כמה דאתעביד מסטרא אוחרא חד את הכא וחד את במריבה · אבל שעתא והכית בצור באן צור בהאי צור וסליק נחש דלזמנא אחרא · אמר רבי אלעזר מאי דכתיב קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם מהו ודברתם אמר ר' אלעזר מני ליה על נחש דהא אתעביד בצור שעתא בעי דאתעביד נחש לאשלמא שמוי דקב"ה באילין אתין משמע דכתיב ודברתם וכתיב וידבר העם באלהים ובמשה מה כתיב בתריה וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וגו' מה נחש חיליה בפומא אוף הכא בפומא ומשה לא עבד הכי אלא הכה מחא ולא אשלים שמא אלא חזר בקדמיתא בשמא דצור ושבק שמא דנחש הה"ד ויך ולא כתיב וידבר כמה דאתפקד ודברתם דתנינן צור למעבד ונחש למללא · ויך את הסלע במטהו פעמים חד דעבר וחד שעתא · תניא א"ר אלעזר ביה פעמא אשתאר שמא כלומר דלא אשתלים בההוא אות דשביק משה נחש ולא אשתלים כל שמא דהא בחד גיסא אשתלים ביומא מניסא אוחרא שרי בצור ולא אשתלים בנחש אמר ליה קב"ה עבד' דשרי שמי ולא אשתלים למעבד אתוון אוף את שרית ולא אשתלים · לכן לא תביאו שרית לאפקא לון ולא אשתלים לאעלא לון לארעא · לכן לא תביאו א"ר אלעזר ידע לבא דמשה בקדמיתא דדחיל כד חמא נחש דכתיב וינס משה מפניו לבא חמא ולא ידע · א"ר אלעזר כתיב ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס על נס לא כתיב אלא על הנס בעא לאתקנא מה דחסר א"ל קב"ה כתיב להקדישני במים במים ולא בדבר אמר כשם שאשתלמי במים בעינא דישתלים בשמי הנס במים אמר רבי אלעזר אחרא דחסר לא שלים אבל את מגיד נסא תדא א"ר יהושע כתיב עשה לך שרף עשה לך לתועלתך עשה לך תקין מה דחסרת ועכ"ז לא תקן אלא ראייה שהיו רואים בנחש וחיין אבל לא נקדש שמא במים ואשתאר חסר מהשאר ותקנת בראיה · עלה אל הר העברים וראה הנך רואה בעיניך ושמה לא תעבור וראיתה אותה ונאספת אל עמך ת"ח דאפילו ראייה כיון דעבד ראייה בהאי אשלים ליה ראייה אבל לא אשלים שמא במיא כמו שאר כל שמא · א"ר יצחק בשעה דאמר קב"ה לכן לא תביאו אמר משה האי תויא לתקלא עלמא הוה א"ל משה לאו הכי דינא לחייביא וחיין למארי קשוט באותה שעה דכתיב וראה אותו וחי ידע משה דרכיו והצדיק עליו את הדין פתח ואמר הצור תמים פעלו דא הוא צור דקאמרינן אל אמונה ואין עול דכתיב וראה אותו וחי וכתיב האל תמים דרכו אמר ר' חייא והא תנינן אל גזירת רחמי הוה כד"א אל מוציאם ממצרים אל רחום וחנון א"ל לאו הכי דתנינן שליט רחמי על דינא אל בלחודוי יכולת הוה ליה ורבותיה הוה דיליה מאי יכולת שלטנותא דאל אתגבר גזירא דיליה כד"א יש לאל ידי ורבותא דילי' יכולת דעינא בישא כד"א יש לאל ידי א"ל והא כתיב האל הגדול הגבור אל גדול נצחא אל בלחודוי נצחא וכתיב הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט הא צור אל אמונה ואין עול הא נחש עלי צור · נהדר למילי קדמאי וכתיב האל ישועת משפט א"ר אלעזר היינו דכתיב אשמעה מה ידבר האל וגו' · וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו כד"א מטה משפט מטה כלפי חסד · א"ר יוסי שני מטות היו א' של משה וא' של הקב"ה מאי משמע דכתיב ומטה האלקים דתנינן בשעה שהיה נוטל משה המטה ברשותו היה כאלו שלו הה"ד ויקח משה את מטה האלהים בידו כיון דאמר ויקח משה איני יודע שלקחו בידו אלא מהו בידו ברשותו ביכלתו · ואמר רבי יוסי ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן חזר המטה לפני העדות ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים הה"ד ויקח משה את המטה מלפני ה' כיון שלקחו הרי הוא ברשותו ושלו היה אמר רבי יהושע אותו המטה של סנפירינון היה ומששת ימי בראשית נברא כמה דתנינן והמכתב והמטה · רבי יהודה אומר של עץ היה מאן דאמר של סנפירינון היה דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתיב מטה האלהים ומאן דאמר של עץ היה דכתיב ויורהו ה' עץ וגו' · שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אמר קב"ה מכאן הרי חק ומשפט לעשות ניסים : חק ומשפט נחש עלי צור דכתיב נחש עלי צור · ושם נסהו משום דכתיב וימתקו המים ד"א אמר קב"ה מכאן ולהלאה חק ומשפט שלא יהא נקדש אלא במים שנמתקו אמר ר' יהודה כתיב כי מרים הם מכאן שנינו יש מים עכורים ויש מים צלולים ויש מים מרים יש מים מתוקים · ויצעק אל ה' למה צעק מכאן שהיה בצער באותה שעה אמר לו משה הנחש שנהפך בשנה עכשיו אצטריך לתקנא ליה בצור ותרווייהו עמדו עד המים המרים ואותה שעה אתתקן צור בנחש שהיה בו קודם הה"ד שם שם לו חק ומשפט · כד אתא רבי אבא אתו שאילו קמיה אמר לא שפיר קאמר רבי יהודה והכי הוא ואנא אצטריך לגלאה רזא דמלה והא חזינא דר' יהודה גלי ליה אלא אמר קב"ה למשה משה השתא במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקם השולט על ישראל במצרים אבל כשיצאו ממצרים כמה מקטרגי מזמני על ישראל לדחותם בים כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו בהו לים בא רהב שרו של מצרים ושל ים אמר קב"ה למשה הרם ונטה ידך כיון דאמר הרם את מטך מהו ונטה את ידך אלא הרם את מטך נגד רהב שרו של מצרים · באו למרה כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק הדא הוא דכתיב ויצעק אל יי' א"ל קודשא בריך הוא משה הרי לך עלה בזה השלך המטה אצלם ויתתקן נחש עלי צור שניהם ביחד ויצאו הדא הוא דכתיב ויורהו ה' עץ

וישלך

ויפלך אל המים עץ כמה דאתמר מקום שיפול העץ שהוא עלה ויפלך אל המים וכתיב שם שם לו חק ומשפט נחש עלי צור ושם נסהו עשרהו נסים אמר קב"ה מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים הרי לך להתקדש שמי במים · כשבאו לאלים באו המים לקטרג בהם אמר קב"ה במקום הזה אין צריך מטה הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש והוא שבעים תמרים ושתים עשרה עינות מים שנים עשר שבטים בשבעים עמודים וי"ב שבטים כד"א כי יבושו מאלים אשר חמדתם מיד ויחנו שם על המים במקום הזה שנקרא אילן והוא אלים משמע דכתיב על המים ומשמע דכתיב שם שם לו ולא במקום אחר ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה · מכאן ולהלאה אצטריך המטה בנחש עלי צור אצל המים · באו לחורב באו המים לקטרג א"ל קב"ה והכית בצור המטה אצטריך הכא והכית לאלו באותו צור ולא בנחש אמר משה יותר אצטריך הכא אנא חזי מים דבעי לשפא את זי הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור אמר קב"ה למשה עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר שהם מים עכורים רעים וזדונים ויזדוונו בהם ישראל בגלוי לעיניהון ואותה שעה אצטריך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם דבר שנזדוונו בהם בגלוי · ת"ח הכי תמה דוד דכתיב לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם · אדם זה פרעה אזי עבר על נפשנו המים הזידונים כדאמרי' וכתיב נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים א"ר אבא מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש אלא ישראל היו דוחקים למשה תנה לנו מים נתייעץ ואמר · קב"ה אמר לי עמוד בנחש ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים אלא בעפר אמר ר' יהודה מהכא ועפר תאכל כל ימי חייך משמע דעפר ייכול כל יומוי אבל לא במיא וישראל דחקין לי ואע"ג דיתעביד ניסא לא יתעביד באתר דא אלא אתחקק בעפר' ולא במיא דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש וגור בדא אתחקק במיא במרה וכבר עבד ניסא בהאי דאתעביד זמנא אחרא דכתיב ויך את הסלע במטהו פעמים אמר ליה קב"ה משה יען לא האמנתם בי להקדישני דאשכחון דלא יכיל נחש במים לכן לא תביאו ע"כ:

שייך לדף עה ע"א על תיבת עב"ם

וזה סיומו ותלת דלא עברין הוי איהו באת פ' ואת א' וכולא בא' באשלמותיה את ר' לית ביה כלל שערוי אוכמין תליין ולא שעיעין דא איהו בר נש דשתיק תדיר אבל פקיחא איהו מאריה דלישנא בישא מלוי ברוגזא פום ממלל רברבן אגלא ולא אגלא מארי קטטה בביתיה ולא חייש ליקרא דבר נש חד בפומי' וחד בלביה הפכפך בלישניה · גבינין דיליה סומקין זעיר · ואית קמיטא תחות עיניה רב אזיל עד חוטמא מסטר ימינא ותרין תחותיה חד מנייהו זעיר מאחרא דא שכיב בנדה מיומין זעירין וחוביה רשים בי' רשימין אלין · בין כתפוי אית ליה רושם חד וד' שערין ביה חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי וג' אחרנין זעירין ועד לא הוה עבירה דא הוה תלת זעירין וחד דאתרשים ביה דקיק וזעיר מכלהו · ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם ואינון שערין חוורין כלהו השתא לאו הכי אלא רושם אוכם וחד סומקא ברשימו וטלפחא באמצעיתא · וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין רישיה סומק ושארא חוור אי תב בתיובתא משכת בעיניה ימינא חד חוורא חיור גו ההוא אוכמא · במצחיה ג' שרטוטין עברין ותרין דלא עברין ההוא רושם אוכם זסחרניה חוטא סומק ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק זעיר ותלת שערין באמצעיתא כולהו כחדא זעירא יתכם באורייתא יוליף ולא יגלא בשובדוי . ואי ירוקא דעינא לא יצטבע כ"כ ועינוי אוכמין וחד חוטא סומק זעיר אעבר בין אינון גוונין כדין איהו באת פ' בשלימו ובאות ר' בלחודוי במצחיה משכת שית שרטוטין תלת עברין ותלת לא עברין שעריה תקיף ולא כ"כ תלי ולא תלי האי איהו בשלימו לכל בר נש קמצן איהו לית ביה חידו ואפילו בחדווא לא חזי בדוונא חזי הטים אודניה שמאליה . שינוי אית תלת רברבין מלעילא ויהבין לון דוכתא אינון דלתתא מהימנא איהו ולא כ"כ · אנפוי אריכין ולא שפירין קליה כאתתא ומילוי כאתתא מקנת סומיה במלוי אפתח אנבעאן דידוי במלוליה כד אזיל אקדים ליה בליתא דפרסאי דלא יתוב ב"כ לגבי' עליה כתיב כי תועבה היא לפני ה' · עינין ירוקין ואלין סימנין ביה ואנפוי אריכין שפירן שערוי אוכמין ומריטין מלעילא ברישא רישיה רב כד אזיל כפיף רישיה קרילין דעינוי בקדמאה עלייהו כתיב מנע רגלך מנתיבתם · עינין רברבין וירוקין דא איהו בתרין אתוון ר' פ"א חד יתידא וחד בשלימו במצחוי שרטוטא דאזיל ועבר מסטר לסטר ותלת אחרנין אית דלא עברין מצחיה רב קרילין דעל עינוי לא רברבין בדיקי' שערא שפי דא באנפוי שפירו סומק שעריה שעיע ולא כ"כ דחיל חטאה איהו רחים אורייתא איהו רחים לאינון דמשתדלין בה הדי בכלא עביד טיבו לכלא כדיבא לתועלתיה · מהימנא איהו לרזין דאורייתא · טב איהו למלין דעלמא מה דאשתתף בהדיה לא הגלא לא איהו ולא אחרא אגלא איהו בלחודוי דהא את ר' גרים · פנים איהו ברישיה לעילא רישומא דחד מכתשא דהוה ליה תמן דעבד ליה חד רביא באבנא בלא רעו וכוונא ואיכסי בשערא וההוא רישומא דמכתש' כגווני' דגימל יונית מסימנ' איהו לגבי בני נשא וסליק למהוי רים' דעמיה על הכא רזין דעיינין ואית רזין אחרנין דעיינין דמתפרשן מנייהו עיינין דמעמקן ותייכאן דא איהו בשלימו דאתוון בר דקדמאה ר' ובתר פ' דא איהו ב"כ דאגלא בעובדוי · ג' שרטוטין במצחיה מצחיה עגיל · עינוי נהירין מרקמן עובד ליור קיימין על שלימו · שנאוי יפלון תחותיה · פקיחא איהו אגלא בכלא בהיל בעובדוי טב איהו עם בני נשא מלוי בקשיו ובלא דחילו ותכן איהו עביד טיבו ולא לשמה · שעריה שעיע ותליא ולישניה כחרבא תחות עינוי קמיטין ב' רברבן וג' זעירין ואי אית ד' זעירין וג' רברבן כדין משכת ב' שרטוטין במצחיה עברין מסטר לסטר וג' דמטו ולא מטו · תחות טיבוריה קיימא רשימא חד ציורא דרישא דב"כ אוכם וחוור · ב' שערין תליין ביה ההוא בר נש אתכשל באתת גבר מיומין

רחיקין

דחוקין ולא תב מההוא חובא מרעין לדפין אבתריה ועל דא איהו מלעין חד דלעיק לאודלא שמן ולא יכיל דעד כאן ההוא חובא תליא בקדליה דנחש עקימא ושליט עליה בדא ודא לסוף יומין דסיבו · ואי תב בתיובתא בזמנא דאיהו בחיליה ההוא רשימא אזעירת דיוקנא ושערין לא תליין ביה כלל. ואי תב בתיובתא בסוף יומין כד מרעין לדפין אבתריה כדין ההוא רשימא קמיט ושערין תליין ביה וההוא מרעא לא אעדיאו מיניה מגו דתלייא בקדליה דנחש בגין דההוא נחש כיון דאחית ההוא חובא על קדליה לית מאן דיתיר קטרא מקדליה בגין דההוא נחש לית ליה רשו ביומי דעולימו דבר נש לקטרא ההוא חובא על קדליה · וקטרין ליה בקטרין תקיפין ואיהו לדיף אבתריה דההוא בר נש ומלקי ליה בההוא בריה דתב ביה ואע"ג דתב בתיובתא ילוות מגו עאקו דמלקיותא · ההוא מויא דליג ועאל בההוא קטרא שיפולי דתהומא רבה כדין רווח ליה לבר נש וההוא נחש לבר יומין נפיק ועביד דא · ובזמנא דמית ההוא בר נש תלת מאה שוטרי רדפין אבתריה דההוא בר נש ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא ומלכא קדישא מתבר אינון קטרין ונחית ההוא חובא מעל קדליה ועל רזא דא כתיב אם יכופר העון הזה לכם עד המותון כד"א וכופר בריתכם את מות תבר ההוא קיימא דילכון את מות כד"א אכפרה פניו אבטל רוגזיה כדין ההוא בר נש אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה דהא קביל ענשא בהאי עלמא וכי תימא היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא דכתיב הכא אם יכופר העון הזה וכתיב התם באיסור אשת איש שזנתה ונקה האיש מעון וכתיב גבי אבנר ופקד עלי עון האשה הזאת א"נ והנה שמן ושמחה הרג בקר ושחוט לאן אכל ושתה וכתיב התם אכלה ומחתה פיה וכתיב כי אם הלחם אשר הוא אוכל וכתיב מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה זהו כד קביל ענשיה בהאי עלמא ואי אשתכח ביה זכות אבות עונשיה בהאי עלמא בההוא עון כד"א ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם ופקדתי זעיר זעיר אם בפידו להם שוע (ס"א אם יכפר להם שוגג) פוקד עון אבות על בנים זעיר ונותן זעיר על דא ואשתזיב הוא ואבוי מענשא דההוא עלמא דהא ברא מזכי אבא · עיינין עקימין דלא מסתכלאן באורח קשוט דא בלא את כלל פרמין תניס כל אתון בגין דאיהו מארי דעינא בישא חיזו דיליה בהפוכא ההוא רע עין שליט עליה · ואי כשרן עובדוי דההוא בר נש לא שליט אלא על עינוי ואצטריך בר נש לאסתמרא מעינוי בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו · אינון עיינין חמדן כל ביש ואת:בדין סרסורין לגביה ושייפי גופא נלאן · אבל שלטין עינוי מסתכלאן · מאן דבעי לאסתמרא מניה לכתוב יו"ד בידיה ימינא ובידיה שמאלא ז"ין וליפתח קמיה ולימא יו"ד באפכא אתווי וישתזיב מנייהו דא איהו פגים לשמושא דקדושה בגיני כך לא שריין ביה אתוון והא אסתלקו מניה דא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דגולגא · ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידא בימינא ובשמאלא וברזא דאינון שרטוטין דידין אסכח דא · מאן דעינא חד אטים ולא כל כך ועינא אחרא פקיחא מומא חד מאינון מומין אית ביה דא איהו באות ר' בלתודוי באשלמותיה ואת יו"ד מטי לגביה ולא מטי · במצחיה ג' שרטוטין עברין ותד זעירא דאעבר אוף הכי רשימא הדא סליק מעיניה לקבל אודניה. שעריה תלי ותקיף קריצוי רברבין · אית מומא מסטרא אחרא · אימא דיליה אזלת בחרשין כד הוה במעהא · ונפקת לפתחי דאורחין בליליא · כד דא אתיליד בגו תרין שנין דיליה אתחלש עד דאזער דיוקניה · ואמיה אזלת בליליא בהדיה · וקא עבדת חרשין עליה · האי הדי בחדווא לית ביה מסימנותא מסבת גרמיה במה דלית ביה גם לוח ממלל בישין ועתיקין · ותרן איהו לית ביה קמאנו כלל מארי דגיופא אזלא ולא אזלא חדידא בלישניה · ואי חד שרטוטא במצחיה רב ותרין זעירין · דא אזל גו חרשין · והא אמיה עבדת להו ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא גם רוח איהו אבל לית ביה בישא כ:ל · קמאן איהו לית ביה קלא גיופא חדודא בלישניה איהו בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק עפי וחד שערא באמציעתא אצבעאן די ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין · עיינין זבלגנין ירוקין נחהין דמעין תדיר האי אתדבק באת פ' ואת ר' לא אסייסבת ביה האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה ועברין כולהו ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה · תרין לשומין והלת זעירין בין קריצי עינוי האי איהו ב"כ דאזיל כפיף רישא זינא חד מתלת מארי רשימין דתולדות נרעה אית ביה בזויה האי לאו מסאבא הוא למסגר חדי איהו בכלא ותייך תדיר כל מילוי הייכין בהו ב"כ קמאאן איהו בביתיה באחרנין לאו הכי לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי דכלא חייכן בהג גייפא איהו · שערוי סומקין זעיר ולא שעיעין ולא קמיטין ואית במצחיה תלת שרטוטין דעברין וג' זעירין דלא עברין וכל שאר סימנין ביה האי לית ליה פגימו ורושם · חד עינא דב"כ דהוה לד לפרין דעבד ביה בלא כוונה באעא דהוא אוביד לנפרין ואיהו אתרבים על עיניה שמאלא לעילא מקרלוי באורכא ההוא דהוה לד לפרין אגזים ליה בההוא אעא בגין דהוה אפרח לפרין ומחא ליה בלא כוונה האי אזלא למזוניה ולביתיה ולא למכנש ממונא סגי מהימנא איהו ולא כ"כ והאי מהימנותא במלין זעירין אבל ברברבין לאו איהו מהימנא מארי דליבנא ביש"א וכולא חייכין במיליה · פומיה רב שפוותיה רברבין מאן דאשתתף בהדיה אזלא בכלא ואיהו אזלא אוף הכי טב איהו לכל שתופא · רשימא דההוא מבחשא עמיה עיניה זבלגנין ירוקין וחד רשימו אוכם סחרא לון האי איהו באת פ"א בשלימו דתרין אתוון ואת ר' בלתודוי דא ליפיה רב ול' שרטוטין רברבין במצחיה וג' זעירין בין קרלוי על חוטמיה שערין רברבין ליפיה עגיל וחד לעילא קריעא זעיר · הוא גיבר חילא · מאריה זרוגא במלין שעריה קמיט גייפא איהו · ובליליא אשתתף איהו לגייפא · לזמנין אתכפיל איהו באנהו אסורה · דיקניה מליא בשערין האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא · דמחא ליה חד גבר אטים ימינא ביומא רביעאה דשבתא · כד בעא שמשא לאתכנשא · דכא

בההוא זמנא אתער עליה חד חויא דמאדים׳ ההוא חויא דבסטר שמאלא והסיא רשימו עמיקא בבשרא בעיגולא כד מטא לזמנין דסיבו׳ נפל מאתר דרכיב ביה׳ או סוסיא או חמרא או נפיל מכתלא׳ ומנה יתחלש וימות׳ דהא חובא דחמא בעלמוי בהבל רדיף אבתריה ואי ההוא גברא תב בתיובתא נפיל באמצע יומוי מגו חולשא דביה וימות׳ ואי תב ביומי עולמוי׳ כדין תשכח שרטוטין דמצחיה ג׳ רברבין וד׳ זעירין׳ ותרין תרין מגו עיטוי דסלקין לעילא׳ האי כאורח ארעא יהא מרעיה ויפול מערסיה וימות. דהא לעלמין נפילה אית ביה לבסוף׳ עיינין זעירין דקיקין דלא אתחזייאן גוונין דילהון לפום שעתא׳ וכד מסתכלאן בהון איגון ירוקין ואוכמין האי איהו שפוון מדין ואפין אריכין בחדידו כדין תשכח במצחיה ב׳ שרטוטין וחד זעירא בינייהו האי איהו באת פ׳ בלחודוי׳ ובאת ר׳ בשלימו האי איהו שעריה תליא ולא שיעע אגלת בעובדי ידוי ובאורייתא אי אשתדל אוף הכי זעירא איהו בשייפוי וגם בשרא לית ביה גסות רוחא ממלל בגו חוטמוי בגין דמוקבין דילהון דחיקין ובג״כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא בירכא דיליה לעילא מארכובא רשימא חד דמאריה מבורא דעבד ליה חד רביא בסכין ביומי עולמוי ואסתכן ביה מקנא הוה לאחתיה עד דבני נשא חייכין מניה בעי לאתתקנא בגוברין אחרנין ולא אתתקן וחייכין ביה האי לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יגלא חמדן איהו אשתדל במה דלא ליה חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא ולאו הכי זכי לבנות ולא לבנים׳ ואי מתחלפאן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במצחיה ואנפוי סומקין זכי לבנין ולברתא חדא או דילידת ואסתלקת מעלמא׳ כד את חד אית ליה בתר אודניה ימינא רושם דטלופחא וחד שערא דתליא בריש אודניה ואצבעא זעירא די בידא שמאלא כפוף כדין תתקיים ותוליד בנין ובגן אי סמנין אלין יהון לה בין רגלהא יכרע ויפול חד ברא בין איגון דיהא מבוע דנביע באורייתא הוא מקריב ומפזר מבועין ונחלין דאורייתא ובסנין זעירין יתכניש מעלמא האי איהו מאינון אלף דמתכנשין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא ביומין קדמאין מדאתחרב מקדשא לא אשכח בר שתין חסר חד ואילין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא עד לא מטא זמנייהו בגין דכד קב״ה עאל ואוליף אורייתא לאינון ינקין דאסתלקו מעלמא כד יהבו ריחא אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו וקב״ה א״ל לההוא ממנא יופיא״ל שמיה דקאים וקשיר קשרין דאורייתא מאן הוא דין דאקדים לי הה״ד מי הקדימני ואשלם ואשלם ודאי כדין קרא קב״ה למטטרו״ן דאיהו קאים גו פרוכתא דפרסא ושתין אלף ריבוא מארי דאולפנא דאורייתא סחרניה ואיהו מקבל קשרין למאריה א״ל מאן הוי דאקדים לי מי הקדימני ואשלם איהו רשים גו מתיבתך או לא א״ל מאריה דעלמא לאו איהו במתיבתא דילי גו מתיבתך איהו וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא דילי הוא הה״ד תחת כל השמים לי הוא בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו״ן ומתיבתא עלאה דקב״ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עלאה דא דקב״ה מתיבתא דרקיעא דא מטטרו״ן וכדין אמר ליה קב״ה אי הכי לקים ליה גבאי לקיש ליה ואהדא ליה הה״ד דודי ירד לגנו לערוגת הבושם דודי דא קב״ה כד״א דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ירד לגנו דא גוכן דרקיעא דקיימי כגוכן לערוגת הבשם דא מתיבתא דמטטרו״ן לרעות בגנים וללקוט שושנים לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתן דיליה מאי וללקוט שושנים אל תקרי שושנים אלא ששונים אלין אינון דקדמי רוחא בהאי עלמא דמתקלי ומסתלקי מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו כדין קרי ההוא נער מטטרו״ן לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי וא״ל כתוב פתקא ושב למלאך המות על פלוני דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד וסלקין ליה למתיבתא דמטטרו״ן בקדמיתא ותמן אמר תלמודיה דאייתי בידיה ואוליף תמן מה דאוליף לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה דקב״ה וזמינא למתיבתא דיליה ותמן אשתמע בהו באינון דיליה ברזי עלאין וטעמי אורייתא דהוו סתימין בהאי עלמא וויפיא״ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עלאה וחתים סתרין ורזי דאורייתא מגו הרי מתיבתי כל מה דאקשו במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא עלאה מתרצין במתיבתא עלאה לית תמן פרכי וקושיין אלא במתיבתא דרקיעא וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות וע״ד כתיב ילכו מחיל אל חיל ולזימנא דאתי יסתלקן פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא כמה דאתמר ילכו מחיל אל חיל וכתיב יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך עד הכא רזין דעיינין באינון לאסתכלא׳ דיוקנין דחוטמא חוטמא איהו חוטמא ופרצופא דבר נש לאשתמודע חוטמא זעירא עמיקא דלא אתיישבא כרכוי באורח מישור דא איהו דאכד פרצופא דבר נש ודא איהו לאת ה׳ בלחודוי בלא שלימו דא איהו דארח עגותנותא אתעבר מניה חציפא איהו׳ שעריה בין סומק לחיוור תלת רשימין רברבין על מצחיה וג׳ אחרנין דלא אתחזון כ״כ תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא ומסטרא דא שפוון דיליה רברבין בתגיפותיה ממלל בקשיו כל מה דבעי דאורח עגותנותא אתעבר מחוטמיה על אנפוי דהא כסיפא ועגותנותא מייסר חוטמא על אנפין והא לית ביה כלל ובגין דאיהו חציפא כ״יב ותייך במלוי׳ ואי מתעברן שרטוטין מעל מצחיה ואינון תלת רברבן וג׳ זעירין ושעריה אוכם הא איהו בין תרין אחוון במתקלא דא כמוך רישא ותייך במילוי שעריה שעיע ולא כ״כ נפרין רברבין מתערין עלוי אשתזיב מכלהו דא זכו זעירא מאבוי מגין עלוי וההוא זכו אתרשים גו עמודא דקאים ביה ההוא נער ואיהו זכי בחד יתמא בגין דכל ייתם אגמלא קיימין בפקדוניה דמטטרו״ן דקיימא לדיינא באינון ע׳ סנהדרין בסיכלא דזכותא דיינין כל דינין דעלמא בר מג׳ בני חיי ומזוני וכולהו בקראי כתיבי׳ בנים ותתפלל חנה על ה׳ על ה׳ דייקא לעילא לעילא אתרא דמזלא עלאה׳ חיי הגני יוסיף על ימיך יוסיף דייקא׳ מזוני דכתיב השלך על ה׳ יהבך והוא יכלכלך על דייקא כדמוכח פרשת עריות וכן באידרא ותמן דיינין בני עלמא ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון ונטלא לון רוחיהון׳ וסוחיל ומפכונין עלאין וסבין דבני נשא בידוי דקב״ה פקיד למטטרו״ן דיהון בגוי דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה ובגין דאסור למפכנא

מבכנא לון מסכונין על מסכונין לא יקומון ועל דא מאן יסזיב לון מעריא ההוא זכו אגין על בנוי והא חד מנייה
דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה דלא אית ליה חד כ:סם במלחיה הייבא או גייפא איהו ולא אתחזי קמי בני נשא
דלא ידעין ביה דא אלא ומאן דאתחבר בהדיה יגלא יתיר מניה · חוטמא עמיקא ותרין נוקבין דיליה רברבין וסלקין
לבר אינון פתחין דנחירוי וחוטמא לא סליק דא איהו באת ה' בשלימו ד' פרצופין במלחיה רברבין ושיה זעירין
אודנוי רברבין עינוי רברבן ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא סטריה לא אתתקן במזייה בגין דאיהו רב
והקיף רוגס מכתפא במלחיה דא סרפא בכל יומא זמין כד אתרעס ברוגזיה קליר חוטמיה ואתחזי חיוור תב מרוגזיה
לזמן רב מהימנא איהו ממלין רברבין וזעירין לאו הכי חמדן איהו גופיה מלא מכתפין ואצבעותין בכל יומי סמא
נבר זמנא חד זעירא ביומא סיהוא אתגיב בעותנותא בביתיה תיאובתיה למיכל בכל אתר אע"ג דלא יזמנון ליה אי
זכי באורייתא ואוליף ינוקין זכי בהו בסי"ן מי"ו · בידיה ימינא רושם עמיקא מתולדה דאתיליד ביה תרין נבין אזדמנו
ליה קדמייתא תמות על מתברא תניינתא תזכה. לתרין בנין חד ימות זעיר בהלבא דאמיה וחד יקום בעלמא גייפא
יתיר מבני בשר אתרכין ותין קיימין ביה אבל לא כ"כ · חוטמא דאזיל בארח מיסר ומיתקנא על גבי אנפין הא איהו
באת ה"א בשלימו דא אתגלי במלחיה תרין פרצופין רברבין וה' זעירין ותרין מסטרא ימינא לגביה סטריה מיבר
מהתא לעילא בעריס בין אוכס וסומק תלייא על אודנוי עינוי רברבין ירוקין וחוטא סומקא סחרא לגו אנפוי אריכין
דא איקרי אנפי נשר דא מבנוי דסיהרא באשלמותא · כד בעי לאזערא גרמיה טב איהו לגבי מאריה דחיל חטאה
איהו ביומי עולימוי איהו בלא מרעין אזיל בבריאותיה כניבר בלא דהילו ביומין דסיבו נחית בנחיהו דסיהרא חלשא להוי
מרעין רדפין אבתריה דאי זכאה במרעין יתככרן ואי מתהלפי סימנין ביומי עולימו להוי במרעין בגין דאיהו כד
סיהרא בעיא לאנהרא ויהא ההוא גברא במסכנו וביומין דסיבו יהוי בלא מרעין ובעותרא ויקר סגי דהא כדין אנהירת
סיהרא וקיימא באשלמותא ודא איהו לדיק וטוב לו ודאי ענותנותא ביה רחים הוא למאריה בכולא · חוטמא אריכא
וחד הדודא בריעא דחוטמא דנשרא הכי איהו בלא את כלל · סטריה קמיט פרצופין דמלחיה ג' אנפוי חדידן עינוי
זעירין הכי איהו חמדן במה דלית לאחרנין כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא סני אורייתא וסני למאן דלעאן בה רחים
לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא ולפום שעתא פרחין מניה · ברגליה שמאלא תרין אצבען קטיטין דלא מתפשטין
וברגליה ימינא חד הכי איהו בחטאה דגנבה ולא תב מההוא חובא לעלמין בין כתפוי תליין תרין סערין רברבין בחדוי
אית ג' סערין דתליין אומי אומאה בכל רגעא ושעתא ולא אתכוי · זמנין תרין בשתא ישתתף בר נש בהדיה ולא יתיר
ויללה והוא מאדר ועד ריש ניסן ומאלול עד סיום יומין בחשון ולא יתיר וביומין אלין יגלא מאן דאשתתף בהדיה דהא
יומין אלין יומין דאתוון הינון ומאן דלית ליה אתוון אתאחד בהו ביומין אלין נפקין נשמתין ערטילאין ואינון מתהדרן
כמלקדמין ולית לון זווגין וביומין אלין נפקין אתוון כ"ב ופרחן בהו ומתעטרן בהו וברחמי ישתכחון זווגין ובירחין
אחרנין וביומין אחרנין לאו דהא מז' באדר בסם בולינא ואפיק אתוון זעירין ובקטין רקיעין ונפקין לעלמא בזמנא דאינון
נפקין כל אינון נשמתין ערטילאין דהוו זמינין לאהדרא נפקין בהדייהו ואתאחדן באינון אתוון ונפקין על ידוי דפרוונקא
בגין דכל בני עלמא כד אתכנון לאתאיירא בהאי עלמא כל ניורין דאתוון מתאיירין בהו על ידא דאינון ג' שושבין דקא
מזדווג בנייגא והשתא אלין דקא מתהדרן כל אינון אתוון דקא אתאיירי בהו אחרנין לא מתאיירי בהו דהא אינון פרוקין
לא מאיירן לון באתוון כמה דאתאייר בקדמיתא מסטרא דאבא ואמא אלין אתוון אזלין ומשטאן בעלמא ואתאחדן בהו
כל אינון דלית לון אתוון עד ריש ירחא דסיון דהא כדין אתטמרן אלין ואתוון עלאין בעייאן לאתגלאה ומאלול
אתטמרן אלין עלאין עד שיתא יומא בחשון עד דיהדרון בני נשא מחובייהו ויתכפר לון ומתהדרן אתוון כמלקדמין ובין כך
ובין כך אינון זעירין נפקין לקיימא עלמא ואלין אתאחדן בהו בגין דלית לון אתוון כלל דהא מאלול תלייא וקיימא
תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מתהדרן מחובייהו ומהדרן לאתוון וקיימא על עלמא תרין ירחין ומסתלקין
טבת ושבט מז' באדר נפקין אלין אחרנין כמה דאתמר ואלין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין תרין
ירחין אחרנין אתטמרן כלהו ואלין תמוז ואב ונפקין ימי הרעה באתווייהו ושלטין אלין על עלמא ואחרנין איטמרו
ובג"כ באינון יומין זכאה איהו מאן דיסתזיב מנייהו · וכד חוטמא אריכא רב בפותיא לגבי רישא דא איהו באת
ה' ולזמנין את י' אתחבר בהדיה דא איהו בר נש דאגלא אנפוי קמיטין כאולדא דאצבעותין עינוי סומקין דא איהו
בין אינון תולדין דסגירא דעינוי לזמנין זלגין דמעין · קמיטין דמלחיה ד' ותרין עברין רשימין כלריח על גבי לבנה
סטריה רב האי אגלא ודחיל חטאה שבח גרמיה בכלא יתיר ממה דלית ביה ובזמנא דאתגעע זלגין דמעין וכאיבא
בהוגמא עד דלוביד לתם ירוקא ודא קשיא מאינון זיני סגירו מאן דאשתתף בהדיה אגלא מהימנא איהו בכלא ·
על כתפיה שמאלא אית ג' רשימין ב' סומקין וחד אוכם ברס אוכם אית ליה הועלתא האי מסיך ליה נאתקרבא
בבני נשא ואהיד בהו דלא יתסבון ליה כסגירא מומא אתיליד ביה בלילא חד יומא דסחווא ביומי דעולמוי דאכל
כונא ושתא מיא ונפק לבר ובההוא שעתא הוה שליט כבב מבחאי בעלמא וחד ענפא דיליה הוה מסיך לאתפשטא
להתא ונפיק איהו בגלויא דרישא ומחא ביה על ידא דקורקפנ"י ושמרירו"ן תרין רוחין דשלטין בההוא ענפא וכד
אתמחי האי בר נש רשימו ביה תרין רשימין סומקין וההוא ענפא רשים ביה סהוא רשימא אוכמא דהא מלוי דמבחאי
באוכס אשתמש ורזא דא שליט ביומא דשבתא ולא בעמא קדישא בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא
בככבים ומזלי אלא בקב"ה באלהוי ואלטריה לון לאחזאה הדוות ומיכלא ומשתייא ולבושין ולאתקר' ביהא ובקורבא

ביומא דא דלאו הכי לכל אינון דאחידן בככבא דשבתאי דאצטריך לון לאתעלאה ולאחזאה עליבו ודאגה ורוגזא ולמלבש שחורים ולכסאה שחורים ולא למיכל בשרא וחמרא ומשתא ולא לאשתכחא עינוגין דעלמא אלא למיתב בדיורא עליב ולאתפרשא מן בני נשא ותרין אלין רוחין קרקפונ"י וסמרידו"ן מתמשכאן עלוי ואודעין ליה מלין דעלמא באתמשכותא דשבתאי · חזינא בספרא דשלמה מלכא דאית בני נשא דאתילידו כד שלטא ענפא דא ואינון עליבין תדיר דלא תדלגן לעלמין בר אי לעאן באורייתא וקא אתאחדאן בקב"ה עם כל דא אי אית ביה בההוא בר נש יסודין ושרשין מזכו אבהן ענפא דא דנפיק משבתאי לזמנין נגא ליה ואחיד ליה ואלין תרין רוחין מתפשטין ואזלין למוקבא דטינרא דתמן מתכנפין כל רוחין ערטילאן דלא עאלין לגו פרגודא דמלכא ואינון ערטילאין בהאי עלמא וכד נפקי מהאי עלמא משטי לאעלא בההוא עלמא ונטלין תרעא באנפייהו בכל ספרין דעלמא ולא אשכחו נייחא עד דאינון נפקין ומשטטין בעלמא ואילין אקרון בשמהן שכנות וביומא דשבתא כד אתקדש יומא ואינון לאן עאלין לגו נוקבא דחד טינרא דאיהו לבר מהומות גבהא בטורין דלבר ומשתככי תמן כל יומא דשבתא ולבתר נפקי ומשטטי בעלמא ומודיעין בחיו דלילא מלין לבני נשא · וכד נגא ענפא דא לההוא בר נש אינון תרין רוחין אזלין לההוא נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין בהדייהו ומתחברן כחדא ואתיין אינון תרין רוחין וחד נשמתא דגזעא דההוא בר נש ע' דרגין לאורתא ושראן על גבי ההוא בר נש רוחא בתר רוחא ואודעין ליה מלין דעלמא מינייהו קשוט ומנייהו לאו קשוט מנייהו קשוט מספרא דנשמתא ערטילאה דהא אשכחת תמן נייחא ומנייהו לאו קשוט מספרא דאינך רוחין ולזמנין אינון רוחין אודעין ליה מלין דקשוט לזמן קריב ודא איהי נשמתא דלא אשכחת פרוקא לעלמא מע' דרגין לאורתא כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין ובגינה לא דחיל ההוא בר נש כד שראן עלוי ולא אזדעזע · זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאבהן לסייעא בכל אינון עובדין · חוטמא עקים וההוא עקימא שטא לסטר ימינא דא איהו בר נש דרשים באת ה' ולזמנין באת ר' ולא מתחבראן כחדא דא איהו בר נש דמלל רכיכין · במצחיה שרטוטא חדא רברבא וד' זעירין ועינוי דקיקין ולא כ"כ ואינון מתהפכין לסומקא · שערוי תליין שעיעין זעיר שלשלאה רברבא הוה ליה והליא מניה סיועא אית ליה מהימנא איהו אלא בעובדוי דא אית ליה פגימו דמומא דאיהו סריס חמה או מליאה בכיס' דביעוי חד ממעוי ולא אפיק זרעא כדקא יאות · בידא שמאלא אית אצבעא זעירא קמיט ולא אתפשט · (עכ"מ ונראה שחסר) · אמר אדם קדמאה לא נכחד עצמי ממך וגו' מכאן דמזווגא דדכר ונוקבא אתייא נשמתא קדישא זווגא דמלכא במטרוניתא מ"ט תחתיות ארץ תרין תחותין אית לההוא דאיקרי ארץ חפץ אתרא דאתאליירא נשמתא דדכורא ודימינא ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא ועל דא בעי אתערותא מסטרא דנוקבא הה"ד העירותי מצפון ויאת וכדין ממזרח שמש קורא בשמי זווגא דשמשא בסיהרא יעקב בראל · ויבא סגנים כמו חמר אלין חיילין דעלמא דנפקי מאדם קדמאה בתר הכי גלמי ראו עיניך כשהייתי מוטל גולם בלי נורה ממזרח למערב ראו עיניך הדורות העתידות לצאת ממני כי הוא קורא הדורות מראש ועל ספרך כלם יכתבו זה ספר תולדות אדם לדיוקנין דבהאי ספרן של צדיקים הוו אתחקקו כל דיוקנין דעלמא בצירופא דאתוון זר"ה פס"ן ותמן כלם יכתבו בציורין דקמיטין במצחא דאדם כגוונא דרקיע השמים דתמן ככבים המוליא במספר צבאם לכלם בשם יקרא לזרעא דישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך דאינון אקרון אדם דכתיב ואתנה נאני נאן מרעיתי אדם אתם ובגינכון אתברי עלמא הה"ד קודש ישראל לה' ראשית תבואתה דאינון עאלו במחשבה עד לא אתברי עלמא וכלהו על ספרך כלם יכתבו ימים יוצרו לכלהו יומין עאלין במנין · מתכו וקהו לכם מתכו יומין עאלין לאגרא ליומין תהאין שס"ה ורביע יום ומקלת יומא ככוליה יומא לחושבן מתכו ואלין דמשיך מתמן משיך נהירו לסיהרא לקדשא לה · ולא אחד בהם דא דוד משיחא דלא הוה ליה יומין לאתנהרא ואיהו משיך ליה שבעין שנין כד"א הנה טפחות נשת ימי מאי טפחות ט' פחות סב הבא דפחית לון מיומי אדם למיהב ליה לדוד דהוה טוב רואי טוב דיליה מאדם קדמאה דעבד עמיה צדקה בגין דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל כגוונא דקביל דוד עני ואביון הכי יהיב למסכני וכלא במשפט כד"א ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ואתערו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב יושב אהלים ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב"ה בגין דאיהו בכור דכתיב בני בכורי ישראל ועבודה בבכורות ודאי הוה · ספרא דאדם קדמאה הוה ליה ליעקב וספרא דחנוך וספרא די"ס דיצירה דאברהם אבינו והא אתערו מסכת ע"ז דאברהם אע"ה ת' פרקים ומכל אינון ספרים אוליף ליעקב אע"ה איש תם יושב אהלים חכמתא סגיא והוה שופריה ושרטוטין דיליה כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה · והא כגוונא דאדם קדמאה דאיהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב"ה אוף הכי יעקב ראשון ראשון לשלימו קדש ישראל לה' ראשית וכו' דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה ואינון סיגי הכסף ואדם דנפק מניה קין ונח דנפק מניה חם ויצחק דנפק מניה עשו סיגי דהבא אבל יעקב ערסיה שלימא איהי וע"ד ביה בחר ה' מכל העמים וכתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו וכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו · ע"כ סתרי תורה :

שייך ל"ף צב ע"א

ברזא דשמור דבור לילה דהא היא תורת ה' תורה שבע"פ משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וגו' והא אתערו על תורה שבע"פ דאלו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלוים נשאי ארון ברית ה' לאמר לקח את ספר התורה הזה ודא לגלויי אתחזי לכסוי · לכסוי דאחיד בשמשא ומלכא דהויא מניה · משה נטיר לון לישראל ארבעין שנין

ביומא

ביומא ותורת ה' דא מעלי דשבתא ברזא חדא וכו':

שייך לדף צג ע"ב זה נמצא בספר ישן

גרסינן בזוהר מאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ולשמאלא זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב לון אורייתא לגלאה לון רזין עלאין עלייהו כתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' ות"ח כד יהיב קב"ה אורייתא לישראל רשים לה ברזא דשמא קדישא אמר אנכי ה' אלהיך ברזא דחסד אברהם אחיד בה ולקבליה מצות עשה ורזא דא פקידתא קמייתא דפקיד קב"ה לאברהם מצות עשה הוה דכתיב לך לך מארצך ובג"כ חושבן מצות עשה רמ"ח כחושבן אברהם · לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' ברזא דגבורה דאחיד בה יצחק דכל אינון אלהים אחרים ואינון כרכין תמן מסטריה ינקין · וכן עשו וכל אינון ממן דיליה יצחק דהא במצות לא תעשה אחיד ופקידתא קמייתא דיליה מצוה לא תעשה הוה דכתיב אל תרד מצרימה ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי דהא מענשין ליה לבר נש כד עבר עלה ובג"כ חושבן מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברזא דשס"ה לקבל יומי דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה הה"ד כצאת השמש בגבורתו · לא תשא ברזא דגבור"ה דתפארת דאקרי אמת ואקרי בה יעקב שלימא ויניק תרין חולקין מצות עשה ומצות לא תעשה הה"ד ויעקב איש תם יושב אהלים ועאל לכל סטרין לרחמי ולדינא למצות לא תעשה ולמצות עשה אקרי שלים בגין דשבועה משלמא אתייא ועל דא ברזא דעשה ולא תעשה וכמה דאיהי לא תעשה כד איהי לשקרא הכי איהי מצות עשה כד איהי באמת דכתיב ונשבעת חי ה' באמת ובמשפט ובצדקה וכתיב ובשמו תשבע · זכור את יום השבת לקדשו ברזא דברית דהוא יסוד דאחיד ביה יוסף וע"ד אקרי שבת דהא יוסף כל אקרי שבת נמי כל דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מניה לקיימא עלמין כלהון ועל דא שבתא כללא עשה ולא תעשה בגין דיוסף נמי בוכרא דנטיל ב' חולקין · ת"ח בדברות משנה תורה כתיב וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלהיך משם הכא אוליף לן אורייתא רזא עלאה · דהא ההוא צדיקא דאזדבן הוה לעבדא במצרים ואחילו ליה · לקבליה איהו זכור את יום השבת · ובג"כ אמר לון קב"ה לישראל · בשעו מנכון הוו דכירין ההוא צדיקא דאזדבן על ידייכו והוה לעבדא במצרים · ובההוא חובה אתגזר עלייכו לאשתעבדא בכו במצרים · ולכפרה ההוא חובא דזבינתון ליה נטרו יומא דשבתא ושביק לכון דהא יומא דשבת לקבליה איהו · כדאוקימנא ברזא דמהימנותא · יומא קדמאה לקבליה דאברהם ההוא דכתיב חסד אל כל היום · יומא תניינא לקבליה דיצחק ובג"כ יהיב קב"ה למידן עלמא · יומא תליתאה לקבליה דיעקב דאיהו קו אמצעי ובג"כ כתיב ביה בעובדא דבראשית יקוו המים · יומא רביעאה לקבליה דדוד דכתיב ביה יהי מארת מארת חסר דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה אלא מה דאתיהיב לה על ידא דצדיק הכי נמי דוד כתיב ביה עני ואביון ולית ליה חיים אלא מה דאתייהיב ליה מיומי דאדם קדמאה שבעין שנין · יומא חמישאה לקבליה דמשה · יומא שתיתאה לקבליה דאהרן ואינון שית יומי בראשית דלעילא אינון דרמיזין בקרא לך ה' הגדול"ה והגבור"ה והתפאר"ת והנצ"ח וההו"ד כי כ"ל ואינון חולקהון דצדיקייא ברזא דא הגדול"ה ברזא דאברהם הגבור"ה ברזא דיצחק והתפאר"ת ברזא דיעקב הנצ"ח חולקא דמשה ההו"ד חולקא דאהרן כי כ"ל לקבליה חולקא דיוסף הממלכ"ה חולקיה דדוד · ויוסף שבת אקרי לההוא לקבל צדיק חי עלמין דאקרי שבת לעילא · ובג"כ כתיב על כן צוך ה' אלהיך · ת"ח כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען אקיפו לה שתא יומין · חדא בכל יומא לקבל אינון זכאי קשוט דעליהון מתקיים עלמא וביומא שביעאה ז' זמנין לקבל יומא דשבתא דאיהו לקבל צדיק דאיהו זן להו ומקיים להו דכתיב חצבה עמודיה שבעה וכתיב וצדיק יסוד עולם · איהו יסודא ועקרא דכל אינון זכאין ואי לאו זכוהון דצדיקייא לא הוו יכלין למכבשה הה"ד לא בצדקתך וביושר לבבך וגו' למען הקים את הדבר אשר נשבע ה' להבותיך · כבד את אביך ברזא דנצח דאחיד בה משה ויניק לה דהא משה הוה מוקיר לקב"ה באורייתא ת"ח אי לאו אורייתא דאתייהיבת על ידוי דמשה נביאה רבה לא הוו ידעין בני נשא לקב"ה ולא הוו מוקרין ליה דהא על ידא דאורייתא אוליף בר נש פולחנא דמאריה ואוקיר ליה לקב"ה · ובג"כ כבד את אביך לקבליה דמשה איהו · ד"א כבד את אביך דא תורה שבכתב ואת אמך דא תורה שבע"פ · דכמה דאנא יהיב שפע לאמא הכי נמי תורה שבכתב יהיב שפע לתורה שבע"פ · לא תרצח לקבל דרגא דהו"ד דאחיד בה אהרן ובג"כ לא תרצח · בגין דכד קטלין ליה לבר נש ההוא זיווא והו"ד עלאה דעליה נטלין מניה כה"ד והודי נהפך עלי וכו' ובג"כ אזהר לון קב"ה לבני נשא דההוא שופרא עלאה דיהיב עליהון; דלא יטלון ליה מנהון · ואי נמי רזא דשלמא · ובג"כ קאים אהרן לכפרה ולנכסא נכסת קודשין ועל פומיה כפר לעמך ישראל · לא תנאף ברזא דצדיק דאחיד בה מאן דאחיד בה · ואיהו רזא דמכמשא דהא כנסת ישראל לא אתחברת אלא בההוא דחזי לה ביסודא דעלמא וצדיק יסוד עולם · ד"א הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא כב"ה לקבל כ"י · לא תרצח לקבל דרגא דנצח · לא תנאף לקבל דרגא דהו"ד · ד"א כב"ד לקבל יהי מארת דעובדא דבראשית · לא תרצח לקבל ישרצו המים שרץ נפש חיה בג"כ נפש חיה לא תקטול · לא תנאף לקבל תוצא הארץ נפש חיה למינה בג"כ לא תנאף באתתא דלאו מינך דלאו איהי בת זוגך ד"א הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא לקבל עתיקא דעתיקין דאשיתא דכלא לאחדא סופא ברישא למהוי כלא חד והא דלא שארי בהו בקדמיתא לאולפא רזא עלאה עד אן אמר אתייהיבת ליה רשותא למשה · ומאן אמר קביל אוריתא מזעיר אנפין · אמר ז' אמירן לקבל ז' דרגין עלאין דרמיזין בקרא לך ה' הגדולה וכו' ועד ההוא אתר אסתכל משה דכתיב פנים בפנים דבר ה' עם משה · פנים דא נרא קדישא בפנים דא ברתא פנים דא ברית בפנים דא ארון וכיון דאתחברו דבר ה'

ה' ומאן אינון ז' אמירן דאינון ג' דרגין עלאין דעתיקא קדישא אתאמרו לקבלהון ג' אמירן בתראין · וסליקו מתתא לעילא · לא תגנוב לקבל אמא עלאה בינה דינקא מחכמה ומאן דאית ביה בינה אקרי מבין דבר מתוך דבר כמאן דגניב ונסיב מה דאית בלבא דחכם דאוליף ליה חכמתא ואורייתא דאע"ג דאשתרי לגבי בינה לינקא מחכמה גניבא אית מסט"א דאסיר ואמר לא תגנוב סתם · לא תענה ברעך לקבל דרגא עלאה דחכמתא דהא ב"נ לא יכיל לאתבא פתגם אלא בגין דרגא דרוחא עלאה דחכמתא דאית ביה הה"ד החכם יענה דעת רוח ואע"ג דהאי עניה דאיהו עני אית בהו קיומא דעלמא וסיועא דעלמא למנדע למריה ואיהו ברזא דמהימנותא אית עניים מסט"א דאסיר הה"ד לא תענה וגו' · לא תחמוד לקבל דרגא סתימא עלאה דכל מחשבאן ביה תליין · ולית בעלמא דינדע ההוא דרגא בגין דאיהו סתימא דסתימין · וכד סליק במחשבה עלאה טמירא ברא עלמא עלאה ועלמא תתאה ברגעא חדא הה"ד יעמדו יחדו וההוא מחשבה סתימא וב"נ אית ליה מחשבה סתימא דלית דידע בה אלא קב"ה בלחודוי · ויהבה ביה בב"נ למחשב מלין דאורייתא מלין דמצוה בגין דהיא מחשבה עלאה נגדא מבועין דילה לאתרא דחכמתא ולא אתפרש כלל · ומהיא חכמתא עלאה נפקא תורה · ונגיד שקיותא עד ההוא אתרא דחכמה תתאה דאיקרי מצוה · וע"ד מאן דחשיב למעבד מצוה כאילו עשאה בגין דגרים למיתי שפוקא דברכאן מהיא מחשבה עלאה עד אתר דאקרי מצוה וכאלו עשאה כד"א ועשיתם אותם ומחשבה דא רישא דכולא · ואע"ג דבספרא דמחשבה עלאה אתייהיב ליה רשותא למילין דמצוה מלין דלאו מצוה אסירין הה"ד לא תחמוד · ות"ח מ"ט כולהו אמירן לקבל כל כתרא וכתרא · מצות עשה באתרא דחזי ליה · ומצוה לא תעשה באתרא דחזי ליה ואינון תלתא בתראי אינון לא תעשה מכללא דעשה כדאוקימנא · בכלהו אע"ג דהאי שרי האי אסיר בגין דאינון לקבל עתיקא דעתיקין דחסד ורחמים גדולים תליין ביה ולא אתחזי אלא למצות עשה בג"כ דייק מנייהו דלא יתפני ב"נ לסט"א ורשים להו במצות לא תעשה ואזהר לון לבני נשא בלהו על האי אמירה בתראה דאיהי כללא דאורייתא ומאן דעבר על האי כאלו אעבר על כל אורייתא בגין דאיהו לעילא רשיתא דכולה כללא דכלא ואי ב"נ עבר על האי ואסטי מחשבתיה מאורחין דאורייתא כדין אתדבק בסט"א דשקר וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו' כדאשכחן גבי אחאב דחמיד כרמא דנבות וכדין אסהידו עליה שקרא ומהאי אתי ב"נ למעבר על כלהו אמירן · אבל כד איהו אזיל באורחי דאורייתא וחשיב באורייתא בפקודוי כדין אתפשט ההיא מחשבה בכלהו דרגין מסטרא דאמת מסטרא דמהימנותא עלאה ות"ח דהא נעילין כלהו אמירן דלא לאשגחא מחשבתיה ורעותיה לסטר אחרא וכד ב"נ מתדבק בהאי כדין כלהו עלמין מתמלאן ברכאן עלאין דנגדין מעתיקא סתימא דילה ע"כ :

שייך לדף קמח ע"א

ושמא דיליה אקרי זהב ירקרק ורזא דא אוקימוה חבריא אסתר ירקרוקית היתה גוון אתרוג וכלא חד · זהב דא איהו רישא בטמירו אע"ג דאיהי באתגליא לגבי זהב עלאה עד דיתמשכא ושריא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כולא כגוונא חד · ועשית כפורת וגו' ר"ש אמר בכל פרשתא דא משכנא דאתמסר עבידתא בידא דמשה בר תרין בכלהו כתיב ועשית ועשית · ובארון ובאפוד כתיב ועשו ועשו ולא כתיב ועשית מ"ט בארון לא · בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה ולאצטריך אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה נמיעל ליה לגביה · באפוד לא דיליה הוא ולא אשתמשא ביה ולא אצטריך ליה למשה למעבד פולחנא דאהוי דהא משה איהו מלכא ואהרן שושבינא דמלכא ואי תימא והא כתיב והלבשת את אהרן ואפדת לו ונתת עליו ושמת עליו · הא כולי האי פולחנא דמשה · ויקרא דאהרן איהו · לאו הכי אלא יקרא דמשה איהו דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן אלא על ידא דמשה · ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשה ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה איהו ועשית כפורת · ת"ח כתיב בפרשתא דא עובדא דשמיא וארץ וכל אינון חילין דתמן דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנא אלא כעובדי שמים וארץ למהוי כגוונא דדיוקנא דלעילא ולאתחברא דא בדא כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד · כתיב בראשית ברא וגו' בראשית הא אוקמוה אבל רזא דעובדא דכפורתא הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטט"רון גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא בראשי' דאשיתא על זה כפורתא גניזא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודה טמיר' דרישא טמירו עלאה ואתפרש פרישו עלאה לאתנהרא גו טהירו טמירא גו האי כפורתא מיטט"רון דאתאחדא מתתא לעילא מגו דחילו דאזלא בקושטא גו ארעא הוה אשתכח נהירו דאביד אדם קדמאה ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן סלקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין · שלימו דלתתא הוה גרע דהא אתאביד בחובה דאדם קדמאה נחת לתתא אתטמר גו אילני גנתא אתפשט תמן בכל סטרי גנתא עד דאתיליד חנוך ז' ירד כיון דאתיליד הוה אשתכח סמוך לגנתא שריאת ההוא נהירו לאתנהרא בגווייהו אתרבי ברבו קודשא ושריא עליה נהירו דמגלגא עאל לגנתא דעדן אשכח תמן אילני דחיי וענפוי ואנבוי דאילנא אכל ביה ואתיישב גו רוחא דנהירו דחיי אתו שליחן מלאכי עלאי אוליפו ליה חכמתא עלאה יהבו ליה ספר דהוה טמיר גו אילנא דחיי ואוליף מניה וידע אורחוי דקב"ה ואשתדל אבתריה הה"ד ויתהלך חנוך את האלהים עד דההוא נהירו אשתלים בגויה כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא בעא לסלקא לדוכתיה ובגין לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך יומא חד עאל גו גנתא דעדן ואחמו ליה טמירין

דגנתא

דגנתא ואנת ההוא ספר וכל דחמא לבר ואיהו לגיע בגו מבריית לבתר אתלביש ההוא נהירו גו ההוא לבושא לאחזאה לעילא ולמהוי כסופא בהדיה לכל אינון דעבדו קטרוגא במאריהון דלא יתברי בר נש בעלמא הה"ד ואיננו כי לקח אותו אלהים ואיננו בהאי עלמא ואיננו כדקא הוה בהאי עלמא כי לקח אותו אלהים לדיוקנא אחרא בהאי איהו נער תדיר ורזא דא אוקימנא חנוך לנער על פי דרכו לאנהגא עלמין כלהו גם כי יזקין לא יסור ממנה דהא אתתקן ביה ואהדר נע"ר בחנוך אתכליל דיוקנא דעלמא טמירא איהו כרסייא דמאריה עביד פולחן בעלמין כד עלמא בדינא נפקא ואקרי מטט"רון רבון על כל חיילין עלאין · וסבא איהו נער עאל מעלמא לעלמא ואתייסבא רוגזא דיוקנא דא אתפרס בפריסו כפורתא ואתליירן ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימן תרין רביין עולימין רחימין ברחימו דביקן דא בדא ורזא דא בראשית ברא אלהים פריסו כפורתא סתימאה את השמים ואת הארץ תרין כרובין קיימן בדביקו דחביבותא · שמים וארץ לא כתיב אלא את לאסגאה תרין כרובין כחדא · כפרת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתרין סטרין קיימן תרין אלין בראשית סלקא לעילא רזא דיליה נחתא לתתא כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לתתא ואתעביד מניה כפורתא עלאה רשימא ברשימין תלתא ברזא יהו"ה אלה"ינו יהו"ה מאלין תלתא נפקו תלתא אחרנין והיינו בר"א שי"ת אתפרס כפורת דא לסטר דרום ומערב ואפיק תרין כרובין כחדא דכר ונוקבא דאסתכחון דא לקבל דא דרום איהו ראש כהן ברא"ש ואיהו דכר מערב איהו נוקבא בת יחידה בת היתה לאברהם ודאי והיינו ברזא דבראשית ב"ת רא"ש י' כפורתא דלא אשתמודעת עד דאתפרס בפריסו ואפיק תרין אלין כגוונא דא ה' וע"ד ב"ת רא"ש בת לאברהם · י' כפורתא לאתפרסא אתהדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרס בפריסו ואתגליא דכר דאתאחיד בסטרא דכפורתא ונוקבא אתמסרת לתתא ואתעבידת בתר דלצפון ורזא דא בראשית ב"ת א"ש י' כפורתא ר' פריסו דאתפרס ואתחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא ואי תימא ר' כלא חד פריסו עילא ותתא הכי הוא דלא אפרים שמא דא מן דא כלא איהו אלהים אתהדר כפורתא ממערב למזרח פרים פריסו בתרין סטרין בספרא דמזרח ובסטרא דמערב כיון דכפורתא קיימא במזרח ומערב כדין חדווא אשתכח והבורא כדקא יאות והאי בת אתכלילת בעטרה כדקא יאות וקיימא בשלימותא וכדין איהו ברזא דיליה בראשית בלא פרודא כלל · ולקבל תלת זמנין אלין סלקין ישראל תלת זמנין למיחג חגייהו · בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב וכדין ההיא בת קיימא באברהם והיא בת ראש ותמן הלל ולאו ה"ל גמור דהא תרין כרובין אלין לאו אינון בשלימותא כדקא יאות דהא ישמעאל נפקא ומקטרגא · מיומא דר"ה עד יומא דסוכות אתהדר כפורתא מצפון למערב כדין ההיא בת אתכפיא וקיימא ביה ביצחק ולאו בחדוה ואיהי ב"ת א"ש ואינון לאו בשלימותא וע"ד לית תמן הלילא כלל דהא עשו נפקא ומקטרגא · בסוכות סלקא האי בת ואשתלימת ביה ביצחק ומתחברן דא בדא וכדין הלל גמור עד דאסתליק רוגזא והברותא אשתכח · בשבועות אהדרת לאהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב כדין שלימו אשתכח וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין וחדוה דעלאי ותתאי וכדין תורת ה' תמימה משיבת נפש ובתלת זמנין אלין כפורתא אתהדרת בספרהא כדקא יאות · כפורת דא אתפרסא לעילא גו ההוא נקודה טמירא בנהירו קדמאה דאתפרסא לבתר אתפרש בשלימו ושריא על ההוא פריסו קדמאה כד אתחפייאן גדפי כרובים על האי כפורת בגין דאתחפייא כפורת ולא יהא באתגליא כפורת · כפרת כתיב דכד אתי נהירו עלאה אינון כרובים פשטי בגדפייהו וסלקי לון לעילא ואמרין שירתא מסגיאו דההוא חדווה דההוא נהירו כגוונא דא לתתא וכפורתא אתהדר ואינון תלתא וחד הוו כרובים ימינא ושמאלא · ימינא שריא ביה רוחא דלעילא מההוא סטרא ושמאלא דהוה למערב באהדרותא דכפורתא קאים לגביה בסטר שמאלא ושריא ביה רוחא דנוקבא ואתחבר דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא ובן לכל סטרין באהדרותא דכפורתא ולעולם תרין אינון דכר ונוקבא לתתא בהאי עלמא אינון תרין ולא יתיר ואי תימא לעילא הואיל ואצטריך דבקותא בכפורתא איך יתהדר כפורתא · ודאי בההוא אהדרותא אתדבק דא בדא ותדיר אתדבק בה כגוונא דכרובים אינון לעיל' קיימן על את וניסא והא אוקימנא רזא דכתיב סוככים כנפים ולא כתיב פרושי כנפים סכוכים אלא על את וניסא הוו קיימין · זמנין ידיעאן הוו סלקאן גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל יומא והוו מסדרן ומחפין על כפורתא וע"ד באת וניסא הוו קיימין בכל אתר דרוחא עלאה הוה אתי ושריא ואי בההוא אתר דשארי אית ביה ממשו וקיימא באת וניסא · ב"נ איהו מעפרא ועד לא שרא עליה נגינו דרוחא דלעיל' לית ביה ממשו כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיומא ואי תימא דא בלחודוי ת"ח מתוסרא דאהרן דאיך · אעא בלא ממשו כלל כיון דשדר ביה קב"ה זעירא דרוחא קאים בקיומא ואתעביד ביה בריה וממשו ומה אעא דלאו לאלקים בכך כיון דשדר ביה קב"ה חד זעירו דרוחא קאים בקיומיה והוה ביה ממשו כרובים דאינון קדושא וקיימן בקדושא כגוונא דלעיל' על אחת כמה וכמה · בכל זמנא דישראל הוו זכאין כרובים הוו דביקן בדביקו אפין באפין כיון דהוו סרחין הוו מהדרן אפייהו דא מן דא מנא הוו ידעי הכא אפליגו פמודין דעלמא אבל בתננא דקורבנא ובקורבנא על גבי מדבחא וכהנא כד בריך ית עמא באינון תלתא הוו ידעי רזא דכרוביא מהדרן אנפין דא מן דא וקב"ה בעי תיובתא דבנוי · תננא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעיל' באורח מישור בעמודא בק[illegible]ין לא לסטר מזרח לא לסטר מערב לא בכל סייפי עלמא באורח מישור הוה סליק וכד לא סטא לימינא ולשמאלא כדין רשתא קיימא לעילא ותתא וקב"ה אתרעי בשבחין דישראל בחביבו יתיר · בקורבנא ע"ג מדבחא כד הוו ישראל

זכאין

זכאין הוה מתחזי על גבי אשא דמדבחא דיוקנא דאריה דאכיל קורבנא על מדבחא וכד לא הוו זכאין הוו חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא · כהנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי כד הוו ישראל אתחזון לברכא ידוי הוו זקפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתרמו בהידו וברעו כדין שכינת' שריא עלייהו ואזדקיפו אינון מגרמייהו וכדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכא ובריך לון ברעות' דלבא וכד ידוי הוו יקירן ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח כדין הוה ידע דשכינת' לא שרי' על ידוי וישראל לא אתחזון לברכה דבגין דבשעת' דשכינת' הוה אתייא לשרי' על ידוי כל אינון אצבעאן דאינון בדיוקנ' עלאה הוו חדאן בחדו לקבלא לה לשכינת' עלייהו ופרחי לאזדקפא לעיל' כמה דהוו חדאן כרובים דהאי עלמ' וכ"ש לעיל' לקבלא לה לשכינת' על גבייהו ורזא דא וידי משה כבדים וגו' מ"ט בגין דהוית שעת' ישראל לא הוו זכאין וידוי דמשה אתייקרו ולא יכיל לזקפא לון דכתיב לעיל' על ריב בנ"י וגו' וכדין ויבא עמלק ואתייקרו ידוי ולא הוה יכיל לזקפא לון עד דקביל עונשא דכתיב ויקחו אבן וגומר ויהי כאשר וגו' כגוונא דא לותי אבנא כגוונא דכהנא וע"ד כרובים בההוא זמנ' דהוו ישראל זכאין הוו אנפין באנפין מתדבקין דא בדא וכד לא הוו זכאין מהדרין אפין אלין מאלין ועל רזין אלין הוו ידעין אי ישראל זכאין אי לא · כרובים רביין וכלא ברזא חד קיימי דכתיב כי נער ישראל ואוהבהו ובג"כ כלא בתדמותא דסיהרא קיימי כמה דאתמדי דא בתדמותא הכי איהו כלא ובג"כ נער אינון נערים ורזא דא אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בתדמותא עלאה כרובים אנפי עלאי ואנפי זוטרי ודאי הכי אינון אנפין שמירין לעיל' דלא אתגלייאן ובגינייהו תדמותא דסיהר' ומילוי דילה אפי זוטרי לתתא כמה דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברזא חדא קיימא · את השמים ואת הארץ אלין רזא דתרין כרובים חד דכר וחד נוקבא למהוי דביקין אלין באלין בחביבות' כמה דאתמר את לאסגאה עילא ותתא כחדא לאיהוי רזא דכרובים כלא בכללא חדא . כתיב עבדו את ה' בשמחה חדוותא דתרין כרובים דהא רביין כל מה דשארי בגווייהו אתהדרו אנפוי כרביא וחדי עמהון ורזא דא כיון דשארי עלייהו מאן דשארי אתהדר נער בחדו דכלא וברעותא אע"ג דאתיא בדינא על עלמ' כיון דשארי עלייהו אתהדר בחדו' נער קטירא בחדו ועלמ' אתהדר ברחמי מאן דאיהו ברוגזא יימון לגבי נער וישתכך רוגזיה ויתהדר בחדו' ושוי גרמיה כרביא וכדין כלא בהידו ועל רזא דסתרא דא כי נער ישראל ואוהבהו לית רחימו וחביבו כר ברביא · כתיב ויהושע בן נון נער לא ימוש הוה קאים גו משכנא דמשה בגין דההוא אהל אהל דמשה הוה ובשעת' דשכינת' הות אתיא אשתכחת תמן יהושע דאיהו נער ומיד הוה בחדו ורעו דחדוו' ויהושע אנפוי דסיהר' בכלא בכל רזין דיליה הכי הוה וכיון דמשכנא אתבני לא אצטריך יהושע למהוי תמן אלא כרובים הוו תמן ומסתכלי בחביבו דא בדא אנפין באנפין כרביי בחדו · וכיון דשארי עלייהו מיד כולא בחדו ודינא לא אשתכח כלל בג"כ קוב"ה רעותיה דעמא ישראל בעו לאחזאה עובדא לתתא לאתער' רחמי ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדו' עמיה זכאין אינון בעלמ' דין ובעלמ' דאתי · כתיב והנער שמואל משרת וגו' כתיב נער וכתיב ושמואל בקוראי שמו והניכן בקול היה שמואל כנגד משה ואהרן אי שקול איהו כמשה ואהרן אמאי כתיב נער דהא בכמה דרגין אינון לא הוה מטי אפילו לדרגא זעיר' דמשה כ"ש למהוי שקול כתרווייהו אלא האי קרא הכי הוא משה ואהרן בכהניו משה איהו נביאה מהימנ' עלאה על כל שאר נביאיי · אהרן בכהניו איהו כהנא עלאה על כל שאר כהני עלמ' דלא הוה כהנא רב' דסליק בדרג' עלאה כאהרן זכה אהרן לכהונה ונבואה נביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחר' ואי תימא הא זכריה כהן ונביא הוה הויא נבואה לשעת' הוה וגו' כמו שכתוב בדפוס :

תם חלק השני ונשלם:

בעזר היודע סתום ונעלם:

DUKE
UNIVERSITY

DIVINITY SCHOOL
LIBRARY